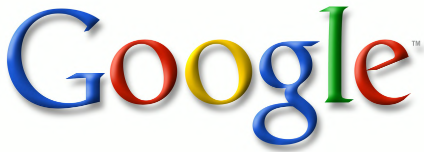
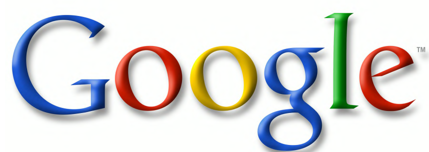

Google

DE

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERRNIEUWS *der*

LUTHERSCHE GEMEENTENS

deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

SESTIENDE DEEL.

AGT STUKKEN,

Van January tot Juny 1764.

Met Kunst Plaaten opgehelderd.

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK,

Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1764.

Printed in the Netherlands

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JANUARY 1764.

INLEIDING

Wy beginnen thans door 's Hemels goedertierenheid weder een nieuw Jaar, waar in wy den Begunstigeren van onzen Mercurius, *van wat stand of staat ze zyn mogen, den allerrykstên Goddelyken Zegen toewenschen, zo met betrekking tot hunne perzonen als tot hunnen handel en wandel, en dat dezelve moge gepaard gaan met de volmaakste welstand en hoogste vergenoegzaamheid.*

Het is ons aangenaam te zien dat het getal onzer Leezeren, geduurende het afgeloopen Jaar niet verminderd, maar in tegendeel vermeerderd is, waar uit wy noodwendig konnen besluiten dat onzen geringen arbeid, hoe lange hoe meer hunne goedkeurig wegdraagd, 't welk ons meer en meer aanspoord alles by te zetten wat eenigzints kan toebrengen, ter bewaaring hunner goedkeuring, mitsgaders ook om dezelve hoe langs hoe meer duurzaam te maken, ten dien einde zullen wy noch kosten noch moeiten sparen om dit oogmerk te beryken.

Wy betuigen onze dankbaarheid aan alle perzonen in 't algemeen, welke ons zyn behulpzaam geweest in 't vercieren van dit werkje, door aan ons mede te deelen fraaye en interessante Stukken; en in 't byzonder aan de zulken welke ons begunstigd hebben omtrent het Kerknieuws, betreffende de Gemeentens deezer Provintien toegedaan de Onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis; de eene en andere verzoeken wy om de aanhoudentheid hunner vriendschap; aan dank erkentenis zal 't by ons niet ontbreeken.

Gelyk wy in den Jaare 1762 eene Memorie van den Heere Luitenant-Admiraal Schryver *tegen den Heer Capitein* Jan Hœuft, *en in den Jaare 1763 eene diergelyke memorie van den laatsgemelden tegen den eerstgenoemden mededeelden, zo zullen wy thans weder voortgaan, met van maand tot maand by dit werkje te voegen, een geschrift van den*

voorsz. Ed. Heer Luitenant Admiraal tegen den voornoemden Heer Capitein ten einde onzen Leezeren een volledig bericht van het verschil deezer beide Heeren bekome.

Het Jaar 1762 *bragt ons de eerstlingen van de langgewenschte Vrede aan; het afgeloopene heeft dit heilzaam werk voltooid; dus zit het Oorlog zwaard in de scheede en de rust is thans in Europa hersteld; wenschlyk is het voor 't algemeene welzyn dat het zelve niet zo ras weder moge worden uitgetogen.*

Is 't voorledene Jaar 1763, *aanmerkelyk door het weder verschynen der Vrede zon, 't is zulks niet minder door eenige ongemeene gebeurtenissen, waar onder wy tellen de sterfgevallen van* Augustus *de III. Koning van Polen, van* Frederik Christiaan Leopold, *Keurvorst van Saxen desselfs Zoon, van* Elizabeth, *Infante van Parma, Gemalinne van Josephus, Aartshertog van* Oostenryk *enz. den opstand der Neger-Slaven in de* Berebices, *het afloopen van het Nederlandsch Oost-Indisch Compagnies schip* Nyenburg, *waar van breeder in dit stukje te vinden is, de moorderyen der Wilden in* Noord-America *en meer andere.*

Terwyl deeze ongevallen andere getroffen hebben, en voor een gedeelte mogelyk als noch treffen, zyn wy en ons Vaderland gelukkig bevryd gebleven van alzulke rampen, en genieten thans noch de aangenaame vruchten van onzen arbeid en vlyt, waar voor wy Gode en de wyze Regeerders deezer Provintien te danken hebben, waarom wy ook hertgrondig wenschen, dat de Voorzienigheid hunne raadsbesluiten verder moge bestieren, op dat wy ook by aanhoudendheid de uitwerkzelen daar van ondervinden mogen; hier mede gaan wy over tot onzen gewoonen arbeid.

ME-

MEMORIE,

By ofte van wegen den Lieutenant Admiraal Schryver overgegeven aan de Edel Mogende Heren Tengnagel van Bronkhorst, en andere Hunne Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Zaken van de Zee; mitsgaders aan de Edel Mog. Heren Gecommitteerden uit de respective Collegien ter Admiraliteit; dienende tot naricht nopens de gerezene verschillen tusschen denzelven Lieutenant Admiraal, en den Capt. Jan Hœuft.

Edele Mogende Heren!

GEmerkt Hunne Hoog Mogenden by derzelver Resolutie, op den 21 Maart jongstleden, ter gelegenheid van zekere Requeste, aan Hoogst Dezelve gepresenteerd, by ofte van wegen Capitein Jan Hœuft, hebben goedgevonden en verstaan, „ dat Copie van de „ voorsz. Requeste gesteld zoude worden „ in handen van de Heren Tengnagel van Bronkhorst, en andere Hunne Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Zaken van „ de Zee, om te visiteren, examineren, daarop te horen, en in te nemen de „ Consideratien de Advis van de Gecommitteerde uit de respective Collegien „ ter Admiraliteit, by de eerste gelegenheid, dat alhier zouden komen, en „ van alles hier ter Vergaderinge raport te doen; &c. " heeft de Ondergeschreve Lieut. Admiràl, tot facilitering van het gem. visiteren en examineren by UEdel-Mog. raadzaam geoordeeld, by dezen, op ene succincte wyze voor te dragen de ware source en omstandigheden der verschillen, tusschen den Ondergeschreven en den Capititein Jan Hœuft; benevens de gronden waar op gem. Capitein zig verbeeld ene Actie van (pretense) injurie ten laste van den Ondergeschreven te hebben. *Bylage A.*

Dewyl uit dit eenvoudig voordrag, gestaafd met de nodige bewyzen; voor eerst vele Zaken in de gedrukte Berigten van den Ondergeschreven noch klaarder zullen worden, en ten tweden aan U Edel Mogenden zonneklaar zal blyken; dat het gedrag van den Ondergeschreven is gefundeerd op Eed, en plicht en dat van Capitein Hœuft daar van t'enemale is devieerende.

Het is dan gebeurd in den najare 1749. dat Capitein Hœuft het Commando bekomen hebbende over 's Lands Schip van Oorlog, Hilversbeek, omme met het zelve enige Schepen naar Curaçao te convoyeeren, hy, zo het schynt, liever had gehad een Schip, dat met meer Geschut voorzien, en met meerder Manschap geëquipeerd was; ten einde door dat middel meerder profyt te doen; om welk oogmerk te bereiken dikmaal kunstwerk gebruikt word.

Capitein Hœufft schynt hier ook een kunstwerk te hebben willen plegen, want of schoon het zelve Schip was goed en wel uitgerust, volgens de drie onderstaande Verklaringen van de Officieren der Timmerlieden van 's Lands Werf.

No. 1.

Verklaring van Officieren, Commandanten van 's Lands Werf, en Opper-Timmerman van 's Lands Schip *Hilversbeek*, in wat ſtaat het is geweeſt wanneer het zelve is uitgeruſt.

WY Ondergeſchreeve Officieren der Timmerlieden van 's Lands Werf, dewelke hebben uitgeruſt en gekield, 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek, verklaaren, mitsdeezen, 't voornoemde Schip, voor zoo verre ieder reſpecteerende, met alle attentie en voorzigtigheid, te hebben geëquipeert en dat met kielen, meerder als gemeen tydt toe genomen, als anders gebruikelyk, om het wel te voorzien, alle houte nagels geſlegt en geviſiteert, en die, dat de minſte blyk hadden iets aan te mangueeren, uit laaten booren, en nieuwe daar in plaats laaten ſlaan, dat niemant in ſtaat was het beter te konnen doen, hebbende begonnen te kielhaalen op den 29 October, en met de laatſte zyde regt gekomen op den 5 November 1749, en den 20 dito is voorn. Schip van de Stad gezeild.

(*was geteekend*)

JOH. MEY.	BARENT GUDEKKE.
WILLEM VAN DER MEULEN.	PIETER SCHUYT.
JAN PELSER.	KLAES DUYF.
PIETER BOL.	

No. 2.

IK Ondergeſchreve Opper-Timmerman (NB.) van 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek, verklaart hier mede preſent te zyn geweeſt, de gantſche Uitruſting van voorn. Schip, en alles in alles hebbende nagegaan, zo wel van wegens het Schip als Rondhout, dat het Rondhout is goed, hegt en ſterk, en het Schip tot myn genoegen uitgeruſt, (*NB.*) *derhalve kan ik niet nalaten om hier van eene Verklaring te geven aan den Meeſter Timmerman, om te dienen daar het behoord.*

Actum in Amſterdam aan 's Lands Werf, den 17 November 1749.

(*Was geteekend*)

ROELOF LUDDER, *Opper-Timmerman van 's Lands Schip Hilversbeek.*

No. 3.

IK Ondergeſchreve Maſtemaakers Baas, benevens myn Ondergeſchreve Volk van 's Lands Werf, verklaaren hier mede, de Maſten en verdere Rondbouten van 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek geviſiteert te hebben, en bevonden dezelve goed, hegt en ſterk, zynde de Groote en Fockemaſt in 't Jaar 1745. nieuw ingezet, en de tweede reis dat het zelve met het Schip heeft gevaaren, maar als ONKUNDIGE LUIDEN, die GEEN VERSTAND van Rondhout hebben, daar by koomen, dan beurt het, dat goet Rondhout door de ONKUNDIGHEIT word geruïneert met ſlaagen en aan ſtukken gezaagt, gelyk by 't Lands Officieren VEELMAALEN gebeurt.

Actum in Amſterdam den 9 September 1750

(*was geteekend*)

HARMEN DE GROOT.	HARMEN FOKKESZ.
GERRIT DE GROOT.	BAAS, *Onder dito, en Knegt.*

En het Schip volgens 't eigen Raport van Capitein Hœuft aan wylen Zyne Doorl. Hoogheid gedaan, met *alle attentie* was gerepareert, heeft hy Capitein

ech-

echter enige geringe lekkagie, die niet veel om het lyf had, en die geen gevaar ter waereld veroorzaakte, gecapteerd; en aan Boort zynde gekomen, aanstonds aan den Raad ter Admiraliteit geschreven, dat het vry lek was, als wordende, alle etmalen ruim twee voet water gepompt, 't geen (naar zyne onkunde) voor een Schip op ene Rede leggende vry veel was: omme door dit voorgeven: zo als van agter ook gebleken is, ene ordre te bekomen van by provisie niet te zeilen, den Raad daar in misleydende. *Bylage B.*

De Raad aan die Missive ter goeder trouwe gelove gevende, heeft ook daar op ordre aan hem gezonden van wederom te ankeren; en wyders geresolveert, dat het Schip zoude worden gevisiteerd door den Assistent Baas-Timmerman, Jan May, met een à twee Timmerlieden; dezen in Texel aan Boort van het Schip gekomen, en het zelve gevisiteerd hebbende, hebben op hun retour gerapporteerd, dat het gem. Schip in staat was de reize te kunnen doen; waar op Capitein Hœuft by Missive van dato den 4 January 1750 in zeer *scherpe* termen gelast is, zyne reize volgens zyne Ordres te volvoeren.

Edoch Capt. Hœuft heeft aan die Ordres niet gedefereerd, en by Missive aan 't Collegie ter Admiraliteit positif gezegd, dat de verzekeringen van den Adsistent Mey niet waren Conform de waarheid. Hunne Edele Mogenden hebben daar op goedgevonden den Onder-Equipagemeester Binkes, en Meesterknegt Willem van Genth naar Texel te zenden, om het Schip Hilversbeek te visiteren, mede gevende ene *Ordre* voor Capitein Hœuft, die zy aan hem moesten overgeven, indien zy oordeelden het Schip in staat te zyn om de reize te volbrengen, en anders die te rug te houden. *Bylage C.*

Die *Ordre* luid als volgt:

Order voor den Capitein Hœufft.

De GECOMMITTEERDE, &c.

G*Econsidereert* het nadeel 't welk de Navigatie en Commercie op Curaçao, hoe langer hoe meerder komt te lyden, door het blyven leggen in Texvan 's Landts Schip Hilversbeek, *en den Onder-Equipagiemeester Binkes en Meesterknecht van Gent, 's Landts Schip Hilversbeek, ten naaukeurigste geëxamineert, en volkomen in staat bevonden hebbende, om, met alle gerustheit, daar mede de Reis naar Curaçao te konnen doen.* Lasten en Ordonneeren den Capitein Hœufft, daar mede, zoo spoedig doenelyk, Zee te kiezen, en te agtervolgen de Instructie aan hem Capitein daar toe in handen gesteld, *ten waare by Capitein en deszelfs Officiers peremptoire, en by hem op den Eedt aan het Landt gedaan te verantwoordene redenen had van niet uitteloopen.*

Actum den 9 January 1750

En vermits Capitein Hœufft inmiddels by Missive gants abusif aan het Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam had geschreven, dat de verzekeringen die de voorn. Adsistent Mey aan 't Collegie gedaan had nopens het Schip, niet waren conform der waarheid, is by 't zelve Collegie op den eigen dag der voorgem. *Ordre* aan hem geschreven de volgende Missive:

Missive aan den Capitein Hœufft.

MANHAFTE,

B*Y Ul. Missive, op gisteren ter Vergaderinge ingekomen, gevonden hebbende, dat Ul. daar in positif zecht, dat de Verzekeringen, die den Adsistent Mey, ons van Ul. Schip gedaan heeft,* niet zoude wezen Conform de Waarheid, *oordeelen wy het absolut nodig te zyn, Voor eerst, dat UE: ons specifiicq zal opgeven, in wat Poincten dat de Verzekeringen van den Adsistent Mey,* niet Conform aan de

de Waarheit zyn: *ten Tweede, dat UE: aan ons zal terzenden een Declaratoir van den Staat, waar in zich uw Schip bevind, door UE. en zyne Officieren, OP DEN EEDT AAN HET LANDT GEDAAN. Waar toe:* &c.

Den 9 January 1750.

De Onder-Equipagemeester Binkes, en de Meesterknegt van Genth op den 8 à 9 January 1750 aan Boort zynde gekomen, hebben het Schip accuraat geëxamineerd, en bevonden, dat alleenlyk voor in het Schietgat of Hel, langs de Steven tusschen de twede en derde band, onder het onderste Dek enig Water inkwam, het welke de Lekkagie waar over geklaagd wierd, veroorzaakte.

Zy vroegen wyders aan Capitein Jan Hœufft en zyne Officieren, welke defecten zy van het Schip wisten, en kregen tot antwoord, dat zy *het Lek niet hadden kunnen vinden*: en gene andere defecten *wisten, als dat 'er een schrootje van de dubbelhuid af was, en dat 'er noch een afmoest zyn om dat de Kaag-Schipper noch een had zien dryven.*

De Onder-Equipagemeester en Meesterknegt ligtelyk begrypende, dat dit door het stoten aan den grond, in 't gat, toen Capitein Hœufft voor de eerste male aan den grond zeilde, was veroorzaakt, en van *gene gevolgen* konde zyn; en wyders wetende dat de bovengem. lekkagie van *geen groot belang was, en niet erger* zoude worden; en *niets anders* gevonden hebbende, oordeelden dat het Schip Hilversbeek genoegzaam in staat was de geordonneerde reize te doen, en gaven de *Ordre* van den Raad aan Capitein Hœufft over; die toen aanstonds bevel gaf, het Schip 't geen gelost was om van den grond weder vlot te krygen, wederom te laden. Dit alles blykt uit het Verhaal van den Onder-Equipagemeester Binkes onder de *Bylage* H. en uit een Extract *Missive* op den 21 January 1750 op den Helder aan 't Collegie van de Admiraliteit voorn. by denzelven Equipagemeester en Meesterknegt Willem van Genth geschreven, luidende in dezer voegen:

Extract uit eene Missive, door den Onder-Equipagiemeester Binkes, en de Meesterknecht Timmerman, van 's Landswerf en Scheepsbouw by de Admiraliteit te Amsterdam, geaddresseert aan Haar Edel Mogende de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit voornoemt.

WY hebben echter het zelve niet van zo groote importantie geoordeeld te zyn, dat het Schip Hilversbeek daarom niet na Zee zoude kunnen gaan, maar hebben ter contrarie, de ordre door U Edel Mogende aan Ons mede gegeven, AAN DEN KAPITEIN OVERHANDIGD

Het Schip heeft, door het zitten op de Hacks, geen schade van eenig belang bekomen, zynde Ons alleen vertoond een Schroot van een dubbeldeel, welk wy presumeeren van de Kiel afgestooten te zyn, en van geen consideratie is.

Op den Helder den 21 January 1750.

(*Wat getekend*)

JAN BINKES. WILLEM VAN GENTH.

Maar dat het voorsz. bevel om het Schip wederom te laden geen oogmerk had, om terstond wederom Zee te kiezen, blykt, vermits Capitein Hœufft (zonder te allegeeren, veel min te bewyzen, dat hy door contrarie wind opgehouden zy), in Tessel ten anker is blyven leggen; en noch op den 1 February 1750. eene Missive van daar aan 't Collegie ter Admiraliteit heeft geschreven, op dewelke by 't gemelde Collegie is genomen de volgende Resolutie.

(*Het vervolg hier na.*)

AFRICA. *Tunis.* Den Dey heeft deezer dagen den Oorlog verklaard aan den Koning van Zweden, en dienvolgens zyn verscheide Roofschepen van hier vertrokken, om op de hoogte van Sardinien en Toscanen, op alle de Zweedsche Schepen te kruissen.

Tripoli. De Minister, die door de Republiek Venetien herwaards is gezonden, om met onze Regeering over een Vrede in Onderhandeling te treeden, heeft onverrigter Zaake moeten naar huis keeren; De Pacha eischte uit dien hoofde niet alleen Jaarlyks tien duizend *Zecchini*, maar ook daar en boven ten eersten een Geschenk van zes duizend *Zecchini*, en de Vryheid, dat zyne Kaapers in de Adriatische Zee zullen mogen kruissen. De Venetiaanse Minister verklaard hebbende dat het aan hem uitdrukkelyk verbooden was het laatstgem. Artikel toe te staan en dat zyne Republiek eens voor al niet meer dan drie duizend *Zecchini* wilde geeven, deed hem de Pacha verklaaren, dat indien hy geen andere Voorslagen te doen had, zyn verder verblyf te Tripoli vrugteloos weezen zouw; Dus vertrok de meergem. Minister nog dienzelfden dag zonder van een der hier zynde Europeaanen afscheid te neemen, maar gaf, zoo men zegt, voor zyn vertrek niet onduidelyk te kennen, dat hy zig verzekerd hield, dat de Consuls geheime Onderhandelingen gehouden hebben, om den uitslag zyner Commissie te verhinderen.

De Pacha heeft een Moor by de kop doen vatten, die omtrent vyftien duizend Piasters valsche munt herwaards gebragt, en de Goederen, welke hy gekogt had, daar mede betaald heeft: Egter is die Moor op Voorspraak van zyne Vrienden zonder eenige de minste straf te ondergaan in vryheid gesteld.

Den 15 Oct. 1763 is alhier na een hevigen Storm uit het Noorden een zeer zwaar Onweer, verzeld met een Hagel Buy geweest; Sommige van de Hagel Steenen hebben tot vier Pond toe gewoogen.

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen.* De droogte is deezen zomer alhier zo groot geweest dat de Fonteinen daar door zyn leeg geraakt en men 3 of 4 Stuivers voor een emmer slecht water heeft moeten betalen. De benoemde Grootvizier werd eerst daagsch alhier te gemoed gezien.

ITALIEN. Romen. Eindelyk is de langverwachte uitspraak wegens de betwiste Bisschops-verkiezing van *Luik* geschied, hebbende de Graaf van *Oultremont*, in de Congregatie, bestaande in 8

Kar-

Kardinalen en 2 Prelaten, de meederheid van ſtemmen gehad: De Cardinaalen *Torregiani*, Secretaris van Staat; *Rezzonico*, Neef van zyne H.; *Cavalchini*, Deken van het Sacro Collegio en Dataris; *Negroni*, Auditeur van zyne H., en *Fantuſſi*, ſtemden voor den Graaf van Oultremont; de Cardinaalen *Corſini*, *Albani* en *Colonna de Sciarra*, voor den Prins Clemens van Saxen; de Heer *Mattei*, Onder-Dataris, en *Antonelli*, Secretaris van de Congregatie, ook voor Oultremont. De Sententie was aldus: *Die* 20 *Decembris* 1763 *Leodienſis Electionis Conſtare de Electione Canonici de Oultremont, en illius favore eſſe confirmandam & Sanctimus annuit.* De hier reſideerende Miniſters van Weenen, Maltha, Verſailles, en zo men wil, ook die van Turin, Napels en Madrid, hebben al wat mogelyk is geweeſt, in het werk geſteld voor Prins Clemens van Saxen; doch niet meer dan 3 Stemmen konnen bekomen.

Na dat deeze Conſiſtoriale Vergadering, geeindigd was verzogten de Agenten van Prins *Clemens van Saxen* eene tweede Audientie van het zelve Tribunaal; dewelke zyne H. by een Breve, in dato den 22 Decemb. toegeſtaan heeft, Doch men geloofd, dat zulks maar pro formâ geſchied is, ten einde aan dien Prins de Eer te laaten, om van deſſelfs ulterieure Pretenſien op dat Biſdom af te ſtaan.

Dezer dagen is alhier een ſingulier geval bekend geworden: Namentlyk twee Jeſuiten door *Borgo Belforto*, 2 Mylen van *Tolentino* gelegen, paſſeerende, verlooren van hun Rytuyg een achter aan gebondenen Koffer, waar over dezelve zeer geallarmeert waren, en een premie van 100 Sequinen beloofden aan de geene die ze te recht bragt: Door naarſtig onderzoek van de Magiſtraat dier Plaats, wierd de verloorene Koffer in der daad gevonden en ook geviſiteert; men was verwondert daar in te zien eenige honderden Pourtraitten, verbeeldende den te Liſſabon geexecuteerden Pater *Malagrida*, met een Subſcriptie als een der grootſte Martelaaren; by die geleegenheid zyne eenige Pourtraitten daar van in andere handen gevallen, waar over hier verſcheidentlyk geredeneert werd.

POLEN. Warſchouw. Het is nog moeyelyk te voorzien, onderſteld dat den Throon aan een der Magnaten van het Koningryk gegeeven word, in wiens voordeel de Stemmen zullen vereenigt weezen. Wel is waar, dat men by continuatie zegt, dat een der

der Pruissen uit het Huys van Czartoriski zig kan vlyen, dezelve weg te dragen. Andere berigten zeggen, dat zig een parthy in faveur van den Graaf Branicki, Groot-Generaal van de Kroon, formeerd; maar veele twyffelen daar aan, en denken dat dien Heer, in consideratie van zyne hooge Ouderdom, de Kroon zoude weigeren, te accepteeren, als die hem aangebooden wierd. Daar word ook gemompeld, dat een groot getal Edele die hoopen tot Land-Boodens verkooren te worden, het oog hebben laaten vallen op den Graaf van Poniatowski, Groot Kamerheer van de Kroon, wiens overleedene Vader Palatin van *Mazovie* geweest is, een Man zo beroemd in de Historien. Hoe het ook mag weezen, het tydstip van de verkiezing, is nog te ver af, om iets met zeekerheid te zeggen. Men kan egter in het voorby gaan remarqueeren, dat de Keyzerinne van Rusland, zeedert haare Regeering, altoos veel geneegenheid voor het laastgemelde Huis getoond heeft.

DUITSCHLAND. Men verzeekerd dat zyne Keizerlyke Maj. en den Aartshertog *Jozephus*, gedesigneerde Roomsch-Koning in perzoon naar Frankforth zullen gaan, zynde desselfs Ministers, benoemd om by den Keurvorstendag aldaar tegenwoordig te zyn, reeds derwaards vertrokken.

Dresden. De eenigste troost, voor den Onderdanen van dit Keurvorstendom, over het droevig verlies van hunnen beminden Vorst, is, dat zyne Koningl. Hoogheid Prins *Xaverius*, oudste broeder van den Overledenen, en Regent van 't Keurvorstendom, staande de minderjarigheid van den Keurprins, verklaard heeft, alle de wyze schikkingen, ten besten van 't Land gemaakt, te zullen opvolgen.

Berlyn. Den 31 December (1763) des voormiddags vergaderden de Leden van de Academie der Weetenschappen op uitdrukkelyk bevel van den Koning, om een bezoek van den Turksen afgezant *Achmet Effendi* af te wagten: Kort daar na wierd een Brief van den Marquis d'Argens door den Directeur Euler geopend, waar in de Koning zyne toestemming gaf tot het aanneemen van vyf nieuwe Mede-Leden (1) den Heer *Guischard*, bekend onder den naam van *Quintus Julius*, geweezen Commandant van een Vry-Bataillon geduurende den Oorlog *enz.* (2 en 3) den Professor *Castillon* en den Heer *Bernoulli*, alle drie als *ordinaire* Mede-Leden,

(4 en 5) de Heeren van *Jaucourt* en *Helvetius* als *extraordinaire* Leden.

Ten tien uuren kwam de Turkse Gezant, en wierd door den Professor Formey, steeds duurende Secretaris van de Academie, met een korte Aanspraak verwelkomt: De afgezant plaatste zig vervolgens op de voor hem bestemde Leuning-Stoel, en kort daar na stelde hy zig op de wyze van zyne Natie digter aan de Tafel, om de Experimenten, die men aldaar doen zou, beter van naby te kunnen zien: Onder die Exprimenten heeft men door de vermenging van verscheide Liqueuren getoond de verandering der Couleuren, het uitbarsten der Vlammen *enz.* Wyders de perssing en verandering van de Lugt, zoo als ook de beweeging van den zoo genaamden *Cartesiaansen* Duivel, dewelke in eene met Water aangevulde Cylinder in de hoogte ryst of daald, na maate men met de Vinger op de Lugt boven het Water drukt, welk laatste aan den Afgezant een byzondere vergenoeging gaf: Ook wierden eenige Proefneemingen van de Electriciteit gedaan, Naderhand bezigtigde de Afgezant het Kabinet der Natuurlyke Zeldzaamheden; en by het uitgaan wierd in de groote Voorzaal een Chymisch Kunst-Vuur aangestooken &c.

Hamburg. De Rechtsgedingen der Turken verdienen geenzints het verwyt dat men aan die van verscheide anderen Natien doed, namelyk, sleepende en langzaam te weezen; ze zyn in tegendeel zeer vaardig. Hunne Geschiedenis leverd daar van een aantal voorbeelden uit; en den Ambassadeur die zich thans van wegens den Sultan te *Berlyn* onthoud, heeft daar van een zeer goed bewys gegeven, in dien het geval zo gegrond is als 't algemeen gerucht wil doen gelooven. Men verhaald het aldus. Eenige Bedienden van dien Minister by een Koopman in Goude en zilvere Galonnen, gegaan zynde om 'er eenige te koopen, nam een van hen een stuk weg en verborg 't in zyn zak, de Koopman, opletteender dan de dief, deed als of hy daar van niets merkte, maar volgde hem naar tot in 't hotel van den Afgezant, daar hy aan den zelven deed kennis geven, van 't geen 'er tot zynent gebeurd was, en tot antwoord bekwam; hy zou binnen vier en twintig uuren zyn stuk Galon terug of de waarde in geld ontfangen, en op deeze toezegging ging hy weg. De volgende dag bragt men hem uit naam van den Ambassadeur een groote beurs; hy opende dezelve en vond daar in zyn stuk

ſtuk Galon, maar ziende dat de beurs noch dik was, taſte hy 'er aandermaal in en werd ten uiterſten verbaasd daar in het hoofd van den dief te vinden. Indien men dus de Dieſſtallen in Turkyen ſtraft, moet de zucht tot ſteelen groot zyn, indien men 'er zo veele dieven vind als in veele andere geweſten.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen.. De Doorl. Erf-Prins van Brunswyk arriveerde alhier op Vrydag den 13 January (1764) en wierd terſtond in den naam des Konings en hoogſt deſſelfs Broeders over zyne gelukkige aankomſt alhier gefeliciteerd. De volgende dag geſchiedde zulks door de buitenlandſche Miniſters en andere perzonen van aanzien; waar na de Prins naar St. James reed om zyne opwachting wy den Koning te maken van wien hy met veel deſtinctie ontfangen werd en met hoogſt; denzelven omtrent drie vierendeel uurs in geſprek was. Van daar begaf, zyne Hoogheid zich in het appartement en niet (departement) van de Koningin, daar hy op de zelfde wyze ontfangen werd, en vervolgens naar het Palais van Leiceſter, om de Princeſſe Douairiere van Walles en de Princes *Anna* zyne Bruid te begroeten, gelyk mede de overige Koninglyke Familie, en ſpysde aldaar dien avond. Den 16 wierd de Trouwplechtigheid, door den Aartsbiſſchop van Canterbury verricht, en het Hooge paar in 't Palais van Leiceſter geſoupeerd hebbende, begaf zich vervolgens naar het Hôtel van Saville, 't welk daar toe in gereedheid was gebragt en ontfingen de volgende morgen dieswegens de complimenten van alle perzonen van aanzien.

NEDERLANDEN. Amſterdam. Doordien 't alleen om de zeven Jaren gebeurd, dat de eerſte dag des Jaars op een Sondag vald, zo laten wy hier thans volgen, de Texten welke in alle de Gereformeerde Kerken deezer Stad (uytgezonderd die over de Catechiſmus verklaard) gepredikt zyn.

NOORDER KERK.

Voorm. *Kolkoen* Micha 7: 18-20.
Avond *van Schelluyne* Pſalm 90: 12.

OUDEZYDS KAPEL.

Voorm. *Budde*, Pſalm 118: 20.

NIEUWEZYDS KAPEL.

Voorm. *Keſter* Hoogd. Pſalm 67: 7.
Nam. *De Lange* Pſalm 103: 20-22.

ZUYDER KERK.

Voorm. Profſ. *Kool baas* Job 10: 12.
Avond F. *Serrurier* Num. 6: 22-27.

OUDE KERK.

Voorm. *Periſonius* Rom. 15: 13.
Avond *van der Vorm* Pſalm. 39: 5: 6.

NIEUWE KERK.

Vroegpr. *van den Broek* Pſal 46: 6 't eerſte deel.
Voorm. *Noordbeek* Pſalm 103: 15 16: 17
Avond *Boskoop* Geneſis 35: 9: 15.

WESTER KERK.
Voorm. *Buurt* Eph. 4: 24.
Avond *Kulenkamp* Psalm 115: 12-15
GASTHUYS KERK.
Voorm. *J. H. Appelius* Prop. Ps. 90: 12.
Voorm. *Temmink* Job 14: 1: 2.

EYLANDS KERK.
Voorm. *Schutte* Openb. 21: 5.
OOSTER KERK.
Voorm. *Becol*, Eph. 4: 23: 24 't eerste deel.
AMSTEL KERK.
Voorm. *van Muyden* 2 Joh. 1-3.

Men ziet thans alhier een omstandig verhaal, nopens den opstand en 't afloopen van het Oost Indisch Compagnies Schip NYENBURG waar in hoofdzakelyk het volgende gemeld word.

Dit Schip, onder bevel van Schipper *Jacob Ketel*, voor de Kamer Hoorn naar Batavia geschikt, zeilde op den 8 May 1763 uit Texel in Zee, te gelyk met het Schip de *Oranje Zaal* gevoerd wordende by Schipper *Hendrik Worms*, beide de wil hebbende na Kaap de Goede Hoop. Toen men 37 dagen gezeild had namelyk den, 14 Juny, kwamen de Bootsman, Schieman en Bottelier bericht brengen dat de watervaten gezwikt waren waar op men een Schildwacht by dezelve stelde. Ten half 10 uuren vernam men, dat men nu wist wie de watervaten gezwikt had, die men de volgende morgen wel voorhad te vinden en te straffen. Maar ten 12 uuren des Opperstuurmans wacht uit, ende Onderstuurman *Reinier Peterson* geport zynde, om te wacht te komen, kwam het volk, hoe sterk is onbekend, met groote verwoedheid op 't half dek roepende: *Allons, val aan, slaa dood, Duitsche broeders sta by!* zy waren gewapend met messen, houwers, kneppels, handspaaken, bajonetten enz. en bragten den Onderstuurman drie doodelyke wonden toe, waar aan hy kort daar na overleed. De Stuurman *Hendrik Koch* en derde Waak *Jacob Jansz. de Kok*, namen de vlucht om hun leven te behouden: doch de eerstgenoemde liep naar de Kapiteins Kamer, greep na de Pistolen en maakte den Kapitein wakker, maar wierd van te veel volks gevolgd, om zich dus meester van 't geweer te kunnen maken, 't geen in hunne handen verviel en waarmede zy boven kwamen in, bedrygende alle die niet met hem wilden aanspannen, terstond te zullen vermoorden. Een party liep naar des Konstapels Kamer om die in verzeekering te neemen, een andere party naar des Kapiteins Kamer, daar zy glazen en deur vernielden den Onderkoopman drie steeken door zyn Japon in 't hemd, zonder echter 't lyf te raaken, toebragten, niet tegenstaande dezelve de deur van de Kajuit voor hen geopend, aan hen om behoud van leven voor hem en zyne Huisvrouw verzocht had. Nu was 'er voor den Kapitein en alle welgezinde niets meer over dan zich te verbergen, om hunne eerste woede te ontwyken dezelve zat, benevens den Opperstuurman drie uuren lang onder de groote Rust in de Puttings, waar na zy Pardon voor alle uitriepen en hen gezamentlyk naar de Kajuit bragten, belovende hen geen leed te zullen doen. Men vernam toen dat de Onderstuurman *Reinier Pe-*

ter-

terson doodelyk gewond was, gelyk hy dan ook kort daar na overleed; de Krankbezoeker had een steek in de buik, de Oppermeester een in de rug; gelyk mede dat de Bootsman en zyn Maat, de Constapel, de Kwartiermeester, en des Kapiteins jongen, mitsgaders verscheide Matroozen zwaar gekwetst waren. Met den dag werd het eeniger maten stil, maar zy dwongen de Officieren, met ontbloot geweer op de borst, te beloven hen op de Kust van Brazilien aan land te zullen brengen, waarop zy overal wel gewapende Schildwachten uitzetteden; en de overige Matrozen, welke zich noch stil gehouden hadden, werden onder bedreiging van hen afte maken, genoodzaakt hunne zyde te kiezen, en in diervoege bleven de Opperhoofden van dit Schip zonder geweer en te zwak om iets te kunnen ondernemen. Het rooven en plunderen werd midlerwyl niet gespaard, alles wat zy van waarde vonden was hun gading.

Den 16 beloofden zy hen gerust te kunnen zyn, als zy hen slegts te recht bragten, en besloten dat de Bottelier dagelyks aan den Kapitein zou zeggen wat zy eeten wilden.

Den 17 ging het tamelyk vreedzaam toe maar den 18 haalden zy de Geldkist boven, braken ze open en vonden daar in 10 staven goud en 11 zakken met 10600 Ducaten, en dezelve geteld hebbende deeden zy de kist weer toespykeren.

Den 19 wilden de Oproerige weeten of 'er geen meer geld in 't Schip was, en dwongen den Kapitein hen alle Compagnies papieren te laten zien. Den 20 was 't vreedzaam. Den 21 namen zy in overweeging hoe veel Ducaten ieder van hen zou krygen, en plunderden de kist van den Opperzeilemaker, welk den 13 overleden was. De 22. 23, 24 en 25 viel niet byzonders voor als dat zy den Opper-Timmerman van zyn Genever beroofden en eenige Zoldaten met bouwers afrosten; op de laatstgemelde dag overleed de Matroos *Jacob de Jongh* van Crommenidyk. Den 26 kregen zy verschil onder elkander en twee hunner Opperhoofden wilden elkander met pistolen te lyf, echter wierd dit beslist, waarna zy de Ducaten in peperhuisjes telden en weder in de kist sloten. Den 27 overleed de Matroos *Jan Uike* van Hamburg; den 27 was vreedzaam. Den 28 verdeelden zy 't goed van den Opper Timmerman, *Dirk Faber*, van Hoorn die vermist werd, maar of de zelve overboord gevallen, of door de Moordenaars overboord geworpen is, was onbekend. Den 28, 29, 30 en 1 July viel niets anders voor dan dat zy over de wind murmureerden, dreigden alles te zullen vermoorden indien men hen niet te recht bragt en Onderling weder twist hadden. Den 2 wogen zy de Goudstaven op des Botteliers schaal en kapte dezelve in stukken. De Dek Officieren deeden zy hunne kisten openen en dwongen dezelven aan hen te verkoopen, 't geen hen aanstond: met hoe veel billykheid dat dit koopen is verzeld gegaan, kan men lichtlyk bevatten. der 3 lieten zy wakker voor hen opspeelen en gedroegen zich als zinneloozen.

Den

Den 4 deeden zy eenig volk over dronkenschap straffen, kapten die goud staven in kleine stukken en waren onvergenoegd dat wy zo weinig vorderden. Den 5 deelden zy de stukken goud, en in den namiddags ontdekte men een Schip, om de Oost, 't geen grote opschudding veroorzaakte en de uiterste vrees by de Officieren verwekte, vermits de Muitelingen hen beschuldigden dieswegens hier zo lang gekruisd te hebben, maar dat zy verzeekerd konden zyn, hoe zy, in dien dit Schip hen aantastede, en 't niet konnende uithouden, hun Bodem in de lucht zouden laten springen. Den 6 wierd tusschen deks en de kisten dood gevonden, de Matroos *H. Vos* van Workum; en 't gemor der Muitelingen hield dien dag aan, en alles bedreigingen om de vermoorden, indien men hen niet ter plaatse hunner begeerte bragt waren menigvuldig en verzeld van de yslykste vloeke; zy beslooten zelfs alles om hals te brengen, vermits hun kwaad geweeten hen deed vreezen dat andere voornemens waren hen te vermoorden. Den 7 was 't tamelyk stil behalven dat zy onderling weder harde woorden wisselden. Den 8 en 9 zwoeren zy dat men niets te vreezen had, om dat wy zo weinig vorderden, alzo zy zelfs zagen dat de wind niet wilde dienen, maar deeze verzeekering en eene waren van weinig duur, want de 10 namen zy 't Godloos besluit, den Kapitein, Opperstuurman en Krankbezoeker over boord te werpen ten dien einde kwamen zy als verwoede Fielten achterop, en vatten den Opperstuurman met hun vieren aan; edoch den Almachtige ons vierig Gebed en jammerklagten verhoorende, belette hun voornemen; zy lieten hem los en ondernamen verders niets tegen de beide anderen. Men besloot toen Noord Kaap of 't eerst te vinden land aantedoen, met bedreiging noch drie weeken geduld te neemen, maar als dan te zullen zien wat zy doen zouden. Den 11 en 12 was 't tamelyk stil, uitgezonderd dat verscheide Officieren hen wyn moesten geven, waar na zy aan 't zuipen, en dansse geraakten. Den 13 bezagen zy de Kaart, en bekenden dat schoon de reis weinig vorderde, zy echter wel zagen dat dit niet aan de Opperhoofden maar aan de wind scheelde; dien dag wilden zy een Noord-Kaper, zynde een zogenaamde visch, die zich zwemmende om en by het Schip hield, met een Koegel door schieten: een bewys van hunne kundigheid! in den namiddag wierd een Matroos deerlyk met houwers door hen geslagen, waarna zy hem boven dien over boord wilden werpen. Zy deeden den Krankbezoeker roepen om eerst een gebed te doen, als hadden zy noch eenig aandenken van de eeuwigheid, waarna zy hem overboord stieten, edoch de Voorzienigheid wilde deezen mensch behouden, want in 't vallen overboord greep hy de Schinkel van de looze Fokke bras en hield zich zo vast dat hy beneden op de valreep bleef staan, waarop drie der Muitelingen ieder een pistool opvatten, en hem daar mede door schieten willende, weigerden de schooten, en zy vervolgens in Zee houdende gingen dezelve los. De Krankbezoe-

ker

ker zeide toen: *Broeders, denkt, dat gy deezen het leven wel; maar geenzints de Ziel benemen kunt!* waarop hy pardon bekwam. Den 14. 15 en 16 was 't vreedzaam behalven eenige blyken van ongenoegen dat men zo weinig vorderde. Den 17 werd wakker gezoopen en gedanst, waartoe men de Officieren desgelyks noodzaakte. Den 18 leide men om de zuid, gelyk het andere Schip, 't geen men twee dagen te vooren gezien had en de reeds gemelde *Oranje Zaal* was, toen een Prince vlag toonde 't welk wy desgelyk deden. De Muitelingen waren voornemens 't zelve by nacht, indien het te na by kwam, te overrompelen; en terwyl de Scheepen elkander praaiden, stonden eenige van hem met bloote houwers rondom Kap. *Ketel*, op dat hy niets zou zeggen, als 't geene zy goed vonden. Den 19, 20 en 21 was 't weder drinken en danssen, wyders betuigden zy dat zy over de Opperofficieren niet hadden te klagen, maar dat de Botteliersmaat, de Bootsmansmaat en de Kwartiermeester oorzaak waren dat zy dit stuk hadden ondernomen, vermits hen dezelve dikwils met slagen en woorden mishandeld hadden. Ook wierd onder hen voorgeslagen het Schip in de lucht te laten springen, edoch dit liep by geluk in 't riet. Den 22, 23, 24, 25 en 26 was als vooren. Den 27 deeden zy twee kassen met Rhynsche Wyn, voor de Hooge Regering te *Batavia* geschikt, gedeeltlyk onder het volk uit deelen, zeggende: *'t zyn de onze, die lusten wy ook wel.* Den 28 was 't weder zuipen en danssen. Den 29 waren zy weder bevreesd dat men hen naar een Nederlandschen Haven zou brengen. Den 30 bedreigden zy den Kapitein, Opperstuurman en Stuurman Koch te zullen overboord werpen, indien zy den volgenden dag geen land zagen, maar dus namiddags stonden zy eenige dagen langer toe. Den 31 hielden zy onderling raad. Den 1 Augustus besloten zy, den Kapitein, Opperstuurman en derde waak honderd slagen, op een Kanon gebonden, te laten geven, by aldien men dien dag geen land zag, 't welk ten 7 uuren ontdekt werd door de Derdewaak *J. J. De Kok* zynde Kaap Roque, die zy daar voor 24 Ducaten vereerden. Nu was alles onder hem in vreugde, en aan goede bejegeningen ten aanzien van de Opperofficieren ontbrak het toen niet, maar zy waren onzeeker, en op dezelve was geen staat te maken. Den 2 zag men door een verrekyker een kleine Baay of Rhee, werwaarts men 't wende, edoch dezelve door gebrek van Water niet beryken kon en 't Schip in tegendeel vast geraakte. De Kapitein vond raadzaam de schuit en boot uit te doen zetten 't geen de Muitelingen behaagde. Zo ras de Schuit was uitgezet, sprongen daar in de Derdewaak *J. J. De Kok*, benevens de twee Oppersten van 't volk, door eenige van minder rang gevolgd, alle voorzien van den gestolen buit; deeze staken terstond van boord, waarna de boot desgelyks werd uitgezet in daarby twee Kaerels met ontbloot geweer om 't volk te keeren, dat door vrees geprangd, daarin wilde springen. De noch aan boord nagebleevene Op-

Opperhoofden lieten eenige vrywillig daarin ſtappen en andere werden 'er toegedwongen; gelyk de Opperſtuurman. De boot vertrokken zynde geraakte het Schip weder vlot, waarvan men behoorlyke kennis aan dezelve gaf, maar zy vaarende na de wal en kwam niet weder terug. Nu waren de onderhen gemaakte Opperhoofden van boord, waarom zy nieuwe aanſtelden, die den Kapitein dwongen zeil te maken en 't Land in't gezicht te houden, ook verzeeckerden het door hunne Kameraden begonnen werk te volvoeren. Den 4 benoemden zy in de plaats van de geſneuvelde Onder- en vertrokkene Opperſtuurman en Derde Waak, de Krankbezoeker en Kwartiermeeſter, om in die Qualiteit derzelver plaats te vervullen, en aan de Timmerlieden wierd geboden een nieuwe jol te maken. Den 5. 6 7. 8 viel niets byzonders voor. Den 9 kwam men tot op 3 mylen na aan land, de nieuwe jol werd uitgezet, en daarin ſtapten 8 man, en onder dezelve twee Opperhoofden. Den 10 kwamen zy weder aan boord, met bericht dat zy geene Menſchen, maar enkel boſſchen en allerhande gediertens gevonden hadden, weshalven men beſloot naar Kaap Nord te ſtevenen. Den 11 zag men geen land meer en dienvolgens was 'er den 12 veel ongeruſtheid onder het volk gelyk mede den 13, maar den 14 weder land ontdekkende, verdween die ongeruſtheid; men ſtevende derwaarts en 8 man gingen weder in de jol, met afſpraak 5 dagen te zullen blyven leggen, en na dien tyd, verder te gaan om ander land op te zoeken. Dien dag geraakte alles weder in verwerring, vermits zy den Conſtapel beſchuldigden, dat hy of zyn zoon zou gezegd hebben: *dat zy maar vrolyk zoude konden zyn, dat wy ze toch over drie daagen altemaal aan de galg zouden zien hangen.* Men deed de voorſz. Conſtapel op de valreep brengen, en de Krankbezoeker halen, om een gebed te doen, dat echter kort moeſt zyn waarna hun Opperhoofd voorneemens was hem het hoofd met een piſtool ſchoot te verbryzelen, en was hy als dan niet dood over boort te doen werpen, maar de Voorzienigheid gehengde dit niet en bewerkte dat zy hem, na lang bidden en ſmeeken, pardonneerden, waarna men ter deezer plaatſe tot den 19 bleef leggen, en toen de Jol niet ziende opdagen waren veele als noch van gevoelen dat men moeſt blyven leggen, om dat men anderzints veel licht aan een Neerlandſch Comptoir zou kunnen vervallen, edoch hun Opperhoofd hen gevraagd hebbende of zy niet wilde gaan waar hy ging en daarop ja gezegd hebbende, ging men den 20 weder onder zeil. Den 21. 22. 23. 24. 25. en 26. maakte men zeil, bleef zomtyds ten Anker en zond een pont die men op nieuw vervaardigd had, om te peilen, maar dezelve bragt telkens tyding dat men aldaar niet kon landen. Op deezen laaſtgemelden dag overleed de Heer Mr. *Anthony* de *Wigman*, Onder-Koopman, van Batavia. Den 27 bleef men ten anker. Den 28 ſtelde de Kapitein der Opperhoofden voor om naar Cajenne te zeilen, zynde een franſche Colonie, daar men zeide te kunnen landen, maar 't

volk

volk was hier tegen, vermits zy zeiden nu zo naby Surinamen te wezen en niet van daar te willen, en dat zy in weerwil van hunne Opperhoofden, de Touwen kappen, en 't Schip op de wal zouden laten loopen; echter wist het reeds gemelde Opperhoofd hen hiertoe over te halen en bekwam verzeekering van hen, dat zy gaan zouden verwaards hy ging. Den 29 zeilde men, en s'avonds wierd het anker uitgeworpen. Den 30 't zelve, maar op den middag zag men een vaartuig onder den Wal, waar door blydschap ontstond.

De Jol werd uitgezet en een hunner zo genaamde Officieren met het nodige volk roeide derwaards. Van boord zag men de beide vaartuigen byden ten anker komen, en datze naar 't Schip toe kwamen, zulks men aldaar de ankers lichte om hen te gemoed te zeilen. Aan boord gekomen zynde vernam men dat het vreemde vaartuig van Cayenne kwam en geschikt was om de vreemde Schepen te recht te helpen; dat het land alwaar men toen was Kaap Oranje heete maar onbewoond, edoch Cayenne door Franschen bevolkt was. De Bevelhebber van dit Vaartuig bleef toen aan boord met zyn Jol, en na dat Oproerigen hem lang hadden ondervraagd, kwamen zy en zeiden dat men nu vry en alles goed en wel was. 's Avonds ankerde men, en den 31 's morgens zeilde men tot in den namiddag toen men weer ten anker kwam en stuurman *H. Kogh* met 4 man, waaronder een hunner Officieren naar den Wal zond, om hunne komst bekend te maken en verversching te verzoeken. Den 1 September zeilde men voort en kwam op de buiten Rhee van Cayenne ten anker. Een jol van de Wal aan boord gekomen voerde de Capitein na dezelve. Den 6 kwam men op de Rhee van Cayenne ten anker en vertuide het Schip. Den 7 kwam de Majoor van 't Eiland aan boord, met bevel, dat alle *de Duitsche Broeders* met hem moesten gaan en 't Schip ruimen, waar by zy bericht ontfingen dat hier de Voorzienigheid den Wrevelmoed der boosaartigen palen had gesteld; dat de acht mannen, den 14 Augustus van boord gegaan te Cayenne waren aangekomen, daar hunne ongeregelde levenswyze nadenken had gebaard, zulks men ze in hechtenis had genomen; en vermits hunne antwoorden in veele omstandigheden verschilden, hield men ze in bewaaring, edoch hunne beide gewaande Officieren van de anderen afgezonderd, hadden meerder vryheid, die zy echter niet lang genoten, vermits zy een Zoldaat die by hen bezetting hield, omkochten, om een briefje aan boord van 't Schip, 't welk zy verhomen hadden op de Rhee gekomen te zyn, te brengen, waar in zy aan hunne Vloekverwanten raadden, het Schip op den ontfangst van dit briefje in de lucht te doen springen, of dat zy anderzints, gelyk zy, het gevangenhuis tot loon zouden krygen; maar Gods rechtvaardigheid bewaarde deeze eerlyke Scheepelingen ook in dit geval, vermits de Commandant, eenige onraad bemerkende, den afgezonden Zoldaat deed achterhalen, 't geld en briefje afneemen en hem in de boeyens

sluiten; ook de Schryvers van dit briefje zo wel verzeekerden, dat zy verder geen nadeel meer aan iemand konden toebrengen.

Het Eiland Cayenne is dus het *non plus ultra*, dat is, *niet verder*, van deeze Fielten geworden; daar is hunne boosheid paalen gesteld; van daar zullen zy niet ontkomen, dan wanneer zy met behulp der Franschen, ingevolge de aanbieding van den Allerchristelyken Koning, wel bewaard naar Batavia zullen overgebragt worden, om loon naar werken te bekomen, anderen ten voorbeelde, op dat brave en wakkere lieden, die zy duizende dooden hebben doen sterven, voortaan voor woede en razerny mogen worden beveiligd.

Burgemeesteren en Thesaurieren der Stad *Amsterdam* bieden aan te verhuuren de Gronde en Erven binnen de voorsz. Stad, genaamd de PLANTAGIE aangelegd in February 1683, welke verhuuring als nu voor de vyfde maal zal geschieden, om tot Tuinen gebruikt te worden, tot 12 stuivers de vierkante Roe; en dat met de volgende voorwaarden.

De huur zal duuren 20 Jaren, aanvang neemende met den 1 February 1764.

De Huurders zullen de Erven of Tuinen niet mogen smaldeelen.

Geene Platten, Torentjes of uitkyken zullen mogen op de gebouwen worden gemaakt, en geene timmeragie zal hooger als de binnen Schuttingen gemaakt worden als alleen langs de Lanen en Paden, en niet dieper springen als tot dertig in de groote en tot twee en twintig voeten in de kleine tuinen.

Op de Erven of Tuinen zal geen neering of handwerk gedaan, en veel min kroeg-herberg gehouden werden uitgezonderd een of meer huizen, die van wegens de Stad aldaar mogte werden gesteld, of gepermitteerd te timmeren, alwaar dat ingetapt zal mogen werden.

In de Lanen, achterwegen of Waterloozingen zelfs zal geen mist of vulnis gelegd worden, op eén boete van drie gulden.

Een gehuurd perceel mag aan een ander, onder Consent van Heeren Burgemeesteren en Thesaurieren, worden overgedaan.

De binne schuttingen moeten ter hoogte ten minsten van 8 en ten meesten van 10 voeten, en de buiten schuttingen noch hoger noch lager dan van tien voeten en ordentlyk onderhouden worden.

Haagen, of andere hooge opgaande boomen, de Zon van zyn naastleggende beneemende, mag niet nader dan op 8 voeten aan de binnen schutting geplant worden.

Eenige weinige Bakkers en Commenyhouders tot gerief der Tuinen worden toegestaan.

De Huurders moeten gedogen dat die thans huisjes of Kamers bewoonen, tot de verhuurdag van 1764 aldaar blyven woonen.

De bovengemelde huurjaren verschenen, zal ieder den opstal van zyn gehuurde Perceel na zich vermogen te neemen, of ten behoe-

ven.

ven van de Stad afte ſtaan, 't geen hy daarop zal willen laten blyven, ten zy men in den tyd mogt goedvinden op nieuw huure te maken.

Voor de nalatigen in 't betalen der huurpenningen jaarlyks voor 't einde van December, is den opſtal der gronden executabel.

Magiſtratuuren en Amptenaren.

Den 18 December werd tot Kiesheer der Stad *Middelburg* geëligeerd de Heer *Carel Johan Zeegers*, in de plaats van wylen den Heer Mr. *Pieter van Hoorn*.

Door zyn Doorl. Hoogh. den Heere Hertog van Brunswyk enz. enz. enz. is aangeſteld tot Dykgraaf van den Lande en onderhoorige Polders der Stad en Baronie van *St. Meertensdyk*, de Heer Mr. *Cornelis de Jonge*, C. Z., Penſionaris der Stad Zierikzee.

Den 25 dito is by hun Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgemeeſteren en Vroedſchappen der Stad *Alkmaar* gedeſpicieerd, de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Gualterus George Gideon van der Mieden*, Raad en Oud Schepen aldaar, om met primo May 1764 zitting te neemen in de Raadkamer van deeze Provintie.

Door hun Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgemeeſteren en Vroedſchap der Stad *Monnikkendam*, is tot Raad in de Vroedſchap aangeſteld de Heer *Juſtus Bot*, Kapitein ter Zee, onder het Collegie ter Admiraliteit t' *Amſterdam*, in de plaats van wylen den Heer Burgemeeſter *Dirk Tyſſen*.

De Wel Ed. Geſtr. Heer *Cornelis Neelen*, Oud-Burgemeeſter en Raad der Stad *Purmerende*, is gedeſpicieerd om met primo May 1764 van wegens de voorn. Stad zitting te neemen in de Provinciale Reekenkamer; en is wyders met den 1 January deezes Jaars in Commiſſie als Theſaurier dier Stad geſteld, voor den tyd van 3 Jaren, de Wel E. Geſtr. *Pieter Wynboud*, Raad, en Oud Preſident Schepen; gelyk mede in de Commiſſie van Onfanger der Ordinaris en extraordinaris Verponding, met en voor den zelven tyd als vooren gecontinueert is de Wel E. Geſt. Heer *Jan Pet*, Raad en Oud Preſident Schepen der voorn. Stad.

Door de Magiſtraat van *Zierikzee* is tot Penſionaris honorair dier Stad aangeſteld de Heer Mr. *Jan Jacob Bogaert* bevorens Penſionaris honorair van 's Lands Collegie van den vryen te Sluys in Vlaanderen.

Door de Heeren Staten der Provintie *Utrecht* is de Heer Mr. *Jacob Evert van Muyden*, gedeſpicieerd, om den Heer *Laurens Grothe* met primo May aanſtaande als Bewindhebber der Weſt-Indiſche Compagnie te vervangen; en de Heer *Herman Brouwer*, Secretaris der Heeren Edelen en Ridderſchappen deezer Provincie, in plaats van wylen den Heer Mr. *Jan Carel Loten*, aangeſteld tot Secretaris der Heeren Dykgraaf en Hoge Heemraden van den Lopiker Waard, anders gezegd van den Lekkendyks Benedendams.

Uit eene overgeleverde Nominatie zyn tot Schepenen der Stad *Gorinchem* in den Lande van Arkel verkozen voor den Jare 1764 de Ed. Achtb. Heeren *Johan Hendrik Verboom*, Mr. *Martinus Pompe*, *Theod. van Diepenbrugge*, *Matthys van Boſcharen*, *Lambertus van Meerten*, Mr. *Pieter Chriſtiaan van Barnevelt* en Mr. *Hendrik Hagoort*; en tot Burgemeeſter voor de Jaren 1764 en 1765, de Wel Ed. Geſtr. Heer *Cornelis van der Does*.

Tot Burgemeeſteren der Stad *Gouda* de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Johan de Lange*, Preſident, Mr. *Aelbrecht van der Burch*, Mr. *Barthol. de Moor van Immerzeel* en Mr. *Lodewyk Quarles*.

Tot Burgemeeſteren der Stad *Delft*, de

de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Isaak van Buren*, Mr. *Adriaan Mouchon*, Mr. *Bruno Röver*, en Mr. *Frans van der Burch*, J. Z; tot Scheepenen, de Wel Ed. Achtb. Heeren Dr. *Nicolaas Schuyl*, *Adriaan van Staveren*, Dr. *Willem van Blommestein*, Mr. *Franc van der Burch*, Heere van Spieringshoek en de Made, Mr. *Nicolaas Kraeyvanger*, Mr. *Joan Carel van Alderwerelt*, en Mr. *Adriaan van Assendelft*; en tot Scheepenen-Commissarissen, de Heeren Dr. *Nicolaas Schuyl*, *Adriaan van Staveren*, en Dr. *Willem van Blommestein*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Amersfoort* de Wel Ed. Achtb. Heeren *Anthoni van Brinkestein*, en Mr. *Willem Methorst*; en tot Scheepenen de Wel Ed. Achtb. Heeren *Dirk Loogen*, *Willem Jacob van Steenberch*, *Jacobus van Bemmel*, *Everard Joan Montauban*, Mr. *Carel van Coeverden*, *Dirk Wyborgh*, Mr. *Simon Petrus Trouillart*, *Johannes Jonas*, *Willem Hendrikzen*, *Cornelis van Dieventer*, *Wilhelmus Gualtherus van Veerssen*, en Dr. *Matthias Sas*; hebbende hun Ed. Achtb. vervolgen den Heer Oud-Burgemeester *Dirk Loogen* gecommitteert, om met den eersten January 1764 sessie te neemen ter vergaderinge van de Heeren ordinariris Gedeputeerden den Ed. Mog. Heeren Staten 's Lands van *Utrecht*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Enkhuyzen*, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Cornelis François Duyvensz*, Mr. *Adriaan van Bleyswyk* en *Roelof Blok*, en tot President de Heer Mr. *Frederik Verbrugge*. Tot Schepenen de Heeren *Klaas Koning*, President, *Nicolaas Hendrik de Vries*, *Pieter Ebbenhout*, Mr. *Thade Pan*, *Sieuwert Ris*, Mr. *Hugo Adriaan van Bleyswyk*, en Mr. *Augustus Hendrik Duyvensz.*; en tot Schepenen Commissarissen, de Heeren *Nicalaas Hendrik de Vries*, *P. Ebbenhout*, en Mr. *Thade Pan*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Zierikzee* de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Johan Boeje* en *Samuel Schuurbeque*.

Tot Stads Burgemeester van *Vianen* de Heer Mr. *Everhard van Diermen*, tot Schepen-Burgemeester, de Heer *Jacob Cambier*, en tot Schepenen de Heeren *Daniel van Westervelt*, *Hermannus Croese*, *Johan Diderik Ramot*, Mr. *Jacob de Vry*, Mr. *Gysbertus Maas* en *George Johannes Hammius*.

Tot Schepenen der Stad *Gouda* voor den Jaare 1764. de Ed. Achtb. Heeren *Dirk Verryst*, President; Mr. *Daniel Willem Lestevenon*, Heere van Schoonauwen; Mr. *Adriaan Prins*, Mr. *Bonaventura de Lange*, Mr. *Jan Noortbergh*, Dr. *Willem Griffioen* en *Dirk Daniel de Kedts Houtman*.

En tot Schepen Commissarissen, de Ed. Acht. Heeren Mr. *Jan Noortbergh*, Dr. *Willem Griffioen* en *Dirk Daniel de Kedts Houtman*.

Ook zyn door de Ed. Groot Achtb. Heeren van de Vroedschap dier Stad gedespicieert, om met primo May 1764 sessie te neemen in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te *Amstendam*, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Decker*, Heere van Urcem, President Schepen.

En in de Provinciale Reekenkamer van Holland, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr *Cornelis van der Burch*, Regeerend Schepen.

Tot Schepenen van *Medenblik* de Ed. Achtb. Heeren *Jan Roos Jacobsz.*, *Dirk Mol*, *Jacob Rootjes*, *Claas Cos*, *Claas Gerdenier*, *Cornelis Salm* en *Cornelis Elias Junior*: En tot Schepenen Commissarissen de Ed Achtb Heeren *Dirk Mol*, *Claas Cos* en *Cornelis Salm*.

Te *Groningen* is de Raads Keuze dier Stad met de gewoone Plechtigheden geschied, en verkooren de Burgemeester *A. A. van Iddekinge*, als ook de Raadsheeren *J. W. Folkers*; *J. van Hoorn*, *M. Lobman*, *H. Gockinga* en *T. Berchuys*; ook zyn op nieuws tot Raadsheeren verkooren den Heer Secretaris *W. T. de Sitter*, en den Heer Gezwooren *Jacob Cranssen*.

Te

Te *Medenblik* zyn geeligeerd om met den 1 May deezes Jaars 1764, zitting te neemen, in het Ed. Mog. Collegie van Gecommitteerde Raden van Holland en Westvriesland in Westvriesland en het Noorder-Kwartier, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Carel Heynsius van Willigen*, Raad en Oud-Burgemeester dier Stad; en tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit, in Westvriesland en het Noorder-Kwartier, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Jan Bourgonjen*, mede Raad en Oud-Burgemeester dier Stad; en tot Gecommitteerde in de Provinciale Reekenkamer, de Wel Ed. Heer *Pieter Uylenberg*, Raad en Oud-Schepen der voorsz. Stad.

Den 25 January 1764 is de Heer Nicolaas Geelvinck de Jonge, die tot dato was Secretaris, nu tot Bewinthebber van de West-Indische Compagnie te *Amsterdam* verkooren.

Zyne Doorl. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Kapitein.	Hendrik Thooft, in 't Regiment van	*Kinschot.*
Kap. Com.	Willem Swier Sloet,	-
Luit. Coll.	G. C. van Till,	*Brakel.*
Major	J. F. Edler van Plotho,	-
Kapitein.	B. A. van Hackfort,	-
Kapitein.	Jan Lod. Boys van Burmania,	*Acronius.*
Kap. Com.	Just van Geusou,	*Guardse Vriesland.*
Kap. Ingen.	Rochus van Suchtelen,	
Kap. Luit. Ing	Martinus vander Horst,	
Luit. Ingen.	Willem Kloot,	
Extr. Ingen.	Michiel Louis Boecop.	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 23 December (1763) overleed binnen *Amsterdam* in den ouderdom van 40 Jaren en 8 dagen de Wel Ed. Gestr. Heer *Jan Elias Buys*, Schepen dier Stad en Bewindhebber der Oost-Indische Maatschappy ter Kamer aldaar.

Den 25 dito overleed te *Leeuwaarden*, de Baron *A. E. L. van Rengers*, Major van de Infantery, en Kapitein Commandant van de Vriesche Guardes aldaar in bezetting.

Den 29 dito ontfing men te *Luyk* door eenen Courier van Romen de tyding dat de Paus de Bisschops verkiezing dier Stad, in de perzoon van den Grave van *Oultremont*, goedgekeurd en bevestigd had.

Den 1 January (1764) overleed binnen *Amsterdam* in den ouderdom van 100 Jaren 4 Maanden en 16 Dagen, de Heer *Andries van Born*, vermaard Zadelmaker en Stalmeester.

Den 3 January (1764) is door de felle stormwind, op 't Y tusschen *Amsterdam* en het *Tolhuis* omgeslagen een Schuit van *Ilpendam*, waarin zich bevonden 7 man, die gewoon waren dagelyks zoetemelk in die Stad te brengen, welke alle verdronken zyn.

Op vrydag den 6 January, zynde drie Koningen avond, zyn in 't Stadhuis t'*Amsterdam* noch 15 Lantarens met brandende Lampen gevoegd by de 10 welke voor lang aldaar hebben plaats gehad.

Te *Antwerpen* is in den ouderdom van omtrent 102 Jaren overleden zeekere *Machteld van Hoek*.

Op de Kust van *Guinea* is overleden den Heer Directeur Generaal *David Pieter Erasmi*.

Op dingsdag den 10 dito is *Dirk Burgers*, die Cap. van de *Nacht Wachters* was, en daar van afstand heeft gedaan, tot een der Substitut-Schouten der Stad *Amsterdam* aangesteld geworden.

Den 15 dito is te *Groningen* overlee-

leeden in den ouderdom van omtrent 72 Jaren de Ed Heer *Jan Albert Sichterman*, in zyn leven Ordinaris Raad van Neêrlands-Indie, en Directeur van Bengalen.

De gewoone Voorjaars Verkooping der Oost Indische Maatschappy deezer Landen is voor 1764 vastgesteld, als volgd: t' *Amsterdam* op Maandag den 9 April; in *Zeeland* op Maandag den 16 dito, te *Delft* op Woensdag den 25 dito; te *Rotterdam* op Vrydag den 27 dito, te *Hoorn* op Dingsdag den 1 May en te *Enkhuizen* op Donderdag den 3 dito.

Op Dingsdag den 17 January (1764) 's avonds omtrent half 6 uuren, is binnen de Stad *Gouda* zeeker Vrouw, voor de vyfde of zesde maal, staande haar huwelyk, in het kraambedde bevallen van een Zoon, zynde schoon van gedaante, gezond en wel in 't vleesch, en beeter als een van haar voorgaande kinderen, edoch niet vol maakt in alle desselfs lighaams deelen, alzo het zelve kind geen armen, dyen, noch beenen heeft, eindigende het lighaamtje dadelyk onder de schaamelheid, zulks het nooit zal konnen zitten, maar altoos moeten leggen en door een ander gevoed worden. Dit wonderbaare kind is op Woensdag den 18 der voornoemde Maand, des avonds in de Groote Kerk gedoopt, door den Oudsten Predikant den Eerw. Heer *J. W. a Mark*, en genaamd geworden *Cornelis*, onder eenen toevloed van honderde van Aanschouwers. De kraamvrouw en de jong geborene zyn tot dus verre welvarende; alleen is de eerstgemelde wat zwak, en weet als noch niet hoe haar kind gesteld is, alzo men haar diets gemaakt heeft, dat het zelve sterk gebrooken is, in dienvolgens door een Wondheeler moet verbonden worden. De oorzaak deezer misgeboorte is onbekend, alleenlyk vallen de gedachten op een Pop, zonder armen en beenen, waar mede de andere kinderen van deeze Vrouw dagelyks in huis speelden.

Lyst der Perzonen welke geduurende den Jare 1763 geboren en overleden zyn, in de navolgende steden en plaatzen, als te

plaatzen	Geb.	Overl.
Altona	616	778
Amsterdam	4415	7294
Dantzig	2005	1888
Drontheim (*Sticht*)	5205	5733
Frankfort	859	1169
Giessen	126	159
Gotha	372	302
's Gravenhage		1267
Haerlem	772	928
Halle in Saxen	521	905
Kassel	479	578
Koningsbergen	1987	1818
Koppenhagen	2327	5034
Leipzig	886	1614
Londen	15133	26143
Magdeburg	941	1116
Manheim	622	761
Middelburg		856
Munchen	729	810
Parys	21709	17456
Pinneberg	771	894
Pruissisch Pommeren	11072	9100
Ripen (*Sticht*)	3467	4588
Stuttgard	860	1237
Utrecht	609	890
Zeeland (*Deensch*)	6803	8133

Getal der Schepenen gedurende het Jaar 1763 binnen de navolgende Havens.

vens.	Ingek.	Uitgez.
In *Texel*	1525	
In de *Maas*	398	695
In *Goeree*	1222	786
In *Koningsbergen*	810	830
In *Dantzich*	1066	1066
In *Marseille*	1810	

In den aanvang van dit Jaar had men een zo grooten aanwas van water in de Rivieren, zo in deeze Provintie als in de boven landen, dat de Lek te *Jaarsveld* 60 duimen boven het klokkenslag stond; den 7 January stond het te *Schalkwyk* tot 64, en te *Jaarsveld* tot 89 duimen; edoch nam het vervol-

volgens af, door dien 'er tusschen *Emmerik* en *Rees* een Dyk doorbrak. Dien zelven dag 's middags ten 12 uuren trof den Waaldyk tusschen *Rossum* en *Herwynen* een gelyk ongeluk, waardoor de gantsche *Bommeler-Waart* overstroomd en in de uiterste elende gebragt is. By *Wageningen* is de Dyk mede in groot gevaar geweest, maar noch gelukkig behouden.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 1 en 15 February 1764 onder voorzitting van D. *Christianus Tisteyn*.

Op den eersten dag van dit Jaar zyn in deeze Gemeente de volgende Texten verklaard, als:

OUDE KERK.	NIEUWE KERK.
Voorm. *van Garel* Lucas 2. 21.	Voorm. *Klepperbein* Lucas 2. 21.
Nam. *Tisteyn* Titus 3 4.	Nam. *Hageman* Titus 3. 4.
Avond *Boon* Numeri 6. 22. 27.	Avond *Mulder* Psalm. 67 8.

'S GRAVENHAGE. Op Zondag den 8sten dezer des namiddags heeft de Wel. Eerw. en zeer Geleerden Heer *J. A. Sanders* over wylen zynen Geleerden Amptgenoot, den wel Eerw. en zeer geleerden Heere J. TORNER (van welkers overlyden wy in onze voorige op bladz. 225 hebben kennisse gegeven, en alwaar Maandag den 26 en niet Dingsdag den 27 moet gelezen worden) Eene zeer doorwrochte en toepasselyke Lyk reden gedaan voor een meenigte van aanzienelyke en andere Toehoorderen. Voor wierd gelezen Ps. 90. en gezongen Fol. 604 vs. 1-5. De inleiding genoomen uit Hebr. 3. vs. 5 vergel. 4 boek Mos. 7 vs 12. Vervolgens gezongen ps. 90. De Text (zo als dien de overledene Leeraar in zyn Leef-tyd zoude voor zich uitgekooren en op zich zelven toegepast hebben tot eene Lyk predikatie) was Openb. Joh. 16. vs. 15. na een fraaje verklaaring, ging zyn Eerw. over tot een kort en omstandig levens Verhaal van wylen J. TORNER, gevolgt van eene behoorlyke toepassing en wierd tot besluit nagezongen Fol. 565 vs. 1. Waakt op roept ons enz.

Personalia.

Gemelde wel Eerw. en zeer geleerde Heere JOHANNES TORNER was gebooren te *Amsterdam* op den 10 July des Jaars 1710. Zyne Ouders waren *Jacob Torner*, Koopman en Ouderling in de Luthersche Gemeente aldaar, en *Anna Maria van den Broek*, Dochter van den beroemden Professor in de Rechten, . . . van den Broek; deeze reets vroeg in hunnen Zoon ontdekkende eenen ongemeenen yver tot de Godgeleerdheit en het Predik-ampt, bestelden hem eerstang op de Latynsche Schoole in dewelke hy zodanig zich benaarstigde en vorderde dat hy wel haast de 6 Classen was door lopen en begiftigd geworden met 10 pryzen.

In den Jaare 1728 vertrok hy na *Leiden* alwaar hy onder Professor *Burman* zich oeffende in de kerkelye Geschiedenissen en Wysgeerte

als

als ook onder Professor *Haverkamp* in het Grieksch en in de Welsprekenheid.

Na dat hy vervolgens onder den wel Eerw. en zeer Geleerden Heere *Jacobus Boon* te Amsterdam, zyne eerste gronden tot de Godgeleerdheid gelegt, en teffens zyne Geloofs-Belydenisse voor den zelven zyne Gamaliel had gedaan, is hy op den 23 April des Jaars 1731 na voorgaand Tentamen van het Eerw. Ministerium te *Amsterdam*, tot den Predikdienst geadmitteerd, waar op hy ook den volgenden dag zynde Woensdag, in de Oude Kerk en wel *in* de Beurt van do. Jacobus Velten heeft gepredikt uit Esajas 48 vs. 16. Kort daar na is hy na de Universiteit te Jena vertrokken om verders zyne studiën te begunstigen.

In den Jaare 1732 in 't begin van September, is hy van de Wydvermaarde Universiteit te *Leipzig*, alwaar hy ook zyne Studien zo in de Godgeleerdheit als in de Hebreeuwsche, Syrische en Chaldeeusche Taalen met veel vlyt en naarstigheit, en met ongemeenen lof van de daar zynde Hoog geleerde Heeren Professoren voltooit had, wederom in zyne geboorte Stad en te huis gekomen is.

Op den 12den October deszelven Jaars, des Zondags avonds, predikte hy voor de eerste maal na zyn wederkomst in de Beurt van Ds. *Jacobus Boon*, over Joh. 17: 3.

Het was op Zondag den 21 December daar aan volgende dat hy nevens andere, zo Leeraars als Proponenten, de Predikbeurten van Do. *Maessen* (toenmaals door aanhoudende ziekte en zwakheid belet de prediken) in 's Gravenhage waar neemende, voor de eerste maal aldaar gepredikt heeft uit 5 boek Mas. 18 vs 15. Vervolgens den 26sten December zynde den tweeden Kersdag, des namiddags uit 1 Joh. 5 vs 20. wederom op nieuwjaarsdag 1733 des namiddags uit Openb. 1 vs 6; den 28 January uit Joh. 5 vs 24; den 1 Febr. uit Joh. 1 vs. 12 en den 8ste van dezelve maand uit Eph. 1. vs. 3.

Den 7de Mai van dat Jaar wierd hy als Beroepen Prediker te *Medenblik*, voor het Eerw. Ministerum te *Amsterdam* geexamineerd, en na volkomen genoegen gegeven te hebben heeft hy den volgenden dag zynde Vrydag in de Nieuwe Kerk in de Beurt van Do. *Meyer* gepredikt over Eph. 6. vs. 18. 19, en is daar op na de Predikaatsie door Do. *Jacobus Boon*. geadsisteerd, met de 4 andere Heeren Predicanten, met Gebeden en Opleggingе der Handen, tot den H. Dienst bevestigd; waar na de bevestigde Leeraar op Zondag Pinxter, zynde den 24 May daar aan volgende, te Medenblik des morgens zyne Intree-Predikatie heeft gehouden uit Ps. 119 vs. 9. Kort daar na, te weten den 18 July, wierd hy te Zutphen beroepen. Den 30 Augustus heeft zyn Eerw. als beroepen Predikant te Zutphen, zyne Afscheids Predikaatie te Medenblik gedaan, neemende zyne Inleiding uit Math. 20 vs 15, en vervolgens zyn Text uit Luc. 4. vs. 42 43. Den 27 September deed hy zyne Intree-Predikaatsie des morgens uit 2 Thimoth. 2 vs 15. en namiddags uit Micha 4 vs. 2. Alhier heeft hy

hy met eenen zonderlingen yver in des Heeren wyngaard heeft gearbeid, tot dat het zyn Heere behaagde hem wederom in eenen anderen te verplaatsen. Niet zonder aandoeninge, verliet hy eene Gemeente, die hem zo naa aan 't herte lag, en waar van hy niet alleen, nemaar ook van den Wel Ed. Agtb. Magistraat zo veele blyken van achting en gunst ontfing, dat hem zelf wierd toegestaan, zyne afscheids Predicaatsie in de Groote Kerk aldaar te doen gelyk, dan zulks ten bywezen van veele voornaame Persoonen en een groot aantal zo van Gereformeerde als Luterschen Toehoorders door hem in dezelve Kerk is gedaan op den 5den May 1737. Gelyk hy ook op den 12den van die Maand heeft zyn afscheid genoomen van de Gemeente te Doesburg, alwaar hy omtrent 2½ Jaaren, insgelyks in de groote Kerk by vergunning, drie a viermaal in 2 Jaar, heeft gepredikt en de H. Sacramenten bediend.

Het was te 's Gravenhage alwaar Do. *Mauritius Maessen* op den 14 Febr. 1737, na 17 Jaaren als Nederduitsch Leeraar de Lutersche Gemeente aldaar bediend te hebben, Emeritus wierd, behoudende een Tractement van 600 gl. 's Jaarlyks. De Heeren Kerkenraden, Ouderlingen en Diaconen vonden goed en besloten de navolgende Leeraars op 't beroep aldaar te laten prediken en door Missiven te verzoeken, namentlyk.

Do. Johannes Fredericus Meyer te *Edam*.
Do. Johannes Determeyer, te *Leyden*.
Do. Carel Otto Mitsen, te *Rotterdam*.
Do. Henricus Hageman, te *Enkhuisen*.
Do. Balthasar Kloekhof, te *Gouda*.
Do. Johannes Torner, te *Zutphen*.

Zynde hun Wel Eerw. deeze navolgende Texten by het Lot te beurt gevallen, te weten aan

Do. J. F. Meyer, Hebr. 6. vs 4. 5. 6. en Joh. 17 vs. 9.
Do. J. Determeyer, 1 Petr. 3 vs 19. 20. en Actor. 4 vs. 27. 28.
Do. C. O. Mitsen, Rom. 9 vs. 18 en 2 Sam. 16 vs 10.
Do. Hageman, Hebr. 12 vs 17. en Joh. 6. vs 63.
Do. Kloekhof, Rom. 8 vs. 19-21. en Math. 11. vs 25.
Do. Torner, Rom. 9 vs 11 en 12. en Jes. 6 vs 9. 10.

Dewelke ook op de volgende dagen gepredikt hebben, behalven Do. Mitzen die bedankt heeft.

Do. J. Torner den 31 Maart en 3 April.
Do. J. F. Meyer.
Do. H. Hageman den 7 en 9 April.
Do. B. Kloekhof den 7 en 10 April.
Do. J. Determeyer den 14 en 18 April.

Hier na is, uit de bovengemelde Nominatie, door meerderheit van Stemmen verkooren, tot Leeraar in die Gemeente Do. *Johannes* Torner,

per, dewelke op den 19 Mai zyne Intree-Predicatie ter zelver plaatse heeft gedaan uit Actor. 26 vs 22.

Staande deeze bovengemelde Nominatie, wierd hy by die van *Dordrecht*, den 26 Febr. tot eenen tweeden Leeraar beroepen waar voor hy bedankt heeft. Onder veele voortreffelyke Predicatien van hem alhier uitgesprooken, worden voor geen der minsten gehouden, zo, die hy op den 22 Febr. des Jaars 1759, ter gelegenheid van het afsterven en de plechtige Begraving van wylen haare Kon. Hoogh., Mevrouwe de Princesse van Oranje en Nassouw enz. enz. enz. uit Jes. 40 vs. 6: als dewelke hy op Zondag morgen, den 18 Dec. des Jaars 1761. voor de aller eerste Predicatie, ter plechtige inwyding van de nieuwgebouwde Lutersche Kerk, heeft gedaan over 2 Chron. 6 vs 40 en 41.

Wat zyne Catechisatien, Huis- en Krank bezoekingen betreffen, getuigen best zodanige, die het gemis daar van in het binnenste van hunne Herten, gevoelen en welke niet alleen by zyne hem noch betreurende Gemeente, maar ook by eene menigte andere worden aangetroffen die aan dezelve de broederlyke hand bieden. Gelykerwys zyn Eerwaarde de nedrigheid altoos beoogde, zo zullen wy 's Mans wolverdiende Lof omtrent zyne overeenstemming van leer en leven, gepaard met veele Deugden, alhier niet ophalen, om dat dezelve reets genoeg bekend is, en *Medenblik*, *Zutphen* en *'s Gravenhage* daar van genoegzaame getuigen verstrekken.

Zyn overlyden was derhalven zo smertelyk als onverwagt op Maandag morgen den 26 December 1763. Wanneer hy na verscheide malen zich niet wel bevonden hebbende, zo door Malancholie en spanningen op de borst, eindelyk door de Waterzugt en daar op volgende Koortsen, verzeld met Stuipen, is overgestapt uit dit elendig tot een gelukzalig leven en als een getrouwen Dienstknegt ingegaan in het Huis des Heeren. En gelyk hy de eerste geweest is die in de Nieuwgebouwde Kerk alhier op den Predikstoel geleeraard heeft, zo is hy ook de eerste der Leeraaren en der Gemeente, die zedert de Volbouwing derzelver Kerke, aldaar is begraven geworden, met eene ongemeene Lykstatie te voet, en gelegd in een Grafkelder legt in het midden van de Kerk, op den 2den van Januari des Jaars 1764.

TER GEDACHTENISSE
van den Wel Eerwaarden en zeer Geleerden Heere
JOHANNES TORNER,
In zyn Leven eerst te *Medenblik*, daar na te *Zutphen*, en laast te *'s Gravenhage*,
Zeer Geliefd Leeraar, in de Gemeente Jesu Christi, toegedaan

der

de Onveranderde Augsburgsche Geloofs - belydenisse;
Godtzaliglyk ontslapen.
op den XXVI. van Wintermaand des Jaars | LXIII.
en rouwstatiglyk begraven | MDCC
op den II. van Louwmaand des Jaars | LXIV.

Wiens Hart, en Hand, en Tong, en Leer, en Leven, was
Godvrugtig, Mild, Bespraakt, Rechtzinnig, en vol Stichting,
Vermaard, Geroemd, Geacht, Erkent, ontweek Te rat:
Getuigen MEDENBLIK *en* ZUTPHEN *met verplichting;*
Maar 's GRAVENHAGE *meest: Daar 't* Luthersch *Sion schreid,*
Om zulk een Predik held, die, Zes en Twintig Jaeren,
Haar luister is geweest; en tot de Onsterflykheit
Is heen gegaan, als een der Braafste Kerk-leeraeren,
Die ooit een volk des Doods aldaar omschaduwt heeft;
Terwyl zyn Ziel om hoog, zyn Naem beneeden leeft.

BODEGRAVEN. Op Zondag namiddags den 15 January 1764. heeft onze Eerw. en veel geliefde Leeraar Do. *Johannes Hamelau*, onder een zeer groot getal Toehoorders, den Nieuwen Predikstoel ingeweydt, hebbende zyn Eerw. by die gelegentheyd verklaart, Jesaia 40. vs 9. *Sion, gy Predikster klim op eenen hoogen berg; Jerusalem, gy Predikster, hef uwe Stem op met Magt, hef se op! en vrees niet; zeg aan de Steeden van Juda: ziet, daar is uw God!* En tot een inleyding nam zyn Eerw. Nehemia 8 vs 4. *Esra de Schriftgeleerde stond op eenen hoogen houten stoel dien zy gemaakt hadden om te Prediken.* En in de voorafspraak begon zyn Eerw. met de woorden van den Goddelyken Ziender en Propheet Jesaias Cap. 52, vs 7. *Hoe liefelyk zyn op de bergen de voeten dier boden, die vreede verkondigen, het goede prediken, Heil verkondigen! die tegens Sion zeggen: uw God is Koning.*

DEUTICHEM. Vervolg van den Herderlyken brief (zie ons voorgaande Stuk blads. 29).

Onze Text handeld eigentlyk van den Vaderen in het Geloof, hier by kan een iegelyk zich vragen of hy tot dien Ouderdom in het Christendom gekomen zy, of dat hy noch tot de wel kloeke, maar ook dikwils onbedachtzaam handelende Jongelingen, behoord, of dat hy noch in den teederen Ouderdom der Kinderen staat, of wel, dat het leven uit God, als noch niet geheellyk ontbreekt? Het is waar, geen onder u kan looghenen, dat hem in den H. Doop het leven des Geests Gods niet zy geschonken geworden, O! hoe gelukzalig waard gy, toe de Heere in den Doop het Genade verbond met u oprechte, en zich verplichte u Heeren, u God te zyn. Was aldaar niet met u de genade van onzen Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Hemelschen Vaders, en de Gemeenschap des H. Geestes? Of hoe Gelukzalig waart gy indien gy tot in u tegenwoordige twaalfde; twintigste, dertigste, vyftigste en zestigste Jaar daarby gebleeven waart; zo zoud gy met uwe jaarlyksche Jaren, na 't voorbeeld

 van

van uwen Heiland Christus Jezus ook toegenomen hebben, in ouderdom, wysheid en genade by God en den menschen. Nu is wel niet te ontkennen, dat meenig een van der jeugd af tot aan zyn einde in het heerlyke Genaden verbond zal gebleven zyn, maar daar is van veele doch te geloven, dat dit zeer zelden geschied, dienvolgens zal een jegelyk onder u wel doen, zich ernstelyk daarna te proeven. Bevind gy dat gy door ongehoorzaamheid, looghen en andere diergelyke booze daden uit den Genaden bond geweeken en zelfs in de slaap der zeekerheid vervallen zyt, zo laat u, o arme Stervelingen! u opwekken. Ontwaakt! Ontwaakt! Ach ontwaakt doch gy, die daar slaapt, waarom wild gy verderven, waarom wild gy als een moedwillig Zondaar in het eeuwige verderf loopen.

(Het Vervolg den 1sten Maart)

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 16 *December* 1763: voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Vrydag den 16 December.
Hendrik Colonius. N. K.
Zaturdag den 17 dito.
't *Kind* van Jochem Buytenhuys. N. K.
Dingsdag den 20 dito.
Tobias Nieuwenhuys. W. K. H.
Styntje Vrylingh, Huysvrouw van Albert Loohuys. A. K. H.
't *Kind* van Adrianus van den Oover. E. Y. K.
Woensdag den 21 dito.
Hermanus Swartwout, *Kuyper op de Admiraliteit Werf*. O. O. K.
Nicolaas Rabié, Junior. W. A. K.
Matthys Schuurman. O. K.
Matthias Okhuysen. N. K.
Alida Tieland, Huysvrouw van Jacob Courte. L. N. K.
't *Kind* van Elias Goseman. O. Z. K.
Donderdag den 22 dito.
Hendrik Hendrikz. de Haan. N. K. H.
Geesje Ten Brink, Weduwe van Jan Voskamp. O. K.
Weyburg Amsing, Weduwe van Hendrik van Dyk. L. K. H.
't *Kind* van Dirk Mage, de Jonge. O. O. K.
't *Kind* van Hendrik de Winter. Z. K.
Vrydag den 23 dito.
Isaac Lohof. N. Z. K.
Harmanus Krull, *Commies ter Recherche van de Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt alhier.* W. K.
Isaak Braam Naminck. N. O. K.
Leonardus Groes. A. K. H.
Willem Hulsman, *Turfdrager.* A. K. H.
't *Kind* van Roelof Cordewagen. Z. K.
't *Kind* van Frederik Tesch. N. K.
Saturdag den 24 dito.
Jan Diderik Koster. N. O. K.
Barent Dirk Roode. O. K.
Gerrit Leemkool. L. O. K.
't *Kind* van de Heer Mr. Hendrik Backer. O. K.
't *Kind* van Johannes Lafrens, *Makelaar.* L. O. K.
Sondag den 25 dito.
Hendrik Beekman. A. K. H.
Bregje Hendrikz., Huysvrouw van Jacob van der Singel. K. K. H.
Maandag den 26 dito.
Harmanus Jooling, A. K. H.
Barent Adriaanse. A. K. H.
Erasmus Cornelisse Walle. A. K. H.
Barend Hobbenaar. W. K. H.
Isabella van Itterson, Weduwe van Isaac Kameel. W. K. H.
Maria Reevier, Huysvrouw van François Apziel. L. K. H.
Dingsdag den 27 dito.
Catharina van Galen, Weduwe van Wil-

Willem Mulder. W. K. H.
't *Kind* van Pieter Moerel. E. Y. K.
Woensdag den 28 *dito.*
Johann Otto Rehann. O. K.
Christoffel Munnik. A. K. H.
Margareta Sluyter, Weduwe van Ryk Ryke. O. K.
Tryntje Pieterse van Norden, Weduwe van Johannes van Vliet. E. N. K.
Gesina van Veersen, Huysvrouw van Hendrik Vierhuys. O. K.
Alida ten Have, Huysvrouw van Christiaan van Noorle. O Z. K.
Maria Sophia Bruns, Huysvrouw van Jan Voor de Bruggen. L. K. H.
Helena Hartens. K. K. H.
Donderdag den 29. *dito.*
Jan Elias Buys. *Schepen en Bewintbebber van de Oost-Indische Compagnie.* O. K.
Hubertus van Schooten, *E. Pater.* O.K.
Catharina Maria Ros, Weduwe van Harmanus Roosendaal. W. A. K.
Anna van Wielik, Weduwe van Rykert Goosen. K. K. H.
Anna Maria Wittenhorst, Huysvrouw van Anthoni Messing. N. Z K.
't *Kind* van Jan Fredrik Alstede. L.O.K.
't *Kind* van Cornelis van Brattum. W.K.
Vrydag den 30 *dito.*
Nicolaas Houtschilt. O. K.
Geertruy van der Lyn, Weduwe van Mr. Pieter Six, *Burgemeester, Raad en Bewintbebber van de Oost-Ind'sche Compagnie.* W. A. K.
Barbarra Blom, Weduwe van Barent van Heteren. O. K.
Pieternella Mastrigt, Huysvrouw van Harmanus Cloes Meyer. N. K.
't *Kind* van Mr. Jan Jacob Hartsinck. W. K.
Saturdag den 31 *dito.*
Eldert Ellerman. L. O. K.
Willemina van der Camp, laast Weduwe van Thomas van Weydom. N. Z. K.
Aaltje van Duyne, Huysvrouw van Cornelis Papegaay. O. O. K.
Agatha Boodt, bejaarde Dogter. E. N. K.

Johanna Kip. W. K.
't *Kind* van Johan Hendrik Strumpt. W. K.
Sondag den 1 *January.* 1764.
Hendrik Noortstroom. N. K. H.
Jacobus Geens. A. K. H.
Harmyntje Eysing. N. K. H.
Maandag den 2 *dito.*
't *Kind* van Barent Palmer. E. Y. K.
't *Kind* van Jan Noppen. N. K.
Dingsdag den 3 *dito.*
Willhem Bobell, *Makelaar.* O. K.
Jacobus Voet, *Makelaar.* N. Z. K.
Johannes van der Hooght, Junior oudste Zoon van Johannes van der Hooght. N. K.
Helena van de Voorn, Weduwe van Barent Molter. Z. K.
't *Kind* van Jan Jacob Schwager, *Confiturier.* L. O. K.
't *Kind* van Jan Philippus. W. K. en den 25 nog een *Kind.* W. K.
Woensdag den 4 *dito.*
Ysbrant Bruyn. N. Z. K.
Hans Waaker. L. N. K.
Jannetje Das, Weduwe van Simon Bakker. Z. K.
Maria van den Ham, Huysvrouw van Pieter van Es. A. K. H.
Jannetje Hoffteede, jonkste Dogter van Egbert Hoffteede. L. K. H.
't *Kind* van Henrich Schoorn. O. K.
't *Kind* van Adriaanus Hupkes. N. K.
Dingsdag den 5 *dito.*
Jan van Aken, *Waagdrager in 't Swarte Hoede Veem.* W. K.
Vrydag den 6 *dito.*
Andries van Born. 100 Jaaren L. O. K.
Pieter van der Nolk. N. K.
Johanna Somer, laast Weduwe van Jan Fokke. N. Z. K.
Elisabeth Offermans, Weduwe van Gysbert Cornelus van Limmel. N. K.
Klasina Schadé, Huysvrouw van Jacob Craamer. O. K.
Marretje Gerrisse Boon, Huysvrouw van Iman Liewes. K. K. H.
Maria Vink, Huysvrouw van Tyme Eybrink. A. K. H.

Sa-

Saturdag den 7 dito.

Hendrik Willem Leuning. N. O. K.
Cornelis Valk. E. Y. K.
Lucas Hardus. N. K.
't *Kind* van Jacobus Vriese. O. K.

Sondag den 8 dito.

Catharina Cras, Huysvrouw van Lammert Brinkek. L. K. H.

Maandag den 9 dito.

Adriaan Brest, *Oud Schipper van de West.* E. Y. K.
Barend Hageman, *Schipper op Utregt.* W. K.
Maria van de Wildekamp, Weduwe van Jacob Lohoff. N. K.
Maria Denys, Huysvrouw van Hendrik Voeding. N. O. K.
Grietje Kuyper. N. O. K.

Dingsdag den 10 dito.

Jan Gerritze van de Vegt. N. K.
Christiaan Stedeman. L. K. H.
Cornelia Govert van den Dever, Weduwe van Willem Vendelo. N. O. K.
Elisabeth Holscher, Huysvrouw van Gerardus Benerek. N. Z. K.

Woensdag den 11 dito.

Daniel Reinbach. O. Z. K.
Dollis Moen, Weduwe van Hendrik Hoi. E. Y. K.
Anna Steldereren, Huysvrouw van Jan Willemsen. N. K.
Alida Wegers, Huysvrouw van Enno Rudolf Weeling. L. O. K.
't *Kind* van Harmanus Lubely. N. K.

Donderdag den 12 dito.

Hendrik Beyen. Z. K.
Wilem van Kessel. N. K.
Dirk Timmerman. E. Y. K.
Jannetje Blom, Weduwe van Nicolaas van Eyp. E. Y. K.
Seytje van den Broek, Huysvrouw van Bastiaan Warnyk. N. O. K.
Eltje Mussenbroek. N. O. K.
't *Kind* van Jan van Karnebeek. O. K.
't *Kind* van Wytse Pieters. N. K.

Vrydag den 13 dito.

Jan Meyn, *Vryheer der Steede en Heerlykheid Spanbroek, Spierdyk, Zuydermeer* en *Zandwerven, Oud Ontfanger Generaal van Nederlands Indie.* L. N. K.
Jan Decker, Jongman. W. K.
Cent Hoevelak, Mr. *Silversmit.* K. K. H.
Elisabeth Haart, Weduwe van Jurriaan de Meyer. N. Z. K.
Gerritje van der Vogt, Weduwe van Christoffel Schutter. W. K.
Giertje Kluppel, Huysvrouw van Barent van Ingen. Z. K.
Elisabeth Schagen, Huysvrouw van Bartholomeus Sligtenhorst. O. K.
't *Kind* van Jan de Leeuw, Junior. N. O. K.

Saturdag den 14 dito.

Cornelis van Otterlo, tweede Zoon van Huybert van Otterlo. O. O. K.
't *Kind* van Willem Lutrot. L. O. K.

Sondag den 15 dito.

Matthys Scholts, *Schuytevoerder.* N. O. K. H.
Barta Meegart, Weduwe van Harmanus Schrimper. L. K. H.
Maria Heermans, Huysvrouw van [Hen]drik Klips. L. K. H.
Maria Bijou, Huysvrouw van Harmanus de Groot. L. K. H.
Geertje Dufay. A. K. H.

Maandag den 16 dito.

't *Kind* van Martinus Blinkvliet. N. K.
't *Kind* van Bernard van den Bergh. N. Z. K.

Dingsdag den 17 dito.

Jan Pellekom, *Kaarsemaker.* O. K.
Albert Roosnam, *Sleepers Baas.* N. K.
Baltus van den Water. L. K. H.
Maria Stellingwerf. N. K.
't *Kind* van Hendrik Eevers. E. N. K.
't *Kind* van Coenraad Hensing. N. O. K.
't *Kind* van Harmanus Koops. E. Y. K.

Woensdag den 18 dito.

't *Kind* van Adriaan de Stoppelaar. N. K.

Donderdag den 19 dito.

Balthasar Vroom. W. K.
Johannes Blom, *Lantaaren Opsteeker.* L. K. H.
Anna Kaas, Weduwe van Anthonie de Roode. L. N. K.
Maria van Hekke, Weduwe van Reynier Kitthuyser. A. K. H.

Vry-

Vrydag den 20 dito.

Borgardus Tourton. W. A. K.

Cornelis van Gelder. W. A. K.

Anna Brandt, Weduwe van *Pieter Poulis*. L. O. K.

Anna de Beer, Huysvrouw van Michiel Herfst. L. O. K.

Hendrina ten Bruggenkate. K. K. H.

't *Kind* van Jacobus Casteing. N. Z. K.

't *Kind* van Lodewyk Lachgen. L. O. K.

Saturdag den 21 dito.

Klaas van der Veer, *Dienaar van de Wel Ed. Gestr. Heer Hoofd Officier.* N. Z. K.

Sondag den 22 dito.

Willem Bakker, *Hoedemaker*. K. K. H.

Maandag den 23 dito.

Rebekka Wilddeman, Weduwe van Pieter Byl. W. K.

Geesken Abbink, Huysvrouw van Willem Vriesekolk. W. K.

Giertje van Donselaar, Huysvrouw van Cornelis Schoolenaar. N. O. K.

Dingsdag den 24 dito.

Harmanus Scholten, *Zuyker Raffinadeur*. L. O. K.

Adam Kraal. Z. K.

Abraham Jochemsz. W. K.

Jan Londt. N. K.

Dirk Wallyn, Mr. *Boekbinder*. W. K. H.

Maria Kloppenburg, Huysvrouw van Fredrik Braakman. E. N. K.

Susanna Louisa Brinkman, Huysvrouw van Johannes Karsten. O. O. K.

Maria List, Huysvrouw van Dirk Tjemen. L. O. K.

Lammertje Martens, Bejaarde Dogter. N. O. K.

Deeze volgende dagen zyn op de Secretary t'*Amsterdam* vastgesteld, om de Willige Verkoopinge van Huysen en Obligatien te houden in 't Jaar 1764.

16 January.	13 Augustus.
30 ——	27 ——
13 February.	10 September.
27 ——	1 October.
12 Maart.	8 ——
19 ——	15 ——
2 April.	22 ——
16 ——	29 ——
7 May.	12 November.
21 ——	26 ——
4 Juny.	10 December.
18 ——	17 ——
2 July.	18 ——
16 ——	19 ——
30 ——	

De volgende *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 16 *January* 1764, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Percéelen geveild.

Angeliersgragt (*A. de Mol van Otterlo* en *C. van Eelen*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzy, voorby de tweede Brug. *f* 4400, in slag *f* 300, verkogt.

Angeliersgragt (Dezelve, Twee Agterhuyzen en Erven, agter het bovengemelde Perceel, in de Schaave Gang. *f* 1575, in slag *f* 10, verkogt.

Angeliersgrat (Dezelve, Twee Agterhuyzen, in dito Gang, agter het bovengenoemde Perceel. *f* 1150, in slag *f* 40, verkogt.

Cin-

Cingel (*J. Rietveld* en *J. Steenbergen*, Een Huys en Erve, op de) Oostzyde, het derde huys van de Toorensteeg. *f* 5100, in slag *f* 950, verkogt.
Elandsstraat (*P. de Hoen* en *J. Roose*, Een Huys en twee Agterhuyzen, in een Koop, in de) over de Konynestraat. *f* 1625, in slag *f* 60, verkogt.
Jacobsstraat (*J. Rietveld* en *J. Steenbergen*, Een Huys en Erve, in de St.) over 't leedig Erf. *f* 1325, in slag *f* 300, verkogt.
Loots (Dezelve, Een) en twee Erven, tusschen de Nieuwe Lelystraat en Egelantiersgraft op de Baangraft. *f* 1125, in slag *f* 10, verkogt.
Oostenburgerstraat (*J. van den Bergh Dirkz.* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, in de groote) *f* 3500, in slag *f* 20, verkogt.
Palmstraat (*P. de Hoen* en *J. Roose*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de) Zuydzyde. *f* 675, in slag *f* 20, opgehouden.
Reguliers Dwarsstraat (*L. Taok* en *J. van Leerdam*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 2600, in slag *f* 600, verkogt.
Spiegelstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de Oude) Noordzy. *f* 6450, in slag *f* 300, verkogt.
Vrouwensteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de). *f* 1350, in slag *f* 350, opgehouden.
Uilenburg (*J. van den Bergh Dirkz.* en *B. Twick*, Een Huys en Erve, op) in de tweede Uilenburg- of Agterstraat, Zuydzy. *f* 3075, in slag *f* 2, verkogt.
Utrechtiestraat en Prinsegragt (*G. Rebel* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, op de hoek van de) *f* 8400, in slag *f* 400, verkogt.
Warmoesstraat (*J. Blok* en *H. van den Bergh*, Een Huys en Erve, in de) Oostzyde, het zevende huys van de Heintjenhoeksteeg. *f* 7900, in slag *f* 100, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 21 *January* 1764, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Egelantiersstraat (Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat daar Smids Winkel in gedaan werd. *f* 4000.
Foely Dwarsstraat (Een Huys en Erve, in de) Z. Z. op den hoek van de Ryzendemans Gang. *f* 1875, in slag *f* 100.
Fransche Pad (Een Huys en Erve, op 't) by de Paternoster Gang. Wyk 51. No. 656. *f* 320, in slag *f* 6.
Keizers Dwarsstraat (De Helft in een Huys en Erve, in de Lange) over het Zaksteegje *f* 1075, in slag 10.
Linde Dwarsstraat (Een Open-Erf, in de) op 't Jeronimus Hofje. Wyk 50. No. 5629. *f* 65.
Rokkin (Twee Derdeparten in een Huys, Agterhuys en Erve, op het) het derde Huys benoorden de Kapelsteeg, genaamd het Haagsche Veerhuys. *f* 4825, in slag *f* 20.
Zwaanenburgwal (Een Huys en Erve, op den) over 't Diaconie Weeshuys, het vierde van den Amstel. *f* 7875, in slag *f* 275.
Zwanenburgstraat (Een Huys en Erve, in de) over 't Diaconie Weeshuys, bewoond by een Glaazenmaker en Schilder. *f* 2600, in slag *f* 200.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand FEBRUARY 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

Voor 't Landt.

Extract uit de Notulen de Besoignes, gehouden by het Edel Moogende Collegie ter Admiraliteit tot Amsterdam.

Op *Maandag den* 2 *February* 1750,

Geleezen een Missive van den Kapitein Hœufft, geschreven uit 's Landts Schip Hilversbeek, ten Anker in Texel, den eersten dezer, houdende, als hier na staat geïnsereerd. Waarop gedelibereerd zynde, is goedgevonden, Copie, zo van de bovenstaande, als in 't geheel van alle de verdere Missivens en Documenten, *het voornoemde Schip concerneerende, te stellen in handen van* alle de presente Heeren Vlag-Officieren, met verzoek, *van den raad* te dienen van haare Considerațien en Advis, *vooral, of dat Schip tot het doen van het Convoy, na, en van Curaçao waar toe het zelve was gedestineert, zoude konnen worden gebruikt, dan niet.*

(was geteekend) F. v. COLLEN, Ferdz.

Accordeert met voorsz. Regifter.

(was geteekent) C. BACKER, Jansz.

De presente Vlag-Officieren deze Resolutie mitsgaders de Copien daar by gemeld, bekomen hebbende, hebben op den volgenden dag den 3 February aan het verzoek van Hunne Edel-Mogenden voldaan, en aan Dezelven overgegeven het volgende Advis:

De ondergeschreeven Officieren ontfangen hebbende, het Extract uit de Resolutie van Haar Edele Mogende; in dato den 2 *February* 1750, *inhoudende het verzoek om te examineeren; den toestand van 's Lands Schip* HILVERSBEEK, *waar op wy de Eere hebben, UED. Mogende te dienen met het volgende Advis.*

Dat wy alle Missives en Raporten, als verklaringen, gevoegt tot de Bylaagen, van den inhoud van het gemelde Extract, dienende tot Eclairciffement van al het gepasseerde met den Kapitein Jan Hœufft, over deszelfs onderhebbend Schip Hilversbeek, of het zelve in, of buiten staat is, om de Reyze naa Curaçao te doen, naauwkeurig geëxamineert hebben.

Booven dien voor ons hebben laten komen, den Meester Baas van 's Lands Werff Charles Bentem, den Onder-Equipagiemeester Jan Binkes, den Assistent Jan Mey,

met den Timmerman, Arie van der Valk, welke drie laatst genoemden het Schip in Texel hebben geëxamineert.

Uit alle welke bovengemelde zaaken, omstandig aan ons is gebleeken, dat de Kapitein Jan Hœuft, geen der minste reeden heeft gehadt, om zyn Reys na Curaçao ingevolge deszelfs Instructie niet te vervolgen, als meede dat wy oordeelen het Schip Hilversbeek volkomen in staat te weezen, van die Reize te doen, en daar toe den Kapitein te gelasten, van met de eerste geleegenheid Zee te kiezen, om alle de quade gevolgen voor te komen.

Actum in Amsterdam, den 3 February 1750.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER. G. DE LANGE.
JACOB REYNST. H. J. BOUDAAN.
HEND, LYNSLAGER. E. DE PETERSEN.

My present, H. SCHRODER.

Conformeere my met het bovenstaande Officieren.

(*was geteekend*) H. VAN DER VOORT.

Na gedaane Collatie met het Origineele bevonden te accordeeren.

HEND. SCHRODER.

Agtervolgende dit Advis wierd terstond Ordre aan Kapitein Hœufft gezonden om Zee te kiezen; hy ontfing die op den 6 Maart 1750., en zeilde echter niet voor den 23 dito naar Zee, zo als hy zelfs voorgeeft in zyn Relaas aan wylen Zyne Doorl. Hoogheid; edoch wederom zonder van enige contrarie wind te melden, veel min die te bewyzen. *Bylage* D.

By dit Relaas geeft hy vervolgens ene meer dan geaffecteerde beschryvinge van de ongemakken en gevaren, die het Schip Hilversbeek, wegens de voorsz. (geringe) lekkagie op de reize naar en van Curacao zoude hebben geleden: dan waar van hy naar zyne gewoonte al wederom niet alleen geen bewys produceerd, maar waar van ook de abfusiefheid in 't vervolg zal worden aangetoond. Wyders eindigd hy dit Relaas met te zeggen, dat hy den 17 November 1750 's avonds voor Gaats van Texel ten anker, vervolgens den 19 binnen kwam. Zonder het alderminst te gewagen, dat het Schip voor de *tweedemaal* in het inkomen van Texel aan de grond was gezeild, en voor de *derdemaal* op de Spaanderbank aan den grond *verzeild*, en by hem *verlaten* was.

't Gunt echter gebeurd, en zig aldus toegedragen heeft: Kapitein Hœufft met zyn onderhebbend Schip over het vlaak zynde gezeild, en by manquement in zyne plicht gene zorge gedragen hebbende, dat een der *Stuurlieden* aan 't Lood stond, gelyk behoorde, maar toelatende dat door een Matroos gedaan wierd, heeft de Loots in het naderen by Enkhuizen, op drie en een half vadem Water zynde, aan hen die aan 't Lood stonden, gezegd: als het droger word, dan moet gy waarschouwen; 't geen by hen wel is aangenomen te doen, maar niet nagekomen: waar door het Schip kort daar na is vastgeraakt op de Spaanderbank, op vyftien voet Water. *Bylage* E.

Dit volgens 't voorgeven van Capitein Hœufft op den 15 December des namiddags omtrent half vier, met een heldere Lucht en zeer goed weer gebeurd zynde, wachte hy tot den 17, en dus twee dagen, met kennisse daar van aan 't Collegie ter Admiraliteit te geven; en zond toen de volgende Missive aan 't zelve;

Edele Moogende Heeren,

NA dat ik eergisteren met myn onderhebbend Schip met zeer gewenscht weer en wind, over het Vlaak was gezeilt, heeft de Loots op een onverantwoordelyke wys het zelve op de Spaander Bank by Enkhuyzen vastgezeildt. Ik liet ten eersten een Werp-Anker uit brengen, met myn Barkas en Chaloup; dogh vermits met den avond de wind begon te wakkeren, konde dezelve niet weder aan Boord komen, en vermits 't dien nagt, en vooral gisteren, zeer hart heeft gewaayt, ben ik in groote bekommernis voor de zelve, en de 24 à 26 Persoonen, die daar in waaren.

Het Schip is ten eersten zoo lek geworden, dat ik het den eersten nagt met myn volk al niet lens konde houden, en tegenwoordig is het zelve genoegzaam vol water.

Ik ben bezig om in een Kaag, die van de nagt te vier uuren aan Boort kwam, te lossen al het 's Lands Goed, en dat van my zelve, het geene van eenige importantie is, want het Schip onmogelyk *hier af kan komen, dan met een hooge vloed, kragt van volk en pompen; dog dan zal het zelve dog geheel onttakelt dienen te zyn, en ontlast te worden van de resteerende Ballast, Ankers en andere swaarten.*

Ik zal de Kaag aan Boord houden, om, wanneer het wederom mogt beginnen te waayen, met dezelve my en het volk te sauveeren; dogh zo lang als het goed weer blyft, zal ik aan Boord blyven; En wanneer ik het Schip moet verlaten, zal ik echter het volk te Enkhuyzen by een houden, tot dat ik van Uw Edel Mog: ordre zal hebben ontfangen.

Dezen zende ik met een Visser, genaamt Myndert Ram, te Enkhuyzen, die my belooft heeft Uw Edel Mog: ordre op deze aan myte zullen bezorgen. Derhalven verzoeke ik, dat Uw Ed: Mog: het addres aan voornoemde Visser op de ordres gelieft te laten stellen.

Ik zal de Loots in de boeyens laten sluyten, en bewaren tot Uw Ed: Mog: nadere ordres.

Deze in groote haast geschreven hebben de eindige ik met Uw Ed: Mog: &c.

Edele Mogende Heeren,
Uw Ed: Mog. &c.
(*Was get.*) *JAN HOEUFFT.*

In 's Lands Schip Hilversbeek, op de
Spaander Bank den 17 December 1750.

By deze Missive legt Kapitein Hœufft al de schuld op den Loots, en zegt, dat het Schip *onmogelyk* daar af kost komen, benevens meer andere zaken, waar van de volstrekte Onwaarheid in 't vervolg zal betoogd worden.

Het Collegie inmiddels door dit schryven misleid, heeft op den 18. aan Kapitein Hœufft de volgende Missive gezonden.

MANHAFTE, VROOME, DISCRETE,

WY hebben, met veel verwondering en ongenoegen, gezien, dat 's Lands Schip van Oorlooge Hilversbeek, door de Loots op de Spaanderbank is gezet; wy approbeeren by deeze, dat Ul. de Loots in hegtenisse heeft gezet, en vinden goet, dat Ul. zich addresseere aan den Officier van Enkhuizen, en dezelve verzoeke uit naam van Haar Edel Mog. om dezelve te willen zetten in de Boejen; tot dat wy nader daar over, met Haar Edel Groot-Moog. Commissaris van de Pilotagie, zullen hebben gesprooken.

Verders zenden wy van hier twee Kaagen, waar in wy goedvinden, dat Ul. [illegible] mogen overneemen het loopend- en staande Wandt, als mede Ankers; alle de Rond-[illegible], Touwen, en 't geen verders zoude konnen worden geborgen; en dit gedaan heb-

hebbende, met UE Volk, 't zy te Waater, 't zy te Landt, overkomt.

En, indien UE. reets van Boord, te Enkhuizen mogt zyn geärriveert; zoo hebben wy aan de Kaag - Schippers, wanneer aan boord van 's Lands Schip van Oorloge zullen zyn gekomen, geördonneert te laaten waaijen een witte Vlagh van de Mast. Waar toe ons verlaatende, beveelen wy UE. in Godes Heilige protexie.

In Amsterdam den 18. December 1750.

De Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit,

(*was geteekendt:*) D. WESTERHOLT.

(*onderstont:*) Ter Ordonnantie van dezelve, abst. Secret.

(*was geteekent:*) BARENT VAN LOO.

(*De superscriptie was:*)

MANHAFTE, VROOME, DISCRETE,

JAN HOEUFFT, Kapit. ter Zee, ressorteerende onder het Edel Moog. Collegie ter Admiraliteit, resideerende binnen Amsterdam.

Voor Addres aan den Visscher Meindert Ram.

Te ENKHUIZEN.

(*onderstont*)

Na gedaane Collatie is deeze accordeerende bevonden met de Orgineele Missive, of Rezolutie, aan my geëxbibeert door den Capitein Jan Hœufft, *die ter zelver tyd, ook aan my nog heeft geëxhibeert een dito Rezolutie, eensluidende als de bovengemelde.*

Hage 24 October 1761.

(*was geteekent:*) J. SYTHOFF, *Not. Publ.* 17 24/10 61.

Die Missive heeft Capitein Hœufft geëmployeerd tot een dekmantel, om het verlaten van zyn Schip met enigen schyn te bekleden: dan waar omtrent de Zaak zig aldus heeft toegedragen:

Het Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam heeft na 't ontfangen der voorsz. Missive van Capitein Hœufft, den Onder - Equipagemeester Binkes geordonneerd naar het Schip te vertrekken, het zelve te onttakelen, de Masten en alles daar uit te nemen wat mogelyk was, en het dan te abbandoneeren.

De Onder - Equipagemeester aan het Schip gekomen zynde, vond het zelve zitten aan de Westzyde van de Spaanderbank; hebbende aan ydere zyde een Kaag of Ligter aan boord; en vond wyders Capitein Hœufft in 't agter - onder van een dier Kaagen by 't vuur zitten dat niet over een komt met zyn onderwys aan de Regeering, van Ervaren, Kundige en Waakſame Officieren, aan te stellen.

De Onder Equipagemeester in 't Schip overgegaan zynde, kwam Kapitein Hœufft aldaar by hem; en aan den Kapitein en verdere Officieren gevraagd hebbende, hoe het met hun Schip gesteld was? kreeg tot antwoord: *het zelve, zeer lek, en met geen pompen boven te houden of lens te krygen was.*

Voorts om lag gegaan zynde, vond hy het ruim van 't Schip op drie a drie en een half voet na, vol water; en voorgeslagen hebbende, van *noch eens* aan het pompen te gaan, om te zien of men noch iets konde winnen, kreeg tot antwoord, „ dat men reets *alles* met pompen gedaan had, dat het volk reets „ *afgemat* was, en men doch *niet* zoude kunnen *winnen*; *waar van*, zy zei„ den *verzekerd te zyn*".

(*Het vervolg hier na.*)

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen.* De Nieuwe Groot-Vizier *Mustapha-Bacha*, waar van wy in ons voorgaande Stuk bladz. 7. gewag maakten, heeft zich op den 8 December 1763., zynde de dag van zyn aankomst alhier, na het Serrail begeeven, en na dat hy met de Sultan eenige uuren lang in gesprek was geweest, is hy volgens gewoonte door den *Musti*, zynde het Opperhoofd van den Mahometaansen Godsdienst en van de Wet, als mede door de *Cadileskers* of opperste Regters van Romelien en Natolien, door den *Capitan Bacha* of Groot-Admiraal, en door den geweezen *Caïmakan* of Gouverneur dezer Stad na het Hotell verzeld, 't welk door de Groot-Vizirs bewoond word, als wanneer dezelve van voorn. Heeren en van alle overige Ministers en voornaamste Bedienden der Porte de Complimenten ontfangen heeft.

De voorn. Groot-Vizir, die nog als voor heen even vlug, levendig van geest en oplettende op het Gemeen Best schynt te zyn, heeft kort na dat alle de gem. Heeren naar huis waren gegaan, *incognito* een Wandeling in verscheide Wyken dezer Stad gedaan, en by die gelegenheid aan de Vleeschhouwers en Bakkers uitdrukkelyk en onder bedreiging van de zwaarste straffen belast, dat zy het Publik niet moeten bedriegen, door aan het zelve slegt Vleesch en Brood te verkopen, of door de Prys daar van naar hun goedvinden te verhoogen, ofte wel valsch Gewigt te gebruiken.

Den volgenden dag wierden, zo als men wel verwagtende was, de Veranderingen in het Ministerie en de voornaamste Bedieningen van het Ryk begonnen; De oude *Soliman-Bacha* of Groot-Admiraal, wierd dien dag afgezet en de eertyds geweezen *Caïmakan* in deszelfs plaats aangesteld; Zedert is de voorn. *Soliman-Bacha* tot Gouverneur van het Eiland Rhodes benoemd, maar zyn Stedehouder, na dat deze geworgd en onthoofd was, geduurende drie dagen ten toon gesteld, en de Tolk van den meergem. Bacha, die minder schuldig bevonden wierd, na *Retimo* op het eiland Candia in ballingschap gezonden. Men zegt, dat zy dit noodlotzig op den hals gehaald hebben door de Knevelaryen, welke zy geduurende de laatste Kruistocht in de Archipel tegen de Bewoonders der Eilanden gepleegt, en voor den Bacha bedekt gehouden hebben.

De *Reis Effendi* of groot Kanselier en de *Kiabya Bey* of Secretaris van Staat, zyn voor hun Dienst bedankt en beide met alle blyken

ken van des Sultans Gunst naar huis gezonden; Zelfs is de laatstgem. Heer op bevel van den Keizer tot erkentenis van zyne Bediening op gevolgd door den *Chiaux - Bachi*, of eersten Request-Meester, in wiens plaats is aangesteld *Ali - Bec*, die bereids voor dezen *Chiaux Bachi* geweest is, zynde de *Reis-Effendi* (die ter oorzake van zyne hooge Jaaren en toenemende Zwakheeden is afgedankt) gesuccedeerd door den vermaarden *Abdi-Effendi*, die bereids twee maal *Reis - Effendi* en laatstelyk *Tefterdar* of Groot-Thesaurier geweest is.

De tyd zal moeten leeren hoe lang dit nieuwe Ministerie zal stand houden; Ondertusschen is het zeker dat de twee grootste Mannen van de Monarchie, te weeten *Mustapha Bacha* als Groot-Vizir en *Abdi-Effendi* als Groot Kancelier, tegenwoordig aan 't Hoofd van Zaaken zyn, en dat het deze beide Heeren niet ontbreekt aan Standvastigheid en Resolutie, en nog veel minder aan grondige Kennis in de politike Zaaken. De Lyst van de Veranderingen, welke onder de Gouverneurs van de Provincien zyn gemaakt, is niet gepubliceerd.

Men heeft aangemerkt, dat vier dagen na de aankomst van den Groot-Vizir, namentlyk den 12 Decemb. de Tolk van de Porte zig by den Franssen Ambassadeur en den Pruissischen Minister begeeven heeft; Dat deze laatstgem. Minister nog dien zelfden avond een Courier na zyn Hof afgevaardigd en eergister door een Courier Depeches van den Koning zyn Meester ontfangen heeft. Men meend; dat de Boodschap van den Tolk der Porte zoo wel als de Depeches van de twee gem. Couriers op de tegenwoordige Zaaken van Poolen betrekking hebben. Zedert is 'er geene Verandering voorgevallen, als alleen dat de *Bostangi-Bachi* of Opper-Intendant der Gebouwen en Tuinen is afgezet.

Van *Smirna*, daar zedert kort wederom tweemaal brand geweest is, heeft men, dat men 'er een Brand stichter gevat en opgehangen heeft.

PORTUGAL. *Lissabon*. Den 5 en 6 January (1764) arriveerde gelukkig alhier de vloot van *Phernambucq*, bestaande in 5 Schepen aan boord hebbende Zuiker, Huiden en verscheide andere Koopmanschappen, mitsgaders 20 man der Muitelingen van het Hollandsche Oost-Indische Compagnie Schip *Nyenburg*, als mede de Opper-stuurman *Epke Eldert* en de derde Waak *Teunis Jacobsz. de Kock*, welke

aan den Heer Baron van Haaften, Minifter van de Heeren Staaten Generaal aan ons Hof, hebben doen toekomen, twee Verklaaringen, als een door hen onderteekend, en een van den Heer *Joseph de Mol*; Med. Doct. te *Phernambucq*, uit welke blykt: Dat beide gemelde Stuurlieden en de 20 andere een gedeelte zyn der 64 Perfoonen, die dat Schip in de Schuit en Boot, verlieten, toen het op 't Rif Caap Rocque den 2 Auguftus (1763) vaft geraakte, gelyk omftandig kan gezien worden in ons voorgaande ftuk bladz. 15 en 16; dat onder die 64 verfcheiden der Muitelingen waren geweeft, en dat *Elders* en *de Kock* 's Compagnies Bodem by die gelegenheid verlaten hadden, om indien mogelyk, hen aan de Juftitie aan te geeven; dat zy te *Rio Grande* gekomen zynde de Muitelingen hadden voorgegeeven, dat hun Schip in Zee gezonken was en zy zig dus gefalveert hadden; dat te *Rio Grande* niemand was gevonden, de Hollandfche Taal verftaande; dog dat de beide voorfz. Stuurlieden te *Pernambucq* gekomen, en gewezen zynde na 't Huis van den Heer *de Mol*, (de Hollandfe Taal machtig) hem den 3 September 's morgens vroeg hadden opgewekt, het Crimen der Muitelingen verhaald, en (gelyk die Doctor in zyne Verklaring zegt) hem om Gods wil en van wegen de Ed. Heeren Bewindhebberen der Ooft-Indifche Compagnie van de Kamer *Hoorn*, hunne Meefters, verzogt, de Zaak aan den Gouverneur van *Phernambucq* te willen openbaaren; dat die Geneesheer zulks hebbende gedaan, terftond 61 gevat waren, behalven de beide Stuurlieden Denuncianten, dien gepermitteerd was door de Stad te wandelen, en te gaan waar zy wilden, en dat de Klederen der gearrefteerden doorzogt zynde, men in Ducaaten en Staven Goud gevonden had de waarde van 26 a 27000 Guldens Hollands, waar van enkel de koften van het Arreft en Onderhoud der Gevangenen waren afgetrokken, en het Reftant herwaards gezonden met de Delinquenten (daar onder 12 in Ketenen geflooten) verdeeld op verfcheidene Schepen, en dat de voornaamfte Belhamels zyn *Wolnars*, *Groes* en *Cramer* &c."

De overige der Muitelingen werden mede alhier verwacht met het Oorlog Schip 't welk de Graaf van *Villa-Flora*, Gouverneur van voorsz. *Phernambucq* derwaards heeft overgebragt.

De bovengemelde 20 zyn aan den Hollandfchen Minifter uitgeleverd en aan boord van 't Oorlog Schip, het *Zeepaard* gebragt.

ITA-

ITALIEN. Romen. De Paus, onlangs door een ongemak in de keel aangetast zynde, is wel daarvan hersteld; maar vermits men verzeekerd dat den Ouden Vader aan de Waterzucht laboreerd, zo geloofd men dat zyn levensdagen niet zeer talryk meer zullen zyn. Den 14 January (1764) overleed alhier in den ouderdom van 79 jaren, de Kardinaal *Joseph Alexander Furietti*, geboren te Bergamo den 24 January 1685, en door den tegenwoordigen Paus Clemens XIII, den 24 September 1759, tot Kardinal Priester benoemd.

INGERMERLAND. Petersburg. Haar Keizerlyke Maj. heeft, ten aanzien der Verkiezing van eenen Koning van Polen, door Haare Ministers, de Grave *van Keizerling* en de Prins *van Repnin* te *Warschouw* doen overgeven ('t welk teffens door den Heer *Benoit*, Minister van den Koning van Pruissen, met eene Memorie, ongevaar van den zelven inhoud, geschied is) deeze volgende

VERKLARING.

Wy CATHARINA *de* TWEEDE, *by der Gratie Gods*, *Keizerin*, ... *Alleen Heerscheresse Aller Russen.*

INdien ooit der boosheid, vereenigd met de onwaarheid, eene volstrekte valse tyding heeft kunnen verzinnen, is het zeekerlyk 't gerugt, het geen overal verspreid word, inhoudende, dat Wy besloten hebben, de Verkiezing van een *Piast* te ondersteunen, alleen met dit oogmerk, om naderhand, mits deszelfs toedoen en oogluiking, op eene gemakkelyke wyze het Koningryk *Polen* en het Groot-Hertogdom *Litthauwen* aan te vallen, te scheuren en eenige van derzelver Provintien ons toe te eigenen en aan ons Ryk te hegten.

Het begin onzer Regeering is alleen genoeg, om zulke uitstrooisels in den grond te vernietigen en van alle waarschynelykheid te ontbloten. Wy zyn ten sterksten overtuigt, dat een Vorst niet groot is, dan na mate deszelfs Heerschappy, de welvaart der Onderdanen tot doelwit hebbe. Wy willen dat de Regtvaardigheid, de Billykheid en de Mensch-lievendheid, neevens Ons regeeren en op den Throon geplaatst zyn. Dus zouden wy, berustende op eene zo wel gevestigde Glory, aan onze grootmoedigheid alleen gehoor geeven, en deeze valse inboezemingen versagten en met stilzwygen voorby kunnen gaan.

Maar, ten einde de waarheid en de zuiverheid onzer inzigten aan de Doorluchtige Republieq niet verborgen blyven, en alle de dwaaling en twyffeling voor altoos uit de gemoederen verdreeven worden, zo kunnen Wy niet nalaaten, van op het plegtigste te kennen te geeven, dat Wy opregtelyk en voorbedachtelyk besloten hebben

ven hare Regten, Vryheeden, Constitutien en Bezittingen te handhaven in den staat, waar in ze zig thans bevinden, en overeenkomstig met het Tractaat van het Jaar 1686. En zo veel Wy de behoudenis van al het geen aan de Kroon van *Poolen* en aan het Groot-Hertogdom van *Litthauwen* behoord, ter herte neemen, zo weinig zullen Wy dulden, dat, wie het ook zy, aan dezelve enig nadeel toe brenge.

Wy moeten egter, uit hoofde van de opregte vriendschap en met betrekking tot de goede Nabuurschap, die tusschen ons en de Doorl. Republieq in weezen is, opentlyk betuigen, hoe zeer wy wenschen, dat dezelve, by de aanstaande Verkiezing (waar toe God zyn zeegen wil geeven) een *Piast*, van Vaders en Mooders zyde, uyt het Bloed van den Nationalen Adel gesprooten, en in het Koningryk geboren, tot den Throon verheffe.

Welk Vorst kan voor de Republieq gevoegelyker zyn en dezelve volgens de Regeerings-form gelukkiger bestieren, als hy, die de Wetten kent, dieze, om dus te spreeken, met de Melk ingezogen heeft? en die door de opvoedig gewoon is, zyn gedrag daar na te schikken, De waare en egte belangen van den Staat, zullen in het geheel door hem bewaard worden. Hy zal niet toestaan, dat de grond-regels van zyn Vaderland, eeniger maten verduistert of verandert worden door een vreemde Staatkunde of Buytenlandse verbonden, die op de eene of andere manier voor de Republieq konnen nadeelig worden. Een Koning, gekozen uyt het Lighaam der Natie, zal zeekerlyk de rust en de voorspoed van het Ryk voor oogen houden. Het quaad vermoeden en de agterdogt, welk een vreemd Vorst, op den Poolsen Throon geplaatst, aan deszelfs Nabuuren mogt geven, kunnen aldan niet opkomen; dus het vertrouwen, de vriendschap en de goede Naabuurschap bestaanbaar zullen weezen.

DUITSCHLAND. Weenen. Het vertrek van den Keizer en den Aartshertog *Josephus* blyft op den 8 Maart aanstaande vast gesteld; ondertusschen zyn 'er reeds veele Equipagien vertrokken, en de route der voorsz. Hooge Perzonagien is geregeleerd.

Berlyn. De Turksche Afgezant *Achmet-Effendi*, continueerd dagelyks met het bezichtigen van alles wat eenige opmerking waardig is en woond alle vermaaken te Hove by. Men verneemd als nog niets van dessels vertrek.

Frankforth. Thans begind deeze Stad van menschen en equipagien te krielen, zynde de meeste Keurvorstelyke Ministers alhier aangekomen, of die noch ontbreeken, worden alle dagen, ja alle uuren, verwacht. Den 4 February 1764 wierden de Keur Brandenburgse Heeren Verkiezings Ambassadeurs, door eene plechti-

ge Deputatie van den Magistraat dezer Stad, op de gewoonlyke wyze gecomplimenteert, en van haare Excellentien aan de middags Tafel gehouden, het welk ook by de Heeren Keur Saxise Ambassadeurs, als mede by de Keur-Brunswyk Luneburgse Heer Ambassadeur, Vryheer van *Gemmingen*, en by de Keur-Beijerse eerste en tweede Ambassadeurs, Graaf van *Baumgarten*, en de Vryheer van *Schneid*, op eene solemneele wyze geschiedde.

Den 6 voormiddags tusschen 9 en 10 Uuren vervoegden zig de aanwezende Heeren Keurvorstelyke Verkiezings Ambassadeurs voor de eerstemaal na den *Römer*, na dat dezelve van te vooren onder hen overeengekomen waren, dat zulks van yder Heer Ambassadeur met eene Koets met 6 Paarden; en van yder Legations Secretaris met een Koets van 2 Paarden geschieden zoude. Haare Excellentien wierden beneden aan de Deur van den *Römer* door eene solemneele Deputatie van onzen Magistraat ontfangen, en tot boven in de Conferentie of Verkiezings Zaal verzelt en geintroduceert. Beneden op de groote Trap verscheen, in absentie van den Heer Ryks Erf Marchal, den Heer Ryks Quartiermeester, en verzelde mede de Heeren Ambassadeurs tot aan de gemelde Conferentie Zaal. Deze eerste Vergadering duurde tot des namiddags ten drie uuren, wanneer de Heeren Ambassadeurs na haare Hotels terug keerden. Op de Voorplaats van den *Romer* stond, in een expres hier toe opgebouwde nieuw Wachthuis, eene Wacht van het Stads Guarnisoen in Parade, dewelke een yder Heer Ambassadeur by zyn aankomst met klinkend Spel salueerde.

Hamburg. Men verneemd dat de Vorst-Primaat van Poolen een *circulaire Missive* nevens de *Universalia*, en te gelyk een byzondere *Instructie* aan de gezamentlyke Waywoodschappen heeft toegezonden; het hoofd-oogmerk van de *Missive* is om de gemoederen der Poolsche Natie tot eendragt en onderlinge bescherming te beweegen, en teffens aan te toonen de misbruiken en gebruiken, die langzamerhand ten nadeele van den Staat ingeslopen, en oorzaak zyn, dat de eensgezindheid zeer dikwils daar door gekrenkt is enz. De voorsz. *Instructie* betreft al het geen, 't welk op de byzondere Landdagen, die den Conventie-Rykesdag moeten voorafgaan, diend verhandeld te worden, en bestaat in de volgende 16 onderwerpen.

I. Om te beletten dat de Vryheid in de verkiezing niet gestoord werde, is voor al de Eenigheid zeer noodwendig; en ten dien e-

zouden de Standen zig door een corporeelen Eed op het nadrukkelykste daar toe moeten verbinden.

II. Hy, die by een aanhoudende Tweedragt een Koning benoemen mogt, zouw voor een openbaaren Vyand des Vaderlands moeten verklaard worden.

III. Een ieder zou met geen meerder getal van Volk of Bedienden als naar evenredigheid van zyn Rang op de Verkiezings-plaats mogen verschynen; en met dit inzigt zou men moeten vastftellen dat de Stoet van de Voornaamsten af tot de Geringsten, niet meer dan uit een bepaald getal zou mogen bestaan.

IV. Men zouw de Tractaaten met de nabuurige Mogentheeden en de Conferentien met hunne Ministers, doch met goedvinden van de gantsche Republieq moeten vernieuwen of hervatten.

V. Dit Artikel raakt de Middelen, die in staat kunnen zyn om te verhinderen, dat de Grenzen door geene Strooperyen van Landloopers enz. ontrust worden.

VI. Als iemant contrabande Goederen mogt zoeken in te voeren, zouden de Starosten met bystand van de Troeppen zoo wel den Overtreeder als zyne Medehelpers moeten by de kop vatten en aan het Geregts-Hof de gevangenen overgeeven.

VII. Niet alleen diend den tyd tot de Verkiezing van een Koning bepald, maar ook alle Middelen tot zekerheid van het Verkiezings-Veld beraamd te worden.

VIII. De Protestanten dienen volgens de voorgeschreevene Wetten te worden gehandhaaft.

IX. Men zouw des noods zynde de Reekeningen van eenige Kroons-Schatmeesters, die nog niet van hen afgenomen zyn, op den aanstaanden Convocatie-Ryksdag moeten vereffenen, en die Geldsommen innen, dewelke by hunne Erfgenaamen leggen, en aan de Republieq toe behooren.

X. De Hoofd-Stad *Cracau*, daar onze Koningen gekroond worden, diend men met een genoegzaam Garnizoen te voorzien.

XI. Tot beter handhaving van de binnenlandse zekerheid zouw ieder Waaywoodschap in zyn Distrikt de behoorlyke Pligt moeten waarneemen, en geensints de eene zig met des anders Territoir mogen bemoeijen; Inzonderheid zouden de respective Schatmeesters des Lands Inkomsten, en de Koninglyke Tafel Goederen gantschelyk ten besten van de Republieq, zoo als het de Wetten vereischen, besteeden moeten; en zoo men hen daar in mogt hinderen, zouden de respective Veld-Heeren gewapender hand hun dienen Bystand te verleenen.

XII. De Waaywoodschappen mogten ten opzigte van de aanstaande (den Heemel geeve) gelukkige Konings-Verkiezing raadpleegen, of de Adel Man voor Man, ofte door Gevolmagtigden, welker getal men

na goedvinden zouw kunnen vermeerderen, voor deze reis vergaderen zal.

XIII. Alzoo men met geen geringe smert dikwils heeft ondervonden, hoe zeer het gemeen Belang in zyne wezentlykste Deelen geleeden heeft, en meer en meer aan een gantschen Ondergang word blootgesteld, dienen de Waaywoodschappen zulke wegen in te slaan als noodwendig zyn om de algemeene Wetten te onderhouden, en spoedig te doen uitvoeren, en wel inzonderheid dienden zy aan hunne Landboden op den aanstaanden Convocatie-Ryksdag Instructien te geeven, dewelke dat Oogmerk bevorderen, ofte hen met Volmagt te voorzien, om met de andere Landboden op den Ryksdag gemeenschappelyk dieswegens te raadpleegen.

XIV. Geduurende deze Tusschen-regeering moet men zorg draagen, dat Handel en Wandel ongestoord blyven, en de Lands-Inkomsten daar door geen schade lyden, inzonderheid by deze Omstandigheeden, daar de Uitgaaven van de Kroons-Schat-Kist zoo menigvuldig worden.

XV. Dienvolgens moet de zekerheid der Posteryen in dit Ryk voornaamentlyk in 't oog gehouden worden; Men diend de Postmeesters naar inhoud van de Vaderlandsche Wetten intestellen, en te verhinderen dat de Republieq en de Kooplieden niet in eene onaangenaame verlegenheid gebragt worden.

XVI. Eindelyk zal de Ridderschap die droevige Gevolgen, welke de vorige Tusschen-Regeering gehad heeft, toen men zig wegens een aanstaanden Koning by Eede verbonden had, zig wel willen herinneren, en de verscheide daar door op het Land gehaalde Straffen des Hemels in overweeging nemen. Men laate het veel eerder, *zegt de Primaat*, in dit Stuk op de Wille des Hemels berusten, volgens welkers Heilige Vooruitzigt Herten en Zinnen eenpaariglyk op de Persoon van zulk een Koning moeten gerigt zyn, dien God zelfs tot Verheerlyking zyner Eere en ten beste van de Republieq uitgekoozen, en tot een toekomenden Heer en Vader des Vaderlands naar het Raadbesluit van zyne verborgene Alweetendheid bestemd heeft.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Het Hof heeft tyding bekomen van 't gelukkig arrivement van hunne K. en D. Hoogheden, den Erfprins van Brunswyk en hoogst dessels Gemalin, niet alleen op de Hollandsche Kust maar ook in *'s Hage*, als mede van het bevallen van de Vorstinne van Nassau-Weilburg. Men spreekt wederom sterkt van eene verandering in het Ministerie. Met de Chaloup de *Lapwing*, die uit de Indiën in *Falmouth* is binnen gekomen, heeft onze O. I. Comp. tyding gekregen, dat de Nabab van Bengale de goede Harmonie, die hy met ons had, verbroken heeft, en gewapender hand onze Etablissementen op die Kust

aan-

aangetast. Eerst heeft hy *Pattena*, by *Collicotta* veroverd, en aldaar den Gouverneur Ellis, en andere Luiden van Rang, door de Kling gejaagd, en 150 andere Europeaanen in zyne handen gekregen. Vervolgens heeft hy zig meester van *Cassembazar* gemaakt; zodat men rede heeft, voor eene geheele uitdryving der Engelschen in die Gewesten te dugten. Het is zeer zeker, dat dit ongeluk ons is overgekomen, door de onverzaadelyke hebzucht sommiger Lieden, die daar het bewind gehad hebben. De Heer Ellis, heeft eerst den Nabab tot Vyandlykheden getergd, en zo ras hy die begaan had, heeft hy dit tot een voorwendsel gebruikt, om, gewapender hand, in desselfs Staaten te dringen, alles te vuur en te zwaard te verwoesten, dien Vorst uit zyne Hoofstad te verjaagen, zyn Paleis en de gantsche Stad ter plondering over te geeven enz. Doch de Gouverneur derzelve, zig by den Nabab gevoegd hebbende, overviel hem aldaar, en maakte alles neder, wat Wapens voerde. Ellis en 3 a 400 van de zynen, waren genoodzaakt zig met zwemmen over de Rivier te redden; maar alle de overige werden in de pan gehakt; zelf daar na nog, die welke Paspoorten van den Nabab ontfangen hadden. Dus hebben eenige Bedienden van de Comp., om hun onverzaadlyke begeerten naar Schatten te vervullen, dezelve een ongeluk op den hals gehaald, dat van de naadeeligste gevolgen, voor onzen Koophandel, kan zyn, en hebben in hunne onrechtvaardige zaak, meenig een' braaven Landsgenoot doen omkomen. De Schuldigen die het nog ontkomen zyn, zullen zekerlyk, met alle gestrengheid, gestraft worden.

VRANKRYK. Parys. De Heer *Messier*, vornaam Sterrekundige alhier, heeft den 3 January 1764, 's avonds ten 8 Uuren van boven 't Observatorium der Marine van 't Hotel van Clugny, een nieuwe Comeet ontdekt, welke de zevende is, die hy zedert zes Jaren tyds heeft waargenomen. De lucht was zeer helder, en de Comeet stond toen by de sterre van 't gesternte van den *Draak*; ten 9 Uuren, 24 min. 33 sec., was hare *ascensio recta* 236 graden, 29 min., 16 sec., en hare Noordlyke *declinatio* 58 graden, 52 min., 58 sec.; en den 4 's morgens ten 6 uuren, 48 min., 55 sec., was de *ascensio recta* 241 graden, 56 min., 1 sec., en de de *declinatio* 59 graden, 2 min., 54 seconden.

Uit deeze waarneemingen blykt, dat de comeet in 9 uuren, 24 min. en 22 sec, doorloopen zy een *ascensio recta* van 5 graden, 26 min.

min., 45 sec., en den Noordpool 29 min. 56 sec. genadert zy. Deeze comeet was tamelyk groot, en kan met het blooteoog gezien worden, vertoonende zich 't lichaam daar van als een sterre van de derde grootte. De sterre zelve was omringt met een soort van neevel van 13 à 14 min. in de diameter, en had een staart ter lengte van 2 en een halve graden.

Dezelve ging niet onder, maar bleef den gantschen nacht zichtbaar; men kon ze s'avonds, zien onder den Noordpool, en haare beweeging was direct volgens den gewoonen loop der Hemelsteekenen.

Den 29 Januari ten 5 uuren 51 min. 's avonds was de *ascensio recta* 328 graden, 16 min. 37 sec., en de *declinatio Borealis* 17 graden, 43 min., 59 sec.; den 30 ten 6 uuren, 2 min. 52 sec. s'avonds was de *ascensio recta* 328 graden, 30 min., 22 sec., en de *declinatio Borealis* 16 graden, 57 min., 21 seconden, en die sterre zal den 12 February (1764) eerst zyn *perihelium* bereiken.

Ondertusschen heeft deeze Comeet, zedert haare ontdekking zeer veel van zyn licht verlooren, en vertoonde zich op den 10 der voorsz. Maand slechts als een Sterre van de zesde groote terwyl ook zyne beweeging merkelyk is vertraagt. Verscheide Neder-

derlandsche en andere Sterrekundigen hebben dezelve deszelyks geobserveerd, en komen derzelver waarneemingen met die van de gemelden Heer *Messier* overeen.

NEDERLANDEN 's Gravenhage. Den 8 February hebben hun Ed. Gr. Mog. de CONSENTEN voor den Jare 1764 gearresteerd, en een Quart der tweede extraordinaris verponding afgeschaft; zulks nu een Ordinaris Verponding zal geheven worden.

De uitschryving van de Jaarlyksche DANK-VAST en BEDE-DAG door hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal deezer Vereenigde Landen, tegen den 29 February (1764) vastgesteld, en naar de respective Provintien afgezonden, luid als volgt:

EDELE MOGENDE HEEREN,

DE goedertierendheden van den Hemel aan deze Republiek by aanhoudendheid beweezen, verpligten Ons wederom, om Ons met alle de Ingezetenen des Lands met de hartelykste dankbaarheid en diepste verootmoediging ter neder te werpen voor den Troon des Allerhoogsten.

De zonderlinge bescherming waar door wy bewaard zyn voor het gewoel van de ongelukken van den Oorlog, die zoo veel Jaren rondsomme Ons gewoed heeft, kan aan waare Liefhebbers van het Vaderland en regtgeaarde Christenen nog niet zyn vergeeten, en de gantsche bevryding van alle Onze bekommeringen, die Wy van die kant zoo lang gehad hebben, vereischt van Ons tegenwoordig nieuwe uitdrukkingen van lof en dankzegging aan den Oppersten Regeerder en Bestierder van alles. Wy verheugden Ons met blyde herten in het begin van het voorleden Jaar over de herstelling van de Vreede, schoon doe ter tyd nog eenige nevelen bleeven hangen over een gedeelte van Europa; maar nu hebben Wy het genoegen alle nevelen te zien opgeheldard, de voordeelen en zeegeningen van de Vreede alomme te zien volgen op de onheilen van den Oorlog, en Onze rust op goede gronden te zien bevestigt, te gelyk met de behouding van Onzen zuiveren Godsdienst en dierbaare Vryheid.

De gevoelens van dankbaarheid, welke dit gezigt van de goedertierendheden van den Hemel zoo natuurlyk verwekken, behooren ter zelver tyd gepaart te gaan met gevoelens van berouw en leedweezen op het gezigt van de kwaadwoordingen die Wy daar aan gedaan hebben, en van het misbruik dat in het algemeen gemaakt is zoo van de Geestelyke als Tydelyke Zegeningen, waar mede wy begunstigt zyn geworden: de waarschouwingen die wy ook ontfangen door de gevaarlyke gesteldheid van Ons Land in het midden van zoo veel Wateren, die Onzen ondergang zoo menigmaal dreigen, maar welkers geweld wy tot nog toe ontgaan zyn, verdienen een meer algemeene opmerking, en moeten ons regtmatig doen bedugt zyn en vreezen, dat God, die Ons tot hier toe bewaard heeft, om Onze overtreedingen Ons

in

in nieuwe ongelukken zoude konnen storten; nadien dog onnoemelyke middelen van behoud en verderf in de hand zyn van die geen aan Wien de gantsche Natuur moet geboorzamen Het is uit een aandagtige overweeging van het een en het ander, en uit een overtuiging van Onze verpligting tot dankbaarheid, boetvaardigheid, en voorneemens van bekeering, dat de Heeren Staten Generaal der vereenigde Nederlanden, met Onze bewilliging, goedgevonden hebben wederom uit te schryven een algemeenen Dank-, Vast en Beededag over alle de geunieerde Provincien, geassocieerde Landschappen, Steeden en Leeden van dien, tegen Woensdag die wezen zal den 29 February aanstaande, om den Oppersten Regeerder der Waereld aan te bidden en groot te maaken, om Onzen diepsten eerbied voor zyn hoogste Majesteit te betuigen, en Ons Vaderland, Onze Steeden, Onze Familien en Persoonen, Onzen Godsdienst en Vryheden op nieuw aan de zorg van zyne byzondere Voorzienigheid op te dragen; om die Goedheid, die Ons tot hier toe bewaard heeft, te verheffen, en deszelfs aanhoudentheid af te smeeken; ter bewaaring van Onze rust, herstelling van Ons Rundvee, bevryding van Overstroomingen en Watervloeden, en afweering van alle onheilen en oordeelen, die Onze Zonden en Ongeregtigheden regtvaardiglyk verdienen; om Ons zelven voor den allerhoogsten te vernederen met eene opregte belydenis van Onze overtreedingen, en om te bidden om genadige vergeeving van dezelve; te gelyk met de hulp van Gods Geest tot verwekking van Boetvaardigheid en verbetering van een Zondig Land.

Wy zyn daarenboven by deze gelegentheid verpligt den Goddelyken zeegen af te smeeken over de Persoonen en bestiering van de Hooge Overigheid van dit Land; dat de wysheid, eenigheid en een onbaatzugtige iever voor het gemeene welzyn mogen regeeren en alle haare raadslagen voorspoedig maken, tot behoud van de Vreede, aanmoediging van Godsdienst en Deugd, voortzetting van nuttige Konsten en Wetenschappen, en bevordering van den bloey en welstand van de goede Ingezetenen. Wy moeten ook bidden om de dierbaarste blyken van Gods gunst en bescherming over den Persoon en het Huis van zyn Doorlugtigste Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, Onzen geliefden Erf-Stadhouder, dat dezelve goede Voorzienigheid die Hem in het voorleeden Jaar uit een gevaarlyke ziekte gered heeft, zyne dagen wil verlengen, dat Hy, onder het bestier van dien grooten en waardigen Prins, aan wien de zorg van zyn Perzoon en opvoeding byzonder is toevertrouwt, de eerste Jaren van zyn Jeugd mag besteeden tot het verkrygen van waare wysheid en wezentlyke luister; dat gelyk hy thans geroepen is tot de bywooning de Deliberatien van den Staat, om meer en meer bekwaam te worden tot de hooge posten die Hem inwagten, alle zyne in en uitgangen gezeegent mogen wezen, en gevolgt worden van een dagelyksche toeneeminge in alle Prinselyke en Christelyke deugden, die dezen hoop gevenden Prins te zyner tyd mogen stellen tot een roemrugtig Voorstander van Onze Regten en Vryheden, Burgerlyke en Godsdienstige.

Eindelyk moeten Wy bidden om den Goddelyken zeegen over alle Protestant-

stantsche Kerken in alle Plaatsen, byzonder over die van ons Vaderland, ten einde den Arbeid van derzelver Leeraaren mooge strekken tot bevordering van Godsvrugt en Regtvaardigheid, Liefde en Eenigheid, en alle die deugden die Ons hoop kunnen geeven de Goddelyken zeegen en bescherming over dit Ons goede Land te genieten, tot in het laatste Nageslagt: Alles tot grootmaaking van des Heeren Allerheiligsten Naam, voortplanting en aanwas van de waare Christelyke Gereformeerde Religie, conservatie van Onze duurgekogte Vryheid en Onzer aller Zielen zaligheid &c.

Hunne Doorl. Hoogheden de Erf-Prins en Erf-Princesse van Brunswyk-Wolffenbuttel, den 30 January (1764) met de Koninglyke Jachten en Oorlogschepen van *Harwich* vertrokken zynde, arriveerden eerst Donderdag avonds daar aan volgende, den 2 Febr. na veele ongemakken en gevaren te hebben uitgestaan, te *Helvoetsluis*. Hunne Doorl. Hoogheeden, aldaar gespyst en overnagt hebbende, begaf zich zyne Doorl. Hoogheid de Erfprins, des anderen daags, 's morgens, met een klein gevolg, naar den Hage, neemende deszelfs intrek by zyne Doorl. Hoogheid, den Generaal Veldmaarschalk Hertog van Brunswyk-Wolffenbuttel. Vervolgens plaatste de Prinsesse deszelfs Gemaalinne zich in een Jagt, waar mede haare Doorl. Hoogheid, des avonds, omtrent ten half 6 uuren, te *Delftshaven*, arriveerde, alwaar dezelve bleef overnagten. Den 4 's ochtends ten 8 uuren, vertrok zyne Doorl. Hoogheid de Erfprins, vergezeld zynde van zyne Doorl. Hoogheid, den Hertog van Brunswyk-Wolffenbuttel, in een Koets met zes Paarden, en gevolgd wordende van den Generaal York, extraordinaris Ambassadeur des Konings van Groot-Brittannien, insgelyks in een Koets met zes Paarden gezeeten zynde, naar *Delft*, werwaards ook twee Koetzen met zes Paarden van zyne Doorl. Hoogheid, den Prins Erfstadhouder, gezonden werden, om haare Doorl. Hoogheid de Erfprinsesse af te wagten, en herwaards te brengen. Omtrent ten half 12 uuren, arriveerde dat Doorluchtig Paar, onder eene ongelooffelyke menigte van Aanschouwers, met deszelfs aanzienlyk gezelschap en talryk gevolg, op het Oude Hof alhier, wordende by deszelfs aankomst, door de aldaar paradeerende Wagt, met 't vliegend Vaandel, slaande Trom. enz., gesalueert, als ook, by het uittreeden uit de Koetzen, door zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfstadhouder, beneeden aan de Trappen van het Bordes, op het allerminnelykste, gerecipiert en verwelkomt. Vervolgens ontfingen hunne Doorl. Hoogheeden de Complimenten van de Heeren van de Regeering, buitenlandsche Ministers en andere voornaame Persoonen, die alle over de ongemeene beleefdheid, en vriendelyke gedraaginge van die hooge Persoonen ten uitersten voldaan waren. Des middags hebben zyne Doorl. Hoogheid de Prins Erfstadhouder, de Generaal Veldmaarschalk Hertog van Brunswyk-Wolffenbuttel, en andere voornaame Persoonen, met hunne Doorl. Hoogheeden op het Oude Hof gespyst.

Den 5 werden hunne Doorl. Hoogheden, door eene plechtige Deputatie, uit hun Hoog Mog. Vergadering gecomplimenteerd.

Den 6 werden hoogstdezelve, door zyne Doorl. Hoogh. den Hertog van Brunswyk, in gezelschap van veel andere Persoonen van Distinctie op een treflyk Middagmaal onthaald; 's Avonds woonden haare Hoogheden wederom de Comedie by, en begaven zig na het eyndigen derzelver by den Ridder Jork, Ambassadeur des Konings van Groot-Brittannien, welke dien avond een superbe Festeyn en Bal heeft gegeven, en waar op behalven welgem. haare Hoogheden de meeste Lieden van den eersten rang geinviteerd waren: By deze gelegenheyd was het Hotel van den Heer Ambassadeur van binnen door een meenigte brandende Kaarzen op Piramide staande, en van buyten door Glasen en Potten met Wasch en Vet gevuld zeer fraay geillumineerd: Het Balcon was gedecoreerd in het Front met de Wapens van haare Hoogheden den Heere Prins en Princesse desselfs Gemalinne, van boven door de Sonne bestraald wordende, met de Superscriptie *Vivat Domus Brunswicensis*, dat is, *lang leve het Huys van Brunswyk*; onder op de Punt van het Wapen Voetstuk stond in Romeynsch Getal het Jaar MDCCLXIIII. Ter rechter zyde van het Balcon zag men in een vrolyk Landschap een moedig wit Paard, 't welk door de liefde beteugeld wierd, in 't verschiet vertoonde zig eene Eerzuyl; het Onderschrift van dit Stuk was *Invictus victus*, dat is, *Onoverwonnen overwonnen*. Ter linkerzyde des Balcons wierd mede in een fraay Landschap gezien een witte Eenhoorn, met het Onderschrift *Virtute & candore*, dat is, *Met Deugd en Luyster*. Zynde deze Decoratie insgelyks van binnen en buyten rykelyk verlicht, en alle de Opper-of Onderschriften met Goude Letteren op een blaauwe grond geschilderd De volgende dag was wederom Tafel op het Oude Hof en 's avonds Soupé by den Heere Veldmarschalk Hertog van Brunswyk.

Gedurende het Hooge Gezelschap alhier ter tafel was, beviel Mevrouwe de Princesse van *Nassau Weilburg* van een Princes, welke den 9 s'avonds in de Groote of St. Jacobs-Kerk, met de volgende Staatzie gedoopt is: Omtrent ten 6 uuren reden 3 Koetzen van den Prince van Nassau Weilburg, van desselfs Hotel na de Groote Kerk; deze Koetzen waren yder met 2 Paarden bespannen en door Flambouwen verlicht; in de twee voorste zaten Edelieden van welgem. Prins, en in de laatste daar twee Pages voor opstonden en twee Lopers voorgingen, de Hofdame Baronnesse van Goltze, houdende de Jonge Princesse, die met een kostbaar kleed overdekt was, op haar schoot en door de Baker verzeld wordende; tegen half 7 begaven zig vyf Koetsen insgelyks door Flambouwen verlicht, en yder door twee Paarden bespannen, van zyn Doorl. Hoogh. den Prins Erf-Stadhouder, van het Oude Hof na de voorn. Kerk; in de twee eerste derselver zaten Edellieden van het Hof van Oranje en Nassau; in de

derde,

Εerde, die door 2 Lopers wierd voorgegaan en daar 2 Pages voor op stonden, hunne Hoogheden de Prins van Nassau-Weilburg en den Erf-Prins van Brunswyk; in de vierde, als de voorige door Pages en Lopers verzeld, Haare Konirkl. Hoogheyd de Gemalinne van welgem. Erf-Prins, twee Staatdames by zig hebbende. Ds van Spaan welke dien avond de Predikbeurt had, predikte uyt Maleachi 4 een gedeelte van 't 2de vers, vooraf latende zingen Ps. 97 vs 1. 2 en 3, en na, Ps. 22 vs. 14 en 15, als ook noch daar op Ps. 51 vs. 4 en 6: Wanneer de Staatzie uyt de Koetzen getreeden zynde in de Kerk quam en in het Doophekje verscheen, ('t welk by deeze gelegenheyd vergroot, met groen Laken bekleed, met een Tapyt belegd was, en waar in 6 Stoelen overtrokken met rood Fluweel met Goud Galon vercierd, en een Pedestal voor het Doopbekken op dezelve wyze uitgemonsterd, geplaatst stonden.) Ds van Spaan las daar op het ordinaire Doop-Formulier, en deed vervolgens eene zoo cierlyke als toepasselyke Aanspraak aan den Heere Vader en de Doorl. Doopgetuygen, verzeld van de duurbaarste Zegenwenschingen voor derzelver Perzoonen en Familie; waar na Ds. *Muilman* den H. Doop aan de Jonge Princesse toebediende, en haar daar in de Namen *Augusta Maria Carolina* gaf. De Gemalinne van den Erf-Prins van Brunswyk bood de Doorl. Doopeling ten Doop aan, en de respective Peters en Meeters waren, zyn Doorl. Hoogh. de *Erf-Prins* van *Brunswyk* en *Lunenburg*, en welgem. desselfs Gemalinne Haare Koningl. Hoogh. de Princesse *Augusta* geboore Princesse van *Groot Brittannien*, hare Koningl. Hoogh. de Landgravinne van *Hessen-Cassel*, geboore Princesse van *Groot-Brittannien*, zyne Doorl. Hoogh. den regeerende *Markgraaf* van *Baden-Durlach*; hare Doorl. Hoogh. de Hertoginne *Douariere* van *Paltz Tweebruggen*, en hare Doorl. Hoogh. de Princesse *Henriette* van *Nassau-Saarbrugge*.

Na het eyndigen van deze Plechtigheid wierd het Dankgebed gedaan en Psalm 103 vs. 2 nagezongen, waar op de Kerk uytging, en het hooge Gezelschap zig in verscheyde Koetzen na het Hotel van den Prins van Nassau-Weylburg begaf, en aldaar in 't by zyn van verscheyde andere Perzoonen soupeerde: By gelegenheyd van deze Doop is dien avond in de Groote Kerk gecollecteert een Somme van 873 Gulden.

Den 10 February zyn hooggem. Erf-Prins en Princesse van Brunswyk met derzelver voornaamste Gevolg in verscheyde Koetzen, van hier na Utrecht vertrokken: De Heer Veldmarschal Hertog van Brunswyk heeft dezelve tot Leyden verzeld, daar de Jagten gereed lagen om haare Hoogheden verder te transporteeren.

Den 30 January (1764) is alhier de 46 Generaliteits Lotery, van twee Millioenen drie honderd twee en vyftig duizend guldens, gearresteerd dezelve bestaat uit 40000 Loten, 20000 winnende Pryzen en 542 Premien.

den

Den Inleg van de *eerste Classe* is 5 Gulden, en daar in te trekken: Een Prys van 20000, een van 10000, een van 5000, een van 3000, een van 2000, vyf van 1250, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, vyftig van 50, vyf-en-zeventig van 40, honderd van 30, honderd en vyftig van 25, drie-honderd van 20, zeeven honderd van 15 en duyzend vyf-honderd van 10 Guldens; beneevens 62 Premien. Den Inleg van de *tweede Classe* is 10 Guldens, zynde daar in te trekken: Een prys van 25000, een van 15000, een van 10000, een van 5000, een van 3000, vyf van 2000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, vyftig van 60, vyf-en-zeventig van 50, honderd van 40, honderd en vyftig van 35, drie honderd van 30, zeeven-honderd van 25 en duyzend vyf-honderd van 20 Guldens; beneevens 62 Præmien. Den Inleg van de *derde Classe* is 14 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 30000, een van 20000, een van 10000, een van 5000, een van 3000, vyf van 2000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, vyftig van 70, vyf-en-zeventig van 60, honderd van 55, honderd en vyftig van 50, drie-honderd van 45, zeeven-honderd van 40 en duyzend vyf-honderd van 35 Guldens; beneevens 62 Præmien. Den Inleg van de *vierde Classe* is 16 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 40000, een van 20000, een van 10000, een van 5000 een van 3000, vyf van 2000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, vyftig van 90, vyf-en-zeventig van 80, honderd van 75, honderd en vyftig van 70, drie-honderd van 65, zeeven-honderd van 60 en duyzend vyf-honderd van 55 Guldens; beneevens 62 Præmien. Den Inleg van de *vyfde Classe* is 20 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 50000, een van 30000, een van 20000, een van 10000, een van 5000, vyf van 3000, twintig van 1000, vyf en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 120, vyftig van 110, vyf-en-zeeventig van 100, honderd van 95, honderd en vyftig van 90, drie-honderd van 85, zeeven-honderd van 80 en duyzend vyf-honderd van 75 Guldens; beneevens 62 Præmien. En den Inleg van de *zesde Classe* is 10 Guldens, als ook 2 Guldens Præmie voor 't Land, en daar in te trekken: Een Prys van 100000, een van 75000, een van 50000, een van 30000, een van 20000, een van 10000, drie van 5000, zes van 3000, honderd van 1000, honderd en tien van 500, honderd vyf-en-twintig van 250, honderd vyftig van 120, twee-honderd van 115, drie honderd van 110, vyf-honderd van 100, duyzend van 95 en twee duyzend vyf-honderd van 90 Guldens; beneevens 232 Premien, daar onder een van 20000 Guldens voor 't laatste Lot.

Van het betaalen der Prémie voor het Land, zullen de Loten waar van den vollen Inleg van 75 Guldens aanstonds betaald is, vry weezen.

De Collecte zal beginnen op Maandag den 19 Maart deezes Jaars, en

en uyterlyk op Zaturdag den 21 April worden gesloten, en de compleete Trekking der Eerste Classe alsdan beginnen op Maandag den 21 May 1764.

De trekking der Tweede, Derde, Vierde, Vyfde en Zesde Classen, zal geschieden vyf weeken de eene na de andere, te reekenen van het begin der Trekkinge van de Eerste Classe af, moetende de Verwisseling van de ongetrokkene Loten, op absolute verbeurte van het regt der Verwisselinge, des Vrydags voor de respective Trekdagen zyn volbragt, waar na de Inleggers zig moeten reguleeren, tot voorkoominge van haare schade.

De Graaf *van Poninsky*, Extraordinaris-Envoyé van de Republiek Polen, heeft aan Haar Mog. gedaan deeze navolgende.

A A N S P R A A K.

HOOG MOOG. HEEREN EN VRIENDEN.

HOe wel de Tyding van de Dood van zyne Majesteit *Augustus* de III., Koning van Poolen (droevige Gebeurtenis, die Desselfs getrouwe Onderdaanen niet genoeg kunnen betreuren!) zekerlyk lang voor myne aankomst alhier in de Vereenigde zeven Provincien bekend is geweest, zo ben Ik echter door de Doorluchtige Republyk Poolen, en den Doorluchtigen Vorst Primaat, Regent *ad interim* geduurende de Vacantie van den Poolsen Troon, als meede door den Senaat gelast, om het overlyden van dien Monarch, welkers Verkiezing en Komst tot den Throon, zyn Heer Vader, in qualiteit van Kroons-Marchal met de grootste Eer en Toejuiching aan de Republyk het eerstemaal bekend maakte, aan Uw Hoog Mog te communiceeren: De Doorluchtige Republyk Poolen, dus van derzelver Koning en Vader beroofd zynde, verzoekt deswegens door my, haaren Minister, de continuatie van Vriendschap van U Hoog Mog., Groote Verdeedigers en Ondergeschraagers der Vryheid van Europa, gedugt in den Oorlog, Beschermers der Wetenschappen en Vrye Konsten: Wat is in der daad overeenkomstiger met het belang der wederzydse Republyken, dan dat de Hollandse Natie, die haare Vryheid ten kosten van zo veel Bloed, met de uyterste moeite, zonder fatigues te ontzien, ter verwondering van 't geheel Al, opgerecht en gemaintineerd heeft, in de Conservatie der Prerogativen, Rechten en Vryheden der Poolse Natie deel neeme? De Vryheid is insgelyks ons eenigste Doelwit, en wy gehoorzaamen niet dan eenvoudig aan onze Wetten; indien deze evenredigheid van Regeerings-Form, de oude Alliantien, en de geduurige goede Verstandhouding, als mede het belang der Commercie tusschen de Republyk Holland en die van Poolen, de verdere Banden van Vriendschap voor myn Vaderland kunnen toehaalen; zal het genoeg aan de verwachting onzer Republyk voldaan zyn, en my, voor myn particulier, niets meer te wenschen overschieten.

NB.

NB. In ons naastvolgende Stuk voor *half Maart* heeft den Leezer in Kunstige Afbeeldinge, de *Maybomen* en derzelver beschryving te wachten.

Leyden. De Heeren Bezorgers van het Legaat, door wylen den Heer *Jan Stolp* aan 's Lands Universiteit alhier nagelaten, hebben den 16 Febr. 1764. aan de Beminnaars der Christelyke Zedekunde de volgende Vrage ter beantwoordiginge voorgesteld: *Welk is de grond der Wetgeevende Magt, waar door God, inzonderheid in de Openbaaringe, eischt, dat de Menschen hunne zedelyke Daaden na zyn Voorschrift inrichten?* Die lust hebben, om op dit gewigtig Onderwerp hunne krachten te beproeven en te oeffenen, worden verzogt, om hunne Verhandelingen (die of in het Nederduyts, of in het Latyn moeten zyn geschreeven) voor den eersten July van het naastvolgende Jaar 1765 *franco* over te zenden aan den Hooggeleerden Heer *Johan Lulofs*, Professor van 's Lands Universiteit alhier, thans Secretaris van het Legaat; zullende de Prys van een goud Medaille, ter waarde van 250 Guldens, aan den geenen, die bevonden word het beste op de voorgestelde Vrage geantwoord te hebben, worden toegekend den 13 October 1765.

Amsterdam. Den 10 February arriveerde op de Rhee van *Texel* 's Lands Schip van Oorloge, het ZEEPAARD, Kapitein *Dirk Hartog*, aan boord hebbende 20 Man van 't afgeloopen Schip *Nyenburg*, waar van wy in den aanvang van dit stuk onder 't artikel van *Lissabon* gesprooken hebben; Zedert verzeekerd men, dat eenige Heeren Gecommitteerden na voorsz. *Texel* vertrokken zyn, om dezelve te examineeren en de schuldigen, aldaar na verdiensten te doen straffen; zo men zegd, is een deezer lieden aanboord van 't gemelde Oorlog Schip overleden.

Met brieven uit de *Berebices* van den 22 November (1763.) verneemd men; dat na de aankomst van 's Lands Oorlog Schip ST. MARTENSDYK, Kapitein *Marten Haringsma*, ten spoedigsten een Expeditie tegen de Rebellen, in *Rio-Canje* gedaan is; dat deeze dien aantogt verneemende, aanstonds op de Plantagie *Steevensburg* brand gesticht hadden en vervolgens geretireerd waren na het Fort Nassau; wyders had men de brand op de evengemelde Plantagie gelukkig geblust en het Woon-en Pakhuis behouden, doch de verdere Plantagien daaromtrent waren verbrand; de Militie was reeds meester van de Revier *Canje*, en hield dezelve met Wachten bezet; een der Directeurs uit *de Coventyn*, zynde een Wondheeler en genaamd *Mank Meyster*, die gevangen genomen was, had verhaald, dat de Rebellen het Fort *Nassau* verlaaten, het gebouw verbrand hadden, en hooger opgetrokken waren, met voornemen om op de Plantagien de

Pee-

Paerebom Post te vatten enz. Voor 't overige was de 19 Novemb. Aan de Berebices gearriveerd Schipper Jonas Dahlon, met Zoldaten en Krygs- en mondbehoeftens van hier; en men was ten uiterste verlangende na de aankomst niet alleen van de twee Oorlog-Scheepen de Dolphyn en de Saphier die van Suriname derwaards onder Zeil gegaan waren, maar ook van het Koopvaardy Schip van Dirk Kraay.

De E. E. Heeren bewindhebberen der Oost-Indische Maatschappy alhier hebben brieven over Engeland van Batavia, vervattende dat dit Jaar voor de eerste Bezending van daar verwacht moeten worden: Voor de Kamer Amsterdam, Osterbeek, Capt. Nauman, als Commandeur van de Vloot; de Vrouw Geertruyda, Capt. Nypoort, en Ouder-Amstel, Capt. Both: Voor de Kamer Zeeland, de Burg, Capt. Wagtels, en Rademacher, word noch verwagt: Voor de Kamer Delft, Blyswyk, Capt. Bigon: Voor de Kamer Rotterdam: Blydorp, Capt. P. Broman, en Noord-Nieuwland, Capt. Ittema: Voor de Kamer Hoorn Oostbuyzen, Capt. de Graaf: Voor de Kamer Enkhuyzen, Baarzande, Capt. P. de Leur, en het Schip Vryburg, Capt. Wiebe komt over Ceilon; dat aldaar in plaats van den tot Raad Extraordinaris aangestelden Wel-Ed. Achtb. Heer Mr. Pieter Hakfteen, tot Bailliuw van Batavia is benoemd de Wel-Ed. Gestr. Heer Johannes Vos, Opper-Koopman en Secretaris &c. &c., zo als ook in plaats van den tot Raad Extraordinaris aangestelden Heer Mr. Willem Arnoud Alting, tot Secretaris van de hooge Indiaanse Regeering de Wel Ed. Heer Mr. Iman Willem Falk, Geheimschryver van zyn Hoog-Ed. den Heer Gouverneur Generaal &c. &c.

Wyders dat op Amboina overleden was de Wel-Ed. Gestr. Heer Meyert Johan van Idsinga, Gouverneur en Directeur aldaar; dat tot Gouverneur en Directeur van het gemelde Eiland was aangesteld de Wel-Ed. Gestr. Heer Willem Fockens, eerste Secretaris van de hooge Indise Regeering, en in desselfs plaats tot eerste Secretaris de Wel-Ed. Heer Mr. Iman Willem Falck, tweede Secretaris van de gemelde Regeering. Voorts dat ook overleden was de Wel-Ed. Heer Hugo Reuse, Commandeur van Bantam, in 't gepasseerde Jaar by de Vergadering van XVII. tot Raad Extraordinaris van Neerlands Indiën aangesteld; dat de Wel-Ed. Heer Mr. Thomas Schippers, Advocaat Fiszaal op Batavia, in plaats van wylen den laastgenoemden tot Commandeur van Bantam benoemd was; de Wel Ed. Heer Mr. Wouter Rudolph van Heuden, Koopman en Fis-

caal

caal op Colombo, tot Advocaat Fiscaal op Batavia, in plaats van gemelden Heer Schippers.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Den 28 January 1764 is door den Wel Ed. Achtb. Raad der Stad *Amsterdam* tot mede Raad van den zelven verkoren, de Wel Ed. Achtb. Heer Mr. *Gerbrand Elias*, Presideerend Schepen dier Stad in de plaats van wylen den Wel Ed, A. Heer Mr. *A. P. van der Lyn.*

Den 1 February zyn door den Ed. Achtb. Grooten Oud Raad, bestaande uit de Regeerende en Oud Burgemeesteren en Schepenen, tot Burgemeesteren der Stad Amsterdam verkoren de Wel Ed. Groot Achtbaare Heeren Mr. *Ger. Aarnout Hasselaar*; *Jan Calkoen* en Mr. *Gualterus Petrus Boudaan*; die, uit de afgaande Heeren Burgemeesteren, tot Oud Burgemeester geëligeerd hebben; den Wel Ed. Groot Agtb. Heer Mr. *Gerrit Hooft*. Voorts zyn, uit eene door den Ed. Agtb. Raad geformeerde Nominatie van Veertienen, door hun Ed. Gr. Mog de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, tot Schepenen verkooren; de Ed. Agtb. Heeren Mr. *Jacob Elias Aarnoudsz.*; Mr. *Willem Gerrit Dedel Salomonsz.*; Mr. *Jan Elias Huidecoper van Maarseveen*; Mr. *Marten Adriaan Beels*; Mr. *Fredrik Alewyn*; *Egidius van de Poll*; *Nicolaas Geelvinck de Jonge*; Heer van Stabroek; en tot Raad in de Admiraliteit is verkoren de Wel Ed. Groot Agtb. Hr. Mr. *Daniel de Dieu*, Oud Burgemeester; zyn de wyders tot Presideerende Schepenen verkoozen, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Gerbrand Elias* en *Barthólomé Mullmann*: en tot Schepenen Commissarissen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *W. G. Dedel* Salomonsz., Mr. *Fred. Alewyn*, *Eg. van de Poll*, en *N. Geelvinck* de Jonge, Heer van Stabroek enz.

Door hun Ed. Mog. de Heeren Staten der Provintie *Utrecht* zyn Gecommitteerd tegens primo May aanstaande voor den tyd van drie Jaren, in 't Collegie ter Admiraliteit tot *Amsterdam*, Jonkheer *Gysbert Jan van Hardenbroek*, Heere van Berckestein, enz. enz. en in 't zelve Collegie in *Noord Holland* Jonkheer *Hendrik van Utenboven*, Heer van Ameliisweerd, enz. enz. en wyders benoemd de Heer Mr. *Jan van der Voort*, tot Ontfanger van 't eene deel der generale Middelen Losrenten, voor den tyd van drie Jaren, en de Heer *Aarnout de Joncbere* tot Ontfanger der Bisdoms tienden voor den tyd van zes Jaren. Voorts zyn noch gecommitteerd Jonkheer *Reinhard Adriaan Willem Carel*, Baron *van Heiden* om voor den tyd van 3 Jaren met primo May aanstaande Sessie te neemen in den Hove Provinciaal; de Wel. Ed. Gest. Heer *Max. Tuoy*, Raad der Stad Utrecht, tot den Ontfangst van het eene deel Generale Middelen Lyfrenten; en de Wel Ed. Gestr. Heer *Jacob de Joncbere* insgelyks Raad, tot den Ontfangst van het ander deel der gemeene Middelen.

Den 6 Febr. is de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Johan Pompe van Meerdevoort*, tot Veertig in Rade der Stad *Leiden* verkoren.

Te *Groningen* zyn de binnen en buitenlandsche Commissien, van wegens die Stad, op de volgende wyze gereguleerd, en daar toe benoemd: tot Burgemeesteren de Heeren *A. A. van Iddekinge*, *J. W. Folckers*, *W. van Swinderen en C. Tjassens.* Tot Raadsheeren de Heeren *J. van Hoorn*, *M. Lobman*, *H. Gockinga*, *E. van Berchuis*, *W. R. de Sitter*, *J. Cransen*, *J. de Valcke*, *J. Woldringh*, *L. Trip*, *H. van Nyeveen*, *P. van Ham*, *en J. van Kesseler.* In de Staaten Generaal de Heeren *P. Alstorphius*, *E. E. Tamminga*, *Siccingha* en *F. Berg*:

Bergbuis. In de Raad van Staaten de Heer *W. Siccama*. In de Generaliteits Reekenkamer de Heer *B. van Iddekinge*. In de Admiraliteit te Harlingen de Heer *R. Emmen*. In de Gedeputeerde Staaten de Heeren *H. van Sysen*, *W. Wichers*, *A. J. Terborgh* en *A. Gerlacius*. In de Provinciale Rekenkamer de Heeren *J. Gockinga*, *A. H. van Swinderen* en *H. van Sysen*.

Haare Hoog Mog. hebben het Luitenant-Generaals Tractement, ontruimd door den Dood van den Baron van Brakel, toegelegd, aan den Luitenant Generaal *Evertsen*.

Den 7 dito is de Ed. Achtb. Heer Mr. *Jacob Jan de Mey*, Heer van Streefkerk, tot Schepen der Stad *Leiden* verkooren, in de plaats van wylen den Heer *Jan van der Burch*.

De E.E. Heeren Bewindhebberen van de Oost-Indische Maatschappy ter Kamer *Amsterdam* hebben de volgende Paasch Scheepen bestemd na *Batavia*, gesteld onder commando van, de PETRONELLA MARIA, Schip. *Jan van Eysden*; Opperstuurm. *Barent Willem de Haan*; Onderst. *Andr. Brusse*; Derdewaak *Pieter Swaardemaker* en *Paulus Trane*, SCHOLTENBURG, Schip. *Hans Dal*; Opperst. *Amos Buys*; Onderst. *Jan Granenburg*; Derdew. *Ger. Joh. Blanken* en *Willem de Vogel*. VOORLAND, Schip. *George Jacob Meyer*; Opperst. *Ingemond Ankerklaauw*; Onderst. *Hans Akkerman*; Derdew. *Matthys Broes* en *Frans Portman*. AMERONGEN, Schip. *Jacob Pieter van Braam*; Opperst. *Casten Eggerts*; Onderst. *Johannes Molengraaff*; Derdew. *Daniel van Wanning* en *Christiaan Christiaanse Kreuger*.

De Ed. Heer Mr. *Willem de Dieu*, Penningmeester en Secretaris over Amsteland, is aangesteld tot Secretaris der Stad *Amsterdam*.

Te *Amsterdam*, is tot Schout van de Nieuwe Plantagie aangesteld de Heer *Jacob Boekwyt*, Schout van Ouwerkerk aan den Amstel enz.

Tot Bewindhebber der Oost-Indische Comp. ter Kamer *Amsterdam*, is verkoren den Ed. Achtb. Heer *Pieter Trip*.

Zyne Doorl. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot,

Major	G. A. C. van Keppel in 't Regiment van	*Nassau-Weilburg*.
Kapitein	L. W. J. van Winguer	-
Major	Johan Christiaan Beyer,	*Saxen-Gotha*.
Kapitein	Wilh. Christiaan van Griesheim,	-
Kapitein	Joh. Friedr. Rheingraaf. Grave van Salm,	-
Kapitein	Luc. Wilh. Phil. van der Borch,	-
Kapitein	Fr. Wilh. van Maugenheim genaamd Bechtolsheim,	-
Ritmeest.	Goz. Will. Hend. Larcher van Kenenburg,	*Famars*.
Luitenant	Anth. de Ruuk,	-
Sous-Luit.	Fr. Hend. van der Moesel,	-
Kapit. Com.	J. Termate,	-
Luitenant	Warner Franc. van Boecop,	*Nassau-Weilburg*.
Vaandrig	G. H. van Suchtelen,	-
Luitenant	Ernst Ludw. Krobs,	-
Vaandrik	G. L. F. van Sternbach,	-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 28 January 1764 overleed in 's *Hage*, zeeker Hoogduitsch Jood, genaamd *Aron Nathan Print*, in den ouderdom van 105 Jaren en 12 dagen.

Den 29 dito stierf te *Leiden*, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan van der Burch*, Raad

Raad en Oud-Schepen dier Stad.

Te *Campen* heeft de Heer *G. Loos*, Ritmeester in 't Regiment van Famars, het tydelyke vaarwel gezegd.

Den 31 dito had de Procureur *Aris Ruyter*, als mede een ander Mans en een Vrouwsperzoon in een Schuitje van *Sybecarspel* komende, en den Overtoom van *Wognum* voorby zynde, om na *Hoorn* te vaaren, het ongeluk van daar mede om te slaan en alle drie te verdrinken.

Den 5 February gebeurde te *Abbeville* in *Picardyen* het volgende ongeluk: een Vaartuig met Granen in de rivier de *Somme* onder de houte Roode Brug gezonken zynde, deed eene zo groote meenigte nieuwsgierigen derwaarts komen en op die Brug vergaderen, dat dezelve daar door instortte waar door meer dan 80 Perzonen in 't Water vielen, van welke verscheide verdronken, en andere zwaar gekwetst zyn; dertig Perzonen had men reeds opgevischt.

Den 8 February overleed in *'s Hage* zeekere Jodin van de Hoogduitsche Natie, genaamd *Beeli Habra Hamar*, oud zynde 104 Jaren, 7 Maanden en 19 dagen.

Te *Thiel* is, in den Ouderdom van 81 Jaren Overleden, de Baron *van Brakel*, Luitenant-Generaal en Collonel van een Regiment Voetvolk, in dienst van deezen Staat.

Den 15 February, kwam even benoorden het Zeedorp *Egmond-op-Zee*, levendig aandryven, een *Cagelot* of *Potvisch*, ruim 60 voeten lang; dezelve is blaauw grys van koleur en kan van een ieder gezien worden.

Te *Koppenhagen* is onlangs zeekere Vrouw, Oud 49 Jare in 't Kraambed gekomen van drie Zonen, welke by den Doop genaamd zyn geworden, *Abraham*, *Izaak* en *Jacob*.

Buyten *Amsterdam*, aan den Overtoom, is overleeden, *Janneije van der Wal*, Laast Weduwe van *Willem Pagie*, oud 71 Jaaren, zynde in 51 Jaaren, met 6 Mannen getrouwt geweest.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente, staat gehouden te worden op Woensdag den 7 en 21 Maart (1764) onder Voorzitting van Ds Jacobus Boon.

Op Woensdag den 9 Febr. 1764, heeft in de Oude Kerk in de beurt van *Ds. Boon*, gepredikt de Eerw. Heer *Munnikhuyzen*, Proponent, zynde de eerste reis dat zyn Eerw. zig heeft laten hooren, na dat hy van de Duitschlands Hooge schoolen terug gekomen is; zyn Eerw. verklaarde de woorden van *Paulus*, Romeinen 10. vs. 4. *Want Christus is het einde der Wet, wie in Dien gelooft; die is rechtvaardig.*

NB. De Drukker deezes verzoekt de Eerw. Heeren Predikanten deezer Gemeentens om aan hem ten spoedigsten mede te deelen; de texten by hun Eerw. in hunne Kerken, op den gehouden Dank-Vast en Bededag, *verhandeld.*

DEUTICHEM. *Vervolg en Slot van de Herderlyke brief* (zie January 1764 bladz. 28.)

Waarom wild gy de Inwyings-rede te *Deutichem*, waar om wild gy de Intree-Predicatie van uwen Leeraar, die in den Naame des Heeren tot u komt, aan u onvruchtbaar zyn laaten, waarom wild gy ook deezen-

zen mynen Schriftlyken toeroep te vergeefsch leezen, waarom zal ik, uwen Leeraar, waarom zullen uwe gelovige en vroome Medebroederen, ten dage des Oordels tegen U getuigen! Ach! doed het niet, beziet U, laat U te rug roepen, gy zult daartoe aan deezen dag door de Inwying uwer nieuwe Kerk door drie Predikatien opgevorderd worden. Ook dit myn toeroepen zal U op dien dag in de hand gegeven worden. Hoord de Predikatien, maar bid God, zo goed gy bidden kan, ook wel maar zuchten kond, dat ze in U herte dringen. Leert ook deeze opwekking, maar leerd ze met bedachtzaamheid, laat de Geest Gods in U werken, verslingerd, verwaarloosd, verzuimt en verstikt de eerste roeringen uwes herte niet. Werd gy in beweeging des gemoeds, werd gy in bekommering des herten, werd gy in traanen gezet, zo denkt het is de Geest des Heeren welk deeze werking tot U geestlyk leven voortbrengd, en komt dus als den dood geweest zynde, verlooren Zoon Luc. 15. kwam, zo goed gy komen kond, gy zult ook kruipende aangenomen worden. O! dat het terwyl gy dit leesd van U in den Hemel mocht heeten: deeze onze Zoon was dood en hy is levendig geworden. De Hemelsche Vader, uwen Verlosser, uwen Trooster, de H. Engelen, de Schaar der Uitverkorenen, ja de gantsche Hemel zal over uwe bekeering juighen. Ach! de Heer werke het door zynen Geest. Ondervind gy echter waardste Broeders, dat gy wel dood geweest, maar door den Geest, die daar levendig maakt, wederom ten leven, dat uit God is, gekomen zyd, zo laat ook gy, U toeneemen openbaar worden. Merkt gy, dat gy God als uwen Vader kend en de Geest des Heeren in U herte roept: Abba, Abba lieve Vader! zo zyd begeerig, gelyk de eerstgeboorene kinderkens na de vernuftige loutere melk des zoeten Evangeliums, op dat gy door dezelve toeneemd, en de vriendelykheid des Heeren smaakt, om sterk te worden aan den inwendigen mensch; dat gy van den eenen ouderdom tot den anderen doordringd tot den volkomen ouderdom Christi. Bevind gy dat de Boozich tegen U heeft opgemaakt, zo zyd gy in der jongelingen ouderdom getreeden. Wel aan, ziet toe, dat gy na de regel ter overwinning stryd, laat het booze U niet overwinnen, maar overwind gy het kwaade met goed. Grypt de wapenrusting Gods aan op dat gy op den kwaaden dag tegenstand doen, alles wel uitvoeren en het veld behouden moogd. Eph. 6. 13 Zyd voor al niet gelyk de Jongen die moede en mat worden of de jongelingen die vallen, Jesaias 40. 30. maar hoopt op den Heere, wacht op den Heere, zo zult gy nieuwe kracht krygen, dat gy opvaard met vleugelen, als de Arenden, dat gy loopt en niet mat word, dat gy wandeld en niet moede word. vs. 31.

Kend gy echter, myne Broeders, den geenen, die van aanvang is, namelyk Jesus, als den oorsprong aller dingen; kend gy hem als eene waarachtige, van den Vader en H. Geest, onderscheidene Per-

zoon maar een weezen met dezelve, als de geene die wel na zyne menschlyke natuur als onzen Broeder in de allergroofte Onschuld om als onzen Borg, zich voor ons gegeven en 't lyden des doods tot aan het Kruis op zich genomen heeft. Die echter ook, als 't Allerhoogste weezen, zyn lyden, en dus verzoening, de Volleedigheid gegeven heeft, die wel door de Heerlykheid des Vader is opgewekt geworden, maar ook zelfs macht had tot het leven te laten en ook het zelve door eigene kracht weder te neemen, als dan kend gy dien die van aanbegin is en dus kan den Apostel *Johannes* u onder des Vaders des Christendoms tellen. 1 Joh. 2. 13. 14. Ook gy myne Broeders maakt deeze betrachting u ten nutte, ziet toe, dat u gelove wasse, en de liefde een 's iegelyken, onder u alleen, voor elkander toeneeme. Legd gestadig meer en meer de zonden af, welke u aankleefd en traag maakt.

Loopt door verduldigheid in den stryd, welk u verordent is. Zie op *Jesus* den aanvanger en voleinder des Geloofs Hebr. 12 v. 2. vind zich aanvechting en droefheid, zo werpt u vertrouwen op den Heere, niet weg, 't welk een groote belooning heeft. Zyd standvastig, myne Geliefde, en onbeweeglyk; neemd altoos toe in de werken des Heere, nademaal gy weet, dat uwen Arbeid niet vruchteloos is in den Heere, zo zult gy, wanneer den Aarts-Herder zal verschynen, de Kroone des Levens wegdragen. Laat de, aan u van uwen Heeren Jezus door middel uwer genadige Overigheid geschonke Kerk, u als een Huis des Heeren, als een Bede-Huis krachtig aanbevolen zyn ziet toe dat dit ter bede gewyde Huis niet gemaakt word tot eene wooning van twist, woeker, ontucht, kwa-klap, of ook niet tot een slaapkamer of winkel van neerings zorgen. Gy hebt een Leraar voor u uit myn huis begeerd! Hy heeft wegens zyn gedrag der Kindsheid en Jeugd goede getuigenissen zyner Opperhoofden by my gebragt By my heeft hy zich in 't vierde Jaar even dus in opzicht tot God, zyne Opperhoofden, Kerken en Accademie Leeraars gedragen: zulks dat ik hem met goed recht, niet alleen myn Broeder, maar ook myn Zoon in den Heere noemen kan. Uwe begeerte na hem doed my vertrouwelyk hoopen, dat gy hem met blydschap als uwen Herder zult aanneemen, hem als uwen Leeraar gehoorzamen, en als den Wachter over uwe Zielen, waar van hy reekenschap geven moet, navolgen, op dat hy zyn Ampt met vreugde verrichte en niet met zuchten, welk voor u niet goed ware.

Gy myn Broeder gaat na *Deutichem* en wast in veel duizendmaal duizend. Gy zyd van den Heere gezonden, bewaard deeze zending, als een dierbaren Schat, blyft in 't geen dat gy geleerd hebt en u is aanvertrouwd, nademaal gy weet van wien gy geleerd hebt, en vermits gy van een Kind af de H. Schrift weet, kan en zal u dezelve onderwyzen ter Zaligheid door het Gelove aan Christus Jesus. Bevlyttigd u voor God te zyn een rechtschapen en onstraffelyken Arbeider, die

het

het woord der waarheid recht uitdeeld. Niemand verachte uwe Jeugd maar zyd ten voorbeeld aan den Gelovigen in woorden, in wandel in de liefde, in 't Gelove, in de Kuisheid; houd aan met leren, met vermanen en met onderrichten, verzuimd niet de Gave die u gegeven is door de Propheten met handoplegging der Oudsten, welke u zo wel by de *Confirmatie* als by de *Absolutie* in den Biechtstoel, en inzonderheid by de *Ordinatie* is gegeven, neemdze waar, gaat daar mede òm, op dat u toeneeming in alle dingen openbaar zy. 1 Thim. 4. 12. Wydet de Kudde Christi, die u aanbevolen is, en ziet wel toe, niet gedwongen, maar gewilliglyk; niet om schandelyk gewin, maar van gronde des herten, niet als die over 't volk heerschten maar als een voorbeeld der Kudde, zo zult gy, wanneer den Aarts-Herder zal verschynen, de onvergangelyke Kroon ontfange, met welke ik u in alle eeuwigheid met onuitspreekelyke vreugd door de erbarmende Genade van God, welke ook my, steeds ernstlyker, wyslyker en getrouwer maken zal, gewislyk hoope, weder te zien; indien 't in dit leven niet weder mogt gebeuren dat ik u aangezicht, myn Broeder, aanschouwe! myn Zoon Bid ook voor my en verblyd my zo lang ik in dit Pelgromschap leve, met goede berichten van den Wasdom en de gezondheid in 't gelove, en van de liefde der u aanbetrouwde Kudde.

Ten laatsten, gelovig *Deutichem*, waakt, zyd nuchteren staat vast in 't Gelove, geduldig in lyden, verwagt in hoope de toekomende Heerlykheid. De God aller genade, die u beroepen heeft tot zyne eeuwige Heerlykheid, die zal u ook door lyden en droefheid heen voeren, voorberyden, sterken, krachtig en gegrond maken. Denzelven zy Eere en Macht van Eeuwigheid tot Eeuwigheid Amen.

O gy God des Vredes die van den dooden hebt uitgevoerd den Grooten Herder der Schapen, door het bloed des Eeuwigen Testaments van onzen Heere Jezus Christus: maakt my, alle uwe knechten en kinderen, die u getrouwelyk aanhangen en 't uwe van gantscher herte zoeken, in Europa, Asia, Africa, *inzonderheid ook te* Deutichem, *de lieve en goedhartige Overigheid der Stad en des Lands, als meede de aldaar nieuw gestichte Evangelisch-Lutbersche Gemeente, steeds meer en meer bekwaam in alle goede Werken, te doen uwe wille, en schept in ons, wat voor u aangenaam is, door Jezum Christum, u zy eere van Eeuwigheid tot Eeuwigheyd; Amen.*

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 24 *January* 1764. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Dingsdag den 24 January.
Matheus David de Neufville. N. K.
Woensdag den 25 dito.
Femmetje Lohuys, Weduwe van Louwens van der Hyde. A. K. H.
Zusanna de Vrolik, Huysvrouw van Claas Siewerts. E. Y. K.
Maria Margareta van Gole, Huysvrouw van Jaques David Chicot. W. A. K.
'*t Kind* van Dirk Lammers. Z. K.
Donderdag den 26 dito.
Alewyn Brisyo. L. K. H.
Barbara Cornelia Meulenaar, Weduwe van Jacob Hooft, *Secretaris*. N. K.
Dina Westveen, Weduwe van Dirk de Ram. O. K.
Catherine Fabre, Weduwe Guillaume Brun. W. A. K.
'*t Kind* van Claas de Veer. W. K.
'*t Kind* van Dirk Coersen. N. O. K.
'*t Kind* van Samuel Ryswyk. O. K.
Vrydag den 27 dito.
Aletta Ehard, Huysvrouw van Barent Tornaar. W. K.
Christina Nickels, Huysvrouw Levien Crimpen. A. K. H.
Saturdag den 28 dito.
Hendrik van den Bergh. O. K.
Pierre Corre Jolles. W. A. K.
'*t Kind* van Dirk ten Kaate. N. K.
Sondag den 29 dito.
Anthonie Unck A. K. H.
Tymen de Graaf. L. K. H.
Alida Vissers, Huysvrouw van Adam van Lingen. L. K. H.
Maandag den 30. dito.
Kryntje van Vliet, laatst Weduwe van Clement Polet. W. K.
Dingsdag den 31 dito.
Jaques Auber. W. A. K.
Jan David Kleynenberg. L. O. K.
Styntje Andriese Vermolen, laast Weduwe van Lammert Westering. L. N. K
Jannetje van der Wal, laast Weduwe van Willem Pagie L. K. H.
Vrouwe Haduina Anthonia Backer, Huysvrouw van de Heer Willem van Heemskerk, *Schepen en Raad dezer Stad*. O. K.
Marta Hayjes, Huysvrouw van Sibo Sibelius. W. K.
'*t Kind van* Georg Wilhelm Nieman. L. O. K.
Woensdag den 1 February.
Pierre Gallois, *Carmyn en Florentynse Lakmaker*. W. A. K.
Christina Bollard, Huysvrouw van Wynand Cappenberg. N. K.
Sara van den Berg, Huysvrouw van Ryk Doedes. N. K.
'*t Kind* van Cesar de Velay. W. A. K.
'*t Kind van* Hendrik Wermeling. E. N. K.
'*t Kind* van wylen Nicolaas ter Meer O. K.
Donderdag den 2 dito.
Frederik Braakman. E. N. K.
Jan Meyer. L. K. H.
Maria Duysenddaalders, Weduwe van Johannes Brest. N. K.
Maria Barnadina Smidt, Huysvrouw van Jan Martsen. Z. K.
Maria van Rennooy, jongste Dogter van Willem van Rennooy. W. K. H.
'*t Kind* van Johannes Meyer. O. K.
'*t Kind* van Jan Diderik Kaupe. L. N. K.
'*t Kind* van Louwerens Meyboom. E. Y. K.
Vrydag den 3 dito.
Dirk ten Kate. N. Z. K.
Barent Roeters. Z. K.
Johan Martin Klein. W. K.
Valentyn Hilliger. L. O. K.
Anna Bothooren, Huysvrouw van Lambert Ruwersse. A. K. H.
Jacoba Muys, middelste Dogter van wylen

wylen Egbert Muys L. K. H.

Saturdag den 4 dito.

Jan Jacob Schwager, *Banket Bakker en Confiturier*. L. O. K.
Gerrit Swaaneveld. O. K.
Anna Catharina Gluysteen, Huysvrouw van Johannes Samuel Muller. L.N.K.
Christina Carstens, Huysvrouw van Dirk de Graaf. O. K.
't *Kind* van Paulus Gyselman. N. Z. K.

Sondag den 5 dito.

Pieter Robbers. K. K. H.

Maandag den 6 dito.

Hendrik Sluyte. Z. K.
Hendrik Frans Esselaar, Mr. *Brood Bakker*. W. K
Wynand van Diest. W. K.
Paul Jonquiere. W. A. K.
't *Kind* van Cornelus ten Kate. N. K.
't *Kind* van Pieter Reeters. O. K.

Dingsdag den 7 dito.

Hendricus Remmers. L. O. K.
Roelof Quint, *Schipper op Delft*. N. Z. K.
Barent ten Decker. A. K. H.
Jan Andries Wallee, Mr. *Kastemaaker*. L. K. H.
Cornelis Langendyk, *Schuytevoerder*. N. O. K. H.
Elisabeth Vos, Weduwe van Harmanus Peegel. O. K.
Ida *Elisabeth* Entrop, Huysvrouw van Frederik Christiaan Lindeman. L. O. K.
Maria Leur, Huysvrouw van Hilbrand Moens W. K.
Maria de Koningh. N. K.
't *Kind* van Jan Mathys Kok. L. O. K.
't *Kind* van Thomas Walten. W. K.

Woensdag den 8 dito.

Albert Everts, *Waagdrager in 't Bentbeede Veem*. W. K.
Elisabeth Corneelisse, Huysvrouw van Hendrik Wybeck. A. K. H.
Jeanne Judith de La Fite. W. K.

Donderdag den 9 dito.

Jan de Boer. O. K.
Jan Hofstede, Mr. *Koekebakker*. Z. K.
Henricus Ottens, Zoon van Josua Ottens. N Z K.
Anna Christina Bolmers, Weduwe van Barend Bogt. N. O. K.
't *Kind* van Harmanus Kreeten. W. K.

Vrydag den 10 dito.

Geertruy Hoevelak, Huysvrouw van Evert Harrevelt. W. K.
Maria Isaakse Bleeker, Bejaarde Dogter. O. O. K.
't *Kind* van Daniel Zeegers. L. O. K.
't *Kind* van Pieter Ligthard. N. O. K.

Saturdag den 11 dito.

Gysbert Gellink, *Junior*. W. K.
Anna Selders, Huysvrouw van Pieter van der Hulscher N. K.
Alida de Cerff, Dogter van wylen Jan de Cerff. W. K.
't *Kind* van Carstens Petersen. L. N. K.

Sondag den 12 dito.

Barend Schouten. W. K. H.
Johanna Kamerling, Huysvrouw van Bartel Grevink. N. O. K. H.
Aaltje Meyer. A. K. H.

Maandag den 13 dito.

Cornelis Duynmaayer, *Toesiender van de Enkelde Schouwen*. L. K. H.
Henderina Nolkus, Huysvrouw van Hannes Delof Bledderhuysen. Z. K.
Catharina Westerhuys, bejaarde Dogter. L. O. K.
Grietje Wesseling. Z. K.

Dingsdag den 14 dito.

Gerrit Luyt. N. O. K.
Arent Outhuysen. N. Z. K.
Adriana van den Bergh, Weduwe van Gerrit Mageeus. O. K.
Jacoba Baltus, Huysvrouw van Gysbert van der Goot. W. K.
Femmetje Hof, Huysvrouw van Ibeling Kluver. O. Z. K.

De

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 30 *January* 1764, geveyld:

Agterburgwal (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds) Oostzy, het vierde Huys van het Spuy. *f* 10800, in flag *f* 100, opgehouden.

Bantemerstraat (*F. Schutte*, *P. Poursoy de Jonge* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de Binnen). *f* 12050, in flag *f* 400, verkogt.

Blomstraat (*G. Rebel*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de) Zuydzyde, 't zevende Huys voorby de Dwarsstraat. *f* 1700, in flag *f* 100, verkogt.

Hol (Dezelve. Een Huys en Erve, in 't) *f* 1025, in flag *f* 45, verkogt.

Jan de Vriesesteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde. *f* 675, in flag *f* 25, verkogt.

Jan de Vriesesteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) op de hoek van de Soeterust Gang. *f* 425, in flag *f* 20, verkogt.

Romeersteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde, tusschen de Nieuwezyds Voorburgwal en Dwarshol. *f* 475, in flag *f* 10, verkogt.

Warmoestraat (Dezelve, De Helft in een Huys en en Erve, in de) het tweede Huys voorby de Niesel. *f* 1500, in flag *f* 300, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 13 February 1764 geveyld.

Angelierstraat (*J. Kwikx* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de) N. Z. op de hoek van de Kromme Tuynstraat. *f* 1900, in flag *f* 50, verkogt.

Agterburgwal (*A. Follé* en *M. vander Linden*, Een Huys en Erve, op de Oudezyds) tusschen het Rusland en de Spinhuys Steeg. *f* 3075, in flag *f* 325, verkogt.

Amstelveld (*W. Ebbenhorst* en *J. Schoonhoven*, Een Pakhuys en Erve, op 't) tusschen de Kerkstraat en Prinsengragt. *f* 8600, in flag *f* 375, opgehouden.

Botermarkt (Dezelve, Een Wakemakers Winkelhuys en Erve, op de). *f* 10900, in flag *f* 1000, verkogt.

Dykstraat (*C. Hoenecker*, Een Huys en Erve, in de korte) agter het hoekhuys van de Oude Schans. *f* 1825, in flag *f* 80, verkogt.

Elandsgraft (*J. Kwiks* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, op de) N. Z. bewesten de Haazestraat. *f* 1400, in flag *f* 150, opgehouden.

Elandsgraft (Dezelve, Een Huys en Erve op de) agter 't laatstgemelde Perceel. *f* 610, in flag *f* 5, verkogt.

Roosestraat (*R. P. Schoonegevel*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de) Zuydzyde. *f* 1850, in flag 10, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand MAART EERSTE STUK. 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

De Onder Equipagemeester geen' macht hebbende, om daar over te ordonneren, liet vervolgens zyne ordre aan Kapitein Hœufft zien, en verzogt hebben de zyn Volk te laten doen, 't geen hem geordonneert was, gaf daar op bevel, het Schip tot het Onderwant toe te Ontakelen, en die goederen in een Kaag te doen, die hy ten dien einde van Amsteldam had medegenomen. Vervolgens zeilde hy dien avond weder met 's Lands Schuit naar Enkhuizen, om het *verdere nodige* te bezorgen.

De Onder-Equipagemeester deed, en volbragt vervolgens het geen Kapitein Hœufft, was hy een *Atent* en *Waakzaam* Officier geweest, had behoren te doen: het viel hem hard, en dagt hem, een Schip op zodanige wyze te abbandonneren, en ten prooy te geven; hy kende het Schip, en was verzekerd, schoon Kapitein Hœufft gene ordres tot reddinge *wilde* geven, dat echter te redden ware, gelyk als de uitkomst ook bewaarheid heeft. Want ziende dat 'er enige Wieringer Ligters in de Haven van Enkhuizen lagen, besloot met de Schippers te spreken, en te vernemen, of zy het Schip van de Spaanderbank naar Amsteldam wilden brengen.

Dit namen die Schippers aan op de volgende Conditien:

1. Dat de Onder-Equipagemeester het Schip niet verder zoude aftakelen als tot het onderwand; aan boort latende de Fok en Besaan, twee zware Ankers, en drie Touwen; dat zy daar van, zo hun voornemen gelukte, geen bergloon zouden hebben, maar geconsidereerd worden, als hen geleend te zyn.

2. Dat zy wanneer het Schip door hen aan de Stad was gebragt, van het Hol, en de Ballast, die in het zelve was, een derde zouden hebben van de waarde, gerekend tegen 2-0-0 de 100. en de waarde van het Schip, zo veel als het in publique veiling zouden mogen gelden.

3. Dat de Onder Equipagemeester Binkes daar van aanstonds aan hunne Edel Mogenden zoude kennis geven, en de goedkeuring van gemelde Heeren hier op ontfangen hebbende, de Aannemers aanstonds possessie van het Schip

zouden nemen, het zelve bewaren, en met hun eigen volk tot Amsteldam zouden brengen, en alles weder restitueeren, wat hen ter leen gelaten was.

4. Dat hun voornemen mislukkende, en zy het Schip niet tot voor de Stad Amsteldam kunnende brengen, voor alle hunne moeite en kosten (hoe genaamd) niets zouden genieten, maar alles voor hunne rekeninge en schade zoude zyn, en genoodzaakt zyn aanstonds kennisse te geven.

De Onder-Equipagemeester dit provisioneel Accord dien zelven avond aan Hunne Edel Mogenden gezonden hebbende, met verzoek van zoo spoedig doenlyk, geinformeerd te worden van de intentie van Hoogst dezelven, kreeg ook, zo schielyk konde geschieden, daar op de goedkeuringe van Hunne Edel Mogenden te rug; en sloot toen het voorsz. accord met de Wieringers.

Dit Accord heeft vervolgens getoond dat het voorgeven van Kapitein Hœufft, als of het Schip *onmogelyk* van de Spaander Bank kost afkomen, in onwaarheid bestond. Het Schip dan in dien staat gebragt zynde, als volgens het accord moest wezen, namen de Aannemers possessi van het zelve, en maar *ene* Pomp van hun Eiland gehaald hebbende, en met *ruim veertig* Man aan het Pompen gaande, kregen het Schip *spoedig* lens, en van de Bank, en na enigen tyd voor de Stad.

Het Schip binnen gehaald zynde was door het driemaal aan den grond zeilen, door de abusive voorgevens van Kapitein Hœufft, in zodanige verachting' gebragt dat het in publique Veiling, op s'Lands Magazyn niet meer heeft mogen gelden, dan 6100 - 0 - 0 en is door Hunne Edel Mogenden, ook voor die somme Opgehouden; zynde dit dus de waarde, waar naar de Bergers moesten betaald worden, en ook betaald zyn. Vervolgens wierd geresolveerd het Schip te kielen, en te visiteeren, hoedanig het gesteld was. Het zelve dan op zyde gewonden zynde wierd gevisiteerd in de tegenwoordigheid van den Ondergeschreven, van den Lieut. Admiraal Reynst, en Vice Admiraal de Lange, mitsgaders van de Officieren van de Werf, den Baas Timmerman, en Onder-Baas van de Oost-Indische Compagnie te Amsteldam.

De Twee Gangen wierden in hun aller tegenwoordigheid uit het Schip gehaald om te kunnen zien, of 'er ook door het *aan den grond zitten, en geweldig stoten*, Buik Stukken, of Sitters waren gebroken, of *schade* hadde bekomen; maar wanneer de visitatie met *alle accurate[sse]* volbragt was, vond men *niets diergelyks*; maar *alles heel* en *wel*; en de Inhouten zo *gaaf* en *zuiver*, als in weinig Schepen gevonden zal worden: zynde het Schip, dat drie a vier dagen op yder zyde in de kielinge heeft moeten leggen, *vry digt* en *wel*, en NB. *niet erger als anderen*. Zie Bylage. H.

Dit geval nu, gevoegd by het voorsz. Advis van den Ondergeschreven en verdere Vlag Officieren en Kapiteinen, volgens 't welke Kapitein Hœufft, uit hoofde van zyne verregaande *disobedientia* by de voorn. scherpe Resolutie is genoodzaakt geweest, met zyn Schip Zee te kiezen, heeft hem de galle ontstoken byzonderlyk tegen den Ondergeschreven als gepresideerd hebbende in het Besogne over het Advis gehouden. En gelyk hy een Man is van een onvergenoegden en nydigen aart, gewoon over alles 't geen hem niet volkomen naar den zin is, te murmureeren, heeft hy ook na zyn retour over het gem. Advis op alle plaatzen mondlyk, en zelf schriftlyk by zyn Relaas, aan Zyne Doorluchtigste Hoogheid, Hoogl. Memorie gemord.

Hy zegt daar by, dat hy *zeer gesurpreneerd* was, in het Advis te zien, dat het

het Schip Hilversbeek wierd goedgekeurd, niet tegenstaande de *Ondervindinge* die hy reets had gehad; en welke *voorgewende* ondervinding het enigste bewys van zyn voorgeven is.

Wyders zegt hy, dat hy noch het *meeste verwonderd en gesurpreneerd* was, dat in het zelve Advis genoegzaam wierd geposeerd, en inwikkelender wyze gezegd; dat hy verzuimd zoude hebben zyne reize te vervolgen.

Dat hy *wederom* moest besluiten, dat die Heeren *niet hadden geweten*, dat hy op den 31 December 1759, onder Zeil zynde om in Zee te lopen, een *Ordre* ontfing, waar op hy absolut genoodzaakt was weder ten anker te gaan, enz.

Hy beschuldigd dus de voorn. Vlag-Officieren en Kapiteinen, dat zy geadviseerd zouden hebben zonder exacte attentie te geven, op alle de Documenten die hunne Edel Mogenden tot informatie aan hen hebben ter hande gesteld.

Hy mord wyders over de slegtheid van zyn Schip; hy zegt op het point te zyn geweest van het *op Gods genade te laten dryven*, niettegenstaande hy by het zelve Relaas oppenlyk erkend, dat het Schip kort te voren was gekield, en NB. met *alle attentie* gerepareerd, en veel in vertimmerd was.

Hy mord wyders over den Onder-baas, of Assistent May, als of die kwade raporten van de visitatien zou gedaan hebben, dewyl die aan Boord zynde aan hem zoude hebben gezegt: *indien dit Schip in Engeland moeste gevisiteerd worden, zo zoude men het aldaar afkeuren, maar daar is in den gepasseerden Zomer te veel in vertimmerd, om het nu hier af te keuren.* Woorden die notoir onwaar moeten zyn, vermits zy t'enenmale contrarieeren aan 't voorsz. Rapport van den Assistent May.

Hy mord al verder over de onbarmhertigheid van 't Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, die de *Ziel* van hem Kapitein Hœufft, en zo vele andere Ziele in gevaar hebben gebragt door de voorsz. (geringe) Lekkagie.

Deze murmurerende klagten hebben onophoudlyk geduurd, en wanneer de Ondergeschreven zulks ter ore kwam, heeft hy gemeend wel te doen, op zynen tyd en plaatze de abusiefheid daar van te kennen te geven. Hier door heeft Kapitein Hœufft noch groter verbittering tegen den Ondergeschreven opgevat, en daar uit zyn wezenlyk gesproten de moeilykheden, die hy thans aan den Ondergeschreven veroorzaakt.

Omme nu U Edel Mogenden deswegens verdere informatie te doen hebben, heeft de Ondergeschreven de ere aan Dezelven wyders voor te dragen.

Dat s'Lands Schip van Oorlog de Meermin, gecommandeerd door de Kapiteins Evert Bisdom; en Limborgh van der Craght op het Gom, een noodlottige Bank in den mond van het Canaal, zynde verongelukt, zulks occasie heeft gegeven, dat de Ondergeschreven by het Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam is verzogt in een Krygsraad als President te adsisteren, ter examen van 't verloren gaan van 't gemelde Schip.

De Krygsraad geconvoceerd en by een zynde gekomen, heeft Dezelve alle mondlyke en schriftlyke Rapporten, mitsgaders al wat ter materie dienende was, geexamineert, en vervolgens de verklaringen van alle Opper- en Onder-Officieren laten beëdigen: wanneer Kapitein Hœufft, zyne mede Kapiteinen Bisdom, en Limborg van der Craght (zo 't scheen) willende bezwaren, mondlyk aan den Krygsraad berichtte, dat hy in den Haag had *horen* vertellen, dat zekere Juffrouwen tot *nadeel* van Kapitein Bisdom, en zyn tweden Ka-

Kapitein Limborgh Van der Craght *verteld* zouden hebben: waar op de Ondergeschreeven repliceerde, dat de Krygsraad van *vrouwe* vertellingen geen notitie nam, maar wel van mondlyke Examens en beëdigde verklaringen; dat aan den Ondergeschreven mede diergelyks was voorgekomen door een *Oud wyf*, die Vrienden en Naastbestaanden te avanceren had; dat de Ondergeschreven gene *Oude Wyven* praatjes op raapte, maar liet leggen

Dit bragt den ouden zuurdeessem in 't hert van Kapitein Hœufft aan 't gisten, en deed hem bang zien; byzonderlyk om dat zyne vertelling by niemand in gang vond; als handtastlyk blykende dat hy het voorsz. frivool bezwaar ten laste van zyn ongelukkige mede Officieren inbragt, met oogmerk om hen by den Krygsraad ondienst te doen; zo als uit het volgende noch nader zal blyken.

Want het Examen met alles wat daar toe betreklyk was, afgelopen, en de Ondergeschreven ten verzoeke van den Heer Vice-Admiraal Pieterson zyn Præadvis geuit, en met verscheide sufficiente redenen en exempelen betoogd hebbende, dat het verloren gaan van s'Lands Schip de Meermin, als een ongeluk moest gerekend, en de Officieren van wandevoir vry moesten gesproken worden, kost Kapitein Hœufft zyne drift niet langer bedwingen, maar liet zynen wrevelingende geest gansch insolent, onverstandig, en onkundig uit, met op eene assurante wyze den Ondergeschreven toe te duwen, dat hy *President meer* Zaken bybragt tot *Opheldering* en *Verantwoording*, als de Kapiteinen in questie en de verdere Officieren zelf hadden bygebragt.

Hoe zeer dit impertinent gezegde den Ondergeschreven van openbare eenzydigheid beschuldigde, en Kapitein Hœufft had behoren te weten, dat de Edele en Goedertieren Pligt van een' Regter bestaat in te suppleeren, het geen een Beschuldigd door confusie vergeet of manqueert, tot zyne verantwoordinge by te brengen, heeft echter de Ondergeschreven daar op zonder enige drift geantwoord, dat als die Officieren vier en zestig jaren ter Zee gediend zouden hebben, zo als de Ondergeschreven, zylieden alsdan ook niets vergeten zouden tot hunne verantwoordinge by te brengen.

En de Ondergeschreven had wyders het genoegen, dat zyn Præ-advis by alle de verdere Leden wierd goedgekeurd, en gearresteerd, „ het verloren „ gaan van 's Lands Schip de Meermin te verklaren een ongeluk te wezen, „ en de Officieren vry te verklaren van wandevoir.

De redenen van het groot gevaar der plaatze daar de Meermin verloren is, in de Sententie en Vryspraak sterk uitgehaald zynde, gaf occasie aan het Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, het Advis van den Krygsraad te vragen; of 'er met *mogelykheid* eenig middel uit te denken zou wezen, „ tot *meerder* securiteit voor 's Lands Navigatie, in het passeren van de Hoof„ den in de Wintermaanden ".

De Krygsraad daar op vergaderd zynde, heeft de Ondergeschreven zyne gedagten over die zaken schriftlyk aan den Krygsrade voorgedragen, en daar by *expreslyk verzogt*, dat yder van de Leden zyn Advis mede schriftlyk wilde opstellen en overgeven: en heeft daar op weder het genoegen gehad, dat alle die Leden eenpaarig (uitgezonderd Kapitein Hœufft, die zig naar zyn gewoonte aanstonds tegen den Ondergeschreven aankantte) van sentiment waren, ene *proeve te nemen* van 't gene de Ondergeschreven had uitgedagt, wegens de hoge noodzakelykheid in 't voorkomen van de gedurige grote schade, die de Schepen op het Gom leden (1).

(1) Volgens de Couranten den 30 *October*, 3 en 4 *November*, *December* 1761, en 15 *February* 1762, zyn in dien Winter *zes* Schepen op het Gom verongelukt.

AMERICA, *Surinamen*. Den 17 December (1763.) arriveerde alhier de Collonel *de Salve*, Commandant en chef van het Corps Troepen, na de *Berebices* gedestineerd, benevens 6 Schepen op de welke die Troepen zich bevinden, alle in zeer goeden staat, hebbende niet meer dan vier man op de reis verlooren: men hoopt dat alles nu eerlang, in die Collonie op den ouden voet zal hersteld en de oproerige Negers beteugeld worden.

EUROPA. TURKYEN. Constantinopolen. De *Kiahaia-Bey* of Secretaris van Staat (die volgens ons voorgaande Stuk bladz. 37. uit den dienst is ontslagen, en tot blyk van de genegenheid des Sultans jegens hem een kostbaare Pels tot geschenk gekregen heeft) is deezer dagen, na dat de *Tefterdar* of Groot-Thesaurier van dit Ryk was afgezet, door den Keizer met deze Waardigheid begiftigd.

Seliktar Mehemed Pacha, Schoon-Broeder van den Sultan en Gouverneur van *Aidin* in Azien, is alhier aangekomen: Ook word *Mussein Oglu*, zynde insgelyks Schoonbroeder van onzen Monarch, eerstdaags in deze Stad verwagt.

Men zegt dat een Huwelyk tusschen den nieuwen Groot-Vizier en Zuster van den Sultan, zynde de Weduwe van den overleeden Groot Vizier *Racbib Pacha*, op het tapyt is. Ook word verzeekerd, dat de jonge Princes Dogter van den Sultan in 't kort aan een der Pacha's ten Huwelyk zal worden beloofd, maar de Persoon word nog niet genoemd.

By den Minister des Konings van Pruissen arriveeren zeer dikwils Couriers, en den 8 January heeft dezelve wederom door een Officier van het Corps der Pruissische Jaagers eenige Depeches van zyn Hof ontfangen.

De buitenlandse Ambassadeurs en Ministers hebben reets den nieuwen Groot-Vizier gecomplimenteert, zoo als de Heer *van Asten*, (die eertyds Secretaris van den Hollandsen Ambassadeur Baron *de Hochepied* is geweest, en zedert deszelfs overlyden de Zaaken van de Staaten Generaal by de Porte waarneemt) den 12 deezer insgelyks gedaan heeft, hebbende by die gelegenheid dezelfde Eerbewyzingen genooten, dewelke men gewoon is aan Ministers van den derden Rang toe te staan.

De Poolse Colonel Heer *van Stanckiewitz* heeft, voor zo veel men weet, tot nog toe by den Groot-Vizier geen Audientie gehad

en

en dus ook nog niets het minste van de Commissie, waar mede hy by de Porte belast is, geopenbaard, zullende hy naar alle waarschynlykheid nieuwe Instructien afwagten.

Dezer dagen is een nieuw Oorlogs-Fregat van vier en veertig St. Kanon, 't welk alhier gebouwd is, in 't water gebragt.

PORTUGAL. Lissabon. Zyne Majesteit heeft de Hollandsche Kooplieden te *Port a Port* van het betalen der Rechten, waarmede hy de zelve belast had, niet alleen ontslagen; maar daar en boven werkelyk bevel gegeven, dat de Penningen, door hen dien aangaande, tot hier toe betaald, aan een-iegelyk van hen moeten terug gegeven worden.

Men heeft hier 't volgende berigt van de Cabo-Verdsche Eilanden gekregen. *De Gouverneur van* St. Christoffel, *de Hoofdstad dezer Eilanden, had over eenigen tyd, een Ordonnantie doen afkondigen, waarby het gebruik van Messen, Scheermessen, Ponjaarden en andere diergelyke zoort van Instrumenten verboden werd. Ingevolge daar van, heeft hy zommige Perzoonen, die dezelve overtreden hadden, doen straffen. Eenige Lieden, misnoegd, over zoodanig een gestrengheid, smeedden een toeleg, tegen 't leeven van den Gouverneur, en haalden een Neger over, om hem met een Ponjaard te doorsteeken: 't welk deze dan, in des Gouverneurs eigen Huis, verrigtte. De Misdaadigen zyn naar 't Gebergte geweken*". Op dit berigt, heeft ons Hof goed gevonden, terstond 2 Fregatten, ieder van 30 Stukken, derwaards te zenden, om die Booswigten af te haalen, en naar deze Hoofdstad te brengen; alwaar zy hunne verdiende Straf ondergaan zullen.

INGERMERLAND. Petersburg. Haare Keizerlyke Majesteit, welke zich benevens den Groot-Vorst in goeden Welstand bevind, en in allen opzichten eene geruste Bezitster en Heerscheresse deezer wyd uitgestrekte Staten is, heeft niet alleen te meer maalen blyken gegeven van Haare oplettenheid ten besten der Ingezeetenen, maar ook als nu weder aan den dag gelegd, dat deeze roemruchtige Vorstin, in allen deelen de Voetstappen van den Grooten Keizer *Pieter den I.* navolgd, door het doen publiceeren eener *Ukase* of Ordonnantie op 't Stuk der Collegien enz. waardoor alle misbruiken geweerd en recht en gerechtigheid gehandhaaft worden.

POLEN. Den 22 January (1764) hebben de voornaamste Edelen van GROOT-POOLEN (onder dewelke de *Palatyns* van Kalisch en Smolensko, de *Castellanen* van deze Stad, van Kalisch,

van

van Gnesen en van Meseritz, zoo als ook de Prinssen *Augustus* en *Alexander* Sulkowski zig bevonden hebben) alhier een Vergadering gehouden. Onze Bisschop de Prins Czartorynski deed daarin deze twee Voorslagen: *Dat de Kroon tot Welzyn van de Republiek niet dan aan een Prins uit het* Bloed *der* PIASTEN *diend te worden opgedraagen*; *En dat by de Verkiezing een nieuwe* Forme *omtrent de* Bestiering *van den* STAAT *behoord gevestigd te worden.* Na eenige Debatten kwam men overeen, dat niemant anders dan een *Pool* of *Piast* tot Koning zal worden benoemd, maar, dat de nabuurige Mogentheeden, die een buitenlands Prins mogten recommandeeren, zoo veel mooglyk zullen worden gemenageerd: Egter is in deze Vergadering niets het minste omtrent de nieuwe FORME *van Bestiering* beslist.

Warschouw. Op den LAND DAG alhier, dewelke ingevolge de *Universalia* van den Vorst Primaat, den 6 Febr. (1764) gehouden wierd, is de Graaf Poniatowski, *Stolnik* of Ceremonie-Meester van Lithauwen, zoo als ook de Heer Czydlowski, Regter over het Distrikt van deze Stad, met eenpaarige Stemmen van den Adel, tot LANDBODEN op den aanstaanden *Convocatie-Ryksdag* benoemd. Twee dagen daar na is zyne Excell. de Graaf Mercy d'Argenteau, Ambassadeur van het Rooms-Keyzerlyk Hof by deze Republiek, hier aangekomen.

Men is in de verbeelding dat op de meeste *Anticomitiaal* Landdagen met betrekking tot de aanstaande Verkiezings-Ryksdag zal besloten worden, *dat alschoon men inzonderheid zal dienen in 't oog te houden, dat een* PIAST *tot Koning werde verkooren, nogtans buitenlandse Prinssen niet gantschelyk zoodaanig zullen mogen worden uitgesloten, dat men voor dezelve niet zouw mogen stemmen.* Dit schynt het oogmerk te zyn van het Besluit, 't geen den 22 January op den *Landdag* der Waaywoodschappen van *Posen* en *Kalisch* genoomen is; zynde wyders toen ook vastgesteld *dat niet enkel en alleen by de Verkiezing door Gedeputeerden gestemd zal worden; maar dat Man voor Man zyne Stem geeven zal.*

De Rus Keyzerlyke Gevolmagtigde Ambassadeur by deze Republiek, Graaf van Keyzerling, heeft een *Extract* van een *Missive*, die in dato CONSTANTINOPOLEN den 5 January aan hem is toegezonden, alhier bekend gemaakt, zynde als volgd:

IK maak den aanvang myner Correspondentie met Uwe Excell. hier mede, dat ik Uwe een aangename tyding mededeel, *te weeten*: Dat

de Otomanifche Porte wegens de tegenwoordige Poolfche Zaken het befluit genomen heeft om zig na de Oogmerken van Haare Keizerl. Majt. onze genadigfte Souveraine, en van het Hof van Berlyn te fchikken, en aan de Poolfche Natie de volkome Vryheid te laaten, om voor zig eenen Koning uit die Paften volgens de Wetten en Conftitutien van de Republiek te verkiezen, het welk Dezelve niet nagelaaten heeft ter behoorlyker plaaatze te declareren, met deze byvoeging, hoe de Dezelve in geenen deele noit dulden zouw, dat die Verkiezing op eenen Vreemdeling, wie hy ook weezen mogt, kwam te vallen.

„ UWe Excell. kan aan de Welmeenende, en alle die geene, welke het waare Welzyn van de Republiek ter harte neemen, daar van Verzekering geeven; terwyl in tegendeel alle zodaanige, die zig ftreelen met de Zaaken in wanorder te zullen zien, zig met een iedele hoope vleyen.

Alzoo de Colonel Stankiewisz, Refident van de Poolfe Republik te Konftantinopolen, voor drie dagen een Courier met het bovengem. Befluit van de Porte afgezonden heeft, moet het zelve voor de aankomft van mynen Brief te Warfchau reeds bekend zyn.

(Was geteekend) *Obreffauw*, Ruffifche Refident by de Ottomannifche Porte.

DUITSCHLAND. Weenen. De berichten van *Frankfort*, by dit Hof ingekomen, melden dat al het geene tot hier toe in de Keurvorftelyke Conferentien aldaar verhandeld is geworden, de verwachting en het verlangen Hunner Keizerlyke Majefteiten, ten eenmaale beantwoorden, en dierhalven blyft de reize van den Keizer en van den aanftaanden Roomfch-Koning de voorfz. Ryks-Stad, op den 8 Maart deezes Jaars vaftgefteld.

Berlyn. Binnen eenigen Weeken ftaat onzen roemruchtigen Monarch een keer naar het Hertogdom Silefien te doen. *Achmet Effendi* befteed fteeds den tyd van zyn verblyf alhier met het bezichtigen van al het geen zyne aanmerking of behagen verdiend; en waarfchynlyk zal die Minifter, by zyn terug komft aan het Turkfche Hof, geene ftoffe ontbreeken, om den Luifter van onzen Koning en deffelfs Hofhouding, ja van alles wat hy alhier fraais gezien heeft en noch dagelyks ziet, genoeg weeten te roemen.

Brunswyk. Zyne Doorl. Hoogh. onze Erfprins, benevens zyne Gemalin zyn, hier, den 21 February (1764) in eenen volmaakte welftand, aangekomen, en van de Inwooonders, met veele vreugde teekenen, en allen eerbied ontfangen: nooit zag men hier grooter Vreugde bedryven, als ter deezer geleegenheid, en ieder was

om

om ſtryd beezig, om daar in uit te munten, kunnende men kwalyk onderſcheiden, of het Hof dan wel de Stad, daar omtrent het meeſte uitblonk.

Alle de Steden der Staten van onzen Doorl. Hertog hebben zich by de door tocht van dit luiſterryk Paar beyverd, om blyken hunner vregde te geeven; en onder andere de Stad *Celle* alwaar alle de huizen geïllumineerd waaren, gelyk meede het Raadhuis, in wier bovenſte geillummineerde Venſters men zag de wapens van Groot-Brittanien en van Brunswyk, en acht zinnebeelden, op het hoge huwelyk en de heldendaden van zyne Doorl. Hoogh. zinſpeelende, en van onderen was de hoofddecoratie, dewelke drie venſters beſloeg, verbeeldende een doorſchynende fraai vercierde archade, ſtaande Mars en Minerva ter weederzyden; onder den boog ſtond in 't verſchiet een altaar, en daar op een Kroon, als mede twee herten, dewelken door eenen uit de wolken neederdaalenden genius aangeſtooken wierden.

Aan beide zyden des altaars hielden twee anderen genii ieder een ſchild in de hand, waar op de letters C en A. te zien waren; en uit de wolken quam een hand, houdende een vliegende rolle, waar op deze tydregels gelezen wierden; CAroLVs & AVGVsta-qVos VIrtutis atqVe GratIa. IVnXerVnt aMAnDos, VIgeant, fLoriant! Dat is, *Lang leeven en bloeijen Carel en Auguſta, die door de deugden en minzaamheid vereenigt zyn geworden*; En onder aan las men op een voetſtuk der decoratie;

Q. B. F. Q. S.
SERENISSIMI THALAMI CONSORTIBUS
CAROLO WILHELMO FERDINANDO,
PRINCIP. HÆRED. BRUNSV. & LUNEBURG.,
PATRIÆ FORTISSIMO ILLI PROPUGNATORI,
AC REGIÆ
AUGUSTÆ
DUCI CORNUBIÆ, PRINCIP. HÆRED. BRUNSV. & LUNEB.
POST NUPTIARUM SACRA LONDINI D. XVII. JANUAR.
MDCCLXIV RITE PERACTA
LUNEBURGUM CONTENDENTIBUS,
APPLAUDIT PIAQUE VOTA NUNCUPAT MAGISTRATUS
CIVITATIS CELLENSIS.

Dat is; *Het zy gezeegent en voorſpoedig! De Magiſtraat der ſtad Celle*

Celle wend hare toejuiching en hertlyke heilwenschingen tot de Doorl. Carel Wilhelm Ferdinand, *Erfprins van Brunswyk en Luneburg, dien dapperen voorvechter des vaderlands, en de koninglyke* Augusta, *hertogin van Cornwall, en erfprinses van Brunswyk en Luneburg, by hunne passasie hier door na Luneburg, na het plegtig voltrekken van hun huwelyk te Londen op den 17 Januari 1764.*

Osnabrug. Den 27 February is eindelyk Prins *Frederik* Hertog van Gloucester, jongste Zoon van den Koning van Groot-Brittannien, gebooren den 16 Augustus 1763, door ons Kapittel tot Bisschop van dit Sticht, onder een herhaald losbranden van het Kanon, en ophoudelyk Vivat roepen, luiden der Klokken, als mede Trompetten en Pauken-Geschal, verkoozen. De geheele Stad was 's avonds geillumineerd; en onder de illuminatien zag men verscheide fraaije zinnebeelden op deeze heughelyke tyds omstandigheid passende; edoch het Raadhuis heeft voornamelyk, als mede het kleine Dorp *Bramsche*, 't welk door den laatsten Oorlog en brand, veel geleden heeft, daar by uitgemunt.

GROOT-BRITTANIEN. Londen. Den 15 Feb. (1764) is het werkje genaamd het *Recht des Konings* enz. te Westmunster en den 27 voor de Beurs deezer Stad door Beuls handen verbrand. De Koning is ten hoogsten te vrede, over de Eerbewyzingen, die zynen Broeder, den Hertog van York te Genua, zyn aangedaan. Het lang verblyf van dien Prins, en zyne waarschynlyke Wederkomst aldaar, benevens het vertrekken van verscheidene Couriers, naar en van zyne Koninglyke Hoogheid, hebben aanleiding gegeven tot verscheiden gissingen, als of de Hertog gelast was met een geheime Onderhandeling, om het Eiland Corcica, voor een van de Prinsen, uit het Huis van Groot-Brittannien, te verkrygen. Den 24 Febr. is 'er een algemeene Byeenkomst van de Directeurs en geintereSseerden in de O. I. Comp. gehouden, om, over de zaaken van Bengale, te raadpleegen. De Kooplieden van Nieuw-Engeland hebben een Request gepresenteerd, aan het Parlement, om een vryen Invoer te verzoeken, voor de Producten van hunne Walvisvangst, in de Rivier van St. Laurens; waar toe zy, voorleden Jaar wel 50 Schepen gebruikt hebben. Men denkt dat hun dit verzoek zal toegestaan worden. Men zegt dat de Heer Wilkes en zyn Aanhang zullen tragten te stuiten het Vonnis, dat tegen hen, by 's Konings Bank staat geveld te worden; en dat zy, de zaak op nieuw zullen tragten te

hen,

brengen, voor de 12 Rechters van 't Koningryk. Echter staat dezelve thans zeer hopeloos.

De Gemeentens lazen den 29 eenige Bills; en 't Committé over de Subsidien heeft besloten de volgende Sommen toeteslaan: in differente Posten 147593 pond, 18 Sch., en een halve Gr. Sterlings om aan 't Sinking Fons te rembourseeren; 7350 Pond, om gelyke Som te rembourseeren, die, op 's Konings Last, betaald was; en nog tot verschillende Gebruiken, en in verscheiden Postent, 134,250 Pond, 8 Sch. en 3 elfde Groot Sterl.

VRANKRYK. Parys. De Hertogen en Pairs zyn, by eene algemeene vergadering van het Parlement tegenwoordig geweest, om de Vertoogen te examineeren, die men aan den Koning doen zal, wegens onzen Aarts Bisschop en de Geschriften die op zynen Naam, voor den dag zyn gekomen, welke door het Parlement gecondemneerd zyn, om, door Beuls handen, verbrand te worden.

De Verschillen met de Regeering van *Algiers* zyn vereffend; en op den 16 January (1764) is tusschen den Ridder de *Fabry*, Major der Armeen ter Zee deezer Kroon, commandeerende het Esquader van zyne Majesteit op de Rheê van *Algiers*, en den Heer *Aly*. Bey-Bassa, den Divan en de Militie van *Algiers* gesloten het volgende

TRACTAAT VAN VREEDE.

I. Dat alle de bezwaarnissen, die tot heeden toe tusschen Algiers en Vrankryk ontstaan zyn, weederzyds zullen vergeeten worden; en dat men dienvolgens niets meer op elkander te eisschen zal hebben.

II. Dat in gevalle in 't vervolg van tyd verschillen mogten ontstaan, die een vreede breuk tusschen de twee mogendheeden veroorzaakten, daar omtrent altoos drie maanden uitstel wezen zullen, ten einde de Franschen, die te Algiers wonen, met alles wat hen toe behoort, van daar na elders zouden konnen wyken.

III. Dat wanneer de kruisvaarders van Algiers in 't vervolg van tyd eenige Fransche vaartuigen ontmoeten, en de een tegen den anderen strydig met den inhoud der Tractaten handelen mogten, men met alle naauwkeurigheid zal onderzoeken, wie van beide de schuldige of de eerste aanvaller zy; dat by aldien het de Algerynen zyn: de Bey hen gestrengtyk zal doen straffen, en dat hy aldien de schuld aan de zyde der Franschen is, zy ten dienzelven einde aan den Consul van Vrankryk zullen overgeleevert worden.

IV. Dat de Saletinsche kruisvaarders, dewelken eenige pryzen op de Franschen mogten gemaakt hebben, die pryzen te Algiers niet zullen vermogen te verkopen, en dat zy zelfs in 24 uuren tyds van daar zullen moeten vertrekken.

V. Dat wanneer, gelyk reeds verscheidemalen is gebeurt, eenig Algiersche kruisvaarder een schip mogt opbrengen, 't welk gevonden is, na dat het door de equipasie is verlaten, uit vreeze voor de Saletynen en de Fransche Consul, van gedachten zynde, dat het een schip van zyne natie zy, om de sequestratie daar van mogt verzoeken, hem zulks ingewilligt, en 't schip vervolgens te rug gegeeven zal worden, by aldien 't zelve in der daad bevonden word, den Franschen toe te behoren.

VI. Dat de regeering van Algiers, ingevalle van een zee-gevecht tusschen zyne kruisvaarders en eenig Fransch schip of scheepen, zulks niet wreeken zal, dat is, hy daarom den Franschen, in zyne staten wonende, geen leed zal toebrengen.

NEDERLANDEN. s'Gravenhage. De Schutters van het Groene Vaandel, van den Heer Kapitein *Jacobus Boutestein*, onder het rot van den Luitenant *Martinus Peter van der Speck*, staan op hunne beurt, dezen Jare alhier de MEIBOOMEN te planten, en doen ten dezen einde alreede het noodige vervaardigen: zullende de *Zinnebeelden* en hunne *Byspreuken* zyn, als volgt:

VOOR HUNNE EDELE GROOT-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-VRIESLAND.

Een brandent Autaar, waar voor de GODSDIENST staat, onder het zinnebeelt ener *Vrouw*, wier eene hant een vlamment hart, wier andere ene rookende wierookschaal vasthoudt, met het oog na boven hare offerande plengende. Naar het ontstoken Autaar spoeden zich te zamen hant aan hant, een drietal, *Persoonadien*, van welken de middelste de VRYHEIT is, verbeeldt door ene *Maagt*, wier rechte hant enen hoed op een speer houdt; aan de rechte zyde gaat GELEERTHEIT in de gedaante van *Minerva*; de linke zyde word besloten door *Mercurius*, den Godt des KOOPHANDELS. Met de byspreuk:

MENS. OMNIBVS VNA. (Dat is:) *Zy bedoelen allen 't zelfde wit.*

VOOR HAAR HOOG-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

De *Tempel* der EENDRACHT rustende in het ronde op zeven pylaren die gelykerhant dien tempel onderschragen. met de byspreuk:

HIS. FVLTA. COLVMNIS. (Dat is:) *Op deze zuilen staat hy vast.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE WILLEM DEN VYFDEN, PRINCE VAN ORANJE EN NASSAU, ERF-STADHOUDER, &c. &c. &c.

Aan de eene zyde vertoont zich de Tempel der EENDRACHT als boven, rustende op zyne zeven pylaaren: aan de andere zyde schynd eene helder opgerezene en byna tot den vollen dag gestegene ZONNE, die hare

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

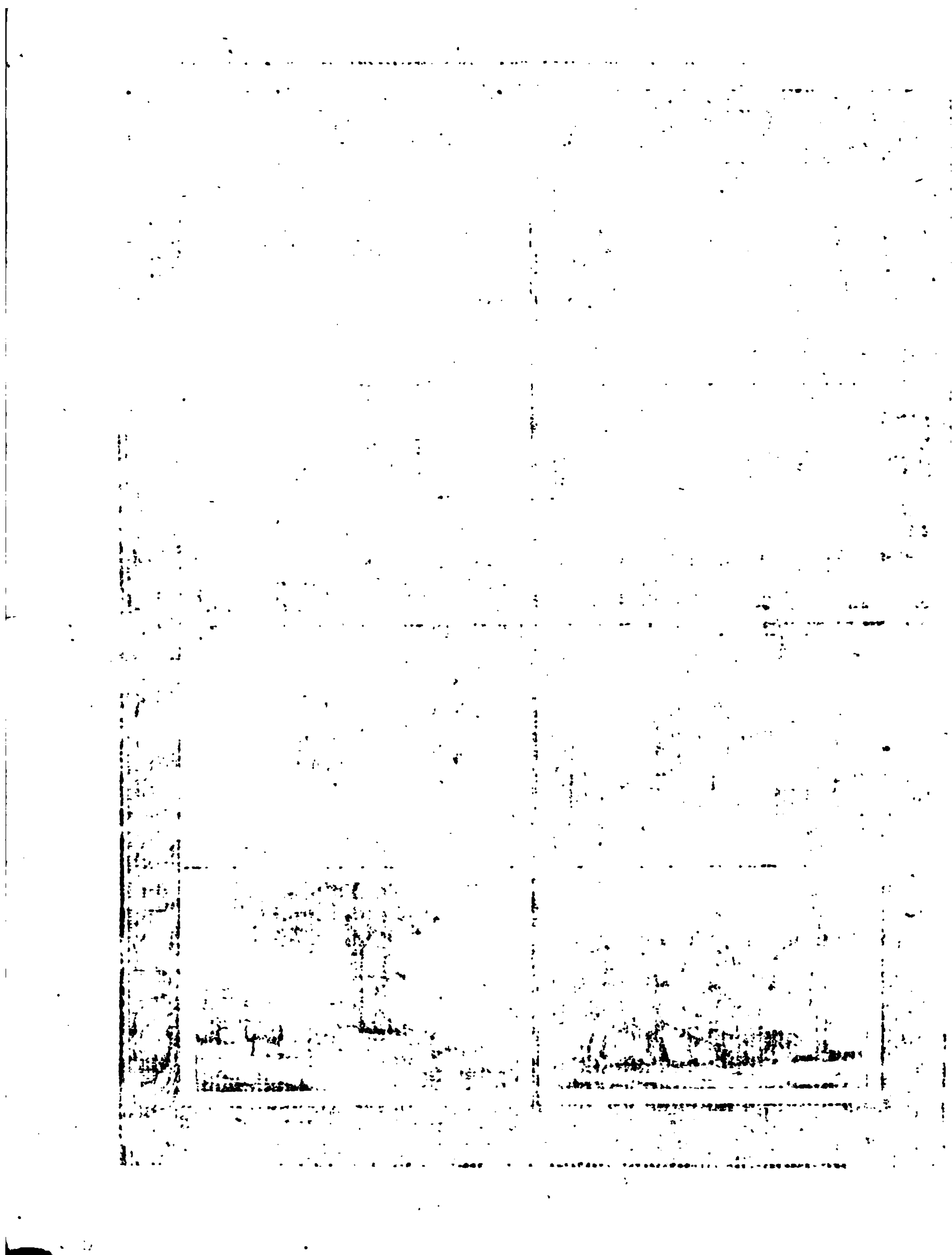

8.

8. *Afbeeldinge van de* MAY-BOOMEN, *door de Schutterye Geplant, in 's Gravenhage* 1764.

B. MOURIK *Excudit.*

hare heuchelyke en alleskoesterende stralen en invloet langs de wanden en pylaren dezes *Tempels* evenredig begint uit te spreiden. Met de byspreuk:

ILLVMINABIT. OMNES. (Dat is:) *Zy zalze allen verlichten.*

VOOR HAARE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, MEVROUWE DE PRINCESSE VAN NASSAU-WEILBURG, &c. &c. &c.

De *Hoorn* des OVERVLOETS, die van de drie *Bevalligheden* aangevult wordt. Met de Byspreuk:

CRESCIT. IN. DIES. (Dat is:) *Hy neemt van dag tot dag toe.*

VOOR ZYNE HOOGHEID, DEN HEERE PRINCE VAN NASSAU-WEILBURG, &c. &c. &c.

Een weeldigopschietende BOOM, geplant in den gront van den Hollantschen *Tuin*, en reets aldaar vruchten dragende. Met de byspreuk:

HONOR. NOVVS. ADDITVS. HORTO.

(Dat is:) *Een nieuw cieraat voor den tuin.*

VOOR ZYNE HOOGHEID, DEN HEERE VELDMAARSCHALK, HERTOG VAN BRUNSWYK-WOLFFENBUTTEL, &c. &c. &c.

Een deftig *Man*, enen Jongeling (die uit de byspreuk blykt *Ascanius* te zyn) geleidende, en hem overgevende een rolle, gevult met deze woorden IVS ET. AEQVVM. PAX. ET. BELLVM., dat is: *recht en reden; vrede en oorlog.* Met de byspreuk:

ME. PATER. AENAS. RERVM. DEDIT. ESSE. MAGISTRVM.

(Dat is:) *Uw vader Aeneas heeft my tot uwen Leitsman uitgekozen.*

VOOR DEN WEL-EDELE AGTBAARE MAGISTRAAT VAN 'S GRAVENHAGE.

ZACHTMOEDIGHEIT, de hant gevult met enen lauwertak; wendende hare oogen af van een half onttogen zwaart, 't welk met enen gouden staf ter zyde op een kusſen nederligt. By haar staat GESTRENGHEIT met een gansch ontbloot zwaart en yzeren scepter, hebbende enige keetenen op den arm hangen. Tusſchen dezen zit GERECHTIGHEIT, in de gedaante van een *Vrouw*, met enewcegschale in de hand: de eene schaal bevat een bundel doornroeden, de andere een aantal olyftakken. *Zachtmoedigheit* en *Strengheit*, tusſchen welken de *bondelbylen* liggen, doen beiden haar best, de een om door den scepter, de andere om door den lauwer, den evenaar door te drukken; doch beider pooging doet de schaal in evenwicht blyven. Met de byspreuk:

NEC. CITRA. NEC. VLTRA. (Dat is:) *Noch gints noch herwaarts*

VOOR DEN WEL-EDELEN GESTRENGEN HEERE COLLONEL EN BURGEMEESTER, Mr. CAREL DE LA BASSECOUR.

Een breetgetakte en lommeryke BOOM, onder wiens schaduwe een *Herder* met zyne *Schapen* aangename beschutting en tefſens stille rust geniet. Met de byspreuk:

SVB, HAC. VMBRA. (Dat is:) *Onder deze schaduwe,*

Den

Den 28 February (1764) zynde de 21 Verjaardag van haare Doorl. Hoogheid de Princesse van Nassau Weilburg, heeft zyne Doorl. Hoogheid de Prins Erfstadhouder deswegens de complimenten ontfangen; en den 8 Maart; wanneer Hoogst gemelde Prins Erfstadhouder in het 17 Jaar zyn 's ouderdom is getreeden, werden desgelyks by zyn Doorl. Hoogheid te complimenten, van de Heeren van de Regeering, de buitenlandsche Ministers, en andere voornaame Perzonen, alle op een kostbare wyze uitgedoscht, ontfangen. Ook hebben de Ingezetenen deezer Plaatze dieswegens, allerly vreugde teekenen betoond.

Edam. Ter gelegentheid van den gewoone algemeenen Boet-en Dank-dag op den 24 February [1764.] alhier gehouden, wegens het afbranden van de Groote-Kerk en 26 huizen, benevens een zwaare Watersnoot, voorgevallen op den 24 February 1602, zyn de volgende Texten verklaard

Voorm. *Hemma*, Psalm 66. 12.
Nam. *Martinet*, Joh. 10. 22, 23.
Avond *Verhoom*, Psalm 119. 52.

Amsterdam Voor den Jaare 1764. zyn by de Gereformeerde Gemeente deezer Stad verkooren tot

OUDERLINGEN

Pieter Pauw.	Josua Ottens.	Gerbrand Graauwenhaan.
Christiaan Claarbout.	Gerard de Putter.	Roelof Verschuyl.
Jan Smits.	Jan Tollenaar.	Jacob Iaekraa.
Petrus Tierens.	Abraham van Waning.	Jan van Kleef.
Jan van Battum.	Isak du Sart de Jonge.	

De NAAMEN *der* DIACONEN *zyn*:

Barent Udink.	Hendrik Holt.	Jacobus van den Noort.
Gerrit de Groot.	Pieter Rutgers.	Gerrit Perisonius.
Jan Klat.	Cornelis Struyks.	Isak Antony Soetens.
Hendrik Brandt.	Rynier van Deussen.	Tunis Kragt.
Hendrik Stokebrand.	Steven Jan van Hengel.	Philip Rurop.
Steeven van Tyeenk.	Willem Kok.	Lourens Högezant.
Hendrik van Meurs.	Coenraat van Juchen.	Bernardus van der Cloen.

LYST der TEXTEN, gepredikt op den *Dank-*, *Vast-*en *Bede-dag*, den 29 *Feb.* 1764, in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken.

Te

Te AMSTERDAM,

OUDEZYDS KAPEL.
Voorm. *Clover*, Zephan. 2. 2.
Nam. *Appelius*, Prop. Hos. 10. 12.

OUDE KERK.
Voorm. *Serrurier*, 2 Chron. 15. 2.
Nam. *de la Cave*, Prop. 1 Sam. 12: 24, 25.
Avond. *Curtenius*, Psalm. 32. 6, 7.

NOORDER KERK.
Voorm. *Ten Brink*, Nehem. 1. 5-7.
Nam. *Schutte*, Openb. 2. 5.
Avond. *Boskoop*, Amos 9. 5-8.

NIEUWE KERK.
Voorm. *Tetterode*; Openb. 3 15-19.
Nam. *Van der Vorm*, Gal. 6. 7, 8.
Avond. *Noordbeek*, I. Kon. 8. 54-59.

ZUYDER KERK.
Voorm. *Perizonius*, 2 Sam. 24. 25.
Nam. *van Muiden*, Psalm. 107. 43.
Avond *van Essen*, Spreuk. 30. 4-9.

NIEUWEZYDS KAPEL.
Voorm. *Eek*; Hos. 13. 4-9.
Nam. *Kesler*, Hoogd. Jer. 32. 17-19.

WESTER KERK.
Voorm. *Kulenkamp*, Mal. 2. 2.
Nam. *Temmink*, Hos. 13. 6.
Avond. *Buurt*, Rom. 9. 29.

GASTHUYS KERK.
Vroegp. F. *Serrurier*, Psalm 34. 6.
Voorm. *van den Broek*, Amos 6. 1-6.
Nam. *Becol*, Amos 5. 14.

EYLANDS KERK.
Voorm. *Katkoen*, Heb. 11. 7.
Nam. *Hubert*, Matth. 11. 23, 24.

AMSTEL KERK.
Voorm. *de Lange*, Psalm. 105. 1, 2.
Nam. *Westerhof*, Amos 5. 6 8.

OOSTER KERK
Voorm. *Budde*, Ezech. 36. 31, 32.
Nam. *Schierbout*, Prop. Psalm 147. 12-14.

Te DORDRECHT.

GROOTE KERK.
Voorm. *D. Semeins*, Deut. 32. 6.
Nam. *D. V. Breugel*, Ps. 107, 43.
Avond *D. Bareuth*, Ps. 31. 13-18.

AUGUSTYNE KERK.
Voorm. *D. Robyn*, Rom. 2. 45.
Nam. *D. van de Kasteele*, Pred. 8. 11. 12. 13.
Avond. *D. Rossyn*, Spreuk. 29. 1.

NIEUWE KERK.
Voorm. *D. V. D. Kemp*. 2 Cron. 32. 25. 26.
Nam. *D. Mackaay*, Prop. Job. 12. 14. 15.

Te HAERLEM.

GROOTE KERK.
Voorm. *W. van Asperen*, Spreuk. 22. 3.
Nam. *H. Spykers*, Maleachi 2. 2.
Avond. *F. Maganus*, Zeph. 2. 1-3

NIEUWE KERK.
Voorm. *J. van Eybergen*; Rom. 2. 4, 5.
Nam. *D. Veegens*, Psalm 95. 1-6.

BAKENESSERKERK.
Voorm. *A. Hansen*, Matth 11. 16, 17.

JANSKERK.
Voorm. *A. Hesbusius*, Ps. 42. 7-9.
Nam. *L. Luyken*, Micha 6. 8-9.

Te 'sGRAVENHAGE.

GROOTE KERK.
Voorm. *Pielat*, Hof. 4. 1-3.
Nam. *Munnikemolen*, Klaagl. 3. 21.
Avond. *Rauwertz*, Jerem. 7. 13, 14.

KLOOSTERKERK.
Voorm. *van Staveren*, Hebr. 4. 13.

Nam.

Nam. *van Spaan*, Jer. 2. 31.
Avond *Engels*, Zach. 8. 19.

NIEUWEKERK.

Voorm. *Muylman*, Spreuk. 29. 1.
Nam. *Castendyk*, Maleachi 2. 2. 1[ed.]

FRANSCHE-KERK.

Voorm. *l'Honoré*, Pred. 7. 4.

Nam. *Royer*, Deut. 32. 5, 6.
Avond. *de la Fite*, Openb. 2. 5, 6.

ENGELSCHE KERK.

Voorm. *Maclaine*, Jes. 5. 1.

REMONSTRANTSCHEKERK.

Voorm. *Frits*, Psalm 46. 9-12.
Nam. *Jongbroer*, Psalm 118. 24.

Te ROTTERDAM en SCHIELAND.

GROOTE KERK.

Voorm. *Hofstede*, Amos 9. 5-8.
Nam. *van Marle*, Zach. 1. 2, 4.
Avond *Patyn*, Dan. 9. 20-23.

PRINSE KERK.

Voorm. *Bruining*, Heb. 12. 5.
Nam. *Knock*, Dan. 9. 47. 1[ste d.]

ZUIDER KERK.

Voorm *van der Kemp*, Rom. 2. 4, 5.
Nam. *Leeman*, Jes. 63. 17.
Avond *Reyne*, Pred. 12. 13.

OOSTER KERK.

Voorm. *Burger*, Pred. Amos 9. 4.
Nam. *Burger*, Pred. Mich. 6. 9.

SCHIEDAM.

GROOTEKERK.

Voorm. *van Eyk*, Jos. 24. 14-18.
Nam. *van Velsen*, Jos. 24. 19-28.
Av. *Geisweit*, Num. 14. 11. 12. 1[ste d.]

BERGENS HOEK.

Voorm. *J. Takens*, Ez. 14. 4-6.
Nam. Jes. 8. 17.

HILLEGONDSBERG.

Voorm. *D. Campingh*. Ezra 10. 9.
Nam. Ezech. 22. 24.

KRAALINGEN.

Voorm. *T. van der Groe*, Amos 4. 12.
Nam. Zeph. 2. 1, 2.

PERNIS.

Voorm. *van der Poel*, Jes. 1. 2.
Nam. Jerem. 3. 22.

CAPELLE AAN DEN YSSEL.

Voorm. *B. van de Kasteele*, Jes. 1. 2-5. 1[ste d.]
Nam. Jer. 5. 20-22.

ZEVENHUYZEN.

Voorm. *A Fenema*, Hos. 11. 7.
Nam. Hos. 5. 15.

CHARLOIS.

Voorm. *A. G. van Bylert*; Ps. 116. 12, 13.
Nam. Deut. 32. 15.

PORTUGAL.

Voorm. *A. Bierman*, Amos 6. 1.
Nam. 1 Pet 5. 7.

MOERCAPELLE.

Voorm. *A Holstein*, I. Kon. 8. 56.
Nam. Amos 9. 5-8.

BLEYSWYK.

Voorm. *W. H. s'Jacob*, Jer. 13. 16. 1[ste d.]
Nam. 13. 16. 2[de d.]

RHOON.

Voorm. *J. Hubert*; Jer. 5. 3.
Nam. Psalm 111. 4.

HOOGVLIET.

Voorm. *T. Sprenger*, Deut. 32. 5. 6.
Nam. Psalm 95. 1-8.

YSSELMONDE.

Voorm. *L. Evenhuis*, Ezech. 9. 3. 1[ste d.]
Nam. Ps. 46. 12.

OUDEWATER.

Voorm. *La Morasierre* Rom. 2. 4-6. Nam. *van Campen*, Jer. 4. 14.

GOUDA.

GROOTE KEKK.

Voorm. *Blaauw*, Hos. 4. 1-3.
Nam. *Mark* Micha 7. 16.

Avond *Moraz*, Klaagl. 3. 38-40.

WALSCHE KERK.

Voorm. *La Rochette*, Joel 2. 12-14.

ZI-

ZIRIKZEE.

GROOTE KERK.
Voorm *Van de Velde*, Rom. 2. 4, 5.
Nam.. *Van der Camp*, Matth. 11. 20-24.

KLEINE KERK.
Voorm. *Lavillette*, Ez. 48. 9-11.
Nam. *Frieswyk*, Ez. 26. 10, 11.
Avond *Hogendorp*, Hagg. 2. 11-14

WALSCHE KERK.
Voorm. *Soyer*, Exod. 19. 4, 5.
Nam. *de Martines*, Jer. 4. 3 *'t laatste gedeelte.*

Te UTRECHT.

		Gecollecteerd.
DOMS KERK.	Voorm. *Rutgers*, Jer. 14. 7-9.	*f* 304-11 0
	Nam. *van Kortenhoef*, Jer. 7. 1-7.	*f* 397-15 0
	Av. Bedestond *Segaar*, Ps. 80. 15-16.	*f* 442- 5-0
JANS KERK.	Voorm. *Hinlopen*, Luc. 13. 6-9.	*f* 623- 5-0
	Nam. *Bachiene*, Ps. 29. 9 10.	*f* 219- 6-0
JACOBI KERK.	Voorm. *Engel*, Rom. 11. 22.	*f* 296-14-0
	Avond Bedestond *Proff. Elsnerus*, 2 Chron. 7. 13-14	*f* 410- 0-0
BUUR KERK.	Voorm. *Bosboom*, Prop. Klaagl. 3. 22-23.	*f* 42- 5-0
	Nam. *Du Toict*, Ps. 29. 10-11.	*f* 440-11-0
NICOLAI KERK.	Voorm. *Proff. Burmannus*, Ps. 32. 5-8.	*f* 79- 6-0
GEERTE KERK.	Nam. *de Beveren*, Ezech. 36. 31.	*f* 204-11-0
CATHARINE KERK.	Voorm. *Schouw*, Ezech. 18. 30.	*f* 574- 6-0
	Nam. *Romer*, Jer. 3. 21-22.	*f* 257-14 0
	Zynde meer dan ooit voorheen	*f* 4292- 9 0

Als Jesus liefde-vuur de zielen maakt aan 't branden,
Dan zyn ze straks bereid voor Godt tot offerhanden,
En willen 't liefde beeldt, (als haare eer en kroonen)
Van hunnen grooten Heer, door weder liefde toonen;
Die waare Christen deugd, die 't zinkend Land komt schragen,
Strekt UTRECHT tot een roem, en toont daar in behagen;
Wy zyn op nieuw verblydt geworden door uw' gaven,
Om Jesus arme schaar te spyzen en te laven,
Hebt gy zo mild gestrooid op de betraande wangen?
O 't is verloren niet; gy zult het weer ontfangen.
Wel zalig die zo geeft! en steeds zig wil ontfermen:
Hy leent Hem, die formeert de ryken en de armen;
Godt zy uw schilt en loon, aanvanklyk in genaden,
En namaals 't zalig Al, dat eeuwig kan verzaden.

Te EDAM.

Voorm. *Verboom*, Hos. 14. 2-4
Nam. *Homma*, Psalm 147. 12-14.
Avond *Martinet*, Amos 9. 5-7

Magiſtraturen en Amptenaren.

Den 21 February 1764 hebben de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteyt tot *Amſterdam*, 's Lands Schepen van Oorlog *Swieten* en 't *Loo* ieder van 44 Stukken, geſteld onder Commando van de Wel Ed. Geſtr. Heeren Kap. *Lodewyk* Grave van *Byland*, en *Pieter Samuel van Wicke-voort-Crommelin*.

Tot Secretaris van de Ed. Mog. Heeren Raden van Staat is aangeſteld, de Heer, Mr. *Paulus Abraham Gilles*, Penſionaris der Stad *Haarlem*, in de plaats van wylen den Heer Mr. *David van Royen*.

Den 23 dito, is door de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeeſteren der Stad *Amſterdam*, uit een drietal Hoofdparticipanten van de Ooſt-Indiſche Compagne tot Bewindhebber aldaar geëligeerd, de Wel. Ed. Achtb. Heer *Pieter Trip*, in de plaats van wylen den Wel Ed. Achtb. Heer *Jan Elias Buys*, Schepen enz. enz.

Te *Groningen* is tot Secretaris dier Stad aangeſteld de Heer Mr. *P. Leman*, in de plaats van den Heer *W. R. de Sitter*.

Haar Hoogh. Mevrouwe de Princeſſe Douairiere van Orange en Naſſau enz. enz. enz. heeft (na dat alvoorens door de Ed. Mog. Heeren Staten van 't kwartier der Steeden aan Hoogſt dezelve de diſpoſitie daar over was opgedragen) van de ambulatoire Ampten gediſponeerd, en benoemd, tot Gecommitteer. de Staten in het Mindergetal voor deezen lopenden Jaare 1764, de Heeren *Willem Ouwens*, Burgemeeſter van *Franeker* en *Hermanus Sloterdyk*, Burgemeeſter van Workum; tot gedeputeerde Staat voor den tyd van 3. Jaaren, ingaande den 1 May 1764) Jonk. *E. S. van Burmania*, Burgemeeſter van *Doocum*; tot Munt-Commiſſaris gemelde Heer *Sloterdyk* van May 1764, tot Nov. 1765, en de Heer *Anne-Claſes* Burgemeeſter van Hindelopen van Nov. 1765 tot May 1767; tot Bewindhebber der Ooſt-Indiſche Compagnie ter kamer *Amſterdam* voor 3 Jaren, de Heer en Mr. *Adrianus Bergſma*. Ord. Gedep. ter Vergadering van Haar Hoog Mog. en Burgemeeſter van *Sneek*; en eindelyk de Bewindhebbers plaats van de Weſt Indiſche Compagnie, mede ter kamer Amſterdam geſteld aan de diſpoſitie van gem. Heer *A Claſes*, insgelyks voor drie Jaaren, beide ingaande den 1. May 1764.

Zyne Doorl. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunſwyk Wolfenbuttel, Veldmarſchalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangeſteld, tot;

Vaandrig	P. E. H. Brandt in 't Regiment van	*Linden.*
Vaandrig	Ebbe Held	*Holſten.*
Lieutenant	F. G. H. Stuurman . . .	*Naſſau-Weilburg.*
Vaandrig	H. H. Rebenſcheyt	.
Ritmeeſter	Dav. Rud. de Charbonnier	*Buys.*
Twede Maj.	J. M. Hamilton tot Silverton Hill . . .	*Holſten.*
Major	Rogier Suljard de Leefdaal	. . . .
Kapitein	Ant. Fr. Theophile de Petit	. . . .
Kapitein	Chriſt Dan. Wilh. Sterk	*Naſſau Uſinger.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 22 February 1764 overleed in s'*Hage* de Heer M. *David van Royen*, Secretaris van de Ed. Mog. Heeren Raden van Staat.

Den 23 dito Stierf te *Hoorn* in den ouderdom van ruim 59 Jaren de Wel Ed. Geſtr. Heer *Thimon Velius*, Oud-Burgemeeſter en Raad in de Vroedſchap der

der gemelde Stad; mitsgaders Opper-Boekhouder van de Oost-Indische Compagnie ter kamer aldaar.

Schipper *Jacob Keezel*, gevoerd hebbende het Oost-Indisch Compagnies-Schip Nyenburg, door 't volk afgeloopen, gelyk in ons Stuk van January 1764 bladz. 12. is te zien, is den 13 Nov. 1763. op de Rhee van *Cayenne* overleden.

Den 24 Febr. overleed in 's *Hage* in den Ouderdom van by na 72 Jaaren de Hoog Wel Geb. Heer *Jan Jacob Pietersen*, Vice Admiraal, ressorteerende onder het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t'*Amsterdam*.

Op den Algemeenen *Dank-Vast*-en *Bededag* deezes Jaars is in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken gecollecteerd, namelyk te

Amsterdam *f.* 12613 : 14.

Behalven 't geene noch Voor- en Namiddags in de Oude en Nieuwe Kerken, en in de Vroeg- en Namiddags Predikatien in de Gasthuis-Kerk is verzameld.

s'Gravenhage - - *f.* 3260: 18.
Dordrecht - - - - 4532: 10.
Utrecht - - - - - 4292: 9.

Den 27 dito overleed te *Enschede* in *Overyssel*, in den ouderdom van omtrent 105 Jaren zeekere *Jan Franken*.

Den 28 dito stierf in den *Brielle*, de Wel Ed. Gestr. Heer *Johannes* van Dam, Raad en Regeerend Schepen dier Stad.

Den 1 Maart werd de *Cagelot* of *Pot-Visch*, in ons voorgaande Stuk bladz. 58 gemeld, by openbaare Veiling voor *f.* 810. aan *Andries van der Linden*, woonende aan de West-zyde van Zaandam, te *Egmond op Zee* verkogt.

Den 2 dito overleed in 's *Hage* in den ouderdom van 69 Jaren de Hoog Ed. Heer M. *Cornelis Calkoen*, gedesigneerde Minister van Haar Hoog Mog. aan het Hof van *Constantinopelen*.

Zeeker *Pierre Dalest* is te *Cassis* in *Provence* in den ouderdom van ruim 103 Jaren overleden.

Op Zondag den 4 Maart 1764 is t'*Amsterdam* in alle de Kerken van de Predikstoel afgeleezen geworden, dat de Magistraat aldaar heeft goed gevonden weder een Stads School aan te leggen, 't welk met May des voorn. Jaars zal aanvang neemen.

Den 7 Maart overleed te *Leyden* in den ouderdom van ruim 60 Jaren de Hooggeleerde Heer *Petrus Couwenburg du Bois*, Doctor en Professor der H. Godgeleerdheid aan 's Lands Universiteit, en Bedienaar des Goddelyken Woords aldaar.

Theodorus van Gulpen, voorheen Stads- en Bron Doctor te *Viaenen*, thans te *Woubrugge* woonende, bied den Ed. Gr. Achtb. Magistraat der Stad Amsterdam aan, wiskundig te betogen hoe gemelde Stad genoegzaam van *versch* en *helder zoetwater*, zoude kunnen voorzien worden.

Den 14 Maart is in *s'Hage* overleeden, Jonkheer *Jan* Baron *van Borssele*, Vryheer van Borsselen, Eerst-Edele van Zeeland, en wegens die Provintie in Hun Hoog. Mog. Vergadering zitting hebbende.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Op den Algemeenen Dank-Vast en Bedendag gehouden den 29 February (1764) zyn de volgende Texten verklaard, namelyk tot.

AMSTERDAM in de OUDE KERK *Voorm.* H. HAGEMAN Hos. 6. 4. Hoe wil ik uw weldoen. Ephraim; hoe wil ik u weldoen Juda; want de genade, dewelke ik u betoonen zal, zal zyn als een dauwwolk des morgens; en als een dauw, die 's morgens vroeg zich uitbreid. *Namid* J. MULDER Pred. 8. 11. Om dat niet haastlyk een Oordeel geschied

ſchied over de kwade Werken, daar door word het hert der menſchen vol, om kwaad te doen. *Avond* H. VAN GAREL Matth. 12. 41. De lieden van Ninive zullen optreeden ten dage des Oordeels, met dit geſlacht, en zullenze verdoemen: want zy deeden boete na de predikinge van Jonas; en ziet; hier is meer dan Jonas. NIEUWE KERK. *Voorm*, C TISTEYN Pſ. 75. 4-8. Het land beeft, en alle, die 'er in Woonen: (maar) ik houd zyne zuilen vaſt, Sela. Ik ſprak tot de roemzuchtigen: roemd zo niet; en tot de godloozen; ſtoft niet op magt, ſtoft niet zo zeer op uw macht; ſpreekt niet halstarriglyk, dat 't geen nood hebbe, noch van het Ooſten, noch van het Weſten, noch van het gebergte in de Woeſtynen: want God is Rechter, die dezen vernederd, en genen verhoogd. *Namid.* W. A. KLEPPERBEIN Klaagl. 3. 22. 23. De goedertierendheid des Heeren (is 't) dat het niet geheel uit is met ons; zyn, barmhertigheid heeft noch geen einde; (Maar) zy is alle morgen nieuw; (en) uw Trouw is groot!

'S GRAVENHAGE. *Voormid.* J. C. A. SANDER Jerem. 4. 14. 1ſte deel: Waſch dan nu, Jeruſalem, uw hert van de boosheid, op dat gy geholpen word. *Namid.* C. VAN DER HEIDE Pſalm 32. 5-7. Daarom beken ik u myne zonden en verheel myne misdaad niet; ik ſprak: ik zal de Heere myne Overtredingen bekennen: toen vergaaft gy my de misdaad myner zonde, Sela! Hierom zullen u alle de Heilige bidden, te rechten tyde: derhalven wanneer groote watervloeden komen, zullen zy hen niet aanraken. Gy zyd myn beſcherming, wilt my toch voor angſt behoeden, op dat ik geredt, geheel vrolyk mag roemen Sela;

N. B. By deeze Gemeente is als noch geene nominatie ter vervulling uitgebragt van wylen den E. Hr. *Torner*, wordende daar toe handopening verwacht.

ROTTERDAM. *Voormid.* P. WESLINGH Apos. 9. 5. 6. Want de Heer; Heer Sebaoth, is een zodanige, wanneer Hy een land aanroerd, zo verzmelt het, dat alle inwooners treuren moeten; dat het geheel over het zelve zal heen lopen, als een water, en 't overſtroomd worden, als met de Rivieren in Egypten. Hy is 't, die zyne zaaken, in den Hemel bouwd, en zyne hutte op de aarde, grondveſt: Hy roept het water in de zee, en giet het op het Aardryk. Hy hiet Heer. *Namid.* F. SMIT Pſ. 32. 6. 7. Hierom zullen u alle Heiligen bidden, ten rechten tyde; derhalven wanneer groote watervloeden komen, zullen zy hen niet aanraken. Gy zyt myn beſcherming, will' my toch voor angſt behoeden, of dat ik gered, gantſch vrolyk mag roemen, Sela;

HAERLEM. *Voormid.* J. DE WYS Pſ. 147. 12. 13. 14. Jeruſalem prys den HEERE, Zion, loofd uwen God: want hy maakt vaſt de grendels uwer poorten; en zegend uwe Kinderen daar binnen. Hy beſchikt aan uwe grenzen Vrede, en verzadigd u met de beste tarwe. *Namid.* C. C. H. VAN DER AA. Deut. 32. 29: O, dat zy wys waren, en ver-

vernamen 't! dat zy verstonden, dat hem namaals ontmoeten zal.

SCHIEDAM. S. T. MULLER, Predikant in Rio de Berbice, *Namid.* Matth. III. 8. 10. Ziet toe doed oprechte vruchten den boete En denkt iet by zelve te zeggen: Wy hebben Abraham tot een Vader. Want, ik zeg u, dat God ook uit deze steenen Abraham kan Kinderen verwekken. De byl is alreed den boomen aan den wortel gelegd derhalven welke boom geen goede vruchten voortbrengd, word afgehouwen en in het vuur geworpen.

MONNIKKENDAM. *Voormid.* JAN HENDRIK VORSTIUS Jes. 5. 4-6. Wat zoud men toch aan mynen Wynberg meer doen; 't welk ik aan hem niet gedaan heb? waarom heeft hy dan wilde druiven voortgebragt toen ik verwachte, dat hy goede druiven voortbengen zoud; Wel aan, ik wil u vertoonen wat ik mynen Wynberg doen zal: zyn muur zal weg genomen worden: dat hy verwoest zal worden en zyn' beining zal verscheurd worden, dat hy vertreden zal worden. Ik wil hem woest leggen laten, dat hy besnoeit noch omgehakt zal worden; maar dat 'er distels en doornen op wassen; en ik wil den wolken gebieden dat zy daar niet op regeenen. *Namid.* Jes. 48. 18. Och; dat gy op myne geboden merkte; zo zoud uw' vrede zyn, als een waterstroom; en uw' gerechtigheid, als de Zeegolven.

EDAM. Ter gelegenheid van den gewoonen algemeenen Boet en Dankdag op den 24 Febr. (1764) alhier gehouden, wegens het af branden van de Groote Kerk en 26. huizen, benevens een zware Waternood voorgevallen op den 24 Febr. 1602, is alhier de volgende Text verklaard. *Namid.* MUNNIKHUIZEN, Pred. 8. 11. Om dat niet haastelyk een Oordeel geschied over de kwaade Werken, daar door word het hert der menschen vol, om kwaad te doen. En op den algemeenen *Dank-vast* en *Bede-dag*, den 29. Febr. *Voorm.* MEYER Matth. 12. 4. De lieden van Ninive zullen optreden, ten dage des Oordeels, met dit geslacht, en zullen 't verdoemen: Want zy deeden boete na de predikinge van Jonas; en ziet! hier is meer dan Jonas. *Namid.* MUNNIKHUIZEN Jes. 3. 10. Predik den rechtvaardigen dat zy 't goed hebben: Want zy zullen de vrucht hunner werken eeten.

UTRECHT, *Voormid.* VELTGENS. Hos. 14. 3. Neemt deeze woorden met u en bekeerd u tot den Heere, en zegt tegens hem: vergeef ons alle zonden en doe ons wel: zo zullen wy de varren onzer lippen offeren. *Namid.* DEIMAN Deut. 5. 29: Och! dat zy zulk een hert hadden, om my te vreezen, en myne geboden te houde hun leven lang: op dat het hun welging, en hunnen Kinderen eeuwiglyk.

AMERSFOORT. P. HOOYMAN. Micha 6. 6-8. Waar mede zal ik den Heere verzoenen? met my neder te buigen voor den hogen God? enz.

DEUTICHEM. *Voorm.* CH. FR. HESSE, Ps. 85. 8-14. Heere, toont ons uwe genade, en help ons, enz. *Namid.* Jes. 1. 2-4. Hoort, gy Heemelen, en gy, Aarde, neem ter ooren! want de Heer spreekt: ik heb Kinderen opgevoed en verhoogd en zy zyn van my afgevallen, enz.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 8 *February* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekómen.

Woensdag den 8 February.
't *Kind* van Jacob Samuel Dikow. N. K.
Donderdag den 9 dito.
't *Kind* van Jan van Westerloo. E. N. K.
't *Kind* van Pieter van Ryssnyder. L. N. K.
Saturdag den 11 dito.
't *Kind* van Pieter van Cranenburg. E. N. K.
Woensdag den 15 dito.
Hubertus Cotrel. N. Z. K.
Gerret Visser. K. K. H.
Jan Hendrik Wilhasmsen. N. K. H.
Harmanus de Vreede, *Lid van de Schoenmakers Mans Bos.* A. K. H.
Engelina Maria Schonenbergh, Weduwe van Dirk Smit. L. N. K.
Johanna Regtdoorzee, Huysvrouw van Jan de Cerff O. K.
Eva Murkes, Huysvrouw van Albert Lutter. L. K. H.
Gerretje Bos. W. K. H.
't *Kind* van Hendrik van Eyl. N. K.
Donderdag den 16 dito.
Jacobus Ruys. N. Z. K.
Franciscus Steevert. N. Z. K.
Jan Roeloffe Kleyn. L. O. K.
Alida Velten, Huysvrouw van Hermanus Muller. L. O. K.
't *Kind* van Jan Milius. E. N. K.
't *Kind* van Jacobus Vreedenberg. L. N. K.
't *Kind* van Michaël Luber. L. N. K.
't *Kind* van Jan van Heemstee. N. O. K.
Vrydag den 17 dito.
Wynand Rombouts. Z. K.
David van Krevelt. O. K.
Cornelis de Jongh. N. O. K.
Adriana Kroll, Weduwe van Gerrit Kroll. N. K.
Gerretje van Schenaard, Weduwe van Jan de Vries. K. K. H.
Maria Jolitemps. W. A. K.
Saturdag den 18 dito.
Christina Zuhm, Weduwe van Willem Hobbe van der Straaten. O. Z. K.
Margaretha van Ophemert, Weduwe van Jan van Bragt. W. K.
Sondag 19 dito.
Jan Fluyters, *Mr. Tuynder.* W. K. H.
Maandag den 20 dito.
Pieter van der Velde, *Meelenaars Baas.* N. Z. K.
't *Kind* van Carsten Peeterzen. L. N. K.
Dingsdag den 21 dito.
Sara Voorhelm, Huysvrouw van Volkert Zwaan, E. Y. K.
Jacoba Henrietta Voltelen, Huysvrouw van Jacob Hendrik Carel Spiering. N. K.
Barentje Twent. Z. K.
't *Kind* van Jan van der Does. N. O. K.
Woensdag den 22 dito.
Antonie Barents. A. K. H.
't *Kind* van wylen Garrit Koch. O. K.
't *Kind* van Pieter Godefroy. W. A. K.
Donderdag den 23 dito.
Arie Lammers, Mr. *Hoefsmit.* E. N. K.
Lodje van Haamel, Weduwe van Jan Grootveld. L. K. H.
Magdalena Visser, Huysvrouw van Hermanus Sesbrugger. L. O. K.
't *Kind* van Lucas Nieuwenhuys. N. Z. K.
't *Kind* van Jacobus Jagleven. N. K.
Vrydag den 24 dito.
Barbara Hagebocher, Weduwe van Nicolaas Andreas Govertsz. O. K.
Saturdag den 25 dito.
Minke Rins. Z. K.
Jan Jacob Cramer. N. Z. K.
Jacob Thaler, Zoon van Jan Ernst Thaler. L. K. H.
Roelofje Coster, laast Weduwe van Marten van den Abeele. Z. K.
't *Kind* van Jan Gysbert Noordink. N. Z. K.
Sondag den 26 dito.
Jonathan Kolf. L. K. H.
Cornelia Jonkhart, Dogter van wylen Wessel Jonkhart. K. K. H.

Maandag den 27 dito.
Johannes Coenraad Garven. L. O K.
Cornelis Schyff. W. K.
Pieter Blikman, oudste Zoon van Pieter Blikman. W. A. K.
Ester Valery, Huysvrouw van Pieter Masurel. Z. K.
't *Kind* van Jan Smit. L. N. K.

Dingsdag den 28 dito.
Jan Westendorp. N. K.
David Albrecht. W. K.
Barta Pieterse Valk, Weduwe van Roelof Frederikse Bos. L. O. K.
Joanna Bogaert, Huysvrouw van Dominicus Geniets. N. K.
't *Kind* van Jacobus Jagleven. N. K.
't *Kind* van Hendrik Brouwer. E. N. K.
't *Kind* van Mattias Spanseerder. Z. K.

Woensdag den 29 dito.
Margareta van Dyk, Weduwe van Carel Fransen. L. K. H.

Donderdag den 1 Maart
Willem Kruyder. W. K.
Beesje Smit Wed. Cornelis Treurniet. N.K.
Anna Vink Huisv. van Jan Steenbergen. N. K.
't *Kind* van Anthony van Steegeren. W. K.

Vrydag den 2 dito.
Johannes Wessenendt, *Hoenderkooper*. O. K.
Hendrik Karsen. O. K.
Adriaan Schee. N. O. K.
Dirk van Hoeclum. N.Z.K.
Josina Dull Wed. van Gerbrand van Hoorn. N. K.
Geertrudis Scheltrecht Wed. van Hendrik Willem van Welbergen. N. Z. K.
Abigaël Catharina Daljee. Weduwe van Simon de Later. O. Z. K.

Saturdag den 3 dito.
Elsje van Huys, Weduwe van Jan Bruyn. O. K.
Magdalena Vredenburg, Weduwe van Gerrit Smit. N. Z. K.
Jannetje Volkers, Weduwe van Baltus van den Water. L. K. H.

Sondag den 4 dito.
Arent Outhuysen, Zoon van Jan Outhuysen A. K. H.
Arent Pieter Subremont, tweede Zoon van Pieter Subremont. L. K. H.
Marretje van Assen, laatst Weduwe van Gerrit Schellingerhout. A. K. H.

Maandag den 5 dito.
Pieter le Roy. N. K.
Samuel Langrune. W. A. K.
Anna Catharina Schonenberg Huysv. van Simon Scheltes. L. N. K.

Dingsdag den 6 dito.
Jacob Reus. N.O.K.
Mattys van Hoorn. O. Z. K.
Jacob Westervelt *Schipper op 't Haerlemmer Veer*. E. Y. K.
Bartholomeus Ceulenaar. *Mr. Blikslager*. N. K.
Joris Bereyder. O. O. K.
Tryntje Blanck, Weduwe van Jouke Sjoers. O. O. K.
Maria Wikkenraat Huysvrouw van Fredrik de Leeuw. W. K.
Dorothea Gleben, Huysvrouw van Nicolaas Kielewalt. E. N. K.
't *Kind* van Harmanus Boer. N.O.K.
't *Kind* van Kornelis Lodder. Z.K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 27. *February* 1764. geveyld.

Angeliersstraat (*A. Hanenberg*, Drie Agterhuizen en Erve, in een Koop, aan 't eind van de) in de Witte Leliengang. *f* 2375, in slag *f* 2 verkogt.
Anthonies Breestraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, op de St.) over de Sluys. *f* 5500, in slag *f* 300, verkogt.
Begyne Steeg (*D. van Schorrenbergh* en *G. de Roy*, Een Brood-Bakkers Huys en Agterhuys, in een Koop, in de). *f* 3000, in slag 100, verkogt.
Begyne Steeg (Dezelve), Een Huys, Agterhuys en Erve, naast het voorgemelde in een Koop. *f* 2550, in slag 100, verkogt.

Blom-

Blomstraat (*N. Breemer*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de) Noordzy. *f* 1475, verkogt.

Betanjelstraat (*C. van den Broek Cornelisz.*, *P. Poursoy de Jonge*, *J. Schreuder* en *G. Scholten*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, tusschen de Agterburgwal en Dwarsstraat. *f* 8250, in slag *f* 2, verkogt.

Diemer Meer (*J. Schreuder*, Een Plaizier Plaats, genaamd RUST WAT, met zyn Huyzinge, Stallinge &c. in de) in de Paauwe Laan. *f* 1500, in slag *f* 200, opgehouden.

Graavestraat (*C. van Ophoven* en *F. Hollingerus*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy *f* 6500, in slag *f* 200, opgehouden.

Kattenburger straat (*J. van den Bergh Dirksz.*, Een Huys en Erve, in de kleine) Oostzy. *f* 1500, in slag *f* 4 verkogt.

Kattenburgerstraat (Dezelve, Twee Huyzen en Erven, in de kleine) onder een Dak, in een Koop. *f* 1225, in slag 40, verkogt.

Kattenburgerstraat (Dezelve, Een Pakhuys, in de kleine) naast bovengemelde Perceel. *f* 1000, in slag *f* 30, verkogt.

Kathuisers Dwarsstraat (*H. Moens* en *C. Twisk*, Een Huys en Erve, in de) over de Boomstraat. *f* 2800, verkogt.

Lindengragt (*N. Breemer*, Twee Huyzen en Erven, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de) Noordzy, in de Schuitemakers Gang. *f* 1650, in slag *f* 1, verkogt.

Overtoomsche Weg (*A. Hanenberg*, Een Huys, Agterhuys, Loots en Erve, in een Koop, op de) over de eerste Moolen. *f* 4200, in slag *f* 70, opgeh.)

Palmstraat (*N. Bremer*, *P. Croos* en *P. Blang*, Een Huys Agter Huys en Erve, in de) Zuydzy. *f* 2050, in slag 50, opgehouden.

Raapenburgerstraat of Vinkebuurt (*A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 3950, in slag 50, opgehouden.

Warmoesstraat (*J. Lafrens*, *P. Magenius*, *P. Stiffry* en *P. Veeckens*, Een Huys en Erve, in de) Westzy, tusschen de Guldenhand en Oudenbrugs Steegen. *f* 6850, in slag 500, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 12 *Maart* 1764, geveyld:

Blomstraat (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de) Zuydzy, Agter het hoek Huys van de Baangragt *f* 1775. in slag *f* 20 opgehouden.

Doelestraat, (*J. Schoonhoven* en *C. van den Broek Cornelisz*, Een Huis en Erve, in de nieuwe) Zuydzy, *f* 14700. in slag *f* 1500 verkogt.

Elandsgraft, (*C. Roos Carelz* en *P. Slagreegen*, De Helft in een Huis en Erve, op de) Noordzyde, op de Oostelyken hoek van de Haartshoorens Gang *f* 1575 *f* 25 opgehouden.

Heilige Weg, (*I. van Eyk* en *J. Blaauw*, Een Huis en Erve, op de) agter 't hoek Huys van de Kalverstraat *f* 2300 in slag *f* 300. verkogt.

Hol (*W. van den Bosch*, Een Huis en Erve, geschikt tot een Vleeshouwers Stal in 't) op den Nieuwendyk. *f* 1400 in slag *f* 175 verkogt.

Kalverstraat (*I. van Eyk* en *Johannes Blaauw*, Een Huis en Erve, in de) op de hoek van de Heilge Weg. *f* 4650. in slag *f* 1400. verkogt.

Rokking (*I. Cloppenburg*. *G. Rebel*, *H. Moens* en *G. Jarman*, Een Huis en Erve, op 't) Oostzy, tusschen de Langebrugs en Kalfsvelssteegen. *f*. 14000 in slag *f* 30. verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAART TWEEDE STUK. 1764.

vervolg der MEMORIE

van den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Tegen den Kapitein

JAN HOEUFFT.

De Ondergeschreven beantwoord de Kapitein Hœufft, met te zeggen, dat hy zyn Advis schriftlyk aan de Admiraliteit moest overgeven 't geen hy aannam, en den volgenden dag in den Krygsrade bragt.

Dit meesterstuk, gelyk aan de wanschape vrucht van den groten Berg, verwekte eerst een heimlyk gelach, en vervolgens ene wezentlyke indignatie; want niet alleen wierd 'er geen een speciaal middel om het Gom mis te zeilen by vermeld; maar boven dien wierd het Edel Mogend Collegie ter Admiraliteit van Amsteldam, mitsgaders alle derzelver Hoge en Lage Zee Officieren, op de sensibelste wyze daar by gechocqueerd: Naamlyk als of by het welgemeld Collegie, gene andere, dan losse, onkundige, onervare, dronke; agtloze Officieren, en onbekwame, onkundige, onervare, dronke Stuurlieden wierden aangesteld; en gevolglyk, dat alle de Officieren, zo hoge als lage, mitsgaders alle de Stuurlieden, aan deze verfoeilyke gebreken zouden schuldig zyn. Een laster die alle brutaliteit te boven gaat, en Kapitein Hœufft, ten uiterste strafbaar maakt. 't Is waar hy heeft dezelve naderhand trachten te pallieeren, met aan Hunne Hoog Mog. by zyne Requeste (quasi) *op het heiligste te verklaren*, „ niet anders bedoeld te hebben, dan dat gene andere, dan de „ *ordinaire* wegen en middelen, dewelken ingeslagen en in 't werk gesteld „ wierden, aan hem voor handen schenen; waar van het *mentiorrum* van het „ nugteren zyn, en het bidden volgens de ordres aan hunne Hoog Mog. een „ blyk gaven, dewyl de Supliant niemand van de Officieren, als daar in manqueerende onder het oge had gehad, of willen beschuldigen; gelyk hy ook „ vertrouwde, dat deze zaak door een' yder' onpartydigen, en die gene ongeoorloofde aanvullingen, of omkeringen van den waren zin der woorden „ goed vind te maken, zou worden aangezien". Maar deze gewaande *heilige* Verklaring is zo direct strydig met den eenvoudigen zin, en letter van zyn chocquant en injurieus Advis, dat yder onpartydige verbaast zal staan, dat Kapitein Hœufft onbeschaamd genoeg zy, om het geen hy zelf *Zwart* noemd,

naderhand met eene *Witte* pen te laten verniffen. Hy is ook van die verdraaide *Witte* interpretatie zodanig overtuigd, dat hy zyn injurieus Advis heeft agterbaks gehouden, en agter zyne *Memorie by Requeste*, onder de Bylagen niet heeft durven plaatze geven.

Het zelve luid in dezer voegen.

Advis door den Ondergeschreeven, overgegeeven aan d'Heer Lt. Admiraal Schryver als President in de Krygsraad gehouden op het *Admiraliteits Huis* * in Amsterdam den 13 Maart 1761, aangaande de periode vermel in de Sententie den 10 deeser, door de Krygsraad uitgesproken; rakende het in 't werk stellen van middelen, tot meerder precautie, om met minder gevaar de Hoofden van het Kanaal, tussen Engeland, en Vrankryk te passeeren.

TER voldoening en *Requisitie van Haar Ed. Mogende de Heeren-Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit te Amsterdam, om van de Leeden der Krygsraad geinformeert te zyn, wat middelen, tot* meerdere *precautie (in het hooft deezer gemeld) volgens haar gedagten, zoude kunnen, en behoorde te worden in 't werk gesteldt, zo is den Ondergeteekenden, onder reverentie van Oordeel.*

ARTICUL. I.

EERSTELYK, *dat door alle Commandanten van Vloten in 't Generaal, en van yder Schip in 't particulier, dagelyks GODT ALMAGTIG op haare Scheepen* moet werden aangebeeden, *om te willen zeegenen de middelen, die volgens gebruik van een kundig ervaare en voorzigtig Zeeman in 't werk gesteld worden* om ongelukken te voorkomen.

ART II.

TEN TWEEDEN, *dat zo veel als mogelyk is, tot het Commando der Scheepen werden aangesteld* kundige en ervaare *persoonen, die altoos* nugteren en waakzaam *zyn, om volgens Zeemanschap na uiterste vermogen, alle ongelukken te vermyden.*

ART. III.

TEN DERDEN, *dat de tweede persoon, op een Oorlogschip, ook noodzakelyk dient te hebben de qualiteiten in het voorgaande Articul vermeld, en de verdere Officieren* na Rato *van haar* Rang * *meede kundig en ervaren dienen te zyn.*

ART. IV.

TEN VIERDEN, *dat men ook tragt te bekoomen, bekwaame Stuurlieden, die kundig en ervaren zyn; za in de theorie als praktyk der Navigatie, en voor al zig niet te buiten te gaan, in den drank, om dus* altoos *waakzaam te kunnen zyn.*

ART. V.

TEN VYFDEN, *zoude den ondergeteekenden, nog wel eenige middelen, tot voorko-*

* Het Princen Hof, van alle tyden geweest, het welk de Kapt. Hoeufft moet choqueeren Wyl hy dan de naam geeft van het Admiraliteits Huis.

* De Kapt. Hoeufft is in gebreeke gebleeven, te melden, de quantiteit Vlessen Wyn, die de Officieren *na Rato* van hun Rang, mogen drincken, en glaasen Genever voor de onder Officieren, hy! Voor hun *na Rato*. Rekent, en voor hun allen, de *na Rato* in de *Ervarentheid, Kundigheit* en *Waakzaamheit.*

kenning van ongelukken kunnen opgeeven, dog vermits dezelve volgens zyn gering oordeel, niet wel in 't werk kunnen gesteld werden, zoo heeft hy het raadsaamst gevonden dezelve niet te melden.

(*was geteekent*) JAN HOEUFFT,

(S. S.) my present

(*was geteekent*) WILLEM VAN TULKEN, *Schryver.*

(*onderstondt*)

Na gedaane Collatie is deeze met de origineele accordeerende bevonden. Actum in Amsterdam den 14 *Maart* 1761.

(*geteekent*

Ziet men nu het hoofd en het begin van dit Advis met een blood onzydig oog in, dan blykt ontegenzeglyk, dat Kapitein Hoeufft geenzints bedoeld, nochte bedoelen kan de *ordinaire wegen en middelen*, gelyk hy tegen zyn beter weten voorgeeft, maar *andere tot noch toe onbekende* wegen en middelen, die NB. tot *meerder* precautie, en om met *minder gevaar* de Hoofden van het Canaal tusschen Engeland en Vrankryk te passeeren, zouden dienen.

Naar de *ordinaire* wegen en middelen had de Raad ter Admiraliteit niet gevraagd; daar naar te vragen kwam ook niet te passe; want de Raad wist die, de Raad behoefde ze aan den Krygsrade niet te vragen; en 't past Kapitein Hoeufft zeer kwalyk, thans voor te wenden dat hy alleen de *ordinaire* wegen en middelen aan den Raad zoude hebben opgegeven, dewyl uit dat blote zeggen blykt, dat hy om zig te verontschuldigen, den Raad als *daar van onkundig* doed voorkomen. Maar dit pretext is notoir verdicht, want als Lid van den Krygsraad was hy gevraagd naar middelen, die niet *ordinair*, en *die noch niet* bekend waren; en naar middelen, die dienen moesten tot *meerder* præcautie, en om het gevaar *minder* te maken.

Wist nu Kapitein Hoeufft *gene* andere middelen dan de *ordinaire*, waarom met zyn impertinent advis niet agter gebleven? En zo zyne *heilige* mening niet anders geweest ware, dan de *ordinaire* en *al om bekende* middelen aan te wyzen, dan wist hy zeer wel, dat hy zig met zodanig armgeestig Advis by de gehele waereld bespotlyk zou hebben gemaakt; maar het is 'er zo niet mede gelegen, want hy zegt met duidlyke en klare woorden, dat hy als middelen, die niet tot *ordinaire*, maar NB. die tot *meerder* precautie, en om met *minder* gevaar de Hoofden te passeren, kunnen en behoren in 't werk gesteld te worden, van oordeel is, dat de *inhoud* van de voorsz Articulen behoord in 't werk gesteld te worden.

Waar uit handtastlyk profluëerd, dat naar zyne malitieuse mening de zaken, by die Articulen vermeld, *niet* worden in 't werk gesteld; maar voortaan tot NB. *meerder* precautie in 't werk gestelt *behoren* te worden. Zonder eens te gewagen van de sinloosheid van 't vyfde Articul, alwaar hy zegt, „ dat hy noch „ wel eenige middelen weet, maar dat ze volgens zyn *gering* oordeel *niet wel* „ in 't werk kunnen gesteld werden ".

Gelyk als nu dit malitieus en eer kwetzend Advis veel gerucht begost te maken, en van gevaarlyk nadelige gevolgen voor Kapitein Hoeufft konde wezen, heeft hy getracht zulks voor te komen, met te formeren ene zogenaamde *Memorie*, inhoudende de redenen, om welken hy zig (quasi) niet had kunnen conformeren met het voorsz. Advis van den Krygsraad.

By die Memorie, geplaatst agter zyne *Memorie by Requeste*, onder Bylage

E, zegt hy, dat hy gene andere beogingen of intentie zou gehad hebben met het overgeven van zyn Advis, „ dan om aan te tonen, dat hy *gene* andere „ Middelen tot precautie voor ongelukken in 't passeren der Hoofden wist „ uit te denken, dan die altoos door een kundig, ervaren, waakzaam en voor- „ zigtig Zeeman in 't werk zyn gestelt:" welke woorden vergeleken met die van zyn Advis, op de duidlykste wyze betogen, dat hy den Raad ter Admiraliteit fugilleerd, dat die zodanige Zeelieden *niet* aanstelt; zo als boven breder is aangetond. Vervolgens tracht hy om ver te werpen twee middelen, by het Advis van den Krygsrade geproponeerd; naamlyk het zenden van Galjoots uit de Zee-Havens dezer Landen met de Oorlogschepen en Koopvaarders, zo als ten tyde van den Groten Admiral de Ruiter met veel succes geschied is, maar by Kapitein Hœufft word afgekeurd; en wyders het schieten met Canon of Mortieren op het Zuid en Noord- Voorland op de Engelsche Kust; het gene insgelyks by Kapitein Hœuft afgekeurd word.

Hy spot ook op ene laffe wyze met de Jagt Signalen, of Seinen by Nacht, even als of die van geen nut waren, om dat hy ze nooit gezien had; hy veracht die, om den Ondergeschreven in 's Lands Dienst verachtlyk te maken, niettegenstaande de Ondergeschreven die Seinen zedert vele Jaren met goed succes gebruikt heeft.

De Ondergeschreven de gemelde Memorie van Kapitein Hœufft gezien hebbende, heeft nodig geoordeelt dezelve te beantwoorden, en te wederleggen; mitsgaders die Wederlegginge by Missive aan alle de vyf Collegien van de Admiraliteit afgezonden.

Bylage F. en G.

Kapitein Hœufft, zo 't schynt, kennisse van deze Wederlegginge en Missive bekomen, en reets vergeten hebbende, op welk eene verregaande wyze hy het Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, en den Ondergeschreven, benevens de verdere daar onder ressorterende Officieren by zyn Advis had geleerd, en op welk eene inexcusabele wyze hy enige Jaren te voren 's Lands Schip van Oorlog had aan den grond gezeild en verlaten, begost zig te imagineren, dat hy by gem. Wederlegginge en Missive door den Ondergeschreven was geinjurieerd; en verzogt, ten einde bewys van die pretense injurie te hebben, by Requeste aan het welgemeld Collegie ten zynen kosten copie authenticq van de meergemelde Wederlegging en Missive; die copie authenticq aan hem gegeven zynde, heeft hy vervolgens zig by Requeste aan Hunne Hoog Mog. geaddresseerd, en op gansch *sub- en obreptive*, mitsgaders voor den Ondergeschreven *injurieuse* middelen verzogt, dat Hunne Hoog Mog. behagen mogte, hem te doen erlangen ene behoorlyke reparatie van ere over de beschuldigingen door den Ondergeschreven gedaan.

De beide gem. Requesten, zyn geplaatst agter de *Memorie by Requeste* van Kapitein Hœufft, in de Bylagen A en A No. 1. Hunne Hoog Mog. hebben by derzelver Resolutie van dato den 27 October 1761 de evengem. Requeste, gequoteert A. met negen bylagen aan den Ondergeschreven ter hand gesteld, omme daar op te berichten; de Ondergeschreven heeft aan die Resolutie geobedieerd, en op den 25 November 1761 een Bericht, mitsgaders op den 28 dito ene ampliatie van dien by Missive aan Hunne Hoog Mog. overgegeven; dewelken daar op hebben genomen de volgende Resolutie:

En

Extract uit het Register der Resolutie van de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Mercurii den 25 November 1761.

ONtfangen een Missive van den Lieutenant Admiraal Schryver, geschreeven alhier in den Hage op heeden, houdende, ingevolge en tot voldoeninge van haar Hoog Mogende Resolutie van den 27 der voorleeden maand, desselfs belang op de Requeste van den Kapitein Jan Hœufft, concerneerende de gereesene differenten tusschen gemelde Lieutenant Admiraal en Kapitein, ter occasie van het verongelukken op het Gom van 's Lands Schip van Oorlog de Meermin, gecommendeert geweest door den Kapitein Bisdom, breeder vermeld onder de notulen van gemelden datum.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, dat Copye van de voorsz. Missive en Bylagen, als mede van de voorsz Requeste, door den Kapitein Hœufft op den 27 October laastleeden aan haar Hoog Mogende gepræsenteert, gesonden sal worden aan het Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam, om daar op soodanig te disponeeren, als in goede justitie volgens de ordres en Placaaten van den Lande sullen vinden te behooren.

Accordeert met het voorsz. Register.

H. FAGEL.

Vervolgens is van wegens, Capitein Hœufft op den 28 January 1762 in de waereld gekomen de meergemelde *Memorie by Requeste*, dienende om hem Kapitein (was 't mogelyk) te disculperen van 't geen hem door den Ondergeschreven naar waarheid is ten laste gelegt, en om den Ondergeschreven als een man van het allerhaatlykste en verfoeilykste Caracter ten tonele te voeren.

De Ondergeschreven de gem. *Memorie by Requeste* ter hand zynde gekomen, en ziende op hoe verregaande wyze hy daar by wierd gelasterd, heeft zig hier door genoodzaakt gevonden, ene *tweede Ampliatie* op desselfs voorsz. Bericht te coucheren, en dezelve op den 1 May 1762. aan Hunne Hoog Mog. overgegeven.

Inmiddels heeft Kapitein Hœufft van zig kunnen verkrygen op den 27 April 1762 aan het Collegie ter Admiraliteit te presenteren ene Requeste, waar van de Ondergeschreven tot noch toe niet anders dan een mager Extract heeft bekomen om de Kapt. Hœufft wel te spaare, luidende in dezer voegen:

Extract uit het Register der Extraordinaire Requesten gehouden by het Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit, Resideerende binnen Amsterdam.

Dingsdagh 27 April 1762.

Aan de Edel Mog. Heeren Gecommitteerde Raeden ter Admiraliteit Resideerende binnen Amsterdam.

GEeft met alle Eerbied te kennen Jan Hœufft, Kapiteyn ter Zee; Dat hy Suppliant, &c. . . . .

en indien &c. . . . .

Als

Als dan ten dien opzichte aan den Suppliant te permiteeren, om den Admiraal Schryver voor U Edel Mog. te mogen Convenieeren, en tegens hem Admiraal Eisch doen (in cas van injurien), ten dien einde te fixeeren een dagh, en voorts te stellen zeer korte en precyse Termynen.

't Welk doende, &c.

Accordeert met voorschreeve Regisler.

(was geteekend) J. BACKER *Jansz.*

(was geappostilleerd)

Den Raad de nevensgaande Requeste gezien en geëxamineert hebbende,
Laet; ten opzichte van het institueeren zyner Actie, voor dezen Raade, uit Krachte van Haar Hoog Mogende Resolutie de dato 25 October 1761, aan den Suppliant over, zulks te doen, zoo, en in diervoegen als hy Suppliant te raede zal worden.

Al het verdere by den Suppliant ten Requeste verzogt voor als nog declineerende.

Accordeert met voorschreve Regifter.

(geteekend) J. BACKER, *Jansz.*

Dan thans heeft de Ondergeschreven niet zonder verwondering gezien, dat het zelve geheel is geïnsereerd in het Jaarboek voor de maand May 1762, en bevonden dat de inhoud is een zamen-raapsel van eerrovende Lastertaal en van insolente Expressien; de Lecture van dat kwaadaartig stuk zal dit betogen; het luid volgens gem. Jaarboek in dezer voegen:

Aan de Edele Mogende Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit, Residdeerende binnen Amsteldam.

Geeft, eerbiediglyk, te kennen Jan Hauff, Kapitein ter Zee ten dienste dezer Landen, dat hy Suppliant, op den 8 January, laastleeden, aan Uwe, Ed. Mog., met alle onderdanigheid, hadde gepresenteerd een Requeft, met eene daar by gevoegde Memorie, dienende tot destructie van eenige faiten, door den Lieutenant Admiraal Cornelis Schryver, willekeurig, malitieus, en direct tegens de waarheid, ter neder gesteld, tot laste van den Suppliant, in een zoogenaamd Bericht en Ampliatie op den Requeste van den Suppliant, gepresenteerd aan hunne Hoog Mog., de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, Dat de Suppliant, by het bovengemelde Requeft, aan Uwe Ed. Mog., met alle ootmoedigheid, hadde verzogt, dat het aan hoogst dezelven behagen mogte, om aan hem te doen erlangen eene toereikende Reparatie van Eere over de verregaande beledigingen, hem, in zyn character en gedrag als Kapitein ter Zee, door den Admiraal Schryver aangedaan.

Dat de Suppliant, ondertusschen, wierde geïnformeert dat de gemelde Admiraal, zoo by monde, als by geschrifte, was voortgaande, om den Suppliant, als een Kapitein, die zyn Schip, in eene reize, driemaal zoude hebben aan den grond gezeild, en het zelve verlaten, te doen voorkomen, en daar by te versieren allerbande bistorien tot nadeel van den Suppliant.

. . . .

. . . .

. . . .

EU-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopelen.* De Minister des Konings van Pruissen heeft den 10 January weder een Courier na zyn Hof afgevaardigd: Men houd zig meer en meer verzeekerd, dat de depeches, die deeze Minister zedert eenige tyd van den Koning zynen Meester heeft ontfangen, op de Zaaken van Poolen betrekking hebben, waar in de Porte ter oorzaaken van de nabyheid van dat Ryk groot belang schynt te neemen.

De Heer van Lewachoff, die eertyds als Rus-Keyzerlyke Minister by de Ryksvergadering te Regensburg heeft geresideerd, is den 26 der voorleede Maand van Petersburg alhier aangekomen, en, zoo men zegt, belast om den Russischen Resident by de Porte Heer van ObresCouw, in zyn Ministerie te ondersteunen, en naderhand op te volgen.

PORTUGAL. Lissabon. Een Engelsch Vaartuig is in deeze Have binnen gebragt zonder Equipagie nog Kapitein. Twee Jonges tot dat Schip behoorende, zyn kort daar na komen rapporteren, dat een Catalonier en verscheide Italianen, die aan boord geweest waaren, de Kapitein en zyn Volk, in volle Zee gemassacreerd, en hun alleen gespaard hadden. Zy voegden daar by, dat de Moordenaars, op de hoogte van Kaap *Espichelo* het Vaartuig verlaten en zig door Vissers aan Land hebben laaten zetten. De twee Jongens alleen aan Boord gebleven zynde, waaren mede aan Land gegaan om van deeze gruweldaad, kennis te geeven. Ingevolge die verklaringe, heeft de Justitie onderzoek laaten doen, en de schuldige zyn gelukkig ontdekt en gevangen genoomen, en hebben reets hun misdaad bekent.

Men is nog beezig met het werven van Recruten tot completeering der Regimenten, en de nieuw gemaakte Militaire schikkingen, worden volgens het door den Marschalk Graaf van la Lippe, geformeerde de Plan, stipt ter uitvoer gebragt. Van het vertrek van dien Heer naar Engeland, spreekt men niet meer.

Voor eenige daagen heeft het Gouvernement twee Portugeesche Kooplieden laaten opligten, die zig schuldig gemaakt hebben aan clandestine negotie in Stof-Goud en Juweelen. Verscheide anderen Persoonen alhier aan Boord van eenige Scheepen uit de Brasilien geretourneerd, zyn meede gearresteerd. Het Hof laat sterk onderzoek doen, dog nademaal het getal der geene die zig daar meede opgehouden hebben, considerabel is; geloofd men

dat

dat'er een Generaal Pardon, en te gelyker tyd een nieuwe Ordonnantie zal afgekondigt worden. Den Staats Minister Graaf van Oeiras, is nog onpasselyk, en heeft het Hof naar Salva Terra niet kunnen volgen.

Als noch is het Oorlogschip, aan boord van het welke men de overige Muitelingen van het Hollandsch Oost Indisch Compagnie Schip *Nyenburg* van *Phernambucq* verwacht, alhier niet aangekomen; indien het binnen korten arriveerd, zullen die Misdadigers terstond ontscheept en aan boord van 't Oorlogschip van Kapitein Riemersma overgebragt, en naar Holland gevoerd worden.

De ongeregeldheden die in deeze Stad geheerscht hebben, welke door de Maatregelen van het Gouvernement gestuit waren, neemen thans op nieuw toe; by na geen nacht gaat voorby zonder dat men van ongelukken hoord. Het afzyn van het Hof schynd de kwaaddoenders te verstouten: men zal echter wel haast een hulpmiddel daar tegen vinden.

SPANJE. Madrid. De Koning, benevens de gantsche Koninglyke Familie, is hier, van het *Pardo*, den 10 February (1764) te rug gekomen om de Huwlyksplegtigheden by te woonen, tusschen de Infante *Dona Maria Louisa*, en den Aarts Hertog *Leopold.* De Marquis d'Ovieco, Introducteur der Ambassadeurs, is den 11de, den Grave van Rosemberg, Extraordinaris Ambassadeur van hunne Roomsch Keizerlyke Majesteiten, specialyk gelast, om de Infante ten Echt te verzoeken, een quart myl wegs, in een van 's Konings Koetsen, te gemoet gereden. Die Afgezant is vervolgens naar 't Hôtel van Benevento, dat tot zyne ontfangst gereed was gemaakt, geleid, en aldaar, door 's Konings Officieren, bediend geworden. De Grooten van dit Ryk, de vreemde Ambassadeurs en Ministers zyn van 's Konings wege, genoodigd, om den Graaf van Rosemberg gezelschap te houden. Hy is met veel Pracht en Staatsie, ter gehoor, by zyne Majesteit geweest, en heeft, op eene plegtige wyze, het verzoek, waar mede hy gelast was, aan den Koning gedaan. Dit toegestaan zynde, werden de Huwelyks-Plegtigheden, met alle Pracht en Luister gecelebreerd, en by die gelegenheid heeft zyne Majesteit eene groote Promotie van Ridders, in de Ordre van het Gulde Vlies, Grandes van Spanje, en andere Waardigheden gedaan.

ITALIEN. Napels. Agtien mylen van hier, is een gedeelte van

een

een gebergte van een geweken, en met een vervaarlyk geweld los gebarsten. Het Water, dat in dien Berg besloten was, verzeld met een verbaazende Stortregen, overstroomde 2 Dorpen, die aan 't hangen van den Berg gelegen waren, en *Castellamare* stond van 8 tot 14 voet, onder Water. Meer dan 150 Persoonen zyn by die overstrooming, verdronken. Veele Inwooners namen hun toevlugt op de Schepen, die in de Haven lagen. Drie Wagens met Brood geladen, van welke 2 voor de Soldaaten, en een voor de Gevangenen gedestineerd waren, zyn door ons gemeene Volk, dat daar aan groot gebrek heeft, beroofd geworden; en sedert dien tyd, Vreezen de Verkoopers van Eetwaren, hunne Waar te koop te stellen. Van den anderen kant houden de Koorenkoopers, hunne Voorraad, verborgen, in weerwil van de stricte Orders der Regeering, daar omtrent, om naderhand, als'er nog meer schaarsheid van levensmiddelen is daar considerable voordeelen, mede te behaalen. De Regeering heeft 100 duizent Tomoli (zeker Maat) Kooren, van buiten, ontboden. De Troupen, van ons Guarnisoen, zyn versterkt geworden. Inmiddels is het te hopen dat de droevige Geessel des Hongersnoods, waar mede Italie thans geteisterd word, wel haast mag worden afgekeerd, anders is het te duchten, dat het uitgehongerd Gemeen, tot nog grooter buitenspoorigheden, dan het, tot nog toe begaan heeft, zal overslaan. Zy hebben wederom een Wagen met Brood, die voor de Galeiboeven geschikt was, geplonderd. Eenige Looyers Jongens zyn ook by een gerot, voor het Meelmagazyn, op de Karmeliter Markt, en hebben de Uitdeelers dier Voorraad, gedwongen hun een meerder maate daar van te geeven, dan volgens de nieuwe Ordonnantie, die daar op gesteld is, bepaald was: het welk men, om verdere Ongelukken voor te komen genoodzaakt was, toe te geeven. Dit verwekt nog te meerder vrees, in de Verkoopers der Eetwaaren, die, voor 't grootste gedeelte, met Zonnen Ondergang, hunne Winkels sluiten. Zekere Beeltenis van Deegs Vruchten enz. gemaakt, die by de Carnevals vermaaklykheden gebruikt word, en doorgaands, daar na, aan 't Gemeen ten prooi gegeven, is almede door 't ongeduldig Graauw, een dag voor den tyd, dat zy dezelve hebben moesten, gesloopt, zelf tot de Planken toe; daar zy op gestaan had. By die gelegenheid is'er gevogten en gesmeten: verscheiden zyn gekwest, een heeft'er 't leeven by ingeschoten.

En dit alles geschiedt, terwyl ons Guarnisoen nagt en dag in de Wapenen is.

Romen. De Heer *Stuppi*, Groot-Vicaris van 't Capittel van Luyk, en Agent van Prins *Clemens van Saxen*, aangaande de in Twist geweest zynde Bisschops-Verkiezing van dat Bisdom, is na alvoorens Afscheid van zyne H. genomen en zye Advocaaten en Procureurs betaald te hebben, na *Munchen* vertrokken; weshalven de Preconisatie van den Graaf van *Oultremont*, Prins-Bisschop van Luyk, in 't aanstaande Consistorie voortgang hebben, en zo men verzeekerd, de Heer *Oddi*, Nuncius van zyne H. te Frankfort by de Roomsch-Koning-Verkiezing, daar in als Aarts-Bisschop van *Ravenna* zal voorgesteld worden.

Genua. Men zegt, dat'er onder de hand, eene Waarschouwing, door zeekere Mogendheid aan onze Regeering gedaan is, om het Eiland Corsica niet aan Engeland af te staan, of dat zy zig anders met kragt, daar tegen zoude kanten, zoo dat alle gissingen, wegens het verblyf van den Hertog van York en zyne verigtingen, alhier, wel van geen gevolg konde zyn. Onze zaaken staan slegt op dat Eiland. Volgens de laatste berigten door onze gewapende Felouk, die tegen de Weerspannelingen is uitgerust, aangebragt, hadden de Corsen zig weder van een kleine Tooren, digt by *Bonifacio*, meester gemaakt. In deze was de Bevelhebber gesneuveld, en de Bezetting Krygsgevangen geworden. Deeze Felouk is nu weder in Zee gestoken, om de Vyandelyke Vaartuigen, die onlangs van Livorno vertrokken zyn, op te zoeken en aan te tasten. Onze Oorlogs Pink is; mede, naar *Calvi*, met 100 Soldaaten, Meel en andere Levensmiddelen, vertrokken. Het Eiland gaat echter waarschynlyk verloren, indien wy geen krachtdaadige onderstand van de eene of de andere vreemde Mogendheid verkrygen. Het gerucht is geweest, dat in het voorjaar een aanzienlyk Corps Engelsche Troupen, den Generaal Matra zou versterken, en met hem eene uiterste pooging doen, om, in dien Veldtogt, de Weerspannelingen te onder te brengen of tot een eerlyk en voordeelig vergelyk, met onze Republiek, te dwingen.

HONGARYEN. Presburg. Den 26 February (1764) is alhier aan het zoogenaamde Stedehouderlyk Geregtshof een Besluit, 't welk de Keyzerin Koningin genoomen heeft, bekend gemaakt, om een *Burgerlyke* RIDDER-ORDRE onder de Benaaming: ORDE van

van den eersten Apostolischen Koning S. STEPHANUS te vestigen: Deze ORDE is bestemd om zulke, die door hunne Diensten zullen uitgemunt hebben publik te beloonen: *Haare Keizerlyke Majt. heeft verscheide aanmerkelyke Privilegien aan de Ridders van deeze ORDE toegestaan, en zig in de qualiteit van Koning van Hongaryen verwaardigd het Groot-Meesterschap van deeze ORDE op zig te neemen, en deze Waardigheid zal voor eeuwig aan de Kroon van het Ryk gehegt blyven.*

De Ridders zullen in drie *Classen verdeeld worden*, te weten, *in Groot-Kruis-Draagers, Commandeurs en Ridders, zullende het getal van de eerstgem. op* twintig, *dat van de tweede op* dertig *en dat van de laatste op* vyftig *bepaald worden, en dus deze ORDE in 't geheel uit* honderd *Persoonen bestaan, zonder daarby te reekenen de Geestelyken, welke dezelve verdiend zullen hebben.*

Ieder van deeze Classen zal van de andere niet alleen door de Kleeding en de Teekens der Ordre, maar ook door byzondere voorregten onderscheiden zyn.

Alle die, welke de vereischte Conditien en Verdiensten hebben, zullen, zonder dat men agt zal slaan van welke Natie zy zyn, de eer kunnen genieten om in deze Orde te worden toegelaaten.

De plegtige Aanneeming in deze Orde zal voor den Koninglyken Throon geschieden met zoodaanige Ceremonien, welke de Keizerin als Grootmeester van dezelve waardig zyn en die in de Statuten, welke men ten eersten zal doen drukken, beschreeven zullen worden.

De Natie ontfangt deze nieuwe blyk van distinctie met de uiterste erkentenis van Haare Majt. en merkt dezelve aan als een uitneemende Genade en byzonder blyk van die Goedheid, over dewelke de Wereld zig verwonderd.

INGEMERLAND. Petersburg. De Graef Lubinski, gelast met de Commissie om aan de Keizerinne van de dood van den Koning van Poolen, Augustus de IIIde, kennis te geeven, is alhier gearriveerd, en heeft zyn intrek in het Hôtel van Glebow genomen. Twee Koetsen van het Hof, ieder met zes Paarden bespannen, zyn tot deszelfs dienst, en hy zal, geduurende zyn verblyf alhier, ten kosten van Haere Keizerlyke Majesteit gedefrayeerd worden.

SWEDEN. Stokholm. De Regeering, nog niet geinformeerd zynde, dat de Republiek Polen een Minister benoemd heeft, om aan zyn Majesteit, den dood van den Koning Augustus III., in

forma, bekend te maaken, heeft aan den Baron *van Hopken*, onzen Minister, te *Dresden*, geen order gezonden, om zig op den aanstaanden Ryksdag van de Verkiezinge van Polen te vervoegen, maar heeft deszelfs Geloofsbrieven by den Keur-Vorst van Saxen vernieuwd.

DUITSCHLAND. Weenen. Met een Courier van Madrid gearriveerd, heeft men de aangename tyding bekomen, dat het Huwelyk tusschen de Infante *Maria Louisa*, twede Dochter van zyne Catholyke Majesteit en den Aarts-Hertog *Pieter Leopold*, twede Zoon van Hunne K. K. M. M. den 16 Maart (1764) by procuratie gevierd is. Het vertrek van het Hof blyfd op den 12 der voorsz. Maand vast gesteld. De Keizer verzeld met de Aarts-Hertogen *Jozephus* en *Leopold*, zal den eersten dag tot aan Molck toe trekken, en den 13 zullen zy te Ens komen; de Groten ende Adel, zo Geestelyke als Wereldlyke maaken zich alomme gereed, om met de vereischte achting en eerbewyzen, het Doorluchtig Opperhoofd van 't Duitsche Ryk, en zyne Zoonen te ontfangen.

Regensburg. Men verneemd dat de Graaf *van Saurau*, Saltzburgsche Directoriale Minister by de Ryksvergadering alhier, te *Frankfort* heeft overgegeven, de onlange ter Dictateur van het Collegie gebragte *Monita* en een Schryven aan den Keurvorst van Mentz zynde dit laatste van deezen inhoud.:

HOOG-EERWAERDIGSTE KEURVORST, ZEER GENADIGE HEER,

ZOnder dat nodig zy, lange daarop te blyven staan, zal 't Uw Keurvorstlyke Doorl. allergenadigst bekend, zyn hoe zeer het Collegie der Ryksvorsten zich ten allen tyde toegelegt heeft, ten einde zo veel mooglyk mede te werken tot handhaving van de heilzame wetten en reglementen, en van de ruste, de Unie en van het waare wel zyn van het Duitsche Vaderland, op die wetten en reglementen gegrond zynde en steunende.

Hoe meer 't zelve onder anderen verpligt is, zorge te dragen, dat de band tusschen het Opperhoofd en de Leeden des Ryks langs hoe naauwer toegehaalt werde, dat het recht werde gehandhaaft, en dat het behoorlyk ter uitvoeringen brengen van de rechten des Keizers en der Stenden in volle kracht, waarde en werkzaamheid bewaart werde, hoe meer 't zelve dan ook in 't byzonder belang gesteld heeft in zodanige voorvallen, waar in het aankwam op 't maken van wederzyds verpligtende wetten, of van een Verkiezings-Capitulatie, welke dienen moest tot een richtsnoer van regeering voor een nieuwen Keizer of Roomsch Koning, om hun advis op te maken en mede

te deelen overeenkomstig met het recht van stemgeving, 't welk uit krachte van 't Vredes-Tractaet hun toebehoort in alle de deliberatien over de Rykszaken, en met het recht van medewerking omtrent de wetgeving en het uitleggen der wetten.

Dit is achtervolgens de Ryks-Constitutien met veele omstandigheden in het werk gestelt, zo dikwils als zulks nodig is bevonden, inzonderheid by noch onlangs voorgekomene gelegenheden. Men heeft zo aan het Ryks-Opperhoofd, als aan de algemeene Ryks-Vergadering en aan het hooge Keurvorstelyke Collegie, zo duidelyk en betaamlyk 't advis en de wettige rechten van 't Collegie voorgehouden, by wege van aanmerkingen, advisen, bezwaarnissen en protestatien; en die gewigtige stoffe is reeds zo menigmalen geoppert, en men heeft dezelve zodanig uitgeput, dat byna niet mooglyk is, iets meer daar by te voegen.

Doordien midlerwyl ook onder anderen uit de publieke acte op een overtuigende wyze is gebleken, dat men van wegens het Collegie der Ryks-Vorsten nimmermeer op geenerlei wyze getracht heeft, daar door te bewisten of te vernietigen de rechten en prerogativen, welken volgens de wetten des Ryks aan het Keurvorstlyk Collegie toebehoren, maar dat men altoos oplettende is geweest en noch is, om op een onschendbre wyze zyn eigene rechten en prerogativen te handhaven en te doen gelden gelyk 't behoort; heeft men ook omtrent een zo zuiver oogmerk aan de zyde van 't Ryksvorstlyk-Collegie niet konnen in gebreke blyven, te meer, dewyl het Collegie, aangezien het tegenwoordig gewricht van zaken en de werklyke tydsomstandigheden, de Verkiezing van een Roomsch Koning gedurende 't leven van den roemruchtig regeerende Keizer aanmerkt als noodzaaklyk, loflyk en nuttig, en zo wel als de andere hoge Collegien des Ryks zonder krenking van hare Collegiale rechten dezelve erkent als een heilzaem middel, waar door na de gelukkige herstelling van den Vrede in Duitschland de rust en 't algemene welzyn des Vaderlands konnen verzekert en vastgestelt worden, zo voor het tegenwoordige als voor het toekomstige, en zulks op een duurzamen grond: heeft men (zeggen de ondergeschrevenen) niet konnen in gebreke blyven, om een weinig duidelyker aan Uw Keurvorstl. Doorl. en aan de zeer loflyke Verkiezings Vergadering de denkbeelden van 't gemelde Collegie der Ryksvorsten aangaande de bovengem. pointen te geven, en zich te beroepen, ten opzichten van de wezendlyke zaken in weinige doch duidelyke bewoordingen op de bezwaarnissen, in den jare 1745 door de Ryksvorsten ingebragt en hierby gevoegd, ten einde op een behoorlyke en op de nadruklykste wyze den gantschen inhoud daar van aan te beveelen, in zo verre zy niet by de laatste Keizerlyke verkiezing noch by de zittingen der Ryksvergadering zyn geredresseert, en derzelver redres niet mogt overeenkomen met den te-

tegenwoordigen staat van zaken en met de werklyke omstandigheden des Ryks; in een vaste hope, dat gelyk het Keurvorstlyk Collegie achtervolgens zyne bekende schranderheid en rechtlievendheid nimmer de wezendlyke waarde van de pretensien der Ryksvorsten, op de Rykswetten steunende, ontkennen maar integendeel des noods met bereidwilligheid de handlenen zal tot alles, wat zou konnen dienen tot herstel van ieder gemeenschaplyk en aanpryslyk grondbeginzel, 't zelve ook wel inzonderheid zal willen zorge dragen, dat wanneer men een nieuwe Keizerlyke Capitulatie zal opmaken, men daar in niets stelle, dan grondregelen welke aan de gemeene rechten der Stenden geen nadeel toebrengen, ofte ook strydig zyn met de werklyke en bekende grondregelen des Ryks Constitutien.

Daar benevens is ook 't eenparig advis van 't Collegie der Ryksvorsten, dat overeenkomstig met het Vredes-Tractaat van Westphalen. Art. VIII. §. 3., de altoosdurende en bestendige Verkiezings Capitulatie, welke zelfs van wegens des Ryks Opperhoofd door middel van de Keizerlyke Decreeten ter algemeener Ryks Vergaderinge is overgebragt, tot een volkomene beslissing gebragt werde, en dat de Roomsch Koning, welke staat te worden verkoren, verpligt werde, om zich met allen ernst toe te leggen op het vervullen van 't heilzame doelwit daar van, dat men, mits de billyke voorbehouding van 't recht, om de beschikkingen van de Verkiezings Capitulatie by te wonen op zodanige wyze als 't zelve aan 't Keurvorstelyke Collegie is afgestaan, ingenerlei opzigte afga van de altoos durende Verkiezings-Capitulatie, vastgesteld tusschen de Keur en Ryks-Vorsten, om tot een grondslag van de nieuwe Capitulatie te dienen, mits de medewerking en 't advis van 't Collegie der Ryks-Steden, maar dat men zich volgens den letter daar by bepale; en eindelyk dat 'er generalyk niets in de aanstaande nieuwe Capitulatie werde ingelast, het welk 't Vredes-Tractaat van Westphalen of de recessen, grondregelen en reglementen des Ryks zou konnen verzwakken, aanleiding geven tot misverstand, of op enigerlei maniere de gemeenschaplyke rechten en prerogativen van de Ryks Stenden benadeelen.

Dienvolgens zyn de hier ondergesz. gelast by uitdrukkelyk en allergenadigst bevel van de Ryksvorsten, hunne Meesters, om Uw Keurvorstl. Doorl. by dezen op een behoorlyke en zeer ootmoedige wyze te verzoeken, dat dezelve in zyn hoedanigheid van Aarts-Cancelier en Ryks Director gelieve, niet alleen op een wettige wyze en in haar geheel de tegenwoordige declaratie der Ryksvorsten aan hoogloflyke Keurvorstlyk Collegie te overhandigen, maar ook volgens deszelfs zeer loflyke Duitschvaderlands lievende intentien te waken, en de zaken zodanig te bestieren, ten einde de zaak van de gewigtige en gmeenschaplyke Verkiezings Capitulatie, waar over thans gehandeld word, bearbeid en tot een besluit gebragt werde

de met zo veel billykheid en rechtmatigheid, dat de Keur- en Ryks-Vorsten en de Stenden daar over behoorlyk voldaan zyn, en in vrede en eendragt volgens hunnen toestand de betaamelyke uitwerkzelen en voordeelen mogen genieten van hunne grootheid, van hunne vryheden, rechten, onder de bescherming van des Ryks-Opperhoofd, en van de opleggende wetten, welke in alle voorvallen de constitutie des Ryks uitmaken, op dat alle twistingen geheellyk mogen ophouden, en men niet meer genoodzaakt zy, tot protestatien over te gaan, die altoos onaangenaam zyn. In deze vaste verwachting recommandeeren zich de hierondergesz., enz.

Van Uw Keurv. Doorl. de Ootmoedige en Gehoorzame Dienaars, de Raden, Ambassadeurs en gevolmagtigde Gezanten der Vorsten en Stenden ter algemeener Vergaderinge van de Ryks-Stenden.

Dillenburg. Donderdag den 8 Maart, zynde de hoge geboorte Verjaardag van zyne Doorl. Hoogheid WILLEM. V., Prins van Orange en Nassau, Erfstadhouder der Vereenigde Nederlanden, verkondigden de Inwoonders deezer Stad, met het aanbreeken van den dag, hunne blydschap over dit tyd stip, door 't onophoudelyk geroep van *Vivat* waar van de lucht weergalmde; vervolgens zag men de Schyf-Schutters en jagers, in eene fraye Uniforme, optrekken; als mede eene ontelbaare meenigte, alle met Oranje Vaendels en dito Cocarden voorzien, gevolgd door eene Schyf met dito Linten en fraaye Cocarden vercierd; alsmede een Troep Hauboisten en andere Musicanten, die eene superbe Musycq maakten; waar na de Opper-Meester der Hof-Schuttery met een Orange Couleurd, en de Heeren *Siebender* met twee dito gecouleurde, als mede met Cocardes vercierde Vaendels, waar van het laatste zeer konstig met het Wapen van Nassau gedecoreerd was, en voorts nog een Troup Trompetters, Paukers en Waldhornisten met eene exquisiet Musycq, onder het geluid van Trommels, volgden en den Trein beslooten: Omtrent 9 uuren trokken de gemelden Compagnien in goede Ordre van voor het Hotel van den Opper-Meester der Hof-Schuttery na het Raadhuys, en verders door de voornaamste Straaten na het Vorstelyk Paleis; alwaar het Guarnisoen paradeerde, en een onophoudelyk Vuur uit het klein Geweer maakte: Kort daarop hoorde men een herhaald gebulder uit het Canon, waar na het schieten na de Schyf op den Berg by dat Paleis begon, en 's namiddags de gemelde Compagnien na het Raadhuis in dezelve Ordre te rug keerden, alwaar dezelve, benevens de Magistraat dezer Stad, onder het afsteeken van het Canon, geduurig

Vuur

Vuur uit het klein Geweer, een extra fraai Instrumentaal Musyck enz., de Gezondheid van onzen dierbaarsten Landsheer, uit een groote vergulde Pocaal, dronken: Nooit zag of hoorde men alhier grooter Vreugde-Bedryven en Vivat roepen; wenschende één yder, dat de Almogende onzen teder beminden Prins lange Jaaren by Gezondheid en Voorspoed conserveeren en Desselfs dagen, boven zyne Doorluchtige Voor Ouders, gelyk als die van Salomon, zegenen moge! Kort daarop wierd een superbe en konstig Vuurwerk, verbeeldende den Naam van zyne Doorluchtige Hoogheid, afgestooken, gevolgd door een magnificq gemasquerd Bal, waar mede dit hooge Geboorte-Feest in de uiterste goede Harmonie, tot genoegen van een yder, besloten wierd.

Frankfort. Den 17 Maart hebben de Gezamentlyke Keurvorstelyke Verkiezings-Gezanten, de zevende Conferentie op het Raadhuis den *Römer* gehouden: ondertusschen wil men voor vast weeten dat in de voorige de Negociatie, betreffende de *Rooms-Konings Capitulatie*, reeds haar volle beslag gekreegen heeft, en na allen ogenschyn zal den 19 dito de achtste Vergadering en Conferentie der gemelde respective Gezanten volgen. De Neurenberse Gedeputeerden worden met de RYKS-INSIGNIA, zynde de *Kroon* van Keizer Karel den grooten, desselfs *Scepter*, *Zwaard*, *Ryks-Appel*, enz. den 21 dito alhier verwacht; op welken dag zyne Keurvorstelyke Genade van Mentz zyne plechtige Intreede in deze Stad zal houden.

GROOT-BRITTANIEN. *Londen*. Wy hebben in ons 2de Stuk voor de Maand May 1763 bladz. 199 en volgende gezien, hoe den Hr *John Wilkes*, uit zyn Arrest was ontslagen, en dat zyn zaak stond te worden bepleit voor s'Konigs Regtbank.

Inmiddels deed dien Heer een tocht naar *Parys*, daar zeeker Schots Officier, in dienst des Koninks van Vrankryk, hem voor den degen eischte, tot voldoening der schampere uitdrukkingen tegens hem en zyne Natie, in de bewuste *Nörd-Briton* gebruikt, edog den Schryver heeft deeze uitdaging van de hand geweezen en keerde na deze Hoofdstad te rug, werwaards gemelde Officier hem op de hielen volgde, met voorneemen om hem zyne uitdaging te doen aanneemen; edoch de Koning hier van kennis krygende, deed den Officier beveelen terstond na Vrankryk te rug te keeren, en had dus de goedheid een man te beschermen, die zich noch onlangs zo grovelyk tegen Hem vergreepen en zich

des-

deſſelfs gunſt en genade zo onwaardig gemaakt had. Inmiddels ging de Heer *Wilkes* voort met het ſchryven van dit weekelyk blad, en ſpaarde geene van die niet van zyn aanhang waren; onder anderen trachte hy het gedrag van den Heer *Martin*, geweezene Secretaris van de Theſaurie, en nu Lid van het Huis der Gemeentens, te bezoetelen. Dien Heer maakte geen gewag daar van voor dat de beide Parlements Huizen hunne zittingen hervat hadde, en de zaake van den Schryver der *Nort-Britton* gedebatteerd wierd, als wanneer hy zeide dat die Schryver wie hy ook zyn mogt, een *Schelm*, *Leugenaar* en *Blokaard* was. De Heer *Wilkes* daar by tegenwoordig, kon dit niet verdouwen, en zond hem den volgende morgen een uitdaging om op den middag in *Hydepark* te verſchynen, daar zy Koegels met elkander wiſſelde. By den eerſten aanval weigerden de Piſtolen van de beide zyden, edoch wierd de Heer *Wilkes* vervolgens in den Onderbuik getroffen, waar na hy te huis gebragt wierd en zyn Party de vlucht koos. Ondertuſſchen wierd in 't Parlement beſlooten by meerderheid van 258 Stemmen tegen 133 dat het Proces van den Schryver van de *Nort-Britton* in ſtaat van wyze zou gebragt worden, waar tegen dezelve ſolliciteerde ten einde daar mede mocht worden gewacht tot dat hy van zyne wonden zou herſteld weezen. Ook nam het Huis der Gemeentens een beſluit om het meergemelde Blad opentlyk door Beuls handen te doen verbranden, edoch toen dit op de Beurs geſchieden zou, vergaderde aldaar een drom van gemeen volk, 't welk de Scherprechter, het vuur naauwelyks ontſtooken hebbende om dit Libel te verbranden, de toorts uit de handen ſloeg, en wanneer hy die weder wilde ontſteeken zulks ten twedenmaal deed, en hem voort met Stokſlagen verjoeg. De daarby tegenwoordig zynde Schepenen die het toomloos Graauw poogden te ſtillen, wierden ſchamper bejegend en hunne Bedienden geſlagen en vertrapt; de Burger Officieren werden ook niet geſpaard maar met drek gegooid, en met Stokſlagen verdreven, men hoorde niet anders dan 't geroep van: *Vivat Wilkes en de Vryheid.* Eenige dagen daar na werd te *Weſtmunſter* het Proces door den Heer *Wilkes* tegen den geweezen tweeden Secretaris *Wood* geintenteerd, uitgeweezen. Het zelve beſtond daar in, dat de laatſtgemelde, het huis, comtoir, kaſſen enz. van dien Heer opengebrooken, en zich, onwettig, van deſſelfs papieren meeſter gemaakt had, als zynde vermoe-

delyk de Auteur van den *Nord-Britton* No. 45, en daar by wierd de voorsz Secretaris gecondemneerd in een boete van 1000 ponden Sterlings. Hier nu zegenpraalde de Heer *Wilkes* voor den Rechter *du Pratt*, en werd door een ongelooflyke meenigte Volk naar huis verzeld; een nieuw bewys, hoe grootelyks dien Schryver by het gepeupel geacht wierd. Onder den Voornamen had hy na mate van derzelver aantal, niet minder Vrienden, echter hebben veele zyn Streng verlaten door dien hy ook de Schryver van zeeker geschrift genaamd: *Essay on Woman* dat is, *proeve over de Vrouwen*, waar van zeeker Godgeleerden deezen Schets aan 't Publick heeft meedegedeeld.

DAt Geschrift is een gruuwzaam Keerdicht (*Parodie*) van 't bekende Werk in Dichtmaat *Proeve van den Mensch* (*Essay on Man*) van den Heer Pope, meerendeels regel na regel gevolgd en in het rood gedrukt.

Het Titelblad is zeer konstig in 't Koper gesneden. De Titel luid: ESSAY ON WOMAN (*Proeve van de Vrouw*). Onder den Titel staat een *Motto* of Zinspreuk, geschikt naar de Goddeloosheid van 't Werk en met vlyt tot verachting van de Vrouwlyke Kunne uitgekipt. In plaets van Sieraden is het Titelblad met verscheide ontuchtige en schandelyke Figuren bevlekt, waar van inzonderheid eene allerprofaenst is en ten Onderschrift heeft *'s Wereldś Heiland*, in Griekse Letteren. Onder die Woorden staat iets te ergerlyk en te afschuwelyk om zonder kwetzing van kuische Ooren genoemt te worden. Onder aen leest men *Commentary*, waarby gevoegt is de Naem van een Man, die met een hoogaenzielyke Waerdigheid bekleed en een der Geleerdsten van onzen tyd in Engeland is. Deze schaemteloosheid en toomloze Spotterny komen my veel te dom en ongeschikt voor.

Na den Titel volgen eenige Bladzyde, in plaats van een Voorrede, onder de Opschriften van *Avertissement and Design*, waarin alle welvoeglykheid en eerbaerheid afgelegt zyn en men den Lezer tot het bereidvaerdig ontfangen dezer smetvolle vuiligheden en schaemteloze Godloosheden tracht voor te bereiden.

De uitdrukkingen zyn in het gantsche Werk, ja genoegzaam ieder woord van iedere Bladzyde ontuchtig en alle eerbaerheid kwetzende, zonder de allergeringste verbloeming, intooming of verzwyging.

De omstandigheden van de tot de Natuur behoorende dingen zyn met schandelykste aanmerkingen en zinspeelingen op het allerprofaenst beschreven en afgeschildert, en de veelvuldige ligtvaerdige Spotternyen alomme zo arglistig bygebragt, als men nog nooit geleezen heeft.

De Vrouwlyke Kunne word'er in op een zeer versmadelyke, schim-

schimpachtige en onbescheide wyze behandeld; ja als de allerverachtlykste Creaturen en Ondieren beschreven.

De Aenmerkingen over de dierlyke Voortplenting zyn onuitspreeklyk vuil; ja de natuurlyke schaemdeelen der Dieren en van 't Ongedierte naar derzelver geringste kleinigheden op een inderdaad beestige wyze ten naeuwkeurigste afgemaeld, en wel in een styl en met zo breedvoerige en aenstootlyke redeneeringen, dat zich de Schryver den geringsten lof; welken hy van zyn vruchtbaren Geest van uitvinding verwacht, door de buitensporigheid zyner ongeschiktheden onwaardig maakt.

De H. Schrift word in de Noten en de veranderingen van den zin der uitdrukkingen van dit ontuchtig Keerdicht heilloos geprostitueert, om daar door de wanvoeglykste begrippen van een Godslasteraer op te sieren.

De Godslasterlykheid van dit Geschrift is van een nieuwe en zo gruwelyke Inventie, dat men'er van yst. Veele ernstige en heilzame Texten des Nieuwen Testaments moeten tot Bewyzen van de allerschandelykste Oogmerken dienen en worden in een dubbel onrynen Zin aengehaeld en moedwillig verdraait. Een ieder, by wien de Vreze Gods plaats heeft, zal my ten goede houden, dat ik deswegen vermyde in byzonderheden te treden.

Voorts is den Schryver zo vermetel, als of hy wist, dat hy de Conniventie der Regering, de bescheidenheid van het publiek; ja zelfs de Barmhertigheid Gods konde misbruiken, verstoutende zich het *Veni Creator* &c. op een godloze en onnavolglyke wyze te verklaren en spotswyze het *Gebed der Maagt* te noemen.

Ook heeft zich de Schryver met zyne origineele bekwaemheid van God te lasteren op een helsche wyze byzonder gedestingueert. De H. Schrift en de Eigenschappen van het Godlyk Wezen strykt hy door op een wyze, waar van geen voorbeeld bekend is. Den H. Geest lastert hy met de ysselykste uitgalmingen, naar de wyze van een allerdemoedigst Gebed geschikt, en de uitdrukking *Driemaal gezegende glorierykе Drieënigheid* betrekt hy in een godloze vergelyking, om den Lezer daarvan het allerverachtlykste Denkbeeld te geven, zo dat de lezing de hairen doet ten bergen ryzen.

De ongemeen redenryke Opstapeling van Ontucht en Ongodsdienstigheid gaat alomme in het Geschrift met zodanig een geaffecteerde levendigheid gepaard, als de vlugge en onreine uitwassemіng der ontuchtige Inbeeldings kracht van een toomloos en ligtvaardig gemoed immer vermogend zyn voorte brengen.

Dit schandelyk Libel heeft hem veele zyner aanhangers doen verliezen, en de bewuste *Nord-Britton* heeft hem behalven een Schotzen Officier voor heen gemeld, noch zeeker *Alexander Dun* op den hals gehaald, die hem waarschynlyk na de andere Wereld

reld zou hebben gezonden, indien hy zyn voorneemen had konnen bereiken. Inmiddels men in 't Parlement ten tapyt bragt: *of een Lid van het Lagerhuis overtuigd zynde van 't Schryver van een allerschandelykst Libel, verder als desselfs Lid kon aangemerkt worden en daar van de Voorrechten genieten*, herstelde de Heer *Wilkes*, maar de gevolgen der Parlements besluiten vreezende, ging dezelve, toen het de beide Huizen, ter gelegenheid van het Kersfeest geadjouneerd waren in de plaats van na *Aylesbury*, na *Douvres* en stak van daar na Vrankryk over in een tyd dat men hem buiten staat oordeelde, om diergelyke reize te kunnen onderneemen. Te *Parys* gearriveerd zynde heeft hy welgeschreven, by de naastvolgende zittingen te *London* te zullen weezen, edoch daar van is niets geworden; waarschynlyk heeft hy geoordeeld dat de lucht aldaar voor hem alte nadeelig zou konnen zyn. De gevolgen hebben doen zien dat hy zich dien aangaande niet heeft bedrogen, vermits hy verklaard is, van zyne Voorrechten als Lid van het Lagerhuis, te zyn verstooken en dat men na strengheid der wetten tegen hem zal procideeren, waar mede men dan nu ook in beide Parlements huizen thans verledigd is. Wy vertrouwen dierhalven dat de Schryver van de *Essay on Womann* en de *Nort-Britton*. No. 45. geen *Pounch* in Londen meer zal konnen drinken; en waarlyk die verdiend de allerzwaarste straffe, welk alle Godsdienst omver smyt en zyn Vorst of Koning of in zyn Persoon of in desselfs Ministers in opentlyke geschriften aanrand en lasterd, gelyk hy in de voorsz. blad doed daar hy onder andere zegd: *Ik kan niet onderscheiden, of de Souverein, dan de Natie het meest bedrogen zy........ De priliminaire Vrede-Artikelen waren van zodanigen aart, dat zy de verachting van het Menschdom, over onze Oolyke in heilloze Onderhandelaars, moesten behalen. Men kwam over een omtrent de te rug geving van alle onze gewichtigste Conquesten..... Vergeefs zal zodanig een Minister, of het vuile Schuim van zyn gezag....... Was het eene tedere achting voor de eer van wylen den Koning, of van zyne tegenwoordig regeerende Majesteit, die den Lord George Sakville in de eerste dagen der Vrede, ten Hove deed nodigen, om in het algemeen genoegen te deelen, het geen alle goede Hovelingen in den Lord Ligonier aangedaane Verontwaardiging, en in de bevordering van.....lieten blyken; Was zulks, om eene Vorstelyke dankerkentenis te betuigen voor de uitsteekende diensten van den volmaakten Generaal van 't Huis van Brunswyk; die zo groot een aandeel in de*

Ver-

Verlossing van Europa van het juk gehad heeft....... Ik kan ze wel met eenigerhande benaming uitdrukken, doch noem dezelve maar Ministers van..... , by wien de Gunsteling noch in 't geheim besoigneerd, om dat Koningryk met eene yzere Roede te bestieren.

Wy zullen in 't vervolg zien tot welke straffe deezen Wargeest by de Parlements huizen zal verweezen worden.

Men verzeekert jeegenswoordig, dat de Koning voorneemens zy, zo voort na het eindigen der teegenwoordige zittingen van 't Parlement een keer na zyne Duitsche Staten te doen, en dat zyn Maj. door zynen Broeder, den Prins Henrik, derwaards zal worden verzelt. Ook zegt men, dat de Heer Charles Yorke, tweede Zoon van wylen den grave van Hardwicke, en geweezene Procureur-Generaal, eerstdaags tot Pair van Groot-Brittannie gecreëert zal worden.

Den 12 Maart (1764) is op zyne terugreize van Bath herwaards overleeden de lord vicomte Townshend, wordende in zyne titels en goederen opgevolgd door zyne oudsten Zoon, George Townshend, Lt. Generaal-Veldtuigmeester, Kolonel van een regiment Infanterie en Generaal-Major, als meede lid van 't Parlement weegens 't Graafschap Norfolk, welke plaats derhalven opengevallen is.

Den 15 dito hebben de Gouverneur en leeden van de Bank van Engeland in een algemeene vergadering geresolveert, een uitdeeling van 2 en 1. q. per cent te doen weegens 't half jaar, verschynende den 5 april aanstaande, te betalen op den 11 van die maand. Men meent met zeekerheid te weeten, dat de Commandeur Arbuthnot eerstdaags bekleed zal worden met het bevel over een Escader van 5 oorlogscheepen van linie en twee fregatten, om daar meede na de Oostersche Eilanden te steevenen; en den admiraal Cornish af te lossen. Men verstaat, dat binnen korten bevel zal worden uitgevaardigt tot het pressen van matrozen, ter bemanninge van de scheepen, die na de Oost- en Westindiën gedestineert zyn.

De vergadering der Participanten van onze Oostindische compagnie wierd den 12. geopent met een redenvoering door den Ridder Francis Gosling, waar by hy den neeteligen toestand van 's Compagnies zaken in Bengale te kennen gaf, besluitende, dat de Vergadering geliefde in overweeging te neemen, of 't niet goed ware te resolveeren, dat aangemerkt de groote omkeering van onze za-

ken

ken in *Bengale* door de laatste oproeringe beweegingen aldaar en het herstellen van Meer Jaffit Aly Cawn tot de waardigheid van Nabab, het aanstellen van eenen opvolger tot het Presidentschap en 't benoemen van eenen Commandant der Troepen tans niet te passe quamen.

Hier uit ontstond een heevig debat, tot dat een ander der leeden voorsloeg, dat de Lord Clive door de Vergadering zou verzocht worden, of hy 't Presidentschap van *Bengale* en 't Commando over 's Compagnies Troepen by zyne aankomst in die Provintie geliefde op zich te neemen; en vermids de meeste leeden dien voorslag scheenen goed te keuren, zo stond de lord Clive op, en gaf by een zeer cierlyke aanspraak te kennen, dat ofschoon zyn teegenwoordig fortuin hem zulk een aanbieding als geheel onverschillig konde doen aanzien met betrekking tot de daar uit voor hem te spruitene voordeelen, en niettegenstaande zyne ontwerpen ten opzigten van zyn aanstaande leevenswyze grotelyks hier van verschilden, hy nochtans zich andermaal gewillig in hunnen dienst zoude begeeven, indien 't mogt gebeuren, dat hy met eenparigheid van stemmen der Participanten daartoe benoemt wierd, en de zaken mogten worden gereguleert op eene wyze, dat hy zulks met gerustheid konde aanvaarden, als steunende op een vriendlyke en eensgezinde bestiering en onderrechting.

Na een kortstondig debat wierd vervolgens de voorslag in omvrage gebragt, en zonder eenige de minste verdeeldheid goedgekeurt, weshalven men jeegenswoordig verzeekert, dat de lord Clive zal benoemt worden tot gouverneur van Bengale, en de major Lawrence tot Commandant *en chef* der Troepen van de Compagnie.

VRANKRYK. Parys. De Marquisinne *de Pompadour*, voor eenige tyd door eene zwaare krankheid overvallen, was aande beterhand, edoch vervolgens weder verergerd en thans niet buiten levensgevaar. De *Maan-Eclips* van den 17 Maart (1764) heeft alhier niet konnen geobserveerd worden, zynde geduurende die tyd met wolken bedekt geweest. Alzo de *Annulare Zon-Eclips* van den eersten April aanstaande, eene duisterheid als de nacht alhier zal veroorzaaken, zo is alom door onze Gazette bekend gemaakt:

Dat het Officie van den 4den Sondag in de Vasten, zo in de Steeden als ten Platten Lande, vroeger zal moeten begonnen worden; en de Curés verzogt, het Volk te beduiden, dat die *Zon-Eklips* en an-

anderen, niets voorbetekenen, en door Natuurlyke beweeging der Hemelsse Lichaamen veroorzaakt worden, en al zo Natuurlyk zyn als 't Op en Ondergaan der Zon en Maan.

NEDERLANDEN. 'S Gravenhage. By hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en Vriesland zyn twee Placaten geëmaneerd in dato 16 Maart (1764, *welker eerste vervat een breedvoerige en Ampele ordre waar na een ieder zich heeft te gedragen, ten opzichte van het Rundvee. By het tweede Placaat word den invoer van Rundvee, van den eersten April tot den laatsten May 1764, wederom toegestaan, met uitzondering nochtans van het Rundvee uit Denemarken, Jutland, of andere daar omtrent leggende Landen alwaar de Runderssterfte thans grasseerd; mits dat het Rundvee, het welk in deeze Provintie zal worden ingebragt, zal moeten voorzien weezen van behoorlyke Certificatien, enz. Voorts dat het gemelde Vee in deeze Provintie aankomende, op de eerste Plaats 14 dagen zal moeten verblyven, eer het verder mag worden gedreven, enz.*

Rotterdam. Men ziet thans alhier: *Aanmerkingen* over de voordeelen, dewelke de Heer *Antonie Macary, konstwerktuig-maker van zyn Allerchr. Maj. en gepriviligeert door hun* Ed. Gr. Mog. *de heeren* Staten van Holland en Westvriesland, *tot het schoonmaken en uitdiepen van de zeehavens en rivieren, in staat is, aan de zeeven Provintien der Neederlanden toe te brengen, door middel van zyn konstwerktuig, waar van hy drie proeven gegeeven heeft te Rotterdam, in by zyn van de leeden der Magistraat en de heeren fabryken van die stad.*

DE heer Macary heeft kort na elkander drie proeven van zyn konstwerktuig te Rotterdam gegeeven met een eenige lepel of schepper, zynde een schepper, waarin zyn konstwerktuig bestaat, en zulks in by zyn en tot genoegen van de heeren der Magistraat en de heeren fabryken der gem. stad.

De eerste proeve is geschied in den haven, waar van de grond bestond in een harde en drooge leem en kleiachtige aarde. In den tyd van een half uur heeft hy zesmaal met zynen leepel geschept, en daar door omtrent 4 last opgehaalt, ieder 4000 ℔ weegende.

De tweede is ondernomen in de Maas, teegen over het Oostindische Huis, insgelyks op een harden en drogen leem- en klei grond, en aldaar heeft hy in omtrent een uur tyds byna 6 last opgehaalt.

De derde (waar van verslag gedaan is in het certificaat van de heeren fabryken van Rotterdam,) is insgelyks ter uitvoering gebragt in de Maas op een zandbank, waar van de grond geheel steenachtig bevonden wierd, en hy heeft 4 last in een uur tyds ten voorschyn ge-

gebragt. Elf slagen van den leepel zyn nodig geweest, om die 4 last op te halen, ter oorzake van de hardigheid van den grond, dewelke versteent zynde, een buitengewone kracht vereischt heeft, om voor den leepel eenen weg te openen.

Deeze drie proeven laten niet den minsten twyfel omtrent de nuttigheid der machine van den heer Macary, die gelyk men ziet, in staat is, om daar door weg te neemen alle zandbaken, opspoelingen, modder en steenen, op zoodanige diepte, als men begeeren moge, zoo in de rivieren, als in de havens en kanalen, aldaar alles schoon te maken, en den bodem gelyk en effen te doen worden ten dienste der Scheepvaart, en generaallyk ter uitvoeringe te brengen alle de werkingen van die soort, dewelken hun Hoog-Mog. de heeren Staten-generaal binnen den omtrek der Republiek zullen nodig hebben; alles een vierde gedeelte beeter dan de geenen, die tot op dezen dag verricht zyn en noch verricht worden door de Machines en werktuigen, waar van men zich ten dien einde bedient, en die, met het konstwerktuig van den heer Macary in vergelyking gestelt zynde op gronden van allerlei soort, gelyk hier bovengemeld is (zynde, 't hem om 't eeven, op welken grond zyne machine aan den gang gebragt word.) op dezelve diepte en op dezelve plaatzen, alwaar zyne machine zal werken, door een handtastelyk verschil in allen opzigte zullen doen zien, hoe zeer 't konstwerktuig van den heer Macary de tot nu gebeezigt wordende machines en konstwerktuigen in uitwerking en spoed te boven gaat, en welke aanzienlyke voordeelen hy derhalven aan hun Hoog-Mog. aanbied.

I. Hy kan door zyn konstwerktuig aan de Rivieren een zoodanige diepte, geeven, als men zal begeeren, door de zandbanken daar uit weg te neemen, niet alleen in de geheele uitgestrektheid van hare killen of bedden maar ook aan den mond van dezelven in zee, door op alle hoogtens een diepte van 8 à 9 voet te maken, ten einde een passasie te verschaffen van zoodaanige breedte, als men verlangen zal, ter faciliteering van den scheepvaart door middel van een vrye afloop dewelke door schielyker en sneller te worden, minder op den grond zouden aanzanden, en by gevolg door de ebbe van de zee minder teegengegaan zou worden. Daar beneeven zouden de killen der Rivieren, wanneer ze uitgediept waren, met meer gemak by een lage zee ontfangen het water uit de kanalen, 't welk uit de velden en lage landeryën komt, en door de watermolens daar uit gepompt geworden is.

II. Men zou zeer veel arbeid uitwinnen, dewelke ongemeen kostbaar is, en meerendeels geheel onnut bevonden word, die jegenswoordig in deeze Provintien word aangewend, gelyk by voorbeeld die der rietschuttingen, dewelken niets anders doen, dan den loop te stuiten, de killen der Rivieren te bederven, en te veroorzaken op sommige plaatze ontzaglyke kuilen, en op andere plaatzen nieuwe bezandingen. *(Het vervolg hier na)* Leeu-

Leeuwaarden. Op den Algemeenen Dank-Vast en Bededag, gehouden den 29 February (1764) zyn in de Kerken deezer stad de volgende Texten verklaard, als in

DE JACOBINER of GROOTE KERK.

Voorm. *H. V. Hierop*; Jes. 43. 22-25. Nam. *Job. Ratelband*, 2 Chron. 20. 20 laatste gedeelte.

GALILEER-KERK.

Voorm. *F. Bavius*. Psalm 36. 8. Nam. *J. H. Schrader*. Neh. 9. 33-35.

WESTER KERK.

Voorm. *Gerb. de Bubr*, 1 Kor. 5. 4 en 5. eerste deel Nam. *W. Winterswyk* Rom. 2. 4 en 5.

FRANSCHE KERK.

Voorm. *J. Courtonne*, 1 Sam. 12. 23. en 24.

Ten voorsz. dage zyn in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken gecollecteerd.

21 Ryders.	294: 0		
2 en een halve Goude Ducaton	38: 5		
2 Pistolen dito.	18: 4		
51 Ducaten	267: 15		
		f 618: 4	
1 Ducaton	3: 3		
Guldens, Daald. en Drie Gl.	340: 10		
Goud-Guld.	173: 12		
Ryksdaalders	28: 15		
Schellingen	77: 14		
Zestehalven	358: 17 8		
Dubbeldjes	120: 8		
Stuivers	27: 19		
Duiten	48: 5		
Billioen	6: 3		
			1185: 6: 8
10 Ryders voor 't Diaconie huis.			140: 0 0
			f 1943: 10: 8
En door de Weesdiaconen	595 16: 8		
10 Ducaten tot een extraord. gift	52: 10:		
			648: 6: 8

Dus in 't geheel f 2591: 17.

Amsterdam. Men heeft hier de volgende Tyding weegens RIO DE BERBICE van de Maand December 1763.

NA de aankomst van 3 Oorlogschepen en enige Koopvaarders, oordeelde de Gouverneur van de Berbice zig sterk genoeg om de Rebellen te attacqueeren, niet tegenstaande de 2 Bataillons,

door de Staaten Generaal gezonden, nog niet aangekomen waren; doch hy vond zig eenigzints genoodzaakt zulks te doen eer eenige besmettelyke Ziektens onder zyn Volk kwamen te ontstaen.

Dus de Krygsraad verzameld zynde, kwam men overeen het Plan te vervolgen, het geen reeds vastgesteld was geweest, tusschen hem en den Heer Gouverneur 's Gravenzande, te weten, om een Corps manschappen te detacheeren naar Demerary, om van daar landwaards in, naar de Plantagie *la Savonette*, in Berbice, alwaar de Rebellen zig zeker achteden, te marscheeren, zig van dezelve meester te maken, en dus de Negers tusschen twee vuren te zetten.

Ingevolge van deze Resolutie marscheerde een Detachement van 60 mannen naar Demerary, alwaar dezelve in het begin van December aankwamen. Hier voegde zig by hen de Heer Kapt. Smith, met zyne Vrywilligers van Barbados, door de Heer Clarke gezonden, tot protectie der Colonie, en het bevel over de Expeditie wierd opgedragen aan den voornoemden Kapt. Smith, wiens dapperheid men meer dan eens beproefd had.

Deze kleine Armee vertrok omtrent het midden van December van het opperste gedeelte van Rio Demerary, en na een fatigante Marsch van 5 dagen, door zeer dikke Bosschen, niets anders dan Bomen tot deksel hebbende, kwamen zy aan de Limiten van de Plantagie *la Savonette*, alwaar Kapt. Smith halte deed houden, en twee vertrouwde Indianen uitzond om het Land te recognosceeren, hen ordres geevende, wel op hunne hoede te zyn, en te gelyk zodanig gedetailleert rapport te doen als mooglyk zouden zyn.

Deze twee Indiaanen Verspieders genadert zynde, klommen op een Boom, naby de gebouwen van de Plantagie, van waar zy omtrent 20 Rebellen zagen patrouilleeren en schildwacht houden voor het Garnisoen, de rest hier en daar ongewapend verspreid zynde. Zy kwamen ras weder en deden hun rapport; waarop Kap. Smith zyn manschap in drie Corpsen verdeelde, zelfs in het Centrum marscheerde, en ordonneerde aan dezelve driemaal *Huzza* te schreeuwen, zo dra zy op een Kanonschoot naby de Rebellen zouden gekomen zyn, en dan aan te vallen.

Dit alles wierd volbragt met de grootste moed en regulariteit, en de Rebellen hen gewaer wordende, vloogen terstond in de wapenen en boden een stouten tegenstand voor eenigen tyd, zynde 150 in getal; doch Kapt. Smith tastede hen zo wakker aan, dat zy het op een vlugten zettede, menende hunne Canoos te winnen, om dus de Rivier over te komen, maar het was te laat. Ons Volk onderhield een geduurig Vuur op hen: doodde 64 van dezelve en nam 25 gevangen, waaronder hun Bevelhebber en een Blanke zig bevonden, de laatste een Deserteur zynde, welke de Rebellen overal verzeld had. In deze ontmoeting is maar een van ons Volk gequetst, zynde een moedig jong Hollands Officier, wiens naam niet gemeld word.

Het

Het overschot der Rebellen is hen in de Bosschen ontvlugt, en zal zekerlyk kort na deze Nederlaag vernield zyn. Kaptein Smith gebruikte de gevangene en zyn eige manschap tot het oprechten eener Borstweering, welke hy ras sterk genoeg maakte, om het tegen 500 mannen ten minsten uit te houden. Weinigen tyd daarna kwam ook, volgens afspraak, een welgewapende Sloep de Rivier op, en voegde zig by Kapt. Smith; zo dat nu de verzamelde magt der Rebellen niet in staat zal zyn hem van daar te delogeeren.

De Gouverneur der Berbice moet, volgens het geconcerteerde, den 19 December de Rivier opkomen, en zo mooglyk den 25sten dito voor de plantagie de *Peereboom* zyn. Hier is, een redelyk sterk Stene-Huis, op een ryzende grond; alwaar de Rebellen hunne meeste Ammunitie, Provisie &c. gebragt hebben, met voorneemen zo men zegt, om zich tot het uiterste te verweeren.

De Gouverneur zal omtrent 300 mannen by zich hebben, behalven het Volk van de Oorlogschepen en Koopvaarders, als ook der St. Eustatie Sloepen: zo dat volgens alle waarschynlykheid dit Gespuis ras uitgeroeit zal zyn.

De Negers, welke gevangen genomen zyn op *de Savonette*, hebben verklaart, dat de bovengemelde Blanke, die met hen geweest was hen dikwils heeft aangezet, om door het Land naar Demerary te marscheeren en dat Etablissement aan te tasten, het welk zy ook gedaan zouden hebben, indien zy geen tyding ontfangen hadden, dat de Engelse Troepen op de Rivier waren, en naderhand van de aankomst der manschappen door de Directeurs gezonden.

In Demerary den eersten January dezes jaars waren de Soldaten op differente Plantagien geposteerd, en bevonden zig aldaar de Schepen *de Hoop*, Kapt. Jean Baek, *het Land van Canaän* en *de Goede Verwachting*.

Magistraturen en Amptenaren.

Door Haar Ed. Gr. Mog. als exerceerende de Voogdy van zyn Doorl. Hoogheid den Prins Erf Stadhouder, zyn tot Burgemeesteren der Stad *Dordrecht* voor den tyd van twee Jaren verkozen de Heeren Mrs. *Cornelis de Wit* en *Jeronimus Kastleboom*.

Den 24 Maart zyn te *Bergen op Zoom* tot Regeerende Burgemeester dier Stad aangestelt de Ed. Achtb. Heeren *Morin* en *Faure*, en tot Schepenen, de Heeren *Cornelis van Bommel*, *Adriaan Baks*, *Jan Huspot*, *Jan Stoutens*, *Louis Kip*, *Pieter Biesman*, *Fransois Coenraad Hornman* en *Daniel de Brauw*.

Zyne Doorl. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolfenbuttel, Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot:

Tweede Major. Felix Westmuller, in 't Regiment van *Esscher*.
Kapitein. Gaspard Esscher . . . .

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Nimwegen* heeft de Wel Ed. Gestr. Burger Krygs Raad den 8 Maart (1764) ter gelegenheid van de heugbelyke geboorte - Verjaaring van zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erf Stadhouder, de Heeren van den Magistraat, nevens den Commandant, de Hoofd-Officieren en verdere Commandanten van de Bataillons van 't Garnizoen op het Raadhuis in hunne gewoone Vergader-Kamer zeer pragtig ter Middagmaal onthaald. Ten vyf uuren wierd onder het lossen van 't Kanon van de Wal, het speelen op de Klokken, het geschal van Pauken en Trompetten, en ander Musik het drinken op de Gezondheid van hoogstgedagte zyne Hoogheid op het plegtigste verrigt: Zynde wyders die dag zo by het gemelde Gezelschap als de Burgery van *Nimwegen* in alle Vreugde doorgebragt, zonder dat eenige Wan - Orde of Ongelukken voorgevallen zyn.

Den 9 Maart overleed te *Goes* in den ouderdom van omtrent 74 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Cornelis Keetlaar*, Oud Schepen en Raad dier Stad.

Den 12 dito stierf te *Groningen* in het 77ste Jaar zyns ouderdoms, de Hoog Ed Gestr. Heer *Wicher van Swinderen*, presideerende Burgemeester der gemelde Stad, mitsgaders Bewindhebber van de West-Indische Compagnie ter Kamer van Stad en Landen, enz.

Den 14 dito overleed in *'s Hage* in den ouderdom van omrrent 56 Jaren, de Hoog-Welgeb. Heer, Jonkheer *Jan van Borsselen*, Vryheer van Borsselen en der Hooghe representeerende zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince van Orange, als Eerste Edele in de Vergadering der Ed. Mog. Heeren Staten van Zeeland, der zelver Gecommitteer-Raden, en ter Admiraliteit, Gedeputeerde wegens gemelde Provintie ter Vergadering van haar Hoog Mog. Mitsgaders Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer van Zeeland.

Te *Ny Carleby* in Zweden, overleed dezer dagen zeeker *Jacob Simonsen Lassela*, in den ouderdom van omtrent 105 Jaren, hebbende 115 zo kinderen als kindskinderen, waar van noch 47 in leven zyn, voortgebracht, ook is te *Mysiöe* in 't zelve Koningryk gestorven eenen *Olof Stensson Berg*, eertyds Wachtmeester, geboren in 't Jaar 1660, met desselfs Vrouw 55 Jaren in den Echten Staat geleefd, en negen en twintig zo kinderen als kinds kinderen geteeld hebbende, in 't 104 Jaar zyn's ouderdoms overleden.

Op Donderdag den 16 dito zyn van *Amsterdam* na *Texel* vertrokken de Heeren Cornelis Schryver, Luitenant Admiraal, Van der Waayen, Schout by Nacht, Vlacq, de Haan, de Beer, Binkes. Hartog Vis en van Gennip, Kapiteins, composeerende den *Hoogen Krygs-Raad*, om de Muitelingen, van het Oost-Indisch Compagnie Schip *Nyenburg*, te recht te stellen; hebbende hunne eerste Sessie den 19 dito begonnen.

Den 17 dito overleed tot *Amsterdam* in het 83ste Jaar zyn's ouderdoms, de Wel Ed. Groot Achtb. Heer Mr. *Ferdinand van Collen*, Heere van Guntersteín en Tienhoven, enz. mitsgaders Oud-Burgemeester der gemelde Stad, zynde geboren den 11 April 1681.

Te *Enckhuyzen* heeft een Ouderling, (by het maken van eenen nieuwen kerkenraad geassisteerd hebbende) het ongeluk gehad naar huis gaande in het water, genaamd de Zuider Haven te loopen, en werd 's morgens met een wyde Jas aan dood, maar dat aanmerkelyk is, *dryvende* op het water gevonden.

Dit Jaar zyn na *Groenland* 125 à 126 Schepen gedestineerd, als; 67 à 68 van *Amsterdam*, één van *Dordrecht*, 6 van

Rotterdam, één van *Krimpen*, 4 van *Alkmaar*, 3 van *Hoorn*, één van *Monnikkendam*, 2 van *Wieringerwaard*, 20 van *Zaandam*, 2 van *Oost-Zaandam*, 4 van *West-Zaandam*, 3 van *Zaandyk*, één van *Wormerveer*, 2 van *de Koog*, 2 van *Jisp*, 5 van *de Ryp* en 1 van *Middelburg*.

Na de *Straat-Davids* zullen dit Jaar ter Walvischvangst in Zee steeken 40 Schepen, te weeten; 23 van *Amsterdam*, 8 van *Zaandam*, 2 van *de Koog*, 2 van *Zaandyk*, 2 van *Crommenie*, één van *Oost Zaandam* en twee van *Hamburg*, welke twee laatstgenoemde reeds met vyf Hollanders in Zee zyn.

Ingevolge eene naauwkeurige Lyst der geboorene en gestorvene perzonen in de volgende Steden en districten van het Keurvorstendom Saxen zyn te

	Geb.	Gest
Altenburg	54	99
Annaberg (Inspect. van)	2727	2652
Chemnitz	351	387
Dippoldiswalde	72	60
Döbeln	167	247
Eisleben	154	201
Görlitz	229	462
Johan Georgenstadt	129	140
Langensaltz	187	177
Lauban	180	326
Meissen (Insp. van)	1130	1258
Naumburg	158	255
Penig	116	131
Rosswein	99	165
Schlieben (Insp. van)	178	269
Spremberg	75	98
Torgau (Insp. van)	696	1013

Eene getrouwde Vrouw te *Alentaje* in *Portugal*, verscheide kinderen met haar man hebbende, verliefde in een ander man, welk desgelyks Vrouw en kinderen had, en hield verbooden omgang met den zelve. Om met deezen man te kunnen trouwen vermoorden zy haar man en kinderen, maakte zulks aan haar Minnaar bekend, en wilde dat hy 't zelve middel zou gebruiken, om zich van zyne kant mede vry te maken: maar daar toe niet kunnende besluiten veinsde zy, en verkreeg van hem de Nacht by haar te komen doorbrengen, wanneer zy hem, terwyl hy sliep desgelyks de hals afsneed; deeze Moorderesse is door de Strop ter dood gebragt; welk noodlot mede stond te treffen zeeker jongman die zyn Zuster willende verkrachten en haar niet kunnende meester worden, dezelve dood stak.

By Myne Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam* is vastgesteld en gepubliceerd geworden dat de dag der Verhuizing voor deezen Jare zal zyn op *Dingsdag* den 1 May (1764).

Den 26 Maart heeft te *Utrecht* de Hooggel. Heer *Johannes Christianus Rucker*, *J. U. D.*, *Juris Civilis & Hodierni Professor Ordinarius* in de Hoge Schole dier Stad, het Rectoraat van die Academie by het doen van een doorwrochte Oratie *de Jure Civili, Judiciorum Norma*, dat is, *Over 't Burgerlyk Recht*, *'t richtsnoer der Vonnissen*, plegtiglyk overgedragen aan den Hoog Eerw. en Hooggel. Heer *Gisbertus Bonnet*, *S. S. Theol. Doct. & Professor Ordinarius* in dezelve Academie.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier, onder voorzitting van D. *Wilhelm August Klepperbein* op Woensdag den 4 en 18 April (1764) gehouden te worden.

Vervolg van de Opkomst *der* Luthersche Gemeente *te* Culenburg (*ziet September* 1763. *bladz.* 116.)

Zedert dien tyd, is de voorz. Religie in de meergemelde Gasthuys

huys Kerk altoos openbaarlyk ſonder de minſte interruptie geexcerceert, met verſcheide Privilegien begunſtigt, ende ook met een fraay orgel verciert geworden.

Naam Lyſt der Predikanten.

Volgens het verhaal van Brand, in zyn Hiſtorie der Reformatie hadde Floris van Palland, Grave van Culenburg een van de hoofden der Edelen, de Kerk zyner Stad, toen de Predikanten in Braband en Vlaanderen vaſt doordrongen, zelfs doen Reformeeren en van Beelden zuiveren, ook liet hy daar zeeker Leeraar, genaamt:

Gerardus, opentlyk prediken, om deezen te hooren quam veel Volk uit de omleggende plaatſen, ook uit Holland, daar wel veele gevonden wierden, die de Reformatie in 't heimelyke gunſtig waaren; maar het getal der geenen die 't belyden derfden, was tot nog toe zeer klein geweeſt; dog die weinige ziende hoe men over al yverde, begonden, met malkanderen, en met de Predikanten hier bekent, in beraad te leggen, of 't geen tyd waare om ook in Holland openbaar te prediken; maar toen waaren daar ſlegts twee Predikanten. Verder zegt hy:

In de eerſte Geeſtelyke Rekeninge, welke is 1581. en eenige voorgaande, vind men, dat in denzelven Jaare alhier is Predikant geweeſt eenen

Jacobus Postelins; Dat de zelve in den Jaare 1581 van hier na elders vertrokken is, en in zyn plaats wederom beroepen eenen

Wilhelmus Niger; Dat men meede vint, dat geduurende de voorz. en volgende Jaaren zig nog daar en boven alhier heeft onthouden eenen

Jacobus Michael, welke de Kerke alhier en tot Syderveld waar genomen heeft, en daarvoor uit de Geeſtelyke Goederen is geſalarieert

Johannes Martini, welke de Kerke alhier, als meede tot Everdingen en Syderveld heeft bedient gehad, maar 1581 meede is vertrokken.

Hier dient geobſerveert te worden, dat volgens het Placaat door Graaf Floris geëmaneerd 1566. alhier de Reformatie ingevoert is conform de Augsburgſe Confeſſie, en daarom de Predikanten tot den Jaare 1581. van die Confeſſie geweeſt zyn; maar terwyl Graaf Floris de tweede, Zoon van den eerſten is opgevoed inde Gereformeerde Religie, zo is zonder diſput dat Hermanus Bergius, die hier geſtaan heeft 1602 en nog by gekomen 1606 Adamus Bellichius, beide Gereformeerde Predikanten zyn geweeſt; maar na dato toen na het uitſterven der Graaffelyke Linie van Palland, dit Graafſchap gekomen is aan de Graven van Waldek, die de Augsburgſche Confeſſie toegedaan waaren, is daar weder als Luthers Predikant beroepen

(*Het vervolg hier na.*)

NAAM-

NAAM-LYST der Overledenen die *Begraven* zyn binnen Amsterdam, sedert den 6 *Maart* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 6 Maart.

Bemina Steur Weduwe van Abraham de Vicq. N. K.
't *Kind* van Gerrit Lebbink. N. Z. K.

Woensdag den 7 dito.

Hendrik Jacob Lemmers. L. O. K.
Engeltje Warnaars, Weduwe van Mathys Huerstor. K. K. H.
Aagje Takense Blauw Huisvrouw van Alexander van den Berg. N. O. K.
Anna Elisabet Kramer, Huysvrouw van Hendrik Willem Vry. A. K. H.
't *Kind* van Daniel van Pruyssen Mouriſſe. O. K.

Donderdag den 8 dito.

Mr. Cornelis Calkoen. *Gedesigneerde Ambassadeur van den Staat, der Vereenigde Nederlanden by de Ottomannische porte.* W. K.
Samsom. Gillet. W. A. K.
Jasper Brouwer, Mr. *Scheepsboorder.* O. O. K.
Petronella Vos, Huisvrouw van Jan Walles. E. Y. K.
't *Kind* van Jan Andries Schierhout. N. Z. K.

Vrydag den 9 dito.

Dirk Louwekens, *Schipper op Leyden.* N. K.
Ybrant Corneliz, *Vlot Schuytevoerder.* E. Y. K.
Dirkje de Wit, laast Weduwe van Jan Meyer. N. Z. K.
Maragreta de Wit, laast Weduwe van Maghnus Pietersz. L. O. K.
Elisabeth Bosman Huysvrouw van Hendrik Neuman. N. K.
Elisabeth van Gelder, *Linne bewaarster in 't Diacanie Oude Vrouwe en Mannenhuys.* Z. K.

Zaturdag den 10 dito.

Gillis Van Dyk. W. K.
Immetje Haan, Huysvrouw van Dirk Kuyper N. O. K.
't *Kind* van Hermanus Buddten. N. K.
'*tKind* van Hendrik Omeyer. Z. K.

Sondag den 11 dito.

Cornelia van Keulen, Huysvrouw van Arie Yserman. L. K. H.

Maandag den 12. dito.

Evert Wassenberg, Mr. *Kastemaker.* W. K.
Dirk Smeyers. L. O. K.
Jan Philip Nobbé, *Distelateur.* L. O. K.
Gerrit van den Bergh *Mr. Schoenmaaker.* L. K. H.
Anna Bruninik, Huysvrouw van Jan van Vollenhoven. N. K.

Dingsdag den 13 dito.

Bastiaan Kruyk. N. O. K.
Willem Hendriks, *Scheeps Timmerman.* O. Z. K.
Christiaan Zwaanhuysen N. Z. K.
Elisabeth de Ru, laast Weduwe van Gerrit Bakker, O. O. K.
Anna Maria Bosch, Huysvrouw van Hendrik Meyer N. Z. K.
't *Kind* van Cornelis Lodder. Z. K.
't *Kind* van Benjamin Bosma. N. O. K.

Woensdag den 14 dito.

Hendrik Groeneveld, *Hoender en Vogel Kooper.* O. K.
Sibile Guerin, Huysvrouw van Nathan Correch. W. K.
Sophia Gant, Huysvrouw van Mattheus Winsser. L. N. K.

Donderdag den 15 dito.

Albertus Ditelaar. W. K.
Hendrik van Eyl, Junior. N. K.
Jan Rykhof, *Schuytevoerder.* L. N. K.
Maria Elsabe Mulder, Weduwe van Pieter Schuur. Z. K.
Barentje Keur, Weduwe van Roelof Harmensz. N. O. K.
Aaltje van de Weetering. W. K.
't *Kind* van Hermanus van Gellecum.

Vrydag den 16 dito.

Geertruy Bosman, laast Weduwe van

Klaas

Klaas Houtman. E. Y. K.
Ida Del, Weduwe van Andries Heylman. N. K.
Anthonia Wilhelmina Groothuysen, Huysvrouw van Willem Schuur. O. Z. K.
Maria Vriends, Huysvrouw van Roelof Fooken. N. Z. K.
't *Kind* van Gysbert van der Hoop. N. K.

Saturdag den 17 dito.

Rebekke Silvester, Huysvrouw van Frederik Kelger. L. N. K.
Hendrika Woudenbergh, Huysvrouw van Hendrik Struvé. W. K.
Annaatje van Halderen, Huysvrouw van Hendrik Tiedeman. Z. K.
Maria Catharina Elisabeth Jansen. Z. K.
Margareta Lanoy. W. K.
't *Kind* van Jan Scheffer. N. Z. K.

Sondag den 18 dito.

Eldert Grashoorn. L. K. H.

Maandag den 19 dito.

Charles Pieter le Caan. N. K.
Maria Anna Duran. O. O. K.
't *Kind* van Jan Frans Eitelwyn. W. K.

Dingsdag den 20 dito.

Johanna Greuning, Huysvrouw van Achilles Gerard Ummethum. L. O. K.
Catharina Eyloff. N. O. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 19 *Maart* 1764, geveyld:

Baangragt (*C. Huysman*, *D. van Schorrenberg*, *P. Poursoy de Jonge*, en *A. Hanenberg*. Een Huis en Erve, op de) het zevende van 't Spiegel Pleintje. *f* 1325, in slag *f* 80, verkogt.

Brouwersgragt, (*J. Broekhoven*, *J. van Dyl de Jonge* en *D. G. Römer*. Een Huys en Erve, op de) het tweede Huys van de Palmstraat. *f* 5225, in slag *f* 500 verkogt.

Buiksloot (*L. Groen en N. Bremer*, Een Thuin en Huizinge, genaamd Selden Rust, te) aan de hoek van 't Moolenpad. *f* 1350, in slag *f* 150, verkogt.

Diemermeer, (*E. Croese*, Een Thuyn en Huysing in de) in de Paauwenlaan. *f* 700, in slag *f* 10 opgehouden.

Haerlemmer Houttuinen, *A. Menssendyk Alle Alens*, *C. Menssendyk* en *G. Jorman*, Een Huys en Erve en een groote Houtloots daar voor, in een Koopsn de) genaamt de Groene Marsch. *f* 17700, *f* 300, opgehouden.

Lange Leidsche Dwarsstraat, (*D. van Schorrenberg M. van der Linden* en *A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, in de) *f* 1975, in slag *f* 2 verkogt.

Nieuwe Heerengraft (*J. Posthumus*, *J. Senator Abrahamsz.* en *M. de Crasto de Jonge*. Een Huis en Erve, op de) over de Plantagie. *f* 23000, in slag *f* 1800, opgeh.

Prinsegraft (*I. van Eyk*, Een derde in een Huis op de) het derde bezuiden de de Roozengragt. *f* 2200, in een slag 70, verkogt.

Prinsegragt (*B. Tideman*, *G. Rebel* en *J. Broers*, Een Pakhuis en Erve genaamd Flora, op de (over de Leidsche Kruisstraat. *f* 13300, in slag *f* 500, verk.

Rokkin (*D. van Schorrenberg*, *M. von der Linden* en *A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, op 't) by de Weide Capelsteeg *f* 7050, in een slag, *f* 450 verkogt.

Vegt (*C. Pullen*, *C Holmeker* en *D. van Schorrenberg albier*, en *A. Weede te Utrecht*, Een Hofsteede genaamt Vegtensteyn, met zyn Huysinge, Stallinge, Weyland &c. aan de Rivier de) aan Maarsen. *f* 15400, *f* 100, opgehouden.

Warmoesstraat (*J. de Stoppelaar*, *P. B. Bunel* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve in de) op de Noorderhoek van de Schouteteeg, en een Agterhuis op het Franche Hofje. *f* 20000, in slag *f* 3600, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
Voor de Maand APRIL 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

Dat de Suppliant volkomen bewust is, en vertrouwt ten genoegen, by zyne Memorie, te hebben betoogd en bewezen, dat al wat de Admiraal, by zijn Bericht, tot nadeel van den Suppliant heeft ter neder gesteld, gegrond is alleen in zyne van voor lange jaren opgevatte haat tegens den Suppliant, en welke, eindelyk, alle palen van civiliteit is overgetreeden, en uitgeloopen tot de allerenormste mishandelingen, waar van men, denkelyk, geen exempel onder beschaafde menschen vinden zal; en zulks ter gelegenheid dat de Suppliant, by eene Memorie, hadt gedetailleerd de redenen, om welken hy hadt moeten discreperen van het Advis van den Admiraal over de Precautien, die hy meende dat zouden konnen worden in 't werk gesteld tegens het verongelukken van Schepen op het Gom.

Dat de Suppliant, niettemin, wierdt geïnformeerd dat de Admiraal hadt konnen goedvinden om, by circulaire Brieven, den aenzienlyke Collegien, onvoorzichtig en voor den Suppliant lesief, te stellen als of hy konde voorzien dat, in opzichte van de Differenten, tusschen den Suppliant en hem Admiraal, door de Vrienden *van den Suppliant* de pot zoude worden toegedekt en de zaak gesmoord, *vanterende als of hy daerom bevoegd was* zich zelven provisioneel justitie te doen.

Dat de Suppliant zich daar door wederom op nieuws ondragelyk vindt geledeerd door den Admiraal, dewyl, indien men een gezonden zin zal geven aan de gemelde vantises, de Admiraal aen al de waereld zoekt te doen voorkomen, als of de Suppliant, zich schuldig kennende aan de zaken, door den Admiraal tegens hem ingebragt, door zyne Vrienden by Uwe Ed. Mog. zoude uitwerken dat Uwe Ed. Mog. de Differenten, tusschen den Admiraal en den Suppliant, zouden laten blyven onafgedaan.

Dat de Suppliant dus wordt genecessiteerd, door het onbetamelyke en aan de waarheid te kort doende gedrag van den Admiraal Schryver, zich te adresseren aan Uwe Ed. Mog., en te herhalen zyne ootmoedige bede tot afdoeninge van de meergemelde differenten tusschen den Admiraal en den Suppliant.

Dat, gelyk de Suppliant niet door zyne Vrienden is doende, hy ook zelve niet is verzoekende eenige Gunst of Gratie, in opzichte van de gemelde Differenten; dat

by Suppliant, alleenlyk ten deze, met de uiterste veneratie, is smekende om te mogen erlangen Afdoening en Uitspraak in de gemelde Differenten, zoo als Uwe Ed. Mog., naar derzelver gewoone wysheid en equiteit, zullen bevinden dat de Waarheid en Justitie komen te vorderen; immers, en in allen gevalle, dat Uwe Ed. Mog., provisionneellyk aan den Suppliant gelieven te verlenen een Declaratoir, dat de zaak van het gemelde Schip, en des Suppliants gehouden gedrag, na volbragte reize en gedaan raport, is geëxamineert en afgedaan.*

En indien, onverhopenlyk, by Uwe Ed. Mog., omtrent de voorschreve verzochte promte Reparatie van Eere tegens gemelden Admirael, eenige hæsitatie mogte resideren, alsdan, ten dien opzichte, aan den Suppliant te permitteeren om den Admiraal Schryver voor Uwe Ed. Mog. te mogen conveniëren, en tegens hem Admiraal Eisch te doen in cas van Injurie, ten dien einde te fixeren een dag, en voorts te stellen zeer korte en precise termynen.

't Welk doende enz.

JAN HOEUFFT.

De Ondergeschreven zal by provisie gene andere remarques op dat Lasterschrift maken, dan alleen, dat Capitein Hœufft by het zelve zonneklaar aantoond, dat hy een *gegrond* en *behoorlyk examen* nopens het *verzeilen* en *verlaten* van het onder zyn Commando geweest zynde Schip ten alleruiterste schroomd, aangezien hy, om zulks te onduiken, verzoekt, en wel (*quasi*) provisioneel, „ dat de Raad ter Admiraliteit hem zoude geven een *Declaratoir* dat de zaak „ van het gem. Schip, en deszelfs gehouden gedrag, na volbragte reize, en „ gedaan raport, was geëxamineerd en *afgedaan* ".

Boven dien kan dat verzoek van gene ongerymdheid vrygesproken worden, vermits daar by, onder de benaming van een *Declaratoir*, beoogd word ene *effective Sententie*, waar by Capitein Hœufft *buiten behoorlyk onderzoek*, van alle wandevoir zou worden *vrygesproken*, en gevolglyk de Ondergeschreven provisioneel zou worden verklaard, Capitein Hœufft te hebben *geïnjurieerd*; en welk *Declaratoir* zou gegeven worden door een Collegie, 't welk Capitein Hœufft als *Regter* over zyne Actie van pretense injurie *verkiest*, maar 't welk, met alle eerbied gezegd, gene cognitie over die Zake vermag te nemen.

Dit ongerymd verzoek is dan ook by provisie aan Capitein Hœufft afgeslagen, en hem „ alleen overgelaten, ten opzigte van het institueeren zyner „ Actie voor welgem. Collegie (uit kragte van Hunner Hoog Mog. Resolutie, „ de *dato* 25 November 1761) zulks te doen, zo en in dier voegen als Capi„ tein Hœufft te rade zoude worden ".

Dit Appoinctement heeft Capitein Hœufft ganſch verkeerdlyk opgevat, even als of hem daar by permissie ware gegeven, den Ondergeschreven voor het voorgem. Collegie in cas van Injurie te convenieeren, zo als ad oculum zal worden gedemonstreerd in de hier agtergeplaatste *Memorie van Rechten*.

Hy is vervolgens in dat abusif begrip blyven persisteren, en heeft ten blyke van dien, op den 22 *December* 1762 gepresenteerd het volgende Request:

CO-

* Deese Periode, als de verdre valsche stellingen in deese gemelt, hadden haar Edelmogende zorgvuldig uyt gespaart, in het Copie door den ondergeschreeven versogt aan hem te geven, ten voordeelen van de Capt. Hœufft, daar by! zyn requeſt wel geapostileerd. tot Loodsman dienende, Egter! verzeild hy zyn vals geantameert Proces zoo wel, als zyn Schip.

COPIE.

Aan de Edele Moogende Heeren Gecommitteerde Raeden ter Admiraliteit Residerende binnen Amsterdam.

Geeft eerbiediglyk te kenne Jan Heufft, Capitein Commandeur ter Zee, ten dienste dezer Landen.

Dat hy Supplt. sedert den Jaere 1724. zynde geweest is 's Lands Dienst ter Zee als Adelborst, Luitenant en Commandeur; vervolgens in den Jaere 1736, de eere gehad heeft, door Haar Hoog Moog. goedgunstelyk te warden aangesteld tot Kapitein onder het Ressort van de Admiraliteit te Amsterdam:

Dat den Suppli. verder door U Edel Moog. in den Jaere 1737 en 1738, is geëmplojeert om te Commandeeren 's Lands Fregat het Zeepart; en in den Jaere 1742 en 1743, het 's Landts Fregat de Dolphyn, en in den Jaere 1746 's Landts Schip van Oorloge Edam, en nevens het zelve een Esquadre van zes Scheepen van Oorloge en verscheide Hoekers en Galjoots; en in den Jaere 1749 en 1750, 's Landts Oorlogschip Hilversbeek; en laestelyk in den Jaere 1759 en 1760, 's Landts Oorlogschip de Batavier, en, nevens het zelve noch vier Oorlogscheepen; hebbende den Suppliant vorders de eere, van door U Edel Moogende, in desen lopende Jaere 1762, aangesteld te zyn tot Capitein Commandeur ter Zee.

Dat het is gebeurt dat U Edel Moogende hebbende gerequireert een Krygsraad te houden op den 9 Maart des Jaers 1761, vervolgens, door aenleiding van het Advis of Uitspraek, in denzelven Krygsraed gegeven of gedaen, hadden goedgevonden, om van denzelven Krygsraad te verzoeken, dat dezelve aan U Edel Moogende zouden suppediteeren, zodanige middelen en præcautien, als gemelde Krygsraad zoude vermeinen dat in 't werk zoude kunnen werden gesteld tegens het verongelukken, of vastraeken van Scheepen op het Gom, en andere Droogtens, in het passeeren van de Noordzee, en de Hoofden tusschen Engeland en Vrankryk.

Dat dezelve Krygsraad op den 10. Maart 1761, binnen de Stadt Amsterdam is gehouden, waar by den Luitenant Admirael Cornelis Schryver, als Præsident, en den Supplt. als een Medelit, hadden geadsisteert.

Dat genoemde Heer Præsident in de gemelde Krygsraad zyn Advis, het welke bereits in geschrift gebragt was, hadde doen voorleezen, houdende het zelve Advis eenige middelen, welke denzelve, als Dienstig tot het voorsz. einde, waeren voorgekomen.

Dat vervolgens de andere Leeden van gedachte Krygsraad, na eenige bedenkelykheeden op het voorsz. Advis gemaekt te hebben, hen niettemin met het zelve Præsidiale Advis hadden geconformeert.

Maar dat den Supplt., niettegenstaande in het zelve gevoelen, de Vryheit gebrukit hadde, in gemelde Krygsraad te declareeren, dat hy zich met het voorsz. Advis niet konde conformeeren, dat hy (onder Correctie) van begrip was, dat van de middelen, door den Heer Præsident voorgeslagen, niet konde werden ingewagt het bedoelde effect, dat hy Supplt. geene andere middelen hadde konnen uitdenken dan dewelke bereits in het werk gesteld wierden, bestaende hoofdzaekelyk in het aanstellen van kundige Officieren, *en dat wederom deeze zich ten allen tyden waekzaem en nuchteren houden, en, zoo als by het Reglement is geördonneert, God Almachtig om zyne hulpe aanroepen: hebbende den Suppliant vervolgens noch in geschrifte gesteld de specificque redenen, waerom hy zich niet hadde*

de konnen conformeeren met het Advis, door voornoemde Krygsraad op den 13. Maert 1761. uitgebragt, en welke redenen door den Suppliant, by wyze van Memorie, aan U Edel Moogende zyn gesuppediteert.

Dat den Supplt. vervolgens het byzonder ongenoegen heeft moeten ondergaen, van uit de informatien van deze en geene, te verneemen, dat den Luitenant Admiraal Schryver, niet alleen jegens den Suppliant zich uittelaeten in zeer Injurieuse termen, by zeekere Missive door hem in dato 6. Júny 1761 aan U Edel Moogende geschreeven; mitsgaders by zeekere Memorie, door hem, by wyze van zogenaemde Articulen geformeert op den 22 Mey 1761, en aan U Edel Moogende, met en nevens de gemelde Missive overgegeven, ter quasi beantwoording en pretense wederleggingе van de tegenstelde Advisen van den Suppliant over het geluit, in dato 13. Maert 1761 te Amsterdam, en te Dordrecht den 2. April 1761; *(zoo als men die heeft gelieven te baptiseeren,) maer daer en boven, om Copien van dezelve Missive en voorengemelde Articulen te doen koomen in veeler handen.*

Dat den Suppliant ten hoogsten geïnteresseert zynde, wat van de waerheit of onwaerheid dier bekoomeene informatie zyn mochte, en om een legael bewys in handen te hebben, de Vryheyt hadde gebruykt, zich by Requeste te addresseeren aen U Edel Mogende, met Ootmoedig verzoek, ten einde U Edel Moogende hem Supplt. geliefden te laeten toekoomen Copien Authenticq van de bovengemelde brief en Memorie.

Dat het voorsz. verzoek door de dadelyke daer op gevolgde ter handstellinge van de verzogte Copien, door U Edel Moogende, aen hem Suppliant zynde geaccordeert, den Supplt. met verantwoordinge, tot zyn grootste verwondering en Leedwezen, heeft moeten ontwaar worden, dat het voorsz. gevoelen van den Suppliant, discreperende van het Præsidiale Advis, hadde uitgewerkt dusdanige indigne en indiscreet effect, dat het even daeromme den genoemden Luitenant Admiraal had kunnen gelusten, ten opzichten van den Supplt., zich in 't Generaal te emancipeeren en triviale, dog teffens zeer læsive bewoordingen en uitdrukkingen, en boven dien particulierlyk tot lasten van den Suppliant te brengen, dat hy zyn Schip Hilversbeek twee-à-driemaalen in eene Reis aan de grond gezeilt, en het zelve zoude verlaaten hebben; *een verwyt welke uit haeren eigen hoofde dies te atrocer injurie uitlevert, om dat, byaldien dezelve conform der waerheit waare, den Supplt. ten hoogsten strafbaar zoude zyn geweest.*

Maer welke daerenboven ook zoo om de notoire onbevoegtheit van den persoon, welke dezelve doet, als in Considerатie van de tyd op welke, en de gelegentheit by welke dezelve gedaen word, mitsgaders om de pretense faiten waer over dezelve roulleert, niets anders geconsidereert kan worden haer source genomen te hebben, dan alleen uit een verregaende opzet, om den Supplt. ten hoogsten te beleedigen; vermits het althans twaelf Jaeren is geleeden, dat door den Supplt. het Commando over het Schip Hilversbeek is gevoert, en over welke den Suppliant; na volbragte reize, en uitgevoerde Commissie, mitsgaders gedaen rapport; als-mede na het beeedigen van Attestatien, door Opper- en Onder Officieren (op dat Schip de Reis mede gedaen hebbende) en verder naeukeurig onderzoek, nimmer wegens eenig wandtain gereprocheert, min noch deswegens is geactionneert geworden.

Het vervolg half May 1764.

ASIEN. Aleppo: Met den aanvang van het Jaar 1764. heeft men alhier naricht ontfangen, dat *Keering-kan*, van Ispahan naar Tauris gaande, om zich aldaar tot Koning van Persien te doen kroonen, byna de helft dier Stad, uit haat tegen deszelfs Inwoonders, in eenen Puinhoop heeft doen veranderen; hebbende insgelyks vier Princen van het Koningryk gearresteerd en vervolgens gevangelyk naar Ispahan weggevoerd. De Troepen, genegenheid voor gemelde Princen hebbende, hebben eene deputatie aan *Keering-kan* gezonden, om van dezelven het ontslag hunner Opperhoofden te verzoeken, en op gedaane weigering gemuitineerd, en den weg naar Ispahan neemende zich reeds meester van die Stad gemaakt: men geloofd dat het *Keering-kan* bezwaarlyk zal vallen om ze wederom van daar te verjagen.

AFRICA. *Caap de goede Hoop.* Den 7 October 1763 vertrokken van deeze Rhede ter bevordering hunner reize de Schepen *de Vrouwe Petronella Maria* en *de Oranje Zaal*; den 12 't *Huis ten Donk* na Batavia; den 19 *Giesenburg* na Cylon; en den 4 November *Lapicnenburg* en den 12 dito *'s Gravensande* na Batavia.

Daaren tegen arriveerden alhier uit het Vaderland, den 18 November *Duinenburg* Schipper M. G. Lehman, van de Kamer Zeeland; den 25 December *de Gouverneur-Generaal*, Sch. Gerrit Harmeyer van Delft; den 29 dito *Zuid-Beveland*; Sch. Huibert van der Kneu, uit Zeeland; Den 30 dito *Schagen*, Sch. Klaas. Arjens van Hoorn en den 31 dito *de Vrouwe Elizabeth*, Sch. Pieter Breugels van Rotterdam, van dewelken het Schip *Duinenburg* den 31 Decemb. de reize wederom heeft voortgezet en eerlang staat gevolgd te worden door *de Vrouwe Elizabeth* en *Zuid-Beveland*.

Wyders hebben wy alhier zien aankomen, de twee volgende Retoer Schepen, ten weeten den 25 December *de Baresande*, Schip. Pieter de Leur, als Voorzeilder, voor de Kamer Enkhuyzen en den 2 January 1764 *de Vrouwe Geertruida*, Kap. M. J. van Everding van der Nieuwpoort, als Commandeur over de Retoervloot, welke voor dit Jaar 1764, zal bestaan in de volgende Scheepen; namelyk, voor de eerste bezending derect van *Batavia* de gemelde Commandeur van de Vloot; *Ouder Amstel*, Schip Symon Both, beide voor de Kamer Amsterdam; *de Burg*. Sch. Dirk Wagtels, en *Noord-Nieuwland* Sch. P. N. Ideman, beide voor Zeeland; *Bleiswyk*, Sch. B. Bigon, voor Delft; *Blydorp* Sch. P. Broman voor

voor Rotterdam; *Oosthuyzen* Sch. Jan Mulder, voor Hoorn, en het Schip *Baresande* hier vooren gemeld voor Enkhuyzen. Over Ceylon, *Overnes* Sch. J. Holst, de *Drie Papegaayen* Sch. Volkert Groenwegen van Oudshoorn, *Vryburg* Sch. J. Wieben en een vierde 't welk noch uit het Vaderland verwagt wierd Over Bengalen, *Welgelegen*: Sch. J. Molesteen, voor de Kamer Amsterdam; *Vlissingen* Sch. P. Visser, voor Zeeland; *de Vrouwe Cornelia-Hillegonda*, Sch. S. van Daalen voor Delft; en *Deunisveld* Sch. R. Dykveld voor Enkhuyzen; en Over China, *Sloten*, Sch. Chr. Hagerop, *'t Huis te Byweg* Sch. D. van Mastrigt en *Westerveld*. Sch. H. Bruns.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De betaling der Soldy aan de Janitsaren, is alhier met de uiterste orde volbragt, en als na gewoonte gevolgd geworden door presenten van den Sultan aan den Groot Vizir tot publik bewys van het genoegen, 't welk de Groote Heer in deszelfs iever neemt om de goede order en rust te handhaavenen: De gem. Geschenken bestaan in een kostbaare Peltz van Hermelyne Vel, en een Turks Mes met Diamanten bezet, en zyn door den *Selictar Aga*, of Zabel-drager des Sultans, aan den Groot-Vizir ter hand gesteld, dewelke dien *Aga* vereerde met een eer fraai en ryk opgetuigd Paard, een fraaye Pels, en 500 Beursen, of 10 duiz. Piasters aan Zilver Geld.

In plaats van den onlangs overleeden Vorst van Walachyen *Constantin Rackowitz*, is de Prins Stephanitza, zyn Broeder, en derde Zoon van wylen den Vorst Michaël, tot Vorst van Wallachyen benoemd.

De Prins Dolgourocki, die de komst der Keyzerinne van Rusland tot den Throon, aan de Porte heeft bekend gemaakt, is den 29 February van hier na Petersburg gekeerd.

Men ziet alhier een schryven gedagteekend te *Smirna* den 24 February (1764) zynde van de volgende inhoud:

De Heer van Harcourt de Harovilie, zynde een Edelman uit Normandyen, *is gister van* Delly, *Hoofdstad van INDOSTAN, alhier gearriveerd: Hy is van* Delly *voorn. te Land na* Surate, *van* Surate *ter Zee na* Bassora *en van de laatstgem. Plaats te Land herwaards gekomen, en niet veel langer dan drie Maanden onder weg geweest: Morgen vertrekt hy na Constantinopolen met Depeches betrekkelyk op zeer aanmerkelyke Revolutien, dewelke in de Indiën gebeurd zyn.*

Schach-

Schach-Zadah, *Zoon van* Allum-Geer, *de laatste GROOT-MOGOL of Keyzer, heeft, na dat hy de handen zyner Vyanden was ontsnapt, met bystand van de Indiaanen, die aan zyn Huis verknogt waren*, Delly *bemagtige, en alle de* Noordsche Provincien *hebben zig onder zyne Gehoorzaamheid begeeven; maar in het Zuider-Gedeelte van het Ryk heeft* Coffin Aly-Cauwn, *zoo door Kuiperyen als door groote Sommen Gelds, dewelke hy op zyn tyd heeft doen uitdeelen, zig van* Bengalen *en* Golconda *weeten meester te maaken. Deze schrandere Staatsman heefd de Troeppen, welke een Europeaanse Gouverneur had afgedankt, in zyn dienst genoomen, en zig van dezelve met een zoo goeden uitslag tegen hem bediend, dat hy hem niet alleen van* Patna *en* Calcut *maar ook uit geheel* Bengalen *verjaagd heeft. Vervolgens heeft hy de Commercie voor alle Europeaanen vry verklaard, en de Monopolie, die in dat Land zedert de bemagtiging van* Pondichery *was ingevoerd, afgeschaft.*

PORTUGAL. Lissabon. De ongeregelheden, waar van wy in ons voorgaande Stuk bladz. 69. gesprooken hebben, zyn door de maatregelen van het Ministerie gestuit; de publique veiligheid is hersteld en men hoord thans van geen kwaad. Het Oorlogschip dat van *Phernambucq* herwaards stond te komen, en gelyk men meende, de overige der Muitelingen van het Hollands Oost-Indisch Compagnies Schip *Nyenburg* stond overtebrengen, blyft zo lang weg, dat men begind te twyfelen, of het zelve wel zal vertrokken weezen, en dienvolgens begind men te geloven, dat die Muitelingen van voorsz. *Phernambucq* na *Rio de Janeiro* zullen ingescheept zyn geworden, om van daar naar deeze Stad te stevenen.

ITALIEN. Romen. In één brief van *Macerata* geschreven en in een publiek Nieuwspapier eener nabygeleegene Stad, werd het geval, (gemeld in ons stuk voor January (1764) bladz. 8.) ten vollen bevestigd. De Jezuït *Malagrida* werd in de gedachte Print verbeeld als een Missionaris met Crucifix in de hand en een Latynsche spreuk boven het hoofd, dewelke in het Nederduitsch aldus luid: *Hoe is de Vyand ontstoken tegen den Heilig?* Onder het afbeeldzel staat in 't Latyn het volgende, en in het Nederduitsch aldus luidende;

P. Gabriel Malagrida, een apostolisch Man, van de Societeit Jesus, geboortig in Italiën, beroemd door zyn heilig Leven en bedrevene Miraculen, door zyne onsterffelyke Verdiensten voor het Portugeese Koningryk en Volkeren, zeer bemind by den Allergetrouw-

stem

ſten Koning *Johannes* V., by de Koningin *Maria Anna* van Ooſtenryk, in goddelyke en geeſtelyke Zaaken getrouwe Raad, ten hoogſten aangenaam en eerwaardig, benyd alleen by den Satan en desſelfs Aanhangeren en Dienaars; die, in *Marignan* en *Braſil* tot zyn heilig Miniſterie zeer verzogt zynde, het Gebied van Chriſtus en van de Koning onder de Barbaaren heeft voortgeplant; die de Godvruchtigheid onder de Chriſtenen heeft herſteld en vermeerderd; die wyd en zyd voor de Jongelingen Queek Schoolen, en voor de Vrouwelyke Jeugd Kloosters heeft geſticht; en, deze Zaaken verricht hebbende, door oneindige Arbeid, en met duizend Lyfs Gevaaren uit de Indiën weder in Portugal herroepen is; alwaar hy zig bevlytigde met de bedurvene Zeden der menſchen te beſtraffen, door eene Aardbeving te Liſſabon, die hy ſchuddede, om eene heilzame Vrees te verwekken: Na dat hy byna 40 Jaren alleen tot Nut en Heil gewerkt had, wierd hy beſchuldigd als Stoorder der gemeene Ruſt, met eene verzonnen Zamenzwering tegen 's Konings leven eerſt uit de Stad verjaagd, en eindelyk met verkrachting van alle goddelyke Rechten gevonniſt, maar in 't algemeen onſchuldig verklaard: Echter heeft hy, met veel Traanen en Gekerm der deugdzaamen, en onrechtvaardige Moord kloekmoedig en godvruchtig geleden te Liſſabon den 20 September 1761, en het 72ſte Jaars zyne Ouderdoms. Verſcheidene der bovengemelde Portraiten zyn reeds in yders handen: Men twyfeld niet, of de Pater-Generaal der Jeſuiten heeft daarin de hand gehad; hoewel hy zulks ontkent; In de gemelde Koffer is ook gevonden een Manuſcript, behelzende het Leven van *P. Malagrida*, en eene Apologie wegens de Zaaken van Portugal; als mede van veel Exemplaren van het Tractaat van den Biſſchop van *St. Pons* tegen den Biſſchop *Soiſſons*.

De Ingezetenen der naburige Dorpen in meenigte herwaards gekomen zynde om 't Brood, 't geen de Paus ten zynen koſte in 14 Ovens voor de Armen dezer Stad deed bakken en uitdeelen, weg te halen, heeft zyn H. om die wanordes te verhoeden 14 andere Ovens geſtelt, in welke thans ook voor die Dorplingen gebakken word; doch de 14 Commiſſariſſen, door den Paus over de uitdeeling van dat Brood geſteld, hebben dien laſt van hunnen hals geſchoven, vermits het getal der Landlieden meer en meer toeneemt; ook komen van alle kanten meer en meer Pelgrims herwaards, dan men gemeenlyk tegens de goede Week ziet arriveeren; waarom de Congregatie van 't Hospitaal der Drievuldigheid den Biſſchoppen van den Kerkl. Staat aangeſchreeven heeft, dat zy gene Pelgrims die van Plaatſen komen, verder dan 100 Italiaanſe mylen van hier gelegen, ontfangen zal.

De-

Deeze zo liefdadige zorgvuldigheid van 't Hoofd der R. Kerk, en de groote schaarsheid der Graanen, heeft de arme Landlieden in zoo groote meenigte herwaards doen komen, dat men genoodzaakt is geweest de Poorten deezer Stad te sluiten, en alle onnutte vreemde Perzonen daar uit te doen trekken. Den 1. April (1764.) heeft men een solemneele Processie te voet gehouden, waarby de Paus, het Sacro-Collegio, de geheele Clergie en de Geestelyke Ordens hebben geassisteerd, zullende daar mede zes achter een volgende dagen worden gecontinueerd, ten einde van den Hemel de droevige elenden die dit land dreigen af te bidden, en dat het den Allerhoogsten behaage eene genadige uitkomst te geven.

Napels. De hedendaagse Gebeden aan den *H. Januarius*, onzen Protector, geëindigt zynde, heeft de Aardsbisschop dezer Stad aangemerkt de steeds aanhoudende verdrietige omstandigheid der schaarsheid van Granen goedgevonden, nadere Gebeeden aan dien *H.* in te stellen. Ondertusschen bekomen wy meer en meer toevoer met Engelsche Schepen: ook komen thans Vaartuigen met Granen van Livorno en uit andere Italiaanse Havens, waar door de schaarsheid van Brood eenigzins begint te verminderen.

Venetien. Het jaar alhier met den eersten Maart beginnende, ziet men thans uit de Lysten der verscheide Parochien, dat gedurende het gepasseerde Jaar 1763 alhier geboren zyn 5213 Kinderen en overleden 5689 zo Kinderen als bejaarde lieden. 't Getal der Vondelingen was 432. Door de goede zorge van onze Regering is men in dezen Staat wel van Granen voorzien en derzelver prys daar door merklyk gedaald.

INGERMERLAND. Petersburg. Aangezien de bewegingen welke de Aanhangers van Prins *Carel van Saxen* gestadig in Coerland verwekken, heeft haare Keizerlyke Majesteit, hier van bericht bekomen hebbende, raadzaam geacht, by wyze van Declaratie aan haaren Minister te Mittau, den Heer *van Simolin* te doen uitvaardigen het volgende

RESCRIPT.

Door Gods Genade, Wy, CATHARINA II., *Keizerin. en zelf Heerscheresse aller Russen, enz. enz. enz.*

WY hebben niet zonder de uiterste bevreemding vernomen, dat zig in de Hertogdommen Courland en Simigallie als noch eenige

nige onrustige gemoederen bevinden, dewelke zich niet alleen aan hunnen rechtmatigen Heere, wiens onbetwistbre rechten Wy tot nu krachtdadigst ondersteunt hebben, en voorneemens zyn, ten allen tyden te handhaven, niet willen onderwerpen, maar ook noch andere van hunne meedebroeders verleiden, om in een zoodanige halsterrigheid en eigenzin voort te varen, allen schuldigen eerbied jeegens hunnen Landsheere uit de oogen te zetten, en door de strafbaarste ongehoorzaamheid jeegens hem, zich als Verstoorders van de algemeene rust in hun Vaderland te gedragen. Inzonderheid echter hadden wy nooit gedacht, dat de geweezene Landhofmeester en tans Saxische Kabinetminister *van der Howen* zich zoude hebben verstout om zich tot een aanvoerder van die qualyk gezinden op te werpen, dewelken alles, wat ten hunne opzigte geschied, alleenlyk aan hunne eigene hardnekkigheid en weederspannigheid te wyten hebben.

Vermids Wy nu, volgens onze grootmoedige intentien, strekkende tot bevordering van den welstand en de rust van die Hertogdommen, welke intentien den gantschen Lande ten genoegen bekend zyn, niet gedogen konnen of willen, dat diergelyke binnenlandsche verdeeldheeden en onrusten zich verder komen te verspreiden, zoo beveelen Wy u by deezen genadigst, aan den voorn. Saxischen Kabinet-minister van der Howen, als geweezenen Landhofmeester, en alle zyne aanhangelingen op 't nadrukklykste te kennen te geeven, dat Wy met het grootste misnoegen vernomen hebben, dat zy zich niet ontzien, allerlei middelen aan te wenden, om 't land teegen haren rechtmatigen hertog op te ruilen, zonder daar by eenigen acht te slaan op onze hen welbekende grootmoedige intentien, dewelken alleenlyk strekkende zyn, om 't algemeene welzyn en de binnenlandsche rust in hun Vaderland door de volkomene weederherstelling van hunnen Landsheer uit de werken; dat zy na alle vermoeden alleenlyk uit wraakzucht dus roekeloos en stoutmoedig te werk gaan, om dat zy van hunne ampten zyn afgezet geworden; dat echter noch de Hertog, nochte de Ridderschap en Landstenden daar van eenigzints de schuld zyn, maar dat zy zulks alleenlyk aan hunne eigene wederspannigheid, ongehoorzaamheid en onbetaamlyk wangedrag, moeten toeschryven, vermids, om dat na de gedane vermaaningen zoo van onzentweege, als van wegens den Hertog en van de toenmalige Land-vergadering geen acht hebben willen slaan, voor zyn Doorlt. den Hertog, en voor de Ridderschap en Landstenden niets ander is overig gebleeve, dan zulks ter handhavinge van de goede order in den Lande te doen, het geen dan ook door Ons voor billyk erkent en goedgekeurt geworden is; dat het zeer overbodig zou zyn, by aldien de voorn. van der Howen, en de geenen, die met hem eene taal voeren, naar Warschau wierden afgevaardigt, door dien toch gemakkelyk te voorzien is, dat zy, aangemerkt hun zeer gering aantal, niets in hunne roekeloze onderneemingen

zul-

zullen gewinnen, offschoon zy zich te vergeefs, vleijen, de overhand te zullen bekomen, of daar door hunne Meedebroeders noch meer in hunne boosheid en teegenkanting te sterken; dat Wy, in aanmerking van hunne nabuurschap met ons ryk, een groot belang in het welzyn van hun Vaderland stellen, en ons des te meer beyveren, om de rust en eendragt aldaar door de handhaving van hunnen rechtmatigen Landsheer op den vorstlyken zeetel te bevorderen; dat Wy daarom als noch in genade geneegen zyn, hen op nieuws en met allen ernst te vermanen, dat zy van de hen zelven schadelyke weederspannigheid afzien, en zich niet alleen gantschlyk van alle verwerringen en oproerigheeden onthouden, maar ook aan hunnen rechtmatigen Hertog alle schuldige gehoorzaamheid en eerbiedigheid bewyzen, alsmeede zulk een voorgenome bezending na Polen geheellyk nalaten, dewyl dezelve nergens toe dienen kan, maar in tegendeel ons uiterste ongenoegen teegen hen, als teegen een kleine zwakke party, veroorzaken zoude; dat Wy eindelyk in een teegengesteld geval alles niet met goede oogen zullen aanzien, maar dat Wy niet alleen de geenen, die als bezendelingen na Warschau zullen vertrekken, maar ook alle de zoodanigen, dewelken aan een zoodanige bezending aandeel mogten hebben, als vyanden en verstoorders van de rust hunnes Vaderlands aanmerken, en met hun, gelyk hun wangedrag verdient, handelen zullen, als wanneer zy weegens hun smertelyk noodlot te laat berouw zouden hebben, hoewel zy zulks aan niemand anders, dan aan zich zelf, zouden behoeven te wyten.

Daarenteegen zult gy terzelver tyd alle de door zyne Doorlt. den Hertog aangeelde Lands-amptenaren, en de nieuwlings geinstalleerde Opper-raden, Opperhoofd- en Hoofdmannen, als mede de gezamentlyke Ridderschap en Landstenden, dewelke tot nu overeenkomstig met hunnen eed en pligt alle schuldige gehoorzaamheid jeegens hunnen Landsheer beweezen hebben van onze Keizerlyke toegeneegenheid en voordurende de bescherming verzeekeren, met byvoeging, dat Wy op bestendig en geduurzaam welzyn van hun Vaderland, als een nabuurige Provintie, steeds onze zorge zullen gevestigt houden, en in verwachting en hope leeven, dat zy gezamentlyk door de naauwkeurigste in achtneeming van hunnen pligt jeegens hunnen rechtmatigen Landsheer zich ons Keizerl. welwillen hoe langs hoe meer waardig maken zullen.

Gegeeven te St. Petersburg *den* 23 *Januari* 1764.

(Was geteekent ;) CATHARINA.

(Gecontrasigneert ;) *Vorst* ALEXANDER GOLITZIN.

POLEN. Waarschauw. De Hoven van *Petersburg* en *Berlyn* ieder afzonderlyk een declaratie wegens de Verkizing van eenen Koning tot den Troon deezes Ryks, hebbende doen overgeven aan den Vorst-Primaat (ziet dezelve in Febr. (1764) laatstleeden bladz. 50.) zo ziet men thans diergelyke declaratien van wegens de Hoven van *Weenen en Versailles*. In die van het eerstgemelde Hof word onder andere gezegd:

Zeedert het begin van het Interregnum, heeft Haare Majesteit de Keizerinne-Koninginne van Hongaryen en Bohemen, als Gebuurin en Bondgenoote van de Poolen, zig geleegen laaten zyn, te toonen wat deel zy in het behoud der Republicq by alle haare Regten, Bezittingen en Prærogativen, en inzonderheid by het voorregt van een volkome vrye Verkiezing, neemt. Dog nademaal Haare Keizerlyke Majesteit geinformeerd is van de in Poolen uitgestrooyde gerugten, met oogmerk, om weegens de standvastigheid en realiteit haarer meeningen in dit stuk twyffel te verwekken, zo heeft zy nodig geagt dezelve door een formeele authentique Verklaaring publicq te maaken, en declareerd dus op de plegtigste wyze:

Dat zy de Republicq Poolen als een Souveraine en onafhangelyke Staat aanmerkt, die zonder eenige bepaaling, het haar door haare Wetten en Constitutien verzeekerd Regt, van zig zelve door een vrye willekeurige Verkiezing een Koning te geeven, genieten moet, en dat mits dien geen uitsluiting plaats kan hebben, zonder zo wel de voorschreeve onafhangelykheid, als volkome Vryheid, te krenken, die nog exceptie nog bepaaling gedogen kunnen, en onbestaanlyk zyn met geweldadigheeden, en zelfs met bedreigingen, welke in het werk mogten gesteld worden om derzelver uitvoering te verhinderen. Dat zy zig van nu af aan verbind, om voor Koning te erkennen den geene die door een vrye en der Wetten overeenkomstige Verkiezing, tot den Throon zal verheeven worden; maar daer en teegen met geen gunstig oog zoude aanzien, wat eeniger maaten tot belemmering van die vryheid mogt ondernoomen worden, &c.

Die van het Hof van *Versailles* behelsd voornamelyk, dat de Kooning op de plechtigste wyze verklaard:

Dat hy by deeze gebeurtenis, niets dan de voordeelen der Republicq beoogt; dat hy niets meer wenscht nog verlangt dan de Poolse Natie in alle Regten, Bezittingen, Vrydommen, en inzonderheyd in het onschatbaarste haarer prærogativen, namentlyk dat, van zig door een vrye willekeurige Verkiezing, een Koning te geeven, geconserveerd te zien; dat hy, bezield door een waar belang voor een Natie, welke een oude Geallieerden zyner Kroon is, ten haaren opzigte alles vervullen zal, wat de Geregtigheid, de Tractaaten, en de

de weederzydse banden van Vriendschap van hem komen te vergen; eindelyk dat hy haar door alle middelen, die in zyn vermogen zyn, zal bystaan, wanneer zy in de uitvoering haarer onbetwistbaare Regten mogten worden gestoort, en dat zy zig op zyne hulpe verlaaten en dezelve in alle vertrouwen begeeren kan, indien de Privilegien der Poolse Natie geschonden wierden.

Dat, wat de Candidaten die na de Poolse Kroon konde staan, betrof, zyn Majesteit geen van dezelve recommandeerd nog aanwyst, en zig wel onthouden zal van in zo een teedere stoffe raad te geeven, vermits hy zig verzeekerd houd, dat de Republicq nopens haare waare voordeelen te zeer verligt is, om niet een zodanige Candidaat te prefereeren, die het meest in staat zy haar met geregtigheid en luister te regeren. Dat de Poolsche Natie toekomt de Verkiezing naar haar eigen goedvinden te bepaalen, zonder op vreemde invloed agt te geeven, en dat zyn Majesteit verklaard, dat Hy voor Koning van Poolen en Geallieeerden zyner Kroon erkennen, ja zelfs ondersteunen zal, den geene die door de vrye Verkiezing der Natie en conform de Wetten en Constistutien des Lands, verkooren zal zyn.

DUITSCHLAND. Weenen. Na dat men alhier de tyding van de volbragte Roomsche Konings Verkiezing te Frankfort had ontfangen, bekwam men ook op den 6 April die der volvoerde Krooning in de Perzoon van den Allerdoorl. en Grootmachtigsten Vorst en Heer *Josephus* de II. Wy verwachten zyne Keizerl. en gemelde zyne Koningl. Majesteiten benevens den Aarts-Hertog *Leopoldus*, den 24 of 25 der voorsz. maand alhier te rug, ter welker receptie verscheide eerepoorten opgerecht zyn en veele andere preparatien gemaakt worden.

Regensburg. Het Keizerlyk Commissions Decreet, inhoudende de plechtige notificatie der voltrokkene Roomsch Konings verkiezing en Krooning aan de Ryksvergadering, is door den Vorst van Thurn en Taxis geschied. Van Frankfort werd onder meer andere byzonderheden gemeld, dat de Roomsch-Koning en Aartshertog Leopoldus, ter gelegenheid van hun verblyf aldaar, zeer begeerig geweest zyn om een keer naar Holland te doen, om die bloeyende Republicq en de alom vermaarde koopstad Amsterdam te bezichtigen, en teffens hunne Doorl. Hoogheden den Prins Erfstadhouder en den Hertog van Brunswyk te verrassen, maar dat de kortheid des tyds, deeze reize niet had willen toelaten.

Berlyn. De Koning is van zyn reis naar Silesien in gewenschte Welstand alhier te rug gekomen, om zo men wil Audientie van

af-

afscheid aan den Turksche Afgezant te verleenen, vermits de Negociatie, het doelwit zyner herwaarts komst, haar volkomen beslag heeft.

Frankfort. Den 21 Maart (1764) zynde de dag der aankomst van den keurvorst van Mentz, gelyk wy in ons voorgaande stuk bladz. 104 meldden, arriveerden alhier ten 9 uuren in den ochtend, verscheide kostbaar bezadelde Handpaarden en een menigte Muilezels, met Bagagie beladen en tot hoogst derzelver trein behoorende. Kort daar na reeden de Heeren keurvorstlyke Verkiezings Gezanten in prachtige Equipagien zyn Keurvorstlyk Genade, die de Stad naderde, te gemoet tot op de niet verre van hier vastgestelde zamelplaats, van waar de Intrede van gemelde Vorst dien namiddag omtrent een uur in de volgende Order geschiede: namentlyk:

De Heeren Gedeputeerden van onze loflyke Magistraat, te weeten de heer Schepen Frederik-Maximiliaan Bauer van Eyseneck, en de Raadsheer Johan-Benjamin Andreä, begaven zich met de drie burger-compagnien te paard buiten de Bockenheimer-poort, en stelden zich by den zoogenaamden Interims-steen in order, alwaar zy de aankomst inwachteden van den Ryks-erfmarschalk grave van Pappenheim, die den Keurvorst tusschen het Dorp Nied en deeze stad was te gemoet gereeden; en zo dra gem. Ryks-erfmaarschalk te rug quam, wendeden onze Gedeputeerdens en burger-compagnien, en toogen vooraf in deeze order;

1. De heer Carel-Ambrosius Runkel, stads-stalmeester, te paard. 2. Zes handpaarden van de stad met rode dekkleeden, waarop het wapen der stad, zynde een witten adelaar geborduurt was, wordende ieder handpaard door eenen stalknecht in stads-liverei te paard aangevoert. 3. Twee bedienden der heeren Gedeputeerden te paard. 4. Vier pikeurs in stads-liverei te paard. 5. Een onder-officier en 8 man van de burger-cavalerie. 6. De pauker. 7. Vier trompetters in stads-liverei. 8. De bovengem. heeren Gedeputeerden, gaande naast dezelven twee bediendes te voet in stads-liverei. 9. De eerste; 10. De tweede; en 11. De derde compagnie burger-cavallerie.

Hier op volgde de stoet van den Ryks-erfmaarschalk grave van Pappenheim, dewelke, na dat hy den Keurvorst niet verre Nied was te gemoed gereeden, en 't compliment van verwelkoming by denzelven had afgelegt, zich met zyn gevolg voor den keurvorstlyken stoet heenen gevoegd had; en wel in deezer voege;

1. De Ryks-provoost, te paard, met zynen staf in de hand. 2. Een

Een stalmeester. 3. Vier handpaarden, met geborduurde dekkleeden, en ieder bestiert door eenen stalknecht te paard. 4. De Ryksfourier te paard. 5 Twee raden van den Grave te paard. 6. Twee lakeijen van den Ryks-quartiermeester. De Ryks-quartiermeester zelve, gezeeten in een koets van den Grave, met 6 paarden bespannen. 8 Vier lakeijen van den Ryks-erfmaarschalk. 9. De oudste Ryks-erfmaarschalk grave van Pappenheim in een prachtige met 6 paarden bespannen parade Koets, staande 2 pagies voorop, en gaande twee helbaardiers aan de portieren. 10. Een kamerdienaar. 11. Een boogen-spanner.

Zoo voort hier op nam de intreede van den Keurvorst van Ments zelve eenen aanvang; te weeten 1. De Keurvorstelyke reize-fourier. 2. De bedienden van de tafel-bedienden van denzelven. 3. Die der eedellieden, en 4. Die der kamerheeren, alle te paard, in gala-kleederen. 5. De keurvorstlyke zadel-knecht te paard. 6. De handpaarden van de kamerheeren, eedellieden en tafel-bedienden van den Keurvorst, met kostbre dekkleeden, zadels en tuigen, en alle met het geborduurde wapen van hunnen eigenenaar. 7. Een keurvorstlyke bagasie-meeester te paard. 8. Twaalf geladene muil-eezels van den Keurvorst, wier dekkleeken met galonnen belegt, en met het keurvorstlyke wapen in goud en zilver geborduurt waren, wordende dezelven geleid door vier knechts, meede op muileezels gezeeten, terwyl vier andere knechts te voet naast dezelven gingen. 9. Een keurvorstlyke paarden-Smid, te paard. 10. De keurvorstlyke onder-stalmeester en tafel-bedienden te paard.

11. Twaalf keurvorstlyke handpaarden, insgelyks met kostbre dekkleeden, waarop 't wapen van zyn Keurv. doorlt. in goud en zilver geborduurt was, wordende bestiert door twaalf keurv. stalknechts te paard, terwyl 4 andere naast dezelven te voet gingen. 12 Een keurvorstlyke pikeur te paard. 13. Een keurv. reize wagenmeester te paard. 14. tot 28. Vyftien parade-koetzen, ieder met 6 paarden bespannen, met eedellieden en hof-amptenaren, alle in gala, gelyk ook de vooräf en daar naast gaande lopers en bedienden alle in gala-livereijen gekleed waren.

Hier op volgden van 29 tot 38. Elf prachtige keurvorstlyke parade-koetzen, insgelyks ieder met 6 paarden bespannen; de koetzen en tuigen waren ongemeen luisterryk en kostbaar; de koetziers, voorryders en bylopers waren gekleed in een rood en blaauw ryk met zilver gegalonneerde liverei; de Kapittelheeren en andere personadien, in de koetzen gezeeten zynde, waren zeer prachtig uitgedost, en derzelver, voor de koetzen heenen gaande lakeijen, waren in brume van goud en zilver schitterende livereijen gekleed. 39. Een leedige keurv. lyf koets, met 6 paarden. 40. de keurv. oppertrompetter.

41. Een pauker met zilvere keeteltrommen, waar van de dekklee-

den

den ongemeen kostbaar waren, en met het keurvorstlyke wapen geborduurt. 42. Tien Trompetters, alle zo wel als de opper-trompetter en de pauker in gala-monteering. 43. De heer Carel-Joseph Richel, kamer-fourier van den Keurvorst, te paard. 44. Zyn Excell. de heer Johan-Philip, baron van Bettendorff, geheime raad van den Keurvorst, hof maarschalk en opper-amptman te Koningstein, te paard prachtig uitgedost. 45. De Keurvorstelyke tafel-bedienden. 46. De hof-cavalliers. 47. tot 69. Drie en twintig keurvorstlyke Kamerheeren. 70. Zyn excell., de heer Anselmus Casimir-Franciscus, Graave en eedele heere tot Elz, grave tot Wuekewar, heere tot Burggräfferod, eedele heere tot Trapstadt, Fendersheim en Remmelsheim, pand heere tot Kempenich en Schmidberg, kamerheer des Keizers, geheime raad en opper Kamerheer van den Keurvorst van Menis, president van 't hof-gericht, opper-amptman van 't vry-gericht, geheime raad van den keurvorst van Trier, Erf-marschalk, en ridder-raad van de vrye Ridderschap aan den Boven- en Beneeden-Rhyn, te paard, met een prachtig met goud geborduurde chabrack en zadeltuig.

71. De Keurv. hof-fourier, te voet, 72. Vier Keurv. lopers in gala liverei. 73. Een keurv. bogenspanner. 74. Een keurv. hofjager.

75. Twee keurv. waldhoornisten. 76. Twee en dertig keurv. hoflakkeijen in Gala-liverei, te voet, met ongedekten hoofde. 77. Zes keurv. heidukken in Gala-liverei, gaande ter weederzyden van de keurv. prachtige lyf-wagen, met rood fluweel bekleed, ryk met verheeven goud geborduurt, en waar van de wielen en 't gestel zwaar verguld waren, waar in zyn Keurvorstl. Doorlt. gantsch allen gezeeten was; met gedekten hoofde, en gedost in zynen langen zwarten staatzie tabbaard, geheel met kanten bezet. 78. De heer Carel Franciscus, baron van Breidenbach tot Burresheim, kamerheer van den Keurvorst, burggrave, opper-stalmeester, hof en regeerings-raad, en opper-amptman te Ohlm, Algesheim en Neu-Bamberg, te paard, met een ryk met goud en zilver geborduurde chabrak, rydende naast den lyfwagen. 79. Een Keurv. pikeur te paard, achter den lyfwagen.

80. De baron van Harstall, hoofd der Lyf trawanten, gaande voor den lyfwagen heenen. 81. Aan wederzyden van den lyfwagen 18 lyf-trawanten beneevens hunnen wachtmeester, alle in gala monteering, met hunne helbaarden en zydgeweer. 82. De hofmeester der eedelknapen of pages, te paard. 83. Twaalf keurv. pages te paard, alle in ryk met zilver geborduurde gala-uniformen, en prachtige zilver- en goudlakensche kamisolen. 84. Acht keurv. kamerdienaars te paard. 85. Een Keurv. mondschenk. 86. Twee kamer-portiers. 87. Twee keurv. kamer-lakeijen. 88. Een keurv. Paardensmid. 89. Vier keurv. stalbedienden.

90. De

90. De keurv. lyf-gardes te paard, wordende de handpaarden der heeren Officieren door stalbedienden aangevoert, alle in gala-monteering, zynd de dekkleeden der paarden, enz., prachtig met goud en zilver geborduurt. 91. Een Brigadier van de gardes en corps. 92. Zes man van dezelven. 93. Een Pauker. 94. Twee Trompetters. 95. De kolonel van de Keurv. gardes du corps. 96. De kornet van dezelve zynde, de Baron van Speth tot Zwiespalten, hof-cavalier, en Kapitein van 't regiment van Ried, rydende tusschen twee Bridigadiers en twee gemeenen, en houdende den standaart, ryk geborduurt met het Keurvorstlyke wapen. 97. De keurv. gardes du corps, bestaande in 60 man, een Brigadier, een Wachtmeester en een kwartiermeester, alle in nieuwe ryk gegallonneerde gala-monteering. 98. De Ritmeester der gardes. 99. Een keurv. kamer wagen. 100. Een keurv. bed-wagen. 101. Een keurv. zilver-wagen. 102. Een keurv. rustwagen. 103. By ieder wagen reed een dragonder te paard. 104. Een paardensmid. 105. Een commando keurv. dragonders sloot den trein.

Na dat de eerste divisie van den bovengem. keurvorstlyken stoet reeds ter Stadspoorte was ingekomen, wierd zyn Keurv. doorlt. van de Stads-wallen door het losbranden van 125 stukken Kanon begroet. Aan de Poorten trok een aanzienlyk detachement reguliere Troepen de wacht op, en presenteerde 't geweer gedurende den gantschen intogt. In de Stad paradeerden de geheele stadsbezetting langs de Catharinen-kerk heenen, en van daar tot aan het Compostel waren burger-opper- en onder-officieren met vliegende vendels en fraai musiek in prachtige uniformen uitmunteden.

De in den beginne gemelde drie burger-compagnien te paard stelden zich aan den Meel-waag in slag-order, en zoo dra zyn Keurv. doorlt. en deszelfs gevolg geheellyk verby gepasseert, en in deszelfs quartier, zynde 't Compostel, afgesteegen waren, togen de gezamentlyke burger compagnien volgens rang af, en deeden ieder in 't passeeren verby 't Keurv. kwat er ter eere van dien Vorst een salvo, wordende zyn Keurv. doorlt. midlerwyl van wegens de hoogeedele Magistraat met het gewone geschenk van wyn en haver, en met het compliment van gelukwensching weegens deszelfs aankomst alhier opgewacht, en de volgende dag begaven zich de gezamentlyke heeren Gezanten, ieder gezeeten in een koets, met 6 paarden bespannen, en met eenen luisterryken stoet na 't Compostel, om 't verwelkomings bezoek by zyn Keurv. doorlt. af te leggen.

Den 23 is de gewoonlyk voor de Roomsch-koning-verkiezing gaande verzeekerings eed afgelegt geworden, door onze Ma-

gistraat en gezamentlyke burgery aan 't keurvorstelyke kollegie, 't welk de Keurvorst van Ments in persoon heeft bygewoont. Voor de Römer wierd zyn Keurv. doorlt. door gedeputeerden van de Magistraat, aan den ingang door den Ryks-erfmarschalk Grave van Pappenheim, en onder aan de grote trap door de drie Keur Mentzische Gezanten recipieert, en na de verkeizings-conferentie-kamer begeleid, van waar zyn Keurv. doorl. zich beneevens de gezamentlyke eerste Gezanten na de groote zaal begaf, die door de Keurv. gardes Zwitzers bezet gehouden wierd, neemende de Keurvorst en de Gezanten vervolgens plaats in de voor hen geschikte verheevene gestoeltens.

Dit geschied zynde, wierd de byëen vergaderde hoog Ed. stadsraad binnen geroepen, wanneer door den Keizerl. Ryks-hof raad en Keur-Mentische staats en conferentie-minister en derden Gezant, Baron Johan-Werner van Forster, een beknopte aanspraak gedaan, en door den hof-revisions en legations-raad, Baron van Benzel, het formulier van den eed voorgeleezen, waar op eerst de stads-raad, en vervolgens de staf-officiers en kapiteins hoofd voor hoofd den eed afleiden in handen van bovengem. baron van Forster, terwyl de op den Römer-berg voor 't Raadhuis verzamelde burgery insgelyks den eed afleiden, ten welken einde de tweede en derde heeren Gezanten zich op een daartoe voor den Römer opgerechte stelladie begeeven hadden; en na 't eindigen van die statelyke plegtigheid keerde een iegelyk met het uiterste vergenoegen na huis, zynde alles onaangezien den ontzagelyken toevloed van veele duizenden menschen in de uiterste order en zonder de geringste ongelukken afgelopen.

Van de Vredens plechtigheden, betreffende de verkiezing, de Intrede hunner Keizerl. en Koningl. Hoogheden, mitsgaders de Kroning, zullen wy onze leezeren in 't volgende Stuk in de halve Maand May, een omstandig en zakelyke verhaal mede deelen, en teffens een fraaye plaat ter vereeuwiging van deeze groote gebeurtenis daar by voegen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Met een onzer Oost Indische Compagnies Schepen den 2 April alhier gearriveerd en den 12 Octob. (1763) van Bengalen vertrokken heeft men, de aangenaame tyding ontfangen dat den 2den Augustus, eene bataille was voorgevallen, tusschen de armée van den Nabab, die uit 50 duizend man bestond, en die van de Compagnie, uit 5000 Man

be-

bestaande, welke laatste een volkomen overwinning op de eerste behaald had. Zy hadden 80 Stukken Kanon en 150 Schepen met leevensmiddelen en Amunitie daar by veroverd, en nog daarenboven en considerabele buit bekomen. Vervolgens is de Nabab Cossin-kan afgezet en Jaffior Ali-kan in desselfs plaats tot Nabab verheven. Verder heeft men bezit genomen van verscheiden plaatsen, en men stelt alle mogelyke middelen in 't werk, om van deze voordeelen te profiteeren, en de zaaken, in vervolg op een goeden voet te brengen.

Hoe groot en gewichtig deeze tyding is blyft men niet te min als noch in gestadige vrees, aangezien de verslagene Nabab een ontzaghelyke macht heeft, en staat maakt door Troepen van den Mogol te zullen versterkt worden.

Den 9 April (1764) begaven zig 2 a 3 duizend Weevers naar St. James, en presenteerden aldaar aan zyne Majesteit een zeer nederig Addres, waarin zy vooroogen stelden den deerlyken toestand, waarin zy, met hunne Vrouwen en Kinderen, by gebrek van Werk, zig bevonden, biddende zyne Majt. op het alderootmoedigst, dat hy hunne elende wilde voorkomen, met de invoer van alle vreemde Zyden Stoffen in Engeland te verbieden. Waarop de Koning hun een gunstig antwoord heeft gegeven, en zy wel te vrede vertrokken zyn.

Den 12 dito wierden, aan de geenen, die by de Verovering van de Havana, tegenwoordig geweest zyn, eene tweede Uitdeeling gedaan, van den Buit aldaar gemaakt. Lord Albemarle kreeg, voor zyn aandeel, 20000 Pont Sterl.; de Generaal Elliot 5000 Pond; de overige Bevelhebbers naar rato, en de gemeene 13 Sch. en 8 Groot. In de Havens van dit Ryk, liggen de Schepen met Troepen gereed die naar America gedestineerd zyn. Met dezelve, begeeven zig verscheiden Huisgezinnen, en, daar onder, eenige gegoede, derwaards, om zig, in die Gewesten, neder te zetten.

VRANKRYK. Parys. Madame de Marquisin de Pompadour welke ter erkentenis van de Weldaad, die haar geschied was, van, na zulk eene gevaarlyke ziekte, als zy heeft doorgestaan, weder tot gezondheid te geraaken, had eene aanzienlyke Somme Gelds gezonden, aan den Priester van de Wyk, waarin zy woonde om dezelve te besteeden, ter uithuwelyking van 100 arme Dochters; om dezelve dus buiten 't gevaar te stellen, van zig, door de Verzoekingen, van 't Pad der Deugd en goede Zeden,

te laten afleiden, is wederom ingestort en den 15 April, in den ouderdom van 43 Jaaren overleden.

Schoon onze Liefhebbers, door de duistere en dikke Lucht, het genoegen niet gehad hebben, van de laatste Zon Eclips te kunnen waarneemen, is het echter, op andere plaatsen van dit Ryk, zo wel als in de Noordelyker Gewesten van Europa, beter gelukt. Onder anderen heeft men te Calais, geduurende 7 of 8 minuten, het Lighaam van de Maan, als een Zwarte Vlak, op de Schyf der Zonne gezien; en uit alle ingekomen berigten blykt, dat deze Zon Eclips vry wel, aan de bereekeningen die daar van geschied waren, voldaan heeft: echter is de verwagte Duisterheid (waar van wy gesprooken hebben in ons voorgaande Stuk bladz. 110), daar door niet veroorzaakt. De rede daar van is, zeggen hier de Sterrekundigen, dat de Maan, zig op den tyd der Taaning, in haaren versten afstand van de Aarde bevonden heeft, en daar door voor ons oog kleiner geworden, zoo groot een gedeelte van de Schyf der Zonne, voor ons gezicht niet heeft kunnen bedekken, als dezelve zou gedaan hebben, indien zy, in haar naaste punt van Afstand van de Aarde, geweest ware.

Lions: De berichte *Delion*, bekend, wegens het gemelde Schelmstuk aan zynen broeder alhier gepleegd, met verborgene geladene Pistolen in eene doos enz., (ziet July laatstl. bladz. 23 te *Parys* gevonnisd, den 4 Maart van daar herwaarts gebragt en 's nachts tusschen den 7 en 8 der voorsz. Maand, alhier aangekomen, is thans het voorwerp der dagelyksche redeneeringen: Hy was gezeten op het uiterste eener karre vast gemaakt, de beenen hangende, de handen gebonden, naakt tot aan den lyfband, het hoofd ontblood en de haairen zeer kort: in deeze toestel wierd hy door 8 Ruiters der Marechaussée en een Brigadier met 50 man van de wacht te voet, met de bajonnetten op de snaphanen, door de Stad geescorteerd; gegeesseld en gebrandmerkt zynde, wierd hy, langs eenen anderen weg naar de gevangenis terug gebragt: dit schouwspel heeft omtrent anderhalf uur geduurd, en niet tegenstaande de felle koude en den aanhoudenden sneuw, waren nochtans de Nieuwsgierige vroeger te zien als het schouwspel, de eerste waren in zo groote meenigte dat men genoodzaakt wierd, van distantie tot distantie schildwachten te plaatzen, ten einde den aandrang der meenigte te stremmen: Deze ongelukkigen is wede-

derom met dezelve escorte en op dezelve karre na Parys terug gebragt, om vervolgens, voor het overige zyner dagen, op de Galeyen te Brest geklonken te worden.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Op Maandag den 16 April (1764) voormiddags heeft zyne Doorl. Hoogheid de Prins Erfstadhouder in een der vertrekken van het Stadhouderlyk Kwartier en in de tegenwoordigheid der respective Heeren Gedeputeerden van Hun Hoog Mog. en den Raad van Staat, alsmede Haare Hoogh. Mevrouw de Princes van Nassau-Weilburg, zyne Hoogh. den Hertog van Brunswyk, den Raad der Domainen van zyne Doorl. Hoogheid, mitsgaders de Heeren en Dames tot het Hof gehorende, en de hier zynde Predikanten zoo van de Nederduytsche en Hoogduitse als Walse en Engelse Gemeentens en veele andere Persoonen van Rang, welke hier toe expresselyk verzogt waren in handen van den Predikant Royer *Belydenis gedaan* van de *Waare Gereformeerde Religie*, met zo veel Bekwaamheid, dat alle de tegenwoordig zynde voornaame Persoonen daar over ten hoogsten verwonderd waren; De bovengem. Plechtigheid wierd door den Predikant Royer met eene toepasselyke Aanspraak geopend, en na dat de Belydenis ruim twee uuren geduurd had, door den Heer van Staveren, oudsten predikant der Nederduitse Gemeente alhier, uit naam van zyne Mede-Amptgenooten met eene fraaie Redenvoering en Zegenwensch beslooten.

Ingevolge de voorsz. Geloofsbelydenis heeft gemelde Vorst den 22 April (1764) zynde de eerste Paaschdag, in de Groote Kerk onder het gehoor van Do: Rauwersz. geassisteerd, en het H. Avondmaal voor de eerste maal ontfangen, ook ten bewyze van zynen Godvruchtigen yver en van zyne liefde voor de Armen een geschenk van honderd goude ryders gegeven.

Amsterdam. Met Brieven uit de *Berebices*, gedagteekend in 't laatst van 't voorleden jaar 1763 heeft men, dat Rio-Canje door de onzen, zonder slag of stoot is ingenomen, dat in de Berbice 3 Oorlogscheepen zyn gearriveerd, gevoerd door de Heeren Haaringman, Bisdom en van Oyen, met de 3 Koopvaarders van Kamp, Kraay en Jonas Dahm, gelyk ook de Troepen van Hun Hoog. Mog. Zo dat men hoopte, binnen kort, de Colonie herwonnen en met goede Posten bezet te zien. Een Detachement van 60 Man, is naar Temerary vertrokken, en zal volgens 't

zeg-

zeggen, met 40 Man Engelschen en 2 à 300 Indiaanen versterkt, de Rebellen, boven in de Rivier, de Passagie afsnyden, terwyl verscheiden andere Detachementen zullen opmarcheeren, om de Rebellen, van allen zyden ingeslooten, te gelyk te attaqueeren. Canje is met een sterke Post, op Steevenburg, en een Bark, bezet.

CARGA of Laading van het Oostindiesch Retour-Schip *De Baarsande*, van Batavia voor de Kamer Enkhuizen, 't welk behouden in Texel is gearriveerd. 336208 ℔ Bruine Peper, 1250 ℔ Witte Peper, 14063 ℔ Nagelen, 21875 ℔ Nooten, 6000 ℔ Foely, 60060 Poeder Suiker, 769 ℔ Geconfyte Gember. 100 ps. Geconfyte Noten, 1875 ℔ Thin Malax, 6250 ℔ Sapanhout Siams, 12500 ℔ Sapanhout Bimas, 6250 ℔ Caliatourshout, 1375 ℔ Indigo divers, 3125 ℔ Curcuma Javaas, 1267 ℔ Campher, 125 ℔ Benjuin, 250 ℔ Cubebe of Staart Peper 1000 ℔ Gomlak op Stokies, 250 ℔ Gom Gutte, 225000 ℔ Javasche Coffy, 2625 ℔ Cattoene Garens Javaas en 3 Leggers Arak.

CATOENE LYWATEN.

638 Ps. Cassa divers, 576 Ps. Mallemolens divers, 284 Ps. Douriasse divers, 252 Ps. Tansjeebs, 370 Ps. Therindains, 250 Ps. Bethilles divers, 94 Ps. Mourisse, 175 Ps. Chelasse, 1387 Ps. Salempouris divers, 320 Ps. Salempouris Bruin Blaauw, 1640 Ps. Guinees divers, 440 Ps. Guinees Bruin Blaauw, 80 Ps. Guinees Bleekblaauw, 110 Ps. Photasse Fyne, 204 Ps. Sanen divers, 1915 Ps. Roemaals div.

De Ed. Heeren Bewindhebberen van de Oost Ind. Comp. hebben met het voorsz. Schip ontfangen de volgende

LYST.

Der geene, die met de Retourschepen van Ao. 1763 en Ao. 1764, van Batavia naar het Vaderland overkomen. De Raad van Justitie des Casteels, Mr. *Carel Godfried Deuch*: de Eerste Opper-Koopman des Casteels, *Christiaan Zubbosch*: de Opperkoopman en Sabandhaar *Jacob Matthew Radermacher*: de Opperkoopman en Resident van Palemberg, *Huybert Johan de Heere*: de Eerwaarde Predikant *Sibrandus Columba*: de Koopman en Oud Schepen, *Dominicius Pauw*: de Koopman *Nicolaas Ringholm*: de Baas Kuyper *Christiaan Hendrik Dresel*: de Capitein Luitenant *Jacob Klacys* en de Schipper *Andries Lint*, als tweede Schippers: de Luitenans Militair *Dominicus Frosbard*: de Onderkoopman *Adrianus*

Lugt-

Lugthart: de Onderkoopman *Barent Ketsseboom*: de Vendrig Militair *Adam Lodewyk Bertram*: de Boekhouder *Ulrich Gualterus Hemmingson*: Fiscaal van de Retour Vloot: de Adsistent *Samuel Hendrik Bauch*, Secretaris van de Retour Vloot: de Oud-Vendrig der Burgery *Michiel van Millingen*: en de Burger Diacon *Hendrik van Elten*.

Magistraturen en Ampten.

By Hun Ed. Groot Mog. is de Heer Mr. *Anthony Hendrik van Hees*, Raadsheer in den hoogen Raad enz. aangesteld tot Commissaris Politiek op het Zuid-Hollandsche Synode, in plaats van wylen den Heer President de Grande.

Door de Heeren Burgemeesteren en Raad der Stad *Groningen* is tot mede Burgemeester, in plaats van wylen den Heer W. van Swinderen, aangesteld, de Raadsheer *Joost de Valcke*, en in desselfs plaats tot Raadsheer de Heer *H. van Sysen*, thans in de Provinciale Reekenkamer sessie hebbende.

Den 30 is in een Krygs-Raad, van Burger-Officieren der Stad *Amsterdam*, tot Collonel verkoren de Wel. Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Gerrit Dedel*, Oud-Schepen dier Stad.

By Hun Hoog Mog. is het Generaal Majors Tractament, ontruimd door 't overlyden van den Generaal Major, Baron van Broekhuyzen, aan den Generaal *Smissaert* toegelegd.

De Ed. Heeren Bewindhebbers der Oost-Indische Maatschappy deezer Landen, hebben aangesteld tot Raad van Justitie in Nederlandsch Indiën, de Wel Ed. Heer Mr. van Plettenberg; Gemelde Heeren Bewindhebbers hebben tyding uit *Bengalen* bekomen, dat de Wel Ed. Heer *Louis Taillefert*, Raad Extraordinair van Nederlandsch-Indiën en directeur van Bengalen, van daar na de Hoofdplaats stond over te gaan, om aan de hooge Tafel te assisteeren; dat wyders door hun Hoog Edelheden tot Directeur van Bengalen was aangesteld het Opperhoofd van Cassembazaar, de Heer *George Lodewyk Vernet*; in wiens plaats succedeerd het Opperhoofd van Pattena de Heer *Johannes Bacheracht*; in wiens stede weder opreed de eerste Pakhuismeester *Musse la Font*; wyders de Onder Koopman *Otto Willem Falck*, tot Secretaris van Politie en Cassier, in plaats van Johan Gerard van Angelbeek enz.

Den 5 April is door de Ed. Mog. Heeren Staten van Zeeland, tot Raad in den Hogen Rade over Holland, Zeeland en Vriesland, in de plaats van den Heer President Mr. Hendrik Molerus wegens de Stad Tholen aangesteld, de Heer Mr. *Jacob Hendrik van Hemert*, Schepen en Raad der Stad Middelburg.

De Heer Mr. *Willem van Citters*, Raad Pensionnaris van Zeeland, is benoemd, om zyne Doorl. Hoogh. den Prins Erf-Stadhouder, als Eerste Edele van die Provintie te representeeren, in plaats van wylen den Baron van Borssele.

By de Wel Ed. Achtb. Vroedschap der Stad *Haerlem* is op den 6 dito aangesteld tot Pensionaris der voorsz. Stad, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *François Reygersbos*, Advocaat voor beide de Hoven van Justitie in 's Hage.

Den 12 dito is by de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en de Vroedschappen der Stad *Purmerende*, tot Raad in de Vroedschap aangesteld de Wel Ed. Gestr. Heer *Jacobus van der Voren*, Oud-Schepen der gemelde Stad, in plaats van wylen den Heer Burgemeester P. Molenaar, en in de in desselfs plaats

Ge-

Gecommitteerd in 't Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van Staten van Holland en Westvriesland, in Westvriesland en het Noorder-Kwartier, tot May 1765; de Wel. Ed. Gestr. Heer *Klaas Louwen*, regeerend Burgemeester en Raad aldaar.

De Heeren *Albinus* Senior, en *Gaubius*, Professoren op 's Lands Hogeschool te *Leiden*, zyn tot Leden van de Koninglyke Accademie der Wetenschappen te *Londen* verkoozen.

Den 20 dito zyn tot Burgemeesteren der Stad *Hoorn* verkozen, de Ed. Groot Achtb. Heeren *Joan Abbekerk Crap*, *Lucas Merens*, *Floris Abbekerk Tromp* en Dr. *François Gallis*.

Zyne Doorl. Hoogheid *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot.

Kapitein.	Adolph, Prins van Hessen Philipstal, in 't Regim.	*Oranje Gelderland.*
Twede Luit.	Abr. Joh. Hend. Lyell.	*Hollandsche Cardes te Voet.*
Vaandrig.	Alexander, Grave van Byland.	- - - - -
Vaandrig.	Otto Georg Gockinga. - -	*Lewe.*
Kap. Com.	S. D. van Aylva. - - -	*Oranje Vriesland.*
Luitenant.	Abraham ten Berge. - - -	*Oranje Stad en Lande.*
Vaandrig.	Hillebrandus van Peer. - - -	- - - - -
Luitenant.	Duco Gerrolt van Burmania Rengers.	*Guardes Oranje Vriesland.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Baron van Broekhuyzen Generaal-Major in dienst van deezen Staat, is op desselfs Lusthuis overleden.

Te *Breda* is overleden de Heer *B. J. Nilant*, Kapitein in 't Lyf Regiment Orange Vriesland.

Den 30 Maart stierf t'*Amsterdam*, de Wel Ed. Gestr. Heer *Mattheus Alewyn*, Oud Scheepen dier Stad.

Den 1 April overleed te *Haerlem*, in den ouderdom van even 50 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer M. *Pieter van Schuylenbergh*, Heer van Moermont en Renesse, Oud Burgemeester en Raad in de Vroedschap dier Stad.

Den 4 dito overleed te *Purmerende* in den ouderdom van 57 Jaaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Pieter Molenaar*, Oud-Burgemeester en Raad enz. dier Stad, mitsgaders Gecommitteerde Raad, in 't Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van de Staaten van Holland en West-Vrisland, in Westvriesland en het Noorder-Kwartier.

Den 5 Dito stierf in 's *Hage* de Heer M. *Anthony Patras*, Burgemeester der Stad Sloten, en wegens de Provintie Vriesland gedeputeerd in de Vergadering van haar Hoog. Mog.

De 9 Dito is door de Ed. Heeren Bewindhebbers der Nederlandsche Oost-Indische Maatschappy ter Kamer van *Zeventienen* tot *Amsterdam* vergaderd, een besluit genoomen, om aan de geintereseerden van die Compagnie tegen den 14 May, aanstaande een *Uitdeeling* van 15 Percent te doen.

Onlangs viel de Heer *Marsolan*, Eerste Wondheler van den Hertog van Oleans, terwyl hy in den tuin van 't Koninglyk Paleis te Parys ging wandelen, plotzelyk dood ter aarde; hy was 86 Jaren oud.

Den 11 Dito stierf te *Leiden* in den Ouderdom van ruim 69 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Nicolaas Willem van Leeuwen*, Raad en Oud-Burgemeester dier Stad.

Den

Den 12 dito overleed in 's *Hage* in den Ouderdom van omtrent 50 Jaren, de Hoog-Welgeb. Heer *Willem*, Baron *van Wassenaar* Heer van Ruyven, Hoog-Heemraad van Delftland enz.

Te *Leeuwaarden* heeft de Heer *Camminga*, Luitenant-Generaal ten dienste deezer Landen, het tydelyke met het eeuwig afgewisseld.

Op *Batavia*, is overleden de Wel-Ed. Gestr. Heer *Jan van Oorschot*, Ordinaris Raad van Justitie aldaar.

Den 18 dito stierf binnen *Haerlem* eenen *Jan Christiaan van der Winde*, in den Ouderdom van 100 Jaren, 11 maanden en 18 dagen; zynde gebooren den 1. May 1663, te *Lit* in 't Graafschaap Reyda, naby Warendorp.

Te *Regensburg* is een vreemd zoort van Geschil ontstaan tusschen de Monnikken ende Nonnen aan den eenen, en de Herbergiers dier Stad, aan den anderen kant. De eerstgem. hadden zedert langen tyd, de gewoonte gehad, aan den gemenen man, op de Zon- en Feestdagen, Bier en anderen dranken te verkoopen, die zich dan zomtyds, in die kloosters, daar aan, zodanig te buiten gingen, dat zy tot de uiterste buiten sporigheeden vervielen, en zomtyds zelf aan 't vechten raakten, zo, dat zy er met bebloede koppen af kwamen. Deeze handelwys der Geestelyken, hoe slecht ook op zich zelve, was hen echter voordeelig. Dit maakte de afgunst der wereldlyke Kroeghouders gaande, die daar op zich tot den Paus wendenden, en verboden daartegen bekwamen; doch de andere hebben wederom, door geheime middelen, die weeten te doen intrekken of veranderen, en gaan weer hun ouden gang. Hunne Tegenpartyen hebben zich nu, tot het Consistorie van 't Bisdom, waar aan de zaak gedemandeerd is, gewend.

Te *London* is overleden zeeker Dame, genaamd *Elizabeth Taylor* in den hoogen ouderdom van 131 Jaaren; zynde geboren in den Jaare 1633.

Te *Little Brickhill* Graafschap Buckingham in Engeland is overleden *Sr. Ping*, oud 101 Jaar; te *Leith* in Schotland *Elizabeth Greig* oud 109 Jaren; in 't Eiland Mann *Jan Bourke* oud 112 Jaren; in 't Hospitaal te *Greenwich*, *David Evans*, oud 114 Jaren; en te *Newcastle* zeker Wever genaamd *Ralphart*, oud 116 Jaren.

Amsterdam den 25 April. Volgens Brieven uyt de *Berbices*, in dato den 10 en 15 January van den Gouverneur *Hogenheim* en den Capitein *Haringsma* was de Expeditie, voor de aankomst der Staaten Troepen, van die gelukkige uitwerking geweest, dat door de onzen niet alleen een groot getal der Rebellen gedood, gequetst, en een menigte Negers gevangen genomen; maar dat de overgeblevene na de Kreek Wickie gevlugt waren: Dezelve zyn aldaar als in een Fuyk beslooten; zo dat thans geen zwaarigheid meer over is, als de Indiaanen onze Vrienden die Kreek maar ter deegen bezet houden: De Dochter van den Heer *George* is 't op een wonderlyke wyze ontsnapt, en nog levendig by ons gekomen; doch de brave Capitein *Smit*, Lieutenant *Thiel* en Vaendrig *Rees*, zyn in de Actie van 26 December in de Mond der gemelde Kreek Wickie gesneuveld; wordende het van *Suriaamen* tot hulp gezondene Volk, voor het overige, afgelost, om na die Colonie, te rug te keeren.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden

houden te worden onder voorzitting van Ds. *Henricus Hageman*, op Woensdag den 2 en 16 May. (1764.)

By deeze Gemeente zyn ter nominatie van Ouderlingen en Diaconen gebragt, deeze navolgende Heeren, als

OUDERLINGEN.

Stephanus Blomhoff.	Joan Muysken.
Christiaan Sprengel.	George Hendrik Sievers.
George Leopold.	Gerrit Moll.
Joachim Woldorff.	Jan Jacob Muller.
Hendrik Lodewyk Meyer.	Carl Benjamin Hasselgreen.

DIACONEN.

Abraham Cappelen.	Carel Lodewyk Ruland.
Georg Frederich Kummich.	Joan Muysken, Junior.
Hendrik van Dulmen.	Michiel Herfst.
Mr. Paulus Hunthum.	Johannes Hoebé.
Godfried Melchior Jager.	Wilken Muller, Jan Christ. Z.
Jan Ernst Wackernagel.	Burghard Brandt.

Op Donderdag den 26 April (1764) is tot Regent van het Weeshuis verkozen, de Heer *Johan Bernhard Schönam*, en tot Buitenmoeder Juffr. *Susanna Catharina Bruyn*, Huisv: van *Gerrit Moll*.

'S GRAVENHAGE. Op Maandag den tweeden April (1764) is alhier, by de kleine en groote Vergaderingen, eene nominatie uitgebragt van respective Heeren Predikanten welke staan verzocht te worden, hunne gaven by deeze Gemeente te laten hooren, zynde benoemd by de

Kleine Vergadering.	*Groote Vergadering.*
Johannes Hamelau, Predikant te *Bodegraven*.	*Jacobus Driebuys*, Predikant te *Enkhuyzen*.
Johannes Klap, Predikant te *Zwol*	*Johan Diederich Deiman*, Predikant te *Utrecht*.
Anthony Glindkamp, Predikant te *Purmerende*.	*Johan Hendrik Vorstius*, Predikant te *Monnikkendam*.

N. B. In ons 1ste stuk voor de Maand Maart laatstleden is gemeld dat 'er handopening verwacht werd, edoch abuzievelyk, vermits deeze Gemeente eene vrye Verkiezing heeft.

SCHIEDAM. In eenen tydt dat deeze jong geplante Gemeente, door het heilloos zaad van tweedragt en verderfelyke verdeeldheeden gebragt was, op den Oever van deszelfs ondergang, behaagde het den grondt goedertieren God, om door de nooit volpreeze Goedheid van de Edele Groot Agtbaare Heeren Burgemeesteren en Regeerderen deezer Stad aan den eene, en door den onvermoeijden yver van de Hoog Eerwaarde Heeren Gecommitteerde aan de andere zeide, deeze Gemeente, voor deszelfs totale Ruine, te bewaaren en te redden uit dit gevaar waarin zy zig zelven door Ziel, en Lichaams kwellende oneenigheeden, ondankbaar hadden gebragt.

Het was dan op den 10 Maart 1764, wanneer Hun Edele Gr: Achtb:

de

de Heeren Burgemeesteren der voornoemde Stad, hoogst wys goedvonden (om by eene Hoogstgeëerde Resolutie) den Kerkenraad, der voorn. Gemeente te gelasten om binnen de tyd van acht daagen: by behoorlyke Missivens, de Wel Eerwaarde Kerkenraaden der drie naastleggende Gemeentens, *Rotterdam*, *Delft* en *'s Gravenhage* te verzoeken, om zoo spoedig doenlyk herwaarts te koomen, of Gecommitteerden te zenden, ten einde dezelve, als daar toe specialyk gequalificeert, en geauthoriseerdt, de differenten en oneenigheeden in den Kerkenraad en Gemeente, van tyd tot tyd gereezen, zouden onderzoeken, examineeren en beoordeelen, zoo als hun Eerw: in goede Conscientie zouden bevinden te behooren, &c.; uit kragt van deeze Resolutie en op de beede, van de te dien tydt, in dienst gebleevene Leeden der Kerkenraad *Johannes Doom* en *Coenraad Hendrik Breukelman* by Missive, in dato 12 Maart 1764, aan de Hoog en Wel Eerwaarde Consistorien van *Rotterdam*, *Delft* en *'s Gravenhage*, gedaan en afgezonden, behaagde 't haar Hoog Eerw: om zo spoedig doenlyk was, Gecommitteerden uit het midden, van hun Hoog Eerw: Vergaderinge ons toe te zenden. Deeze Eerw: Heeren Gecommitteerden waaren: Wegens *Rotterdam* de Wel Eerwaarde en Geleerde Heere, *Paulus Weslingh*, Predikant en de Heere, *Daniel de Jongh*, Ouderling; wegens *Delft* de Wel Eerw. en Gel: Heer, *Johan Michiel Boon*, Predikant en de Hr. *Hieronimus Berman*, Ouderling; wegens *'s Gravenhage* de wel Eerw: en Gel: Heer: *Johannes Coenradus Andreas Sander* Predikant, en de Hr. *J. G. Henricie*, Secretaris, van 't Wel Eerwaarde Consistorie van *'s Gravenhage*; en welke wel Eerw: Heeren Gecommitteerden, van den 26 Maart, tot op den 6 April 1764, genoegzaam Dag en nagt ten besten, van deeze onze Kerk en Gemeente (en dat N. B. op eigene Kosten) zyn Werkzaam geweest, als wanneer wy het geluk hadden, om te mogen zien (dat door H. Hoog Eerw. onvermoeiden yver, voorzichtig beleid, en wyze schikkingen) alle de differenten gelukkig zyn getermineerd, Partyen bevreedigt, en zodanige Gronden gelegt; waar op men met Vrucht, onder den Goddelyke Zeegen, een bestendige Rust en Vreede in deeze Gemeente hoopen en verwagten moge; zynde alle het verrigte van de Hoog Eerw. Gecommitteerden, ten nutte van deeze Gemeente gedaan, met de Hooge goedkeuringe, en approbatie van de Edele Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren dezer Stad goedgunstig bekragtigd.

Vervolgens is in deeze onze Gemeente; op den 17 April 1764 in de Vreeze des Heeren, en onder afbiddinge van zynen Zeegen, in Rust en Vreede, door den tegenwoordigen van de E. Eerw. Heeren Gecommitteerden daar toe verkooren en plegtiglyk bevestigden Kerkenraad, *Johannes Doom*, *Coenraad Hendrik Breukelman*, *Johannes Lantman*, en *David Hendrik Schoemaaker*, als mede de Extra contribueerende mans Ledemaaten, ten overstaan, en onder de bestieringe:

 van

van de wel Eerwaarde Heeren Gecommitt. van *Rotterdam* (te vooren gemeldt) als daar toe specialyk gecommitteerd, van de H. Eerwaarde Heeren Gecommitt. der drie naastleggende Gemeentens met eenparigheid van stemmen, tot onzen wettigen Herder en Leeraar verkooren, de wel Eerwaarde en Geleerde Heere *Frans Munnikhuyzen*, na dat zyn wel Eerw. Zondags te vooren den 15 April 1764: voor deeze Gemeente had Gepredikt uit *Romeinen* 5. *v.* 8. *Daarom pryst God zyne liefde tegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, toen wy noch zondaars waren.* en aan een groote toevloed van menschen, een algemeen genoegen gegeeven had) en welke wettige Beroeping, door zyn wel Eerwaarde is erkend, en in des Heeren Vreeze aangenoomen: De Allerhoogsten wil zyn wel Eerwaarde, met een ryken Zeegen des Evangeliums tot ons zenden!

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 20 *Maart* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 20 *Maart.*

't *Kind* van Wigbolt Vorstelman. Z. K.

Woensdag den 21 *dito.*

't *Kind* van Mathys Le Maire, E. Y. K.

't *Kind* van Marcus Craandyk. W. K.

Donderdag den 22 *dito.*

Jan Eyland Mr. *Schoenmaaker.* A. K. H.

Catharina Maal-Stede, laast Weduwe van Hendrik ten Oever. W. K.

Marretje Vlaar, Weduwe Adriaan Glas. E Y. K.

Harmina Oosterfeld, Bejaarde Dogter. N. K. H.

't *Kind* van Pieter van Baajen. O. K.

't *Kind* van Jan Smit. L. O. K.

Vrydag den 23 *dito.*

Louwrens Koerle, *Koorndraager.* K. K. H.

Ida Pauli van Hermaal, Weduwe van Gerrit van den Bosch. N. K.

Tryntje Adams, Weduwe van Steven Hulscher. N. K.

Saturdag den 24 *dito.*

Sent van Doorne. W. K.

Vincent Steck. O. Z. K.

Jan van Haagen, *Mr. Timmerman.* N. O. K.

Jan Swanenburg. N. Z. K.

Johanna van der Voort, Weduwe van Joannes de La Vooy. N. K.

Margareta Dauw, Huysvrouw van Jan Damman. L. O. K.

't *Kind* van Willem Frederik ter Hoert. E. Y. K.

't *Kind* van Carel Eedel. O. K.

't *Kind* van Willem Eleveld. N. K.

Sondag den 25 *dito.*

Harmanus Crouwel, *Turfdrager.* L. K. H.

Elisabet Voet, Weduwe van Michel van Rooge. K. K. H.

Margreta Dikkens, Weduwe van Jasper Menie. L. K. H.

Belletje Bos, Huysvrouw van Christiaan Vryling, W. K. H.

Neeltje Willemstat, Huysvrouw van Robert Bouman. A. K. H.

Margaretha Rams, Huysvrouw van Johannes Collewyn. A. K. H.

Maria Kassel, Huysvrouw van Hendrik van der Vinding. A. K. H.

Maandag den 26 *dito.*

Willem Wynand Bömer, jongste Zoon van Willem Christoffel Bömer. W. K.

Jan de Winter. K. K. H.

Elisabeth van den Hout. W. K.

Elisabeth van Bronkhorst, Huysvrouw van Bartholomeus Parson. L. K. H.

Dings-

Dingsdag den 27 dito.

Gerrit Everwyn. O. K.

Claartje. Jacobs Huysvrouw van Johannis Pieterse Coning. O. O. K.

Eva Gosseling, Huysvrouw van Philip Köhler. N. O. K

't *Kind* van Cornelis Koningh. W. K.

Woensdag den 28 dito.

Hendrik Krommes *Mr. Broodbakker.* Z. K.

't *Kind* van Cornelis van Ophoven. W. A. K.

Donderdag den 29 dito.

Nicolaas Haring. N. O. K.

Christiaan Backer, *oud Schipper ten dienste van de O. I. Compagnie.* W. K.

Johanna Buytendyk, Weduwe van Jan Looman. N. O. K.

Gesiena Wyk, Huysvrouw van Hendrik Tys. Z. K.

Jannetje Siems, Huisvrouw van Gerrit de Groot. O. O. K.

't *Kind* van Jacob van Orsagen. O. O. K.

't *Kind* van Jan Harink. N. Z. K.

Vrydag den 30 dito.

Frans van der Hoeven. L. N. K.

Zaturdag den 31 dito.

Harmanus Nieuwenhuys. N. O. K.

Lammert Lammers, *Keurslyfmaaker.* W. K.

Anna Catharina Fenacolius, Weduwe van Jacobus Appel. N. K.

Anna Vermase, bejaarde Dogter N. K.

't *Kind* van Mr. Jaques Henry Talbot. W. A. K.

't *Kind* van Jan van der Plaat. N. O. K.

't *Kind* van Daniël Rolandus W. K.

't *Kind* van Harmanus Scheffers. N. Z.

Maandag den 2 April.

Reynier Steumer, *Mr. Lystemaker.* N. K.

't *Kind* van Anthoni Ten Kamp. W. K.

Dingsdag den 3 dito.

Carel Sieling. *Mr. Hoedemaker.* L. N. K.

Jan de Rooy. N. K.

Hendrik Salomons, oudste Zoon van Balthazar Salomons. N. K.

Jan Wesseling, oudste Zoon van Dirk Wesseling. W. K.

Anna Agnisa Schurtz, Weduwe van Leberecht Abel. N. Z. K.

Eva van 't Wout, Huisvrouw van Coenraad Beekhuys. N. K.

Lysbet Hesinkvelt, Huisvrouw van Johannes Huffers. W. K.

Judith Le Febre. N. O. K.

Elisabeth Westendorp. N. K.

Elisabeth Soet, oudste dogter van Mouris Soet. N. K.

't *Kind* van Jan Morterre. N. K.

't *Kind* van Henrich Schorn. O. K.

Woensdag den 4 dito.

Pietro Antonio Locatelli. E. N. K.

Anna Barbison, Huisvrouw van Jean Roch Catenberg. O. K.

't *Kind* van Philippus Dorsling. O. Z. K.

't *Kind* van Jan de Vry. N. Z. K.

't *Kind* van Alexander van Koppenaal. N. O. K.

Donderdag den 5 dito.

Mattheus Alewyn, *Schepen deser Stad.* N. Z. K.

Emanuël Vestenburgh. O. K.

Christiaan Smit. L. O. K.

Cornelia van Tulder, Huisvrouw van Isaac van Vleuten. N. K.

Jacoba Cornelia Rombouts, Huisvrouw van Johannes Bock. N. Z. K.

Elisabeth Blaauw. W. K.

Marritje de Greeft, Huisvrouw van Cornelis van de Wal. A. K. H.

Maria Catharina Schinkel, Jongste Dogter van Jan Schinkel. Z. K.

't *Kind* van Cornelis van Vollenhoven. N. O. K.

't *Kind* van Jan Toorop. L. N. K.

't *Kind* van Jacobus Pieter Geraudet. W. A. K.

Saturdag den 7 dito.

Jean de Mortier, *Mr. Kleeremaker.* W. A. K.

Johanna Maria Suurbier, Huisvrouw van Lourens Joukens. O. O. K.

Alida Van Velsen, Huisvrouw van Rutgerus Bouwens. L. O. K.

Anna Buytenhuys. Z. K.

't *Kind*

't *Kind* van Roelof van Harlingen. Z.K.

Sondag den 8 dito.

Jan Parmans. L. K. H.
Maria Melgers Huysvrouw van Jan van Rooyen. A. K. H.

Maandag den 9. dito.

Jacobus Broekhuysen, *Steenkooper*. N.K.
Pieter Swaan, *Korenmeeter*. N.O.K.
Lambertus de Vries, *Diamantslyper*. L.K.H.
Elisabeth Uylenberg, Weduwe van François Baert. O. K.
Johanna Dekker, Huisvrouw van Pieter van Weyler. W. K.
Elisabeth Kroll, Huisvrouw van Gerrit Franken. N. K.
Maria Scholten, Huisvrouw van Hendrik Stevens. A. K. H.
't *Kind* van Adolph van Asperen. N. K.

Dingsdag den 10 dito.

Dirk Veenink. O. K.
Cornelis Zaal, *Houtkooper*. N. O. K.
Isaak Hesselink O. K.
Anna Piekkenbroek, Weduwe Harmanus, Bywank. W. K.
Anna Aletta Vangen Weduwe Jacobus Voet. N.K.
Anna Sibilla van Haaren, Weduwe van Hermanus van Kies Veld E. N. K.
Jacoba Margaretha van Hoven, Huysvrouw van Mr. Jan van de Poll Pietersz., *Scheepen en Raad*. W. K.
Cornelia van Reyd, Huisvrouw van Isaac van Helsdingen. N. Z. K.
't *Kind* van Carel Jacob Keyser. L. N.K.

Woensdag den 11 dito.

Hendrik ten Broek, Mr. *Silversmit* Z.K.
Willemyntje Remet, Weduwe van Hendrik Hulst. O. K.

't *Kind* van Abraham van der Naten. L. O. K.

Donderdag den 12 dito.

Paulus Schoonhoven. N. Z. K.
Pieter Verver. A. K. H.
Eva Poortmans, laatst Weduwe van Johannes van Vielekens. L. O. K.
Anna Catharina Hellingh, Huysvrouw van Pieter Stap. O. K.
Anna Schot, bejaarde Dogter. Z. K.

Vrydag den 13 dito.

Elias Goesee. N. K.
Matthys van der Leeden, *Schuytevoerder*. N. O. K.
Adriana van Tongeren, Weduwe van Jan Hendrik Jordaan. Z. K.
Christina van Bleyenberg, Huisvrouw van Cornelis Eliak. L. K. H.
Fredrinetje van Lingen. N. K.
't *Kind* van wylen Andries Stanbossius. W. K.
't *Kind* van Pieter Kreeten. W. K.

Saturdag den 14 dito.

Jan van Rueren. L. K. H.
Catharina Noordenhout, laast Weduwe van Barent Visser. L. N. K.

Sondag den 15 dito.

Jan Jacobs A. K. H.
Jacob Meeuwissen. A. K. H.
Johannes van Kooten, K. K. H.

Maandag den 16 dito.

Janna Burghorst. O. Z. K.

Dingsdag den 17 dito.

Geertruy de Viel, Weduwe van Marten Le Roy. Z. K.

Woensdag den 18 dito.

Alida Elisabeth Clerck, Huisvrouw van Ole Kierulf. O. K.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 31 *Maart* 1764, dit volgende Perceel geëxecuteert.

Reestraat, (Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde, het derde Huis van de Keizersgraft. *f* 5250 in slag *f* 250, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 2 April 1764 geveyld.

Cingel (*C. van Vreede*, *W. Ebbenhorst*, *E. Croese*, *P. van Winter*, *Junior en B. Stenberg*, Een Huis en Erve op de) op de Hooge Sluis *f* 9800. in flag, *f* 400. opgehouden.

Cloveniers Burgwal (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) bezuiden de Raamgraft. *f* 9000. in flag *f* 1500. verkogt.

Dirk van Assensteeg. (*Jan Sluyman en G. Beerman*, Een Huis en Erve, in de) *f* 3550, in flag *f* 300 verkogt.

Heeregraft, (*I. de Wit*, *C. Hoeneker*, *A Stappelaar en W. van Eelen*, Een Huis en Stallinge op de) tusschen de Harte en Wolve Straaten. *f* 27600. in flag, *f* 4600. opgehouden.

Katersteeg (*J. Lafrens*, Een Huis en Erve in de) *f* 1425, in flag *f* 20 verk.

Keizersgraft (*A. Menssendyk*, *D. Loofs*, *D. Seuvoryn en A. Rutgers*, Een Huis en Erve, op de) O. Z over de Schouwburg, *f*. 16950, in flag *f* 2100 verkogt.

Keizersgraft (*C. Hoeneker*, *G. Ravekens*, *B Tideman*; *P. van der Meulen en C Twisk*. Een Huis en Erve, op de) Z. Z. tusschen de Utrechtschestraat en Binnen Amstel, en Een Huis en Erve, zynde twee Wooningen, onder een Dak, in een Koop *f* 30000, in flag *f* 10000. opgehouden.

Oude Schans (*B. Tiedeman*, *G. Rebel*, *A. Buys*, *H. H. Hageman en G. Scholten*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Keizers en Koningstraaten. *f* 8550, in flag, *f* 600 verkogt.

Ruftenburger Pad (*C. van den Broek*, *C. Angel*, *J. de Bosch Jeronimusz en P. Siffry*, Een Thuin en Huizinge, op het) genaamt China. *f* 2000, in flag *f* 40 verkogt.

Warmoesstraat (Dezelven, Een Huis en Erve in de) over de Oudenburgsteeg. *f* 12400. in flag *f* 3000, verkogt.

Zwanenburgwal (*J. Schreuder Willemsz* Een Huis en Agterhuis, op de) W. Z. *f* 6800, in flag *f* 700, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 16 *April* 1764, geveyld:

Agterburgwal, (*J. Lafrens*, Een Huis en Erve, op de Oudezyds) over de Betaniestraat, *f* 18700, in flag *f* 400, verkogt.

Amstel (*J. Scheltema*, *W. [illegible]* en *C. A. van den Bosch*, Een Plaisier Plaats, genaamd Ny Geval, met zyn Huizinge, Weyland &c. te zamen groot circa 3 Morgen, aan den) onder Tamen, *f* [illegible], in flag, *f* [illegible], verkogt.

Boomstraat, (*A. de Moll van Otterloo* en *J. Smit*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Zuidzy, *f* 2000 in flag, *f* 7 opgehouden.

Buytenplaats, (*P. van der Heyde*, Een) met zyn Huizinge, genaamd Poel en Dorp, mitsgaders nog een Huis en Erve, in een Koop gelegeen onder de Ambachts Heerlykheid van Nieuwveen *f* 3000, in flag *f* 9 opgehouden.

Buytenplaats (*P. Grim*, *A. Buys*, *J. Steenbergen* en *C. Twisk*, Een) genaamd Hoogerlust, &c. geleegen over de Rivier de Vegt by Breukelen, *f* 7000, in flag *f* 200 opgehouden.

Cingel,

Cingel, (*J. Ottens de Jonge*. *P. de Hoen* en *P. Zuyderhof*, Een Huis en Erve, op het) by 't Utrechtsche Veer, *f* 13050, in slag *f* 1000 verkogt.
Dubbelde Worststeeg, (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) *f* 3150, in slag *f* 50 verkogt.
Heerengraft (*C. Hoeneker*, *J. van der Hart Hendriksz*, en *J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Romyns Armsteeg en Oude Spiegelstraat. *f* 12500 in slag *f* 1000, verkogt
Heerenstraat, (*J. Haay*, *J. G. Terwe* en *W. van Otterlo*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy *f* 8050, in slag *f* 950, opgehouden.
Hofsteede, (*E. Croeze*, *W. van Otterlo*, *J. de Bosch Jeronimusz*, *B. Stemberg* en *A. de Mol van Otterloo*, Een) genaamd de Haring, met zyn Huizing, Stal en Getimmertens, een Boere Bruiker met zyn Huismanswooning, Weylanden en Bos, agter dezelve Hofstede, groot 25½ Morgen, gelegen tusschen Baanbrug en Loendersloot, en nog een Party Weyland, groot circa 7 Morgen, geleegen in de Polder van Oudkoop, alles in een Koop. *f* 9600 in slag *f* 1400, verkogt.
Kattenburg, (*A. Buys*, Een Huis en Erve, op) in de Grootestraat. *f* 3450, in slag *f*. 40, opgehouden.
Kattenburgerstraat, *A. Jolles*, De Helft in een Huis en Erve, in de groote) by de eerste Dwarsstraat, *f* 1800 in slag *f* 200, verkogt.
Kattenburgstraat (*J. Schoonhoven*, *W. Duyzendaalders* en *C. A. van den Bosch*, Een Scheeps Timmerwerf, genaamd het Witte Kruys, met zyn Huizinge, Lootzen en Pakhuis, in de Kleine) voor by de eerste Dwarsstraat. *f* 9100, in slag *f* 500 verkogt.
Keizersgraft, (*C. Hoeneker*. *J. van der Hart Hendriksz* en *J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Leidsche Straat en dito Gragt, genaamd Messina, mitsgaders een Huis en Erve, in de Kerkstraat, agter het eerstgemelden Perceel, genaamt Sardam, in een Koop. *f* 12250 in slag *f* 475, verk.
Kromme Thuinstraat, (*Jan Sluyman*, Een Huis en Erve, in de) *f* 600, in slag *f* 10 verkogt.
Overtoomsche Weg, (*J. Posthumus* en *P. Posthumus*, Een Thuyn en Huizinge, op de) over Blankenburg, van Ouds genaamd Pennenburg, *f* 700 in slag *f* 150 opgehouden.
Prinssengragt, (*J. Sluiman* en *L Tak*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Spiegelgragt en Leidsche Kruistraat. *f*. 10850, in slag *f* 60 verkogt.
Slooter Weg, (*A. Menssendyk*, Een Buiten Plaats, van Outs genaamd Het Toorentje, en nu Harte Rust, met zyn Huizinge &c. geleegen op de) *f* 6800, in slag *f* 200 opgehouden.
Waagenplyn, (*P. de Hoen*, en *R. P. Schoonegevel*, Een Huis, Agterhuis, Stal en Erve, op het) by de Haerlemmer Poort, *f* 4000 in slag *f* 90. opgeh.
Warmoestraat, (*E. Croese*, Een Huis en Erve, in de) benoorden de St. Jans straat, en een Agterhuis, daar agter in de Leyddekkerssteeg, in een Koop. *f* 5800, in slag *f* 600 verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAY EERSTE STUK 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

Dat de voorsz. Injurie dies te sensibelder voor den Suppliant geworden is, nadien den Luytenant Admirael voornoemt, het by dat schryven niet heeft laeten berusten, maer heeft, omme den Suppliant by de Waereld nogh meer te prostitueeren, verder kunnen goedvinden, de voorsz. Missive en Articulen, nevens andere fameuse stukken te laten drukken, dezelve vervolgens in maendelyke Nieuws papieren, met Notaes te divulgeeren, en by dezelve, jegens of ten Opzichte van den Suppliant, Uitdrukkingen en Woorden te gebruiken, die men van de hooge Rang en het Caracter van den Luytenant Admirael niet zoude hebben kunnen verwachten, en die, ten opzichte van den Suppliant, zoo in 't Generael, als particulierlyk met betrekking tot deszelfs Qualiteit, als 's Lands Officier zeer læsiv, injurieus en onverdraegelyk zyn.

Dat de Supplt., sedert den tyd hier boven specificque gemelt, de eere gehad hebbende den Lande te dienen, niet is bewust, geduurende zyn voorsz. Dienst, zich anders gedragen te hebben, dan het aan een eerlyk Man, en aan een Officier van candeur bestaende overeenkomstig met zyn verschuldigde plicht, en in Conformité van de hooge Ordres van zyne Heeren en Meesters.

Dat den Supplt. even daerom verpligt zynde om zyn Caracter, waer mede hy van de Hooge Regeering is vereerd, en zyne eer en reputatie onbevlekt te bewaeren, tegens een ygelyk die zouden willen onderstaen om dezelve te bezwalken, in de nootzaaklykheit is gesteld geweest, omme zich by Requeste te moeten addresseeren aan Haer Hoog Moogende, met ootmoedige Beede, dat het Haer Hoog Moogende behagen mogte, omme, overwegende de merites van het onbetamelyk en læsiv gedrag van den Luytenant Admirael, tegens een Mede-Officier van den Staet, en daer by in Consideratie neemende de Omstandigheit waer uit het zelve is voortgesproten, aen den Suppliant te doen erlangen een behoorlyke reparatie van Eere, over de verwytingen door den Luytenant Admirael C. Schryver gedaen.

Dat vervolgens daer op, in conformiteit van de Rezolutie van Haer Hoog Moogende van dato 27 October 1761, Copie van de voorsz. Requeste gesteld geworden zynde in handen van den Luytenant Admirael, om deszelfs belang daer

daer op aen Haer Hoog Moog. te laten toekoomen, en by nader Rezolutie van date 25. November 1761, Haer Hoog Moogende hebben goedgevonden en verstaen, dat de by Haer Hoog Moog. ontfangene Missive van den Luytenant Admirael, met de Bylage, alsmede de voorsz. Requeste, door den Suppliant op den 27. October 1761, aen Haer Hoog Moog. gepresenteert, gezonden zouden worden aen het Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam, om daer op zodanig te disponeeren, als in goede Justitie, volgens de Ordres en Placcaeten van den Lande, zouden vinden te behooren.

Dat den Supplt. zich daer na, by Requeste heeft geaddresseert aen U Edel Moogende, die daar op, in dato 27. April. 1762, disponeerende, aen den Suppliant hebben overgelaten, ten opzichte van het institueeren zyner Actie voor welgemelden Raede, uit krachte van Haer Hoog Moog. Rezolutie, de dato 25 November 1761, zulx te doen, zoo en in diervoegen als by Supplt. te rade zoude werden.

Mitswelke en meer andere redenen en middelen, in tyden en wylen te alleguee-ren, den Suppliant by dezen, ingevolge U Edel Moogende voorschreve permissie van 27. April 1762, institueerende zyn Actie van injurie, en Eisch doende, concludeert, dat by Sententie van U Edel Moogende, den Supplt. zal worden verklaert, door den Luytenant Admiraal C. Schryver, grovelyk en atrocelyk te zyn geinjureert, ter zaeke by Luitenant Admirael, zo als boven gemeld is, van zich heeft kunnen verkrygen, omme, onder anderen, tot lasten van den Supplt. by bovengedachte Missive, te melden, dat Capitein Hœufft zyn Schip Hilversbeek twee a driemaelen, in een reis, aen de grond gezeilt heeft, het zelve verlaeten, &c.

Dat wyders by Luytenant Admirael zal werden gecondemneert, dezelve injurie te beeteren Honorabel en en Profitabel.

Honorabel, mits by Luytenant Admirael, compaareerende voor U Edel Moog., ter præsentie van den Supplt. (indien daer by zoude willen tegenwoordig zyn,) *en ten aenhooren van een ieder, den Suppliant* vragen om vergiffenis, *en bekennen dat by de voorsz. injurieuse woorden onbedacht, ten onrechten* en tegens de waerheit heeft *gemelt, dezelve te wederroepen, en te erkennen dat hem zulx leet is; mitsgaders te erkennen dat by den Supplt. niet anders is kennende, dan als een Officier van Eer en Candeur.*

Profitabel, mits betalende in handen van den Supplt. ten behoeve van de Nederduitsche Diaconie Armen der Stadt Amsterdam, een somma van Vier Duizend Zilvere Ducatons.

Zynde by Suppliant bereit, omme onder Solemneelen Eede te verklaeren, dat om gelyke, ja meerdere somma dusdanige atroce injurie niet weder zoude willen lyden.

Makende laestelyk mede wel expresselyk Eisch van Costen, ofte tot anderen, &c.

't Welk doende &c.

(*Was get.* JAN HOEUFFT.

Zy Copie dezes gesteld in handen van den Heer Lt. Admirael Schryver, om den Raed te dienen van zyn belang, *en het zelve gezien, by deezen Raede nader te werden gedispondert, zoo als bevonden zal werden te behooren.*

Actum den 22 December 1762.

(*was getekend*) C. V. DYK.

Ter ordonantie van den Raed.

(*was getekend*) C. BACKER. *Cz.*

De

De Onderschreven, copie van gemelde Requeste, en van den marginalen Appointemente daar op gesteld, bekomen hebbende, heeft gemeend, terwyl hy zig bekwaamde om den Raad te dienen van zyn *belang*, gepaste middelen te moeten gebruiken, om Capitein Hœufft te stuiten in zyn oogmerk, ten einde den Ondergeschreven van zynen Ordinairen, Dagelykschen, en Competenten Rechter te avoceren. Ten dien einde heeft de Ondergeschreven zich by de volgende Requeste aan den Hove van Hollland geaddresseerd:

Art. 1. *Vertoond reverentlyk Cornelis Schryver, Luitenant Admiral ten dienste dezer Landen, residerende te Amsteldam,*
Dat Jan Hœufft, Capitein ter Zee, woonende te Dordregt, op pretext dat de Vertooner by zekeren Brieff, en Memorie, houdende aan het Collegie van de Admiraliteit te Amsteldam,

Art. 2. *Hem Capitein Hœufft in zyne Ere zoude hebben aangetast,*

3. *Zig op den 27 October 1761, by Requeste heeft geaddresseert aan Hunne Hoog Mogenden;*

4. *En op gansch sub en opreptive, mitsgaders injurieuse middelen verzogt,*

5. *Dat Hunne Hoog Moog. hem Capitein Hœufft geliefden te doen erlangen behoorlyke reparatie van Ere, over de beschuldigingen door den Vertoner gedaan.*

6. *Dat Hunne Hoog Mog. dezelve Requeste, volgens Resolutie in dato den voorschreve 27 October 1761, hebbende gesteld in handen van den Vertoner, omme daar op te dienen van zyn belang,*

7. *En de Vertoner zyn belang daar tegen, by Missive in dato den 25 November daar aanvolgende, hebbende geallegeerd,*

8. *Hunne Hoog Mog. by Resolutie op den gem. 25 November genomen, hebben goedgevonden en verstaan;*

9. *Dat copie van de voorsz. Missive en Bylagen, als mede van de Requeste,*

10. *Concernerende de gerezene differenten tusschen den Vertoner en gem. Capitein Jan Hœufft,*

11. *Ter occasie van het verongelukken op het Gom van 's Lands Schip van Oorlog de Meermin,*

12. *Gecommandeerd geweest door den Capitein Bisdom,*

13. *Zouden gezonden worden aan het voorsz. Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam,*

14. *Om daar op zodanig te disponeren, als in goede Justitie, volgens de Ordres en Placaten van den Lande zoude vinden te behoren.*

15. *Dat de voorsz. Capitein Hœufft, vervolgens op den 8 January 1762, aan het zelve Collegie ter Admiraliteit heeft overgegeven een Geschrift,*

16. *By hem geintituleerd, Memorie by Requeste*

17, *Inhoudende (quasi) ene adstructie van de (pretense) regtmatigheid van het verzoek by Requeste aan Hunne Hoog Mogende, door hem Jan Hœufft Capitein ter Zee gedaan,*

18. *Om te erlangen reparatie van Eer, &c.*

19. *En na allegatie van ene menigte sub, en obreptive, mitsgaders choquante, en eer-kwetzende middelen,*

Art. 20. *Dezelve Memorie by Requeste heeft besloten in een (zo genaamd) billyk vertrouwen, onder anderen,*

21. *Dat Hunne Hoog Mog. de gerezene differenten tusschen den Vertoner en hem Capitein Jan Hæufft hebbende gerenvoyeerd ter afdoeninge aan het Edel Mogende Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam,*

22. *Hy (quasi) regtmatig mogte verwachten,*

23. *Dat Hunne Edel Mogenden aan hem zouden doen erlangen de verzochte reparatie van Eer.*

24. *Dat de voorn. Capitein Jan Hæufft wyders op den 27 April 1762, aan het voorsz. Collegie ter Admiraliteit heeft gepresenteerd ene nadere Requeste;*

26. *Dat aan hem mogte worden gepermiteert, om den Vertoner voor het gem. Collegie te mogen convenieren,*

27. *En tegen hem Eisch doen in cas van injurien;*

28. *Ten dien einde te fixeren een dag,*

29. *En voorts te stellen zeer korte en precise termynen.*

30. *Dat by het meergem. Collegie op de voorsz. Requeste is geapostilleerd,*

31. *Dat de Raad de nevenstaande Requeste gezien en geëxamineerd hebbende,*

32. *Aan hem Capitein Hæufft, ten opzichte van het institueeren zyner Actie voor gemelde Rade, uit kragte vau Hunne Hoog Mogende Resolutie, de dato 25 November 1761, overliet,*

33. *Zulks te doen en in dier voegen, als hy te rade zoude worden,*

34. *Met byvoeginge:*

35. *Dat al het verdere by hem ten Requeste verzogt, voor als noch wierd gedeclineerd.*

36. *Dat de voorn. Capitein Hæufft, de gem. Apostil of Dispositie opvattende,*

37. *Als of daar by aan hem ware gepermitteerd, den Vertoner voor het bovengem. Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, te convenieeren in cas van injurie,*

38. *Zig vervolgens by Requeste aen het zelve Collegie heeft geaddresseerd,*

39. *En op sub en obreptive middelen, by dezelve heeft bestaan zyne (pretense) Actie van Injurie (quasi) te institueeren,*

40. *En Eisch doende, te concluderen in substantie,*

41. *Dat de Vertoner zeude worden verklaard, hem Capitein Hæufft te hebben geinjurieerd;*

42. *Dat wyders de Vertoner zaude worden gecondemneert, de (pretense) Injurie te beteren honorabel, en profitabel;*

43. *En te betalen de kosten.*

44. *Dat by Appointemente in dato den 22 December 1762, copie van gem. Requeste is gesteld in handen van den Vertoner,*

45. *Om den voorsz. Raad te dienen van zyn belang,*

46. *En 't zelve gezien, by gem. Rade nader te worden gedisponeerd, zo als bevonden zouden worden te behoren.*

(Het vervolg hier na.)

ASIA.

ASIA. *Batavia.* Zedert den eersten October 1762 tot den laatsten Sept. des Jaars 1763 zyn overleeden de Heer Meyer Johan van Idsinga, *Gouverneur* en *Directeur* van *Amboina*; Mr. Jan van Oorschot, *ordin.* Lid in den Raad van *Justitie* dezes Kasteels; Hugo Pieter Faure, Commandeur van Bantam: De *Predicanten* Henricus Hollenhagen, in de *Luthersche* Gemeente; Gerardus Potken, *Emeritus Predicant* te *Colombo*, en Petrus da Silva te *Trinconomale*: De *Major* Jan Casper Reysweber: De *Opper-Koopman* Abraham Christoffel Coertz, aan *Java's Oostboek*: De *Kapiteins* Levien Casper Jochem Schuneman; Christiaan Lodewyk Baljard; Johannes de Marees, in *Amboina*; als mede Rudolph Sigfried Alleman, aan de *Kaap de Goede Hoop*: De *Kapiteins Luitenants van de Artillery* Godfried Wetzel; en Pieter Moryn, te *Cochim*: De *Vendumeester* Christiaan Willem Mey: De *Kooplieden* Jan Paul Emmerik; Jan Daams, in *Banda*; Jan Jonker, te *Ternaten*, Johan Hugonis; te *Colombo*; Philips van der Spar, te *Javenapatnam*; en Jan Michiel Aubert, te *Calpetty*: De *Advacaat* Mr. Abrahams Martinus Storm: De *Schippers* Pieter Holm, en Laurens Kem: De *Luitenants* Johan Christiaan Ziegman en Jacob Larwood van Schevichaven, te *Ternaten*; Carel Pieter Bertrand, van de Artillery; Harmen Pieters Peyma, in *Amboina*; Hendrik Munnik, te *Ternaten*; Andries Jan Mollineau van de Artillery, te *Colombo*; Jan Jans Lemmer, te *Mallabar*; en Jan Fredrik Braadvis van de Burger Cavallery: De *Onder-Kooplieden* Jacobus Wynhout, Willem Hendrik Heyder, Jacob Broberg, Gysbertus Theodorus Papegay, Mr. Pieter Stellingwerf, Jan Christoffel Strobach, Abraham Scheltus, Zacharias l'Honoré, Pieter Rolf *Titulair*, Petrus Wernherr in *Amboina*, Johan Sebastiaan van Masson te *Ternaten*, Jan Christiaan Helmkampff en Hendrik Friesendorp, beide te *Macasser*, Paulus Looman te *Nagepatnam*, Cornelis Ens te *Colombo*, Isaac Constantyn Martheze te *Samarang*, Mr. Jacob van Oudensteyn Elias te *Poulo Chinco*: De *Procureur* Fredrik de Bruyn Nollet: De *Vendrigs* Cornelis Tessers, Mathys Waltz, Jan Andries Bohn, Hermanus Monsier, Herman Bakkering, Petrus Albert Zingelman, Christiaan Bernicouw, *Ingenieur*, Jan Coenraad Martini te *Macasser*, Jacob Dirkse te *Nagepatnam*; Jan Gotholtz van Schmit en Jan Hendrik Eekhout, beide te *Colombo*, Balthasar Anthon te *Zamarang*, en Lodewyk Mathys te *Banthom*: Wyders Johan Jurgens Erbs, *Cornet* van de Burger-Cavallery, Hendrik Smit, *Binnen-Regent* van 't Lazarus-Huys op 't Eiland *Purmerend*, Mynderd Simonsz., *Keurmeester* van 't Beestiaal, en Joachim Willem Scholtz. Laborant.

Op den 13 May, en dus na het vertrek van het *Na-Schip*, is het Schip *Enkhuizen* aangelegt om na *Japan* te vertrekken, in plaats van één der uitblyvende Schepen *Ouder-Amstel* en *Ooster-Beek*: Den 17 May wierd *Amstelveen* na *Kareek* aangelegt, in plaats van na *Suratte*:

Den

Den 27 wierd uit het *Collegie* van *Schepenen* alhier ontslagen het Burger Lid, Hendrik Zurmegede, en in zyn plaats benoemd de Commissaris van de Bank, Gysbert Jan Fecth.

Den 1 Juny des avonds kreeg men met het Schip *Wester-Veld*, 't welk in de Engte van *Sunda* was aangekomen, zynde van *Amsterdam* na *China* bestemd, de confirmatie der aanstelling van zyne Hoog Edelh. den Heer Pieter Albertus van der Parra tot *Gouverneur Generaal*, en den Wel-Ed. Heer Mr. Librecht Hooreman tot *Directeur Generaal* van *Indie*: Teffens kreeg men narigt van de Optreeding der *Extraordinaire Raaden* Huibert van Bazel en Reinier de Klerk tot *Raden Ordinair*: als mede dat tot *Raaden Extraordinair* van den Ed. Gouverneur en Directeur van *Ceylon* Lubberd Jan van Eck bevorderd waren de Bailluw dezer Stede Pieter Hakfteen, en de eerste Secretaris van de Hooge Regeering Mr. W. A. Alting; mitsgaders tot *ordinaris Lid* in den Raad van Justitie dezes Kasteels het geassumeerde Lid in dat Collegie Mr. Hendrik Adriaan Lokman: En eindelyk dat als *extraordinaris Leden* van het evengem. Collegie zouden uitkomen Mr. Pieter Gerbrand Donker, Mr. Petrus David Prud'homme, en Mr. Gerard Mulier, met preferentie aan den eerst hier aankomenden van de Waardigheid als *Raad Ordinaris*, dewelke in dat Collegie nog ontbreekt.

Den 4 Juny hebben de bovengem. Heeren Hakfteen en Alting als *Raaden extraordinair* Zitting genoomen; zynde in de vacante plaats van *eersten Secretaris* opgetreeden de Ed. Heer Willem Foekens; om ter preuve gesuccedeerd te worden door den *Opper Koopman* en *Geheim-Schryver* van den Heer Gouverneur Generaal Mr. Iman Willem Falck; mitsgaders in de vacante *Baillunge* dezer Stede de Opper-Koopman en Secretaris van 't Collegie van Schepenen de Heer Johannes Vos met cessie van Gagie; wiens Secretariaat weder (met behouding van zyn Rang en Gagie) opgedraagen wierd aan den Opper-Koopman en 't oud Opperhoofd van Japan Marten Huysvooren, terwyl in plaats van gem. E. Falck tot *Geheim-Schryver* van zyn Ed. wierd aangesteld de Onder-Koopam Boudewyn Verselwel Faure, met bevordering tot Koopman.

Den 9 Juny is de Heer Raad Extraordinair Louis Taillefert als *Directeur* van *Bengalen* herwaards ter adsistentie van de *Hooge Tafel* verlost; En den Heer Raad Extraordinaris Hakfteen kreeg deszelfs ontslag van het Kerkmeesterschap der Gereformeerde Kerk alhier, 't welk weder opgedraagen is aan Willem Vos.

Den 7 Juny wierd na *Banjarmassing* aangelegt het Scheepje de *Jonge Petrus Albertus*: Verders wierd besllooten de Presidenten en Collegien van Weesmeesteren, Commissarissen van Huwelyks en kleine Zaaken, zo als ook de Buiten Regenten van 't Vrouwen-Tugt en Lazarus-Huis voor nog een Jaar te laaten continueeren, als mede de Opper-en Onder-Officieren der Burgery, uitgezonderd dat in plaats van

van den overleedenen J. H. Braadvisch als Luitenant onder de Cavallery optrad de Cornet Jan Jurgen Erbst, dewelke door den Burgers Pieter Los vervangen wierd &c.

(*Het vervolg den* 1 *Juny* 1763.

DUITSCHLAND. Frankfort. Vervolg der plechtigheden van de Verkiezings, Kroning enz. van den Roomsch-Koning. (*ziet April* 1764 *bladz.* 138.)

Den 24 Maart arriveerden zyne Keizerlyke Majesteit en de Aarts-Hertogen Josephus en Leopold in gewenschte toestand te *Heussenstamm*, om aldaar de Verkiezing van den Roomsch Koning af te wachten en 'er tot na dezelve te vertoeven. Dien dag waaren de Keurvorstelyke Gezanten voor de tiendemaal op den *Römer* vergaderd; ook werd de preciese dag der Verkiezing op 21 der voornaamste plaatzen in deeze Stad onder het geluid van Trompetten en Keteltrommen aangekondigd, op Dingsdag den 27 April (1764) bepaald te zyn. Dienzelven dag begaf zich de Keurvorst van Mentz. naar *Heussenstamm* om de Complimenten van Gelukwensching by den Keizer en de Aarts-Hertogen af te leggen. 's Avonds ten 6 Uuren arriveerdende Keurvorst van Trier en de volgende dag de Keurvorst van Keulen beide met aanzienlyke Gevolgen, werdende ieder in 't byzonder by hunne plechtige Intrede, door het lossen van 125 stukken Canon begroet.

Den 26 zynde daags voor den Verkiesdag moesten alle vreemde Ministers en andere vreemde Lieden, die niet tot de Verkiezers of derzelver Gevolg behoorden, zich uit de Stad begeven, alle Poorten werden gesloten, en de Sleutels aan den Keurvorst van Mentz ter hand gesteld.

Den 27 's Morgens van 6 tot 7 Uuren werd de Verkiesdag, door het luiden van de Storm-Klok aangekondigd Om 8 uuren kwamen de Burgery en 't Guarnisoen in de Wapenen, en werden aan verscheiden Oorden geposteerd. Om 9 uuren, begonden de Keurvorstelyste Afgezanten, voorgegaan, door hun Gevolg en Bedienden, in hunne pragtige Staats-Karossen, men 6 Paarden bespannen, op den Römer in de Verkieszaal by een te komen. Beneden voor 't groot Portaal, werden zy door den Graave van Pappenheim, als Erf Ryks-Maarschalk, gerecipieerd. Hy was in een kostbaare Goudlakensche Spaansche Kledy, met Gouden Galonnen bezet, gekleed, en had de Maarschalks Staf in de hand. Het geheele Maarschalks-Ampt, en 4 Gedeputeerden uit den Raad, in hunne Plegtgewaden, verzelden hem. Om 10 uuren, kwamen de Keurvorsten van Trier, Keulen en Mentz, met een talryke Stoet van Ministers, Afgezanten, Officieren, Bedienden en Guardes, waar van de laatste Keurvorst een dubbelde had, aan. De tweede en derde Keurvorstelyke Afgezanten begaven zig, in een kostelyke Spaansche Kleding, met Hoeden met groote Vederboschen, derwaards. Zo ras daar de Keurvorsten en eerste Afgezanten mede gekomen waren, werden zy, door den Ryks

Erf-

Erf-Maarſchalk ontvangen en hunne Plaatſen aangewezen, en vervolgens nam hy van de Gedeputeerden uit den Raad de Stads Sleutelen over. De Ry-Paarden, altemaal op het koſtelykſt uitgedoſcht, en naar rang geplaatſt, bleeven by de Stalmeeſters ſtaan. De 3 Keurvorſten begaven zig vervolgens, ieder in een apart Vertrek, om aldaar hunne Keur-gewaden aan te trekken; waar na zy beneden kwamen, om zig te Paard te zetten. Zo ras zy dit gedaan hadden, werd uit de Tooren eene leuze, met een Wit Vaandel gegeven; waar op alle de Klokken der Stad begonden te luiden. Toen begon de Optogt, in de volgende Orde, eerſt de Livrei-Bedienden, dan de Pagies en een groote menigte van Cavaliers en Edelieden, hier agter de Keurvorſtelyke Miniſters en de 3 Keurvorſtelyke Dom-Capittels vervolgens de Keurvorſten zelf te Paard, met een gedeelte hunner Guarde omgeven, voorgereden, ieder door zyne Hof Maarſchalk in een zwarte Spaanſche Kleding, met groote Quarré-Paruiken op en Hoeden met zwaare Vederboſſchen onder den Arm, draagende het Keurvorſtelyke Zwaard in hunne Handen. Hierop volgden de Verkiezings Afgezanten, volgens hunnen Rang; in koſtbaare Spaanſche Kledingen, met Gouden Paſſementen bezet; met groote Hoeden met Pluimen en Quarré Paruiken op, te paarde. Zy waren omringd en verzeld met hunne Huis Officieren. De gantſche Trein werd geſloten, door de reſt der Keurvorſtelyke Lyfwagten. In deze Order, begaven ze zig naar de Dom Kerk, en de Keurvorſten en Afgezanten werden, door den Ryks Maarſchalk en de byeenvergaderde Geeſtelykheid, onder 't opheffen van een Gezang, ingehaald; zy zetteden zig op de hun aangewezen Plaatſen, voor 't Hoog Altaar, neder. Na 't verrigten van den Godsdienſt, gingen ze in 't Conclave, dat, door den Marſchalk ter ſtond geſloten werd, terwyl hy de Sleutels in zyne Bewaaring hield. Toen men 5 uuren bezig geweeſt was, met het opneemen van de Stemmen, en 't uitleveren van de Diplomata, aan Keur Mentz, werd aan den Ryks-Maarſchalk, door Keur Hanover, als de jongſte, een teken gegeven, om 't Conclave te openen, waarop de Maarſchalk terſtond, met zyne Herouten uitriep: *Vivat de Roomſch-Koning Joſephus!* Daarop wierd onder Trompetten en Pauken geſchal en 't geluid van Muſiek Inſtrum. een *Te Deum* aangeheven, 200 Canonnen van de Stads Wallen geloſt, en de Poorten geopend. De Keurvorſten keerden, met de gantſche Trein, in deszelfde Orde, als ze gekomen waren, weder naar den Römer, leiden hunne Plegt gewaden af en begaven zig in hunne Koetſen naar Huis.

Den 29 dito, dag wier luiſter, praal en Grootsheid waarmede het Doorluchtig Opperhoofd des Roomſche Ryks, en zyn Opvolger de nieuw verkooren Koning der Romeinen, alstoen hunne plechtige Intreede in deeze Stad deeden, zyn onbeſchryflyk. Vroeg in den morgen van dien doorluchtigen dag, kwamen de Burger-Compagnien,

gnien, en 't gantsche Guarnisoen weder in de Wapenen, en werden van de Saxenhauser Poort tot aan den Dom, langs alle wegen, die hunne Mejesteiten passeeren moesten, geschaard. De Vestingwerken waren door de Canoniers bezet. Om 9 uuren, trokken 3 Esquadrons Burger-Cavallerie, met 4 Gedeputeerden uit den Raad, aan hun hoofd, naar de zoogenaamde Ridder-Hoven, een uur van deze stad, alwaar plaatsen, voor de Equipagien van de Afgezanten, de Vorsten en den Keizer afgestoken waren, met Vaanen op ieder, waar in, hunne Wapens pronkten. Aldaar vervoegden zig ook de gantsche Magistraat der stad; de Ryks Erf-Marschalk, met zyn gevolg, en de Afgezanten met het hunne; vervolgens kwamen daar de 3 Geestelyke Keurvorsten, met hunnen Stoet en Lyfwagten, by. Om 11 uuren, begaven zig de Keizer, en de Roomsch Koning, met het geheele Post-Ampt verzeld, van Heussenstam, en kwamen, om 12 uuren, aan de Ridder-Hoven, aan. Dit werd met het lossen van 100 stukken Canon van onze Wallen, bekend gemaakt. Zo ras zyne Keiz. Majesteit, aldaar, gearriveerd was, werden hem de stads Sleutelen, door onze Gedeputeerden overgereikt, op een rood fluweel' Kussen, met goud geborduurd. Na eenigen tyd vertoevens, begon de luisterryke Optogt, in de volgende Order. Eerst, onze Opperstalmeester, met zyne Handpaarden; toen de Burger-Ruitery; met de Stads-Gedeputeerden; waar op het Gevolg der Afgezanten, hunne Cavaliers, het Keurvorstelyk Dom-Capittel, in prachtige Staatskarossen, omringd en voorgegaan, door all' den Stoet en Livrei-Bedienden, volgden. Vervolgens kwamen de Keizerlyke Ministers; agter deze, de Ryks-Vorsten; toen de Verkiezings-Afgezanten, naar hunnen Rang; daar na de 3 Geestelyke Keurvorsten, met hunne Wacht; agter deze, volgden een Toscaansche en 2 Ryks Herouten, in hunne Plegtgewaden, te Paard; toen kwam de Koets, waar in zyne Keizerlyke Majesteit zelve, voor uit, en de Roomsch Koning, agter uit, gezeten waren, gevolgd en verzeld door de Keizerlyke en Koninglyke Guardes. Onder dezelve, muntte de nieuwe Noble Guarde, voornaamlyk uit, door de fraaiheid haarer Manschap en de kostbaarheid haarer Kleederen. Agter dezelve volgde een Esquadron Carabiniers van Stampach; en de geheele Stoet werd besloten, door den Magistraat dezer Stad, in 36 Rytuigen, gevolgd, door eene Compagnie Grenadiers. Op deze wyze trok de Trein door de Saxenhauser Poort ter stad in, en het gebulder van 100 stukken Canon kondigde dit weder aan. De toevloed en menigte des Volks, om deze heerlyke Intrede te zien, is ongelooflyk; hun vreugdegejuig vervulde de gantsche Lucht. De oogen der Aanschouweren schemerden op den onbegrypelyken glans en pracht der Rytuigen, Kledingen en verder toestel. Toen deze Praal tot aan den Dom genaderd was, werden de doorluchtige Personagien, door de Ryks-Maarschalk, en de Geestelykheid ontvangen, en naar 't Hoog Altaar ge-

geleid: aldaar bezwoer de nieuwe Koning der Romeinen, de Capitulatie zyner Verkiezinge, terwyl de Klokken der stad de Lucht met geluid vervulden. Vervolgens werd 'er onder Trompetten en Pauken geschal, een *Te Deum*, in Muzyk, aangeheven. Na het verrigten dezer Plegtigheden begaf zig de Stoet, in dezelfde Orde als ze gekomen was, naar 't Keizerlyk Quartier, en aldaar eindigde de Staatsie. Terwyl de Keizer een quartiers uurs, aan de Ridder-Hoven had moeten vertoeven, had hy een zeer beweeglyke samenkomst, met den ouden Land-Graaf van Hessen Darmstad. Deze Heer, die reeds meer dan 74 Jaaren bereikt heeft, en door den ouderdom zeer verzwakt is, liet zig, in Keizerlyke Uniform gekleed, met den Hoed onder den Arm, door 2 Cavaliers, die hem ondersteunden, voor zyne Majesteit brengen. Zoo ras de Keizer dien Grysaart zag, ging hy hem te gemoet; de Landgraaf wilde hem de hand kusschen, doch hy gedoogde zulks niet, maar omhelsde hem tederlyk, en voerde hem naar de Tent. Aldaar presenteerde hy hem aan den Roomsch Koning, die den eerwaardigen Ouden, insgelyks omhelsde: vervolgens zeide de Keizer, zig wendende tot alle de Vorsten, die om hem stonden, *zie hier den besten myner Vrienden*, en hy drong den Land-Graaf, zig te dekken, en tusschen hem en zynen zoon neder te zitten, dat deze echter weigerde, tot zoo lang zyne Majesteit het hem gebood; toen gehoorzaamde hy. Zyn hart was zoo ontroerd van vreugde, over de heuchlyke Gebeurtenis, die hy nu beleefd had, dat hy, als eertyds Simeon, (schoon die, by een oneindig verhevener gelegenheid, in verukking uitriep, *nu zal ik met vreugde ten grave daalen, nu myne oogen dit geluk aanschouwd hebben, daar ik zoo lang naar gewenscht had*: De Jonge Vorst smeekte, om hem dezelfde Vriendschap te betoonen, die hy zynen Vader betoond had. Dit aandoenlyk Schouwspel perstte hem, en alle de Omstanders, de traanen uit de oogen. Zulke gemoedsbeweegingen, die tot eere der menschelykheid strekken, vinden niet in alle harten plaats. Een kwalykbegreepen glorie brengt veeltyds gantsch tegenstrydige uitwerkzelen voort. Dit is by, deze Plegtigheden der Roomsch Koning-Verkiezing, mede gebleken. Daar is een hevig verschil ontstaan, tusschen onze Burgery, die in de Wapenen was, en de Keur Mentzische Dragonders, welke tot geleide van de Ryks Sieraaden, als Kroon, Scepter enz., van Neurenberg, gekomen waren. Deze laatste wilden dezelve niet aan de Burgers overgeeven, maar ze zelf, ter Stad inbrengen; het welk de andere beweerden, tegen hunne Privilegien strydig te zyn: kortom, de zaak kon niet afgedaan worden, zonder 'er den Keizer, den Keurvorst van Mentz en den Magistraat dezer Stad, mede, lastig te vallen: die eindelyk, de Burgers in 't gelyk gesteld hebben. Een andere Twist wegens den Rang, is 'er tusschen de Keurvorsten van Trier en Keulen ontstaan; doch dezelve is mede, door het Collegie, der Vorsten, bygelegd.

Den

Den 3 April des morgens, kondigde, gelyk op den Verkiesdag, het gebrom van de Storm Klok den dag der Kroninge aan: Guarnisoen en Burgery kwamen weder in de Wapenen en werden van het Keizerlyk Kwartier, tot aan den Dom geschaard. De Römer was met Burger Cavallery, en de Dom met Saxische Switzers bezet Om 9 uuren kwamen de drie Geestelyke Keurvorsten op den Römer by een, en waaren, in hunne prachtige plechtgewaden gekleed; in hunne parade Koetzen gezeeten, ieder met 6 paarden bespannen, omringd van hunne Hof-Amptenaren, Huisbedienden, Lyfwachten en Livrye. De Respective Heeren eerste Gezanten waren insgelyks alvoorens zo wel als de Keurvorsten naar de Römer vertrokken, doch de Heeren tweede en derde Gezanten der Wereldlyke Keurvorsten begaven zich direct naar de Dom-Kerk.

De Stoet der Keurvorsten was; I. De liverei-dragers der eedellieden van 't hof of van ambassade van hunne Keurv. Doorluchtigheeden, in twee reyen. II. De bedienden der Gezanten. III. Die van de Keurvorsten zelve. IV. De Huis-amptenaren der eedellieden van 't Hof of Ambassade. V. Die der Gezanten. VI. Die der Keurvorsten. VII. De Gezanten zelve, zynde de eerste van *Ments* gekleed in een mantel met goude franjes, de eerste van *Trier* en *Keulen* in bisschoplyke violette kleederen en mutzen, en de tweede en derde Gezanten eeven als die der wereldlyke Keurvorsten, te weeten in ryk Spaansch gewaad, de kleederen en mantels met goude kanten belegt, met grote pluimen van zwanen-veederen op den hoed, en gezeeten in gala-koetzen, ieder met 6 paarden bespannen. VIII. De Keurvorsten zelve met staatsie manteltjes van hermelyn, en den Keurvorstlyken hoed op 't hoofd, ieder gezeeten in een prachtige parade koets, bekleed met karmozyn rood fluweel, met goud geborduurt; gaande by elke koets 6 Heydukken met hunne zilvere staven in de hand aan de portieren. IX. De pages der Keurvorsten in gala-uniforme. X. Een luisterryk corps van derzelver lyfwachten; en XI. Een zeer prachtige parade-koets, leedig.

Die der twede en derde Gezanten van de wereldlyke keurvorsten bestond voor ieder Keurhuis afzonderlyk in I. Een gala-koets van elken gezant. II. De liverei-bedienden in twee geleederen. III. Een tweede parade-koets van ieder Gezant, waarin hunne Excellentien gezeeten waren. Alle de Gezanten waren even eens gekleed als op den dag der verkiezinge, en by deezen stoet munteden inzonderheid uit de pages van den Grave van Pergen, tweeden Ambassadeur weegens *Keur-Boheme*, bestaande derzelver uniforme in heemel-blaauw fluweel, op alle de naden met zilver geborduurt.

Eeven voor 11 uuren begaven zich twee Prelaten van Ments in een parade-koets, met 6 paarden bespannen, na 't Römerhuis, en van daar na de Domkerk, hebbende voor zich twee karmosyn-rood fluweele kussens met goudene franjes en quasten, waarop de Ryks-

kroon en wereldkloot lagen, zynde ontrent een uur te vooren de *Ryks-insignia* * of cieraden, dewelken door Gedeputeerden der Ryks-steeden *Nurnberg* en *Aken* herwaards gebragt waren, onder escorte van een detachement keizerlyke gardes du corps na 't keizerl. paleis overgebragt; waarna de Hof-marschalk zich derwaards begaf, om aan den Keizer en den Roomsch-koning kennisse te geeven, dat de eerste gezanten zich in gereedheid bevonden, om hunne majesteiten af te halen en na de Domkerk te begeleiden, terwyl 14 leeden der magistraat van Franckfort teegen 11 uuren met een commando van onze stads-bezetting na 't keizerl. quartier togen, om de twee ongemeen prachtige en kostbare verhemeltens te dragen.

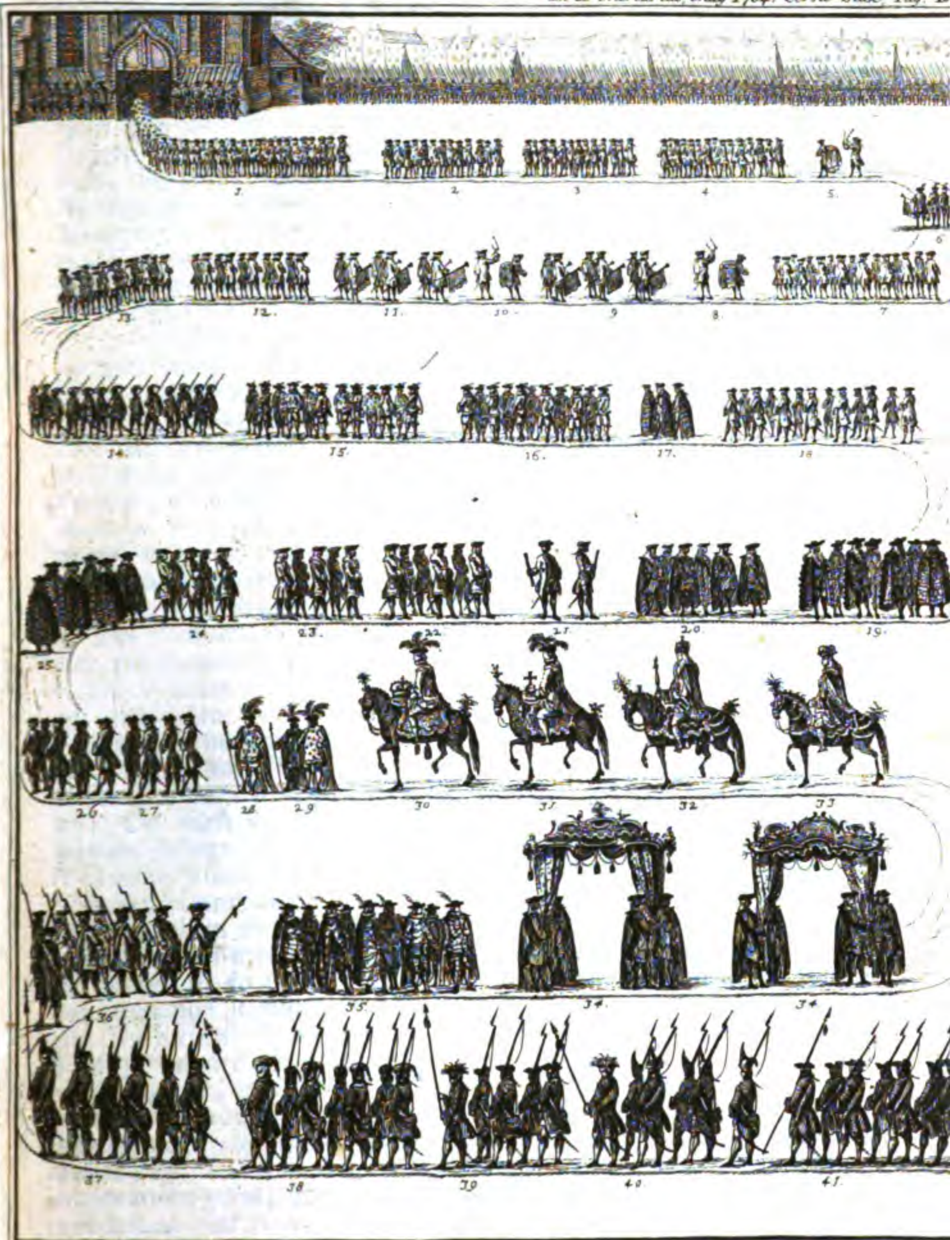
De

* Het Roomsch-koninglyk gewaad, het welk buiten den dag der kroning nooit door denzelven gedragen word, bestaat in de volgende stukken; teweeten

I. Een kostbaar zyden onderkleed, het welk voor toe is, en tot aan de voeten reikt, genaamd de *Dalmatica*, van binnen bevoeringt, en van buiten ryk geborduurt en bezet met eedelgesteenten en paarlen. II. De *Albe*, zynde een choorhembd, reikende tot aan de knien, alwaar 't met breede kanten bezet is. III. De goudene *Stola*, zynde een breede band, dewelke aan beide zyden van den hals afhangt, en kruiswyze op de borst over elkander legt, hangende aan ieder einde onder aan 9 goudene quasten, aan alle kanten met eedelgesteentens bezet. IV. Het *Pluviale*, zynde een mantel, dewelke voor open staat, en tot op de voeten reikt, geheel overdekt met paarlen, eedelgesteenten en borduurwerk; boven aan den hals is een goudene spange of haak van eedelgesteenten. V. De handschoenen, waarvan de vingers meede met eedelgesteenten bezet zyn. VI. De koussen en *Sandalen* of zool-riemen, beide met eedelgesteenten en paarlen verrykt. VII. Twee *Cingula* of gordels, waarvan de eene is de draagband van 't zydgeweer, met een gouden haak.

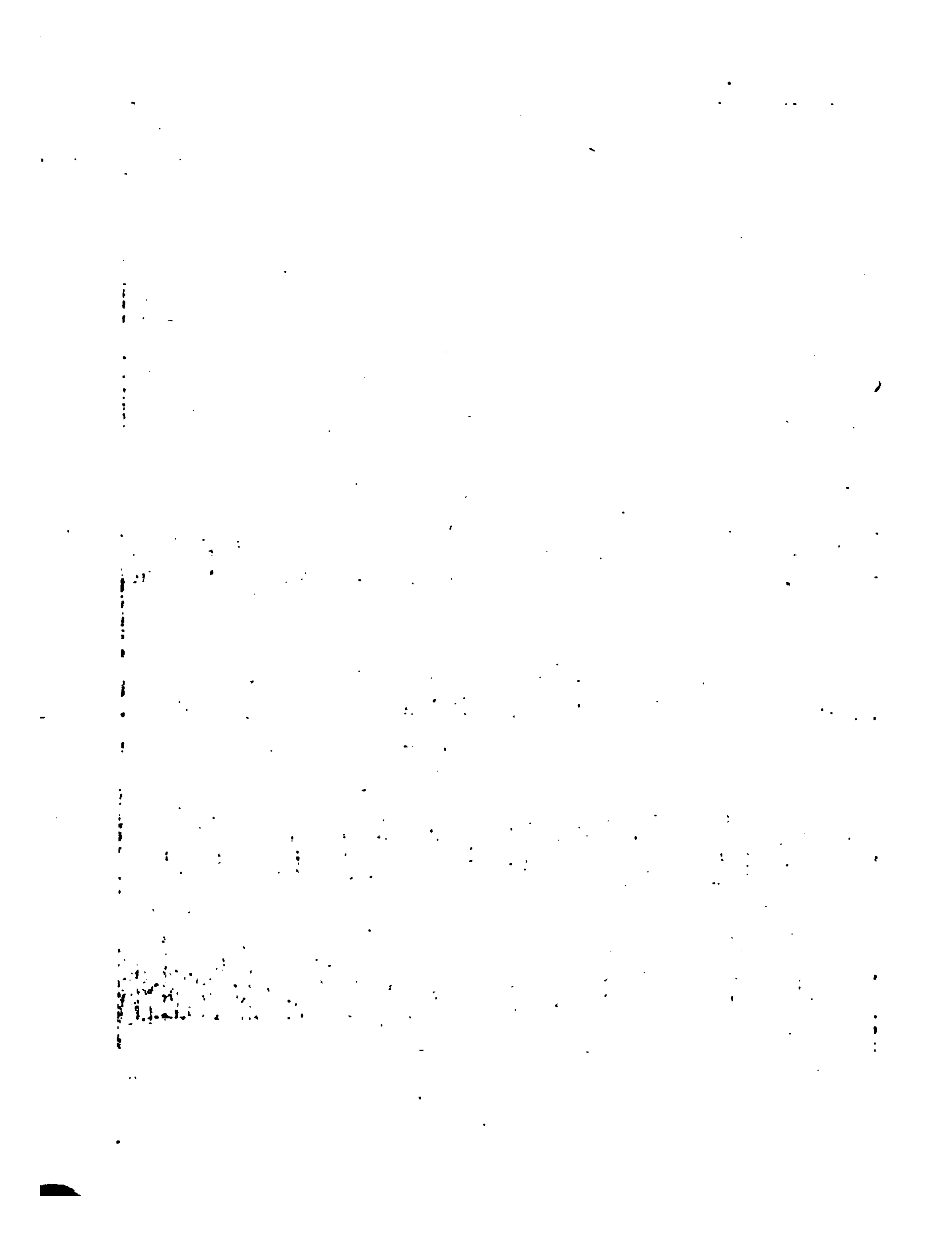
Deeze gezamentlyke stukken der Roomsch-koninglyke kleeding zyn door den Keizer Sigismund in den jare 1424 aan de Ryksstadt *Nurnberg* in bewaring gegeeven, beneevens VIII. De goudene Ryks-kroon, weegende 15 Pond. IX. De goudene Ryks-appel. X. De goudene Rykscepter. XI. Het zwaard van Carel den Groten; en XII. Het zwaard van den Keizer Sigismund, zynde alle deeze stukken afkomstig van gem. Keizer Karel den Groten of Charlemagne, en met grote plechtigheeden, by diergelyke gevallen gebruiklyk, van *Nurnberg* overgebragt geworden.

Daar beneevens heeft ook de Rykstad *Aaken* eenige stukken in bewaring, dewelken by de kroning eenes Roomsch koning van daar na Frankfort overgebragt geworden; naamlyk I. Het aloude Evangelie boek, waarop de Keizer den eed aflegt, geheellyk in tot bereide boomschorssen bestaande, en behelzende de schriften der vier Euangelisten, met goude letteren geschreeven, welk boek in 't graft van Carel den Groten gevonden is. II. Het tweede zwaard of de sabel van gem. Keizer Carel den Groten; en III. Een kostbre doos of kistje met reliquien of overblyfzelen van den H. *Stephanus*.

Plechtigheid der Krooning van den R. K. JOZEPHUS II te Frankfort, op den 3 April 1764

B MOURIK excudit.

De Gezanten midlerwyl, op den Römer na de terugkomst van den maarschalk wachtende, begaven zich, zoodra dezelven terug gekomen was met bericht, dat hunne keizerl. en Roomsch-kon. majesteiten tot den optogt gereed waren, te paard na het keizerlyk paleis, en zulks volgens hunnen rang, twee en twee, naamlyk 1. Weegens Keur-Ments. 2. Weegens Keur-Trier. 3. Weegens Keur-Keulen. 4. Weegens Keur-Boheme. 5. Weegens Keur-Beijeren. 6. Weegens Keur-Saxen. 7. Weegens Keur-Brandeburg. 8. Weegens Keur-Palts; en 9. Weegens Keur-Hanover.

Ten half 12 uuren begon daarop onder 't losbranden van 't kanon en 't luiden van alle de klokken de optogt van hunne Majesteiten uit het keizerl. quartier na de Domkerk, in deeze order; 1. Een groot aantal prachtig gekleedde liverei-dragers van alle de kamerheeren, hof-amptenaaren en prinssen van den keizerl. Huize. 2. Die van den Keizer. 3. Die van den Roomsch koning. 4. De huisbedienden der kamerheeren, enz. 5. Een pauker van den Roomsch-koning, te voet, in de liverei van zyn maj., zynde scharlaken, rood en wit, en de Keeteltrom-drager was geheel als met goud en zilver overdekt. 6. Vier trompetters, in dezelve liverei. 7. Een groot aantal livereidragers van den Roomsch-koning. 8. Een pauker, te voet, en een keeteltrom-drager van den keizer, prachtig gekleed. 9. Zes trompetters van zyn keizerl. Majesteit. 10. Een tweede pauker van denzelven, op gelyke wyze als de eerste.

11. Weeder zes keizerl. trompetters. 12. Een aantal keizerl. liverei bedienden. 13. De pages van den vorst van Esterhasy. 14. De Ongaarsche hoezaren van denzelven. 15. De pages van den Roomsch-koning, in kort Spaansch gewaad, geel en wit, met afhangende mouwen, en 't overige karmosyn fluweel. 16. Die van den Keizer. 17. De vorst van Schwartzenberg, in een zwarten mantel, met kanten belegt, omhangen met het teeken van de ridder order van 't Gulden Vlies, en gaande tusschen twee eedellieden, met eenzelven mantel omhangen. 18. Een groot aantal hof-cavaliers. 19. De kamerheeren; en 20. De hof-amptenaren, alle van den Roomsch koning.

21. De hof-maarschalken van zyn Roomsch-kon. maj., met hunne staven in de hand. 22. De aanweezende Ryksvorsten. 23. De aanweezende Ryksgraven. 24. De Hof-Amptenaren des Keizers. 25. De Keizerl. kamerheeren. 26. De keizerl. hof-cavalliers. 27. Eenige keizerl. generaalspersonen en staf-officieren. 28. Een heraut van wapenen, gedost in een wapenrok en langen mantel, doorzaait met goudene Kruissen, met een zilveren staf in de hand, en met een groote Vederbos van witte, roode en hemelblauwe pluimen op 't hoofd. 29. Twee andere wapenkoningen, op dezelve wyze gekleed in zwart en goud, met hunne staven in de hand, en op 't hoofd een veederbos van zwarte en geele pluimen. 30. De opperhofmeester van den Roomsch-koning, in Spaansch gewaad van goud laken, met

met een weergaloozen veederbos op 't hoofd, gezeeten op een prachtig gezadelt en getuigt paard, hebbende voor zich de kroon van Carel den Groten op een karmosyn rood fluweel kussen met goude galonnen.

31. Een der voornaamste hof bedienden van den Roomsch-koning, op dezelve wyze uitgedost en te paard, en hebbende voor zich op gelyke wyze den wereldkloot van Charlemagne, bezet met een kruis van eedelgesteenten. 32. Zyn maj. de Keizer, met de kroon op 't hoofd, bekleed met den Ryksmantel, omhangen met het grootmeesterlyk teeken van de ridder-order van 't Gulden Vlies, met den schepter in de hand, en gezeeten op een moedig paard, met een goud chabrak en tuigen, geheel overdekt met brillanten. 33. Zyn maj. de Roomsch-koning, gedost in aartshertoglyk gewaad, met de aartshertoglyke kroon op 't hoofd, gezeeten op een, met zilvere chrabrak, enz. opgetooit paard. 34. De twee regeerende burgemeesters en de oudste scheepenen van Frankfort, dragende de kostbre verheemeltens, waaronder hunne Keizerl. en Roomsch-koninglyke majesteiten gingen.

35. Hunne excell. de eerste Gezanten van de zes wereldlyke keurvorsten, in Spaansch gewaad, zynde de kleederen en mantels met goudene kanten belegt. 36. De nieuwe Duitsche adelyke lyfwacht. 37. De oude adelyke lyfwacht des keizers. 38. De nieuwe adelyke lyfwacht van den Roomsch koning. 39. De gardes of lyfwacht van den keurvorst van Ments. 40. Die van den keurvorst van Trier. 41. Die van den keurvorst van Keulen, dewelke den trein sloot.

Hunne keurv. doorluchtigheeden van Ments, Triet en Keulen, verzelt van de Wy bisschoppen, de Prelaaten, en 't geheele kapittel der Domkerk, recipieerden hunne Keizerl. en Roomsch koninglyke majesteiten aan de kerkdeur, aan dewelke eeven als op den dag der verkiezinge, 50 Keur-Saxische helbaardiers de wacht optrokken. De geheele kerk was van binnen behangen met ongemeen kostbre tapyten, verbeeldende de roemruchtige daden van den doorl. Huize van Oostenryk. Voor de balustrade van 't choor was een uitmuntend altaar geplaatst, staande de troon des Keizers aan de rechte, die van den Keurvorst van Ments aan de slinke zyde, en die van den Roomsch-koning teegen over 't zelve, het geen een zoo overheerlyk gezigt uitleeverde, dat de vrugtbaarste verbeeldingskracht niet in staat is, om iemand, die daar van geen ooggetuige is geweest, eenig denkbeeld daar van te geeven; en de zeetels voor de twee andere geestlyke Keurvorsten en voor de keurvorstlyke gezanten stonden kringswyze neevens en teegen over die tronen in zeer goede order geplaatst.

Zoo dra alle de leeden der doorl. vergadering plaats genomen hadden, verrichtte de keurvorst van Ments ontrent den Roomsch koning de gewoonlyke plegtigheeden van zalving en kroning, wordende

de zyn Roomsch-Koninglyke maj. na het altaar begeleid, en aldaar op 't hoofd, tusschen de schouders, aan den nek, op de borst, en aan den rechter arm gezalft; vervolgens wierd zyn Maj. voor eenen anderen altaar gebragt, daar hem de Ryks kroon op 't hoofd gezet, en zyn maj. dus gekroont na zynen troon terug geleid wierd, waarna de keurvorst hem vermaande, 't pand, hem door de Godlyke Voorzienigheid aanbevolen, t'ontfangen.

Dit geschied zynde, wierd de inwyings-misse in muziek verricht, en vervolgens het *Te Deum* gezongen, onder 't geschal van keteltrommen en trompetten, na 't eindigen van 't welk de Roomsch-koning overging tot het installeeren der ridders, die hy op den dag zyner verkiezing gecreëert had, en vermids volgens de instellingen ten opzigte der kroning van eenen koning der Romeinen is bepaalt, dat de keizer en de nieuwe koning na 't eindigen der kronings-plegtigheeden uit de Domkerk te voet na het Römerhuis terugkeeren, zoo is zulks nu meede geschied.

Gedurende de plegtigheid van de kroning stond daarby de gezant weegens Keur-Palts met de Rykskroon, hebbende den gezant weegens Keur Beijeren met den wereldkloot aan zyne rechterhand, en staande de gezant weegens Keur-Brandeburg met een schepter ter rechterhand van dien van Beijeren; achter hen stond de gezant weegens Keur-Saxen met het Ryks-zwaard ter slinkerhand, de gezant weegens Keur-Hanover met den Ryks-banier in 't midden, en die weegens Keur-Boheme ter rechterhand.

Omtrent ten 2 uuren na de middag deeden hunne keizerl. en Roomsch-kon. majesteiten den te rug togt, ieder onder een allerprachtigste verheemelte, 't welk boven hunne hoofden opgehouden en gedragen wierd, langs een soort van brug, belegt met een tapyt van drie koleuren, te weeten wit, rood geel, terwyl de lucht weergalmde door het luiden en speelen van alle de klokken deezer stad en door 't losbranden van 300 stukken kanon. De niewe koning was nu gedost in zyne plegtgewaden, waar van wy hier vooren hebben gewag gemaakt, met de kroon op 't hoofd, den scepter in de hand, op de aloude Romeinsche wyze geschoeit, en alomme glinsterende van eedelgesteenten en paarlen.

Hunne majesteiten, op het Raadhuis terug gekomen zynde, zetteden zich ter tafel, alwaar volgens de by dierlyke geleegenheeden gebruikelyke wyze een allerprachtigste maaltyd was aangerecht, wordende hunne Majesteiten aan de tafel bediend door hunne Excellentien de hoge Representanten van hunne keurv. Doorluchtigheden, en door de overige voornaame Ryks-Amptenaaren, neemende een iegelyk alsdan de functien van zyn Emplooi waer.

Na het eindigen der Maaltyd vertoonden hunne Keiz. en Roomsch-kon. Majesteiten zich aan een der Vensters van de groote zaal waar-

van 't Steun-kozyn belegd was; met een verre buitewaard, afhangend Good lakens kleed, wanneer de hooge Personagien een groote Quantiteit goud en zilver Medailles zagen strooyen onder den volke, 't welk aldaar in een talloze meenigte by een gekomen was, en de Lucht door hun vreugdegejuig deed weergalmen, bevindende zich de drie Geestlyke Keurvorsten, ende Eerste Gezanten der overige Keurhuizen insgelyks aan de vensters, om de Ryks Erf-Amptenaren hunne Functien te zien verrichten, het geen onder het geschal van ketelsrommen en trompetten geschiedde.

De Grave van Pappenheim, verrichte de functie omtrent het uitdeelen van den Haver, als Ryks-Erf Marschalk; de Vorst van Hohenzollorn omtrent het handwater, als Ryks-Erf-Kamerheer; de Grave van Althan omtrent 't aanbrengen van den Wyn, als Ryks-Erf-schenker; de Grave Truchses van Waldburg omtrent den gebraden Os, als Ryks-Erf-Spysopdrager, en de Grave van Sintzendorf omtrent het geld en de medailles, die onder 't Gemeen gestrooid wierden, als Ryks-Erf-Schatmeester, en hunne Majesteiten den grooten drift onder het Gemeen bespeurende, om hun aandeel aan 't gestrooide Geld te krygen, hadden meer dans eens de goedheid, ter voorkominge van ongelukken, met hunne Scepters teekenen te geven, dat niemand zich te veel zou verhaasten, want dat 'er genoeg gestrooid zou worden om een iegelyk eenig aandeel daar aan te doen hebben.

Na dat de gemelde Ryks-Amptenaren dus hunne Functien verricht hadden, wierd de Haver, de gebrade Os, het tapyt of laken, waarmede de brug bekleed geweest was, en andere zaken, die tot de plechtigheid van den dag hadden gediend, volgens gewoonte aan 't Gemeen ten besten gegeven, terwyl voor 't zelve, zo op den Römerberg, als elders, wyn fonteinen sprongen, en met dit alles verliep zo veel tyd, dat hunne Keiz. en Kon. Majesteiten, eerst tegen 7 uuren in Staatzie in hun Paleis terug keerden.

Zo dra de Stoet van hunne Majesteiten voorby gepasseerd was, terwyl de klokken andermaal geluid wierden, en alles scheen te trillen en te beven, zo door 't gebulder van 't Kanon, als door 't geroep van *Vivat*, *buzza* enz. zag men als in een oogenblik alle de Hotels der aanweezende Gezanten en andere voorname Personagien, als om stryd, overheerlyk geillumineerd, terwyl hier en daar Vuurwerken en een meenigte Vreugde Vuuren aangestooken, en op verscheide plaatzen gemaskerde Bals, prachtige Maaltyden en heerlyke Concerten van stemmen en Instrumenten gegeven wierden, welk alles tot laat in de morgenstond duurde.

NEDERLANDEN 's Gravenhage. By hun Ed. Gr. Mog. is eene Publicatie verzonden, *waarby, tot opbeldering van hoogst derzelver Placaat op den invoer van 't Rundvee*, (ziet Maart laatstleden 2 Stuk bladz. 111) *geordonneerd word, dat gem. Rundvee moet worden* ge-

gebrand op een Hoorn ter plaatse van derzelver aankomst binnen deeze Provintie, en dan ter plaatze van derzelver destinatie na gehoudene Quarantaine, op de andere Hoorn, en dat daar van telkens zal moeten betaald worden 4 Stuivers enz.

Ook hebben gemel. hun Ed. Gr. Mog. eene Publicatie geëmaneerd waarby vast gesteld is: *Dat aan de Convoyloopers van nu voortaan zal worden verleend het recht van Preferentie op de boedels van mankeerende Koopliedén, bepaaldelyk tot de verschoote Provinciale Lands-Imposten en stads Excynsen, zo verre die van eenige Koopmanschappen by het inkomen moeten worden betaald; en wyders tot de Convoygelden en Licenten, benevens de Premie of het verhoogde Last en Veil-geld door hun Hoog Mog. geordonneerd, en zulks voor den tyd van eene Maand, na dat de verschotten zullen zyn gedaan, en langer noch verder niet enz.*

Rotterdam. Vervolg van Maart laatstleden II. Stuk bladz. 111.

III. De dyken, die men met recht mag noemen de schat van de Republiek, lager van onder droog blyvende, het geen gebeuren zal, wanneer 'er een meerdere diepte in de rivieren is, en die diepte den afloop van 't water bevordert, die dyken zullen, zegge ik, alsdan niet meer bloot staan aan 't gevaar, om onder water te geraken, en zelfs van om te storten, 't zy in 't geheel of ten deele, gelyk men zoo dikwils, en zelfs noch maar onlangs ondervonden heeft.

De heer Macary heeft de watermolens bezigtigt, dewelken tot het droogmaken der velden dienen. Hy erkent, datde bewegingen daar van tamelyk goed zyn, doch aan de andere kant kan hy niet nalaten te zeggen, dat die molens alnoch tot hunne volkomenheid niet gebragt zyn. Die kunstenaar bevind zich in staat volgens 't onderzoek, 't welk hy daaromtrent gedaan heeft, om dezelven in te richten op eene wyze, dat ze een driemaal groter hoeveelheid water te gelyk ten minsten 6 à 8 voet hoger op brengen, en zulks in een zelve bestek van tyd, met minder wind, en met zeer geringe kosten,

De grondreegelen, die hy zoude betrachten, om die molens te volmaken, zonder eenige verandering omtrent de beweegingen te maken, zouden zyn de *Vastheid*, de *Kracht* en de *Snelheid*; en ten einde te bewyzen 't geen hy voorgeeft, bied hy aan, in zoodanigen molen als men begeeren zal, het werk te maken, het welk daar aan ontbreekt, en 't geen hy echter zeer noodzaaklyk acht, en zulks op zyn eigen kosten; en by aldien hy een nieuwe watermolen moest oprechten, zou hy daar aan rechter en gemaklyker beweegingen geeven, waar door 't water een à 2 voet hoger zou worden opgebragt, dan door de beweegingen der gewone molens.

De heer Macary bied daarbeneevens aan, het getal van die water-molens der Republiek tot op de helft te verminderen, door zich van diezelve grondreegelen te bedienen, doch op voorwaarde, dat aan hem ingewilligt en vergunt werde een algemeen Privilegie met uitsluiting van alle andere, in de gantsche uitgestrektheid van den Staat, met verbod aan een iegelyk, om zyne nieuwe molens na te maken, op een geldboete van 6000 guldens ten zyne profyte, voor elk nagemaakten molen.

Het kan gebeuren, dat het water, waar mede de velden overdekt zyn, in de maand May nog niet t'eenemaal zy uitgepompt, en zulks door de geringe werkzaamheid der water-molens, dewelken altoos een styve koelte nodig hebben, om aan den gang te geraken, en die volgens 't zeggen van des kundige lieden niet meer dan 30 à 35 dagen in een geheel jaar konnen werken met de vereischte kracht, om 't water uit de wyden en lage landen op te halen; doch de heer Macary bied aan, die molens in staat te stellen, om alle jaren ten minsten 120 dagen lang met nut en voordeel te konnen werken.

Hier door zouden de weilanden eerder droog geraken, het rund-vee zoude vroeger daar in konnen gedreeven worden, en 't zelve zoude niet meer, gelyk thans niet dan te veel gebeurt, zeekere ziektens onderheevig wezen, waar uit de plage der sterfte ontstaat, dewelke den Staat zo veel nadeel toebrengt. Alle deeze beweegreedenen zullen, by aldien ze rypelyk overwogen worden, niet weinig toebrengen tot het verkiezen van de nieuwe molens, die de heer Macary voorstaat, zynde die kunstenaar volstrekt in staat, om alle de ongeleegenheeden te verhelpen, waar van in deeze Aanmerkingen is gewag gemaakt, en ten einde overtuigt te geraken van de weezendlykheid en nuttigheid van zyne bequaamheeden, behoeft men hem slechts in 't werk te stellen.

Magistraturen en Amptenaren.

Den 24 April is by de Ed. Gr. Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad *Leyden* tot Veertig in Rade verkozen de Heer Mr. *Nicolaas van Leeuwen*, in plaats van wylen desselfs vader, in wiens qualiteit als Ordinaris-Thesaurier aangesteld is de Heer Mr. *Cornelis Chastelain*, Oud-Burgemeester.

De Heer *Gideon Ossewaarde*, Schepen en Raad der Stad *Goes*, is door Hun Hoog Mog. aangesteld tot Ontfanger der Convoyen en Licenten aldaar.

Uit eene overgeleverde nominatie zyn door hun Ed. Gr. Mog. tot Burgemeesteren der Stede *Purmerende* verkozen de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Claas Louwen*, *Willem Blydenbergh*, Mr. *Jacob Wormer* en *Philippus Reinier Boon*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Andries de Flinis*, *Simon Appel*, *Cornelis van der Hoek*, *Jacobus van der Voren* Junior, *Wigboldus Rynink*, *Henricus van Slype*, en Mr. *Cornelis van Neck*; tot Schepenen Commissarissen van des Generale Lands Middelen de Heeren *A. de Flinis*, *S. Appel* en *C. van der Hoek*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Edam* zyn verkozen de Wel Ed. Gr. Achtb. Hee-

Heeren *Jacob Horn*, Mr. *Anthony Brayer*, Mr. *Johannes Leeninus* en *Pieter Pont*. Uit eene overgeleverde nominatie zyn door hun Ed. Gr. Mog. tot Schepenen verkozen, de Wel Ed. Achtb. Heeren *Tjerk Lolkes*, *Pieter Versteveren*, *Pieter Hogerbeets*, *Harmanus Debber*, *Jan Breemburg*, *Jacobus Hondius* en *Claas de Boer*; en in de plaats van de beide overledene Raden *Claas Versteveren* en *Abraham Rigter*, zyn geëligeerd de Heeren *Pieter Versteveren* en *Pieter Hogerbeets*.

Den 27 April zyn door hun Ed. Gr. Mog. tot Schepenen der Stede *Hoorn* verkozen, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Diederik Cornelis van Hoolwerf*, *Jacob Groot Matthysz.*, Mr. *François de Vries*, *Pieter Belaars*, Mr. *Cornelis Binkhorst*, Mr. *François de Vicq* en *Gerard Jan Schagen*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *Hoolwerf*, *Groot* en *de Vries*.

Tot Burgemeester der Stede *Purmerende* is verkozen de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Jan Pet*, Raad en Oud-President Schepen dier Stad, in plaats van den Burgemeester *Louwen*, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan.

Den 30 April zyn uit eene overgeleverde nominatie tot Burgemeesteren der Stad *Rotterdam* verkozen, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Hugo Cornets de Groot*, Mr. *Gerard François Meyners*, Mr. *Dirk Cornelis van der Staal*, en Mr. *Abraham Adriaan du Bois*; tot Schepenen, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Willem Prins*, *Bastiaan Molewater*, Mr. *Isaac van Teylingen*, *Johannes Hoog*, *Gerard Ellinckhuysen*, Mr. *Anthonius Wilhelmus Bent van Basel*, en *Aernout Leers* Junior; en tot Schepenen Commissarissen van des Gemeenelands Middelen de Heeren *Molewater*, *van Teylingen* en *Hoog*.

Den 1 May zyn op voorsz. wyze tot Burgemeesteren van *Schiedam* geëligeerd de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren *Martinus den Beer*; *Thomas Pigeaud* en *Leendert van den Berg*; tot Schepenen, de Wel Ed. Achtb. Heeren *Martinus Kneppelhout*, *Pieter Schouhamer*, Mr. *Arnoldus Fredericus Hogerwaerd*, Heer van Waverveen, Mr. *Carel Jan Bosschaert*, Mr. *Dominicus Doom*, *Jacobsz.*, *Nanning de Greve* en *Leonardus den Beer*; en tot Schepenen Commissarissen van des Gemeene Lands Middelen de Heeren *Kneppelhout*, *Schouhamer* en *Hogerwaerd*.

Ten voorsz. dage hebben de volgende Heeren in de Hooge Hollandsche en Generaliteit Collegien zitting genomen, als in 't Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden; De Heeren Mr. *Jacob van der Lely*, Oud-Burgemeester der Stad *Delft*, en *Nicolaas de Fremery*, wegens Schoonhoven.

In de Provinciale Reekenkamer in *Holland*; de Heeren *Salomon van Echten*, Oud-Burgemeester en Raad der Stad *Haerlem*; Mr. *Jan Teding van Berckhout*, Raad en Oud-Burgemeester der Stad *Delft*; Mr. *Cornelis van der Burch*, Raad en Oud-Schepen de Stad *Gouda*; *Gerardus Jacobus van den Bosch*, Raad in de Vroedschap en Oud-Schepen der Stad *Schoonhoven*; Mr. *Gualtherus George Gidion van der Mieden*, Raad in de Vroedschap der Stad *Alkmaar*; *Pieter Uylenbergh*, Raad in de Vroedschap en Oud-Schepen der Stad *Medenblik*, en *Cornelis Neeten*, Raad en Oud-Burgemeester der Stad *Purmerende*.

In de Staaten Generaal; de Heeren *H. G.*, Grave van *Wassenaer*, Heere van Twickelo, *J. J. de Block van Kuffeler*, Mr. *Adrianus Bergsma*, en Mr. *B. Schukens*, alle weegens *Vriesland*, zynde geïntroduceert door den Baron du Tour; *Gerrit Heinrich*, Baron van *Voorst tot Bergentheym*, en de Baron van *Rolland tot Glinthuys*, weegens *Overyssel*; en de Heer *Alsforphius*, weegens *Groningen*, geïntroduceert door

den

den Grave *van Heyde-Hompesch*.

In den Raad van Staaten; De Heeren Mr. *Isaak van Alphen*, Raad in de Vroedschap der Stad *Rotterdam*, weegens de Provintie *Holland*, geïntroduceert door den Heer *van Heemskerk*; *Daniel Livius de Kempenaar*, Grietman van Lemsterland, weegens de Provintie van *Vriesland*, geïntroduceert door den Heer Grave *Carel van Wassenaar*; en *W. Siccama*, Burgemeester der Stad *Groningen*, weegens de zelve Stad, geïntroduceert door den Heer *Alstorphius*.

En in de Generaliteits Reekenkamer; De Heeren *Cossaert*, van *Rotterdam*, weegens *Holland*, geïntroduceert door den Heer *du Pui*; Burgemeester *van Buren*, weegens *Utrecht*, geïntroduceert door den Heer *Wourtman*, en Jonkhr. *Ubbo Aylva Rengers*, weegens *Vriesland*, geïntroduceert door den Heer de *Block van Kuffeler*.

By de Ed. Heeren Bewindhebberen van de Oost Indische Compagnie ter Kamer *Zeeland* zyn begeven de Schepen *Pallas* aan Schipper *Jacobus Boekhout*, en *Popkensburg* en Kap. *Anthony de Jong*.

Den 1 May hebben de Wel Ed. Heeren Mr. *Jacob Evert van Muyden*, en Mr. *Coenraad Pestalozzi Camerlingh*, als Bewindhebbers van de West-Indische Compagnie ter Kamer *Amsterdam*, weegens *Utrecht* en *Vriesland*, sessie genomen.

Mr. *Rutger Anthony van Beem*, Advocaat voor de respective Hoven van Justitie in *'s Hage*, is, in de plaats van den Heer Pensionaris *Rygerbos*, aangesteld tot 's Lands Advocaat voor den Raad van Staaten, mitsgaders als Advocaat van den Domein-Raad van zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins van Orange en Nassau enz. enz. enz.

Zyne Doorl. Hoogheid *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Kollonel Com.	Gottlieb May in 't Reg. Switzers van	*Sturler*.
Kollon. Com.	Hendrik Keller - - - - -	*Escher*.
Luit. Kollon.	Louis Hirzel - - - - - - - - -	
Tweede Major.	Casper Hirzel - - - - - - - - -	
Kapitein.	George Keller - - - - - - - - -	
Major.	Joh. Hoynck van Papendrecht -	*de Trips*.
Kapitein.	H. Chevalier de Marnette - - - - - -	
Cornet Effect.	Willem Gerrit Deutz - - - -	*Guardes te Paard*.
Cornet Sup.	Dan. Corn. Egb. Ivoy - - - - - - -	
Vaandr. Sup.	Michiel Willem Falaiseau - -	*Guardes Dragonders*.
Luitenant.	Joh. Andr Christ. Hillerman -	*Lindman*.
Vaandrig.	Gysb. Joh. Henr. van den Heuvel - - - - -	
Mr. Chirurgyn.	Wildrich Wildrichs - - - -	*Saxen Gotha*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Heeren Directeuren der Geoctroyeerde Colonie de *Berbice*, verzoeken de *Hoofd Participanten* van de gezegde Colonie, die ten minsten tien Partyen Actien hebben, omme derzelver Vergadering, vastgesteld tegens Woensdag den 16 May 1764. 's morgens ten 10 uuren, ten hunnen Comptoire binnen *Amsterdam* by te woonen, ten einde met dezelve over den tegenwoordigen toestand der Colonie te raad te pleegen.

Den 1 May had men te *Hanover* een verschrikkelyk Onweer, waar door een

Koninglyke Stalknecht, met een wagen met 4 Paarden bespannen, voorby den Tuin van Herrenhauzen rydende, benevens de 4 paarden, dood geslagen wierd; de knecht had eene wonde in 't voorhoofd, en was anders nergens gekwetst; wyders vond men een gat in zyn hoed, en dat zyne kleederen van vooren, van boven tot beneden gescheurd waren: aan de paarden waaren geen wonden te vinden, en een op den wagen zittenden jongen bleef onbeschadigd.

Volgens brieven van *Smirna* is op den 6 February (1764.) aan boord van 's Lands Oorlogschip de *Princes Maria Louisa*, ter dier tyd voor die Stad ten anker leggende, overleden de Heer *Paulus Reuwenhoff*, Kapitein ter Zee ten dienste deezer Landen.

Te *Dresden* is voor eenigen tyd aangekomen zeeker Jongeling van omtrent 5 ellen lang, en van geleederen buitengemeen grof; dezelve is, na door de meeste nieuwsgierigen gezien te zyn, van daar na *Leipzig* vertrokken.

Den 8 May overleed te *Delft* in 't 76ste Jaar zyn's ouderdoms de Wel Ed. Geb. Heer Mr. *Cornelis van der Goes*, Oud-Raad en Oud-Burgemeester aldaar, mitsgaders Ontfanger van des Gemeene Lands-Middelen over dezelve Stad en den ressorte van dien enz.

Ten voorsz. dage zyn 6 der voornaamste Muitelingen van 't Oost-Indische Compagnieschip *Nyenburg* (waarvan wy gemeld hebben in *Febr.* 1764. *bladz.* 54) gevonnisd; vier van dezelve zyn, omtrent 100 roeden bezuiden *Kykduyn*, waarop het vuur brand met de koord ter dood gebragt; de vyfde is gegeesseld en met een galg op de rug gebrandmerkt, en de zesde, om dat hy de jongste was, alleen met 20 slagen gegeesseld, edoch beide ten eeuwigen dage buiten de Zeven Provintien gebannen.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

By deeze Gemeente zyn op den 6 May (1764) uit de Nominatie (in ons voorgaande stukje gemeld) verkoren tot

OUDERLINGEN.	DIACONEN.
Stephanus Blomhoff.	Abraham Cappelen.
Christiaan Sprengel.	Georg Frederich Kummich.
George Leöpold.	Hendrik van Dulmen.
Joachim Woldorff.	Mr. Paulus Hunthum.
Hendrik Lodewyk Meyer.	Godfried Melchior Jäger.
	Jan Ernst Wackernagel.

's GRAVENHAGE. Op de Nominatie ter verkiezing van Ouderlingen en Diaconen, zyn op Paaasch-Dingsdag den 24 April 1764 gebragt

OUDERLINGEN.

Arnoldus Gerrits.	by de verkiezing gehad hebbende	27 Stemmen.
Hermanus Klefken.		21 - - - -
Joost Overdyk.		4 - - - -
Augustinus Terwesten.		17 - - - -

DIACONEN.

Hend. Aug. Speirman.	by de verkiezing gehad hebbende	8 Stemmen.
Joh Cyriac. Hooft.		25 - - - -
Hendrik Weeling.		4 - - - -
Wynand Kraakman.		17 - - - -

zulks

zulke verkoren zyn tot,

OUDERLINGEN.

Arnoldus Gerrits en *Hermanus Klefken.*

DIACONEN.

Johannes Cyriacus Hooft en *Wynand Kraakman.*

De aftreedende OUDERLINGEN zyn:

Adrianus Colander en *Johannes Scheffer*, blyvende *Pieter Brugman* in den dienst continueeren.

De aftreedende DIACONEN zyn:

Michaël Klefken en *Hendrik Breslaw*, die mede in den dienst blyft continueeren, als ook de

SECRETARIS

Johan Godfried Henrici.

DE KERKMEESTEREN zyn:

Justus Frederik Christophorus Schede en *Augustinus Terwesten*, in plaats van den aftreedende KERKMEESTER *Cornelis Jacobus van der Spyk.*

Voorts zyn aangesteld tot REGENTEN van het WEESHUIS; *Arnoldus Gerrits.* *Hendrik Breslauw*, in dienst blyvende *Hermanus Klefken.* *Johannes Cyriacus Hooft*,

DE REGENTESSEN van het zelve huis blyven in der zelver diensten continueeren.

Van de Nominatie van Predikanten is nog geen naader berigt.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 11 *April* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 11 April.

't *Kind* van Joost Wuurman. N. Z. K.

Dingsdag den 17 dito.

't *Kind* van Joannes Baptista de Heyder. O. K.

't *Kind* van Jacobus van den Berch. O. K.

't *Kind* van Hendrik Smeeding. L. N. K.

't *Kind* van Otto Jacobus Bruyn. O. Z. K.

Woensdag den 18 dito.

François van Emmerik. L. O. K.

Cornelia van Wylick, Weduwe Victor de Haan. N. K.

't *Kind* van Christiaan Hoofs. O. Z. K.

Donderdag den 19 dito.

Cornelius Emilius, *Emeritus Predikant van Haastrecht.* N. Z. K.

Willem Silvester. L. N. K.

Pieter Lamsvelt, *Hoeden Stoffeerder.* W. K.

Hendrik Hameester A. K. H.

't *Kind* van Gerrit ten Tye. N. K.

't *Kind* van Jacob Bruyning. Z. K.

Vrydag den 20 dito.

Margareta Sterk, Weduwe van Samuel Roodenburg. Z. K.

Johanna Coesvelt, Weduwe van Laurentius Maaslandt. A. K. H.

Ma-

Maria Elisabeth Hangoor, Huysvrouw van Jan Roosendaal. L. O. K.
Marie de Baslis. W. A. K.
Cornelia Blankhards, bejaarde Dogter. O. O. K.

Saturdag den 21 dito.

Antonia Kaagma. E. Y. K.
Reyndert Soll, *Loetsman op Texel.* N. O. K.
Hendrik Hunteman, *Mr. Kleeremaker.* A. K. H.
Cornelia Vlot, Huysvrouw van Floris van der Helling. Z. K.
Maria ten Duschot, bejaarde Dogter. W. K.
't *Kind* van wylen Jan Jansse Boon. Z.K.
't *Kind* van Pieter Steenman. L. N. K.
't *Kind* van Gerrit Lindeman. O. O. K.
't *Kind* van Cornelis Paapman. E.Y.K.

Maandag den 23 dito.

Maria Hoff, Huysvrouw van Jan de Haan. A. K. H.
Engeltje Veelwaart, oudste Dogter van wylen Daniel Veelwaart. K. K.H.

Dingsdag den 24 dito.

Johannes Metting. A. K. H.
Engelbartus Uytendikte. A. K. H.
Maria Janzen Wen, Weduwe van Marcus Hartman. L. K. H.
Joanna Aleida Bannier. O. K.
Jeanne Godefride Grospoil, dogter van Theodore Grospoil. W. A. K.
't *Kind* van Lodewyk van Schoonhoven. W. K.
't *Kind* van Arnoldus Bergacker. W. K.

Woensdag den 25 dito.

Abraham Hulk. L. N. K.
Phillippus de Lange, *Mr. Kleeremaker.* Z. K.
Jan Limbas. N. Z. K.
Albert van Meenen. K. K. H.
Hans Hendrik Groepe, Jongman. A. K. H
Maria van Keulen, laast Weduwe van Govert de Leeuw. W. K.
Margaretha Schonenberg, Weduwe van Coenraad Burghers. L. N. K.
Tietje Theeuwes Belt, Weduwe van Jan Petjes. W. K.
Johanna Graan, Weduwe van Assuerus Mendorp. L. O. K.
Dina Boon. Weduwe van Daniel Wipperman. K. K. H.
Agnietje Elisabeth van Ziel van Leyden, Weduwe van Jacob Osseweyer. K. K. H.
Johanna Elisabeth Kannegieter, Huysvrouw van Jan Trop. W. A. K.
Catharina Bormeester, Huysvrouw van Johannes Pieter Kroese. L. O. K.
Maria Margaretha Miebot. Huysvrouw van Frans Wylacker. N. K.
Johanna van Born, Huysvrouw van Marselis Hennekes. N. Z. K.
't *Kind* van Willem Boeken. L. O. K.
't *Kind* van Hendrik Willink. N. K.
't *Kind* van Gerard Prins. Z. K.

Donderdag den 26 dito.

Jan Maas. E. Y. K.
Philip Nintker. O. K.
Cornelis de Beer, eenigste Zoon van Cornelis de Beer. W. K
Susanna Kuylaart, laatst Weduwe van Hendrik Wiesman. O. K.
Maria van Hoorn, Weduwe van Cornelis de Myn. Z. K.
Susanna Kroon, bejaarde Dogter. Z.K.
't *Kind* van Dirk Haanebeek. L. N. K.

Vrydag den 27 dito.

Pieter Zuyderhout, *Luytenant onder de Compagnie van den Wel Ed. Gest. Heer Kapit. Boreel in Guarnisoen te Amsterdam.* N. Z. K.
Aaltje Hendriksz., Weduwe van Hendrik Kiel. O. K.
Margaretha Kuys, Weduwe van Reynier Bick. N. Z. K.
Maria Witsteen, Weduwe van Lourens Matthysen. K. K. H.
't *Kind* van Jan Franken. N. K.

Saturdag den 28 dito.

Gerrit Buys, *Houtkoper.* N. O. K.
Marcus Gyselman. L. O. K.
Govert de Lange. O. K.
Arend Blyenberg. O. O. K.
Tona Piera, Huysvrouw van Lambertus Nicolaas Klaauw. W. K.

Sondag den 29 dito.

Antje Willems, Huysvrouw van Wiggert Janze Bot. W. K. H.

Si-

Sibilla Bontenakel, Huysvrouw van Jan Henfing. W. K. H.
Margareta de Moor, Huysvrouw van Jacob Bel. A. K. H.
Anna Langee. A. K. H.
Maandag den 30 dito.
Jan Meyerink. O. K.
Ifaak Swigters. Z. K.
Willem Teymesz Poft, *Commiſſaris van het Texelſe Veer*. W. K.
Emanuël Pennewaart. N. Z. K.
Suzanna Block, Weduwe van Chriftiaan van Eeghen. W. K.
Maria Myink. L. O. K.
Helena Lucas, jongfte Dogter van Lambartus Lucas. Z. K.
't *Kind* van Jan Casper Selhoff. L. O. K.
't *Kind* van Jan Schuurman. O. O. K.
't *Kind* van Michel Viël. O. K.
't *Kind* van Jan van Veeren. O. O. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderftaande *Makelaars* op *Maandag*, den 7 *May* 1764, geveyld.

Angeliersftraat (*N. Breemer*, *G. Rebel*, *A. Rutgers* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, in de) Noorzyde, voorby de laatfte Dwarsftraat. *f* 2000, in flag *f* 800, opgehouden.

Angeliersftraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) naaft en beweften het bovengemelde Perceel. *f* 1025, in flag 25, verkogt.

Anthoniesfluis (*A. Menſſendyk*, *E. Croeſe*, *C. A. van den Boſch*, *R. Steenbergen* en *J. van Orſoy*, Een Huys en Erve, aan de Oofterv leugel van de St.) tuffch. de Joode Breeftr. en Rotterdammerbrug. *f* 5700, in flag *f* 600, verk.

Affelt fteegh (*J. Schoonhoven*, Een Huys en Erve, in de Dirk van). *f* 5000, in flag *f* 100, opgehouden.

Baangraft (*H. H. Hageman* en *D. G. Röner*, Een Pakhuys, genaamd de Eland, op de) tuffchen de Leidfchegraft en 't Plein, mitgaders Twee Huyfen en een Stal, in de Korte Leidfche Dwarsaftraat, achter en Anex het eerftgemelde Pakhuys, alles in Koop. *f* 16000, in flag *f* 2000, opgehoud.

Boerefteeg (*H. Campen* en *N. Breemer*, Een Huys en Erve, op de Colveniersburgwal, in de). *f* 1475, in flag *f* 40, verkogt.

Boomfloot (*W. Stroband*, Een Huys en Erve, op Regt) Noord Ooft, tuffchen de Oude Schans en eerfte Dwarsftraat. *f* 3850, in flag *f* 175, opgehouden.

Foely Dwarsftraat (*H. Campen* en *W. Duyzenddaalders*, Een Huys en Erve, op Rapenburg, in de). *f* 4000, in flag *f* 10, verkogt.

Foely Dwarsftraat (*N. Breemer* en *E. Doublet*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in een Koop, in de) Weftzy, het Derde Huys van de Foelyftraat. *f* 2000, in flag *f* 175, verkogt.

Heerengragt (*A. Menſſendyk*, *E. Croeſe*, *C. A. van den Boſch*, *R. Steenbergen* en *J. van Orſoy*, Een Huys en Erve, op de) tuffchen de Oude Lely en Bergftraaten. *f* 9400, in flag *f* 400, opgehouden.

Lindegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) Zuydzy, tuffchen de Kathuyzers en Saturdagfe Bruggen. *f* 4750, in flag *f* 65, verkogt.

Looyers Dwarftraat (*N. Breemer*, *G. Rebel*, *A. Rutgers* en *G. Jarman*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de Eerfte) Ooftzy, tuffchen dito Straat en Graft. *f* 2000, verkogt.

Luciënfteeg (*A. Menſſendyk* en *A. Allens*, Een Huys en een Pakhuys, in een Koop, genaamd de Kreeft, geleegen naaft elkander in de St.). *f* 14050, in flag *f* 1500, verkogt.

Princengraft (*A. Menſſendyk*, *E. Croeſe*, *C. A. van den Boſch*, *R. Steenbergen*, en *J. van Orſoy*, Een Huys en Erve, op de) by de Looyersgraft. *f* 5600, in flag *f* 200, opgehouden.

Zwaanenburgwal (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) benoorden het hoekhuys van de Zwaanenburgftraat. *f* 4000, in flag *f* 1100, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAY TWEEDE STUK 1764.

vervolg der MEMORIE

van den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Tegen den Kapitein

JAN HOEUFFT.

Art. 47. *Dat deze Ondernemingen van den Capitein Jan Hœuft, omme den Vertoner voor den voorsz. Rade ter Admirrliteit te Amsteldam te convenieren, in cas van Injurie, t'enemale zyn wederrechtlyk,*

48. *En absolut strydig met de Rechten, Privilegien en Placaten van dezen Lande,*

49. *By dewelken geen Hollander in deszelfs weerwil kan geavoceerd worden van deszelfs Dagelykschen Competenten Regter.*

50. *Weshalven tegen deze Ondernemingen zo promt als efficacieuslyk dient te worden voorzien;*

En daarom de Vertoner zig keerd tot dezen Hove, reverentiyk verzoekende U Edel Mogende Mandement, waar by de voorsz. Capitein Jan Hœufft, en allen anderen (des noods) op zekere grote pœne tegen de Hoge Overheid te verbeuren, zy geinterdiceerd met de voorsz. ondernomene procedures in cas van Injurie, voor het Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, tegen den Vertoner voort te gaan, en van gelyken meer te doen; en waar by wyders den voorn. Capitein Jan Hœufft, weerde geordonneerd, dezelven, met den gevolge en aankleven van dien, als kwalyk en ten onregte gedaan kost en schadeloos af te doen; mitsgaders zyne Actie, indien hy mogte vermenen enige te hebben, te institueeren voor des Vertooners-Dagelykschen en Competenten Regter, ofte voor dezen Hove; voor den welken de Vertoner te vreden is, in dezen te recht te staan, op pœne van versteken, en dat aan den voorsz. Capitein Hœufft zal worden geimponeerd een eeuwig stilzwygen en silentium; en te betalen de kosten hier omme gedaan.

En in cas van oppositie, de voorsz. Bevelen Pœnal standhoudende, tot dat Partbyen gehoord, anders zal zyn geordonneerd, zy den Opposanten dag beteeckend voor dezen Hove, omme te zeggen de redenen

van dien, te aanboren zodanigen Eisch en Conclusie, als de Vertoner zal doen en nemen, daar tegen en antwoorden, en voorts te procederen, als naar Rechten.

'tWelk doende &c.

(*was getekend*)

S. A. WESTERHOFF. PLOOS VAN AMSTEL.

Fiat Comparitie voor de Heeren Van der Does van Langeveld, en van Hoogstraten, tegen den 17 Maart 1763, *met* Surcheance, *gedaan in den Hage by de voorn. Heeren, den* 12 *Maart* 1763.

(*was getekend*)

J. W. VAN HOOGSTRATEN.

'T HOf *van Holland gezien ende geëxamineert hebbende, de annexe Requeste by of van wegen Cornelis Schryver, Lieutenant Admiraal ten dienste deezer Landen, aan denzelven Hove gepresenteert, alvoorens op 't verzoek daar by gedaan te disponeeren, Ordonneert Partyen op den* 17 *Maart* 1763, *te Compareeren voor de Heeren en Mrs Gerlach Jan Doys vander Does, Heere van Langeveld, en Jan Willem van Hoogstraten, Raaden in den voorsz. Hove als Commissarissen, die henluyden hooren en vereenigen zullen, is 't doenlyk, zoo niet, nader disponeeren als naar behooren, blyvende middelerwyl alles in State en Surcheance.*

Gedaan in den Haage den 12 Maart 1763.

(*was getekend*)

TH. BOEY.

Dit Requeſt, mitsgaders Appointement van Comparitie met Surcheance aan Capitein Hœufft geinſinueerd zynde, heeft dezelve goedgevonden, zig by zodanig Requeſte als in de Bylage A. gevonden word, aan Hunne Hoog Mog. te addreſſeren; waar op vervolgens is genomen de Reſolutie, van welke in den beginne dezes word gewaagd, en die mede in gemelde Bylage A. gevonden word.

Dit vooraf gepremitteerd zynde, heeft de Ondergeſchreven de ere tot juſtificatie van 't geen hy nopens het wangedrag van Capitein Hœufft heeft geavanceerd, en tot refutatie van de laſterlyke defenſie van gemelden Capitein in zynen Memorien en Requeſten, mitsgaders mondlyke voorgevens, en wel inzonderheid met betrekkinge tot zyn laatſtgemelde Requeſt, de volgende reflexien te maken:

De eerſte periode van dat Requeſt houd in, een' opgave van vyf Schepen gecommandeerd, en circa agt a negen jaren daar mede gediend te hebben, dan 't welk aldaar word bygebragt, om de grote verdienſten van hem Capitein Hœufft aan te tonen; en hier niet te pas koomt, ten zy Capitein Hœufft by conſequentie daar uit wil trekken ene authoriteit, om aan zyne Superieuren impertinentſien te zeggen, te ſchryven, en te drukken; alles bezyde de waarheid voor te brengen; daar toe ene ſtekelige penne te gebruiken, en om dat alles met een ſchynſel van waarheid te verniſſen, waar door ſommigen van 't Puplicq voor een tyd misleid worden; hoewel de waarheid als maar enerleie zynde, maar voor een tyd verduiſtert kan worden. Capitein Hœufft had veel eer zy roem, van vyf Schepen te hebben gecommandeerd, te

pas-

passe moeten brengen, om op eene cierlyke en kragtige wyze, zyne schuldige dankbaarheid te betuigen, voor zoo vele *genaden*, aan hem bewezen; want wat zyne verdiensten aangaan, hy moet by zig zelven erkennen, dat die niet groot zyn, vermits hy anderzints niet manqueren zoude, te melden, de gedistingueerde en gesignaleerde passagien, waar in hy *die verdiensten* heeft doen eclateren.

De tweede periode van het Requeft behelst een verhaal van het gepasseerde in den Krygsraad, over het verongelukken van 's Lands Schip de Meermin, gecommandeert geweest door Capitein Evert Bisdom; welk verhaal Capitein Hœufft abusivelyk opgeeft, zo als hier te voren is getoond. De sententie van Vrye spraak, ten opzichte van de Officieren, over het verongelukken van 's Lands Schip de Meermin, heeft occasie gegeven, dat Hunne Edel Mogende het Advis van den Krygsraad afvraagden, of 'er *met moogelykheid* enige middelen uit te denken zouden wezen, tot meerder securiteit voor 's Lands Navigatie en Commercie, tegen het verongelukken op het Gom, daar zo vele Schepen van de Republicq op verloren zyn gegaan. Wat daar omtrent gepasseert zy, is hier voor, mitsgaders in 't gedrukte Bericht van den Ondergeschreven, op *pag.* 2. *parag.* 7. tot *pag.* 3. de 2de *parag.* incluis, uitvoerig gemeld, waar aan hy zig refereert.

Edoch, om veele redenen tot meerder opheldering, is de Ondergeschreven genoodtzaakt het volgende daar nog by te voegen. Het verzoek van Hunne Edel Mog. aan den Krygsraad' gecommuniceerd zynde, verzogt de Ondergeschreven de Leden van den Krzgsraad hunne Sentimenten *op 't schrift* te stellen. Daags daar aan, weder vergaderd zynde, heeft de Ondergeschreven zyne gedachten aan den Krygsraad voorgelezen; dewelke in Zaken bestaan, daar de Ondergeschreven alvorens ontelbare preuven van genomen heeft, en in het gedrukte Bericht, en in de twede Ampliatie van den Ondergeschreven breedvoerig beschreeven staan.

U Edel Mogende kunnen, wanneer het Hen gelieft, daar van zelf ene proeve nemen op een dag, wanneer verscheide stukken Canon beproeft worden, en dat teffens de Soldaten van de Stad exerceeren, en met sterke Pelottons vuren. Waar toe de Ondergeschreven, U Edel Mog. verzoekt te komen op Dantzich, in de Watergraafsmeer, als de bekwaamste plaats, om in een Driehoek, het geluid van die slagen te peilen. Waar na U Edel Mog. op eigen bevindinge fondamenteel zullen kunnen oordelen, of het Advis van den Ondergeschreven in 't licht gebragt, zo onverstandig, en zo dwaas zy, als Capitein Jan Hœufft, dat Advis decrieërt, mondlyk, schriftlyk en in gedrukte Memorien.

De Ondergeschreven heeft die zaken geproponeerd, om daar een' proeve van te nemen naar zyne gedachten, op een grote distantie, in de Zuider Zee, met zwaar Canon te plaatzen op de Kusten, op ene grote distantie van den anderen, waar mede alle de Leden van den Krygsraad zig conformeerden, uitgezonderd Capitein Jan Hœufft; en waar op de Ondergeschreven hem niets anders gezegt heeft, als dat hy zyne Sentimenten *op schrift* konde stellen, om die met het Advis van den Krygsraad, aan U Edel Mogende over te geven.

Capitein Hœufft naar zyne gewone wyze, proneerde in zyne particuliere Discoursen, dat hy in zyn op te stellen Advis, zaken zoude in 't licht brengen,

gen, daar gene van de Leden in den Krygsraad aan gedacht hadden! en effectif volbragt hy dat daags daar na, welk Advis dan ook aan Hunne Edel Mogende is overgegeven. Edel Mogende Heren de Leden van den Krygsraad hebben het Advis van den Ondegeschreven zo chimerick niet aangezien, als Capitein Jan Hœfft wel wil doen geloven, maar hebben geoordeeld, dat de zake zo veel attentie waardig te zyn, van daar van ene proeve te nemen. Capitein Jan Hœufft had kunnen afwachten, hoe dat de proefneming zoude uitvallen; en niet van effect bevonden wordende, als dan, met fondament, zyn wrevelingen geest den vryen toom kunnen geven, maar zyne passie in het Jaar 1750, hier voren aangehaald, zo diepe wortelen geschoten hebbende, dacht hy nu occasie te hebben, zyn ressentiment daar over te toonen, by zyn voorsz. Advis; edoch waar aan hy in het vervolg ene gansch andere explicatie heeft getracht te geven, zo als boven in 't brede is aangetoond.

De *derde periode* van 't Request van Capitein Hœufft, behelst de confirmatie van dat gene, 't welk de Ondergeschreven in de zo even voorgaande periode beantwoord heeft; daar in bestaande, dat Capitein Hœufft een gantsch verdraiden zin aan zyn eigen advis geeft; maar dewelke, hoe verkeerd ook verdraid, op generleie wyze beantwoord de vraag naar *Middelen NB.* tot *meerder precautie*, om geen schipbreuk op het Gom te lyden.

De *vierde periode* begint Capitein Hœfft met een klagte en beschuldiging, dat hy van deeze en geene gehoord zou hebben, dat de Ondergeschreven zig zouden hebben uitgelaten in injurieuse termen op zyn subject, doch zonder enig bewys, wie hemdat geloofwaardig rapport gedaan heeft, en waar in die injurieuse termen bestaan; waarom de Ondergeschreven die klagten en beschuldigingen aanziet, als frivool en geen attentie waardig.

Het vervolg van de vierde periode behelst onder anderen klagten en beschuldigingen ook deze:

Maar daar en boven om Copien van deze Missiven, en vorengemelde ARTIKELEN *te doen komen in velerhanden.*

Uit deze beschuldiging zullen U Edel Mog. al wederom de partialiteit van Capitein Hœufft tegen den Ondergeschreven zien doorstralen, als Dezeven gelieven te considereren, dat de tien Leden van den Krygsraad yder ene copie moetende hebben van alle Documenten, die in den Krygsraad gediend hebben; ene onmogelykheid was, die allen door den Schryver Tulken, (als Secretaris in den Krygsraad fungerende) te laten copieeren; en derhalven daar toe enige andere Schryvers hebben moeten worden geëmployeert; eensdeels, om den Krygsraad zo spoedig te doen eindigen als 't mogelyk was, om daar door kosten te menageren; en ten anderen om dat de Schryvers hunnen tyd nodig hadden tot 's Lands Dienst in de Werving &c. Waar door de inhoud van *alle* Documenten ten eersten publicq is geworden; en wel zodanig, dat den Ondergeschreven ter ooren is gekomen, dat zo haast het copieeren volbragt was, de Subalterne en Onder Officieren in de Princenhof-Steeg, onder den anderen hebben gerailleerd met de *na rato* in 't nugteren zyn; hoe vele flessen Wyn of Genever aan een yder, *naar rato van zyn rang*, gepermiteerd mogt wezen te drinken.

En

En nademaal Capitein Hœufft van ſentiment is, dat hy waarlyk iets fraais en dienſtigs uitgevonden heeft, om geen ſchipbreuk op het Gom te lyden, en wel zo dat hy glorieerd, dat gene van de Leden van den Krygsraad daar aan gedacht hebben, heeft hy immers geen reden van klagen, dat zyn Advis publicq geworden zy.

Heeft hem iemant doen begrypen, dat zyn Advis ridicul zy, dan heeft hy redenen van zig zelven te leren kennen; aan zig zelven *alles* te wyten, op zig zelven *onvergenoegd* te wezen, en op niemant anders; en derhalven van zyne klagten en beſchuldigingen tot laſte van den Ondergeſchreven, al wederom *abuſive rapporten*, *laſterlyke*, *ongeoorloofde interpretatien* en *verminkte allegatien*, waar van Capitein Hœufft onbeſchaamd gebruik maakt, om den Ondergeſchreven te laſteren; maar wezenlyk op hem toepaſlyk.

De Ondergeſchreven had, uit conſideratie voor Capitein Hœufft, wel aan de Leden van den Krygsraad kunnen recommanderen de ſecreteſſe, maar 't zou misſchien weinig ingreſſie gevonden hebben, alzoo zommigen van die Leden zeer ontſtigt waren.

Op het einde van deze vierde periode brengt Capitein Hœufft een groot bezwaar in tot laſte van den ondergeſchreven; dan 't geen, gelyk *alle voorgaanden*, na de opheldering, groter bezwaar tot laſten van Capitein Hœufft koomt uit te leveren.

De periode van dat groot bezwaar luid als volgt:

„ *Den genoemde Luitenant Admiraal had kunnen geluſten, ten opzichte van* „ *den Suppliant, zich in 't generaal te emancipeeren in trivale doch teſſens* „ *zeer leſive bewoordingen en uitdrukkingen; en boven dien particulierlyk tot* „ *laſten van den Suppliant te brengen, dat hy zyn Schip Hilversbeek, twee a* „ *driemaalen in een reis, aan de gront gezeylt, en het zelve zoude verlaaten hebben, een verwyt welke uit haaren eigen hoofde dies te atrocer injurie uitlevert,* „ *om dat, by aldien dezelve Conform der waarheid waare,* DEN SUPPLT. TEN HOOGSTEN STRAFBAAR *zoude zyn geweeſt.*

Waar op diend, dat Capitein Hœufft niet meld, waar in de Ondergeſchreven zig heeft geëmancipeert in trivale leſive bewoordingen nopens zyn perſoon, over wat ſubject, op wat plaatſe, en tegen wien weshalven dit een ydel voorgeven is.

Aangaande het gepaſſeerde met 's Lands Schip Hilversbeek, het volgende zal de waarheid daar van in 't daglicht ſtellen:

Voor eerſt, dat Capitein Hœufft met dat voornoemde Schip, *driemaal* in eene reize aan den grond gezeild zy, is een indiſputabele waarheid; het is ook een waarheid, dat zulx aan anderen wel eens gebeurd, maar aan velen niet.

Ten tweden als wanneer Capitein Hœufft, met dat voornoemde Schip, voor de *derdemaal* aan den grond gezeild is, is hy Capitein Hœufft daar *alleen* oorzaak van geweeſt; de ſchuld is alleen op hem, en tot klare overtuiging, om de volgende reden.

Doch voor af diend de Ondergeſchreven alhier te zeggen, dat hy, beginnende te dienen met het begin van den jare 1697, zedert altoos geleerd heeft, dat een Stuurman aan het Loden moet ſtaan, gelyk als de Ondergeſchreven zulks ook zelf altoos heeft gepractiſeert.

Maar Capiten Hœufft geeft op *pag.* 12. van zyne gedrukte Memorie het tegendeel voor, en zegt:

Om

„ *Ondertusschen zoo is het op te merken, dat nevens den Admiraal, alleen den*
„ *Lootsman Cornelis Snooy, om, was het mogelyk zyne schuld te verminderen,*
„ *in zyne Atestatie wil doen voorkoomen als of het gebruyk mede brogt en dat*
„ *noit anders, en overal, van het inkoomen van Texel tot aan Amsterdam altoos*
„ *een Stuurman aan het Loot moest staan, &c.*

Dit voorgeven van Capitein Hœufft en van den Ondergeschreven is direct geoppoleert aan den anderen, en bygevolg verklaart een van beide *onkudnig ondeugend*, *ja vals*: 't geen te onderzoeken staat. De Ondergeschreven confirmeerd zyn gezegde, en houd allen Officieren wandevoirig die geen Stuurman maar een Matroos aan 't loden gebruiken.

De natuur van de Zaak toont de grote noodzakelykheid aan, dat Diepten te looden, Stuurmans werk zy; want de Stuurlieden merken den Loodlyn naar de Diepten van de Gronden, wanneer zy zig bevinden op ondiepe Wateren; als in het inzeilen van het Zeegat van Texel, en andere diergelyken; en ook binnens Lands in de Zuiderzee, op voeten; met rode, witte, of blaauwe lapjes Laken, &c. welke tekenen in 't Loden door een ervaren en kundig Stuurman geobserveerd worden; maar daar van zyn *alle andere* personen op 's Lands Schepen onkundig, en gevolgelyk onbekwaam toe; derhalven kan een ygelyk begrypen, zonder een ervaren en kundig Zeeman te wezen, dat men geen onkundige subjecten moet laten bewerken zaken van die grote consequentie, als is te Loden, en de Diepten te peilen; waar door de Schepen ongelukken belopen, en aan den Grond zeilen, ja verloren gaan; somtyds met verlies van 't leven van vele menschen: 't welk zo een grote verantwoording subject is, dat een conscientieus gemoed daar voor moet beven.

Het is de plicht van alle Officieren, genen uitgezonderd, zo wel van die en Chef commandeerd, als van die gecommandeerd worden; een yder in zyn departement, doch van den Chef boven alles, kundig, ervaren, nuchter en waakzaam, te zyn; gelyk ook Capitein Hœuft in deszelfs Advis aan de Regering recommandeert, *kundige, ervare, nuchteren, waakzaame Officieren aan te stellen*, hoe wel hy by ondervinding' in het jaar 1750 geleerd heeft, dat hy, in die gemelde qualiteiten gemanqueerd; want (het dronken drinken uitgezonderd) heeft hy te dier tyd gemanqueerd *waakzaam* te zyn, *niet na te zien* of de Stuurlieden hun plicht wel betrachten, en gepermitteerd, dat een ander man te Loden stond, uitwyzens het Requeit, by gemelden Loods gepresenteerd en door den Ondergeschreven als een Bylage, geannexeerd aan het gedrukte Berigt van den Ondergeschreven bygebragt op *pag.* 17, 18, 19, 20, 21 onder de *Numero's* 4, 5, 6, 7, dewelken aantonen, dat'er in plaats van een Stuurman, een onkundig Man, een Matroos, aan het Loden heeft gestaan; en waarom de Loods zig te recht verontschuldigt, dat die Matroos zig heeft verward in de Merken, en hem Loodsman, door de Diepte verkeerd op te geven, heeft misleid; het welk die Loods ten enemaal buiten schuld stelt; en het verzeilen van 's Lands Schip Hilversbeek op de Spaanderbank alleen ten laste van Capitein Hœfft brengt.

(*Het vervolg hier na.*)

ASIA.

ASIA. *Batavia.* Vervolg van ons voorgaande Stuk bladz. 159.

Den 9 Juny wierd een Promotie onder de *Militie* van 't Kasteel en de Stad gedaan: Voorts wierd onder de *Militie* van 't Gouvernement Ceylon de Lieutenant Joh. Wolfgang Imhoff als *Kapitein* van de Infantery bevestigd; Wyders wierden tot *Lieutenants* aangesteld de Vaandrigs Pieter Schuiling, Mynd. van Noltenkruit en Jac. Stroobel: Tot *Vaandrigs* de Sergeanten Andr. Spiegeling; Jos. Wits; Adam van Westerbeek, Gysb. Zeegelaar; Jan Boon; Fred. Aug. Hydenryk; Joh. Fr. Born; J. Hendrik. Bergman, en de Landmeeter Christiaan Const. Wohitart *Lieut. van de Artillery* en *Extraord. Landmeeter* Jan Hendr. Blakenberg; en tot *Extraord*, *Lieut.* de Sergeant If. Jac. Entirik: Ook wierden dien dag de Vacante politike Bedieningen op Ceylon met de alhier buiten Employ zynde Onder Kooplieden vervuld; zynde aangesteld tot *Soldy-Boekhouder* te *Javanapatnam* Arn. Wiereman; tot *Negotie-Overdrager* te *Colombo* Reyn Boekenberg Fledderus, tot *Soldy Overdrager* te *Colombo* Car. Kerseboom; tot *Opziender* over de *Gale Corle* Jean Ely du Mouryn; den 10 Juny wierd in plaats van den overleeden Jan Paul Emmerik, tot *Logie-Boekhouder* aangesteld de buiten Emplooy zynde Koopman Johan Folkert Franchimont; En het Schip *Kiewitsheuvel* wierd in plaats van *Oosterbeek* of *Ouder-Amstel* na Coromandel aangelegt.

Den 19 Juny arriveerde *Vreedestein* van *Rotterdam*, den 18 *Lekkerlust* van *Hoorn*, en den 20 *De Barezande* van *Enkhuyzen*.

Den 24 Juny wierd na *Malacca* aangelegt de Bark *het Zeepaard*, en tot *Ordinaris Lid* in den Raad van Justitie dezes Kasteel bevorderd Mr. David Prud Homme, die eenige dagen te vooren uit Nederland was aangekomen.

Den 28 Juny wierd Barend Kerseboom, die den 9 als Soldy Overdraager na Ceylon gecommandeerd was, daar van ontslagen en na de Nederlanden verlost: Verders wierd het Schip *Overschie* na *Sumatra's West Kust*, *'t Huys te Manpad* na *Malacca*, en *Osdorp* na *Siam* aangelegt.

Den 1 July wierd na *Ceylon* gecommandeerd als *Soldy-Overdraager* de buiten Employ zynde Onder-Koopman Gailard Robberts: Den 5 arriveerde het Schip de *Drie-Papegayen* van *Amsterdam*, 't welk in plaats van *Tulpenburg* met *Lekkerlust* na *Bengalen* aangelegt wierd om herwaards te rug te komen: Den 7 arriveerde *Vryburg* van *Amsterdam*: Den 8 wierd uit de Directie van *Suratte* behoudens rang en fatsoen ontslagen om herwaards te komen de *Directeur* Jan Drabbe, en met afgeschreeve Gagie van daar op ontbooden de *Opper Koopman* en *Hoofd-Administrateur* David Kelly, nevens den *Onder Koopman*, *provisioneel Secretaris* en geweezen *Resident* te *Brootchia*, Willem Blaaukaamer: Daartegen wierden aangesteld tot *Directeur* van *Suratte* de Commandeur van Sumatra 's West-Kust Christiaan Lodewyk Senf;

tot

tot *Hoofd-Administrateur* met den Rang naast den Directeur de *Koopman* Martinus Johannes Bosman; tot *Secretaris van Politie* (in plaats van den aldaar gedimitteerden Onder-Koopman Otto Hendrik Rubertie) de Onder-Koopman Lodewyk Andries Jeger; tot *Pakhuis-Meester* de in Bengalen zynde Onder-Koopman Anthony Julius Bangeman, in plaats van de voorn. Bosman; tot *Resident* van *Brootchia* de alhier zynde Onder-Koopman Christiaan Aanzorg, in plaats van den gem. Blaukaamer; tot *Eerste Clerk van Politie* en *Secretaris van Justitie* de Boekhouder Nicolaas Hollenberg.

Aangaande *Sumatras West-Kust* wierd in plaats van den voorn. Commandeur Senf tot *Gezaghebber* aldaar benoemd de Koopman Hendrik van Havern; Tot *Eersten Administateur*, met Rang naast den Gezaghebber, de Koopman Mr. Jan Anthony Thierens, die als *Fiscaal* en *Cassier* is opgevolgd door den hier buiten Employ zynden Onder-Koopman Jan Kalkoen van Limburg; Verders wierden in hunne provisioneele Bedieningen bevestigd de Onder-Kooplieden Roeland Palm, als *Resident* van *Chinco*, en Jan Boudewyns als *Resident* van *Ayerbangis*; mitsgaders Anthony Hend. Siebens, als *Resident* te *Baros*, zynde tot *Tweeden Administrateur* te Padang benoemd de alhier buiten Employ zynde Onder-Koopman Frans Douglas; als mede tot Secretaris van Policie aldaar de alhier zynde Onder-Koopman Jan Frederik Willem Nicolay.

Nopens *Bengalen* wierd in plaats van den herwaards verlosten Heer Raad Extraordinaris en Directeur Louis Taillefert tot *Gezaghebber* aldaar, met den Titel van *Directeur* benoemd de Opper-Koopman Lodewyk Vernet, die als *Opperhoofd* van *Casembazar* vervangen is door den Koopman Johannes Bacherach; deze als *Opperhoofd* van *Putna* door den Koopman Moise La Font; deze als *eerste Pakhuismeester* en *Negotie Boekhouder*, door den Onder-Koopman Cornelis Rietveld; en deze als *Cassier* te *Casembasar* door den Onder-Koopman Cornelis Rietveld; en deze als *Cassier* te *Casembazar* door den Onder-Koopman Daniel Overbeek; Tot *Secretaris* van *Policie* wierd benoemd de in die Directie zynde Onder-Koopman Otto Willem Falck; en *Ordinaris Gecommitteerden* te *Hougly* de Onder-Kooplieden Martinus Koning en Jacob Lambertus van Gessel.

Wyders wierd van *Malacca* behoudens Qualiteit en Gagie, om te repatrieeren herwaards verlost de Koopman en Fiscaal Franc. Thololen; zynde in zyn plaats aangesteld de Onder-Koopman David Richard; die als *Secretaris* van *Policie* zal vervangen worden door den Onderkoopman en Collationist Arnoldus Franciscus Lemker: Zynde voor het overige op dien dag de Onder Koopman Thomas Thornton tot *Soldy-Overdrager* te *Calombo* aangesteld.

Den 11 July wierd het Schip *Kroonenburg* over de *West-Kust* na *Suratte* aangelegt. Den 12 wierd een Promotie in de Militie alhier gedaan: Den 15 wierd de Retour-Vloot geprojecteerd: En tot *Sche-*

Schepen dezer Stad (in plaats van den ontslagen Koopman Dionisius Paauw) aangesteld de Koopman B. Bleuren.

Den 2 Aug. wierd in plaats van het Schip *Osdorp* na *Sinam* aangelegt *de Jaager*: En den 5 na *Jamby de Barc de Leuwerik*: Den 23 wierd in plaats van dien Retourneerenden Predikant Sibrandus Columba tot Leeraar in de Gereformeerde Gemeente alhier beroepen de jongst van Ceylon aangekomen Heer Jan Jac. Myer: Den 30 wierd in plaats van dien na de Nederlanden verloften *Opper-Koopman* des Kasteels Christiaan Zurhofen aangesteld de tweede Opper Koopman Matheus de Klerck, en in plaats van dezen ter Preuve de Boekhouder-Generaal Nicolaas Laurens van Engelsdorp.

Den 6 September wierd tot *Boekhouder Generaal* benoemd de Opper-Koopman Godart Ludolph van Beusechem; Tot *Geassumeerd Lid* in den Raad van Justitie dezes Kasteels de Opper-Koopman Hendrik Leembruggen; en tot *President* in het Collegie van Boedelmeesters de Opper-Koopman en Opperhoofd van het generaale Soldy-Comptoir Thomas Frederik Wannemaker. Den 8 wierd in plaats van den op *Amboina* overleeden Heer Meynert Jan van Idsinga tot *Gouverneur* en *Directeur* dier Provincie aangesteld de eerste Secretaris van Haar Hoog-Edelheeden Willem Fockens, en in plaats van den op *Bantam* overleeden *Commandeur* Hugo Pieter Faure, de Advocaat Fiscaal van India Mr. Thomas Schippers, behoudens zyn tegenwoordige Rang, dewelke in die Bediening gesuccedeerd zal worden door den Fiscaal te *Colombo* Mr. Wouter Hendrik van Senden. Den 12 Sept. wierd tot *Eersten Secretaris* van Haar Hoog-Edelheeden bevorderd Mr. Iman Willem Falck, die als *Tweede Secretaris* gesuccedeerd is door den Koopman Godfridus van der Voort; en deze als *Eerstegezwooren Klerk* ter Generaale Secretary door den Onder-Koopman Johan Abraham van der Voort.

Dien dag wierd als *Predikant* in de Nederduitsche Gemeente *alhier*, beroepen Johan Franciscus Hadorn: En na *Coromandel* Carel Willem Gebhard; mitsgaders na *Banda* Johannes Bernardus Grimmelius, van waar naar *Amboina* overgaat de Leeraar Walter Hendrik Tenkink; zynde van *Coromandel* herwaards verloft Wiardus Hommes: Eindelyk wierd dien dag tot *Opperhoofd* van *Calpetty* aangesteld de Onder-Koopman Thomas Thomton, en tot *Fiscaal* te *Colombo* de Koopman en Remalist ter Generaale Secretary François de Falfert, doch deze wierd op zyn verzoek als *Fiscaal* geëxcuseerd, en uit den dienst van de Comp. gesteld, behoudens Rang als *Oud-Koopman*, zynde hier op weder tot *Fiscaal* benoemd de Onder-Koopman alhier buiten Employ Mr. Pieter Houtingh.

Den 19 Sept. zyn tot *Commissarissen van de Verlossing* benoemd de Heeren Raaden Extraord. HakSteen en Alting; zynde het Schip *Oosterbeek* na de *Kaap*, en *Vreedestyn* na *Mallebar* aangelegt.

Den 29 September is de Voorstelling van den Hoog Ed. Heer *Pieter Albertus van der Parra* als *Gouverneur-Generaal* van *Nederlands-Indiën* met zeer veel plegtigheid geschied; zynde by die gelegenheid de Wel-Ed. Heeren Raaden van *Nederlands Indiën*, *Michiel Romp* en *Pieter Hakstem*, Ceremonie-Meesters geweest.

De Heer Paulus Gothofredus van der Voort, is tot *tweeden Secretaris* alhier, en de Heer Johan Abraham van der Voort, tot *Geheim-Schryver* van den *Gouverneur-Generaal* aangesteld.

De Plegtigheeden by de bovengem. Voorstelling van zyne Hoog-Edelheid als Gouverneur Generaal zyn veel te breedvoerig om albier te kunnen plaats vinden: Het zy dan genoeg te zeggen, dat de *Acte van Autorisatie* raakende zyn gem. Hoog-Edelheid, nevens den *Eed* der *Dienaaren* van de *generaale Nederl. O. I. Comp.* op een expres daar toe vervaardigde Estrade aan de gansche Vergaderde Gemeenten is afgekondigd.

Na deze *Publicatie* deed de Heer Directeur Generaal Mr. *Librecht Hooreman* een Aanspraak, dewelke door een algemeene toejuiching van *Vivat* beantwoord, en agtervolgd wierd door de Gelukwenschingen van de *Collegien* en andere Bediendens, waar in de Heeren Raaden op de voorm. *Estrade* hun voorgingen, terwyl door het gezamentlyk *Voetvolk*, (zynde de *Ruitery* van het vuuren geëxcuseerd geweest) *drie* Salv'os uit het Hand-geweer gedaan wierden, t'elkens met een Kanonschoot van 't Kasteel tusschen beide, zynde wyders by den aftogt, dewelke door de Dragonder Lyf-Wagt onder den Major *van Weezel*, rydende voorby de *Estrade*, onder het doen van 't gewoon Salut geopend wierd, en zoo vervolgens nog zeer veele Kanonschooten gedaan, *te weeten* van de *Punten* de *Diamant*, de *Paarl*, de *Saphier*, de *Robyn*, ieder 7 Schooten: Van de *Stads-Punten* van *Amsterdam*, *Gelderland*, *Hollandia*, *Groningen*, elk 5 Schooten: Uit de *Buiten-Forten* Mr. *Cornelis*, *Jaccatra*, *Anké*, *Noordwyk*, *Ryswyk*, *Angiol*, ieder 6 Schooten: Uit de *Veldschansen Tangerang* en *Tanjongpoera*, elk 5 Schooten: En van 't Eiland *Onrust* 15 Schooten, 't welk alles te zamen een getal van 108 Schooten uitmaakt, waar by nog gekomen zyn van ieder Schip op de Rhede leggende, groot 150 Voet, *zeven*, van 140 en 136 Voet, *vyf*, en van elk der mindere Kanon-voerende Vaartuigen *drie* &c. hebbende voor het overige de Capitein Lieutenant van de Lyfwagt *Pieter Robertsen* als *Adjudant Generaal* van den *Gouverneur Generaal* gefungeerd, &c.

Met Brieven van *Cusembazar* heeft men narigt, dat in de maand Maart te *Moxudahath* een verschrikkelyke Brand geweest is, waar door niet alleen die Plaats genoegzaam in de assche is gelegt, maar ook veele Menschen omgekomen zyn: Den 2 April, des namiddags ten vyf uuren, had men daar een zwaare *Aardbeeving* gehad, duurende wel tien minuuten, met zoo veel geweld, dat het Water

in

in de Ganges even als met *nieuwe en volle* Maan over en weer rolde. Te *Decca* had eenige dagen daar na die *Aardbeeving*, doch eenige Minuten vroeger begonnen: De Revier was met een yslelyk geweld meer dan twintig voeten hoog en boven haren boodem opgezet, zo dat meer dan 500 Vaartuigen meest met Ryst en anderen Eetwaaren verbryzeld wierden; Daar en booven had het Vuur, 't welk in de Huize door de Schuddingen heen en weer rolde, op veele plaatzen een naaren brand veroorzaakt: Op den zelfden tyd was by *Lospikoer*, leggende twee dag reizens van *Decca* voorn. een Streek Lands van vyf Mylen in den omtrek met Menschen en Vee op een erbarmlyken wyze verzonken.

Wyders heeft men Berigten van *Banda Neera*, in dato 12 Sept. volgens welke aldaar den 1 van die Maand des namiddags omtrent 5 uuren de verschrikkelykste Aardbeeving geweest is, die men geduurende een halve Eeuw aldaar gehad heeft, zynde in den avond en den nagt door nog meer dan *zestien* Schuddingen gevolgd: Ruim drie vierde Deel van dat Eiland aan de Noordzyde legt in Puinhoopen: Om kort te gaan: *Neera* kan in geen 25 Jaaren zonder bystand van buiten in den voorigen staat hersteld worden: Het Eiland *Poulo Ay* is ook deerlyk verwoest: Van de Papenberg zyn vreeslyke groote Steenen afgerold, en hebben de daar by staande Specery-Boomen verpletterd: Aan de Zeekant of by Nigri is de schade zoo groot niet: Op de Eilanden Pisang en Rosenquin is de davering niet sterk geweest; maar de Comptoiren *Wayer* en *Oerien* hebben de uitwerkingen van die Aardbeeving op het allerdroevigst ondervonden; voor het overige voelde men nog telkens verscheide Schokkingen &c. &c.

Den 11 October zyn van de *agt* aangelegde Retour-Schepen voor de *eerste* Bezending *uit* tot de *tweede* Bezending geëxcuseerd *Ouder-Amstel* voor *Amsterdam*, *Burg* voor *Zeeland*, *Bleydorp* voor *Rotterdam*, en *Oostbuyzen* voor *Hoorn*, maar de twee eerstgemelde zullen egter ook voor de *eerste* Bezending vertrekken.

Voor het overige is de Koopman en eerste Dispensier Isaac Rynst tot *Resident* van *Tagul* benoemd, om als *eerste Despensier* opgevolgd te worden door Binkhorst, die vervangen is door den Onder-Koopman Hogue als *tweede*, zynde in plaats van dezen tot *tweede* in *de groote Winkel* aangesteld de Onder-Koopman Hollebeek; en eindelyk de Lieutenant Blanke tot *Kapitein* en *Hoofd* der Militie te *Samarang* op Java.

EUROPA. *Turkyen.* Vermits de *Ramasan*, of groote Vasten tyd der Musulmannen, een einde genoomen heeft, is den 1 April volgens gewoonte het Feest van de *Bairam* ['t welk maar drie dagen duurd, en veeltyds door Veranderingen in het Ministerie van de Porte gevolgd word] door drie Kanon-Schooten en onder het Geschal van Trompetten en Keetel-Trommen aan het Publik bekend gemaakt.

Omtrent half Maart is het Hoofd van *Salemen Bacha*, Gouverneur van Janina, die weegens gepleegde Knevelaryen op bevel van den Sultan onthalst is, herwaards gebragt en voor het Publik ten toon gesteld: *Achmet Bacha*, die zyn volle Neef is, en deze bloedige Commissie heeft doen ter uitvoer brengen, is deszelfs opvolger in het voorn. Gouvernement van Janina geworden: Maar alzoo de Goederen van den onthoofden aan het Tresor van den Grooten Heer vervallen is, heeft deze *Gianum Aga*, zynde één van zyne Gunstelingen, derwaards gezonden, om dezelve in beslag te neemen.

Den 22 de Maart is de Groot-Stalmeester van den Sultan tot Bacha van *drie Staarten* en teffens tot *Gouverneur* van *Salonica* verklaard, zynde *Halil Begh* in plaats van hem tot Groot-Stalmeester benoemd.

Toen de driejaarige Regeering van den *Hospodar* van *Moldavien* geëindigd was heeft hy veele poogingen gedaan om nog drie Jaaren in deeze Waardigheid bekragtigd te worden, maar de Porte heeeft dit zyn Verzoek afgeslagen en ter zelver tyd haaren *Dragoman* of Tolk met deeze Waardigheid begiftigd en in plaats van den laatstgemelden den Zoon van den Heer *Garaza*, zynde eerste Tolk van de Hollandsche Ambassade, tot Haaren *Dragoman* aangesteld.

De nieuwe Hospodar van *Walachyen*, Stephanitza Rachowitz, is ten voorz. dage met de gewoone Plegtigheeden en een talryk Gevolg in deze Hoofdstad na zyn Vorstendom vertrokken.

PORTUGAL. Lissabon. Aan boord van een der Koninglyke Oorlog-Schepen van *Rio de Janeiro* gearriveerd, hebben zich bevonden de overige Muitelingen van het Hollandsch Oost-Indisch-Compagnies Schip *Nyenburg* bestaande in 22 man; dezelve zyn overgebragt op 't Oorlog Schip van Kapitein *Zoutman*, om naar Texel gevoerd te worden.

ITALIEN. Romen. Door den grooten aanvoer van Granen zo van *Genua* als van elders: is hier thans geen gebrek meer aan brood. Men staat versteld over de Buitengewoone beleefdheeden, die alhier den Hertog *van York*, Broeder van zyne Groot-Brittannische Majesteit, door ons Hof en den Adel, geduurende 14 dagen zyn aangedaan geworden; den 28 April vertrok zyne Koninglyke Hoogheid, van hier over *Florencien* en *Boulogne* naar *Parma* om in de

de laatstgemelde Plaats eene nieuwe Opera te zien representeeren, en zich vervolgens na *Venetien* te begeven, ten einde de Ceremonie van de trouwing der Doge met de Zee, op Hemelvaartsdag aldaar by te woonen. Daar is geen voorbeeld van, dat ooit alhier aan een Souverein Vorst zo veele beleefdheeden zyn bewezen, als aan bovengemelden Prins is geschied; alle dagen wierden Bals, Paarden Wedloopen, hoewel buyten het Saïsoen, Concerten, superbe Illumunatien &c. gehouden. Het publyk maakt daar over allerhande gissingen. By het Bal door den Cardinaal *Albani*, op zyn Lusthuis gegeeven, assisteerden behalven de voornaamste Adel van Romen alleen meer dan 600 Dames. Gemelde Cardinaal heeft aan dien Hertog een goude snuyfdoos met kostbaare Diamanten bezet, en een ongemeene fraaye Antique Onix, verbeeldende in Basrelief *Alexander Magnus*, present gedaan. Het Festyn van den Cardinaal *Corsini* heeft niet minder gebrilleert: De onkosten daar van, en de suberpe illuminatie, word op twee duyzend Ecus geschat.

Eenige leeden hadden gaarne gezien, dat die Prins een zamenkomst of audientie by zyn H. had gehad; doch Hoogst dezelve is daar toe niet genegen geweest, en heeft alle aanbiedingen dien aangaande van de hand geweezen.

Napels. Thans hebben wy Granen in overvloed, en zullen ook de Bewoonders van het platte land voor verdere hongers nood kunnen beveiligen. Noch dagelyks komen Scheeps ladinge van dezelve, van elders, alhier aan.

POLEN. Waarschouw. Het vruchtloos scheuren van den Ryksdag te *Graudents*, toegeschreven zynde aan de Russiche Troepen en derzelver Commandant *en Chef*, den Generaal *Commoutoff*, zo heeft die Veldheer, om zyn onschuld, voor 't oog van de geheele Wereld, te doen zien, gepubliceerd het volgende

MANIFEST.

De publike Verklaringen van weegens haar Maj. de Keizerin van Russland, myne zeer genadige souvereine, zyn onbetwistbre getuigen van den grooten prys, dien dezelve op de vriendschap van Polen stelt, alsmeede van hare oplettenheid, om geenerlei belemmeringen omtrent de wetten aldaar te veroorzaaken; en haar Rus Keizerl. maj. heeft hy alle gleegenheeden bewyzen en blyken gegeeven, dat die wetten, en wel inzonderheid de fondamen-

te-

teele, aan hare zyde veel beeter en op een meer onschendbre wyze in acht genomen worden, dan aan de zyde der leeden van de Republiek Polen zelve.

Overëenkomstig met de gevoelens van rechtlievendheid heb ik van weegens myne genadige souvereine bevel bekomen, om myne troepen te rug te trekken uit alle de plaatzen, alwaar landdagen stonden gehouden te worden. Dit bevel heb ik met de uiterste naauwkeurigheid ter uitvoering gebragt, in zo verre, dat ik de bewaring van onze Magazynen aan de Magistraat van Graudentz hebbende willen overgeeven, en deeze weigerende, die bewaring op zich te neemen, echter genoegzaam alle myne troepen ter stad hebbe doen uittrekken, latende slechts eenige weinige Soldaten by die Magazynen achter.

Des niettegenstaande word nochtans by een Manifest, gedagteekent te Graudentz den 27 Maart 1764, (welk Manifest wy om den merkwaardigen inhoud onzen Leezeren achter dit stuk zullen meededeelen,) aan my en aan myne troupen de schuld gegeeven, waarom de algemeene landdag, dewelke aldaar gehouden moest worden, vruchteloos gescheiden is. Derhalven, ten einde my van die Beschuldiging te zuiveren, zal ik voor 't oog van de geheele wereld de waarachtige omstandigheeden openleggen van die gebeurtenis, dewelke tans zo veel gerucht maakt.

Hier op ben ik met myn troepen van Graudentz te rug getrokken, ingevolge van de orders, dewelken ik ten dien opzigte ontfangen had; doch toen ik, gelyk alle oplettende Commandanten behooren te doen, eenige patrouilles rondom myn centrum heenen uitzond, kreeg ik van oogenblik tot oogenblik bericht, dat eenige Poolsche troepen, zoo van de kroon als van verscheide particulieren, na Graudentz in aantogt waren.

De troupen van de kroon wierde gecommandeert door den heer Mogilinsky, starost van Nieszowsky, en regimentarius van Polen, en bestonden in 't regiment van den Grave van Sotocky, groot schenker van Litthauën, in dat van den generaal van Goltz, en in dat van den heer Skorzewsky. Wat betreft de troepen der particulieren, dezelven waren 200 hoezaren en 116 dragonders van den vorst van Radzivil, waywode van Wilna; de Uhlanen van den waywode van Kiovie, die voor heen in Saxisschen dienst gestaan hebben; de Cosakken van Humanskysna; de dragonders en hoezaren van den waywode van Mariemburg, en van den heer van Capsky, Kaste van Culm; de Uhlanen en 60 man Infanterie van den Heer Mostowsky, waywode van Pommeren; de Uhlanen en Hoezaren van den heer van Goltz, starost van Tuckolsky; de Uhlanen van den heer van Czapsky, starost van Knescyncky: de Uhlanen van den heer Prebendowsky, starost van Mirachow, en de hoezaren der starosten Ossiecky en Kosciezinsky.

Het

Het zoude teegen mynen pligt gestreeden hebben, indien ik aan die troepen ten welgevalle van de party, dewelke de myne bedreigde, overgelaten had en myne Magazynen en myne Passasie na de plaatzen, van waar ik 't nodige trekken konde, om die Magazynen aan te vallen. Dienvolgens zond ik mynen adjutant van Sultza aan den waywode van Mariemburg, dewelke zich toen te Dorpenow bevond, om hem te waarschouwen, *dat by aldien de Poolsche troepen verder na Graudentz voortrukten, ik my genoodzaakt zou zien, om derwaards terug te trekken, dewyl ik om geen andere reeden die stad verlaten had, dan ten einde geen bekommering ontrent den algemeenen landdag aldaar te veroorzaken.*

Hier op ontfing ik een antwoord, het welk meer heevig dan cathegorisch was, behelzende in substantie; *dat ieder particulier gerechtigt ware, om zoo veele Soldaten op de been te houden, en zich daarvan tot zulke en zulke einden te bedienen, als hy noodig en raadzaam achtede te zyn.* Vermids nu het eerste gedeelte van dit antwoord op de vrage niet paste, en het laatste door de wetten en constitutien van de republiek bepaalt was, zo vond ik goed, weeder in Graudentsz in te rukken, te meer, dewyl de Poolsche troepen die stad hoe lange hoe meer naderden, en men na alle waarschynlykheid voorneemens was myne magazynen aan dezelven over te leeveren.

Zoo dra ik weeder in de stad was gekomen, zond ik een expresse aan de waywoode van Culm als maarschalk van den aanstaanden algemeenen landdag, om aan hem te kennen te geeven, *dat by aldien de Poolsche troepen met elkander overeenstemden, om op den afstand van twee mylen van Graudentz af te blyven campeeren, ik die stad andermaal verlaten zoude, en met myne troepen op een gelyken afstand van daar zou blyven leggen*, doch in de plaats van een antwoord hierop ontfing ik een deputatie, dewelke my quam aanzeggen, *dat ik de stad met myne troepen moest ontruimen.*

In dien tusschen tyd onderging ik de bedreigingen van den heer Dansky kastellan van Brzesc, en van den Heer Potocky, waywode van Kiovie. De eerste verklaarde, *dat by aldien men hem het commando over de Poolsche troepen opdroeg, by myn geheele divisie zoude in stukken hakken*; en de tweede zeide, *niets anders te verlangen, ten einde ons alle op eenen nacht weg te jagen, dan alleen de toestemming van 't waywoodschap van Ruslini.* Eindlyk toog een bende onbekende manschap geheel onverwacht uit het kasteel van Graudentz, doende eenen aanval op myne Schildwachten aan de poorten binnen de stad, waar door drie van dezelven door pistoolschoten en sabelhouwen gequetst wierden.

Ik stel nu aan de uitspraak van 't onpartydig gemeen, of de ongelukkige uitslag van den algemeenen landdag te Graudentz met eenige schaduwe van Recht aan my kan worden ten laste gelegt, of zulks niet veel eer behoort toegeschreven te worden aan de

zul-

zulken van de Polen, dewelken, niet willende in acht neemen 't geen de wetten voorschryven, aangaande de weezendlyke hoedanigheeden, die in de landboden worden vereischt, getracht hebben, door hunne magt zig te doen gelden, en daarom verwerringen aangerecht; huizen geattaqueerd, en eindlyk myne schildwachten aangetast en gequetst hebben.

Deeze alle zyn daden, waar door niet alleen de publicke veiligheid, maar ook het recht der volkeren, in inzonderheid dat van myn commando is geschonden worden. Ik doe alhier deswegens myn plegtige klagte, my voorbehoudende de bequaamste middelen, om dien aangaande satisfactie te eisschen, als meede weegens den hoon, in de persoon van myn corps troepen gedaan aan alle die van haar Keizerl. maj. aller Russen, myne zeer genadige souveraine.

Gedaan te Graudentz. *den* 5 *April* 1764.

Het manifest, waar teegen 't bovengem. is ingericht, luide als volgt, zynde 't zelve onderteekend door de Bisschoppen van Culm en van Kaminieck, door de waywodens van Mariemburg, Posen, en Kiovie, door de kasteilans van Culm en van Dantzig, den kamerheer van Culm en andere ten getale van 300 senateurs, kroonsamptenaren, en eedellieden uit de voornaamste familien, te weeten Potocky, Radzivil, Jablonowsky, Kraszinsk, Ossolinsky, enz. enz".

Wy geestlyke en wereldlyke senateurs, kroons-amptenaren beampten der waywoodschappen, en leeden van de ridderlyke order van de doorl. provintie Pruissen, den 27 maart 1764 vergadert te Graudentz, zynde de plaats, door de wetten bepaalt, achtervolgens de beurtwisseling der steeden, en aangeweezen by de universalia van zyn hoogh. den primaat, tot het houden der stenden-vergadering van deeze provintie.

Weetende, dat alle de byzondere landdagen, gehouden den 22 van deeze lopende maand in de drie waywoodschappen Culm, Mariemburg en Pommeren, uit krachte der voorsz. universalia, getrokken uit den Grod Kowal, op dienzelven 22 deezer een gewenschten uitslag gehad hebben, overeenkomstig met de wetten, gewoontens en privilegien der provintie, en zulks met de uiterste eensgezindheid zonder eenigen aanslag ten nadeele van der steedelingen vryheid, van stemmen;

Weetende insgelyks, dat men by de voorsz. landdagen volgens 't voorbeeld van onze voorzaten alle de vereischte formaliteiten had in acht genomen, en dat men met oogmerk, om zoo veel mogelyk de goede order te bewaren, tot handhaving der justitie, Captur gerichten ingestelt, en provisioneellyk landbodens benoemt had, gelast, om ten algemeenen Ryksdage de wenschingen en verlangens der provintie over te brengen, overeenkomstig met derzel-

ver

ver instructien; zoo zyn wy in deeze stad te samen gekomen, ten einde die genoomene maatreegelen door den algemeenen landdag van Pruissen te doen goedkeuren, en om aan die zoo rechtmatige resolutien allen kracht by te zetten, en de laatste hand daar aan te slaan.

Ons derhalven ten bovengem. einde na Graudentz begeevende, hebben wy, rechtdraads strydig met de uitdruklyke wetten des Koningsryks met de aloudste en geheiligste gewoontens, en met de algemene verwachting der Ingezeetenen van Graudentz, die stad vervult gevonden met Russiche troepen, onder bevel van den generaal Commoutow, waar van een gedeelte de poorten, en de overige de ommelanden bewaarden en bezet hielden. Gem. Russische Generaal had die troepen midlerwyl eenige dagen voor het houden van den algemenen Landdag daar uit doen vertrekken, doch 's avonds voor onze byëenkomst, als of hy voorneemens geweest ware te verhinderen, dat dezelve voortgang had, deed hy zyne troepen weder ter stad inrukken, dewelken de Eedellieden ontwapent hebben, die zich tot den landdag begaven, terwyl zy ook het Raadhuis bezet hielden, zynde de plaats, tot de diliberatien vastgestelt.

Alle de vertogen en voorslagen, ten dien opzigte aan den Generaal Commoutow gedaan, zyn vrugtloos geweest, en hy heeft geweigert, die vreemde troepen te rug te doen trekken in te midden eener vrye natie, dewelke jeegenswoordig geene andere wapenen heeft, dan hare wetten, hare vrydommen, en hare privilegien, en 't geen noch verder klinkt, de Russen hebben onze stads-poorten zorgvuldiglyk teegen ons zelf blyven bewaren en bezet houden.

By deeze zo ongelukkige omstandigheid is ons niets anders overgelaten, dan de vryheid, om onze klagten aan God en aan onze Republiek voor te dragen. Ons vertrouwen stellende op onze schuldeloosheid in deezen, doch ter zelver tyd berooft zynde van de middelen, om aan onze deliberatien den vereischten nadruk by te zetten, vergenoegen wy ons met het opstellen van het teegenwoordige manifest, waar by de geheele Republiek, waar van wy uit hoofde van de incorporatie, door onze voorvaders met dezelve geschied, meedeleeden zyn, op 't nadruklykste bezweeren, dat dezelve buiten ons genen algemenen Ryksdag houde. Wy gronden deezen onzen eisch op onze privilegien, en op de herhaalde confirmatien van onze gewoontens, die zeedert zo veele eeuwen op een onafgebrokene wyze zyn doorgegaan, volgens dewelken onze tegenwoordigheid op den gem. Ryksdag onmogelyk kan ontbeerd worden.

Daar beneevens reclameeren wy teegen de geweldadigheeden, waar van wy hier boven gewag gemaakt hebben, de rechtlievendheid van de Keizerin van Rusland, alsmeede de goede diensten en 't crediet van de mogendheeden, dewelken op een zo duidelyke wyze verklaart hebben, dat zy uit krachte van de vriendschap, by tracta-

ten tusschen haare Kroon en onze republiek vastgesteit, voorneemens waren, ons te handhaven in 't genot van onze wetten en vryheeden, en ons in rust en vreede over onze gemeene belangens te laten delibereeren.

Ten aanzien van dit Corps Russische Troepen hebben de Ministers van dat Hof, aan den Vorst-Primaat gedaan deeze

DECLARATIE.

De aannadering van een Corps Rus-Keizerlyke Troepen, kan, noch moet by de Doorluchtige Republyk geene de minste achterdocht of bekommering, aangaande haare rust en vryheid, veroorzaken: haar Aantal is niet groot genoeg, om tegens de Regten en Prerogativen van eene zo vrye en machtige Natie, als de Poolse, iets het allergeringste te kunnen tenteeren; een overtuigend Bewys, dat het oogmerk, van haare Majesteit, de Keizerin, aller Russen, zuyver is, en dat Dezelve niets anders als de Bescherming der Natienaale Vryheid, waar van alle Ingezetenen, zonder onderscheid, een gelyk en onbetwistbaar recht hebben, in 't oog heeft: De Limiten, die Rusland van de Poolse Staaten scheiden, strekken zig over de 200 Uuren uit; wat is dan natuurlyker en interessanter voor Rusland, dan tegens het geene, de Vryheid en innerlyke Rust der Republyk zoude kunnen stooren, zorgvuldig te waaken? Haare Keizerlyke Majesteit had wel gewenscht, zig van haare gedaane Demarches te kunnen ontslaan, maar heeft voor de omstandigheeden moeten plaats maken, waarin, nog de Wetten en de Reden, noch de Liefde voor het Vaderland, en de algemene Rust op de Gemoederen, meer indruk maakten. De Troepen der Republyk, welkers Destinatie natuurlyker wyze is, op de Frontieren, voor de Veiligheid van het Koningryk te waaken, zyn integendeel by de Landdagen, om de vrye Stemmen van eenen Vryen Adel te verhinderen, en om 'er gewapenderhand de Fundatie der Captuur-Gerichten te etablisseeren, gebruikt geworden. Het geene zig te *Graudentz* heeft toegedragen is nog te versch, om reeds vergeeten te zyn. De Ordres, die men aan de Troepen der Republyk gegeeven heeft, om na *Warschau* te naderen, geven reden voor eene geheime Onderneeming beducht te zyn &c. Haare Keizerlyke Majesteit, onze allergenadigste Souvereine, begeert niet anders, als de Conservatie der Algemeene rust, en zal nooit toestaan, dat, welke Party het ook zyn mag, eene andere, door Superioriteit van Macht, die tot het oeffenen van Feitelykheden en geweld geene Vryheid geeft, onderdrukke. Waarop wy ondergeschreevene Russise extraordinaris Ambassadeur, en Minister Plenipotentiaris, in Naam van haare Rus Keizerlyke Majesteit, aan zyne Doorluchtigheid den Vorst Primaat en de Doorluchtigheid Republyk op de plechtigste wyze verklaren en verzeekeren, dat de Russi-

se Troepen geene Verhindering aan de Deliberatien der Republyk zullen te wege brengen; dat zy zig in geenen opzigte, in het geene de Convocations-Landdag betreft, zullen meleeren, en dat zy, zo lang als de Leden der Republyk zig van Geweld-Oeffeningen, strekkende tot verstooring der algemeene rust en Veiligheid der Particulieren, onthouden, op generlei wyze zullen ageeren.

Gedaan te *Warschau*, den 4 Mai 1764.

(*Geteekend*)

H. C. Graaf van KEIZERLING.
NICOLAAS Prince REPNIN.

Onaangezien dit vooraf gepasseerde, zeer donkere Wolken scheen by een te trekken en niet veel goeds te voorspelden, is echter op den 7 May (1764) in den ochtend, de Ryks-dag in rust en gelukkig begonnen, en de *Marschalk* daar van verkozen: Na het verrichten van den Godsdienst en verdere voorafgegaane gewoone Plegtigheeden, kwam de Primaat in het Slot met de Senatoren en Landboden; doch de Kroons Groot-Veldheer en eenige andere Heeren waren daar niet by: De Primaat gaf aan den Maarschalk van den laatst geweezen Rykdag, Malachowsky, het Verlof om de *Landsboden Kamer* te openen, en tot verkiezing van een Rykdags-Maarschalk te treeden; waarop de Senaat, als na gewoonte, scheidde: Dit was 's ogtens ten elf uuren, doch toen was ten dien opzigte nog niets in de *Zaal* der *Landboden* verrigt: De voorn. Heer Malachowsky begaf zig dan by den Kroons Groot-Veldheer, by wien verscheide Magnaaten vergaderd waren, en tegen twee uuren kwam hy in de gem. *Zaal* en opende de Zitting: Eensklaps zag men de Sabels uittrekken, zoo dat de Heer Malachowsky, en de Kroons Post-Administrator in qualiteit van Landsbode terstond weggingen. De Heer Kossowki, Starost van Siradien, nam als Landbode den Maarschalks-Staf in de hand, en bragt het zoo verre dat het onderzoek of de aanstelling van tweederley Landboden, op twee byzondere Land-Dagen gedaan, wettig was of niet, tot na de Verkiezing van een nieuwen Maarschalk wierd uitgesteld.

Vervolgens viel de Keuze tot Rykdags-Maarschalk op den Vorst *Adam Czartoryski*, Generaal van Podolien, Ridder van de Russische *St. Andreas Orde*, eenigste Zoon van den Vorst Waywode van Reusland, Schoon Zoon van den Lithauwsen Groot-Schatmeester, Ryks Graaf van Flemming &c. Dezelve deed terstond den gewoonen Eed, zonder dat eerst, zo als anders ge-

 schied,

fchied, de oude Maarfchalk zynen Staf formeel had nedergelegt: Hy wierd hier op geluk gewenfcht, en bepaalde de Zitting tot op Woensdag den 9 May, dewyl op den 8 het feeft was van *Stanislaus*, zynde teffens de naamdag van den Heer Stolnik, Graaf Poniatowski, van wien de nieuwen Maarfchalk *Coufin Germain* of volle neef is. Tusfchen vier en vyf uuren nam alles dien dag in volle ruft een einde.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 5 May (1764) heeft de Keizerin Koningin in tegenwoordigheid der Baronnen van 't Koningryk Hongaryen, de ORDE *van* St. STEVEN aan den Rooms. Koning, als prefumtiven Groot Meefter van deze ORDE, gegeven; Ook is op dien zelfden dag het eerfte Kapittel gehouden, 't welk Haare Keyzerl. Majt. als *Groot Meefter*, met een Aanfpraak geëindigd heeft: Den volgenden dag was het geheele Hof in Gala als wanneer de Plegtigheden der Inftallatie gefchiedden: Na dat de Heeren, die tot *Groot-Kruis-Dragers*, *Commandeurs* en *Ridders* moeften worden aangenomen, in het Gewaad der Orde in één der Zaalen van het Paleis verfcheenen waren, en de Keizerin zig op den Troon in de groote Zaal geplaats had, kwamen de Ridders naar hun Rang in dezelve, en na dat de Kancelier van 't Ryk een Difcours, op de Omftandigheeden betrekkelyk, gedaan had, naderde de Primaat tot aan de eerfte Trede van den Troon en ontfing op dezelve knielende uit handen van Haare Keizerl. Majt. nevens den Palatyn en de Kancelier van Hongaryen, als mede de Graaf van Hatzfeld de *groote Halsband* der Orde; Vervolgens gaf de Vorftin het *groote Lint* aan de Commandeurs en het *Kruis* aan de Ridders: De Teekens de Orde hangen aan een groen Lint, rondom met een hoog rood Lint geboord, 't welk de Groot-Kruis-Draagers als een Sjerp, de Commandeurs aan het Knoop-Gat dragen. De Kruisfen zyn groen geëmailleerd en verbeelden op de eene zyde van het Wapen 't Koningryk Hongaryen en aan de kant de Letters M. T., omringt met de woorden *Publicum meritorum præmium* of *Openbaare Belooning der Verdienften*, en op de Tegen zyde de Begin-Letteren van *Sancto Stephano Regi I. Apoftolico.*

Na deze plegtigheid begaf zig de Keizerin met de Ridders na de groote Kapell. daar het *Te Deum* en de groote Misfe gezongen wierd. Toen Haar Majt. zoo als ook de Roomfch-Koning en de

vier

vier Groot-Kruis-Draagers ten Offer gingen, overhandigde de Palatyn van Hongaryen op een soort van een Schenkbord het Geschenk, 't welk zy moest offeren *enz.*

Berlyn. Den 2 May (1764) is *Achmet-Effendi*, Minister van de Ottomannische Porte van hier naar Constantinopolen te rug gekeerd, wordende tot op de Grenssen van Poolen geescorteerd door een Detachement Ruitery onder bevel van den Major Pirch en door den Koning tot daar toe, benevens zyn gantsche gevolg, gedefrayeerd.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. 'S Konings reize na Duitschland zal dit Jaar geen voortgang hebben. De verdeeldheden tusschen het oude en nieuwe Ministerie, houden steeds aan. Het schynd dat dit Hof niet onverschillig aan ziet, de toerustingen ter Zee van Vrankryk en Spanje, en dus vastfteld dat de thans durende Vreede eerlang zou kunnen verbrooken worden, vermits verscheide Commissarissen van de Generaliteit, verzeld van Zee Officieren zich naar *Potsmouth* begeven hebben om de nodige ordres te stellen, ten einde onze Zee-Macht gestadig op eenen voet van Superioriteit, en na den den staats der augmentatie van bereid opgem. Hoven ter zee geproportioneerd, te onderhouden.

VRANKRYK. Parys. De onlangs overledene Aars-Bisschop van Kameryk is, voor zyn overlyden, tot groote Armoede vervallen, en heeft niet dan veele schulden en redelooze Beneficien na gelaten.

In een Brief, waar van men zegt dat Pater *Beauvais*, eertyds zoo genaamd Jesuit de Schryver is, ziet men de gesteldheid, waar in zig de Leden van die Societeit thans bevinden, dewelke den voorgeschreeven Eed niet hebben willen afleggen; Dezelve is aan een zyner Nabestaanden geschreven en behelsd:

Ik moet, myn Waarde, buiten het Ryk gaan, waar in ik vyf en dertig Jaaren lang doorgebragt heb met Burgers bekwaam te maken; Ik ben nu zelfs geen Burger meer en moet in myn 50ste Jaar een Schuilplaats zoeken en in een vreemd Land een leven, 't welk twee en veertig Jaaren alleenlyk ten dienst van 't Vaderland geweest is, eindigen: By de strenge Keuze van Ballingschap of van den Eed, welke ik volgens myn geloof niet kan doen, neem ik geen gedenken, en vertrek als een Slagt-Offer der getrouwigheid, welke ik aan de geheiligde Verbintenissen, die ik heb aangegaan, verschuldigd ben, vol van ontzag voor de Handen die slaan, met Onderwerping aan die hand, dewelke toelaat, en niet dan die smeekende, dewelke ondersch raagd enz.

NE-

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage*. Hunne Doorl. Hoogheden de Prins en Princes van Nassau-Weilburg, zyn den 16 May (1764) met hoogst derzelver Kinderen, van hier naar Duitschland vertrokken, om aldaar eenige tyd door te brengen.

Amsterdam. Men heeft alhier gepubliceerd een vervolg van het omstandig Dagverhaal, nopens het Oost-Indische Compagnies Schip *Nyenburg*, waar van wy een uitrekzel meede deelden in January 1764, bladz. 12 en volgende, betreffende hoofdzakelyk de 64 man welke den 2 Augustus 1763, met de schuit en boot van boord gingen, gelyk men in ons voorsz. stuk op bladz. 15 omstandiger zien kan.

Deeze manschap dus in de Schuit en Boot zynde, en onder dezelve, al hoewel gedwongen, de Opperstuurman *Epke Elders* en de derde waak *Teunis Jacobsz. de Kok*, geraakte eerst den 3, dat is, daags na hun vertrek van boord, aan land, 't welke de Portugeesche kust was, waarna zy voornamen onder geleide van een zwart na *Rio Grande* te marscheeren, gelyk ze zich ook terstond op den weg derwaards begaven. Den 4 vervolgden zy de reis gelyk ook den 5 geschiede, wanneer de opperste Muiteling *Croos* een Paard voor 17 Ducaten kocht. Den 6 kochten ook eenige der anderen Paarden en vervolgde hun tocht tot den 9 wanneer zy *Rio Grande* bereikten.

De voorn. *Croos* maakte het opperhoofd van *Rio Grande* diets dat zy eerlyke lieden, en Officieren waren, die hun Schip verlooren hadden, terwyl zy niets dan de contanten daarvan hadden konnen bergen, en dien volgens bewees dit Opperhoofd hen alle mogelyke vriendelykheid. Hunne aldaar voerende levens wyze, zo ongebonden als ontuchtig, baarde niet te min bedenken, en zou mogelyk alhier reeds aanleiding tot nader onderzoek gegeven hebben, indien ze niet besloten hadden, na een week verblyf, naar *Phernambuk* te marscheeren, alwaar zy op den 2 September aan kwamen, en 'er groote eer van den Gouverneur der Plaats genooten, dien zy mede op den mou spelden wat zy wilden, en wel door middel van een van hen genaamd *Antonie Helker*, die hen voor Tolk diende. De voorn. Opperstuurman, met niemand onder kamende spreeken, dan door middel van deeze Tolk, onderzocht in stilte of 'er niet eenig mensch, de Nederlandsche taal machtig zynde, te vinden was. Hy ontdekte eindelyk dat zeeker

Ge-

Generaalheer *Joan. de Mol* het Nederlandsche verklond, en zich benevens de derde Waak *Kok* naar zyn huis begeven hebbende, gaven zy kennis van 't gantsche geval aan voorsz. Heer, die den Gouverneur en 't Gerecht noch dien zelven dag daar van bericht gaf, zulks zy 's nachts daarop in verzeekering genomen werden.

Een week of vier gezeten hebbende wierden ze verhoord, en 22 man wierden aan boord gebragt van 't Oorlog Schip waarmede de Graaf van *Villaflor* naar *Lissabon* zou stevenen van welke 16 losen 6 in Ketens geslagen waren, te weten: *Johannes Croos*, op het Schip geweest Groot-Majoor; *Frans Cramer*, Overste geweest; *Anthonie Vmke*, Overste Luitenant; *Jan Valk*, Major; *Joz. Jac. Bouer* Kwartiermeester en *Talong* Opper-Luitenant; hebbende *Wolma* zich zelfs in de nacht hunner gevangneeming, aan zyn zyde zak doek verhangen.

Dit Schip eerst de Goudmynen moetende aandoen, zo kwamen de volgende 20 Man, zes weeken later van *Phernambuk* vertrokken, het allereerst te Lissabon aan en werden naar Texel afgescheept; alwaar zy hun loon ontfangen hebben, gelyk wy zeiden in ons voorgaande Stuk bladz. 173; Dezelve waren *Simon Aalberg*, *Jacob Boots*, *Jacob Coot*, *Alb. Anth. Eckstein*, *Frederik Steysel*, *Johan Mighel*, *Jan Veltman*, *Pieter Wilt*, *Johan Bron*, *Jacob van der Vliet*, *Mattheus* . . . . . . *Willem Berkman*, *Adriaan van Schaik*, *Gysbert Wielan*, *Hendrik Ubbing*, *John Saxen*, *Dirk Kleinbout*, en *Ernst Hendriksz.*, benevens de Stuurlieden *Elders* en *Kok*.

Van deeze zyn de volgende 4 opgehangen te weeten: *Simon Aalberg*, *Jacob Boots*, *Johan Mighel* en *Jacob Coot*; gegeezeld en gebrandmerkt *Frederik Steysel*; en alleen gegeesseld *Albert Anth. Eckstein*, hierboven genoemd Frederik.

De Heeren Directeuren van de Geoctroyeerde Colonie de Berbice, na vooorgaande Convocatie der Hoofd-Participanten, op den 16den May (ziet het voorgaande Stuk bladz. 172) met de daar present geweest zynde Leden, over den Actueelen Toestand der Colonie hebbende gedelibereert, hebben met eenpaarige bewilliging van alle de presente Leden geresolveerd en besloten, om, tegens den 1sten Augustus aanstaande, eene inroeping te doen, van 8 perct. Bankgeld. van het Capitaal, waar op de Actiën, ingevolge de Conditien van derzelver uitgifte, zyn bepaald; bedraagende dus, op ieder Actie, eene Somme van een honderd en zestig Guldens Bankgeld, en zulks op den voet, by het zesde Arti-

cul van de voorgeschreven: dat namentlyk, die geene, die, binnen één Maand, na de voorschreven gemelde Termyn hun Fournissement niet zullen hebben voldaan, hun Part of Portiën zullen verliezen, en dezelve, ten voordeele, van de Generale Participanten verkogt worden: en zy adverteeren mitsdien de Respective Houders der Actien in de voorn. Colonie, zig naar de bovengemelde Resolutie te gedraagen, en tot voorkominge van derzelver Schade zorge te draagen, dat aan de Gerequireerde Afschryving, van een honderd en zestig Guldens Bankgeld, voor ieder Actie, na behooren, worde voldaan.

Haarlem. In de Jaarlyksche Vergadering van de Hollandsche Maatschappy der Weetenschappen, op den 21. May 1764. tot het beoordeelen der Antwoorden, en opgave van eene Nieuwe Vraage, gehouden, is geoordeeld, dat de Vraag, in het Jaar 1762 opgegeeven om ze te beantwoorden *voor* het *begin* van *Maart* 1764, niet behoorlyk beantwoord is. Die Vraag was: *Het bepaalen van de Voornaamste Strekkingen der Stroomen in de Noordzee, zo langs de Kusten als overvallende Byvloeden en Ebben op byzondere dagen der Maand, en voornaamlyk agtervolgens de Winden; welken eenigen korten tyd, of 1 a 2 dagen te voren gewaaid hebben, zo veel mogelyk is, ook de meerdere en mindere krachten of snelheden der Stroomen op deeze plaatsen, naar byzondere omstandigheid van Weer en Wind, tevens met aanwyzinge van de beste en zekerste wyze, om de grootte der krachten, welke aan de Vloeden en Stroomen worden toegeschreeven, te bepaalen, of om die snelheden te meeten.* Gemerkt nu de Maatschappy echter gaarne zag, dat, ten nutte van het Algemeen, deeze Vraag beantwoord wierd, heeft zy ten einde, zoo veel mogelyk is, daar toe tyd en gelegenheid te geeven, besslooten, deeze Vraag noch eens voortestellen, om ze VOOR *den eersten* JANUARY 1766. te beantwoorden. De Schryvers nochtans moeten vooral in het oog houden, dat als de Maatschappy begeert te weeten en naauwkeurig bepaald te zien de strekking der Stroomen in de Noordzee, langs de Kusten, enz. de loop der stroomen niet alleen voorby de Hollandsche, maar ook voorby de Zeeuwsche Kusten, is het mogelyk, mede dienen aangeweezen te worden; dat ook de krachten ofte snelheden der Stroomen dienen bepaald te worden, benevens de daar door veroorzaakt wordende misleiding in de gestuurde cours van een Schip, waaraan den Zeevaarenden niet weinig gelegen is. Men diende te bepaalen, met welke kort vooraf gewaaid hebbende of noch waaijende Winden, de Zeelieden, het zy van het Zuiden ofte de Hoofden komende, ofte ook van het Noorden, zich door de Stroomen meest verleid, (dat is, van haare volgens cours en gegiste Verheid te bekomene plaatse, meest afgeweeken) bevinden, in het aandoen der Hollandsche en Zeeuwsche Kusten en Zeegaten; en hoe-

hoe veel, maar de omstandigheden van Plaats, Weer en Wind, deeze Stroomsverleiding en daar door veroorzaakte misgissing der Zeelieden, (zo veel de Ondervindingen toelaaten) na de eene ofte andere zyde bevonden word. Van hoe veel belang dit zy voor op verre reizen vaarenden Zeelieden, als zy de Hollandsche en Zeeuwsche Kusten en Zeegaten moeten aandoen, ofte van dezelve afgaande, eene voorgestelde plaats willen bezeilen, en zich in het Vaarwater houden, zonder (althans om zoo min mogelyk) door de stroomen misleid te worden, behoeft geene breede herinnering.

Ook heeft de Maatschappy besloten tot eene Vraag op te geeven: *Welke zyn de beste en minst kostbaare Middelen, om het afneemen der Oevers van het Haerlemmer Meer te beletten?* Men verlangt niet zo zeer enkel Theoretische Beschouwingen, maar Voorslagen dewelken met Voorbeelden gestaafd zyn, het zy van het geene met goed gevolg hier of daar omtrent het Haerlemmer Meer plaats heeft ofte gebruikt word, het zy het geen by andere Meeren gezien kan worden, dat van goed gevolg is om het afneemen der Oevers te beletten: alles op de onderscheidenheid de Gronden van de Oevers van het Haerlemmer Meer geappliceerd.

De prys, gesteld op ieder van deeze Vraagen voor den geenen, die haars oordeels dezelve best beantwoord heeft, is eene Goude Medaille, op den gewoonen Stempel der Maatschappye geslaagen met den naam van den Schryver, dewelke den prys behaalde, en het jaartal op den rand.

De Antwoorden op de gemelde Vraagen moeten niet met den eigenen naam der Schryveren, maar met eene Zinspreuke getekend, en met een Verzegeld Billet, het welke dezelfde Zinspreuk tot opschrift heeft, waarin des Schryvers naam en adres gemeld zyn, verzegeld, *voor het begin van January* 1766. aan C. C. H. VANDER AA, Secretaris deezer Maatschappye, zeer leesbaar geschreven in het *Nederduitsch*, *Fransch* ofte *Latyn Franco* gezonden worden.

Ieder eenen, wie hy ook weezen mag, staat vry, na den prys te dingen, uitgezonderd hen, die in eenig opzicht Leden van deeke Maatschappye zyn. Ook zal het den geenen, dewelke den prys behaalen zal, niet vry staan zyne Verhandeling, waarop hem de prys is toegeweezen, het zy in het geheel ofte ten deele, het zy apart ofte by eenig ander werk, te doen drukken, zonder expresse toestemming van deeze Maatschappye.

NB. De Vraag, in 't Jaar 1763. om ze te beantwoorden *voor het begin van January* 1765 op de gewoone voorwaarden opgeeven, is: *Hoe moet men het Verstand en het Hart van een Kind bestieren, om het te eeniger tyd een gelukkig en nuttig mensch te doen worden?*

Magistraturen en Amptenaren.

By Hun Hoog Mog. is de Heer *Anthony Opitz* aangesteld, tot Consul van de Nederlandsche Natie in de *Corunba* in het Ryk van Galicien.

Tot Hoog-Heemraad van Delfland is benoemd, de Heer *Willem Hendrik*, Baron *van Wassenaar*, Luitenant-Collonel enz. enz. in de plaats van wylen den Baron van Wassenaar, Heer van Ruyven.

Haar Hoog. Mog. hebben de Heer Mr. *Willem Gerrit Dedel*, Schepen der Stad Amsterdam, benoemd om als Ambassadeur van deezen Staat by de Porte te gaan resideeren.

Den 14 May, is de Wel-Ed. Gestr. Heer Mr. *François Constantyn Druyvestein*, Vryheer van Haring-Carspel, en inkoedyk, Secretaris der Stad Haerlem door de Wel-Ed. Achtb. Vroedschap tot Raad in gemelde Vroedschap verkooren, in plaats van wylen den Wel-Ed. Gestr. Heer Mr. Pieter van Schuylenburch, Heer van Moermont.

Tot Burgemeesteren der Stad *Tholen* zyn verkozen de Heeren *Johan Jacob van Lichtenberg* en Mr. *Johan Hendrick Noey*; *Gerrit ten Hage*, *Johan Plevier*, *Marinus van der Vliet*, Mr. *Abr. Aeg. Rubbens*, *Diederik Vleugels*, Mr. *Gerard Jan Blankert*, *Jacob Jan van Stapelen* en *Adriaan van der Schoor*, en tot Pensionaris honorair Mr *Johan Louis Gerlag*.

Ten voorsz. dage zyn door de E. Heeren Bewindhebberen van de West-Indische Maatschappy ter Vergadering van Tienen de navolgende avancementen gedaan: *ter Kust van Guinea*.

Tot Directeur Generaal over de Noord-en Zuid-Kusten van Africa, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan Pieter Theodoor Huydekoper*, oudste Opper-Commis en Raad, en reeds voorheen President ter Kuste voornoemt; tot Predikant Do. *Gerardus Verbeet*; tot Opper Commisen en Raden *Pieter Woordman* en *Cornelis Kloek*; tot Raad *Johan Christiaan Fennekol*; tot Commisen der Negotie *Gerardus de Korte*, *Abraham van Loon*, *Jacob van Grist*, *Jacobus van der Puy* en *Gillis Servaas Galle*; tot Commis ter Secretary *Arnoldus Dedeus Papo*; tot Commis ter Soldy *Adrianus Ras*; tot Equipagie-Meester *Daniel Clockener*; tot Eerste Clercq ter Secretarye *Adriaan Bernardi Bois*; tot Magazyn Meester *Abraham Nicolaas Testas*; tot Onder-Commisen *Cornelis Verhagen*, *Arnoud Paling*, *Hendrik Berkhuysen*, *Carel Hendrik Daniels*, *Jacobus Kimmel*, *Casper Hendrik Aukema* en *Jan Prebuyssen*; tot Adsistenten *Christiaan Hollingerus van Landbergen*, *Pieter Loch*, *Hendrik Woordman*, *Jan Christoffel Kramer*, *Jan Sissing* en *Lucus Jan Krans*. Op *Curacao*. Tot Directeur *Jan Rodier*; tot Commissaris van den Train en Vivres *Jan Lipraven*; tot Secretaris van den Groten Raad *Gysbert Vos Jansz*; tot Secretaris van den Kleinen Raed en Auditeur-Militair *Johannes de Veer Abrahamsz*; tot Boekhouder *Michiel Rimer*, tot Guarnisoens Boekhouder *Matthis Luis*; tot Adsistent Supernumerair *Jan Hendrik de Lanoy*.

By zyne D. Hoogheid, *Louis* Hertog van Brunswyk-Wolfenbuttel, enz. zyn uit eene overgeleverde Nominatie tot Burgemeesteren der Stad Vlissingen, aangesteld de Heeren *Mathys Pruyst* en Mr. *Evert Cluver*; tot Schepenen de Heeren Mr. *Jan Willem van Sousbeek*, Mr. *Johannes Mauritz*, Mr. *Cornelis Caen*, Mr. *François Jacob de Vos*, *Cornelis Damm*, Mr. *Passchier Baert*, *Hendrik de Zitter*, *Johannes Louyssen* en *Jacobus Andriessen*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Elwangen* is den ouderdom van ruim 57 Jaren overleden de Prins *Joseph von Hohenlohe*, *Banestein*, regeerende Vorst tot Pfedelbach, Schoolaster van 't Domkapittel der Metropolitane Kerk van Keulen, en Groot-Kanonick van Straatsburg, Saltsburg en Elwangen.

Den 3 April overleed te *Constantinopelen*, de Heer van *Asten*, gelast met de

de zaken van den Staat, zedert het overlyden van den Baron van Hochepied.

Den 4 May is de *Dauphine* van Vrankryk in de kraam bevallen van eene Princes, welke is genaamd geworden *Elizabeth Maria Phillippa Helena.*

Den 5 dito is te *Laaren* eene byzondere gebeurteniffe voorgevallen, waarvan men veellicht geen voorbeeld heeft. Twee jonge Lieden zyn aldaar in den Echt getreden, hebbende geen van beiden Vader, Moeder, Broeder of Zuster, in leven, maar zyn getrouwd ten overstaan van hunne wederzydsche twee eigen Grootvaders, van welke de eerste 81, de tweede 82, de derde 83, en de vierde 85 Jaren bereikt hebben.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 6 en 20 Juny onder voorzitting van Do. *Jan Mulder.*

Op Woensdag Avond den 23 May is de Eerw. Heer *Frans Munnikhuysen*, als beroepen Leeraar by de Gemeente te *Schiedam*, in de Oude Kerk alhier, door den W. Eerw. Heer *Jacobus Boon*, ingezegend geworden, na dat de Bevestigde gepredikt had over 1. Thess. 2. vs. 5. *Want wy hebben (gelyk gy weet) nooit met vlyende woorden omgegaan.*

Dewyl de Eerwaarde Heer *Johannes Henricus Mellinghuys*, Predikant te *Suriname* staat te repatrieeren, zal in desselfs plaats derwaards vertrekken, de Eerwaarde Heer *Abraham Zegerquist*, thans predikant te *Breda*; zo dat na desselfs vertrek *Breda* vacant staat te worden.

Vermits de Weduwe van de Heer Mr. *M. ten Hoven*, by haar overlyden een aanzienlyke Legaat aan de Diaconie deezer Gemeente vermaakt, en daarin nagevolgd heeft, het loffelyk voorbeeld van haaren, in God rustenden Broeder, zo hebben de in dienst zynde Diaconen, een Tafereel met het wapen van de Overledene doen vervaardigen, en in de Diaconie Kamer, geplaatst, waaronder dit volgende geschreven staat.

Godvreesende Armoe ziet zig weder mild beschonken.
Ten HOVENS Weduw, volgt haar Broeders Loflyk spoor:
Haar Gunst Klinkt Luthers Kerk, met dankb're galmen door.
Zy Strooit door 't Heilgeloof, roept elk, deez' liefde vonken.
De Naneef eer, met ons, die overmilde Vrouw,
Die Deugd by Wapens voegde, en by de Godsvrucht trouw

Obiit den 31 *Oct. Anno* 1763.

daar onder

Ter Dankbare Gedagteniffe van Vrouwe *Johanna Maria Kromhuyse*, Vrouwe van den Bosch, Rhynouwe &c. &c. &c., Weduwe van den *Heere Mr. Melchior ten Hove*, Heere van Rhynouwe Nieuwaal Sleburg &c. &c. hebben Diaconen dit hier geplaast.

Den 30 April Anno 1764.

De Predicatie gedaan te *Curaçao* door Do. *Johan Georg Muller*, ter gelegenheid van de inwying der aldaar nieuwgebouwde Kerk (waar-

van wy gesprooken hebben in Augustus 1ste Stuk 1763) bladz. 53. is thans alhier van de Drukpers gekomen, en beslaat 55 bladzyden in groot Octavo, voerende tot tytel, *Het Heilige Vreugde-Feest, gevierd ter gelegenheid van de heugelyke en plechtige inweying van de Nieuwe Kerk voor de gemeente, toegedaan de onveranderde Augsburgse Geloofsbelydenisse op CURACAO, vertoond in een Leer Reeden over* 2 Chron. VII. vs. 1. het laatste gedeelte enz. door JOHAN GEORG MULLER. enz. De Eerwaarde Leeraar begind zyne voorafspraak met deeze woorden: Dus eindelyk verschynd die dag, dat uur, en dat lang gewenschte ogenblik, daar wy van deeze plaats voor de eerste maal des Heeren naam aanroepen. Dus eindelyk zie ik ook met vreugde myne Wensch vervult, u myne Aandagtige! hier in dat Huis met zeegen te begroeten. Deeze dag daar toe bestemd, om deeze Plaats den Hoogsten toe te weyzen, steld U en my de zoetste beezigheden voor, vervuld het Hert met Goddelyk verlangen, 't gemoed met vreugde, de mont met dank en lof, enz.

De voorsz. Textwoorden zyn: *En de Heerlykheid des* HEEREN *vervulde het Huis*, waaruit zyn Eerw. Kortbondig voorstelde.

De Tempel Gods, geheiligd door de Heerlykheid des Heeren; en aantoonde (*I*) *Hoe dat God heerlyk is, en zyne heerlykheid wil openbaren* (*II*) *Waarom hy die Heerlykheid aan eenen Tempel of Aardsche Wooninge verbind.* (*III*) *De heiliging des Tempels zelfs, door zodanige heerlykheid, en desselfs nutte gevolgen.*

Hoe dat God heerlyk is, enz. zegd onzen Text *de Heerlykheid des Heeren vervulde het Huis*, zo steld ze vast, dat God zelfs heerlyk is, en dat Hy liefde genoeg bezit die heerlykheid te openbaaren. God is het hoogste Goed en daarom is Hy heerlyk ook in den hoogsten trap. In 't kennelyk bezit van openbaren deugden, bestaat zyne heerlykheid. Is God het hoogste Goed, Hy heeft de schoonste deugden. Hy is volmaakt *volmaakt*, uitmuntend boven al en vol van glans en eer. enz.

Waarom God zyne heerlykheid aan eenen Tempel enz. De Text, merkt zyn E. aan, zegt duidelyk: *de Heerlykheid des Heeren vervulde het Huis*, zelfs zo dat ook de Priesteren niet konden gaan in 't Huis; een vuur viel van den Hemel en stak het Offer aan, en 't oog van al het Volk was hier van zelfs getuige.

Maar hoe! kan God zich zelfs, of zyne Heerlykheid, aan 't menschelyk sterflyk oog, in 't zichtbaar kleed vertoonen? Wie Bybelkundig is, lost deeze vrage op. Hy ziet in 't Wonderwerk Jehovah's wyze leiding, en volgd hem Schreed' op Schreed', tot aan het groote Einde dat Hy daardoor bedoeld. Hier op geleid den Leeraar zyne Toehoorders als by de hand, hoe en op welke wyze de Sterveling tot dat Einde werd aangespoort en de Eigenschappen in 't Goddelyk Weezen voor desselfs oogen blinken, enz.

De Heiliging des Tempels zelfs, enz. Hier van zegd zyn Eerw. trekken-

ken wy de zegenryke waarheid, dat waar men God recht diend, het herte tot hem wend, en zyne zeegen vind, daar is de plaats geheiligd... De Heerlykheid van God die heiligd dus de wooning en allen dienst, wanneer het Hert eerbiedig naderd. Van zyne Genaden-Glans ontspruit de ware zeegen, en door oprechte dienst geleid ze ons tot Heil. Waar dan in 's Heere Naam slegts twee of drie vergaderen daar is Hy met zyn zeegen midden onder hen maar daar men steenen werpt en de reine waarheid hoond, verbergd Hy zyn Gunst en gaat ten Tempel uit; enz.

Zyn Eerw. gaat vervolgens over tot de Toepassing waaruit wy alleen zullen trekken, zyn dankbetuigingen aan alle de geene, welke iets hebben bygebragt tot den bouw van dit Godshuis en begind met hun Ed. Groot Achtb. de Heeren *Bewindhebberen* der Generale Geoctroyeerde *West-Indische Compagnie*, dan gedenkt hy de beide reeds overledene Heeren Gouverneurs *Faesch* en *van Bosveld*, en vervolgens wend hy zich tot den Heer *Rodier*, als interims-Gouverneur, welk by deeze Plechtigheid tegenwoordig was, en zegd: Het is voor my en uit naam van deeze Kerkenraad, dat wy betuiging doen hoe zeer vergenoegd wy zyn, uw loffelyke perzoon op 't God gewyde Feest alhier by ons te zien . . . . zulks zal de dank ook zyn voor uwe groote liefde en mildadigheid getoond in de algemeene gifte ten voorbeeld van U volk . . . . daarop treed hy tot de Heeren *Kapitein Commandeur* en verdere *Hooge Officieren* op 's Lands Schepen ten Oorlog, in den Haven leggende, zeggende: hoe groot is myne Vreugde W. Ed. en Gestr.! U tegenwoordig hier op 't heilige Feest te zien Om gelyk het ons toeschynd, na kort verblyf alhier, werwaards gy heenen trekt te getuigen van Gods gunst, die gy tot ons ziet naderen . . . . Maar wy gedenken ook aan onze Broederen, die hier op deeze plaatze in de hervormde Kerk, in 't lang geheiligd Huis het werk des Heeren dryven. Nietminder valt ons in hoe die van Hun Gemeente, door hunne liefdadigheid, ons hebben ondersteund. Het zy tot lof van hun in 't openbaar gezegd, had die Gemeente ons niet mildelyk bejeegend, het werk was buiten ons vermogen geweest, terwyl onze Kudde klein en zwak was, zoude dit werk nooit tot stand gebragt zyn. Hoe fyn. hoe lieflyk is 't? als dus de een den ander, tot voordeel van Gods Kerk, met liefde onderschraagd daar door zyn Broeder herten, niet mondlyk neen, maar met der daad . . . . De *Ouderlingen* en *Kerkenraden* werde vervolgens aangesprooken, en eindelyk ook, alle in een iegelyk der Vergadering, waarna zyn Eerwaarde zyne Leer-reden besluit met een zeer ziel roerend gebed, toepasselyk op 't onderwerp. Den geheelen inhoud van dit werkje verdiend met aandacht gelezen te worden.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 21 *April* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag den 21 April.
't *Kind* van Cornelis Paapman. E. Y. K.
Woensdag den 30 dito.
't *Kind* van Jan van Veeren O. O. K.
Dingsdag den 1 May.
Maria Boom, Huysvrouw van Christoffel Hindaal A. K. H.
Geirbrugt Ekelman, Dogter van Harmanus Ekelman N. K.
Woensdag den 2 dito.
Johannes van der Boom, E. Pater Van de Moses en Aarons Kerk. O. K.
Harmanus Soeling, *Mr. Kastemaker.* N. O. K.
Jan Wesseling, *Mr. Broodbakker.* W. K.
Hendrik Winkelman, *Mr. Sleeper.* L. O. K.
Johanna Geertruy Neykerk, Huisv. van Jan de Jongh. N. K.
Arriejaantje de Klerk, Weduwe van Govert van den Berg. A. K. H.
Donderdag den 3 dito.
Hermanus Heeremans. W. K.
Anna Cornelia Cerstens, Weduwe Zacharias Strömbergh. W. K.
Cornelia Gey, Weduwe van Willem Geel. K. K. H.
Sara Coetse, dogter van Wylen Joan Coese. O. K.
't *Kind* van Arend Jan Koene. W. K.
't *Kind* van Pieter Schellings. E. Y. K.
Vrydag den 4 dito.
Johannes Baptista Biene, E. Pater. O. K.
Balthasar Salomons, Mr. *Smit.* N. K.
Helena Wessels, Wed. Warnar Gante. O. K.
Maria Tekelenburg, Huisvrouw van Balthazar Salomons. N. K.
Geertruy Pott, Huisvrouw van Evert Lankgreeff. N. O. K.
Christina van Wieler Jongste Dogter van Jan van Wieler. O. Z. K.
Elisabeth Kroon. A. K. H.
Elisabeth de Lely, bejaarde Dogter. L. K. H.
't *Kind* van Jacob Sas. N. Z. K.
Saturdag den 5 dito.
Philippus de Bie, *Waagdrager in het Graauwe beede Veem.*
Johanna Verlet Huisvrouw van Willem Lansdouwe, Z. Z. K.
Marretje Kroese, Huisvrouw van Hendrik Van der Beek. N. O. K.
Anna Catharina Tesschemaker. W. A. K.
't *Kind* van Nicolaas Kantelaar. N. K.
't *Kind* van Adriaan Floris Raap. N. O. K.
't *Kind* van Jan van der Woude. N. O. K.
Sondag den 6 dito.
Lucas Naber. A. K. K.
Jan Kroon. A. K. H.
Maandag den 7 dito.
Jan Stephanus Schaap. N. K.
Nicolaas Ens, *Makelaar.* O. Z. K.
Clement Lens. Mr *Kuyper.* O. Z. K.
Wyntje Pott, laast Weduwe van Jacobus van Thiel. N. Z. K.
Sara Maria Couturier, Weduwe van Harmanus Borghorst. N. K.
't *Kind* van Tys Dirksz. L. N. K.
Dingsdag den 8 dito.
Hendrik de Bruyn. N. K.
Cornelis Breetvelt. L. K. H.
Otto Reystenberg. A. K. H.
Jacoba Vermeere, Huisvrouw van Cornelis van Tatenhove. Z. K.
Marieke Miller, Huisvrouw van Michiel Secretaris. Z. K.
Maria Zeegers, Huisvrouw van Hendrik Roelofs. O. O. K.
Rinsie Alders, Huysvrouw van Christoffel
't *Kind* van Jan Diep. Z. K.
Woensdag den 9 dito.
Hendrik Moehraat, *Katoendrukker.* L. K. H.
Geertruy Bonselaar, Weduwe Gerrit Keylewer N. K.
Maria Pencier, Huisvrouw van Cornelis Kaagman. L. K. H.

Jaques Jean Chatelain, Zoon van Wylen Jan Hendrik Chatelain, *Predikant te Leyden*. N. Z. K.
't *Kind* van Dirk Nulk de Jonge. Z. K.
Donderdag den 10 *dito*.
Jan Waffingh, *Suppoost in de bank van Leening*. N. K.
Anthonie Boes. O. K.
Balthasar Raaf, Mr. *Kleermaaker*. W. K. H.
Catharina Pothoff, Weduwe Hendrik Huygens. W. K.
Anna Block, Weduwe Abraham Roos. W. K.
Anna Maria Mentink, Huisvrouw van Harmanus Tiedeman. O. K.
't *Kind* van Jacobus Mondatequy. N. K.
't *Kind* van Hendrik van der Linde. O. K.
Vrydag den 11 *dito*.
Pieter Londonck, Mr. *Broodbakker*. W. K.
Jacobus Luynenburg. L. K. H.
Alida Uytwerf, Weduwe van Nicolaas Josua Steenhouwer. Z. K.
Catharina Ba kx, Weduwe Jan Abt. E. N. K.
Elisabeth Elbers, Weduwe Cornelis Polanus. O. O. K.
Catharina Borduur Huisvrouw Johannes Christoffel Heyneman en desselvs jongste Zoontie Hendrik Heyneman. N. O. K.
Willemina van der Plas, Huysvrouw van Jan Paptust Brenroo. L. K. H.
't *Kind* van Jan Pieterzen. Z. K.
Saturdag den 12 *dito*.
Grietje Abrahamsz Eyls, laast Weduwe Abraham Roos. N. K.
Hendrik Hekkers *Jongman*. A. K. H.
't *Kind* van Willem Jacob Vonck. W. K.
Sondag den 13 *dito*.
Dirk Tietzen. L. K. H.
Johanna ten Hooven, Huisvrouw van Jan Poor. L. K. H.
Geertruy Roelofs Huisvrouw van Arie Ribbers A. K. H.
Maandag den 14 *dito*.
Willem Rotterdam, *Lootsman op de Texelse Stroom*. N. O. K.
Catharina van der Huls, Weduwe van Wylen Hendrik Knoop. N. O. K.

't *Kind* van Pieter Daniel van Hamel. N. K.
't *Kind* van Hendrik Roelosse. N. K.
't *Kind* van de Heer en Mr. Pieter Galle. O. K.
't *Kind* van Coenraad Vroeghout N. O. K.
Dingsdag den 15 *dito*
Elisabeth van Beusekom. N. O. K.
Anna Geertruy Nintker, Huisvrouw van Hendrik Heydorn. O. K.
t'*Kind* van Jurriaan Wegenaar. N. K.
't *Kind* van Jan Herve. W. A. K.
Woensdag den 16 *dito*.
Anthonie van Beeck. O. O. K.
Jacob Ketel, *Schipper om de West*. L. N. K.
Jacoba Baars, Weduwe van Hendrik Westerhuys *binne Moeder in het Weeshuys der Doopsgesinden op de Prinsegragt*. W. K.
't *Kind* van Jan Hamaker. N. K.
Donderdag den 17 *dito*.
Carel Vos. L. O. K.
Remeus Willeboorts. N. O. K.
Anna Duyts. N. K.
Vrydag den 18 *dito*.
Jan Kat, *Houtkooper*. N. O. K.
Angelique Gregois, K. K. H.
Maria Mast, Weduwe van Hendrik Telghuys. N. Z. K.
Johanna Maria Brooks, Weduwe van Lucas Kramp. O. O. K.
Pieternella van der Truyn, Huisvrouw van Isaac Antoni Soeteps N. K.
't *Kind* van Johannes Christoffel Heyneman. N. O. K.
Zaturdag den 19 *dito*.
Jan Lankhorst N. O K.
Catharina Christina du Bois, Weduwe Jan Haring. N. O. K.
Hendrina van Rekom, Huisvrouwe van Joannes Baptista de Heyder. O. K.
Cornelia Reyers, Huisvrouw van Willem van Eck.
Catharina Brouwer Huisvrouw van Johannes van Santen, W. K.
Grietje van Hulftyn, Huisvrouw van Jan Helmigh. W. K.
Sondag den 20 *dito*.
Johannes Pannekoek. L. K. H.

Maan-

Maandag den 21 dito.
Arnoldus Habioh. L. N. K.
Reynier van der Stroom. Z. K.
Dirk Enklaar. W. K.
Roelof Ploos van Amstel oudste Zoon van Wyle Cornelis Ploos van Amstel. O. O. K.
Wilhelmina Koolhaas, Dochter van Hendrik Koolhaas. N. Z. K.
't *Kind* van Johannes Bernardus Jamaerh. N. O. K.
Lieuke Aukes, Huisvrouw van Hendrik Castrop, O. O. K.
Sara Alida Vermande, Huisvrouw van Pieter Fontein, N. O. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 21 *May* 1764, geveyld:

Baangragt (*J. Kwikx*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Lauwriergragt en Elandsstraat. *f* 1300, in slag *f* 500, verkogt.

Geldersche Kaay (*J. Heckhuizen*, *J. Swaan* en *P. van Stuyvenberg*, Een Huis en Erve, op de) by de Schreyers Tooren. *f* 5050, in slag *f* 1000, verkogt.

Haerlemmerdyk (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) by de Eenhoornsluis Zuidzyde. *f* 6200, in slag *f* 500, verkogt.

Haerlemmerdyk (*H. Campen*, *J. D. Wysman*, *E. Croese* en *M. Kley*, Een Huis en Erve, op de) digt by het Plein. *f* 5400, in slag *f* 100, verkogt.

Heeregragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) op de hoek van de Beulingsloot. *f* 4900, in slag *f* 1100, verkogt.

Heilige Weg, (*N. Bremer*, *J. Jolles Laurensz.* en *B. Stemberg*, Een Huis en Erve, op de) het derde Huis van de Rasphuis-poort. *f* 2525, in slag *f* 350, verkogt.

Koorn Moolen, (*H. Campen*, *J. D. Wysman*, *E. Croese* en *M. Kley*, De Helft in een) genaamd de Wetering op Stads Bolwerk, beoosten de Weterings Poort, met zyn Huizinge, alsmede nog vyf Woonhuizen beoosten gemelde Moolen, en nog de Helft in Twee Huizen, staande boven de Moolensloot. *f* 12900, in slag *f* 1100, verkogt.

Moolen (Dezelve, Een vierde part in gemelde) en een Strook van de Tuin, met de Helft in zes Huizen, bewesten de gemelde Moolen, en een vierde part in de bovengemelde twee Huizen, boven de Moolensloot. *f* 6025, in slag *f* 600, verkogt.

Lauwriergragt (*M. Popel*, Een Huis en Erve, op de) Zuydzyde by de laatste brug. *f* 2600, in slag *f* 1100, opgehouden.

Morerjaanssteegje (*J. Schoonhoven*, Een Huis en Erve, in 't) Zuidzyde aan de Pypemarkt. *f* 600, in slag *f* 20, verkogt.

Rapenburgerstraat (*N. Bremer*, *J. Rocamora*, *C. Menssendyk en I. Dias de Fonseca*, Een Huis en Erve, in de) Noorwestzyde na de Rapenburgergergragt. *f* 4800, in slag *f* 225, verkogt.

Regulierdwarsstraat, (*N. Bremer*, *J. Jolles Laurensz*, en *B. Stemberg*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde bezuiden de St. Jorisstraat. *f* 1600, in slag *f* 1000 opgehouden.

Roozedwarsstraat, (*P. de Hoen*, De Helft in een Huis en Erve in de) Westzyhoek Weespad. *f* 2425, in slag *f* 70, opgehouden.

Weespad. (Dezelve, Een Huis en Erve, op 't Nieuwe) *f* 625, in slag *f* 20, verkogt.

Weespad (Dezelve, Een Huis en Erve, op 't Nieuwe) gelegen als vooren *f* 200, in slag *f* 70, verkogt.

Wittenburgerstraat. (*M. Kley* en *S. Bosma*, Een Huis en Erve, in de groote) *f* 1625, in slag *f* 50, verkogt.

Wittenburgerstraat. (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) naast en ten Oosten het bovengemelde *f* 1650, *f* 70, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JUNY 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

De Ondergeschreven Officier overtuigend aangetoond hebbende; dat Capitein Jan Hœufft alleen de schuld heeft, dat hy met 's Lands Schip Hilversbeek op de Spaanderbank is verzeild, besluit met de eigen woordlyke Sententie in deszelfs Request uitgesproken, dat hy Capitein Jan Hœufft ten hoogsten strafbaar zy.

Capitein Hœufft brengt tot zyne verontschuldiging by, op *pag.* 12. van zyne gedrukte Memorie de volgende Periode:

„ *Het zoude te verwonderen zyn, dat de gemelde twee Stuurlieden, die mede* „ *hebben verklaard hoe de Lootsman Cornelis Snooy, niet onschuldig was aan het* „ *verzeilen van het Schip*" &c. en daar toe tot bewys aanhaald de Copie Verklaring onder *Littera* A, No. 8, op *pag.* 12, van de Bylagen, geannexeert aan zyne gedrukte Memorie.

Maar deze Verklaring doet niets ter zake; want wanneer die met attentie word nagelezen, vind men gantsch geen bezwaar tot laste van den Lootsman Cornelis Snooy, zo als Capitein Jan Hœufft *al wederom* abusivelyk, op geeft, want dat de gemelde Loots heeft willen voortzeilen, is een bewys van zyne vigilantie om spoed te maken in 's Lands dienst; en hy is veel eerder daar over te lauderen, dan te laken, daar in tegendeel de aanrading van te ankeren suspicie uitleverd van den *tyd NB. der Kostpenningen te verlangen onder de schyn van Voorsigtigheid.*

Het Voorsz. *voortzeilen* was ook de oorzaak niet van het *verzeilen* van s' Lands Schip, maar *wel* het *abusif peilen* van de Diepten door een' onkundigen Matroos; dat Stuurmans Werk is, en waar over die Stuurlieden zo wel als Capitein Hœufft in een Krygsraad als *wandeviirigen exemplaar* behoorden te worden gestraft; en te meerder strafbaar zyn, wyl zy een' abusive Verklaring hebben gegeven met hunne schuld van 't verzeilen en die van Capitein Hœufft op den Lootsman te leggen, om daar door de ware oorzaak te verduisteren, hunne schuld te bedekken van niet aan 't loden te hebben gestaan, en die van Capitein Hœufft, in niet waakzaam, maar achtloos geweest

te zyn, met die Stuurlieden niet in hun devoir te houden zo als zyne plicht was. Die Lieden zyn te meer ſtrafbaar, dewyl zy door hunne abuſive Verklaring Hunne Edel Mogende hebben misleid en bedrogen, en daar door oorzaak zyn geweeſt, dat de Lootsman Cornelis Snooy onſchuldig geſtraft is met een gevangenis van dertig weken; tot verkryginge van welke ſtraffe Capitein Hœufft vry waakzamer is geweeſt, dan om zyne Stuurlieden tot hunne plicht te houden.

Capitein Jan Hœufft vond ook geen gereder middel tot verantwoordig, en verſchoning van zyne ſchuld in het verzeilen van 's Lands Schip, *dan de ſchuld* op den Lootsman te leggen, en van hem zodanige *verleidende en abuſive* rapporten te geven, dat hy een ordre van Hunne Edel Mogende heeft geſurpreneerd, van denzelven geboeid naar Enkhuiſen te laten brengen, alwaar gemelde Cornelis Snooy dertig weken gevangen heeft gezeten, en ver van Amſteldam zynde, zyne verantwoording niet heeft kunnen doen, veel min zyne onſchuld kunnen openbaren. Na welken tyd van dertig weken, hy Lootsman rapporteert, dat hem door een aan hem onbekend perſoon afgevraagd is, waar zyn beſchuldigers waren, en geantwoort hebbende daar niets van te hebben vernomen, kreeg hy tot antwoord, *wel! dan zyt gy ontſlagen, en gy kunt gaan waar gy wild.*

Indien de Lootsman wezenlyk ſchuld had, dan was het de pligt van Capitein Hœufft geweeſt hem verder naar de Wetten te doen ſtraffen: want *de nieuwe Ordonnantien en de inſtructien op de Pilotagie Art.* 11 *pag.* 44, ſtatueeren, *dat een Lootsman die een Schip by moetwil, ongeluk, zorgloosheit ofte quade giſſingen, aan de grond komt te verzeilen, geſtraft zal werden met ſuſpenſie, departement, banniſſement, ofte zwaarder ſtraffen aan den lyve, zelf ook met de doodt* &c.

Maar dien weg inſlaande zou door de verantwoording van den Lootsman, de ſchuld van Capitein Hœfft aan het licht zyn gekomen, en daarom was 't voorzigtiger den Lootsman verder in ruſte te laten, ten einde deszelfs onſchuld in het duiſtere verborgen bleef en hy met dertig weken gevangenis, totaal geruineert zynde, buiten ſtaat zoude zyn, zyne Zake te verdedigen, en met proces te vervolgen. Gelyk ook de Lootsman door die gevangenisſe totaal is geruineerd, en buiten ſtaat gebragt, omme het geringſte voor zyne Verdediginge tegen Captein Hœufft als toen te ondernemen. Dan welke proviſioneele inactiviteit van den Lootsman Capitein Hœufft thans tegen zyn beter weten interpreteerd, als of die des Lootsmans ſchuld zoude bewyzen.

Het contrarie van dien blykt ook uit de Requeſte van gemelden Lootsman, naderhand aan den Raad ter Amiraliteit te Amſteldam gepreſenteerd, luidende als volgt:

COPIA.

Aan Haar Edel Mogende de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit, Reſideerende tot Amſterdam.

Geeft met alle Ootmoedigheid te kennen, den ondergetekende Cornelis Snooy Lootsman op Texel.

Dat hy Suppliant in den jaare 1750, *door den Capitein Jan Hœufft aangenomen*

door

zynde, omme 's Lands Schip van Oorlog genaamt Hilversbeek, gecommandeert door voornoemde Capitein, uit Texel na Amsterdam te lootsen, 't selve Schip op de hoogte van de Spaanderbank by Enckhuyzen, door de onkunde van die geene, dewelke door de Captein Jan Hæuft aan 't loot was gesteldt: vermits daar toe, by voornoemde Captein was gebruikt een ordinair matroos onkundig in het looden, (en geensints een Stuurman) zo als op 's Lands Scheepen gebruykelyk is, en dus ten eenemaal buyten zyn Suppliants schult is verzeylt; en aan de grond geraakt, uytwyzens het declaratoir van de Twee Stuurlieden, van 's Lands Schip Hilversbeek, dat zy Lieden niet aan 't Loot gestaan hebben, hier aan geannexeert onder Lettera A. (1.)

Dat hy Suppliant daar op aan Boord door den Capitein Jan Hæufft in handboeyens zynde gezet, en alzo na Enkhuyzen getransporteert is, en aldaar met een blok aan 't been, den tyd van dertig weeken heeft gezeeten, tot hy Suppliant door de Heeren Commissarissen van de Pilotagie, voor de eerstemaal is verhoord, en hem Suppliant is aangezegt dat hy vry konde heenen gaan werwaards hy wilde.

Dat uit die ontslaging zelfs blykt dat de Suppliant is onschuldig, aan het verzeilen van 't voorschreeven Schip, alzo het zeeker is, dat als hy was schuldig gevonden, hy als dan wel zoude zyn gestraft geworden, of dat hy ten allerminsten zoude zyn gecondemneert geworden, in de kosten van zyn detentie.

Dat inmiddels, en geduurende de tyd, van zyn Suppliants detentie door Overlieden, en verdere zyn Suppliants goede vrinden, op Texel grote kosten, en wel tot over de driehonderd guldens zyn gemaakt: Ten einde hem Suppliant van zyne (zoo den Suppliant onder reverentie vermeent) gants onregtvaardige detentie te doen ontslaan.

Alles breeder consteerende by declaratoir, door hem Suppliant voor Notaris en Getuygen gepasseert, en hier aan geannexeert onder Lettera B. (2).

En dewyl den Suppliant wel gaarne te dier tyd, teegens de voorschreeven mishandelinge van den Capitein Jan Hæufft, zoude hebben willen protesteeren, doch dat derzelve onvermoogen hem zulks heeft belet, als zynde een gevangenis van dertig weeken waar in dezelve zyn kostwinning niet heeft kunnen voortzetten, de oorsake geweest, van zyn totale Ruine en armoede; dat hy Suppliant ook ten opsigte van zyn gedrag, omtrent nugteren zyn, en bequaamheid, een declaratoir heeft versogt en verkreegen, van de Overlieden en Lootsen op Texel, hier aan geannexeet onder Lettera C. (3.)

Waaromme den Suppliant zig is keerende tot Uw Edele Mogende, Ootmoediglyk versoekende dat het Uw Edele Mogende goedgunstiglyk behage, 't voorenstaande in Consideratie te neemen, beneevens 't affront en smertelyke behandeling, hem Suppliant door den Capitein Jan Hæufft aangedaan, van als een misdadiger zo lange te werden gedetineert en bewaart; vergoeding voor geleeden schade, gedane affronten en ondergane smerten gelieven toe te leggen, en zulks ten Lasten van den Capitein Jan Hæufft, zo als Uw Edele Mogende zulks zullen gelieven goed te vinden, en te ordonneeren.

'T Welk doende &c.

(*was getekend*)

CORNELIS SNOOY.

(1) Te vinden *Pag.* 20. No. 6. in 't gedrukt *Bericht* van den Admiraal Schryver.
(2) *Pag.* 18. No. 5. als boven.
(3) *Pag.* 18. No. 7. als boven.

Verre dat deze Loots schuldig zou zyn, is in tegendeel Capitein Hœufft *strafbaar* volgens de Militaire Wetten, naar den inhoude van den Articul-brief en Instructie, rakende de Oorlog ter Zee, *Art.* 63. alwaar staat:

„ Ende in alle andere *behoorlyke* en *gewoonelyke* Articulen, hier niet geroert, „ gesteld, en nogtans in Oorlog, te water gebruikelyk, en *altoos in oude ty-* „ *den geobserveert zynde* &c. en vervolgens staat, *zullen alle Capiteinen, Lieu-* „ *tenants, Officieren, Soldaten en Bootsgezellen, ende alle anderen, klein en* „ *groot, die zich in den Dienst te Water begeven, hen verbinden die wel en getrou-* „ *welyk te onderhouden, en daar op den behoorlyken Eeds doen*", &c.

Welke *Eed* inhoud, *gehouw en getrouwlyk voorsz. Lande te dienen*; vermits nu, het getrouw dienen bestaat in met *alle vigilantie* te dienen, en Capitein Hœufft in zyn Advis zegt, dat de Officieren, *ervaren, kundig, nugter en waakzaam* moeten wezen, dat is, *overal naar zien*, en wel in persoon; mitsgaders of de mindere Officieren hun plicht betrachten, en die daar toe te houden, ieder in hun Departement *getrouw* hun' Dienst te doen waarnemen &c. is het zeker dat die daar in manqueert zig strafbaar maakt; en vermits Capitein Hœufft daar in gemanqueerd heeft, hy zig ook strafbaar heeft gemaakt.

Capitein Hœufft, vermeend zig op dit Articul te kunnen verantwoorden, op de volgende wyze, (regelrecht strydig met zyn Advis, zo even aangeroerd, en te zien in zyne gedrukt *Memorie*, op *pag.* 12).

„ *Ondertusschen zo is op te merken, dat nevens den Admiraal, alleen den* „ *Lootsman Cornelis Snooy, om was 't mogelyk zyn schuld te verminderen, in* „ *zyne attestatie wil doen voorkomen, als of het gebruik mede bragt, altoos een* „ *Stuurman aan het Loot moest staan, en dus niet alleen, wanneer den Lootsman* „ *zulx requireert, maar dat zonder interruptie, de commandeerende Officier uit* „ *zich zelven daar toe een geduurende ordre zoude moeten geven* &c.

Dan op deze allegatie diend, dat geen tyd of plaats is uitgezonderd is, alwaar de plicht van een Officier, die zyn Dienst verstaat, en getrouwlyk volgens Eed en Plicht waarneemd, ophoud. Die daar in nalatig zyn, zyn schuldig, en ten *hoogsten strafbaar*, om redenen hier voren gedemonstreerd, als mede in 't gedrukte Bericht van den Ondergeschreven, op *pag.* 13 vermeld.

Capitein Hœufft toond hier ook met zyn eigen schriften, dat hy gantsch verwarde denkbeelden van den dienst heeft; want in de laatste periode souteneert hy fort en ferme, als of het een waarachtige Waarheid was, (ene allervreemste en ongerymste stelling voorwaar!) dat een commandeerende Officier niet gehouden zou zyn, *zonder interruptie, uit zich zelve, geduurende daar toe zyn Ordres te geven.*

Maar dit stryd ook tegen de vereischte qualiteiten van zyn eigen Advis, naamlyk, dat de Officieren *ervaren, kundig en waakzaam* moeten wezen: nu niemant is waakzaam, of hy ziet alles naauwkeurig na; en in tegendeel, die verward is in zyne denkbeelden, geeft gene ordres, of als hy die geeft, geeft hy die verward; hy spreekt, en schryft, daar van niet als verward; gelyk te zien is op *pag.* 10. van 't gedrukte bericht van Capitein Hœufft: alwaar hy zig dus laat horen:

„ *Deeze Lootsman werpt de schult op den Matroos, die, ter zyner requisitie,* „ *gepeilt heeft, zonder dat hy, iets melt van de ordres die den Ondergeteekenden* „ *(of een ander Officier) aan den Matroos tot peiling zoude gegeven hebben, ge-* „ *lyk hy die ordres ook niet gegeven heeft*".

Voor eerst, heeft de ondergeschreve sedert 't jaar 1697, beginnen te dienen

en

en nooit gehoord, of gezien, dat een Loodsman, een' onkundigen Matroos heeft *gerequireerd* om de Diepten te peilen, waar van zyne reputatie en welvaart afhangt. Ook spreekt de natuur van de zake dat tegen, en bevestigd de onwaarheid van het geavanceerde; en wanneer de Lootsman Cornelis Snooy, ja, alle kundige Lootzen, daar over geëxamineert zullen worden, zal men bevinden, dat zulx ten eenenmale verzonnen en nooit gebruiklyk is geweest; de natuur van de zake toond in een ander opzicht ook de onmogelykheid aan; want hoe is het te begrypen, dat een Lootsman, uit vyftig a zestig, uit een voor hem t'enemale onbekende Manschap, een Matroos zal kunnen kiezen, die bekwaam is om te loden, preferabel aan een Stuurman: byzonderlyk daar een Matroos onkundig is van de Merken, dewelken de Stuurlieden op den Loodlyn gemerkt hebben. Zulks dan die periode een volstrekte onmogelykheid involveerd, en abusivelyk, onkundig en verwart opgegeven is.

Niet minder is het slot van die paragraf, alwaar Capitein Hœnfft, zig veronschuldigd, met de woorden, *gelyk by die Ordres ook niet gegeven heeft*, naamlyk, dat'er een Matroos aan 't loden moest staan, maar deze Veronschuldiging brengt zyne *onverantwoorlyke* schuld en strafbaarheid mede; want Capitein Hœufft had daar op waakzaam moeten weezen; hy had dat moeten opmerken; het contrarie *ordonneeren*, en de Stuurlieden corrigeeren over in hunne plicht te manqueeren; dat is de directie van een Officier, die ordre houd, en 's Lands Dienst met vigilantiė betragt.

Op *pag.* 11. van dat gedrukte Bericht tracht Capitein Hœufft in de volgende periode zig ook aldus te veronschuldigen.

„ *Den Ondergeteekenden verklaart, dat het gebruyk niet mede brengt, dat wanneer een Schip na Amsterdam moetende, de droogte van het Vlaak gepasseert of* „ *over is, altoos een man aan het Lood zoude staan, veel minder, dat daar van* „ *ergens een Wet zoude gevonden worden*".

In deze Periode, en wat verder op *pag.* 12 brengt Capitein Hœufft wederom een nieuw en nooit voor dezen meer gehoord, maar teffens abusif en onkundig systema voort.

Het is niet in gebruik, souteneert Capitein Hœufft. en nogtans staat'er een man op zyn Schip te loden; hy voegt in enen adem daar by, dat het Vlaak gepasseert zynde, het gevaar over is; en zeilt des niet tegenstaande met zyn Schip op de Spaanderbank; verliest zyn Schip, en laat het vol water lopen, by manquement van continueel te laten pompen; hoe hangt of kleeft dit?

Diergelyke armhertige verschoning laat Capitein Hœufft volgen, met te zeggen dat'er nergens een Wet gevonden word, om daar ter plaatse te loden; 't geen in zo verre waar, maar teffens bespottelyk is; dewyl van zelvs spreekt, dat op alle plaatzen daar ondiepten en Banken zyn, geloot moet worden, en gene afzonderlyke Wetten kunnen gemaakt worden nopens het loden op zekere bepaalde plaatzen, en op anderen niet, Alle *ervaren, kundige en waakzaame Officieren*, die Zeelieden zyn, hebben geen speciale Wet van node; zy weten het stuk van den Militairen Dienst, en wat hunne plicht is te doen, of te laten. Als het sentiment van Captein Hœufft niet gedrukt was, het zou niet te geloven zyn, dat een Capitein ter Zee, die vyf Schepen van Oorlog gecommandeerd heeft, zodanige sentimenten voor den dag zou durven brengen, en laten drukken; maar het zy uit malice of uit onkunde;

het

het is abusif voorgedragen, en de Regering is *misleid*, 't geen *ten hoogste strafbaar is*; en al wat Capitein Hœuft heeft geallegeerd in zyn gedrukt Bericht, tot wederlegging van dit stuk, is van dezelve natuur.

U Edel Mog. gelieven over al het voorsz. aangaande de *verschuldige waakzaamheid* van een commanderend Officier, dat die een Stuurman altoos aan 't loden ordonneerd, en zulks niet willekeurig aan de Stuurlieden moeten overlaten, om een Matroos in hunne plaatze hun werk te laten verrigten, ten overvloede na te lezen het gedrukte *Bericht* van den Ondergeschreven, op *pag.* 7. waar aan hy zig refereert.

De periode van het verzeilen van 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek afgehandeld en aangetoond hebbende, dat de schuld daar van alleen te stellen is op rekening van Capitein Hœufft; en dat de Lootsman Cornelis Snooy ten enenmale buiten schuld is; volgt hier op het Articul waar in Capitein Hœufft vermeind grootlyks bezwaard te weezen, dat hem ten laste word gelegd, dat hy zyn Schip *driemaal* aan den Grond gezeild en wyders verlaten zoude hebben.

Het driemaal aan den Grond zeilen, is een onwederspreeklyke waarheid; en dat dat van de derde reize, de schuld was van Capitein Hœufft, is zo straks bewezen, Capitein Hœufft ontkend *ook niet*, *dat hy met zyn Schip driemaal in ene reize aan den grond gezeilt heeft*; zonder echter in zyn wyd uitgebreide geschriften met suffiçante bewyzen aan te toonen, dat het in allen delen, door *Gods weer en wind* is veroorzaakt, of door eenig ander toeval; het zy door onkunde van den Lootsman, of anderzints: hy vergenoegd zig in tegendeel met de volgende verantwoording, te zien op *pag.* 8. en 9, van zyn gedrukt *Bericht* alwaar hy schryft: ,, *Den Ondergeteekende heeft*, *by zyn* ,, *Request aan Haar Hoog Mog. gesteld*: *dat het niet noodig was*, *om de om-* ,, *standigheeden van weer en wind aan te halen*": 't geen een suspecte verantwoording is, en hem met recht in verdenkinge brengt dat hy alles in het duister laat, op dat niet blyken zoude, dat alles door zyne schuld is voorgevallen.

Alle en een iegelyk Officier, wien een ongeval, een ongeluk overkomt, voorziet zig met klaarsprekende Verklaringen, zonder contradictien, tot bewys van zyne onschuld en verantwoording, gelyk dat betaamlyk, en in alle zaken gebruiklyk is; maar Capitein Jan Hœufft produceert 'er gene; hy pretendeert dat zulks niet nodig zy, en dat zyne gezegden suffiçant genoeg zyn, om dat te moeten geloven; maar dit is verwaand, en suspect, en daar is natuurlyk uit op te maken, dat Capitein Hœufft gantsch niet *waakzaam maar achtloos* is geweest, omtrent het behoud van zyne reputatie in de Zeemanschap, waar op hy, in zyne geschriften zo hoog zwetst. Of wel dat Capitein Hœufft in zyn ten *twedemaal* aan den Grond zeilen, mede niet *ervaren*, *kundig of waakzaam* gemanœuvreert heeft, en uit dien hoofde gene verklaringe tot bewys van zyn onschuld heeft kunnen bekomen: en daarom zo lang Capitein Hœufft die niet produceert, blyft hy met volle recht onder verdenking, dat het zyne schuld is geweest, dat het Schip Hilversbeek de eerste en de twede reize aan den Grond gezeild zy: zynde van de derde reize niets bewezen.

De enigste verschoning die Capitein Hœufft wegens het aan den Grond zeilen bybrengt, en die onkundigen eblouisseert, maar by kundigen met indignatie aangezien word, is volgens *pag.* 9. van zyne gedrukte Memorie:

(*Het vervolg hier na.*)

ASIA. *Batavia.* Den 29 September 1763 is alhier de voorstelling geschied van den Hoog Ed. Heer PETRUS ALBERTUS VAN DER PARRA, tot Gouverneur-Generaal van Neêrlandsch-Indiën, ziet dien aangaande ons voorgaande Stuk bladz. 186, en den 2 October daar aanvolgende, werd een Toneel Stuk, genaamd *Apolloos Vreugde Feest*, op 't Schouwburg deezer stede gespeeld, waarin vertoond wierden Illuminatien, Danssen, en kunstige Vliegwerken, toepasselyk op de bovengemelde voorstelling en derzelver Plechtigheid, opgesteld door den Heer PIETER DE VRIES.

Tripoli in Syrien. Den 14 February (1764), 's avonds ten 7 uuren, wierd alhier, en ook te *Aleppo* eene hevige Aardbeving gevoeld, die 5 à 6 Seconden duurde. De nieuwaangestelde Pacha van Aleppo, *Achmet*, eertyds Pacha van *Seyde*, is in onze Nabuurschap aangekomen, en heeft den 16 dito de Reize na Aleppo voortgezet. *Osman*, Pacha van *Damascus*, die zig in 't begin van November laatstleden, met een Corps van 4000 Man op Marsch begeven had, om de Jaarlyksche Tour door Palestina te doen, is in Damascus te rug gekomen, hebbende eenen Arabisen Tributaris, die nalaatig was het Jaarlyks Tribut aan den Grooten Heer te betaalen, op het onverzienst, eer hy nog aan den Jordaan aankwam, overvallen, geslagen, meer dan 20000 Schapen, een groot getal Hoorn Vee, Cameelen en een groote somme Gelds, buit gemaakt; vervolgens marscheerde hy na *Jerusalem*, alwaar hy de gewoonelyke Schatting ontfing, en op zyn retour, by de Jordaan wederom een Corps Arabieren sloeg, waar van 200 Man op de plaats bleven; vervolgende verders zyn te rug reize na *Damascus*, alwaar hy met eenen ryken Schat, Goude Verciercelen en eenige Arabiersche Vrouwen uyt de Woestyne, is aangekomen.

AFRICA. *Tunis.* De Kapitein van een Zweedsch Vaertuig, te rug komende van *Constantinopolen*, en onbewust van de rapture tussen deeze Regeering en Zweeden, liep voor eenige dagen in de Rheede van *la Goulette* binnen. De Gouverneur van die Plaats liet het zelve arresteeren, en gaf daar van kennis aan den Bey. Dien Vorst, het advis van de aan zyn Hof resideerende vreemde Consuls ingenomen hebbende, heeft niet alleen ordre tot het ontslaan van dat Schip gegeeven, maar zelfs aan den Kapitein de nodige Paspoorten verleend, ten einde te beletten dat hy op zyne reize

naar

naar Europa door de Kapers van deeze Regeering, niet aangedaan wierd.

De continueele droogte, die men hier zedert zes maanden gehad heeft, geeft slegte hoop van de aanstaande Oogst. De prys der Graanen en andere Eetwaaren is excessief. Veele Inwoonders lyden gebrek aan brood, en vinden zig genoodzaakt, om Gebak van de Pitten van Olyven, die meede schaars zyn, te maaken.

Den 21 February begon het uit het zuiden te waayen, het geen tot den 23 aanhield, geduurende welken tyd het hier zo heet was als in de Maand Juny. De volgende dag 's morgens ten 10 Uuren, wierd de lucht verduisterd door een zwerm Sprinkhanen, welk den Horisont, geduurende Anderhalf Uur, bedekte. By geluk is 'er weinig van dat ongedierte op de Velden gevallen, en het volk spoede zich met dezelve op te rapen, ten einde zich eenige dagen daar mede te spyzen.

PORTUGAL. Lissabon. Het Hof heeft weegens het overlyden van den Keurvorst van Saxen, den Rouw voor een Maand aangenomen.

Men is nog met veel succes beezig met het exerceeren der Troupen van dit Koningryk, welke men tot het uitstaan der fatigues doed gewennen, door dezelve verscheide maalen van Guarnisoen te laten veranderen.

Zommige willen, dat 'er een nieuw Camp, vier uuren van *Salvaterra*, zal worden geformeerd.

Men heeft berigt, dat de Graaf van Oeyras, die voor eenige dagen van hier vertrok, zonder dat men wist werwaards, en waarom, zeedert eenigen tyd te *Elvas* was aangekomen en verscheide Conferentien met den Graaf de la Lippe gehouden heeft.

Daar is voor eenige dagen een Ordonnantie des Konings afgekondigd, waar by aan alle, zo Geestelyke, Wereldlyke als regulieren, die eenige Goederen bezitten, geordonneerd werd, hun Tytels van eigendom over te geeven. Men verlangt om te verneemen wat de Regeering hier meede voor heeft.

Zedert is de bovengemelde eerste Staats-Secretaris, Graaf *van Oeyras*, alhier terug gekomen, maar de reden zyner afgelegde reize werd zeer geheim gehouden. Ook ziet men binnen korten tyd, de Graaf van la Lippe alhier te gemoed.

Op ieder der laats van *Rio de Janeiro* gearriveerde Scheepen, zyn Schild-

Schildwagten geplaatst geweest, die order hadden te beletten dat niemand der Equipagie aan land ging, en geen Vaartuigen, hoe genaamd, aan boord kwamen. Het eerste verbod heeft tot den 5den May geduurd, en het laatste subsisteerd nog. Men weet de reeden van deeze voorzorg niet net, maar zal apparent weezen om de sluikery te beletten.

Daar is berigt ingekomen, dat de drie Scheepen, ieder van 60 stukken kanon, te *Rio de Janeiro*, in de Allerheiligen Baay en te *Phernambucq* gebouwd, van stapel in het water geloopen zyn. De Fregat van 40 stukken, waar aan men te *Oporto* werkt, zoude ook haast klaar zyn.

Verscheide particulieren hebben van den Koning permissie bekomen, om de Stieren-gevegten te mogen beginnen.

Vóor weinig dagen hadden eenige Visschers, die met veel snelheid de Rivier opkwamen, de onvoorzigtigheid een Chaloup vol Volk, die hun tegen kwam, t'onderste boven te zeilen, en vervolgde gerust hun weg, zonder op het gesmeek en gekerm om hulp van de ongelukkige menschen van de Chaloup, agt te geeven. De Graaf van Oeiras, die op het zelfde oogenblik, by zyn retour van deszelfs gedaane reize, die Rivier passeerde, liet alle Riemen byzetten, en redde die ongelukkigen in zyn Chaloup. Voet aan Land gezet hebbende, zond hy een Detachement Soldaaten af, om de Visschers na te zetten, die gevangen genomen en gecondemneerd zyn, om hun leeven lang op de Galley te dienen.

ITALIEN. Romen. Den 3den May (1764) zyn in 't gantsche *Sabina* 2 Schuddingen van Aardbeving gevoelt, die een grooten schrik, doch gene schade verwekt hebben. De Hertog van Jork heeft den Hr. Don Paolo Borghese en den Groot Prior Corsini, in erkentenis der Politessen, door hen aan zyne Koningl. Hoogheid gedurende zyn verblyf in deze Stad bewezen, ieder een Tafel-Servies van 't fynste Saxise Porcelein present gezonden.

Den 6den der gemelde Maand trok men uit het Fonds van 't Kasteel S. Angelo nog 250000 scudis ter suppleering der 500000, gedestineerd tot een subsidie voor de Apostolise Kamer in 't supporteeren der kosten, door haar gedaan, om deze Stad van Granen te voorzien, en welke kosten omtrent 900000 scudis bedragen. Alle de vreemde Armen der beide Kunnen, welke zich in de beide Staketsels, alwaar men alimenteert, niet willen doen op-

fluiten, zyn door de Sbirres ter Stad uitgedreven. In de Bibliotheek der Benedictynen verscheide rare Werken vermist, en de Abt Antonio Barralles, Piemontees, van hier vertrokken zynde heeft men hem op suspitie nagezet, te *Bologne* achterhaalt en met een menigte der vermiste Boeken, by hem gevonden, herwaards te rug gebragt. De Kardinaal Vicaris doed thans zyn Proces opmaken. Onlangs hield de Paus een geheim Consistorie, en proponeerde onder andere Bisdommen dat van *Regensburg* voor den Prins Clemens van Saxen, aan wien zyn H. een Commissaris geven zal, hebbende die Prins de jaren, tot het spiritueel vereischt wordende, nog niet bereikt.

De Generaal der Jesuiten heeft aan de gewezen Jesuiten in Vrankryk gezonden de Dispensatien, door hem van den Paus uit aanmerking van hunnen nieuwen toestand verkregen, vergunnende hun namentlyk: 1. te wonen in particuliere Huizen in Kerklyk gewaad (*in veste Clericali*), 2. Beneficien te bezitten, voor het doen van Missen en andere Kerklyke Functien geld aan te nemen, en dat geld ten eerbaren en geoorloofden gebruike *ad usus honestos & licitos*) voor zich te behouden, 3. met de Kaart te speelen (in weerwil van het prohibitoir Decreet *Quod suspensum declaro*) zelfs des noods voor geld (*deposita Pecunia occurente necessitate*), 4. in 't stuk van Gehoorzaamheid te handelen zodanig een ieder in den Here goeddunkt, tot dat een algemene Regel voor alle zal ingesteld en allen aangekondigt konnen worden (*Aget unusquisque, prout in Domino judicabit, donec Regulam aliquam omnibus communem conficere, omnibusque significare mibi liceat.*) Het 5de Artikel behelst een Vermaning aan alle om, of schoon zy het Gewaad der Societeit van Jesus hebben afgelegt, tot hun laatste ogenblik den Geest dier Societeit te blyven aankleven (*Quamvis Vestem Societatis Jesu deposuerint retinere ad ultimum diem oportere Spiritum Societatis &c. Rome* 19 *May* 1762) Uit dezen datum blykt, hoe lange men de gemelde Dispensatie geheim gehouden heeft.

INGERMERLAND. Petersburg. Thans weet men met zekerheid dat de zederd eenigen tyd, op het Tapyt geweest zynde Alliantie, tusschen dit Hof in dat van Berlyn, zyn volle beslag gekregen heeft en den 13 April (1764) door de wederzydsche Ministers onderteekend is. Desselfs inhoud is als noch onbekend, edoch weet men dat het bestaat buiten eenige andere in deeze drie Artikelen.

I. In

I. In een defensief verbond en volstrekte Guarantie van alle de tegenwoordige bezittingen der beide Souvereinen.

II. In een wederzydsche belofte ingeval van Oorlog, van een onderstand van 10000 Man voetvolk en 2000 Ruiters; edoch werd daar van Uitgezonderd den Oorlog, welk zyne Pruissische Majesteit in Westphalen, en onze Souvereine tegens de Ottomannische Porte mogt voeren. In welke gevallen het beloofde secours in geld zal geleverd worden.

„ III. Verbindende beide contracteerende Partyen zich aangaande de tegenwoordige zaken van Polen, om te zamen de grondslagen en de inzichten, waar toe zy in hunne particuliere correspondentie over een gekomen zyn, ter uitvoer te brengen.

Den 2 May (1764) de 35ste Geboorte verjaardag van Haar Keizerlyke Majesteit Aller Russen, is alhier met de uiterste pracht en staatsie gevierd.

Het bovengem. Tractaat, waar door de band van Vriendschap tusschen twee zo ontzaghelyke Ryken als dit en Pruissen; de thans verwarde toestand van Polen, en het belang dat Haare Keizerlyke Maj. daarin neemd, schynen eenige onvergenoegde gemoederen aan te prikkelen, om valsche en van alle waarheid ontbloote tydingen te verzinnen en uit te strooyen, om, was 't mogelyk, ongerustheid te verwekken, of ten minsten die van hunne onvermogende Party een weinig hoop te geven. Een zodanige tyding is die van den marsch van eenige duizend man Turken na den Kant van *Oczakow*: hoe zwak dezelve echter is blykt uit het geen den Groot-Vizier, aan onzen Legations-Secretaris te *Constantinopolen*, met verzeekering van de oprechtste Vriendschap, heeft gedeclareerd, en in substantie vervat is in de volgende

VERKLARING

DAt de Porte gewoon was haare porteressen te laten herstellen door KrygsVolk, welke men ten dien einde verzameld en naar die Plaatsen zend om te werken, gelyk zulks in het gepasseerde Jaar geordonneerd was aan die van *Romelie*, om *Belgrado*, en aan die van *Oczakow*, om de Fortresse van *Vidin* te repareeren: Dat nademaal het lang geleeden is, dat de Fortificatien van *Oczakow* niet hersteld, en de Muuren van de Stad, het Huis van den Gouverneur, en andere Gebouwen, by na 't eenemaal ingestort waaren, de Porte, op de vertoogen van den Gouverneur en van de Inwoonders, besllooten had, dezelve te repa-

reeren, de Gragten uit te diepen en nieuwe Wal-Toorens te laaten maaken; dat men daar aan reeds in het gepasseerde Jaar had willen werken; maar dat de Militie na haare Kwartieren te rug gezonden was, met ordre van zig binnen een Jaar te *Oczakow* te vinden: Dat het Jaargetyde reeds bekwaam zynde tot dat Werk, den Sultan een Architect met de directie gelast, benoemd, en geordonneerd had, de Militie van de twee Provintien van *Romelie* en *Oczakow* te gebruiken: Dat ingevolge van het opregte verlangen van de Porte, om de pligt van goede nabuurschap te vervullen, het Tractaat van de Eeuwigduurende vrede te maintineeren, en de goede vriendschap, die zo naauw en vast tusschen de Hooge Porte en het Russische Keizerryk subsisteerd, te onderhouden, en ten einde het mistrouwen, 't welke men in diergelyke gevallen zoude kunnen opvatten, weg te neemen, Zy begeerde, dat myn Heer den Resident, aan zyn Hof de waare gesteltenis der zaak berigte, namentlyk: Dat de orde aan de Militie van die beide Provintien gegeeven, absolut geen ander oogmerk heeft als de repareering van de Forteressen van *Oczakow*, en dat men van de Turkse kant zeer verwyderd is, van iets te doen het geen de minste krenking in de Tractaaten, nog in de goede Vriendschap, welke tusschen de beide Hoven subsisteerd, kan toebrengen, ja zelfs alles te vermyden dat de minste verdenking te dien opzigte zoude kunnen baaren.

POLEN. Warschouw. Twee Brieven van den Koning van Pruissen geschreven en door den Heer Benoit desselfs Resident alhier volgens hunne addressen overgegeven, doen vermoeden, dat de Graaf Branicki of desselfs aanhang weinig, en in tegendeel die van de andere Party, bestaande in den thans vergaderden Convocations Landdag, groote hoop heeft eenen Opvolger tot den Throon te zullen benoemen, dien men wil, dat veel licht op de Perzoon van den Grave Poniatowski zou kunnen uitvallen. Ziet hier de voorsz. brieven zynde de eerste aan den gemelden Graaf Branicki gericht en luidende als volgd:

IK heb door de aan My geaddresseerde Brief gezien, die gy, benevens eenige Bisschoppen, Senateuren en Palatynen van het Koningryk onderteekent hebt, de Premature allarmen, die de Actueele toestand der Poolse aangelegenheden U scheenen te veroorzaaken. Ik ben aangedaan over het vertrouwen het welk gy My by die gelegenheid betuigd; Myne Sentimenten voor het maintineeren der vryheden, de Constitutie en de Rust van de Republyk zyn U bekend, en behoorden U de zekerste Borgen te zyn van Myne manier van denken in de

de tegenwoordige omstandigheeden. Ik weet dat die van haare Majesteit de *Russise Keizerin*, volkomen met die van My over een stemmen, en de verzekeringen, dewelke die Vorstin My daar van gegeven heeft, laaten My geen de minste twyffel over, weegens het Intrest dat haare Majesteit neemt in de Conservatie der Rechten en Prærogativen der Poolze Natie. Ik heb dan reden te geloven en ben zelfs verzekert, dat de Republyk voor haare vryheid en Constitutie niets heeft te vreezen, en dat alle de geene die desweegens eenige bekommering laten blyken, zig kunnen gerust stellen: ten zy ze van deze gelegenheid niet willende profiteeren, hunne Mede-Inwoonderen onderdrukken, en aldus aan de Beroerdheeden, die zy schynen te willen ontvlieden, een verderffelyk voedzel geven. Ik had uit diezelfde reden gewenscht, dat zy de raad der geene onder hun, die de meeste gematigheid toonen, gevolgd hadden; en gelyk als zulks zonder teegenspraak, de Verstandigste en met het publyke Welzyn allermeest overeenkomstige Party is, zo dunkt My dat ik U geen beter bewys van de oprechtheid Myner Sentimenten jeegens U, zo wel als jeegens de Republyk in 't algemeen, kan uit leveren, als U die zelfde raad van wysheid en moderatie te geven. Ik kan voor het overige niet ontveinzen, met eenige verwondering gezien te hebben, dat de Brief die Gy My toegezonden hebt, uit het Paleis van den Primaat is gedagtekent, nademaal Ik weet, en niet twyffel, of het is verre daar van daan, dat het waardige Opperhoofd der Republyk aan de demarches die gy gedaan hebt, eenig deel genomen heeft, die echter zonder deszelfs medewerking, niets anders als strydig met de gesteldheid der Republyk, kunnen aangemerkt worden, en My een nadeelig Oordeel, aangaande de Beweegredenen die U in die gelegendheid hebben doen ageeren, nopen te vellen. Indien de gevoelens die ik aan een andere kant van U hebbe, My niet aanspoorden u meerder gerechtigheid te laaten weedervaaren. Waarop ik God bidde &c. Berlyn den 28 April 1764.

Den tweede brief is van den volgende inhoud.

MYNE HEEREN!

IK ben zeer gevoelig over de Attentie en het Vertrouwen, die UE; My, in eene onder den 15 passato aan My afgezondene Missive; betuigd; Ik kan de zorge en moeite die UE. daar in neemt, om U aangaande de zuiverheid uwer Oogmerken te rechtvaardigen, niet anders als aan dezelve Beweegredenen toeschryven; de Bewyzen die UE. 'er reeds van gegeeven heeft, en de waarlyk Patriottise Yver, met welke UE. uwe Gevoelens dien aangaande heeft doen uitblinken, zelfs in de gelegenheid die UE. heeft bewoogen aan my te schryven: Door de oprechte Vriendschap voor de Republyk aangedreven, kennende de Sentimenten van haare Majesteit de Keizerin van *Rusland*, betrekkelyk tot het zelve Voorwerp, en Myne vereeniging met die Vorstin, aanmerkende als het zekerste en onfeilbaarste Middel, om

om de Constitutie, Vryheid en Ruste van het Koningryk *Poolen* ongeschonden te handhaven; zo heb Ik niet zonder de uiterste Voldoening UE. bescheide en voorzichtig Gedrag, in het niet medewerken der al te schielyke Demarches van eenige uwer Landsgenooten, kunnen verneemen; Ik twyfel niet, of UE. zult op die wyze voorgaande, uit zodanige Grondbeginzelen van Gematigdheid, te ageeren, en aldus aan het Welzyn van het Vaderland arbeidende, ook de vertroosting hebben, de Vrede en ruste daar in te conserveeren: in welkers Handhaving Ik altoos een opregt Belang zal stellen; Waarop Ik God bidde, dat hy UE. onder zyne H. Bescherming neeme."

Te Berlyn den 4 Mai 1764. (Het Adres was:)

Aan de Heeren Bisschoppen, Palatynen, Castellanen en Senatoren van het Koningryk Poolen, *en het Groot-Hertogdom* Lithauen.

De Rykdag dus gelukkig begonnen, gelyk wy in ons voorgaande Stuk, bladz. 195 zagen, werd op den 9 May weder voortgezet. Die welke op dezelve verscheenen, begaaven zig zonder Escorte van Krygsvolk, derwaards. Egter had men volgens gewoonte, zorg gedragen, van in 't Slot, behalve de Guarde van de Kroon, die 'er altoos is, een Detachement te plaatsen. Men stelde dezelve tusschen de Zaal der Senateurs en die der Landboodens. Dat volk was getrokken uit de Guarde van den Groot-Maarschalk van Lithauwen, om dat den Groot-Maarschalk van de Kroon, als het Manifest tegens het houden van den Rykdag, uitgekomen, getekend hebbende, wygerde van de zyne te geeven.

De Opening der Sessie geschied zynde, zond de Kamer der Land-Boodens 18 Gedeputeerdens aan den Vergaderde Senaat, om aan de zelve kennis te geeven, dat zy twee daagen te vooren een Maarschalk verkooren hadden, om aan hem hun leetweezen te betuigen over de oneenigheid tusschen de Leeden van de Rykdag ontstaan, om zig te beklaagen over die der Land-Bodens die de Sabel getrokken hadden, en eindelyk om de Senaat te verzoeken van in de vereeniging der beide Kamers, te willen toestemmen.

De Prins Primaat, hun antwoordende, betuigde van de eene kant zyn droefheid over de voorgevallen oneenigheid, en aan de andere kant zyn vergenoeging over de verkiezing van een zo waardige Maarschalk, als de Prins Czartorinski is. Hy benoemde vervolgens de Heer Zamoiski, Waywode van *Inowroclaw*, de Heer Burzynski, Castellan van *Smolensk* en de Heer Jaklinski, Castel-

Castellan van *Oswiecim*, om in naam van den Senaat, de Land-Boodens over die keuze te feliciteeren, en dat dezelve in de vereeniging der beide Huizen consenteerde. Die Gedeputeerdens geretourneerd zynde, scheide den Senaat, maar de Land-Boodens bleeven nog vergaderd, om de zaak van de dubbele Verkiezing door eenige Landdagen gemaakt, te onderzoeken. Dat onderwerp wierd zeer vreedzaam gereguleerd, door de absentie van verscheide Land-boodens, die op zodanige wyze verkooren waaren.

In de Sessie de volgenden dag, gehouden, verwagteden de Heeren Land-Bodens, de uit den Senaat aan hun gecommitteerde en nieuwe aangestelde Heeren: Deze vervoegden zig insgelyks, zo haast zig de Senaat gezet had, in den Land-Boden-Zaal, met de gewoonelyke Complimenten, wegens de volbragte Verkiezing van den Ryksdag Marschalk, en met het verzoek, zig met den Senaat tot den Raadpleggingen te moogen vereenigen; deeze vereeniging volgde ook immediaat daarop, zo haast de Ryksdags-Marschalk, Vorst *Czartoryski*, Generaal van Podolien, met de gezamentlyke Land-Bodens in den Senaat verscheen; Zyne Doorluchtigheid nam deszelfs Zitplaats op eene Tabouret, by den ingang van den Cirkel, in welke de Senatoren zaten, tegen over de by den Throon zittende Vorst Primaat, en de Landbodens namen hunne Zitplaatsen achter de Senatoren-Gestoeltens, op de voor hun lieden trapswyze te zamen gestelde Banken. Zyne Doorluchtigheid, de Heer Ryksdags-Marschalk, begon daarop den Senaat te verzekeren: *Hoe hy thans bereid was eenstemmig met Denzelven, het tot de behoudenis en het welzyn van het Gemeene best allermeest strekkende, te beraadslagen, en hetzelve met Lyf en Leven te verdedigen.* Hy verzogt insgelyks zyne Excellentie den Kroons-Groot-Marschalk, het zo ver te brengen, dat de den Ryksdag onttrokkene Eere-Wacht weder mogt hersteld worden. Zyne Doorluchtigheid, de Primaat, antwoordde hier op, met eene zeer voortreffelyke Redenvoering: *Dat hy niet zo zeer wenschte, als het beste des Vaderlands bevorderd te zien, en des weegens had, alle het geene te overwegen en te verordoneeren, wat daar toe eenigzins zoude kunnen betrekkelyk zyn; voegende daarby: Dat hy insgelyks wegens de van zyne Excellentie den Kroon-Groot-Marschalk, aan den Senaat en de Land-Bodens geweigerde Wacht, twee Heeren aan gemelde zyne*

Ex-

Excellentie wilde deputeeren, ten einde by het zelve niet langer mogt te rug houden. Daar op liet zyne Doorluchtigheid de Vorst Primaat, door zyne Excellentie den Kroons-Groot-Secretaris *Kierski*, de behalven de reeds aan de Landdagen mede gedeelde Propositien, noch byzondere tot dezen Ryksdag ontworpene Voorslagen lezen, en prorogeerde vervolgens deeze Zitting tot den 11 May.

Wanneer dien dag, de op boven beschrevene wyze verzamelde Land-Stenden den Vorst Primaat bekend maakten, op wat wyze de Kroons-Marschalk, de aan hem tweemaal afgezondene Gecommitteerden, eenmaal een weigerend Antwoord gegeven, en ten tweede maal 24 uuren bedenktyd verzogt had; zo raakten de Land-Boden zeer hevig aan 't yveren, en na eenen langen Reedenstryd gevoerd te hebben, namen zy eindelyk het besluit, dat de Overste der Kroons-Groot-Marschalks Wacht, den Heer *Fournier*, immediaat uit den Senaat onder zwaare bedreiging, schriftelyk zoude gelast worden, in den Senaat te verschynen; den Eed van getrouwigheid in handen van den tegenwoordigen Groot-Marschalk van Litthauwen en den Kroon-Groot-Marschalk af te leggen, met zyne Wacht enkel en alleenlyk van dezelve af te hangen, en de gewoonlyke Wachten tot den Ryksdag ordentelyk te bezorgen; het geene ook terstond geschiedde, en in 't werk gesteld wierd &c.

Wanneer de Vorst Primaat wyders voordroeg, hoe hy uit liefde voor het Vaderland, ook aan zyne Excellentie den Kroons-Groot-Veldheer en Castellan van *Cracau*, twee Senatooren afgezonden had, ten einde denzelven daartoe te bewegen zig met dezelve te vereenigen, en in Vrede alles gemeenzamerhand te bevorderen; doch dat daartoe weinig hoop voorhanden was; zo begonden eenige zig te verklaaren, dat men ook nopens de zekerheid der Kroon-Troepen behoorde te raadplegen; doch deze Zitting, alsmede de geëntameerde beraadslaaging, wierd vermits het reeds laat was, tot 's anderendaags verschoven.

Dien dag wierd eene gewigtige Sessie, die van 1 Uur 's namiddags tot 9 Uuren 's avonds duurde, gehouden: in welke de voorige Kroons-Groot-Marschalks-Wacht, wederom de Eere-Wacht hield, en zal dezelve ditmaal by beurt-wisseling met de Groot-Marschalks Wacht van Litthauen houden. Over de eerste der

der jongst gedaane Propositien, betreffende de Bevestiging en Uitbreiding der Roomse Kerk, werd allereerst geredeneerd, waar van egter schielyk afgestapt wierd, vermits, wanneer eenige iets aangaande de enge bepaalingen der Protestanten voorbragten, de Vorst Primaat hun herinnerder, dat in het vervolg van dezen Ryksdag, een byzonder Artykel nopens de Protestanten voorkomen zoude, en alzo maar van de Ryksdags Secretarissen, de Constitutien, die weegens de bevestiging der Roomse Kerk in dit Ryk eertyds zyn te zamengesteld, zouden gelezen worden. Men begon vervolgens over de volgende Propositien, aangaande de zekerheid des Ryks te spreeken, zynde de Kroon-Groot-Veldheer, die nog by aanhoudendheid met deszelfs aanhang afgescheiden blyft, den tegenwoordigen Ryksdag niet voor regtmatig erkennende, de nieuwe Universalien tot eenen anderen Ryksdag uitschryven wilde, het Voorwerp hunne Onderhandeling; waar by dit nog quam, dat aangemerkt hy de Kroons-Troepen commandeerde, het alzo tot zeer treurige onlusten en dadelykheden zou kunnen uitslaan; dat men derhalven op een middel moest bedagt zyn, ten einde zodanige Onheilen te prevenieren. Na veele en hevige Debatten, wierden de Stemmen van wegens den Senaat, door den Kroons-Groot-Secretaris *Kiersski*, en van wegens de Land-Boden, door den Ryksdags-Secretaris *Ogrodski*, opgenomen, vallende het Besluit van 31 Senatoren Stemmen tegen 6, en van 104 Landboden Stemmen tegen 3, hier op uit: Dat van de, onder den band der eenigheid, verzamelde Stenden der Republyk, den Vorst Waywode van Rusland, *Czartoryski*, een Patent als Opper-Bevelhebber der Kroons-Troepen, zou gegeven worden, en dat dezelve van nu voortaan, onder niemands, als zyne beveelen staan, hy ook aanstonds aan alle Bevelhebbers der Regimenten schryven zoude, by verlies hunner Chargen, en onder bedreiging van zwaare straffe, tegens ongehoorzaame, zig immediaat alhier by hem te vervoegen, en zyne beveelen af te wagten. Dit Patent wierd ook terstond uitgevaardigt; van den Vorst-Primaat en den Ryksdags-Marchalk onderschreven, de Vorst Waywode van Rusland overgegeeven, hem over deze nieuwe Bevelhebbers-Plaats den Eed afgenomen, en door denzelven alle de ordres aan alle de Regimenten afgevaardigt. De Zitting wierd hierop tot den 14 uitgesteld.

DUITSCHLAND. Weenen. Alhoewel dit Hof, ingevolge de verklaring van hunne Keizerl. Koningl. Majesteiten, zich met de Poolsche zaken niet bemoeid, houd het zelve echter het oog daar op gevestigd, en ontfangt van tyd tot tyd bericht van 't geen in dat Koninglyk Gemeenebest voorvald.

Berlyn. Men spreekt sterk van eene ophanden zynde reize des Konings naar zyne Majesteits Westphaalsche Staten.

GROOTBRITTANNIEN. Londen. Het Parlement van dit Ryk het welk geprorogeerd was tot den 16 Juny, is nu op 's Konings bevel tot den 16 Augustus (1764) geprorogeerd. De tydingen uit *Noord-America* zyn by aanhoudendheid voordeelig; de laatsten zyn van den 7 May (1764,) en behelzen dat de Ridder Johnson een Vreedens-Tractaat met de vyf Iroquoize Natien gesloten heeft, achtervolgens het welke de Wilden het geheele Land van *Niagara* af, tot boven de groote watervallen toe, aan zyne Majesteit heeft afgestaan; dat ook 400 Indiaansche Bondgenoten verscheidene Dorpen der rebellige hebben afgebrand, hun Vee weggevoerd, en dus genoodzaakt waaren om de vrede te zmeeken.

Ook heeft den Staats-Secretaris deezer dagen een brief ontfangen den Major *Adams*, de Troepen des Konings en der Oost-Indische Compagnie in 't Ryk van Bengalen *en chef* commandeerende, gedagteekend den 20 November 1763, waarin dezelve onder anderen meld: dat zich de Stad *Mongher*, den 11 October desselven Jaars aan de onzen had overgegeven; dat *Pattna* den 6 November daar aan volgende veroverd was; dat de afgezette Nabab, *Cossim Ali Can* na 't gebied van *Soujah Doulah* Vizier des Mogols, had moeten vluchten, en dat men hem aldaar schuilplaats had beloofd, mits hy zyn overig hebbende Troepen congedieerde; zulks men staat maakt, dat de zaken der Compagnie aldaar ten eenemaal op den voorigen voet zullen hersteld zyn.

Den 14 Juny is te St. James een grooten Raad gehouden onder anderen, zo men zegd, over Klagten, die tegen den Spaanschen Gouverneur in de Provincie *Jucatan* zyn ingebragt, om dat hy aan de Engelsen de Vryheid benoomen heeft om Verfhout in de Golf van *Honduras* te hakken volgens de vergunning, hun by het zestiende Artikel van het laatste Vredens-Tractaat verleend: Zedert de maand April 1763 tot in February van dit Jaar had men zulks met toestemming van den Gouverneur onverhinderd gedaan,

daan, maar naderhand vond deze goed dit werk niet alleen aan de Engelsen te verbieden, maar hen ook uit hunne Etablissementen te doen weggaan.

VRANKRYK. Parys. In des Konings Geheime Staats-Raad is de 4 Juny (1764) een uitspraak gedaan over het *Request* van de Weduwe Calas en haare Kinderen, als eischende de Vernietiging van het *Arrest*, den 9 Maart 1762 in het Parlement van *Thoulouse* gegeeven, waar by *Jean Calas*, haar Egtgenoot, ter dood veroordeeld is, als betrapt en overtuigd van een Moord, door hem begaan in de Persoon van M. A. Calas zyn oudsten Zoon: met revisie van het Proces door een zoodaanigen Regter, als het den Koning behaagen mogt te benoemen. De bovengem. Staats-Raad heeft uit meer dan 90 Regters bestaan, en langer dan vier uuren geduurd: De Heer Thiroux de Crosne als Verslagdoender (zynde den 6 Sept. 1762. by den Raad in die qualiteit benoemd) deed een Redevoering van twee uuren, in dewelke hy met geen minder naauwkeurigheid als naauwgezette Order de gantsche Procedure voorstelde: Vervolgens toonde hy op het allerduidelykste de Middelen van Cassatie, dewelke door deeze Procedure wierden aan de hand gegeeven: Waar op men dan het voorsz. *Arrest* van 't Parlement van Thoulouse by meerderheid van Stemmen gecasseerd, herroepen, en vernietigd heeft met al het geen daarop gevolgd is. Men heeft tot Revisie van het Proces benoemd de ordinaire Gedeputeerden van 't Hotell, die ingevolge deze Commissie belast zyn om den grond van deze Zaak te onderzoeken, en eenen, die onschuldig tot straf veroordeeld is, voor altoos te rehabiliteeren. De Hertogen *de Choiseul* en *Praslin*, de Graaf *de St. Florentin*, zoo als ook de Heeren *de Bertin* en de *Laverdy* zyn onder het getal van de Regters geweest; en hebben zig van Versailles na de Raad-Vergadering begeeven, dewelke alhier by den Vice-Cancelier gehouden is. Ondertusschen stemd gantsch Parys dit gegeeven Vonnis toe, en de Goedkeuring is zoo algemeen, dat niemant dezelve durft tegenspreeken: Zoo er iets bekwaam was om de Dame *Calas* en haare Dochters in haaren tegenwoordigen staat eenige Oogenblikken van zuivere Vreugde te doen genieten, zouw het hier door weezen, dat zy een gantsch Volk haar zien geluk wenschen over de Geregtigheid, die men aan haar verschaft.

NEDERLANDEN. Brussel. By een Placaat van Haare Keizerl. Koningl. Majesteit, gedagteekend van hier den 12 Juny 1764, zal in 't vervolg voor inkomende Regten moeten betaald worden op de *Thee* vier Stuiv. per ℔; op de *Koffy* 2 St. en een half per ℔; op de *Cacao* 6 Gl. van 100 ℔, behalven de Regten van Tol en Convoy; zullende voortaan de *Chocolade* van allen Regten van Uitvoer vry weezen.

's Gravenhage. By een Publicatie van hun Ed. Gr. Mog. worden de respective Schouten en Secretarissen van *Ouder-Amstel*, *Nieuwer-Amstel*, *Diemen*, en van alle andere Districten en Ambachten in deeze Provintie, gekwalificeerd, by absentie, beëedigde Perzoonen aan te stellen ten einde het Placaat van Uit- en Invoer van het Rundvee behoorlyk worde geexecuteerd, enz.

Amsterdam. Eindelyk is men hier geraakt tot een zeer aanmerkelyke Verbeetering, in de samenstelling der *Glaze-Verkykers*, en de groote swarigheid te boven gekomen, die de groote *Newton* de zeer vermaarde *Huigens*, *Hartzoeker*, en alle andere der voornaamste Meet-en Gezicht-kundigen, in de Verbreking der Lichstraalen, door de Schifting derzelven veroorzaakt gevonden hebben: Die konst is tegenwoordig zoo verre gebragt, dat de Opening van een *Glase-Verrekykers* of Diameter van het voorwerpglas tot op 20 graaden kan gebragt, de brandpunts afstand van het zelve tot Straal genomen, onder welke bepaaling het zelve een naauwkeurig brandpunt behoud, zeer wel werkende van den As af tot deszelfs uiterste Rand: De kundige liefhebbers zullen hier uit kunnen oordeelen, hoe verre met zo veel Licht, in een naauwkeurig brandpunt, en wel toegepaste Oogglasen, de vergrooting kan werden gebracht: Een diergelyk Werktuig, welkers Voorwerps-glas niet meer dan 5 duimen Brandpunts afstand heeft, werd volgens deeze nieuwe uitvinding tot een Vermogen gebracht, dat meer dan 50 maalen de gezichtshoek vergroot, dat is 2500 maalen vergrooting van het Voorwerp: Deeze Soort van Verrekykers zyn uitgevonden door de zeer kundige Heeren *Jan van Dyl & Zoon*, alhier woonachtig, die de Theorie derzelven *a priori* uitgevonden, in allen deele meetkundig berekend, en door proeven reeds voor veele kundige Oogen bevestigd hebben.

Ver-

Vervolgens brieven van *Rio de Berbice* van den 29 Maart (1764) was de Opstand der Negers aldaar genoegzaam gedempt, meer dan 2600 Slaven hadden zich reeds aan en overgegeven, 53 van de voornaamste Muitelingen waren met de dood gestraft namelyk 16 gerabraakt, 19 levendig verbrand en 18 gehangen; zittende noch een groot getal Booswichte gevange, die ook hunne verdienden loon staan te ontfangen, onder dewelke zich bevond, het tweede Opperhoofd der Rebellen, hebbende het eerste Opperhoofd zich zelfs om 't leven gebragt, om niet in de handen der krygslieden te vervallen, enz.

Magistraturen en Amptenaren.

De Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Johan Wilhem Parker*, is aangesteld tot Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer van Zeeland in de plaats van wylen Jonkheer Jan van Borssele enz. enz.

De Heer Mr. *H. van Marle*, is aangesteld tot Commis van 's lands Magazynen te *Campen*, in plaats van deszelfs Vader de Heer Mr. Barend van Marle, die daarvan vrywillig afstand heeft gedaan.

Tot ontfanger van de Gemeene Lands-Middelen over de Stad *Delft*, en de Ressorte van dien is aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Franc van der Burch* Reyersz. Heer van Spieringshoek en de Made, Raad en Regeerend Schepen der voorsz. Stad; als mede

Tot Ontfanger der gem. Middelen over de Stad *Schiedam* en de Ressorte van dien de Heer *Cornelis Voogd*, Bailliuw en Schout dier Stad.

Tot Schepenen der Stad *Oudewater* zyn aangesteld de Ed. Achtb. Heeren: *Carel Jansz. van Wyngaarden*, *Cornelis Doelen*, *Heindrik Admiraal*, *Willem van Veen*, *Cornelis de Jong*, *Dirk van Blydestein*, *Theodorus Costard de la Moraisiere*, T. M. Zoon; en tot Schepenen Commissarissen over 's Lands gemeene Middelen, de Heeren *van Wyngaarden*, *Doelen en de Jong*.

De Heer Mr. *Josias Johan Hubrecht*. is door de Heeren Curatoren, Rector en Assessooren aangesteld tot Secretaris van 's Lands Universiteits-Vierschaar te *Leyden*, in plaats van den Heer Mr. N. van Leeuwen.

Zyne Doorl. Hoogheid *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Kapitein.	James Maeghie in 't Regiment Schotten van	*Stuart.*
Kap. Com.	John Watson - - - - - - - - - -	
Kap. Com.	W. A. Nahuis - - - - - -	*Holstein Gottorp.*
Luitenant Effect.	C. van Hern - - - - - - - - - - - - - -	
Luitenant.	Godfried Fabricius - - - - - - - - - - - -	
Vaandrig.	Johan Philip Elllinkhuysen - - - - - - - - - -	
Kapitein.	Juste Constant - - - - - -	*Sturler.*
Luitenant.	Frans Christoph. Frese - - - -	*Nassau Orange.*
Sous Luitenant	Johan Adam Winter - - - - - - - - - -	
Vaandrig.	Frederik Philip Weisbrod - - - - - - - -	

Vaan-

Vaandrig.	Hartlof van Schellebeek - - - -	*Kinſchot.*
Brigadier Sup.	Alex. Philip van der Capelle - - -	*Gardes die Corps*
Luitenant.	Charles Stuart - - - - - -	*Majoribanks*
Sous Luit.	Aneas Mackay - - - - - - - - - - - -	
Vaandrig.	James Macky - - - - - - - -	
Sous-Luit.	Hans Hendrik van Herzel.	*Zwits. Gardes.*
Kapt. Ingen.	J. F. Schouſter,	
Kap. Luit. Ing.	Johan Schrader	
Luit. Ingen.	C. Rauwz.	
Extr. Ingen.	Bernard de Roy van Wiekhem.	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 27 May overleed te *Veere* de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Anthony Jacob Marinuſſen*, Schepen en Raad dier Stad.

Dit Jaar zyn ter Haringvangſt vertrokken 106 Schepen en 13 Jagers; naamlyk van Vlaardingen 71 Schepen en 9 Jagers, daar van een direct uit zee op Hamburg; van *Maasſluys* 14 Schepen en 4 Jagers; van *Delfshaven* 9 Schepen; van *Rotterdam* 6 en van *Schiedam* 6: dus in 't geheel uit de *Maas* meer dan in 't jaar 1763, 17 Haringſchepen en 2 Jagers.

Ook zyn in dit Jaar (1764) ter Visvangſt na *Ysland* vertrokken, of vertrekken van tyd tot tyd 43 Schepen.

Van het Noorder-Kwartier zyn desgelyks ter Haringsvangſt vertrokken, 54 Schepen en 4 Jagers, als 40 Schepen en 4 Jagers van *Enkhuyſen*, waar van een direct uit zee op Hamburg, en 14 Schepen van de *Ryp*.

Den 7 Juny heeft de Doorl. Vrouwe *Sophia Carolina Chriſtiana Henrica*, Geboorene Markgravin van *Brandenburg-Culmbach*, Vorſtinne Douariere van *Ooſt-Vriesland*, het tydelyke met het eeuwige, in den Ouderdom van ruim 57 Jaren, afgewiſſeld.

Op Donderdag den 14 Juny (1764) namiddags ten 3 uuren ontſtond brand binnen *Amſterdam* op de Haerlemmerdyk by de buiten Brouwersſtraat, in de zogenaamde Hoogduitſche Apotheek, door het ſtooken van brandende ſtoffen op de plaats, waar door de Kleederen van des Apotheekers Huisvrouw in de vlam geraakten terwyl zy uit het Prieel in huis wilde vluchten, en zy om 't leven geraakte; de man en de Knecht zyn aan hunne aangezichten en handen beſchadigd, edoch de Vlam ſchielyk gebluſcht geworden.

Den 15 dito overleed t' *Amſterdam* in 't 58ſte Jaar zyn 's ouderdoms, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Mr Nicolaas Geelvinck*, Oud-Burgemeeſter dier Stad, Heere van Caſtricum, Vryheer van Bakkum, Ambachtsheer van Mynden en beide de Loosdrechten. enz.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Conſiſtorie deezer Gemeente ſtaat gehouden te worden op Woensdag den 4 en 18 July onder Voorzitting van Do. *H. van Garél.*

SCHIEDAM. Het was op Zondag voormiddag den 24 Juny (1764), dat deeze Gemeente het lang gewenſcht geluk heeft mogen genieten, om

om hunnen geliefden Leeraar, de Wel Eerw. en geleerde Heer FRANS MUNNIKHUYSEN, aan haar te zien en te hooren voorstellen, door de Wel Ew. en geleerde Heer PAULUS WESLING, geliefd Leeraar by onze bloeyende Gemeente te *Rotterdam* (daartoe van de Kerken Raad deezer Gemeente eerbiedigst verzocht en gunstig toegestaan); zyn wel Eerw. predikte uit Hebreen 13. vs. 17. *Zyn uwen Leeraaren geboorzaam en volgt hen: want, zy waken voor uwe Zielen: als die reekenschap daarvoor geven zullen: op dat zy 't met vreugde doen; en niet met zuchten; want, dat is u niet goed.* Vooraf wierd gezongen Psalm 84, en na de Predikatie het 4. 7. 8 en 9 Vers uit Psalm 132.

Des namiddags heeft onzen Geliefden Leeraar desselfs Intree-Leerreden in deeze Gemeente gehouden, predikende uit Romeinen 10 vs. 16. *Maar zy zyn niet allen 't Euangelium geboorzaam: Want Jezaias zeide Heere wie geloofd onze prediking?*

Voor de Predikatien is gezongen Psalm III en het 78 Lied na de Predikatie het 33. vers uit Psalm 119.

Hunne Wel Eerwaardens hebben niet alleen, aan deeze in rust herstelde Gemeente; maar ook aan de talryke menigte, welke ter bywoning van deezen plechtigen dag, van *Amsterdam*, *Rotterdam*, *Delft* en andere Plaatzen, waren toegevloeid, een algemeen genoegen gegeeven.

Van 's GRAVENHAGE is nog geen nader bericht.

Vervolg van de Opkomst *der* Lutherſche Gemeente *te* Culenburg ziet Maart IIde stuk laastleden bladz. 118).

JOHAN BAANDGOF, als Hofprediker van Graaf Philip Theodoor den laatsten May 1640, en heeft den zelven dienst alhier waargenomen tot 1664 in welken Jaare de zelve is overleden en in zyn plaats beroepen

BALTHAZAR JOHAN PICHTEL, op den eersten Decemb. 1664, die in 't Jaar 1665, of 1667 van hier beroepen is na Leiden, is op Paasschen 1667 wederom beroepen.

VALENTYN KLEIN-SMIT, dewelke om zyne bezondere bequaamheid door Hertog Ernst van Saxen Heilburg tot Superintendent in zyne Landen wierd bevordert, en in deszelfs plaats quam zyn Broeder, die beroepen wierd 1680 genaamt:

JOHANNES KLEIN SMIT een man van ongemeene gaven, dog wierd in den Jaare 1686. door den Vorst van Waldek beroepen na Corbach, tot Consistoriaal Raad en Superintendent des Graafschaps Waldek; in zyne plaats quam 1686.

GEORG FREDERIK MITSEN beroepen van Maastricht; de welke met onvermoeiden yver het Leerraarampt alhier heeft waargenomen omtrent de vyftig Jaaren; is overleden den 3 September 1736, oud zynde 82 Jaaren, Johannes Kloekhof heeft een Lykreede over hem gehouden uit Pf. 17 v. 15 in den Jaare 1724 wierd hem zyn Zoon.

CAREL OTTHO MITSEN, als adjuntus toegevoegt met belofte van Sur-

Survivantie dog hy wierd nog by 't Leven van zyn Vader in 't Jaar 1731 als ordinaar Leeraar beroepen tot Rotterdam, dus wierd in 't Jaar 1733 den ouden Leeraar toegevoegt

JOHANNES KLOEKHOF beroepen van Zutphen de welke ook in den Jaare 1763 na het overlyden van den ouden Leeraar, den Prediktdienst, met genot van 't volle Tractement alleen heeft waargenomen, en is overleeden in 't Jaar 1757.

LUCAS REEDER werd van Hoorn beroepen en den 5 Maart 1758. door Balthazar Kloekhof, Predikant tot Utrecht bevestigd, predikende voordemiddag over Ezechiel 3. v. 17-19, en de Bevestigde namiddags over 1 Cor. 4. v. 1. 2. dewelke aldaar heeden nog arbeid in des Heeren Wyngaard.

In de Provintie Gelderland.

In deeze Provintie is mede het Ligt van de gezegende Reformatie al vroeg door gebreken, 't welk genoegzaam te kennen geven de bloedige Placcaten en wel in 't bezonder dat van Carel van Egmond, die zo bitter Paapsch was, dat hy te Aarnhem 1529 een Placaat liet uitgeven, waar in hy zeide, dat hy niet alleen aan goederen, maar ook aan Leven de gene zoude straffen, die zig ondernamen van den nieuwen Godsdienst alleenlyk te spreeken, ook liet hy den Cappellaan te Arnhem met andere Godsdienstige Mannen en Vrouwen grypen, onderzoeken, zommige Verdrinken, zommige onthalsen, de andere uitbannen, en eindelyk de boeken der Evangelische verbranden. Verder te zien by A. Paauw. Europâs Lutherdom Pag. 294 tot 296. na de Hervorminge toen de Gereformeerden de overhand kregen ging het in deeze Provintie ook zo toe, als het op andere plaatsen ging. De opregte beleiders, die om geen Wereldsche inzigten met den groten hoop gingen, moesten als ballingen overal omswerven, in stilte hunne Godsdienst verrigten, terwyl zy het niet mogten doen, hielden zy; hunnen vergaderingen in verborgene hoeken en schuilwinkels, dan eens tusschen de Zandbergen, dan in de Zuip, dan eens in het monnikhuiser Bosch en elders daar zy dogten veilig te zyn en van niemand verspied te zullen worden. Maar de nette tyd wanneer de Luthersen binnen Arnhem hunne Kerk gebouwt hebben, en wanneer zy Vryheid van de Hooge Overheid verkregen hebben, laat zig niet net bepalen; maar naar alle waarschynlykheid is tusschen den Jaare 1650 en 1656 van de Luthersen gekogt de Herberg den Bontenburg genaamt, staande aan de Koornmarkt, by de Duizendsteeg, daar van hebben ze laten maaken hunne Kerk: om de minste kosten hebben zy het gantse oude gebouw laten staan, zo als het stond, en slegts eenige middelmuuren weggeslagen, om een ruim vertrek te krygen, het welk zy, om wat meer volk te bergen, hebben vergroot met een klyn gaanderytje, laag van verdiepinge: boven de Kerk waaren nog wel twee Zolders boven malkanderen, die ze verhuurden voor Tabak Zolders, maar in 't Jaar 1702 is de eerste

Eerste Zolder in 't midden geopent en een groot vierkant gat daar in gemaakt, met Leuningen omringt om dat 'er rondom nog meer volk zoude konnen zitten, het welk geschied is, om dat ter dier tyd een groot Guarnizoen in Arnhem lag, te weeten, van Deense, Luhnenburgse en Anspagse Regimenten, waaronder het Krygsvolk meest Luthers was, ook zou de Kerk voor deezen gepronk hebben met een fraaye Predikstoel; maar dat Lutherseu nog geen vrye oeffeninge van Godsdienst hebbende, daar van zouden zyn berooft geworden, welke Predikstoel gestaan heeft of nog staat in zekere Kerk op een dorp niet verre van Arnhem gelegen; na welken tyd de Voorstanders een flegte vierkante Predikstoel hebben laten maken van vuuren of greenen hout bruin geverft; dog omtrent in den Jaare 1716 is die flegte Predikstoel weg gebroken en zeer fraye, die de gantse Kerk vercierde, in desselfs plaats gezet.

Maar door Gods goedheit, en door milde giften van vrome Zielen, en met vergunning der Hooge Overheid heeft het de Lutherse Gemeente in Arnhem, zo ver gebragt, datze een heele nieuwe Kerk hebben laten bouwen. Welk nieuw gebouw op den 26 Mey 1737 op Zondag plegtig is in gewyd, des Voordemiddags door den ouden Heer Johan Hendr. Rensing, Predikant ten dier tyd van dezelve Gemeente, nemende tot zyn Text Joh. 10 vs. 22. 23. ende des namiddags door Jacobus Boon Predikant der Lutherse Gemeente te Amsterdam, wiens Text was Exod. 20. v. 24. de laatste periode van 't vers. *(Het vervolg hier na)*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 17 *May* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 17 May.

't *Kind* van Cornelis Styger W. K.

Vrydag den 18 dito.

't *Kind* van Isaac Antoni Soetens N. K.

Zaturdag den 19 dito.

Agatha Mugge E. Y. K.

't *Kind* van de Heer Jan Hebenstreyt. L. O. K.

't *Kind* van Willem Best. O. K.

Dingsdag den 22 dito.

Marie Josephe de Borquemans. L. K. H.

't *Kind* van Johannes Limberg L. O. K.

't *Kind* van Arnoldus de Rave. N. K.

Woensdag den 23 dito.

George van Marselis. N. K.

Nicolaas Danser. O. K.

Jacob Philips L. K. H.

Abraham Grasper Zoon van Jan Grasper Bernardsz.

Elisabeth Duhard Huisv. van Jacob le Jolle, Junior. W. A. K.

't *Kind* van Jan Julius Hummel. N. K.

Donderdag den 24 dito.

Hendrik van Alphen. N. K.

Hendrik Roosenbergh. O. Z. K.

Joost Vos O. K.

Anna Maregreta le Roy, Huis en Kraamvrouw van Jan Balthaser Hulscher. A. K. H.

't *Kind* van Daniel Winter. N. Z. K.

Vrydag den 25 dito.

Pieter de Vries, *Scheepstimmerman.* K. K. H.

Joanna van den Berg *Begyntje.* E. N. K.

Saturdag den 26 dito.

Godefried Pieterzon *Schoolmeester* O. Z. K.

't *Kind* van Arend Vollenhoven Z. K.

't *Kind* van de Heer en Mr. Daniel van Hoorn *Secretaris van den Heere Hoofd Officier.* O. K.

't *Kind* van Dirk Elders. L. N. K.

Sondag den 27 dito.

David Heynen. A. K. H.

Geertruy Birkhooven Wed. Albert ten Sliethoff. A. K. H.

Marretje van den Berg Huisv. van Willem Janse Latoer. K. K. H.

Maandag den 28 dito.

Jan Roosz, *Shiemakers Baas.* K. K. H.

Maria Augier Wed. Pierre Mortier. W. A. K.

Henderyetta Anna Scholten Huisv. van Rudolph Willem Leseman. L. O. K.

Dingsdag den 29 dito.

Willem Sluyter N. K.

Samuël Janvier. N. K.

Sixtus ten bergh oudste Zoon van Jan ten Bergh. Z. K.

Alida Broekhuysen Laast Wed. Cornelis Uding. Z. K.

Treyntje Staal Huisv. van Cornelis Nieuwout. N. Z. K.

't *Kind* van Ferdinand Sundorf. O. K.

't *Kind* van Christoffel Scholté. N. Z. K.

Woensdag den 30 dito.

Johanna Asschenbergh Wed. Jan ten hove. O. Z. K.

Lowisa Sarlotta Olevier Wed. van Christoffel Hoppenstok. L. K. H.

Johanna Neef Huisv. van Jacob Janze Ligtendag. N. O. K.

Margreta de Raadt dogter van Jacobus de Raadt. W. K.

Maria Margaretha van Weli behuwd Dogter van Wylen Christiaan Swaanhuysen. N. Z. K.

't *Kind* van Antony van Amburen. O. K.

't *Kind* van Jan Burgmeyer. L. N. K.

Donderdag den 31 dito.

Isaak de Vries, *Scheepsboorder.* K. K. H.

Jan Kreuger. A. K. H.

Augustus Liberigh Geurs. *Lit uit de Broederschap de verbeterde Eendragt.* L. K. H.

Catrina Roelofs Huisv. van Jan Bosman. A. K. H.

Grietje Frankevelt Huisv. van Reynier Scheepen. W. K. H.

Fredrikje Ryns Huisv. van Albert Bartels. K. K. H.

Alida Raatman laast Wed. van Carel Byon. L. K. H.

Johanna van der Heyde Wed. Albert Schutte A. K. H.

Vrydag den 1 Juny.

Jan van der Vogt. Z. K.

Anthony Grave Jongste Zoon van wylen Cornelis Grave. L. N. K.

Alida ter Baar Laast Wed. Jacobus Bloemendaal N. K.

Christina Aartsen Huysv. van Isaac van de Velde. A. K. H.

Saturdag den 2 dito.

Hendrik de Bruyn. W. K.

Vincent Karel Koning zoon van Daniel Willem Koning. W. K.

Jannetje Janse plank Wed. Steven vermeulen. W. K.

Christina Robberti Wed. Gerardus van der Last. N. Z. K.

Jannetje Willemina Ketjen Huisv. van Anthony van Heteren. Z. K.

't *Kind* van Willem van Delden N. Z. K.

't *Kind* van Hendrik Piera. Z. K.

Sondag den 3 dito.

Stoffel van den Burg, *Lit uit de Broederschap van de verbeterde Eendragt.* A. K. H.

Simon Bennikdam. A. K. H.

Harmen Rubusch L. K. H.

Aaltje van Wassenberg Huysv. van Hendrik Bierman. A K H.

Eliesabet Neutin Huisvrouw van Adrianus de Vos. L. K. H.

Maandag den 4 dito.

Sara Lemmers Huisv. van Francois Lentfrinck W. K.

Cornelia Warmink Huisv. van Pieter Quak. O. O. K.

Ding-

Dingsdag den 5 dito.
Paulus Dorsman Essaieur. N. Z. K.
Dirk de Bruyn. E. Y. K.
Jan Blankvoort *Mr. Glasemaker en Schilder*. W. K.
Barend van Beek *Mr. Koekebakker*. E. N. K.
Cornelis van Wieringen. A. K. H.
Catharina Maria Burgert Huisv. van Michiel Weyscherber. N. K.
Alida Snoekaart Huisv. van Adam Kors. A. K. H.
Anna Christina Margareta Suurman Dogter van Willem Suurman. K.K.H.
Woensdag den 6 dito.
Jan Kroese *Scheepstimmerman* O. O. K.
Christiaan Fredriks Ladeweg. L. K. H.
Gerrit Meyns, *Bierdrager*. A. K. H.
Wynanda Heyman Wed. Fredrik Coelman. N. K.
Angeneta Varenhorst Huisv. van George Eerdewyn Koek. L. O. K.
Maria Smits Huisv. van Hendrik Meyboom. K. K. H.
Heyltje Obbens. K. K. H.
't *Kind* van Hendrik Storm. L. O. K.
Donderdag den 7 dito.
Pieter van Santen. Z. K.
Hendrik Crommenie *Makelaar*. W. K.
Johannes Nicolaas Sinderman. W. K.
Jacob de Ruyter. Mr. *Zyl, naalde maker*. L. N. K.
Coenraat Schreuder. K. K. H.
Anna Oosterhoorn Wed. Arend Roeggaar. N. O. K.
Johanna Maria Mol Wed. van Pieter Manché. L. K. H.
Vrydag den 8 dito.
Pieter Broman, *Schipper in dienst van de Edele Heeren Bewindhebberen der Oost-Ind. Comp. ter kamer Amsterdam*. L. N. K.
Fredrik de Leeuw *Gildeknegt van 't fruytkopers Gild*. W. K.
Jan Hagemeyer oudste Zoon van wylen Cornelis Hagemeyer. O. K.
Engelina Vink Wed. van Pieter Sikkel. W. K.
Catharina Ebbink Wed. van Frans Ferbeek. Z. K.
Margaretha Nieuwmans Huisv. van Pieter Somerhuysen L. N. K.
Saturdag den 9 dito.
Marretje Vollenhoven Laast Wed. van Jan van der Kade. N. Z. K.
Johanna Smit Huisv. van Egbert van Hierden. K. K. H.
Bregitta Huysman Huisv. van Gerrit Fleskens. N. K.
Aagie Houtevaal Huisv. van Klaas van den Treyn. Z. K.
Grietje Tames Huysv. van Douwe de Haan. L. K. H.
Catharina Elisabeth Blanke oudste dogter van Reynier Blanke. N. O. K.
Sondag den 10 dito.
Hendrik Schaap. N. K. H.
Maria Werkentyn Wed. Robbert de Lange. K. K. H.
Roelofje van der Stoom Huysv. van Abram du Mary L. K. H.
Maandag den 11 dito.
Elisabeth Wolters Wed. van Jan Smit A. K. H.
Catharina Kitz Wed. Roelof Pieterse Warnars. K. K. H.
Dingsdag den 12 dito.
Jan van Leeuwen. N. Z. K.
Hendrik Hoffham. O. K.
't *Kind* van Lambertus Nicolaas Klaauw W. K.
Woensdag den 13 dito.
Jacobus de Lavoyé W. K.
Harmen Naber *Mr. Kleeremaker*. O. K.
Jan Pieter Kuyper. A. K H.
Agnes Waeywel. N. O. K.
Johanna Roskam Huysv. van Joannes Capuyns L. K. H.
Marretje Martens van de Raadt Huysv. van Willem Janze Buys A. K. H.
Donderdag den 14 dito.
Pieter de Haas. W. K.
Thomas Anne Douthwait. O. K.
Nicolaas Sterk. *Mr. Koekebakker*. N.O.K.
Christiaan Heggers. O. K.
Tobias van den Berg. L. K. H.

Jan de Man. L. K. H.
Willemina Wolswinkel Huysv. van Johannis Koopstaak. L. K. H.
Engeltje Stoutenburgh *Bejaarde Dogter* L. K. H.

Vrydag den 15 dito.

Jan Overmars. O. K.
Johanna Jager Wed. Do. Johannes Junius *Bedienaar des G. W. alhier* O. K.
'*t Kind* van Jan van Noorle. W. K.
'*t Kind* van Jan van Hondeyker. L. O. K.
'*t Kind* van Joost van Sjoenes. O. Z. K.

Saturdag den 16 dito.

Jan Abraham Ridderhuys. W. K.
Dirk Auxbrebis. N. K.
Pierre Chaillé W. A. K.
Marike Le Febvre. N. O. K.
Maria Hesther Croock Wed. van Gybland Lynslager *in leeven Capityn ter Zee ten Dienste deser landen* Z. K.
'*t Kind* van Barent Donselaar. O. O. K.
'*t Kind* van Abraham Salm. E. Y. K.
'*t Kind* van Christiaan Maas. L. N. K.
'*t Kind* van Abraham Torenburgh. N. K.

Sondag den 17 dito.

Simon Pasteor. K. K. H.
Grietje Kerkhof. N. K. H.

Maandag den 18 dito.

Coenraat Le Febvre. E. Y. K.
Jan Bosch. N. K.
Jan Hendrik Stork, *Mr. Kaarsemaker.* L. O. K.
Margrita van der Meer: eenigste dogter van Henricus van der Meer. W. K.
Suzanna Roberta Hoog Huisv. van Casper Omstede. L. K. H.

Dingsdag den 19 dito.

Daniel Catel. W. A. K.
Adrianus Schulier. E. N. K.
Willem Nieuwenhoff. N. K.
Elsje Ellerman Wed. Melgert Grifte. L. O. K.
Clara Agneta Geselschap Huisv. van Carel Clemens Elias Engelbronner. E. Y. K.

Woensdag den 20 dito.

Mr. Nicolaas Geelvinck *Heere van Castricum &c. Oud Burgemeester.* N. K.
Jan van den Bey. L. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 4 *Juny* 1764, geveyld:

Amstel (*B. Tideman*, *J. Breers* en *G. Scholten*, Een Hofstede, genaamt Wel te Vreeden, met deszelfs Huismans Wooning, Stalling en circa twintig Morgen Land, in een Koop, in de ronde Hoep aan den) onder de Geregte van Ouderkerk, schuins over de Weterings Brug. *f* 7200, in slag *f* 800, opgehouden.

Amstel Hoep (Dezelve, Een Boere Bruyker, Huismans Wooninge, genaamt) gelegen als vooren, over de Swaluwe Buurt, groot circa 22 Morgen *f* 4050, in slag *f* 500, verkogt.

Baangragt (*D. van Schorrenberg*, *J. Roose*, *P. Poursoy de Jonge*, *B. Stemberg*, *H. Volkmar en H. A. Hegeman*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Angeliersgragt en Kromme Tuinstraat. *f* 1475, verkogt.

Baangragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) agter het hoekhuys van de Tuinstraat. *f* 975, in slag *f* 50, verkogt.

Boomdwarstraat (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, op de N. W. hoek van de). *f* 4275, in slag *f* 20, verkogt.

Buikfloot (*N. Bremer*, *C. van Ophoven* en *H. H. Hageman*, Een Plaisier Plaats, met zyn Huyzinge, Lootsen, Somer en Thuin Huyzen, mitsgaders twee Kampjes, Weiland, te) aan de Oostzy, zoo voor aan den Dyk, als agter aan de Binnenweg. *f* 1450, in slag *f* 50, opgehouden.

Egelantierstraat, *D. van Schorrenberg*, *J. Roose*, *P. Poursoy de Jonge*, *B. Stemberg*, *H. Volkmar* en *H. A. Hegeman*, Een Huis, Stal en Erve, in de) tusschen de Baangragt en Madelievestraat. *f* 850, in slag *f* 30, verkogt.

Eoo-

Foely Dwarstraat P. de Hoen en J. Lafrens, Een Huis en Erve in de) N. Z. in de St. Michiels Gang. *f* 700, in slag *f* 20, verkogt.

Foely Dwarstraat (Dezelve, Een Huis en Erve in de) naast het bovengemelde Perceel. *f* 875, in slag *f* 10, verkogt.

Grafsteede *D. van Schorrenbergh*, *J. Roose*, *P. Poursoy de Jonge*, *B. Stemberg*, *H. Volkmar* en *H. A. Hegeman*, Een) in de Oude Kerk, in 't Vrouwe Koor; de 9de Laag. No. 84 *f* 200, in slag *f* 6, verkogt.

Haerlemmerstraat *D. Loofs*, *H. Moens* en *P. van der Biet*, Een Huis en Erve, op de) zuydzy, het zevende bewesten de binnen Oranjestraat. *f* 3050. in slag, *f* 900. verkogt.

Jan Hansen Pad (*Willem Ebbenhorst*, Een Sterkwaater Branderye en Salpeeter Raffinaderye, genaamd den Blaauwehelm, met zyn Huyzinge, Pakhuizen, Lootsen, Tuinen en Erve, aan het eynde van het) onder Nieuwer Amstel, alles in een Koop. *f* 4500, in slag *f* 500, opgehouden.

Kattenburg (*B. van Bellekom* en *A. Noteman*, Een Huis en Erve, op) in de Groote Straat. *f* 1200, in slag *f* 350, verkogt.

Keizersgragt, (*D. Loofs*, *H. Moens* en *P. van der Biet*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Hartestraat en Westermarkt Sluis. *f* 14200, in slag *f* 1300, verkogt.

Noordermarkt (*P. de Hoen* en *J. Lafrens*, Een Huis en Erve, op de) benoorden de Angeliersgraft. *f* 4950, in slag *f* 50, verkogt.

Palm Dwarstraat (*D. van Schorrenbergh*, *J. Roose*, *P. Poursoy de Jonge*, *B. Stemberg*, *Hermanus Volkmar* en *H. A. Hegeman*, Een Huis en Erve, aan de Oostzy, van de) *f* 850, verkogt.

Raampoort (*B. de Bosch Jeronimusz.*, Een Thuyn en Huyzinge, genaamd Loov Ryk, buyten de) op het Wenslouwer Padt. *f* 1025, in slag *f* 10 verk.

Slootstraat (*D. van Schorrenbergh*, *J. Roose*, *P. Poursoy de Jonge*, *B. Stemberg*, *H. Volkmar* en *H. A. Hegeman*, Een Huis en Erve, in de) *f* 800, in slag *f* 30, verkogt.

Tichelstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) O. Z. *f* 2330, in slag *f* 1, verk.

Tuinstr. (Dezelve, Een Huis en Erve, nevens een Agterhuis, in de) N. Z. *f* 1000, in slag *f* 10, verkogt.

Utrechtse Dwarsstraat, (*J. Schreuder*, Een Huis en Erve, in de) tusschen dito Straat en Amstel, daar America boven de Deur staat. *f* 2025, *f* 30, verk.

Utrechtse Dwarsstraat, (Dezelve, Een dito, in de) naast bovenstaande, daar Africa boven de Deur staat. *f* 2050, in slag *f* 40, verkogt.

Vinke en Binnen Oranjestraat (*M. Kley*, Drie vierde Parten in een Huis en Erve, op de hoek van de) *f* 3000, in slag *f* 2000, verkogt.

Warmoesstraat (*D. Loofs*, *H. Moens* en *P. van der Biet*, Twee Huizen en Erven, het eene in de) op de Noorderhoek van de Niesel, en het andere daar agter in de Niesel. *f* 6000, in slag *f* 425, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 18 *Juny* 1764, geveyld.

Agtergragt (*J. Campen*, *J. J. Lindeman*, *J. Slebes Hendriksz.*, *J. Roose* en *G. de Roy*, Een Huis en Erve, op de) over de Ossenmarkt. *f* 800, in slag *f* 45, verkogt.

Amsterveense Weg, (*C. Hoeneker* en *C. Twisk*, Een Hofstede, genaamd de

Geele Klok, met zyn Huizinge, Boerdery &c. alles in een koop, op de) de tweede Plaats verby de Roomse Kerk. *f* 10600. in flag *f* 400, verkogt.

Angelierstraat (*N. Bremer*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 1650, in flag *f* 500, verkogt.

Buiten Brouwerstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Oostzy. *f* 4500, in flag *f* 60, verkogt.

Dirk-van-Hasseltsteeg (*C. Coopman* en *H. Mol Anthoniesz.*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy. *f* 2800, in flag *f* 550, verkogt.

Elandsgragt (Dezelve, Een Suyker Rafinadery, Woonhuis en Erve, genaamt het Lam, op de) Noordzy *f* 15000, in flag *f* 250, verkogt.

Elandstraat (*P. de Hoen*, Vier Huizen en Erven, in een Koop, in de) Noordzy, in de Dantwyker Gang. *f* 1425, in flag *f* 75, verkogt.

Elandstraat (*J. Campen*, *J. J. Lindeman*, *J. Siebes Hendriksz.*, *J. Roose* en *G. de Roy*, Een Huis en Erve, in de) by de Haazestraat. *f* 2725, in flag *f* 600, verkogt.

Engelse steeg (*P. de Hoen*, Een Huis en Agterhuis en Erve, in de). *f* 4400, in flag *f* 100, verkogt.

Foelystraat (*A. Becu*, *Charlesz.*, Een Huis en Erve in de). *f* 1425, in flag *f* 50, verkogt.

Heeregragt (*C. Hoeneker*, *A. van Niel Cornelisz.*, *W. Stroobant* en *J. Smit*, Een Huis met zyn Thuin en Stalling, op de) het vyfde huis beoosten de Utrechtsestraat. *f* 60000, in flag *f* 1000, opgehouden.

Hoedemakers Pad, (*C. de Mikker* en *J. Kwikx*, Een Thuin en Huizinge, op het) daar myn Lust is Rust boven de deur staat. *f* 1950, in flag *f* 45, opgehouden.

Janstraat (*P. de Hoen*, Een Vierdepart in een Agterhuis en Erve, in de St.) Noordzy. *f* 500, in flag *f* 3, opgehouden.

Kerkstraat (*C. Coopman* en *H. Mol Anthoniesz.*, Een Huis en Erve, in de) Oostzy, agter het Hoekhuis van de Weesperstraat. *f* 1750, in flag *f* 60, verkogt.

Munnikkestraat (*J. Campen*, *J. J. Lindeman*, *J. Siebes Hendriksz.*, *J. Roose* en *G. de Roy*, Een Huis en Erve, in de). *f* 4000, in flag *f* 300, verkogt.

Muyderberg (*J. Schoonhoven*, *C. Twisk* en *Adrianus Molleman*, Een Hofsteede, genaamt Berg Lust, met zyn Huizinge, Stallinge &c. geleegen te). *f* 3050, in flag *f* 1100, verkogt.

Princen Eiland (*C. Hoeneker*, *A. van Niel Cornelisz.*, *W. Stroobant* en *J. Smit*, Een dubbelt Pakhuis en Erve, met een vrye Wal daar voor, waar op drie Lootsen, op 't) by de Brug. *f* 9600, in flag 1200, opgehouden.

Rozegragt (*C. Coopman* en *H. Mol Anthoniesz.*, Een Zuyker Rafinadery genaamd de Son, op de) Zuidzy. *f* 2800, in flag *f* 1600, verkogt.

Slooter Binnen Polder (*C. Hoeneker*, *A. van Niel Cornelisz.*, *W. Stroobant* en *J. Smit*, Eenige Campen Weyland, groot circa 12 morgen, 69 roeden en 90 voeten, in de) aan de Nootweg, by het eerste Tolhek. *f* 2800, in flag *f* 1300, opgehouden.

Slooterdyker Meer *C. de Mikker* en *J. Kwikx*, Een Plaisier Plaatsje, genaamd Haas en Haven, met zyn Huyzinge, Stallinge &c. buiten de Haerlemmerdyk, in de). *f* 1200, in flag *f* 200, verkogt.

Weesperstraat (*C. Coopman* en *H. Mol Anthonisz.*, Een Huis en Erve op de) Oostzy, agter het Hoekhuis van de Kerkstraat. *f* 3050, in flag *f* 50, verkogt.

REGISTER,

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
ZESTIENDE DEEL.

DE

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERKNIEUWS *der*

LUTHERSCHE GEMEENTENS

deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

SEVENTIENDE DEEL.

AGT STUKKEN,

Van July tot December 1764.

Met Kunst Plaaten opgehelderd.

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK,

Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1764.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JULY 1764.

vervolg der MEMORIE

van den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Tegen den Kapitein

JAN HOEUFFT.

" *Dat zyn Schip Hilversbeek driemaal is aan den grond geraakt; ter plaatsen en op den tyde waar en wanneer den Ondergetekende niet hadde directie van het stillen der courssen*, &c. maar daar op moet de Ondergeschreven, tot opheldering, als noch remarqueren:

Dat een Loodsman wel moet verantwoorden voor den Tyd in welken hy naar de Droogte toezeild, en voor de Cours die hy op Merken, Baken, Tonnen, enz. neemt, om Ondiepten, Zandbanken, en Klippen mis te zeilen; maar dat altoos voor rekeninge van de Capiteins, of Commandanten van de Schepen blyft, de manœuvres van het Schip te ordonneren, waar mede de Loods niets te doen heeft; en wel zodanig, dat als de Loods ietwes zegt, dat NB. gedaan *moet* worden, als Cours veranderen, wenden, draajen, ankeren, *onder zeil gaan*, *zeil meerderen of minderen*, de Commandanten van de Schepen verplicht zyn, zulks aanstonds te verrichten, als mede wel te verzorgen, dat een bekwaam Stuurman de Diepten van de Gronden wel peilt: want zo daar in het geringste manqueert, staat de verantwoording voor den Commanderenden Officier, en de Loods blyft buiten schuld van alle ongelukken.

Twee zaken komen hier dan principaal in opmerking, nopens het gene tot verantwoording van een Commanderenden Officier, en 't geen tot verantwoording van den Loots is, en die zyn:

1. *Onder Zeil gaan, Zeil meerderen of minderen*, is voor rekening van den Loots, om naar het Zeegat toe te zeilen.

2. Onder de Manœuvres die behoren ter verantwoording van de Capiteinen, is, wel te zorgen dat een *bekwaam Stuurman* NB. de Diepten van de Gronden wel peild.

U Edel Mogenden gelieven hier op na te zien de Verklaring, die Capitein Hœufft tot zyne verschoning heeft laten opstellen, geannexeerd aan de gedrukte Memorie van dien Capitein op *pag.* 18. *Littera* A. N°. 7. alwaar tot slot staat:

„ *En dat* alle *Manœuvres na behooren en* ter requisitie van de Lootsen, *zo in*
„ *het onderzeil gaan, NB. als met laveeren aanstonts zyn gedaan*, nu volgt daar op immediaat een notoire contradictie, tot laste van Capitein Hœufft in de volgende periode:

„ *Hebbende de Capitein alleen belet, NB. dat geduurende de mist, geen zeil*
„ *is gemaakt om in het gat toe te steeken*, welk voorgeven het vorige om verre werpt, en toond, dat Capitein Hœufft den Loods in het ordonneren der manœuvres daadlyk belet heeft, nu is dit *beletten* ongetwyfeld *ontydig* geweest, om dat de Loods raadzaam oordeelde zeil te maken: en derhalven komen alle de ongelukken die door dit *ontydig beletten* zyn veroorzaakt, voor rekening van Capitein Hœufft. Naamlyk Capitein Hœufft, zeilde met zyn Schip aan den Grond, dit was de schuld van Capitein Hœufft, want een Capitein is en blyft altoos meester van zyn Schip en van de directie van zyn Schip. Het is volkomen in zyne macht den Loods te corrigeren; en als hy ziet dat die kwalyk zoude doen, vermag by contrarie mesures nemen; maar volgt op zyne contrarie genomene mesures een ongeluk, dat is voor rekening en verantwoording van den Capitein, en de Loodsen zyn buiten schuld. En als die hunne belangen ingebragt hadden, zoude zekerlyk de zaak aan den dag gekomen zyn, dan 't welk Capitein Hœufft zorgvuldig met zyne raporten heeft belet: de rede waarom, zal hy best weten. Hy verschoond zig zelven daar over ook zeer flaauw op *pag* 8 en 9, in zyne gedrukte Memorie, met te zeggen *dat het niet nodig was de omstandigheden van weer en wind op te halen*, 't geen niet voldoende is; waarom dat verzeilen is, en blyft tot lasten van Capitein Hœufft, zo lang hy, zig daar van niet gezuiverd heeft.

Capitein Hœufft verantwoord zig verder, naar zyne mening, wegens het eerstemaal aan den Grond zeilen in het uitzeilen uit Texel, met ene Verklaring agter zyne gedrukte Memorie, op *pag*. 10. *Littera* A. No. 4. luidende als volgd:

„ Wy Ondergeschreven Officieren van 's Lands Oorloghschip Hilversbeek,
„ onder Commando van de Heer Capitein Jan Hœufft, verklaaren by dezen,
„ gehoord te hebben, dat de Capitein Hœufft, gezecht heeft tegens de Loot-
„ zen van genoemde Schip, onder zeil en mistig weer zynde, zal het wel
„ lukken; zullen wy niet dienen te ankeren, was het niet beter dat wy wag-
„ ten tot het weer opklaart, NB. waar op de Lootzen hebben gezegt, geen
„ zwarigheid Myn Heer, als de Schuit maar voorzeilt.

„ Alle 't welke voorschreven staet, presenteeren wy, des noots zynde,
„ met Eede te bevestigen. Actum aan Boort van 't gemelde Lands Schip,
„ aan de grond zittende buiten Texel den 3 January 1750, (was geteekent)
„ Mattys Sloot en C. Grubbe, in kennis van my, A. de Quay, Schryver".

Waar op diend, dat een *ervaren*, *kundig*, *en waakzaam Officier*, die gepresseerd is om op de ordres van zyn Meester, zo spoedig naar Zee te zeilen, als doenlyk zoude wezen, *twee* Voorzeilers, en *een* Loodsman, in plaatse van *twee* Loodsen, en een Voorzeiler zou genomen hebben. Maar Capitein Hœufft heeft eens zo veel hulp van Loodsen in 't uitzeilen nodig als anderen.

Had hy kundigheid en ervarenheid gehad, hy zoude ene Schuit, als Voorzeiler aan de Noorder gronden, van het gat, en noch een, als Voorzeiler aan de Zuider gronden van het gat hebben laten voorzeilen, om op die manier tusschen beide van de twee Voorzeilers, het Zeegat secuur uit te zeilen; dat

ook

ook teffens minder koften voor het Land zou zyn geweeft: waar op een vigilant en waakzaam Officier teffens acht moet geven, volgens zyne gedane beloften in den Eed, van getrouw te dienen.

Verder brengt Capitein Hœufft tot zyne verfchoninge noch een' Verklaring by *fub Littera* A. No. 5. op *pag*. 10. dewelke luid als volgt:

„ Wy Ondergefchreven Stierlieden van 's Lands Oorlogfchip Hilversbeek, „ onder Commando van den Heer Capitein Jan Hœufft, verklaren by dezen, „ gehoord te hebben, dat de Capitein Hœufft gezegt heeft tegen de Loodfen, „ wanneer 't gemelde Schip aan de grond vaft raakte, had gy myn raad „ gevolgt, wy zouden dan nog in Texel leggen, waar op zy niets tot haar „ verfchoning inbragten &c. alle 't welk voorfz. ftaat prefenteeren wy, des „ noots zynde, met Eeden te beveftigen. Actum aan Boord van gemelde 's „ Lands Schip, aan de grond zittende buiten Texel den 3 January 1750".

Deze twee laatfte Verklaringen dienen quafi, om de fchuld op de Loodfen te leggen; en dat tot overtuigend bewys der waarheid van dien, zy niets tot hun verfchoninge zouden ingebragt hebben.

Maar daar op diend tot antwoord, dat dit geenszints een overtuigend bewys van waarheid zy; want waren zy fchuldig, zy zouden zekerlyk henzelven met de ene of andere omftandigheid hebben trachten te verontfchuldigen; maar neen zy zwygen ftil, en dat ftilzwygen is een blyk van hunne onfchuld, en van de fchuld van Capitein Hœufft, naamlyk dat die de oorzaak was van het verzeilen van het Schip; doch 't welke hen niet geraden was te zeggen, om niet te hafarderen van mishandeld te worden, gelyk zy te wachten hadden; zo als gebleken is in de mishandeling van Cornelis Snooy. Te meer, blykt de fchuld van Capitein Hœufft, om dat hy zig wegens dat verzeilen veronfchuldigd, met te zeggen, fchryven en laten drukken: dat het *niet nodig* was om de omftandigheden van *weer* en *wind* op te halen.

De Ondergefchreven vraagt wyders, waarom hy Capitein Hœufft die twee Loodzen niet geboeid naar Enkhuizen heeft laten brengen, vermits hy die Loodslieden fchuldig oordeelde? Waren zy waarlyk fchuldig, dan heeft Capitein Hœufft in zyn plicht gemanqueert; maar zyne befchuldiging is ontrouw, en Capitein Hœufft heeft die Loodslieden niet geboeid naar Enkhuizen durven laten brengen, om dat zyne fchuld daar door openbaar zou zyn geworden.

Deze twee zo evengemelde Verklaringen, die Capitein Hœufft pretendeerd zo overtuigende te wezen tot zyne verontfchuldiging, als alle de andere aan zyne Memorie geannexeerd, zyn daar toe zo fuffiçant, als de præcautie van een dood Paard aan een boom te binden.

Dat Capitein Hœufft fterk gepreffeerd was om naar Zee te zeilen, en daar toe alle Zeemans kunftwerk had moeten gebruiken, maar dat hy die genegligeerd heeft &c.; daar van ftrekt tot bewys, het aanfchryven van Hunne Edel Mog. in de aan hem gezonde ordres hier boven vermeld.

Op zodanige fcherpe mercuriale had Capitein Hœufft de middelen moeten weten, om in miftig weder naar Zee te zeilen, en die waren de middelen, dewelken de Ondergefchreven, zo even hier te voren geeft bygebragt. Capitein Hœufft zal zig daar van naar zyne gewoonte trachten te excuferen, met te zeggen, dat Hunne Edel Mogenden daar geen Wet op gemaakt hebben: maar hier boven is getoond, dat in zaken die uit den aart en nature van de

 Zee-

Zeevaart proflueeren, geen speciale Wet nodig zy. En 't is zeker, aangezien hy daar in geen doorzigt gehad heeft, hy veel meer schuldig is (als de Loodsen; en daarom besluit de Ondergeschreven nochmaal, uit de eige Documenten door Capitein Hœufft tot zyne verontschuldiging bygebragt, dat hy schuldig is, en zyn Schip driemaal aan den Grond gezeild heeft, by manquement van *ervarenheid*, *kundigheid*, *en waakzaamheid*: en hy is alzo meer strafbaar als de gemeene Loodsen, op wien hy abusiveiyk, al de schuld zoekt te leggen, en zyne onkunde te verbergen met verminkte verklaringen en ontrouwe explicatien.

In het aan den Grond zeilen voor de tweedemaal, zyn particuraliteiten voorgevallen, die, hoe men die door abusive raporten aan Hunne Edel Mogenden heeft verborgen, en Dezelven daar door heeft misleid, nochtans nu zullen openbaar worden, met meerder circumstantien, als hier voren is aangetoond: naamlyk wanneer 's Lands Schip voor de twedemaal aan den Grond zeilde, was Capitein Hœufft confus, en in die confusie, heeft de Bottellier een camer, en een kist in die camer opengebroken, en enige specie daar uit gestolen; Capitein Hœufft ontkend dat stelen wel niet, maar ontkend sterk dat 'er confusie en disordres in zyn Schip zyn geweest; maar te vergeefsch; want was 'er gene confusie geweest, had 'er niet kunnen gebroken noch gestolen worden; en het breken en stelen is een onwederspreeklyk bewys van een grote confusie en disordre in het Schip, en in de persoon en directie van Capitein Hœufft. Capitein Hœufft had waakzaam behoren geweest te zyn, en zo haast het Schip aan den Grond gezeilt was, den Commandeur van de Soldaten en enige Adelborsten behoren te ordonneren de wacht te houden in de Constapels camer, op dat niemand enige Dieffstallen kwame te tenteren; dewyl de gemelde Commandeur en Adelborsten met het Scheepswerk, om het Schip van de Grond te arbeiden, niets te doen hebben; en niets anders doen als, zonder enige bezigheden, op en neer wandelen; waar uit overtuigend koomt te blyken, dat Capitein Hœufft alleen de schuld heeft van die disordres; en U Edel Mogenden kunnen nu van agteren opmaken, hoedanig Capitein Hœufft *Hunne Edel Mogenden* heeft *misleid*, met de abusive raporten die hy op dat subject tot zyne verschoning aan Hunne Edel Mogenden heeft gedaan.

Capitein Hœufft verantwoord en excuseerd zig zelven, in zyne gedrukte Memorie op *pag*. 7. over het zo evengemelde op ene insolente manier met de volgende woorden.

„ *Het is ook een Historie door den Admiraal* BEZYDEN DE WAARHEID OPGERAAPT, *van de disordres, dewelke op het Schip zouden geweest zyn, en dat in* „ *die confusie, en dat het volk zoude geplundert hebben ten zy den Admiraal, voor* „ *confusie, disordres, en dat het volk geplundert zoude hebben, kan goed maken uit* „ *het geval, dat men præsumeerde, dat onder eenig pretext, den Bottelier alleen,* „ *terwyl al het volk bezig was, om boven op het Schip het nodig werk te doen, na* „ *om laag gegaan zynde, aldaar een kamer en een kist, daar gelt in was, had opgebroken, en daar uit eenig gelt gestolen,* (*omtrent drie vierde minder dan* „ *den Admiraal opgeeft*) *en welke Bottelier daar over door Haar Edel Mog. eenige maanden in hegtenis tot Amsterdam gehouden en onderzogt is.*

Capitein Hœufft bekend en ontkend de Zaak in enen adem. Het opbreken van Camer en Kisten, en daar uit te stelen, is geen confusie, geen disordre

by

by hem, om dat hy door kwade directie daar de oorzaak van was, met naar behoren niet waakzaam te wezen; maar die niet confus is, *denkt op alles, die ziet over al naar*, en *ordonneert alles zelf.*

De Ondergeschreven Officier kan zig niet dispenseren, tot elucidatie hier noch by te voegen, dat wanneer enig Schip in gevaar geraakt van te verongelukken, de eerste zaak is, het goud en zilver te verzorgen, en wel en secuur te bergen.

Daar toe neemt een *ervaren, kundig*, en *waakzaam Commanderend Officier* bevorens de præcautie, van het zelve in kistjes, matig van grootte en zwaarte, te pakken; die wel toe te spykeren, daar na met touwerk wel te stroppen, om in tyd van nood, die kistjes, handig en spoedig, in de Cajuit te brengen, of wel anders in Vaartuigen; doch altoos onder het opzicht van een Officier en vertrouwde personen, Adelborsten of diergelyken; en is het gevaar minder; dan word een wacht als hier voren is gemeld, gesteld by de Broodcamer, daar dat goud en zilver ordinair geplaatst is. Maar daar in is Capitein Hœufft agteloos geweest; en alzo is het zyne schuld, dat 'er *door zyne Confusie en Disordres* occasie is geweest van te stelen.

De Ondergeschreven flatteerd zig, dit stuk zo klaar in het dagligt gesteld te hebben, dat U Edel Mog. overtuigd zullen zyn, dat Capitein Hœufft zig ter dier tyd, in den hoogsten graad schuldig heeft gemaakt.

En dus aangetoond hebbende dat Capitein Hœufft zyn Schip Hilversbeek, in *ene* reize *driemaal* aan den Grond gezeild heeft, en de schuld daar van voor zyne rekening is, zal de Ondergesz. nu overgaan om te bewyzen, dat Capt. Hœufft zyn Schip in allen manieren gemanqueerd heeft te redden, met alle hulpmiddelen, als hopeloos te stellen; met die te hebben gestaakt; met die in allen delen te aboudonneren, en het Schip aan de ruine over te geven, 't *geen is, het zelve te verlaten*, zo als uit de volgende particulariteiten overtuigend zal blyken.

Capitein Hœufft, schryft in zyne Missive, van dato 17 December 1750 op *pag. 18 Littera* D. in zyne gedrukte Memorie, en op meer plaatzen, dat de Loodsman„ op den 15 December 1750, s'namiddags tusschen drie en half „ vier uren *met zeer gewenst weer en wind*, zyn Schip op de Spaanderbank „ heeft vast gezeilt" en laat daar kort op volgen„ *het Schip is ten eerste NB.* „ *zo lek geworden, dat ik het den eersten nacht, met myn Volk, al niet lens kon-* „ *de houden, en tegenswoordig is het zelve genoegzaam vol water*".

Het gezegde van *genoegzaam*, (dat is *niet vol* water.) en dat het den 17 December, twee dagen na dat het *eerst lek* geworden was, zoude vol gelopen zyn, is een mondeling gezegde, zonder enig bewys. De variatie van het welk, by naaukeurig examen, door de volgende particulariteiten aangetoond zal worden; gelyk ook hoe weinig op dit, zo min als op alle de mondlyke gezegden van hem Capitein Hœufft gebouwd kan worden. U Edel Mogenden gelieven dan voor af te remarqueren, volgens het eigen getuigenis van Capitein Hœufft, dat op den 15 *December* het Schip is vast gezeild, en dat het te dier tyd *eerst* lek was geworden, en den 17 *daar aan* volgende, eerst *genoegzaam* vol water geraakte. Hier uit volgd, dat die leckagie zo zwaar niet moest geweest zyn, of Capitein Hœufft had dien aanwas kunnen voorkomen, met zyn Volk in ordre te houden, en by continuatie te doen pompen: waar van hy geen bewys, dat hy zulx gedaan heeft, produceerd, noch produceeren kan: zynde het boven dien ook niet presumtif, dat hy heeft laten pom-

pen, zo als behoorde, om zyne voorgevens, dat het Schip, toen hy daar mede uitzeilde, quasi reets onbruikbaar was, dies te meer te staven.

Ook melden alle zyne bygebragte frivole Verklaringen geen een woord daar van, en vermits Capitein Hœufft zyne authoriteit daar in niet getoond heeft, heeft hy ook gene Verklaring' in zyn voordeel kunnen bekomen; en dus niet kunnende aantonen, dat hy Capitein Hœufft die goede ordre gehouden heeft, is het zyne schuld, dat het Schip in twe dagen genoegzaam vol water zou zyn gelopen, zo als hy, zonder bewys, voorgeeft; en gaarne had, dat zulks voor waarheid wierd aangenomen,

Op *pag*. 15. van zyne gedrukte Memorie, schryft hy:

„ *Ondertusschen zoo liep het Schip in de eerste nacht vol water, en geen wonder,* „ *dewyl het Schip reets voor het vast raken genoegzaam met continueel pompen had* „ *boven water moeten gehouden werden.*

Hoe is dit te vereffenen met de voorgaande periode, dat toen het Schip *reets* op den Grond zat„ *het zelve toen eerst NB. lek is geworden*"? In deze periode begint het eerst lek te worden, en te voren moest het met pompen boven water gehouden worden; in zodanige contradictoire haspelingen bestaat zyne gantsche Memorie.

Op die zelve *pag*. vervolgt hy:

„ *En nu op den droogen vast zittende, en bevoorens zeer door gezakt zynde, door* „ *het ontvallen van het water aan zyne naaden noodzakelyk had moeten ontzet wer-* „ *den, zo dat daar tegens niet had kunnen helpen, dat van het begin van het vastge-* „ *raaken af, alle devoir met het pompen met twee kettingen was aangewend en* „ *waarmede gecontinueerd was geworden, NB. tot in den nacht omtrent twee* „ *uuren.*

Ten twee uuren scheidde het Volk uit met pompen; 't geen Capitein Hœufft met zyne authoriteit te tonen, en goede ordre te houden had moeten doen continueeren, en zyn Volk aan 't pompen doen blyven: hy zegt ook in 't vervolg, dat het pompen te vergeefs was, en 't water in het Schip steeds bleef opgaan; doch alwederom zonder eenig bewys, of Verklaring daar van te produceren, en mitsdien niet geloofbaar, dewyl hy Capitein Hœufft in deze zaak zo menigmalen op abusive raporten is bevonden. In die zelfde periode gaat hy voort, „ *tot dat het volk (reets tot een derde vermindert, door afdan-* „ *king, en door dat enige als voormelt niet weder aan het Schip hadden kunnen* „ *aankomen) afgemat zynde, niet langer aan het werk konden gehouden worden*". Deze laatste periode bevestigd, dat Capitein Hœufft geen authoriteit genoeg getoond heeft, om ordre onder zyn Volk te houden, en 't zelve te doen pompen: hy geeft daar vervolgens de reden van met simpel zonder enig bewys, te zeggen: „ waar aan zy van 's morgens zes a zeven uren tot in den nacht een a twee uren geweest waren.

In de gedrukte Memorie van Capitein Hœufft pag. 14 staat: „ *Het geval* „ *heeft zig aldus toegedragen, het is op den* 15 *December* 1750, *namiddaghs* „ *omtrent half vier uuren gebeurt dat het Schip met een heldere lucht en zeer goed* „ *weer*, en *dus het gezicht op de merken onbelemmert zynde, op de Spaanderbank* „ *by Enkhuizen aan de grond vast geraakte.*

(*Het vervolg hier na.*)

AFRICA.

AFRICA. *BARBARYEN. Tunis.* De Keizerlyke Snaauw *Dela Bondinella*, gevoerd door den Kapitein *Hatton*, is, den 4 May (1764) alhier aangekoomen, aanboord hebbende 45 Mooren, welke in 't voorleeden Jaar, op de kusten van het grond gebied van de Prinsen van Carrara, Schipbreuk leden, en die de Keizer aan den Bey present doed. De Heer *Hatton* en zyne Officieren ter gehoor by den Bey toe gelaten zynde, gaven hem de edelmoedigheid des Keizers te kennen en verzochten in desselfs naam de Ontslaging van 18 Christen Slaven, maar kreegen tegen vermoeden geen gunstig antwoord, om dat zy verzuimt hadden de hand van den Bey te kussen. Eenige Buitenlandsche Gezanten, aan wien dit Opperhoofd daar over, als over eene belediging hem aangedaan, klaagde, verzeekerden hem, dat deeze missflag niet dan aan de onkunde van den Heer *Hatton* en zyne Officieren was toe te schryven, waar op hy een tweede gehoor toestond, onder beding dat de plechtigheid beeter zou in acht genomen worden, en verklaarden daar in: dat hy voor de 45 Mooren, 6 Genueezen op de hoogte van den Toore van *Vincente* genoomen, zou ontslaan, en, dat, ingeval zyne Keizerlyke Majesteit het ontslag van de 12 andere Slaven verlangde, hy hem alvoorens een zyner Feloquen met 39 Man, door de Napolitanen onder het geschut van *Monte-Argentara*, eene plaats grenssende aan het Groot Hertogdom *Toscanen*, genomen, moest te rug geven. In den Jaare 1545 wanneer Keizer *Karel de V.* zich meester van dit Roofnest maakte, zong men alhier uit eenen gansch anderen toon.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Sultan heeft zyne Zuster, de Weduwe van den overleeden Groot Vizir Rachib Bacha, uitgehuuwd aan den Groot-Admiraal, die by het Sterfval van den voorn. Groot-Vizir *Aga* of *Generalissimus* der Janitsaaren was, naar zyn Dood tot *Caimacum* of Gouverneur van deze Hoofdstad benoemd is, en deze Bediening tot op de aankomst van den tegenwoordigen Groot-Vizir tot volkomen genoegen van den Sultan en het Publiek bekleed heeft: De Ondertrouw is den 10 May 1764, met veel plegtigheeden geschied: Maar de Groot-Admiraal die reeds gehuuwd was, heeft, zo men zegt, zich kort na het voltrokken Huwelyk met deeze tweede Vrouw verpligt gevonden, de eerste van zig te verwyderen, en zyn Vertrek met de gereed leggende Vloot na de Archipell, om aldaar de Jaarlykse Contributien

der

der Eilanden op te haalen, eenige dagen uit te ſtellen.

De nieuw benoemde *Hospodar* van Moldavien *Gregorio Gika*, geweezen *Drageman* of Tolk van de Porte, is, na dat de Sultan en de Groot-Vizir Audientie van affcheid aan hem verleend hadden, met de gewone Ceremonien, beſtaande in een publike uittogt, na zyn Vorſtendom vertrokken.

Den 12 May is het hoofd van een berugten Aanvoerder van Struikroovers, *Kadè Ouglou*, die zedert eenige Jaaren met zyne Bende groote Buitenſpoorigheeden in *Aſiën* heeft gepleegd, maar eindelyk door drie of vier Bacha's [welke de porte had belaſt om op te zoeken, en die hem en zyne Bende in de omtrek van *Sivas* te gelyk geattaqueerd hebben] na een hardnekkig Gevecht met dertig van zyne voornaamſten Medepligtigen gevat is, nevens de Hoofden van zyne Makkers herwaards gebragt en geduurende drie dagen ten toon geſteld.

De Regeering van Bagdad heeft aan de Porte kennis gegeeven, dat vermits *Soliman Bacha* Gouverneur van die Stad, overleeden was, men een anderen Gouverneur in deszelfs plaats had moeten benoemen, met verzoek, dat de Porte deze Benoeming wilde bekragtigen: De Porte heeft zig in de aanmerking van de ver afgeleegentheid van die Stad en weegens de Zwaarigheid om in tyds een genoegzaam Corps Trouppes by een te vergaderen (ten einde het Gezag van den Souverein beeter ſtaande te houden) verpligt gevonden, om haar Misnoegen over deze Stap der Regeering van Bagdad voorn. te ontveinzen; en deze wille keurige Benoeming van den Gouverneur te bekragtigen enz.

Op het Berigt, 't welk men alhier van den Commandant der *Dardanellen*, zynde twee ſterke Kaſteelen aan de Zee-Engte van *Gallipoli*, heeft ontfangen, dat drie gewaapende en by de voorn. Kaſteelen kruiſſende Maltheeſe Vaartuigen een groot Turks Schip en drie kleine weg genomen hebben, heeft de Groot-Admiraal van dit Ryk van den Sultan bevel gekreegen, om met zynen Vloot ten eerſten in Zee te ſteeken; en de Jaarlykze Kruistogt in den Archipell te doen, ten einde dezelven van de Zee Rovers te zuiveren en de gewoone Contributien van de Bewoonders der Eilanden, die Vaſallen van den Sultan zyn, op te haalen: Uit dien hoofde is de Groot-Admiraal den 24 May met de gewoone plegtigheeden uit onze Haven vertrokken en na de zoo-genaamde zeven

ven Torens gestevend, op welke hoogte hy tot den 28 vertoefd heeft, waar na hy met zyn Vloot, bestaande uit drie Oorlog-Scheepen en vyf Galyen, in volle Zee gestooken is.

Veele Lieden zyn van gedagten, dat de voorn. Groot Admiraal by zyne te rug komst uit de Archipell door den Sultan tot de hoge Waardigheid van *Groot-Vizir* zal verheeven worden: Ten minste schynt de tegenwoordige Groot-Vizir, niet tegenstaande hy de Schoon-Zoon van den Sultan is, daaromtrent niet ten eenemaal buiten bekommering, hebbende om die rede na gedagten het vertrek van den Groot-Admiraal doen verhaasten: Dit is zeker, dat de Sultan, toen hy zyne Zuster aan den Groot-Admiraal heeft uitgehuuwd, by deze Gunst eene zeer byzondere blyk van zyne Genegenheid gevoegd heeft; hier in bestaande, dat hy aan den Groot-Admiraal den Bynaam van *Melek* dat is *Engel*, gegeeven en hem belast heeft om dezen Bynaam van nu af aan te voeren.

De Heer van Obrescow, Resident van Rusland by de Porte, heeft dezer dagen een zeer verdrietig Berigt gekreegen, te weeten: Dat een Courier, welken hy na zyn Hof had afgevaardigd, met den Postillon in hevige woorden geraakt is en denzelven met zyn Pistool dood geschooten heeft; dat dit Voorval niet verre van de plaats, genaamd *de Veertig Kerken*, leggende tusschen de 50 en 60 Mylen van deze Hoofdstad, geschied is; Dat de Inwoonders van die plaats den Russischen Courier ten eersten aangehouden en hem voor den *Cadi* of Regter gebragt hebben, dewelke, na dat hy van het Fait verzeekerd was, door een Expresse aan de Porte kennis daar van gegeeven en haar Advis verzogt heeft, op wat wyze hy zig daaromtrent zal gedraagen: " De Porte heeft hem doen weeten, dat hy den Daader onder goede Escorte herwaards zal zenden, zo dat dezelve eerstdaags hier verwagt word nevens de Nabestaanden van den doodgeschooten Postillon, die, zo men verneemt, de Zoon van den Postmeester der voorn. Plaats geweest is: Deeze Zaak zal naar alle gedagten aan den Russiche Resident alhier, die alles in 't werk zal stellen om den Daader te redden, veele moejelykheeden veroorzaaken; voor het overige heeft deze Resident, zoo dra hy dit Voorval had vernomen, een tweeden Courier afgevaardigd om de Depeches van den eersten na zyn Hof te brengen.

Zedert heeft men vernomen, dat, de Nabestaande van den ge-

ſneuvelden te vreden geſteld zynde, deeze zaak geen gevolgen zal hebben.

De 1 Juny is een Turks Fregat met een ander Turks Schip, 't welk het zelve van de Maltheeſers hernoomen heeft, in de Haven van deze Stad aangekomen: Hier op zyn tien of twaalf Maltheeſe Matrooſen ten eerſten naar het Arſenaal gebragt, en volgens gewoonte als Slaaven in Boejens gekluiſterd.

PORTUGAL. Liſſabon. Den 31 May 1764. over kwam deeze ongelukkige Stad weeder een Zmertelyk onheil. Des Morgens omtrent ten 10 uren beſpeurde men een dikke rook, uit het Tolhuis opgaan, en bevond daar op, dat de in het zelve ontſtane of verwekte brand reets een te groten voortgang gemaakt had, om door bluſch middelen bedwongen te worden. Echter wende men alles aan, wat moogelyk was; doch in een tyd van 2 uren conſumeerden de vlammen alles zodanig, dat het gantſche Gebouw voor een uur des Namiddags geheel in aſſche en kolen lag. By dat onheil wilde het geluk, dat het ſtille weêr de vlammen niet in de naaſt byſtaande Huizen en het Tabak-Magazyn dreven, die onbeſchaadigd gebleven zyn. Echter is het geleden verlies groot, door de menigte koſtbare Waaren, welke door dien felle brand verteert zyn, dog niet te bepalen, vermits de meeſte voorname Negocianten hunne ſchade verzwygen, waar teegen de kleine hun verlies breed uitgeven. Ondertuſſchen zyn 'er van de voorname enigen, die niet bewimpelen gekrenkt te zyn; Weshalven de ſchade conſiderabel wezen moet: ook word dezelve in 't algemeen op niet min dan vyf Millioenen Cruzados begroot. In 't generaal hebben alle de Noordſe Natien 'er door geleden, doch inzonderheid die der Engelſchen en de Compagnie van Fernambuc, welke laatſte een doodlyke wonde lyd, hebbende een half Millioen Cruzados ſchade. Gelukkig dat verſcheide Schepen der Hamburgers met koſtbare Ladingen, welke reeds voor 3 weken verwacht waren, door tegenwinden in Zee te rug gehouden zyn om de Taag op te komen.

By deze omſtandigheeden is de verſlagenheid zeer groot en algemeen onder de Kooplieden, vrezende zy voor de gevolgen. Zedert de grote Aardbeving betaalden de Negocianten tot het herſtellen der Publieke Gebouwen vier en een half ten Honderd van alle Goederen boven de ordinaire Rechten, en wel in 't byzonder tot het herbouwen van een nieuwe Tol van Steen, waar van de

Fun-

Fondamenten reeds in het Jaar voor 't begin van den laatsten Oorlog gelegd waren; doch zedert is die arbeid opgehouden; waarom de Koning, door de fataliteit het oude Gebouw overgekomen, van de noodzaaklykheid der stichting van een stenen overtuigd, daags na den brand geordonneert heeft, den gemelden arbeid aan 't nieuwe te hervatten en met allen moogelyken spoed te doen bevorderen, gelyk ook reeds weder hand aan 't werk geslagen is. Ondertusschen losten de Scheepen aan 't Arsenael.

SPANJE. Madrid. De Prins *van Franca Villa*, door den Koning in de laatste Promotie tot Ridder der Ordre van 't Gulde Vlies gecreërd, is van *Napels* herwaards gekomen, om de tekenen dier Ordre uit zyne Majesteits handen te ontfangen. De tydingen van daar zyn zeer beklaaglyk door de sterfte, op de laatst geleden Hongersnood gevolgd, en die groter is dan men derft melden. Ondertusschen, weet men, dat de grasseerende ziekte geen Pest is, maar in kwaadaartige Koortsen bestaat, die de Menschen binnen weinige dagen uit het Leven rukken. Men vreest alhier mede voor ziekten door de zware hitte, welke nog steeds blyft aanhouden. Echter zegt men, dat het Veldgewas in 't gantsche Ryk zeer voordeelig staat en dat de Zyde dit Jaar ongemeen abondant is. De Roomsch Keizerl. Kamerheer Graaf van Kaunitz, die de verkiezing van den Roomsch Koning aan ons Hof plechtig genotificeert heeft, heeft de te rug reize naar Wenen aangenomen, zynde door den Koning met zyn Portret, ryk, met Diamanten bezet, begiftigd.

ITALIE. Napels. In weerwil der goede schikkingen, by de Regeering beraamd, om de onder 't Gemeen grasseerende Ziekte zo veel mooglyk tegen te gaan, word het kwaad langs hoe erger en neemt het getal der Dooden nog merkelyk toe. Deze omstandigheid en 't vluchten van vele lieden, welke het gevaar pogen te ontwyken, verwekt ene algemene verslagenheid.

Romen. Den 28 Juny presenteerde de Connestabel Colonna het jaarlyks Tribut der Telle, en dertien Duizend Ducaten, wegens de Koningryken van Napels en Sicilien, aan den Paus.

Padua. De Hertog van York, die hier en door geheel Italiën veel vermaak vind, staat zich, zo men wil, van hier naar Livorno, en van daar over Napels na Vrankryk te begeven, om ook het voornaamste van dat Ryk te bezichtigen.

INGERMERLAND. Petersburg. Haare Keizerlyke Majesteit heeft aan de Buitenlandsche Hoven, ten aanzien der zaken van Polen en wel inzonderheid met opzicht tot de Confederatie van Lithauwen, doen overhandigen deeze volgende.

MEMORIE.

De geweldige staat waar in zig *Poolen* bevind, op het poinct van overgeleeverd te worden aan alle de elenden van een Binnenlandsche Oorlog, kan niet nalaaten Haare Keizerlyke Majesteit zeer ter harte te gaan. De Regten, welken de Menschelykheid, vorderd, zouden genoeg zyn om haar niet te permitteeren van geruste aanschouwster te zyn van de Woede, welke, na stroomen van bloed te hebben doen loopen, de totaale vernieling van een Natie zoude na zig sleepen. De Throon is de verdeediger van het Menschdom, en de Magt over een gedeelte verleend, breid zyn belang over het geheele uit. Maar Haare Majesteit heeft daarenboven Verbintenissen, die Haare assistentie, ten faveure van de Republieq Poolen, vorderen. Natuurlyke Bemiddelaarster en geauthoriseerd doorde Tractaaten tusschen de verscheide Staaten, die de Republieq uitmaaken, houd zy na het voorbeeld van Haare Voorzaaten een waakend oog, om te beletten, dat de fondamenteele Constitutien benadeeld worden.

De Keizerin heeft de altoos critique omstandigheeden van een *Interregnum* met deszelfs gevolgen, volkomen voorzien. Uit dien hoofde is het, dat zy immediaat na het overlyden van den Koning, dagt een geheyligde pligt van de Menschelykheid en van de trouw der Tractaaten, te volbrengen met de Republieq door Haare Ministers te laaten verzeekeren, ja zelfs door haare eige Brieven te betuigen, dat zy Haare oplettenheid ging verdubbelen, om het gevaar, waar aan het verlies van hun Hoofd haar blood stelde, af te weeren. Haare Ministers by alle de Hoven van Europa, hebben ordre gehad deeze dispositie van haare Majesteit te kennen te geeven en Haar gedrag heeft dezelve tot hier toe geregtvaardigd.

By de Verbintenissen van Vriendschap en van Alliantie, voegd de Keyzerin die van Nabuurschap. Dezelve maakt de eerste verpligting dies te naauwer, en formeerd daar uit anderen die alleen eigen zyn aan de nabuurige staat. Een weederzydse Correspondentie is de band, basis en grondslag van het welzyn en de commoditeyt van twee aangrenzende Staaten. Wanneer de eene in een van zyne gedeeltens is aangetast, zo noodzaakt de gevoelige weerstuyt deszelfs Nabuur, om deel te neemen in het quaad dat hy gevoeld. De beweegreedenen van Vriendschap en die van Verbintenis bekomen nieuwe kragten, en vorderen van hem de groote efforten na die welke dezelve aan zyn eige verschuldigd is. Alle die beweegreedenen te zamen gevoegd, Haare Majesteit overgehaald hebbende

de tot de stappen die zy gedaan heeft, tot de verzeekeringen die dezelve vooraf gegaan, en zo dikmaals als het geval het vereischte, herhaald zyn, Haare roem, de prosperiteit van Haare Regeering, Haar weekhartigheid met het ongeluk van Haar Nabuuren, en het eige belang van Haar Volk, vereisschen dat zy de woorden zo heilig als steunende op de Eer en Wysheid, vervulle. Het is een Natie die Haar daarom verzoekt, die Haar derzelver Verbintenissen te binnen brengt, en Haar tot hulp roept. Zy zou zig aan meerder quaad schuldig maaken, zo zy zig na zulke pressante beweegredenen niet schikte. In de opregtheid der grondreegels die Haar geleiden en der gevoelens die Haar aanmoedigen, heeft Zy, na de door de generaale Confederatie van Litthauwen gedaane reclame, ordre gegeven, dat een Corps Haarer Troepen naar die Provintie moest marcheeren, om aldaar de goede inzigten van de waare Patriotten te ondersteunen, de Vryheid der Inwoonders te maintineeren, en aan de Constitutien van de Republieq haar eerste kragt te bezorgen.

Haare Majesteit moest, om dus te handelen, des te meer vertrouwen in de Vaderlandse iever, van de Confederatie stellen, nademaal deeze, wel verre van zig te kanten teegen de houding van een generaale Ryksdag, het eenigste bequaame middel om de Constitutien van de Republieq in een zo critique staat als die van het *Interregnum* is, te bevestigen, derzelver Maarschalk gelast heeft om Gedeputeerdens derwaards te zenden, om aan de Vergaderde Stenden van de Republieq de zuiverheid van Haare intentien en de regtvaardigheid van Haar verlangens te kennen te geeven, en hunne Broeders der Provintien van de Kroon te verzoeken, van gezamentlyk het Vaderland te hulp te komen, hun te binnen brengende de vereeniging van Litthauwen met het Koningryk, door een geheiligde Eed geconfirmeerd, en zeedert verscheide Eeuwen onschendbaar gemaintineerd.

De noodzaakelykheid van het Secours dat de Keyzerin aan die Provintie zend, is des te pressanter, om dat men zeedert de formeering van de confœderatie verneemd, dat de Prins van Radzivil, die zig zeedert langen tyd gewapend houd, en de ieverigste is om de rust van zyn Vaderland te stooren, beweegingen gemaakt, en onderneemingen teegens de confœderatie gedaan heeft, en zig ten minste voorsteld om in Haar Geboorte het goed dat men natuurlyk daar van moet verwagten, te smooren.

De Generaals van Haare Majesteit hebben geen andere instructien dan om zig gerust te houden, zig teegens alle geweldenaryen te kanten, en zorgvuldig alles te vermyden, dat van hunnentweegen daar van maar een schaduwe kan hebben, om in alles de vrye Deliberatien van den Adel te faliciteeren, en eindelyk van zig alleen defensif te houden, en geen gebruik van de Wapenen te maaken, ten zy dezelve daar toe genoodzaakt worden, Zy zelfs, of wel de kostbaare Schat, aan hunne bewaaring toevertrouwd, geattaqueerd zynde.

Haare

Haare Majesteit steld zig gerust op de gevoelens van Menschelykheid en van de liefde voor de Vreede, die Zy zedert het begin van Haar Regeering heeft doen blyken, dat men de Wettigheid van de stap, die Zy zig genoodzaakt vind te doen, zal billyken. Nademaal Zy het geval daar van voorzien had, heeft Zy alles gedaam om het zelve af te keeren, en niet gebalanceerd van toen af aan daar van aan alle de Mogendheeden, met welke Zy in vriendschap is, schoon anders geintereſſeerd als Zy in deeze zaaken, kenniſſe te geeven. Zy dagt zig deeze satisfactie aan zig zelfs, aan de zuiverheid van Haare voorneemens en aan de eenstemmigheid van de grond reegels, die Zy eens voor al aangenomen heeft, verschuldigt te zyn.

POLEN. Warschouw. Vervolg van 't geen 'er op de Ryksdag alhier is voorgevallen *ziet ons voorgaande stuk bladz.* 225.

Als wanneer en in eenige volgende Seſſien den Kroons Groot-Marschalk de Hongarise Compagnie der Republiek, wyl dezelve weigerde ter wacht na de Land-Boden Kamer op te trekken, wierd aangenomen, en aan den Lithause Graaf *Oginski* geconfereert. Na dat de Vorst *Cartoryski* in zyne Charge als Generaal Regimentarius der Kroons Troepen bevestigd was, wierden verscheidene zaken verhandeld, Den 15 is de Lithause Confederatie voor wettig erkend en met Eeden bekragtigd, het welk de beide Veldheeren van Litthauwen insgelyks gedaan hebben. De Castellan van *Cracau* (*Branicki*,) Kroons Groot-Veldheer, heeft zig ondertusschen met de Kroons-Armee, agter de Rivier *Pilits* gelegerd, alle Bruggen op denzelven afgeworpen, en *Praamen* daar in laaten zinken, van welke Armee twee Escadrons Huſſaaren, 't eene van den Heer Gemachtigde van *Zamosc*, en het andere van den Generaal *Macronoswski*, benevens nog vier andere, zyn aangekomen. Aan den Kroons-Groot-Veldheer *Branicki*, is van weegens de Republyk door den Generaal-Major van *Ronniker*, ordre gezonden, om het Bevel over de Kroons-Armée, aan den Generaal Regimentaris, over te laaten: dog de uitslag dezer Commiſſie, is nog onbekend. Inde den 17 gehoudene Seſſie, wierden de zaaken betreffende de Kroon Schat, en andere, in overweeging genoomen: In het Capucynen Klooster alhier zullen de Conferentien, met de Buitenlandse Gezanten, aangaande de zekerheid des Ryks, gehouden worden.

Den 19 wierd, behalven de bepaaling der Verkiezings-dag op den 20 Augustus aanstaande, ook besloten, dat de voorheen vastgestelde Constitutien en Confœderatien, van door Gedeputeerden

als-

alsdan te mogen verschynen, zullen standgrypen. echter zal het yder vrystaan in eige Persoon te compareeren. Den 21 heeft de Bisschop van Kiow, *Zaluski*, de Ryksdag voor de eerstemaal bygewoond, niettegenstaande hy het Manifest der protesteerende Leden mede heeft onderschreven. Voorts wierd gedelibereerd over de noch te houdene Landdagen, en over de Tytels der *Keizerin aller Russen* en des *Konings van Pruissen*, waar omtrent men echter noch tot geen Besluyt is gekomen. Vervolgens wierd voorgedragen: *Wat voor een Koning te verkiezen zy?* waarop met eenparige Stemmen geantwoord wierd: *Dat een Pool, van Poolse Ouders afkomstig, de Roomsche Kerk toegedaan, in de Rechten en Costumen dezes Ryks opgevoed, verkooren zoude worden.* By welke gelegenheid ook in aanmerking quam, dat de Koning altoos in Pools gewaad behoorde te verschynen enz., ook wierd de opening van de aanstaande zoo-genaamde Relations-Landdagen tot den 23 July, en de Verkiezings Ryksdag tot den 27 Augusty uitgesteld. Men deed dien dag onderzoek op de ingeleeverde Reekeningen van de Schatmeesters, en vermits men dezelve goed bevond, wierden zy gequiteerd.

Voorts wierd over de Plaats, daar de aanstaande Koning gekroond zal worden, geraadpleegd, en alschoon zulks te CRACAU zouw dienen te geschieden, zal men egter voor deze reis die Krooning alhier te WARSCHOUW verrigten, vermits het Slot te CRACAU voorn. te bouwvallig geworden is, om aldaar diergelyke groote Plegtigheid te kunnen houden: Doch de nieuw te verkiezen Koning zal verzogt worden, om tot goedmaaking der Voordeelen, welke de Stad CRACAU hier door komt te missen, de eerste buitengewoone Ryks Vergadering aldaar uit te schryven: Wyders wierd bevel gegeeven om de *Ryks-Insignia* tegen den eersten Augusty uit die Stad herwaards te bezorgen.

Den 22 is een Schikking gemaakt, dat in alle Waywoodschappen en Districten van *Poolen* en *Lithauwen* een jaarlykse Regiftreering van de Edellieden geschieden zal, om te weeten wie Regt heeft om zig als Edelman te gedraagen: Vervolgens wierden de Besluiten, op dezen Ryksdag genoomen, voorgeleezen 't geen Den 23 ook gedaan is, en hier mede zullen nu de Zittingen een einde neemen.

Op den gemelden 22 Juny heeft men nog voortgegaan om aan be-

de Stenden de tot nu toe genome Ryks-Besluiten voor te leezen; in sommige van dezelve maakte men nog eenige verandering, zynde onder anderen het brengen van de Ryks-Cieraaden uit de Stad Cracau herwaards tot den 10 Augusty uitgesteld; Eenige der gem. besluiten zyn in 't geheel niet ter voorleezinge gebragt, als onder anderen het Ontwerp om *Commissarissen* na Dantzig te zenden. Vervolgens begonnen de Senatoren en Landboden de onderteekening van de bovengem. Besluiten, en hier meede was men des Zaturdags, voor- en namiddag tot tegen agt uuren in den avond nog bezig; waar na de Vorst Primaat, zoo wel als de Rykdags-Maarschalk ieder een Aanspraak deeden, waar in zy hunne Dankbaarheid aan God en hunne Broederen betuigden.

Na de bovengem. Aanspraak hield de Primaat nog een byzondere Redevoering, om alle Stenden aan te moedigen, *dat zy zig alhier wilden verbinden om met vereenigde Kragten alles, wat nu besloten is, en wel in 't byzonder op de Kerk, de Rust van het Ryk, en de gewenschte Konings-Verkiezing betrekking heeft, te doen nakomen en verdeedigen.* Hier op deed zyne Doorl. een ontwerp tot een zodaanige algemeene Verbintenis voorleezen, 't welk terstond eenpaarig wierd goedgekeurt: En toen men kwam op den Naam van den *Generaal Confoederations-Maarschalk* (waar toe de plaats opengelaaten was) wierd met volle eensgezindheid de vorst Waywode van Rusland, *Czartoryski*, daar toe verkoren en bekragtigd, met toevoeging van 24 Raadsheeren: Derhalve is nu een *Generaale Ryks Confoederatie* tot stand gebragt, onder dewelke de reeds te vooren in Lithauwen gemaakte *Confoederatie* begreepen is: Ieder Waywode zal in zyn District een byzondere Confoederatie, opregten, en des noods zynde zal telkens het eene Waywoodschap door het andere ondersteund worden: Zelfs zullen de Steden, inzonderheid die van *Pruissen*, in de generale Confoederatie worden aangenomen.

Dus heeft men dezen Ryksdag, die in verscheide opzigte merkwaardig is, ten einde gebragt: Men behoefd niet te twyffelen, of daar zullen *Tegen-Confoederatien* gemaakt worden, niet alleen om dat op verscheide Plaaatzen nog dubbelde *Captuur Gerigten*, onaangezien men dezelve op de nu geëindigde Ryks-Vergadering vernietigd heeft, werkelyk in stand zyn; maar ook dewyl reeds

in

in der daad op den 18 dezer een *Confœderatie* tegen die van Lithauwen gemaakt, en door den Vorst Waywode van Wilda, *Radzivil*, nevens nog vele andere onderteekend is: want toen het volk van de Lithauwse *Confœderatie*, waar by zig twee duizend Russen bevinden, zig van het Landgoed *Nieswiets* en nog meer andere, aan den evengem. Vorst behoorende, meester gemaakt had, heeft hy de Goederen van de Tegenparty insgelyks overrompeld, en tot regtvaardiging van zyn gedrag een Manifest gepubliceerd; terwyl hy de Stad *Terespol*, aan den Lithauwsen Groot-Schatmeester Graaf van Flemming, behoorende, bemagtigd, en eenige honderd Man van deszelfs Dragonders gevangen gekregen heeft, zynde by die gelegenheid tusschen de 40 en 50 Huizen te *Terespol* voorsz. in de assche gelegt.

Van het Russische Corps, 't welk onder Commando van den Vorst Wolkonskoy op de Grenzen legt, zyn wederom eenige duizend Man voorby *Minsk* getrokken: By dezelve bevinden zig de Generaal Majors Rennecamp, Brill, en Apraxin: Daarenboven komt de Generaal Vorst Dolgorucki met een tweede Colom over Novogrod aantrekken.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 3 July (1764) zyn hunne Keizerlyke Majesteiten, enz. van hier na Hongaryen vertrokken en aldaar gelukkig gearriveerd.

Berlyn. Dit Hof geniet thans de teegenwoordigheid van den regeerenden Hertog en Hertoginne van Brunswyk, van den Erfprins benevens desselfs Gemalin en van den Landgraaf van Hessen-Cassel, welke hoogvoorstlyke Perzonen, met de uiterste distinctie ontfangen zyn en onthaald worden. Men wil dat binnen eenige dagen een huwelyk staat te worden gesloten, tusschen den Prins van Pruissen, presumtive Opvolger van onzen Souverein en de Princes *Elizabeth Christina Ulrica van Brunswyk-Wolffenbuttel.*

NEDERLANDEN. Amsterdam. Aangezien wy gewoon zyn onzen Leezeren mede te deelen al het voornaamste dat 'er in onze dagen voorvald, en waardig is voor 't vergeeten bewaard te worden, zo meenen wy niet te moeten nalaten, verslag te doen van den voornaamsten inhoud der Proceduren, gehouden op de Rheede van *Texel*, tegen de Muitelingen van het Oost-Indisch Compagnies Schip *Nyenburg*, van welke wy gesproken hebben in ons 2de stuk voor de Maand May 1764 bladz. 199.

Den 17 April 1764 compareerden voor my *Jacob Wolbers*, Schryver in dienst van 't Edele Mogende Collegie ter Admiraliteit, resideerende binnen Amsterdam, thans aan boord van 's Lands Fregat van Oorlog 't *Zeepaard*, onder Commando van den Wel Edelen Gestrengen Heer Capitein *Dirk Hartogh*, ende voor de nagenoemde getuigen: *Epke Elders*, Opper Stuurman oud 33 Jaren; *Hendrik van Eyndhoven*, Bottelier, oud 41 Jaren; *Hendrik Ubbing*, derde Meester, oud 17 Jaren, *Jan Veltman*, Soldaat, oud ruim 20 Jaren; *Pieter Wildt*, Soldaat, oud 36 Jaren; *Jacob van der Vlies*, oud 30 Jaren; *Jan Broon*, oud 20 Jaren; *Adrianus van Schaik*, oud 16 Jaren; *John Saxen*, oud 19 Jaren; *Ernst Hendriks*, oud 16 Jaren; en *Gysbertus Wieland*, oud 16 Jaren, Matrozen, allen in de zo evengemelde qualiteiten bescheiden geweest op 't Oost-Indisch Comp. Schip *Nyenburg*, Kapitein *Jacob Ketel*, in de Maand May van den Jaare 1763 voor de Kamer Hoorn na Batavia uitgevaaren, dewelke ter liefde van de Waarheid en ter requisitie van den Hr. Advocaat Ficaal Mr. *Pieter Gallé*. R. O. ende ten behoeven van die geenen, wien het verder zoude mogen aangaan, verklaarden waar en waarachtig te zyn, het geene volgt.

En wel eerstelyk zy getuigen allen te zamen, dat zy Getuigen, den 8 May 1763 met het Oost Indisch Comp. Schip bovengemeld uit Texel gezeild en ruim vyf weeken op reize geweest, des nachts tusschen den 14 en 15 Juny van 't zelve Jaar, tusschen 12 en half 1 uuren by 't scheiden van de eerste wacht, of terwyl het quart gezongen wierd, op 't gemelde Schip is ontstaan een alarm of oproer, onder zommigen van het volk, en wel ter oorzake, (zo als zy eerste twede en tiende Getuigen, *Epke Elders*, *Theunis Jacobz. de Cocq* en *John. Saxen* nu allen verklaarden gehoord te hebben reeds in die eerste nacht, toen het zelve alarm of oproer begonnen is, onder anderen mede uit de mond van *Jacob Boos*, als Matroos mede in dienst van 't zelve Schip geweest zynde, in de Cajuit of Koopmans Kamer, kort na dat het eerste en ergste alarm voor by was, en wanneer zy Getuigen, uit hunne eerste Schuilplaatzen, waar na toe zy in de eersten Convusie zyn gevlucht geweest, wederom in de Cajuit of Koopmans-Kamer waren te rug gekeerd, en door of van weegens de Rebellen met 3 a 4 Schildwachten, by hen aldaar in arrest gehouden wierden, hebbende de derde Getuigen, *Hendrik van Eyndhoven*. zulks ook naderhand van *Wolnar* en *Croos*, zo hy alleen verklaard; te meermalen gehoord,) dat zommigen van hen kwalyk behandeld zouden zyn geweest van den Boteliers Maat, Bootsmans Maat en Quartier-Meester, zeggende door dezelfde doorgaans voor Canailles en Spitsboeven uitgescholden, en menig malen in stilte tusschen deks geslagen te zyn, of te ook wel ter oorzake, (zo als zy eerste, twede, derde, zesde, zevende, achtste, elfde en twaalfde Getuigen *Epke Elders*, *Theunis Jacobz. de Cocq*, *Hendrik van Eyndhoven*, *Pieter*

ter Wildt, *Jacob van der Vlies*, *Jan Broon*, *Ernst Hendriksz.* en *Gysbertus Wieland*, nu te famen verklaren, naderhand van verscheiden der Rebellen zelve gehoord te hebben,) dat verscheiden van hun van tyd tot tyd, Wyn uit de Officiers Kisten gestolen, en die opgezoopen hadden, dat ook zommigen van hun de Watervaten opgeboord en gezwikt, en daar water uitgedronken hadden, en dat de vreeze, dat zy, wanneer dit uitkwam, gestraft zouden werden, hen tot het gemelde Oproer had aangezet; hebbende hy derde Getuigen *Hendrik van Eyndboven*, (zo als die nu alleen verklaard,) den avond voor 't oproer een groot zwik in een der Watervaten gezien, en daarvan (zo als de eerste Getuigen dit nu mede verklaard) terstond die zelve avond, circa half acht of acht uuren, aan den eersten Getuigen als Opperstuurman kennisse gegeven, dat hy toen noch niet wist, wie zulks gedaan had, maar dat hy, (zo als hy derde Getuigen, dat nu wederom alleen verklaard) een weinig later vernomen had van den Koks-maat, dat die zoude gezien hebben dat *Wolnar* en *Croos* zulks gedaan en daar uit gedronken hadden, en dat hy derde Getuigen, (zo als dit nu de eerste en twede Getuigen confirmeeren, hebbende hy twede Getuigen terzelver tyd met den eersten Getuigen de Wacht gehad, en alzo daarby present geweest,) daarop met den Bootsman en Schieman, noch die zelve avond omtrent halftien of tien uuren aan den eersten Getuigen als Opperstuurman, kennisse heeft gegeven, dat hy nu meende ontdekt te hebben, wie de Autheurs waren van het zwikken en de opbooren der Watervaten, en dat daarop door die eersten Getuigen is geantwoord: *'t is wel de Capitein* (die ter tyd niet wel was) *legd nu reeds te bedde en slaapt al, maar zy zullen morgen wel gevonden en gestraft worden*, ende verklaarde zy zesde en achtste Getuigen, *Pieter Wildt* en *Jan Broon*, tot meerder bevestiging van het hier vooren gemelde ook noch, dat zy naderhand gehoord hebben, dat *Jacob Boos*, in 't byzonder zich heeft beroemd, dat hy mede van der Officieren Wyn gestolen en gezoopen had; gelyk mede zy elfde en twaalfde Getuigen, *Ernst Hendriksz.* en *Gysbertus Wieland*, dat zy Getuigen, na dat zy mede met Schuit en Boot aan Land gekomen waren, aldaar *Anthony Hekker* en *Zirchel* met malkander questie hebbende, elkanderen hebben hooren verwyten, dat zy daar aan mede deel hebben gehad, en insgelyks van de Wyn hadden gedronken.

Verklaarende voorts hy derde Getuigen *Hendrik van Eyndboven* noch alleen, dat hy in de gemelde avond of nacht, kort voor dat het oproer een aanvang heeft genomen, telkens tusschendeks een geblaar heeft gehoord; 't welk geschiedde door een dikke Soldaat, welke hy naderhand heeft gehoord, dat *Straus* genaamd is, en van welke de eerste en twede Getuigen verklaren zulks naderhand aan land te meermalen gehoord te hebben, doch 't welke hy toen niet wist, wat beteekende, alzo men anders nooit te vooren,

ren; (gelyk zy getuigen nu allen verklaren:) eenig ongenoegen, gemor of zamenrottinge onder het volk had bespeurd, maar de voornaamste Rebellen dien eigen avond of nacht, kort voor 't oproer, noch gezongen en vrolyk en wel te vreden hadden geschenen, hebbende hy eerste Getuigen, (zo als hy alleen verklaard:) ook diezelve avond of nacht kort voor het oproer noch verscheide van dezelve boven gehad aan de bras, dewyl hy, vermits de stille en telkens veranderende wind, dikwils had moeten ombrassen.

En verklaren wyders de eerste en tweede Getuigen gezien te hebben, terwyl zy Getuigen noch op de Wacht en 't Halvedek waren, dat het gemelde oproer op de voorsz. tyd begonnen is, door eenigen, die met messen in de hand na boven kwamen loopen, waarvan zy getuigen echter verklaren, geene anderen op dat tydstip gekend te hebben, dan alleen den zoldaat *Johannes Wolma* of *Wolnar*, den welken zy gekend hebben aan de witte rand of boordzel van zyn hoed, 't welk hy rond om dezelve geverfd of gemaakt had, en dewelke de eerste boven gekomen zynde, zy Getuigen aanstonds hebben hooren roepen: *Alons*, *Duitsche Broeders*, *val aan*, *houd*, *smyt en steekt*, of diergelyke woorden in substantie; als mede, dat op dat geroep ook eene meenigte anderen, hem zy toe- en bygevallen, zo dat zy, (gelyk hy tweede Getuigen alleen verklaard gezien te hebben,) al aanstonds met een geheele troep of meenigte by de Trap of het Schavotje vergaderden, en zo na boven achter op kwamen loopen, hebbende echter zy eerste en twede Getuigen, (zo als zy nu wederom te zamen verklaren,) ook op die tyd door de duisterheid van de nacht noch geenen gekend van de zodanigen, die zich toen aanstonds met die eerste aanvoerders hebben vereenigd, maar wel naderhand van hun zelve, onder malkander pratende, gehoord, ('t welk de derde, zesde en zevende Getuigen, *Hendrik van Eyndhoven*, *Pieter Wild* en *Jacob vander Vlies*, mede verklaren,) dat *Wolma* of *Wolnar*, *Croos* of *Grosch*, *Johan Georg Cramer* of *Cremer*, *Bouwer*, *Dominicus* en *Foucqué*, onder anderen de eerste Aanvoerders zyn geweest, als mede noch, (zo zy eerste en twede Getuigen alleen verklaren,) dat *Fredrik Steyssel*, naderhand aan land ter gelegenheid, dat hy kwestie had met *Croos* of *Grosch* over 't weinige Geld, dat hy zeide gekregen te hebben, aan denzelven *Croos* of *Grosch* te gemoed voerde: *ik ben zo wel als gy by het eerste begin geweest*, en gy hebt zo veel geld, en ik zo weinig, met dezelve of soortgelyke woorden in substantie: verklaarende voorts noch de zesde Getuigen, *Pieter Wildt* alleen, dat hy getuigen, by het begin van het oproer voor op de Bak zynde gekomen, om de eerste Wacht af te lossen, en daar naauwlyks een halfkwartier geweest zynde, met de Schiemans maat, *Jan Melles*, *Presler* en eenige anderen, die aldaar ook waren, heeft gehoord, dat 'er achter op een groot geweld was, zo met slaan en stooten tegens de deuren,

en

en het inslaan en ingooijen der Glazen als anderzints, ('t welk de negende Getuigen *Adrianus van Schaik*, mede verklaard gehoord te hebben,) doch dat hy, niet weetende wat 'er te doen was, aldaar voor op de Bak gebleven is, tot dat de Rebellen, na dat zy achter op waren geweest, en, zo 't scheen, aldaar allen, die hun in den weg waren, overmeesterd of op de vlucht gedreven hadden, vervolgens na vooren na de Bak zyn komen vliegen, roepende *Wolnar* en *Croos*, (zo als de zevende Getuigen, *Jacob van der Vlies*, toen beneden in zyn Kooi ziek leggende, ende achtste Getuigen, *Jan Broon*, die mede voor op de Bak was, verklaren mede gehoord te hebben,) *Alons, Duitsche Broeders, achter op zyn ze nu al dood, nu na vooren, en al de Hollanders dood geslagen*, met die zelve of diergelyke woorden in substantie: en dat hy zesde Getuigen, daar door mede verschrikt geworden zynde, en in 't Wand willende vluchten, daar in door *Wolnar* verhinderd wierd, dewelke aldaar zo schielyk by hem was, dat hy eenen *Barent Vosbolt*, die boven hem getuigen was, van onderen met een Sabel in de beenen hieuw, zo dat die niet verder konde komen, en dewelke, hem Getuige toen daarby ziende, zeide, *du bist miede ein Canaille*, en hem Getuigen, om genade biddende, gebood na beneden te gaan.

Verklaarden al verder de eerste, twede, derde en zesde Getuigen noch gezien te hebben, dat de Rebellen vervolgens, na dat het eerste alarm en weinig aan het bedaaren begon te komen, met brandende Kaarssen en met Lantaarens, het geheele Schip doorliepen, en eenige derzelven op het Dek en Boord nedergezet hebben: als mede de Getuigen en allen te zamen, dat zy vervolgens ten deelen, noch in die zelve nacht, na dat van wegens de Rebellen, pardon geroepen was voor allen die noch leefden, en zy getuigen, wederom voor den dag gekomen waren, zommige uit zich zelven, hoorende dat het wederom stil wierd; andere op het hooren en roepen van pardon, en wederom andere, om dat zy door zommigen der Rebellen of de zodanigen, die van hun afgezonden waren, zyn gevonden ter plaatze, werwaarts zy gevlucht waren, en van daar gehaald, (en ten deele noch naderhand hebben gezien en bevonden, dat de Cajuitsdeur, met een Byl of Dissel was open gehakt, waarschynlyk, met de Byl of Dissel van den derden Timmerman, *Willem Benchman*, aangezien zy Getuigen, naderhand vernomen hebben, dat die met zyn Byl na boven was komen loopen, maar dat de Rebellen hem die hadden ontweldigd, na dat hy zwaar gekwetst geworden was, en hebbende hy negende Getuigen, *Adrianus van Sbaick*, (zo als hy nu alleen verklaard, niet alleen dat hakken in die nacht gehoord, maar ook noch die Byl of Dissel van den derden Timmerman voor de Cajuit op de grond leggen; voorts dat de Paneelen van de Deur van de Capiteins Kamer, waren uitgetrapt, en de Vensters en Ramen overal ingeslagen en geruineerd, als mede dat

de

de Onderstuurman *Reynier Pieterson* was gedood, en dat verscheiden anderen, te weeten, den Doctor of Oppermeester, den Dominé of Zieketrooster, den Bootsman, den Constapel, den derden Timmerman, *Barent Vosbolt*, *Pieter Bisschop*, en de Capiteins jongen, *Carsten Christiaansz.* als mede van de Rebellen, den Zoldaat *Johan Brand* en *Paulus de Ruyter*,) gekweest waren, doch niet te weten, door welke Perzonen in 't byzonder zulks is geschied, hebbende zy Getuige alleen in maniere voorsz. eerst naderhand de geruineerde en beschadigde Deuren, Ramen en Vensters, mitsgaders den voorsz. vermoorden Onderstuurman gezien, en bevonden, dat de overige gemelde Perzonen waren gekweest, hebbende zy, eerste, twede, derde en vierde Getuigen, dezelve meest allen naderhand te meermalen zien verbinden, alleen verklaarde de vierde Getuigen, *Hendrik Ubbing*, in de eerste nacht van 't oproer in de Constapels Kamer te zyn geweest, en alzo gezien te hebben, dat *Wolnar*, *Zilner*, en noch een, die hy Getuigen niet by de naam kend, in de eerste nacht van het oproer, dezelve Kamer, (wanneer die na zo veele gedaane dreigementen van *Wolnar*, dat hy alles zoude vermoorden, wat 'er in was, indien zy niet open deeden, open gedaan wierd,) met geweld en met bloote Degens in de hand kwamen indringen, en dat toen een van hun driën (zonder precies te kunnen bepalen, wie van de drie perzonen zulks is geweest) den Constapel, na hem de Sleutels van de Kamer afgeëischt te hebben, in 't uitgaan van de Kamer met een Degen een steek in zyn Bil gaf;

(*Het vervolg hier naa*)

Utrecht. De Leden van den Kerkenraad der Hervormde Gemeente deezer Stad, twee achter een volgende jaren in dienst blyvende, zo gaat jaarlyks een zeeker getal af en eenige nieuw verkoren komen aan, welke nieuw verkooren Heeren op zondag den 22 July (1764) in hun dienst bevestigd zyn door den Wel Eerw. en zeer Gel. Heer *Carolus Segaar*, Predikant alhier, predikende zyn Wel Eerw. ter dier gelegenheid over 1 Thim. 4. vs. 7. laatste deel en vs. 8.

OUDERLINGEN die aanblyven.

Ysbrand van Hamelsveld.
Hugbert van Zeyst.
Johannes Bosch.
Jan van Ommeren.
Hermanus Mulder.
Jacob Haasbroek.
Gerardus van Thiel.
Hendrik van Heuven.
Mr. Steven Jacob van Muiden.

OUDERLINGEN op nieuws verkoren.

Jan W. van der Mark Procureur.
Jan de Waal.
Jan van Leemput.
Jan Doedes.
Lambertus van Geelkerken.
Willem van Vlooten, Procureur
Johannes van der Sluys.

DIA-

DIACONEN die aanblyven.
Roelof Mos.
Jan Hendrik Bonebakker.
Arnoldus Kok.
Evert Schimmel.
Izaac Doedes.
Roeland de Meyere.
Gerardus Bettink.
Huyb. Nicolaas van Schalkwyk à Velden, Notaris.
Leendert Noordyk.
Steven van Schuppen.
Johannes Bernhardus de Meyere.

DIACONEN op nieuw verkooren
Mr. Florus Petrus van Ewyk (Boekhouder)
Wouter van Dyk.
Abraham Maas.
Cornelis Voogt.
Warnard Wilmbrink.
Dirk Verhoesen.
Fredrik Egeling.
Severyn Schiff.
Gerardus Schouten.
Jan de Clefay, Notaris.

NB. De Leezer heeft in ons volgende Stuk voor half Aug. te wachten het verhaal van 't ongeboord geval van Jean Calas te Thoulouse, *en de afbeelding, in een kunstige Plaat van 's Konings Raadsvergadering, waar in het Vonnis van dien ongelukkigen vernictigd is geworden.*

Magistraturen en Amptenaren.

Uit eene overgeleverde Nominatie zyn tot Burgemeester der Stede *Goes* aangesteld, de Heer *Pieter Ossewaarde*; en tot Schepenen de Heeren Mr. *Willem van der Bilt*, *François de Keyzer*, Mr. *Dignus Cornelis de Keetlaar*, Dr. *Coenraad Coenraats* en Mr. *Laurens Pieter van der Spiegel*; en tot Raad dier Stad, de Heer Mr. *Johan Adriaan van Dorth*

Tot *Professor honorarius* en *Lector Juris* der Stede *Heusden* is aangesteld, de Heer Mr. *Franciscus Lievens Kersteman.*

Tot Raad in de Vroedschap der Stad *Veere* is aangesteld de Heer *Antony Ballen*, Pensionaris honorair aldaar.

Tot Bewindhebber der West-Indische Compagnie ter Kamer Zeeland is aangesteld de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacobus Joannes de Bruyn*, Schepen en Raad der Stede *Middelburg*.

De Heer Mr. *Hendrik Mollerus*, President van den Hogen Rade in Holland, is by H. Ed. Gr. Mog. aangesteld tot Hoofd Ingeland van Delftland.

By de Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit tot *Amsterdam* is het Oorlogschip de *Triton* gesteld onder Commando van den Wel Ed. Gestr. Heer Kapt. *Simon Dekker*.

Den 16 July is de Heer *Dacosta*, Consul Generaal van Portugal, alhier te *Amsterdam* resideerende, tot Ridder van de H. Christorder ontfangen.

De derde Vyfjarige dienst van den Wel Ed. Gestr. Heer Raad Pensionaris Mr. *Pieter Steyn*, vrydag den 20 July (1764) geeindigd zynde, zo hebben de Heeren Staten van Holland en Westvriesland, zyn Wel Ed. Gestr. met eenpaarige stemmen bedankt, voor de getrouwe diensten tot dus verre aan den Lande beweezen, en teffens verzocht deeze hoogwichtige Post, op denzelven voet weder voor vyf jaren te aanvaarden, 't geen dien Heer aangenomen en op nieuws den Eed afgelegd heeft.

Den 25 July (1764) zyn volgens Electie, gedaan by de Ed. Groot Mog. Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, uit een overgeleverd Dubbeltal, tot Schepenen der Stad *Leiden* aangesteld de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Nicolaas van Alphen*, Mr. *Maarten Marcus*, Mr. *Simon Drolenvaux*, *Jacob van der Meer*, Heer van Hoogeveen, Mr. *Johan Alexander van Lanschot*, Mr. *Ni-*

colaas van Banchem, Mr. *Jacob Bartram van der Steen* en Mr. *Jacob Jan de Moy*, Heer van Streefkerk; zynde de 6 eerstgemelde Heeren tot Schepenen Commissarissen over de Gemeenelands Middelen benoemd.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen van de Oost Indische Compagnie ter Kamer *Amsterdam* zyn de volgende Kermits-Schepen, begeven, namentlyk: *Fredenhof* aan Willem van Braam, en *Noord Beveland* aan Simon Bot, beide over Batavia na China; *Welgelegen* aan Jurriaan Molensteen, na Bengalen; *Ouder Amstel* aan Jan Stuyver; *'t Compagnies Welvaren* aan Arend Willem, en *de Vrouw Geertruyda* aan M. Kerke, alle na Batavia, en *de Snelheid* aan Cornelis Pieters, na de Caap gedestineerd.

Zyne Doorl. Hoogheid *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot.

Luitenant.	Reynhard Kramer, in 't Regiment van *Kinschot.*	
Sous Luit.	Isaac Snellen.	
Vaandrig.	Fredrik Herman d'Aulnis.	
Vaandrig.	Christoffel Bernhard van Dongen.	*Holstein Gottorp.*
Vaandrig.	.... Lehn.	
Luitenant.	Nicolaas Detlof de Rosier.	
Sous Luit.	Louis Alexander de la Marche.	
Vaandrig.	Cazimir Wichelm Lehman.	
Vaandrig.	Gerrit Willem Ardesch.	*Holl. Guardes Infant.*
Luitenant.	Jacobus Tieleman de Schenck.	*Saxen-Gotha.*
Vaandrig.	Carel Godfried Thoma.	
Kap. Luit. Ing.	Andreas Johannes Knollaert.	
Extra. Ing.	D. G. B. van Daalhof.	
Luit. Ing.	.... de Wit.	
Kapitein.	Sigismund Steiguer.	*May Zwitzers.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 31 Juny gebeurde het navolgende droevig geval: De Heer de *Michely* Collonel in dienst van zyne Allerchristelykste Majesteit, in den omtrek van den Leydsendam op de jagt zynde, zette in het Schuitje waar in hy was, de Snaphaan op zodanige wyze, dat de mond van de loop tegen over zyn rechter zyde geplaatst was. De schoot ging los zonder dat de Roeyer weet door wat toeval. De geheele lading trof het onderste der ribben van dien ongelukkigen, verbryzelde de borst en doorboorde de Longe. Hy viel daarop in het water, en was niet zo ras daar uit gered, of gaf den Geest. Dien Officier, die zich zedert zes maanden in *'s Gravenhage* bevond, had door zyne hoedanigheden een algemeene achting en genegenheid verworven, en werd dien volgens van een ieder aldaar betreurd.

Den 3 July overleed te *Amsterdam* in den ouderdom van ruim 78 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Johannes Staal*, zederd den jaare 1738 Pensionaris der voorsz. Stad.

Op 't Eiland *Rugen* heeft zich by zeeker Edelman het ongeluk toegedragen; dat de Huishoudster uit onvoorzichtigheid *Arsenicum* of Rottekruid, in plaats van witte Zuyker in de spys gedaan heeft, waardoor vyf van zyne Gasten het leven elendig inschoten.

Den 5 July omtrent drie uuren in de morgenstond arriveerde te *Vlaardingen*,

-gen de eerste Jager met 19 tonnen Haaring, waarvan de eerste Ton voor 549 Gulden verkogt werd.

Te *Schiedam* is in den ouderdom van omtrent 80 Jaren overleeden de Wel Ed. Gestr. Heer *Hendrik Bossobaard*, Oud-Raad en Oud-Burgemeester dier Stad.

Op Woensdag den 11 July overleed te *Alkmaar* de Heer *Johannes Reinhardus Minke*, Bedienaar des Goddelyken Woords aldaar, (zondags voorheen den Predikdienst noch verricht hebbende) in den ouderdom van ruim 54 Jaren.

Den 18 dito overleed te *Schoonhoven* in den ouderdom van omtrent 71 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer *Abraham van Vlissingen*, Raad in de Vroedschap en Regeerend Schepen dier Stad.

Tusschen den 18 en 19 July, ten 2 uuren in de morgenstond, zynde 's nachts van Woensdag op Donderdag, is te *Naarden* een zwaar onweer ge weest, 't welk wederom, gelyk voor omtrent 2 jaar, (te zien in ons Stuk voor September 1762 bladz. 108.) met wonderbaarlyke Uitwerkingen, op verscheide plaatzen in de Groote Kerk, en op een plaats buiten dezelve, is geslagen. Voor eerst op de twee groote pypen van beide de zyden van het Orgel, waar door dezelve aan 't onder einde zyn zwart geworden. Ten tweeden is de groote linker deur van 't orgel van onderen tot Spaanders geslagen, zulks de lappen van 't doek en de Spaanders van 't geraamte van gemelde deur daar by hangen. Ten derden is ter zyde van de Groote Kerkdeur, welke onder gem. deur van 't orgel is, ter lengte van 4 of 5 voet, gedeeltlyk 't Hout, de Kalk en Steenen uit de muur geslagen en tegen den grond geworpen.

Zo mede in de eene Kruishoek van de Kerk, na gissing ter groote van omtrent 6 voeten uit de muur; ook is op 't uur-Bord boven 't orgel het uur of num. VIII. gantsch zwart geworden, gelyk mede de halve uurwyzer aan 't achterste einde.

Ten vierden zyn aan den Predikstoel by de trap eenige lysten afgeworpen en andere afgeweeken. Ten vyfden en byzonder, is de Donder wederom, gelyk voor omtrent twee jaren (te zien als boven gemeld) in de Kerkenkamer geslagen, en van daar langs het Koperdraad van de schel in des Kosters Keuken gaande, gelopen, alwaar dezelve Kalk en Steenen afgeworpen en nevens de schoorsteen van de Kerkkamer een gat maakte ter langte van een voet; en laatstelyk is de vergulde Cyfer van 't jaar getal 1763, zynde de 1 staande buiten aan de zuidzyde van den tooren by de wyzer, daar door zwart geworden. De Donderslag, welk dit uitwerkte, was ongemeen zwaar en verzelt van hevige storm en zware regen, 't welk gevoegd by 't geheugen van 't bovengem. onweer, de schrik en onsteltenis niet weinig vergroote. De Heeren Predikanten der voorsz. Stad hebben op Zondag den 22 daar aanvolgende, in hunne gebeden zeer beweeglyk aangemerkt, hoe dit nu voor de vierdemaal was dat God zyn Tempel-Huis door 't onweer had aangetast; als voor eenige Jaren tweemalen, eens in de Tooren en eens in 't Dak, op den 15 September 1762 en nu aan 't Orgel en andere plaatzen der Kerk zelve.

Den 24 Juny ontstond te *Heidelberg* met het aanbreeken van den Dag een onweer, 't geen uit niet zeer zwarte Wolken met zwaare Donderslagen een aanvang nam. Ten 3 uren sloeg een verhemente Blixemstraal in 't Keurvorstl. Slot, en verwekte terstond een zo snellen brand in 't zelve, dat binnen weinige minuten de gantsche Vleugel met den Tooren na de Stad gekeerd, in volle vlam geraakte, welke zich vervolgens ook in den tegenoverstaanden Vleugel verspreiden. Wat middelen men ook aanwendde om den voortgang van den brand te stuiten of te vertragen, was

alles vruchteloos. Ten 10 uren ftortteden het Dak en de Zolderingen dier Gebou wen in, en de brand bleef den ganfchen dag en volgenden nacht ten hevigften woeden. Ook zoude men zonder het omverhalen van het Gebouw naaft het Slot ftaande, de vlammen niet hebben konnen meefter worden, welke de beide Vleugels, de Kerk en de Ridder-Zaal tot op de Kluizen der Kelders verteerden. De dikke Muur, ten tyde van Otto, Hendrik en Fredrik den IV. gezet, en konftig met de fraaifte Standbeelden der Keurvorften en Paltz Graven, gelyk ook met zinryke Devifen en andere oude Gedenktekenen verfierd, is wel ftaande gebleven, doch in een deerlyken toeftand. De Kelders, het grote Wynvat en het daarby zynde Gebouw, zyn behouden. Het geluk wilde, dat men weinig of geen wind had, vermits, indien dezelve was opgeftoken, de gantfche Stad in affche had konnen geraken: ook is by dit onheil geen menfch omgekomen.

De Heer de Cluny de Nuis, Intendant van St. Domingo, van den Koning verlof bekomen hebbende, om na Vrankryk terug te komen, ter reguleeringe van eenige familie zaken, had het ongeluk, op 't Schip ziek te worden; zyne ziekte openbaarde zich met een overdraaglyken ftank, die door de Heelmeefters als een kenteeken van de peft wierd aangemerkt; de equipafie van 't Schip bevond zich in de uiterfte angft en ontfteltenis; een Raadvergadering wierd belegt, en men refolveerde, dat men, ten einde zich van de befmetting te bevryden, den heer de Cluny in Zee zoude fmyten. De Intendant hoorde zyn doodvonnis met bedaardheid aan, en keurde de voorzorge der equipagie goed, doch verzocht 24 uuren tyd, om zich te bereiden, en eifchte een pint brandewyn, denwelken hy by tuffchenpozingen uitdronk, 't geen van die uitwerking was, dat hy een brandende koorts kreeg, verzelt van een verfchriklyke uitbotting van de kinderpokjes, vermengt met purper koorts. Een zoo fpoedige verandering ftelde de equipafie gerust; men droeg behoorlyk zorge voor den zieken, en de Heer de Cluny is in een volmaakte gezondheid in Vrankryk aan land geftapt.

Den 21 July overleed te *Purmerende* in den ouderdom van ruim 56 Jaren, de Wel Ed. Geftr. Heer Mr. *Jacob Wormer*, Regeerend Burgemeefter en Raad in de Vroedfchap dier Stad, mitsgaders Dykgraaf van de wyde Wormer enz. enz.

Den 24 dito ftierf te *Amfterdam* in den hoogen Ouderdom van 110 jaren, de Heer *Gregori de Joan*, in leven Griekfe Koopman en woonachtig op de Oude zyds Achterburgwal na by de Bloedftraat.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Confiftorie deezer Gemeente, ftaat gehouden te worden, op Woensdag den 1 en 15. Auguftus, onder voorzitting van D^o. Christianus Tisteyn.

Amersfoort. Op zondag den 24 July (1764) is, door onzen Eerwaarden en zeer geleerden Leeraar de Heer *Johannes Hooyman*, eene cierlyke en uitmuntende redenvoering gedaan over de belofte van den Zaligmaker by Mattheus 10 ℣. 32. *Daarom, wie my bekend voor de menfchen, dien zal ik bekennen voor Mynen Hemelfchen Vader*, ter gedachtenisse der overgave onzer Augsburgfche Geloofsbelydenis: hebbende de Ed. Groot Achtb. Magiftraat aan deeze Gemeente toegeftaan

ſtaan by die gelegenheid te prediken in de kleine of Lieve Vrouwen Kerk, alwaar deeze plechtigheid door zyn Eerw. tot groot genoegen eener aanzienlyke en buitengewoon talryke Vergadering volbragt is.

Deeze predikatie ter drukperſſe gebragt zynde, ſtaat eerlang in 't licht te komen.

Vervolg van de Opkomſt *der* Lutherſche Gemeente *in* Gelderland, *en wel vooreerſt te* Aarnhem. (Ziet Juny laatſtleden bladz. 233.)

Voor en na deeze Predikatien, wierd een zeer voortreffelyk Muſiek, ter deezer occaſie dienende, gehouden op verſcheide Inſtrumenten; de toevloed van menſchen was zo talryk, dat niet alleen de Kerk vervuld was van Toehoorders, maar dat ook veele menſchen buiten voor de Glaſen klommen en rondom de Kerk ſtonden.

Naamlyſt der Predikanten, die in dezelve Gemeente geſtaan hebben, en die 'er nog ſtaan.

De eerſte Predikant, die de Lutherſe Gemeente te *Arnhem* bediend heeft, is geweeſt zeeker verlopen Monnik uit Duſſeldorp met name: JOHANNES CHRISTIANUS HOPSIUS, die veinsde en voorgaf, dat hy de Lutherſche Religie en de Augsburgſe Confeſſie was toegedaan. waar door hy zig het allereerſt in de gunſt der Lutherſchen te *Zaerdam*, dusdanig wiſt in te wikkelen, dat ze hem tot hun Leeraar beriepen, in 't Jaar 1645. van waar hy na *Hoorn* beroepen wierd 1646; en na dat hy deeze Gemeente eenige jaaren bedient had, is hy wegens zyn ergelyk leven en Godlooſen Wandel, van de voorsz. Gemeente gedeporteert; waarop de Conſtoriaalen te *Amſterdam*, die hem nog gunſtig waaren, buiten twyfel, onder belofte van beterſchap. (*Het vervolg hier na*)

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, ſedert den 18 *Juny* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag den 18 *Juny.*

't *Kind* van Poulus Louwerentius Elsner. L. N. K.

Dingsdag den 19 *dito.*

't *Kind* van Godtfried Wilhem Trieſt. N. Z. K.

Woensdag den 20 *dito.*

Stephanus Benier, Senior. W. K.

Gerard Staal *te ſloeten Begraaven.*

't *Kind* van Anthony 't Hoen. O. Z. K.

't *Kind* van Pieter Daniel van Hamel. N. K.

Donderdag den 21 *dito.*

Gerrit van der Bieſen. L. K. H.

Hendrina Heydekker oudſte Dogter van Barend Ashoff, O. K.

Eliſabeth Warnaars Wed. van Pieter Maſt. O. K.

Vrydag den 22 *dito.*

Rutgert Geurſen *Hofmeeſter op het Admiraliteyts Jagt.* O. O. K.

Pieter Smit. N. O. K.

Wynanda van Bloem *Swaart Meeſtreſſe op 't Begyn Hof.* E. N. K.

Joſina Kappenberg Huisv. van de Heer en Mr. Jacob Klinkhamer. N. K.

Zaturdag den 23 *dito.*

Eliſabeth Huybers Wed. Cornelis Schaap. Z. K.

Maria Magdalena Meyring Huisv. van Johan Rudolph Simmerman. L. K. H.

't *Kind* van Steven Jan van Hengel. W. K.

Sondag den 24 dito.

Daniel Eendraagt. L. K. H.
Pieter Hallemans eenigste Zoon van Dirk Hallemans. K. K. H.
Cornelia Kiekens Wed. van Cornelis Boom. L. K. H.

Maandag den 25 dito.

Willem Spyk, *Mr. Blokemaker.* E. Y. K.
Benjamin Herve. W. A. K.
Cathariha Elisabeth Mareus. N. K.
Alberta Redemeester Wed. van Aswerus Freemer. W. K.
't *Kind* van Christoffel Maneker. L.N.K.

Dingsdag den 26 dito.

Jacob Siewertz Centen, N. O. K.
Johannis Steensysser. N. O. K.
Hendrik Gerritsen, *Mr. Broodbakker.* L. O. K.
Harmanus van Attenhove Zoon van Jan van Attenhove. K. K. H.
Maragreta Paaschen Wed. van Jan Coenraad Hesse. N. Z. K.
Barnardina Wylacker Huisv. van Johannes Nicolaas Monkel. O. K.
Cornelia Westerdaal Jongste Dogter van Roelof Westerdaal. A. K. H.

Woensdag den 27 dito.

Jan van Zutphen. N. Z. K.
Jan George Matthes. L. O. K.
Jan van Attenhoven. K. K. H.
Georg Hendrik Schueler, *Koorndrager.* W. K. H.
Antje Willemsz. Huisv. van Lucas Berk. L. K. H.
Maria van den Berg. Huisv. van Jan Beverwyk. K. K. H.
't *Kind* van Pierre Daniel Rondeau W. A. K.

Donderdag den 28 dito.

Hendrik Sooli. E. N. K.
Cornelis Blankert. N O. K.
Harmanus Forsborgh oudste Zoon van Pieter Forsborgh, *Boekhouder van 't Gasthuys.* N. Z. K.
Tietje Rombout Weduwe Pieter van den Burgh. A. K. H.
Catharina van Guhlik Huisvrouw van Anthony Wynands. A. K. H.
't *Kind* van Jan Hamaker. N Z K.

Vrydag den 29 dito.

Jan Swalm. O. Z. K.
Jan Welther Boomhouer. N. Z. K.
Josina Carpentier Laast Wed. van Dirk Spieringh. W. K.
Pieternella van Putte laast Wed. van Hendrik Simons. L. K. H.
Barendina Elbertink Huisv. van Evert Wanink. N. O. K.

Saturdag den 30 dito.

Francois Janvier Eenige Zoon van wyle Samuel Janvier. N. K.
't *Kind* van Abraham Beukker. O. Z. K.

Sondag den 1 July.

Jan Tiedes *Schuytevoerder.* N. K. H.
Engeltje Homberg *Jonge dogter* W.K.H.

Maandag den 2 dito.

Gerardus Lammes. O. O. K.
Dirk de Graaf *Mr. Kleeremaker.* W. K.
Alida van den Bosch Huisv. van Pieter Oldenhoven Vry. Z. K.
Alida Lammering Huisv. van Coenraad Creymeyer. W. K.

Dingsdag den 3 dito.

Maria Clara Spyk, Wed. Jacobus de Lavoyé. W. K.

Woensdag den 4 dito.

David Bion. W. A. K.
Geertruy Dusing, Huisvrouw van Coenraad Stork. A. K. H.
't *Kind* van Wessel van Mets, Z. K.

Donderdag den 5 dito.

Dirk van Maarte, *Boekverkooper.* W. K.
Abram Reddering K. K. H.
Harmanus Wallar oudste Zoon van Frans Wallar A. K. H.
Johanna Brugman. A. K. H.
't *Kind* van Johannes Zimmerman. L. O. K.

Vrydag den 6 dito.

Jan van der Heyde, *Mr. Metselaar.* O. K.
Johanna van der Haagen Wed. van Hendrik Wolbers. O. K.
Ryntje Wigmans Wed. van Cornelis Breetvelt. L. K. H.
Johanna Meyer Huisvrouw van Hermanus Frontorp. K. K. H.

Saturdag den 7 dito.

Willem Westerwyk, Z. K.
Anna van der Wal Huisv. van Jan Alexander. Z. K.

Cecilia

Cecilia Maria Barends Huisv. van Harmanus Grootenhuysen. A. K. H
Rebecka Bartholomee Huisvrouw van Harmen Linstroot. L. K. H.

Sondag den 8 dito.

Susanna Hagen *Bejaarde dogter*. K. K. H.

Maandag den 9 dito.

Hendrik van Halderen *Hoenderkooper*. Z. K.
Geertruy Wittenhoven, Wed. Barth van Hoeven. O. K.
Pietertje Riemers Huisvrouw van Gerrit van Loenen. W. K. H.
Gesina van Nes Huisvrouw van Fredrik Baljuw. A. K. H.
't *Kind* van Hendrik Beeman. Z. K.

Dingsdag den 10 dito.

Jacoba S..ouw, Wed. van Isaak Clerck. O. K.
Anna Vreedenburg, Huisv. van Pieter Wendelboom. A. K. H.
Catharina van Veer, Huisv. van Jan Hendrik Lang. W. A. K.
Anna Katrina Hatterweer, Huisv. van Pieter Bartholomeus van Linde W. K.
Anna van Brink, bejaarde Dogter. N. Z. K.
Christina Perné. E. Y. K.
't *Kind* van Claas Bouman. W. K.

Donderdag den 12 dito.

Willem Gerardus Moll, *Oud Raad in de Hoove van Civile Justitie in Suriname*. N. K.
Hendrik Maas. N. O. K.
Jan de Graaf, *Mr. Combuysemaker*. N. K.
't *Kind* van Evert Martan. L. O K.
't *Kind* van Jan Roosendaal. L. O. K.

Vrydag den 13 dito.

Jacob Isser, *Koorndraager*. K. K. H.
Grietje Kemp, Huisvrouw van Pieter de Vryer. Z K.
Magdalena Clos, bejaarde Dogt. W. A. K.
't *Kind* van Willem Jacob Vonk. W. K.

Saturdag den 14 dito.

Mr. Josias Ingelbrechts. W. K.
Catharina van Delden, Huisvrouw van Jurriaan Beekman. N. O. K.
Geertruyda Agatha Verryn, Huisvrouw van Louis Elsevier. W. K.
Tryntje Roelofs Huisvrouw van Jan Hoen. O. O. K.
't *Kind* van Jacob Hibma. Z. K.

Sondag den 15 dito.

Antony Maas. L. K H.
Fokeltje Hellinga Weduwe van Ryndert Baarsma. L. K. H.
Johanna Elburg Huisvrouw van Hendrik Baarsma. L. K. H.
Anna Vreede Huisvrouw van Samuel de Peroo. A. K. H.
Elsebe Catharina Janse Jongste dogter van wyle Claas Janse K. K. H.

Maandag den 16 dito.

Jan de Ridder. L. K. H.
Hendrik Beuker *Broodbakker*. A. K. H.
Jan Ackershoek Zoon van wylen Jan Ackershoek. O. O. K.
Elisabeth Wissenbergh. Weduwe Evert Westenink. O. K.
Twee *Kinderen* van Johannes de Vos. Z. K.

Dingsdag den 17 dito.

Jan Guerin. W. K.
Hendrik Samuel Snaathorst. L. O K.
Geertruyd Ruyssenaar Huisv. van Nicolaas Rensz. W. K.
Maria Omzeele. L. O. K.
Elizabeth Cappel Weduwe Wilhelm Boomhouer. N. Z. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 2 *July* 1764, geveyld:

Batavierstraat (*I. de Wit*, *H. Hollenberg* en *J. Blaauw*, Twee Huyzen en Erve, in de drie Blaauwe Bylen, anders genaamd de Swaane Gang, in de). *f* 2400, in slag *f* 450, opgehouden.

Beemster (*A. Menssendyk*, Een Brulkweerlands met zyn Huismans Wooning, groot 39 Morgen 374 Roeden, 200 Bouw als Weyland, in de) aan de Ringdyk, over Schermerhorn *f* 5400, in slag *f* 100, opgehouden.

Bloemgragt, *N. Bremer*, *D. van Schorrenbergh* en *M. van der Linden*,

Een

Een Huis, Agterhuis en Erve, op de) tusschen de twee eerste Bruggen. *f* 4100, in slag *f* 900, verkogt.

Buytenkant (*J. Kwikx*, Een Huis en Erve, op de) op de hoek van het Schippersgragtje. *f* 8450, in slag *f* 400, verkogt.

Erfpagt (*L. Kuyper*, *C. Verschuur* en *J. van de Velde*, Een Jaarlykse) groot *f* 224: 12: -- *f* 7200, in slag *f* 575, verkogt.

Fluweele Burgwal (*J. Kwikx*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, over 't Plein van de Oude Kerk. *f* 6800, in slag *f* 1400, verkogt.

Haerlemmerweg (*L. Kuyper*, *C. Verschuur* en *J. van de Velde*, Een Perceel Lands, groot 565 Roeden, in de Spierinxhorner Polder aan de overzyde van de). *f* 125, in slag *f* 60, verkogt.

Handboogstraat (*B. Tideman*, *J. Blok*, *C. van Opbooven* en *C. Lely Jansz.*, Een Huis en Erve, in de) Oostzy. *f* 3000, in slag *f* 600, verkogt.

Kerkstraat (*W. Stroband*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de Vyzel en Spiegelstraaten. *f* 2200, in slag *f* 30, verkogt.

Landsmeer (*C. van Opbooven* en *F. Hellingerus*, Een Plaisierplaats, genaamt Vaart en Landzigt, als meede annexe Boerderye, Landery en Huizingen, geleegen onder den Geregte van). *f* 3000, in slag *f* 90, opgehouden.

Lauriergraft (*C. Angel*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, by de Baangragt. *f* 1800 in slag *f* 400, opgehouden.

Nieuwendyk (*L. Kuyper*, *C. Verschuur* en *J. van de Velde*, Een Huis en Erve, op den) tusschen de Mandemakers en Vrouwesteegen. *f* 14500, in slag *f* 500, opgehouden.

Nieuwendyk (*B. Tideman*, *J. Blok*, *C. van Opbooven* en *C. Lely Jansz.*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, benoorden de Capelsteeg. *f* 10300, in slag *f* 1100, verkogt.

Noorder Kerkstraat (*J. Kwikx*, De Helft in een Huis en Erve, in de) agter het Hoekhuis van de Lindengragt. -- *f* 2575, in slag *f* 475, verkogt.

Noordermarkt (*G. Rebel* en *A. Roos*, De Helft in een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, op de) bezuiden de Boomstraat. *f* 3250, *f* 600, opgehouden.

Oostenburg (*N. Bremer*, Twee Huizen en Erven, op) in de Dwarstraat, het tweede en derde agter het Hoekhuis van de groote Oostenburgerstraat Westzy. *f* 975, verkogt.

Oosterse Kaay (*I. de Witt*, *H. Hollenberg*, *D. van Schorrenberg*, *J. Blaauw* en *J. Jolles*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Oude Schans en Bataviersstraat. *f* 2050, in slag *f* 400, verkogt.

Plantagie (*B. Tideman*, *J. Blok*, *C. van Opbooven en C. Lely Jansz.*, Een Thuin, op Stads grond, in de Nieuwe) in de laaste Dwarslaan, by de Muider Poort, geteekent No. 100 in 't Perk P. *f* 2600, in slag *f* 100, verkogt.

Prinsengragt (*B. Tideman*, Twee Huyzen, in een Koop, op de) over de Passeerdergragt, in de Kallevaars of Steenkopers Gang. *f* 1600, verkogt.

Pylsteeg (*C. Rol*, *F. Schutte* en *P. Graauwenbaan*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 2900, in slag *f* 300, verkogt.

Wieringerstraat (*H. Wysman*, *C. Twisk* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, in de buiten) Noordzy. *f* 4750, in slag *f* 225, opgehouden.

Wittenburgergragt (*W. Ebbenhorst*, Een Pakhuis Woonhuis en Erve, op de) *f* 4500, in slag *f* 450, opgehouden.

Myn

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 14 *July* 1764, deeze en volgende Perceel geëxecuteert.

Suikersbakkersteeg (De Helft in twee Huizen en Erven, in de) oostzyde van de Antonies of Nieuwemarkt, tusschen de Keizers- en Koningstraaten. *f* 600, in slag *f* 50.
Peststoot, (Een Thuin, Huizinge en Opstal, aan de Noordelyke Zyde van de) op Gasthuis grond. *f* 1025, in slag *f* 600.
Zwaanenburgwal (Een Huis en Erve, op de) westzyde, met een Agterhuis daar aan, staande in de Verwersstraat, daar de *Lelie* in den Gevel staat, zynde een Kalandery. *f* 4400, in slag *f* 1100.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 16 *July* 1764, geveyld.

Bellegang, (*C. Roos Carelsz*, Twee Huyzen, onder een Dak en hunne Erve, in de) uytkomende in de Liefde Gang. *f* 1475, in slag *f* 90, verkogt.
Beursteeg (*C. Hoenzker*, Een Huis en Erve, in de) agter het Hoekhuis van den Dam. *f* 4925, in slag *f* 100, verkogt.
Binnekant (*H. Hollenberg*, *H. de Leth*, *A. Buys*, *J. van de Velde*, *A. Jolles* en *A. de Jongh*, Een Huis en Erve, op de) van 't Nieuwe Eyland, *f* 17500, in slag *f* 2600, verkogt.
Capelsteeg. (*C. Opmeer* en *P. Slagreegen*, Een Huis en Erve, in de St. Jacobs of Nieuwezyds) Zuidzy, 't tweede Huis van het Water. *f* 5000, in slag *f* 1500, verkogt.
Cingel, (*R. Benten*, U. *van Ketel* en *J. van Orsoy*, Een Huis en Erve, op den) tusschen de Lely en drie Koningstraaten. *f* 18500, in slag *f* 5000, opgehouden.
Fluwele Burgwal, *J. Cloppenburg*, *W. Duyzendaalders*, *I. van Eyk* en *J. van Orsoy*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, het zevende, benoorden het Heeren Logement. *f* 25600, in slag *f* 3000, verkogt.
Keizersgragt (*H. Hollenberg*, *H. de Leth*, *A. Buys*, *J. van de Velde*, *A. Jolles* en *A. de Jongh*, Een Huis en Erve, op de) O. Z. op de hoek van de Vyzelstraat. *f* 7050, in slag *f* 1000, verkogt.
Prinsenstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Z. Z. *f* 5000, in slag *f* 200, verkogt.
Roozen Gragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) N. Z. tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 8150, in slag *f* 125, verkogt.
Stilsteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) N. Z. *f* 3500, in slag *f* 950, verkogt.
Tuin Dwarsstraat (*J. de Raadt*, *C. Verscheur* en *W. H. Stroopendaal*, Een Huis en Erve, in de tweede) Oostzy. *f* 2750, in slag *f* 375, verkogt.
Tuinstraat (*C. Roos Carelsz.*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, in de Liefde Gang. *f* 1350, in slag *f* 6, verkogt.
Verwerspad (*G. Rebel*, Een Thuin en Huyzinge, als meede twee Woonhuyzen, in een Koop op het) *f* 1200, in slag *f* 9, verkogt.
Voorburgwal (*J. Cloppenburg* en *J. C. de Kaarsgieter*, Een Huis en Erve, op de Oude zyds) tusschen de Hal- en Peylsteegen. *f* 8000, in slag *f* 1000, verkogt.

De

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderſtaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 30 *July* 1764. geveyld.

Berbice (*C. Hoeneker* en *C. van den Broek Cornelisz.*, Een Party Actiës op de Colonie de). *f* 200, in ſlag *f* 110, verkogt.
Een Party dito, *f* 210, verkogt.
Een Party dito, *f* 210, verkogt.
Een Party dito, *f* 210, in ſlag *f* 2, verkogt.
Een Party dito, *f* 214, in ſlag *f* 2, verkogt.
Een Party dito, *f* 214, in ſlag *f* 4, verkogt.

Blomdwarsſtraat (*C. Menſſendyk*, Een Vierde in een Huis en Erve, in de Tweede) Weſtzyde, by de Blomgragt. *f* 425, in ſlag *f* 25, opgehouden.

Haazeſtraat (*C. Menſſendyk*, Drie Seſtiende in een Huis en Erve, in de) Weſtzyde. *f* 300, in ſlag *f* 125, verkogt.

Jacobſtraat (*C. Twisk*, Een Huis en Erve in de St.) over de dwarſtraat, met nog een Huis en Erve daar regt agter in de Oude Braak in een Koop. *f* 5300, in ſlag *f* 550, verkogt.

Jonkerſtraat (*H. Lauverbek*, Een Huis en Erve, in de) N. Z. by de Oude Schans. *f* 900, in ſlag *f* 20, opgehouden.

Looijersdwarſtraat (*C. Hoeneker* en *C. van den Broek Cornelisz*, Een Huis en Erve, in de tuſſchen dito Graft en Straat *f* 1000, verkogt.

Lynbaansgragt (*G. Rebel*, *C. de Mikker* en *B. Stemberg*, Een Huis en Erve, op de) by de Weteringſtraat. *f* 4000, in ſlag *f* 600, opgehouden.

Mouthaanſteeg (*B. van Belkom*, Een Huis Agterhuis en Erve in een Koop, in de) Ooſtzyde, het tweede Huis van de Haerlemmerdyk. *f* 1350, in ſlag *f* 30, opgehouden.

Muiden (*J. Schoonhoven*, Een Bruikweer Land, te ſamen groot negen Morgen, gelegen by) aan de Ooſtzyde van de Vegt, in Honswyk of Kalkovenſe Polder. *f* 4100, in ſlag *f* 100, verkogt.

Ooſtenburgerſtraat (*A. Rutgers*, *A. Roos*, *S. Bosma* en *W. Stroband*, Een Huis en Erve, in de Eerſte) Z. O. Z. ten Weſten van de Tuin van de Ooſtindiſche Compagnie. *f* 2550, in ſlag *f* 200, verkogt.

Ooſtenburgerſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, naaſt en ten Weſten het bovengemelden Perceel. *f* 3350, in ſlag *f* 250, opgehouden.

Overtoomſeweg (*I. van Eyk*, Een Tuyn en Loots, op de) Noordzyde, genaamd Philadelphia, op Stads Grond, over de gewezen Kruitmoolen de Rob. *f* 1775, in ſlag *f* 200, opgehouden.

Palmſtraat (*J. Lafrens* en *A. van Slooten*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) over de Roſeboom Steeg. *f* 1350, in ſlag *f* 500, opgehouden.

Palmſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve nevens drie Agterhuizen en Erven, in de) naaſt 't bovengemelden Perceel. *f* 450, in ſlag *f* 300, opgehouden.

Plantagie (Dezelve, De Opſtal of wel een Huis in de Nieuwe) op Stads Grond, aan de Noordzyde van de Kerklaan. *f* 450, in ſlag *f* 300, opgehouden.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS EERSTE STUK. 1764.

vervolg der MEMORIE

van den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Tegen den Kapitein

JAN HOEUFFT.

U Edel Mog. gelieven hier wederom te remarqueren, dat de Missive, op *pag.* 18 van zyne Memorie luid: „ dat wanneer het Schip op de grond raak-„ te, het ter dier tyd lek wierd " dat was dan 's namiddags tusschen *drie* en *vier* uren; en een weinig te voren zegt Kapitein Hœufft, dat zyn Volk, des morgens van zes a zeven uren af had gepompt, om daar mede te bewyzen, dat het zwaar gefatigueerd en afgemat was; en om zig te verschonen dat hy het zelve niet in ordre aan het Pompen gehouden had; maar welke verschoning tegen zyn hoofd te rug moet springen, als men hem eenvoudig vraagd, tot wat einde hy zyn Volk 's morgens van zes a zeven uren heeft laten pompen, toen het Schip volgens zyn eigen voorgeven, noch niet lek was? Wist hy 's morgens ten zes a zeven uren al, dat het Schip 's namiddags, omtrent half vier uren, op een Bank zou stoten, en daar door zou lek worden? zo neen gelyk hy dat zekerlyk niet wist, waarom dan zyn Volk met onnut pompen gefatigueerd? zo ja, dan moet hy een onbegrypelyk vooruitzigt van een toekomende zaak gehad hebben. Maar wat daar van zy, een van beide is zeker, of dat zyn voorgeeven van 's morgens van zes a zeven uren af te hebben laten pompen tot 's namiddags drie a vier uren, onwaar zy; of dat hy zyn volk nutloos en dwaaslyk met pompen afgemat hebbe.

Kapitein. Hœufft verontschuldigd zig ook met *zo weinig Volk* aan Boord te hebben gehad, zonder het getal te noemen, en hoe veel Volk te gelyk pompte; 't geen geschied is om voor U Ed. Mog. verborgen te houden, hoe veel ploegen pompers malkanderen konden aflossen en vervangen. Hy zegt, dat het Volk reets tot een derde verminderd was door afdanking, *en dat enigen als vermeld, niet weder aan het Schip hadden kunnen komen.* Maar dat enige Manschap niet wederom aan Boord heeft kunnen komen, en groot gevaar gelopen hebbe van te verongelukken, (naar het eigen schryven van Kapitein Hœufft) daar was zyne achtloosheid en onkunde alleen de oorzaak van, gelyk aanstonds zal blyken.

Op *pag.* 15 van de gedrukte Memorie van Kapitein Hœufft, brengt hy, om zyne vigilantie te tonen, *eene periode* by, die luid als volgt:

„ *Het Schip op de Spanderbank aldus vast zittende, ordonneerde den Ondergete-„ kende inmediaat daar op, om een Anker uit te brengen met de barkas en Chaloup, „ waar toe den Stuurman Middelmeer, met nog drie Onder-Officiers, en omtrent „ vier en twintig Matroozen, geëmployeert wierden, dit verrigt synde, zo konden „ de Vaartuigen, door de opgekoomen harde wind niet weeder aan boord koomen, „ en wierden genoodzaakt, den volgden nacht, zonder eeten en drinken, in regen „ en wind, met groot prykel door te brengen, waar na zy, daags daar op den „ 16 December 1750, voor den middag, te Staveren, in Vriesland binnen quaa-„ men*".

Waren die Vaartuigen en Menschen door een violente storm verongelukt, Kapitein Hœufft was alleen de oorzaak daar van geweest, en de redenen waarom, zyn:

Een Ervaren, kundig, en waakzaam Officier, zo als een Zeeman weezen moet, zal geen twee Vaartuigen, en agt en twintig van zyn beste Manschap, (die ordinair, tot dat werk gebruikt worden) hasarderen te verliezen, zonder nootzake, in wat toestand hy zig ook bevind; om dat hy met gantsch geringe middelen, tot præcautie, denzelven dienst kan doen verrigten; naamlyk dat hy nooit een Anker uit zal laten brengen, daar stroom en harde Winden te wachten zyn, zonder een *Paardelyn* vast te maken aan de Barcas, die het Anker draagt; om, als het zware Anker uit gedreven en gevallen is, de Barcas en Chaloup, met de Manschap, tegen Wind en Stroom, wederom aan Boord van zyn Schip te halen.

Hier in heeft Kapitein Hœufft op ene onvergeeflyke wyze gemanqueerd; en is dus alleen schuldig, dat hy het getal van die Manschap niet tot zyne hulpe gehad heeft, om het Schip te redden. En hoe geringer dit middel is, hoe strafbaarder Kapitein Hœufft is, over niet kundig noch waakzaam geweest te zyn in het A. B. C. van den Zeedienst: te meer, vermits de onkundige directie van Kapitein Hœufft oorzaak zou geweest zyn, dat die agt en twintig Menschen by opkomende storm het leven zouden verloren hebben, en de twee Vaartuigen in stukken zouden geslagen zyn.

De Ervare, kundige en waaksame Officieren, dragen zoo veel zorg voor hun volk, als voor hun zelven, en zullen nooit hasardeeren, dat hun volk eenig ongeluk zal beloopen, buiten noodzakelykheid, als wanneer s'Lands dienst zulks komt te vereischen, dat een van de grootste pligten is van een Officier, want alles wat zy ordonneeren aanstonds gehoorzaamt moet werden, het zy goet of quaet, zo dat het Volk hun zelven niet kunnen verzorgen, tegens gevaaren, die zy ook zonder murmureeren ondergaan, wanneer zy gecommandeert werden, van Officieren, die den dienst verrigten met verstand en oordeel, daar zy op vertrouwen, en met liefde dienen

Kapitein Hœufft verzwygt ook, of die Officieren en Matrosen, in 't vervolg weder aan Boord zyn gekomen, waar onder ook een verborgenheid schuild: want zyn ze niet wederom gekomen zo is het een blyk van ene slegte subordinatie, van geen goede ordre te houden, en van geen liefde onder zyn Volk gehad te hebben; dat een aller grootste poinct is in de Militaire Regering, zo wel als in de Politicque 't Is gemakkelyk te verkrygen, bemind en gevreesd te wezen; maar hier de tyd niet is om dit te demonstreren; als men

dat

dat verkreegen heeft, zal een Commandeerend *vigelant* Officier, die in *kundigheid* zyne zaken bestierd, en met *veiligheid* en *waakzaamheid* voorgaat, met zyn Volk doen wat hy wil; zy zullen hem noit verlaten.

Wyders gelieven U Edel Mog. te remarqueren, dat het Schip Hilversbeek aan den Grond, op de allerzagtste wyze geschoven is op de Spaanderbank *met gewenst mooy weer*, met slegt en stil water, zonder beweging; weshalven het Schip niet het allerminste heeft gestoten; en echter getuigt Kapitein Hœufft dat het Schip *in den eersten nacht* vol water is gelopen en tegen al het pompen aan, het water aan waste, (al wederom zonder enige Verklaring of Bewys dat hy waarheid spreekt,) en hier uit zou men moeten besluiten, dat de lekken zo extraordnair groot moeten geweest zyn, dat daar door het Schip aanstonds vol water is gelopen, indien hy zelfs niet voorgaf, dat het twee dagen daar na eerst *genoegzaam vol water* geraakte: nu dit is contradictoir, gelyk meer andere van zyn mondlyke Getuignissen en verklaringen.

Ervare, kundige, en waakzaame Officieren, op hun' eigen reputatie, zo wel als op den Dienst van 't Land gesteld, door Godts weer en wind een ongeluk overkomende, maaken een Verhaal van 't gene hen van dag tot dag is wedervaren, met byvoeginge wat zy verrigt hebben, en laten dat door hunne Officieren ondertekenen tot hunne verantwoordiginge.

Waarom heeft Kapitein Hœufft dat ook niet gedaan? De rede is wel op te maken, om dat hy *niet ervaren, niet kundig, nog waakzaam* is geweest in s' Lands dienst.

Edoch, alvorens van deze materie af te scheiden, dat Kapitein Hœufft gemanqueert heeft, alle middelen te gebruiken, om zyn Schip te redden, (zo als de Onder-Equipagemeester Binkes in zyne plaatse heeft gedaan) moet de Onder-Geschreven daar omtrent, nog een point ophelderen; naamlyk Kapitein Hœufft klaagt over te weinige Manschap aan Boord te hebben gehad; waar op de Ondergeschreven zegt, dat wanneer zulks al eens ene waarheid mogte zyn, het zelve hem doch niet zou verontschuldigen, *van onervarenheid, van onkunde, en van achteloosheid*, om redenen, dat Kapitein Hœufft occasie hebbende van zyn onschuldigen Loodsman geboeid naar Enkhuizen te laten brengen, hy ook occasie had, uit die na by gelegen Stad Sjouwers te laten komen, om het pompen met *twee ketting-pompen* gaande te houden, tot dat hem meerder hulp van Amsteldam gezonden wierd.

Noch een point staat ter verantwoordiging van Kapitein Hœufft, hy spreekt, in zyne opgeschikte verantwoording niet een woord van de *Slagpomp*, die aan Boord van de Schepen mede vaart, heeft hy die vergeten te melden, of vergeten te gebruiken, of was *die pomp* niet meer in het Schip? Het zy, hoe het zy; het is een onverantwoordlyke zaak voor Kapitein Hœufft, en maakt hem al wederom ten hoogsten schuldig en strafbaar.

Hy had in plaatze van in de Kaag by het vuur te gaan zitten, en dezelve by zig te houden om te vlugten, by zyn Volk moeten blyven, en die met de *twee Ketting-pompen*, en een derde *Slagpomp* aan het pompen moeten houden.

De Ondergeschreven dus overtuigend gedemonstreert hebbende, hoe Kapitein Hœufft gemanqueert heeft zyn Schip te redden, met alle hulpmiddelen te staken, om het Schip te behouden, 't geen een begin van verlaten is, zal nu dat voorname point nader ophelderen.

Ten dien einde moet de Ondergeschreven de Missive van Kapitein Hœufft waar by hy den Raad ter Admiraliteit van Amsteldam misleid heeft, by de hand nemen.

De Ondergeschreven vind daar in dat Kapitein Hœufft, onder anderen schryft en *wanneer ik het Schip* MOET *verlaten:* 't geen gegronde aanleidinge aan Hunne Edel Mogenden moest geven om te geloven, dat het Schip onherstelbaar verloren was, en dezelven moest bewegen om Kapitein Hœufft Ordres te zenden, van het zelve te abandonneren

Maar dit is ter kwader trouwe en tegen de Waarheid geschreven, zo als zonneklaar blykt; dewyl Kapitein Hœufft door spoedige raad en hulpmiddelen te schaffen, het Schip zeer lichtlyk had kunnen redden.

Om dit te doen had hy niet of voorbedagtlyk, of dwaaslyk *twee* dagen moeten wagten met hunne Edel Mogenden te schryven; hy had zulks *aanstonds* moeten doen, en by zyne Missive melden, hoe veel water by zyn Schip met hoog of laag water was, en Diepte genoeg zynde, verzoeken, om de Hulk met 25 a 30 Sjouwers aan hem te zenden, met twee a drie Slagpompen, om op zyn tyd, te dienen; naamlyk tot pompen, tot balast te lossen, de Masten uit het Schip te ligten enz., door welke middelen het Schip in weinige dagen gered zoude zyn geworden, met veel minder, ja met zeer weinige kosten: maar om bevorens geremarqueerde redenen, was dat zyn oogmerk niet; hy zou liever gezien hebben, dat het Schip op de Spaanderbank in spaanderen was geslagen.

Hunne Edel Mogenden dus misleid, gaven by Missive, ordre aan Kapitein Hœufft. om het Schip te verlaten en daar op beroept Kapitein Hœufft zig: doch dewyl die ordre van Hunne Edel Mog. by surprise, dat is door misleiding, is gekregen, verstrekt hem zulks tot geen verontschuldiging, maar ter contrarie tot verzwaring, dewyl hy oorzaak blyft van zyn *moedwillig verlaten*, zo als in 't vervolg nader zal opgeheldert worden.

Kapitein Hœufft tragt zig wyders te defenderen op *pag.* 13 en 14 van zyne gedrukte memorie; maar al wat daar staat, is veel schrift, en gene zaken attentie waardig op het geval; nogtans zal de Ondergeschreven ene periode ophelderen; Kapitein Hœufft tracht tot verontschuldiginge van zig zelven een verkeerde interpretatie te geven aan de gepermitteerde gewoonte, dat als de Schepen het Vlaak gepasseerd zyn, de Kapiteins van dezelven naar Amsteldam mogen vertrekken; en dat dien volgende alles wat het Schip is overgekomen na dat het zelve het Vlaak gepasseerd was, niet oprekening van Kapitein Hœufft kan gesteld worden; als moetende de zake op gevat worden zodanig, als of Kapitein Hœufft ten tyde van 't verzeilen niet aan Boord waren geweest: maar waarlyk ene belachlyke interpretatie, en magere excuse, die geen steek houd; want hoe zeer het ene waarheid zy, dat de Kapiteinen naar Amsteldam mogen vertrekken, als hunne Schepen het Vlaak zyn gepasseerd; is het niet minder waar dat zy aan Boord moeten blyven, wanneer de Schepen, terwyl de Kapiteinen noch op dezelven zyn, ongelukken krygen. Dan worden de Kapiteinen wel te gelyk gerekend noch op hunne Schepen te zyn; en zy mogen die niet verlaten zonder wandevoirig te zyn, ja zelf als zy reets te Amsteldam gearriveert zyn, en de Schepen daar na ongelukken overkomen, worden de Kapiteinen, gelyk betamelyk is, door den Raad naar hunne Schepen gezonden.

(*Het vervolg hier na.*)

EUROPA. TURKYEN. Constantinopolen. De Regeeringen van Algiers en Tunis hun jaarlyks Tribut herwaards gezonden hebbende, is de Chebec aan welker Boord het zelve zich bevond door de Maltheesche Galeyen genomen.

Al hoe wel men op bevel van den Sultan van tyd tot tyd eenige Troepen en Oorlogs-behoeftens na de Grenssen van Polen en Rusland zend, verneemd of bespeurd men echter niet, dat dit Hof genegendheid toond, om zich met de zaken van Polen te bemoeyen.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 26 Juny begaf zich onze Keizerin van hier naar Kroonstad en bezag aldaar de gecombineerde Esquaders van die Stad en van Revel, en na een verblyf van 2 dagen aldaar, heeft Haare Maj. op Zondag den 1 July, met een aanzienlyk gevolg van Staats-Dames en Cavaliers, en eenige van de voornaamste der Generaliteit, onder 't bulderen van het Kanon van de Vesting en de Admiraliteit, de Reize na *Estland* en *Lyfland*, aangenomen, als ook om de Havens van de Oost Zee te bezien, enz. Alle de Straten en Vensters langs den weg, welke haar Maj. door de Stad nam, waren met eene ohtelbare meenigte menschen vervuld die haar dierbaarste Vorstin eene gelukkige reize wenschten.

POOLEN. Warschouw. Thans naderd allengs de dag ter verkiezing van eenen Koning; inmiddels is aan alle de Inwoonders dezer Stad by Trompetten geschal bekend gemaakt hunne Wooninge op den aanstaanden verkiezings dag aan niemand te verhuuren, alvoorens de Huurders van Magistraats wegen onderzogt zyn; welke onderzoeking ook reeds werkelyk voortgang heeft, wordende veele genoodzaakt hunne bereids geslotene contracten te vernietigen.

DUITSCHLAND. Weenen. De Aartshertogen en Aartshertoginnen, welke het Hof niet na Presburg verzeld hebben, doen van tyd tot tyd een keer derwaards, om den Keizer en den Keizerin te bezoeken, zullende de Aartshertogin Amelia zig ten zelfden einde derwaards begeeven en den 23 July met de Keizerin-Koningin Haare Vrouw Moeder, (die omtrent verscheide Zaaken, welke Haare Oplettenheid en byzyn vereischen, de nodige ordres geeven zal) te Schönbrun te rug komen.

De Stenden van Hongaryen hebben bereids over twee Pointen

van

van de Voorslagen, welke de Keizerin-Koningin aan dezelve heeft gedaan, geraadpleegd, en ingewilligd, *dat de Contributien, welke tot nu toe betaald zyn, een DERDE vermeerderd en de Vesting-werken in de Frontier-Steden verbeterd zullen worden &c.*

De verspreide gerugten, dat de Armée van den Poolsen Kroons-Generaal Graaf van Branicki voor het grootste gedeelte in de Pan gehakt, het overschot van dezelve gedeserteerd en hy daar door genoodzaakt geworden is om met zyne Vrienden en aanhangers naar Hongaryen te wyken, worden nu van alle kanten tegengesprooken, en men verzeekerd in tegendeel *dat die Generaal Graaf om geen andere reden met zyne Vrienden naar het Graafschap Zips, leggende aan het Karpatische Gebergte in Opper-Hongaryen, begeeven heeft, als om met meerder vryheid met hen te kunnen raadplegen over de bekwaamste Middelen om zig staande te houden*"; Men voegd daarby *dat de Compagnien, welke zyne Armée hebben verlaaten, aanstonds door andere Troupen die zig by dezelve gevoegd hebben, vervuld zyn, als mede dat die Armee geduurende zyne afweezenheid door een ervaaren Generaal, die één van zyne Boezem-Vrienden is, gecommandeerd word.*

Berlyn. Men ziet thans alhier een Schryven van onzen Monarch aan den Poolschen Vorst *Razivil*, die, zo als men weet, eene Armee tegens de Confœderatie van Lithauwen en de Russen op de been heeft, de inhoud van dit Schryven bestaat in 't volgende.

De Gesteldheid, waar in Gy U bevind, en die niet dan veel nadenken geeven kan, is My zeer onaangenaam; Maar 't was onmogelyk of het Gedrag, 't welk gy gehouden hebt, moest van die Gevolgen zyn, waar over gy tegenwoordig Bezwaarnissen inbrengt: De Weg, dien Gy hebt ingeslagen, om uw Volk op de been te brengen, en u tegen uwe Medeburgers niet alleen te Graudentz *maar ook op verscheide andere Plaatsen aan te kanten, moet men natuurlyker wyze voor den grond en de eerste oorzaak aanmerken niet alleen van de Ontroeringen en Onlusten, die in Poolen ontstaan zyn, maar ook van alle de Wederwaardigheeden, dewelke naderhand aan U in 't byzonder zyn overgekomen: Niets blyft voor my dan overig, als dat ik de goede Raadgeevingen, die ik in myn voorigen aan u gedaan heb, mits dezen herhaale"*

Deze MISSIVE kan ten eenemaal de Ongegrondheid bewyzen van verscheide met elkander strydende Gerugten, die men zedert eenige dagen wegens eene *Verstandhouding*, welke sommige willen doen gelooven dat tusschen den Koning van Pruissen en den

bo-

bovengem. Vorst van Radzivil plaats had, verspreid heeft.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Ten Hove worden dagelyks drukke Conferentien gehouden, zo over de depeches van verscheide Expressens van Parys en Madrid alhier aangekomen als nopens de Troebelen welke in Poolen heerschen, en die zeer lichtlyk gevolgen zouden konnen hebben. Ook rouleeren deeze Conferentien zonder twyfel over de noch aanhoudende verdeeldheden tusschen het oude en het nieuwe Ministerie welke men als noch hoope heeft te zullen konnen uit den weg te ruimen.

VRANKRYK. Parys. De Weduwe en Kinderen van den ongelukkigen *Jean Calas* te *Toulouse*, zich tot den Koning gewend hebbende, om vergoeding te erlangen wegens de onrechtvaardige mishandelingen en wrede straffe aan haar onschuldigen man en Vader uitgevoerd, heeft zyne Majesteit die zaak naauwkeurig doen onderzoeken en na verscheide Raadsvergaderingen daar over gehouden, is dit Vonnis in eene van dezelve op den 4 Juny (1764), waarby het getal der Leden zeer talryk was, op het verslag doen van den Heer *Thiroux de Crosne*, gantschlyk gecasseerd, welk aanmerkelyk geval wy onzen Leezeren in deeze plaat vertoonen; en om de geene welk als noch niet volkomen onderricht zyn van dit geval, 't welk ieder natie met recht mag wenschen in desselfs jaarboeken niet aangeteekend te vinden, zo zullen wy een kortbondig verhaal van het zelve alhier doen volgen.

Jean Calas was een Koopman zedert 40 Jaren woonachtig te Toulouse. Zyne oprechtheid, zyne zachtzinnige geaardheid, en zyne geregelde zeden, hadden hem de achting van verre de meeste zyner Medeburgeren verworven. Zyne Huisvrouw, vermaagschapt met de aller eersten Adel van Languedocq was daarom niet zo zeer, als wel inzonderheid om haar deugden te achten. Het is waar dat deeze echte lieden in de Hervormde Godsdienst geboren en opgevoed, met vertrouwen het geloof hunner Voorvaderen onderhielden. De inwoonders deezer Zuidlyke Provintien bepalen zich niet aan het beklagen, maar haten hunne Broederen, verschillende van Godsdienst. Toulouse munt daarin voornamelyk uit door het plechtig vieren van een Jaar Feest, ten aandenken van het ombrengen de Huguenoten, voorgevallen voor omtrent twee Eeuwen.

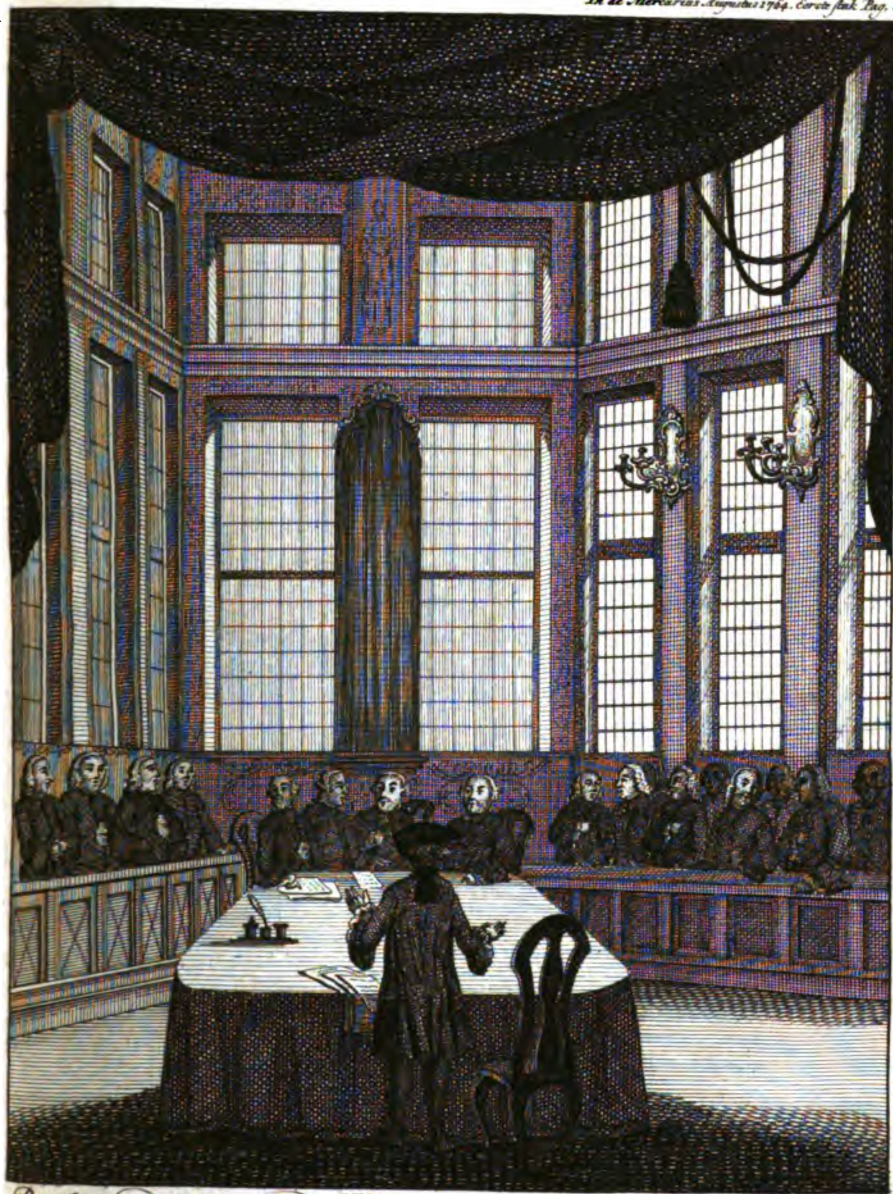
Maar had *Calas* ongelyk in de oogen der Roomsch Catholyken des lands, de hervormde Religie te volgen, hen was bewust dat die eerlyke man, ver van eenige haat tegen de Roomsche Leerstukken te hebben, zedert dertig Jaren in zyn dienst had, een oude maagd die oprecht Roomsch was, die vlytig ter Kerke en ter Biecht ging: en deze Perzoon had zyne Kinderen opgevoed. De-

Dezelve waren ten getale van zes: *Marc-Antoine*, *Jean Pierre*, *Louis Donat*, en *twee Dochters*. *Louis Calas* was zedert vyf jaren Roomsch Catholyk. De vrome en leverige Dienstmaagd was een der voornaamste werktuigen zyner verandering geweest; *Jean Calas* was des niet onkundig, hy had haar geen 't minste verwyt dien aangaande gedaan, hy behield haar by zich, behandelde haar met dezelven vriendelykheid als voor heen, en in een gesprek dat hy had met zeeker Raadsheer van 't Parlement, ten aanzien van zyn zoons verandering, zei hy: *mits zyne verandering. Myn Heer, slechts oprecht zy, kan ik dezelve niet af keuren; want de concientien te willen bedwingen is niet anders dan Huichelaars maaken.* Hier uit ziet men dat *Jean Calas* geen dwingeland van gemoederen was, maar een zuivere zedekunde, eerlyke gevoelens en gezellige deugden, aan zyne kinderen zocht in te boezemen.

Marc-Antoine, de oudste van alle zyne Broeders, was de eenigste die van ene zo deugdzame opvoeding zich niet bevoordeelde. Hy was van natuur trots en oploopend, en in een woord het werktuig van de wrede ramp zyn's ouden Vaders en 't bederf van zyn gantsche geslagt, door het voornemen dat hy op den 13 October 1761, ter uitvoer bragt.

Hy had dien dag zelfs ter avond maaltyd verzocht, een zyner vrienden, genaamd *Lavaysse*, zoons een's Advocaats te Toulouse die eenigen tyd by een Koopman te Bordeaux gestaan hebbende, op bevel van zyn Vader te rug kwam, en verneemende dat die benevens zyne familie op zyn Landgoed was, en dien dag geen paard konnende vinden, om zich naar dit Landgoed te begeven, genoodzaakt was tot de volgende morgen te Toulouse te vertoeven. De oude man voegde zyn verzoek by dat van zyn zoon. *Lavaysse* nam 't aan en beloofde te rug te zullen komen, zo ras hy een paard voor de volgende morgen gevonden had; hy kwam in der daad ten 7 uuren weerom, wanneer hy de beide Oude lieden en *Marc-Antoine* haar zoon, in 't vertrek van zyn moeder aantrof. Kort daar op ging men in een ander Kamer ter tafel. *Calas* de Vader, desselfs vrouw, de beide broeders *Marc-Antoine* en *Pierre*, en *Lavaysse*. *Marc-Antoine* at weinig, stond op voor de andere en ging naar de Keuken, daar de Dienstmaagd hem vraagde: *zyd gy koud, Myn Heer? in tegendeel*, antwoorde hy, *ik brand*, en terstond verdween hy.

De maaltyd geeindigd zynde keerden zy na 't vertrek van de Vrouw van *Calas* te rug, zy, haar man, haar zoon *Pierre* en *Lavaysse*. Niet ongerust om *Marc-Antoine* die zy meenden na de Billard gegaan te zyn, volgens gewoonte, bleven zy met elkander praten, tot dat *Lavaysse* afscheid nam en heen ging. *Pierre Calas* nam toen een Kaars om hun gast te lichten, beneden in 't voorhuis komende, vonden zy de Winkeldeur open en daar van de redenen willende weeten. Traden

Raadsvergadering wegens de H^r. CALAS van Tolouse te Parys, den 4 Juny 1764.

B. MOURIK Excudit.

den zy daarin. Maar welk eene ontroering, welk Schouwtooneel! zy vinden *Marc-Antoine* verhangen tusſchen de beide open ſtaande deuren. Doodelyk ontſteld zynde, ſchreeuden zy luidkeels, en op hun geluid komt *Jean Calas* en ziet dit akelig Schouwtooneel desgelyks; men ſnyd hem af, men poogd hem weder in 't leven te brengen, men loopt om byſtand; een Wondheeler komt, maar alles te vergeefſch. De droefheid deezer Ouders en der hunnen is niet uit te drukken, en ondanks de waarachtige blyken van hun leedwezen, vinden zich echter Leden van 't Gerecht die deeze geheele familie, mitsgaders haare dienſtmaagd en vriend *Lavayſſe*, naar de Gevangeniſſe doen ſleepen; daar beſchuldigd men dezelve dien wanhoopigen zoon te hebben vermoord, om dat hy de Roomſche Godsdienſt ſtond te omhelzen; daar pynigd men den ouden man, om hem te doen bekennen 't geen hy niet gedaan heeft en veroordeeld hem eindelyk ter ordinairis en extraordinaris Pynbank en om levendig gerabraakt en tot aſſche verbrand te worden. Het vonnis word uitgevoerd en de onſchuldige Gryzaard ſtaat de pyn en ſmert met de grootſte heldenmoed uit, zeggende tegen den Geeſtelyken, die hem byſtond: *Ik ſterf onſchuldig; Jeſus Chriſtus, de onſchuld zelve, heeft wel door een wrede ſtraffe willen omkomen. De Heere ſtraft aan my den zonden van den rampzaligen die zich zelfs verdaan heeft; hy ſtraft ze aan zyn broeder en aan myne Vrouw: hy is rechtvaardig en ik- aanbidde zyne ſtrafroede, enz.* hier ſlaat de Scherprechter en de onſchuld werd vermoord!

De beveſtiging deezer onſchuld is de Raadsvergadering welke wy hierin in print vertonen; alle derzelver Leden veroordeelen alles wat de onrechtvaardige Rechters in deeze zaak gedaan hebben, en waarſchynlyk zal de ſtraffe hun op de hielen volgen, 't geen het vervolg ons leeren zal.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Den 3 Auguſtus (1764) woonde zyne Doorl. Hoogheid de Prins Erfſtadhouder de Deliberatien van Hun Hoog Mog. by, en nam vervolgens afſcheid van de zelve. Den 6 vertrok hoogſt dezelve naar *Zoesdyk*; dien dag voormiddags ten 11 uuren paſſeerde die Prins, verzeld van zyne Doorl. Hoogh. den Heer Veldmarſchalk Hertog van Brunswyk-Wolfenbuttel en een aanzienlyk Gevolg door *Utrecht*, verwiſſelde aldaar buiten de Wittevrouwen Poort van Paarden, en trad indien tusſchen tyd uit de Koets, wanneer zyn Doorl. Hoogh. de complimenten ontfing van de Magiſtraat dier Stad, van de ſtafen verdere Officieren der Bezetting en van eenige andere Perzonen. Vervolgens zette de Vorſt de reize voort naar *Zoeſtdyk*, met voornemen om den 7. 's morgens ten 5 naar het *Loo* te vertrekken, al-

daar tot den 4 verblyf te houden en alsdan zich naar het Lusthuis *Dieren* te begeven.

Amsterdam. Vervolg van den inhoud der Proceduren betreffende eenige Manschap van 't Schip *Nyenburg*, (ziet ons voorgaande Stuk bladz. 22.

Mitsgaders verklaarde *Pieter Wildt* mede alleen noch, dat hy *Barent Vosbolt* in maniere, als reeds hier boven gemeld is, door *Wolnar* heeft zien kwetsen; en eindelyk ook noch de eerste, vierde, vyfde, zevende, achtste, negende, tiende, elfde en twaalfde getuigen, dat zy naderhand ook wel hebben hooren zeggen, dat *Fouqué* den Onderstuurman, de laatste doodsteek zoude hebben gegeven, zonder echter 't zelve met eenige zeekerheid te kunnen bepalen, alleenlyk verklaarde noch ten deezen nopzichte, de negende Getuigen *Adrianus van Schaik*, dat hy des nachts van het oproer, uit angst en schrik weggekroopen zynde, tusschen beiden echter noch eens is geweest boven in de Doctors hut; naast de Opperstuurmans hut, en dat hy van daar den gewonden Onderstuurman *Peterson* in des Opperstuurmans hut heeft zien leggen, om door den Doctor verbonden te worden; en dat hy een weinigje daar na den Doctor, zo niet met dezelve woorden, ten minsten in substantie hoorde zeggen, *nu kan ik 'er niet meer aan doen*, en dat hy getuigen toen met een van daar weer weg liep, na zyn schuilplaats by de Kok in de Ketel, onder weg van den een en ander, die hem tegen kwamen, een stoot of duuw krygende, en dat hy voorts naderhand de Doctor wel heeft hooren zeggen, dat *Fouqué* den Onderstuurman, onder of even na 't verbinden van zyne eerste wonden, noch een of twee doodsteeken had gegeven, met byvoeging, van deeze of zoortgelyke woorden: *hy heeft het wel verdiend*; als mede dat hy Getuigen de Doctor op *Fouqué* wel heeft zien wyzen, wanneer dezelve met anderen over 't vermoorden van den Onderstuurman sprak en *Fouqué* dan daaromtrent was; hebbende de zevende Getuigen, *Jacob van der Vlies*, ook eenigen tyd na het eerste alarm en oproer wel gehoord, dat de Doctor het toebrengen van de laatste doodsteek aan den gemelden Onderstuurman gezien en gezegd zoude hebben, dat zulks door *Fouqué* gedaan was: verklarende noch boven dien; zy eerste, twede en tiende Getuigen, *Epke Elders*, *Teunis Jacobs de Cocq* en *John Saxen*, en wel eerst hy *John Saxen* alleen, dat hy getuigen in de nacht van het eerste alarm en oproer, zich hebbende verstooken in de Voorcajuit, achter de Stuurmans gereedschaps Kist, aldaar door de Rebellen gevonden, en van daar na de Cajuit gejaagd geworden is, dat hy aldaar gekomen zynde, gezien heeft, dat de Rebellen de Geweeren van de Clabayen afhaalden, en dat daarby onder anderen ook geweest zyn, *Jan Michel Heydigsfeld*, *Jacob Boos*, en *Gabriel Monniere*, (een roode Franschman,) vervolgens

gens dat daarop de Rebellen ordonneerden, dat de Officieren van het Schip, die noch in leven mogten zyn, by elkanderen zouden werden gezogt, en dat toen de Capitein *Jacob Ketel*, (die ongemak aan zyn voet was hebbende en de Galdery uit in de hut was gevlugt,) op handen en voeten weder van daar in de Cajuit kwam kruipen, en aldaar toen aan de Rebellen vroeg, wat zy van hem hebben wilden, en dat hy getuigen toen onder anderen, mede door de gemelde *Jacob Boos* en *Jan Michel Heydigsfeld*, heeft hooren antwoorden in substantie; *dat zy niets hebben wilden, dan alleen dat de Capitein hen aan Land brengen zoude*, en verders gezien, dat tot meerder bevestiging van dien door de gemelde *Jacob Boos* en *Jan Michel Heydigsfeld*, ieder een zilvere Lepel en Vork uit de zak gehaald en op de tafel neer gelegd wierd, zeggende, *nu dezelven* (schoon zy die even te vooren, uit de Dominées of Stuurmans hutten geroofd hadden) *niet te begeeren, maar alleen aan Land gebragt te willen zyn*, met dezelve of zoortgelyke woorden in substantie: en voorts dat ook kort daarna, de eerste Getuigen *Epke Elders*, (die even als de Capitein, mede door de Galdery in de Rust gevlucht was, en dit nu mede verklaard) insgelyks van daar in de Cajuit te rug kwam, als mede dat noch een weinig later, aldaar aan kwam de tweede Getuigen *Theunis Jacobsz de Cocq*, (zo als die dit nu insgelyks mede verklaard) en dat als toen, zo als zy nu met hun drieën te zamen verklaren) aldaar ook noch present waren, de gemelde *Jacob Boos*, *Jan Michel Heydigsfeld*, en *Gabriel Monniere*, alle drie (zo als hy tiende Getuigen verklaard) met een Zabel in de hand, doch 't welke zy eerste en tweede Getuigen verklaren, zich niet te binnen te kunnen brengen, op die tyd noch van iemand anders gezien te hebben dan van de gemelden *Gabriel Monniere*, dewelke zy daarmede op een Kist hebben zien zitten, hoewel zy ook by vervolg daar geduurig een meenigte, dan de een en dan de ander, met een houwer in de hand hebben zien heen en weer lopen, en hebbende zy niet te min, ook op dien tyd den gemelden *Jacob Boos* aldaar zeer horen schelden en raazen op de Bootsmans maat, Botteliers maat en den Kwartier meester *Jan Bonnes*, zeggende in substantie, op zyn hoogduitsch: *Om uw Officieren hebben wy 't niet gedaan, gy lieden hebt ons nooit kwaad gedaan, maar wy hebben 't tegens die bondsvotten en spitsboeven* (denoteerende daar mede de zo evengemelde perzonen) *die moeten wy hebben, en daarom hebben wy 't gedaan*, en voorts in 't generaal noch, dat aan hen eerste en tweede Getuigen toen aanstonds verboden wierd met elkanderen of met den Capitein en de geenen, die daar meerder waren, in stilte te spreeken, 't welk ook naderhand te meermalen, (zo als zy Getuigens wederom alle verklaren) door de Rebellen in 't generaal door het gantsche Schip is uitgeroepen, *dat de Officieren van het Schip, of in 't generaal de zodanigen, die van hunne party waren, niet met elkanderen in stilte of in 't geheim spreeken mogten*, *of dat hun daar van moest*

kennisse gegeven worden, of ook dat zy de zodanigen zouden vermoorden of dood steeken.

Verklarende zy eerste en tweede Getuigen ook noch al verder, dat, terwyl zy aldaar in maniere voorsz. in de Cajuit of Koopmans Kamer waren, in de morgen stond by hen met de kaart in de hand beneden gekomen is zeekere *Bekker*, mede een van de voornaamste Officieren der Rebellen, dewelke zeide, zich iets van de Kaart te verstaan, en begeerde, dat hy eerste Getuigen hem zeggen en wyzen zoude waar zy toen waren, en dat, hy eerste Getuigen daar op antwoordende, dat hy zulks aldaar zo alleen niet doen konde, zy eerste en twede Getuigen met dezelve naboven op 't halve dek voor de Zonne-Tent moesten gaan; dat de Capitein toen aldaar ook gebragt wierd, en dat zy toen te zamen aan dien *Bekker*, en de meeste andere hoofden of Officieren der Rebellen, die daar mede by gekomen waren, op de kaart moesten wyzen, waar zy nu waren, en waar zy na toe gebragt zouden konnen worden, en dat als toen de Rebellen, na alvoorens verscheide plaatzen opgenoemd te hebben, evenwel op 't aanraden van den Capitein en hun Stuurlieden (om dat zulks in hunne weg was, en zy van daar dan hunne reize na Caap de goede Hoop hoopten te kunnen vervorderen) verkooren gebracht te worden na *Babia de Todos los Sanctos*. stellende zy aan den Capitein en hun Stuurlieden den tyd van vyf weeken, om hun aldaar te brengen, met bedreiging zo door den een als ander, van de gemelde Hoofden der Rebellen, en byzonderlyk door *Wolnar*, *Croos* en *Bekker*, dat zy 'er dan niet zynde, den Capitein, en hun Stuurlieden zouden vermoorden, en 't Schip in de lucht laten springen, zynde ook altoos drie of vier van hun, dan de een, dan de ander, zo wel voornamentlyk *Bekker*, *Croos*, *Talong* en *Bouwer*, van tyd, tot tyd by het afzetten van de kaart tegenwoordig geweest: ende verklaarde insgelyks noch al verder de derde Getuigen *Hendrik van Eyndthoven* dat *Wolnar* en *Croos*, ook diezelve ochtend by hem Getuigen gekomen zyn en de sleutels van zyn kist afgeeischt hebben, hem voorts ordonneerende, dat hy zyn dienst als Bottelier moest blyven waar neemen, en dat hy dagelyks zyn briefje, van 't geene hy nodig had, moest overgeven aan *Bekker*, wien de hoofden der Rebellen tot Proviantmeester hadden aangesteld, gelyk dezelven (zo als zy Getuigen nu wederom allen verklaren) onder elkanderen wel twaalf of veertien perzônen tot Officieren van hun hadden verkooren, dewelke zy ieder een byzonder Titel gaven, en waar van *Wolnar de Generaal* was, (zynde voorts, zo als hy derde Getuigen nu alleen verklaard, hem door die hoofde of enige derzelven opgegeven te zyn,) verdeeld geweest in twee Betaillons tot welkers eene onder andere behoorden, *Godfried Wolnar* als Generaal, *Johan Georg Cramer*, Overste, *Dominicus Vorster*, Auditeur, *Talong* Opper luitenant, en tot het twede *Hans Croos*, als Groot of Generaal-Major, *Anthony*

zy *Veuke* of *Foucqué* Overste Luitenant, *Joseph Valck* Major, en *Bouwer* Quartier Meester Generaal: hebbende wyders ook nog, behalven de hiervoorgemelde perzonen) tot het getal van de voorz. Officieren behoord (gelyk nu wederom allen de Getuigen verklaarden) *Johannes Brand*, *Ibsle*, *Fronder*, *Boulain*, *Wilwee* en *Schilger*, mitsgaders de voorn. *Bekker*, die (zo als de derde en vyfde Getuigen *Eindhoven* en *Jan Veltman* verklaaren) Proviantmeester is geweest, en de welke, (zo als hy derde Getuigen alleen verklaard, 's morgens 't briefje van 't benodigde van hem Getuigen ontfangen hebbende, dat moest vertonen aan den Generaal of Groot-Major *Croos*, dewelke daar van dan wederom raport moest doen aan den Generaal *Wolnar*, waar na het eerst wederom by hem derde Getuigen te rug kwam.

Verklarende ook daar en boven noch allen de Getuigen te zamen, dat de Rebellen van die tyd af aan altoos van 't Schip meester zyn geweest en gebleven, en aldaar alles geregeerd en gecommandeerd hebben, disponeerende over- en zich meester makende van alles wat hun aanstond, loopende doorgaans met ontbloote geweeren overal rond; om te zien, of alles wel na hun zin en conform haare ordres geschiedde en uitgevoerd wierd, slaande en mishandelende dagelyks de geenen, die in hun oog kwalyk deeden, mitsgaders stellende over al Schildwachten, en mogende zelf de Capitein of Stuurlieden niets ordonneeren, 't geen zy noodzakelyk oordeelden ten zy daarvan eerst aan zodanige Hoofden of Officieren der Rebellen, die alsdan de Wacht hadden, kennis gegeven wierd en die zulks permitteerden, kunnende van 't een en ander ten blyke verstrekken, dat de gemelde Hoofden der Rebellen onder anderen zich meester gemaakt hebben van de Compagnies kisten met ongemunt goud en Ducaten, hebbende zommigen van hun en wel (zo als zy eerste twede, derde en tiende Getuigen verklaren gezien te hebben), *Croos*, *Talong*, *Wilwee*, en, zo zy meenen ook *Foucqué* dezelve kisten op 't halve dek gehaald, en aldaar, alzo de Capitein gezegd had daar van geen Sleutel te hebben, den Onderkuiper geordonneerd die open te slaan, en hebbende ook *Croos*, wanneer de Onderkuiper niet schielyk genoeg daaarmede te regt konde komen, die zelve open geslagen, en vervolgens met anderen een zakje Ducaten geteld, en, die 'er toen weder ingedaan zynde vervolgens de Kisten gebragt in de Voor Cajuit en daar twee Schildwachten bygesteld: als mede dat de Rebellen, (zo als zy Getuigen allen verklaren wel te weeten, en inzonderheid de vyfde zesde, zevende en achtste Getuigen *Jan Veldtman*, *Pieter Wildt*, *Jacob van der Vlies* en *Jan Broon*, dewelke verklaren zulks ten meesten deele gezien te hebben) eenige tyd naderhand 't ongemunte goud in stukken hebben laten kappen, een gedeelte der Ducaten in papiere huisjes verdeeld, en naderhand een lyst opgemaakt van de geenen, aan wien zy een Portie van dit geroofde goud en geld wilden geven, hebbende

de vervolgens die Perzonen een voor een by hun geroepen, en aan dezelven 't deel, hun toegelegd, aangeboden en gegeven, die zulks allen, (maar zeer weinigen uitgezonderd) vrywillig hebben aangenomen, en ook meest zyn geweest Duitschers of Franschen, die tot hun Complot behoorden, zynde alleenig daar onder geweest eenige Duitschers, als onder anderen zy vyfde, zesde en achtste Getuigen, die tot hun party niet behoorden; en echter zich zo door dwang en dreigementen, als schrik en vreeze genoodzaakt hebben gevonden mede een gedeelte aan te neemen, zynde principalyk twee van de hoofden te weten *Bekker* en *Ibsle* geweest de geenen, die by de uitdeeling de namen hebben opgeschreven van de geenen die hun Portie hadden ontfangen, en weezende dezelve uitdeelinge principalyk twee reizen geschied, eerst van de Ducaten en naderhand van 't ongemunte goud: item dat de Rebellen (zo als zy eerste, twede en derde Getuigen verklaren, de kist van den Opperzeilemaker, die op de reize overleden was, geplundert en een groot gedeelte van desselfs goed genoegzaam aan al het Volk uitgedeeld hebben, dat zy ook, (zo als de derde en zesde Getuigen verklaren) zich meester gemaakt hebbende van de Sleutel van het-Kruitgat, de geweeren geladen, en daar uit een geheel vat met patronen gehaald, en geplaatst hebben onder 't halve dek met drie geladen pistolen en Schildwachten 'er by; item dat zy (zo als de eerste, twede, derde en twaalfde Getuigen verklaren) meer dan eens verscheide Hammen te gelyk, behoorende aan den vermoorden Onderstuurman *Peterson*, uit de Constapels Kamer gehaald hebben en als of 't hun eigen was doen kooken, mitsgaders dat zy (zo als de eerste, twede en derde Getuigen verklaren) hun Getuigen, den Capitein en verdere Officiers van het Schip gedwongen hebben hunne Kisten te openen, neemende daar uit dan al wat hun aanstond, en dwingende hen van 't zelve, en in 't byzonder de Wyn, voor Negotie mede genomen, aan hun te verkoopen of ten minsten daar voor een party Ducaten aan te nemen, hebbende op de Wyn een vastbepaalde prys gesteld van een Ducaat voor de vyf Vlessen alle welke Ducaten zy echter naderhand weder te rug namen, gevende toen in de plaats eenige Stukjes ongemunt goud, die zy oordeelden omtrent van de zelve waarde te zyn, als mede noch dat *Wolmar* en *Croos*, (gelyk de twede en derde Getuigen verklaren) eenige Vaten met Klederen, Schoenen, Koussen, Hoeden enz. aan de Compagnie toebehoorende, open geslagen en die Klederen enz. aan 't Volk uitgedeeld hebben: Voorts noch dat, (zo als de eerste Getuigen alleen verklaard) *Foucqué* hem getuigen op zeekeren tyd ordonneerde om een kast roode wyn boven te halen, en hy met hem Getuigen mede ging na 't groote luik, en dat die *Foucqué*, toen aldaar voor de hand vindende twee kisten met Rhynse wyn, aan de hooge Regeeringe van Neêrlands Indiën geaddresseerd, terstond daar van kennisse

nisse gaf aan zyn kameraats en mede hoofden of Officiers der Rebellen, die toen te zamen ordonneerden, die mede boven te haalen, verklaarende de derde getuigen, dezelve mede daar uit te hebben zien halen, en allen de Getuigen te zamen, dat vervolgens de Rebellen daarvan mede aan al 't Volk en alle de bakken niet alleen van hunne Cameraats en Medehelpers, maar ook van de zodanige) die in 't geheel van hun party niet waren, uitgedeeld hebben, gelyk, zy ook van tyd tot tyd van de door hun geroofde goederen, klederen enz. 't zy uit de kisten van de Compagnie of Particulieren uitdeelinge gedaan hebbende, zulks niet alleen aan die van hun Complot en party maar ook aan alle anderen deeden, met geen ander onderscheid, als dat die van hem Complot en party wel eens dubbeld of wat meer of beter kregen, hebbende dezelve ook van tyd tot tyd meer andere goederen, kisten en kassen van Particulieren dewelken hun, (zo de eerste, twede, derde, zesde en zevende Getuigen verklaren) ten meesten deelen door eenen *Paulus de Ruiter*, zynde een Vylenkapper, wierden aangewezen, geplunderd en zelve de Varkens, aan de Officieren gepermitteerd om mede te neemen, gedood, de speceryen van achteren opgehaald, om worst als anderzints te maken, en daar van aan den Capitein en andere Officieren niet meer gegeven, als hun goed dagt, met ordre, om daarvan noch aan de zieken mede te geven en voorts ook verscheide perzonen zeer mishandeld als onder anderen zeeker Matroos *Palm* genoemd, den welken zy Getuigen allen gezien hebben, dat, eerst door zommige van de Rebellen geslagen zynde, vervolgens (op 't geroep van een, *willen wy hem maar over boord goojen*, 't geen door de groote hoop eenparig beantwoord wierd met ja, ja,) door een gehele troep van hun wierd aangegreepen en over boord gegooid zo dat hy alleen by toeval aan een touw, 't welk hy greep bleef hangen en zich vervolgens aan de Valreep salveerde, wanneer *Croos* noch, zo als de zesde Getuigen alleen verklaard gezien, en de andere Getuigen gehoord te hebben, twemaal met een Pistool op hem heeft willen schieten, dog dat 't zelve telkens weigerde, waarna zy hem eindelyk pardon gaven, kunnende zy Getuigen niet precieselyk zeggen welken van de Rebellen, behalven de Gemelde *Croos*, bepaaldelyk aan dit geval deel gehad hebben, alzo zy getuigen daarop geen byzonder acht gegeven hebben, en genoegzaam alle de Rebellen, zo wel de zogenaamde Officieren als hunne gemeenen of byloopers, daar by zyn tegenwoordig geweest, en een gantsche troep van hun dien Matroos op 't gemelde algemeen roepen van ja, ja, aangreepen en over boord gegooid hebben: item de Matroos *Maarten Maartenz.*, denwelken de Rebellen en principalyk twee hunner Hoofden *Bouwer* en *Cramer* of *Cremer* (zo als zy Getuigen wederom allen, de tiende Getuigen alleen uitgezonderd, verklaren gezien te hebben) tot twee of drie reizen toe, op een morgen

gen geslagen hebben, zo dat hy vervolgens altyd ziek geweest is, en dat wel, om dat zy hem verdagt hielden aan een der hoofden van de Rebellen, die dronken geweest was, eenige Ducaten ontstolen te hebben, en behalven meer anderen eindelyk ook noch den eersten Getuigen, zynde de Opperstuurman *Epke Elders*, denwelken de Rebellen, (zoo als zy zo wel voor als na dit geval, (gelyk als de eerste en twede Getuigen alleen verklaren) den Capitein en de Stuurlieden in 't algemeen te meermalen gedreigd hebben te vermoorden, over boord te gooyen, of diergelyken, ook op gelyke wyze vier of vyf weeken na 't eerste begin van 't oproer hebben gedreigd niet alleen, maar ook werkelyk aangevangen en hem reeds opgevat om over boord te gooyen, zynde 't zelve in diervoegen gebeurd: dat dezelve, zo als zy eerste en twede Getuigen eerst alleen verklaren, op een Zondag na hun voorstaat den 10 Juny, op de middag boven kwamen en in de Kaart kykende zagen, dat 'er noch weinig geavanceerd was, en daar over zeer onvergenoegd zynde terstond resolveerden, om de Capitein, Opperstuurman en de Dominé overboord te gooyen, dat toen *Croos* (gelyk de zesde, zevende en twaalfde Getuigen, voor op de bak zynde verklaren gehoord te hebben) geroepen heeft, *allons*, *twee Vrywilligers beraus*, en dat daarop *Simon Ahlberg* en *Jacob Boos* (van welken laatsten evenwel de zevende Getuigen 't zelve niet al te zeker derft bepalen, doch van *Simon Ahlberg* wel) aanstonds zyn toegesprongen en den Opperstuurman (na dat door *Simon Ahlberg*, zo als de twede Getuigen verklaard duidelyk gehoord te hebben in 't opkomen gevraagd was, wie zal ik eerst aangrypen, en hem *den Opper Stuurman* geantwoord wierd) dadelyk aangrepen en oplichten om hem over boord te gooyen, (gelyk de vyfde, zesde, zevende en twaalfde Getuigen van beiden, en de eerste, twede en zevende Getuigen ook van *Simon Ahlberg* verklaren gezien te hebben) dog dat zy hem vervolgens op commando van *Croos* wederom los lieten, hebbende hem met den Capitein en de andere Stuurlieden (zo als zy eerste en twede Getuigen verklaaren) toen noch drie weeken tyd gegeven, om hen aan de wal te brengen, met bedreiging, indien ze 'er dan niet waren, hen alle over boord te zullen gooyen of de masten te kappen en het Schip in de lucht te laten springen of diergelyken, verklarende de eerste en twede Getuigen wyders, dat daarby onder anderen ook noch present is geweest *Talong*, en dat die (zo als de tweede Getuigen alleen verklaard zulks gehoord te hebben) tegen den Dominé zeide, *gy zult 'er ook mede een van de eersten aan*, of diergelyken; gelyk de zesde Getuigen mede noch verklaard dat 't een volstrekte onwaarheid is, dat *Jacob Boos* te dier tyd by hen voor op de bak zou geweest zyn en aldaar met hun getuigen over 't voorsz. gedrag der Rebellen gesprooken zoude hebben, hebbende de vierde en elfde Getuigen *Hendrik Ubbing* en *Ernst Hendrikz.* (zo als die dit

nu

zu mede noch verklaaren) *Jacob Boos* zo wel als *Simon Ablberg*, op de gemelde Zondag (toen 't voorsz. voorval is gebeurd, en wanneer zy daar van 't geweld en alarm wel gehoord, schoon zulks niet gezien hebben) achter op na boven zien loopen, zynde hy vierde Getuigen toen onder het halve dek by de medicyn kist vlak by de trap van de Constapels-Kamer, en hy elfde Getuigen in de kuil aanbakboord zyde by de boot geweest, en de verklaarden dan nu alle de Getuigen mede noch al verder, dat ook de zes perzonen, die thans noch alhier aan boord van 's Lands Fregat van Oorlog 't Zeepaard gevangen zyn, (met namen *Simon Ablberg Jacob Boos*, *Jan Michiel Heydigsfelt*, *George Jacob Koot*, *Frederik Steyssel* en *Albert Anthony Ekfteyn*) zyn zo al niet van de eerste aanvoerders van 't oproer, ten minsten van de zodanigen, welke al vroeg die eerste aanvoerders zyn toe en by gevallen, hebbende dezelven wel geene byzondere Kwaliteiten gehad, gelyk de andere Officiers of Hoofden der Rebellen, maar als gemeene byloopers of vrywillige onderdanen of Zoldaten van de gemelde Officieren en alzo verplicht geweest tot d'ordinaire Scheepsdienst, gelyk te vooren, maar niet te min altoos, zo voor, als inzonderheid ook na dato van 't oproer, en zelve bereids aan land, eer ze ooit in Texel aan boord van 't Schip Nyenburg zyn gekomen familiaar en goede Vrienden geweest, zo niet met allen ten minsten met verscheiden van de voornaamste Hoofden of Officieren der Rebellen, principalyk de vier eerstgem. *Symon Ablberg*, *Jacob Boos*, *Jan Michiel Heydigsfeldt* en *George Jacob Koot*, (zynde *Fredrik Styssel* en *Albert Anthony Ekfteyn* minder en alleen als jongens by de gemelde Hoofden der Rebellen geconsidereerd geweest) aangezien (zo als de vierde, vyfde, zesde, achtste en twaalfde Getuigen te zamen verklaren) de gemelde vier perzonen mede hebben behoord tot die geenen, dewelken zich door de voorname Hoofden der Rebellen de Zwavelbende lieten noemen behoorende daar toe onder anderen ook noch *Teekelaar* en *Zirckel*, welke ook na het oproer, ingevalle 'er *Zwavelbende* geroepen wierd, aanstonds toesprongen en zich met een geschreeuw of gekreysch lieten hooren en dewelken ook even daarom, als 'er aan alle de anderen in 't generaal wyn uitgedeeld wierd, doorgaans (zo als de vyfde, zesde en zevende Getuigen verklaaren) de man wel een vles wyn kregen, in plaatze dat aan ieder der andere bakken maar een of twee Vlessen in 't geheel voor hen allen gegeven wierd; en dewelken eindelyk ook noch (zo als ook de eerste en twede Getuigen verklaaren) doorgaans en inzonderheid, wanneer zomwylen de meeste Officieren der Rebellen bezoopen waren, oppasten en overal toezagen, wat 'er gebeurde daar van dan of aanstonds of de volgende morgen aan de Hoofden rapport doende en alzo bewerkende en oorzake zynde, dat veelen, die van hun party niet waren, dikwils onschuldig geslagen en mishandeld wierden, waar toe

ook nu en den gemelde *Steyssel* en *Eckfteyn* mede hun beft deden, te weeten door het bedryven van verscheide baldadigheden en brutaliteiten, fteunende op hun credit by de voorname Hoofden en Rebellen, daar van ook indien iemand hen dorft weerftaan of floeg, gebruik makende, om de zodanigen door de Hoofden der Rebelle op deeze of geene valfche aanklagten te doen mishandelen en ftraffe, 't welk onder anderen ook meer dan eenmaal is gebeurd met den Onderkuiper, dewelke (zo als de eerfte, derde en twaalfde Getuigen verklaren) te meermalen door de Rebellen is geflagen, en principalyk eens (zo als de derde Getuigen alleen verklaard) na dat de gemelde *Steyssel* en *Eckftein* hem met water gegooid en gefard, en vervolgens eenige flagen van hem wederom gekregen hebbende, hem by *Wolnar* hadden aangeklaagd, als wanneer hy zodanig is geflagen geworden, dat zelve een pink of vinger van hem half doorgeflagen of ten minften zwaar gebleffeerd geworden is: gevende alle de Getuigen wyders noch voor redenen van wetenfchap van hun hier vooren in 't generaal verklaarde, bepaaldelyk ten laften van de gemelde zes perzonen, boven en behalven de ftaaltjes, hier vooren bereids hier en daar op gegeven, dat zy eerfte en twede Getuigen, by *Rio Grande* aan land gekoomen zynde, van eenen *Pieter Smit* (die mede matroos aan boord van 't Schip *Nyenburg* is geweeft, en met de anderen, die mede met de fchuit en boot van boord gegaan zynde, noch herwaarts ftaan getransporteert te worden, noch komen moet) gehoord te hebben, dat *Simon Ablberg* al in de eerfte nacht of de morgen ftond, na het eerfte alarm voorby was, hem *Pieter Smit* en verfcheide andere Matroozen had aangevat en gevraagd, wat zy waren, en zo zy antwoorden Hollanders te zyn, hun als dan te gemoet voerde, *dan muſt du miede ſterven*, of diergelyken; item dat *Jacob Boos* en *Jan Michiel Heydigsfeldt* (zo als de tweede Getuigen nu alleen verklaard) in de eerfte nacht van het oproer reeds, de laatfte tot een geleide van zyn Getuigens cameraat *Hendrik Kogb* die op Schip gebleven is, en de eerfte tot een geleiden van hem Getuigen zyn geweeft om te maken dat de andere Rebellen hem geen hinder deeden, toen hy Getuigen van de voortop, werwaards hy gevlucht was, beneden op 't halve dek kwam, en zyn Getuigens Cameraat *Hendrik Kogb* voornoemd omtrent ter zelver tyd uit het hoenderhok, waar in hy gevlucht was, voor den dag kwam, blyvende zelfs by hun, wanneer zy geordonneerd wierden, in de Capiteins Kamer te gaan, alwaar zy den derden Timmerman, den Bootsmansmaat en meer andere vonden, van welke zommigen aldaar gebragt waren van onderen van de Corporaals bak allen gevleugeld zynde, en alwaar hy Getuigen, en zyn voornoemde Cameraat, door een der Hoofden van de Rebellen *Bekker* genaamd, terwyl een meenigte anderen Rebellen met Snaphanen en Bayonetten geduurig heen en weer liepen, met een houwer op de borft gedwongen wierden te beloven, dat zy de

Re-

Rebellen binnen drie weeken met het Schip na Lissabon zouden brengen, zynde hy Getuigen verders van daar al wederom met zyn geleide, de voornoemde *Jacob Boos*, gegaan, om de zeilen, gelyk de Rebellen hem geordonneerd hadden, te doen stryken, en voorts gedaan zynde, na de Cajuit of Koopmans Kamer, zynde het voorts een directe onwaarheid, dat hy Getuigen dien *Jacob Boos* zoude op die tyd om den hals gevallen zyn en alzo om zyn hulpe en bystand als een vriend zoude verzocht hebben, schoon het een waarheid is, dat hy Getuigen, denzelven considereerende als een, dewelke tot de Rebellen behoorde, hem gevraagt heeft, om hem Getuigen tot een voorspraak by of een geleide onder zyn Confraters te verstrekken; en voorts ook noch dat *Frederik Steyssel* (zo als hy derde Getuigen alleen verklaard) in de eerste nacht van 't oproer, toen 't eerste alarm wederom aan 't bedaaren raakte, met een bloote houwer in de hand, hem Getuigen in de barkas of boot, werwaarts hy Getuigen gevlucht was, gevonden heeft en teegens hem Getuigen zeide, dat hy maar meede moest gaan, dat hem geen leed geschieden zoude, en dat hy Getuigen toen door dezelve gebragt zynde, tusschen deks aan de Corporaals bak, aldaar door de Provoost op order van *Bouwer* gebonden is met de handen op de rug even gelyk meer anderen, die daar waren, te weten de derde Timmerman, Bootsmansmaat, Botteliersmaat, enz. staande aldaar teffens en altoos twee andere Schildwachten by, doch waar omtrent hy zich nu niet meer weet te herinneren, welke bepaalde perzonen op die tyd aldaar op Schildwacht hebben gestaan, item dat *Frederik Steyssel* (zo als hy derde Getuigen noch alleen verklaard) na dato van het oproer, zich zeekerlyk, om dat hy mede tot de party der oproerigen behoorde, ontslagen reekenende van 't ontzag aan den Capitein verschuldigd en zich dierhalven willende wreeken, om dat de Kapitein eenige tyd voor het oproer (gelyk alle de Getuigen nu te zamen verklaren) hem, alzo hy Pluimgraaf zynde zeer slecht oppaste, had doen straffen met eenige weinige slagen en hem met een hoen om de hals te pronk had doen staan, zich brutaal en kwaadaartig tegen den Kapitein heeft aangesteld, wanneer hy van weegens de Rebellen op 't halve dek als Schildwacht wierd gesteld, in zo verre dat de Kapitein genoodzaakt was een of meer Hoofden der Rebellen te verzoeken, dat hy niet meer op 't halve dek als Schildwacht mogt worden gebruikt, 't geen den Kapitein geaccordeerd wierd, zynde hy niet meer, (zo als alle de Getuigen ook verklaren wel te weten) als een reize twee à drie, op 't halve dek op Schildwacht geweest:

(Het vervolg den eersten September.)

Magistraturen en Amptenaren.

Den 30 July is door haar Ed. Groot Achtb. de Heeren van de Vroedschap der Stede *Schoonhoven* tot Mederaad in dezelve Vroedschap geëligeerd, de Wel Ed. Gestr. Heer Dr. *Carolus Curnier*; en tot Electeur de Wel Ed. Heer *Aarnout Roels*.

Den 4 Augustus wierd by de Ed. Gr. Achtbare Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad *Purmerende* tot Raad in dezelve Vroedschap aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer *Pieter Pet*, Oud-Schepen dier Stad, in plaats van wylen de Wel Ed. Gestr. Heer *Wormer*, Burgemeester enz.

Door zyne Doorl. Hoogheid den Prince Erfstadhouder is by deliberatie van zyne Doorl. Hoogheid den Heere Hertog van Brunswyk-Wolffenbuttel aangesteld, tot Meesterknaap van de Houtvestery van Gooiland en onderhoorige Hooge en vrye Heerlykheden, enz de Wel Ed. Gest. Heer *Jan Lucas van der Dussen*, in plaats van wylen de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. Nicolaas Geelvinck, Heere van Castricum, Burgemeester der Stad Amsterdam enz.

Zyne Doorl. Hoogheid *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan, en aangesteld tot.

Colonel. Daniel van Brauw van 't Regiment van - - - *Stolberg*.
Kapitein. Iman Bonifacius Cau. - - - - - - - - - - - -
Kap. Com. Herman Hendrik van Middachte. - - - - - - -
Vaandrig. Charles Frank. - - - - - - - - - - *Gordon*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 18 July werd te Berlyn bekend gemaakt de ondertrouw van *Frederik Willem*, Prins van Pruissen, en *Elizabeth Christina Ulrica* Princes van Brunswyk Wolffenbuttel.

Na by *Annaberg* in Saxen geraakte onlangs twee kinderen van 4 en 5 Jaren in het na by zynde Bosch verdwaald, na vyf dagen zoekens vond men 't eene dood, en het andere noch zieltogend, elkander omarmende, zynde het laatstgemelde noch weder bekomen.

Twee jonge Meisjes te Hanover wier Ouders uit de Stad waren, in een doos wit poeder vindende, wierpen het zelve, in meening dat het meel was, in het beslag, en bakten daar van Koeken. vervolgens aten zy daarvan en stierven kort daarna. By onderzoek is gebleeken dat dit poeder *Arsenicum* of Rottekruit geweest is.

Den 21 July overleed te *Gedern* in den Ouderdom van 39 Jaren zyne Doorluchtigheid de Prins van *Stolberg*, Keizerlyke Koninglyke en Ryks Generaal Veld-Wachtmeester van den loffelyken Opper Rhynschen Kreits, Gouverneur van Philipsburg, Generaal-Major en Colonel van een Regiment Infantery in dienst van deezen Staat, enz. enz.

Den 26 dito overleed te *Harlingen* in den ouderdom van ruim 38 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer *Jacob de Kok*, Ordinaris Kapitein ter Zee ten dienste deezer Landen, ressorteerende onder het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit van Vriesland.

Den 1 Augustus stierf aan Boord van 's Lands Schip van Oorloge *Zuileveld* leggende ter Rhede van Texel, de Wel Ed. Gestr. Heer *Fred. Jan Karel Hondorff* Kapitein ter Zee ten dienste dezer Landen.

Den 6 dito als de bepaalde dag tot

het leggen van den eersten steen aan de Staten nieuwe Schut-Sluis te *Gouda*, vergaderde, tot het aanschouwen dier plechtigheid een aanzienlyk getal van Heeren en Dames, onder een daartoe vervaardigd overdek 't welk geplaatst was voor het appartement der Heeren Opzienders, waarin zich ondertusschen de Muzikanten lieten hooren, en de aanweezende Perzonen van rang door de Domestieken van den Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Lodewyk Quarles*, Raad en Regeerend Burgemeester dier Stad, met een ontbyt enz. bediend werden.

Even na twaalf uuren verscheen de Heer *Willem Quarles*, oudste Zoon van den bovengemelden Heere Burgemeester en Raad, naar beneden geleid wordende door een der Opperbazen, en gevolgd door een der Heeren Opzienders; daar op volgde weder een der Opperbazen, dragende een Nootenboom houte Kalkbak, vercierd met rode en groene zynde linten, waarin lag een zilvere troffel, en een fraai geel en groen zyde schootsvel, het welk den jongen Heer, beneden gekomen zynde, wierd aangedaan, die daarop die plechtigheid, onder een zeer groote toevloed van Aanschouwers, en het onophoudelyk geroep van houzee! door het arbeids volk, verrichtte.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente, staat gehouden te worden, op Woensdag den 5 en 19. September, onder Voorzitting van Do. JACOBUS BOON.

N. B. In ons voorgaande Stuk, onder het Kerknieuws van Amersfoort is een drukfeil ingesloopen, staande aldaar: *Op Zondag den 24 July*; moet zyn, *den 24 Juny.*

Vervolg van de Opkomst *der* Lutherſche Gemeente *in* Gelderland, *en wel voor eerst te* Arnhem. (Ziet ons voorgaande Stuk bladz. 27.)

Deezen geweezen Monnik aan de Gemeente te *Arnhem* gerecommandeert, en haar verzogt hebben, hem tot haaren Leeraar te willen aannemen, als wanneer zy Lieden, tot onderhoud van dien Predikant ofte tot betalinge van zyn tractament, uit de Amsterdamse Kerken Casse, jaarlyks een zeker tantum zouden geven: maar deeze *Hopsius*, na dat hy de Gemeente vyfvierendeel jaars te *Arnhem* bedient hadde, is van de Lutherse Religie afgevallen en tot de Gereformeerde overgegaan, als wanneer hy te *Arnhem* beroepen wierd tot Predikant in de Gereformeerde Gasthuis Kerk, en een Tractaatje in het ligt gaf, waarin hy de Lutherse Religie ten vuilste uitbeelde en schandalizeerde, gelyk hy voor zyn vertrek van *Hoorn* die Gemeente gedreigt hadde, dat hy haar en andere Lutherse Kerken in Holland schande wilde aandoen; echter was hy niet lang Leeraar in de Gasthuiskerk, of hy wierd om zyn ergerlyk leven afgezet, en stierf eerlang daarna: na dezen is beroepen.

(*Het vervolg hier naa*)

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 9 *July* 1764. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Maandag den 9 July.

't *Kind* van Hendrik Gaarland E. Y. K.

Donderdag den 7 dito.

't *Kind* van Jan Mulder Jansz N. K.

Vrydag den 13 dito

't *Kind* van Lambertus van der Horst. N. O. K

Maandag den 16 dito.

't *Kind* van Pieter van Linschooten. W. K.

't *Kind* van Jacob Schalonis O. O. K.

Woensdag den 18 dito

Anna Schonenburg Weduwe van Monrits Phaff.

Sara van Asselt, Huisvrouw van Gerrit van Wyn. N. Z. K.

Angenis Siefon, *bejaarde Dogter.* E. N. K.

Donderdag den 19 dito.

Johannes Pieter Halsman. O. K.

Theodorus Kock *Kapellaan in de Kerk de Posthoorn.* N. K.

Johannes Elser Oudste Zoon van Hendrik Elser. W. K.

Catharina Wildthagen Wed. van Hendrik Steuker. K. K. H.

't *Kind* van Hendrik Meulman. O. K.

't *Kind* van Teunis Groenewout. N. K.

Vrydag den 20 dito.

Bernardus Spoor, *Mr. Chirurgyn.* O. K.

Grietje Jansz. Brinkhuysen *Bejaarde Dogter.* O K.

Geertruy te Loo, Wed. van Marten Boekhooven. O K.

't *Kind* van Geurt van Poedrojen. N. O. K.

Saturdag den 21 dito.

Jacoba Lambrechts, Huisvrouw van Cornelis Rosier. N K.

Sondag den 22 dito.

Geertruy Lubertus, Weduwe van Otto Hetsing. N. K. H.

Maandag den 23 dito.

Hendrik Rubert. L. N. K.

Anthonie Hoogeland *Deurwaarder der Gemene Lands Middelen.* N. Z K.

Judith Ten Kate, Weduwe van Frans van Steenwyk. W. K.

Dingsdag den 24 dito.

Jacob Jenthuber. N. K.

Antje Gerrits, Laast Weduwe van Andries van der Velde. L. N. K.

Teuntje Abbink, Weduwe van Hendrik Goeting. A. K. H.

Johanna Christina de Kyser, Huisvrouw van Mattys Elhof. O. K.

Eva Smit, Huysvrouw van Mattys Koosing. N. K.

Maria Boonen. W. K.

't *Kind* van Isaac Le Jay, *Junior.* N. K.

't *Kind* van Anthonie Vogelesang L. O. K.

't *Kind* van Johannes Corbagh. W. K.

Woensdag den 25 dito.

Catharina Rustenpart, Wed. Roelof Pothoff. L N. K.

Johanna Fokken, Dogter van wylen Jan Fokken. O. K.

't *Kind* van Jan Kruse. N. K.

Donderdag den 26 dito.

Justus Schipper. E. Y. K.

Gerrit van Eepen. Z. K.

Siewert Bos. A. K. H.

Margaretha de Graaff, Huisvrouw van Anthony Kaleveldt. Z. K.

't *Kind* van Christoffel Sluyter. N. Z. K.

't *Kind* van Jan Baptista Ryke. O. K.

't *Kind* van Cornelis Hendrik Molenaar. N. O. K.

Vrydag den 27 dito.

Benjamin Ruhoff. O. K.

Margareta Plonnis, Weduwe Lambertus Bresser. N. Z. K.

Hilletje Storm, Huisvrouw van Floris Willem de Vlieger. N. O, K.

't *Kind*

't *Kind* van Johannis Jongbloet. N. O. K.

Saturdag den 28 dito.

Gregori Di Ouan *oud* 110 *Jaren.* O. K.
Nicolaas van Campen. N. K.
Abigaël Louriers Wed. Hendrik Veltkamp. N. K.
't *Kind* van Nicolaas Jut. N. O. K.
't *Kind* van Gerard Smulders. O. K.

Sondag den 29 dito

Christina Wienekes, Huisvrouw van Johannes Dresger. W. K. H.
Jannetje Meyers, Huisvrouw van Frans Oudenhorst. A. K. H.

Maandag den 30 dito.

Jan Bakker. N. O. K.
Johanna Leefring, Huisvrouw van Doris de Wit. O. O. K.
Anna van Herwerden. O. K.
't *Kind* van Hendrik Mouwe. N. Z. K.

Dingsdag den 31 dito.

Joseph Bouvy. N. K.
Francisco Guillielmo de Leeuw. O. K.
Frans Cluysmeyer. L. K. H.
Sara Proost, Weduwe Theodoris Reytsma. W. K.
Willemyntje Koopman, Huisvrouw van Jacobus de Graaf. L. K. H.
't *Kind* van Evert Bouhuys. N. Z. K.
't *Kind* van Christoffel Siedenburg. W. K.

Woensdag den 1 Augustus.

Femmetje Berkepas, *Jonge Dogter.* N. Z. K.

Donderdag den 2 dito.

Leonard Tak. W. K.
Harmanus Schreuder. N. K.
Hendrik Mandelberg. L. O. K.
Pieternella Visser, Weduwe Jurriaan Weelouw. N. O. K.
Anna Elizabeth van Soolingen, Huisvrouw van Gerbrant van Harlingen. N. Z. K.
't *Kind* van Reynier Spliethoff. L. O. K.
't *Kind* van Willem Sloetboom. N. Z. K.

Vrydag den 3 dito.

Guilelmo Ignatio Weenix. O. K.
Leun Bongar Zoon van Simon Bongar. Z. K.

Saturdag den 4 dito.

Christiaan Adriaansz, *Makelaar.* O. K.
Arent Meyer, *Wynkoper.* O. K.
Barent Elmenhorst. W. K.
Gerrit Blank Zoon van wylen Jasper Blank. N. O. K.
Clara Looman, Weduwe Errenst Schobbe. Z. K.
Cornelia van der Wal, Huisvrouw van Andries Laurens. L. N. K.
't *Kind* van Reynier Reyne. N. Z. K.

Maandag den 6 dito.

Willem Udens. N. O. K.
Laurens Deel. A. K. H.
Hester van Breukelen, Weduwe Jan voor de Wint. W. K.
Maria Schreuder, Weduwe van Bartholomeus Keerwolff. Z. K.
Wyva Ida Mooy, Huisvrouw van Gerhard van Blyenburg. Z. K.

Dingsdag den 7 dito.

Harmanus Winsum. L. O. K.
Godefridus Pertat. N. Z. K.
Neeltje van de Beut, Huisvrouw van Cornelis van der Laan. K. K. H.
Jacoba Merlyn *bejaarde Dogter.* N. Z. K.

Woensdag den 8 dito.

Engeltje Ebbink Jongste Dogter van Hendrik Ebbink. K. K. H.

Donderdag den 9 dito.

Annetje Morel Dogter van wyle Gerrit Morel. K. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 13 *Augustus* 1764, geveyld:

Angeliersgragt (*B. de Bosch* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, het derde Huis beoosten de Baangragt. *f* 1000, in slag *f* 7, verkogt.

Angeliersstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, het vierde Huis van de Baangragt. *f* 1675, verkogt. Bien-

Bierkade (*W. Stroband* en *G. Scholten*, De Helft in een Huis op de Oost-) op de hoek van de Trompettersteeg by het oude Kerkplyn. *f* 1975 in slag *f* 30, verkogt.

Boomsloot (*G. Rebel*, Een Huis en Erve, op) op de hoek van Dwarsboomsloot. *f* 4625, verkogt.

Cingel (*B. de Bosch* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huis en Erve, op de) Westzy, het tweede Huis bezuyden de Drie Koningstraat. *f* 16700, in slag *f* 1200. opgehouden.

Cingel (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) op de hoek van de Drie Koningsstraat. *f* 11500, in slag *f* 4200., verkogt.

Kalverstraat, (*J. Lafrens*, *P. Poursoy de Jonge* en *A. Rutgers*, Een Huis, en Erve, in de) bezuyden de Olyslaagersteeg. *f* 8000, in slag *f* 100, verk.

Laurierstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 2050, in slag *f* 475, verkogt.

Lindengraft (*C. Roos Carelsz.* en *J. Huygen*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde beoosten de Kathuizersbrug. *f* 2425, verkogt.

Lindengraft (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde beoosten het hoekhuis van de Kathuizerstraat. *f* 1425, in slag *f* 100, verkogt.

Lindengraft (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde het zevende huis beoosten de Blindemansteeg *f* 850, in slag *f* 40, verkogt.

Looijers en Baangraften *R. P. Schoonegevel* en *J. Speekman*, Een Huis Pakhuis en Erven, op de Noorder hoek van de). *f* 7000, in slag *f* 425, opgehouden.

Noordermarkt *M. Kley* en *J. Schreuder*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Noorderkerkstraat en Prinsengraft *f* 5025, in slag *f* 1200, verkogt.

Raampoort (*B. de Bosch* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huis en Erve, buyten de) over de Wetering, aan de drie Baarsjes. *f* 1150, in slag *f* 425, opgehouden.

Roozegragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, over de Ravensbrug. *f* 4025, in slag *f* 125, verkogt.

Roozestraat (*W. Ebbenhorst* en *J. van Leerdam*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 1025, in slag *f* 30. verkogt.

Thuin (*P. Croos*, *C. A. van den Bosch R. P. Schoonegevel*, *P. Slagreegen* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een) en Huizinge, op Stads Grond op het Pad regt over de Leidsche Poort *f* 3100, in slag *f* 1000, verkogt.

Thuin (*B. Tideman* en *G. Rebel*, Een) en Huizinge &c. genaamd Meervreugd, buiten de Weesper Poort op het Oetgenspad. *f* 3000, *f* 1000, verkogt.

Thuinstraat (*B. de Bosch* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huis en Erve, in de) over de Ratelwagtsteeg *f* 1250, in slag *f* 400, verkogt.

Vinkenstraat (*C. Roos Carelsz.* en *J. Huygen*, Een Huis en Erve in de) Noordzyde het vierde huis agter het hoekhuis van het Haerlemmerplyn. *f* 1175, in slag *f* 125, verkogt.

Weesperstraat (*W. Ebbenhorst* en *J. van Leerdam*, Een Huis en Erve, op de) Westzyde tusschen de Prinsengraft en het Plein. *f* 4100, in slag *f* 60, verk.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS TWEEDE STUK. 1764.

vervolg der MEMORIE *van den Luitenant Admiraal* CORN. SCHRYVER. *Tegen den Kapitein* JAN HOEUFFT.

En dus is een Capitein verplicht aan Boord te blyven, in cas van ongeval, en mag zyn Schip niet willekeurig verlaten; gelyk Capitein Hœufft, en zyne helpers dat gaarne aan het Publicq, als een waarheid willen opdisschen.

Op *pag*, 13. zo even aangehaald, staat,, *maar den Ondergeschreven heeft in de* ,, *tweede plaats, ook vryheit, uit noodzaeke gehad, om, met zyn volk, van het* ,, *Schip af te gaan, het zelve te abandonneren, daar dog het gevaar eminent was*", maar dat 'er noch *noodzake* noch *eminent* gevaar is geweest, en bygevolge dat dit een notoir figment zy, blykt ontegenzeglyk, dewyl de Onder-Equipagemeester Binkes het Schip door zyne goede directie zeer spoedig behouden, en verzorgt heeft, dat het zelve naar Amsteldam is gebragt.

Op *pag*. 16. schryft Capitein Hœufft ,, *aldus bleef het Schip en Volk, tot dat* ,, *op den* 19 *December* 1750, *'s nachts omtrent een uur, den Ondergeteekende in* ,, *zyn kooy,* * *op het Schip Hilversbeek leggende te slapen*, door een Officier ,, wierd opgewekt, *en onderrigt dat de Kaag schipper weegens de harde en aan* ,, *neemende wind, het niet langer aan Boord konde houde, en dat het tydt was dat* ,, *de Equipagie in de Kaag zoude overgaan, den Ondergeschreve de zake aldus be-* ,, *bevindende, gaf ordre dat het volk in de Kaag zoude overgaan daar dan ook den* ,, *Ondergeteekende mede is ingegaan*"; deze omstandigheid is al wederom zonder enige bewyzen geallegueerd: maar zoude die in allen delen geen waarheid zyn! Capitein Hœufft zegt het, en is dat niet genoeg? doch het komt gantsch niet over een met de plicht van een waakzaam Officier.

Was het een waarheid, dat het gevaar, zo eminent was, als Capitein Hœufft op *pag*. 15, op geeft (des geenzints) dan was het waarlyk de tyd niet, om in

* Dat Waarschouwen door eenig Officier, wat 'er gedaan moet worden, is door veele Jaaren Experiencie ondervonden, zulks veel in 't gebruyk is, by Officieren, die zelfs niet *Ervaaren*, nog *Kundig* zyn, en daar door niet uyt haar eigen oogen zien, en *Waakzaam* kunnen weezen, op alles wat tot 's Lands dienst moet verrigt worden. En daarom in de Kooy gaan leggen, afwagten, wat hun geraporteert zal worden te moeten do n.

in de kooy te gaan leggen slapen. Een *ervaren*, *kundig*, *waakzaam en alert Officier* zal in een eminent gevaar, wanneer hem door de fatigue de slaap overvalt, in zyn waakrok, gelaarst, een uur gaan zitten slaapen, om naar tyds omstandigheeden op 't moment alert en gereed te wezen, om ordres op *alles* te stellen wat 'er koomt voor te vallen.

En was het gevaar zo eminent niet, dat Capitein Hœufft gerust in zyn kooy konde gaan leggen slapen, (gelyk hier te voren in allen opzichte bewezen is, dat het gevaar zo groot niet was) dan verteld hy in deeze gedrukte Memorie aan de Publicque Waereld, *Onwaarheden*, om zyn verwaarlozing in de middelen werkstellig te maken tot redding van zyn Schip, en om zyn *moedwillig verlaten* goed te pleiten.

Op *pag.* 16. van de gedrukte Memorie, van Capitein Hœufft, schryft hy „ *de Ondergeteekende dan op den 19 December, 's morgens omtrent ten een uur,* „ *met zyn volk zynde overgegaan in de Kaag, dewelke vervolgens met een touw agter* „ *aan het Schip was gaan vast leggen; zo quam men met het aanbreeken van den dag,* „ *aan den Ondergeteekenden, in de Kaag zynde, raporteeren, dat de Landts-schuit* „ *met twee lichters aan quam, en het weer ondertusschen zynde gekomen aan het* „ *bedaaren, zo hadt de Kaag-schipper, met behulp van het volk, de Kaag op zyde van* „ *het Schip gehaalt, waar na den Ondergeteekenden ten eersten, wederom op het Schip* „ *is gegaan, en heeft voorts, nevens de Capitein Sloot en andere Officieren, den* „ *Onder-Equipagemeester Binkes, op het half dek van het Schip afgewacht*". Zo dit als alle anderen voorgevens worden weder door Capitein Hœufft geavanceert, zonder eenig bewys dat hy waarheid schryft.

Maar het contrarie koomt ook overtuigend te blyken, uit het gene de Onder-Equipagemeester Binkes schryft, in zyn verhaal van 't gepasseerde met 's Lands Schip Hilversbeek, op *pag.* 23. van het gedrukte *Bericht* van den Ondergeschreven; luidende als volgt: „ *hebbende* (het Schip Hilversbeek) *naar* „ *het beste ontboud, aan ydere zyde, een Kaag of Lichter aan boort, van welke ene* „ *was van Cornelis Volkersz van Wieringen, en in wiens Achter onder Capitein* „ *Hœufft by zyne aankomst by het vuur zat, den Onder-Equipagemeester meergemeld, in het Schip overgegaan zynde, quam de Capitein Hœufft aldaar by hem* &c."; uit welk onzydig verhaal blykt, dat Capitein Hœufft al wederom by zyne Memorie ene manifeste onwaarheid voor geeft, naamlyk toen de Onder-Equipagemeester Binkes met 's Lands Schuit aankwam, hy Capitein wederom op het Schip was gegaan, en *aldaar* denzelven op het halfdek had afgewagt 't geen onwaar is, dewyl de Onder-Equipagemeester Binkes op zyne aankomste, Capitein Hœufft in een *Kaag* by het vuur vond zitten; van waar hy Capitein eerst vertrok, toen de Equipagemeester reets op het Schip was overgegaan; verder vervolgd de Onder-Equipagemeester Binkes zyn verhaal: „ *en* „ *aan denzelven* (Capitein Hœufft) *en verdere Officieren gevraagd hebbende, hoe* „ *het met hun Schip gestelt was? kreeg tot antwoord: dat het zelve zeer lek, en* „ *met geen pompen boven te houden, of lens te houden was*".

Maar het vervolg heeft getoond, dat dit voorgeven zo onwaar als het vorige was. De Onder-Equipagemeester Binkes om laag gegaan zynde, bevond het ruim van het Schip drie a drie en een half voet water minder als vol te wezen; en zegt vervolgens: „ *dat 'er vyftien voet water buiten, op zyde van het Schip was*", 't geen diepte in overvloed was voor de Hulk; maar 't welk Capitein Hœufft genegligeerd heeft, aan Hun Edel Mogenden, in consideratie

te geven. Zynde deszelfs Onkunde zoo groot, dat hy, zyn Schip stelden niet redbaar te wezen, maar positief als verloore agtte daar om, te *gevaarlyk* om *langer* de middelen tot Redding werkstellig te maaken.

De Onder-Equipagemeester Binkes heeft voorts aan Capitein Hœufft geproponeerd, van nog eens aan het pompen te gaan, maar het antwoord was, „ als voren, *dat men reets alles met pompen gedaan had wat mogelyk was*, *en het* „ *volk reets was afgemat*", 't geen weder bezyden de waarheid was, zo als hier boven getoond, is; en waarop tot ene verdere wezenlyke remarque diend, dat als een Capitein zyn Volk niet langer aan het werk kan houden, en met gene authoriteit en kracht voorgaat, om ongefatigeerde Manschap aan 't pompen te houden de kragt van Subalterne, en Onder-Officieren verbroken is.

Nu waren dan volgens de eige bekentenis van Capitein Hœufft, *gene* middelen meer van enigen dienst; en het Schip te redden en te behouden *ten enemaale* hopeloos; en daar van was hy kwanswys zo verzekerd, dat hy de propositie van den Onder-Equipagemeester Binkes om het pompen nog eens te proberen t'enemale verwierp.

Wel nu, die zo denken, zo schryven, en zo werken, hebben niets anders voor, als hun Schip te verlaten 't geen zy *behoorden* en *konden* redden. De Onder-Equipagemeester Binkes heeft ook door zyne verstandige directie getoond, dat de voorgevens van Capitein Hœufft van waarheid gedestitueerd zyn, en dat hy Capitein de redding van zyn Schip zo al niet uit moedwilligheid, immers uit onervarenheid en achtloosheid heeft geabandonneerd, en genegligeerd; in zo verre zelf, dat hy het *ordinaire en zekere* middel van redding, naamlyk het *nochmaal pompen*, (waar door het Schip ook in 't vervolg gered is) heeft van de hand gewezen.

Hoe gemaklyk nu, en met welke geringe middelen de Onder-Equipagemester Binkes het Schip gered heeft, naamlyk door *ene* Pomp en grote *veertig* man is hier boven getoond.

En dewyl door het spoedig leeg pompen, en het brengen van het Schip voor de Stad Amsteldam, met de daad zelve betoogd is, dat Capitein Hœufft direct strydig met de waarheid heeft voorgegeven, dat het Schip met geen pompen boven of lens te houden was; volgt van zelve, dat hy op *onware* voorgevens permissie van den Raad ter Admiraliteit heeft bekomen van zyn Schip te mogen verlaten: en dat de Missive van welgem. Rade, waar by hem die permissie is gegeven, als op misleidende en onware voorgeevens geschreven, zyn wangedrag geenzints kan bedekken, maar hem in tegendeel dubbel strafbaar maakt; en het moedwillig verlaten van zyn Schip buiten alle hesitatie manifesteerd.

Daar was zulk een groot en eminent gevaar niet, om zo veel haast te maken voor Capitein Hœufft, met zyn Schip als ten enemale voor verloren aan Hunne Edel Mogenden op te geven, en te moeten *verlaten*. In plaats van het pompen te staken: had hy immediaat in Enkhuisen enige Sjouwers kunnen laten huren; en eens gesupponeerd dat Capitein Hœufft geen veertig werkhanden aan Boord van zyn Schip resteerden, was nogtans de zaak niet desperaat, om de krachten in 't werk van ongefatigeerde manschap te doen verdubbelen. In extraordinaire gevallen moeten exraordinaire middelen gebruikt worden. Officieren, die Zeelieden zyn, en die hunne reputatie liever hebben, als hunne beurse, sacrifieeren liever een stuiver geld, tot encouragement van door te wer-

ken, in plaats van het werk te staken, en in de kooi te gaan leggen slapen. Met ene gulde, al waren 't *twee* aan yder Matroos of Soldaat te beloven, en te geven, zoude Capitein Hœufft, zyn volk wel aan het pompen hebben kunnen houden; dat hy anderzints, met auctoriteit had behoren te doen; ook had hy teffens met de Sjouwers van Enkhuizen *een a twee Slagpompen* behoren te laten komen; dan zoude Capitein Hœufft zyne plicht gedaan hebben; die hy nu, tot zyn schande, door den Onder-Equipagemeester Binkes heeft laten verrigten; en daar in wandevoirig geweest zynde, is hy ten hoogste strafbaar.

Om echter zyn achtloos gedrag in 't redden van zyn Schip, en het onbehoorlyk verlaten daar van, goed te pleiten, tracht hy het Schip te doen voorkomen als of het gene attentie waardig was geweest; want hy zegt op *pag.* 7. van zyne gedrukte Memorie; „ *Dat den Admiraal meld, in de Ampliatie van* „ *zyn Bericht, dat het Schip Hilversbeek, gaaf en goed bevonden is, na dat het* „ *tot Amsteldam was gebracht; is iets wonderlyk; want in het uitgebragt Advis* „ *van de Vlag-Officieren, die het Schip hebben geëxamineert, is het Schip ge-* „ *oordeelt, niet waardig de Costen, nodig tot de reparatie, waarom dat Schip is bly-* „ *ven leggen* ".

Maar waarom produceerd Capitein Hœufft zodanig Advis niet. De Ondergeschreven weet van geen Advis. Al wat daar omtrent gebeurd is, vind men in 't verhaal van den Onder-Equipagemeester Binkes, alwaar hy dus spreekt.

„ *Het meergemelde Schip Hilversbeek, nu wederom, in vollen eigendom, aan* „ *Haar Edel Mogende overgegaan zynde, wierd geresolveerd, het zelve te Kie-* „ *len, en te visiteeren hoedanig het gesteld was; volgens deze Resolutie, het Schip* „ *op Zy gewonden zynde, waren by die visitatie tegenswoordig de Heeren Lieute-* „ *nants Admiraalen Schryver, Reynst, en Vice-Admiraal de Langen, benevens* „ *de Officieren van 's Lands Werf, de Baas Timmerman, en Onderbaas van de* „ *Oostindische Compagnie tot Amsterdam, en wierd, in presentie van bovengemel-* „ *de Heeren, de twee Gangen uit het gemelde Schip gehaalt, om te konnen zien,* „ *of 'er ook, door het aan de grond zitten, en geweldig stooten, Buikstukken of* „ *Zitters, waren gebroken, of schadens hadden bekomen; de Visitatie nu met alle* „ *accuratesse, volbragt zynde, vond men* niets diergelyks, maar alles heel en wel, „ *en de inhouten zo* gaaf en zuiver, *als het in* weinig *scheepen gevonden zal wor-* „ *den; zynde het Schip, dat drie a vier dagen, op yder zyde, in de Kieling heeft* „ *moeten leggen*, vry digt en wel, *en* niet erger *NB. als andere sche-* „ *pen* ".

Hier uit kan geoordeeld worden hoe het Schip gesteld was, naamlyk digt en wel in het Kielen. En is misdien geloofbaar, dat Kapitein Hœufft zyn Volk niet aan het pompen heeft kunnen houden, om het lens te pompen, zo als hy onder sterke verzekeringen, dat hy waarheid spreekt, voor geeft: geenzints; maar het is in tegendeel meer als geloofbaar, dat hy het pompen onder pretext dat het Schip quasi niet lens te pompen ware, moedwillig heeft doen staken, om dus zyne vorige onware voorgevens dat het Schip te slegt was, om naar Curaçao te stevenen, meer schyn van waarheid by te zetten.

Alvorens deze te eindigen, kan de Ondergeschreven niet af zyn, van noch ene remarque te maken, op het gene Capitein Hœufft op *pag.* 2. van zyne gedrukte Memorie schryft, alwaar hy, de vervalle subordinatie in den Zeedienst voorspreekende, en zyne gansche behandelinge omtrent den Ondergeschreven quasi

quasi wettigende, daar toe te pas brengt; *dat de Ondergeschreven al met meer anderen overhoop gelegen* heeft; waar in Capitein Hœufft *by geluk*, waarheid schryft. Maar de oorzaak of rede, waarom de Ondergeschreven met meer anderen over hoop gelegen heeft, verzwygt Capitein Hœufft; en die zal de Ondergeschreven alhier melden: naamlyk hy heeft met meer anderen over hoop gelegen, over gevallen, die het nadeel van 's Lands Dienst, die de ere en glorie van de Republiek, die de goede ordre in gemelden Dienst, en wat dies meer is, betroffen; en de Ondergeschreven zal daar van de nodige informatien geven, wanneer het U Edel Mogende zal behagen dezelven te requireren.

En al was 't dat de Ondergeschreven de Jaren van Methusalem bereikte, zal hy altoos over hoop leggen met de zulken, die wandevoirig zyn in 's Lands Dienst, en die oorzaak zyn geweest, dat vier Algiersche Schepen ontsnapt zyn. Gelyk mede met zodanige Monsters, die zig beroemen, wanneer zy een kwaadaartige wrake tegen iemand in hunnen boezem voeden, dat zy den zodanigen gewoon zyn een *smet op 't lyf te werpen, die al het water van de Zee niet af kan wassen; en nopens welke 20 van de 25 menschen waar aan het verbaal werd het zelve geloven, immers zulks in twyfel trekken.*

En gemerkt Capitein Hœufft heeft goedgevonden een besluit op te maken, uit zyne abusive en lesive allegatien, ten lasten van den Ondergeschreven; zal de Ondergeschreven uit zyn naar waarheid geavanceerde insgelyks, doch met meer fundament een besluit op maken nopens het wangedrag van Kapitein Hœufft, naamlyk:

Voor eerst, dat hy Capitein op frivole pretexten en bewyzen, het Schip Hilversbeek, heeft getragt te doen afkeuren en onbruikbaar te maken voor 's Lands Dienst, 't geen niet alleen tot groot nadeel van 's Lands Finantien zou verstrekt hebben, maar ook strydig is met den Eed aan den Lande gedaan, van *getrouw* te dienen; waar onder *'s Lands Cas* zo wel begreepen is, als om *getrouw* te wezen wanneer men met den Vyand engageerd.

Ten tweede: dat Capitein Hœufft, ter occasie van het bovengemelde, nalatig geweest is in het nakomen van zyne ontfangen ordres; en volgens zyne plicht niet prompt geobedieert heeft; in Zee te zeilen.

Ten derde: dat Capitein Hœufft zyn Schip Hilversbeek, driemaal aan den Grond, gezeild heeft, de *laatstemaal* ten enemale door zyn schuld, en de *twee eerste* reizen, ter zyner verantwoordiging; vermits hy inbrengt, dat niet nodig was, om de omstandigheden van weer en wind op te halen; waar uit de Ondergeschreven met rede besluit, dat Kapitein Hœufft onder dat gezegde zyne schuld verbergt.

Ten vierde: dat Capitein Hœufft achtloos geweest is met goede wacht te stellen, dat de Specie der Transport, niet gestolen konde worden.

Ten vyfde: dat Capitein Hœufft, wanneer hy, door zyne schuld, met zyn Schip voor de *derdemale* aan den Grond is gezeild, hy zyn volk niet aan 't pompen heeft gehouden, en daar door het Schip vol water heeft laten lopen.

Ten zesde: dat Capitein Hœufft, gene behoorlyke middelen heeft gebruikt, om het Schip te redden; maar tegen zyne plicht alle middelen heeft gestaakt, en daar door het Schip verlaten heeft: dat hy onzydig in de Kaag by het vuur is gaan zitten, in plaatze van by zyn Volk te wezen, en aan 't pompen te houden

den; daar zyne post aan Boort van het Schip was; en dat zyn Schip door anderen is gered, het gene hy had moeten verrigten.

Ten zevende: dat hy zyn wangedrag zoekt goed te maken met zig te beroepen op ene ordre van Hunne Edel Mogenden, welke hy, door abusive raporten, by surprise, en by misleiding, verkregen heeft.

Ten agtste: dat hy op die zelve wyze, op gesurpreneerde goedkeuringe van den Raad, den Loods gevangen gezet, en *dertig* weken in de gevangenisse gehouden heeft, om daar door zyn schuld te bedekken.

En *ten negende:* dat hy Capitein Hœufft den Ondergeschreven op onware gronden heeft gelasteerd, en by de Regeering, en het Publicq beschreven, als een man van een detestabel caracter, en alles uit passie verrigtende.

Waarom de Ondergeschreven, met recht besluit dat Kapitein Hœufft een *onervaren*, *onkundig*, *achtloos onbequaam* en *wandevoirig* man is, wiens gedrag, ten opzigte van het *driemaal* aan den *Grond* zeilen, en *verlaten* van 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek, vereischt op de naauwkeurigste wyze onderzogt te worden.

Om welke redenen ook de Ondergeschreven met alle eerbied, en op de ernstigste wyze verzoekt, dat U Edel Mogenden de zake daar heen gelieven te dirigeren, dat even gelyk in de zake van de Capiteinen Bisdom, en Limborch van der Cracht, het verregaande wandevoir van Capitein Hœufft in een Krygsraad op den Eed aan den Lande gedaan moge worden onderzocht, ten einde aan de gehele Waereld blyke, of hy schuldig of onschuldig zy.

Hier mede zal de Ondergeschreven deze zyne Memorie eindigen, onder toewensching van Zegen aan U Edel Mogenden; en blyven.

EDEL MOGENDE HEREN!

Amsterdam den 30 April 1763.

Uw Edel Mogende onderdanige
en gehoorzame Dienaar,

C. SCHRYVER.

(*Het vervolg hier na*)

EUROPA.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Vermits de Keizerin van Rusland, den knees Dolgorouki herwaards gezonden heeft om haare Komste tot den Troon bekend te maaken, heeft de Porte *Dervis Effendi* benoemd om zig na Petersburg te begeeven en Haare Keyzerl. Majt. dieswegens te complimenteeren, zynde deeze Heer uit dien hoofde den 23 Juny met de *Caftan* bekleed.

De AGA der Janitsaaren, die onlangs tot *Gouverneur* van *Salonica* benoemd en tessens met de Waardigheid van BACHA *met twee Staarten* begiftigd is, heeft daarmede geen genoegen genoomen en begeerd, dat hem de Waardigheid van BACHA *met drie Staarten* moest worden opgedraagen; De Sultan, over deze Verwaandheid gebelgd, heeft goedgevonden niet alleen de voorn. beide Waardigheeden hem te ontneemen, maar hem ook naar het Eiland Rhodes in Ballingschap te zenden.

De Heer van Zechelin, Major van het Jager-Corps des Konings van Pruissen, bevind zig nog by den hier resideerenden Pruissischen Minister, zonder dat het oogmerk, waarom zyne Pruissische Majt. den gem. Heer herwaards gezonden heeft, tot nog toe bekend is.

De Minister van Zweeden heeft van de Porte een Commissaris verkreegen, dewelke met den Kancellist of Secretaris van dien Minister na Tunis zal vertrekken; om onder de Meditatie van de Porte het Verschil te beslissen, 't welk onlangs tusschen den Koning van Zweeden en den Dey van Tunis voorn. gereezen is.

Zedert verscheide Maanden heeft men in deze Hoofdstad en haare Voorsteden niets het minste van de besmettelyke Ziekte vernoomen; Maar voor eenige dagen is een Bediende van den Franssen Ambassadeur in den tyd van 24 uuren aan die Ziekte overleeden, waar door zyne Excell. zig verpligt gevonden heeft met deszelfs Huisgezin zyn verblyf op het Land te gaan neemen ten einde Quarantaine te houden. Ook word van *SMIRNA* gemeld, dat deze Ziekte zig op nieuws aldaar heeft geopenbaard.

PORTUGAL. Lissabon. Den 5 July (1764) wierd de 46ste verjaardag der geboorte van den Infant Don Pedro ten Hove geviert, en ontfingen hunne Majesteiten en de Koningl. Familie deswegens de Complimenten. Des avonds was Opera, by welke

ook

ook de Buitenlandse Ministers assisteerden. Den 8 dito wanneer het Hof van een gehouden Stierengevecht naar 't Paleis keerde, hadden de Infanten Dona *Maria Anna* en Dona *Maria Francisca Benedicta*, het ongeluk, dat het Beest van haar Brancard struikelde en zy voorover sloegen, zodanig dat het Rytuig enkel op zyn verhemelte rustte. De oudste dier beide Prinsessen bekwam geen letsel, doch de jongste wierd met een bebloed Aangezicht gereleveert. Dit verwekte gene geringe onsteltenis; doch de Wonden wierden na reiniging oppervlakkig en zodanig curabel bevonden, dat die aanminnige Prinses daarvan gene leedtekenen behouden zal. Beide hare Koningl. Hoogheden zyn twemaal adergelaten en bevinden zich thans van de alteratie geheel herstelt. De Hertogin d'Abrantes merklyk en tegens alle verwachting gebetert zynde, bereid zich de Admiraal, haar Gemaal, om nog in deze of de aanstaande week Zee te kiezen.

De Barbaarse Rovers, welken enigen tyd onze Kust ontveiligt hebben, worden niet meer vernomen; doch het valt onzen Negocianten verdrietig, dat de Zeevaart aanranding en plundering ondergaat van Zeerovers van een Christen Natie, zelve zo yverig voor de veiligheid en zekerheid van hare eige Commercie, en welke het aan geen Kustbewaarders of Uitleggers mangelt, om op de observantie ter Tractaten en Rechten te vigileeren. De sterke vaart der Hollanders een menigte van hunne Schepen 't Canaal doende passeeren, hoort men van hen de meeste klagten van de geweldenaryen, welke hun in 't lopen door de Hoofden wedervaren en wel inzonderheid by hunne uitreize, door de Rovers gecapteert wordende, als de bekwaamste gelegenheid tot een langer wylend verbaal en onderzoek. In die Verstoringen der Commerciale zekerheid heeft ook geparticipeert het voor korte dagen alhier gearriveert Hollands Koffschip *de jonge Petronella*, van Hamburg gekomen en 't geen den 17den Juny in 't Canaal door 2 Engelse welbemande Sloepen aan Boord geklamt wierd, wier Volk den Schipper, Teunis Hendriksz. genaamt, enige querelzuchtige Vragen deed, hem van 't Stuur stieren met het Pistool in de hand in zyn Cajuit joeg, waarna die Rovers ook zyn Stuurman en overig Volk in 't Vooronder dreven, Schildwachten voor 't Luik van die wykplaats en voor zyne Cajuit stelden en vervolgens de grote Luiken opensloegen, rovende en

me-

mede nemende al 't geen zy van hunne gading keurden, en verwekkende aan de rest der Lading veel schade.

SPANJEN. Madrid. Het arrivement en vertrek van Couriers van en naar Londen en Versailles is sedert enige weeken menigvuldig, en geeft dikwerf voet tot Raadsvergaderingen, na wier eindiging Expressens naar differente Hoven geëxpedieert worden. Lieden, welke het Hof frequenteeren, meenen kenlyk te bespeuren, dat men 'er zekere twee buitenlandse Ministers indifferenter dan te voren bejegent. Daar en boven verneemt men, dat Don Ayres de Sa, Ambassadeur van Portugal, een Courier ontfangen heeft met ordres, zo spoedig mooglyk naar Lisbon te keeren. Ondertusschen en terwyl het Ministerie ernstig arbeid, om inconvenienten weg te ruimen, uit welke verschillen konden ontstaan, die het genot van den Vrede van korten duur zouden maken, verdubbelt men de vlyt en activiteit tot het herstellen van 's Konings Marine in een geduchten staat en het vermeerderen der Schepen van dezelve, gelyk ook het augmenteeren der Landmagt van dit Ryk.

De Koning en de Koninglyke Familie zyn voor eenige dagen van het Paleis *Buen-Retiro* naar het *Escuriaal* vertrokken en aldaar in goeden welstand aangekomen. De Koninginne Moeder en de Infant *Don Louis*, waren reeds daags te vooren afgereisd; Hoogstdezelve vernachten te *Campello*, en begaven zich den volgenden dag naar het Koninglyke Huis aldaar, alwaar de geboorte verjaaring van de Infante *Maria Louisa*, oudste Dochter van zyne Majesteit, die in het 21ste Jaar van haaren ouderdom getreden is, gevierd wierd.

Cadix. Van Salé word gemeld, dat de Zee-Roover *Rays Hamet Louet* twee van Martinique komende Franse Schepen, aan Boord hebbende 52 Mannen en vier Vrouwen, genomen, en te *Mogador* opgebragt heeft: dit nieuws word door Brieven uit Gibraltar, van den 13 July, geconfirmeerd; welke behelzen, dat die twee Vaartuigen, waarvan ze de namen verzwygen, met eene Lading Zuiker en Coffy van Martinique gekomen waren: Gemelde Brieven voegen daar by, dat een Zee-Roover van Tetuan zig van een ander Frans Vaartuig, met Kooren geladen, en 10 Man Equipagie aan Boord hebbende, had meester gemaakt; waarschynlyk is het de Brigantyn *le Nantois*, die, zo als men

reeds volgens het Rapport van den Capitein der *Triton* heeft vernomen den 27 van de voorledene Maand, 6 Mylen van Beringues was aangehouden geworden. Dezelve Brieven behelzen, dat eenige Spaanse Chebecquen eene Catalanse Barque, die zy geloofden eene Algierse te zyn, en waar van zig een Zee Roover van die Regeering, weinige dagen te vooren had meester gemaakt, in de Rivier van Tetuan doen stranden, en dezelve vervolgens verbrand hadden: Op gemelde Barque waren 7000 Piasters en 32 Man Equipagie door de Algerynen gered; maar omtrent 20 Man der Equipagie van den Zee Roover, die zig aan Boord van de Catalanse Barque bevonden, wierden door het Canon der Spaansen gedood: Dezelve Berichten melden, dat alle de Roovers van Tetuan en Salè zyn in Zee geloopen, uitgenomen één eenige, die eerst 8 of 10 dagen daar na zoude onderzeil gaan; uit de Havens van Salé en Larache, zyn wederom 5 nieuwe uitgeloopen.

ITALIEN. Romen. Men verwacht eerlange de verschillen tusschen den H. Stoel en het Portugeese Hof onder mediatie van den Allerchr. Koning vereffend te zien. Den 16 July, verjaardag der Kroning van den Paus, wierd Pauslyke Kapel in 't Quirinaal gehouden, en des avonds zag men alomme Illuminatien en vreugdevuren. Den 17 dito had de Ambassadeur van Venetien lange Audientie by zyn H. over zaken, die de Rupubliek rakende. Het Auditeurschap der Nunciature te Napels vaceerende, is aan den Abt Seffredini, gewezen Auditeur van wylen den Hr. Molinari, Nuncius te Brussel, geconfereert. De Hr. Vitteleschi, Gouverneur van Frosignoge en herwaards gekomen om zyn gedrag te verantwoorden, is afgezet en word door den Hr. Bartoli, Commissaris van Terracina, gesuccedeert. De Hertogen Tursi en Bruzzeno zyn met den Prins Doria naar Genua en de Hertog van Rohan naar Florence vertrokken. Te Rocca di Papa in 't Bisdom Frascati heeft een arme Vrouw een wandrochtig Kind ter wereld gebragt, *cujus partes genitales locum Nasi tenent, uno cum Oculo media in fronte.* 't Zelve heeft meer andere wanvormigheden, doch is, na gedoopt te zyn, gestorven.

NAPELS. De medicynse Faculteit meer en meer bevindende, dat de alhier nog steeds aanhoudende ziektens uit de slegte hoedanigheid der Granen ontstaan, hebben de Gedeputeerden des Overvloeds geordonneert, dat al het Graan, 't geen men in de

Ma-

Magazynen van dit Collegie van zodanig een hoedanigheid bevind, 40 mylen van hier in Zee geworpen zal worden. Ondertusschen beginnen de Ziektens te cesseeren, ten minsten merklyk te verminderen, stervende dagelyks niet meer dan omtrent 100 menschen; de Lyken worden niet meer in de Kerken, maar ter vermyding der kwade lucht, op de Kerkhoven begraven. Ten platten lande neemen de ziektens ondertusschen toe. Men continueerd de publieke Gebeden: Het lighaam van der *H. Jacob de la Marche*, een der Protecteurs deezer Stad, is ten toon gesteld, en het bloed is, tot troost der Gelovigen, uit zyne zyde gevloeid.

Livorno. Uit Corsica bekomt men tyding, dat enige Duitschers, Soldaten van 't Genuees Garnisoen van den Toren van *Ciraglia* op de Punt der Caap *Corso*, den 11den July die Sterkte, terwyl hun Officier afwezig was, in handen der Misnoegden gelevert hebben, waar door dezen in staat geraakt zyn, de Navigatie der Genueesen aldaar te stremmen, vermits die Toren hunne Vaart van *Bastia* op S. *Fiorenzo* dekte. Ook is een Genueese Feloek, welke aan 't Eiland Elba 58 Vaten gezouten Tonyn ingeladen had, door een Kaper der Misnoegden genomen. De Genueesen weerspreken met veel drift het door gantsch Italie lopend gerucht, dat Engeland de zending van 't Secours, door hen by 't Franse Hof gesolliciteerd, dwarsboomt. 't Zelve zal, verzekeren de Brieven van Genua, gewis gelevert worden, wachtende die zending enkel naar de toestemming van de Republiek in enige nadere Conditien, door het Hof van Versailles geproponeerd.

INGERMERLAND. Petersburg. Vermits het afzyn van haare Keizerlyke Majesteit passeerd hier niet het minste van eenig belang. De tydingen die men van Hoogstdesselfs reize ontfangt konnen de Festiviteiten in alle de Steden en Plaatzen, inzonderheid te *Riga* gepleegd, niet genoeg uitdrukken; tans is die Vorstinne op haar retour na herwaards.

POOLEN. Warschouw. De Fransche Minister Marquis de Paulmy op order van zyn Hof van hier vertrokken zynde, werd den 16 July (1764) door den Heer van Hennin, Resident dier Kroon gevolgd, na dat hy teffens aan den Vorst-Primaat had doen ter hand stellen, de volgende

MISSIVE.

Ik kan uwe Doorluchtigheid op geen betere wyze kennisse geven van myne verhaaste afreize, dan door Uwe Doorl. mede te deelen een afschrift van 't bevel, 't welk ik met eenen Expressen van myn Hof ontfangen hebbe. Vermits ik derhalven het aan my gegevene Voorschrift moet in acht neemen, zo vergunne Uwe Doorl. my, u te verzeekeren, dat het my voor myn Perzoon grootelyks zmert, dat ik by u geen behoorlyk afscheid neemen, en u niet anders dan by geschrifte betuigen kan de hoogachting, waar mede ik de eere hebbe te zyn enz.

Het voorsz. bevel is van deezen inhoud.

Myn Heer; UEd. kan zich ligtlyk verbeelden, welke verwondering by my verwekt hebben de verscheidene depeches, die my per expressen, door den Marquis van Paulmy d'Argenson afgevaardigt, overhandigt geworden zyn. De Ambassadeur is 't hem gegeevene bevel getrouwlyk nagekomen. Ik had hem in naam des Konings gelast, by den Vorst-Primaat een bezoek af te leggen, en by 't zelve aan zyn Doorlt. te kennen te geeven, dat vermids de Republiek verdeelt, en de Stad Warschau aan vreemde Troupen overgelaten was, zyn Maj. om die reeden vermeende, dat zyne Gezanten niet op een betaamlyke wyze aldaar langer konden blyven, weshalven zyn Maj. aan hem beval, van daar te vertrekken, tot dat de rust en de goede order aldaar weeder herstelt zou weezen.

Aldus luid de instructie van woord tot woord, dewelke ik den Marquis de Paulmy heb toegezonden, en waarna hy zich volgens den Letter gedragen heeft, zoo als ik zulks bespeure uit de relasen, die ik zoo van hem zelve als van een andere kant van Warschau ontfangen heb. In de bovengem. uitdrukkingen is niet aanstootelyks vervat geweest teegen den Primaat, tegen de Republiek, of teegen iemand anders, wie hy ook weezen moge. Ze waren een ongelukkige waarheid, die wel bedroeven, maar echter niemand van naby raken of beleedingen konden, en wanneer men noch daarby gevoegt had, dat de Republiek in 't geheel niet meer bestond, en dat 'er geen Republiek meer voor handen was, zoo had men eene waarheid gezegt, dewelke door niemand, die slechts 't minste begrip van de Poolsche wetten heeft, ontkent kan worden, en die door niemand kan worden verbloemt, dan door de zulken, die zich zelf aan 't overtreeden van die wetten schuldig kennen.

De Marquis de Paulmy heeft derhalven in het volvoeren van dit zyn ontfangen bevel zich van zynen pligt gequeeten, waar en teegen de Primaat in den zynen te kort geschoten is, daarin, dat hy is afgegaan van de achting en 't respect, die hy aan 't Karacter van eenen gezant en aan de Kroon Vrankryk schuldig was. Na een zo duidlyke en opentlyk aangedane beleediging kan geen Fransche mi-

nis-

nisser langer in Polen blyven, en 't is de wille des Konings, dat UEd., *Myn Heer*, zonder tydverzuim, en zonder den Heer Primaat te gaan zien, van Warschau vertrekt UEd. kan hem schriftlyk bericht geeven van dit uw bevel, en daarby verklaren, dat zyn Maj. zich plaats en tyd voorbehoud, om zoo weegens de satisfactie, die zyn Maj. gerechtigt is te eisschen, als weegens alles, wat geduurende de tusschen-regeering in Polen voorgevallen is, zyne gevoelens te kennen te geeven.

Zonder twyfel is UEd., *Myn Heer*, bekent, dat de Heer Olusky, een Poolsch eedelman en Kapitein van een compagnie Dragonders in dienst van de Republiek, den 9 deezer door den Heer Primaat van Warschau afgezonden zy; om aan my een pakket te overhandigen, vervattende eenen Brief aan my en een aan den Koning met een verhaal van 't voorgevallene by het bezoek van den Marquis de Paulmy by gem. Prelaat op den 7 Juni 1764. Die Officier is aangekomen, en heeft my 't paket ter hand gestelt. De Heer Primaat tracht zyne handelwyze te rechtvaardigen, en ontkent het geen gebeurt is, doch op zoodanige wyze word een zoo opentlyke en onloochenbaar onbetaamlyke zaak niet uit den weg geruimt.

De Heer Primaat brengt teegen den Marquis de Paulmy in, dat hy by zyne aankomst te Warschou geene credentialen aan hem en aan de Republiek heeft ingeleevert. De gezant des Konings is zeer wel verzien geweest van credentialen voor de Stenden en den Senaat, en heeft afschriften daarvan aan den Primaat overhandigt, in afwachting van een bequame en wettige geleegenheid tot het vertoonen van 't origineel daar van. Aan den Heer Primaat had hy geen geloofsbrief ter hand te stellen, vermids de Koning eenen Gezant aan de Koning en de Republiek van Polen, maar niet aan den Primaat accrediteert.

Verder beschuldigt deeze Prelaat den marquis de Paulmy van partydigheid. UED. echter, *Myn Heer*, zyt van de ongegrondheid deezer beschuldiging beeter dan iemand anders onderrecht. De geneigtheid en intentien des Konings aangaande de Poolsche zaken, en 't hertlyk aandeel het welk zyn Maj. altoos in 't welzyn van een natie genomen heeft, die door zyn Maj. word aangemerkt als deszelfs oude geallieerde, zyn by publieke geschriften en door deszelfs ten allen tyde onpartydig gedrag, beweezen, en zyn Majts. Ministers konnen niet verdacht gehouden worden, volgens andere gronden te hebben gehandelt, of hunne instructien te buiten gegaan te zyn.

Eindlyk, *Myn Heer*, verhaalt de Heer Primaat alles wat by dat bezoek voorgevallen is, op een gansch andere wyze, dan zulks voor af aan ons was te kennen gegeeven; doch zyn Maj. kan de echtheid en getrouwheid der berichten, die hem van wee-

gens

gens zynen Gezant ten dien opzigte gegeeven zyn, geenzins in twyfel trekken, te meer, dewyl dezelven door alle de brieven van Warfchau en uit andere plaatzen, alwaar dat zeldzaam geval bekend is geworden, zyn geconfirmeert. Daar beneevens, by aldien 'er zelfs eenige twyfel aangaande de weederzydfche famenfpraak mogt konnen ontftaan, zoo bekent de Heer Primaat nochtans zelve, dat hy jeegens den Marquis de Paulmy gezegt hebbe, *dat hy hem niet meer als Ambaffadeur erkende*, en daarby gevoegt; *Adieu Mr. le Marquis de Paulmy*.

Dit eenige gezegde werpt al den fchuld op den Heer Primaat, want de Marquis de Paulmy was niet gerappelleert; hy ftond zich op bevel van den Koning zynen Meefter flechts voor een korten tyd van Warfchau weg te begeeven; hy had geen brieven van rappel overhandigt, en indien dit zelfs gefchied ware, zou hy nochtans de eere en voorrechten van eenen Gezant tot op de Grenzen van Polen hebben moeten genieten; en aan geenen Poolfchen Aartsbiffchop, die flechts voor een korten tyd het opperhoofd der Republiek is, ftaat het vry, na zyn welgevallen eenen gezant des Konings te erkennen of niet te erkennen; deszelfs karacter hangt niet af van de willekeur of eigenzinnigheid van eenen Primaat van Polen, die ten allen tyde en by alle gelegenheid den Gezant van eenen groten Monarch behoort ter refpecteeren. Dit aangedane ongelyk komt uit de eigene bekentenis van den Heer Primaat zelf te blyken, en hy kan zich desweegens niet verontfchuldigen.

Na dit alles, *Myn Heer*, is zyn Maj. boven een zoodanige beleediging te hoog verheeven, dan dat, dezelve in 't allerminfte eenig nadeel aan zyn Majts. waardigheid zou konnen toebrengen. Het gedrag van den Primaat is in den grond zeer gelykformig; de Koning heeft zich een oogenblik deezer Prelaat vergeeten; een oogenblik berouw kan ook alles weeder verzoenen; doch zyn Maj. heeft echter zynen brief niet konnen aanneemen, nochte aan deszelfs envojé konnen verlof geeven, om hem op te wachten, en zyn Maj. blyft by 't vafte befluit volherden, om alle zyne Minifters van Warfchau te rappelleeren. *Compiegne* 1764.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 3 Auguftus heeft het Opperhoofd des Roomfchen Ryks, geemaneerd en naar *Regensburg* gedepecheerd. (rakende de Vifitatie van de Kamer te *Wetzlar*) het volgende

DECREET.

Syn Keizerlyke Majefteit heeft met veel ongenoegen, de verfcheide abuizen en gebreken, die in de Keizerlyke Kamer ingevoerd zyn, als meede de diesweegens verhaalde klagten van de Keurvorften,

ften, Vorften en Stenden van het Duitfe Corps, vernomen. Hy vind hoe zeer het noodzakelyk is, dat men immediaat tot een vifitatie treed, zo om de confufie voor te komen, door het herftellen van de goede ordre in dat Opper-Geregt-Hof, volgens de Wetten, als om de zaaken die voor het zelve in Revifie gebragt zyn, te decideeren. Aangemoedigt door de Vaderlyke gevoelens voor het Keizerryk, zal Syn Majefteit zig bereidwillig fchikken na de Vertogen die hem door het Keurvorftelyke Collegie gedaan zyn op de Verkiezings-dag te Frankfort, den 29 Maart van dit loopende Jaar, en niet in gebreke blyven van Comiffariffen te benoemen tot vifitatie, welke hy by deeze op den eerften January van het aanftaanden Jaar vaftfteld, de tyd op welke de Commiffariffen en de Gedeputeerdens van het Keizerryk zig op de plaats moeten vereenigd vinden, en de opening hunner Commiffie zonder uitftel doen.

Uit dien hoofde heeft zyn Keizerlyke Majefteit den Keurvorft van Mentz gelaft van het nodige te verzorgen by de Stenden, welke, volgens de Keizerlyke Capitulatie, by deeze Extraordinaire Deputatie van het Keizerryk kunnen affifteeren. Hy verwagt dan te zien dat deze Vergadering op de geftelde tyd ftaat te gefchieden, en dat men overal verligte, voorzigtige en bekwaame Raadsheeren zal benoemd hebben, om zig van die zo importante zaak te kwyten, &c.

Leipzig. De Schikkingen, die zyne Koninglyke Hoogheid de Adminiftrateur van dit Keurvorftendom ter bevorderinge van den Landbouw, de Manufactuuren, den Koophandel *enz.* maakt, geven groote hoope dat deeze Landen wederom in dien bloei zullen gebragt worden als dezelve voor den *dertig-jaarigen* Oorlog geweeft zyn. Men heeft de volgende Premien beftemd voor dit Jaar, tegen *St. Michiel.*

(1) *Zestig Daalders* voor den geenen, die de toebereiding van de Inlandfe Wolle het meefte zal verbeterd hebben, door aan dezelve een fyner kwaliteit te geeven, en haare ruuwheid weg te neemen; mits dat van zoodanige toebereide Wolle ten minfte een *halve* Steen en teffens van even dezelfde Wolle een andere Proef, zoo als dezelve van de inlandfe Schaapen gekomen is, met de nodige Bewyzen zal moeten worden geleeverd.

(2) *Zestig Daalders* voor den geenen, die bewyft dat hy het meefte van zoodaanige *inlandfe Wollen* zal hebben gefortеerd, zonder dezelve duurder te maaken, en tot het aanneemen van hooge couleuren beft toebereid heeft.

(3) Ten opzigte van de Weeshuizen, dewelke by zekere Atteftatien zullen aan toonen, hoe veel ieder van de daar in zynde Kinderen aan *Wolle Garen* gefponnen heeft, zal men aan dat Weeshuis, daar

daar naa proportie van het getal der Kinderen het *meeste* zal gesponnen zyn, een premie van twintig Daalders; en daar het *beste Wolle Garen* zal gesponnen zyn, een evengelyke praemie geven aan die geene, welke het opzigt daar over zullen gehad hebben.

(4) Even dezelfde Premien zyn bestemd voor die *Weesbuizen*, daar men het *meeste* en *beste* Linnen-Garen zal gesponnen hebben.

(5) *Tagtig* Daalders voor zulk een, die een Stuk Laken van enkelde inlandsche Wolle ter breedte van elf kwart el het beste zal hebben toebereid.

(6) *Honderd* Daalders voor den geenen, die gemaakt zal hebben een Stuk Laken, 't welk in goedheid en fynheid het naaste komt aan het Engelsche en Fransse, ter breedte van elf kwart; waar van de Ketting bestaat in *drie duizend* Draaden eens-geschooren; en waar van de Inslag van tweemaal geschooren Wol is: zullende, zoo, er al buitenlandse Wollen toe gebruikt mogt zyn, alles nogtans in dit Land moeten gesponnen, verwerkt, gevold, geverwd, en vervaardigd zyn. En

(7) *Vyftig* Daalders voor den geenen, die *inlandsche* Camelot fabriceerd, 't welk in de vermenging van het Kameelshair en in de verdere toebereiding het naaste komt by de goedheid en glans van de *Fransse*, *Brusselse* en *Leidse Camelotten*.

Hamburg. Den 23 Augustus 1764 staat in de naby van onze Poorte leggende Stad *Altona* plechtig gevierd te worden het *Jubilæum* dat die Stad met Stads-gerechtigheden begiftigd werd; zullende als dan in alle de Kerken aldaar, over daar toe gekoorene Texten gepredikt en vreugde bedreven worden.

Uit *Silesien* verneemt men dat de *drie* verscheide Campementen, welke de Koning van Pruissen in dat Hertogdom doet by een trekken, door de Lieutenant Generaals Tauenzien, van Werner en van Seidlitz gecommandeerd, en verscheide Steden, welke in 't Gebergte leggen, bevestigd zullen worden; Dat zyne Pruissische Majt. door den Prins van Pruissen en deszelfs Heer Broeder, als ook door den Erf-Prins van Brunswyk, en de in Pruissischen dienst staande twee Brunswyksche Prinssen na Silezien zal worden verzeld, en alle Vestingen in dat Hertogdom bezigtigen zal.

Volgens de Brieven van *Warschau* heeft de Primaat den 2 Augustus (1764) een pragtig Festyn gegeeven ter gelegenheid der Ver-

Verjaaringe van de Inſtelling der Poolſe *Witte-Arend Orde*, en uit hoofde van het Naam-Feeſt van den Vorſt Czartoryski, Waywode van Reusland, en tegenwoordige *Generaal-Confoederations-Maarſchalk* &c. Op dienzelfden dag, kort voor 't begin van dat Feſtyn had de Pruiſſiſche Afgezant, Vorſt van Schonaich, aan den hooggem. Primaat een eigenhandige MISSIVE van den Koning van Pruiſſen ter hand geſteld, waarin zyne Pruiſſiſche Majt. deszelfs erkentenis aan den dag legt voor den *Koninglyken* Titel, welken de Republiek aan dien Koning heeft goedgevonden toe te ſtaan.

Van *Mittau* word geſchreeven, dat de Keizerin van geheel Rusland voor haar vertrek van daar den Erf-Prins *Pieter* met de Ridder Orde van *St. Andreas* begiftigd heeft: een bewys dat de Keizerinne volſtandig blyft by haar voorneemen om den Hertog van Biron en zyne Nakomelingen aldaar te vestigen en te ſouteneeren.

Cleve. Het gewichtig ontwerp om den *Rhyn* en de *Maas* door middel van een Canaal te vereenigen, aan het Hof van Berlyn gepreſenteerd zynde; zo word dit deze Provincien tot groot nut en voordeel ſtrekkende Ontwerp, thans door Koninglyke Commiſſariſſen onderzogt en men hoopt, dat dit groote geprojecteerde Werk in het kort ter uitvoer zal gebragt worden: Het Canaal zal tuſſchen *Wezel* en *Xanten*, aan den zoogenaamden *Poll*, zyn aanvang neemen, de *Foſſa Eugenia* gedeeltelyk daar toe gebruikt worden, voorby *Gelder* loopen, te *Aarſſen* in de Maas vallen, en dus enkel en alleen onze Provincie raaken. Dit Werk ſchynt, indien het mogte reüſſeeren, veel goeds te voorſpellen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 12 Auguſtus, zynde de geboorte verjaaring van den Prins van *Wales*, die in zyn derde jaar getreden is, wierden hunne Majeſteiten van de Koninglyke Familie en den Adel gecomplimenteerd; gelyk zulks ook den 16 geſchiede ter geleegenheid van hunne Majeſteits twede Zoon, de Biſſchop van Osnabrug. Het Landgoed en de effecten van den Heer *Wilkes* zyn verkogt, en hebben 4 of 5 Duizend ponden ſterling opgebragt, met welke penningen de Broeder van dien Edelman alle zyne uitſtaande ſchulden zal afdoen; ten einde dezelve geen hinder by zyne te rugkomſt alhier, op den hem beſtemden tyd, veroorzaaken. Men wil niet te min dat dezelve

veellicht in 't riet zal loopen, alzo hy mogelyk wel zal merken dat de lucht van Londen voor hem niet heilzaam zyn kan. Zedert eenige dagen heeft alhier een gerucht geloopen dat in Rusland een groote Revolutie ten voordeele van den Afgezetten Keizer *Iwam* was voorgevallen, maar zedert is men dieswegens beter onderrecht geworden door het verhaal van een Geval den 16 July te *Petersburg* voorgevallen 't welk de volgende omstandigheden vervat.

Op de Fortresse *Schlusselburg* bevond zich een jong Officier die weinig bekend en met schulden overladen was, en waarschynlyk Fortuin wilde maken, door het wagen van eene vermetele onderneeming. Hy maakte dienvolgens het ontwerp, 't welk, gelyk de uitslag heeft doen blyken, ondoenlyk was, namelyk om een zeekere Gevangenen, die in de voorsz. Fortresse door twee Officieren zo om redenen van Staat, als om dat hy zedert eenigen tyd niet wel by zyn zinnen was, bewaard wierd, te verlossen. De uitslag heeft de verwachting van den Officier niet beantwoord, want valschelyk een bevel van de Keizerinne voor den dag gebragt hebbende om de gemelde Gevangenen te verlossen, reclameerde hy daar toe den bystand zyner Troepen, maar deeze ziende uit de weerstand van die geenen aan welke de Gevangenen was toevertrouwd, dat dit bevel van de Keizerin valsch was, wel verre van hem in deeze roekelooze onderneeming te helpen, verlieten hem en dus wierd hy gearresteerd. Uit de papieren die by hem gevonden, en de informatien die genomen zyn, komt deeze onderneming van een niet veel te vreezene compiratie, maar alleen uit roekloosheid voort, en de uitkomst van die zaak heeft niet de minste verwerring te Petersburg veroorzaakt.

VRANKRYK. Parys. Zedert den 24 July is men by continuatie bezig met het verkoopen der Boeken uit de Bibliotheek der Jezuiten van het Collegie van Clermont. Van *Bordeaux* word gemeld, dat by de Visitatie, die op bevel van het Parlement deezer Stad, in het oude Huis der Jezuiten aldaar gedaan is, men een vertoog van het onafhanglyk en volstrekt oppergezag dat de Generaal over alle de Jezuiten oeffend, en de regel in welke zy gehouden zyn blindelings te leven, gevonden heeft: dit vertoog komt volkomen, met al het geene de Advocaten en Commissarissen van het Parlement van Parys, dien aangaande aan het Hof

reeds

reeds hebben gerapporteerd, over een. Van *Lyons* heeft men dat de aldaar gevatte valsche Speelders, drie dagen na malkanderen 's morgens 2 uuren, met een op de borst en op den rug geplaatst opschrift, waarop de volgende woorden te leezen stonden: *Filoux aux Jeux de Cartes & de Jarretiere*; dat is: *Bedriegers van 't speelen met de Kaart en 't steeken in den riem*, tot algemeen genoegen te pronk gestaan hadden; en vervolgens alle op de rechter Schouwder gebrandmerkt zynde, te weeten 6 voor altoos, 2 voor negen jaren, en een voor een jaar, op de Galeyen verweezen waren.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Zyne Hoogheid de Prins Erf-Stadhouder, heeft op Vrydag den 17 Aug. een Tourtje na de Stad *Nymeegen* gedaan: Zo dra zyne Hoogheid tot aan de Stads Wallen genaderd was, wierd Hoogst dezelve gerecipieert door den Burggraaf van *Lynden*, den Heer Graaf van *Randwyk*, Amptman van Over-Betuwe &c., en eene zeer groote menigte andere Heeren van den Adel, die vervolgens gezamentlyk met hooggemelde Heer Erf Stadhouder de Rivier met de Gierbrug passeerden; terwyl alle de Klokken der gemelde Stad luidden en zig op de alleraangenaamste wyze met speelen lieten hooren: De gemelde Gierbrug op de Rivier digt tegen over de Stad aangeland zynde, wierd Hoogstgemelde Heer Erf-Stadhouder door de Magistraat *en Corps*, verwelkomt, onder het losbranden van het Kanon van de Stads Wallen, der Gierbrug en der Schepen die zig op de Rivier bevonden; vervolgens ging hooggemelde zyne Hoogheid ter Stad in, en vond aldaar 8 Compagnien uit de Burgery onder de Wapenen, met vliegende Vaandels in twee ryen geschaard, zynde de Straaten met Bloemen en Palm bestrooid, tusschen welke ryen de Heer Erf Stadhouder, onder het onophoudelyk geroep van *Houzée*, door een ongelooflyk getal t'zaamen gevloeide Menschen, zig begaf na het *Kalverbosch*, zynde de ordinaire Parade-Plaats alwaar het Guarnisoen zig onder de Wapenen bevond, en na dat Hoogstdezelve de gemelde Parade voor het Front gepasseerd was, deed hy die voorby zig defileeren. Vervolgens begaf zyne Hoogheid zig na het Stadhuis, bezichtigde al het merkwaardigste, en deed de bovengemelde 8 Compagnien Burgers voorby het Stadhuis defileeren, van waar hooggemelde Heer Erf-Stadhouder zig na de *Burg* begaf (zynde de ordinatis Woonplaats van den Heer Burg-Graaf) alwaar het grootste gedeelte van

den aanwezenden Adel zig bevond, en de Heeren Officieren van het Guarnisoen aan Hoogstdezelve gepresenteerd wierden. Na dat hooggemelde Heer-Erfstadhouder eenige ververfching had gebruikt, deed hy vervolgens een Tour over de Wallen en begaf zig daar naa op het *Belvidere*, alwaar zig het alleraangenaamste gezicht vertoond; op het zelve *Belvidere* had de Magistraat een kostbaar en delicieus Ontbyt doen aanrichten, en assisteerde daarby *en Corps*, met en benevens alle de Heren van den Adel welke zig in de Stad bevonden, terwyl eene Compagnie Grenadiers met het Vaandel aldaar de Wacht had; na dit Ontbyt vertrok hooggem. Heer Erf Stadhouder onder het losbranden van het Kanon, het luiden en speelen der Klokken, wordende door den Magistraat, *en Corps*, van het *Belvidere* geconduiseert tot aan de Rivier, alwaar zyne Hoogheid op de Gierbrug trad, en vervolgens zyn Affcheid van gemelde Magistraat nam. Zyne Hoogheid vervolgde desselfs reize na *Arnhem*, alwaar hoogstdezelve by zyne aankomst onder het losbranden van het Kanon door den Magistraat, *en Corps*, die zig voor den ingang van den Schipbrug bevond, wierd gecomplimenteerd en verwelkomt.

Des avonds omtrent 7 uuren, kwam zyne Hoogheid te *Dieren* in eene volmaakte Gezondheid terug, ten uiterften voldaan over de Receptie, Politesse en Attentie der Heeren van de bovengemelde respective Magistraaten, over de goede ordre, welke overal is geobserveert, de bewyze van Liefde, Genegentheid en Aankleeven, welke door de goede Burgery aan Hoogstdezelve zyn betoont, en over de fraayheid en goede ordre van de Militie.

Den volgenden dag den 18 deed zyne Hoogheid een Tourtje na *Cleve*, om aldaar de aangenaame Wandelwegen en Environs van die Stad te bezichtigen, en begaf zig na *Bellevue*, zynde het Lusthuis van den Heer Colonel Baron van *Spaan*, die ter dier gelegentheid voor hooggemelde Heer Erf-Stadhouder een prachtig Middagmaal had doen vervaardigen.

Des avonds omtrent 8 uuren, retourneerde zyne Hoogheid te *Dieren*, ten uiterften voldaan over de gedaane Wandeling, en de attentie door den Heer en Mevrouw van *Spaan* voor Hoogstdezelve betoond.

Des daags daaraan den 19 assisteerde zyne Hoogheid by den Godsdienst, in de Kerk te *Doesburg*, en ontfing by desselfs retour

te

te *Dieren*, voor en na den Maaltyd de Complimenten van een groot aantal Heeren van de Regeering der gemelde Stad *Doesburg* en van den Adel, als mede van de Officieren van het Guarnisoen van de Stad en omleggende Plaatsen, welke zich na *Dieren* hadden begeven, om hoogemelde Vorst eene gelukkige en behoudene Reize toe te wenschen; blyvende het vertrek van hooggemelde Heer Erf-Stadhouder na *Soestdyk*, op den 20 en Desselfs aankomst op het Lusthuys de *Oranje-Zaal*, op den 23 dezer bepaald.

Gelyk dan ook Hoogst dezelve Vorst dien dag op de Oranje-Zaal in goede welstand is te rug gekomen, en dieswegens van veele voorname Perzonen de Complimenten ontfangen heeft.

Amsterdam. De Bewindhebberen van de Generaale Nederlandse Geoctroyeerde Oost-Indise Compagnie hebben by een gedrukt Billet bekend gemaakt, dat zy den 17 September aanstaande ter Kamer Amsterdam aan de Meestbiedende zullen verkoopen de Goederen onlangs overgebragt door het Schip *Slooten*; en op den 2 October te Middelburg de Lading van het Schip *Westerveld*, zynde beide gekomen van Canton in China.

In de Kamer *Amsterdam*: 797009 ℔ Thée Boey, 51608 ℔ dito Congo, 34962 ℔ diton Soatchon, 10514 ℔ dito Pecco, 7174 ℔ dito Heysan, 5309 ℔ dito Heysan Schin, 2422 ℔ dito Bing, 7942 ℔ dito Tunkay, 25911 ℔ dito Songlo, 50000 ℔ Tutenague of Spiaulter, 50000 ℔ Tin Bankas, 9933 ℔ witte ruuwe Nankinse Zyde, 1798 ℔ Sago; 1088 ℔ Rhabarber, 1408 ℔ Star Annys, 1000 Bossen Bind-Rottingen, 2000 ps. Nankins Linnen, 1276 ps. Lakwerken divers, 254 Kassen Porceleinen, 129 Tobbens dito, 487 Bondels dito.

ZYDE STOFFEN: 50 ps. Meubel Damasten van 1 Couleur, 50 ps. dito van 2 Couleuren, 100 ps. Poisis Damasten 10 Draats, 50 ps. dito 8 Draats, 50 ps. Pourdesoyen effene 10 Draats, 50 ps. Pekins of Rol Armozynen 8 Draats, 50 ps. dito 6 Draats, 150 ps. dito effene 4 Draats, 50 ps. effene Pinkinse Neusdoeken 4 Draats, 50 ps. geruyte dito 4 Draats, 50 ps. Satyne gekeperde met gewerkte Randen.

In de Kamer *Zeeland* 809107 ℔ Thée Boey, 54212 ℔ dito Congo, 33802 ℔ dito Soatchon, 11004 ℔ dito Pecco, 7828 ℔ dito Heysan, 5528 ℔ dito Heysan Schin, 2405 ℔ dito Bing, 7941 ℔ dito Tunkay, 27618 ℔ dito Songlo, 50000 ℔ Tutena-

na-

nague of Spiaulter, 50016 ℔ Tin Bankas, 9924 ℔ witte ruuwe Nankinse Zyde, 2138 ℔ Sago, 1108 ℔ Rhabarber, 1314 ℔ Star Annys, 1000 Bossen Bind Rottingen, 2000 ps Nankins Linnen, 1276 ps. Lakwerken divers, 241 Kassen Porceleinen, 124 Tobbens dito, 479 Bondels dito.

ZYDE STOFFEN: 50 ps. Meubel Damasten van 1 Couleur, 50 ps. Poisis Damast 10 Draats, 100 ps. dito 8 Draats, 50 ps. Satyne effene 10 Draats, 100 ps. Gorgorons 8 Draats, 50 ps. Pekings of Rol Armozynen 6 Draats, 100 ps. dito effene 4 Draats, 50 ps. geruite Pekingse Neusdoeken 4 Draats, 50 ps. dito met gewerkte Randen 4 Draats, 50 ps. Satynen dito gekepert, 50 ps. Gekepert dito zonder Ruiten.

Met en benevens de Goederen van Particulieren, of die aangehouden zouden mogen zyn.

Het bovenstaande Thée word verkogt met een Stilstand tot den eersten September 1765, uitgenomen de Thée op Vragt, welke in dit loopende Jaar uit Oost-Indiën nog zoude mogen worden aangebragt, waar van de Compagnie aan zig reserveert de faculteit, om zo wel als van alle de andere hier boven gespecificeerde Goederen te mogen verkoopen wanneer zal komen goed te vinden, en zo als by Biljetten nader zal worden bekend gemaakt: en ten opzigte der Lading van het aan de Caap verblevene Schip '*t Huys te Byweg*, behoud de Compagnie aan zig de faculteit, om ingevalle, het zelve nog tydig genoeg kwam te arriveeren, in deze of de aanstaande Na-Jaars Verkooping te kunnen verkogt worden, zulks dan te mogen doen; doch anders zal deze Lading onder de bovengemelde Stilstand begrepen zyn.

Alhoewel het eindigen van den Oorlog alle Kaaper-Commissen ter Zee heeft doen ophouden, zo is nochtans de Vaart aan wreede en ongehoorde roveryen bloot gesteld, hier van konnen getuigen de Schippers *Teunis Hendriks* na Lissabon, en *Heere Jansz.* naar Port à Port bestemd, schryvende de eerstgem. in dato 10 July het volgende:

Den 17 Juny des ogtents ten 6 uuren af en aan Bevesier in het Kanaal, na gissing 4 Mylen van 't land, kreegen wy twee Engelse Sloepen aan boord, elk met zes Man: Zy vroegen of wy geen Genever te koop hadden: en op het antwoord *van neen*, wilden zy weeten waar wy na toe gingen en wat onze Lading was: Toen wy nu gezegt hadden, dat onze Lading in Glas, Hout, Hennip, en

ook

ook wat Stukgoederen, bestond, en wy na Lisbon moesten, begeerden zy ons te visiteeren, en op gedaane weigering gingen zy onder het doen van dreigementen met de Pistoolen, geweldaadig te werk; Zy haalden my van het Roer, slooten my in de Kajuit, en al myn Volk in het Voor-onder, stellende by die twee Plaatsen een wel gewapende Wagt: Hier op braken zy de Luiken, sloegen Kisten en Kasten open en bleeven tot agt uuren aan boord: Na hun vertrek bevonden wy dat zy *twee* Kisten Linnen ledig gemaakt en een derde Kist, waar van wy alleen het Deksel vonden, mede genomen hadden: Daar en boven hebben zy uit verscheide anderen Kisten mede genoomen 't geen hun aanstond: Ten 9 uuren zagen wy wederom twee andere Sloepen van onder het land van daan komen, dewelke, na dat zy de eerste Roovers hadden voorby gezeild, ook op ons aankwamen; maar by geluk kreegen wy een groot Fregat in 't oog, 't welk ten anker ging, en daar wy ons na toe begaven, en het geen na ons wedervaaren vernoomen te hebben, een schoot op de Engelsen deed, waar op zy een goed heenkomen zogte: Dit Fregat was van St. Domingo na Duinkerken bestemd.

Heere Jansz, meld het volgende: Op den 21 Juny, 's namiddags om 5 uuren, wierden wy op de hoogte van Bevesier door een Engelsche Kaper, voerende 6 stukken Kanon, gepraeyt; dezelve deed een schoot op ons, waar van de Kogel over myn hoofd vloog, en noodzaakte ons om by te drayen, zy kwaamen met hun groote Boot of Sloep, voorzien met Pistoolen en Donderbussen, by ons aan boord, welke zy op myn borst zetten, dwongen my met 2 Man van haar (wel gewapend) in de Kajuyt te gaan, vroegen na Geld, maar na geen Passen of Brieven, als meede na myn Voyagie en Lading, waar op wy zeyden van Hamburg naar Port à Port, en geladen met Pypen-Duygen en een weynig Koopmanschappen; toen moest ik myn Manifest vertoonen, het geen my weder ter hand gesteld wierd; vervolgens gingen zy na boven, en lieten my in de Cajuyt opgesloten, hadden een Man, voorzien met 2 geladene Pistoolen, voor de Deur gesteld, dwongen nu, ten getale van 11 Man aan boord zynde, 't overige van myn volk van 't Roer na het vooronder te gaan, nootzaekten den Timmerman om de Luiken te openen, gingen haar Boot vol laaden, en bragten het na hun Schip waar op zy te rug kwamen, openden onze gevangenis, en zeyden dat wy heen konden zeylen: Toen bevonden wy dat alle de Kisten en Pakken aan stukken gekapt, en 't Dek vol van diverse Goederen waaren, weetende nog niet wat zy al meede genomen hebben. Wy zetten onze cours tot digt onder Ornay voort, wanneer wy den 2 passato wederom een dito Kaper voerende een stuk Kanon, ontmoetten, die met scherp op ons schoot, eeven als de vorige gewapend, en 't zelfde vragende, dog ging, zonder iets meedegenomen te hebben van ons af, enz.

Ver-

Vervolg van den inhoud der Proceduuren betreffende eenige Manschap van het Schip *Nyenburg*.

En wyders mede noch alle de Getuigen te zamen, (de derde Getuigen alleen uitgezonderd) dat de gemelde zes Perzoonen ook alle noch na dato van hun vertrek van Boord na Land en aan de Wal zich altoos gehouden hebben by de voorname Hoofden der Rebellen, met dezelve dagelyks eetende en drinkende, en hun Getuigen met de weinige andere, die noch meer by hun en niet by de party der Rebellen behoorende waren, brutaal en kwalyk handelende, zo dat zy Getuigen alle doorgaans aan Land, en zy vierde, vyfde, zesde, zevende, achtste, negende, tiende, elfde en twaalfde Getuigen noch zelve in de Gevangenisse te Lissabon, veel meer van hun of door hun toedoen hebben moeten verdragen en uitstaan, dan van de Hoofden der Rebellen.

Verklarende zy Getuigen allen, dat de Schuit en Bood al eenige dagen voor hun vertrek van Boord op ordre van de voorname Hoofden der Rebellen zyn gereed gemaakt geweest, om dat de voorname Hoofden der Rebellen, zedert dat zy het Land gezien hadden dagelyks staat maakten in de eene of andere haven te zullen kunnen invallen, en dan voornemens waren van Boord te gaan, hebbende zy ook denzelven morgen, toen de Schuit en Boot van Boord gegaan zyn, al eer het Schip gestooten had, begonnen zich te kleeden en hun gereed te maken, om dien dag van Boord te gaan, en dat toen, terwyl dezelve daar mede beezig waren, het Schip stootte, en daarop eenigen als *Wolnar*, *Croos* en *Dominicus* terstond na boven kwamen loopen en in de Schuit sprongen, zonder dat zy noch geheel en al gekleed waren, doch dat de meeste andere, die in de Boot geweest en daar mede een weinig later van Boord gegaan zyn, zich eerst geheel gekleed en hunne volle montuur aangehad hebben, hebbende ook *Johan Michiel Heydigsfeldt* aangehad een blaauwe rok of Sluitjas, die de Onder-Stuurman *Peterson* heeft toebehoord, en dewelke zy eerste en twede Getuigen wel weten, dat hy al in de eerste nacht van 't oproer heeft geroofd, en de welke alle de Getuigen hem ook noch zelve hier aan Boord van 't Oorlogschip hebben zien aan hebben, en wyders dat (zo als de twede, vierde, vyfde, zesde, zevende, negende, tiende, elfde en twaalfde Getuigen te zamen verklaren) zy met de Schuit en Boot een einde weegs van Boord gegaan zynde, wel van 't Schip eenige Seinen en Kanonschoten zyn gedaan, doch dat zy toen reeds zo verre af waren dat zy alleen de damp of rook van het Schieten gezien maar geen Schoot gehoord hebben, en ook (zo als de eerste, twede, vierde, zesde, zevende, tiende en elfde Getuigen verklaren) maar even het heissen van de vlag konden zien, en alzo niet recht wisten, wat die Seinen beteekenden, maar dat het onwaarachtig is, (zo als

de

de twede, vierden en achtste Getuigen verklaren) dat toen door de twede Getuigen zoude zyn gezegd, dat zulks nood schoten waren, schoon hy wel gesprooken heeft om weerom te keeren, doch 't welk *Wolnar* en noch een of meer anderen willende aan de wal zyn, volstrekt niet begeerden te hebben, gelyk mede dat het onwarachtig is, (zo als de eerste, vyfde, zesde, zevende, negende, tiende, elfde en twaalfde Getuigen verklaren) dat toen door de eerste Getuigen zoude zyn gezegd, *alons Kinders roey aan, of anders worden wy in de grond geschoten*, aangezien zy (behalven dat zy toen reeds zo verre afwaren, dat zy 't schoot niet eens hebben kunnen hooren) eerder te rug gekeerd zoude hebben, doch 't welke zy nu niet konden doen, nu dat 'er maar drie of op zyn best vier matroozen in de Boot waren, die roeyen konden, dat ook de eerste en twede Getuigen, na dat ze met de Schuit en Boot aan land gekomen waren hun best gedaan hebben, (gelyk zy eerste en twede Getuigen te zamen met de zesde en zevende Getuigen verklaren) om, terwyl zy 't Schip niet meer zagen en ook geen kans wisten, om met de boot of Schuit by gebrek van Roeyers weer aan boord te komen, eenig Portugeesch vaartuig te vinden, om hen weer na boord te brengen, maar dat alle de vaartuigen aldaar te klein waren, om zo verre in zee te gaan dat ook zelfs *Croos* en eenige andere, van de Hoofden der Rebellen, die aldaar, (zo als zy eerste, twede, zevende en achtste Getuigen verklaaren) mede na een grooter vaartuig hebben gezogt, en voor gaven daar wel duizend ducaten voor te willen geven, zeggende voornemens te zyn, om daar mede na het Schip te zeilen en de goederen van boord te halen, wanneer *Croos* (zo als de twede Getuigen alleen verklaard gehoord te hebben) zeide, dat hy dan den Capitein vermoorden wilde, alzo hy die voor de oorzaak hield, dat het Schip gestoten had, zulks mede niet hebben kunnen vinden, dat zy Getuigen alleen daar door genoodzaakt zyn geworden mede aan landte blyven en den Rebellen te volgen, werdende door dezelve eerst eenige dagen lang onderhouden, latende die voor hen hier en daar, wanneer zy aan een huis kwamen, een beest slachten, en deelende daar van aan een ieder zyn rantzoen uit, doch krygende naderhand (alzo de Rebellen voornemens waren, zo zy zeiden niet van hun te separeeren) jeder eenig geld, om zelve hen kost te bezorgen en te zien daar mede in Holland te komen, doch dat zy Getuigen toen 't meeste gebrek hebben geleden, alzo de Rebellen, inzonderheid de Bykoopers en de zes meergemelde perzonen, die thans noch hier gevangen zyn, (waar van *Simon Ahlberg* al aanstonds aan land mede een knegt of oppasser van *Croos* was geworden, voornamentlyk met *Ecksteyn* het opzigt hebbende op het goed, mitsgaders 't goud en geld van *Croos*, en met denzelven te paard rydende) hen Getuigen altoos in de weg waren, wanneer zy iets voor levens onderhoud wilden koopen, daar dan aanstonds eens zo veel voor biedende, en alzo oor-

zaake zynde, dat zy byna niets, althans niet anders dan voor veel geld konden krygen; hebbende de zes perzonen zich ook overal, wanneer 'er occasie was, by de Hoofden der Rebellen gevoegd om met hun in huis te eeten, terwyl zy Getuigen in de open lucht in 't zand zich moesten behelpen.

Verklarende ook de eerste en twede Getuigen noch, dat wanneer zy onderweg tusschen Rio Grande en Fernambucq in een huis waren gegaan, om een zoopje te drinken, en *Croos* aldaar komende, den tweden Getuigen onder schelden en raazen wakker geslagen had, vervolgens ook *Simon Ahlberg* en *Jacob Boos* kwamen toeschieten, en hen Getuigen aangreepen, hen scheldende voor Spitsboeven, en dreigende, dat zy hun de volgende nacht vermoorden zouden, en dat zy niet eer loos liet, voor en alleer *Croos* (die voor de deur met een bloot geweer onder den arm, hen dreigende te vermoorden, zo ras zy het huis uit kwamen) aan denzelven op hun Getuigen bidden en smeken ordonneerde hun Getuigen los te laten, zynde ook de vierde Getuigen *Hendrik Ubbing* (zo als hy en de twede Getuigen verklaren) mede onder weg geslagen door *Wolnar* op dezelve tyd, dat hy hem vierde Getuigen zyn ducaten, welke hy kort te vooren ontfangen had voor zyn portie om van te leven op de reize, weder heeft afgenomen, item noch den hierboven reeds gemelden *Pieter Smit* door *Croos*, 't welk de twede Getuigen ook noch verklaard gezien te hebben; als mede de zevende Getuigen *Jacob van der Vlies*, die (zo als hy alleen verklaard) door *Simon Ahlberg* by *Croos* is aangeklaagd, dat hy de Rebellen voor Spitsboeven had uitgescholden, en vervolgens door denzelven by *Croos*, die te paard zat, geleid en vast gehouden is, terwyl *Croos* hem met een rotting sloeg, en een party anderen, daar onder ook *Georg Jacob Koot*, rondom stonden, om hem Getuigen het weg lopen te beletten, verklaarende de twaalfde Getuigen *Gysbertus Wielant* het slaan van den gemelden *Jacob van der Vlies* door *Croos*, en ook dat 'er een party by en rondom stonden, gezien te hebben, maar niet meer te weten, wie dat geweest zyn; en verklaarde de vierde Getuigen ook noch, dat hy en de derde Timmerman op weg geen paard gehad hebbende, en alzo eens achter gebleven zynde, door *Dominicus*, *Cramer* of *Cremer*, *Foucquit* en *Bouwer* ingewagt wierden, dat *Dominicus*, hen toen van verre ziende aankomen, hun in 't gemoet gereden is, hen scheldende en dreigende te vermoorden, en dat hy hen te Fernambucq wel naders vinden zoude, en dat zy vervolgens met hun beiden voor de paarden van de gem. vier perzonen byna altoos op een draf voor uit moesten loopen; en voorts almede noch de eerste en twede Getuigen, dat zy Getuigen, op den 2 September des namiddags te Fernambucq gekomen weezende, en aldaar de volgende morgen iemand vindende, die de Hollandse taal verstond, (waar na zy te voren onder weg, inzonderheid te Rio Grande, al te meermalen doch te vergeefsch hadden gezocht) terstond

ſtond aan denzelven, zynde een Doctor, genaamd *Joseph de Mol* de gantſche zaak verhaald en verzocht hebben, zulks aan den Generaal of Gouverneur bekend te maken; dat zulks geſchied en daar op de volgende nacht alle de perzonen die met hun aan land gekomen waren gevangen genomen zynde, (geduurende welken tyd zy Getuigen zelve noch gevaar gelopen hebben, gelyk byna geduurig over de gantſche reize aan land, om door de Rebellen, welke hun Getuigen daar van verdacht hielden en zelve iets ſcheenen gemerkt te hebben, vermoord te worden) vervolgens ieder van de gemelde Gevangenen in prezentie van hem Getuigen, een voor een, geviſiteerd en 't geld en goud afgenoomen is, dat zy by zich hadden, dat vervolgens dezelve aldaar ook alleen een voor een verhoord zyn, doch dat zy Getuigen alleen by de verhooring van de zes eerſten en voornaamſte te weeten *Groos*, *Cramer* of *Cremer*, *Foucqué*, *Talang*, *Valck* en *Bouwer* zyn tegenwoordig geweeſt, doch dat die, vermits *Wolma* of *Wolnar* zich toen reeds had verhangen, wel bekenden mede Officieren van de Rebellen te zyn geweeſt, maar de meeſte ſchuld aan *Wolma* of *Wolnar* gaven, behalven dat *Groos* noch bekende, dat ze het oproer reeds, toen ze noch in Texel waren hadden voorgenomen en ook 't zelve reeds ondernomen zouden hebben, toen ze nauwelyks 8 of 14 dagen in zee waren geweeſt, maar daarin belet zyn geworden door een Franſch Schip, dat hun lange by gebleven was; dat zy Getuigen ook niet weeten, hoe veel geld of goud by een ieder van hun gevonden is, om dat het alles, zonder van iemand apart geteld te worden, by elkaar gegooid wierd, weetende alleenlyk van eenen *Anthony Hekker*, (die zyn geld zelve terſtond uit de zak haalde en het zelve overluid toe telde aan dengeenen, aan wien hy zulks overgaf) dat die toen noch 99 Ducaten had, en voorts in 't Generaal wel, dat ook by de zes meergem: perzonen, die alhans noch hier aan boord gevangen zyn, te dier tyd mede noch geld en goud gevonden is, en dat dierhalven dezelve niet alleen mede aan boord ontfangen, maar ook 't zelve van daar mede aan land genomen hebben, of ten minſten, dat, zo een of meer van hen allen dat gene, 't welke zy aan boord ontfangen hadden, aldaar mogten hebben gelaten door de ſchielykheid van hun vertrek, deeze daar om aan land moeten hebben gekregen, zynde 'er even wel eenige geweeſt, die een gedeelte van hun goud en geld te Rio Grande gelaten hadden, alzo zy zich aldaar, zo met eenige Vrouws perzonen tot trouwen, als op andere wyzen, om aldaar te blyven, hadden geengageerd, en alleen meede na Fernambucq vertrokken waren, om aldaar permiſſie by den Generaal of Gouverneur te vragen om aldaar te lande te mogen blyven woonen, zonder 't welk zulks zo als de Commandant te Rio Grande hen had gezegd, niet mogte geſchieden, zynde van de zodanigen geweeſt (zo als alle de Getuigen, de derde Getuigen alleen uitgezonderd mede, verklaren welte weeten) *Cramer* of *Cremer*, *Foucqué*,

qué, of *Talong*, *Jan Michiel Heydigsfelt*, *Frederik Steyffel* en *Zirchel*; doch welker aldaar achtergelaten goud of geld op aanschryving van den Generaal of Gouverneur van Fernambucq mede van daar na Fernambucq is overgezonden; en eindelyk ook noch dat vervolgens alle de geenen, die schuldig geoordeeld werden, te Fernambucq in de Gevangenis zyn opgesloten geworden, en particulier ook de zes meergemelden perzonen die thans hier ook aan boord gevangen zyn, terwyl de anderen alleen met een wacht by hun in arrest gehouden wierden in het huis of op de kamer, welke hun allen van het begin hunner aankomst te Fernambucq tot hun verblyf was aangewezen, doch onder welke laatste evenwel ook eenige weinige zyn geweest die tot de party der Rebellen behoorden, en particulier mede eenen *Dominicus*, die een der voornaamste Hoofden of Officieren der Rebellen geweest is, dewelke een zeer bekwaam Kaerel en wel ter tale zynde (spreekende zelve drie a vier talen) zeer waarschynlyk by de directie aldaar zyne schuld en misdaad kunstig zal hebben weeten te bedekken; verklaarende eindelyk nog de vierde, vyfde, zesde, zevende, achtste, negende, tiende, elfde en twaalfde Getuigen dat, hoe zeer niet alleen zy Getuigen,

(*Het vervolg hier na*).

Magistraturen en Amptenaren.

Den 3 Augustus des morgens werd te *Middelburg* de Electie geopend en bevonden, dat daags te vooren door de vyf voorzittende Leden van Staat tot Burgemeesteren waren verkozen, de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Cornelis Galenus Paspoort*, en Mr. *Cornelis van den Helm Boddaart*; tot Schepenen, de Ed. Achtb. Heeren, Mr. *Meynard van Visvliet*, Med. Doct. en Prof. Mr. *Paul Hurgronje*, Mr. *Jacobus Johannes de Bruyn* en Mr. *David van Visvliet*.

Door Hun Hoog Mog. is tot Kapitein ter Zee, onder het Collegie ter Admiraliteit in Vriesland aangesteld den Heere *van der Beeke*, in plaats van wylen den Hr. Kapt. d'Acquet.

Tot Leden van de Hollandsche Maatschappy der Wetenschappen te *Haerlem* zyn aangesteld den Heeren *Georg. van Stengel*, geheime Staats-Raad en Cabinet Secretaris van zyne K. Doorl. van de Paltz; *Albert van Haller*, Lid van den Souvereinen Raad van Bern, en President van de Koninglyke Societeit te Göttingen enz; *Johan David Michaëlis*, Hoogleeraar in de Wysgeerte op de Academie te Göttingen; *Johannes Oosterdyk Schacht*, Professor in de Geneeskunde te Utrecht; *A. Pelerin*, Med. Doct. en Professor te Maastricht; *Jan Tak*, Med. Doct. te Leiden; *Samuel Gottlieb Gmelin*, Med. Doct. te Tubingen; *M. Messier*; Astronomus te Parys, en *Blassiere*, Wiskunstenaar in 's Hage.

Den 25 dito is tot Secretaris der Stad *Haerlem* aangesteld de W. Ed. Gestr. Heer *Johan Anthony Graswinkel*, in plaats van den tot Raad in de Vroedschap verkoren W. E. Gestr. Heer Mr. *François Constantyn Druyvestein*, Vryheer van Haring-Carspel enz.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 24 July, zynde groote Marktdag te *Leipzig*, werd aldaar eenen opzettelyken Bedrieger, genaamd, *Christoffel Frederik Dietz*, als een opzettelyk Bankerottier, met een geelen hoed op 't hoofd, te pronk gezet; waarna hy na *Dresden* gevoerd is, om geduurende 6 Jaren, in ketenen van 20 ponden gekluisterd te worden en te water en brood aan de Vestingbouw aldaar te arbeiden.

Den 8 Augustus overleed te *Weenen* in het 83ste Jaar zyn 's ouderdoms, de Graaf *van Harrach*, geweezene geheime Staats-Raad van hunne Keizerlyke Majesteiten, Veldmarschalk van Hoogstderzelver Legers, Groot-Commandeur van de Duitsche Orde, enz.

Den 13 dito in den nacht, ontstond te *Huyzen*, een Dorp in 't *Gooyland*, brand in een Huis, dat benevens twee andere, die aan beide zyden stonden, tot een puinhoop verteerde: eene Vrouw die byna 12 jaren bedleegerig was geweest, wierd te naauwernood door de meid tot aan de deur gered, terwyl het Vee door de Vlammen verteerd wierd: een man, die een Kind, dat te naby de Vlam was, wilde behouden, brak door het vallen van een muur zyne beide beenen; de ingeoogste Granen en de vlam vattende spinstoffen, gevoegd by de riete daken, veroorzaakten zulk eene vlam, dat men voor eene gedeelte van het Dorp vreesde; doch door de vigilantie der Ingezetenen, de trouwe bystand der Visschers als mede eenige boomen, waar in de Vlam zmoorde, is geen verdere schade geschied.

Den 14 dito stierf te *Vianen*, de Hr. *H. van der Does*, Generaal Major van de Infantery en Colonel in het twede Bataillon van den Generaal-Major Onderwater.

Den 15 dito overleed in *'s Hage* in den ouderdom van 57 Jaren, de Hoog Ed. Geb. Heer Baron *van Lynden tot Blitterswyk*, Commandeur der Stad Steenbergen, Generaal-Major van de Infantery, mitsgaders Lid van den Hoog Ed. Gestr. Krygs-Raad enz.

Den 23 dito overleed te E*nkbuyzen* in den ouderdom van ruim 64 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Andries van Schaek*, Raad en Oud-President-Burgemeester dier Stad, gecommitteerde Raad in West Vriesland en 't Noorder-Kwartier, mitsgaders Boekhouder van de geoctroyeerde West-Indische Compagnie ter Kamer in het Noorder Kwartier binnen de voorsz. Stad.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMERSFOORT. Op Zondag den 14 Augustus (1764.) is alhier door den Eerwaarden en zeer Geleerden Heer W. NOORDENHOUT, Leeraar onzer belydenis te Leyden, voor een groot getal Toehoorders gepredikt over de Voorzegging van Jesaias 33. 17. *Uwe oogen zullen den Koning zien in zyn Schoonheid; gy zult het land wyd gemaakt zien:* handelde zyne Eerw. by die gelegendheid, met veel genoegen, over de schoonheid en heerlykheid van Koning Jezus en de uitgestrektheid zyner genadenryke regeering.

ALTONA. Den 23 Augustus (1764) als de dag ter viering van 't Eeuwgety, dat deeze Stad met Stads geregtigheden begiftigd is, wierd

wierd alhier in alle de Kerken gepredikt des ochtends over Psalm 103. 1. en 2. *Loof den Heere, myn' Ziel; en al wat in my is zynen Heiligen Naam. Loof den Heere, myn Ziel en vergeet niet wat Hy (my) goeds gedaan heeft.* Des Voormiddags over Jesaias 14. 32. *En wat zullen de boden der Heidenen (over en weder) zeggen? namentlyk: de Heere heeft Zion gegrond; en de elendigen zyn's Volks zullende aldaar eene toevlucht hebben.* En des namiddags over Jesaias 12. 4. *Gy zult zeggen ten zelven tyde: danket den Heere, predikt zynen Naam; maakt bekend onder den Volken zyn Doen; verkondigt, hoe dat zyn Naam zo hoog is.*

Vervolg van de Opkomst *der* Luthersche Gemeente te Arnhem. (Ziet ons voorgaande Stuk bladz. 53.)

JACOBUS TAUBE of DUIVE, deeze eenigen tyd de Gemeente bedient hebbende, wierd 1665. verdagt gehouden, niet regtzinnig te zyn in de Leere dies wegens verbonden, zig de Ouderlingen en gezamentlyke Voorstanders, voortaan het H. Avondmaal van hem niet te zullen ontfangen nog hem geen salaris meer te betalen, terwyl ze hem hielden voor geen regt Luthers Predikant, maar voor een Quaker en Phantast, begeerende van hem, dat hy na *Amsterdam* trekken, en aldaar de Augsburgse en de Amsterdamse Kerken-ordonnantie op nieuws zoude ondertekenen, het welk de voorn. Jacobus Duive weigerde, en zyne Gemeente, en bezonderlyk de Voorstanders, over hunnen handel bestrafte, zo heimelyk als openbaar op den Predikstoel, waar door de Voorstanders en Ledematen der Gemeente zo verbittert wierden op dezen hunnen Leeraar, dat zy meest alle uit zyn Predikatie bleven, en 's Heeren Avondmaal van hem niet wilden ontfangen, gelyk thans in 't voorz. Jaar op Kersdag bleek, als wanneer alleen 6 geringe en arme vrouws perzonen en 2 Jonggezellen, daar van een nog een vreemdeling was, aan de Tafel des Heeren gingen, en de overige Ledematen alle daar van af bleven; 't welk Do. Duive, maakende dat zyn dienst vrugteloos was, na dat hy alvoorens een afscheids Predikatie gehouden had, deede scheiden van deeze Gemeente en vertrok na *Ysselborg* in 't Kleefsch Land by zyn broeder die aldaar veele Jaaren Predikant geweest is:

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 6 *Augustus* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag den 6 Augustus.
't *Kind* van Frederik van Stygeren. N. K.
Woensdag den 8 dito.
Barend Uyl. A. K. H.
Hester Perisonius, Huisvrouw van Douwe Douwes K. K. H.
't *Kind* van Afwerus Veenbrug N. O. K.

Donderdag den 9 dito.
Jan Hendrik van Hoeclum. N. Z. K.
Maria Petronella de Vries, *Jongste Dogter* van Jan de Vries. Z. K.
Vrydag den 10 dito.
Clasina Mast, Dogter van Gerrit Mast. N. Z. K.

't

't *Kind* van Pieter Snarenburg. N. Z. K.

Saturdag den 11 dito.

Hendrik Hoogermoolen. W. K.
Matthys Afchoff. N. O. K.
Maria Kuyper, Huisvrouw van Gerrit Buys. A. K. H.
Johanna Breun, Huisvrouw van Roelof Bekker. L. K. H.
't *Kind* van Dirk Heydeman. N. K.

Sondag den 12 dito.

Fytje Hoos, Weduwe van Frans Schoute. A. K. H.

Dingsdag den 14 dito.

Hendrik van Lange, *Horelogiemaaker* A. K. H.
Barend van Monnom, *Mr. Zeylemaker van het Edele Moogende Collegie ter Admiraliteyt alhier.* W. A. K.
Jan Roelands. L. K. H.
Lucia Eymers. L. O. K.
Tryntje Jolles van Swol, Weduwe van Jacobus Bruyning. N. O. K.
Antje Gerrits, Weduwe Teeke Bouwer. N. O. K.
Sophia Hackeman, Weduwe Coenraad Nieuwhoff. Z. K.
Catharina Knaap, Huisvrouw van Albertus Roofeboom. N. O. K.
't *Kind* van Johannes de Vos. Z. K.
't *Kind* van Coenraad Clockhoen. N. Z. K.
't *Kind* van Jan Reynders. O. K.

Woensdag den 15 dito.

Hendrik Stroombergh, *Mr. Hoedemaaker.* K. K. H.

Donderdag den 16 dito.

Jacob Lodifio. N. O. K.
Anna van de Graaf, *Zee Visvrouw*, Huisvrouw van Bernardus Viet. N. K.
Willemina Repenxky, Huisvrouw van Lambertus Siering. N. K.
Jacoba van Dyk, Huisvrouw van Cornelis Carshoff. W. K.
Cornelia Frederica Rofenboom. W. A. K.
't *Kind* van Jan Heldvorm. N. K.
't *Kind* van Claas Alders. Z. K.

Vrydag den 17 dito.

Thomas Tholen, *Mr. Kleeremaker.* N. K.
Willem van der Horst, *Mr. Kuyper.* L. K. H.
Cornelia van Lyn, Huisvrouw van Hendrik Schepper. W. K.

Zaturdag den 18 dito.

Hendrik Broeder, *Mr. Compassemaker.* N. K.
Pieter van Deyl. N. O. K.
Gouchie van Neck, Weduwe Adrianus van Limburgh. O. O. K.
Cornelia Simonfe Eekhout, Huisvrouw van Hendrik Voorhouwer. L. N. K.
Elizabeth Deum, Huisvrouw van Jan Boom. Z. K.

Sondag den 19 dito.

Leendert Broekmans en deffelfs, Huisvrouw Johanna Lami L. K. H.
Wyntje Dorlandt, Weduwe Claas Evenbly. L. K. H.
Marie Louife Lignos, Huisvrouw van Joseph Boife. L. K. H.

Maandag den 20 dito.

Hendrik Pasch. N. Z. K.
Jan Valentyn Beyer. W. K.
Aarnout Wildeman. Z. K.
Jacob Hoffman. L. O. K.
Andries van Aardenberg. L. K. H.
Johanna Cornelia Carstenfon, Huisvrouw van Jan Croefen. L. O. K.
Christina Kluyter, Huisvrouw van Jonkas Keffel. A. K. H.
Anna Maria Lourenfe, Huisvrouw van Christiaan Smit. A. K. H.
't *Kind* van Hendrik van Emst. Z. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 30 *July* 1764. geveyld.

Angelierstraat (*N. Bremer*, *G. Rebel*, *A. Rutgers* en *G. Jorman*, De Helft in een Huis en Erve, in de) voorby de laatste dwarsstraat, *f* 1150, in slag *f* 300, verkogt.

Blom-

Blomgraft (*J. Roose*, Drie Huyzen en Erven, in een Koop, op de) Zuidzyde, in de Uilegang. *f* 675, verkogt.

Cingel (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) over het Maartse Veer. *f* 450, in flag *f* 10, verkogt.

Durgerdam (*J. van den Bergh, Dirksz.*, Een Huis en Erve, te) bewesten de Schutsluis, zynde een Herberg, genaamd de Prins te Paard. *f* 1250, *f* 150, opgehouden.

Gelderfche Kaay, (*W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *A. Rutgers*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *G. Homburg* en *J. Speekman*, Een Huis en Erve op de) tusschen de Storm en Waterpoorts steegen. *f* 4200, in flag *f* 100, opgehouden.

Marken (*N. A. van Hoorn*, Tien Huizen en Erven in een koop, op) in de Koehouwers gang. *f* 6100, in flag *f* 1000, verkogt.

Nes (*A. Rutgers* en *P. Byl*, Een Huis en Erve in de) W. Z. op de Noorder hoek van de Kalfsvel of Styfzelsteeg. *f* 5500, in flag *f* 400, opgehouden.

Osdorp (*G. Jerman* en *W. H. Stoopendaal*, Een Boere Bruyker, Huismans Wooning, Stalling en 21 Morgen 171 Roeden Land in de Banne van). *f* 1000, in flag *f* 30, verkogt.

Oude Looyerstraat (*J. Roose*, Een Huis en Erve, in de). *f* 1075, verkogt.

Overtoomsche Weg, (*W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *A. Rutgers*, *Reinier Pietersz. Schoonegevel*, *G. Homburg* en *J. Speekman*, Een Huis, Pakhuis en Houtloos in een koop, op de) Z. Z. *f* 4800. in flag *f* 200, opgehouden.

Overtoomse Weg, (*J. Havenaar*, Een Huis, Stallinge, Koets en Wagenhuis en Erve, op de) over de Stads Boomplanters Thuin. *f* 5500, in flag *f* 20, opgehouden.

Pekelharing (*G. Jerman* en *W. H. Stoopendaal*, De Helft in een Thuin en Huizinge, nevens een Herberg en vier Woonhuizen en Erven, in een koop op Stads grond, *f* 1625, in flag *f* 200, verkogt.

Plantagie (*A. Rutgers*, *F. J. Melissen* en *W. Strooband*, Agt Huizen met hunne Tuinen, in een Koop, in de Nieuwe) drie op de Nieuwe Rapenburgerstraat, tusschen de Kadyksbrug en het Nieuwe Bos, en vyf voor aan, in de Franse Laan. *f* 7150, in flag *f* 250, opgehouden.

Plantagie (*N. A. van Hoorn*, Een Thuin en Huizing, genaamt Rotterdam, op Stads Grond, in de Nieuwe) in de Groenelaan. *f* 5300, in flag *f* 200, opgehouden.

Prinsengraft (*J. Roose*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, over de Passeerdergraft in de Kalkvaartsgang. *f* 350, in flag *f* 20, verkogt.

Reguliersdwarstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) *f* 1650, in flag *f* 10, opgehouden.

Roosegraft (*J. van Wattens*, *J. Lafrens* en *H. H. Hageman*, Een Huis Pakhuis, Agterhuis en Erve, op de) Noordzy, tans gebruikt werdende tot een Stads School. *f* 7500, in flag *f* 950, verkogt.

Romer steeg, (*L. Olivier* en *J. Rebel*, Een Huis en Erve in de) tusschen het lange Hol en Voorburgwal, N. Z. *f* 1200, in flag *f* 30, verkogt.

Romyns Armsteeg, (Dezelve) Een Huis en twee Agterhuizen in een koop, in de) Z. Z. *f* 6100, in flag *f* 300, verkogt.

Smalle Pad, (*J. van den Bergh Dirksz.* en *J. Havenaar*, Twee Vyfde Parten in een Huis en twee Agterhuyzen in een Koop op het) tusschen de Lange Houtstraat en Sloterdykstraat, *f* 375, in flag *f* 40, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand SEPTEMBER 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.
MEMORIE VAN RECHTEN,

Dienende tot Adstructie der gefundeerdheid van 't Verzoek, by of van wegen Cornelis Schryver Lieutenant Admirâl ten dienste dezer Landen, residerende te Amsteldam, gedaan by Requeste aan den Hove van Holland om Mand'. Pœnâl, en om Actie te instituееren.

Contra

Jan Hœufft, Capitein ter Zee, woonende te Dordregt.

Q*Uæritur*, of 't Pœnâl niet behoord verleend te worden?

Affirmatur.

Fundamenta affirmationis sunt:

Onder de Voorregten die de Hollanders bezitten behoord inzonderheid het Privilegium de *non evocando.*

Dat is: het Privilegie van *alleen* te regt behoeven te staan voor hunnen *Domicilliairen Competenten* Regter;

En niet behoeven te gedogen, dat men door *gedelegeerde* Regters of Collegien berecht werd.

1 Dit Privilegie is den Hollanderen speciaal gegeven by 't *groot Privilegie van Vrouwe Maria van Bourgondie*, *in d*[o] 14 *Maart* 1476. *Art.* 9 en 11.

2 By Keizer Carel in de *Instructie van 't Hof in d' 20. Aug.* 1531. *Art.* 220.

3 Gem. Keizer heeft voorts op den 2 Octob. 1549 dit Privilegie by Ede geconfirmeerd en bevestigd. Zie *Handv. van Amst. II. D* 1. *H. n.* 15. *pag. m.* 547.

4 En hunne Ed: Gr: Mog: zyn zo attent op het maintien van dit Privilegie hunner Ingezeten,
dat ze nooit hebben willen gedogen, dat dezelvens schoon in *Krygs dienst van den Lande* zynde, en *delinquerende* in zaken de gemene rust of Burgerlyke Societeit choqueerende, echter voor den *militairen Regter* zouden te rechtstaan;
maar gestateerd, dat die berecht moeten worden by de *Ordinaris Justitie:* latende alleen de Judicature over Delicten die *puurlyk Militair zyn*, aan den Krygs Regter.
Zie *Resol. in dato* 30 *Sept.* 1654.

5 Nader is by *Placaat van* 3 *Oct.* 1666. gestatueerd:
„ Dat alle Hollanders in dienst van de *Unie delinquerende, al-*
„ *leen* voor *Hollandsche* Regters zyn converribel.

6 En by *Placaat van* 15 *Sept.* 1677, hebben Hunne Ed. Gr. Mogenden verklaard:
„ Dat het in den Lande van Holland en West-Vriesland een
„ *indisputabel Recht* is,
„ dat gene Ingezetenen van den zelven Lande *niet fugitif* we-
„ zende, nochte ook *in flagranti delicto* geattrapeerd wordende, geapprehendeerd, of te *recht gestelt mogen worden*, anders dan door den Officier, en voor den Regter, beide in hun regard, *ordinaris, dagelyks*, en *competent zynde*".

7 Ja wat meer is, Koning Philips heeft voets by de *Criminele Ordonnantie in d'* 5 *July* 1570. *Art.* 68 gestatueerd nopens de *gemene Delicten* van Krygslieden:
„ dat die daar af zullen gepunieerd worden by de *ordinarise Ju-*
„ *gen of Regters.*, gelyk anderen in den dienst niet beschreven
„ zynde.

Nu autem al wat gene *Militaire* Delicten zyn, zyn *gemene* Delicten.
Een Militair Delict is *alleen*. *quod quis uti miles committit.*
Volgens de *L.* 2. *pr. ff. de re militari.*
De *species hujus delicti* worden opgeteld in de volgende *L.* 3. *eod.* en raken allen den dienst van 't Land.

8 Wat de Ingezetenen van Amsteldam byzonderlyk aangaat, hun Privilegie *de non evocando* is in zeker opzicht noch sterker; want hoe zeer in 't algemeen een yder in Holland door middel van *Arrest* moge bankvast gemaakt worden,
mogen de Amsteldammers echter volgens twee Privilegien van Grave Willem van Henegouwen, en een van Grave Albregt van Beieren, noch in hun *persoon*, noch in hunne *Goederen*, beneorden de Mase *gearresteerd* worden,

Dus betoogd zynde, dat geen Hollander in cas van *gemene* Delicten, en derhalven noch veel minder in cas van Civile Personele Actien, die

wel-

schen den Man en zyn Nasten uit een *gemeen* Delict, als by voorbeeld uit ene *injurie* geboren worden, te recht behoefd te staan anders, dan voor zyn' *Ordinairen*, *Dagelykschen* en *Competenten* Regter,
moet geëxamineerd worden, welke Jurisdictie de *Generaliteits* Collegien over *Hollanders* mogen oefenen,
om redenen, dat Capitein Hœufft ene *actie van Injurie* tracht insti- tueeren tegen den Admiràl Schryver voor het *Collegie van Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit van Amsteldam*;
Doch alwaar de Requirant niet convenibel is, zo als *luce clarius* zal blyken uit het begrip van Hunne Hoog Mog. conform aan dat van Hunne Edel Groot Mogenden: Hunne Hoog Mog. hebben.

1 In het 50 *Articul* van de *nieuwe Instructie van den Rade van Staten* gestatueerd:

„ Dat alle zaken ter dispositie van den Rhade *niet expresslyk*
„ gesteld, zullen blyven ter dispositie van de Staten Gene-
„ raal, de *Staten van de Particuliere Provincien*, de *Magistraten*
„ van de Steden, en andere *Wetlyke Overheden* elk IN HUN RE-
„ GARD.

2 En by de *Instructie* van Hunne Hoog Mog. voor de *Admiraliteit*, in d. 13 Aug. 1597. *Art.* 3. Is de Jurisdictie voor de Admiraliteit bepaald tot drie zaken, naamlyk tot,

a Buiten en Pryzen;
b Questien op Schepen, rakende misdaden die Capiteinen niet mogen beslissen;
c Zee-rovery.

Met byvoeginge van deze energique navolgende periode:

„ Wel verstaande dat de Delicten *buiten Scheepsboord* gepleegd, en *niet* wezende *militair*,
„ gestraft zullen mogen worden by de *Magistraten*, *Officieren*
„ *en Justicieren* van de Steden of Plaatzen, in welker Jurisdic-
„ tie dezelven gepèrpetreerd, of die delinquanten gevonden
„ zullen worden.

(Zie over dit Articul Bynk. in *Quest. Jur. Priv. Lib. I. c.* 13. *versus finem.*)

Hier uit blykt, dat Capitein Hœufft, zo hy in zyne post van Capitein enige misdaad of wandevoir heeft begaan;
't zy met het *verzeilen* van zyn Schip;
't zy met *gene* attentie genomen te hebben op de Loods,
of op die Lieden, die aan 't Lood hebben gestaan, of daar aan moesten staan:
't zy met het *verlaten* van zyn Schip, &c.
deswegens wel verantwoordlyk is aan den Raad ter Admiraliteit,
en ook door den zelven Raad naar bevind van zaken kan en moet gestraft worden;
maar daar blykt ook teffens uit,
dat de Actie van Injurie van hem Capitein, zynde ene *ordinaire civile personele Actie*,
ene zaak *buiten* Scheepsboord geschied,

 en

en *geen* militair delict,
ter Cognitie van den *Ordinaris* Regter is overgelaten;
en mitsdien *niet* staan kan ter Judicature van den Raad ter Admiraliteit;
al was het schoon, dat 'er waarlyk ene Injurie begaan, en de *Actie* deswegens in Rechten gefundeerd ware, des neen
Dat nu de *pretense* Injurie begaan zy *buiten Scheepsboord*, blykt,
dewyl Capitein Hœufft by zyne Requeste aan den Raad ter Admiraliteit zelf voorgeeft,
dat die zou resideren in *zekeren Brief en Memorie* by den Admirål binnen de Stad Amsteldam geschreven, en overgegeven aan den gem. Rade,

Obj. Al was de Admiraliteit uit zig zelve onbevoegd, heeft zy echter bevoegdheid om over de Injurie te cognosceren bekomen door de Resol. van Hunne Hoog Mog. in d. 25 *Nov.* 1761.

Sol. 3. Tot elucidatie te prenoteren:
dat Capitein Hœufft op den 27 Oct 1761. op fundament van den voorsz. Brief en Memorie van den Admirål,
en op fundament van verdere sub- en obreptive, mitsgaders injurieuse middelen, heeft verzogt:
„ dat Hunne Hoog Mog. hem geliefden te doen erlangen
„ behoorlyke reparatie van Ere over de beschuldigingen door
„ den Admirål gedaan".
Deze Requeste is by Resol. van Hunne Hoog Mog. in d. 27 *Oct.* 1761 voorsz. in handen van den Admirål gesteld, om daar op te dienen van zyn belang.
De Admirål heeft zyn belang schriftlyk daar tegen overgegeven aan Hunne Hoog Mog. op den 25 *Nov.* 1761,
en Hunne Hoog Mog. op gem. 25 *Nov.* genomen ene Resolutie, luidende aldus.
„ Ontfangen ene Missive van den Lieutenant Admiraal Schry-
„ ver, geschreven alhier in den Hage op heden,
„ houdende, ingevolge, en tot voldoeninge van haar Hoog
„ Mog. Resolutie van den 27 der voorlede Maand deszelfs be-
„ lang op de Requeste van den Capitein Jan Hœufft,
„ concernerende de gerezene Differenten tusschen gem.
„ Luit. Admirål en Capitein,
„ ter occasie van het *verongelukken op het Gom van 's Lands*
„ *Schip van Oorlog de Meermin, gecommandeerd geweest door*
„ *den Capitein Bisdom*, breder vermeld onder de notulen van
„ gem. datum.
„ Waar op gedelibereerd zynde, is goed gevonden en ver-
„ staan, dat Copie van de voorsz. Missive en Bylagen; als
„ mede van de voorsz. Requeste door den Capitein Hœufft
„ op den 27 October laatstleden, aan Haar Hoog Mog. ge-
„ presenteerd, gezonden zal worden aan het *Collegie ter Ad-*
„ *miraliteit te Amsterdam*, om daar op *zodanig* te disponeren,
„ als in *goede Justitie volgens de Ordres en Plasaten van den*
„ *Lande zullen vinden te behoren*

Als deze Resolutie eenvoudig word beschoud, dan

dan schynen Hunne Hoog Mog. alleen het oge te hebben op de verschillende sentimenten van den Admirål en Capitein nopens het *uitdenken van middelen, om het Gom by of in het Canål mis te zeilen:*
op welk Gom het Schip van Capitein Bisdom was verongelukt;
en dat die van de Admiraliteit zouden examineren *welke middelen de beste en zekerste waren,*
zonder in examen van andere zaken te treden.

Maar zo men de Resolutie interpreteerd naar 't begrip van Capitein Hœufft,
dan zou de intentie van Hunne Hoog Mog. wezen:
dat de *Admiraliteit Regter* zoude moeten zyn *over de actie van Injurie,* waar van gem. Capitein zwanger ging tegen den Admirål.

Maar die interpretatie kan niet bestaan, om redenen;

1 Dat vermits Hunne Hoog Mog. gestatueerd hebben,
dat de Collegien van den Rade van Staten en Admiraliteit, gene kennisse mogen nemen,
dan van zaken, die *speciaal* aan hen zyn *gedemandeerd;*
en byzonderlyk niet van zaken die niet *puurlyk militair zyn;*
maar dat die *moeten* blyven aan den *Ordinaris* Regter,
mitsdien Hoogst dezelven niet kunnen aangezien worden,
als of ze hier ten *specialen faveure* van Capitein Hœufft hunne eige Instructien,
mitsgaders de Privilegien en Placaten van Holland zouden willen vernietigen;
en den Admirål noodzaken, omme in zyn weerwil voor *Gedelegeerde Regters* in ene ordinaire civile questie te regt te *moeten* staan. Dit te stellen is disrespectues voor Hunne Hoog Mog.

2 Maar zo de intentie al eens aldus mogt geweest zyn, (des neen) dan zou de Admirål met *alle eerbied*, ten dien opzigte avanceren, dat Hunne Hoog Mog. onbevoegd zouden zyn omme de cognitie over de Injurie aan de Admiraliteit te demanderen,
en dat de Admirål regt zoude hebben, omme als een Amsteldammer te reclameren de Privilegien aan die Stad gegeven;
zo als hy ook thans doed tegen Capitein Hœufft.

3 Maar de intentie van Hunne Hoog Mog. moet gansch contrarie geweest zyn;
want verre van de cognitie over de Injurie te demanderen aan de Admiraliteit.
verstaan ze, dat dezelve op de *Missive en Bylagen* van den Admirål, en op de *Requeste* van Capitein Hœufft zodanig zal disponeren,
als in *goede Justitie* volgens NB. de *Ordres en Placaten van den Lande* zal worden bevonden te behoren.

Gevolglyk mag de Admiraliteit hier *niet* disponeren, dan volgens de *Ordres* en *Placaten van den Lande.*
Zy mag daar niet buiten gaan;
en zy krygt mitsdien *gene* afzonderlyke Commissie nopens de Cognitie over de Injurie.

Maar

Maar wat brengen nu die *Ordres en Placaten* mede?
Die dicteren:
dat de Admiraliteit alleen Jurisdictie zal hebben over de zaken en gevallen hier boven uit het 3 *Art.* der *Instructie* van de Admiraliteit geallegeerd,
en wyders over quæstien, rakende fraudes en overtredingen van de Placaten en Ordonnantien op de Convoyen, Licentes, uitvoer van Victualie, Munitie van Oorlog, &c. aan den Vyand, &c.
Volgens het 30 en andere Articulen.
Wyders dicteren die *Ordres* en *Placaten*:
dat *niemand* van zyn' Dagelykschen Ordinairen Regter, dan *alleen* in de voorsz. *uitgezonderde* zaken den *dienst van 't Land*, en de *inkomsten van de Admiraliteit* betreffende, mag worden geavoceerd.
Waar uit evident is, dat de intentie van Hunne Hoog Mog. in den *ruimsten* zin genomen, niet anders kan geweest zyn.
dan de Admiraliteit te gelasten, om de zake van Capitein Hœufft zo nopens de middelen om het Gom mis te Zeilen,
als nopens het verzeilen en verlaten van zyn Schip Hilversbeek, als zynde ene zaak den *Dienst* betreffende, en *geheel en al militair*, nader te examineeren,
en daar in *zodanig* te disponeren, als in *goede Justitie volgens de Orders en Placaten van den Lande zoude vinden te behoren;*
maar geenzins om de Admiraliteit tot *Regter* te maken over ene zake, die volgens hare *Instructie buiten 't bereik* van hare Jurisdictie is,
en die zy volgens de voorsz. Ordres en Placaten *gebouden* is te *renvoyeeren* aan des Admirâls *Ordinaris Dagelykschen Regter.*
Uit dit geraisonneerde is evident,
dat Capitein Hœufft uit hoofde van de Resol. van Hunne Hoog Mog. gene bevoegdheid heeft, om den Admirâl in cas van Injurie te convenieeren voor den Raad ter Admiraliteit,
maar dat hy zulks doen moet, voor des Admirâls Ordinaris Dagelykschen Regter.
2 *Urgee:* Hy heeft ook niets tot zyn voordeel kunnen halen uit het *Appt.* van gem. Rade en d. 27 April 1762.
„ Want daar by is op zyne verzochte permissie, om den Admirâl
„ voor de Admiraliteit te MOGEN convenieeren,
„ en tegen hem Eisch te doen in cas van Injurie,
wezenlyk *nihil* verleend;
zo als uit het Appointement blykt.
Het luid in dezer voegen:
„ De Raad de nevensgaande Requeste gezien en geëxamineerd
„ hebbende
„ laat ten opzigte van het institueeren zyner Actie voor dezen
„ Rade, NB. *uit kragte van Haar Hoog Mog. Resol. de dato* 25
„ *Nov.* 1761. aan den Suppl. over zulks te doen,
„ zo en in diervoegen, als hy te rade worden zal.

(Het vervolg hier naa)

AFRICA. *Algiers.* Op 't einde der Maand July laatstleden (1764) werden alhier door een Zweedsch Oorlogs-Fregat aangebragt, de Geschenken van den Koning van Zweden voor onzen Dey en deszelfs Familie, en voor verscheide voorname Leden onzer Regeering. Dezelve hebben de Vrede aan de voorsz. Christen Natie bezorgd en bestaan in 60 stukken yzer kanon van verscheide groote, eenige duizend Kanonkoegels verscheide affuiten en friesche ruiters, eenige kisten met zydene stoffen en andere stukgoederen, en eenige kistjes met edelgesteentens en kleinoodien.

Thans is 'er voor de Zweedsche Schepen, en voor die van anderen Natiën, met ons in Vriendschap levende, niets van de Rovers onzer kleine doch ontzaghelyke Republiek te duchten, by aldien men slechts de gemaakte verdrags-Artikelen nakomt, maar bediend men zich van slinkse Wegen om ons te misleiden, zo werd men 't eerlang gewaar; als dan vind zich aan ons Hof weinig verschoning of civiliteit, 't geen blykt, uit het volgende geval: Een Koopvaardy-Schip 't welk door Kapers van deeze Regeering genomen en herwaards opgebragt was, wierd ten eersten by deszelfs aankomst alhier vrygegeven om dat de Keizerlyke Consul dit Schip reclameerde als te Livorno 't huis behoorende, doch eenige dagen daarna wierd een Arrest op 't zelve gelegd, wegens eene Pretentie van 3000 Sequynen; en toen het voor de tweedemaal stond te worden ontslagen, bekwam onzen Dey, zonder dat men als noch weet door wie, bericht, dat dit Schip te Napels t' huis behoorde, en alleenlyk te Livorno was aan geweest om daar een Paspoort van onzen Dey te ontfangen en vervolgens veilig na Amsterdam te stevenen, 't welk ook uit de Scheeps-papieren bleek.

Hier op deed den Dey de Keizerlyke Consul ten eersten by zich ontbieden, en ondervraagde hem andermaal, waar 't bewuste Schip t'huis behoorde, en toen den Consul op nieuw antwoorde te Livorno, werd hy door den Dey met een Kinnebakslag begroet, uit zyne tegenwoordigheid verjaagd en tot den Kruywagen verweezen ('t geen hy echter ontvlugt is) terwyl de Dey daarenboven betuigde, dat by aldien hy zyn drift niet beteugeld had, hy den Consul met eigene handen den Kop voor de Voeten zoude gelegd hebben. Indien tusschen tyd namelyk den 16 July (1764) bragt een Koopvaardy Schip van Marseille 18 Matrozen van Livorno alhier aan land, om 't Schip in Questie derwaards over te bren-

brengen, maar de Dey heeft hen allen in Ketenen doen fluiten, en aan den Keyzer als Groot-Hertog van Toskanen den Oorlog verklaard.

Weinig dagen na dit voorval liep hier een Genueesch Vaartuig in met 14 Man, onder een Engelsche Vlag en van Passen als Engelschen voorzien, om graanen te koopen, doch de Dey al weder gewaarschouwd zynde, dat daar onder bedrog schuilde, deed terstond dit Vaartuig en de Manschap verkoopen, wanneer de Kapitein van 't zelve, zynde een Griek van Geboorte, aan den Dey verhaald heeft, dat jeegenswoordig 25 Genueesche Vaartuigen in Zee zyn, voorzien van Engelsche Vlaggen en Paspoorten: 't geen ook wel eenige verwarring met die Natie, by ons geducht, om dat zy Meesters van Gibraltar en Port Mahon zyn, zou konnen veroorzaaken. Van eene Oorlogs verklaaring tegen Denemarken werd sterk gesprooken, vermits den Dey dezelve redenen daartoe heeft, als tot die tegen Toscanen.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Den 5 July (1764) zyn de twee Zoonen van den Groot-Vizier met veele plechtigheden besneden en alzo die Heer by deze gelegenheid een kostbaar Festyn heeft gegeeven, heeft de Sultan aan dezen zynen eersten Minister de eer aangedaan om het zelve, hoewel *incognito*, by te woonen: Ook word verzeekerd, dat zyne Hoogheid aan den Groot-Vizier alle de kosten van dat Festyn heeft vergoed, onder voorwaarde, dat hy van niemant, wie het ook zy, eenig Geschenk zou aanneemen; Zelfs meenen sommige Lieden te weeten, dat de Somme, die de Sultan uit zyn byzondere Schat-Kist aan den Groot-Vizier dieswegens heeft doen ter hand stellen, *twee honderd en vyftig* Beursen van dit Land, of *honderd en vyf en twinig duizend* Duitse Florynen bedraagt.

Op den bovengem. dag is de Commissaris van de Porte, (waar van wy gesprooken hebben in ons voorgaande Stuk bladz. 63.) met den Kancelist van den Zweedzen Minister, aan Boord van een Zweeds Schip van hier na Tunis onder zeil gegaan.

Achmet Effendi, dewelke door de Porte voor omtrent vier Maanden als haar Minister na Berlyn gezonden wierd, is van daar in deze Hoofdstad terug gekomen.

De Minister des Konings van Pruissen by de Porte, heeft voor omtrent veertien dagen weder eenige Depeches met een Courier

zyn Hof ontfangen. Derzelver Inhoud is tot nog toe even zoo min bekend als de oorzaak, waarom de Pruissische Major de Heer van Zechlin herwaards gekomen is en zig zoo langen tyd in deze Stad onthoud.

De Baron van Lewachoff, die door de Keizerin van Rusland herwaards gezonden is, om Haaren Resident, den Heer van Obreskoff in de moejelyke Functien van zyn Ministerie by de Porte te ondersteunen, heeft zyne eerste particuliere Audientie by den Groot-Vizier gehad en aan denzelven zyne Geloofs-Brieven, als belast met het waarneemen der zaaken van zyne Souveraine, overhandigd.

De Colonel van Stankiewitz, die alhier de Functien als Resident van den Groot-Generaal van Poolen heeft waargenoomen, is te rug ontbooden, en men verwagt een anderen Minister.

Het Toeval van de besmettelyke Ziekte in het Hotell van den Franssen Ambassadeur, waar van als voorsz. is gesprooken, heeft onder de overige Bedienden van zyn Exc. geen het minste gevolg veroorzaakt; Ondertusschen begint die Ziekte zig hier en daar in deze Hoofdstad en haare Voorsteden te openbaaren; Maar volgens de jongste Berigten, die men alhier van *Smirna* heeft, is het gerugt, 't welk men voor omtrent drie Weeken heeft gehad, dat die Ziekte zig aldaar op nieuws had verspreid, door kwaalyk gezinde Lieden verzonnen.

Den eersten Augustus vernam men dat daags te vooren in 't *Serrail* was overleden, de *Sultane favorite*, over welk verlies den Sultan ten uitersten is aangedaan.

In deeze Gewesten vinden zich Lieden, genegen om ook aan alle zoort van gewaande tydingen geloof te geven, en daarenboven dezelve by andere geloofwaardig te maken, waar door dan allerley onwaarheden uitgestrooid en zelfs tot in der Christenen Landen overgebragt worden; een diergelyke tyding is, dat de Poolsche Prins Radzivil, Waywode van Wilda, met een gevolg van 1200 perzonen in Moldavien zou aangekomen zyn; dat de Sultan hem niet alleen veiligheid maar ook bescherming voor zyn Gevolg en zyne Effecten ingewilligd had; dat Azis Effendi, Agent der Tartaren alhier, den 19 Augustus (1764), met Depeches van wegens gemelden Sultan aan voorsz. Prins naar Moldavien vertrokken was, terwyl de Opperdeurwaarder van den Grooten-Heer

kort te vooren na de Crim of 't land der crimsche Tartaren was afgevaardigd; dat twee alhier resideerende Ambassadeurs van Christen Mogenheden aan de Groot-Visier hebbende te kennen gegeven, dat by aldien de Grave van Poniatowsky tot Koning van Polen verkozen wierd, zulks eene eendracht tusschen Rusland en Polen verwekken zou, die veel licht groot nadeel aan de Porte zou doen toebrengen, en dat de voorsz. Eerste Minister van onzen Souverein aan den Vorst-Primaat van Polen zou geschreven hebben, dat de Sultan op nieuws zyne toestemming gevende tot het verkiezen van eenen Piast gemelde Graaf formeelyk hier van uitsloot, en dat ten einde zyn verlangen in deezen te doen respecteeren, een aanzienlyk Corps Spahis en Janitzaren, dat is, Ruitery en Voetvolk na de Kant van Polen zou aanbreeken; dat, ingevolge van dien, een diergelyk Corps in de nabuurschap van Choczim in Wallachyen, niet verre van de Poolsche Grenzen was, aangekomen enz.

Maar welk, recht-denkend mensch ziet en merkt niet, dat dit alles uitvindingen zyn, om, waare het mogelyk, te doen gelooven dat dit Hof zich in de Poolsche Konings verkiezing wil mengen? Terwyl men alle deeze beuzel tydingen alhier niet anders als herssenschimmen aanziet, zal 'er weinig tyd vereischt worden om ons gezegde te bevestigen.

PORTUGAL. Lissabon. Die dieveryen, straatschenderyen, en andere boosheeden, hebben in deeze Stad en desselfs omtrek wederom een aanvang genomen. De Kerken zelfs blyven daarvan niet verschoond, zynde eenige van dezelve geplunderd geworden.

De Koning heeft ter versterking van het Cops Artillery een vierde Regiment, onder den naam van *Setubal* doen oprechten, en het bevel daar van aan den Heer d'Alencourt opgedragen.

Den 5 Augustus 1764 ontfing het Hof Depeches uit *Bahia Todos los Santos*, meldende dat het Schip, 't welk van *Goa* verwagt wierd, en waarvoor men beducht was, eindelyk in de Maand April laatstleden is aangekomen, met bericht, dat de Graaf van Eghas, onder Koning van Goa, eenige Fortressen van de Malabaren genomen, en verscheide hunner vaartuigen vernield had.

Den 8 dito vertrok de Hertog van Braganza van hier met twee Oor-

Oorlogschepen van linie en twee Fregatten. Het weer toen zeer stil zynde ging de Koning met een sloep aan Boord van een dier Schepen, en hield zich aldaar twee Uuren op. Zyne Majesteit vervolgens in de sloep te rug gekeerd zynde, begaf zich naar een der langs de Rivier gelegen Forten, en zag 'er, benevens de Koningin en de Koninglyke Fransche het Esquader de Rivier afzakken.

SPANJE. Madrid. Het Ministerie maakt by continuatie schikking om onze West-Indische Etablissementen in behoorlyken staat van tegenweer te stellen. Alle Officieren welke derwaards gaan willen, werden niet alleen aangenomen, maar men staat hen daarenboven zeekere voordeelen toe na mate van ieders verdiensten. Deezer dagen heeft men te *Cadix* een Mumie of Menschen lighaam, in een huid, ten naasten by als die van eene beer, gewonden, ontscheept: Het zelve is, als mede verscheidene andere, in Spelonken op de Canarise Eilanden, gevonden geworden; alwaar men verzekerd, dat dezelve reeds voor de conquesteering dier Eilanden in 1417, door *Jean de Bètancourt*, een Edelman uit Normandyen, en in 1483 door *Pedro de Vera*, zynde een Spanjaard, hunne Grafsteden gehad hebben. Het Vleesch dier Lichaamen, hoewel geheel verdroogd, is nogtans genoegzaam geconserveerd: Dezelve zyn onbuigzaam, en zo hard als Hout, zo dat na het gevoel, het Lyk gepretifieerd schynd, hoewel het zulks in der daad niet is. De Trekken van 't gezicht, zyn nog zeer duidelyk, en schynen die van eenen Jongeling te wezen: Men kan 'er geene verderving aan ontdekken, zo min als aan eenig ander gedeelte van het Lichaam; ook is de Buyk niet meer ingezakt, als of de Persoon eerst zedert twee dagen gestorven was; daar word slegts een klein rimpeltje in het Vel bemerkt: Men heeft dit Lyk herwaards gezonden, om aan de Koninglyke Academie der Chirurgie, overgegeven te worden. By hetzelve, wierd een Kasje waar in twee à drie Vaazen en een klein hand Molentje, in dezelve Spelonk met het Lyk gevonden, gevoegd; waar uit men gist, dat het by de oude Inwoonders der Canarise Eilanden, in gebruik moet geweest zyn, in de Grafsteden, ter zyde der Begraavenen, met Liqueur en Graanen aangevulde Vaazen te stellen.

ITALIEN. Romen. Zedert dat de Rebellen op het Eiland Corsica zig van de Zee hebben meester gemaakt, komen genoeg-

zaam geene Schepen van Genua met hunne Vlag te voorschyn, maar de meeste van dezelve voeren die van Toskaanen of Savoyen.

Op uitdrukkelyk bevel van den Paus is te *Civita Vecchia* aan alle de Neapolitaanse Schepen de inkomst in de Haven aldaar verboden, ten zy eerst een Medicynmeester uit naam van den Magistraat *der Gezondheid* aan Boord van ieder Schip zal gekomen zyn, om wegens den toestand van het daar op zynde Volk onderzoek te doen.

De Prys van onze Graanen is tegenwoordig *twee derde* verminderd; en vermits zig nu ieder een van het nieuwe Koorn bediend, is het niet denkelyk dat het zelve nog beter koop zal worden, maar het staat te vreezen, dat de Voorraad daar van vertierd zal zyn, eer een nieuwe In-Oogsting zal kunnen gedaan worden, ten ware de schaarsheid door een aanhoudender overvloed van Groentens en andere Veldvrugten belet wierd. Men heeft zedert eenen langen tyd zulke groote Hitte niet gevoeld, als men dit Jaar alhier heeft waargenomen: De Thermomeeter van *Réaumur* is geduurig, op het midden van den dag als de Zon in haare kracht is, op zeven-of acht-en-twintig Graaden geweest: Den 11 Augustus was dezelve op één-en-dertig Graaden, en dienzelven dag gevoelde men daarby zulk een extraordinaire heete Wind, als of dezelve uit den Mond van eenen brandenden Berg voortquam.

Genua. Na dat de Hertog van York geheel Italiën door reisd heeft, al het merkwaardige daar in bezichtigd en overal met d'uiterste distinctie, was onthaald geworden, kwam zyne Koningl. Hoogheid alhier te rug en begaf zich den 17 Augustus (1764) aan Boord van het Engelsche Oorlog Schip de *Centurion*, en ging daar mede onder zeil.

Nizza. Den 18 Augustus 1764 vertoonde zich het Fregat *l'Aimable*, met de *Centurion*, aan Boord van het welke zig de Hertog *van Yorck* bevond, in gezelschap zeilende, voor de Haven dezer Stad, zyne Boot uitzettende met eenen Officier, gelast om deze Regeering te verwittigen, dat zyne Koningl. Hoogheid de Hertog *van Yorck* voornemens was alhier aan Land te stappen s'Anderendaags s'ochtends ten 9 uuren quam die Prins in de Haven van Limpia aan, en wierd door het Geschut van de Moelje de-

dezer Haven, en door dat van Montalban en de Stads Wallen, gesalueert. De Commandant Graaf *de Nangis* zond hem twee Koetzen te gemoet, en begaf zig zelve insgelyks na de Haven: Eerstgemelde ontmoette zyne Koninglyke Hoogheid aan de Stads Poort, en begeleidde hem na het Gouvernement, alwaar hy eene Wacht vond van 50 Grenadiers en een Vaandel. Hoogstdezelve wierd, in gezelschap van den voornaamsten Adel dezer Stad, op een somptueus Middagmaal onthaald: Na de Maaltyd zettede zig zyne Koninglyke Hoogheid, onder het gebulder van het Geschut onzer Wallen, in Desselfs Rytuig, en vervorderde zyne reize. De Ridder *de Maupeou*, Lieutenant-Generaal der Arméen van zyne Allerchristelykste Majesteit, verwachtede Hoogstdezelve te *Antibes*, alwaar die Prins zig echter niet langer ophield als geduurende de verwisseling van Paarden. Gemelde Schepen liepen s'avonds in de Haven van *Villa-Franca* binnen: den 21 wilden dezelve wederom t'zeil gaan, maar de *Centurion* stiet op een Steenklip, en wierd een weinig beschadigd; het zelve zou na alle waarschynlykheid, gestrand hebben, by aldien de Zee zo stil niet was geweest.

INGERMERLAND. Petersburg. De Heer Meinertzhagen, Extraordinaris Envoyé van haar Hoog Mog. de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, uit hoofde van gestadige onpasselykheid, zyn rappel verzocht en bekomen hebbende, staat eerstdaagsch zyne Audientie van Affcheid by haare Keiz. Maj. en den Groot Vorst te hebben, en vervolgens naar zyn Vaderland te rug te keeren.

POOLEN. Warschouw. Het openstaan van den Troon van dit Ryk, en 't geen zedert zo hier als in de onderscheide Waywoodschappen is voorgevallen, heeft ons meer dan eenmaal van *Confederatien* doen spreeken, zonder eigentlyk te hebben gezegd wat dezelve zyn; en dewyl veele onzer Leezeren begeerig zyn dien aangaande onderricht te weezen, zullen wy hen mededeelen 't geen wy dien aangaande by anderen aangeteekend vinden.

I. By geen andere Natie dan by de Polen zyn de *Confederatien* geoorloft; alle volkeren, uitgezondert alleen de Polen, houden zich by de algemeene verbindtenis, waarmeede zy onderling als Onderdanen verbonden zyn. De Polen alleen verënigen na mate van de verschillende omstandigheeden van zaken en tyden hunne gemoede-

ren en krachten op nieuws tot zeekere oogmerken. Het geen in den beginne ten deezen opzigte slechts by deeze of geene byzondere gelegenheeden pleeg te gebeuren, is door den tyd een gewoonte geworden, en heeft eindlyk zelfs een wettig aanzien gekreegen, vermids de ondervinding leerde, dat het welzyn van den Koning en van de geheele Republiek door dit buitengewoon middel veeltyds grotelyks bevordert wierd.

II. Alle Confederatien zyn midlerwyl niet van eenerlei soort en natuur, en ook zyn de oorzaken en oogmerken van dezelven zeer van elkander verschillende. Eenige zyn 'er, die ten opzigte van den Godsdienst, andere, die weegens de Vryheid, en noch andere die ten opzigte van de Soldy aangegaan worden. Somtyds vereenigen alle de Standen, somtyds slechts eenige Waaywoodschappen, nu eens de Adel, en dan eens de Soldaten zich tot een Confederatie. Dus geschied zulks of by 't leeven of na 't overlyden des Konings, en een Confederatie is of voor of teegen den Koning Aangaande alle en ieder soort van deeze Confederatien zullen wy een beknopt bericht geeven, hoewel in een zoodanige order, dat we echter niets gewigtigs ten dien opzigte zullen overslaan.

De eerste CONFEDERATIE *na 't overlyden des Konings.* Wy maken by deezen billyk eenen aanvang met de Confederatie der Stenden ten tyde van een tusschenregeering, vermids die soort de oudste van alle is. De allereerste daar van vond plaats na het overlyden van den Koning Lodewyk in den jare 1382, wanneer Groot- en Klein Polen tot het huldigen van de geene van zyne twee nagelatene Prinsessen, dewelke tot Koningin verkozen was, byëen kwamen, en zich terzelver tyd verbonden tot het beschermen van hunne Rechten, van de Kerke, en van hunne goederen, alsmeede van de Grenzen des Ryks. *Pellusius* merkt in zyne statuten aan, dat die vereeniging een *captur* zy genaamt geworden, welke benaming deeze soort van Confederatien tot op den huidigen dag heeft behouden. In een verbloemden zin zou dit woord niet ongevoeglyk een treur kap konnen beteekenen, als of de Vaderloze Republiek als dan ter oorzake van den algemeenen rouw haar hoofd, om zoo te spreeken, met een floers bedekte.

IV. *Andere* CONFEDERATIEN *van dien aard, dewelken echter eerst langen tyd daar aan gevolgt zyn.* Na de Confederatie, gesloten na 't overlyden van den Koning Lodewyk, verliepen byna 200 jaren, eer weeder een dierlyke plaats vond, want doordien geduurende dien tyd de Troons Opvolger doorgaans niet verre te zoeken was, zoo had men toen of in 't geheel geene, of slechts een zeer korte tusschenregeering; en niettegenstaande Casimir Jagellonides, die tot de Regeering niet wel konde overgaan, jaar en dag in bedenking nam, of hy de hem aangebodene Kroon zoude aanneemen, dan wel niet, dachten de Stenden toen echter aan geen tusschenregeering.

Toen nochtans Sigismund Augustus zonder erfgenamen overleeden en de manlyke linie der vorige Koningen in Polen geheellyk uitgestorven was, en men derhalven elders heenen eenen nieuwen Koning moest zoeken, welk gewichtig werk in een zoo korten tyd niet geschieden konde, sloten de Stenden in den jare 1573 op den Ryksdag te Warschouw een algemeene Confederatie, en troffen met elkander een verbond tot handhaving van de algemeene rust, van den Godsdienst, van de vrye verkiezing, en verder van alle nodige zaken, en dit is voorts van dien tyd af by alle volgende tusschenregeeringen insgelyks geschied.

V. *Wat eigentlyk een* Confederatie *zy ten tyde van een tusschenregeering.* Zulk een Confederatie is niet anders, dan een verbindtenis van alle de Stenden met elkander, die zy geduurende de tusschenregeering aangaan, en waarby zy zich by eede verbinden, dat zy de publieke zeekerheid, de vrye Konings-Verkiezing, de binnen- en buitenlandsche rust, hunne onderlinge Rechten en Privilegien en den onverhinderden loop der gerechtigheid handhaven en beschermen, den tyd en de plaats tot de verkiezing bepalen, en andere zaken meer, dewelken zoo wel het welzyn van 't gansche Ryk, als de belangens van eenige particulieren betreffen, bezorgen en behertigen zullen.

Nademaal nu een zoodanige verbindtenis door alle de Stenden gesloten word, zoo kan dezelve niet anders dan by een algemeene vergadering, naamlyk op den *Convocations-ryksdag*, behertigt worden. Om die reeden zeide eene der Waywode van Siradie, zynde de Heer Johan Pieniazeck, na 't overlyden van den Koning Johannes III. zeer wel; *Deeze onze byeenkomst* (op den convocations ryksdag) *en de Confederatie van de Stenden des Ryks zyn zoo naauw en onafscheidelyk aan elkander verknocht, dat volgens de natuur en de gesteldheid van onze Republiek de eene onmogelyk van de andere kan afgescheurt worden.*

Zulk een Confederatie *word niet opgeheeven, offchoon zelfs de Ryksdag vruchteloos gescheiden word.* Hiervan vind men in de Poolsche geschiedenissen een voorbeeld, te weeten, toen na het overlyden van den Koning Johannes III. de Heer Horodinsky, Landbode van Czernichow, den Convocations Ryksdag scheurde, hebbende hy zich, gelyk men toen zeide, daar toe laten omkopen door een somme van 600 Ryksdaalders. De Stenden wierden wel is waar verschrikt door dit geval, waar van men tot ten dien tyde noch nooit een voorbeeld beleeft had, doch zy verlieten nochtans de Republiek niet; maar de Ryks-Raden of Senateurs deeden daarenteegen in 't Paleis van den Vorst Primaat een schriftlyke Confederatie opstellen, en door den Kanzelier van zyne Doorlt. aan den vergaderden Adel voorleezen, vermids de Landboden Marschalk, wien dit eigentlyk toekwam, zulks geweigert had ter oorzake van de hem toen benomene activiteit.

De

De voorgem. Waywode van Siradie, de Heer Johannes Pelniazeck, maakte midlerwyl by een nadruklyke reedenvoering vooräf bekend de Hoofdzaken, waarin de Confederatie bestaan zoude; te weeten *dat de aanstaande Koning zonder tegenspraak verkozen; de tyd ter verkiezinge vastgestelt; op de landdagen der Waywoodschappen en Districten aan de Soldaten de verdiende Soldy bezorgt; de wyze en middelen, hoe de Confederatie der Troepen hoe eerder hoe liever ten einde mogt worden gebragt, beraamt; geen Piast onder de meededingers tot de Kroon toegelaten, en niets, 't geen het gezag van den Adel zou konnen benadeelen, geresolveert zoude worden.*

Na dat dus alles, wat tot een vrye verkiezing, tot het behouden van de Religions-Vreede met de Dissidenten, (zynde de Protestanten, Joden en Grieken, enz.) en ter bevestiging van de publieke rust nodig zou kunnen weezen, uit de vorige Confederatien op nieuws herhaalt was, wierd de Verkiezings Ryksdag vastgestelt, en eenige Personen wierden benoemt, dewelken met de geconfedereerde Troupen in onderhandeling treeden moesten, en alle de overige zaken wierden ter verhandeling verlegt op de afzonderlyke Landdagen der Waywoodschappen of op den aanstaanden Verkiezings-Ryksdag, wordende die Confederatie zoo wel door den Rykraden of Senateurs, als door den Adel onderteekent, uitgezondert alleenlyk door 't Waywoodschap Cracau, wordende ook het protest van den Heer Joseph Potocky, Starost van Halicz, daarby niet in aanmerking genomen.

Hier uit ziet men, dat een Confederatie echter noch bestaan kan, nietteegenstaande de Convocations-Ryksdag gescheurt word, vermids naamlyk alsdan by den Vaderlozen toestand der Republiek geen ander dan dit middel ter behoudenisse van 't zelve overig is. Een zodanige verbindtenis kan dienvolgens door geen protest krachtloos gemaakt of vernietigt worden, vermids een Confederatie voor de andere Ryksdagen dit vooruit heeft, dat de tegenkanting van eenige andersgezinde personen dezelve niet kan om verre stoten; weshalven ook 't voorgeeven geheel ongegrond was van de geenen, dewelken op den toenmaligen Verkiezings Ryksdag trachteden te beweeren, dat het recht van de vrye teegenspreeking, (zynde het *Jus vetandi*, of het *Liberum veto*,) op dien Convocations-Ryksdag geschonden ware.

*Een andere soort van Algemeene Ryks-*CONFEDERATIE *ten tyde van een tusschen-regeering, wanneer een nieuwe Koning reeds gekozen is.* Diergelyke Confederatien vinden somtyds plaats, en in de zestiende eeuw heeft men 'er twee gevonden, naamlyk de Andrussowsche en Wisliczische, zynde de eerstgem. gesloten tot bevestiging en verdeediging der Verkiezinge van den Koning Sigismundus III. De eerstgem. wierd in het constitutie-boek, pag. 230., genaamt *de be-*

vestiging van Stephanus tot Koning van Polen, en de inhoud daarvan, pag. 235. *de constitutie van de algemeene vergadering der Stenden des Ryks te Andrussow*; maar pag, 262. wierd dezelve uitdruklyk *de Andrussowsche Confederatie* (*Konfederacya Andrzeiowska*) geheeten; en de tweede voert aldaar pag. 438. insgelyks den naam van *vergadering tot het bevestigen* (*popartie*) van de gedane verkiezing.

(*Het vervolg hier naa*)

DUITSCHLAND: *Weenen.* De Hongaarsche Landdag zal zo men verzeekerd, noch zo ras niet eindigen, vermits Haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit, aan de Stenden, aldaar vergaderd, heeft te kennen gegeven, dat zy nu wenschte, verscheide zaken, dat Koningryk betreffende, mede afgedaan te zien.

Zoo dra men hier tyding ontfing, dat een corps Turksche Spahis en Janitzaren zich in Wallachie en Croatie liet zien, ontstond daar op een gerucht, als of die Troepen den marsch na de kant van Polen voortgezet hadden, om de party van den Vorst van Radzivil t'ondersteunen; doch jeegenswoordig kan men met grond van waarheid verzeekeren, dat zulks een geheel valsch en verdicht uitstrooizel zy, vermids men met zeekerheid weet, dat de Porte vastlyk geresolveert hebbe, zich in 't geheel niet met de Poolsche zaken te bemoeyen, en ook daarenboven den Chan der Tartaren ernstig hebbe doen vermaanen, dat hy de rust met zyne nabuuren niet zoude verstoren.

De eigentlyke reeden van de beweegingen der Turken is midlerwyl noch niet bekend, hoewel ons Hof ten vollen verzeekert schynt te weezen, dat die beweegingen niets oorlogzuchtigs behelzen. Zommige meenen te weeten, dat die volkeren door schaarsheid van leevensmiddelen na onze Grenzen gelokt zyn geworden; en andere, dat derzelver marsch alleenlyk geschied zy met oogmerk, om 200 stukken metaal Kanon na Belgrado over te brengen, in de plaats van 't yzer Geschut, het welk tot nu in die vesting geweest is. De Keizer heeft als Groothertog van Toskanen bevel na Livorno uitgevaardigt, om aldaar zoo veel scheepen en Vaartuigen als mogelyk te Wapenen, ten einde op de Algiersche Zeerovers te kruissen, vermids de zaken tusschen zyn Keizerl. Maj. en de Regeering van Algiers tot een formoele vreedebreuk zyn uitgebarsten. Men verneemt midlerwyl, dat tusschen eenige Algiersche Xebecqs en de halve galeijen van Maltha een

Zee-gevecht is voorgevallen, waarby de Xebecqs vernielt of in den grond geboort geworden zyn.

Berlyn. De Koning bevind zich als noch in Silesien, met het visiteeren der Vestingwerken beezig; na hoogstdesselfs terugkomst, zou zyne Majesteit mede wel een keer na zyne Westphaalsche Staten doen konnen.

Met verscheide alhier aangekomene Couriers heeft men tyding dat op den 7 September 1764, met eenparige stemmen tot Koning van Polen verkoozen is de Grave van Poniatowsky, onder den naam STANISLAUS AUGUSTUS. *Hier van nader in ons eerste Stuk van October aanstaande.*

Munster. De Keurvorst van Keulen heeft goedgevonden in zyne Staaten een *Lotery* op te regten, bestaande in 36 duiz. Billetten, elk ter waarde van 12 Florynen, ieder gereekent tegen 50 Sols, zynde naar Frans Geld 30 Livres: Wyders in *drie duizend zes hondert* Loten en 180 Kanssen, verdeeld in *vier Classen*: Deze Lotery heeft in 't geheel geen gelykenis na die van *Genua*, maar heeft evenwel dit met dezelve gemeen, dat de Loten en Kanssen zullen betaald worden zonder eenige Korting, en dat zelfs niets van het Hoofd-Fonds der Lotery zal te rug gehouden worden: Zullende het beneficie daar van alleenlyk afhangen van het Spel der Kanssen, dewelke meer of minder voordeelig voor het Publiek weezen kunnen.

De evengem. *Lotery* zal eerstdaags te *Bonn* geopend worden: De Waarschouwing aan het Publiek ter gelegenheid van deze Instelling zal de Reglementen vervatten, die door den Keurvorst gemaakt zyn, niet alleen om de Uitvoering van deze *Lotery* te garandeeren, maar ook om alles, 't welk derzelver Bestier verdagt maaken mogt, daar van te verwyderen: De Wysheid van die gemaakte Schikkingen zal noodwendig aan het Gemeen een volkomen Vertrouwen geeven, en voor het overige zal het Plan daar van behaagen zoo door deszelfs Nieuwigheid als verscheidenheid van 't Spel, en het menigvuldig voordeelig Hazard, 't welk daar in te zien is.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Koning had een zeeker Kollonel Stumpel 20000 morgen land in Acadia geschonken, om gelyk zyn voorneemen was, die land met vreemdlingen te bevolken, ten welken einde hy ook een transport van omtrent 600

Salz-

Saltzburgers en andere Perzonen herwaards gebragt heeft, maar voor zyn perzoon onzichtbaar geworden zynde, hebben deeze arme menschen zich alhier, zonder eenigen bystand en in den allerelendigsten toestand bevonden, gelyk uit het volgende Schryven van den Eerw. Heer G. *Anthonie Wachsel*, Predikant by de Hoogduitsche Luthersche St. George-Kerk in de kleine Ayliffstraat alhier, blykt:

Ik kan niet nalaten, by deezen bericht te geeven van den jammerlyken toestand van de ongelukkige Saltsburgers, dewelken onlangs uit Duitschland alhier aangekomen zyn. Zy bevinden zich hier ten getale van byna 600 zoo mans als vrouwen en kinderen, meerendeels Paltzers en Wurtsburgers, alle Protestanten, en zyn herwaards gelokt door zeeker Duitsch Officier, genaamt J. H. C. van Stumpel, met belofte, dat hy hen ten eersten op zyn eigene kosten zou overzenden na de eilanden St. John en la Croix in America; doch door een of ander ongeval is die Officier genoodzaakt geweest, van zyn voornemen af te zien.

Derhalven, in de plaats van na de gem. plaatzen gezonden te worden, hebben eenige van die ongelukkigen geduurende de zware regenvlagen, die wy onlangs gehad hebben, in 't opene veld naby deeze Stad geleegen, en leggen 'er noch, zonder eenig voedzel of dekzel, zonder geld, en zonder de Engelsche taal te konnen spreken of verstaan; eenige andere leggen in de Statie hall te Grootmans-Fields te kwynen onder de elenden van ziektens en gebrek, en ruim 200 andere bevinden zich noch op 't Schip, in 't welk zy overgebragt zyn, om dat zy geen geld hebben, om hunne wagt of passagie-geld te betalen, alwaar zy door den honger en door gebrek aan ververssching en verschoning vergaan.

In de Luthersche en andere Protestantsche kerken en kapellen alhier is meer dan eens ten behoeve van die ongelukkigen een collecte gedaan doch vermids derzelver aantal zoo groot is, zoo is onmogelyk, hen op die wyze, overeenkomstig met hunne noden, eenig behoorlyk onderstand te bezorgen; weshalven zy op een onvermydelyke wyze zullen moeten omkomen, byaldien door de Regeering niet daartegen gewaakt word. Zy zouden zich oneindig gelukkig achten, byaldien onze Regeering hen onder hare bescherming geliefde te neemen, en hen een stuk gronds inwilligen om daarop te leggen, beneevens tenten, om zich te dekken, en eenig gering geld, om zich levensmiddelen te verschaffen; tot dat de Regeering geleegenheid had, om ze in eenige Scheepen na de Engelsche Kolonien in America over te zenden, alwaar zy zonder twyfel aan hunne beschermers en weldoeners bestendige bewyzen van dankbaarheid geeven, en eerlyke, naarstige en getrouwe onderdanen van de Britsche Regeering weezen zullen.

Ik neem de vryheid, om op deeze wyze de hope en den wensch

 van

van die noodlydende elendelingen voor te ſtellen, om dat ze onze lands-taal niet verſtaan, geenen vriend hebben, om hen ten voorſpraak te dienen, en zelfs niet weeten, welke middelen zy tot hunne redding zouden moeten of konnen in 't werk ſtellen. Maar dan eens heb ik zelf een meedelydend ooggetuige geweeſt van hunne onuitſpreeklyke elende, wanneer myn beroep my geleegenheid gaf, om zulks van naby te beſchouwen, waarvan ik hier ſlechts een voorbeeld zal laten volgen.

Een der zwangere vrouwen van die verlatene en behoeftige lieden gevoelde den tyd van hare verloſſing naderen, zynde geleegen midden in 't open veld, zonder eenig dekzel of voedzel te hebben, en wierd door haare Onkundige Gebuurinnen zo goed zy konden geholpen, doch vermids 't kind by de geboorte mishandelt was, ſtierf het, zoo dra het door my was gedoopt, terwyl de niet minder mishandelde kraamvrouw met den dood op de lippen 't Verbondzeegel des H. Nachtmaals uit myne handen ontfing, en reeds voor myn te ruggaan overleed uit gebrek aan de vereiſchte noodwendigheeden en oppaſſing, overëenkomſtig met hare jammerlyke en betreurenswaardige omſtandigheeden.

De Almagtige beweege door zyne genade, die geen einde heeft, de herten van de groten en meedelydenden in dit Koningryk, die weegens hunne liefdadigheid en meededeelzaamheid beroemd zyn, ten einde zy deeze hunne ongelukkige meede-Chriſtenen, dewelken niet eigenwillig in dit Land ingevallen, maar door bedrog derwaards genodigt en overgebragt en vervolgens verlaten zyn, onder hunne beſcherminge neemen, en dezelven verzenden na zoodanige plaats, als zy volgens hunne wysheid en meededogendheid bekwaamſt achten zullen; dit is de hertlyke beede van hunnen gehoorzaamſten dienaar, G. A. WACHSEL.

Dit Schryven is van zo veele Gevolgen geweeſt, dat verſcheide voornaame Kooplieden eene inſchryving gedaan hebben, ten einde die elendigen van kleederen en levensmiddelen te voorzien; gelyk zulks dan ook vervolgens geſchied is, en de Regeering heeft zich mede haarer aangenoomen, heeft Vaartuigen in Commiſſie geſteld, en doed dezelve van alle het nodige voorzien, om deeze lieden naar America over te voeren.

VRANKRYK. Parys. In den aanvang deezer Maand September (1764), wierd op de Markt te Abbeville, eene Stad in Neder-Picardyen aan de Rivier de *Somme* gelegen, zekere *le Roy*, Heer van *Valinc* ter dood gebragt, als overtuigd, zyne Moeder vergeven, en met Vergift na het leven van drie zyner Oomen en Tantes geſtaan; als mede nog na dat van acht andere Perſoonen, en boven dien in het Huis van eenen Canonnik der Kerk van *Aire*, in Ar-

Artois, gestoolen en Inbreuk gedaan te hebben: Ondervraagd zynde uit wat voor dringende Oorzaaken hy tot zulke gruwelyke Misdaaden was overgegaan, verklaarde hy, dat Middel by de hand te hebben genomen, om des te eerder in het bezit der Goederen, die hem door het overlyden der voorgemelde Persoonen, moesten toevallen, te geraaken; doch voornamentlyk, om haast van zynen Oom, onder wiens Voogdyschap hy stond, zynde eerst 20 Jaaren oud, ontslagen te zyn. Dezelve wierd levendig geradbraakt, en vervolgens in het Vuur geworpen en verbrand. Van zyne Goederen is de Somme van 30000 Livres geligt, om dezelve by wyze van civile Reparatie aan den Heer *de Riencourt*, wiens Vader hy insgelyks heeft uit de tyd geholpen, overgedragen te worden; 3000 Livres ten behoeve van zyne Keuken-Meid en 1000 dito voor den Pastoor van de Parochie, welke hy beide door het Vergift ombekwam te dienen gemaakt heeft. Hy is eerst door het Rechts-Gebied van Abbeville verwezen geworden, doch heeft van dit Vonnis na het Parlement geappelleerd, hetgeen hem echter na zyne eerste Rechtbank te rug verwezen heeft.

Van *Marseille* word het volgende in dato 3 September gemeld: Gisteren avond is de Kapitein *Jean Granet*, van het Eiland Rousse in Sardinien komende, in deze Haven binnen geloopen: Dezelve verhaald, dat hy den 3 laatstledene Maand, met drie Maltheese Galjoten, de Groot-Meester toebehoorende, en gecommandeerd door den Kapitein *Francesco Natalo*, anders genaamd *Chico*, een Maltheeser, in gemelde Moelje liggende; en ziende denzelven met het aanbreeken van den dag, zig met veel haast zeilree maken besloot hy daaruit, dat dit schielyk onderzeilgaan zyne oorzaak moest hebben, begaf zig derhalven op eene Hoogte, van waar hy door hulp van eenen Verrekyker vier Vaartuigen onder Paussělyke Vlag te zien kreeg, die hy in den eersten opslag voor Galeyen der Religie hield; maar dat de Manœuvres van den Kapitein *Chico* hem wel haast van deze dwaaling desabuseerden: Die Kapitein hield het na de kant van *Tolaro*, om de Vaartuigen, die hy ontdekt en voor Barbaarse Galjoten erkend had, den Wind af te winnen; dezelve maakten aanstonds jagt, maar wierden zo haast door de Maltheesers vervolgd en ingehaald, dat zy tot slaan genoodzaakt wierden, doch altoos onder Zeilen en Riemen: Dit Gevecht geschiedde omtrent één en één halve

Myl

Myl van de Wal. Na verloop van één uur wierden drie Tunetaanse Galjoten door de Maltheesers bemachtigd. *Chica* vervolgde hierop de vierde, die het ontvlucht was; doch kon dezelve niet onder het bereik van het Canon krygen, als tegen het invallen van de nacht, door middel van dewelke zy echter ontsnapte. Die dappere Kapitein heeft in dit Gevecht niet meer als 4 à 5 Man verlooren.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Hun Hoog Mog. hebben een Publicatie verzonden, waarby de In-en Opgezetenen van de Provintie van Overyssel, Drenthe en Westwoldingerland, voor noch 10 Jaren permissie verleend word, de Moeren en Moerassen aldaar te turven, te beboekwyten en te weiden enz.

Den 29 Augustus (1764) deed zyne Doorl. Hoogheid de Heere Prins Erfstadhouder een keer naar de Kermis te *Rotterdam*, alwaar die Vorst ten huize van den Heer Mr. Hugo Cornets de Groot, President Burgemeester der voorsz. Stad, dejeuneerde, en wyders door groot en klein met de uiterste distinctie ontfangen en op hoogstdesselfs vertrek uitgeleide gedaan wierd.

De Heer de Cheusses, Minister des Konings van Denemarken heeft ter Vergadering van de Staten Generaal een Missive van den Koning zyne meester overhandigd, waar by zyn Deensche Maj. aan hun Hoog Mog. kennisse geeft van het voltrokkene huwelyk tusschen de Princes *Wilhelmina Carolina* van Denemarken en den Erfprins van Hessen-Kassel.

Leyden. In den Jaare 1757 was alhier by den Bloemist *Jacob Schuurmans Stekhoven*, even buiten de Koepoort in de Dadelboom, te zien een ALOE AFRICANA MAJOR, waarvan men zedert 1735 geen weerga gezien had, dezelve stond ongemeen fraai te bloeyen en lokte oneindig veele nieuwsgierigen herwaards. Wy hebben deeze zeldzame plant, als toen in 't Koper gebragt, mitsgaders derzelver beschryving, onzen Leezeren medegedeeld in ons stuk van September 1757 bladz. 110 werwaards wy dezelve wyzen.

Thans ziet men by den gemelden Bloemist *J. Schuurmans Stekhoven een Aloë Americana ex Vera Cruce Major*, dewelke deezen zomer zyn bloemsteng vertoond heeft en van welke men met recht kan zeggen, dat nooit geene, niet alleen in deeze Landen, maar volgens verscheide geloofwaardige getuigen, in haar eigen Landaart zo

groot

groot en fraai gezien is. De plant zelve, behalven de bladeren, is 3 en 1 half voet hoog en in zyn omtrek 4 voet en 5 duim dik, welke plant met ruim honderd bladeren voorzien is, zommige ter lengte van 5 voet en voor het grootste gedeelte zo dik, dat elk op zich zelve een volwassen mensch kan dragen; uit gemelden plant is binnen twee Maanden een bloemsteng geschoten ter lengte van 31 voeten waar aan 46 armen vertonen 7856 zo knoppen als bloemen, van welke laatstgemelde thans meer dan 5000 in volle bloei staan, 't geen niet alleen een zeer fraai gezicht uitmaakt, maar ook van een groote meenigte Aanschouwers van distinctie met de uiterste verwondering dagelyksch beschouwd word. Met recht kan men zeggen, dat deeze plant een der grootste wonderen is, welke de Natuur ons vertoond.

Amsterdam. Op maandag den 16 September (1764) zyn door de Ed. Heeren Bewindhebberen van de Oost-Indische Maatschappy ter Kamer alhier op de publieke Verkooping de onderstaande Goederen tegen de volgende pryzen verkogt geworden.

Spiauter tot 22 gl. de 100 ℔. Tin Bankas tot 43¾ gl. de 100 ℔. Sago tot 13½ st. 't ℔. Rabarber tot 90 st. 't ℔. Star Annys tot 16 st. ℔. Witte Ruwe Nankingse Zyde 1ste soort van 40 schell. 1 gr. tot 50 schell. 10 gr. 't ℔ dito dito 2de soort van 30 schell. 2 gr. tot 36 schell. 't ℔.

Zyde Stoffen. Poisis Damasten van een couleur lang 45 br. 2 cob. van 64 en 1 q. tot 66 en 1 q. gl. 't ps. dito dito lang 62 br. 1 cob. 6 puntos tot 62 en 3 q. gl. 't ps. Meubel Damasten van een couleur lang 45 br. 2 cob. van 91 tot 108 gl. 't ps. dito dito twee couleuren lang 45 br. 2 cob. van 105 tot 107 gl. 't ps. Gorgerons effene lang 45 br. 2 cob. van 84 tot 88 en 1 h. gl. 't ps. Pekings of Rol Armozynen effene lang 45 br. 2 cob. van 78 en 1 h. tot 79 gl. 't ps. dito dito lang 38 br. 2 cob. 2 puntons van 50 en 1 q tot 64 gl. 't ps. Satyne gekeperde Neusdoeken grote ruiten van 20 aan 't ps. br. 2 cob. 2 puntos tot 52 gl. 't ps. Pekings Neusdoeken geruite van 20 aan 't ps. br. 2 cob. 2 puntos tot 46 gl. 't ps. dito dito van 20 aan 't ps. br. 2 cob. van 43 tot 44 gl. 't ps. Nankings Linnen lang 7 en 1 h. br. een h. el van 48 tot 49 en 1 h. st. 't ps. Kantsio lang 7 en 1 h. br. 5 oct. el tot 45 en 1 h. st. 't ps.

Thee direct van China per 't Schip *Slooten.* Thee Hysant van 62 en

62 en 1 h. tot 65 en 1 h. ſt. 't ℔. Thee Hyſſanſchin van 54 tot tot 55 ſt. 't ℔. Thee Tunkay van 52 tot 53 ſt. 't ℔. Thee Pecco van 49 tot 58 en 1 h. ſt. 't ℔. Thee Congo van 47 en 1 q. tot 51 en 1 h. ſt. 't ℔. Thee Chauſon van 50 en 1 q. tot 87 ſt. 't ℔. Thee Keiſers van 39 tot 39 en 1 q. ſt. 't ℔. dito Groene Thee van 46 en 1 h. tot 46 ſt. 't ℔. Thee Boey in heele kiſten van 21 en 3 q tot 28 ſt. 't ℔. dito dito in halve kiſten 24 en 1 h. tot 25 ſt. 't ℔, en dito dito in quart kisjes van 25 en 1 h. tot 25 en 3 q. ſt. 't ℔.

Amſterdam. Van *Rio de* BERBIECE heeft men ontfangen in dato 12 Juny 1764 dit volgende Schryven

' Myn voorige hoop ik zal UED. in goede Welſtand geworden zyn. Om eenigzints aan UED. verlangen te voldoen, zal ik vooraf melden, dat wy beide gezond zyn, 't geen veel is in dit geweſt waar in zich alles byna ziek bevind zo door zware koortzen als anderzins, waardoor de hoſpitalen opgepropt van zieken zyn, enz. Ons Regiment campeert op een ſavaan of vlakte, in opgeſlagene loges of hutten; twee compagnien leggen in zoodanig een hut byëen, en 't Logement van de Officieren ſtaat daar naaſt. Van hier, (naamlyk uit het ſtaf-Quartier,) worden alle zes weeken detachementen gedaan tot bezetting van de poſten langs de Rivier, en ter oorzake van de ziektens, worden de poſten, die voor vier Maanden door een Hoofd-Officier, twee Kapiteins 6 Officiers, en honderd gemeenen bezet wierden, tans ſlechts door eenen Kapitein, een Officier en 18 gemeenen bezet.

' Rakende onze expeditie, dezelve is, Gode zy dank, verricht. Al wat ſlechts den naam van Neeger had, is gedood of gevangen, welke laatſten verre over de drie duizend in getale zyn. Was het ons in deeze gelukkige omſtandigheid geoorloft, na 't Vaderland weeder te keeren, met blymoedigheid zouden wy die reize aanvaarden; die gewenſchte order wachten wy met het greetigſt ongeduld, en ons verlangen overtreft alle denkbeelden; en zulks niet zonder reeden, vermids dit Land byna ontbloot is van Inwoners en zonder Huizen, terwyl ook alles ontbreekt, 't welk tot lichaamsnooddruft eenigzins kan behoren, waar door veelvuldige ziektens ontſtaan; en byaldien wy ons Vaderlandſch gezouten vleeſch, ſpek en erweten, enz. niet hadden, zou mogelyk ons Regiment reeds niet meer in weezen zyn.

Den 27 der gepaſſeerde Maand April ben ik ooggetuige geweeſt van de tweede executie der Rebellen. Het alom berucht opperhoofd van dezelven, Atta genaamt, door de onzen gevangen en aan de Juſtitie overgeleevert zynde, was een van de Patienten, en ontfing beneevens ruim 30 van zyne voornaamſte meedepligtigen den ver-

verdienden loon. Voor hem was een afzonderlyke houthoop gemaakt, in wiens midden een paal ſtond, waaraan hy met een ketting vaſt gemaakt wierd, in diervoegen, dat hy rondom de paal lopen konde. 's Morgens ten half 7 uuren begon de executie, hy wierd allereerſt aan de paal vaſtgemaakt, en hem wierd op vier plaatzen een ſtuk vleeſch met eene gloeijenden tang uit het lichaam gerukt; en dit wierd hem vervolgens na verloop van ieder half quartier-uurs gedaan, tot 's middags ten 12 uuren.

Na dat hy de eerſtemaal geneepen was, wierden acht van zyne meedepligtigen levendig geraabraakt, daar onder een vrouwsperſoon, die eenige Chriſten-vrouwen op de alleryslykſte wyze had doen vermoorden, en derzelver bloed uit wraakzucht gedronken had. Dit ondier bleef ruim twee uuren lang op 't rad leeven, na dat haar alle de beenderen door den moker waren in ſtukken geſlagen, dewyl geen genade ſlag gegeeven wierd. Dit verricht zynde, wierden 'er 17 opgehangen, waar by 't volgende zeldzaam geval gebeurde; te weeten, een der Neegers afgeſtoten zynde, viel van de galg, vermids de ſtrop brak en na eenige minuten geleegen te hebben ſtond hy op; rondom zich ziende, zag hy naby hem eenen der geradbraakte Neegers op het rad leggen, waar op hy derwaards liep, en hem uit al zyn magt drie à vier trappen op den buik gaf, uitſchreeuwende deeze woorden, *verd.... bond, 't is jouw ſchuld, dat ik moet hangen;* dit gedaan hebbende, ging hy zelf de ladder weeder op, en liet zich gewillig ten tweedemaal ophangen.

Vervolgens wierden 'er 5 met klein vuur verbrand, of om beeter te zeggen, gebraden, en geduurig met tangen geneepen, en een andere ſtond op den houthoop en was ten eerſten dood, waarna 't vuur rondom Atta aangeſteeken wierd, doch wanneer het te ſchielyk brandde, bluſte men het telkens met water, op dat zyne ſmerten des te langer duuren zouden, waar door dan ook gebeurde, dat niettegenſtaande men omtrent ten 11 uuren 't vuur ontſtak, hy echter noch tot ten half een uur bleef leeven. Verwonderenswaardig is in deezen, dat zy alle zich hebben laten verbranden, raabraken, ophangen enz., zonder ſchreeuwen of kermen. Het eenige 't geen Atta ſprak, was jeegens den Gouverneur, roepende hy dikwils in zyne Negertaal, *Myn God, wat heb ik gedaan? de Gouverneur heeft gelyk; Ik lyde 't geen ik verdient heb; ik dank hem.* Dit was het einde van dat beruchte monſter, wiens bloeddorſt en ontmenſchtheid de dood aan zoo veele Chriſten, en het byna onherſtelbaar bederf van deeze Colonie heeft te weeg gebragt.

Ik heb in 't begin van deezen brief kortlyk gezegt, dat hier alles in volkomene ruſt is, en zoo is 't ook in der daad, want wy ontdekken niets meer, dat na rebellen gelykt. Alle de Neegers, die wy gevangen gekreegen hebben, en niet aan moord of brand ſchuldig waren, heeft men aan hunne eigenaars ter handgeſtelt, weshal-

halven het grootste gedeelte der plantagien reeds weeder als te voren bearbeid en behandelt worden. De Planters meenden, alles verloren te hebben, doch veele van hen bevinden zich thans buiten verwagting met weinig verlies weeder in staat, om de geleedene schade allengskens te konnen herstellen, want sommige van hen hebben alle hunne slaven weeder gekreegen en zyn tans alleenlyk beroofd van de gebouwen, die op de Plantagien stonden, en andere, minder gelukkig, hebben veele slaven verloren, doch konnen echter met de overgeblecvene voort arbeiden; enz.

Magistraturen en Amptenaaren.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Kamer *Hoorn*, hebben het Schip *Oost-huizen* begeven aan Schipper *Pieter Klinkert*, om daarmede als een Najaars Schip naar Neêrlandsch-Indien te stevenen.

Ook hebben gemelde Heeren Bewinthebberen ter Kamer *Amsterdam* in Commissie en onder commando gesteld, de volgende Schepen: *Welgelegen* lang 140 voet na *Bengalen* Schip. *Jurriaan Mokensteen*, Opperst. . . . . Onderst. *Amons Ruys*, Derdew. *Justus Hendrik Pfeil* en *Willem Leonard Scholtz*. *Vredenhof*, lang 150 Voet, over Batavia na *China*, Schip. *Willem van Braam*, Opperst. *Hendrik Mekkelken*, Onderst. *Gerrit Gerritsfson*, Derdew. *Jan Pieter Tiebener* en *Jacob Hugo Huygens*. *Noordbeveland* lang 150 voet over Batavia na China Schip. *Hans Dal*, Onderst. *Jan Thomas Lempke*, Derdew. *Nicolaas Hendrik Braadenaal* en *Christian Vester*. *Ouderamstel* lang 150 Voet na Batavia, Schip. *Jan Stuyver* Opperst. *Theunis Pieters*, na *China*, Schipper *Simon Both*, Opperst. *Pieter Haverkamp*, Derdew. *Joh. Oblkens* en *Ewout Hack*. *De Vrouw Geertruyda* lang 150 Voet na *Batavia* Schip. *M. H. Kerke*; Opperst. *Jan Daniel Berg*, Onderst. *Pieter Kreuger*, Derdew. *Casparus Schutte* en *Zacharias Dykmans*. *'t Compagnies Welvaren* lang 150 voet na Batavia, Schipper *Arent Willemsz.* Opperst., *Cornelis Bosch*, Onderst. *Lourens Molkenboer*, Derdew. *Johan Fredrik Schreuder* en *Jan Brommer*.

By 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te Middelburg is 's Lands Fregat *St. Martensdyk*, na Algiers bestemd, onder commando van Kap. *Kornelis Vis*, gesteld.

By 't voorsz. Collegie t'*Amsterdam* resideerende is Convoy verleend na Lissabon, St. Ubes en Cadix, uit Texel, met den eersten goeden Wind die waayen zal na den 6 Octob. 1764.

By het Collegie van Mannen van Veertigen de *Dordrecht* is op den 10 September tot Medelid in 't zelve Collegie aangesteld de Heer Mr. *Johan Christiaan van Gelsdorp*, Heere van Spykenisse enz. enz.

By hun Hoog Mog. is den Heer *Falaiseau*, Generaal-Major van de Cavallery, aangesteld tot Commandeur van *Steenbergen* en het Fort *Henricus* in plaats van wylen den Gen. Major Lynden van Blitterswyk.

Hun Ed. Groot Mog. hebbende uit eene overgeleverde Nominatie tot Burgemeester der Stad *Purmerende* verkoozen, de Wel Ed. Gestr. Heer *Jan Gors*, Raad en Oud-Burgemeester, in plaats van wylen den Heer *Jacob Wormer*; en tot Dykgraaf van de Wyde Wormer, mede in plaats van den voorsz. overleeden, den Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Lourens Peereboom*, Raad en Oud-Burgemeester.

Tot Burgemeesteren der Stad Haerlem zyn verkozen de Ed. Groot-Achtbaare Heeren Mr. *Arent de Raet*, Mr. *Matthens Willem van Valkenburg*, Mr. *François Benjamin Fagel* en *Antonie Kuts*.

En tot Schepenen dier Stad de Ed. Achtb.

Achtb. Heeren Mr. *Joost Huyghens*, Mr. *Jan Theodorus Koek*, Mr. *Zacharias Steenis*, Mr. *Jan Diederik Pauw*, geboore *Haeufft*, Heer van Buttingen en Zantvoort, Heemstede en Rietwykeroort, Mr. *Pieter Vermeulen*, *Adolf Jan Hesbuysen* en Mr. *François Constantyn Druyvestein*. Vryheer van Haring, Carspel en in Koedyk, zynde deeze vyf laatstgemelde Heeren teffens tot Schepenen Commissarissen des Gemeenelands-Middelen benoemd.

Wyders is de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Antonis Sticber* gedispicieerd, om teegens May 1765 van wegens de voorsz. Stad zitting te neemen in het Collegie van Gecommitteerde Raden, in plaats van den Heer Mr D. J. Camerling, wiens tyd in gemelde kwaliteit alsdan staat te expireeren.

De Heer Mr. Daniel Radermacher van Nieuwerke, alle zyne stedelyke Ampten vrywillig nedergelegd hebbende, is in deszelfs plaats tot Schepen der Stad Middelburg aangesteld de Heer Mr. *Gerard van Citters*, Pensionaris-Honorair der Stad Vlissingen.

Door hun Ed. Gr. Mog. zyn, uit een overgeleverde Nominatie tot Schepeen der Stad *Dordrecht* verkozen, de Ed. Achtb. Heeren *Mattheus Rees*, Mr. *Pieter Haeufft*, Mr. *Johan de Wit*, Vryheer van Jaarsveldt enz. Mr. *Pieter Matthys Belaarts*, Heere van Emmikhoven, Ganswyk en Waardhuyzen enz, en Mr. *Adriaan Bout*, Vryheer van Lieshond, Heere van Krimpen op den Yssel; en tot Schepen Commissaris de Heer Mr. *P. M. Belaarts*.

Tot Gouverneur van de Colonie de *Berebices* is aangesteld de Heer *Heiligers* in de plaats van den Heer *Hogenheim*, die zyne demissie verzocht en bekomen heeft.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost Indische Maatschappy ter Kamer van *Zeeland* is op het Schip *Westerveld* tot Schipper aangesteld *Lieve van Rentegem* en op 't Schip *Popkensburg* tot Schipper *Jacob Rysick* 't eerstgem. naar *Ceylon* en 't ander na *Batavia* gedestineerd.

Zyne Doorl. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk-Wolffenbuttel, Veld-Marschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot:

Luit. Koll.	A. W. Thieman Baron van Linteloo, in 't Reg. van	*Randwyk*
Major.	Peter de Rook.	- - -
Major	Alb. Dom. Grave van Stirum.	*Orange-Gelderland*
Luitenant.	Jan Casper van de Wall.	*Randwyk.*
Vaandrig.	Johan Jacob Favon.	- - -
Vaandrig.	Borghard Willem Wigander.	- - -
Luit. Koll.	Johan Jacob van Volbergen.	- - -
Major	Balthazar Jan van der Horst.	- - -
Kapitein.	Willem Christoffel Esselink.	- - -
Kap. Com.	Johan Ditmers.	- - -
Kapitein.	C. W. C. Lemker de Quade.	- - -
Luitenant.	Johannes Maes.	- - -
Vandrig.	Martinus van Toulon.	- - -
Luitenant.	Gerrit Hendrik van Hackfort.	*Cannenburg.*
Cornet.	Hendrik Philip Brandt.	- - -
Kapitein.	Joh. Frans Christoffel de Beyer.	*Holsten.*
Kapit. Com.	Jan Jacob Theodoor Frens.	- - -
Luitenant.	David Verster.	*Kinschot.*
Vaandrig.	Bernhard Coenraad van Dongen.	

Luitenant	Carel Goldschmidt.	*Holsten*
Vaandrig	Elie Bretserer.	. . . .
Vaandrig	Jan Hendrik Stapelsteld.	*Everstein*
Vaandrig.	Antoni Herborn.	*Oranje-Nassau.*
Vaandrig.	Willem van Passenroth.	*Waldek.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Alle de Groenlandse Schepen, except *Roelof Teunis*, die met 2 Vissen bekend staat, zyn binnen, dewelke te zaamen 192 Vissen gevangen, en 7546 q. Walvisspek en 377 q. Robbespek hebben aangebragt.

Alle de Schepen dewelke dit Jaar na de Straat-Davis zyn vertrokken, zyn wederom terug gekomen en die van *Amsterdam* hebben gevangen 14½ V. 747 q.; van *Zaandam* 9½ V. 533 q.; van de *Koog* 2 V. 92 q.; van *Oostzaanen* 2½ V. 128 q., en die van *Crommenie* 2½ V. 130 q.

Den 12 Augustus had men te *Leobschutz* in *Opper-Silesien* verschrikkelyke onweeren welke de gantsche nacht duurden, en zoodanige men nooit by menschen geheugen aldaar gehoord heeft, zynde in een omtrek van 6 mylen over de 38 maal ingeslagen, waardoor op verscheide plaatzen brand ontstaan is en menschen en Vee beschadigd of om gekomen zyn.

Den 31 dito heeft de Hooge Krygs-Raad in *Tessel* met de executie der Bel halmels van het twede transport Mui telingen van het Oost-Indisch Compag nies Schip *Nyenburg*, een aanvang doen maken: tien zyn 'er dien dag opgehan gen, en de volgende dag drie geraabraakt en de overige hebbenden 3 September, minder straffen ontfangen, waar onder twee van den Raa geloopen zyn.

Des nachts van den 2 op den 3 September 1764 is het Huis van den Pastoor van de *Lie* (een Roomse Kerk, gelegen niet verre van het Tolhek van de Amsterdamse Weg, tusschen Halfwegen en de Stad *Amsterdam*) door 5 à 6 Boosdoenders opengebroken; overvielen aanstonds de Meid, welke zy Handen en Voeten bonden; vervolgens de Pastoor en een Jongetje van 6 à 7 Jaaren ook Handen en Voeten gebonden hebbende, met het Mes op de Keel gedwongen aanwyzing van Geld en Kostbaarheden te doen, sloegen een Lessenaar open, waar uit zy circa 1000 Guldens, meest in Goude Ryders bestaande, roofden, en 250 Guldens van de Meid, voorts des Pastoors Goud Zak-Horologie, één Goude Ring en de Goudene Knoopen uit het Hembd van bovengemelden Jongen, als mede nog een Zilvere Beugel-Tas; Kerkkleinnodien zyn niet geroofd, en zyn daarin mogelyk door eenen Boere-Wagen van een Buur die van elders na Huis kwam ryden, verontrust; 2 van die Schelmen waren vermomt met zwart Floers en zyn waarschynlyk Hoogduytsers of Jooden geweest.

's Nachts van den 31 Augustus op den 1 Sept. ten 12 Uuren, ontstond te *Amersfoort* buiten de Groote Koppel poort aan de Eem, een zware brand in een Run-Molen, waardoor die Molen, een Woonhuis en stalling, drie groote schuuren met run in de Assche gelegd zyn geworden.

De Hoog Wel Geb. Heer *Alexander Diederik*, Baron van Spaan, Heer van Biljoen, Gedeputeerde in den Raad van Staten, wegens Gelderland, is op desselfs Heerlykheid *Biljoen*, by *Arnhem*, aan de Kinderziekte overleden.

Ook is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by den Heer *Gabriel Isidore Seeve*, Luit. Koll. in 't Regiment Dragonders van den Generaal Baron Trips.

Te *Borglum* in Jutland is onlangs de Vrouw van een Boer van haar 29ste leven-

levendig kind in de kraam bevallen.

Den 12 Sept. is op desselfs Landgoederen overleden de Heer *Aldringa*, Heer van Wirdum, bevorens wegens de Provintie Stad en Lande in den Raad van Staten en andere hoge Collegien Sessie gehad hebbende.

Den 16 Sept. overleed te *Coburg* in den Ouderdom omtrent 67 Jaren, Vorst *François Josias*, Hertog van Saxen Coburg-Saalfeld.

Den 19 dito overleed te *Bergen op Zoom*, in den ouderdom van 64 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer *Walter Bruce*. Luitenant Kollonel ten dienste deezer Landen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie dezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 3 en 17 October (1764) onder voorzitting van Ds *Wilhelm August Klepperbein*.

Op Vrydag den 31 Augustus is alhier in de Oude Kerk, (vermits in de Nieuwe Kerk eenige reparatie gedaan en door de Week daar in niet gepredikt werd) door den Eerw. zeer gel. Heer CHRISTIANUS TISTEYN tot het H. Predik-Ampt ingezegend, de Eerw. zeer gel. Heer FRANS GEORGE CHRISTOPH RUTZ, beroepen Leeraar te *Breda*, na dat zyn Eerw. vooraf verklaard had, Eph. 6. vs. 19 en 20. *En voor my: op dat my gegeven worde het woord met een vrymoedig open doen myns monds: op dat ik mag bekend maken de verborgendheid van 't Evangelium: Van 't welke ik een Bode ben, in de keten, op dat ik in 't zelve vrymoedig handelen mag, en spreeken zo als 't behoord.* Zyn Eerw. heeft daarby, gelyk voorheen verscheide reizen, zyne weergalooze en uitmuntende gaven, aan den dag gelegd.

Op Vrydag den 7 September heeft de Eerw. en zeer gel. Heer *Abraham Zegerquist*, Predikant te *Breda* in de beurt van den Eerw. zeer gel. Heer *W. A. Klepperbein*, in de Oude Kerk alhier eene afscheids reden gehouden als beroepen Leeraar te Suriname; zyn Eerw. handelde ter dier gelegenheid over de woorden van den Koninglyken Propheet David Psalm 127 vs. 1. 2 *Is't, dat de Heere het Huis niet bouwd, zo arbeiden te vergeefs, die daar aan bouwen: Is't, dat de Heere de Stad niet bewaard, zo waakt de wachter te vergeefs, dat gy vroeg opstaat, en daarna lang zitt, en eet Uw brood met zorgen: want Hy geeft 't zynen vrienden slapende.* Na de verklaring en toepassing deezer Textwoorden deed zyn Eerwaarde een openbare dankzegging aan den Eerwaarden Kerkenraad en verdere Commissarissen zyner nieuwe Gemeenten, voor alle liefde en achting welke hy van hen genoten heeft, en besloot zyne redenvoering met eenen welgepasten Zegenwensch, zo voor hunne Perzonen als over de gantsche Gemeente, hen allen een tydelyk en eeuwig vaarwel toewenschende. Deeze Heer heeft het Leeraars-Ampt geduurende 6 Jaren en omtrent 5 Maanden by de Gemeente te *Breda* met allen iever en roem waargenomen, en vertrekt niet van daar, zonder een algemeene rouw en leedweezen der Gemeente na te laten.

Op Woensdag den 26 Sept. heeft alhier, in de beurt van Do. Hageman

geman zig voor de eerste reis laten hooren, de Heer Frans Hendrik Muller Proponent te Groningen, en zoon van den Heer Jacob Muller Predikant aldaar; zyn Eerw. verklaarde uit 1 Joh. 3. vs. 20. *Dat, zo ons herte ons verdoemt, dat Godt Grooter is dan ons hert; en kend alle dingen.* Uit welk laatste gedeelte zyn Eerw. voorstelde Gods oneindige Alwetenheid zo wel in het voorledene, tegenwoordige, als toekomende.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 16 *Augustus* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 16 Augustus.

't *Kind* van wylen Theodorus Stans. N. Z. K.

Woensdag den 22 dito.

Jan Wynber. O. K.
Gerardus Pullen. O. K.

Donderdag den 23 dito.

Anthonie Schryver, *Mr. Scheeps Timmerman.* N. Z. K.
Roelof Freuller. N. Z. K.
Elisabeth Ringelberg eenigste dogter van Hendrik Ringelberg. N. O. K.
't *Kind* van Do. Jean Scipion Vernede. W. A. K.

Vrydag den 24 dito.

Anna Aletta Beck, weduwe van Herman van Broyel. N. O. K.
Lammetje Jans Kraalen, Huisvrouw van Swerus Venebrugh. N. O. K.
Annetje Planzon *bejaarde Dogter.* N. O. K.
't *Kind* van Petrus Haring. W. K.

Zaturdag den 25 dito.

Barent Colwagen, *Mr. Schoenmaker,* O. K.
Gerrit van Speelt, *Trommelmaker.* N K.
Anna Smit, Huisvrouw van Barend Boddenberg. L. O. K.
Catharina van Santen. O. Z. K.
Elisabeth Averink *bejaarde Dogter.* O. K.

Maandag den 27 dito.

Maria Seyenburgh, Huisvrouw van Adrianus Wyntjes. N. K.
Anna Elisabeth Aaldering oudste dogter van Hendrik Aaldering. W. K.
't Kind van Jan Joost Marcus. N. K.

Dingsdag den 28 dito.

Jacob Kost, *Mr. Boommaker.* N. O. K.
Swaantje Sluyters, Huisvrouw van Jan van der Mey. N. K.
Elisabeth van Noorle. O. Z. K.
't *Kind* van Ulrig Jansen. E. Y. K.

Woensdag den 29 dito.

Gottlieb Fredrik Ludekie, *Deurwaarder in de Amstel Kerk.* Z. K.
Johannes Olybol. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Hilverduym. N. Z. K.
Anna Hulscher. Z. K.

Donderdag den 30 dito.

Walter Sauners. W. K.
Hendrik Heetpot. L. K. H.
Nicolas Claude Vaude. N. K. H.
Maria Elisabeth Schutselaar Laatst Weduwe van Roelof Longman *in 't Leprozen Huys.* L. O. K.
Maria van der Keere, Weduwe Dirk Mulder. Z. K.
't *Kind* van Jan Dykhoff. L. N. K.
't *Kind* van Cornelis van den Broek Cornelisz. *Makelaar.* W. K.
't *Kind* van Hendrik Masyn. Z. K.

Vrydag den 31 dito.

Petrus Thiereus, *Inspecteur Collegii Medici.* W. K.
Jan Bouman. N. O. K.
Johan Jacob Talk. A. K H.
't *Kind* van Jan Wynbergh. O. O. K.

Saturdag den 1 September.

Willem Weyer Broeck. O. K.
Jan Barend Grimmelius, *Makelaar.* N. K.
Marritje Hendrikse Bol, Weduwe van Agge Hemmes. O. Z. K.
't *Kind* van Johannes Lodewyk Strantwyk, N. Z. K.

Sondag den 2 dito.

Jacob Lup. W. K. H.

Maandag den 3 dito.

Hendrik Meeling. L. O. K.
Jurriaan Hendrik Severin. L. O. K.
Hendrik Plankman, *Broodbakker.* N. K.

Christiaan

Christiaan Lankhorst. W. K. H.
Elisabeth Tielen, Weduwe van Oswaldus de Pestere. E. N. K.
Johanna de Bruyn, Huisvrouw van Harmanus van Wessel. N. K.
Dingsdag den 4 dito.
Geertruy Keuneman Jongste dogter van wylen Fredrik Keuneman. A. K. H.
Anna Soorbeek, Weduwe van Jurriaan Westerman. N. K.
Maria Elisabeth Wellerman Laast Weduwe van Vincent Tækend. O. K.
Woensdag den 5 dito.
Tieleman Vink, *Mr. Smit.* N. O. K.
Adrianus van Veenhuysen, *Jongman* A. K. H.
Catharina Sas, Weduwe van Dominicus Wormhoudt. Z. K.
Geertruyd van Britten, Weduwe Jacob Cloeck. N. Z. K.
Catharina Bosmans, Weduwe Lodewyk Bakker. L. K. H.
Elsie Kocks. W. K.
't *Kind* van Cornelis Dwars. N. Z. K.
Donderdag den 6 dito.
Jan Damman. L. O. K.
Johannes Diedrich. W. K.
Hendrik Tadde. A. K. H.
Catharina Saris, Weduwe van Andries Franken. N. O. K.
Anna Volhardt, Weduwe van Joannes Rampers. W. K.
Susanna Wessels, Huisvrouw van Isaak van Laan. O. K.
Barbara Termytelen, Huisvrouw van Jacobus Eweg. E. Y. K.
Josina Ernst Gerretse. Weduwe Jan Isaak Roos. L. K. H.
't *Kind* van Barend Mensing. N. K.
Vrydag den 7 dito.
Dirk van Campen. N. K.
Joachim Otto Ludeman. L. O. K.
Helena Nack, Huisvrouw van Fredrik van der Linden. Z. K.
Saturdag den 8 dito.
Jan Luyken. Z. K.
Cunera van Juchem, *bejaarde Dogter.* N. Z. K.
't *Kind* van Johan Diderik Thöne. L. O. K.
Sondag den 9 dito.
Willem Braamberg. L. K. H.
Margaretha Wiggers, Weduwe Dirk Nepkens. A. K. H.
Maandag den 10 dito.
Egbert Broyel. N. K.
Margretha Elisabeth Elbers, Huisvrouw van Harmanus Ficken. L. O. K.
't *Kind* van Gysbert van Solingen. O. O. K.
Dingsdag den 11 dito.
Fredrick Meurer. Z. K.
Elias Royere, Junior. N. K.
Jan Albert Molman. A. K. H.
Maria Bruygeman, Huisvrouw van Jan Maalman. N. K.
't *Kind* van Roelof Wouters. O. K.
't *Kind* van Martinus Nieuwland. O. K.
't *Kind* van Willem Pothoven. E. Y. K.
't *Kind* van Cornelis Agterman. N. K.
Woensdag den 12 dito.
Pieter Prent. O. K.
Gerrit Lentinck, *Gerbikeur in dienst van de Ed. O. I. Compagnie.* O. Z. K.
Tekke Harmens, *beurt Schipper van Amsterdam op de Lemmer.* N. K.
Willem Janssen. Z. K.
Jannetje te Middelhuys, Huisvrouw van Pieter Cossu. Z. K.
Jannetje Dyk. W. K.
Donderdag den 13 dito.
Pieter Soer, *Wynkooper.* N. O. K.
Hendrik Kraayenbeldt. L. K. H.
Joannes Zoedt, *Bejaard Jongman.* A. K. H.
Catharina Westereen laast Weduwe van Jacob Hobbesak. L. K. H.
Margaretha Springer, Weduwe Hendrik Zeeman. N. O. K.
Catharina ter Poorten, *bejaarde Dogter.* W. K.
't *Kind* van Arnoldus van Brienen. O. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 10 *September* 1764. geveyld.

Angeliersgragt (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, op de) Zuidy, bewesten de Kromme Tuinstraat *f* 2200, verkogt.

An-

Angeliersgragt (*J. Hekbuyzen*, *J. Huygen* en *Daniël Gerard Römer*, Een Huis Agterhuis en Erve, op de) Zuidzy, in de Gierstbaals Gang. *f* 725, in slag *f* 35, verkogt.

Blomstraat (*A. Rutgers*, en *P. Wenkink de Jonge*, De Helft in een Huis en Erve, in de) in de Wittebooms Gang. *f* 225, in slag *f* 30, verkogt.

Blomstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) in de derde Gang van de Baangraft *f* 650, in slag *f* 70, verkogt.

Boomstraat (*P. de Hoen*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 1675, in slag *f* 20, opgehouden.

Elandsstraat. (*J. Hekbuizen*, *J. Huygen* en *D. G. Römer*, Een Huis, en Erve, in de). *f* 1075. in slag *f* 85, verkogt.

Muiderplyn (*D. Azevedo*, *A. Semach A. Isaacks.*, *J. Recamora*, *A. Cardozo Junior*, en *Eliazar de Meza*, Een Huis en Erve. op het) Zuidzy, over de Zwaanenburgerstraat. *f* 4900, in slag *f* 200, verkogt.

Nieuwezyds Agterburgwal (*J. van der Hart Hendriksz.*, *C. van Ophoven* en *P. van der Biet*, Een Huis en Erve, op de) benoorden de Jan Roodenpoorts Toorensteeg. *f* 10000, in slag *f* 600, verkogt.

Ouderkerk (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, zynde drie Wooningen onder een Dak, met deszelfs Thuin daar agter, aan de Amsteldyk over) naast de Oude Prins, onder Nieuwer Amstel. *f* 1350, in slag *f* 3, opgehouden.

Oudezyds Armsteeg (*P. Poursoy de Jonge* en *M. van der Linden*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) op de hoek van de Betlehems Gang. *f* 3850, in slag *f* 100, opgehouden.

Passeerder Dwarstraat (*G. Homburg*, Een Huis, en Twee Agterhuisen en Erve, in een koop in de) Zuidzy. *f* 1525, in slag *f* 100, verkogt.

Plantagie (*J. van Wattens*, *M. Popel*, P. *de Hoen* en *H. H. Hageman*, Een Thuin, genaamt Leer Lust, op Stads Grond, in de) op de hoek van de Middelweg en Kerklaan. *f* 4000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Prinsengragt (*J. van Wattens*, *R. P. Schoonegevel* en *J. Sluyman*, Een Huis, Pakhuis en Erve, op de) tusschen de Leidse Kruisstraat en dito Straat. *f* 9200, in slag *f* 900, opgehouden.

Roosestraat (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, in de Smids Gang. *f* 325, in slag *f* 60, verkogt.

Staalstraat (*C. Twisk* en *B. Twisk*, Een Hnis en Erve, in de) Zuidzy, *f* 6000, in slag *f* 150, verkogt.

Tuindwarstraat (*J. Hekbuizen*, *J. Huygen* en *D. Gerard Römer*, Een Huis en Erve, in de eerste) tusschen dito straat en Egelantierstraat Westzy. *f* 3850, in slag *f* 30, verkogt.

Tuindwarstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de eerste) bewoond by een Mr. Schoenmaker. *f* 3000, in slag *f* 250, verkogt.

Tuinstraat (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een koop, in de) by de eeerste Dwarstraat. *f* 1900. in slag *f* 40, verkogt.

Tuindwarstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de eerste). *f* 1900, in slag *f* 20, verkogt.

Zwaan (*J. Sluyman*, Een Moolen, genaamd de klyne) met zyn Huizinge, Lootsjes en Tuin, op eige Grond, buiten de Utrechtsche Poort, aan 't einde van 't groote Verwerspad. *f* 1609, in slag *f* 400, opgehouden.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER EERSTE STUK 1764.

vervolg der MEMORIE

van den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Tegen den Kapitein

JAN HOEUFFT.

Ergo: Krygt hy *in 't geheel gene* permissie om zyne Actie te institueeren voor de Admiraliteit,
dewyl hem die permissie by de voorsz. Resolutie van 25 November 1761 niet is gegeven, *uti supra probavi:*
en krygt dus wezenlyk *nihil* op zyn verzoek.
Ja al was hem by 't gem. Appt. die permissie gegeven,
zou de Admirål (met eerbied gezegt) aan dat Appt. niet behoeven te defereren,
dewyl de Admiraliteit gene bevoegdheid heeft, om over *Ordinaire Civile* questien, gelyk is ene *Actie van Injurie* te cognosceren:
Extra territorium enim Jus dicenti impune non paretur.

2 *Urgeo:* De Raad ter Admiraliteit ordonneerd ook by zyn laatst appt. in dato 22 *December* 1762, op de Requeste van Capitein Hœufft, waar by hy zyne pretense Injurie tragt te institueeren geenzins, dat de Admirål voor dien Raad in cas van Injurie *moet* te regt staan;
want dan zou de Raad by dat appt. de Requeste in handen van den Admirål gesteld hebben, omme NB. DAAR OP TE ANTWOORDEN BINNEN ZEKEREN BEPAALDEN TYD.
Maar geenzins, *om den Raad te dienen van zyn belang*, zo als het zelve luid:
Dat is: de Raad laat aan den Admirål vry, om voor den Raad te regt te staan, *zo hy 't goed vind*,
en zo neen, de redenen van zyn belang te allegeren.
Dan welke redenen van zyn belang *ten opzigten van zig op de pretense Injurie voor de Admiraliteit niet in te laten*, de Admirål (met alle eerbied gezegd) ongehouden is voor dat Collegie te allegeren

uti infra probabo:
en daarom ook aldaar niet zal allegeren;
maar wel de redenen die dienen, om de zake van Capitein Hœufft:
wegens het verzeilen en verlaten van zyn Schip voor den Raad,
te doen examineren,
en hem naar bevindinge van zaken te doen corrigeren, zodanig als in *goede Justitie* volgens *de Ordres en Placaten van den Lande* zal worden bevonden te behoren.
Als zynde ene zaak, welker cognitie speciaal aan de *Admiraliteit* is *gedemandeerd* by de *Instructie*.
Addo: zo men echter wil zeggen, dat de Admiraliteit uit de Resolutie van Hunne Hoog Mog. heeft begrepen, dat Capitein Hœufft evenwel ene Actie *moge* institueeren; en dat ze daarom by haar *Appt.* van 27 April 1762,
voorn. aan hem heeft vry gelaten zyne Actie *uit kragt van die Resolutie* te institueeren:
dan moet geëxamineerd worden *welke* Actie *kan* geinstitueerd worden.
Nu autem is bewezen, ja betoogd, dat die Actie GENE Actie van Injurie kan wezen.
Maar *quæso*, is er wel ene andere Actie uit te denken?
Ja zekerlyk; ene Actie zelf, die uit den aart en nature der zake profluëerd,
en die eigenlyk ter Cognitie van de Admiraliteit staat:
Naamlyk de *Actio ex Lege diffamari in cas van Purge*.
Want Capitein Hœufft geeft voor, dat de Admiraal hem diffameerd, als of hy *zyn Schip had verzeild en verlaten*.
Dit is een *puur militair delict binnen boord van het Schip* geperpetreerd;
't gunt volgens het voorschreve 3 *Art.* van de Instructie ter Cognitie aan de Admiraliteit speciaal gedemandeerd is.
Die Actie word hem dan vry gelaten,
en die Actie kan en MOET hy voor de Admiraliteit institueeren,
zo hy zyne ere en reputatie wil staande houden.
Daar toe moet hy aan den Raad Mandement van Purge verzoeken tegen den Fiscaal van de Admiraliteit,
en (des goed vindende) tegen allen anderen;
en als hy dan by Sententie puur, zuyver en innocent van de hem te laste gelegde wandevoiren word verklaard,
dan zullen er eerst *termini habiles* zyn om den Admiraal in cas van Injurie te roepen voor zyn *ordinaris dagelykschen* en *competenten* Regter.
Een voorbeeld daar van zy het geval van den Gouverneur Generaal Mauricius,
die in een Requeſt aan Hunne Hoog Mog. by velen, en onder anderen by Jan Visser en Zoon, Kooplieden te Amsteldam, zynde geinjurieerd,
wyslyk gerade vond met het institueeren zyner Actie van Injurie
te

te superſederen, tot dat hy onſchuldig verklaard was aan de delicten, by gemelde Requeſte hem ten laſte gelegd.

Daar na *termini habiles* voor handen zynde tot het inſtitueeren van gem. Actie, heeft hy dezelve geinſtitueerd, maar waar?

niet voor Hunne Hoog Mog. of ſchoon de Injurie *voor* dezelven was begaan;

dewyl die *gene* Competente Regters waren over een Amſteldammer in cas van Injurie;

maar te Amſteldam, voor den *Ordinaris Dagelykſchen Competenten* Regter van Jan Viſſer en Zoon.

Nu autem, is dit de ordinaire en wettige manier van procederen, en die moet Capitein Hœufft volgen.

Obj. De Injurie is begaan in de differenten tuſſchen Parthyen voor Hunne Hoog Mog. hangende, zy kan mitsdien van die differenten niet geſepareert worden, en moet *ex connexitate cauſæ* geëxamineerd en gedecideerd worden door *een en denzelven* Regter.

Sol. 1. Captieuſe allegatie!

Een *connexitas cauſæ* fundeerd jurisdictie, maar in wat geval?

Alleen in zodanig geval, wanneer 'er,

I. reets een daadlyk Proces is geëntameerd, en wel,

II. voor een *wezenlyk* Collegie van Juſtitie,

dat ene *algemene ordinaris* Jurisdictie in name van den Souverain exerceerd over de Ingezetenen van dien Souverain; gelyk als de reſpective Gerechten en Hoven van Juſtitie exerceren over Hollanders.

De rede is: om dat die ene *omnimoda jurisdictio* hebben over *alle* Ingezetenen reſpectivelyk in *omnibus cauſis civilibus*: gedeeltlyk in de eerſte, en geheel in de twede en verdere Inſtantien.

Nu autem ſupra bewezen zynde, dat de Admiraliteit *geen* ordinaris Collegie van Juſtitie zy,

en gene Regterlyke Cognitie moge nemen dan *alleen* over *zodanige* zaken, die volgens de aangehaalde Articulen, *ſpeciaal aan haar gedemandeerd zyn*;

en wyders bewezen zynde, dat het *cognoſceeren over injurie nooit* aan haar gedemandeerd zy:

mitsgaders dat zy gene *omnimoda jurisdictio* heeft,

volgt van zelve dat de cognitie over Injurien abſolut aan haar niet competeerd,

en mitsdien gene *connexitas cauſæ* hier te paſſe koomt.

Sol. 2. Al koſt er in het een of ander geval enige *connexitas cauſæ* Plaatze hebben, (dog neen) dan zou 't doch in cas ſubject niet wezen;

want daar is tot noch toe *geen* proces *voor Hunne Hoog Mog.* noch voor de *Admiraliteit* geëntameerd,

veel min litispendent.

Ergo zyn 'er gene *termini habiles* voor ene *connexitas cauſæ*.

De differenten tuſſchen den Admiraal en Capitein Hœufft beſtaan

ſtaan alleen in hunne verſchillende begrippen nopens de nodige middelen, om het Gom mis te zeilen,

by welke occaſie de Admiràl heeft gezegd, dat Capitein Hœufft *zyn Schip Hilversbeek* HEEFT VERZEILD EN VERLATEN.

Sed quæso: heeft de Fiscaal van de Admiraliteit, of de Admiràl, of Capitein Hœufft, wegens dat gezegde ooit enig proces geëntameerd?

Neen *Ergo* is 'er tot *noch toe gene* CAUSA, en mitsdien *gene* CONNEXITAS CAUSÆ.

Waar uit notoirlyk proflueerd, en ontegenzeglyk is, dat Capitein Hœufft een blote Rau Actie tegen den Admiràl voor de Admiraliteit tragt te inſtitueeren,

en den zelven raulyk voor een *notoir* Incompetent Collegie te convenieeren.

Sol. 3. Dit begrypt Capitein Hœufft ook zelf zo;

Want hy allegeerd by zyne Requeſte niet alleen *gene* connexitas cauſæ;

maar is in tegendeel zodanig overtuigd, dat hy *geen recht* heeft om den Admiràl *voor de Admiraliteit in cas van Injurie te convenieeren*,

dat hy by gemelde Requeſte NB PERMISSIE verzoekt, om den Admiràl aldaar te MOGEN convenieeren;

dan welke *permiſſie* aan hem *niet* verleent is,

uti ſupra probavi.

Sol. 4. De Incompetentie van de Admiraliteit is zo doorſtekende, en dè *connexitas cauſæ* zo ongerymd;

dat ingevalle Capitein Hœufft, een mandement van Purge met de clauſule van *tegen alle anderen* van de Admiraliteit verzogt, (welke Actie de enige is, die hy voor de Admiraliteit kan inſtitueeren, *uti probavi*)

en de Admiràl kwam, uit kragte van gemelde clauſule aldaar tegen hem op,

Capitein Hœufft als dan noch gene bevoegdheid zoude hebben, om den Admiràl by Reconventie in cas van Injurie te convenieeren:

om voorſchreven rede, dat de Admiraliteit een *gedelegeerd* Collegie is, waar aan de cognitie over Injurie nooit is gedemandeerd, (gelyk aan *ordinaire Regters*)

en aan welker judicature de Admiràl zig over die zake nooit heeft onderworpen.

Obj. Pendàl koomt als een *extraordinair* middel zynde, niet te pas;
de Admiràl moeit *exceptie* van Incompetentie voor de Admiraliteit geproponeerd hebben.

Sol. Dit argument ſteund op een' valſche *hypotheſis*;

naamlyk dat de Raad ter Admiraliteit een *ordinaris Collegie van Juſtitie* zy.

Quod falſum, uti probavi.

In 't generàl is 't waar, dat een' *Declinatoire* Exceptie voor een ordi-

ordinaris Regter word geproponeerd,
maar echter *niet altoos*, naamlyk als deszelfs incompetentie *notoir* is
By voorbeeld de Suppoosten van het Hof zyn in Holland, zelf door middel van Arrest *nergens* convenibel, dan *voor het Hof*.
Zie Bynk. *quæst. jur. priv. Lib.* 1. *Cap.* 7.
En dit is zo notoir, dat wanneer ze *ergens anders* dan voor 't Hof geconvenieerd worden, zy *gene* Exceptie van Incompetentie behoeven te proponeren,
maar tegen het Arrest en Dagvaardinge, by *Autborisatie de facto* en *Pændl* zyn gewoon te voorzien:
uti notissimi Juris est.

Urgeo: Hoe veel te minder is de Admiràl dan verpligt te excipieeren voor een Collegie dat GEEN *ordinaris jurisdictie* heeft, en *notoir* Incompetent is?
zodanig Incompetent Collegie mag over zyne Competentie niet oordelen, gelyk een *ordinaris* Regter.
Vid. Bynk *d. Lib.* 1. *Cap.* 12. *prope finem* & *Cap.* 13. in *princip.*
't Zou ook een irreparabel grief voor den Exipient zyn,
want door te *excipieeren* zou hy *tacite* moeten erkennen:
I. dat zodanige Collegie *ordinaris* jurisdictie had;
II. dat het recht had, om den Exipient te *dwingen* voor 't zelve te regt te staan,
III. en wel by *Arrest*; dewyl 'er van het gewysde geen Appel zou kunnen vallen:
en mitsdien zou de Excipient verstoken worden van zyn voorregt van te kunnen appeleren,
't gunt aan alle Hollanders als een *Voorregt* gegeven is.
en 't welk aan hen te *benemen*, zo veel is als hen te *weigeren de administratie van Recht en Justitie*;
volgens het *Proëmium der Instr. van den Hogen Rade*.

Ergo. blykt hier uit den aart en nature der zake, dat het middel van *Pændl* kan en mag geëmploijeerd worden.
Dit is ook *stili* voor het Hof, zie *Papeg. II. Deel Cap. van Pændl*, *1st Request*,
alwaar Burgemeesteren van Leiden *Pændl* gevraagd hebben tegen *procedures voor de Admiraliteit*.
zie Bynk. *d. L.* 1. *Cap.* 13. *in medio*, nopens 't geval in de Niervaart, anders de Klundert genaamd.
Ook voor den Hogen Rade;
Zie Bynk. *quæst. jur. priv. Lib.* 1. *Cap.* 12.
alwaar de Ontfanger Generaal van de Unie *Pændl* heeft gevraagd tegen den *Rade van Staten*.
vid. eund. *d. Lib.* 1. *Cap.* 8. *prope finem*,

EUROPA. TURKYEN. Konstantinopolen. 's Nachts tusschen den 18 en 19 Augustus ontstond alhier brand in het Kwartier van *Galata*, waar door verscheide Huizen in de assche gelegd zyn.

Den 20 der voornoemde Maand overleed aan een beroerte *Reis-Effendi*, of Opper-Ryks-Cancelier, tot wiens opvolger de Sultan terstond benoemde *Hadgy-Mehemet*; en *Achmet Effendi* die als Minister by den Koning van Pruissen heeft geresideerd, in de plaats van de laatstgemelden tot *Mectouphi Effendi*, als mede den 22 *Awny Effendi* in de plaats van *Emin Mehemet Effendi* tot *Tester-dar*, of Groot-Schatmeester en de laatstgenoemden tot *Tester-Emini* of onder-Schatmeester; *Damad Hamzey*, Pacha van drie Paarde-Staarten, heeft het Gouvernement van *Choczim* verkregen; dat van *Widdin* 't geen hy nederlegt, is aan *Hussein Pacha*, opgedragen, en de laatste te Lepanto opgevolgd door *Mehemet*, Pacha van twee Paarde-Staarten, die Gouverneur van *Choczim* was.

Dit Hof is zeer oplettende op alles 't geen in *Polen* voorvald, maar zal zich met de onlusten, welke in dat Ryk mogten ontstaan even zo min als met de verkiezing van den nieuwen Koning, bemoeyen, ten waare de Grenssen van dit Ryk door de eene of andere Party aangerand wierden: zelfs weet men dat de Sultan noch onlangs aan den *Chan der Tartaren*, (dewelke voor de Kroons-Groot-Generaal van Polen, Graaf *Branicki*, zeer genegen schynd te weezen, om dat hy by ons Ministerie meer dan een aanzoek heeft gedaan, dat zich het zelve voor dien Graaf verklaren en hem nevens zynen Aanhang ondersteunen wilde) heeft doen antwoorden: Dat de Sultan by zyn besluit volhard om ten opzichte van de zaken en verschillen van Polen de naauwkeurigste onzydigheid te houden en dat zyne Hoogheid teffens begeerd, dat de *Chan* zich na dit besluit zal schikken en hem derhalven op straffe van zyne verontwaardiging beveeld, om zich gerust te houden en niet toe te laten dat door zyn Volk eenige de minste buitenspoorigheid tegen Polen gepleegd werde. *Men vergelyke dit met het geene wy in ons voorgaande Stuk bladz 97 op dit onderwerp gezegd hebben.*

INGERMERLAND. Petersburg. Men ziet thans alhier, wegens het voorgevallene in de Vesting *Schlusselburg*, den 16 July (1764) en (*waarvan wy gesprooken hebben in Augustus II Stuk bladz* 74 het volgende

MA-

MANIFEST.

Wy CATHARINA *de II. door Gods Genade Keizerin en Zelfsbeerscheres aller Russen, &c &c. &c. doen te weten:*

Toen wy naar Gods wil en 't verlangen der eenparige wenschen van alle onze getrouwe Onderdanen den Russischen Troon beklommen, was ons niet onbekend, dat de Prins *Ivan*, geboren uit het Huwelyk van den Prins *Anthon van Brunswyk-Wolffenbuttel* met de Prinses *Anna van Meklenburg*, nog leefde. Die Prins had, gelyk de gantsche Wereld weet, naauwlyks het licht aanschouwt, of wierd onwettig geschikt om de Keizerlyke Kroon te dragen, doch kort daarna volgens de raadsbesluiten der Voorzienigheid daarvan voor altoos uitgesloten; de Scepter kwam in handen der wettige Erfgename, Dochter van *Peter den Groten*, onze zeer geliefde Tante, de Keizerin *Elizabeth*, roemruchter Gedachtenis.

By onze komst tot den Troon was, na behoorlyke dankzegging aan den Hemel, onze eerste zorge, om volgens de menschlievenheid, die ons eige is, het lot van dien naa, Gods wil gedetroneerden en van kinsbeen af ongelukkigen Prins zo veel mooglyk te verzachten. Wy resolveerden terstond, zelve in persoon hem te zien, ten einde van zyne begaafdheden te konnen oordeelen, en hem een gemaklyk en stil leven overeenkomstig zyn Caracter en de Opvoeding, welke hy tot hier toe genoten had, te verschaffen. Doch hoe groot was onze verwondering, te bevinden, dat hy behalven een stamelende uitspraak, moeyelyk voor hem zelven en onverstanbaar voor anderen, van alle verstand en reden volstrekt ontbloot was. Alle, die toen by ons waren, bespeurden, hoe zeer ons hart was aangedaan over 't gezicht van een vooorwerp, zo bekwaam om ons mededogen op te wekken, en wierden teffens overtuigt, dat ons gene andere aan dien zo ongelukkigen Prins te geven hulpe overbleef, dat hem te laten daar hy was en zo veel gemak te bezorgen, als met zyne gesteltenis over een kwam. Daar toe gaven wy onze beveelen, offschoon zyn toestand hem niet permitteerde, daarvan eenig het minste besef te hebben, want hy kende geen menschen, wist kwaad niet uit goed te onderscheiden, kon niet lezen tot tydverdryf, maar stelde daar tegen zyn genoegen in zaken, die de verwardheid zyne denkbeelden te kennen gaven.

Ten einde derhalven te verhoeden, dat eenig kwaad geïntentioneerde uit particuliere inzichten trachten mögt hem op enigerhande wyze te ontrusten of zich van zyn persoon te bedienen om de publieke rust te storen, ordonneerden wy, dat hem een sterke Wacht gegeven wierd, en deden twee wakkere Officieren van 't Garnisoen by hem stellen. Dezen waren de Capitein *Wlassief* en de Luitenant *Tschekin*, die zich door hunne lange geduurt hebbenden Krygsdienst, waarby hunne gezondheid veel geleden had, een beloning en gerust

Employ

Employ voor 't overige hunner dagen hadden waardig gemaakt. Dien beiden Officieren was aanbevolen, alle mooglyke zorge voor zyn persoon te dragen.

In weerwil van alle deze precautien heeft men niet konnen verhoeden, dat door een Booswigt uit een alleronnatuurlykste snoodheid en zelfs in minachting van zyn eige leven, te Schlusselburg een aanslag ondernomen is, wiens aandenking doed sidderen. Een Sous-Luitenant van 't Regiment Infantery van Smolensko, een Ucrainer van geboorte, *Basile Mirowitz* geheten, Kleinzoon van den eersten Rebel *Mazeppa* en in wien de meinedigheid door het bloed was overgeslagen (als blykt uit zyn levenswyze, aan debauches, verkwisting en ongeregeldheden verslaafd, waardoor hy zich zelven ontzet heeft van de geoorloofde middelen, om ten enigen tyde zyn fortuin te maken) eindelyk uit het oog hebbende verloren, 't gunt hy Gode en den Eed van trouwe, aan ons gedaan, verschuldigd was, smeedde een aanslag om door het verlossen van den Prins *Ivan*, dien hy niet dan by naam, veel min de hoedanigheden van zyn Lighaam en Geest kende, het koste wat het wilde en wat bloedstorting ook daaruit voor het publiek ontstaan mogt, een eclatant fortuin te maken.

Ter uitvoering van zyn ontwerp, zo verfoeilyk als voor 't Vaderland gevaarlyk en wanhopig voor hem zelven, verzocht hy ten tyde van onze reize naar Lyfland, dat men hem, offschoon het zyne tour niet was, de wacht deed houden, die daaglyks in de Vesting Schlusselburg afgelost word; en in den nacht tusschen den 4 en 5den (15 en 16den) der verledene Maand, omtrent ten 2 uren na middernacht, wekte hy onverhoeds zyne Wacht op, rangeerde dezelve in front en ordonneerde met scharp te laden. *Berednikof*, Commandant dier Fortres, gerucht hebbende gehoort, kwam uit zyn Quartier, en vroeg de reden daar van aan Mirowits zelven, welke Rebel, in plaats van te antwoorden, hem een slag met de kolf van zyn Snaphaan op het hoofd toebragt en hem vervolgens deed arresteeren. Hier op voerde hy, vol van woede, zyne Manschap aan, om de weinige Soldaten, die den Prins *Ivan* bewaarden, met Snaphanen te attaqueeren; doch deze door de beide gemelde Officieren gecommandeerd, ontfingen de aanvallers zo treflyk, dat zy moesten retireeren. Door een byzondere schikking der Voorzienigheid, die voor 't behoud van 's menschen leven waakt, miste het dien nacht zeer sterk, 't geen gevoegd by de inwendige situatie van 't Fort, te weeg bragt, dat niemand gekwetst wierd of om 't leven kwam.

De misslukking van deze eerste poging dien Vyand van de publieke rust van zyn ontwerp van Rebellie niet konnende doen afzien, instigeerde hem de wanhoop, een stuk Geschut van een der Bastions met de nodige Munitie te doen aanvoeren, 't geen terstond ter uitvoer

voer wierd gebragt. De Capitein *Wlassief* en de Luitenant *Tschekin* ziende een magt, tegens welke zy te zwak waren, en beseffende wat groot onheil onvermydbaar was, wanneer de persoon, die hunne bewaring was toevertrouwt, verlost wierd, en wat onnozel bloed zulks het Vaderland in diergelyke troebelen kosten zoude, kozen te zamen de enigste party, welken zy meenden hun overig te blyven, naamlyk om door het verkorten der dagen van den ongelukkigen Prins de publicke rust in zekerheid te stellen. Daerenboven pondereerende, dat, indien zy een Gevangen, welken men hun met zo veel geweld poogde te ontrukken, loslieten, zy gevaar liepen, naar de uiterste rigeur der Wetten gestraft te worden, benamen zy den Prins het leven, zonder zich te doen weerhouden door de vrees van zelven door handen van een wanhopigen Booswigt ter dood gebragt te worden. Doch dit ondier het Lyk van den Prins voor zich ziende, geraakte door hunne onverwachte daad zo verslagen, dat hy terstond zyne reukloosheid en euveldaad erkende en beleed, gelyk ook zyn berouw deswegens aan zyne manschap betuigde, die hy slechts een uur te voren misleid en handdadig aan een zo groot misdryf gemaakt had.

Toen was het, dat de Officieren, die de revolte in hare geboorte gestuit hadden, zich te zamen met den Commandant van den Rebel verzekerden, de Soldaten tot hunnen plicht bragten en aan onzen werklyken Geheimraad en Senateur *Panin*, onder wiens ordres zy stonden, rapport van 't voorgevallene zonden, 't geen, offchoon in zich zelven fataal, onder 's Hemels beschutting echter een veel groter onheil verhoed heeft. Deze Senateur deed terstond den Lt. Colonel *Caschkin* vertrekken, voorzien van behoorlyke Instructien, om in de Fortres goede ordre te stellen, en zond ons ten zelven tyde een Courier met bericht van die zaak; waarop wy onzen Lt. Generaal *Weymarn*, van de Petersburgse Divisie, ordonneerden, zich naar de gemelde Vesting te begeven en de nodige Informatien te nemen; 't geen volbragt zynde, heeft hy ons de Interrogatoria, Verklaringen der Getuigen, Bewyzen en eindelyk de eige Bekentenis van den Booswigt gezonden.

Derhalven de zwaarheid dezer misdaad gezien en beseft hebbende, hoe zeer de rust van 't gantsche Vaderland daar aan gelegen was, hebben wy die zaak in handen van onzen Senaat gesteld, en ordonneeren, wy denzelven met en beneven het Synode, de drie eerste Classen en de Presidenten van alle de Collegien te convoceeren, om uit monde van den Lt. Generaal *Weymarn*, die de informatien heeft opgenomen, het rapport te horen, vervolgens naar de Wetten van het Keizerryk Vonnis te vellen en 't zelve, na getekend te zyn, aan ons te leveren, op dat wy 't zelve bevestigen.

Het origeneel is door de Keizerin dus eigenhandig ondertekend.

Petersburg den 17 (28) Augusti 1764. CATHARINA.

POLEN. *Warschauw.* Vervolg der *Confederatien van ons voorgaande Stuk bladz.* 105.

In vervolg van tyd was'er ook de Sendomirsche Confederatie van de Stenden, dewelke echter met de eerstgemelde in soort onderscheiden was. Van een noch vry groteren omtrek nochtans was de Confederatie, dewelke na de verkiezing van den laatst overleedenen Koning Augustus III. tot stand kwam, en ten doelwit had het handhaven van den Godsdienst, 't bevestigen van den nieuw verkozen Koning, het voorstaan van de rechten en vryheden der Poolse Natie, en het teegengaan en dempen van de binnenlandsche onlusten in 't Koningryk.

VIII. *Particuliere* CONFEDERATIEN, *in 't Wetboek voortkomende;* Buiten en behalven die algemeene confederatien, dewelken ten tyde van een tusschen regeering gebruiklyk zyn, vind men in het wetboek, (*in Volumine Legum*) ook gewag gemaakt van eenige particuliere of afzonderlyke Confederatien. Aldus verbonden zich by voorbeeld na het overlyden van den Koning Sigismund-Augustus verscheide personen uit Klein-Polen, dewelken ten dien einde te Cracau byëen kwamen. Eeven 't zelve geschiedde ook van weegens die zelve Provintie na 't afsterven van den Koning Stephanus. Somtyds heeft een Confederatie plaats gehad tusschen enkele Waywoodschappen, gelyk die van Cracau en van Sendomir. Sommige van die particuliere Confederatien worden geformeert voor, en andere eerst na 't sluiten van de algemeene of generale Confederatie, en altoos geschied zulks met oogmerk, om daar door de algemeene rust en veiligheid te bevestigen. Diergelyke particuliere Confederatien van enkele Waywoodschappen en districten komen ten tyde van een tusschenregeering zeer dikwils voor, en doorgaans worden ze door de algemeene Ryks-confederatie bevestigt, byaldien derzelver oogmerken en bedoelingen niet stry dig zyn teegen de rechten van de Republiek. Van deeze soort van Confederatien zouden wy verscheidene konnen aanwyzen, doch wy zullen ons by dezelven niet ophouden.

IX. *Algemeene* CONFEDERATIE *geduurende 't leeven van den Koning.* Wy gaan tans over tot zoodanige Confederatien, dewelken geduurende 's Konings leeven 't zy door alle de Stenden te gelyk of slechts door eenige Stenden, of nu eens door enkele Waaywoodschappen of Provintien; en dan eens enkel en alleen door de Troepen gesloten worden. In de eerste Classis stellen we billyk de Korezynsche Confederatie aan 't hoofd, dewyl ten tyde van Wladislaus Jagellonides de Stenden in den jare 1438, zonder de Vorstlyke of Landsrechten te benadeelen, hunne krachten vereenigden en verbonden teegen de Ketters en verstoorders van de binnenlandsche rust en Vreede.

De

De plegtige verbindtenis zelve kan men naleezen in het wetboek van Lasco, *Stat.* 76; en by Prilusius vind men geboekt, dat die Confederatie den geenen, dewelken na het overlyden van Sigismund Augustus uit Klein-Polen te Cracau byeen gekomen waren, zoodanig behaagt heeft, dat zy dezelve by hunne toenmalige verbindtenis ten richtgesnoer genomen hebben. Eeven 't zelve is ook door de Geconfedereerden na 't afsterven van Stephanus geschied, uitgezondert alleenlyk, dat men toen 't artikel aangaande de ketters heeft uitgelaten, vermids op dien tyd reeds andere maatreegelen genomen waren tot het onderhouden van de Religie-Vreede met de Dissidenten, onder welke benaming de Protestanten, Grieken en Joden, enz. verstaan worden.

X. *Aangaande de Tyskiewiczische en Golembiewsche* CONFEDERATIEN; van een noch groter gewigt en aangeleegenheid echter was de Confederatie, dewelke in den jare 1655 te Tyskiewiez gesloten wierd, en ook by sommige de Tyssowsche genaamt word. De Republiek bevond zich ten dien tyde in de allerelendigste omstandigheeden, dewyl de Koning Johan Casimir uit het Ryk zoo goed als verdreeven was, en een buitenlandsche Vorst, te weeten Carel Gustaaf, Koning van Sweeden, de Republiek Polen onder een drukkend Juk gebragt had, en als overwinnaar alomme Wetten voorschreef. Dienvolgens bleef noch maar een eenig middel over tot weederbekoming van de verlorene oude vryheid, naamlyk dat men trachtede, zich dit vreemde juk, 't welk den Polen door veele vleijeryen en grote beloften op den nek geworpen was, door de kracht van wapenen weeder van den hals te schuiven. Ten dien einde wierd ter gem. plaatze een Confederatie tot bescherminge van den Godsdienst, tot verdeediging van den Koning, en tot handhaving van de rechten des Koningryks gesloten teegen eenen Vyand, die alle de zoo kerkelyke als burgelyke zaken in de uiterste verwerring gebragt had; en alle de geenen, die geneegen waren, 't Vaderland voor haren geheelen ondergang te bevryden, vereenigden zich met grote bereidwilligheid tot die Confederatie.

Hierop volgde de Golembiewsche Confederatie in den jare 1672, zynde ingericht teegen de zoodanige, dewelken verdacht gehouden wierden, dat zy voorneemens waren, den Koning van zyn aanzien en Majesteit te beroven, en het reeds genoeg benaauwde Vaderland in een noch groter ongeluk te storten. De Stenden verbonden zich toen onderling op een plegtige wyze, *dat zy hunne uiterste pogingen zouden aanwenden ter bescherminge van den Roomsch Cath. Godsdienst; tot het oeffenen van wrake weegens de ontheiligde Kerken en geschondene H. Sacramenten; tot het bevestigen van de Konings-verkiezing; tot herstelling der wetten en vryheeden, en tot dempinge van de binnen en buitenlandsche onlusten, alles met uitdruklyke goedkeuring des Konings.*

XI. *De Sendomirsche en Tarnogrodsche* CONFEDERATIEN; Nimmer is de Majesteit des Konings en beneevens dezelve ook te ge-

lyk de Poolsche vryheid met groter gevaar bedreigt geworden, dan geduurende 't leeven van den Koning Augustus II., roemr. ged.; want toen ging de wreevel van eenige kwalykgezinden zoo verre, dat zy met goedvinden van eenen openbaren vyand, te weeten Karel XII., Koning van Sweeden, hunnen eigenen Koning, hunne Republiek, hunne wetten, en 't geen zy daaraan schuldig waren, op de snoodste wyze mishandelden, den Koning van de Kroon beroofden, en een andere verkiezing begonnen.

Deeze verderflyke aanslagen geschiedden niet in 't geheim, maar in teegendeel was een gedeelte daarvan reeds werklyk ter uitvoering gebragt, toen de Stenden in den jare 1707 te Sendomit een Conferatie sloten, en alle hunne krachten inspanden, ten einde daar door een noch groter kwaad, het welk te duchten stond, noch in tyds voor te komen. De Stenden betoonden by die Confederatie eenen afschrik teegen alles, 't geen tegen 't aanzien en de waardigheid des Konings geschied was, en verbonden zich, dat zy den Godsdienst en de rechten des Ryks en des Konings volgens den pligt van getrouwe en rechtschapene meedeburgers en onderdanen met alle magt beschermen en verdeedigen zouden.

Ter zelver tyd protesteerden zy op de nadruklykste wyze teegen de toenmaals gedane verkiezing van den nieuwen Koning Stanislaus, en zy verklaarden denzelven opentlyk voor eenen Vyand des Vaderlands. in den jare 1715 ontstond de Tarnogrodsche Confederatie, dewelke wel aan de eene kant strekte ten welzyn van den Koning, de vryheid en de wetten, doch aan de andere kant ook in teegenkanting teegen de Saxische hulptroupen, die der Republiek tot eenen zwaren last waren, en die men meende, zeer wel te konnen ontbeeren. Tot dus verre van eenige der voornaamste Confederatien gewag gemaakt hebbende, zullen we in onze volgende ook spreeken van de nuttigheid, de oogmerken en andere omstandigheeden der Confederatien in Polen.

XII. *Nuttigheid van alle deeze* CONFEDERATIEN: De algemeene nuttigheid der Confederatien valt eenen iegelyken ten eersten in 't oog, wanneer men in aanmerking neemt het byzondere oogmerk, waartoe een ieder van dezelven is opgekomen, zoo als te voren reeds is aangetoont. Immers door dezelven worden ten tyde van een tusschen-regeering de eendragt der gemoederen bevordert; recht en gerechtigheid gehandhaaft, het gemeene welzyn bezorgt, en de geest van tweedragt beteugelt. Zonder dezelven zou by een vaderlozen staat des Ryks alles 't onderste boven gekeert, en de geheele constitutie der Republiek geheellyk vernietigt worden.

Men behoort niet hier teegen in te brengen, dat echter ten tyde van de Piasten en Jagellonen het Poolsche Ryk zonder diergelyke Confederatien in eenen bloeijenden staat gebleeven zy; want de toenmalige tyden waren grotelyks van de teegenwoordige verschil-

schillende. Toen behoefde men eenen nieuwen Koning nooit verre te zoeken, vermids 'er toen altoos een zoon, of een broeder, of een andere nabestaande van den overleedenen Koning als een Troons-opvolger by der hand was; en de Koning-verkiezingen, waarvan in de jaarboeken van dien tyd melding gemaakt word, zyn, wanneer men ze met de tegenwoordige vergelykt, slechts genoegzaam als een schaduwe daarvan aan te merken. De vryheid der Natie was daarbeneevens noch niet zoo ongebonden als jeegenswoordig, en 't is bekend, dat dezelve volgens de geschapenheid der menschlyke gemoederen tans zeer lichtlyk tot een losbandigheid verbastert; en eindlyk waren de partyschappen in dien ouden tyd niet zoo meenigvuldig en zoo geducht, dat men nodig achtede, zich door byzondere verbindtenissen daarteegen aan te kanten.

Van geen minder nuttigheid zyn ook de Confederatien geduurende 't leeven van eenen Koning. Dus wierd by voorbeeld door de *Tyskiewicsche* Confederatie de Koning Johan-Casimir terug gebragt in 't Ryk, het welk hy genoodzaakt geweest was te verlaten, en zyne onderdanen, dewelken reeds tot den Vyand overgegaan waren, wierden daardoor tot de vorige gehoorzaamheid gebragt, terwyl ook de Oorlog, dien de vyand in 't aangezigt der Polen aan alle kanten had uitgebreid, door de vereënigde krachten der Geconfedereerden een gewenscht einde kreeg. Door de *Golombiewsche* Confederatie wierd de Binnenlandsche scheuring van 't Ryk geheelt, en de Wapenen, die den ingezeetenen zelve reeds verschriklyk begonden te worden, wierden teegen den algemeenen Vyand van den Christlyken naam gewend.

Welke voordeelen men aan de *Sendomirsche* confederatie te danken hebbe, weeten de geenen, die een gegronde kennisse van den waaren welstand des Ryks bezitten. Door dezelve naamlyk wierden voor den Koning Augustus II. de Kroon en 't Ryk behouden, de vryheid der Natie bevestigt, de eendragt en Vreede herstelt, en de elende en rampen van een langduurigen en kostbaren Oorlog afgeweert. By de *Tarnogrodsche* wierd geresolveert, de Majesteit des Konings zonder vreemde hulptroupen door eigene krachten te beschermen, en het Vaderland van den last der Saxisce auxillairen te bevryden en te verlossen.

De voordeelen, dewelken uit die Confederatie zyn gesproten, zyn duidelyk te zien in de heilzame beschikkingen en resolutien van dezelve, dewelken met een gewenscht gevolg en uitslag zyn bekroont geworden, en wat aanbelangt de laatste Confederatie, die by den aanvang der Regeering van wylen den Koning Augustus III. plaats gevonden heeft, dezelve wierd gesloten met het heilzaam oogmerk, ten einde de van den rechtmatigen Koning afgetrokkene gemoederen weeder met denzelven verzoent, en de binnenlandsche verdeeldheeden in het Ryk, dewelken erger dan een openbaren

Oor-

Oorlog zyn, uit den weg geruimt wierden, het geen door een gelukkigen uitslag van de pogingen der Geconfedereerden dan ook volbragt geworden is.

XIII. *Verontschuldiging der wanorders, die somtyds by de Confederatien voorvallen*; Men kan wel niet ontkennen, dat ten tyde van een confederatie alles juist niet zoo gereegelt toegaat, dat in teegendeel niet somtyds zoodanige bedryven geschieden, dewelken met de reegelen der geregtigheid en billykheid onmogelyk over een komen konnen. Men hoort op zulk eenen tyd veeltyds de bitterste klagten over bedreevene moorden, plonderingen, wilkeurige brandschattingen en anderen gepleegde gewelddadigheeden; doch alle deeze ongereegeldheeden en euveldaden moeten niet zoo zeer aan de Confederatie in en voor zich zelven worden toegeschreeven, als wel aan eenige van de Geconfedereerden, geen waare lief hebbers hunnes Vaderlands zynde, dewelken onder den naam en schyn van 't algemeene welzyn slechts hun eigen voordeel behertigen, en gelyk 't spreekwoord zegt, als dan in troebel water trachten te visschen.

In zoo verre echter ook somtyds uit de Confederatie zelf een werkelyk kwaad ontstaan moge, moet men 't zelve altoos als een noodzaaklyk kwaad aanmerken, waar door een noch groter te vreezene onheil afgekeurt, en in vervolg van tyd een waarachtig goed ten weege gebragt word, byna op dezelve wyze gelyk by 't gebruik van geneesmiddelen, door dewelken den lyderen de verlorene gezondheid niet dan met smerten, kosten en tydverlies word herstelt.

XIV. *De Confederatien ontstaan of op de gewoonlyk Ryksdagen, of buiten dezelven*; Wy hebben hierboven gemeld, dat de Confederatien, dewelken ten tyde van een tusschenregeering of wel voor de verkiezing van eenen nieuwen koning gesloten worden, op den Ryksdag moeten worden bevestigt. Het teegendeel echter moet men verstaan ten opzigte van de zoodanige, die geduurende 's Konings leeven ontstaan, en dewelken zich doorgaans buiten den Ryksdag pleegen te houden. Op zoodanige wyze kwam by voorbeeld de Korczynsche Confederatie wel tot stand by een generale byeenkomst of *Parlement*, zoo als het woord eigentlyk voorkomt by den brief, denwelken Lasco hiervan meededeelt, *sect.* 76; doch de Tyskiewiczische nam in teegendeel eenen aanvang, toen de armee, eenige Senateurs, en een groot aantal van den Adel vrywillig te Tyskiewicz byeen kwamen, en zich aldaar onderling verbonden, welk voorbeeld vervolgens door de overige gevolgt wierd. De Golembiewsche ontstond by geleegenheid van een algemeen opontbod van den Adel, met denwelken de Magnaten en Troepen zich kort daaraan vereenigden. De Sendomirsche kreeg eenen oirsprong, wanneer de Stenden op een buitengewone wyze te Sendomir vergaderden, en 't Waywoodschap aldaar hen in deezen met haar voorbeeld voorging; en aangaande de Tarnogrodsche Confederatie is bekend, dat de-

zel-

zelve ook haar weezen niet aan den Ryksdag verschuldigt zy.

XV. *Op wat wyze de* CONFEDERATIEN *hun einde bereiken*; De Confederatien, dewelken na het overlyden des Konings gesloten worden, duuren zoo lang als de tusschenregeering, die met het kronen van eenen nieuwen Koning eindigt. De laatste Confederatie, aangegaan by de verkiezing van wylen den Koning Augustus III., roem. ged., moest ter oorzake van de toenmalige omstandigheeden in 't Ryk zelfs noch na de kroning van zyn Maj. verlengt en voortgezet worden, tot dat dezelve eindlyk op den Pacificatiens- of bevredigings-ryksdag in den jare 1736 scheidde.

De Confederatien, dewelken geduurende 's Konings leeven ontstaan, houden op, wanneer het door dezelven beoogde doelwit bereikt is, zoo als by de Tyskiewiczische Confederatie geschiedde. Dezelven konnen meede gelyk de Golembiewsche in ordentlyke Ryksdagen verandert en ook door dezelven opgeheeven worden. De Sendomirsche en Tarnogrodsche Confederatien zyn door de Pacificatie, dewelke in den jare 1716 daarop volgde, en die in de constitutien van den onmidlyk daarop aangevangenen Ryksdag ingelyfd wierd, geëindigt en dus alles in vorigen staat gestelt geworden.

(*Het Vervolg hier na*)

Wy hebben onzen Leezeren in verscheide voorgaande stukken medegedeeld, alles wat alhier op den Convocations-Ryksdag is voorgevallen; thans bedeelen wy hen 't geen 'er op den Verkiezings Ryksdag verhandeld en besllooten is, welkers slot is geweest de keuze van STANISLAUS AUGUSTUS, Grave *Poniatowsky* tot Koning, van welke Plechtigheid gehouden in 't open-veld omtrent deeze Stad, wy den Leezeren in onzen Mercuur October 1764 2de Stuk een fraaye Afbeelding in een kunstige plaat zullen mede deelen.

Maandag den 27 Augusti nam deze Verkiezing Ryksdag, wiens Handelingen in de Vaderlandse Historien even merkwaardig als die van den voorgegaanen Convocations Ryksdag zyn zullen, in die veiligheid en ongestoorde rust zynen aanvang.

Alle de Woiwoodschappen, Landschappen en Districten der beide Natien (Polen en Lithauwers) op 7 Woiwoodschappen na, door hunne Gedeputeerden in deze Stad op den gemelden dag, door de geconfedereerde Stenden bestemd, verschenen zynde, begaf zich zyne Doorl. de Prins Primaat des morgens ten 9 uren met de Heren Ryks Senatoren en Ministers. begeleid door vele geestlyke en wereldlyke Magnaten, naar de Collegiale Kerk van St. Jan Baptist, alwaar dezelve den Godsdienst bywoonde; wordende de grote Mis van den H. Geest door den Hr. Sierakowski, Aardsbisschop van Lemberg, gezongen, waarna de Hr. Wodzinski, Bisschop van Smolensko, predikte over de woorden: *Eligite ex vobis meliorem, qui vobis*

pla-

placuerit, *& ponite eum super Solium*: (Dat is: Kiest uit het midden van u den besten, die u behagen zal, en zet hem op den Troon) en bewees by de Uitlegging der twee deelen zyner Verkiezing, 1. *dat in eenen Koning vereischt word, beter dan andere menschen te zyn*; 2 *dat men derhalven ook zodanig een tot Koning behoort te verkiezen, die beter dan anderen is*. Die Predikatie, de bondigste en nerveusste in hare soort, maakte by de Toehoorderen een zo groten indruk, in aanmerking van 't gewigt des tyds en hare gepastheid, als zy den Bisschoplyken Leeraar eer en toejuiching aanbragt. Na het eindigen van dien plechtigen Godsdienst reed de Prins Primaat met de Senatoren, Ministers en Landboden direct naar het Verkiezings Veld, tusschen deze Stad en Wohla, alwaar zyne Doorl. de Senatoren en de Ministers afgestegen zynde zich onder de Loots begaven, doch de Senatoren tusschen de Loots en den 'er rondom gegraven wal staan bleven. Zodra de Hr. Groot Marschal van 't Groothertogdom Litthauwen een teken met de Staf gegeven en zich de Heren Senatoren en Ministers nedergezet hadden, kwam zyne Doorl. de Prins Czartoriski, Generaal van Podolien, verzeld door enige weinige Heren, van 't Verkiezings Veld in de Loots, om als gewezen Landboden Marschal van den laatsten Ryksdag, den Zegen van den Prins Primaat te ontfangen, welken deze ook over zyne Doorl. uitsprak, wenschende teffens een gelukkigen uitslag der aanstaande beraadslagingen; waarna hy naar het Verkiezings Veld keerde, aldaar ieder Woiwoodschap naar zynen rang hunne plaatsen op byzondere Banken aanwees, vervolgens by een gepaste Rede de sessie van den Ryksdag opende en het verkiezen van een nieuwen Marschal voorsloeg. By deze gelegenheid ontstond enig verschil tusschen de Woiwoodschappen van Cracau en Posen over den voorrang van voteeren, doch 't geen de gemelde Prins Czartoriski terstond wegnam door de bygevoegde Clausul, dat het Woiwoodschap Cracau in zyn recht, 't geen het thans met andere konde verwisselen, geenzins benadeelt zoude worden. Waarna zyne Doorl. het Woiwoodschap Posen het eerste afriep om te voteeren. Hier op proponeerde de Kamerheer Gurowski, Landbode van Posen, in naam van dat Woiwoodschap, dat alle de Heren, die op den tegenwoordigen Ryksdag verschenen waren, zo zy niet van het bewuste Manifest terug traden en de generale Confederatie ondertekenden, dit maal buiten Activiteit zouden blyven. 't Zelve Voorbeding geschiedde ook door meer Landboden van vele andere Woiwoodschappen, Landschappen en Districten. By de Marschals Verkiezing zelve wierden de stemmen van ieder Woiwoodschap, Landschap en District door een hunner Landboden op een briefje geschreven en overgelevert, en bevonden, voor den Hr. Sosnowski, Groot Notaris des Groothertogdoms Litthauwen, uitgevallen te zyn; weshalven zyne Doorl. de Prins Marschal (na een zo eenparige en gelukkige Verkiezing,

wel-

welke op enen enkelen dag en binnen slechts 3 uren tyds volbragt zynde, onder alle Poolse Verkiezingen haars gelyke niet heeft) den Hr. Groot Notaris van Litthauwen de Marschals Staf, onder het doen van vele gelukwenschingen, overhandigde. Deze den gewonen eed gepresteert en de Ridderschap voor hare toegenegenheid bedankt hebbende, benoemde twee Landboden uit iedere Provincie als Gedeputeerden, om den Senaat van deze Verkiezing plechtig kennisse te geven, en prorogeerde de sessie tot den volgenden dag.

Des anderdaags morgens, den 28sten, kwamen de Primaat, de Senaat en 't Ministery in de Loots en de Ridderschap op 't Verkiezings Veld te samen. De Hr. Sosnowski, Marschal van den Ryksdag, vattede de Marschals Staf op en voegde nog enige Landboden by de daags te voren benoemde, om den Senaat zyne Verkiezing tot Marschal te notificeeren; zulks hun getal tot 18 vermeerdert wierd, onder welke de Hr. Tiesenhausen, Landbode van Grodno, die zyne plaats naast den Groot Marschal van Litthauwen genomen had, in naam der Ridderschap een Harangue aan den Senaat deed, die door den Prins Primaat beantwoord wierd, waarna de Senaat den Woiwode van Mscislaw en de Castellans van Posen en Oswiecim benoemde, om des anderdaags 't gewoon compliment van dankzegging af te leggen en de Ridderschap te nodigen, zich met den Senaat te vereenen. Hier mede eindigde deze sessie.

Woensdag, den 29sten, feliciteerde de Senaat door de zo even gemelde Magnaten de Ridderschap met de Verkiezing van hun Marschal en nodigde dezelve tot een vereniging in de Loots, waarin de Ryksdag Marschal vervolgens aan 't hoofd der Landboden verscheen en den Marschals Zetel occupeerde, terwyl de Landboden zich op de Banken, achter de gestoeltens der Senatoren geplaatst, zetteden. Na dat de Groot Marschal van Litthauwen hierop den Ryksdag Marschal Stem gegeven had, deed deze, als naar gebruik een Haranue gaan den Senaat, welke de Prins Primaat beantwoordde, de Vergadering over hare vereniging geluk wenschte en haar verzocht, hare beraadslagingen te beginnen, welke dien dag enkel bestonden in het etablisseeren van een Captuur-Gericht tot maintien der Justitie, gedurende dezen Rykdag; wordende daar toe uit den Senaat de Woiwoden van Plock en Wytepsk, gelyk ook de Castellan van Braclauw gecommitteert. Hier mede eindigde de sessie van dien dag.

Donderdag den 30sten las men het Project, hoe den tegenwoordigen Ryksdag te houden en wat by de Konings Verkiezings in acht te nemen zy. Ook benoemde de Ridderschap hare Gecommitteerden tot het Captuur-Gericht, waar van de Ryks Marschals gemeenlyk de Hoofden zyn, doch thans de Litthauwse President is. Aan de zaak der Dissidenten wierd mede gedacht, doch geen nader besluit genomen, dan op den Convocations Ryksdag geschied is.

Vrydag den 31 Augusti wierd weder een Ontwerp tot maintien der goede orde en zekerheid by de Verkiezing gelezen en gearresteert, dat niemand op zware straffen zich zoude onderwinden, schietgeweer te lossen. Voorts las men de Recessen der zulken, die tegens den vorigen Ryksdag geprotesteert hebben, en men bevond dat van den Hr. Waiwode van Kiow niet voldoenend. Men opponeerde zich inzonderheid tegen den Prins Bisschop van Cracau en begeerde, dat zyn Manifest door den Instigator des Ryks gecasseert en zyn Bisschoplyke Goederen gesequestreerd zouden worden. Men bestemde de Audientien der vreemde Ministers onder de Loots, en bepaalde het Gehoor, den Pauslyken Nuncius te geven, op Maandag den 3 September, dat van den Rus Keizerl. Ambassadeur op den volgenden dag, dat van den Koningl. Pruissisen Ambassadeur op woensdag den 5den, en men resolveerde Donderdag den 6den den Gedelegueerden van den Hertog Johan Ernst van Courland, die zich alhier bevinden, acces te verlenen, om de belangen van het Hertogdom Courland voor te dragen, alwaar zelfs de zulken, welke dien Hertog erkennen, tegens de Constitutie van den Convocations Ryksdag geprotesteert hebben, en wel op stellingen, die met de Hooge Rechten van dat Hertogdom strydig zyn.

Zaturdag den eersten September presteerde de Prins Sagusko, Litthauwse Hof-Marschal, wiens Reces voor goed gekent was, den eed als Vice-Marschal van 't Generaal Captuur gericht, en men trad tot het lezen der *Pacta Conventa*, welke in 40 Artikelen bestaan en die tweemaal gelezen wierden, waar by men ten opzichte van enige Artikelen vele Aanmerkingen en Byvoegselen maakte en aantekende, zulks de sessie, niettegenstaande het dien dag zeer ligt weêr was, tot na zonnen ondergang duurde en einde nam met het instellen van een Commissie, bestaande uit enige Gedeputeerden uit iedere Provincie, om de *Pacta Conventa* nader te examineeren en vervolgens met hunne Approbatie over te leggen. Onder de gemelde Aanmerkingen en Byvoegselen was inzonderheid de begeerte, dat de nieuwe Koning Pools gewaad zoude dragen, waar van in de *Pacta-Conventa* niets gerept was en waar op men ten ernstigsten aandrong. Ook begeerde de Litthauwers, dat de Koning beurtelings zyne Residentie nu in Polen dan in Litthauwen zoude houden. Voorts weigerde men te approbeeren, dat 4 Regimenten Gardes en nog 1200 mannen onder den naam van Huistroupen by de *Pacta Conventa* aan de enige en particuliere ordres des Konings gestelt wierden &c.

In de sessie van den eersten September bragt de Marschal der Landboden in omvrage, *of men goed vond, dat het Formulier der Verkiezing ondertekent wierd?* En na dat hierin was bewilligt, geschiede de lezing der *Pacta Conventa*. Onder de Aanmérkingen en Byvoegselen wierd ook met opzicht der begeerte van de Lithauwers, dat de Koning gehouden zoude zyn, van tyd tot tyd in Lithauwen te resideeren,

ver-

vertoont de nootzaaklykheid om de Sloten te Wilna en Grodno te doen herstellen en melioreeren. Ook ordonneerde de Prins Primaat op instantie der Landboden, die illucidatie wegens enige Artikelen der bovengemelde *Pacta* begeerden, dat den volgenden dag 3 Provinciale sessien gehouden zouden worden, en dat in dezelve 2 Bisschoppen en een Minister presideeren zouden.

Maandag den 3den verleende men zyne Doorl. den Heer Visconti, Nuncius van den Paus, publieke Audientie op het Verkiezings Veld, niet verre van de Verkiezings Loots, op zodanige wyze, als in 't Ceremonieel van den Ryksdag bestemt was.

Zodra de Heer Nuncius het Verkiezings Veld genadert was, op het welk de Rykstenden in groten getale voor de Loots in reyen zaten, deputeerden de Prins Primaat enige Senatoren en de Ryksdags Marschal enige Landboden, die den Heer Nuncius by het treden uit zyne Koets recipieerden en naar het Verkiezings Veld leidden; aan welks ingang of Poort der Wal de Heer Groot Marschal en de Prins Hof Marschal, beide van Litthauwen, hem met hunne Staven in de hand afwachteden. Binnen dien ingang gekomen zynde wierd de Heer Nuncius door de 2 Marschals zyn Zetel geleid, terwyl de Prins Primaat hem enige schreden te gemoet kwam en alle de Senatoren en Landboden van hunne plaatsen oprezen. De gemelde Zetel was fraayer dan alle andere en stond tusschen die van den Primaat en van den Aartsbisschop van Lemberg. Gezeten zynde overhandigde de Nuncius twee Brevetten van den Paus, het een aan den Senaat, het ander aan de Ridderschap gericht, waarop het een door den Hr. Groot Secretaris der Kroon en het ander door den Hr. Secretaris van den Ryksdag gelezen wierd. De Heer Nuncius meende onmiddelyk hierop zyne Harangue uit te spreken: doch de Hr. Woiwode van Pommerellen verhinderde zulks door aan te merken, dat in die beide *Brevia* de der Republiek gewone Titel van *Doorluchtigste* niet geëxprimeert was; welke Objectie de Prins Primaat terstond rescontreerde en wegruimde met te concludeeren, dat dewyl in de Brevetten der Republiek onder dezen naam geen gewag gemaakt wierd, men niet kwalyk neemen moest, dat haar ook de Titel van *Doorluchtigste* niet gegeven was. Hierna deed de Heer Nuncius zyne Aanspraak in de Latynse Tale, betuigende daarin, dat het hem tot een ongemene vreugde strekken zoude en zyn vierige wensch was, dat de Stenden by de aanstaande Electie een Catholieken Koning verkoren, en wenschende hun ter vervulling van zyn en hun verlangen den Zegen des Allerhoogsten. De Prins Primaat beantwoorde hem in naam van den Senaat en de Ryksdags Marschal in naam der Ridderschap in de zelve Tale; waarmede de Audientie eindigde en de Nuncius naar zyne Koets keerde, wordende op gelyke wyze uitgeleid als hy gerecipieert was.

Zodra de Senatoren en Landboden weder hunne plaatsen in de

Loots genomen hadden, wierd geresolveert, den volgenden dag aan zyne Excell. den Heer Graaf van Keizerling, Extr. Ambassadeur en Plenip. van hare Keizerl. Majesteit aller Russen, Audientie te verlenen, indien de zwakke toestand zyner gezondheid hem permitteeren mogt tot dezelve op te komen. Ook arresteerde men, denzelven dag den Gedeputeerden der Kroons Armee insgelyks ten gehoor te admitteeren.

Dingsdag, den 4den, stond na 't openen der sessie den Rus Keizerl. Ambassadeur Graaf van Keizerling door de Stenden in naam der Republiek plechtig Audientie gegeven te worden; doch de Ryksdags Marschal maakte den Leden der Vergadering bekend, dat zyn Excell. door onpaslykheid niet in persoon konnende verschynen, hem door den Secretaris zyner Ambassade den Brief van zyne Souvereine en enige gedrukte Exemplaren gezonden had van de Aanspråk, welke die Gezant aan de Stenden in de Poolse Tale had gemeent te doen, welke Exemplaren de Marschal onder de Leden uitdeelde, waarop de Brief van hare Rus Keizerl. Majesteit door den Hr. Groot Secretaris der Kroon en de Aanspraak door den Ryksdags Secretaris geleezen wierden. De inhoud van beide behelsde in substantie, „ dat hare Rus Keizerl. Majesteit als een Nabure van Po„ len sedert den aanvang harer Regering steeds veel deel in 't geluk „ en de glorie van de Doorl. Republiek genomen had en aan dezel„ ve geen kenlyker blyk van haar verlangen, om de onderlinge vriend„ schap te cultiveeren, geven konde, dan door zyne Excell. den „ Heer Graaf Poniatowski, Groot Spysopdrager van Lithauwen te „ recommandeeren als een Kroon Candidaat, die alle vereischte ei„ genschappen bezat om 't geluk der Republiek te vermeerderen &c." Vervolgens verleende men gehoor aan de Gedeputeerden der Kroons Armee, wier Aanspraak door den Prins Primaat in naam van den Senaat en door den Ryksdags Marschal in naam der Ridderschap beantwoord wierd. Hierna trad men tot de deliberatien. Verscheide Landboden verklaarden, van hunne begeerte, dat de aanstaande Koning Pools Gewaad dragen zoude, af te zien, en anderen verlangden, dat men den dag tot het voteren en proclameeren van den Koning bepaalde; waarop de Prins Primaat en de Ryksdags Marschal Gedeputeerden benoemden, om 't examen der *Pacta Conventa* of Verkiezings Capitulatie te voltooyen; en geresolveert wierd, dat gemelde zyne Doorl. Donderdag den 6den de stemmen zoude opnemen en Vrydag den 7den den nieuwen Koning uitroepen.

(*Het vervolg hier naa*)

DUITSCHLAND. Weenen. Den 2 October (1764) zyn hunne Keizerl. Majesteiten van *Presburg* te *Schönbrun* te rug gekomen.

Leipzig. By Mandaat van den Vorst Administrateur, is geboden geene den Lande nuttige Ingezetenen te verleiden om naar

elders te emigreeren, op straffe voor eenige Jaren tot den Vestingbouw te zullen worden verweezen; gelyk mede het uitvoeren van witte aarde op levens straffe verboden is.

Munster. De Regeering der Stad *Zwolle*, in de Provintie Overyssel onlangs aan den Keurvorst onzen Souverein eenige Zwanen tot geschenk gezonden hebbende, zo heeft zyne Doorluchtigheid daar over een byzonder genoegen getoond en geordonneerd deeze Watervogels in de Grachten van het Slot te *Abuus* te zetten.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Hoe zeer ook de party van 't oude Ministerie op 't tegenwoordige gebeten is, en alle gelegenheden waarneemd, om de gemoederen der Ingezetenen op te rokkenen tegens het laatstgenoemde, zo is nochtans alle desselfs poogen vruchtloos; een tyding deezer dagen zo van 't Spaansche Hof, als van Terreneuf ontfangen, hebben de Administeriale Party eenigzints ontwapend, en zyn voor menschlievende Gemoederen onwaardeerbaar en verzeekerde panden, van de bevestiging en mogelyk duurzaamheid der algemeene rust: deeze tydingen bestaan in het geen op bevel van het Hof in dato den 29 September laatstleden is bekend gemaakt en aldus luid: Eergisteren avond kwam een Courier van Madrid met depeches van zyne Majesteits Ambassadeur aan dat Hof, alhier aan, behelzende een duplicaat der beveelen welke dat Hof aan Don *Philip Ramirez de Estenoz*, Gouverneur van *Jucatan*, op de gedaane Vertogen van zyne Excellentie onzen Ambassadeur te Madrid heeft afgevaardigd: waar in zyne Katholyke Majesteit de handelingen van gemelden Gouverneur omtrent de Engelsche Onderdanen in de Baay van *Honduras* geheel en al afkeurd, en de uiterste begeerte toond, om aan zyne Groot-Brittannische Majesteit, de overtuigenste en klaarste bewyzen van hoogstdesselfs Vriendschap te geven, en van het oprecht verlangen om de Vrede met de Engelschen Natie ongeschonden te behouden; gemelden Gouverneur teffens gelastende, de Engelsche Verfhout-Kappers aan de verscheide plaatzen van waar hy dezelve genoodzaakt heeft zich te retireeren, terstond te herstellen, en te laten weeten, hunne voor een tyd lang verlatene bezigheden, wederom te hervatten enz. Aan den anderen kant is door de Admiraliteit bekend gemaakt dat men met brieven van *St. John* in *Newfoundland* in dato den 1 Sept. tyding bekomen had, hoe de Commandeur *Palisser* onlangs eene sloep met ee-

eenen brief aan den Franschen Gouverneur te *St. Pierre* gezonden hebbende, om na de waarheid van het verspreide gerucht, dat de Franschen aldaar Vesting werken aangelegd en dezelve met Kanon beplant hadden, en voorneemen, van den zelven in antwoord de verzeekering ontfing, dat 'er slechts een 4 ponder op eene hoogte was geplaatst, om daar mede de Visschers in mistig weër, het antwoord-Signaal te geven; dat 'er geene Vestingwerken of andere zaken, strydig met de gesloten Traktaten, waren aangelegd, om dat de Wacht aldaar, in niet meer dan 47 man bestond enz.

Hier uit ziet men dat de Hoven van Madrid en Versailles genegen zyn de Vrede met de Engelsche Natie te onderhouden; terwyl echter aan de sterke Augmentatie onzer Zeemacht blykt, dat geene gevaarlyke zeekerheid in staat is ons Ministerie in slaap te wiegen, wordende dezelve in Europa en America, op eenen ontzaghelyker voet, dan ooit te vooren, gesteld.

VRANKRYK. Parys. Den 3 October is de Koning *Stanislaus*, Hertog van Lotharingen en Bar, welke den 21 der voorsz. Maand in het 89 Jaar zyn 's ouderdoms staat te treden van hier naar zyne Residentie Stad Luneville gekeerd.

De Jezuiten in dit Ryk onder anderen hun gezag verloren hebbende, staan eerlang door de Capucynen gevolgd te worden; deeze orde is, zederd derzelver laatste onderling krakeel veel minder in achting dan voorheen, en kon wel geheel vernietigd worden.

Deezer dagen is zeeker Heer Taafe, een Yrlander, die eenen geruimen tyd in de gevangenis van de Concherie om een schuld van 400000 Livres is geconfineerd, en verscheide malen getragt heeft te ontvluchten, eindelyk gelukkig voor hem ontsnapt: vermits hem geoorloofd was bezoek en gezelschappen van beide de kunnen te ontfangen, heeft hy zich in Vrouwen Kleederen gesalveerd.

Zeeker Deurwaarder van het Parlement, gelast om eenige inkomsten van het genoodschap, der voorheen genaamde Jezuiten, van hunne Schuldeisschers na de kant van Vlaanderen te ontdekken, heeft zich daarvan zo behendig gekweeten, dat hy, niet verre van vreemden bodem zynde, met ruim 60000 Livres van het ontdekte Geld verdweenen is: dit exploit is weinig na den

zin

zin der Crediteuren, die daar by echter niet veel anders zullen doen konnen als geduld te neemen.

NEDERLANDEN. Amsterdam. De Bewindhebberen van de Generale Nederlandse Geoctroyeerde Oost-Indise Compagnie ter Vergadering van Zeventienen, presenteeren in de Maanden November en December dezes Jaars 1764, in het openbaar te veilen de Goederen jongst uit Indiën aangebragt, en dat by Verdeelinge in de Kameren en ten dagen als volgt: In de Kamer Amsterdam, Maandag den 5 November; in de Kamer Zeeland op Maandag, den 19 dito; in de Kamer Delft, op Dingsdag den 27 dito; in de Kamer Rotterdam, op Donderdag, den 29 dito; in de Kamer Hoorn, op Dingsdag, den 4 December, en in de Kamer Enkhuyzen, op Donderdag, den 6 dito. Benevens eenige Goederen van Particulieren, en van voorige Jaren overgehouden; Welke Goederen zullen worden verkogt met een Stilstand tot den eersten September 1765, met uitzondering echter van de Goederen dewelke nog voor de geprefigeerde Verkoopdagen met de nog manqueerende Schepen van de tweede Bezending van Batavia zouden kunnen worden aangebragt, waaromtrent de Compagnie aan zig behoud de Faculteit ten opzigte van de Cattoene Lynwaaten, Neteldoeken en andere Stuk Goederen, om dezelve ten allen tyden te mogen opveilen en verkoopen wanneer zal komen goed te vinden; doch ten opzichte van de Pond-Goederen dat indien niet in tyds voor de expiratie van de voornoemde Verkoopdagen komen aan te landen als dan mede onder de voorschreeven Stilstand tot den eersten September 1765, zullen worden begreepen. Met de Aflevering van de Kruid Nagelen, zal by de respective Kameren worden gecontinueerd tot de Prys van 85 Stuyvers Bankgeld het Pond tot ultimo Augusti 1766.

De voornoemde Heeren Bewindhebberen ter Kamer deezer Stede hebben naricht bekomen: dat in 't midden van July laatstleeden te Cajenne is aangekomen het particuliere Schip *de VROUW ALETTA*, Schipper Bened. van Reys, 't welk door de O. I. Comp. bevragt was tot het overbrengen van eenige Manschap en Noodwendigheeden voor het Schip van die Compagnie, genaamd *NYENBURG*, 't welk toen ter tyd te Cajenne lag, maar vervolgens na Surinamen vertrokken is, na alvoorens de Muitelingen van dat Schip, voor zoo verre dezelve zig te Cajenne bevon-

vonden, aan Boord te hebben overgenoomen: Deze Muitelingen zullen te Surinamen voorn. worden te regt gesteld, en het Schip de Reys van daar na *Batavia* vervolgen &c.

Vervolg en Slot van den inhoud der Proceduuren betreffende eenige Manschap van het Schip *Gyenburg*, (ziet Augustus laatstleden 2de Stuk bladz. 80.

Maar ook alle de geene, die met hem te Fernambucq zyn gevangen of gearresteerd geweest, aldaar gevisiteerd zyn en hen allen hun goud en geld afgenomen is, wat zy by zich hadden, niet te min verscheidene perzonen van de geene, die tot de party der Rebellen behoorden, byzonderlyk die welke de laatste binnen stonden en gevisiteerd wierden, zulks voorziende, een gedeelte van hun geld hebben weten te verbergen in hunne schoenen als anderzints, hebbende onder anderen de zevende Getuigen (zo als die nu alleen verklaard) in hun arrest te Fernambucq van dato van de visitatie noch eenig geld en een Portugeesch stuk goud van twintig pittak gehaald uit de schoenen van *Christiaan Tekelaar*, terwyl hy, dronken zynde, lag te slapen, en 't zelve aan den Officier van de Wacht overgegeven, gelyk de twaalfde Getuigen mede heeft gedaan, wanneer dezelve, (zo als de zesde, achtste en twaalfde Getuigen te zamen verklaren) ook noch in een klein vertrekje, dat aldaar was, en waarin de gem. *Christiaan Tekelaar* doorgaans zich alleen onthield, in een scheur van de muur noch gevonden had een papier met vier dubbelde en een enkelde zilvere pittak, en hebbende voorts ook zo niet alle, ten minsten verscheide van de gemelde zes perzonen, die thans hier aan boord gevangen zyn op diergelyke wyze eenige ducaten of ander geld weten overtehouden, zelve na de gemelde visitatie, aangezien zo als zy Getuigen alle (de driee eersten alleen uitgezonderd) te zamen verklaren, dezelven, (en wel in 't byzonder *Simon Aalberg* en *George Jacob Koot*, zo als de tiende en elfde Getuigen alleen verklaren) in de Gevangenisse te Lissabon noch een groote party ducaten en geld overig hebben gehad, waar van zy in de Gevangenisse met elkanderen nog rykelyk en zelve veeltyds baldadig geleeft hebben, zuipende zomwylen tien, twintig en meer vlessen wyn op een dag, zonder dat zy daar van aan hen Getuigen iets mede gegeven hebben, dan zomwylen wel eens aan den een of ander een enkeld Glas wyn, en hebben de dezelve byzonder *Fredrik Styssel*, *Jacob Boos* en *Georg Jacob Koot*, 't welk echter de tiende Getuigen, *John Sax*, alzo hy ten dier tyd voor de tralien had gestaan, niet heeft gezien maar alleen heeft hooren zeggen) ter contrarie den Timmerman *Willem Bercbman*, die mede een cameraat van hun Getuigen was, en niet tot de party der Rebellen behoorde, deerlyk geslagen, zo dat de zesde en zevende Getuigen (gelyk die zulks nu allen verklaren) denzelven met moeiten achter hun hebben kunnen verbergen en redden, terwyl ze hem overal

ach-

achter na liepen, 't welke zy Getuigen echter geloven, zo zy wel gehoord hebben, geschied te zyn uit een oude wrok tegen denzelven, om dat hy zommigen hunner, of ten minsten *Fredrik Styssel*, na dat hy, voor dat zy aan boord gekomen zyn, eens was gedeserteerd, had opgevangen, en by den Ziele-Verkooper te rug gebragt; en zynde die zes perzonen ook oorzaken geweest, dat zy Getuigen eenige dagen genoegzaam formeel honger hebben moeten lyden, of wel door den Consul te Lissabon aan hen Getuigen zo wel, als aan de gemelde zes perzonen, waren toegelegd ieder vyf Wintyns daags, en of wel zy Getuigen zulks eens of tweemaal hadden gekregen, de Heeren, die het opzicht over de Gevangenis aldaar hadden, nochtans resolveerden, niet meer dat Geld, maar in plaats van dien behoorlyk eeten en drinken te geven en de gemelde zes perzonen, daarover zeer te onvrede zynde, hen Getuigen ordonneerden te zwygen, zeggende dat zy geld wilden hebben, en dat de Heeren daar toe wel zouden moeten resolveeren, dat het uiterste zoude zyn, dat zy eens een dag twee a drie niemendal kregen, en dat zy hun Getuigen dan wel een broodje van hun geld zouden koopen, en vervolgens ook door *Jan Michel Heydigsfeldt*, die, de fransche taal verstaande, hun Tolk was by die Heeren en ook alleen boven ging, lieten zeggen dat zy geld en anders niet met al wilden hebben, en dat zy toen ook eenige dagen niets kregen dan van die zes perzonen een broodje van een halve Wintyn ieder, en zommige nu en dan een glaasje wyn, wanneer zy met malkanderen rykelyk aan het zuipen waren, tot dat eindelyk de derde Timmerman een brief aan den Consul schreef, en zy Getuigen alzo vervolgens eeten kregen, verklarende noch de elfde Getuigen, *Ernst Hendriks*, dat hy *Fredrik Steyssel* heeft hooren zeggen, dat zy met geen vyf Wintyns daags toekonden, maar ieder noch een ducaat daarenboven verteerden en weetende zy Getuigen boven dien ook noch zeer wel, dat *George Jacob Koot* te Lissabon in de gevangenis noch een rood lakens Kamisoel heeft gekocht, 't welk hy mede hier aan boord heeft gebragt, mitsgaders aldaar ook noch eenige hemden heeft laten maken doch dewelke, immers ten meesten deelen, na de wasch waren, toen zy Getuigen, te gelyk met de gemelde perzonen uit dezelve Gevangenis gehaald en hier aan Boord van 't Oorlogs Fregat *'t Zeepaard* overgebragt zyn, en hebbende eindelyk de eerste en twede Getuigen *Fredrik Steyssel*, wanneer hy, nevens de andere hier aan Boord gebragt zynde door den Luitenant *Kuyper* zouden werden gevisiteerd, tegen denzelven Heer *Kuyper* hooren zeggen, *meend gy dat wy noch ducaten hebben, dat is mis, die zyn al gevlogen*, met deeze of diergelyke woorden in Substantie.

Waar mede de Getuigen hunne verklaring eindigende, enz.

Magistraaturen en Amptenaaren.

Den 22 September is door de W. Ed. Gr. Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad *Enkhuysen* in deselve Vroedschap geëligeerd de W. Ed. Gestr. Heer *Anthony Jacob de Jong van Bersyn*, Commis Generaal der Vereenigde Nederlanden, residerende by 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit van Westvriesland en het Noorder-Kwartier.

Den 26 dito is wyders in de voorsz. Stad tot Boekhouder van de geoctroyeerde West-Indische Maatschappy aangesteld, de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Hugo Adriaan van Bleyswyk*, regeerend Schepen aldaar, beiden in de plaats van wylen den W. Ed. Gestr. Heer Andries van Schaeck.

Door Hun Hoog Mog. zyn uit een overgeleverde Nominatie tot Schepenen van 's Hertogenbosch aangesteld de Heeren Mr. *Hendrik de Kempenaar*, President, Mr. *Hieronimus Gerbade*, Mr. *François Christiaan Chombach*, *Gerard Piper*, Mr. *Anthony Jan de Vlieger*, Mr. *Cornelis Lambertus Ackersdyk*, *Daniel Jannette*, *Johan van Henswyk*, en *Abraham Heyster*, Drossaard van de Grond Heerlykheid St. Michielsgestel en Substitut-Ontfanger aldaar.

Den eersten October, gewoone dag der verandering van de Magistraat der Stede *Brielle* zyn tot Burgemeesteren verkozen de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Hendrik van der Salm* en *Augustinus van der Crap*; tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Jan Aarnout Gallas*, Dr. *Jan Blankert*, *Hendrik van der Salm*, *Pieter Poortermans*, Dr. *Cornelis van Dam van Aarden*, *Pieter Leening* en Mr. *Jan van Wageningen*: en uit de voornoemde tot Schepenen-Commissarissen de Heeren *Gallas*, *van der Salm* en *van Aarden*: Alle welke Heeren Schepenen tot Oud-Schepenen hebben geeligeerd, de Ed. Achtb. Heeren *Nicolaas de la Bassecour*, en Mr. *Leendert Voogd*; en eindelyk tot Raden in de Magistraat de Heeren *Jacob Roest* en Mr. *Andreas van der Sluys*.

By de Ed. Mog. Heeren Raden ter Admiraliteit t'*Amsterdam*, is 's Lands Schip van Oorloge, de *Dankbaarheid*, gesteld onder commando van Kap. *Frans Limborg van der Kraght*.

Den 4 October zyn door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Maatschapey twee Scheepen begeven, als *Landskroon* aan Kap. *Volkert Groeneweg van Outshoorn* en *Overnes* aan Kap. *Cornelis Pietersen*, om daarmede naar de Indiën te stevenen.

De Heer Mr. *Martinus van Scheltinga* is by Hun Hoog Mog. aangesteld tot Ontfanger Generaal van het Collegie ter Admiraliteit te *Harlingen* en de Heer *Cornelis Aansorg*, tot Contrarolleur van de Convoyen en Licenten te *Bommel*.

Den 12 October, zynde de gewoone dag der jaarlykse Verandering van de Regeering der Stad Utrecht zyn aangesteld: tot Burgemeesteren, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Christiaan Berger* en Mr. Cornelis *Jan van Royen*. Tot Schepenen, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. Nicolaas *Klen*, Mr. *Bartholomeus de Gruiter*, Heer van Groenewoude; Mr. *Arnoud Anthony van Zurch*, *Jan Fredrik van Beek*, Heer van Dykveld; Mr. *Hercules van Heornbeek*, Heer van Werkhoven; Mr. *Arnoud Loten*, Mr. *Pieter Paulus van den Bogaard*, Mr. Cornelis *Anthony Vos*, Mr. *Cornelis van Hengst*, *Jacob van Dam*, Mr. *Carel Balthasar Wieling* en Mr. *Hendrik Arnoud Laan*. Tot Gecommitteerden ter waarneeming van de Politie-ryen gecontinueerd, de Heeren *J. Vanberch* en Mr. *J. E. van der Muelen*, Heer van Maarssenbroek. Tot Gecommitteerden ter Directie van de Stad Finantie, de Heeren Mr. *Jan Andries van Westrenen*, Mr. *Everard van Harscamp*, *H. Verbeek* en Mr. *Gerard Blydenbergh*. Tot Thesaurier, de Heer Dr. *François*

Jean

Jean Lons. Tot Kamerwaarder gecontinueerd de Heer *Evert Post*. Tot Gecommitteerden der Wees- of Momboir-Kamer de Heeren Mr. *M. van Koenst*, Mr. *Fr. van Veldhuyzen*, *Egb. Ant. de Leeuw* en Mr. *Adr. Strick van Linschoten*, Heer van Polanen. Tot Commissarissen van den ontfang der Inpositien op de Wynen, Gedacht, Zout en Zeep, de Heeren Mr. *Adr. Joh. van der Duffen*, Heer van Darthuizen, en *Justus Gadon*, Heer van Papendorp. Tot Commissarissen van den ontfang der Inpositien op het Gemaal en Bier, de Heeren Mr. *Hend. Eyck* en Mr. *Arnoldus Vis*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 14 September, des avonds zeven Kwartier-Uuren na zonnen ondergang, heeft men te *Voigtsberg* in 't Voigtland, een Regenboog gezien met even dezelfde Couleuren als na gewoonte by klaaren dag: Kort te vooren zoo als ook des namiddags had men een zwaar Onweer met Regen en Wind gehad: achter de Regen-boog vertoonden zig wederom zware Wolken, die een derde Onweer veroorzaakten: de uit het Oosten opkomende Maan was zeer helder, doch wierd eenige Minuuten daarna ook donker, en teffens verdween de Regenboog.

Den 27 dito overleed in den ouderdom van ruim 31 Jaren de Doorl. Vorstin *Louisa*, van *Nassau-Weilburg*, Zuster van zyne Doorl. Hoogheid van dien naam, en Gemalin van zyne Doorl. den Grave van *Lippe-Detmold*.

Den 28 dito overleed te *Campen* in den ouderdom van omtrent 75 Jaren, de W. Ed. Gestr. Heer *Guillame Brugnier*, Burgemeester dier Stad.

Den 1 October, is omtrent één uur gaans benoorden *Wyk op Zee* gestrand het Schip *de Christiaan*, gevoerd by *Andreas Thomson*, van Amsterdam, doch laatst uit Noorwegen na Schotland gedestineerd; de Kapitein en het Scheepsvolk zyn met de boot omgeslagen en alle verdronken, terwyl de Stuurman *Alexander Sutherland* behouden is, zynde hy alleen aan Boord gebleven, en door andere niet zonder gevaar gered geworden.

Den 10 October stierf te *Alkmaar*, in den Ouderdom van 41 Jaren de Wel Eerw. en zeer Gel. Heer *Arnoldus Kalenkamp*, Bedienaar des Goddelyken Woords aldaar.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie dezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 7 en 21 November, onder Voorzitting van Do. *Henricus Hageman*.

LEYDEN. Den 3 October (1764) zynde de Feestdag van 't Ontzet dezer Stad, werd alhier voormiddag door den Eerwaarden en Geleerden Heer WILLEM NOORDENHOUT gepredikt over Ps. 66. vs. 5 -- 9. *Komt herwaards en ziet de Werken Gods aan, die zo wonderbaar is met zyn Doen onder de Menschenkinderen. Hy veranderd de Zee in het Drooge, dat men te voet door het water gaat: daar over verheugen wy ons in Hem. Hy heerscht met zyn Macht eeuwiglyk; zyne Oogen zien op de Volken: de afvalligen zullen zich niet verheugen kunnen, Sela. Looft gy volken onzen God; laat zyn roem verr' ruchtbaar: die onze zielen in 't leven behoud, en onze voeten niet laat glyden.* Wordende voorgelezen Jesaias 33.; voor de Predikatie gezongen Psalm 66. *Gy, gantsche Wereld, juich den Heer, Lofzing zyne naam en roem zyn Eer; Laat vreugd en blydschap merken, zeg: Heer, voorwaar, gantsch*

wonderbaar zyd gy en all' uw' werken, *enz.* en na de Predikatie Psalm 124. *Waar God niet met ons, dezen tyd; waar God niet met ons, deezen tyd; zo zeg Israel, alle; wy waren gebragt ten valle: wy, die zyn een klein hoopje, broos, veracht van zo veel menschen, boos, die zich tegen ons zetten, enz.*

Namiddag predikte de Eerwaarde en Geleerde Heer Christiaan Retman, hebbende tot Textwoorden Psalm 118. v. 27. *De Heere is God, die ons verlicht: verciert het Feest met Meitakken, tot aan de hoornen des Altaars.* Wordende voorgezongen Ps. 56 O God, bewys my uw genaad', dat ik uw' hulp mag vinden; want, booze menschen, vol van haat, my willen heel verslinden; den gantschen dag word ik bestreên; Want, veel zyn zy, die zich by een tot myn verderf verbinden, enz. en Psalm 81. v. 1 tot 5 incluis: *zing gantsch vrolyk nu den Heer, onze sterkte, kracht en eer; juicht den God, die Jacob eerd; met Lofpsalmen tot hem keerd; met den trommel en den fluit, met de lieflyk harp en luit, uwes herten blydschap uit* enz. en na Predikatie wierd gezongen Psalm 118 v. 20. 21 en 22. *Weest alle te zaam gebenedyt Gy, die van 't Huis des Heeren zyt. Want, God de Heer nu ons gezicht, laat opgaan zyn genade licht*, enz.

Alkmaar. Den 8 October (1764) Feestdag van 't Ontzet dezer Stad, is alhier des Namiddags (wordende maar eens gepredikt) door den Eerw. en Geleerden Heer Everhardus Schuttrup, geleeraard, over de Textwoorden, Psalm 76. v. 11, 12, 13. *Wanneer menschen tegen uwen woeden, zo zyt gy ook noch toegerust. Beloofd en houd 't den Heere, uwen Gode, alle die rondom Hem zyt; brengd geschenken den schrikkelyke, dien den Vorsten den moed beneemd, en schrikkelyk is onder de Koningen op d'Aarde.* Tot Voorafspraak Psalm 20 v. 2. — 6. *De Naam van Jacob God beschutten u: Hy zende u hulp van het Heiligdom en sterkte u uit Zion. Hy gedenkt aan all' uw' Spys-Offers, en uw brand-Offer moet vet zyn, Sela! Hy geve u wat uw hert begeert, en vervulle alle uwe raadslagen. Wy roemen dat gy ons helpt; en in den Naam onzes Gods werpen wy de banieren op, de Heere vervuld alle uwe zede.* De inleiding was Psalm 44 v. 2 — 4. *Onze Vaderen hebben 't ons verteld, wat gy gedaan hebt in hunne tyden van ouds af. Gy hebt met uw' Hand de Heidenen verdreven, maar hen hebt Gy ingezet; Gy hebt de Volken verdorven: maar hen hebt Gy uitgebreid; Want zy hebben het land niet ingenomen door hun Zwaard, en hun Arm hielp hem niet; maar uw' Rechterhand, uw Arm, en het licht uwes aangezichts: want gy hebt een welbehagen aan hen.* Voor de Predikatie gezongen Psalm 118. *Nu looft de Heere all' gelyk: Want, Hy is Goed en Vriendelyk; en zyne groote Goedigheid, duurd tot in alle Eeuwigheid*, enz. en na de Predikatie Psalm 76 v. 7. 8. 9. *Als menschen U gaan tegen, Heer, hun woeden zelf diend u tot eer. Dan toond Gy, tot den laatste Man, dat niemand voor U blyven kan*, enz.

NAAM.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 14 *September* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Vrydag den 14 *September.*

Anna Christoffers, Huisvrouw van Harmen Hendrikſz. O. K.
Anna Antonetta Michels. L. O. K.
Een behuwd Kind van Jacobus Langeveld W. K.

Saturdag den 15 *dito.*

Jan Witmond. O. K.
Jan van Soort. K. K. H.
Barbera Snaarenburg, Huisvrouw van Pieter Ruyſſenaar. N. O. K.
Geertruyd Nieukerk, Huisvrouw van Gerard Keun. Z. K.
't *Kind* van Rutgerus Sprakel. O. K.
't *Kind* van Theodore Grofspoil. W. A. K.

Sondag den 16 *dito.*

Nicolaas Pieterse. L. K. H.
Joseph Abziel, *Steenhouwer.* A. K. H.
Pieter Ryken, *Schuyteman.* L. K. H.
Elisabeth Braaf. L. K. H.

Maandag den 17 *dito.*

Jan van Druten, *Makelaar.* N. K.
Catharina Waſſenaar, Weduwe Pieter Verley. Z. K.
Cornelia Korten, Huisvrouw van Jan Ficken. O. K.
Cornelia ten Dam, Huisvrouw van Jan Bloemen. E. N. K.
't *Kind* van Gerardus Wythoff. L. O. K.
't *Kind* van Arnoldus Johannes van Brienen. O. K.

Dingsdag den 18 *dito.*

't *Kind* van Benjamin Dupeyron. O. K.
't *Kind* van wylen Jacob Kiekenpooſt. N. K.

Woensdag den 19 *dito.*

Jan de Groot, *Turfdrager.* Z. K.
Catharina Bosman, Huisvrouw van Pieter van den Heuvel. L. K. H.
Anna Huyge, Huisvrouw van Willem Costhof. L. K. H.
't *Kind* van Dirk Reelen. O. K.

Donderdag den 20 *dito.*

Anthoine Larrat. W. A. K.
Paulus Terroude. N. Z. K.
Elisabet Scholtz, Huisvrouw van Jan Holiarhoek. N. K.

Vrydag den 21 *dito.*

't *Kind* van Barend Pannebakker. N. O. K.
't *Kind* van Wynand Cappenberg. N. K.
't *Kind* van Theodorus Ploos van Amſtel. O. K.

Saturdag den 22 *dito.*

Thomas Louis Stoeder, *bode van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt alhier.* N. K.
Jan de Commer. N. Z. K.
Hendrik Hooghorſt. L. O. K.
Catharina van den Burg, weduwe van Jan Hendrik Waterman. L. N. K.
Catharina Witſen, Huisvrouw van Mr. Gerrit Hooft Gerritszoon *Schepen.* N. K.
Colombe Dulighon, Huisvrouw van Jan Verdier. W. A. K.

Sondag den 23 *dito*

Cornelis Emmerceel, *Fluweelwerker.* L. K. H.
Barent Boldermaa. K. K. H.
Jeanne Marie Ravion, Weduwe van Pierre Chevallier. W. K. H.
Dirkje Santvoort, Huisvrouw van Michiel Knoop. L. K. H.

Maandag den 24 *dito.*

Lourens Steurenberg. L. O. K.
Pieternella de Kyſer, Huisvrouw van Jaſper Smit. Z. K.
't *Kind* van Willem Hoorn. N. O. K.

Dingsdag den 25 *dito.*

Petrus Beckaff. O. K.
Catharina Haſſelman, Huisvrouw van Gerrard Brand. O. K.
't *Kind* van Lambertus Planter. E. Y. K.
't *Kind* van Gerardus Wythoff, *Notaris.* L. O. K.
't *Kind* van Steven Jan Tjeenk Kashouwder. W. K.

't *Kind*

't *Kind* van Hendrik Bloesen. L. N. K.

Woensdag den 26 dito.

Arend Kamphuysen, Mr. Smit. E. K.

't *Kind* van Laurens Meyhoom, Mr. *Schepemaker op de werf van Holland.* E. Y. K.

't *Kind* van wylen Dirk Brands. O. Z. K.

't *Kind* van Willem de Neve, Junior. W. K.

't *Kind* van Jan van Almelo. N. K.

Donderdag den 27 dito.

Elisabeth Nieuwenhuys, Dogter van Lucas Nieuwenhuys. N. Z. K.

't *Kind* van Gerrit ten Broek. N. O. K.

Vrydag den 28 dito.

Nicolaas Westrop. N. K.

Gesina Geertruid Swarthoff, Huisvrouw van Abraham Buys. N. Z. K.

't *Kind* van Louis Pommerische N. Z. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 1 *October* 1764, geveyld:

Buyksloter Meer (*R. Benten*, Een Boerdery met zyn Huyzinge, Stallinge &c. nevens 10 Morgen Hooy en Weyland in de) en 1640 Roeden Weyland, waar van 1438 Roeden gelegen zyn onder Landsmeer, en 202 Roeden in de Buikslooter, te samen in een koop, 1600, in slag *f* 850, verkogt.

Groene Burgwal (*E. Croese* en *R. Benten*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde, benoorden het Hoekhuys van de Stalstraat, *f* 7350, in slag 225, opgehouden.

Handboogstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Oostzyde *f* 2500, in slag *f* 100, verkogt.

Looijersgragt (*G. Rebel*, Een Huis en vier Agterhuyzen, in een Koop, op de) Noordzyde *f* 3800, in slag *f* 1000, verkogt.

Nieuwendyk (*W. Ebbenhorst*, *G. Rebel* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve, op den) tusschen de Oude Haarlemmersluys en Armsteeg *f* 22800, in slag *f* 1200, opgehouden.

Princegragt (*J. J. Lindeman*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, ten Noorden de Naarderstraat. *f* 9600, in slag *f* 400, opgehouden.

Prinsegraft (*G. Rebel*, Een Huis en Erve, op de korte) naast en bewesten de Vinkestraat. *f* 5400, in slag *f* 1000, opgehouden.

Raam en Leidse Poorten (*J. Blok*, Een Houtzaag Moolen, genaamd de Munnik, met zyn Huizinge &c. tusschen de). *f* 6800, in slag *f* 2200, verkogt.

Sloterdykstraat (*W. Ebbenhorst*, *G. Rebel* en *D. G. Römer*, Een Stal en Erve, in de) Noordzyde, tusschen de Teentuynen en het Smalle pad. *f* 700, verk.

Slooterweg (Dezelve, Een Plaisier Plaats, met zyn Heeren Huyzinge, Stallinge, Thuynmans Wooninge, Boere Bruykers en Landeryen, genaamt Middelhoff, op de). *f* 10500, in slag *f* 1000, opgehouden.

Slooter Weg (Dezelve, Een Plaisier Plaats, genaamd Zuidermeer, gelegen op de) als vooren *f* 2200, *f* 800, opgehouden.

Slooter Weg (Dezelve, Een Boere Bruyker, gelegen op de) als vooren, groot binnenswegs circa 26, en buitenwegs 12½ Morgen. *f* 6800, in slag *f* 800, opgehouden.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 8 *October* 1764, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Beverwyk (*P. van der Sluis*, *C. Hoeneker*, *B. Olivier*, *F. J. Melissen*, *W. Sickesz*, *C. Blasius* en *J. Staamborgen*, Een Hofsteede, genaamd Akerendam, met deszelfs Huizingen, Stallinge, Landeryen &c. onder de Jurisdictie van de Stede). *f* 20200, in slag *f* 10500, verkogt.

Beverwyk (Dezelve, Een Boeren Woening, genaamd Zuiderwyk, met zyn Landeryen, geleegen in de) als vooren. *f* 5050, in slag *f* 6000, opgehouden.

Brouwersgragt (*R. P. Schoonegevel* en *P. van Stuyvenberg*, Een Huis en Erve, op de, voorby de Goudsblomstraat *f* 1700, in slag *f* 325, verkogt.

Eglantiersstraat (*A. Menssondyk*, *W. Duizendaalders*, *J. Roose* en *G. de Roy*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, in de) Noordzyde. *f* 1490, in slag *f* 40, opgehouden.

Elandsgragt (*G. Rebel*, Twee Agterhuizen, in een Koop, op de) Noordzyde, in de Wittebeks Gang. *f* 725, verkogt.

Groenen Burgwal *L. Jacobsen*, *O. A. van Dobbenburg* en *A. de Jongh*, Een Huis en Erve, op den) *f* 5575, in slag *f* 900, verkogt.

Haerlemmerdyk (*D. van Scherrenbergh*, Een Huis en Erve, op de) het sesde van de Binnen Brouwersstraat. *f* 6450, in slag *f* 350, opgehouden.

Kattenburg (*D. van Scherrenbergh* en *F. Schutte*,) Een Huis en Erve, op) in de Groote Straat Zuidwestzyde, op de hoek van de Eerste Dwarsstraat. *f* 600, in slag *f* 100, opgehouden.

Keizersgragt (*Scherrenberg*, Een Huis en Erve, op de) over de Groenlandsche Pakhuizen *f* 8400, in slag *f* 550, opgehouden.

Klooster (*L. Jacobsen*, *O. A. van Dobbenburg* en *A. de Jongh*, Een Huis en Erve, op den Cingel, op de hoek van het Clarissen) *f* 8800, in slag *f* 200, verkogt.

Nes (*A. Minssondyk*, *W. Duizendaalders*, *J. Roose* en *G. de Roy*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, in de) Oostzyde, tusschen de Kuipers-steeg en Grimmenisse Sluis. *f* 4400, in slag *f* 800, verkogt.

Nieuwstraat (*R. P. Schoonegevel* en *P. van Stuyvenberg*, De Helft in een Huis in de) Zuidzyde. *f* 2500, in slag *f* 700, opgehouden.

Noorder Dwarsstraat (*A. Abels* en *P. de Heer*, Een Huis en Erve in de) Zuidzyde, by de Regaliersgragt. *f* 4700, in slag *f* 200, verkogt.

Pylsteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 5250, in slag *f* 50, opgeh.

Verwersstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 3850, in slag *f* 20, verkogt.

Waal *B. Slighterhorst*, *C. van Vreede* en *H. van den Berg*, Een Huis en Erve, daar de Lammeren Berg in de Gevel staat, op de). *f* 11950, in slag *f* 825, verkogt.

Waal (*W. van Otterloo*, *D. Seeuwyn* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Erve, op den Ouden) tusschen de Kraansluys en Lelystraatje. *f* 14000, in slag *f* 600, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 15 *October* 1764 geveyld.

Agterburgwal (*C. A. van den Bosch* en *F. Duran*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) Westzyde, het zevende bezuiden de Korsjessteeg. *f* 12200, in slag *f* 500, verkogt.

Blomgragt (*C. A. van den Bosch* en *F. Duran*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, beoosten de tweede Blomdwarsstraat. *f* 6000, in slag *f* 200, verkogt.

Blomdwarsstraat (*C. Twisk*, *B. Meyer* en *W. B. de Roo*, Een Huis en Erve, in de Eerste) tusschen dito Straat en Gragt. *f* 2025, in slag *f* 350, opgehouden.

Gouds-

Goudsblomgraft of Francepad (*P. de Hoen*, Drie Huyzen en Erven, op de) Noordzyde, in de lange Sieberse Gang. *f* 300, in flag *f* 20, verkogt.
Goudsblomgraft (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, op de) op de hoek van de Dwarsgang. *f* 150, in flag *f* 5, verkogt.
Goudsblomgraft (Dezelve, Twee Huizen en Erve, in dito Dwarsgang op de) *f* 350, in flag *f* 20, verkogt.
Goudsblomsgraft (Dezelve, Twee Huizen en Erven, ten einde gemelde Gang. op de) *f* 325, in flag *f* 20, verkogt.
Jansstraat (*A. Hanenberg*, en *G. Jarman*, Een Huis en Erve, in de St) *f* 2550, in flag *f* 50, opgehouden.
Kattenburg (*A. Buys*, Een Huis en Erve, op) in de Groote Straat, voorby de Eerste Dwarstraat. *f* 2500, in flag *f* 400, verkogt.
Leidsche Dwarsstraat (*P. Berk* en *J. van de Velde*, Een Huis en Erve, in de Korte) tusschen dito Gragt en Plein Oostzyde. *f* 2000, in flag *f* 50, opgehouden.
Leidsche Dwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de Lange) agter het Almoeseniers Weeshuis. *f* 1700, in flag *f* 20, opgehouden.
Lestagie of Geldersche Kaay (*B. Stemberg* en *J. van Orsoy*, Een Huis en Erve, op de). *f* 14000, in flag *f* 1300, verkogt.
Lindestraat (*J. Schoonhoven* en *J. D. Wysman*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 2800, in flag *f* 250, verkogt.
Muiderstraat (*B. van Bellekom*, *C. van den Broek Cornelisz.*, *C. Twisk* en *A. J. Danckerts*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde, agter het Hoekhuis van de Heeregragt *f* 3900, in flag *f* 100, verkogt.
Negelantiersgragt (*J. Schoonhoven* en *J. D. Wysman*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, voorby de Eerste Dwarsstraat. *f* 4050, verkogt.
Niezel (*B. van Bellekom*, *C. van den Broek Cornelisz.*, *C. Twisk* en *J. Danckerts*, Een Huis en Erve, in de Lange) Zuidzyde, in 't midden. *f* 7400, in flag *f* 600, verkogt.
Plantagie (*B. van Bellekom*, *C. van den Broek Cornelisz.*, *C. Twisk* en *A. J. Danckerts*, Een Thuin en Huizinge op Stads Gronde, in de Kerklaan op de oostelyke Hoek van de Stille Laan, in de). *f* 2500, in flag *f* 100, opgeh.
Rapenburgerstraat, (*G. Rebel* en *A. de Crasto Junior*, Twee Huizen en hunne Erven, zynde twee Wooningen onder een Dak, in een Koop, in de) naast Bussenschut. *f* 5750, in flag *f* 200, verkogt.
Rozegragt (*N. Bremer* en *B. Tideman*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, voorby de Eerste Brug. *f* 8700, in flag *f* 300, verkogt.
Vlooyenburg (*J. Cloppenburg*, *C. Agterman*, en *J. van Leerdam*, Een Huis en Erve, op) op de Hoek van de Lange en korte Houtstraat. *f* 6550, in flag *f* 200, verkogt.
Voorburgwal (*A. Buys*, Een Huis en Erve, op de Oudezyds) in de Swartlakens Steeg Zuidzyde. *f* 2200, in flag *f* 20, opgehouden.
Water (*J. Ottens de Jonge*, *P. de Hoen* en *B. Stemberg*, Een Huis en Erve, op het) tusschen de Vrouwe en Mandemakers Steegen, *f* 14100, in flag *f* 400, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand OCTOBER TWEEDE STUK 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

A.

BYLAGEN.

Extract uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Lunæ den 21 *Maart* 1763.

IS ter Vergadering geleezen de Requeste van Jan Hœufft Capitein Commandeur ter Zee ten dienste deezer Landen; houdende, dat hy Suppliant op den 27 October 1761, had gepresenteert Requeste aan Haar Hoog Mog., omme te erlangen eene behoorlyke reparatie van Eere over de verregaande beleedigingen en injurien aan hem Suppliant door den Lieutenant Admiraal Cornelis Schryver aangedaan ter Occasie, dat hy Suppliant in zeekere krygsraad, gehouden binnen Amsteldam op den 13 Maart 1761, sig met het voorgeleezen Advis van gemelde Lieutenant Admiraal niet heeft kunnen confor-meeren.
Dat Haar Hoog Mogenden de voorschreve Requeste, volgens Resolutie van gelyken datum, hebbende gesteld in handen van den voornoemden Lieutenant Admiraal Schryver, omme daar op te dienen van zyn belang, en het voorschreve belang by Missive van dato 25 November daar aan volgende zynde ingekomen, Haar Hoog Mogenden vervolgens by nadere Resolutie, op den gemelde, 25 November genoomen, hadden goedgevonden verstaan, „ dat Copie van de „ voorschreve Missive en Bylagen, als meede van de voorschreve Requeste, „ concerneerende de gereesene differenten tusschen hem Suppliant, en den voor-„ noemden Lieutenant Admiraal Schryver, ter occasie van het verongelukken op „ het

„ het Gom van 's Lands Schip van Oorlog, de Meermin, gecommandeerd ge-
„ weest door Capitein Bisdom, en welk verongelukken tot het houden van de
„ bovengemelde Krygsraad aanleidinge had gegeven, zoude gezonden worden
„ aan het Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, omme daar op zodanig te
„ disponeeren, als in goede Justitie, volgens de ordres en Placaaten van den
„ Lande zoude vinden te behooren".

Dat wyders de Suppliant zig op den 27 April 1762, by Requeste hadde geaddresseert aan het voorschreve Collegie ter Admiraliteit, en daar by onder anderen had verzogt, dat aan hem Suppliant mogte worden gepermiteerd, den voornoemden Lieutenant Admiraal Schryver voor het gemelde Collegie te mogen convenieeren, en teegen hem eisch te doen, ten dien einde te fixeeren een dag, en voorts te stellen zeer korte en preciese termynen.

Dat by het gemelde Collegie op de voorschreve Requeste zynde geappostilleerd, dat aan hem Suppliant ten opzigten van het institueeren zyner Actie voor gemelde Raade, uit kragt van Haar Hoog Mog. hier voren gemelde Resolutie van den 25 November 1761, wierde overgelaten zulx te doen, zo en in diervoegen als hy zoude te raade worden; de Suppliant zig andermaal by Requeste aan het meergemelde Collegie had geaddresseert, en daar by op ende jeegens den voornoemden Lieutenant Admiraal in cas van injurie had eisch gedaan.

Dat by appoinctement van dato 22 December 1762, Copie van de gemelde Requeste gesteld zynde in handen van voornoemde Lieutenant Admiraal Schryver, om den voorschreve Raad te dienen van zyn belang, en het zelve gezien by gemelde Raade nader te worden gedisponeerd, zo als bevonden zoude worden te behooren denzelve, in plaats van aan de voorschreve Ordres van gemelde Raade te voldoen, ter Contrarie had kunnen goedvinden om te presenteeren Requeste aan den Hove van Holland, en daar by, op fundament, dat de voorschreve Procedures voor eenen notoiren Incompetenten Regter door den Suppliant zoude zyn ondernomen, te vragen Mandement, „ waar by de Suppli-
„ ant en alle anderen, des noots, op zeekere groote pœne, teegen de Hoge
„ Overigheid te verbeuren, zoude worden geinterdiceert, met de voorschre-
„ ve ondernome Procedures, in cas van Injurie voor het meergemelde Colle-
„ gie ter Admiraliteit te Amsteldam teegens hem Lieutenant Admiraal Schry-
„ ver voort te gaan, en van gelyke meer te doen; en waar by wyders de Sup-
„ pliant zoude worden geordonneert, dezelve met de gevolgen en aankleeven
„ van dien, als qualyk en ten onregt gedaan, kost en schaadeloos af te doen,
„ mitsgaders zyne Actie, indien hy Suppliant vermeenen mogte eenige te
„ hebben, te institueeren voor den dagelykschen en Competenten Regter, van
„ den voornoemden Lieutenant Admiraal Schryver, of voor gemelde Hove,
„ voor dewelken dezelve declareerde te vreede te zyn, in deezen te regt te
„ staan, op pœne van versteeken, en dat aan hem Suppliant zoude worden ge-
„ imponeerd een eeuwig stilswygen en silentium", zynde den Suppliant by Appoinctement van gemelde Hove van dato 12 Maart 1763, op gemelde Request verleend, neevens de voornoemde Lieutenant Admiraal Schryver, geordonneert te compareren voor Commissarissen van denzelven Hove, en inmiddels alles gehouden in State en Surcheance.

Dat de Suppliant door de voorschreve demarche van den voornoemden Lieutenant Admiraal Schryver in de absolutie noodsaakelykheid gebragt wierde, om een van beide die weegen in te slaan, namentlyk, of om van de voorschreve

door

door hem voor het meergemelde Collegie van de Admiraliteit ondernoomene procedures af te zien, en zyne voorschreve Actie van Injurie teegens den gemelden Lieutenant Admiraal Schryver de novo voor den Hove van Holland, te institueeren, of om het voorschreve door hem Lieutenant Admiraal Schryver aan denzelven Hove verzogt Mandement te contesteeren, dat gelyk het den Suppliant ten eenemale onverschillig was, door welken Rechter de voorschreve zyne Actie onderzogt en gedecideerd wierde, hy Suppliant dan ook, tot vermydinge van verdere moeyelykheeden, en om aan den voornoemden Lieutenant Admiraal Schryver alle gelegendheid tot het protraheeren der voorschreve questie af te snyden, niet ongeneegen zyn zoude het eerstgemelde te verkiezen, edog dat hy Suppliant daar toe niet gaarne zoude willen resolveeren, zonder het expres consent van Haar Hoog Mogende, als door welke de Cognitie en Judicature van gemelde zaake, by derzelver voorschreve Resolutie van 25 November 1761, aan het Collegie van de Admiraliteit te Amsterdam bevorens was gedemandeerd geworden, verzoekende de Suppliant derhalven dat Haar Hoog Mogende aan hem gelieven te permitteeren, omme deszelfs Actie in cas van Injurie ter zake voorschreve tegens den voornoemden Lieutenant Admiraal Schryver als nog te mogen institueeren voor den Hove van Holland, en ten dien einde van de Procedures by hem Suppliant, in gevolge de gemelde Resolutie van Haar Hoog Mog. voor het Collegie van de Admiraliteit te Amsteldam ondernomen, te mogen afzien en renuncieeren. Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, dat Copie van de voorschreve Requeste gesteld zal worden in handen van de Heeren Tengnagell van Bronkhorst, en andere Haar Hoog Mogende Gedeputeerden tot de zaken van de Zee, om te visiteeren, examineeren, daar op te horen en in te neemen de Consideratien en Advis van de Gecommitteerden uit de respective Collegien ter Admiraliteit, by de eerste gelegendheid dat alhier zullen komen, en van alles alhier ter Vergaderinge rapport te doen.

Dat dien onvermindert den Lieutenant Admiraal Schryver en den Capitein Hoeufft zal worden aangeschreven, om in de voorschreve zaak, zo voor het Collegie ter Admiraliteit te Amsteldam, als voor den Hove van Holland, ondernomen, hangende Haar Hoog Mogenden deliberatien, niet verder voort te procedeeren.

TENGNAGELL VAN BRONKHORST. vt.
Accordeert met voorschreve Regifter.
H. FAGEL.

B.

Edel Mogende Heeren,

GIsteren ben Ik aan Boort van myn onderhebbent Schip gearriveert, 't geen Ik zoo verre in gereetheid heb gevonden, dat het zelve dien dag de laatste Behoeftens heeft ingekregen, en nu in staat zal zyn binnen een à twee dagen te kunnen in Zee zeilen, dog ik hebbe ook te gelyk informatie gekregen, dat het zelve vry lek is, werdende alle etmalen ruim twee voeten water gepompt, 't geen voor een Schip op een Rheede leggende al vry veel is.

Hebbe de eer, &c.

Edele Mogende Heeren,
Uw Ed. Mog., &c.
(*was getekend*) JAN HOEUFFT.

In 's Lands Oorlog Schip Hilversbeek,
ten Anker in Texel den 28 December
1746.

C.

Missive aan den Capitein Hœufft.

MANHAFTE, &c.

DE Rapporten van den Adsistent Mey gehoord, en daar op, gelyk ook op Uw Missive van den 2 dezes, serieuslyk gereflecteert hebbende, vinden wy niet alleen geen de minste redenen, *waarom wy niet nogmaals zouden inhæreeren, onze ordres, op den eersten dezes aan U Lieden afgezonden, doch werden hoe langer hoe meerder geconfirmeert, in de nootzakelykheit, van U Lieden* NOGMAALS *te moeten gelasten, van, op den ontfangst dezes, Zee te kiezen*, zonder zich ergens om te laaten ophouden, doch voor al, om U Lieden hier nevens ook, op het serieuste te recommandeeren van zyne Reis te vervorderen, en niet in Engelandt, buiten de uitterste noodzaakelykheit, binnen te loopen; terwyl voornoemde Adsistent Mey ons, *ad oculum*, gedemonstreert heeft, dat het pompen van vierentwintig duim water in het etmaal, uit een Schip, dat van onderen zoo veel volder van hout zit en dus minder holte heeft als een ander Schip, geen inconvenient ter Wereld kan maaken; dat zelfs het Schip zoo gezont is, als men wenschen kan, en dat het maaken van dat Waater, het welke het nu doet, en zeer gemakkelyk, binnen een half uur in 't etmaal uitgepompt kan wezen, *beter is voor het Schip en ook om de stank van het Volk te beneemen*, als of het geen Water pompte, waar toe &c.

Den 4 January 1750.

D.

Relaas aan Zyne Doorlugtigste Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, Erfstadhouder, Admiraal en Capitein Generaal der Vereenigde Nederlanden, &c. &c. &c.

Overgegeven door den Ondergeschreven Capitein ter Zee, aangaande deszelfs bevindinge van den staat van het 's Lands Oorlogschip Hilversbeek, in den Jaare 1749 en 1750.

VOor af dient tot informatie, dat het voornoemde Schip al in het Jaar 1741, om lekkagie, is afgekeurt geworden om te kunnen doen een Reis na Curaçao, en schoon zeedert dien tydt considerabel veel aan het zelve Schip is verlapt en vertimmert, zoo heeft zulks niet kunnen beletten, dat het in 't vervolg nog tweemaalen is afgekeurt om lekkagie, en swakheyd, zoo als hier vervolgens staat genoteert.

Den Heer Schout-Bynagt van der Wayen wierdt met het zelve in 't voorjaar van 1741. in dienst gebragt, en deedt een Kruistogt ter ontmoeting van de Oostindische Retourvloot, dog het Schip was, of wierd op de reis zoodanig lek, dat zyn Ed., daarmede in 't najaar repatriëerende, met zyn Ed: Equipagie, moest overgaan op 's Lands Oorlog Schip Assendelft, om daar meede te doen de reis na curaçao.

(*Het vervolg hier na*)

EUROPA. TURKYEN. Constantinopolen. Men verwacht alhier binnen weinig dagen den *Chan* der Tartaren, zullende gehuisvest worden in het Paleis van wylen den Groot-Vizier *Ekim Oglou Aly Pacha.*

Den 30 Augustus (1764) s' avonds omtrent 10 uuren ontstond binnen deeze Stad in het Kwartier van *Jübali*, een geweldige brand, die in weerwil van alle bygebragte spoedige hulp, de gantsche nacht aanhield en veertig huizen en een veel grooter getal kramen tot assche verteerde.

PORTUGAL. Lissabon. De regeerende Graaf van Lippe-Schaumburg Bukkeburg, den Militairen Staat van dit Ryk op eenen gantsch anderen voet gebragt en daar door aan het verlangen des Konings voldaan hebbende, heeft afscheid van zyne Maj. en van het geheele Hof genomen, en is, overladen van geschenken, van hier naar Londen 't scheep gegaan. Deeze geschenken bestaan onder andere in 6 kleine Stukjes Kanon van missief goud, zeer kunstig bearbeid, verciert met de wapens van zyne Doorl. en rustende op affuitjes van Brazilie-hout met zilver ingelegd, wier raderen van massief zilver en niet minder fraai gewerkt zyn; eene Sterre van Diamanten tot het teeken der Ridder-Orde van den Zwarten-Adelaar, waar mede die Graaf bekleed is; het Portret van zyne Maj. met Diamanten van groote waarde omzet en een Stelzel kostbare Diamante-Gespen, enz. Men schat deeze geschenken op meer dan 400000 guldens.

SPANJEN. Madrid. De Koninginne Weduwe, Moeder van onzen Koning, is onpasselyk, alhoewel zeer levendig van Geest dog is men echter beducht voor de gevolgen, aangezien haaren hogen Ouderdom, hebbende zy bereids haar 72 Jaar bereikt.

INGERMERLAND. Petersburg. Onze Souvereine haare grootmoedigheid willende betoonen aan Lieden die zelfs geene Onderdanen van en gedeeltelyk met Haar van verschillende Godsdienst zyn, heeft, zo wel als zyne Maj. de Koning van Pruissen, door haare Ministers te Waarschauw, by den Koning van Polen vertogen laaten doen, wegens de Voorrechten der Dissidenten, of Protestanten en Grieken in dat Ryk woonende, ten welke einde haare Keizerlyke Maj. Ministers aan deeze Vorst gepresenteerd hebben, deeze navolgende

ME-

MEMORIE

De verplichtingen, welke de Tractaten, tusschen hare Keizerl. Majesteit aller Russen en de Republiek Polen subsisteerende, onze allergenadigste Souvereine opleggen, gelyk ook het allerwaardeerbaarst belang, 't geen Haar met zodanige Onderdanen der Republiek vereent, die Belydenis van den zelven Godsdienst met hare Keizerl. Majesteit doen, en met de anderen, welke aldaar onder den naam van Dissidenten bekend zyn, gedogen niet, dat zy met een onverschillig oog zoude aanzien den verdrukten staat, waarin zich een aanzienlyk gedeelte der Natie bevind *door Geloven aan te kleven, die door zo vele grote Mogendheden, Staten en Volken van Europa opentlyk aangenomen zyn, beleden worden*, en ook boven dien *door de Grondwetten der Republiek zelve zyn geautoriseert*; wordende die Dissidenten als een hoop *onwaardige* en *verachtlyke Sectarissen* gehandelt, en ziende zich niet alleen sedert enigen tyd, vooral onder de laatste Regeering, door by verschalking verkregen Constitutien en onwettige en geweldadige middelen beroofd van de onderscheide Rechten, Vryheden en Prerogativen, welke zy genoten uit krachte der fundamenteele Wetten van een vryen Staat, die alle, welke denzelven uitmaken, *in een volmaakte evengelykheid* houd; maar ziende zich daar en boven in den hoogsten graad in 't Stuk hunner Lere en openbare oefening van hunnen Godsdienst bedwongen.

Ingevolge derhalven van de Beveelen, welke de ondergeschreven Extr. Ambassadeur en Minister Plenip. van hare Keizerl. Majesteit aller Russen ontfangen hebben, hebben zy de eer, aan zyne Majesteit den Koning van Polen by deze tegenwoordige Memorie zeer onderdanig te verzoeken, wel te willen gunstiglyk het zyne toebrengen, *op dat de Dissidenten, zo Edelen als van mindere standen, geboort en conform de Wetten en algemene en fundamenteele Constitutien van de Republiek in 't volkomen bezit herstelt worden van alle de Rechten, Vryheden en Prerogativen, welke zy voorheen notoirlyk bezeten hebben, en wel namentlyk van die, welke, in wat voegen het ook zy, de vrye oefening van hunnen Godsdienst betreffen*; Rechten, die hun onwedersprekelyk in hunne hoedanigheid van *Inboorlingen* en *vrye, getrouwe en onbesproken Burgeren des Gemenenbests* toekomen, en welke hun ten overvloede iteratieflyk by verscheide der autentiekste Wetten en Constitutien geconfirmeert zyn.

Zich verzekerd houdende, dat zyne Majesteit de Koning van Polen, wiens uitmuntende hoedanigheden door de eenparige en weêrgaloze keuze, by de Natie in zyn geheiligden Persoon gedaan, een zo glorieryken prys behaalt hebben, wel al zyn gezag zal willen aanwenden, op dat deze Vertogen eerlange het gewenscht effect erlangen en de Tractaten, tusschen de beide Staten plaats hebbende, op deze wyze heilig in acht genomen worden; zullen de ondergeschre-

schreven Ministers in een vol vertrouwen het succes afwachten van de Commissie, waar mede zy belast zyn, en welk succes niet zal konnen feilen de banden der Vriendschap en goede verstandhouding, die zo gelukkig en sedert zo lange tusschen de beide Staten subsisteeren, naauwer toe te halen.

Warschouw den 14 *September* 1764.

(*was getekent*) HERMAN CAREL Graaf van KEYSERLING,
NICOLAAS Prins van REPNIN.

POLEN. Warschouw. Vervolg van het bericht aangaande de Confederatien (ziet Octob. Iste Stuk bladz. 135.)

De Stenden, leden der CONFEDERATIE *zynde, maken de Republiek uit*; De op zoodaanige wyze geconfedereerde Stenden zyn geene andere, maar wel dezelven Rykstenden, die 'er reeds voor de Confederatie waren, en 't onderscheid bestaat alleenlyk hierin, dat zy zich door de Confederatie noch naauwer met elkander dan te voren verbinden ter bereikinge van een bestemt oogmerk voor en met hunnen Koning, welke laatste omstandigheid echter van zelf ontbreekt by zoodanige Confederatien, dewelken ten tyde van eene tusschenregeering en voor 't verkiezen van eenen nieuwen Koning plaats vinden.

De Geconfedereerden verbeelden als dan met elkander de Republiek, want anderzins zou de Republiek ergens anders te zoeken en aan te treffen, of welk in 't geheel niet meer voorhanden weezen. Het laatste zal niemand konnen staande houden, want byaldien de Republiek door de Confederatie ophield, dan zou dezelve vernietigt, en om zoo te spreeken zonder hope van herstel begraven moeten zyn; en byaldien de Republiek ergens anders te zoeken en te vinden ware, zou men de plaats of den hoek van de wereld dienen te konnen aanwyzen, waar dezelve zich bevond. Mogelyk is ze alsdan tot de Turken en Tartaren overgegaan, en in de bescherming getreeden van de zulken, die anderzins de gezworene vyanden der vryheid en des Konings van Polen zyn.

Geenzins; de Republiek heeft zich noch nimmer in een zoodanige engte bevonden, dat ze zich genoodzaakt gezien heeft, om buiten 't ryk te vluchten, of zich in de armen te werpen van de vyanden des vaderlands. Wel is waar, dat dezelve somtyds verzwakt en door hare eigene kinderen gedrukt geworden is, doch ze is altoos weeder spoedig tot verhaal gekomen, wanneer ze naamlyk tot haren vorigen glans en luister is geraakt, door het byëen vergaderen en vereenigen van hare krachten door middel van een confederatie, welke krachten te voren in het wyd-uitgestrekte ryks-corps als verstrooit en verdeelt waren.

Om die reeden voeren de Geconfedereerden met alle recht den naam van *Vereënigde Stenden des Koningryks Polen en des Groot-hertog.*

togdoms Littbauën, of wel *der samenverbondene Republiek*. Aldus noemden zich by voorbeeld de Stenden by de Tarnogrodsche Confederatie *door volmagt* (plenipotentia) *van de Stenden*, *van de ter bescherming van zyn Koninglyke Maj. geconfereerde Stenden van 't Koningryk Polen en van 't Grootbertogdom Littbauën*, welken naam ook de Koning zelve hen uitdruklyk gaf by een publiek edict, het welk hy tot herstelling van de algemeene rust had doen uitvaardigen. Meer voorbeelden hier van zullen wy kortheidshalven niet bybrengen.

XVII, *De magt en het aanzien der leeden van een* CONFEDERATIE; Dewyl nu de geconfedereerde en niet geconfereerde Republiek eene en dezelve is, zoo heeft de Republiek ook altoos een zelve magt, gezag en aanzien; doch de aard en wyze, hoe die magt geoefend word, is ten tyde van een Confederatie in sommige omstandigheeden onderscheiden van de geene, op dewelke zulks geschied, wanneer 'er geen Confederatie is. Dus draagt by voorbeeld de geconfedereerde Republiek ten tyde van een tusschenregeering zorge zoo wel voor oorlogs- als vreedes zaken; ze maakt wetten; ze stelt vast den verkiezings ryksdag en de voor denzelven vooräfgaande landdagen in de Waywoodschappen en Provintien; ze vaardigt Gezanten af na de buitenlandsche Mogendheeden, en ontfangt daarenteegen uitheemsche Gezanten; en tot een groter bewys van haar aanzien voert ze alsdan den titel van de *Doorluchtigste Republiek*. Alleenlyk word dit met eenig onderscheid in acht genomen, dat de resolutien, dewelken zo owel op den Convocations- als op den Verkiezings ryksdag worden genomen, niet gelyk anders de gewoonte is, betitelt worden met den naam van *Constitutien*, maar met dien van *Confederatien* en *Ordinatien*.

Wat betreft de Confederatien geduuren 't leeven des Konings, men kan uit eenige voorbeelden dienaangaande ontdekken de magt, het aanzien en de nuttigheid van dezelven. Op deeze wyze verleende de *Tyskiewiesche* Confederatie by voorbeeld aan hare Afgezondenen een wyduitgestrekte magt, onder anderen hierin bestaande;

Om alle de geenen, die teegen de wetten handelen; zich aan de geslotene verbonden niet onderwerpen, maar in teegendeel allerlei excessen en buitensporigheeden bedryven mogten, op een beslissende wyze te vonnissen en te verwyzen; alle dreigende gevaren van de Republiek teegen te gaan, en ten dien opzigte met gemeen overleg dien aangaande met elkander raad te plegen; Gezanten af te vaardigen, en buitenlandsche Gezanten 't ontfangen; met uitheemsche Mogendheden een goede verstandhouding en vriendschap te stichten en aan te kweeken; conventien en verbindtenissen te sluiten en aan te gaan; de vereeniging der Troepen uit te werken, geldsommen ten gemeenen welzyn te negotieren en op te neemen; voor alle noodwendigheeden van de Republiek zorge te dragen, en

ver-

verder onverhindert alles te bewerken en te behertigen, 't geen ten besten van het Vaderland en ter behoudenisse van de geheele constitutiven gesteltheid van 't zelve maar eenigzins zou konnen dienen en nodig te weezen; met byvoeging, dat zy nopende alle deeze hunne verrichtingen aan niemand, dan alleenlyk Gode, reekenschap zouden behoeven te geeven."

By de *Golembiewsche* Confederatie wierd een algemeen opzitten of opontbod vastgestelt en geordonneert; de civiele en crimineele gerechtshoven, by den Koning wierden verandert en geredresseert; de Vorst Primaat, die naast den Koning de hoogste waardigheid in Polen bekleed, wierd als de oorzaak van de toenmalige lands onheilen aangemerkt, en om die reeden dan ook van deeze zyne hoge waardigheid berooft, en deszelfs aanhangers wierden tot verschillende straffen verweezen. Dit alles wierd door de Golembiewsche Confederatie uitgewerkt, en daar benevens rechtede dezelve de vanen of compagnien Poolsche hoezaren op; ze schreef een algemeene vergadering of landdag uit in de resp. Waywoodschappen, en ze deed een augmentatie plaats vinden by de Troepen van de Kroons Armee, enz.

De *Sendomirsche* Confederatie verklaarde alle de geenen zonder onderscheid, dewelken 't niet met haar hielden, voor vyanden des Vaderlands, en deed een algemeen opontbod zoo wel van den Adel als van de Armee, om de wapenen op te vatten, en den vyand van de grenzen terug te dryven. Die Confederatie deelde aan de Troupen hunne soldy uit, en verleende de nodige volmagten, om met de buitenlandsche Mogendheeden alliantien te sluiten; en eindlyk verklaarde ze den Vorst-Primaat, den Bisschop van Posen, en alle de geenen, die 't met deeze twee hielden, voor rebellen als schuldig aan den misdaad van gequetste majesteit (*crimen læsæ majestatis*,) berovende hen om die reeden van hunne waardigheeden, en hen tot verscheide straffen veroordeelende.

XVIII. *Op wat wyze de opentlyke deliberatien ten tyde van een* Confederatie *geschieden*; De manier en wyze, waarop de publieke raadsbesluiten ten tyde van een Confederatie ten weege gebragt worden, is aldus; te weeten dat by een tusschenregeering de belangen en aangeleegenheden van de Republiek voornaamlyk op den Convocations-Ryksdag worden behandelt, doch voor af na dien Ryksdag draagt de Vorst Primaat met en beneevens den hem toegevoegden raad, bestaande in eenige Senateurs en verscheide perzonen uit den Adel, behoorlyke zorge voor de publieke zaken, 't welzyn van 't Vaderland in 't algemeen betreffende.

By 't leeven van den Koning word ten eersten, zoo dra een Confederatie ontstaat en gesloten is, een Marschalk verkozen, die den naam van Confederations-Marschalk draagt. Wel is waar, dat in men zoo wel ten tyde van een tusschenregeering als geduurende 't lee-

leeven van eenen Koning meede eenen Convocations-en Verkiezings Ryksdags-Maarschalk heeft, doch by een tusschenregeering word aan zoodanig een Marschalk echter niet den naam van Confederations. Maar van landboden marschalk gegeeven, en een zoodanige landboden-Maarschalk heeft geen groter magt of gezag, dan alle andere Ryksdags Marschalken, die op de gewoonlyke Ryksdagen 't hoofd van den Adel zyn.

Om die reeden is 'er ook geduurende den ganschen tyd van een Confederatie ten tyde van een tusschenregeering niet altoos een zelve Maarschalk, maar de geen, dewelke die waardigheid op den Convocations Ryksdag bekleed heeft, moet dezelve op den verkiezings-Ryksdag neederleggen, en den Maarschalks staf overhandigen aan den zulken, die door de Leeden van den Verkiezings Ryksdag met meerderheid van stemmen daartoe verkozen word. Men vind middlerwyl een voorbeeld, dat zelfs by een Confederatie, dewelke geduurende 's Konings leeven gesloten wierd, geen werklyke Marschalk geweest zy.

Dat voorbeeld is aan te treffen by de Tyskiewiczische Confederatie, waar van wy reeds meer dan eens gewag gemaakt hebben, by dewelke de voorzitters-plaats by de publieke deliberatien aan beide de Kroons-groot veldheeren opgedragen, en terzelver tyd vastgesteld wierd, dat wanneer een van die twee Veldheeren by de vergaderingen 't zy door ziekte of anderzins afweezig zyn mogt, als dan de aanweezende Veldheer altoos twee stemmen hebben zoude, en dat die twee stemmen eeven zoo veel zouden gelden, als of zy beide in persoon teegenwoordig waren. Dit is nochtans het eenige voorbeeld van dien aard, het welk voorhanden is, vermids alle de volgende Confederatien haren byzonderen Maarschalk gehad hebben.

XIX. *De namen van de Marschalken der verscheidene* CONFEDERATIEN; De Confederations Marschalken worden doorgaans niet uit den Senaat, maar uit den Adel verkozen. By de Golembiewsche Confederatie wierd tot Marschalk benoemt de Heer Stephan Czarniecki; by de Sendomirsche de Litthaufe Opperjagermeester, Stenzel Dönhoff, by de Tornogrodsche de Kzermieniczische Onder-Kamerheer, Stenzel Ledechowsky; by de laastvoorgaande Confederatie, gesloten by de verkizing van Koning Augustus III, de Kroons Instigator Poninsky, wiens naam ook by de geleerden niet onbekend is; en by de teegenwoordige algemeene Ryks Confederatie is zyn Doorlt. de Vorst Augusti-Alexander Czartorisky, Waywode van Reusland, met eenparigheid van stemmen tot Confederatie-Maarschalk verkozen geworden.

(Het vervolg hier naa)

Vervolg des Dagverhaals van den Verkiezings Ryksdag van Octob. IIe Stuk bladz. 140.

Weens-

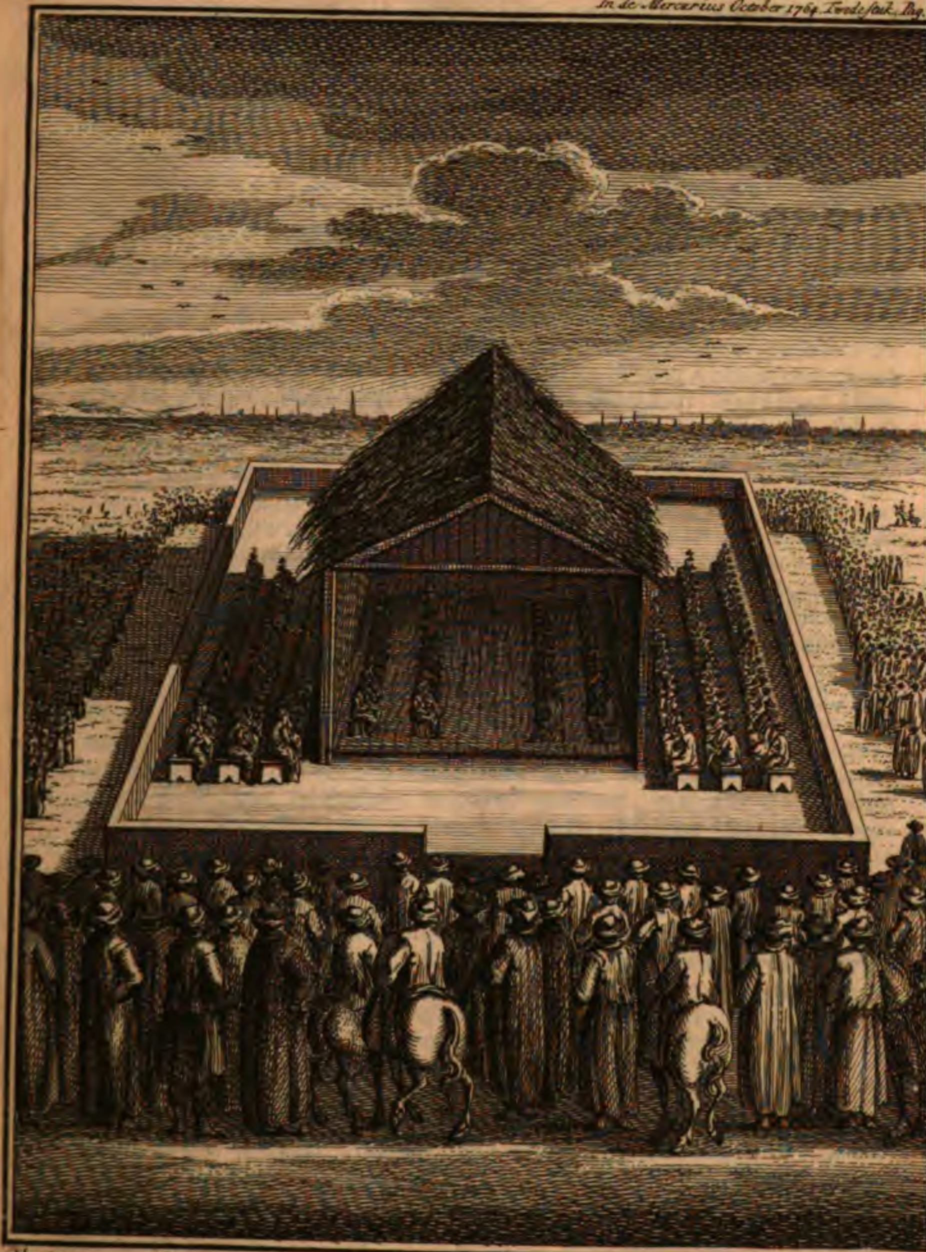
Woensdag den 5den, wanneer de Konings. Pruissise Ambassadeur, even gelyk de Rus Keizerlyke, door onpaslykheid verhindert wierd ter Audientie op te koomen en derhalve zynen Brief van Credentie en zyne Aanspraak door den Secretaris zyner Ambassade zond, wierden die beide Stukken, gelyk daags te voren die der Russise Ambassade gelezen, en bevond men in dezelve mede den Graaf Poniatowski als Kroon Candidaat gerecommandeerd. Vervolgens had de Kamerheer van Medem, Gedeleguecerde van den Hertog Ernst Johan van Coerland, Audientie, wordende door enige Landboden gerecipieert en tot in de Loots geleid, alwaar hem een Tabouret naast den Marschal aangewezen wierd, en hy na overleevering en lezing zyner twe Brieven van Credentie een Aanspraak deed, waarin hy de Republiek de gevoelens van erkentenis en vriendschap van den Hertog ontvouwde, haar geluk by de verkiezing wenschte, van de onderdanigheid van den Hertog verzekerde en haar 't behoud der Coerlandse Vryheeden aanbeval. Hierop antwoordde hem de Prins Primaat en de Rykdag Marschal ieder in 't byzonder in naam van den Senaat en de Ridderschap. Vervolgens las men de bewuste Verzekering van de Keizerin van Rusland, van nooit uit hoofde van haren Keizerlyke Titel enige pretensie op Pools Rusland te zullen maken, gelyk ook een Project rakende de aanstaande Koning. Eindelyk wiert geresolveert, „ de „ Antecomitiale Landdagen voor den Kronings Ryksdag op den 29. „ October, de Kroning zelve op den 25 November, dag van Ste Catharina, en den Kronings Ryksdag, die 14 dagen duren zal, op „ den 3 December te bepalen."

Donderdag den 6den geschiedde des morgens de optocht der Waiwoodschappen met hunne Vanen, Pauken en Trompetten. De Lithause, die met hunne gantsche Confederatie herwaards gekomen waren en hunne Quartieren aan gene zyde de Weissel in Praag hadden, togen in een grote menigte uit. Die der Kroon, aan welke de Marschal hunne Quartieren aan deze zyde de gemelde Rivier in de omleggende Dorpen ten delen tot 3 mylen verre van hier aangewezen had, kwamen insgelyks aantrekken, en vermits onder dezelve 7 Waiwoodschappen man voor man gekomen waren, kan men oordeelen, wat schare van menschen zulks verwekte. Zoo dra den Prins Primaat benaricht was, dat alle de Waiwoodschappen waren gekomen en hunne aangewezen plaatsen om de Loots en de plaatsen der Ridderschap genomen hadden, reed zyne Doorl in gewone parade uit, hebbende 6 mannen met gescherpte bylen achter zyne Koets, en nadat zyne Doorl. in de Loots het oogmerk der sessie van dien dag ontvouwt had, begaf hy zich naar de plaats der Ridderschap en hefte aldaar het *Veni Sancti Spiritus* aan, 't geen door alle mede gezongen wierd. Hierna trad de Primaat tot het opnemen der stemmen van de Waiwoodschappen, 't welk volgens gebruik te paard gezeten geschied zoude zyn, doch door zyne Doorl., met de heupjicht geincommodeert,

deerd, dus niet verricht konde worden, rydende de Primaat in een expres voor hem tot deze plechtigheid ongemeen prachtig vervaardigde Phaëton en vragende ieder Waiwoodschap *wien het tot Koning begeerde*? Hun aller antwoord was: *den Heer Stanislaus Poniatowski*, *Stolnik*, dat is Groot Spysopdrager, *van Lithauwen*; waarby zy ieder op zyne nog tweemaal herhaalde vragen persisteerden. Zoo dra elk Waiwoodschap zulks gedaan had, trokken zy een ieder af en naar zyn Quartier terug. Hoe ongeloofiyk moet het voorkomen, dat ook zelfs by deze gelegenheid alles zonder de minste wanorde toeging, zulks dat in naauwlyks 4 uren tyds de Natie in alle rust en eendracht een Koning verkoren had en de Prins Primaat, na de Proclamatie des Konings op den volgenden dag bestemt te hebben, vroegtydig en met het uiterste genoegen over dezen gelukkigen uitslag van het *Interregum* naar zyn Paleis keerde.

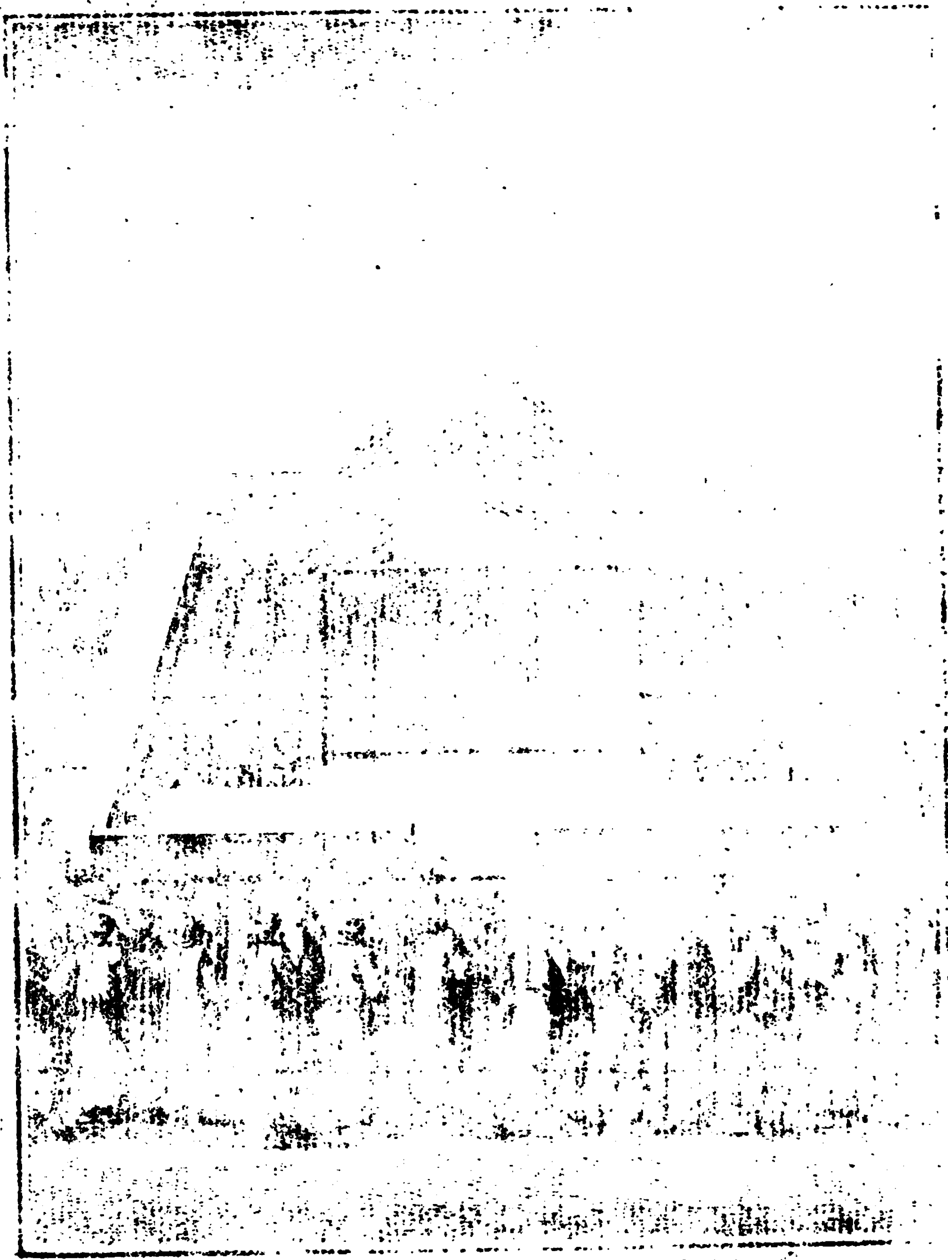
Vrydag den 7. kwam de Prins Primaat met den Senaat in de Verkiezings Loots te zamen, (*gelyk wy dit in de bygevoegde kunst-plaat alhier vertoonen*) en nadat de Ryksdags Marschal in een korte Harangue zyne vreugde over de daags te voren gelukkig voltrokken Voteering betuigt had, verzogt hy zyne Doorl. tot het proclameeren van den nieuwen koning te treeden en daar mede een einde van dezen Ryksdag en het *Interregum* te maken. De Prins Primaat beantwoordde hem met een gelyke vreugde te betuigen, den Heemel daar voor te danken, de deugden van den nieuw verkoren Koning te verheffen en aan te merken, wat voordeelen die Vorst boven een buitenlands Prins natuurlyker wyze het Vaderland konde verschaffen. Ook beval zyne Doorl. zich aan de vergaderde Stenden en verzekerde hun, dat hy zynes wetens niets opzetlyk verzuimt, maar in alles 's Ryks welzyn beoogt had. Voorts zeide hy, dat dewyl de Koning niet terstont de *Pacta Conventa* bezweeren, maar Commissarissen benoemen zoude, om met de Heren, reeds door de Stenden tot het Examen dier *Pacta* gedeputeerd, de confederatie en een billyke Capitulatie op te stellen, welke zyne Majesteit met goeden geweten zonder benadeeling van zyne eer en der Tractaten met de naburige Mogendheeden in staat konde zyn werklyk te onderhouden, den Koning ook het Diploma zyner Verkiezing niet ter hand gestelt zoude worden, dan na dat de *Pacta Conventa* volkomen vastgestelt en bezworen zouden zyn, en welk Diploma de Heren, benevens hunne Ondertekening, met annexe Zeegelen zouden bekrachtigen, Hierop nodigde hy de Stenden op de Ridderschaps plaats tot het benoemen van den verkoren koning, aan wien door zyne Doorl. enige Heren uit den Senaat en door den Ryksdags Marschal enige uit de Ridderschap gedeputeert wierden, om zyne Majesteit zyne Verkiezing plechtig te notificeeren, en begaf zich eindelyk naar de gemelde Plaats, die binnen haar Wal van Senatoren, Landboden en Edellieden grimmelde en door vele duizende uit de Waiwoodschappen en andere

menschen.

Verkiezing van STANISLAUS-AUGUSTUS *tot Koning van Polen, op den 7 September 1764.*

B. MOURIK *excudit*

menſchen omgeven was. Aldaar ſteeg de Primaat op een Leunſtoel en ſprak met een luide ſtem tot de Stenden, „ dat hy hun thans niet, „ als naar gewoonte, behoefde te vragen, of in de tot hier toe gehouden byeenkomſten tegen de zogenaamde Exorbitantien gewaakt was, vermits zy zelven reeds velen afgeſchaft en het overige tot den Kronings Rykσdag verſchoven hadden; maar dat hy „ hun vragen wilde, of zy nog eenparig conſenteerden, *dat de Heer* „ *Poniatowski, Litbauwſe Stolnik, Koning ware?* ('t geen met een „ algemeene geroep van *Ja* beantwoord wierd) „ *of zy hem onder den naam van Staniſlaus Auguſtus tot Koning begeerden?* (waarop alle „ andermaal *Ja* riepen) eindelyk, *of hy dan Staniſlaus Auguſtus als* „ *hunnen Koning benoemen zoude*; (Op deze Vraag volgde een derde en nog algemener geroep van *Ja! Vivat Staniſlaus Auguſtus!* Hierop verzocht de Primaat de Heren, ditmaal Lithauwſe, Marſchalsden verkoren Koning Staniſlaus Auguſtus aan de 3 ingangen der Ridderſchaps plaats te proclameeren, 't geen zy deden en met een geroep van *Vivat* beſloten, 't welk door dat der gantſche Ryksvergadering weergalmt wierd. Daar na begon de Prins Primaat het *Te Deum* aan te heffen, en zongen alle aanwezende mede onder 't geſchal der Pauken en Trompetten van alle de Waiwoodſchappen, die rondom de Ridderſchapsplaats ſtonden, en 't losbranden van 't Kanon, niet verre van dezelve geplant. Ondertuſſchen hadden de gedeputeerden van den Senaat en de Ridderſchap zich naar den Koning begeven, naar wien alle de Stenden hen thans volgden; en toen zyne Doorl. de Prins Primaat mede by den Koning gekomen was, om zyne Majeſteit te feliciteeren en naar de Parochie-Kerk te nodigen, ten einde der Koningen Koning voor zyne Verkiezing te danken, begaf zich zyne Majeſteit, te paard gezeten, met alle de Stenden derwaarts. Onbeſchryflyk is het, hoe in de gantſche Cracauer Voorſtad van 's Konings eigen Paleis tot aan de Jans Kerk niet alleen de fraaye brede Straat zodanig met menſchen opgevult was, dat geen geworpen Appel (dus drukt men het in 't Journaal uit) ter aarde had konnen vallen, maar ook alle Venſters der Huizen tot onder de Daken, ja ten delen ook de Daken zelven vol menſchen waren, die op 't gezicht van hunnen Koning Landsgenoot hun vreugdegejuich en wenſchen uitboezemden, welke zyne Majeſteit door zyn geſtadig groeten, inzonderheid naar de Venſters, met zyne gewone minzaamheid beantwoordde. Voor de Kerk wierd die Vorſt door den Prins Primaat, de Magnaten en ons Capittel, zyn eerſten Prelaat, den Biſſchop van Luyk, aan zyn hoofd hebbende, gerecipieert, by welke gelegenheid de Heer Officiaal Turki een fraaye Harangue deed, die de Koning in zeer gunſtige expreſſien beantwoordde. Hierop begaf zich zyne Majeſteit naar het Autaar, naby het welk voor Hem een prachtige Bidſtoel geplaaſt was, en verrichtede zyn Gebed knielende,

de, na het eindigen van 't welk de Prins Bisschop van Posen het *Te Deum* aan hefte, 't geen door de gantsche Vergadering mede gezongen wierd. Vervolgens riep de Groot-Marschal van Lithauwen nogmaals driewerf met luide stem, ,, dat Stanislaus Augustus Koning ,, was en een ieder Hem als zodanig erkennen en eeren moest;" ,, waarop een *Vivat* geroep en 't losbranden van het aan den Berg 't by Slot geplant Geschut volgde. Hierop leide men den Koning door de Kerk in het 'er naast gelegen Koninglyk Slot, 't geen Hem ten bezit wierd aangeboden door het overleveren der sleutelen, 't welk de Graaf van Bruhl in zyne qualiteit van Starost van Warschouw verrichtede. In dat Slot, de Residentie onzer vorige Koningen (de beide Saxise uitgezonderd) gekomen zynde, ontfing zyne Majesteit nader de Complimenten van den Prins Primaat, de Senatoren, den Rykdags Marschal en de Landboden, die het hoogwigtig werk zyner Verkiezing nu volbragt hebbende, zich retireerden. Dus is tot roem der Natie, tot heil des Ryks in rust en zekerheid der Ingezetenen van 't zelve een *Interregum* geëindigt, van welks eendragt, gelyk ook van die der kort en gelukkig gehouden Convocations en Verkiezings Rykdagen in onze Historien geen voorbeeld is.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 6 Octob. (1764) vertrok den Aartshertog *Leopold* na Bohemen, om de voornaamste merkwaardigheden, zo in dit Koningryk als in Moravien te bezien, en ook by die gelegenheden de slagvelden en situatien te beschouwen, alwaar geduurende den laatsten Oorlog en die Landen de gewigtigste Veldslagen zyn voorgevallen; zyne Maj. de Roomschen Koning, begeerig, dit mede te zien, is ter zelver tyd incognito met zyn Broeder vertrokken, maar zal niet verder gaan dan tot Praag en van daar alleen herwaards keeren.

Leipzig. Alzo de Keurvorstlyke Lands-Deputatie ter verbeetering van Oeconomie, Manufacturen en Commercie deeze schikking gemaakt heeft: *Dat de Proefstukken, door eenige Fabriquanrs uit hoofde der beloofde Premien* (ziet Augustus laatstleden IIde Stuk Bladz. 71.) *aan de Deputatie gezonden, door Mannen welke in ieder zoort van waaren een beproefde kennis hebben, afzonderlyk zouden onderzocht worden, en dat de uitdeeling der beloofde Premien niet als na hun beste weten en overtuiging geschieden zou*, is bevonden dat het getal der toegezondene Proefstukken zeer klein, en van die, waar van men meermalen de opgave gedaan heeft, niet meer als *een*, en van verscheide andere in 't geheel *geen* ingekomen is: Vermits

echter

echter de Deputatie zich billyk met de hoope vleid, dat de iever der Fabriqueurs des te meer zal opgewakkerd worden, als men flechts op die weinige Stukken, welke ingebragt zyn, de Premien uitdeelde, is zulks aan *zestien* Perzonen geschied, welker namen met byvoeging van de *Premie*, en het *Proefstuk*, waarvoor dezelve gegeven is, in een gedrukte lyst bekend gemaakt zyn: onder dezelve zyn de volgende:

Aan *Daniel Wurdige*, en *Johan Daniel*, Verwers van Torgau, wegen een Stuk Laken van loutere Landwol, elf quart breed, echt *Ponceau* geverwd, een Præmie van 80 Ryksd. Des onaangezien ook.

Aan de Gebroeders *Zochern* te Torgau, wegens een Staal groen Laken, dewyl het zelve in deugden bereiding het eerstgem. nog overtroffen heeft, en zulks niet zoo zeer aan de geringe daar by gevoegde quantiteit van 5 Pond Spaanse Wol, maar veel meer aan de Vlyt en Bekwaamheid van de Bearbeiders toe te schryven, ook is een Praemie van 80 Ryksdaalders.

Aan *Jacob Paul Schonfelden*, Laken Fabriqueur te Torgau, voor *Land Wolle Garen*, echt *Ponceau* geverwd, in aanmerking van de schoone en goede Couleur 60 Ryksd.: Daar en boven aan denzelven voor een Stuk Laken, ook echt *Ponceau*, en van Spaanse Wol bearbeid, (hoewel bevonden is, dat het zelve niet genoeg gevold, en derhalven niet na behooren gedekt is) egter, dewyl geen ander Stuk nader by de *Manufacturen des Gobelins* gekomen is, een Praemie van 100 Ryksd.

Aan den Fabriqueur *Gottbard Simon van Borna*, voor een Stuk zwart Camelot, alschoon de Draad wat te sterk en de Bereiding niet overal egaal is, nogtans 't voorn. Stuk het naaste bevonden word met de Leydsche Camelotten over een te komen, een Prys van 50 Ryksd

Aan zekeren Linnen en Damast Fabriqueur in dit Land, dewelken verzogt heeft zynen naam te verzwygen, wegens verscheide getoonde Stukken Battist en Linne Damasten, voortreffelyk goed en schoon en die in de Bleek weinig van de Hollandsche Waaren verschillen, vier in 't byzonder beloofde Præmien, te zamen 145 Ryksdaalders.

Berlyn. Onzen Monarch een notificatie schryven wegens de Volbragte Poolse Konings verkiezings van den Vorst-Primaat ontfangen hebbende, is 't zelve door zyne Majesteit op de volgende wyze beantwoord.

MYN COUSYN.

Gy hebt my een byzonder genoegen verwekt door my in uwen Brief van den 7den dezer de eenparige Verkiezing te melden, welke den Graaf Poniatowski, Stolnik van Litthauwen, op den Poolse Troon verheven heeft. Dit is een Gebeurtenis, waar in ik te meer deel neem, vermits zy zo zeer aan mynen wensch beantwoord, als met het welzyn van Polen, 't geen ik by het recommandeeren van dezen Koning enkel bedoelde, overeenkomt. Terwyl ik over de achting, welke men voor myne Aanbeveling getoont heeft, gevoelig ben aangedaan, wensch ik uwe Doorl. en de gantsche Republick geluk met een Verkiezing, die in zich zelve als door de wyze, op welke zy geschied is, de Poolsche Natie tot een oneindige eere strekt en haar teffens de gelukkigste Regering belooft, welke ik ook haar hartgrondig en oprecht toewensch, biddende voor 't overige God, dat hy u, myn Cousyn, in zyne heilige en waarde hoede neme.

Berlin den 14 September 1764

Uw toegenegen Cousyn FREDRIK.

Frankfort. Onze Regeering heeft by Decreet aan de Gereformeerde Duitsche en Fransche Gemeentens alhier, toegeestaan, om by de Poorten deezer Stad op desselfs Grondgebied, en Kerk tot haare openbaare Godsdienst Oeffening te bouwen: Dezelve zyn ten opzichte van deeze gunst wel niet ongevoelig, maar vinden de voorwaarden al te hard om aan te neemen. *Wy zullen onzen Lezeren deze inhoud van dit Decreet zelve eerlang mededeelen.*

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 6 October (1764) hebben de Saltzburgsche Emigranten, waar van wy in ons Stuk van September laatstleden bladz. 106 en volgende gesprooken hebben, het veld achter de Whitechapel Kerk alhier verlaten, alwaar zy gelogerd geweest zyn. Hun Tresaurier en eenige andere Leden van de Committé ter verzorging van dezelve lieten zich daar by vinden en begeleiden hen tot aan boord der gereed liggende Schepen en wel inzonderheid, de Eerw. Heer *Wachsel*, Predikant by de Hoogduitsche Lutherse *St. George* Kerk alhier, die geduurende dezelver verblyf in Engeland op een onvermoeide wyze voor derzelver zielen stant gezorgd heeft, terwyl hy ook allen vlyt besteedde om weldadige Gemoederen ten besten hunner lighaams onderhoud te vinden. Toen hy affcheid van hen nam, verschafte zulks een zeer hertroerende Vertoning, dewyl wederzyds eene Vloed van tranen gestort werd, inzonderheid door de zieken, en door de zwangere Vrouwen. Zy wierden in

in verscheide Lichters overgebragt naar de Schepen die te Blackwall lagen; de Lucht weergalmde door het zingen van Liederen en Lofzangen en een groot aantal booten en schuiten volgden de Lichters, opgepropt met Aanschouwers, die ten uitersten aangedaan scheenen wegens derzelver Godsdienstig gedrag, en wegens hunne ongemeene betuigingen van dankbaarheid jegens de Natie, dewelke hen op eene zo christlyke en gastvrye wyze behandeld heeft, en de volgende dag zyn zy met een gunstige wind naar Zuid-Carolina in zee gegaan.

Het Parlement, dat tot den 30 Octob. geprorogeerd was zal volgens Ordonnantie van den Koning tot den 10 January 1765 geprorogeerd blyven. Het gerucht dat den Hertog van Cumberland te Neumarkett schielyk aan eene beroerte overleden was: is van alle waarheid ontbloot; zyne Koningl. Hoogheid in de Veldslag van *Dettingen* tegen de Franschen, in den Jaare 1743. eene wonde bekomen hebbende, is die wonde weder open gegaan, maar staat echter zo wel, dat men hoope heeft die Prins eerlang wederom in deeze Hoofdstad te zullen zien aankomen.

VRANKRYK. Parys. De Luitenant-Generaal Grave *van Guerchy*, Ambassadeur van dit Hof aan dat van Groot-Brittannien is, benevens zyne Gemalin, naar Londen te rug gekeerd. Zyne Excellentie van de nodige Instructien voorzien, staat alle de noch tusschen de beide Natien zwevende Verschillen, met het Engelsche Ministerie, te vereffenen.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. De Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van Holland en Westvriesland, hebben eene Publicatie geëmaneerd, in dato 18 Octob. 1764, aangaande de heffing van 's Lands Gemeene Middelen by collecte in de Steden en Lande van Vianen en Ameyden.

Amsterdam. Het Oost-Indische Retourschip, de Vrouw *Elizabeth Dorothea*, van Batavia voor de Kamer Hoorn in Texel aangekomen, is beladen met 282087 ℔ bruine Peeper, 119204 ℔ poeyer Zuiker, 100000 ℔ Sapanhout-Bimaas, en 18125 ℔ Calliatourshout. Met dat zelve Schip heeft men Brieven van *Batavia* in dato 15 May 1764 luidende als volgt:

In dit Gouvernement zyn de volgende Hooge Beampten *enz.* overleeden: *naamentlyk* de Heeren *Willem Westpalm*, Groot-Winkelier, *Adolph Cramer*, Klein-Winkelier; *Jan Jacob Kerp*, Drossaard der Ommelanden van Batavia; Mr. *Dirk Jan Dibbitz*, ordinaris Lid

van den Ed. Agtb. Raad van Justitie; en Mr. *Petrus David Prudhomme*, extraord. Lid van den evengem. Raad.

In tegendeel zyn de volgende Heeren in dienst bevorderd, *te weeten* tot Sabandar de Heer *Jacob Rimersma*; tot tweeden Administrateur in de Pakhuizen van Onrust de Heer *Cornelis Bosch*, tot eersten Administrateur in 't zuiker Pakhuis de Heer *Lieve Nicolaas Meybaum*; tot Drossaard der Ommelanden van Batavia de Heer *Jan Hendrik Pook*: tot Secretaris van den Agtb. Raad van Justitie de Heer *Gysbert Jacob Welgevaar*; tot Groot-Winkelier de Heer *Adrianus van Daspar*; tot tweede in de Groote-Geld Kasse de Heer *Pieter Houting*, tot Klein-Winkelier de Heer *Adriaan Boesses*; tot Fiscaal van Colombo de Heer *Johan Gerard Angelbeek*; tot Kapitein Commandant van Macassar de Heer *Matthys Pieters*; tot Fabriek met den Rang van Opper-Koopman de Heer *Gerrit Hendrik Pruymers*; tot Kapitein de Heer *Mattheus Gargong*, tot Capitein Lieutenants de Heer *Gerrit van Laar* en *Gallas*; tot Lieutenant de Heer *Leendert Hendrik Vermber*; tot Vendrigs de Heeren *Neufelle*, *de Crux*, *Ruigkamer* en *Jongker*.

Wyders is de Heer *Gerrit Anzorg*, Secunde van Banda, herwaards ontbooden, en in zyn plaats met den Rang van Opper-Koopman aangesteld de Heer *Noordgreen*; als mede Fiscaal van Banda de Heer *Dutry*, en tot Secretaris, ook te Banda, de Heer *Jacob David Faucenau*; tot Cassier van Amboina de Heer *Hendrik Wolf*; tot Winkelier van Macassar de Heer *Johan Constantyn Cruypenning*; tot Garnizoen-Boekhouder der Logie de Heer *Isaac Adrianus Raket*; tot Essayeur en Kerkmeester de Heer *Van Namen*; tot Resident van Baeroe de Heer *Auman*; tot Confrontist der Administratie Boeken van Batavia de Heer Mr. en Koopman . . . . *Frelsel*; hebbende, zoo men zegt, de Gouverneur van Malacca, *David Boele*, by de Hooge Regeering zyne verlossing verzogt.

Den 5 February is met het Schip *Lapinenburg*, Kapt. Marcus Tetting, uit het Vaderland gearriveerd de Heer Mr. *Gerard Mulier* als extraordinaris Lid van den Ed. Agtb. Raad van Justitie, dewelke twee dagen daarna als ordinaris Lid in dien Raad opgetreden is.

Het vervolg den 1 December (1764.)

De Heeren van den Gerechte deezer Stad, hebben by Publicatie geordonneerd, dat niemand, Timmerlieden of andere hunne Materialen zullen nederleggen, of opstapelen op de publieke Straten, Graften, en Pleinen, noch daar van hunne werkplaatzen maken, enz. op de verbeurte van 25 gl. ieder reize.

Magistraturen en Amptenaren.

Den 15 October is door de Ed. Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad *Enkhuyzen*, tot gecommitteerde Raad van Staat, in West-Vriesland en den Noorder-Kwartiere, aangesteld de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Fredrik Verbrugge*.

bruggen, President Burgemeester en Raad dier Stad enz. in de plaats van wylen den Heer Andr. van Schaeck.

Door hun Ed. Mog. de Heeren Staten der Provintie Utrecht, als exerceerende de Voogdye over zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfstadhouder, zyn uit een overgeleverde Nominatie tot Burgemeesteren der Stad *Wyk te Duurstee* verkoozen, de Wel Ed. Achtb. Heeren *Aarnout de Jonchiere* en *Johan van Wieringen*, en tot Schepenen, de Ed. Achtb. Heeren *Maximiliaan van Leeuwen*, *Willem Verbell*, *Theodorus Johan Gasper Plucker*, *Mattheus Alexander van Lobbrecht*, *Lambertus Bernard Frykenius*, *François van Bern*, en *Abraham Marsseveen*.

By haar Hoog Mog. is de Hoog Ed Gb. Heer *Jacob* Grave *van Wassenaar Opdam* aangesteld tot Ontfanger-Generaal van de Steden der Stad en Meyery van 's *Hertogenbosch*; en de Heer *Onno Schotte van Rummania*, tot Ontfanger van de Convoyen en Licenten te *Staveren*.

By zyne Doorl. Hoogh. Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veld-Marschalk van den Staat, enz. enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Kap. Luit.	Anthony van de Graaff in 't Regiment van	*Randwyk.*
Luitenant.	Alex. Schimmielpennink van der Oye	-
Sous Luit.	Gerhard Casyn van Till.	-
Vaandrig.	Minoldus Henricus Stumpius.	-
Kapitein.	Johan Christiaan Kurtzius.	*Nassau-Usingen.*
Kap. Com.	Ignatius Stapff.	-
Luitenant.	Georg Beck.	-
Luitenant.	Heinrich Balthazar Witte.	-
Kapitein.	Louis de Bassy.	-
Vaandrig.	Ign. Baron van Reichten van Meldeg.	-
Mr. Chirurgyn.	Christianus Albertus Ropt.	*de Villegas.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 30 September overleed te *Warschauw* in het 69 Jaar zyns Ouderdoms, zyne Excellentie *Herman Karel* des H. R. Ryks Graaf *van Keyserling*, werklyke geheime Raad en Ambassadeur van Haare Keiz. Maj. aller Russen by de Republiek Polen, Ridder der Ordens van St. Andries, van den Witten Adelaar en van St. Alexander Newsky enz.

Te *Skanöbr* in Zweden, werd door 5 Inwoonders, op een ondiepte eenen in dat oord onbekenden Visch gevonden, dezelve wende en keerde zich wel om weder in diep Water te komen, maar wierd door bylen en andere instrumenten door hen zodanig gewond, dat hy eindelyk, na 't maken van veel geweld, zo met het slaan van de Staart als anderzints, was om 't leven gebragt, waarna zy dezelven flensten, veel Spek daar van kreegen en een manlyk jong van een elle langte uit haalden. Deeze Visch, by die lieden den naam van Springer bekomen had, zo men meende had Jagt op de haring gemaakt, zulks ook die vangst zedert eenigen tyd slegt geweest, maar thans beeter geworden was.

Zeeker Edelman, heeft op deszelfs Landgoed naby *Londen* een zeeker Kruid ontdekt 't welk de eigenschappen bezit, het Kooper en de andere metaalen, in zuiver en proefhoudend Goud te veranderen. By aldien dit geen fyne Satyre op het Groot-Brittannische Ministerie is, mogen wy vry zeggen: *die 't geloofd, heeft een Kalf in 't hoofd.*

Den 9 Octob. zag men in 't Hertogdom *Cleve* een zeldzaam Phenomena. Zedert eenige tyd had het in deszelfs omtrek gestadig gereegend, gelyk ook op

op de voorsz. dag, als wanneer men op verscheide plaatzen dier Provintie en wel inzonderheid binnen de Stad *Cleve* omtrent de Helbergse Poort, de Meulestraat en Groote Markt, een roodachtig Vocht of zogenoemde bloedregen zag vallen, waardoor het bygelovig en voorbaarig Volk ontrust en aangespoord werd om daaromtrent allerhande naare en akelige toepassingen te maken. De Heer Krygsraad *Baumann*, een Beminnaar van natuurkundige Wetenschappen, zond een fles van dit vocht aan den Heer *Schutte*, Bron Medicus aldaar, om te onderzoeken, of in het zelve iets schadelyks voor menschen en beesten mogt gevonden worden: dat vocht was een derde Water in de fles, en de beide andere derden donkerder rooder en drabbiger. Wat men daar van heeft opgevangen is weg gegooten, vermits de Inwoonders desselfs coleur mistrouwden, en wat daar van in de Regenbakken gekomen is kan geen nadeel toebrengen vermits men zich in die Stad van geen regenwater tot de Pot of eeten, maar alleen tot wasschen, schrobben enz. bediend; Zedert heeft de voornoemde Heer *Schutte* van zyn aanmerkingen in een omstandig bericht verslag gedaan aan de hooge Regeering aldaar.

Maandag de 22 Octob. 1764. 's avonds ten 7 Uuren ontstond Brand buiten de Leydse Poort op de Overtoomse weg t'Amsterdam in de Katoendrukkery het Klaverblad het welk spoedig gered is, want ten 9 Uuren was de brand gebluscht; en Donderdag den 25 dito 's avonds ten 11 Uuren was 'er Brand buiten de Utrechtse Poort aan het einde van 't Kruidmaakers Pad in een turfloos, staande op de plaats van een Zilversmeltery, dog de Smeltery is onbeschadigd gebleeven, maar twee loosen met turf en Houts-koolen zyn verbrand.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Op Vrydag den 12 October (1764) heeft in de beurt van den Eerw. zeer Gel. Heer *Henricus Hageman*, in de Oude Kerk gepredikt, de Eerw. zeer Gel. Heer *Johan Hendrik Vorstius*, Leeraar by de Gemeente te Monnikendam, hebbende tot Textwoorden 1 Thimoth. 4. v. 7, 8. *Maar oeffend u zelven in de Godzaligheid: want, de Ligbaamlyke oeffening is weinig nut, en heeft de belofte van dit en het toekomende leven.*

Vervolg van de Opkomst *der* Luthersche Gemeente te Arnhem, (ziet Augustus 2de Stuk bladz. 86.)

Ondertusschen werd in 't Jaar 1671 in zyn plaats beroepen:

JOHANNES SPITSIUS, die de Gemeente omtrent 3 Jaaren als een Getrouw Leeraar bedient heeft, 1674 beroepen is na Haerlem; in zyn plaats quam 1674.

JOHANNES HERMANUS ADOLPHI, die vertrokken is 1678 na Utrecht, waarop de voorstanders wederom in het zelfde Jaar beroepen hebben van Deventer,

HENRICUS QUINKHARD, die maar twee Jaaren daar gestaan en overleden is 1680, in wiens plaats beroepen is den 30 Octob. 1680.

REINHARDUS MANNÉ beroepen van Reklinkhausen, deeze heeft de Gemeente by de 20 Jaaren bedient en is overleden den 14 Febr. 1700; in wiens plaats is beroepen deszelfs zoon, op den 27 April 1700 met naame

Jo-

Johannes Hermanus Manné nog Proponent in het 21 Jaar van zyn ouderdom, en na dat hy omtrent 3 Jaaren de Gemeente bedient had, is hy beroepen 1703 na Haerlem; in wiens plaats beroepen is dat zelfde Jaar:

Johan Hendrik Rensing, beroepen van Spelden, zynde een Dorp in het Cleefsche Land, die de Gemeente bedient heeft 37 Jaaren en overleden is 1740, in wiens plaats weder beroepen is, in het zelfde Jaar

Theod. Christop. Busscher, welk aldaar nog staat.

NAAMLYST der Overledenen die *Begraaven* zyn binnen Amsterdam, sedert den 29 *September* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag den 29 September.

Jacob Langevelt, Mr. Plaatsnyder W. K.

Maria de Villers, Huisvrouw van Willem van Zaan. O. K.

Willemina van Outere, Huisvrouw van Frans Daame. E. N. K.

't *Kind* van Hendrik Rynders, Boekdrukker. W. K.

't *Kind* van Jacob Potholt Orgenist van de Wester Kerk. W. K.

Maandag den 1 October.

Joannes Stephanus Smits O. K.

Jacoba Lutgens bejaarde Dogter. N K.

Catharina van Galen, weduwe Egbert Douw. O. O. K.

Everbarda Staal, Weduwe van Reynier Schuring. N. Z. K.

Hendriena van Broekhuysen, Huisvrouw van Willem Reinbach. N. Z. K.

't *Kind* van Jan Baptisto Vleesman. O. K.

't *Kind* van Pieter Spruyt. N. K.

't *Kind* van Hendrik Sprangers. O. O. K.

't *Kind* van Quiryn Bordon. N. Z. K.

't *Kind* van Jacobus Courier. N. Z. K.

Dingsdag den 2 dito.

Christina Koelman, Huisvrouw van Bronger Brongers, W K.

't *Kind* van Martinus Domsma. W. K.

Woensdag den 3 dito.

Pieter van Halen. N. K.

Fredrik Eylers. A. K. H.

Joanna van Wyck, Wed. Gerardus Verhaar. E. N. K.

't *Kind* van Johannes La Cave. N. Z. K.

't *Kind* van wylen Antoni Mase. Z. K.

't *Kind* van Jean Francois Crose. W. A. K.

Donderdag den 4 dito.

Pieter Poolman, *Suyker Raffinadeur.* L. O. K.

Christina van Muyden, Weduwe Wessel in t'Velt. W. K.

Vrydag den 5 dito.

Pieter de Meyere, Cornelisz. L. O. K.

Hendrik Camerling Zoon van Reynier Camerling. L. K. H.

Elisabé Duéringh, Huisvrouw van Jacob Kroese. Z. K.

't *Kind* van Harmanus Closser. W. K.

Saturdag den 6 dito

Dirk van Nulck. Z. K.

Elisabeth van Dinter Dogter van wylen Andries van Dinter. N. K.

't *Kind* van Hermanus van Aalst. N. K.

't *Kind* van Christiaan Hansen. N. O. K.

't *Kind* van Teunis Vryburg. Z. K.

Sondag den 7 dito.

Leonard Frisehmut. L. K. H.

Maria Viermulder, Huisvrouw van Andries de Bock. A. K. H.

Zara de Ruyter, Huisvrouw van Claas van der Burg. A. K. H.

Maandag den 8 dito.

Hendrik Otto Hilliger. L. O. K.

Maria Prekel, Huisvrouw van Ferdinant Takke. O. K.

Catharina van Okhuysen. W. K.

't *Kind* van Timotheus Reeman. O. K.

't *Kind* van Roelof Peereboom, Junior. W. K.

Dingsdag den 9 dito.

Andries van Benthem. Z. K.

Roelof Colling. A. K. H.

Johanna Petronella Haarbaart Laaste Weduwe van Joan Assueri. N. Z. K.

Woensdag den 10 dito.

Elisabeth Bisdom, Huisvrouw van Nicolaas Freher. N. Z. K.

Elisabeth Pil, Huisvrouw van Gerrit Dykman. W. K.

Donderdag den 11 dito.

Johannes van Emmerik, *Mr. Metselaar en Rooymeester*. Z. K.

Willem Burggraaff, *Schuytevoerder*. Z. K.

Gerrit Bruyman. W. K.

Marretje Everz. Huisvrouw van Pieter van der Velde. O. O. K.

Elisabeth Ogelwight, Huisvrouw van Willem Strösling. L. O. K.

't *Kind* van Jacobus Walland. O. K.

't *Kind* van Gotlob Silo. L. O. K.

Vrydag den 12 dito.

Elisabeth Schyl, Weduwe Hendrik Berkman. N. O. K.

Petronella Dumolyn, Weduwe Pieter Hendrik de Bas. W. K.

't *Kind* van Carel Cleebe Christiaansz. O. K.

't *Kind* van Johannes Christoffel Heyneman. N. O. K.

Saturdag den 13 dito.

Cornelia Backer, Huisvrouw van Willem Rompel. N. O. K.

Catharina Nikkel. O. K.

't *Kind* van Zacharie Tabols. W. A. K.

't *Kind* van Adrianus Hoos. N. K.

Maandag den 15 dito.

Frederik Siebert. L. O. K.

Antje Ennis, Huisvrouw van Frederik Multenaar. W. K.

Dingsdag den 16 dito.

Jan Jacob Blang, *Supoost in de Bank van Leening* Z. K.

Hendrik Bandt. N. K.

Susanna Verduyn oudste Dogter van de Weduwe Isaak Verduyn. N. O. K.

't *Kind* van Gysbert de Vries. O. Z. K.

Myne Heeren van de Gerechte der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag den 20 October 1764, de volgende Pereeelen by Executie verkogt.

Elandsgraft, Een Huis en Erve, op de Noordzyde, het derde beoosten de eerste Brug, daar de Zwarte Rave in den Gevel staat. *f* 2200.

Haazenstraat, Een Huis en Erve, in de Westzyde, het zesde benoorden de Elandsgraft, waar in Oeffening gedaan werd. *f* 2425, in slag *f* 225.

Jacobstraat, Een Huis en Erve, in de St. het vierde van den Nieuwendyk, Noordzyde. *f* 2425, in slag *f* 175.

Keizersgraft, De Helft in een Huis en Erve, op de naast en benoorden het Hoekhuis van de Runstraat. *f* 1700, in slag *f* 225.

Leidsche Dwarsstraat, Een Huis en Erve, in de Westzyde, agter het Almoeseniers Weeshuis. *f* 2150, in slag *f* 100.

Leidsche Kruisstraat, Een Huis en Erve, in de het derde van de Lange Leidsche Dwarsstraat. *f* 1225.

Prinsengraft, Een Huis en Erve, op de het tweede bezuiden de Passeerdergraft, daar de Turksche Galei in den Gevel Staat. *f* 3850, in slag *f* 50.

Vlooyenburg, (Een Perceel, of 't geene onlangs verbrand Huis overgebleeven is, met zyn Erve en Wal daar voor, op) op de hoek van de Korte Houtstraat. *f* 1725, in slag *f* 500.

De

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 22 *October* 1764, geveyld.

Achtergragt (*C. Hoeneker* en *P. Wenkink de Jonge*, Een Huis en Erve, op de) naast het Utrechtsche Veerhuis. *f* 8000. in slag *f* 400, opgehouden.
Beursstraat (*W. Ebbenhorst*, *P. Suyderhof*, *P. Veeckens* en *D. G. Romer*, Een Huis en Erve in de). *f* 4750, in slag *f* 2000, verkogt.
Duurstede (*J. Gaubert*, Een Huis, Tuin en Moestuin en Erven, in de Munstraat binnen de Stad Wyk by) *f* 800, in slag *f* 600, verkogt.
Grafstede (*C. Pullen* en *H. Hoogewaal*, Een) in de Wester Kerk in de Middelkerk. No. 102 *f* 325, in slag *f* 30, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 118. *f* 390, in slag *f* 10, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 119. *f* 400, in slag *f* 10, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 131. *f* 400, in slag *f* 3, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 148 *f* 350, in slag *f* 20, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 175. *f* 330, in slag *f* 10, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 176. *f* 236, in slag *f* 8, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een dito. No. 239. *f* 300, in slag *f* 4, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito. No. 242. *f* 275, in slag *f* 4, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een dito aan de Zuidzyde, No. 121. *f* 305, in slag *f* 10, verkogt.
Leidschestraat (*P. de Heen*, *W. van Eelen* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Prinsegragt en Kerkstraat. *f* 9400, in slag *f* 1000, verkogt.
Nieuwendyk (*W. Ebbenhorst*, *P. Suyderhof*, *P. Veeckens* en *D. G. Romer*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Prinsegraft en Kerkstraat. *f* 9400, in slag *f* 1000, kverogt.
Nieuwendyk *W. Ebbenhorst*, *P. Suyderhof*, *P. Veeckens* en *D. Gerard Romer*, Een Huis en Erve, op den) tusschen de Oudenbrug en Mandemakers Steegen. *f* 6850, in slag *f* 400, verkogt.
Prinsegraft (Dezelve, Drie Agste Parten in een Huis, op de) tusschen de Angeliers- en Negelantiersstraaten. *f* 900, in slag *f* 50, verkogt.
Voorburgwal *P. de Heen*, *W. van Eelen* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, op de Oudezyds) of Bierkade, in de Leidekkerssteeg Noordzyde. *f* 1850, in slag *f* 400, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Dingsdag*, den 29 *October* 1763, geveyld.

Bootermarkt (*S. Volkelen*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Bakkerstraat, ende Balk in 't Oogsteeg. *f* 4400, in slag *f* 100, opgehouden.
Blomdwarstraat (*H. Broekhuyzen*, Een Huis en Erve, in de tweede). *f* 2000, in slag *f* 200, opgehouden.
Braak (*C. Hoeneker*, *W. Ebbenhorst*, *F. J. Melissen*, *C. van Ophooven*, *A. de Lange* en *P. Posthumus*, Een Huis, Agterhuis en Erve, op de) Zuydzy. *f* 3850, in slag *f* 50, verkogt.
Braak (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) op de hoek van de Koornmeeters gang. *f* 5000, in slag *f* 1000, verkogt.

Haar-

Haerlemmerdyk (Dezelve, Een Huis, en Erve, op de) over 't Nieuwe Heeren Logement. *f* 17000, in slag *f* 500, verkogt.
Heilige Weg (Dezelve, De Helft in een Huis en Erve, op de) op de hoek van de Vrouwengang. *f* 3050, in slag *f* 2400, verkogt.
Jonkerstraat (*G. Beerman*, en *H. Lauverbek*, Een Huis en Erve, in de) Zuydzy, het vyfde huis van de Geldersche Kaay. *f* 925, verkogt.
Jonkerstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) het 6de van de Geldersche Kaay. *f* 875, in slag *f* 40, verkogt.
Keizersgragt (*A. Kramp*, *B. Twisk*, *P. Slagregen*, en *B. Stemberg*, Een Huis en Dubbeld Pakhuis, daar agter op de) tusschen de Princenstraat en Brouwersgragt. *f* 15200, in slag *f* 1700, verkogt.
Keizersstraat *C. Hoeneker*, *W. Ebbenhorst*, *F. J. Melissen*, *C. van Ophooven*, *A. de Lange* en *P. Posthumus*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 4300, in slag *f* 700, verkogt.
Moddermoolensteeg (*J. Schoonhoven*, *E. Croese*, *C. van den Broek Cornelisz.* *D. de Haan* en *A. de Mol van Otterlo*, Een Huis en Erve, in de) westzy. *f* 6000, in slag *f* 6, verkogt.
Mouthaansteeg (*C. Hoeneker*, *W. Ebbenhorst*, *F. J. Melissen*, *C. van Ophooven*, *A. de Lange* en *P. Posthumus*, Twee Huizen en Erven, onder een Dak in de) Westzy. *f* 1000, in slag *f* 200, verkogt.
Naarderhoutsgang (Dezelve, Een Agterhuis en Erve, in de) op de Prinsengraft over de Lauriergraft. 900, in slag *f* 250, verkogt.
Naardenhoutsgang (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 950, in slag 150, verkogt.
Oostenburger Agterstraat (*B. Stemberg*, en *A. van Ketwich*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 1950, in slag *f* 50, opgehouden.
Princegraft (*C. Hoeneker*, *W. Ebbenhorst*, *F. J. Melissen*, *C. van Ophooven*, *A. de Lange* en *P. Posthumus*, Een Huis en Erve, op de) over de Lauriergraft. *f* 14100, in slag *f* 2000 verkogt.
Taanstraat (*P. Slagregen*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 1500, in slag *f* 50, verkogt.
Wolvestraat (*C. Hoeneker*, *W. Ebbenhorst*, *F. J. Melissen*, *C. van Ophooven*, *A. de Lange* en *P. Posthumus*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy. *f* 9000, in slag *f* 2000, verkogt.

Errata. In de Verkooping van 30 July 1764. staat een Bruikweerlands by Muyden. *f* 4100, in slag *f* 100, Lees *f* 1400, in slag *f* 100, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER 1764.

vervolg der MEMORIE

van den Lieutenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Tegen den Kapitein

JAN HOEUFFT.

In den Jaare 1745. wiert het zelve Schip te commandeeren gegeven aan den Heer Schout-Bynagt Baron van Wassenaar, die het zelve, zonder daar meede in Zee te zyn geweest, afkeurde, en kreeg toen 's Lands Oorlog-Schip Teylingen.

In den Jaare 1747. is den Capitein van Buuren met het voornoemde Schip in dienst gebragt, en kwam in den Somer van 1748. met het zelve in Texel, en zoude wederom hebben moeten uytzeylen na Curacao, dog zyn Ed. oordeelde het Schip om de Lekkagie, en swakheyd daar toe niet in staat te zyn, en wiert toen afgedankt.

Verders dient het volgende Relaas van het geen Ik heb ondervonden tot bewys, dat het 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek in den Jaare 1749 en 1750. niet in staat is geweest om met alle gerustheid te doen een reys na Curacao.

Den 27sten December 1749. kwam Ik aan Boort, en hoorde toen, dat het Schip met innemen der behoeftens en vivres, zodanig lek was geworden, dat in een Etmaal 23 à 25 Duymen water moesten werden gepompt, niettegenstaande het zelve kort te voren was gekielt, en met *alle attentie gerepareert*; en vermits die lekkagie zeer te aprehendeeren was voor een Schip, 't geen pas gekield, en waar in zeer veel was vertimmert, zoo oordeelde Ik noodig hier van kennis te moeten geven aan Haar Ed Mog. de Heeren Gecommiteerde Raaden ter Admiraliteit; om het gevaar, waar in zoo veele Zielen door de lekkagie zouden kunnen geraken, niet te hebben tot myner verantwoording; Ik gaf dan daags daar aan door een Brief kennis aan Haar Ed Mog. in zeer eenvoudige bewoordingen, zonder myn sentiment in 't alderminst te uyten wegens het in staat zyn, of niet in staat zyn van het Schip om te doen een zoo verre reys, in het alderbarste saizoen, van hier na Curaçao en om van daar te vertrekken in de Orkaan-tydt, en vervolgens wederom te repatriëeren in het barste saizoen; maar ter contrarie heb Ik myn uyterste devoir gedaan om met de eerste goede wind Zee te kiezen, en myn reys te vervorderen; ten welken eynde Ik ook op den 31 December 1749. ben onder zeyl gegaan, dog door het ontfan-

gen van een ordre van Haar Ed. Mog. was Ik genootzaakt weeder ten Anker te koomen.

Den 25sten January 1750. zeylde Ik na zee met mooy weer, en zeer slegt water, Ik liet alle zeylen by maaken, en het Schip lens pompen, vier uuren daar na waaren by de Pomp 25. Duymen water, zynde 13 Duymen boven pyl, bedragende dus in 't Etmaal 78 Duymen; 's nagts liep de wind contrarie, waar door het Schip minder vaart liep, en de Lekkagie ook verminderde, dog moesten egter in 't vervolg tot dat wy den 30 wederom in Texel kwamen, alle wagten, 8, 9 à 10 Duymen water pompen.

Den 6den February 1750. ontfing Ik een order van Haar Ed. Mog. de Heeren Gecommiteerde Raade ter Admiraliteyt, waar by was gevoegt een Advis, door Vlag- en andere Officieren ondertekent. Ik was zeer gesurpreneert daar in te zien, dat het Schip Hilversbeek wierd goedgekeurt, niettegenstaande de ondervinding, die Ik in Zee reets hadde gehadt; maar Ik stelle vast, en moet esluyten, dat die Heeren door den Baas Bentam kwalyk zyn geïnformeert geworden, als meede van die geene, die het Schip in Texel hadden gevisiteert, onder welke Persoonen ook niet genoemt werd den Meesterknegt van Gent, die het Schip het exacste hadde geëxamineert, en een openbaar lek gevonden, 't geen hy zeyde dat door myn Timmerlieden niet konde werden gerepareert, Waar by ook nog is te noteeren, dat den Onder-Baas of Assistent Mey, aan Boort zynde, my heeft gezegt: indien dit Schip in Engeland moeste gevisiteert werden, zoo zoude men het daar afkeuren, maar daar is in de gepasseerde Somer te veel in verstummert om het nu hier af te keuren.

Maar Ik was nog het meeste verwondert, en gesurpreneert, dat in het zelve Advis genoegzaam wiert geposeert, en inwikkelender wys gezegt, dat Ik verzuymt zoude hebben myn reys te vervorderen. Ik moet wederom besluyten, en vaststellen, dat die Heeren niet hebben geweeten, dat Ik, den 31 December 1749. onder zeyl zynde om in Zee te loopen, een ordre ontfing, waar op Ik absolut genootzaakt was weeder ten Anker te gaan, dog eer Ik zulks deede, hielt Ik tot myn gerustheyd en verantwoording, daar over Krygs-Raadt, waar in alle de Leeden eenpaarig van myn gevoelen waaren.

Den 23sten Maart zeylden weederom na Zee, bevonden de lekkagie te zyn als vooren.

Den 30 dito kwamen om de contrarie wind in Torbay ten Anker.

Den 7den April zeylden wy weederom van daar, de wind liep ten eersten contrarie, wy kruysten 2 à 3 Etmaalen op de hoogte van Leesart, met ruw weer van hagel, regen en wind-buyen, wy voerden weynig zeyl om de Lekkagie, en het Schip te menageeren.

Den 10den dito bevonden, dat het water zoo sterk by de Voorsteeven was ingekomen, dat het zelve, niet schierlyk genoeg na de Pomp kunnende loopen 4 à 5 Duymen hoog in de Kruytkamer hadde gestaan, waar door de onderste laag kruyt was bedorven.

Den 15den hadde wy een zeer favorabele wind, 's morgens zeylden met alle de zeylen, uytgezondert de Bramzeyls, kreegen in 2 uuren 8 Duymen water boven pyl, weshalven Ik nootzaakelyk oordeelde te zyn, om de lekkagie te doen minderen, de volgende zeylen in te neemen: de Kluyvert en alle de Stagzeyls, het Groot-Zeyl, de Blinde, het Kruyszeyl, en voorts nog twee Reeven in ieder Marszeyl, namiddags was de wind, en 't weer, als mede de lekkage nog als vooren, afneemende koelte.

In

In 't vervolg tot Curacao hadden altydt favorabele wind met weinig koelte, dierhalven verminderde de lekkagie eenigzints door de consumtie van het Water, en Victualie.

Den 18den Augusti vertrokken weeder van Curacao, hadden tot den 1 October altoos stilte, en slegt water, en het Schip zeer geligt, en ook te Curacao een lek voorzien zynde, zoo was de lekkagie tot die tydt maatig, na proportie van de Uytreys te reekenen; maar na dato van primo October het weer van tydt tot tydt ruwer werdende, dog zonder zwaare stormen, of dat wy genootzaakt waren sterk zeyl te voeren, maar ter contrarie om na de Koopvaarders te wagten, altydt zeer weynig zeyl gebruykte, zoo vermeerderde de lekkagie zoo sterk, dat het water niet meer by duymen konde gerekent werden, en de Ketting-Pompen door het continueel pompen zeer dikwils onklaar raakten, waarom Ik ordonneerden, met goed weer de Slagpompen te gebruyken, om by storm de Ketting-Pompen klaar te hebben; dog zonder storm wies het water tegens de Slagpompen aan, en op een dag na dat 26000 steeken met de Slagpomp waaren gepompt, moesten in een zelfde Etmaal nog 4600 slagen, of omgangen met de Ketting-Pomp werden gepompt, welke laatste 4600 slaagen vry meer water hebben doen loosen, dan de 26000 steeken met de Slagpompen, maar egaal gereekent zynde, zoo zoude in dat Etmaal gepompt zyn geweest 52000 steeken; Ik laat aan oude, ervaarene, en neutrale Zeelieden, die altyd gewoon zyn geweest by steeken de quantiteit water te reekenen, oordeelen, of zoodanig een Schip bekwaam, en zoo sterk als het behoort kan geoordeelt werden te zyn om te doen een zoo verre Reys, op dewelke men maanden onderweg kan zyn, zonder op een Rede te kunnen komen, wanneer de nood zulks vereyscht; dog God heeft ons merkelyk bewaart, niettegenstaande de lekkagie daarna nog kragtig vermeerderde, blykende zulks by het nog volgende Relaas.

Den 9den November hadden wy na ons gisfing de Sorles N: O: T: O: 46 mylen van ons, de wind was aan het Z:, Marszyls koelte met regen, dog slegt water, moesten genoegzaam de geheele eerste wagt met de Ketting-Pomp pompen, zonder lens te kryggen.

Den 10den dito 's morgens in de Honde-Wagt, zynde de wint aan het Z: T: O: gereefde Marszeyls koelte, dog slegt water, kwam den Commandeur Sloot my waarschouwen, dat niettegenstaande het Voormarszeyl, ingevolgen myne gegevene ordres, reets was ingenomen, het water zoo sterk in 't Schip kwam loopen, dat schoon by continuatie met de Ketting Pomp wierd gepompt, het water in het Schip nog bleef aanwassen, waar op ik ordre gaf om het Groot Marszeyl ook in te neemen, en my nader te waarschouwen, indien het water dan niet minderde om dan de Fok in te neemen, en het op Gods genade te laten dryven; dog het behaagde den Almagtigen, dat nog in de zelfde nagt de wind minderde, en zeer favorabel na het Westen liep, verminderde toen ook het water in het Schip; wy gooyden die morgen grondt, en zagen daags daar aan de Engelsche Wal, en kwaamen den 15 's avonts voor Gaats van Texel ten Anker, en vervolgens den 19 binnen.

Actum in 's Hage den 9 Februarii 1751.

(*was geteekent*)
JAN HOEUFFT.

E.

COPIA,

WY Ondergeschreeven Stuurlieden, gevaren hebbende op het Lands Oorlogschip Hilversbeek, verklaaren by deezen ten verzoeken van Cornelis Weersen Snooy, Lootsman woonagtig op Texel voor de opregte en zuyvere waarheid.

Dat de voornoemde Cornelis Weersen Snooy, die als Lootsman op het voorschreven Schip is bescheiden geweest, geduurende den tydt dat hy zig in die qualiteit op het eevengemelde Schip heeft bevonden, steets en geduurig een Man aan het Loot heeft gehadt, en met het zelve Schip by Enkhuyzen gekomen zynde, op drie en een half vadem Water, als doen teegen hun die aan 't Loot stonden heeft gezegt als het drooger word dan moet gy my waarschouwen, en dat by hun ook zulks is aangenomen om te doen: dog dat weinig tyd daar na, het voorschreeven Schip vast raakte, en dat de voornoemde Cornelis Weersen Snooy, op dien Tyd, dat het voorsz. Schip vast raakte, zo veel ons bekent is, geen andere sterke drank heeft gebruykt, als met een ander te zaamen een Kelkje Janneever, geevende wy Ondergeschreeven voor reedenen van weetenschap, ons voorschreeven gedeposeerde bygewoont, gehoort en gezien te hebben, presenteerende daaromme het zelve (des noods) nader te bevestigen. Ten ooirkonde deze onderteekent.

In Amsterdam den 1. January 1751.

(*waren geteekent*). THOMAS MIDDELMEER,
CHRISTIAAN COORNELES.

(*onderstondt:*). *Accordeert met gelyke my geëxhibeert by* Cornelis Snooy, *Lootsman op Texel.*

Amsterdam 9 November 1761.

(*was geteken*). JOHs. BEUKELAAR, *Notar. publ.*

E.

Articulen ter beantwoording en wederlegging van de tegengestelde Advisen van Kapitain Jan Hœufft over het geluyd, in dato 13. Maart 1761. te Amsterdam, en Dordrecht den 2 April 1761.

DES Winters als wanneer het sterk mist en de Veerman op Buyksloot afvaart, luid het Klokje aan het Tolhuys: op dat geluyd vind die Veerman den ingang van het Buyksloter Canaal.

Zo meede wanneer de Veerman van het Tolhuys afvaart, luyd de klok aan de nieuwe Stads-Herberg, en vind die plaats als vooren.

Wanneer een Vloot of Esquader by den anderen zeylt, werden zy door Canonschoten by den anderen gehouden, en om malkanderen geen Schade toe te brengen, met aan Boort zeylen, werden Charges met Handgeweer geschooten, de Trommels geslagen, de Klokke geluyd, (als dat Geluyd niet dienstig was, zouden alle Zeeluyden, van alle Tyden af, daar geen gebruik van gemaakt hebben) en dat egter sommige Scheepen separeeren, of den anderen Schade toebrengen, daar zyn deeze voorschreeven Middelen geen oorzaak van, maar wel de onkunde van sommige commandeerende Officieren.

Dat in 't Klein goet bevonden is, word geproponeert in 't Groot te probeeren: of het zelve in 't gebruyk gebragt kan werden, te meer daar de zaak van

weinig

weinig kosten is in comparatie van de groote Schaade, die 'er van geleeden zyn, en nog van te wagten staan.

Wanneer een Esquader, of Vlootschepen in een Haven ten anker legt, en de Barquassen of Chaloupen van Boort of zyn, om 's Lands Dienst te verrigten, heeft men wel een Signaal gegeeven, met het luiden van de Klok met tussenpozen, en differente Trommelslagen, waar op de Vaartuygen hun Schip hebben kunnen distingeeren (en vinden) van anderen: dit is iets daar de Kapitein Hœufft geen ondervinding of kennis van schynt te hebben.

Aangaande het Geluyd van Canonschoten is een Remarque, of wel een Critique te maken die eenig Fondament heeft, daar de Kapitein Hœufft niet aan heeft kunnen denken, ter bekragtiging van zyne Sentimenten, zig bedienende alleen van zyne Afkeuringe zonder suffisante Reedenen te geeven: die Remarque bestaat daar in; dat het luiden van een Klok een contenueel Geluid is, zo meede het Geluid van de Trommel, dat het gehoor sterk fixeert, en daar door een peiling te gissen is, na genoeg tot het oogmerk, zo als hier te voren is gebleken.

Een Canonschoot of twee na malkanderen, geeven yder schoot een slag, dat de peiling zo gemakkelyk niet maakt, als het geluid van de Klok of van de Trommel, daarom is voorgeslagen, om van de Canonschoten eerst een proef te neemen, alvorens iets positief te bepaalen, en de propositie aan het Hoff van Groot Brittangne te doen.

Edog de twee Peilingen, op het Zuid en Noort Voorlandt, met het gehoor gecalculeert, op twee a drie streeken yder, daar die vier of ses streeken den anderen cruyssen, staat den Zeeman met zyn bestek in het midden: en nauwkeurig genoeg, om zyn Cours te veranderen, de Banken mis te zeilen, daar van geëischt is een proef te neemen.

Zo die Peilingen teegens verwagting by het neemen van een proef, niet volkoomen na genoegen uitvallen, zo is nogtans seeker, ja onweedersspreekelyk, dat het geluid van de Canonschoten den Zeeman zal waarschouwen, naby het gevaar gekomen te zyn, dat hem alsdan zal doen veranderen van mezures, het zy by occasie daar van af te wenden, ofte wel te laten dryven, ook wel ten anker te komen, en af te wagten dat het duystere weer opklaard &c.

Daar zyn Exempels, dat de Signaalschooten, van de Oost-Indische Retourvloot gehoort zyn by 's Lands Esquader, dat op zodanige streek van 't Compas, als zy de schooten gehoord hadden voortzeylden, en by opklaren van de mist de Oost-Indische Retourvloot ontdekten.

Hier te vooren is aangetoont dat het Klokkeluyden, of by continuatie de Trommel te roeren, het gehoor beeter fixeert: als een enkele slag van een canonschoot, om dat geluyd af te peilen op het Compas, daar van ook een verbeetering in de proefneeming zal kunnen geprobeert werden: met eenige canonschoten zo schielyk op malkander als een Heggevuur, of wel de slagen van het canon, dat geproeft werd te doen horen, zo zal het gehoor zig beeter fixeeren, en tyd hebben van de peyling beeter te neemen, het welk maar eenige ponden buskruid meerder zal doen kosten.

Den Kapitein Hœufft argumenteert by consequentie trekking uit het Advis van de Hooge Krygsraadt, met eenparigheid genoomen, uitgezondert den Kapitein Hœufft, als wanneer hy in 't geval quam, zoude gecommandeert worden by een Schipper van een Galjoot, ofte jong Officier &c. voor eerst, is die geforceerde consequentie uit het Advis van de Hooge Krygsraad niet

te haalen en den Kapitein toont aan met deeze zyne bygebraalde geforceerde critique, dat hy ten eenemaal onkundig is, van het gebruyk dat een Commandeerende Officier maakt, van zyne Fregatten, Galjoots, of Advis-Jagten, die onder zyn commando staan: alle andere critiques, in de twee Advisen van den Kapitein Hœufft vervat, zyn van dezelve natuur, condemneerende generaliter het gantsche Advis van de Hooge Krygsraad, egter met erkentenis van sommige periodes niet te begrypen.

Waarom den Ondergeschreeven Officier zig niet zal vermoejen, met die te wederleggen: Latende het verwaant onderwys, daar in vermeld, van nugteren, en bequame subjecten tot Zee Officieren aan te stellen ter remarque en attentie van de Regeering die zulks aangaat, alleenlyk de perioden van het bidden daar niet in begrepen, maar daar op antwoorden, dat het oeffenen van den Godsdienst altoos goet is, dog op zyn tydt, wanneer GODTS weer en wind zulks toelaat, dat wanneer het een vliegende Storm waait, of dat een Zeeman by eenig naakend gevaar is, een yder voor, en in zig zelven moet bidden, en dat al werkzaam zynde in zyne beezigheeden, wel uit te kyken, de handen uit de mouw te steeken, en te arbeiden, dat nodig is zyn pligt betragten, het welk ook Godtsdienst is zonder pedanterie.

Waar meede den Ondergeschreeven, van deeze harrewarrige materie zal afscheiden.

Actum in Amsterdam den 22. Mey 1761,

(*Was Geteekend:*) C. SCHRYVER.

G.

Edele Mogende Heeren,

MYN HEEREN, den Ondergeschreeven heeft gedagt, geen attentie te moeten maken, op de twee Critique Advisen van den Kapitein Jan Hœufft, als niet te meriteeren. Edog op de agterbakse Discoursen van gemelde Kapitein is den Ondergeschreeven als geforceert om die eenigzints te beantwoorden, zo veel ten Respecte van de Hooge Krygsraad, als Personeelyk voor zig als President van dezelve, daarom hy d' Eere heeft, de neevensgaande Articulen, aan UW EDEL MOGENDE toe te zenden.

Daar hy nog by moet voegen, dat aan de Hooge Krygsraadt in geene manieren is gebleeken, ja zelfs geene reedenen, tot de allerminste Soupçons zyn voorgekomen, dat de Kapitein en Bisdom, en Limborgh van der Kragt, zig 't eeniger tyd, in hunne Dienst verloopen hebben in dronken drinken: daar hy Kapitein Jan Hœufft, met zyn kritic Advis van 13 Maart 1761, een schynsel van geeft.

Deeze Critique, als ook die ten opzigte van de Regeering, met de recommandatien van KUNDIGE ERVAREN Personen aan te stellen tot Capiteinen ter Zee, past aan geen Officier, en was van den Kapitein Hœufft het allerminste te wagten: Die zyn Schip HILVERSBEEK, twee a drie maalen in eene Reis aan de Grond gezeild heeft, het zelve verlaaten, dat door de Zeeluyden van het Eyland Wieringen van de Grond is afgehaalt, en te Amsterdam in 's Lands Dock, is gebragt.

Waar meede hier afscheide, en blyve met behoorlyk Respect,

EDELE MOGENDE HEEREN,

Myn Heeren Uw Ed. Mog. Ootmoedige en Gehoorzaame Dienaar.

(Was Geteekend:) C. SCHRYVER.

(*Het vervolg hier na.*)

ASIA. Batavia. (Vervolg van October IIde Stuk bladz. 170.)

Den 25 Febr. zyn met de Schepen van de *tweede* Bezending van hier naar het Vaderland vertrokken, *te weeten* op het Schip *Slaterdyk* de Onderkoopman *Kersseboom*; op het Schip *Radermaeker* de Oud-Onder-Koopman en Dispensier *Pieter Vermond*: Met het Retour van de *eerste* Bezending voor dit Jaar zullen, zoo men zegt, vertrekken de Brigadier *Gerard Bellanus de Wend*; de Commandeur *Hendrik Booms*; de Vendumeester *Pieter Messel*; de Koopman en Administrateur Mr. *Adriaan Matthys Temmink*; en de Burger Hr. *Berens*.

De volgende Schepen zyn aangelegt, om over *Ceylon* na Nederland te repatrieeren *Keukenhoff* en de *Eendragt* voor *Amsterdam*; *Toorenvliet* voor *Zeeland*; en *Kiewitsheuvel* voor een *vierde* Retourschip Weiders na *Zuid-Coromandel Oosterbeek*; na *Noord-Coromandel* de *Vrouw Elizabeth*; na *Suratta* de *Barbara Theodora*, *Renswoude* en *Lymuiden*; en na *Japan Zuid-Beveland* en *Enkhuizen*.

Kort voor het vertrek van dezen ontfangt men een Brief van Kapt. Jan van Daalen, voerende het Schip *Keukenhoff*, uitkomende van de Kamer *Amsterdam*; Deze Brief is geschreeven uit de *Straat Sunda*, alwaar zig ook bevonden de uitkomende Schepen *Stralen*, Kap. Tobias Wagtendonk, van *Hoorn*; *A-schat*, Kapt. Cornelis Kuiper; *Ruiteveld*, Kapt. Isaac van den Berg; en *'s Landswelvaren*, Kapt. Pieter Fruit, alle drie van *Amsterdam* na *China* bestemd; *Zuid-Beveland*, Kapt. Husbert van der Kheu, en *'t Huis-om*, Kapt. Corn. Pietersen, beide van de Kamer *Zeeland*; *de Hoop*, Kapt. Meindert Teyden, van *Delft*; en de *Imagonda*, Kapt. Pieter Boot, van *Enkhuizen*: Dezelve zyn successivelyk den 4, 5, 9 en 10 Mey behouden de *Straat Sunda* gepasseerd, zoo als ook het Schip *de Jonge Lieve*, Kapt. Pieter Geweld, van *Ceylon*; en deze *tien* Schepen worden alle oogenblik op deze Rhede verwagt; zynde reeds den 7 April op de Rhede alhier aangekomen de *Rebecca Jacoba*, Kapt. Anthony Vogelsang, van *Suratte*.

Den 5 Febr. kwam op deze Rhede het Schip *Jerusalem*, Kapt. Pieter Lund, van Bengalen, aan boord hebbende den *Raad extraordinaris* van *Nederlands Indiën*, den Heer *Louis Taillefert*, om aan de *Hooge Tafel* te assisteeren: Den 7 dito wiert het geassumeerde Lid van den Agtb. Raad van Justitie de Heer Opper-Koopman, *Hendrik Leenbrugge*, ontslagen: Wyders wierd de Assistent, *de Neys*, tot Advocaat aangesteld om aan de *Hooge Tafel*, en *Evert van Asperen* tot Procureur, om voor de beide Collegien van Justitie te postuleeren, en de Assistent, *Diederich Heyman*, tot eersten Klerk van de Weeskamer dezer Stede: De Onder-Koopman *Ruyvens* wierd geëxcuseerd als *Secunde* van Timor, om ter afwagting van een Employ na Bengalen gezonden te worden, en den Heer *de Langete* laaten continueeren als *Secunde* op Timor met de survivance: Voorts wierd de Assi-

stent

ſtent *Thomas van Kampen* Jansz. tot *Secunde* van P. Chinco bevorderd, en de Predikant *Jan Jacob Myer* benoemd om na Padang te vertrekken ter bedieninge van de H. Sacramenten.

Ten opzigte van de Dienaaren op Ceylon is de aanſtelling van den Onder-Koopman Mr. *Johan Willem Schorer* tot Opperhoofd van Manaar, in plaats van den om indiſpoſitie ontſlagenen Koopman den Heer *Anthony Diederichs* geapprobeerd, zo als ook de aanſtelling van den Onder-Koopman *Gerlacus Roſier* tot Fiſcaal van Javanapatnam, in plaats van den evengem. Heer *Schorer*: Voorts zyn de aanſtellingen geapprobeerd van de volgende Heeren: den Onder Koopman *Adriaan Moens* tot Soldy Boekhouder te Colombo: *Fredrik Willem Baron van Thosz* als Kapitein van de Infantery: *Jan Hendrik Fred. Will. van Kaltboff*; *Fred. Willem van Rheder* en *Michiel St Andre* als Kapiteins: *Jean Brohier* als Kapitein Ingenieur: *Everhardus Jodocus Prinſſen*; *Johan Fred. Mous*; *Johan Hendrik Maurer* en *Juſtus Ekbard Reid* als Lieutenants: *Jan Chriſt. Sweed*; *Jan Philip Krans*; *Johan Chriſtiaans*; *Johan Adam Dietz*; *Jan Riedel*; *Henricus van Esſen*; *Willem Emmerig*; *Pieter Franke* en *Jan Scheerker* als Vaandrigs.

Voor het overige zyn behalven de reeds genoemde Schepen nog geprojecteerd en aangelegt de volgende: (1) *Jeruſalem* na *Ternaten*. (2) *'t Huis Te Manpad* na *Macaſſar*. (3) *De Oranjeboom* na *Banjermaſſing*. (4) *Lapienenburg* na *Kareek*. (5) De Sloep de *Goudvink* na *Padang*. (6) *Overſchie* en (7) de Bark de *Moſſel* na *Sumatras Weſt Kuſt*. (8) De Bark de *Liefttaalige*. (9) De Sloep de *Papegaay* en (10) de Pantjalling de *Reuk*, alle *drie* na *Malacca*. (11) De Bark het *Zeepaard* na *Palambang*; als mede (12) het Schip *'s Graveſande* over *Ceylon* na *Bengalen*; en eindelyk om over *Bengalen* te repatrieeren, (13) *de Oranje-Zaal* voor de Kamer *Amſterdam*, en (14) *'t Huis Te Boede* voor *Zeeland*.

EUROPA. *TURKYEN. Conſtantinopolen*. Men verſpreid alhier, dat de *Chan* der Tartaren, die men in deeze Hoofdſtad verwagtte, gelyk wy in ons voorige Stuk bladz. 157 zeiden, onder weg op bevel van den Sultan van zyne waardigheid afgezet en *Selim Kerag Chan*, in zyn plaats daartoe verheven is: Ondertusſchen is dit zeeker, dat de eertyds geweezen Hoſpodar van Wallachyen, *Conſtantyn Mauro Cordato*, die voor omtrent derdehalf jaar van deeze waardigheid beroofd en naar het Eiland *Meteline* in ballingſchap gezonden wierd, door dit Hof terug ontboden en bereids op weg is om herwaards te komen.

De *Tchiaus Bachi* of Requeſtmeeſter van den Sultan, is afgedankt met bevel om huis-Arreſt te houden, zynde deſſelfs plaats door den *Teſſoriſatchi* of Ceremonie-Meeſter van den Groot-Vizier vervuld.

De

De Bacha 's van *Kuthaya* en van *Romelien*, beide Schoonbroeders van den Sultan, zyn op bevel van zyne Hoogheid, met allen spoed naar hunne Gouvernementen te rug gekeerd: de reden daar van zyn als noch een geheim.

Den 24 Sept. ontfingen de Russische en Pruissische Ministers met eenen Courier de tyding, dat de Graaf *Stanislaus Augustus van Poniatowski*, tot Koning van Polen verkooren is: Deeze Ministers daarvan kennisse aan den Sultan gegevende hebbende, scheen dezelve dieswegens zeer vergenoegd te zyn.

PORTUGAL. Lissabon. Den 21 Sept. Feest van S. Mattheus, had men alhier, een der allerverschrikkelykste onweeren, 't welk ruim 24 uuren duurde: men zegd, dat verscheide menschen daardoor getroffen en daar by het leven verlooren hebben. Onder de veele Schade daar door veroorzaakt, is een Molen, niet ver van *Belem* staande, gantschelyk geruineerd, en deszelfs Eigenaar jammerlyk omgekomen. Hoe zmertelyk en benaauwd het ook was, een zo lang aanhoudend onweer te moeten verduuren, zo heeft het echter van een anderen kant veele nuttigheid aangebragt; want een zware regen die teffens daarby viel, en die hoognodig was, als de eerste die men binnen zes maanden vernam, zal inzonderheid veel goed doen aan de Wyn-Oogst, die wy ons nu zeer voorspoedig voorstellen; maar zedert heeft men by aanhoudendheid een ongemeene hitte, welke voor naby zynde Aardbevingen doed vreezen.

SPANJEN. Madrid. De meeste Conferentien, die ten Hove gehouden worden, betreffen de verbeeteringen der Zee-en Land-Macht, mitsgaders de veiligheid onzer Bezittingen in de nieuwe Wereld. Het ontworpene bestek der Fortificatien van de *Havana* voltooid zynde, zal die Plaats onneembaar zyn. De Koninginne Douairiere, Moeder van onzen Monarch, werd, tegen alle verwachting, van dag tot dag beeter, edoch door haare zwakke krachten zo langzaam, dat de terugkomst van 't Hof van *Ildefonse* herwaards, als noch onbepaald blyft. Men heeft alhier berichten van *Gibraltar* volgens welke de Heer *Demetrio Coletti*, Consul van de Vereenigde Nederlanden te *Tetuan*, den 26 September aldaar is aangekomen aan boord van een Engelsch Schip; de oorzaak waarom de Koning van *Marocco* gewild heeft, dat de voorn. Heer binnen drie dagen tyds na gedaane waarschouwing uit desselfs

Staaten zou vertrekken, en als noch ten eenemaal onbekend.

Door een Schryven van 's Konings Minister der Zee-zaken te *Majorca* heeft men tyding, gedagteekend den 2 Octob. (1764) dat een Chebek van het Eiland *Ivica*, toebehoorende aan den Schipper *Salvador Grifaldo*, zich den 27 en 29 Augustus laatstleden, omtrent *Serra* en *Bona*, van 4 Barbarse Vaartuigen, geladen met Granen enz. en aan Boord van de welke zich 8 Mooren en 6 Turken, behalven noch 16 anderen, welke geduurende het gevecht gesneuveld waren, bevonden, had meester gemaakt, terwyl van de dappere Equipagie der Chebek niet meer dan drie mannen ligt gewond zyn geworden.

ITALIEN. Romen. Den 13. October overleed de Kardinaal *Cosimo Imperiali*, in den ouderdom van omtrent 80 Jaren; zyn Eminentie was een Genuees van Geboorte en Creatuur van Paus Benedictus den XIV., van de Promotie van den 26 November 1753.

Genua. Men ziet alhier de Copy van het Traktaat tusschen den Koning van Vrankryk en deeze Republiek, waarby gemelde Vorst een Corps zyner Troepen accordeerd, om op het Eiland *Corsica* te dienen. Dit Traktaat bestaat in zeventien Artikelen, behelzende in Substantie.

In het eerste Articul word gezegt: Dat de Koning een Corps zyner Troepen naar Corsica zal zenden, om de Plaatsen *Bastia*, *Ajaccio*, *Calvi*, *Algayola* en *Saint Florent* te behouden en te verdeedigen.

In het tweede is men overeen gekomen, dat die Troepen alleen zullen gebruikt worden om de gemelde Plaatsen, geduurende 4 agter een volgende Jaaren, te bewaaren.

Het derde behelst, dat de Republiek in die Plaatsen de volkome Souverainiteit zal behouden, uitgenomen het geen het Militaire raakt, dat alleen staat af te hangen van de Fransche Troepen, welke een Commandant van hun Natie zullen hebben, zonder dat 'er onder eenig voorwendzel, nog Genueese Commandant nog Troepen mogen weezen.

Volgens het vierde Articul, in wat Plaats van Corsica die Fransche Troepen zig mogen bevinden, zullen zy niet dan aan een Officier Generaal van hun Natie gesubordonneerd weezen.

In het vyfde word gezegt, dat de Troepen van den Allerchristelykften Koning, op ordre van den Fransen Generaal, hun Commandant, de delicten der Inwoonders van de Plaatsen die zy bezetten, voor zo verre die het Militaire of de behoudenis dier Plaatsen zullen beoordeelen en executeeren, zonder dat de Civile Tribunalen van de

Re-

Republiek daar teegens kunnen reclameeren.

By het zesde is gestipuleerd, dat alle Officieren, Soldaaten of andere Fransen, tot de Troepen behoorende, niet zullen kunnen gearresteerd nog beoordeeld worden door de Civile Genueese Geregts-Hoven, maar na de jugeering van hunnen Commandant-Generaal gerenvoyeerd worden.

Volgens het zevende, zal de Franse Generaal het Franse Guarnizoen kunnen verminderen of vergrooten, zonder dat hy verpligt zal weezen aan iemand anders dan zyn Majesteit daar van reekenschap te geeven.

By het agtste Articul verbind zig zyn Allerchristelykste Majesteit, om aan deszelfs Troepen, Soldy, Brood en Vleesch te geeven, als meede om de Hospitaalen te onderhouden; maar het Land moet hun Brand, Ligt, Logement en Vouragie leeveren.

Volgens het negende, zal men een Inventaris van de stukken Artillery en Oorlogs-Ammunitie van de Republiek maaken, in de Plaatsen die door Franse Troepen bezet worden, ten einde dezelve by hun vertrek in dezelfde qualiteit en quantiteit kunnen gerestitueerd worden.

Het tiende behelst, dat alle Franse Deserteurs, die onder de Genueese Troepen zullen geënrolleerd zyn, voor het arrivement der gemelde Troepen op het Eiland Corsica, aldaar zullen blyven dienen, zonder gereclameerd te kunnen worden; maar die in het vervolg deserteeren, zullen onder de Troepen van de Republiek niet aangenomen, maar door haarzelfs terug gegeeven worden, by aldien zy mogten ontvlugten in plaatsen alwaar niet dan Genueese Troepen leggen. Conditie, welke over en weder egaal zal geobserveerd worden door de Franse Troepen, ten opzigten van de Genueese Deserteurs, indien 'er mogten zyn.

Volgens het Elfde, zal het den Commandant vry staan, zodanige precautien als hy nodig oordeeld, te neemen, tot zekerheid van de Vaartuigen, die in de Havens der Plaatsen, door de Troepen van zyn Allerchristelykste Majesteit bezet, zullen arriveeren of uit dezelve vertrekken. Dog gemelde Commandanten zullen de visitatien toelaaten en ondersteunen, welke de voorzorge van het Gezondheids Comptoir en de regten van Souverain vereisschen, die geen de minste verandering zullen onderheevig zyn, en voor welke men de agting die de Gezondheid en Commercie vorderen, zal hebben.

By het Twaalfde word gestipuleerd, dat de Commandant der Franse Troepen, tot faciliteering der herstelling van de goede ordre en rust op het Eiland Corsica, ten dien einde zodanige gemeenschap kan houden als hy goedvind, met alle de Inwoonders van het Eiland, indistinct, en hun te kennen geeven, hoe veel deel zyn Allerchristelykste Majesteit in de Pacificatie neemt.

By het dertiende is vastgesteld, dat de Doorlugtige Republiek op

Corsica, alle Edicten zal kunnen laaten publiceeren die zy goedvind, om het Volk onder haar gehoorzaamheid te doen weederkeeren, het geen 't oogmerk is, dat zyn Allerchristelykste Majesteit zig voorsteld, dusdanig zelfs dat zyne intentie dieswegens haar zal te kennen gegeeven worden, by het arrivement van derzelver Troepen op het Eiland.

In het veertiende Articul belooft zyn Allerchristelykste Majesteit van de Condition van een eventueele bevreediging te zullen guarandeeren.

By het vyftiende declareerd zyn Majesteit, dat in cas van Oorlog tusschen Vrankryk en eenige andere Moogendheid, met welke de Republiek in Vreede zoude weezen, het verblyf der Franse Troepen op het Eiland Corsica, niet zal kunnen aangemerkt worden, als strydig teegens de Neutraliteit van de Republiek; en derhalven is men overeen gekomen, dat die Neutraliteit reciproquelyk zal geobserveerd worden, in de Havens, Rheeden, Baayen en Anker-gronden, onder de Dominatie van Genua, volgens de gewoone Wetten en gebruiken, en zo lang als de eventueele Vyanden van Vrankryk dezelve niet zullen overtreeden. Daar in word nog gezegt, dat uitgezonderd het geval van verleegenheid of Schipbreuk, de Vyanden van de Republiek niet kunnen toegelaaten worden in de Havens, Rheeden, &c. onder de Dominatie van Genua, die door Franse Troepen zullen bezet zyn.

Het zestiende behelst, dat door middel van de teegenwoordige Conventie, de Republiek niets meer te vorderen zal hebben op de vervalle of nog te vervallene Subsidien, bevat in het Tractaat van Compiegne van den 14 Augusty 1756.

Het zeventiende en laatste Articul raakt de Ratificatie van het teegenwoordige Tractaat en de uitwisseling.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 11 October (1764) deed *Dervis Effendi*, Gezant van den Grooten Heer, zyne openbare Intrede in deeze Stad en leide de volgende dag zyn eerste bezoek by den Vice-Kancelier af; maar de dag zyner audientie by de Keizerin is nog onbekend. De zending en aankomst van den voornoemden Minister by dit Hof, kan en moet de ongegrondheid doen zien, van alle de tydingen in zommige nieuwspapieren verspreid, en thans noch dagelyks verspreid wordende, als of het Ottomannische Hof een Leger naar den kant van *Bender* had doen marcheeren, en dat het zelve merkelyk de Paardestaarten tegen dit Ryk had geplant; zulks men zodanige tydingen onder het getal der Staatkundige harssenschimmen kan tellen.

Het uitgesproken en voltrokken Doodvonnis van den Verra-

der

der *Mirowitz* (waarvan wy gesproken hebben in 't Iste Stuk van Octob. laatstleden bladz. 127) bestaat in een Ukase van eenige met kleine letter gedrukte vellen papier. Het grootste gedeelte behelsd rechtsgeleerde herhalingen en aanvoeringen der Russische Wetten- en Krygs-Artikelen: het overige is eene beschryving van den Verrader zelfs; van zyne en zyner Voorvaderen Wangedrag, en derzelve verraderlyke gezindheid, van zyn gruwelyk opzet, om op de omkeering van den Staat zyn ingebeeld geluk te bouwen; van zyn hoogst strafwaardig bestaan, om andere tot zyn affchuwelyke voorneemens over te haken, en eindelyk van het verraad zelve en de daar door welverdiende straffe enz. Zyn Makker, de Luitenant *Apollon Uschakow*, waarmede hy zich voor het Autaar in de Kerk van O. L. V. van Casan, by eede had verbonden den Prins *Ivan* op den Troon te stellen, word daarvan gezegd, onder weg na Smolensko, verdronken te zyn. Wyders ziet men daarin de volgende Woorden: Nademaal nu de gedwongene ontzieling, van den ongelukkig geboorenen Prins *Ivan*, alleenlyk een gevolg van de rukelooze onderneeming van *Mirowitz* is, zo is hy ook ontegenzeggelyk als de Hoofd-Oorzaak, ja zelfs de Moordenaar van den ongelukkigen Prins aan te merken, het welk hy ook voor de gantsche Vergadering bekend en beleden heeft.

ZWEDEN. Stokholm. Op den aanstaanden Ryksdag zal men het zeer in verval geraakte Munt-Weezen trachten te herstellen.

POLEN. Warschouw. Onzen Monarch, van een ieder geacht en bemind, is niet alleen voorneemens aan ieder Magnaat, den Adel en Burgers, maar zelfs aan den geringsten Landman toegang tot zyn Perzoon en gehoor te verleenen. Onder de brieven van bekendmaking van zyne Majesteits komst tot den Troon, na verscheide Hoven afgezonden, is die van den Vorst aan de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden eigenhandig geschreven en in de vriendelykste uitdrukkingen vervat. Vermits de Koning voorheen op zyn reizen een geruimen tyd in Holland doorgebragt heeft, is zyne Majesteit verscheide Leden van Hun Hoog-Vergadering perzoonlyk bekend, en is het Hem een byzonder genoegen, ook in dat Gemeenebest, by Hem hooggeachten bekend te zyn.

Wanneer zyne Majesteit den 13 October 1764, in de Hoofdkerk van St. Jan het Diploma zyner Verkiezing ontfangen, en

den

keurd worden, door die welke met een enkele ademhaling de Ryken verheft en 't onderbrengt.

Groote God! ô Gy, die my tot de post geschikt hebt waar in Ik ben; Gy doet niets te vergeefsch, Gy hebt my de Kroon gegeeven met het vierig verlangen van den Staat te herstellen. Volbreng Uw werk; dat de stemme myns Gebeds tot Uw doordringen; volbreng, groote God! Uw werk. Stort in de harten van de gantsche Natie die Liefde voor het gemeene welzyn, waar van het myne is vervuld.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* Den 20 November (1764) zyn Hunne Doorl. Hoogheden de Vorst en Vorstinne van Nassau-Weilburg, benevens de jonge Prins en Princesse en derzelver Gevolg, uit Hunne Duitsche Staten alhier in gewenschte Welstand te rug gekomen.

Zyne Doorl. Hoogheid, onzen dierbaaren Prins Erfstadhouder, geniet steeds eene gewenschte Gezondheid, en woond by continuatie de Hooge Vergaderingen van 's Lands Regeerders by.

Den 12 der opgemelde Maand is alhier de 47ste Generaliteits Lotery, van twee Millioenen, vierhonderd twee en negentig duizend Guldens gearresterd; dezelve bestaat uit 42000 Loten, 21200 winnende Pryzen en 502 Premien.

Den Inleg van de *Eerste Classe* is 5 Guldens en daar in te trekken: Een Prys van 20000, een van 10000, een van 7500, een van 5000, een van 2500, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, tagtig van 40, honderd van 30, twee honderd van 25, drie-honderd van 20, zeeven honderd van 15, en duyzend vyf-honderd van 10 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Tweede Classe* is 10 Guldens, zynde daar in te trekken: Een Prys van 25000, een van 15000, een van 7500, een van 3000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, tagtig van 50, honderd van 40, twee honderd van 35, drie honderd van 30, zeeven-honderd van 25 en duyzend vyf-honderd van 20 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Derde Classe* is 14 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 30000, een van 20000 een van 12500, een van 10000, een van 5000, twintig van 1000, vyf-en twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, tagtig van 65, honderd van 55, twee-honderd van 50, drie-honderd van 45, zeven-honderd van 40 en duyzend vyf-honderd van 35 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den inleg van de *Vierde Classe* is 16 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 40000, een van 25000, een van 15000, een van 12500, een van 7500, twintig van 100, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 100, tagtig van 85, honderd van 75, twee-hon-

derd van 70, drie-honderd van 65, zeeven-honderd van 60 en duyzend vyf honderd van 55 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den inleg van de *Vyfde Classe* is 20 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 50000, een van 30000, een van 20000, een van 15000, een van 10000, twintig van 1000, vyf en-twintig van 500, dertig van 250, veertig van 120, tagtig van 110, honderd van 100, twee honderd van 95, vyf honderd van 90, duyzend van 85, tweeduyzend van 80 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den inleg van de *Sesde Classe* is 10 Guldens, als ook 2 Guldens Præmie voor 't Land, en daar in te trekken: Een Prys van 100000, een van 80000, een van 60000, een van 40000, een van 20000, een van 10000, twee van 5000, twaalf van 2000, honderd van 1000, honderd en tien van 500, honderd en twintig van 250, honderd vyftig van 130, twee-honderd van 120, drie-honderd van 110, zes-honderd van 100, duyzend en twee-honderd van 95 en twee-duyzend vier honderd van 90 Guldens; beneevens 242 Præmien, daar onder een van 20000 Guldens voor 't laatste Lot.

Van het betaalen der Præmie voor 't Land, zullen de Loten waar van den vollen inleg van 75 Guldens aanstonds betaald is, vry weezen.

De Collecte zal beginnen op Maandag den 7 January 1765, en uiterlyk op Saturdag den 9 February worden gesloten, en de compleete Trekking der Eerste Classe als dan beginnen op Maandag den 11 Maart.

De Trekking der Tweede, Derde, Vierde, Vyfde en Zesde Classen, zal geschieden vyf weeken de eene na de andere, te reekenen van het begin der Trekkinge van de Eerste Classe af, moetende de Verwisseling van de ongetrokkene Loten, op absolute verbeurte van het regt der Verwisselinge, des Vrydags voor de respective Trekdagen zyn volbragt, waar na de Inleggers zig moeten reguleeren, tot voorkominge van haare schade.

Amsterdam den 20 Nov. (1764) is alhier gepubliceerd de volgende

WAARSCHOUWINGE

Alzo myne Heeren van den Geregte der Stad Amsterdam inervaringe zyn gekomen, dat onder de Gemeente voor Duyten gedebiteerd worden, verscheide vreemde Kopere Munten, niet tegenstaande by Placaten verboden is eenige vreemde Duiten uit te geeven en te ontfangen: ZO IS 'T, Dat myne voorsz. Heeren tot welzyn van de Burgerye deezer Stad, ten uitersten noodig geoordeeld hebben, alle en een iegelyk by deeze te waarschouwen, om voortaan de voorsz. vreemde Munten niet in betaalinge te ontfangen of uit te geeven, of dat anderzints teegens de Contraventeurs ten rigoureusten, volgens de Placcaten van den Lande zal worden gepro-

cedeerd, zullende de geenen die bevonden mogt worden de voorsz. vreemde Munten voor duiten te hebben gedebiteerd om zyn winst daar meede te doen, exemplaarlyk werden gestraft, enz.

Uit de *Berbice* heeft men, dat aldaar den 21 July deezes Jaars een zware Aardbeeving was geweest, die omtrent vier minuten geduurd had.

Men ziet alhier het volgende

OCTROY tot Bedyking van den Bovenkerker Polder, gelegen by Amstelveen, den 7. September 1764.

De STAATEN van HOLLAND en de WESTVRIESLAND, doen te weeten: alzo ons te kennen is gegeven by FRANÇOIS HENDRIK VAN HOORN, MATTHEUS ALEWYN, Oud Scheepen der Stad Amsterdam, en PIETER OYSE BONT, als ten overstaan van Mr. JOAN VAN DER VOORD, Schout, en Mr. WILLEM DE DIEU, Secretaris van Amstelveen, by de voornaamde Ingelanden der Bovenkerker Polder, geleegen by Amstelveen, tot het beramen der middelen, om de voorsz. Polder droog te maken; gecommitteerd en met speciaale permissie, en toestemminge van de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Amsterdam, als Ambachtheeren van Amstelveen en Nieuwer-Amstel.

Dat de gemelde Bovenkerker Polder genoegsaam 't eenemaal, en sulks meest door de heylsaame order van stuyvergeld, was uitgeveend, waar door het Ambagt belast was geworden met een considerable party Water.

Dat de voornoemde Polder in zyn geheel, groot was twee duyzend en neegentig Maaden.

Dat aan dezelve Polder reeds was en waren vervallen neegen hondert Maaden Water, blyvende alzo elf hondert en negentig Maaden, welke voor als nog contribueerden, in het betalen der lasten, onder welke elf honderd negentig Maden nog maar drie honderd vyftig Maden heel Land gevonden wierd.

Dat van de voorsz. Wateren van tyd tot tyd door hunne eigenaars al omtrent de agthondert Maden waren geabandonneert, met vreese dat de nog contribueerende eigenaars sulks meede mogten komen te doen, voornamentlyk ingevalle van extraordinaire onkosten, zoo by het afbranden als ander verval van Moolens en andersints, en dus dezelve Polder in 't geheel zoude komen te raaken in verval en onvermogen.

Dat al meenigmaal de gedagten waren geweest, om het zelve voor te koomen, door 't droogmaaken derzelve Wateren, maar aangesien de excessive kosten, zoo tot het stigten, als onderhouden van Mooiens, maken van Dyken, de klyne pryzen der Landen, en de onzeekerheid van succes, zoo had men zoo een hasardeuse onderneeming nooit durven werkstellig maken.

Eg-

Egter de tegenwoordige nog contribueerende eigenaars, ziende het verval van dag tot dag vermeerderen, de hier en daar nog leggende Akkers door ſlag van Water weg ſpoelen, en bevreeſt van by langen uitſtel zig in 't geheel te vinden beroofd van de noodige ſpecien tot het maken der Dyken, zouden dit heylſaam werk (nu het nog doenlyk was,) willen onderneemen, indien wy (welker Finantie tegenswoordig zeer weinig van deze Polder kwam te genieten,) het zelve werk met een gunſtig Octroy geliefden te favoriſeeren.

Waarom de Suppliauten ootmoediglyk verzogten, dat het ons mogte behagen, het werk van deze bedykinge volgens het geannexeerde Reglement te approberen en te Octroyeren, en aan alle Landen, Gronden, en Wateren, binnen den geheelen Ringdyk van deeze Droogmakery te ſluiten, en aan alle Huizen en Gebouwen, binnen of op dezelve tegenwoordig zynde, of by vervolg tot bewooning, of culture van dezelve nog te zetten of te bouwen:

Mitsgaders aan alle Landen, Gronden, Wateren, en Gebouwen tot het ſlaan van de Ringdyk, het ſchieten der Ring- en andere Slooten, als meede tot de Water-togten, uitwateringen, en boezems, en generalyk aan alle werken, en werktuigen van de gantſche Bedykinge en Droogmakery, met de gevolgen en aankleven van dien, gunſtig te verleenen, vrydom van alle zoo Ordinaire als Extraordinaire Verpondingen, 100e. en 200e. meerder of mindere Penningen; van den 20e. Penning, en tiende Verhooging wegens 't Collateraal, en de 40e. en 80e. Penning en tiende Verhooging van alle alienatien en hypothecatien; van de 100e. en 200e. Penning over de Capitalen, welke tot het maken der Dykagie, of eenige andere werken van deze Bedykinge zouden werden genegotieerd; en van de Oorgelden, Horengelden, bezaaide Landen, Koehouders, Zoudgelden, Fruiten, grove Waren, en alle andere diergelyke Gemeene Lands Laſten, en Impoſten, zo tegenwoordige, als toekomende, alles voor den tyd van feſtig eerſtkomende jaaren, ingang nemende met den aanvang van de voorſz. Droogmakery, en de na het expireeren der ſelve feſtig jaaren nog vrydom van gelyke feſtig jaaren voor de helft, van al het geen voorſz. was.

Wyders vrydom van de novale tiende en van de Graaffelykheids, en andere Tollen, voor alle Materialen, die tot het maken, leggen, hermaken, herleggen van Dyken, Moolens, Sluiſen, Verlaaten, Duykers en Weegen, tot den aanbouw van Huizen, en andere Gebouwen, en generalyk tot alle werken en werktuigen van, en tot deze Bedykinge en Droogmakerye, en van alle Huizen, en andere Gebouwen op, of binnen deſelve, alles met de gevolgen en aankleven van dien, gebruikt zouden worden.

Als meede Authoriſatie om van den Geregte te mogen vorderen, zoodanige Penningen als onder dezelve weegens deeze Polder per Caſſa waren.

Voorts bevel aan de gesamentlyke Droogmakers, om alle de geabandonneerde Landen, Gronden, en Wateren, zo die geene, die by eenige Resolutien verstaan mogten zyn, aan de Graaffelykheid te zyn vervallen, als die geene, die naderhand door hunne eigenaars waren geabandonneert, en de nog geabandonneert mogten worden, voor haare Rekening, en ten haaren behoeven te moeten anneemen, en droogmaken; zoo wy met dezelve in deze Droogmakery niet geliefden te participeeren.

Gelyk meede Permissie om in de gem. Bovenkerker Polder, op tauxatie van den Geregte van Amstelveen, te mogen aanslaan zoodaanige Gronden, Landen, en Gebouwen, als zy tot leggen, maken, en onderhouden van Dyken, Vaarten, Weegen, of andersints noodig zouden oordeelen te hebben.

. Verders de Supplianten te Authoriseren (aangezien tot groot voordeel van 't Dorp van Amstelveen, ten kosten van dese Droogmakery weder gemaakt zoude werden, een Vaard van Amstelveen, tot in den Amstel,) om de tegenwoordige Gabelle of Schutgelden te mogen verdubbelen.

En de laastelyk magt aan de Gecommitteerdens en aan die geene die successivelyk zullen aankoomen, om soodanige Moolens, Sluisen, Verlaten, Watertogten, Uitwateringen, Boesems, Wegen, Kaden, Dammen, Duikers, Hoofden, Heulen en Bruggen, of soodanige andere werken of werktuigen met de gevolge, en aankleeven van alle het zelve te mogen beramen, stellen, leggen, maken, en des noods veranderen, herstellen, herleggen, hermaken, als zy ten meeste nutte van deze Bedykinge, en Droogmakery van tyd tot tyd zouden goedvinden, mitsgaders om met advis en concurrentie van Hoofd-Ingelanden te beramen, doen, en maken, zoodanige Keuren en Ordonnantien, tot, en op 't stuk van de voorsz. Dykagie, en Droogmakery cum annexis; en des noods dezelve Keuren en Ordonnantien, zoodanig te hermaken, als zy zouden oordeelen te behooren.

Dan na dien de Supplianten te gemoet zaagen, dat eenige Steeden mogten in bedenkinge vallen, ofte de intentie der Supplianten was, om de doorvaard te maken, voor sulke scheepen, die thans om de naauwheid der Sluysen een andere Vaard moesten verkiesen, zoo betuygden de Supplianten volkomen te vreeden te zullen zyn, wanneer het ons geliefde te ordonneeren, dat niemand eenige doorvaard door deze Polder zoude mogen hebben, dan alleen het Dorp van Amstelveen, om daar door vice versa in den Amstel te kunnen vaaren, zo als sulks in vroeger tyd was geweest, bevorens deze Polder tot een Veen-Polder was ingestoken, zynde als doen de doorvaard geweest aan den Uythoorn, als ook aan den Overtoom, gelyk zulks nog gevoeglyk konde worden gedaan; zullende het selve strekken tot merkelyke bespaaringe van Kosten der Droogmakers; als meede om over

de

de onderhoudinge der voorsz. Keuren, de Ordonnantiën met alle het geene daar aan dependeerde en de Executie van alle het selve, te stellen sodanige ordres, als Dykregten in Nieuwer-Amstel costumien meede bragten, en aan de Suppliantea daar van te verleenen onze Brieven van Octroy in forma.

ZOO IS 'T dat wy de zaake en het verzoek voorsz. overgemerkt hebbende, en na ingenomen consideratien en advis van onze Gecommitteerde Raaden en van Dykgraf en Heemraaaden van Amstelland, genegen wezende ter beede van de Suppliantea, uit onze regte wetenschap, souveraine magt en de Authoriteit, aan de Suppliantea en derzelver meede participanten, haare Successeurs, Erfgenamen of Regtverkrygende hebben verleent, zoo als wy aan dezelve verleenen, by dese Octroy tot het Bedyken en Droogmaken van de voorsz. Polder, en hebben geapprobeerd, zoo als wy approbeeren by deze, het Project Reglement van Droogmakinge en Bedyking, zoodanig en in dier voegen als het selve hier agter is gevoegt, met last en bevel, dat het selve van nu aan zal moeten dienen tot een Perpetueel-Reglement en Rigtsnoer, voor de Bedykers en meede Participanten of Geintereffeerdens, wie die ook zouden mogen zyn.

Wyders aan alle uitgeveende Landen, Gronden, Wateren ingevolge van het voorsz. Reglement in den te leggen Ringdyk te Sluiten, en aan alle Huizen en Gebouwen binnen of op dezelve te stellen of te bouwen, mitsgaders aan alle Landen, Gronden, Wateren en Gebouwen, tot het slaan van de Ringdyk, het schieten der Ring, en andere Slooten, als meede tot de Watertogten, Uitwateringen en Boezems, en generalyk aan alle werken en werktuigen van de gantsche Droogmakery, en sulks zonder daar onder te begrypen, de jegenswoordige en nog ongeveende Landen en Huizen, dezelve in de voorsz. Ringdyk niet zullen werden getrokken, en tot de voorsz. Droogmakery niet gebruikt of gedemolieerd zullen worden, van welke ongeveende Landen en niet te demolieeren Huizen, zoo ras doenlyk zullen werden gemaakt, en ter onze financien, mitsgaders ter Secretarye van Amstelveen overgebragt pertinente Lysten, vervattende dezelve mergentaalen en Huizen en het beloop van de Verpondingen derzelver, om dezelve dien conform te doen invorderen, en aan het gemeene Land te betalen op den voet, zoo als tot hier toe is geschied, met de voorsz. uitzondering hebben verleend, zoo als wy verleenen by deze, vrydom van alle zoo ordinaire als extraordinaire Verpondingen, honderste en tweehonderste, minder of meerdere Penningen, des dat voor het ingaan van dezelve Vrydom zal moeten werden geformeerd, en ter financie van ons overgegeven specificque en behoorlyke gecertificeerde Lysten van de Landen, Gronden, Huizen en Gebouwen, dewelke de voorsz. Vrydom zullen genieten, mitsgaders van het beloop der Verponding van alle dezelve, en wyders ook hebben geaccordeert, zoo als wy accordeeren by deze, Vrydom van de 40e. Penning en

toe Verhoging van alle Alienatien en Hypothecatien de voorsz. Droogmakingen, concerneerende, mitsgaders van de Imposten van Ooren, Hoorngelden, bezaaide Landen, Grove Waaren, mitsgaders ook van het Koehouders Zoutgeld, voor zoo veel de Taux van de Koeyen aangaat, en niet van de Familien of Huyshoudingen, alles voor den tyd van veertig Jaaren, aanvang neemende met het eerste Jaar dat de Vrugten van de Drooggemaakte Landen, getrokken en genooten zyn; mits dat daar van insgelyks behoorlyke Certificatie ter Financie van ons zal moeten werden overgeleeverd, en behoudens ook dat onverminderd den vrydom van de Collective middelen, den inhoud van de Generaale en Particuliere Ordonnantien op die middelen gemaakt, zoo ten opzigten van het haalen van Biljetten, en het laaten doen van aanteekening, als andere Precautien, precifelyk zullen moeten werden naagekomen, op de Pœnalityten daar inne gemeld.

En dat over zulks de beschryvingen van de beschreeven middelen over de Landen, in de Bedyking begreepen, zullen moeten geschieden even als of geen vrydom kwamen te genieten, en betaalt het regt van de ongezeegelde Biljetten daar toe nodig, dat ook de af en aanschryving precifelyk zal moeten werden nagekomen.

En dat om verder alle misbruyk voor te komen jaarlyks in de Maand Mey zal werden gedaan een Publicatie door Schout en Geregte van Amsterveen, en alomme in den Ring der Bedykinge geaffigeerd, waar by ten lasten der nieuwe Bedykinge beloofd werd een Præmie van drie honderd guldens, te betaalen aan die geene, welke weet aan te toonen een Persoon, die misbruyk van de voorschreeven vrydom in den Ring der Bedykinge over het loopende saisoen heeft gemaakt, des moede dat van het Koehouders Zoutgeld geen vrydom zal werden genoten, tenzy by het groot Biljet kome te blyken, dat de Taux van de Familie ten volle is afbetaald.

Voorts nog voor gelyke veertig jaaren hebben geaccordeerd, zo als wy accordeeren by deze, vrydom van de honderste en tweehonderste Penningen van de Capitalen, welke tot het maaken der Dykagie of eenige werken van deze Bedyking zullen werden genegotieerd, des dat van die Capitalen ter Financie van ons zal moeten werden overgegeeven een pertinente Lyst met een daar ondergestelde verklaring van de Gecommitteerden tot deze Droogmakerye, dat de Capitalen in dezelve Lyst vervat, effectivelyk tot Droogmaking en Bedyking van de voorschreeven Polder en Werken daar toe nodig, alleen zyn genegotieerd; voorts nog gelyke veertig jaaren vrydom van de novale tiende, en van de Graaflykheids en andere Gemeene Lands Tollen, voor alle de Materialen, die tot het maaken, leggen, hermaken en herleggen van Dyken, Molens, Sluysen, Verlaaten, Duykers en Weegen, tot den aanbouw van Huyzen en andere Gebouwen en generalyk tot alle werken en werktuigen van en tot de Bedyking en Droogmaking gehoorende, of op en binnen dezelve gebruykt zullen worden.

Voorts

Voorts den Suppliensen hebben geauthoriseerd, zoo als wy dezelve Authoriseeren by deze, om van de Geregten van Amstelveen te vorderen, zoodanige Penningen als weegens Stuyver geld onder dezelve wegens deze Polder in Cas zyn, mits dat dezelve Penningen tot deze Droogmakerye werden geemployeerd, en gevolglyk behoorlyk verantwoord, en daar van vervolgens aan onze Gecommitteerde Raaden, en het Collegie van Amstelland kennisse werden gegeven.

Wyders aan de gezamentlyke Droogmakers hebben geordonneert, zoo als wy aan dezelve ordonneeren by deze, alle de geabandonneerde Landen, Gronden en Wateren, zo die geenen, die by eenige Resolutie verstaen mogten zyn aan de Graaffelykheid te zyn vervallen, als die geene die door hunne eigenaars zyn geabandonneerd, en nog geabandonneerd mogten worden, voor haar Rekening te moeten aanneemen en Droogmaken, als meede de Droogmakers hebben gepermitteerd, zoo als wy aan dezelve permitteeren by deze om in de gemelde Bovenkerker Polder, op Tauxatie van den Geregte van Amstelveen te mogen aanstaan zoodanige Gronden, Landen en Gebouwen als zy tot het leggen, maaken en onderhouwen van Dyken, Vaarten, Weegen of anderzints nodig zullen hebben.

Verders den Suppliantem en haare Successeuren hebben geauthoriseerd, zoo als wy dezelve Authoriseeren by deze om tot verval van de kosten van de Vaart, door haar te maken langs het groote Loopvelt tot in den Amstel, by forme van Gabellen te mogen heffen aan de te maken verlaaten van ieder Turf Pond of diergelyk Vaartuyg, een ingeland of inwoonder toebehorende, in het uit-en invoeren telkens een en een halve Stuyver, en een vreemd man toebehoorende drie Stuyver; van een Praam, een ingeland of inwoonder toebehoorende een Stuyver, en een vreemd toebehoorende twee Stuyvers, en van een Boere of Stygerschuyt, een ingeland of inwoonder tobeehorende een Blank, en een vreemde een en een halve Stuyver, en van een Speeljagt, Welschuyt of vreemde Visschuyt drie Stuyvers.

En laastelyk den Gecommitteerden van voorschreeven Droogmaking en Polder, en die geenen die succesivelyk zullen aankomen hebben geauthoriseerd, zoo als wy dezelve Authoriseeren by deze, om zoodanige Moolens, Sluysen, Verlaaten, Watertogten, Uitwateringen, Boezems, Weegen, Kaaden, Dammen, Duykers, Hoofden, Heulen en Bruggen, of zoodanig ander werk en werktuygen te mogen beramen, stellen, leggen, maken en des noods veranderen, herstellen, herleggen, hermaken, als zy ten meesten nutte van deze Bedykinge en Droogmakerye van tyd tot tyd zullen goedvinden, mits niet contrarieerende aan de inhoudt van het twintigste Artikel van het Reglement, mitsgaders om met advis en concurrentie van Hoofd, Ingelanden, te beraamen, doen en maaken zoodanige Keuren, Ordonnantien tot en op het stuk van de voorschreeven Dykagie en Droogmakery cum annexis, en des noods dezelve Keuren en Ordonnantien

zoo-

zoodanig te hermaken, als zy zullen oordeelen te behooren, als mede om over de onderhouding van dezelve Keuren en Ordonnantien, met al het geen daar aan dependeerd, in de Executie van alle het zelve, te stellen zoodanige ordres, als Dykregten in Nieuwer-Amstel constumier meede brengen, des dat door alle het geene voorschreeven is, Dykgraaf en Heemraaden van Amstelland, mitsgaders Dykgraaf en Heemraaden van Nieuwer-Amstel, en verder niemand wie het ook zoude wezen, eenige prejudicie of nadeel in zyn Regt, directie of intendence werden toegebragt, en dit alles onder deze expresse Conditie, dat voor dit door ons geconcedeert Octroy, jaarlyks van ieder Bedykte en Drooggemaakte Morgen, ten Comptoire van Noord Holland &c. zal moeten werden betaalt drie Schellingen van twee grooten Vlaams het stuk, in te gaan zeeven Jaaren na de voltrekking der voorschreeven Dykagie, en dat deze Droogmakerye ook zal moeten werden begonnen en voltrokken binnen den tyd van thien Jaaren na de concessie van het Octroy, mitsgaders met 'er daad, en zoo ras doenlyk geexhibeerd en overgegeven alle de Lysten en Certificatien hier voren gemeld, en special op Conditien van het leggen der voorschreeven Vaart in gevolge het twintigste Artikel van het Reglement, en dat het verleend Octroy aan onze Gecommitteerde Raaden zal moeten werden gepresenteerd, om by dezelve gevisiteerd, geinterrineerd en geregistreerd te worden, alles op Pœne van te verliezen het effect van dit Octroy.

Het Reglement in 't volgende Stuk van December.

Magistraturen en Amptenaren.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost Indische Compagnie ter Kamer *Amsterdam* zyn de volgende Kers-Schepen in Commissie gesteld en begeven, als *Landskroon* na *Batavia*, lang 150 Voeten, aan Schipper *Volkert Groenewegen van Oudshoorn*, Opperstuurman *Jan Och*, Onderstuurman *Roelof Schot*, Derdewaaks *J. G. Sellius* en *Frederik Vos*. *Overnes* na *Ceylon* 150 Voeten, Schip. *Cornelis Pieterse*, Opperst. *Hendrik Stork* Onderst. *J. H. Johanse*, Derdew. *Andries Fabrien* en *Hendrik Mulder*. *De drie Papegaayen* na *Ceylon*, 150 Voet, Schip. *Hendrik Visser*, Opperst. *Pieter Angelvorst*, Onderst. *Coenr. Westerdaal*, Derdew. *Jacob Louw*, en *R. de la Marie*. De Hoeker de *Snelheid*, 84 Voeten, uitgezeild den 12 Sept. na *de Kaap de Goede Hoop*, Gozaghebber *Eschel Joël* Onderst. *Johannes Fritz*, Derdew. *Pierre Fredrik Riebe*.

Door de Ed. Gr. Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad *Schoonhoven* is op den 4 November, de Wel-Ed. Gestr. Heer *Jan Bradt*, Vryheer van Zevender en Cabau, mitsgaders Raad in de Vroedschap en Bailluw der voorsz. Stad, geëligeerd om met primo May aanstaande, te worden gecommitteerd als Raad ter Admiraliteit te Harlingen. Voorts is tot Electeur van Schoonhoven aangesteld de Heer *Joh. Georg. Barovius* in de plaats van wylen de Heer D. van der Helling.

De Heer *Christoffel Poosen*, Kapitein in dienst van deezen Staat is aangesteld, tot Kapitein Commandeur van de Troepen, die van wegens de Ed. Heeren Directeuren van de Colonie de Berbice, eerstdaags derwaards staan gezonden te worden.

Door de W. Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren der Stad *Enkhuizen* is uit

uit eene overgeleverde Nominatie tot Bewindhebber der West-Indische Compagnie ter Kamer van 't Noorder-Kwartier, verkozen de W. Ed. Heer Mr. *Anthoni Blok*, Oud Schepen in de plaats van de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Andries Klumper*, presideerende Burgemeester, enz. die daar van vrywillig afstand heeft gedaan.

Haar Ed. Gr. Mog. hebben voor den Jaare 1765 tot Burgemeesteren der Stad *Schoonhoven* aangesteld, de Ed. Gestr. Heeren *Johannes van Sulen* en *Thomas van Kempen*, en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Willem van Solingen*, *Anthoni Boon*, *Pieter de Groot*, *Anthoni Carnier*, *Johannes van Kempen*, Dr. *Christiaan de Jonge* en Mr. *Maarten Wevering*.

Den 10 Nov. zyn tot Burgemeesteren der Stad *Leyden* aangesteld, de W. Ed. Gr. Achtb. Heeren Jonkheer *Nicolaas van Boetzelaar*, Heer van Dubbeldam en Kyfhoek, eerste en presideerende, Mr. *Jacob Pla*, Mr. *Michiel Pompe van Slingeland* en Mr. *Jan Hubrecht*; zynde als Thesaurier Ordinaris gecontinueerd de Heer en Mr. *Cornelis Chastelein* O. B., en tot Thesaurier extraordinaris aangesteld de Heer Mr. *Theodorus Schrevelius*, O. S.; tot Gecommitteerde in het Collegie van Gecommitteerde Raden, om met den 1 May aanstaande in 't zelve zitting te neemen de, Heer Mr. Coenraad Teding van Berckhout. O. B. En den 19 dito tot Veertig in Rade, de Heer *Pieter Cornelis van Leyden*, Heer der Stede Vlaardingen; en tot Gecommitteerde ter Admiraliteit t'Amsterdam, Mr. *Jacob Heyns*.

Den 19 Novemb. is door de Vroedschap der Stad *Schoonhoven* tot Mederaad in dezelve verkozen, de W. Ed. Gestr. Heer *Aarnout Roels*, Heer van Waarden enz. in plaats van wylen den Heer Dirk van der Helling.

Den 23 dito zyn door den Ed. Manhaften Krygs-Raad der Stad Amsterdam tot Kapiteinen der Burgery verkozen: In het *Orange Regiment* wyk 2 de Ed. Heer *Hendrik de Nys* en wyk 10 de Ed. Heer *Pieter Nicolaas Rendorp*. In het *Witte Regiment*. Wyk 6 de Ed. Heer *Abraham van Pembroek*, en Wyk 30 de Ed. Heer *Willem 't Hoen*. In het *Blaauwe Regiment*, Wyk 8. de Ed Heer *Jan van Marselis* Junior, Heer van Santvoort enz. en Wyk 14 de Ed. Heer *Herman in de Betouw*. In het *Geele Regiment*, Wyk 38 de Ed. Heer *Gerard de Jong*. Wyk 39 de Ed. Heer *Bartholomeus van den Sandheuvel* Junior, en Wyk 41 de Ed. Heer *Jan van Soesdyk*. In het *Groene Regiment* Wyk 46 de Ed. Heer Mr. *Wouter Karel Visser* en Wyk 49 de Ed. Heer *Jan Hooy*.

Door Hun Ed. Gr. Mogende is tot Burgemeester van '*s Gravenhage* verkozen de Ed. Achtb. Heer *Karel de la Bassecour*, in de plaats van den Ed. Achtb. Heer Mr. *Johan Patyn* die tot Schepen is geëligeerd; zynde de verdere Leden der Regeering gecontinueerd Voort is de gemelde Heer Mr. *Johan Patyn* aangesteld tot Schepen Commissaris van de Gemeenelands Middelen en de twee verdere Heeren in die Kwaliteit gecontinueerd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Heer *Solticoff*, een Russisch Edelman, uit Spanjen te *Parys* aangekomen zynde, en aldaar 30000 Livres nodig hebbende vervoegde zich met eenige Diamanten by zeeker jood aldaar, genaamd *Nathanael Morange*, die aannaam hem daarop de vereischte som te zullen schieten, en hem ook terstond 3000 Livres op hand gaf: de Heer Soltikof had daarop de onvoorzichtigheid van de Juwelen aan den Jood, die zeide hem 's anderendaags de overige 27000 Livres te zullen bezorgen, in handen te laten; welke die Bedrieger terstond aan eenen Juwelier verkogt heeft, en toen verdweenen is.

Den 13 October overleed te *Herverden* in den ouderdom van 59 Jaren en 4 dagen, haare Doorl. Hoogheid Vrouwe *Hedwig-Sophia Augusta*, Princes van Holstein-Gottorp, Abdisse alhier en Proostin te Quedlinburg, Zuster van den Koning van Zweden en van den Prins Bisschop van Lubek, enz enz.

Den 20 dito overleed te *Cleve* in den ouderdom van 85 Jaar en 7 Maanden de Hoogwelgeb. Heer *Johan Pieter*, Baron van *Raasveld*, eerste Regeerings President en Kanceliier der Cleef en Markse Landsregeering, wel eer Envoyé by deezen Staat, Comis Palatenus Cæsar, Directeur der Hogeschool te Duisburg, en Ridder van de Ordre *pour le merite* enz. enz.

Den 20 October overleed te *Haerlem*, de Wel Ed. Gestr. Heer *Andries Hasbuizen*, in leven Oud-Schepen dier Stad.

Den 21 dito stierf te *Enkhuizen*, in den ouderdom van ruim 81 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Jan Minne*, Raad en Oud President Burgemeester der voorsz. Stad.

Den 24 dito is een Visschers Pink van *Schevening* met 4 man en een jongen, door een Hoos omgeslagen, en alle verdronken, latende deeze Visschers met hun vieren, 21 Kinderen na.

Te *Parys* is thans by zeekere Vroedvrouw een vreemde Misgeboorte te zien, 't is een Kind dat dood ter Wereld is gekomen. en twee Aanzichten aan één hoofd heeft, die naast elkander staan, en maar door een klein Snufje gescheiden zyn: zo, dat het 4 Oogen, 2 Neuzen en 2 Monden heeft. De twee buitenste Oogen zyn zeer wel gemaakt, maar de twee binnenste zyn in elkander gelopen, en hebben zig onder een en 't zelfde Lid vereenigt, behalven de Oog Appels die duidelyk alle bei te onderscheiden zyn. De beide Neuzen zyn wat platachtig, en gelyken eenigzins naar die van een' Haas, gelyk de Monden mede wat naar Haazemonden zweemen, doch zy hebben beide alleen de opening naar de Rechterhand; de overige Ledemaaten zyn vry wel gesteld, maar de Ruggraat schynt haare Natuurlyke Rigting niet te hebben; onder dezelve vertoonen zig 2 Aersgaten boven elkander. Over 't geheele Lyf is dit Schepzel zeer ruig, en 't Voorhoofd een weinig ingedrukt, en met een soort van Haazen Hair bewassen.

Den 25 dito overleed op desselfs heerlyke Goederen naby *Groningen*, de Baron *Alberda*, Heer van Neyenstein en onderhoorige Dorpen, Bewindhebber van de West Indische Compagnie ter Kamer van Stad en Lande, en wegens die Provintie ter hun Hoog Mog. Vergadering zitting hebbende, in den Ouderdom van 63 Jaren en ruim drie maanden.

Onlangs stierf in *Wermeland*, behoorende tot West-Gothland in Zweeden zeeker Zoldaat genaamd *Olof Erichsen*, in den Ouderdom van 104 Jaren.

Op Vrydag avond den 26 Octob. (1764) zyn aan het huis van een Boer, wonende in de *Brake*, ruim een Kwartier uurs van de Stad *Medenblik* gelegen, drie Mansperzonen gekomen, met verzoek, om daar die nacht te mogen huisvesten; na dat zy van den Huisman met spys en drank waren onthaald, en zich hadden gewarmt, heeft hy hun legerplaats aangewezen; doch deeze Booswichten hebben terstond den Huisman aan handen en voeten gebonden, en vervolgens de twee zich daar bevindende Vrouwsperzonen mede gebonden, en met de Zabels op de borst gedreigd, om aanwyzing van de Goederen te doen, na dat zy met een byl de Kas hebben opgekloofd, hebben zy uit dezelve geroofd de somma van 1300 guldens, en zyn daarmede voortgegaan: De jongste Zuster van den Huisman is hunne handen ontkomen, door sloot en

over-

overland, met een tang in haar hand bestorven, te *Medenblik* aangekomen, om bystand voor haare onweerbaare en geruineerde Broeder en Zuster te verzoeken.

Den 29 October overleed te *Delft* in den Ouderdom van 101 Jaaren, zeekere *Simon van der Hoeven*.

Den 30 dito stierf te *Schoonhoven* de Wel Ed. Gestr. Heer *Dirk van der Helling*, Raad in de Vroedschap en Oud-Schepen dier Stad, oud zynde 76 Jaren en 6 Maanden.

Den 3 November overleed te *Utrecht* in den Ouderdom van omtrent 93 Jaaren de Wel Ed. Geb. Heer *Rudolph Leusden*, Geëligeerde Raad ter Vergadering van de Staten 's Lands van Utrecht enz. enz. enz.

Den 7den stierf te *Leyden* de Hoog Ed. Geb. Heer *Diederik van Leyden*, Heer der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, Raad en Oud Burgemeester der voorsz. Stad Leyden.

Den 9 dito overleed te *Utrecht*, de Hoogeleerde Heer *Petrus Wesseling*, Ordinaris Professor der beide Rechten enz. oud zynde 73 Jaren.

Den 10 dito overleed tot *Amsterdam* in den Ouderdom van omtrent 52 Jaaren de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Antoni Warin*, Schepen en Raad dier Stad.

Den 13 wierd in *'s Hage* het tydelyk met het eeuwige, in den ouderdom van 63 Jaren afgewisseld, door de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Adriaan van der Mieden*, Vryheer van Opmeer, President van den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland enz. enz. enz.

Den 15 overleed te Delft in den Ouderdom van 39 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer *Frans van der Burch*, Heer van Spieringshoek en de Made, Raad in de Vroedschap en regeerend Schepen dier Stad, Mitsgaders Ontfanger der Gemeenelands Middelen over de voorsz. Stad en den Resforte van dien enz. enz.

De overstroomingen der bovenlandsche Rivieren heeft zedert den 13 November (1764) een zoo geweldige aanwas van Water in de *Lek* veroorzaakt, dat men te *Gorinchen*, *Ameide*, *Jaarsveld* en elders voor doorbraken beducht is.

Op Zondag den 25 November (1764) in de namiddags Predikbeurt omstond brand op 't Orgel in de Westerkerk tot *Amsterdam*, dewelke door de spoedig bygebragte hulp meer schrik dan schade veroorzaakte, wordende de Godsdienst gestoord en des avonds in die Kerk niet gepredikt.

LUTHERS KERK-NIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer gemeente staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 5 en 19 December (1764) onder Voorzitting van Ds. *Jan Mulder*.

Op zondag den 2 November heeft de Eerw. zeer Gel. Heer *Jan Hendrik Munnikhuyzen* Predikant te *Edam* in de beurt van de Eerw. zeer Gel. Heer *H. van Garel* gepredikt en verklaard uit Johannes 12 het Iste gedeelte van vers 26. *Wie my dienen wil die volgd my na.*

Op Woensdag den 7 dito heeft de Eerw. zeer Gel. Heer *Johannes Hooyman*, Predikant te *Amersfoort*, in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *Hermanus Hageman* gepredikt en Verklaard uit Jeremias 10 vs. 23. *Ik weet Heere, dat der menschen doen niet staat in zyn geweld, en 't staat in niemands macht, hoe dat hy wandele of zynen gang richte.*

Op Woensdag den 14 heeft de Eerw. en zeer Gel. Heer *Willem*

Noordenbout, Leeraar te *Leyden* in de beurt van voorsz. Eerw. zeer GeleerdeHeere *Henr. Hageman* gepredikt en heeft zyne Textwoorden gehad uit Zacharia 6. vs. 12. en 13. *Zo spreekt de Heere Zebaoth; Ziet, daar is een man, die heet Zemah: want onder Hem zal 't wassen en Hy zal des Heeren Tempel bouwen. Ja Hy zal den Tempel des Heeren bouwen, en zal den Cieraad dragen: en zal zitten en heerschen op zynen Throon, Hy zal ook Priester zyn op zynen Throon, en 't zal Vrede zyn tusschen die beide.*

Desgelyks heeft de voorsz Leeraar op Zondag den 18 dito namiddags in de Nieuwe Kerk op de beurt van Den Eerw. Zeer geleerden Heer *H. van Garél* gepredikt en verklaard uit de gewoone Epistel opden 22sten Zondag na *Trinitatis* of de H. Drievuldigheid Philipensen 1 vs. 9-11. *En om dat zelve bid ik, dat uwe liefde nog meer en meer ryk worde, in allerlei kennis en ervarendheid, op dat gy beproeven meugd, wat het beste zy, op dat gy louter en zonder aanstoot zyt, tot op den dag van Christus, vervuld met vruchten der Gerechtigheid die door Jesus Christus in u geschieden, tot eer en lof van God.*

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 16 *October* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 16 October.

't *Kind* van Daniel Lubbink. L. N. K.

Woensdag den 17 October.

Cornelis Winkelaar. O. K.

Anna Charlotta Neuyen, Weduwe van Gysbert de Veer. Z. K.

Elisabeth Schoenmaker, Huisvrouw van Reinier Pietersz. Schonegevel. Z. K.

Gerretje Corneliszen, Huisvrouw van Anthony Wighman. W. K.

't *Kind* van Dirk Velthuysen. W. K.

Donderdag den 18 dito.

Catharina Kist, Huisvrouw van Hendrik Taddel. L. N. K.

Johanna Jongman, Huisvrouw van Jan van Vledder. N. O. K.

Geertruy van Strokram, Huisvrouw van Klaas van Enst. A. K. H.

Aaltje Grootbudde, dogter van Adam Grootbudde. Z. K.

Johanna Muyskens. A. K. H.

't *Kind* van Pieter Steenman. L. N. K.

't *Kind* van Pieter Davoin. N. Z. K.

Vrydag den 19 dito.

't *Kind* van Christoffel Brando. L. O. K.

Saturdag den 20 dito.

Marretje van den Bogaart, Weduwe van Jeremias Catel. A. K. H.

Sondag den 21 dito.

Cornelis Pieterse Berk, Zoon van wylen Cornelis Berk. K. K. H.

Maandag den 22 dito.

Alida Sweeps, Laast Weduwe van Coenraad Slekhuysen. O. K.

Maria Sagtleven, Weduwe Jan Wagenaar. N. K.

Ida Huyting, Huisvrouw van Dirk Meyer. L. N K.

Judith Kymers, Huisvrouw van Roelof Claasse. A. K. H.

't *Kind* van Jan Slebes. N. O. K.

't *Kind* van Albert Voombergh. N. Z. K.

Dingsdag den 23 dito.

Jan Heyink, Mr. *Timmerman*. N. Z. K.

Jan Fredrik Karels, Mr. *Kleeremaker*. L. K. H.

Michael Spranger Barovius, Jongste Zoon van Francois Barovius. N. K.

Elisabeth Vos, Laast Weduwe van Valentyn Hilliger. L. O. K.

Anna Oortgysen, Weduwe van Steven Griethuysen. N. O. K.

Ageda Peters, Jongste Dogter van wylen Lucas Peters. N. Z. K.

Maria Gortman, Huisvrouw van Barent Evers. A. K. H.

't *Kind*

'*t Kind* van Dr. Hendricus Klein. N. K.
'*t Kind* van Lourens Tighelaar. E. Y. K.
'*t Kind* van Jan Hendrik Borgmeyer. L. O. K.

Woensdag den 24 *dito.*

Jan van de Ryp Centen. N. O. K.
Willem van Dam. Z. K.
Jan Adolph Barre, oudste Zoon van Adolph Barre. Z. K.
Hendrik Misdorp. L. K. H.
Lodewyk Boelyn. K. K. H.
Johanna Swart, Weduwe van Albert van Harlingen. O. O. K.
Anna Cecilia de Jongh, Weduwe van Hendrik Riemsnyder. N. O. K.
'*t Kind* van Willem Marten Ages. O. K.
'*t Kind* van Hendrik van Weert. N K.

Donderdag den 25 *dito.*

Salomon Jolly. W. A. K.
Ernst Tylaar, *Kruydesoeker.* K. K. H.
Gerret Pieterse Smit. K K H.
Neeltje van der Velde, Huisvrouw van Gosewyn Verhey. N. Z. K.
Neeltje Turenoud, Jongste dogter van Jochem Turenoud. L. K. H.

Vrydag den 26 *dito.*

Arent Santcamp O. Z. K.
Susanna Monsee, bejaarde Dogter. N. O. K.
Margaretha Koerse, Huisvrouw van Jacobus Ments. K. K. H.
Helena Maria van Dalem. N. K.
'*t Kind* van Hendrik Isaac Kannegieter. O. K.

Saturdag den 27 *dito.*

Adrianus Oostveen: *Veen Schuytevoerder.* N. Z. K.
Jan van Santen, *Viskoper.* N. O. K.
Anthony van Kalkeren, *Hoenderkooper.* L. K. H.
'*t Kind* van Willem van Heyningen. Z. K.

Sondag den 28 *dito*

Dirk Tol, *Koorndraager.* K. K. H.
Frederik Jansen. K. K. H.
Joost Hendrik Herwigh. K. K. H.
Jan Beeringer, Mr. *Fioolemaaker.* L. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 5 *November* 1764, geveyld.

Prinsegragt (*A. J. Danckerts*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Reguliersgraft en Noorderstraat. *f* 6250, in slag *f* 25, verkogt.

Princengragt (*H. Campen*, en *J. Kwikx*, Een Huis en Erve, op de korte) Princengragt Westzy, het vierde huis van de Haarlemmerdyk. *f* 5200, in slag *f* 50, opgehouden, daar na uit de hand verkogt voor *f* 5500.

Utrechtsestraat (*C. van den Broek Cornelisz.* en *J. Meneven*, Een Huis en Erve, op de) Westzyde, tusschen de Botermarkt en Heerengragt. *f* 7900, in slag *f* 1400, verkogt.

Vinkestraat (*A. Alens*, *J. Willaars*, en *A. Roos*, Een Huis en Erve, in de) voorby de Dommerstraat. *f* 2625, *f* in slag *f* 20, verkogt.

Vinkestragt (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), *f* 1825, in slag *f* 10, verkogt.

Vinkestraat (Dezelve, Een Huis en Hrve, in de) agter het Hoekhuis van de Dommerstraat. *f* 1350, in slag *f* 100, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 12 *November* 1764, geveyld.

Agterburgwal (*J. Jolles*, *J. A. Jolles*, *A. Jolles* en *G. Scholten*, Een Pakhuis en Erve, genaamd de Hoop op de Oudezyds) Westzyde het vyfde Huis van de Oude Kennissteeg. *f* 3475, in slag *f* 550, verkogt.

Antonies Breestraar (*D. van Schorrenberg*, *F. Schutte*, *L. Kuyper*, en *A. Haanenberg*, Een Winkel Huis en Erve, op de St.) Westzyde, 't 4de Huis van de Houtstraat. *f* 8500, in slag *f* 550, verkogt.

Elands-

Elandsgragt (*G. Rebel*, Een Huis en drie Agterhuizen, en Erven in een Koop, op de) Zuidzyde. *f* 1650, in slag *f* 600, opgehouden.

Grafstede, (*B. de Bosch*, *P. Croos*, *B. Tiedeman*, en *P. Slegreegen*, Een) in de Zuiderkerk onder de Schepensbank. *f* 100, in slag *f* 30, opgehouden.

Halfweegen Haerlem (*J. Jolles*, *J. A. Jolles*, *A. Jolles* en *G. Scholten*, Een Bruikweer Lands, met zyn Huismans Wooning Stalling, Hooy en Waagenhuis, groot 18 Morgen 211 Roeden omtrent) in de Noord en Zuit Houtryker Polder, onder den geregte van Houtryk en Polaanen. *f* 500, in slag *f* 100, opgehouden.

Heerengragt (*J. de Raad* en *B. Stemberg*, Een Huis en Erve, op de) Westzy, het vyfde bezuiden de Harteftraat *f* 12800, in slag *f* 1200, verkogt.

Jorissteegh (*D. van Schorrenbergh*, *F. Schutte*, *L. Kuyper*, en *A Haanenberg*, Een Huis en Erve, op 't Rokkin, op de Hoek van de St). *f* 3300, in slag *f* 750, verkogt.

Kattenburg (*G. Rebel*, Een Huis en Erve, op) in de Groote Straat. *f* 2300, in slag *f* 50, verkogt.

Keizersgragt (*H. Moens*, en *P. Stuivenbergh*, Een Huis en Erve, op de) Westzy, bezuiden de Princenstraat. *f* 6300, in slag *f* 200, opgehouden.

Land (*J. Jolles*, *J. A. Jolles*, *A Jolles* en *G. Scholten*, Een stuk) met zyn Looiten groot 247 Roeden, en 67 Voeten Amsteldamsche maat, *f* 700, in slag *f* 300, verkogt.

Land (Dezelve, Een stuk) groot 1 Morgen 599 Roeden, *f* 775, *f* 250, verkogt.

Leidsche Kruisstraat (*D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *J. van Orsoy*, *G. de Roy*, en *F. Hollingerus*, Een Huis en Erve, in de) op de Hoek van de Lange Leidschedwarsstraat. *f* 3600, in slag *f* 200, verkogt.

Leidschedwarsstraat (*G. Rebel*, Een Huis en Erve, in de lange) Westzy, tusschen dito straat en Kruisstraat. *f* 3500, in slag *f* 500, opgehouden.

Lynbaan (*C. van der Burgh*, en *D. van Schorrenberg*, Een) genaamd het Fortuyn, met deszelfs Huizinge en Getimmerten op Stads Grond bezuiden de Haerlemmer Poort, over de Brouwersgragt. *f* 21500, in slag *f* 800, verk.

Nes (*D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *J. van Orsoy*, *G. de Roy*, en *F. Hollingerus*, Drie Huizen en Erve, in de) by de Langenbrugsteeg *f* 7610, verkogt.

Nes (*J. Cloppenburg*, *J. Bruyn* en *J. Siefken*, Een Huis en Erve, in de) op de Hoek van de Barberstraat *f* 7300, in slag *f* 300, opgehouden.

Omval, (*J. Jolles*, *J. A. Jolles*, *A. Jolles* en *G. Scholten*, Een Buytenplaats, genaamd Vryzigt, Weleer den) met zyn Huyzingen &c. op de de Hoek van de Rivier den Amstel in de Weesper Trekvaart, onder den geregte van Ouder Amstel. *f* 1950, in slag *f* 450, verkogt.

Princengragt (*B. de Bosch*, *P. Croos*, *B. Tideman*, en *P. Slegreegen*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Spiegelstraat, en 't Deutzenhofje, bewoond by een Vleeshouwer. *f* 8000, in slag *f* 500, verkogt

Princengragt (dezelve Een Huis en Erve, op de) naast het Laastgemelde. *f* 8500, in slag *f* 500, verkogt.

Princengragt (Dezelve, Een Agterhuis en Erve, met een Tuin, agter de Laastgemelde twee Huizen. *f* 5600, in slag *f* 400, opgehouden.

Regulliersdwarsstraat, *G. Rebel*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde. *f* 1950, in slag *f* 100, verkogt.

War-

Warmoesland (*J. Jolles*, *J. A. Jolles*, *A. Jolles* en *G. Scholten*, Een stuk) groot 440 Roeden, 51 Voeten *f* 575, in slag *f* 45, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 19 *November* 1764. geveyld.

Annastraat (*B. Tideman*, *J. Speekman* en *G. Graauwenbaan*, Een Huis en Erve. in de St.) Noordzyde. *f* 6800, in slag *f* 200, opgehouden.

Bloemdwarsstraat (*G. Rebel*, *H. Moens*, *W. B. de Roo* en *H. Lauverbek*. De Helft in een Huis in de eerste) Oostzyde, tusschen dito straat en Roozengragt. *f* 975. in slag *f* 30, verkogt.

Blomstraat (Dezelve, De Helft in twee Huizen, onder een dak en de helft in vier Agterhuizen in een koop in de) Noordzyde by de eerste Dwarsstraat. *f* 3625, in slag *f* 100, verkogt.

Blomstraat (Dezelve, De Helft in een Huis en Erve, in de) *f* 900, in slag *f* 100, verkogt.

Egelantiersstraat (Dezelve, Een Hvis en Erve, in de) Zuidzy, voor by de Tweede Dwarsstraat. *f* 1550. in slag *f* 50, verkogt.

Haerlemmerdyk *B. Tidemen*, *J. Speekman* en *G. Graauwenbaan*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, by dito Plyn. *f* 4850, in slag *f* 250, opgehoud.

Land, *A. Akens* en *W. H. Stoopendaal*, Een Party) binnen de Dykagie van de Purmer, aan de Westerweg, by de Munikendammerweg, onder de Jurisdictie van Purmerland en Ilpendam, groot 31 Morgen, 168 Roeden. *f* 9800, in slag *f* 225, opgehouden.

Laurierstraat *G Rebel*, *H Moens*, *W B de Roo* en *H Lauverbek*, Een Huis en Agterhuis, in een koop in de) Noordzyde, tusschen de Princengraft en eerste Dwarsstraat. *f* 3000, in slag *f* 600, veekogt.

Looyersstraat (Dezelve, Een Huis en Twee Agterhuyzen, in een Koop, in de) Noordzy, het Elfde van de Prinsengraft. *f* 1125, in slag *f* 8, verkogt.

Looyersstraat (Dezelve. Een Huis en Erve, in de) *f* 300, in slag *f* 40, verkogt.

Roozegragt (Dezelve, Een Huis op de) Zuydzyde, het 3 agter het Hoekhuis van de Princengraft. *f* 2500, in slag *f* 3, verkogt

Roozegragt (Dezelve, De Helft in een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, 't 2de beoosten de Brouwery 't Lam *f* 1225, in slag *f* 150, verkogt.

Roozegragt (*J. Schoonhoven*, en *W. van Ingen*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, bewesten het Turfschip van Breda. *f* 6000, in slag *f* 50, verk.

Roozestraat (*G. Rebel*, *H. Moens*, *W. B. de Roo* en *H Lauverbek*, Een Huis en Twee Agterhuyzen, in een Koop, in de) Zuidzy, tusschen het Weespad en Baangragt. *f* 2450, in slag *f* 50, verkogt.

Roozestraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 825, in slag *f* 200, verkogt.

Roozestraat (*E. Croese* en *J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, beoosten de Tweede Dwarsstraat. *f* 1225, in slag *f* 30, verkogt.

Tuinstraat (*D. van Schorrenburg*, en *W. A. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde by de Princengragt. *f* 4250, in slag *f* 250, verkogt.

Tuinstraat (*E. Croese* en *J. Steenbergen*, Een Huis, Agterhuis en Paardestal, in een Koop, in de) by de Baangragt. *f* 1100, in slag *f* 300, verkogt

Uylengang (*G. Rebel*, *H. Moens*, *W. B. de Roo* en *H. Lauverbek*. Twee Huizen en Erven, in een Koop, in de) tusschen de Blomgraft en dito Straat. *f* 450. in slag *f* 20, verkogt.

Vy-

Vyzelstraat (*J. Schoonhoven*, en *J. D. Wysman*, Een Huis en Erve, in de nieuwe) Westzy, tusschen de Heeren en Keizersgragten. *f* 4775, in slag *f* 300, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 26 *November* 1764, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceëlen geveild.

Angelierstraat. (*H. van Toll*. *W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *P. Byl* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve in de) *f* 1625, verkogt.

Bierkay. (*P. Poursoy de Jonge* en *G. Jarman*, Een Huis en Stal, op de Oude) op de hoek van en in de Leidekkerssteeg. *f* 12100, in slag *f* 400, opgehouden.

Bleekerspad. (*B. van Bellekom*, *C. Roos Carelsz. J. van den Bergh Dirksz.* en *G. Homburg*, De Helft in een Bierthuin, met zyn Huizinge en Lootzen op Stads grond, buyten de Raampoort op den Hoek van het lange) *f*. 1525, in slag *f* 40, verkogt.

Elandsgragt (*P. de Hoen*, *A. van Ketwich*, en *F. Ryne*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde. *f* 600, in slag *f* 20, verkogt.

Foelydwarsstraat (*H. van Toll*, *W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *P. Byl* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde, *f*. 1750, in slag *f* 200, verkogt.

Grafsteede, (Dezelve Een) in de Zuyderkerk Oostzyde, in 't perk C No. 34. *f* 100, in slag *f* 4, verkogt.

Goudsblomgragt (*B. van Bellekom*, *C. Roos Carelsz. J. van den Bergh Dirksz.* en *G. Homburg*, Een leedig Erf met zyne Schuttingen, op de) of Franschepad. *f* 50, verkogt.

Huidestraat (*P. de Hoen*, *A. van Ketwig*, en *F. Reyne*. Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 3975, in slag. *f* 20 opgehouden.

Langestraat (*H. van Toll*, *W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *P. Byl* en *W. H. Stoopendaal*) de Helf in een Huis en Erve in de) Westzyde. *f* 1125, in slag *f* 100 verkogt.

Lindestraat (*P. de Hoen*, *A. van Ketwich*. en *F. Reyne*, Een Huis en vier Agterhuyzen en Erve, in een koop in de) Zuydzyde. *f*. 6000, in slag *f* 200. opgehouden.

Looyersgragt (*J. Cloppenbueg*. en *M. van der Linden*, Een Huis en twee Agterhuizen en Erve, in een koop op de) Zuidzyde. *f* 5900, in slag *f* 100, opgehouden.

Pypenmarkt, *H. van Tol. W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *P. Byl* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, op de) in de Swartepaardsteeg. *f* 1050, in slag *f* 400, verkogt.

Raynstraat (*B. van Bellekom*, *C. Roos Carelsz. J. van den Bergh Dirkz.* en *G. Homburg*, Een Huis en Erve in de Kromme) Oostzyde. *f* 300, in slag *f* 9, verk.

Voetboogstraat (*H. van Toll*, *W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *P. Byl*, en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve in de) Oostzyde. *f* 2275, in slag *f* 150, verkogt.

Weeteringsdwarsstraat) *J. Cloppenburg*, en *M. van der Linden*, Een Huis en Erve, in de derde) of Vlakkeveld Westzyde. *f* 2800, in slag *f* 100, opgehouden.

Zwaanenburgerstraat, *H. van Toll*, *W. Ebbenhorst*, *P. de Hoen*, *P. Byl* en *W. H. Stoopendaal*, Een Twaalfde Part in twee Huizen naast elkanderen in de) Oostzyde. *f* 400, in slag *f* 150, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand DECEMBER 1764.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.
Tegen den Kapitein
JAN HOEUFFT.

Verhaal van het gepasseerde met het s'Lands Schip Hilversbeek, staande in den Jare 1749 en 1750. onder commando van den Kapitein Jan Hœufft.

DEn Kapitein Hœufft in het najaar van 1749. met s'Lands Schip Hilversbeek in dienst gebragt zynde, kreeg, doen het Schip byna volladen en in gereedheid was, van zyn Officier kennis, dat gemelde Schip wat lek was, en meerder water maakte als behoorde te doen: waar van den Kapitein Hœufft aan Haar Ed. Mog. kennis gaf, welke daar over aan den commandeerenden Officier schreeven of lieten schryven, denzelven reprocheerende, waarom zulks zo laat te kennen gaf, die daar weeder op antwoorde, dat hy die Lekkagie, niet van dat belang hadde geoordeelt, om daar uit eenige zwarigheid te maaken, voor de aanstaande reys, maar het maar voor wat spykerziekte aanmerkte, die apparent wel zoude overgaan, den Kapitein Hœufft aan boord zynde gekomen, vond zwarigheid in die Lekkagie, hieldt (zo meene) Krygsraad, en schreef aan Haar Ed. Mog. dat het gevaarlyk was, de reys, met dat Schip te doen.

Haar Ed. Mog. resolveerden daar op het gemelde Schip te laten visiteeren, en zonden ten dien einde de Assistent Baas Timmerman Jan Mey, met een a twee Timmerlieden naar Texel), deeze geretourneert zynde, deeden rapport dat gemelde Schip Hilversbeek, in staat was, de reys te kunnen doen, en wierd den Kapitein Hœufft doen gelast, zyne reyze volgens zyne ordre te volvoeren.

Den Kapitein Hœufft is daar op in Zee gegaan, dog de wind contrarie lopende, kort daar aan weeder binnen gekomen, in welk binnen komen het gemelde Schip in het gat, aan de haakszyde is aan de grond gezeild, en vry wat heeft gestooten.

Binnen zynde, is den Kapitein Hœufft met het gemelde Schip in de Bogt van de Zuidwal ten anker gekomen, en een gedeelte van zyne inhebbende zwaarte gelost hebbende, doen zekerlyk aan Haar Ed. Mogende kennis gegeeven, van den toestand waar in hy zig bevond: want Haar Ed. Mogende vonden doen goet, den Onder Equipagemeester Binkes, en Meesterknegt Willem van Genth, naar Texel te zenden, om gemelde Schip Hilversbeek te visiteeren, meede geevende een ordre voor den Kapitein Hœufft die zy moesten overgeeven aan gemelde Kapitein, indien zy oordeelden het Schip in staat te zyn, de reis te volbrengen, en anders die te rug te houden.

De gemelde Onder Equipagie Meester en Meester-Knegt zyn daar op den 8 a 9 January 1750. aan boort gekomen, het Schip voorn. aanstonts laten lens pompen op 11 duim water, om accuraat te kunnen nagaan, hoe veel water het Schip in een zeekere bepaalde tyd zou inneemen, zynde doen voor onder de Kruidkamer 13 en een halve duim, en agter in het Botergat 18 duim water, vier uuren verlopen zynde, peilden zy weeder op bovengem. plaatsen, en bevonden dat het water by de pomp was aangegroeit 5 en een halve duim, voor 4 en agter een half duim.

Aan de Kapitein en Officieren gevraagt hebbende, wat defecten zy van het Schip wisten, kregen tot antwoord, dat zy het Lek niet hadden kunnen vinden, en *geene andere* defecten wisten, als dat 'er een schrootje van de dubbelhuid af was, 't geen ook aan hun vertoond wierd, en dat 'er nog een af moest zyn, om dat een Kaagschipper nog een had zien dryven, de bovengemelde begrepen ligt, dat dit door het stoten in het gat was veroorzaakt, en van *geen gevolgen* konde zyn.

In de tusschen tydt, dat de Pompen stil stonden, visiteerden de Onder-Equipagiemeester en Meester-Knegt voorn. het Schip zeer naauwkeurig, en bevonden het zelve zo goet, als het uit 't hok was gehaalt, en vonden alleenlyk dat voor in het Schietgat of Hel langs de steeven tusschen de tweede en derde bandt onder het onderste dek, eenig water inkwam, en deeze Lekkagie veroorzaakte.

De bovengemelde Onder-Equipagie-Meester en Meester-Knegt, nu weetende dat deeze Lekkagie van *geen groot belang* was, en *niet erger* zoude werden, en niet *anders* gevonden hebbende, oordeelden dat het gem. Schip Hilversbeek genoegzaam in staat was, de geordineerde reize te volbrengen, gaven de ordre van den Raadt aan den Kapt. Hœufft over, die doe aanstonds ordre gaf het Schip wederom te laaden, en de bovengem. gingen na de Wal, om weeder naar Amsterdam te keeren, en hunne Heeren en Meesters van hunne bevinding rapport te doen.

Den Kapt. Hœufft heeft doen ook de reize met dat Schip naar Curacao gedaan, en in het najaar weeder van daar retourneerende, is gem. Schip *weeder* in het inkoomen van Texel aan de *grond* gezeilt, en aldaar geweldig gestooten.

Het Schip gelost zynde, en naar Amsterdam gebragt zullende werden, is ten derdemaal op de Spaanderbank vast gezeilt, en aldaar in de grond geraakt, den Kapitein Hœufft hier van weeder kennis aan Haar Edel Mog. hebbende gegeeven, en zeekerlyk berigt, dat gemelde Schip *daar niet af te krygen, nog te redden was*, wierd den Onder-Equipagiemeester Binkes gelast, derwaarts te gaan, het Schip voorn. te onttakelen, de masten en alles 'er uit

te

te neemen wat mogelyk was, en het dan te abandonneeren, hebbende ordre het noodwendige zo Bokkebeenen als Geyns &c. te verzoeken van het Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit in Noordholland; den Onder Equipagie-Meester Binkes is dan dien zelven avond, met de Lands Schuyt van hier vertrokken, en des morgens voor den dag tot Enkhuizen geweest, alwaar hy aan Haar Edel Mogende aldaar resideerende, heeft verzogt bovengem. noodwendigheeden; indien hy die van doen mogte hebben, tot zyn gebruik mogten werden gereed gemaakt, 't geen hem goedgunstig is geaccordeert geworden, en toegestaan.

Den meergem. Onder-Equipagie-Meester is doen dien zelven dag voordemiddags van daar gezeilt naar het voorn. Schip Hilversbeek, vond het zelve zitten aan de westzyde van de Spaanderbank, hebbende naar het beste onthoud aan yder zyde een Kaag of Ligter aan Boord, van welken de eene was Cornelis Volkers van Wieringen, en in wiens Agter-onder den Kapitein Hœufft *by zyne aankomst* by het vuur zat.

Den Onder Equipagie-Meester meergemelt in het Schip overgegaan zynde, kwam den Kapitein Hœufft *aldaar by hem*, en aan dezelve en verdere Officieren gevraagt hebbende, hoe het met hun Schip gestelt was, kreeg tot antwoord, dat het zelve zeer lek, en met *geen pompen* boven te houden of lens te krygen was.

Nu omlaag gegaan zynde, bevond den Onder Equipagiemeester Binkes het Ruim van gemelde Schip op drie à drie en een half voet na, vol water, en buiten by het Schip vyftien voet staande, een Anker om de West, Noordwest, en voorgeslagen hebbende *van nog eens aan het pompen te gaan*, om te zien of men iets konde winnen, kreeg tot antwoord, *dat men reeds alles met pompen gedaan had, wat mogelyk was, het volk reeds afgemat, en men dog niet zoude kunnen winnen, waar van zy zeiden verzeekert te zyn.* Den Onder Equipagie-Meester voorn. nu geen magt hebbende hier te ordineeren, liet zyne ordre aan den Kapitein Hœufft zien, en verzogt dezelve, zyn volk te laten doen, 't geen hem geordineert was, gaf daar op bevel, het Schip tot het Onderwant toe te onttaakelen, en die goederen te doen in een Kaag, die hy ten dien einde van Amsterdam hadde meede genomen, zeilende doen dien avond weeder met 's Lands Schuit naar Enkhuizen *om het verdere nodige te bezorgen.*

Het den Onder-Equipagiemeester Binkes voornoemt nu hart vallende, en jammer dunkende, een Schip te moeten abandonneeren, en *verder ten proje* te geeven, en gezien hebbende dat 'er eenige Wieringer Ligters in de Haven van Enckhuizen lagen, (nam voor) die Schippers te spreeken, en te zien, of die Luiden niet zouden willen aanneemen gemelde Schip van de Spaanderbank naar Amsterdam te brengen.

Tot Enckhuizen gekomen zynde, liet hy die Luiden den zelven avond by hem aan boordt komen, en deed aan dezelve de propositie hier voren gemelt, waar op wel veele zwarigheeden maakten, dog eindelyk aannamen, naar het Schip te gaan, en te zien, hoe het zelve gesteld was, gelyk zy ook des anderen daags, beneevens den Onder-Equipagie-Meester voornoemt deeden; 's namiddags weder tot Enckhuizen gekomen zynde, waren zy genegen deeze voornoemde aanneeming te doen, (zo meene) deeze volgende Condition.

1. Dat het Schip zoude blyven onder alle zyn Takelagie.

2. Dat alle Touwen en Ankers, moeften aan Boord gelaten werden.
3. En dat zy ten einde, indien hun voorneemen gelukte, en zy het Schip tot Amfterdam bragten, zouden hebben de helft van de waarde van alles wat in en aan het zelve was.

Waar op hun door den Onder-Equipagie-Meefter voornoemt geantwoord wierd, dat deeze eifch veel te hoog was, en hy, die eerft de approbatie van zyne Meefters moefte hebben, daar over niet durfde fchryven, om dat het zeeker was, dat als hy alles uit het Schip nam wat hy konde, meer als de helft der waarde van alles zoude hebben, en dus verliezen, en proponeerde hun doen, deeze volgende Conditien.

1. Dat hy het Schip niet verder zoude aftakelen als tot het Onderwant, aan Boort latende de Fok en Bezaan, twee zware Ankers en drie Touwen, dat zy daar van zo hun voorneemen gelukten, geen bergloon zouden hebben, maar geconfidereert werden als hun geleent te zyn.
2. Dat zy, wanneer het Schip door hun aan de Stad was gebragt, van het Holl, en de Ballaft, die in het zelve was een derde zouden hebben van de waarde, de waarde der Ballaft tegen *f* 2 - - de 100 ℔: en de waarde ven het Schip, zo veel als het in publique Veiling zoude mogen gelden.
3. Dat den Onder-Equipagie Meefter Binkes, hier van aanftonts aan Haar Edel Mogende zoude kennis geven, en de Goedkeuring van gemelde Heeren hier over ontfangen hebbende, zy Aannemers aanftonts posfeffie van het Schip zouden neemen, het zelve bewaren, en met hun eigen Volk tot Amfterdam zouden brengen, en alles weder reftitueeren wat hun ter leen gelaten was.
4. Dat hun voorneemen misflukkende, en zy het Schip niet tot voor de Stadt Amfterdam kunnende brengen, voor alle hunne moeitens, ende koften (hoe genaamt) niets zouden genieten, maar alles voor hun Reekening en Schade zyn. En genoodzaakt zyn aanftonts kenniffe te geven.

Den Onder-Equipagiemeefter meergemeldt zond dit provifioneel Accoord dien avond aan Haar Ed. Mogende, met verzoek zo fpoedig doenlyk geinformeert te mogen werden van de intentie van Hoogftdezelve, en kreeg ook zo fchielyk zulks had kunnen gefchieden, daar op de Goedkeuring van Haar Ed. Mogende te rug, en floot doen het Accoord met de Wieringers, zo als vooren gezegt is.

Het Schip nu in dien ftaat zynde, zoo als het volgens accoord moeft gebragt werden, namen de Aanneemers posfeffie van het zelve, gaande de Equipagiemeefter Binkes weeder naar Amfterdam.

De Wieringers één Pomp van hun Eiland gehaalt hebbende, en met *groot veertig Man* (zoo meene) aan het pompen gaande, kreegen het Schip *fpoedig lens, en van de Bank, en na eenige tyd voor de Stadt.*

Het Schip binnen gehaalt zynde, wierd publieq op 's Lands-Magazyn verkogt, en door Haar Edel Mogende opgehouden voor *f* 6100 : - : - zynde dit dus de waarde, waar naar de Bergers betaalt moeften werden, en ook voldaan zyn.

Het meergemelde Schip Hilversbeek nu weder in vollen eigendom, aan Haar Edel Mogende overgegaan zynde, wierd gerefolveert het zelve te kielen en te vifiteeren hoedanig het gefteld was, volgens deze Refolutie het Schip op zy gewonden zynde, waren by die Vifitatie teegenswoordig zyn Excel-

cellencie de Heeren Lieutenant Admiraal Schryver, Reynst, en Vice-Admiraal de Lange, en benevens de Officieren van 's Lands Werf, den Baas Timmerman, en Onder-Baas van de Oost-Indische Compagnie tot Amsterdam, en wierd in presentie van bovengemelde Heeren, de twee Gangen uit gemelde Schip gehaalt, om te kunnen zien of 'er ook door het aan de grond zitten, en geweldige stoten, Buik-stukken of Sitters waren gebroken, of Schade hadde bekoomen, de Visitatie nu met *alle accuratesse* volbragt zynde, vond men *niets diergelyks*, maar *alles* (*heel en wel*) en de inhouten, zo *gaaf en zuiver*, als het in *weinig* Scheepen gevonden zal werden, zynde het Schip dat drie a vier dagen op yder zyde in de kieling heeft moeten leggen *vry digt en wel*, *en niet erger als andere*.

Alle het vorengemelde, volgens Raporten, meend, en het ondervondene weet den Ondergeschreeven waarheit te zyn.

Amsterdam den 10 Novemb. 1761.

(*was geteekent*)

JAN BINKES.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Het gerucht alhier verspreid, en in ons voorgaande Stuk (bladz. 184) gemeld is eindelyk bewaarheid. De Chan der Tartaren, is op zyn herwaards reis gearresteerd, en naar het Eiland *Scio* in ballingschap gezonden, werwaards ook desselfs Wyven, op bevel van den Sultan gevoerd zyn: ook weet men dat de voorheen gemelde *Selim Kery Chan*, tot zynen opvolger benoemd is, maar de oorzaak der ongenade van den Chan blyft als noch een raadzel.

De Aga of Generaal en chef van het Corps der Janitzaren, is insgelyks afgezet, en door zynen Luitenant in die Waardigheid opgevolgd.

De voorheen geëmaneerde Wetten, tegen de overdaad in Gastmalen en Kleederen, zyn onlangs vernieuwd geworden.

Den 26 October (1764) is de *Capitan-Pacha* of Groot Admiraal van dit Ryk, met de Vloot onder zyn gebied van de Kruistocht, welke hy volgens jaarlykse gewoonte in de Archipel gedaan heeft, in den Haven deezer Stad terug gekomen, en by den Sultan, wiens Zuster hy ten huwelyk heeft, met teekenen van distinctie ontfangen geworden.

PORTUGAL. Lissabon. Zyne Majesteit heeft de Ordonnantie doen vernieuwen, nopens de zodanige die zich tegen de Rechtsbedienden in 't verrichten hunner Functie aankanten, zullende als aan gekwetste Majesteit schuldig, of aan den lyve gestraft worden.

POOLEN. Warschouw. Den 25 November (1764) de dag, waarop onzen Koning is gekroond geworden, en thans zyn Regeering heeft aanvaard; is gelukkig en luisterryk volbragt.

Zyne Koninkl. Majt. wierd ten 9 uuren 's morgens door de Geestelyke Senatoren in Bisschoppelyk habiet, en door de overige Geestelykheid in Kerkelyk cieraad, uit het Slot na de Parochie-Kerk afgehaald, werwaards hy zig begaf onder een pragtige Hemel, die zes Castellanen droegen, opgeleid door de Vaandrigs van de Kroon en Litthauwen, de Zwaarddragers van 't Ryk en Litthauwen, en de noch in dienst zynde Litthause Marschals, en verzeld van den Senaat en de Ridderschap. Zyne Majt. was in een met Zilver gestikt Habiet van 't hoofd tot de Voeten gekleed, welk zoo gemaakt was als of zyn Majt. gantsch geharnast ging; en hy had een zwart Fluwele Hoed met Pluimen op: Over het zelve had hy een Zilver gestikte Mantel, zoo als de Geestelykheid een tot Kerkelyke gebruiken draagt. Voor hem droegen de Waywode van Polen, de

Way-

Waywode van Sendomir en de Castellan van Wilda, op pragtige Kussens de Kroon, de Scepter de Ryks-Appel. Zyne Majt. wierd dus tot voor het Hooge Altaar in de Kerk geleid, alwaar de Vorst Primaat hem verwagten. Daar op nam de Ceremonie van de KROONING en SALVING een aanvang.

Zyne Majt. zwoer nogmaals op de *Pacta Conventa*, deed met het Zwaard eenige swaayingen in de lugt, en de Vanen van de Kroon en van Littauwen wierden afgerold en nu vliegende gehouden. De Vorst Primaat riep zyn Majt. als Koning met een *vivat* uit, en de gantsche Kerk weergalmde daar mede; het Kanon wierd geloscht en het *te Deum* opgeheven. Zyn Majt. wierd hier op, met de Kroon op 't hoofd, met de Scepter in de eene, en met de Ryks-Appel in de andere hand, en in plaats van de gem. Zilver gestikte Mantel, met een rood Fluweele met Hermelin gevoerde Koningl. Mantel aangekleed, op de in de Kerk gebouwde pragtige Throon gevoerd, alwaar hy noch een Predicatie van den Geestelyken Domheer Krasicki aanhoorde, terwyl het Hoog Ampt ondertusschen ten einde ging. Vervolgens riepen de Heeren Marschalks andermaal zyn Koningl. Majt. met een *vivat* uit, het welk door al 't Volk herhaald wierd, onder het losschen van 't Kanon.

Hier op wierd zyn Majt. in het laastgem. Habiet met Kroon en Scepter weder na het Slot onder den Hemel geleid; en aldaar tot in de Audientie Zaal gebragt zynde, ontfing hy zittende onder den Koningl. Hemel, de gelukwenschingen van de Senatoren, de uitheemse Ministers, en voornaamste Adel, en liet daar op den Russische Ambassadeur Vorst Repnin, den Vorst Generaal van Podolien Adam Czartoryski, en de Koningl. Heer Broeder de Cracouse Prelaat, Poniatowski, roepen, welken allen hy zelfs den Poolse Orde van den Witte Adelaar omhing. Hier op was groot en publyk Tafel by 't Hof. Zyn Majt. zat gantsch alleen aan een klein verheve Tafel onder een Hemel in zyn Koningl. Kleed en Mantel, werdende bediend door de Kroonbeampten, als Kroon-Keukemeester, Kroon-Voorsnyder, Mondschenker, &c. Ter zyden van deze Koningl. Tafel stingen twee lange tafels, waar aan de Senatoren en Ryks-Ministers zaten: In een andere Kamer was weder een Tafel in gedaante van een S, waar aan de voornaamste Ryks-Beampten zaten; en in een andere Kamer was noch een zeer groote Tafel voor de voornaamsten van den Adel. De gezondheden wierden alle onder het losschen van 't Kanon gedronken. Na de Tafel begaf zyn Koningl. Majt. zig in zyn ordinaire Apartement, en bleef 'er tot den avond, wanneer hy in de Stad en Voorsteden omreed, om de algemeene en extra pragtige illuminatien by zoo veel Magnaten, Ministers en Heeren te zien, waar in een yder als om stryd wilde uitmunten.

Den 26 dito zal de Huldiging door den Raad en de Burgery de-

ſer Reſidentie op de Markt geſchieden, en als dan ook de Illuminatie van 's Raadhuis deſen avond zyn, welke giſteren daar toe opgeſchort was.

Vervolg van het Bericht aangaande de *Confederatien* (*ziet October IIde Stuk bladz.* 162.)

Het ampt van eenen CONFEDERATIONS *Maarſchalk, en deſzelf beſcherming en beloning*; Het ampt van den confederations Maarſchalk, en teffens ook de waardigheid, die met dit zyne hoog emplooi verknocht is, beſtaat hier in, dat hy by alle publieke deliberatien en vergaderingen der confederatie de Preſidents of Voorzitters plaats bekleed; dat hy, wanneer de belangen des Koningryks zulks vorderen, den Koning ſteeds zo veel mogelyk op de zyde blyft; dat hy inzonderheid zyne zorge laat gaan ten welzyn van de confederatie; dat hy doe bekend maken dat geene, 't welk verricht zal worden, en waaraan eenen iegelyk geleegen is; dat hy de Edicten van de Confederatie onderteekene; en dat hy alles wat hem in 't byzonder ter verrichtinge opgedragen word, volgens den zin en de meening van 't gereſolveerde of van de geſlotene conventie ter uitvoeringe brenge.

Om die reeden moet hy ook, als de voornaamſte en 't hooft der confederatie, alle Reſolutien en andere ſtukken, dewelke by die hoge vergadering worden geformeert en uitgevaardigt, allereerſt, en zelfs voor de Senateurs, onderteekene. De geconfedereerden dragen aan hunne kant alle mogelyke zorge voor hunne Maarſchalk, en beloven en bezorgen hem een volkomene beſcherming en zeekerheid zoo wel voor zyn leeven en eere, als voor zyne goederen en bezittingen, ingevalle hy ter oorzake van zyn emplooi door iemand, wie hy ook zy, beleedigt, aangetaſt, vervolgd of verontruſt mogt worden, waarvoor een confederations Maarſchalk lichtlyk bloot ſtaat.

Ten bewyze hier van heeft men alleenlyk de acta van de Golembiewſche en van de Sendomirſche confederatien op te ſlaan en na te leezen, alwaar men voorbeelden en ſtavingen van het hierboven gezegde aantreffen zal. Daar beneevens tracht men ook zyne aangewende pogingen en verrichtingen ten behoeve van de confederatie, en de zware koſten, dewelken een confederations Maarſchalk tot ophouding van zyne waardigheid en by andere voorvallende geleegenheeden maken moet, op een byzondere wyze te beloven en te rembourſeeren, en hem weegens de ſchadens, die hy by ſommige geleegenheeden en voorvallen kan komen te lyden, volkomene vergoeding te bezorgen.

Om die reeden wierd aan den heer Stenzel Döhnhoff, Maarſchalk der Sendomirſche confederatie, geduurende allen den tyd van die Landvergadering jaarlyks een ſomme van 60000 Poolſche guldens uit de Inkomſten der Republiek toegeweezen; by het eindigen van de Tarnogrodſche Confederatie ontfing de Heer Stenzel Ledochowsky, die 't emplooi van Maarſchalk by dezelve bekleed had, in den jare

1717 op

1717 op eenmaal tot een gefchenk een fomme van 300000 Poolfche guldens; en de ryks Inftigator Poninzky genoot als Maarfchalk van de laaftvoorgaande Confederatie by de verkiezing van wylen Koning Auguftus den Derden een jaargeld van 100000 Poolfche guldens, buiten en behalven 't geene hem door de genade van dien geliefden Monarch op een buitengewone wyze als een douceur ten deel gevallen is.

(*Het vervolg hier naa.*)

DUITSCHLAND. Weenen. Het genoegen is alhier algemeen wegens het aanftaande Huwelyk van zyne Roomfch Koninglyke Majefteit met haar Koninglyke Hoogheid de Princes *Jozepha Maria Walpurgis* van Beyeren, jongfte Dochter van wylen Keizer *Karel de VII.* en Zufter van den thans regeerende Keurvorft van den naam; deeze Princes, gebooren den 30 Maart 1739 zal eerlang den Ouderdom van 26 Jaaren beryken. De voltrekking van dit hooge Huwelyk ftaat in de Maand February aanftaande te gefchieden.

Berlyn. Van Koningsbergen heeft men dat aldaar op den 11 November (1764) 's Avonds Kwartier voor 7 uuren in de Middelwaag in de oude Stad brand ontftond, die door eenen geweldige ftorm, uit den Zuidweften, zo verfchrikkelyk woede, en meer dan 24 Uuren duurde, zulks daar door de volgende fchade gefchied is.

Gantfchlyk in affche leggen verfcheide Kerken en publieke Gebouwen, naamlyk 1. de *Lobenichtfe*, wier Toren buitengemene fraaiheden had; 2. de *Sackheimfe*; 3. de *Roomfch Catholyke*, in wier inwendige fieraden, om de voortreflyke Schilderyen en de Ornamenten van het prachtig Autaar, een groot verlies geleden word, en 4. de *Lobenichtfe* Hospitaal-Kerk, in welke alle de Souvereinen van Pruiffen, van den Markgraaf Albrecht af, als Stichter van dezelve, tot wylen den laatft overleden Koning, levens grootte afgefchilderd hingen; 5. het *Lobenichtfe* Raadhuis; 6. de *Markt-Waag*; 7. agt Koninglyke *Magazynen*; 8. de *Vlas Waag*, 9. de *Haringshof*, 10. twee publieke *Wyn-Pakhuizen*; 11. de *Lobenichtfe Stadthof*; 12. de *Sackheimfe Rathskrug* met de in dezelve zynde Cafernen, en 13. het Koninglyke *Hospitaal* met alle de 'er by behorende Woningen.

Nog zyn geheel door de vlammen verteert 39 Mout-Brouwers Huizen in 't Lobenicht, 321 Burger Huizen en 41 Pakhuizen van Particulieren.

Op het Lobenichtfe Burger Hout-Veld is al het Hout en in den Koningl. Hout Tuin het grootfte gedeelte van 't Hout verbrand; 't geen men te zamen op 2000 Achtel fchat, (een Achtel is 8 voeten hoog en 9 voeten breed)

Zo men de Koningl. Gebouwen en Kerken niet rekent, bedraagt de waardy der verloren Huizen en Meubilen verscheide millioenen; ook is veel verloren daar door, dat niemand of de meesten, die iets van hunne goederen gered hadden, niet wisten waar het te bergen. Het getal der verbrande Menschen blyft nog onbekend. Men heeft bevonden, dat van die in 't Hospitaal niet gered konden worden enige Kreupelen op hoop van hun leven in de Kerk te behouden, tot midden in dat Gebouw gekropen geweest en aldaar mede omgekomen zyn.

Frankforth. De Resolutie van den Magistraat deezer Stad, waarby aan den Gereformeerden het bouwen eener Kerk en de vrye oeffening van Godsdienst werd toegestaan, en waarvan wy melding maakten in ons 2de stuk van October laatstleden is thans, naauwkeurig afgeschreven, van het Protocol der voorsz. Regeering, in onze handen: wy zullen het getrouwelyk uit het Hoogduitsch vertaald, onzen Leezeren in January 1765 en volgende Maanden, mededeelen.

Brunswyk. Den 3 December is haare Koninglyke Hoogh. de Princes *Anna* van Groot-Brittannien, Gemalin van onzen Erf-Prins, van een Princes in de Kraam bevallen, dewelke by den H. Doop den naam van *Augusta Carolina Frederica Louisa* ontfangen heeft.

Cleve. Het ontwerp van den Heer *van Bielenstein* aan de Regeering van dit Hertogdom overgeleverd, om door middel van een te gravene Vaart den Rhyn met de Maas te vereenigen, is, na men verneemd, in aanmerking van de excessive Kosten, door onzen Monarch afgekeurd, met bevel om den Auteur van dit ontwerp, voor zyne goede intentien en aangewende moeiten te bedanken.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. By de Heeren Staten van Holland en Westvriesland is eene Publicatie gearresteerd, in dato 5 Decemb. 1764, waarby gestatueerd word. Dat om zoo veel mogelyk alle faciliteit toe te brengen ontrent het afleggen en vernieuwen van de Eeden, tot bevordering van de rigtige executie der Collective Middelen, by de resp. Ordonnantien, Placaaten en Resolutien geïnjungeerd, goedgevonden is, om voor het aanstaande jaar 1765 weederom vast te stellen de ordres, in de Publicatie van den 30 December 1763 vervat, en dat dus de Traficquanten, neering doende luiden en de bediendens of werkers

van

van eenige waaren, impost subject, dewelke gehouden zullen zyn den eed jaarlyks te vernieuwen, voor het aanstaande jaar, zonder op nieuws den eed te doen, weederom gehouden zullen worden, als of zy de voorsz. eeden respectivelyk op nieuws hadden afgelegt.

Den 14 December (1764) zyn alhier door Scherprechtershand op een Schavot gescheurd en verbrand, twee boeken, het eene genaamd *Dictionaire Philosophique portatif*; het *andere* met *drie* titels naamentlyk: *l'Evangile de la Raison, ouvrage posthume de M. D. M. . . . . y; Ouvrages Philosophiques pour servir de preuve à la Religion de l'Auteur, collection complette des œuvres de Mr. de Voltaire*, in zig vervattende vyf Stukjes als *Saul en David Tragedie*; *Testament de Jean Meslier*; *Catechisme de l'Honnête Homme*; *Sermon des cinquante*; *Examen de la Religion dont on cherche l'eclaircissement de bonne foi.*

Na dat de evengem. Executie volbragt, en door den Drossaard van den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland rapport gedaan was, wierd terstond ter Rolle van wel gem. Hove eene PUBLICATIE afgeleezen, waarin gezegt wordt: „Dat in die Boeken de Goddelykheid van het O. en N. Testament, en dus de Gronden van de waare Christelyke Religie opentlyk werden geattaqueerd, de Verborgenheeden des Geloofs en andere heilige Zaaken op een Godslasterlyke en laffe wyze bespot, en het eenigste middel ter Zaligheid, en dus de grootste Weldaad, welke de Opperste Goedheid aan het Menschdom ter verheerlyking haarer Volmaaktheeden heeft willen schenken, op het allersmadelykste werd veragt &c.: Derhalven word op eene boete van duizend Guldens voor de *eerste*, en ballingschap uit den Lande voor de *tweede* keer, verbooden die *Boeken* te verkoopen te herdrukken, of op eeniger hande wyze gemeen te maaken *enz.*

Amsterdam. Men ziet alhier het volgende Schryven van *Suriname* in dato den 14 October (1764)

Op het afgeloopen *Oost Indisch Compagnie Schip Nyenburg*, 't welk tegenwoordig alhier legt, is den 24 laatstleeden aan 66 Man van de Muitelingen op dat Schip, (dewelke met het zelve van Cajenne herwaards zyn overgebragt) de volgende te regt-stelling geschied.

Eerst maakt men een Schavot, 't welk buiten het Schip uitstak, strekkende van de groote Rust tot de Fokke Raa: Op het zelve wierd de Executie verrigt: De Soldaat *Johan Sigismund Ibla* was de eerste, dewelke zyn Straf ondergaan moest, hier in bestaande, dat hy op een

Blok met een Byl onthooft wierd: Vervolgens wierden *zes* Man opgehangen, te weeten *Carel Schultz*, *Jacob van der Mynden* en *Cornelis Poely*, zynde Soldaaten, *Cornelis Veld* een Matroos; *Jacob Snyder*, Onder Kuiper; en *Fredrik Adolph Teklenburg*, Kwartiermeester.

Terwyl de evengem. *zes* Man hunne Straf ondergingen, moest *Hendrik Staal*, een Smit, onder de Galg staan, om zyne Medemakkers te zien ophangen: Naderhand wierd hy gegeesseld, en kreeg verders het Vonnis van ballingschap uit de *zeven Vereenigde Provincien*: Een andere Soldaat wierd gegeeseld, en nog *twee*, zoo als ook *twee* Matroozen wierden uit hunnen dienst afgezet, en voor onbekwaam verklaard, doch men verleende hun Vry Passen.

De overige 54 Man zyn na het verrigten van die Executie weder in Scheeps dienst aangenoomen, ten einde met het voorn. Schip *Nyenburg* de Reis na Batavia voort te zetten.

Eindelyk zyn de *zes* Opgehangene, hier boven gemeld, van de Galg afgenoomen, en na dat hunne Hoofden afgekapt waren op Raderen langs strand ten toon gesteld.

Men heeft desgelyks Brieven van *Curacao* waarin gemeld word, dat de Wel Ed. Gestrenge Heer *Jan Rodier*, den 12 Sept. (1764) aldaar plechtig tot Gouverneur van *het Eiland Curacao* en de onderhoorige Districten was geinstalleerd:

's Morgens vroeg verscheenen de Burgers en Militie aldaar onder de Wapenen, en trokken in goede Ordre na de Fortres *Amsterdam*; zyne Ed. aldaar verscheenen zynde, benoemde den Heer Vaandrig *Adriaan van Groot-Davelaar* tot Lieutenant, en avanceerde den Heer *Johannes Stuyling Samuëlsz.* tot Vaandrig over de Burgery: Ondertusschen wierden verscheidene Salvôs uit de Musquettery gedaan: Ten 9 uuren trokken de Cavalery, de Vry Negers, de Vry Mulatten en hunne Officieren, met vliegende Vaandels na binnen. De Secretaris *Gysbert Vos Jansz.* las de Acte, en de Burgery leidde den Eed van Getrouwigheid plegtig af; waarna een generaal Salvo van de Burgery en Militie gedaan wierd; wordende vervolgens 21 schooten van de Fortres *Amsterdam*, met Scherp, ten teeken van scherpe Regeering, gedaan, en door de Burgery en Militie met een generaal Salvo, als mede met het Kanon, zonder Scherp, ten teeken van zagtmoedige Regeering, beantwoord, en tot zeven reizen gerepeteerd: Vervolgens deed de Gouverneur eene Aanspraak van vermaaning tot Gehoorzaamheid, Liefde en Eendragt: waarna aan de Burgery en Militie Ververschingen &c. uitgedeeld, en de Gezondheeden gedronken wierden. Ten half twaalf uuren wierd de Wel-Ed. Heer *Jan Lixraaven* als Commissaris voorgesteld; de Eeden der geavanceerden afgelegt, en ten 3 uuren een superbe Maaltyd gehouden, het welk met een Ball en Illuminatie van alle de Huizen is besloten, &c.

REGLEMENT tot bedyking van de Bovenkerker-Polder enz.
(Ziet November (1764) bladz. 194)

Artikel I. De gronden volgens dit Reglement te bedyken, zullen bedragen omtrent twee duyzend neegentig maaden of seventhien hondert een en veertig Morgen, vier honderd Roeden, met het Land dat nog verveent kan worden.

II. Ten Oosten zal de Dyk geleid worden op de Landen van den Amsteldyk, in dien voegen als het convenabelste zal gevonden werden.

III. Ten Westen teegen de Bovenkerker Weg.

IV. Ten Zuyden tegens en op de Taamerlaan of Nieuwendyk.

V. Ten Noorden langs het Loopvelt tot aan de Ringsloot.

VI. Alle de voorschreeven Dyken zoodanig breed, hoog, met zoo veel glooying en bermte als het Werk zal komen te vereischen.

VII. Het zal aan de Gecommitteerdens van deze Droogmakery vry zyn, in de Boovenkerker Polder op Taúxatie van het Geregte van Amstelveen, te mogen aanslaan zoodanige Gronden, Landen, Specien en Gebouwen, als zy tot de Dyken, Weegen en Vaarten nodig zullen oordeelen.

VIII. Inmediaat na het Octroy by haar Edele Groot-Mogende te obtineeren, zullen alle de Landen en Gronden, nodig tot, als hier boven gezegt is, afgepaalt en afgebaakt worden.

IX. Alle eigenaars van Gronden, Landen en Waateren, in deze Bedykinge, zullen in deze Droogmakery mogen participeeren, dog niet minder als met dertig Morgens, zynde een Caveling.

X. Die geene die minder hebben als een Caveling zullen mogen combineeren.

XI. Die geene die niet geneegen zyn op de voet van dit Reglement in deze Droogmakery te participeeren, zullen gehouden zyn, om het zelve binnen vier Maanden na de verkryging van dit Octroy by Publicque Affixie van Billjetten Publicq gemaakt zal zyn, aan de Gecommitteerdens te declareeren, en haar Gronden die zy in deze Bedyking hebben te verkoopen, of wel aan de Bedykers af te staan by Tauxatie. Edog alvoren gehouden zyn hunne agterstallige Lasten van Verpondingen en Moolengeld tot de tyd van haare afstand of verkooping te voldoen, op pœne van paratelyk daar voor te werden geëxcuteert.

XII. Edog, by aldien eenige van de afgestaane Partyen meerder mogten zyn bezwaard als de valeur, zal dit meerder by den ouden eigenaar als een particuliere schuld moeten voldaan werden. En zoo den ouden eigenaar hier toe niet solvent mogte zyn, zal de schulteisscher, die eenig Hypoteecq op die party heeft, in zyn keuze hebben.

ben om in deeze Droogmakery op den voet van dit Reglement deel te neemen, dog wegens zyn Hypoteecq van deze Bedyking niets moogen vorderen booven de somme waar op het zelve zal zyn getaxeert.

XIII. Die geene die binnen de gestelde tyd versuymt zullen hebben zich te declareeren, of zy meede in deeze Droogmakery willen participeeren, zullen gehouden werden hunne Akkers, Waaters en Gronden aan de gemeene Bedykers te hebben afgestaan en gecedeert, zonder ooit hier voor iets te kunnen pretendeeren of eenig regt hier op te behouwen, ten waare dezelve toe quaamen aan uitlandige of minder jaarige, ten reguarde van dewelke de Penningen, waar op hun partyen zyn getaxeert, gebragt zullen werden ter Secretarye van Amstelveen in consignatie.

XIV. Tot vervordering van deze Droogmakery, zullen eerst gebruykt werden alle de gelden die per Kassa zyn, de verdere nodige Penningen zullen moeten werden opgebragt door ieder eigenaar pro rato van de mergentaalen, waar meede hy in deeze Droogmakery participeert of participeeren zal.

XV. Iemand der Geinteresseerdens in deeze Droogmakery binnen den tyd van drie Maanden, na den dag van de betaling van eenig fournissement gesteld, zyn quote niet voldoende, zal tot het doen van het zelve paratelyk werden geëxcuteert.

Dog zal aan de gebreekige, die door onvermoogen buyten staat zyn om het gerequireerde fournissement te doen, werden gerestitueert alle zodanige Penningen, die na aftrek van de Executie kosten zullen overschieten.

Dog die geene, die haar fournissement of quote zullen koomen te betaalen binnen ses weeken na den dag tot eenig fournissement gesteld, zullen hier voor genieten de korting van vyf per Cento.

XVI. Eer men zal gaan aan het uitmaalen van het Water, zal al de visch, die in deze Bedyking zal zyn, voor gemeene profyte van de Droogmakers werden verkogt of verpagt.

XVII. Als wanneer de Wateren zullen zyn uytgemaalen, Weetering en Togt Slooten gegraaven, zoo zullen de Gronden afgemeeten, en in Caveling van dertig Morgens met Slooten afgestooken werden, of in Cavels van zoodanige groote als convenabelst geoordeelt zal werden.

XVIII. Deeze Cavels zullen door kundige lieden werden getauxeert, en de minder waardige zullen van de meerder waardige haar Equivalent ontfangen, of by publicque opveilinge werden verkogt.

XIX. Aangezien ten tyde van de uitmalinge der Wateren meer slytagie en reparatie zal zyn, als voor deeze, aan de twee Molens, staande op de landen langs den Amsteldyk, zo lang die niet verveent zullen zyn: welke Molens nevens de Schutsluysen, meede zullen blyven onder de directie der Gecommitteerdens, zoo zullen nogtans de

de Eigenaars van de landen voorschreeven voor Molengeld niet meerder betaalen dan tegen Vyf-en twintig Stuyvers per Morgen, dog in Cas van afbranding of vernieuwing der zelver Moolens, Sluysen en Bruggen, zoo aan den Amstel als Veendyk, zullen als dan de onkosten geslagen werden over de landen langs den Amstel-Dyk, en over de landen in de Droogmakery, Morge Morgens gelyk.

XX. De Schutsluys, die thans geleegen is aan de Weteringsbrug, in den Amstel uitwaterende, zal werden verstooken en gelegd aan het einde van het groote Loopveld, en zyn uitwatering behouden in den Amstel, op dezelve wydte en lengte, als dezelve thans is, namentlyk de wydte van 14 voeten en 9 duym, en de lengte van 65 voeten.

De Schutsluys aan de hand van Leyden ofte Bovenkerker Sluys, zyn uitwatering hebbende in de Buytenvelsche Buyten Polder, zal meede verstooken werden, en gelegd aan het Zuydeynde van het Dorp van Amstelveen, en zyne uitwatering behouden in dezelve Buytenvelderfche Polder, en zulks op de wydte van agt voeten en tien duym, zoo als de tegenwoordige Duyvelsbrug, en op de lengte van festig voeten.

En zullen beide de voorschreeven Sluysen moeten overgalgt worden, de eerste namentlyk die aan den Amstel op de hoogte van tien voeten en elf duym boven 't Somerpyl van de Polder, zoo als dezelve thans is, en de tweede op de hoogte van neegen voeten boven het zelve Somerpyl, zonder dat dezelve Sluysen ooit of ten eeuwige dage wyder of langer zullen moogen gemaakt worden, en onder deze expresse Conditie; dat aan de Stad Haerlem altoos zal werden gelaaten de inspectie over de voorgemelde Sluysen, om by verloop van dezelve door de Bedykers en Ingelanden in der tyd, op de eerste aanmaning te worden hersteld, en op de voorschreeve wydte en lengte te worden onderhouden.

Voorts zal, in Cas dat door de woede van de Haerlemmer-Meer, 't eeniger tyd een doorbraak kwame voor te vallen, ten dien effecte, dat de Scheepen direct uit de Meer zoude kunnen komen tot voor de gemelde Sluys in de Bovenkerker Weg, dezelve Sluys als dan moeten worden gestopt, en ten eeuwige dage gestopt moeten blyven.

Wyders zal de doorvaart, die thans midden door de Polder is gelegen, verlegd worden langs het groote Loopveld voornoemd tusschen de gemelde twee Sluysen, ter breedte van fesendertig of uiterlyk veertig voeten, als wanneer twee geladene Schuyten den anderen gevoeglyk kunnen passeeren, dog zal op een derde van de lengte van dezelve Vaart, te rekenen van het Dorp Amstelveen, moeten worden gesteld of gelegt en ten allen tyden onderhouden een Dam of belemmering, waar door de wydte van de Vaart tot acht voeten en tien duymen werd vernaauwt, zullende geene verdere Sluysen of Openingen, die tot een Doorvaart hoe genaamd kunnen dienen,

nen, in deze Bedyking ooit of ten eeuwigen dage mogen worden gemaakt, alles op Pœne van het verliezen van de voordeelen van dit Octroy.

XXI. By de Generale Liquidatie, zal aan een ieder, wiens Caveling of Cavelingen minder Mergentaalen mogten koomen in te houden, als waar voor hy betaalt heeft, het meerder betaalde werden gerestitueert, en vice versa.

XXII. Poldermeesteren zullen gehouden zyn, zoo dra zy van haar Edele Groot Mogende permissie tot Droogmaking bekoomen hebben, Convocatie van alle de Ingelanden te beleggen, om daar uit te werden verkooren vier Persoonen wel van de kundigste, tot Gecommitteerdens, om nevens Poldermeesteren het generale interest te behartigen, aan welke dan gezamentlyk zal staan het gantsche opzigt over deze Droogmakery met alle het gunt daar toe behoord, het omslaan van alle noodige fournissementen, het beramen en ordineeren van alle nodige Werken, het maken, vermaken, veranderen, vermeerderen of verminderen van dezelve, het aangaan of sluyten van alle nodige Contracten, Conventien, Transactien, het besteeden der gemeene Werken, en generalyk alles tot deeze eenigzints behoorende; alles ongeprejudiceert zoodanige præeminentien, Regten en Geregtigheeden, als aan haar Edele Groot Agtbaarheden, de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Amsterdam in qualiteit als Ambagts Heeren van Amstelveen en Nieuwer-Amstel, of derzelver Represéntanten of regt verkrygende zyn competeerende.

Edog zullen de Gecommitteerdens gehouden zyn, alvorens eenig nieuw Extraordinaire Werk te laten maken, de Hoofd Ingelanden behoorlyk te convoceeren, en aan dezelve het gunt nodig is communiceeren, en het geen by meerderheid van Stemmen der presente Ingelanden gearresteert is, te doen nakoomen. Ook zullen dezelve Gecommitteerdens 's jaarlyks gehouden zyn, aan Hoofd Ingelanden behoorlyke Reekening van hunne administratie te doen.

XXIII. Iemand zal een ander met Procuratie mogen zenden; deeze zal voor zyn Principaal mogen Stemmen.

XXIV. Hoofd Ingeland is, die een Caveling van dertig Morgen heeft, en heeft een Stem.

XXV. Die twee Cavels heeft, heeft twee Stemmen, en zoo voorts.

XXVI. De Schouw over de Slooten, Weeteringen en Dyken van deze Droogmakery, en over de Weegen, zoo in als om in de zelve te komen, zullen zyn aan de Gecommitteerdens, dog ongeprejudiceert de Schouwen aan de Wel Edele Heeren Dykgraaf en Heemraaden ter Nieuwer-Amstel, en aan het Geregt van Amstelveen competeerende.

XXVII. By versterf van een der Gecommitteerdens zal door Hoofd Ingelanden een ander in deszelfs plaatse verkooren werden.

XXVIII. Niemand in deze Droogmakery eenig directie hebbende, zal

zal eenige daggeld, salaris of vacatie mogen reekenen, dog zal de Schout en Secretaris van Amstelveen blyven trekken zoodanig salaris als haar Edele van ouds uyt de Polder hebben genooten.

Aldus gereguleert by ons ondergetekende. En gelasten een ieder dien het aangaan zal, zig na deeze te reguleeren. Gedaan in den Hage onder onzen grooten Zegelen hier aan doen hangen, den sevende September in 't Jaar onzes Heeren Zaligmakers duyzend seven hondert vier en-festig.

P. STEYN vt.
Ter Ordonnantie van de Staaten
ARIS v. D. MIEDEN.

Magistraturen en Amptenaren.

Tot Raad in de Vroedschap der Stad *Enkhuizen* is in de plaats van wylen den Heer *Jan Minne* aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacob van der Ramhorst*, Oud-Schepen, en Bailliuw der Stede *Grootebroek*.

Tot President van den Ed. Heer van Holland, Zeeland en Vriesland is verkoren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Wigbold Slicher*, Raadsheer wegens Holland en Welgemelden Hove, in de plaats van wylen den Heer *Adr. van der Mieden*.

De Heer Mr. *Jacob van der Marck*, Burgemeester der Stad *Leyden* is tot Rentmeester van 's Lands Universiteit aldaar aangesteld.

Den 29 Novemb. is tot Bewindhebber der Oost Indische Compagnie ter Kamer *Delft* verkooren, de Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Franco Pauw*, Raad in de Vroedschap, in de plaats en by vrywilligen afstand van de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Isaac van Buren*, Raad in de Vroedschap en regerend President Burgemeester der Stad enz. enz.

By Hun Ed. Gr. Mog. is de Heer *Willem van Blommenstein*, Schepen der Stad *Delft* aangesteld tot Ontfanger van de Gemeene Lands-Middelen.

Door de Ed. Heeren Bewidhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Zeeland is het Schip *Noord-Nieuwland* begeven, aan Schipper *Jacobus 't Hart*.

Tot Hoog-Leeraar in de Historien, Welspreekenheid en de Griekfche Taal is ter Geldersche Akademie te *Harderwyk* beroepen de Heer *Meinardus Tydeman*, Rector te Leeuwaarden.

Door de Heeren Curatoren van 's Lands Hooge School te *Leyden* is tot Professor in de H. Godsgeleerdheid aldaar beroepen, de Wel Eerw. Heer *Robertus Castendyk*, Predikant in '*s Gravenhage*; zyn Eerw. heeft echter vervolgens daar voor bedankt.

Tot Veertig-Raad te *Delft* is verkooren de Heer Mr. *Jacob Overschie*, in de plaats van wylen den Heer *Franc van der Burch*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Alkmaar* zyn voor den Jaare 1765 verkoozen, de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Hendrik Nanning Daey*, *Carel de Dieu*, Dr. *Johannes Messingh*, *Gerrit Martin du Tour*; tot Schepenen, de Wel Ed. Achtb. Heeren *P. de Fremery*, *Christiaan Besemaker*, Mr. *Jacob van Foreest*, Heer van Petten en Nolmerban, Mr. *Willem Jacob Kloek*, *Gerrit Pan*, *Jan Constantyn Rusius*, Dr. *Matthias Hofkens de Courcelles*; tot Thesaurier de Wel Ed. Gestr. Heer *Jan Fred. de Mey*, en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *Fremeri*, *Besemaker* en *van Foreest*.

Tot Controlleur en Commis wegens de Provintie Zeeland by 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit tot Amsterdam, is aangesteld de Wel Ed. Geb. Heer *Jan Jacob Willem van Raab*, en als Commis wegens dezelve te Gouda, in de plaats van wylen deszelfs Oom de Wel Ed. Geb. Heer *J. H. Blydenberch*.

Door de Ed. Mog. Heeren der Ommelanden zyn benoemd. *In de Staten Generaal* de Baron *van Alberda*, Heer van Dysterhuis: *In de Admiraliteit te Harlingen*, de Heer *G. Allershoff*: *In de Gecommitteerde Raden*, de Baron *E. J. T. van Starkenberg*; als ook tot Extraordinaris Gecommitteerde Raad; de Heer *Cornelis Egbert*.

Zyne Doorl. Hoogheid. Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veld-Maarschalk van den Staat enz, enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot,

Kapitein.	Jan Termaate, in 't Regiment van	*Nassau-Weilburg.*
Kap. Com.	Barthold Jan Eekhout	
Luitenant.	Jean Guillaume Rubat	*Smissaert.*
Vaandrig.	Robert Clarion	
Vaandrig.	J. T. K. Conradi	*Lindman.*
Kapitein.	Maxim. de Vos.	*Orange-Gelderland.*
Luitenant.	Jacob Hendrik van Munnich	
Sous-Luit.	Daniel van Olst	
Vaandrig.	Arnoldus Phil. Mentink	
Vaandrig.	Frederik de Buy	*Holl. Gardes Infant.*
Vaandrig.	Rey Pierre du Mazet	
Vaandrig.	Jolly Ferrier	*Majoribanks.*
Luitenant.	Frederik Godlieb Gruhl	*Acronius.*
Vaandrig.	De Cadet Couties	
Major.	Jan Otto de Vos van Steenwyk	*Orange-Gelderland.*
Luitenant.	Fred. Johan Hend. Crouse	*Nassau-Weilburg.*
Vaandrig.	Helwig Walter Storm	
Vaandrig.	C. A. C. Giese	
Luitenant.	C. H: van Schalleren	*Cannenburg.*
Sous-Luit.	A. Ertwegh	
Sous-Luit.	V. M. van Tuyl van Serooskerken	
Vaandrig.	Egbert Ernst	*Baden Durlach.*
Major.	Laurens Smeedeken	*Creutznach.*
Kapitein.	R. W. van Traupitz	
Kap. Luit.	P. B. Vegelin van Claerbergen	
Ond. Vuurw.	Isaac Wolfram	
Ond-Luit.	J. van Slyp	
Vaandrig.	C. A. C. Baron van Bose	*Nassau-Usingen.*
Vaandrig.	. . . . . Streek	
Sous-Luit.	D. J. Ad. de Dreven	*Holl. Guardes Inf.*
Vaandrig.	Willem van der Duyn	
Kapt. Luit. Ing.	M. Siderius	
Luit. Ing.	G. Wademan	
Extra Ing.	Jan Werner Valkmaar	
Kapitein.	C. Daniels	
Vaandrig.	Wilhelmus Liefrink	*Guardes Staden Lande.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 24 November (1764) overleed in 's *Hertogenbosch*, de Heer *Althuysen*, Major en Kapitein van een Compagnie Artillery, in den Ouderdom van 64 Jaren.

Den 27 dito wierd het tydelyke met het eeuwige te *Arnhem* afgewisseld by den H. Ed. Heer G. Ad. Baron van Rhede, Heer van Herreveld, beschreven en de Ridderschap van Veluwe enz. enz. enz.

Den 1 December stierf te *Utrecht* in den ouderdom van ruim 70 Jaren de Heer *Eduard van Deyll*, Kapitein in het Regiment Infantery van den Kolloneel Ruysch.

Den 10 dito overleed te *Utrecht* in 't 86ste Jaar zyn's ouderdoms de Heer Mr. *Matthias Lulls*, Secretaris der Finantie en Rekenkamer van Hun Ed. Mog. de Heeren Staten 's Lands van *Utrecht*.

Te *Groningen* is overleden de Heer *J. H. Lohman*, Raad en Syndicus aldaar, oud zynde 37 Jaren.

Onlangs heeft men te *Frankfort aan de Mayn* een bewys gehad dat zo wanneer de kunst de natuur onderschraagt men dikwils wonderen ziet voortbrengen; hiervan heeft men de bevestiging gezien aan een kind van tien jaren en twee Maanden oud, genaamd *Maria Magdalena Greff*, geboortig van Mentz: Dat jonge meisje heeft tot het grootste genoegen van den Adel en andere Liefhebbers der Muziek reeds tweemaal Consert gehouden, en speelde met ongemeene Vaardigheid; I. Verscheidene Concerten van de grootste Meesters op het Clavier. II. Op de Harp. III. Op het Clavier en Harp te gelyk, het welk eene eigene Inventie van haar is. IV. Accompagneerde dezelve na de Viool-Stem, den Generaal Bas. V. Preludeerde en Fantaseerde heele uuren lang uit haar Hoofd, en wist de aardigste Invallen met de schoonste Harmonie te vermengen. VI. Wist zonder eenig Instrument den Bas in eene Viool-Stem te veranderen. VII. Eenige Muziek-Kundigen leiden haar een Thema tot een Menuet voor, welke zy terstond met Variaten en *Trios* uitvoerde, en in presentie van alle hooge aanwezende op het Papier stelde, VIII. Noemde in eene kleine distantie alle Toonen, die men haar op Musyk-Instrumenten maakte, oogenbliklyk en accuraat, en bedekte het Manuaal van het Clavier met eenen Doek, nam de Harp en speelde op beide Instrumenten te gelyk Solos en Concerten.

Zyne Majesteit, de Koning van Pruissen, heeft goedgevonden het Project, nopens het te gravene Canaal, ter Vereeniging van den *Rhyn* met de *Maase*, uit Consideratie der dartoe vereischende excessive groote Onkosten, af te keuren; hebbende zulks aan de Regeering te *Cleve* doen bekend maken, met Ordre, om den Uitvinder en Autheur van dit Project, *Andreas van Bielenstein*, voor deszelfs daartoe aangewende Moeite en goede Attentie te bedanken.

Den 14 dito is te *Utrecht* in het 77 Jaar zyn's ouderdoms overleden de Heer *Franciscus Burman*, Luitenant Kolloneel ten dienste dezer Landen.

Te *Zwolle* is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by den Heer *Jan Neeff*, Kapitein van een Compagnie in het Regiment Artillerie van den Generaal Major van Creutznach.

Op Dingsdag avond den 18 December (1764) zyn voor in 't Stadhuis t'Amsterdam binnen de Poorten noch drie Lantaarens met brandende lampen geplaatst, by de voorheen, in 't Stuk van January laatstleden, gemeld.

Te *Neiss* in Silesien is overleden de Heer *le Grand*, Commandant dier Vesting, Pruissisch Generaal Major en Chef van een Infantery Regiment.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 2 en 16 January (1765) onder Voorzitting van Do. JAN MULDER.

Op Zondag den 16 Dec. heeft alhier des avonds in de Oude Kerk in de beurt van Do. *H. van Garel* gepredikt de E. Heer *J. H. Munnikhuyzen*, Predikant te *Edam* en verklaart uit Genesis 3 v, 1. tot 6. *Ende de slang was listiger dan alle dieren op het Velt, die Godt de Heere gemaakt hadde, ende spraak tot het wyf: ja, Zoude Godt gezeid hebben, gy lieden zoud niet eeten van allerlei bomen in den hof &c.* waar uit zyn Eerwaarde voorstelde, den beklaaglyken Zonden Val, van het eerste Paar menschen.

Desgelyks heeft zyn Eerw. ook op Woensdag avond, den 19 dito in de beurt van Do. *H. Hageman* gepredikt en Verklaart uit Genesis 4. v. 4. *Ende Habel bragt ook van de eerstelingen Zyner Kudde, ende van haar Vet; Ende de Heere zag genadelyk aan Habel ende zyn offer.* Waar uit zyn Eerw. na spoorde; Gods wyse en Heilige inzigten; van het instellen der offerhanden, kort na den beklaaglyken zonden Val. En toonde ten eersten uit de reden ende uit de openbaring dat God zelver de Insteller daar van was, en ten tweeden, Gods wyse en Heilige oogmerk, met het instellen der Offerhanden.

Op den eersten en tweeden Kersdag 1764 Heeft alhier des avonds in de beurt van Do. *Mulder* en *Hageman*, de Eerw. en Zeer geleerde Heer J. H. Munnikhuysen Predikant te Edam, twee doorwrogte Leerreeden gehouden om den vasten grond van den Christelyken Godsdienst tegen alle spotters te staven, zyn Eerwaard. verkoos daartoe de woorden van den Apostel Paulus aan zyn zoon Thimotheus 1 Thim. 3 het laatste gedeelte van het 15 en 16 vers. *Een Pylaar en Grondvest der Waarheid, en onwedersprekelyk groot is de Godzalige Verborgentheid: God is geopenbaart in 't Vleesch: gerechtvaardigt in den geest, verscheenen den Engelen, gepredikt den Heidenen, geloofst van de Waareld, op genomen in de Heerlykheid*; in de eerste Predikatie stelde zyn Eerw. voor, de grote geheimenisse van de menschwordinge Jesus Christus; in de tweede Predikatie betoogde zyn Eerw. de Gewisheid van de menschwordinge van Gods Zoon uit deeze vyf navolgende gronden van den Apostel Paulus: *Gerechtvaardigt in den Geest, verscheenen den Engelen, gepredikt den Heidenen, geloofst van de Waareld, opgenomen in de heerlykheid.*

Het OORDEEL VAN DE GODGELEERDEN *enz.* *der* HOOGE SCHOOLE *te* GOTTINGEN over het boekje *geintituleerd* C. H. HEUMANN *Belydenis* en *Betoog*, dat de Leer der *Gereformeerde kerk*, aangaande het *Heilige Avondmaal*, de rechte en Waare Leer is, in 't Nederduitsch uitgegeeven by den Boekverkooper *H. Vieroot*; uit het Hoogduitsch vertaald

en

en met nodige Aanmerkingen verrykt. en gedrukt 't *Amsterdam* by *Everhard Smit*, op de Oude Schans, Groot 40 bladzyden.

Dit kleine, edoch waardige werkje is by den Godgeleerden te *Gottingen* opgesteld en uitgegeeven, ter wederlegging van een zoort van Belydenis en Betoog van *C. H. Heumann* in 't Hoogduitsch in 't openbaar verscheenen, en vervolgens door den Boekverkooper *H. Vieroot* 't Amsterdam in 't Nederduitsch gedrukt, waarom zo wy meenen een der eerste Leeraars eener groote Gemeente deezer Landen, ook dit Traktaatje in onze Moedertale heeft overgebragt en met nodige aanmerkingen opgehelderd. Wy zullen alleen van 't oordeel der Gottingsche Godgeleerden zeggen, dat het zelve grondig en met een nauw gezette matigheid wederlegd, alles wat *Heumann* zoekt te betogen; men ziet dadelyk in den beginnen hoe hoog zy dit voorn. Geschrift van *Heumann* schatten wanneer zy zeggen „ Dewyl dit Ge„ schrift twee zyden heeft van dewelke het kan beschouwd worden; „ zo verklaaren wy ten eersten dat wy, dewyl wy nooit gewoon zyn „ in onze bekendmakingen, ons in strydigheden over de Gods„ dienst, en derzelver beoordeelingen in te laten, in 't byzonder „ by zodanige vragen, dewelke gelyk deeze, eeuwen herwaards, „ van de geleerdste Leeraars der strydende Partyen onderzocht en „ zo uitgearbeid zyn geworden, dat 'er wel geen nieuwe Ontdek„ king te verwachten is, ook by dit Geschrift op deszelfs Inhoud en „ Bewyzen, voor dat verdedigde gevoelen niet zien zullen. Wy „ zyn buiten dien verzeekerd, dat het alleen betracht als eene Ver„ dediging der Gereformeerden, of als eene Wederlegging van het „ Luthersche Gevoelen van het Avondmaal, nooit het aanzien van „ een aanmerkelyk stryd schrift verdienen zal. enz. Meerder zullen wy van der voorsz. Godgeleerden gevoelen niet zeggen, maar gaan over tot des Vertaalders aanmerkingen. Dezelve onderzockt voor eerst of dit werkje aan *Heumann* toegeschreeven, waarlyk van den zelver is? met welk oogmerk het zelve is uitgegeeven. *Zeekerlyk*, zegt hy, *met geen ander, dan om de Evangelisch Luthersche Kerk boon na te spreeken.* Of het volgens de wille van *Heumann* is uitgegeeven? Dit alles werd bondig wederlegd, en aangetoond dat dit Geschrift van *Heumann* geen groot Verschynzel is, maar dat de Nederduitsche Vertaalder, die het in onze Moeder tale heeft overgebragt, stilzwygende te kennen geeft dit gedaan te hebben van om te bekeeren, en ons daar door van onze dwalingen af te trekken. Wonderlyke handelingen! zegd onzen Schryver. Had die Vertaalder bedacht, dat in dit geheele Boekje niets voorkomt, dat niet reeds honderdmaal bondig is wederlegd, hy zou zeekerlyk zich wel gewacht hebben, om zyn Vertaling ten dien einde aan te pryzen. Had de Schryver bedacht, zegd hy verder, dat wy nooit gewoon zyn voor menschelyke achtbaarheid te zwichten, en maar alleen aan de Goddelyke Achtbaarheid, en waarheid der Heilige Schriftuur ons onderwerpen, dan

zou

zou hy niet gedacht hebben, dat wy, door het aanhaalen van zo veele voorbeelden, zouden kunnen verschrikt en bekeerd worden. Dus gaat de Vertaalder van 't oordeel der Gottingsche Godgeleerden, en Schryver van de aanmerkingen voort, met dit Boekje van *Heumann* te wederleggen en de ongegrondheid daar van onbetwistbaar aan te toonen, en eindigt in deezer voegen; „ En hier mede eindig ik „ te gelyk myne aanmerkingen. Gave God! dat de stryd over dit „ Leerstuk (van het H. Avondmaal), dat de Protestantse Kerken zo „ lange heeft verdeeld, en noch scheid, eens eindigen mogt. Ten „ minsten dat men met diergelyke bittere ongegronde en reeds we- „ derlegde tegenwerpingen en beschuldigingen, de wonde niet we- „ der opende en de stryd vernieuwde, enz.

Ons bestek gehengd niet ons breedvoeriger uit te wyden, edoch kunnen wy onzen Leezeren verzeekeren, dat zy toevlucht tot het werkje zelfs neemende, daar alle genoegen en voldoening zullen vinden, waarom wy hen hier zulks met reden aanpryzen.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 29 *October* 1764. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Maandag den 29 October.

Reyer Vink. O. K

Catrina Maria Looff, Huisvrouw van Pieter Kroon. L. O. K.

Dingsdag den 30 dito.

Leendert de Wit. O. O K.

Barent Elders. Mr. *Kuyper*. N. K.

Styntje Vree, Huisvrouw van Jan Bouwmeester. Z K.

Catharina Elsenbroek, bejaarde Dogter.

't *Kind* van Wilke Muller. L O. K.

Woensdag den 31 dito.

Hendrik Kerkhoff. L. O. K.

Coenraad van Driel. W. K.

Gerardus Condet. A. K. H.

Femmetje Balsters, Oudste dogter van Barent Balsters. A. K. H.

Tryntje Rous, Jongste Dogter van Jeroen Rous. L. K. H.

Donderdag den 1 November.

Jan Heesen. W. K.

Hendrik Obben, Mr. *Broodbakker*. W. K.

Jan Pryn. E. N. K.

Margaretha de Man, Weduwe van Adam Adami. W. K.

Willemina Hendrica Mol, Weduwe van Jan Fredrik Karels. L. K, H.

't *Kind* van Dirk van Dyk. O. Z. K.

't *Kind* van Gerrit Ruyno. N. O. K.

Vrydag den 2 dito.

Magdalaine Japin, Weduwe van Nicolaas Charron. W. A. K.

Maria van der Horst, Weduwe Barent Lammers. K. K. H.

Margareta Grim, Huisvrouw van Govert van Drammen. O. K.

Neeltje Jansz., Huisvrouw van Marten Agema. W, K.

't *Kind* van Gerrit Jarman. N. O K.

't *Kind* van Wilke Muller. L O K.

't *Kind* van Anthony Schoonees. W. K.

Zaturdag den 3 dito.

Claude Penchaud W. A. K.

Joannis Turkis. N. Z. K.

Metje Stolhoorn, Laast Weduwe van Jan Lucas van Velsen. L. O. K.

Sondag den 4 dito.

Hendrik Hesse L. K. H.

Klaas Vendeloo. K. K. H.

Willem van Wielik K. K. H.

Aaltje van Schoppinge, Huisvrouw van Pieter van den Enden. K. K. H.

Maandag den 5 dito.

Harmen Hendrik Cremer, *Jongman*. L. O. K.

Anna

Anna Mulder, Huisvrouw van Casper de Jonge. L. O. K.
Petronella Verschiebele, Huisvrouw van Harmen Wannemers. O. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Coopman W. K.
't *Kind* van Johannes Wedemeyer. L. N. K.
't *Kind* van Hendrik Berkmeyer. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Mulder. N. K.

Dingsdag den 6 dito.

Dirk Timmers, *Medicine Doctor.* N. O. K
Gerrit van Rynberg, *Mr. Broodbakker.* N. Z. K.
Margaretha Scheltes, bejaarde Dogter van Simon Scheltes. L. N. K.
Cornelia van Geyt, Jongste Dogter van Anthony van Geyt. L. K. H.
't *Kind* van Klaas Kemp. S. Y. K.

Woensdag den 7 dito.

Gysbert Verwey Gysbertz. W. K.
Harmanus van der Horst, *Makelaar.* N. O. K.

Donderdag den 8 dito.

Dirk Wreesman, Mr. *Chirurgyn.* O. K.
Jacobus Helmigh, Junior Zoon van Jacobus Helmigh. O. K.
Jan Jacob Sievers, Zoon van George Hendrik Sievers. L. N. K.
Wybregje Reynema, Weduwe Roelof Nieuwhof. W. K.
Johanna van Gemmel, Weduwe Barent Elders. N. K.

Vrydag den 9 dito.

Gysbert Schermer, Mr. *Schilder en Glasemaker.* Z. K.
Anna Heukelman, Huisvrouw van Jan ten Sande. N. K.
Frans Scheurman. A. K. H.

Saturdag den 10 dito.

Martinus van Steenbergen. W. K.
Margreta Oxfort, Weduwe van Hendrik Boom. A. K. H.
't *Kind* van wylen Gerardus Buddingh. N. K.
't *Kind* van Nicolaas de Bank. O. K.
't *Kind* van Cornelis de Jongh. N. Z. K.

Sundag den 11 dito.

Frans van der Haart. L. K. H.
Jan Beekman. A. K. H.

Maandag den 12 dito.

Joannes van Somerwil, *Mr. Silversmit en Juwelier.* N. K.
Harmen Dekker. N. K.
Alida Knoop, Huisvrouw van Pieter de Vries. N. O. K.
Christina Elisabeth, Sedorp Huisvrouw van Harmen Krop. L. O. K.
Alida van Steenwyk. N. Z. K.
't *Kind* van Pieter Ludolph Neuhaus. L. O. K.
't *Kind* van Jacobus van Vlissingen. N. O. K.

Dingsdag den 13 dito.

Jan Smit, *Capitain op de West.* L. O. K.
Thomas Fasseur, *Schoenmaker.* A. K. H.
Johanna Klyn, Weduwe van Jan de Vries. L. K. H.
Elisabeth Gellink, Huisvrouw van Barent Nibbrig. W. K.
Josina t' hoen, Huisvrouw van Willem Opsitter. E. Y. K.
't *Kind* van Gerrit Hulsman. O. K.
't *Kind* van Anthoni Harmanus Stuardt. L. N. K.
't *Kind* van Leonard Welters. W. K.

Woensdag den 14 dito.

Joost Meyer. L. K. H.
Clara Johanna van Meyer, Huisvrouw van Pieter van der Velden. O. K.
Johanna Laverre, Huisvrouw van Gerrit Bekker. O. K.
Margareta Kruyk, Dogter van Marten Kruyk. W. K.
't *Kind* van Nicolaas Hillekes. L. N. K.

Donderdag den 15 dito

Mr. Antoni Warin, *Schepen en Raad.* N. K.
Lambert van Notten. W. K.
Margareta van der Ley, Weduwe van Gerrit Kroese. W. K.
Johanna Christina Marck, Huisvrouw van Christiaan Sprengel. L. O. K.
Elisabeth Das. N. Z. K.
't *Kind* van Jan Willem Ketelhoet. N. O. K.

Vrydag den 16 dito.

Abraham van Kooten. O. K.
Paulus Korp. L. N. K.

Pie-

Pieternella de Veer, Laast Weduwe van Christiaan Smitt. N. Z. K.
Catrina Reumer, Weduwe van Johannis Rouw. L. O. K.
Elisabeth van Daalen, Huisvrouw van Hendrik Bruyning Cuyper. W. K.
Eva Susanna Valckenier. Z K.
't *Kind* van Thomas Wachtels. O. K.

Saturdag den 17 dito.

Antoni Schlapprizi, *Medicine Doctor.* W. K.
Nicolaas de Bruyn, Mr. *Kunstplaatdrukker* O. K.
Susanna Volkerts. W. K.
't *Kind* van Jan van Langen. Z. K.
't *Kind* van Zeger Aarnoud Zegerius. N. K.
't *Kind* van Barent ten Tye. N. K.

Maandag den 19 dito.

Mattheus Verdonck. N K.
Alida van der Mey, *Bejaarde Dogter.* Z. K.
't *Kind* van Nicolaas de Warm. W. K.
't *Kind* van Jan Strooy. O. Z. K.
't *Kind* van Hendrik van Hansselaar. O. K.

Dingsdag den 20 dito.

Gerardus van Ek. Z. K.
Ysbrand Pieterse van Hoorn, *Scheeps-Timmerman.* N. K.
Claas Kamp. L. O. K.
Elisabeth Swart, Weduwe van Harke Jacobs Rooy. K. K. H.
Louisa Catharina Jager, Huisvrouw van Wilhelmus Lysten. L. O. K.
't *Kind* van Justus Wedding. W. K.

Woensdag den 21 dito.

Charles Guiot. W. A. K.
Eva Wanning, Laast Weduwe van Henrich Blok. N. Z. K.
Wilmpje Jans Edell, Bejaarde Dogter. W. A. K.
't *Kind* van Anthoni Hermanus Stuardt,

Donderdag den 22 dito.

Harmen Fohne Albertsz., *Suykeraffinadeur.* W. K.
Pieter Graauw, Mr. *Keurslyfmaker.* L. O. K.
Jan Louwis. L. K. H.
't *Kind* van Jan Hendrik Meulenbroek, L. O. K.

Vrydag den 23 dito.

Jaques de la Saussaye W. A K.
Dirk Kasselman, *Bierdrager.* L. K. H.
Margarita Timmink, Weduwe van Matthys Volmer. N. Z. K.

Saturdag den 24 dito.

Maghiel Glasenap, *Commandeur op het Teer Magazyn op de Oost Indische Compagnies Werf.* O. O. K.
Elizabeth Milius, Weduwe van wylen Steven Stuyven Z K.
Anna Christina Olpman Eenigste Dogter van Fredrik Olpman. L. N. K.

Sondag den 25 dito.

Johannes Hystee, Jongste Zoon van wylen Johannes Hystee. L. K. H.
Margaretha Blank laast Weduwe van Mynard van Valentyn. L. K. H.
Geertruy Dulmer, Huisvrouw van Hendrik Donkelman. L. K. H.

Maandagden 26 dito.

Maria Toorenburg, Huisvrouw van Joseph Donar, *Bode van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit alhier.* Z. K.
't *Kind* van Harmanus Geluk. N. Z. K.
't *Kind* van Willem van der Beek. Z. K.
't *Kind* van Claas van Boven. O. O K.

Dingsdag den 27 dito

Adrianus Everhardus Vinck *Confiturier.* N. K.
Lucas Jarges. O. K.
Emerentia Elisabeth Burgvliet, Huisvrouw van Joan Boelhouwer. W. K.
't *Kind* van Elias Goseman. O. Z. K.

Woensdag den 28 dito.

Adrianus Appel. N. Z. K.
Pieter de Neve. A. K. H.
Marianne Ribot, Huisvrouw van Moise Saie. W. A. K.
't *Kind* van Gerrit Tielenburg. N. K.
't *Kind* van Bernard Le Roy. N. Z. K.

Donderdag den 29 dito.

Daniel Jurgens N. Z. K.
Helena Dorethea Bernardina Scholastica Becker, Weduwe van Engelbertus Slebosch. N. K.
't *Kind* van Dirk van Rick. N. K.
't *Kind* van Jan van Millingen. O. K.
't *Kind* van Johannis Muchel. N. Z. K.

Vrydag

Vrydag de 30 dito.
Joan Friedrich Ernst. L. O. K.
Jan van den Bogaardt, *Viskoper*. N.Z.K.
Jan Mulder. L. K. H.
Zuzanna Bilderdyk. Z. K.
't *Kind* van Gerrit Boerman. N. Z. K.
Saturdag den 1 December.
Frans van Goudoever. O. K.
Willem Boot. N. K.
Harmina Niemans. E. N. K.
Johanna de Wit, Huis-en Kraamvrouw van Willem Eleveld. N. K.
Magteltje Potvliet. W. K.
't *Kind* van Harmanus Boukamp, Mr. *Glasemaker*. W. K.
't *Kind* van Hendrik Bastyn. W. K.
't *Kind* van Hendrik Romburg. Z. K.
Sondag den 2 dito.
Abraham Simons, Mr. *Kleermaaker*. A. K. H.
Otto Hendrik Loman, *Koornbarper*. N. O. K. H.
Jan Fredrik Wurter. K. K. H.
Bartholomeus van der Burg. K. K. H.
Jannetje Schey, Weduwe van Jacob Melkens. K. K. H.
Catharina van der Heyden, Weduwe van Jan Patist Wystvliet. A. K. H.
Maandag den 3 dito.
Michiel Mylink. O. K.
Cornelis Vilandi. N. O. K.
Cornelis Visser, Mr. *Glasemaker*. N.O.K.
Adriana van Coevenhoven, Weduwe Jan Hoos. N. K.
't *Kind* van Harmanus Geluk. N. Z, K.
't *Kind* van Cloude Menard. O. K.
't *Kind* van Hendrik Kreftingts. O. K.
Dingsdag den 4 dito.
Hendrik Schouten, Mr. *Ryglyfmaker*. O. K.
Reynoutje de Wilde laast Weduwe van Joost van den Bos. W. K.
Anna Catharina van Feldt, Weduwe van Coenraad Nederman. N. O. K.
Jannetje Munnik, Weduwe van Abraham Scheepens. E. Y. K.
Cornelia Roose, Huisvrouw van Jacobus Hermanus Belleflam. O. K.

Sara Damman, Huisvrouw van Eduard van Norden. L. N. K.
Woensdag den 5 dito.
Cors Tromp. E. N. K.
Margareta Jans Bondens, Weduwe van Jan Peelen. E. N, K.
't *Kind* van Christoffel Brandt. L. O.K.
't *Kind* van Hannes Delof Eledderhuizen. Z. K.
Donderdag den 6 dito.
Engeltje Engelbregts oudste dogter van Engelbregt Hangelaad. N. O. L. H.
't *Kind* van Jan Houtkoper, *Timmermansbaas*. E. Y. K.
Vrydag den 7 dito.
Adam Brens. Z. K.
Jan Jacob Maurits Brahe, oudste Zoon van Jan Jacob Brahe Predicant te Vlissinge. N. K.
Johanna Cornelia Oudenkamp. N. K.
Maria Neelemans, Huisvrouw van Cornelis van der Meer. N. K,
Maria van Odyk, Huisvrouw van Barent Jan Breukers. O. O. K.
't *Kind* van Hendrik Serwouters. N. Z K.
't *Kind* van Nicolaas Jan van Baggen. N. Z. K.
Saturdag den 8 dito.
Jan Verhoog *in 't Oude Man Huys*. Z. K.
Jan Graver. E. N. K.
Jan Beernink. O. K.
Jelle de Munnik, *Categeseermeester*. L. K. H.
Geertruy Eyssingh, Weduwe van Cornelus van der Woude. N. K.
Swaantje Coers, Weduwe van Gerrit Lits. Z K.
Madalaine Bru, Weduwe van Pierre Lafon. W. A. K.
Maria Hoogstede, Weduwe van Antonie Cramer. N. Z. K.
Tryntje Moora, Weduwe van Leenderd de Wit. O. O. K.
Sofia de Bas laaste Weduwe van Mr. Jan Balde Junior, Heer van Loenen en Nieuwersluis, Raad dezer Stadt. O. K.

Trynje Groenewoud, Huisvrouw van Jan Strooyer. O. Z. K.
Catharina Helena van Dyk oudste Dogter. van Gerrit van Dyk. O. K.
Isabella Maria Hooft. N. K.
't *Kind* van Jan Hendrik Valkenburg. W. K.

Sondag den 9 dito

Willem Root, *Kraakschipper*. K. K. H.
Louwerens Makke, *knegt op 't Haerlemmer Binnewer*. K. K. H.
Francois de Coert. L. K. H.
Jannetje Groenewegen, Weduwe van Jacob Klyn. K. K. H.
Antje Mynders, Weduwe Jan van Groninge. A. K. H.
Lena Arissee Stevert, Huisvrouw van Scket. K. K. H.
Dirk Tilman oudsten Soon van Christoffel Tilman. A. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 3 *December* 1764, geveyld.

Agterburgwal (*B. Tiedeman* en *B. Steenberg*, Een Huis en Erve, op de Oudezyds) Westzyde, bezuiden de Agnietestraat. *f* 11000, in slag *f* 500, opgeh.
Akelye of laatste Blomdwarsstraat, (*C. Hoeneker* en *S. Bosma*, Een Huis en Erve, in de) tusschen dito straat en Roozengragt *f* 2500, in slag *f* 10, opgehouden.
Blomstraat (*M. Kly*, *D. Seuvryn* en *N. J. van Baggen*, Een Huis en Erve, in de) Noortzy, op de hoek van de Vrymansgang. *f* 3100, in slag *f* 900, verkogt.
Egelantiersgragt (*J. Blaauw* en *L. Kuyper*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, tusschen de twee middelste Bruggen. *f* 2700, in slag *f* 325, verkogt.
Noordsche bos (*B. Tiedeman*, *J. Willaars* en *R. P. Schoonegevel*, Een Huis en Erve, in het) Noordzyde, in de Middelstraat by de Spiegelgragt en een Huis en Erve daar naast in een koop. *f* 3500, in slag *f* 40, verkogt.
Prinsengragt (*M. Kly*, *D. Seuvryn* en *N. J. van Baggen*, Een Huis en Erve, op de) het 6de van 't Waale Weeshuis. *f* 7950, in slag *f* 300, verkogt.
Smallepad (Dezelve, Een Huis en Erve, op het) op de hoek van de Sloterdyk Straat. *f* 1675, in slag *f* 10, verkogt.
Slykstraat (*R. Hageman*, Een Huis en Erve, in de) Noortzy. *f* 1900, in slag *f* 100, opgehouden.
Thuin (*C. van den Broek Corneliszs.*, Een) en Huissinge, genaamd America, in de Banne van Sloterdyk, agter de drie Baarsjes, voor aan op het Groene Pad. *f* 1600, in slag *f* 900, opgehouden.
Vierwindestraat *M. Kly*, *D. Seuvryn* en *N. J. van Baggen*, Een Huis en Erve, in de) Westzy. *f* 4500, in slag *f* 500, verkogt.
Wittenburgerstraat (*S. Voltelen*, Een Huis en Erve, in de klyne) Westzy, *f* 1100, in slag *f* 7, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 10 *December* 1764, geveyld.

Angelierstraat (*W. Ebbenhorst*, Een Huis, Twee Agterhuizen en hunne Erven,

ven, in de) Noordzyde. *f* 1800, in slag *f* 100, opgehouden.

Angelierstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) agter het Hoekhuis van de tweede Dwarsstraat Zuidzyde. *f* 925, in slag *f* 5, verkogt.

Engelschesteeg (*J. Cloppenburg* en *B. Tiedeman*, De Helft in een Huis in de) Zuidzyde. *f* 1350, in slag *f* 10, verkogt.

Haerlemmerdyk (*G. Rebel*, *H. Hoogenwal* en *D. C. Romer*, Een Huis en Erve, op den) Noordzyde tusschen de Princengragt en buiten Oranjestraat, *f* 5000, in slag *f* 500, opgehouden.

Heeregragt (*A. de Haas*, Een Huis en Erve, op de) by de Beulingstraat. *f* 5400, in slag *f* 100, verkogt.

Keizersgragt (*A. de Haas*, Een Huis en Erve, op de) Westzyde, tusschen de Reestraat en Westermarkt. *f* 17100, in slag *f* 100, verkogt.

Leidsedwarsstraat (*C. Roos Carelsz.*, Een Huis en Erve, in de Lange) over Vredenburg. *f* 3650, in slag *f* 30, verkogt.

Leidschedwarsstraat (*A. van Slooten*, Een Huis en Erve, in de korte) Oostzyde, tusschen dito plyn en Kruisstraat. *f* 3050, in slag *f* 200, verkogt.

Looyersstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) tusschen de Reguliersgragt en Noorderstraat. *f* 1300, in slag *f* 200, verkogt.

Negelantierstraat (*W. Ebbenhorst*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Zuidzyde, het vyfde Huis van de laatste Dwarsstraat. *f* 3250, in slag *f* 150, verkogt.

Pylsteeg (*B. Nostbeer* en *J. Schreuder*, Een Huis en Erve, in de) Oostzy. *f* 4025, in slag *f* 850, verkogt.

Reguliersdwarsstraat (*J. Jolles Laurensz.*, Een Huis Agterhuis en Erve, in de) Oostzyde, het elfde van het Koningsplyn. *f* 4250, in slag *f* 50, verk.

Roozengragt (*E. Croese* en *A. J. Danckerts*, Een Huis Agterhuis en Erve, op de) Zuidzyde, beoosten de Mennonietebrug. *f* 3025, in slag *f* 350, verk.

Stroomarkt (*L. Kuyper*, Drie tiende Parten in een Huis en Erve, op de Kuig of). *f* 1200, in slag *f* 100, verkogt.

Wenslouwerpad (*W. Ebbenhorst*, Een Thuin en Huizinge, op het) buiten de Raampoort genaamt groot Brittanje. *f* 750, in slag *f* 10, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 15 *December* 1764, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Angeliersgragt (De Helft in twee Huizen, zynde een Pakhuis en Erve, op de) op de hoek van de Kromme Tuinstraat. *f* 800, in slag *f* 20,

Laurierstraat, (De Helft in Vier Huisjes en Erve, in de) voorby de laatste Dwarsstraat in de Sleepersgang. *f* 800, in slag *f* 2,.

Oostenburg (Een Huis en Erve, op) in de Zuider Oostenburgerstraat, voorby de Dwarsstraat. *f* 1300, in slag *f* 125.

Raampoort (Een Tuin, met zyne Huizing, Lootzing en Stalling, mitsgaders een Laken-Raam en verdere Opstallen, op de zes Perceeltjes Land, buiten de) in de Stads Polder, op de Kaart der Thesaurie geteekend A. B. C. D. E. en H. groot 7 Morgen 580 Roeden en 101 voet, in Erfpagt gebruikt geweest. *f* 4400, in slag *f* 800.

Roeters Eiland (Een Erf met zyn Opstal, uitgenoomen de Verkens-kotten, op het) tusschen de Moutery het Fortuin en het Witte Hart. *f* 1525, in slag *f* 300.

De volgende *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 17 *December* 1764, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen geveyld.

Agterburgwal (*U. van Ketel*, *H. ten Hooven* en *Adriaan de Moll van Otterloo*, Een Huis en Erve op de) N. Z.). W. Z. tusschen de Korsjessteeg en Kattegat. *f* 7100, in slag *f* 1100. opgehouden.

Agtergraft (*J. Wachtels* en *P. van Stuyvenbergh*, Een Huis en Erve op de) over de Ossenmarkt. *f* 4800, in slag *f* 250, verkogt.

Angeliersstraat (*U. van Ketel*, *H. ten Hooven* en *A. de Moll van Otterloo*, Een Huis en Erve in de) N. Z. tusschen de 1ste en 2de Dwarsstraaten. *f* 2000, in slag *f* 600, opgehouden.

Anthonis Breestraat (*C. Rol* en *C. Cordes Junior*, Een Huis en Erve op de St.) Z. Z. het 7de beoosten de St. Anthonies Sluis. *f* 13250, in slag *f* 1200, verk.

Haerlemmerplyn (*C. Angel*, Een Huis en twee Agterhuizen en Erven in een koop, op 't). *f* 3400, in slag *f* 800, opgehouden.

Halfteeg, (*G. Rebel*, Een Huis en Erve in de) beoosten de Pieter Jacobs Dwarsstraat. *f* 5300, in slag *f* 800. opgehouden.

Handboogstraat (*J. Wachtels* en *P. van Stuyvenberg*, Een Huis en Erve in de). *f* 4650. in slag *f* 100, verkogt.

Keizersgragt (*J. Siebes Hendriksz*. *W. van Eelen*. *C. van den Broek Cornelisz.*, *G. Twisk*, *B. Stemberg*, *C. ten Kaate*, *J. van Dyk de Jonge* en *J. Smit*, Een Huis en Koetshuis en Stallinge, op de) W. Z. tusschen de Westermarkt en Reestraat. *f* 69800, in slag *f* 5200, opgehouden.

Keizersgragt (*J. Schoonhooven*. Een Huis en Erve op de) Z. Z. beoosten de Utrechtsestraat *f* 17000, in slag *f* 1300, verkogt.

Kerkstraat (*F. J. Melissen*, Een Huis en Erve in de) O. Z. tusschen de Spiegel en Leidschestraaten. *f* 2700, in slag *f* 300, verkogt.

Laurierstraat (*J. Wachtels* en *P. van Stuyvenbergh*, Een Huis en Erve in de) Z. Z. by de Baangragt. *f* 1700, in slag *f* 200, verkogt.

Leidschedwarsstraat (*G. Rebel*, Een Huis en Erve in de korte) agter het Hoekhuis van de Leidschegragt. *f* 1450, in slag *f* 50, verkogt.

Tuinstraat (*J. C. de Kaarsgieter* en *C. Agterman*, Een Huis, Agterhuis en Erve in een koop, in de) N. Z. by den Prinsengragt. *f* 1925, in slag *f* 80, verkogt.

Voetboogstraat (*G Beerman*, Een Huis en Erve in de) W. Z. het 7de huis van 't Spuy. *f* 4300, in slag *f* 150. verkogt.

Voetboogstraat (*G Rebel* en *J Kwikx*, Een Huis en Erve in de) Z. Z. *f* 2700, in slag *f*. 10, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Dingsdag*, den 18 *December* 1764, geveyld:

Cingel (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Een Huis en Erve, op het) op het Kleef Veer. *f* 4950, in slag *f* 50, verkogt.

Fransepad (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, op het) Noordzy. *f* 1450, in slag *f* 200, verkogt.

Goudsblomstraat (Dezelve, Een dito in de) zynde het 3de Huis van de Brouwersgragt. *f* 3150, in slag *f* 225, verkogt.

Goudsblomstraat (*D. van Schorrenberg*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, het 4de Huis van de Brouwersgragt. *f* 4150, in slag *f* 150, verkogt.

Graf-

Graffteede (*J. Ottens de Jonge* en *J. A. Jolles*, De Helft in een) in de Westerkerk. *f* 100, in slag *f* 1, opgehouden.
Kerkstraat (*A. Menssendyk*, *G. Rebel* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, in de) Oostzy, beoosten de Leidsestraat. *f* 3900, in slag *f* 3, verkogt.
Keizersgragt (*G. de Roy*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, tusschen de Vyzel en Spiegelstraaten. *f* 19500, in slag *f* 500, opgehouden.
Korsjessteeg (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Een Huis en Erve, in de) tusschen de Langestraat en Heerengragt *f* 4100, in slag *f* 400, opgehouden.
Looyersgragt (*A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, op de) voorby de Passeerder Dwarsstraat. *f* 2800, in slag *f* 10, verkogt.
Negelantiersgragt (*A. van Slooten*, Een Huis en Erve, geapproprieerd tot een Stroopmakery of Verwery, met zyn vaste en losse Gereedschappen, op de) Noordzy, in de Hoedemakers Gang en een Huis en Erve, in dito Gang in een koop. *f* 1250, in slag *f* 250, opgehouden.
Nieuwendyk (*J Ottens de Jonge* en *J. A. Jolles*, De Helft in een Huis en Erve, op de) over de Ramskoy. *f* 2600, in slag *f* 900, verkogt.
Oudelelystraat (Dezelve, De Helft in een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 2325, in slag *f* 1100, verkogt.
Passersgang (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Twee Agterhuizen en Erven, in een koop, in de) *f* 800, in slag *f* 30, verkogt.
Rapenburgerstraat (*B. Tideman* en *J. van den Bergh Dirksz.*, Een Huis en Erve, in de) het derde van het eerste Waaygat. *f* 3350, in slag *f* 450, verkogt.
Ratelwagts Steeg (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Twee Huizen en Erven, in de) tusschen de Tuin en Angeliersstraaten. *f* 1675, in slag *f* 10, verkogt.
Wal (*A. Hanenberg*, Een vrye eige) breed 20 Voeten en lang ongeveer 60 voeten, op de hoek van Rapenburg over de Foelystraat. *f* 600, in slag *f* 750, verkogt.
Wal (Dezelve, Een dito daar naast een), *f* 550, in slag *f* 350, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben op Woensdag den 19 *December* 1764, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Dommerstraat (*J Kwikx*, Een Huis en Erve, in de Binnen). *f* 1525, verk.
Leidschedwarsstraat *G. Rebel*, *J. van den Bergh Dirksz.* en *D. de Haan*, Een Huis en Erve, in de) tusschen het Plein en Kruisstraat Oostzy. *f* 2500, in slag *f* 550, verkogt.
Lelystraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) Zuidzy, tusschen de laatste Dwarsstraat en Baangragt. *f* 900, in slag *f* 40, verkogt.
Overtoomscheweg (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) in de Pestpoort. Oostzy. *f* 335, in slag *f* 60, verkogt.
Overtoomscheweg (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) in de Pestpoort Oostzy. *f* 325, in slag *f* 60, verkogt.
Utrechtsedwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Westzy, het 6de Huis van de Reguliersgragt. *f* 1425, in slag *f* 200, verkogt.
Vinkenstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, 't derde Huis van beoosten de Mouthaansteeg. *f* 2625, verkogt.
Vlakkeveld (Dezelve, Een Huis en Erve, op het) Noordzy, agter het Hoekhuis van de Weeteringstraat. *f* 1625, in slag *f* 70, verkogt.

War-

Warmoessier-Tuin (Dezelve, De Helft in een) met zyn Huizinge, Spoelhuis en Loots, in de Slooter Polder, agter den Overtoom, aan de Noordzyde van de Noordersloot. *f* 600, in slag *f* 100, verkogt.

Warmoessier-Tuin (Dezelve, De Helft in een) Huizinge Spoelhuis en Loots, in de Slooter Polder agter den Overtoom, aan de Noordzyde in de Noordersloot. *f* 890. in slag *f* 100, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 24 *December* 1764. geveyld.

Angeliersstraat (*J. Cloppenburg* en *C. van Eelen*, Een Huis, twee Agterhuizen en Erve, te zaamen in een koop in de) Noordzyde tusschen de 1ste en 2de Dwarsstraat. *f* 6700, in slag *f* 200, opgehouden.

Fransepad (*N. Breemer* en *G. van de Riese*, Een Huis en Erve, op 't) Zuidzyde by de Baangragt. *f* 900, in slag *f* 70, verkogt.

Grafsteede (*G. Jarman*, Een dubbelde) in de Oudekerk in het Vrouwe Coor No. 17 en 18. *f* 575, in slag *f* 3, opgehouden.

Haerlemmerdyk (*N. Breemer* en *G. van de Riese*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de binnen Oranjestraat en Mouthaansteeg. *f* 4975, in slag *f* 300, opgehouden.

Haerlemmerplyn (Dezelve, Een Huis en Erve, op 't Dorp van zeevenhuyzen 't derde huis van 't). *f* 1450, in slag *f* 50, verkogt.

Houtmarkt (*M. de Crasto de Jonge*, *J. Rocamora*, *M. H. Medina Junior* en *J. B. de Mesquita*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde by de Portugeesche Joode Vleeshal. *f* 8400, in slag *f* 400, opgehouden.

Laurierstraat (*J. Russeveld* en *U. van Ketel*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde het 2de Huis van de eerste Dwarsstraat. *f* 4600, in slag *f* 550, verk.

Noordermarkt (*N. Bremer* en *A. de Haas*, Een Huis en Erve, aan de) tusschen de Princegragt en Noorder Kerkstraat. *f* 8400, in slag *f* 400, verk.

Wittenburgerstraat (*J. Gaubert*, Een Huis en Erve, in de kleine) Noordzyde, voorby de Eerste Dwarsstraat. *f* 675, in slag *f* 12, verkogt.

Getal der *Huyzen*, *Hofsteeden*, *Landeryen*, enz. welke geduurende het geheele Jaar 1764, op het Heeren Logement t'*Amsterdam* zyn verkogt geworden, benevens derzelver gantsche beloop.

Perceelen.		Somma.	Perceelen.		Somma.
28	*January*	*f* 93363:-	41	*July*	*f* 184346:-
17	*February*	59024:-	30	*Augustus*	97487:-
13	*Maart*	80632:-	14	*September*	39945:-
19	*April*	167930:	68	*October*	219153:-
21	*May*	75325:-	48	*November*	165931:-
36	*Juny*	98522:-	61	*December*	196779:-
134		*f* 574796:-	262		*f* 903641:-
			134		574796:-
			396		*f* 1478437:-

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
ZEVENTIENDE DEEL.

Ma-

REGISTER.

EINDE.

DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERKNIEUWS *der*
LUTHERSCHE GEMEENTENS
deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

ACHTIENDE DEEL.

AGT STUKKEN,

Van January tot Juny 1765.

Met Kunst Plaaten opgehelderd.

TE AMSTERDAM,
By BERNARDUS MOURIK,
Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1765.

INLEIDING.

Het is geenzints, geachte Leezeren, uit gewoonte of om de jaarlykse plichtpleeging na te volgen, maar waarlyk uit een ongeveinsd herte, dat wy UE. by deeze jaars vernieuwing wederom toewenschen de allerdierbaarste zegeningen des Allerhoogsten, waarna een iegelyk van U, in zyn stand of staat zou konnen wenschen.

Wy zyn verplicht aan veele perzonen, welke ons behulpzaam zyn geweest in 't verfraayen van ons werkje, zo met opzicht tot het werkje zelfs, als tot het Luthersch-Kerknieuws; wy betuigen daar voor onze dankbaarheid, met herhaald verzoek ons verder goedgunstelyk te willen ondersteunen, welk verzoek wel inzonderheid gericht is tot de Eerw. Heeren Leeraars en byzondere Leden der Gemeentens toegedaan de onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis, welker Kerknieuws wy gaarne tot meerder volmaaktheid gebragt zagen, 't geen wy, zoo veel mogelyk is, znllen verkrygen, mogen wy slechts derzelver bystand genieten.

Hier by moeten wy echter nochmaals verzoeken, ons geene naamlooze Geschriften, noch brieven zonder onderteekening, te laten toekomen; wy zullen daar van geen gebruik maken ten zy dezelve onderteekend en gefrankeerd zyn: dan zullen wy in staat gesteld zyn de zulke, die ons meenen raad te geven of zomtyds te berispen, in betamelyke bewoordingen te antwoorden, en hen heelal anders en beeter te onderrichten.

In 't afgeloopen Jaar hebben wy onzen Leezeren medegedeeld, een geschrift of Memorie van den Luitenant-Admiraal Schryver tegen den Kapitein Hœufft; 't zelve staat

in dit Jaar, en wel geduurende de acht eerste Stukken, gevolgd te worden, door een twede Stukje, aangemerkt als een vervolg van het voorgaande, waarmede, zo wy meenen, deeze strydschriften zullen eindigen.

Eenige Leezeren ons tekennen gegeven hebbende, dat wy by den verkoop der vaste goederen dienden te voegen, de verkoopingen en pryzen der Schepen, die van tyd tot tyd alhier ter Stede opentlyk geveild worden; meenende dat dit niet anders dan tot verfraaying van ons werkje strekken, hebben wy zulks werkstellig gemaakt, en voegen dezelve, op het einde der Verkoopingen van vaste goederen, hier by.

Zeeker Beminnaar van stichtelyke zaaken, toegedaan de onveranderde Augsburgsche Gelooofsbelydenis ons, ter hand hebbende gesteld: Aanmerkingen over den Staat der Kerke van het Nieuwe verbond, *zullen wy onzen Leezeren 't zelve van tyd tot tyd mede deelen, voor zo verre de ruimte van ons bestek zal toelaten.*

Wy hebben nodig geoordeeld, hiervan onze geëerde Leezeren te moeten vooraf onderrichten, en gaan thans weder tot onze gewoonen arbeid over.

MEMO-

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
Voor de Maand JANUARY 1765.

MEMORIE,

By of van weegen den Lieutenant Admiraal Schryver overgegeeven aan de Edele Mogende Heeren Baron Tengnagel van Bronckhorst, en andere Hunne Hoog Mogende Gedeputeerden tot de Zaaken van de Zee; mitsgaders aan de Edele Mogende Heeren Gecommitteerde; Raaden uit de respective Collegien ter Admiraliteit; dienende tot naricht, noopens de beweeze wandevoiren van de Capitein Jan Hœufft in den dienst van 't Land.

Edele Mogende Heeren!

DEn Ondergeschreeven heeft niet gedagt weederom de pen op het papier te zetten, ter weederlegging van de Frivole uitvlugten, in de uitgebreide Geschriften, (zonder reëele waarheeden te produceeren,) door den Kaptein Jan Hœufft *ondertrekens*, ter defensie op het geene tot zynen laste IS BEWEEZEN, als geen attentie waardig zynde, hebbende den Ondergeschreeven aangetoond met suffisante bewysen, in desselfs Memorien aan Uw Edele Mogende overgegeeven, hoe dat de Kapt. Jan Hœufft zig selven, volgens neegen Capitaale pointen, by hem verantwoordelyk, schuldig heeft gemaakt, aan hoog gaande onkunde, en wandevoiren in den dienst van 't Land, waar door hy ten hoogsten strafbaar is geworden: Alzoo is het gansch onnodig wederom met Schriften die zaaken aan te roeren, of kragtiger te herhaalen, tot meerder opheldering, als dat in voorgaande Memorien overtuigende aangetoond is, Edoch! dewyl het den Kapt. Jan Hœufft wederom gelust heeft, een Memorie aan de Regeering over te geeven, en deselve met den Druk publicq te maaken, onder den TITUL;

„ *Memorie, inhoudende een nodig berigt, by of weegen* Jan Hœufft &c.
„ En tot slot van zaaken daar in zegt, tot laste van den Onder-
„ geschreeven, DAT ZYN MEMORIEN ABUSIVELYK zyn ter NEE-
„ DER GESTELD.

Alschoon dat het schynt stil te weezen in deeze Eeuw onverhindert te la-

lasteren, nogtans kan den Ondergeschreeven zig na die gewoonte, niet wel ongevoelig schikken, en passeeren laaten, zonder die te weederleggen. De waarheid is maar eenderley, en het is niet mogelyk met waarheid die te weederleggen, en aan te toonen dat het leugentaal is; dus zyn de geavanceerde, of de weederleggende geposeerde stellingen, een van beyde leugentaal, 't welk nu te onderzoeken en te demonstreeren staat, wie van beyden, den Kapt. Jan Hœufft, of wel den Ondergeschreeven, de Regeering leugentaal heeft voorgehouden, aangaande de begaane NEEGEN WANDEVOIRIGE POINTEN DAAR DE KAPT. JAN HOEUFFT SCHULDIG AAN IS, dat den Ondergeschreeven in zyn laatste Memorie aan Uw Edele Mogende overgeleevert, zoo klaar aangetoond heeft, dat het niet nodig is daar meerder toe te doen: Alzoo staat nu aan te toonen dat de Kapt. Jan Hœufft in deeze zyne Memorie als in ALLE zyne voorgaande, geen eenen periode waarheid schryft, 't gunt uit *zyn eigen* Schriften al weederom ALS VOOREN zal beweezen worden.

De Kapt. Hœufft gebruikt in deeze zyne Memorie de list, van de allerzwaarste beweezene pointen van zyn wandevoir te laaten rusten, met de generale veroordeeling, *zy zyn bezyden de waarheid bygebragt*, dat in voorige Memorien beweezen is, zonder waare bewyzen by hem meermalen geavanceert te zyn, en tragt ten principaale aan de Regeering te doen gelooven, dat alle beweezene waarheeden tot zynen laste, alle uit paffie, haat, en vyandschap, teegen zyn persoon zyn *verzonnen*, doch in hoe verre dit met de waarheid overeenkomt, zullen de gevolgen aantoonen.

De Kapitein Hœufft heeft dan deeze Memorie opgevult met herhaling van voormaals gedaane *geïnventeerde* klagten, alschoon dezelve ook meermalen weederlegt zyn, en aangetoond, dat zyne positien in allen deelen onwaar zyn; Egter brengt hy die telkens weederom te borde, als of den Ondergeschreeven MET DE WAARHEID AAN TE TOONEN, ten beste van 's Lands dienst, hem Kapt. Jan Hœufft by CONTINUATIE GROTELYKS JA VALSCHELYK BESCHULDIGDE, over aan de Regeeringe na waarheid overtuigende te hebben beweezen, waar in hy Kapt. in neegen gevallen wandevoirig is geweest in 's Lands dienst, daar over hy dan naa zyn gewoontens veele Frivole quadaardige resonnementen voert, zonder in het allerminste de PRINCIPALE, het pit, de swaare pointen, van de aan hem beweezene wandevoiren, in den grond aan te roeren, en te weederleggen, dewelke hy overslaat, en als voor AFGEDAANE ZAKEN houdt, zonder dat dezelve in eenige manieren GERECHTELYK door een KRYGSRAAD van Zee-Officieren zyn geëxamineert, nog eenigzinds by den Raad ter Admiraliteit te Amsterdam zyn afgedaan, gelyk de Kapt. Jan Hœufft *zelfs getuigt* in zyn Requeft, gepresenteert aan gemelde Raden, in de volgende Termen:

„ Naar derzelver gewoone Wysheid, en EQUITEIT, zullen bevinden „ dat de WAARHEID en JUSTITIE koomen te vorderen, immers en „ in allen gevalle dat Uw Edele Mogende PROVISIONEELYK aan den „ Suppliant gelieven te verleenen een DECLARATOIR, dat de zaak „ van het gemelde Schip, en des Suppliants gehouden gedrag, naa vol- „ bragte reis en gedaan rapport is GEEXAMINEERT en AFGEDAAN.

Den Ondergeschreeven moet niet nalaaten te doen remarqueeren, hoe wonderlyk dat het voorkomt een zodanige VERZOEKING aan een Collegie van de Admiraliteit te durven propóneeren, en daar by, wat men dan wel in 't par-

particulier durft onderneemen NB. om quaade schulden goed te pleiten, welke periode nog een overtuigend bewys opgeeft, tot beswaar van den Kapitein Jan Hœufft: want zulks bevestigt, dat hy zo meenigmaalen onwaarheid, Ja valsch getuigt heeft, als hy in zyn Memorien heeft gesouteneerd, dat zyne zaaken over het Schip Hilversbeek by het Edele Mogende Collegie ter Admiraliteit zyn geëxaminëert en afgedaan; en 't gevolg daar uit getrokken, dat hy gejustificeert was, zonder nochtans ooit, een eenig bewys daar van te produceeren, dat in zaaken van die Consequentie altoos gebruikelyk is.

Gemelde periode geeft ook overtuigende te kennen hoe de Kapt. Jan Hœufft den Raad ter Admiraliteit te DIER TYD HEEFT MISLEID, DOOR ABUSIVE, JA, ONTROUWE RAPORTEN, zoodanig, dat Haar Edele Mogende zyne wandevoiren in die groote Consequentie niet hebben aangezien, nog begreepen, als die nu openbaar worden; gelyk uit de gevolgen is gebleeken, die Haar Edele Mogende anderfints aan het oordeel van een Krygsraad zouden hebben overgegeeven, op *een égale wyze*, zoo als het verongelukken van het Schip de *Meermin* door de Kapiteinen *Bisdom* en *Limborg van der Kragt*, voor de Krygsraad verantwoord is. Door dien de Heeren van den Raad betuigden, hun zelve niet toe te vertrouwen dat swaare stuk van Zeemanschap te beoordeelen, zoo als *alle* diergelyke soorten van gevallen, principaal wanneer die met wandevoir gepaart waaren, in vorige tyden, door Zee-Officieren geëxamineert, en afgedaan zyn, ook zyn wel op het ADVIS van *Vlag Officieren*, en *oudste Kapiteinen*, de wandevoirige Officieren gecasseert, met meer of minder infamie, na maate van hun Crimen, dat volgens oude Costumen by alle Zee-Mogentheeden gerecipieert, en by Continuatie in 't gebruik is.

En om niets te avanceeren, gelyk de Kapitein Hœufft gewoon is te doen, zonder andere suffisante bewyzen by te brengen, als zyn eigen getuigenissen, en verklaringen, zoo zal het volgende Extract, en het daar op gegeevene Advis, tot bewys hier in gevoegt, dienen tot bevestiging van *drie* zaaken. Edog! alvoorens verder voort te gaan, verzoekt den Ondergeschreeven Uw Edel Mogende gunstiglyk gelieven in Consideratie te neemen, dat in deezen wel eenige Articulen werden by gebragt, die in vorige Memorien hebben gedient tot bewys van het wangedrag van de Kapitein Jan Hœufft, welke bewyzen gemelde Kapt. schryft alles onwaarheeden te zyn. Alzoo! om het ontrouwe daar van aan te toonen, is den Ondergeschreeven verpligt, sommige van die Articulen te repeteeren, om daar uit meede aan te toonen, en overtuigende te bevestigen, dat de Kapt. Jan Hœufft in zyne Memorien geen woord waarheid geschreeven heeft; Waar meede hy de Regeering misleid, en de Artykelen van zyn Crimineel gedrag tot het getal van tien vermeerdert.

Het EERSTE point is, het oudt gebruik van Zee zaaken door Zee-luiden te laten beoordeelen; TEN TWEEDEN: ook de disobedientie van de Kapt. Hœufft aan zyn Instructie door den Raad ter Admiraliteit aan hem gezonden; TEN DERDE: het bestaan, in zyn afkeuren van het Schip Hilversbeek, op frivole pretexten, een Capitaal van die waardye voor onbequaam te oordeelen, tot nadeel van 's Lands Gemeene Best, en Intrest, dat met regt de naam verdient van ONTROUW te DIENEN, en te DEVIEEREN van EEDT en PLICHT. Voor welk eerste point, naamelyk de wyze van Procedeeren, de Kapt. Hœufft toond, niet alleen zeer *buyverig*, maar zeer bevreest te weezen, dat in 't vervolg breeder verbandelt, en beweezen zal worden uit zyn eigen Schriften.

 (*Het vervolg hier na*).

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Sultan heeft goedgevonden de Gouverneurs van *Belgrado* en *Uria* te verwisselen. Op het Eiland *Cyprus* is een hevigen Opstand ontstaan. In deeze Hoofdstad en derzelver Voorsteden ontdekt zich nu en dan eenige blyk van bezmettelyke ziekte, maar zo weinig, dat men zich met reden vleid, aangezien wy in de Maand December zyn getreden, en dus 't Jaargety zo verre verstreeken is, denkende daar van ten eenemaal in 't kort te zullen bevryd zyn.

ITALIEN. Genua. Van *Bastia* heeft men dat de Fransche Hulpbenden, ingevolge het Tractaat met Vrankryk gesslooten, te zien in ons Stuk van November laatstleden bladz. 186. op het Eiland Corsica gearriveerd zyn.

INGERMERLAND. Petersburg. Men maakt hier verscheide gissingen, over het schielyk vertrek van den Turkschen Ambassadeur, en een iegelyk redeneerd daar omtrent na zyne gevoelens, maar kundige lieden beweeren, en wel met veel waarschynlykheid, dat in dit vertrek geene geheime verborgen zyn en dat alles wat men van de beweegingen en den Marsch der Turksche Troepen debiteerd, op zeer losse schroeven staat.

POOLEN. Warschauw. Den 4 December (1764) werd alhier de Kronings-Ryksdag, die slechts twee Weeken geduurd heeft, geopend, doende als toen de Koning de volgende

AANSPRAAK

Ik kan myne erkentenis aan de Poolse Natie niet beeter betuigen, als met deze Vergadering der drie vereenigde Ordens van den Staat, voor de eerstemaal onder myne Regeering, te openen, door de Exercitie van de voornaamste Functie des Koningryks, aan haar alleen eigen; Ik wil zeggen de welberaamde Keuze der bestgeschikte Onderdaanen, tot de Bedieningen, waarby de algemeene Rust en Welvaard het meeste belang heeft.

Met zo veele uitmuntende Voorwerpen omringd, zou My de zwaarigheid der Keuze onoverkomelyk kunnen toeschynen, indien de Roep van het Publyk en de Stemme des Volks, waaronder de Wyzen die des Hemels ontdekken en erkennen, de geene niet vooraf benoemde, welke myne Genegenheid daartoe roept. In de Kroon en in Litthauen vaceeren thans drie Zegel bewaarders Chargen; een eenige heeft den Groot Cancelier van Litthauen overleefd.

Wel is waar, dat ten tyde wanneer de Grondslag der origineele Wetten des Lands gelegd wierd, de Staat daarin had kunnen voorzien, en zig altoos eenen zoortgelyken Cancelier belooven, indien

de

de Staat slechts eenen eenige had begeerd. Geschikt en gelukkig, zo is 't wel van hem, dat men alle dagen mag zeggen: *Quis tot & tanta negotia solus*? Doch die groote Minister heeft geduurende den laatstgehouden Convocations-Ryksdag een onsterflyk Voorbeeld gegeeven. Het Volle en Opper Gezag des Rechter-Ampts, rustede door de Wet in zyne Handen; overtuygd zynde, dat 'er de algemeene Welvaard weinig belang by had, of dit Gezag verdeeld wierd of niet, heeft hy nochtans zelfs de Staaten geraaden, het zelve onder verscheidene Leden te partageeren. Indien de Deugd zo veel gedaan heeft, hoe veel te meer diend dan de uytdrukkelyke Wet gehoorzaamd te worden.

Daar moeten Canceliers voor den Koning en de Republyk zyn; staat dan op gy deugdzame, verlichte en arbeidzame Mannen, gy die de Krachten, overeenkomstig den te dragenen Last, gevoeld, naderd tot den Throon; gy die het Vaderland en den Koning genoeg bemind, om altoos de Waarheid voor den Koning te belyden.

De Throon is die verheevene en geduchte Plaats, die God het naaste by hem heeft willen plaatsen, om zig een des te gestrenger Examen der Daaden, Handelingen en zelfs allergeheimste Gedachten, der geene die hy 'er op plaatst, te reserveeren. Gy aanstaande Canceliers, gy gaat in eenigen Opzigte het Koninglyk Gezag, het geene van Ulieden op de Natie moet influeeren, onder U verdeelen. De Scepter voerd de Lotgevallen van den Staat, maar het Vaderland heeft U de Toorts der Wetten aanvertrouwd; Gylieden zyt gelast, dat zeker en helder schynende Licht voor de Gangen des Konings, zo wel in de verborgene Wegen der allerdiepste Staatkunde, als de allerkromste Paden der Hoven en der laffe Vleiery, te dragen.

De geene wiens Gedrag de Reputatie verdiend, draagd myne Keuze weg. Ik roep U, Heer *Zamoyski*, Palatyn van Inowroclaw; gy hebt in de Vierschaar der Kroon met eene zo algemeene als welverdiende goedkeuring gepresideerd. Senateur, gy hebt met Moed en zonder Vleyery in het midden der Natie, tot den Koning gesprooken, denwelken gy altoos getrouw zyt geweest; de allervuurigste Yver veranderde U nooit eenen goeden en wyzen Inwoonder te zyn; Vaart voort die geene te zyn die gy geweest zyt; en ik hoop dat het Nakomelingschap, den Illustren Cancelier *Zamoyski* noemende, zig dikwils zal vergissen, zonder te weeten of het van U, of van Uwen roemruchtigen Voorzaat spreekt.

Ik zie op de Trappen van den Throon den Heer Referendarius *Przezdiecki*, insgelyks door het Marchallaat van een hoog aanzienlyk Tribunaal, beproefd: Ik heb dikwils in hem eene zonderlinge bekwaamheid om de allermoeijelykste Gemoederen te behandelen, bespeurd; de allerlastigste en teffens geschiktste Toegevendheid heeft hem verscheidene maalen met Vrucht gediend, om de Dwaaling en Halstarrigheid, wederom op het Pad der Waarheid en tot haare

Plicht te brengen: Heden tot Vice Cancelier van Litthauen benoemd, besteed dat kostelyk en edel Talent, ter myner hulpe, om de al te mistrouwende Gemoederen te overwinnen, welke zonder oorzaak Gevaar ontdekken overal waar ze slechts Verandering zien.

Dikwils en meer als een ander van den geenen welke met Glory en Voorspoed regeerd gebeezigd te worden, is ook een groote Roem en Lof. Het geheugen van het roemruchtig Bewind van den Vorst-Primaat, geduurende deze Tusschen Regeering, zynen Naam aan de Erkentenis van ons Nazaat overbrengende, zal te gelyk den Uwen Heer Abt *Mlodziciowski* door de Penne der geschied-Schryvers vereeuwigen: Ik benoem U heden tot Vice-Cancelier der Kroon, voornamentlyk ter oorzaake vermits gy met zo veele Werkzaamheid als Geluk de Zorgen en Ontwerpen van den Heer Primaat hebt gesecondeerd.

Komt dan waardige Ministers den Eed vervallen die U recht tot den arbeid en niet tot de Ruste zal geven, maar eenen Arbeid waar van 't Welzyn van den Staat het Richtsnoer en Oogmerk is, en welkers Belooning de Glory zal zyn. Dat Uwe erkenelyke Harten U nimmermeer den geenen, die U deze luysterryke Loop-Baan opend, doen vergeeten!

Vervolg van het Bericht aangaande de *Confederatien* (ziet Decemb. 1764 bladz. 217).

XX. *Het ampt van eenen* CONFEDERATIONS *Maarschalk, en deszelfs bescherming en beloning*; Het ampt van den Confederations-Marschalk, en teffens ook de waardigheid, die met dit zyn hoog emplooi verknocht is, bestaat hierin, dat hy by alle publieke deliberatien en vergaderingen der Confederatie de Presidents of Voorzitters plaats bekleed; dat hy, wanneer de belangen des Koningsryks zulks vorderen, den Koning steeds zoo veel mogelyk op de zyde blyft; dat hy inzonheid zyne zorge laat gaan ten welzyn van de Confederatie; dat hy doe bekend maken dat geene, 't welk verricht zal worden; en waaraan eenen iegelyken gelegen is; dat hy de Edicten van de Confederatie onderteekene; en dat hy alles wat hem in 't byzonder tot verrichtinge opgedragen werd, volgens den zin en de meening van 't geresolveerde of van de geslotene conventie ter uitvoeringe brenge.

Om die reeden moet hy ook, als de voornaamste en 't hoofd der Confederatie, alle de resolutien en andere stukken, dewelken by die hoge vergadering worden geformeert en uitgevaardigt, allereerst, en zelfs voor de Senateurs, onderteekenen. De Geconfedereerden dragen aan hunne kant alle mogelyke zorge voor hunnen Maarschalk, en beloven en bezorgen hem een volkomene bescherming en zeekerheid zoo wel voor zyn leeven en eere, als voor zyne goederen en bezittingen, ingevalle hy ter oorzaake van zyn emplooi door iemand, wie hy ook zy, beleedigt, aangerast, vervolgt of ve-

verontrust mogt worden, waarvoor een Confederations-Maarschalk lichtlyk bloot staat.

Ten bewyze hiervan heeft men alleenlyk de acta van de Golembiewsche en van de Sendomirsche Confederatien op te slaan en na te leezen, alwaar men voorbeelden en stavingen van het hierboven gezegde aantreffen zal. Daarbeneevens tracht men ook zyne aangewende zware kosten, dewelken een Confederations Maarschalk tot ophouding van zyne waardigheid en by andere voorvallende geleegenheeden maken moet, op een byzondere wyze te belonen en te rembourseeren, en hem weegens de schadens, die hy by sommige geleegenheeden en voorvallen kan komen te lyden; volkomene vergoeding te bezorgen.

Om die reeden wierd aan den Heer Stenzel Döhnhoff, Maarschalk der Sendomirsche Confederatie, geduurende allen den tyd van die Landvergadering jaarlyks een somme van 60000 Poolsche guldens uit de inkomsten der Republiek toegeweezen; by het eindigen van de Tarogrodsche Confederatie ontfing de Heer Stenzel Ledochowsky, die 't emplooi van Maarschalk by dezelve bekleed had, in den jare 1717 op eenmaal tot een geschenk een somma van 300000 Poolsche guldens; en de Ryks-Instigator Poninsky genoot als Maarschalk van de laatstvoorgaande Confederatie by de verkiezing van wylen Koning Augustus den Derden een jaargeld van 100000 Poolsche guldens, buiten en behalven 't geene hem door de genade van dien geliefden Monarch op een buitengewone wyze als een douceur ten deel gevallen is.

XXI. *Den* CONFEDERATIONS *Maarschalk worden alteos eenige raden toegevoegt*; Zoo dra een Maarschalk der Confederatie is verkozen, worden ook ten eersten eenige andere persoonen geëligeert uit den adel, dewelken als Raden van den Maarschalk denzelven in zyne zwaarwigtige beezigheeden bystaan, alsmeede eenen Secretaris, insgelyks uit den Adel. De leeden van de Tyskiewiczische Confederatie vonden goed, dat buiten en behalven de Raden, dewelken in den beginne reeds verkozen waren, ieder Waywoodschap daarenboven noch een persoon mogt benoemen, die de deliberatien bywonen zoude.

De Golembiewsche bestemde niet alleen zeekere persoonen, die met en beneevens den Maarschalk de belangen der Confederatie met eenparige schouders moesten ondersteunen en behertigen, maar ook vergunde dezelve aan den Adel, eenige persoonen uit hun midden te mogen deputeeren zoo tot de vastgestelde gerichts-handelingen, als tot de byzondere deliberatien, die te Warschau stonden gehouden te worden. By de Sendomirsche geschiedde eeven 't zelve, wordende den Confederations-Maarschalk Poninsky acht persoonen zoo uit Groot- en Klein-Polen als uit Litthauen als Raden toegevoegt, en daarbeneevens de Heer Johan Freser, Burggrave van Cracau,

tot deszelfs Secretaris aangestelt, met een jaargeld van 36000 Poolsche guldens.

Hierby was iets zonderlings, te weeten dat aan de gem. Raden verlof en magt verleent wierd, om op den daarop volgende Kronings-ryksdag zo wel als de Landboden hunne stemmen te mogen geeven, als of zy op de gewone wyze door den Adel daartoe benoemt waren geworden. Op den Ryksdag, dewelke na de Tarnogrodsche Confederatie gehouden wierd, viel iets voor, 't geen noch gewigtiger en meer buitengewoon was, te weeten dat de Maarschalk der Confederatie by denzelven de plaats van den Landboden-Maarschalk, en de byzondere Maarschalken en Raden der Waywoodschappen de plaats der Landboden vervulden.

XXII. *Gewigtige deliberatien ten tyde van een* CONFEDERATIE; Buiten en behalven deeze afzonderlyke beraadslagingen, die door den Confederations Maarschalk en deszelfs toegevoegde Raden worden gehouden, komen ook somtyds zoogenaamde Grote Raadvergaderingen, (*consilia magna*,) voor, tot dewelken zich beneevens den Koning ook de Ryksraden en veele personen uit den Adel vervoegen. Een diergelyke Raadvergadering moest ten tyde der Golembiewsche Confederatie te Warschaou gehouden worden, en ten dien einde wierden voor ditmaal ordentlyke Landdagen in de Waywoodschappen uitgeschreeven, op dewelken de Gedeputeerden tot die Raad vergadering verkozen wierden.

Geduurende de Sendomirsche Confederatie zag men diergelyke grote Raadvergaderingen tot driemalen toe, naamlyk eerst te Grodno, vervolgens te Thorn, en eindlyk te Warschauw, omtrent ieder van de welken 't zelve wierd in acht genomen, als by de bovengemelde ten tyde der Golembiewsche Confederatie. Nochtans was onder deeze drie die van Warschauw, dewelke in den jare 1710 voorviel, de voornaamste, en verkreeg derhalven den naam van *popartie generalney Sandomirskey Konfederacyey*, of algemeene byëenkomst ter bevestiginge van de Sendomirsche Confederatie.

(*Het vervolg hier na.*)

DUITSCHLAND. Frankfort. Het Decreet der Magistraat van deeze Stad geëmaneerd den 1 December 1764, aangaande de vergunning tot het bouwen eener Gereformeerde Kerke, en 't verrichten van derzelver Godsdienst binnen onze muuren, is van den volgenden inhoud.

Nademaal de Voorstanders of Ouderlingen der beide Gereformeerde duitsche en fransche Gemeentens alhier, onder den 2 September laastleden ten Protocolle der Gerichts Deputatie, van elders gedaane nieuwe vertoogen, hebben gebragt, zo is op voorafgegaane Voorleezing, by de door den Heer *Syndicus* daartoe benoem-

noemde Gecommitteerden, en na de met de Burgerlyke Collegien gehoudene Conferentien, alles naauwkeurig overwogen zynde, besflooten geworden aan de toenmaals gedeputeerden der Gereformeerde Voorstanders of Ouderlingen tot besluit mede te deelen.

(1) Dat zy zich behoorig tot de zaak zullen legitimeeren, door een volmacht voor Notaris en getuigen gepasseerd, en onderteekend door alle de Leden der Duitsch en Fransche Gemeentens.

(2) Voor hen en gezamentlyke perzoonen deezer Gemeentens en hunne Nakomelingen op te stellen in 't *Visa* over te geven, *Acta* met opzicht van de toenmaals begeerde opentlyke oeffening van Godsdienst binnen deeze Stads ringmuuren, op de zo wel aan den Hoogpryslyken Keizerlyken Ryks Hofraad als mede van de Hooglosfelyke Ryksvergadering gedaane klagten, van geruime tyden herwaards ontstane rechtvaardigingen van handelwyzen, gelyk mede de dieswegens by eene Hooge Keyzerlyke Commissie, tot vergelyk gemankeerde onderhandeling, als mede ook van de aanneeming van een zeeker aantal der hunne in de Burgerlyke Collegie der 51 en 9 en deszelfs verdere proces stukken formeelyk ter behoorlyke plaatze schriftlyk over te leveren.

(3) Met het gene wat hen thans uit louter Overigheids gunst en goedheid, zonder eenige verschuldiging werd toegestaan, zich te vergenoegen, en tot meerder zeekerheid, als mede tot onverbreeklykheid, Vastigheid en Veiligheid van dit alles, de perzonen, door de thans te geven Volmacht gequalificeerd, by eede zich niet alleen moeten verbinden verantwoordelyk daar voor te zyn, maar ook te renuntieeren voor nu en altoos van alle het geene hen van den eed zou kunnen ontslaan, wegens eenige onderneeming tot los-of ledigmaken van dat geene waartoe deze Eed hen verbindlyk maakt, zonder nu noch nimmermeer daar van ontslagen zyn.

(4) De oeffening van privat Godsdienst, buiten de Ringmuur deezer Stad, alleen tot het houden van Predicatien en uitdeeling des Avondmaals, uit Overigheids goedgunstigheid, voor zo lang en veel als zy deeze vrywillige gunst bewyzen voor een louter genaden bewys, gelyk 't aan en voor zich zelfs is, erkennen, en nooit noch ten eeuwigen dagen als een wettig voorrecht zich aanmatigen, veel minder op de geringste verdere vordering of anderzints onbehoorlyke nieuwigheid, ze mogen voor naamen hebben wat ze willen, uit te bryden, maar alles wat hierin is vervat letterlyk na te leven, op dat in geval van 't tegendeel, geene aanleiding gegeven werde tot onvermydelyke opheffing deezer willekeurige begunstiging, en dan daar door gesteld te worden in de vorigen staat, en als of de zaaken noch als vooren waren.

(5) Nooit eenig nader aanzoek by de overigheid te doen om de openbaare Godsdienst Oeffening binnen de Ring-Muuren of op eene andere wyze buiten deeze Stad te verkrygen.

(6) Gee-

(6) Geene, aan zich zelfs reeds onbevoeglyke, aanspraak te maken op de Raadsplaatzen of andere Eerampten en Bedieningen, alleen uitgezonderd de burgerlyke 51 en 9, opper- en onder Officiers, voorstanders der Beurs, alsmede Verwalters plaatzen in het Armen huis, wanneer zy door eenen vryen en ordentlyken Raad daartoe komen of benoemd worden.

(7) Afstand te doen van alle begeertens om in het toekomende iemand van hunne Religie, in zodanige handwerken of gilden aan te neemen, waar in thans geene Gereformeerden zich bevinden.

(8) Geene openbaare Schoolen op te richten, maar hunne Kinders te doen onderwyzen door buitenlandsche Gereformeerden of alhier geadmitteerde en geprivilegeerde Evangelische Luthersche duitsche Schoolen of op de Hooge Schoolen, of door privat *Informators*, die zich het *examen* van het Evangelisch Luthersch *Consistorie* zullen moeten onderwerpen of getuigschriften van hun leven, zeden en leere moeten toonen; ook zo wanneer zy geene huis genootene van deezer Stede Burgers of Ingezetenen zyn, den eed der Ingezetenen na gewoonte moeten beloven na te komen.

(9) De Jurisdictie van het Evangelisch Luthersch Consistorie, in de Constoriaal verordining voorgeschreeven, in de anderzints volgens de gemeene rechten daartoe behorende gevallen, te *agnosceeren*, en zich nooit den naam van *Consistorie* aan te matigen, maar hunne Kerken Voorstanders, Ouderlingen en Diaconen zullen zich alleen van deeze benaaming bedienen, zich te vreden houden met het recht van correctie of verbeetering van levenswyze, waarschouwing vermaaning, ook zomtyds verwyzing van 's Heeren Avondmaal, maar zodanig recht geenszints uitbreiden tot straffe in geld, eere of goed, 't geen tot de Kerkelyke tucht behoord; en dat zy voor hen en zonder consent van het Evangelisch Luthersch Consistorie geene Predikanten herwaards beroepen en elders inzeegenen laten, ook de nodige verzorging op de Predikanten en houding van het H. Avondmaal, behoorlyk waaken, Wyders

(10) Niet meer dan 2 Duitsche en 2 Fransche Gereformeerde Predikanten te beroepen, ingeval echter een van dezelve door Ouderdom of ziekte buiten staat gesteld werd, zyn Ampt te konnen verrichten, zal 't hen vry staan eenen *Vicaris* of *Adjunct* te verkiezen, die echter, indien hy niet tot het Burgerrecht gequalificeerd is, gehouden zal zyn der Ingezeetenen Eed af te leggen en gelyk andere Ingezetenen alle belastingen en verplichtingen in acht te neemen.

(11) Niet minder, in geval de Gereformeerden de een of ander van hunne Predikanten wilden deporteeren of suspendeeren, en deeze zich daar door mocht beledigt achten, zo zullen zy op geenerlywyze beletten of eenige inwending daartegen maken, dat den Raad, uit kracht zyner Overheids macht, kennisse van de zaak neeme, en de-

dezelve of door het Evangelisch Luthersch Consistorie laat beslissen of wanneer de een of andere Party zulks begeerd, ten kosten der *Impetrantem*, voor de uitspraak daarvan, *Acta* aan eenige andere onpartydige Theologische of Juristische Faculteit, of na de geschapenheid der omstandigheden aan beide, te gelyk ter decisie toe zende.

(12) De Kinder-Doop en Trouw-verbonden van Lieden die zich in den Echten staat begeven, moeten na als voor met alle *Juribus Scola & parochialibus* by het Evangelisch Luthersch Ministerie verblyven; gelyk mede

(13) De Huwelyks geboden of proclamatien insgelyks by 't zelve verblyven. In vooronderstelling als mede onfeilbaare waarneeming van deezen is verstaan

(14) Dat alle in 't vervolg nieuw aankomende Gereformeerde Burgers en Ingezetenen, by hunne aanneeming ter volkomen observeering van alles wat hierin is vervat, zich insgelyks met eede zullen verbinden en daar by beloven, over kort of lang met voorbedacht daartegen komende te handelen, zich zelve terstond zullen schuldig maaken aan zeeker *Clausul* in het Formulier van de Burger of Ingezetenen Eed in te lassen, en de straffe van myn eed en 't verlies van het Burger of bescherm-recht van Ingezetenen.

(15) Aan hen Gereformeerden tot houding van Predikatien en 't gebruiken van 't H. Avondmaal, en bygevolg ter oeffening van hunne Privat Godsdienst in 't duitsch en fransch, en tot geen ander gebruik, werd toegestaan eene plaats buiten na by de Galten Poort, voor hun eigen middelen te koopen, en daarop onder een dak twee steene Bedenhuizen, zonder Tooren of Klokken, benevens een Woonhuis, te bouwen, voor een daartoe te benoemen opziener of Koster, en dit gebouw met een muur te laten omringen, edoch echter ook met deeze uitdrukkelyk bepaling, dat dit gebouw nooit, noch ten eeuwigen dagen, onder wat voorwendzel of benaming zulk ook zou zyn, zal mogen vergroot, uitgelegd, tot eenig ander gebruik of om eenige neering of hanteering daar in te dryven, geapproprieerd worde. Daar na zal men.

Het slot hier na.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 10 January (1765) begaf zich de Koning met de gewoone Plechtigheden na de Kamer der Pairs en de Gemeentens aldaar ontboden hebbende, opende zyne Majesteit de zitting van het Parlement, doende van den Troon de volgende

A A N S P R A A K.

MYLORDS EN EDELLIEDEN!

De Situatie van Zaaken, zo binnen als buiten 's Lands, hebben My doen besluiten Ulieden dat Reces te vergunnen, hetwelk al-

altoos, ten tyde van eene publyke Rust, is gebruikelyk geweest.

Ik heb thans het genoegen Ulieden te informeeren, dat Ik met mynen goeden Broeder den Koning van Denemarken onderling ben overeengekomen, om de reeds veele Jaaren tusschen de beide Kroonen subsisteerende Vriendschap en Vereeniging, door het Huwelyk van den Koninglyken Prins van Denemarken met myne Zuster de Princes *Carolina Matilda*, het geene zo haast als hun beider respectiven Ouderdom zulks zal gedogen, staat gecelebreerd te worden, in vaster Banden te leggen.

Ik bemerk niet zonder innerlyke Vreugde, dat de Gebeurtenissen, welke geduurende den Loop van het gepasseerden Jaar, zyn voorgevallen, Ons reden geven op de Geduurzaamheid dier Vrede, welke zo voordeelig als gelukkig is gesflooten, en die Ik voorneemens ben ongeschonden en naauwkeuriglyk te handhaven, te mogen vertrouwen. De Hoven van *Vrankryk* en *Spanjen* hebben My herhaalde Verzeekeringen hunner goede Dispositien gegeeven. De toekomende Ruste van het Duitse Ryk is door de eenstemmige Keuze van eenen Opvolger der Keizerlyke Waardigheid, bevestigd; en de vreedzame Verkiezing van den nieuwen Koning van *Poolen*, heeft alle de rampzalige Gevolgen verydeld, welke zo dikwils, by dusdanige Gelegenheden, de Rust van Europa hebben gestoord. Ik achte My dierhalven gelukkig, Myn Parlement op een Tyd te ontmoeten, dat geene buitenlandse Beroerdheden zyne Onderhandelingen, voor de goede Ordre binnen 's Lands, en den Voorspoed myner Koningryken, stooren.

EDELLIEDEN VAN 'T HUYS DER GEMEENTENS!

Ik zal van Ulieden, ten dienste van het nieuw begonnen Jaar, geene andere Onderstanden verzoeken, als zulke, welke tot die Etablissementen nodig zyn, waartoe Gylieden reeds Uwe Toestemming hebt gegeeven; en Ik zal Ulieden ten dien einde de vereischte begrootingen dier Onderwerpen, ter Onderzoek, doen voorleggen.

Ik moet Ulieden echter en daarenboven ernstelyk aanbeveelen, in dien Yver en Attentie te volharden, welke Gy tot hier toe, ter Verbetering van de publyke Revenuën, en tot Vermindering der Nationaale Schulden, hebt doen blyken. Tot deze gewenschte en noodzaakelyke Eindens houde Ik My verzekerd, dat Gylieden alle en de nodige Maatregulen zult beraamen en najaagen, die den Staat myner Heerschappyen en de Tydsomstandigheden mogten en zullen vereischen.

MYLORDS EN EDELLIEDEN!

De Ondervinding die Ik van Ulieden voorig gedrag gehad hebbe, doed My vast op Uwe Wysheid en Standvastigheid vertrouwen, om in de Gehoorzaamheid aan de Wetten en Hoogachting voor de Wetgeevende Macht van dit Koningryk, die wezentlyk tot Veiligheid van het Geheel noodzakelyk is, te volharden; en in Oprichting zulker Schikkingen, die de meeste overeenkomst met den staat

der

der Zaaken hebben, en ter Versterking van yder Gedeelte myner Heerschappyen, tot onderlingen Zegen en Voorspoed, kunnen verstrekken.

De Genegenheid die Ik Myn Volk en Onderdaanen toedraage, doet My wenschen, dat elke Zitting van het Parlement door verscheidene, tot algemeen Voordeel strekkende Ontwerpen, en ter Ontheffing van alle de Belastingen, welke een alverslindende Oorlog, op Myn Volk gelegd heeft, mag gedistingueerd worden. Myne Ondersteuning en Aanmoediging zal nimmermeer, alwaar en wanneer dezelve tot algemeen Welzyn vereischt word, ontbreeken: En Ik vertrouw, dat Gylieden, om dat groot en gewichtig Oogmerk te bereiken, met Gemaatigdheid, Eenstemmigheid en Spoed, zult handelen en te werk gaan.

Zyne Majesteit vervolgens vertrokken zynde, besloóten de twee Kamers ieder een Dank Addres aan den Koning te presenteeren, gelyk dan ook de volgende dagen geschiedde, en welker inhoud, meerendeels eene herhaaling van de Aanspraak des Konings zynde, wy met stilzwygen voorby gaan.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Den 28 December (1764) heeft de Raad van Staten *en corps* ter Vergaderinge van hun Hoog-Mog. (in welke Vergadering zyne Doorl. Hoogh. de Heer Prins Erfstadhouder tegenwoordig was,) overgebragt de PETITIE en STAAT VAN OORLOG voor den jaare 1765.

By hun Ed. Gr. Mog. de Staten van Holland en Westvriesland is eene Publicatie in dato 4 January (1765) na de respective Steden der Provintie afgezonden, behelzende,, dat alle natte Haring zal moeten gebragt worden aan den afslag in een derbeslooten Steden deezer Provintie enz., en van wegens hun Hoog Mog. de Staten Generaal is desgelyks eene Publicatie afgezonden, waarby vastgesteld is; dat voortaan, in plaats van de remiesen van 's Lands en Dorps reëele Lasten, die gewoonlyk aan de behoeftige Ingezetenen van de Meyery van 's Hertogenbosch in Cas van het afbranden hunner Wooningen, verleend worden, aan dezelve uit des Gemeentens Kasse zal moeten voldaan en betaald worden, een vierde part van de som, waarop de afgebrande huizen, stallingen of schuuren zyn getaxeerd.

Den 21 January werd alhier, ter plaatze daar men gewoon is crimineele Justitie te doen, volgens lyfstraffelyke Sententie van den Ed. Hove van Holland, opentlyk door handen van den Scherp-

rechter gescheurd en verbrand zeeker schandelyk boek, geïntituleerde *Lettres Ecrites de la Montagne*, *par J. J. Rousseau* &c; en by den Hove van Vriesland is op eene boete van 50 goude Friesche Ryders verboden, het drukken, verkopen of verhandelen van een ander niet minder schandelyk boek, voerende tot tytel: *Verhandeling over de Verdraagzaamheid in het Stuk van Religie door de Voltaire*, uit het Fransch vertaald.

Generale Lyst van de Schepen, in den Jaare 1764 binnen Texel gearriveert.

Abevero	1	Christiaansand	1	Havre de Grace	17
Albo	1	Civita Vechia	1	Honfleur	1
Allamatten	4	Colbergen	2	Hull	18
Allikanten	7	Coningsbergen	37	Jamaica	3
Altona	5	Coppenhagen	8	Idsehoe	1
Andera (St.)	4	Corron	1	Jork (New)	7
Anklam	2	Couwes	2	Ivica	1
Archangel	19	Croix (St.)	11	Kergevliet	1
Arentsburg	1	Cruysen (van 't)	4	Leverpool	2
Bajoenen	9	Crux (St.)	1	Libauw	4
Batavia	4	Curacao	27	Libourne	26
Bengalen	1	Dantzik	96	Listerdreep	1
Berbice	1	Diepen	2	Livorno	7
Bergen	7	Domingo (St.)	1	Lixboa	36
Berhru	1	Dordrecht	1	London	50
Bilboa	15	Douvres	1	Lubek	1
Bleye	1	Drammen	2	Lucar (St.)	5
Bonness	1	Drontheim	9	Maarten (St.)	8
Boston	3	Duynkerken	1	Maarten, in W. I. St.)	1
Boulogne	1	Edenburg	1	Maassluys	2
Bourdeaux	76	Engeland	3	Majorka	5
Breemen	3	Eustacius (St.)	31	Mallaga	6
Breroe	1	Falmouth	4	Malo (St.)	4
Breu (St.)	1	Fayal	2	Maric (Port)	1
Caan	2	Feur ('t Eyland)	8	Marseillien	5
Cadix	39	Flensburg	1	Melkschuitjere	1
Cagliaria	2	Foye	1	Memel (Ter)	4
Carelshaven	1	Frans (Caap)	2	Mentona	1
Carolina	9	Fredrikshaven	4	Milford	1
Carthagena	1	Garnezey	1	Morlaix	6
Castle (New)	6	Genua	4	Nantois	26
Cebatica (St.)	2	Glascouw	1	Napels	1
Cetten	7	Gottenburg	4	Narva	70
Ceudres	1	Groenland	110	Nieuwhaven	1
Ceylon	20	Haloo	1	Noorwegen	340
Charanten	3	Hamburg	21	Noordkopping	4
China	2	Harleyord	1	Olleron	3

Ondje-

Ondjeren	1	Rochell	16	Tercefra	3
Onega	2	Rostok	1	Topshon	3
Oostenden	2	Rotterdam	2	Trappani	[illegible]
Oost Zee	1	Rouan	14	Triest	4
L'Orient	2	Salouw	6	St. Ubes	24
Passaka	2	Santen	4	Veneros	1
Patrasse	1	Saranta	1	Venetien	3
Pensance	1	Scandrona	1	Villa Nova	1
Pernauw	2	Schotland	10	't Vlie	1
Petersburg	7	St. Sebastiaan	6	Vlissingen	1
Plymouth	1	Sivilien	9	Waarburg.	1
Port a Port	4	Smaldiep	1	Wammelsond	1
Port a Prince	1	Smirna	10	Westindiën	2
Port Royal	1	Stetyn	18	Windauw	2
Ramsgate	1	Stokholm	6	Withehaven	1
Revell	1	Stokton	7	Wyburg	6
Rieppen	1	Straat Davids	31	Zeeland	2
Riga	85	Sunderland	86	Door Contra Wind, of beschadigt uyt Zee.	37
Rivades Silla	1	Surinamen	39		
Rochefort	2	Sweeden	1		
				In 't Geheel	1607

Magistraturen en Amptenaren.

Uit een overgeleverde Nominatie zyn door hun Ed. Groot Mog. tot Burgemeesteren der Stad *Gorinchem* verkoozen de Ed. Gr. A. Heeren Mr. *Willem Hendrik van Barneveld*, en Jongheer *P. van Leyden*, Heere van Nieuwland en tot Scheepenen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Adriaan Maarten Daey*, Mr. *Nicolaas de Gyselaar*, *Simon van Steeland*, Mr. *Abraham van Bleyswyk*, Vryheer van Eeten en Meeuwen, Heere van Babilonienbroek, *Christiaan Schuller*, Junior, *Johan den Hertog*, en Mr. *Jan Ouwens*, en tot Schepenen Commissarissen de Ed. Achtb. Heeren *Daey*, *Steeland* en *van Bleyswyk*;

Den 1 January (1765) zyn tot Burgemeesteren der Stad *Gouda* verkozen de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Albrecht van der Burch*, President, Mr. *Cornelis Adriaan van den Kerkhoven*, Mr. *Lodewyk Quarles*, en Dr. *Willem van der Hooven*; tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Dirk Verryst*, President, Mr. *François de Mey*, Mr. *Daniel Willem Lestevenon*, Heer van Schonauwen, Mr. *Adriaan Prins*, Mr. *Joan Carel van Cattenburgh*, Heer van Grypskerk en Poppendamme, Mr. *Bonav. de Lange*, en Mr. *Mart. van Toulon*, en tot Schepenen Commissarissen, de Heeren *Cattenburgh de Lange* en van Toulon.

Tot Burgemeesteren der Stad *Medenblik* zyn op den 31 December (1764) verkoozen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Jan Jozeph Nobeling*, President, *Jan Hendrik Brouwer* en *Jan Gardenier*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Amersfoort*, de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Willem Metborst* en *Dirk Loogen*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Anthony van Brinkesteyn*, *Everard Joost Montauban*, Mr. *Carel van Coeverden*, *Dirk Wyborgh*, *Anthony Metborst*, Mr. *Simon Petrus Trouillart*, *Cornelis Pannekoek*, Mr. *Dirk Hendrik Metworst*, Mr. *Michiel Jacob de Bye*, *Gerrit Lentfrinck*, *Jacob Craanen*, en Dr. *Matthias Sas*; en zyn door hun Ed. Gr. Achtb. gecommitteert ter Vergaderinge der Heeren Ordinaris Gedeputeerden van hun Ed. Mog., de Heer *Anthony van Brinke-*

kesteyn; tot Kameraar, en Thesaurier van de Stad, de Heer *Anthony Metborst*; en tot Kamerar der zee-en buiten-werken, de Heer Mr. *Carel van Coeverden*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Delft* de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Isaac van Buren*, Mr. *Adriaan Moucbon*, Mr. *Willem van der Lely*, en *Dirk van Heemskerk*; tot Scheepenen, de Ed. Achtb. Heeren *Adriaan van Staveren*, Dr. *Willem van Blommestein*, Mr. *Joan Carel van Alderwerelt*, Mr. *Adriaan van Assendelfs*, Mr. *Adriaan van der Goes*, *C. Z.*, Mr. *Gerard van Hogeveen*, en Mr. *Johan Anthony van Kinschot*; en tot Scheepenen Commissarissen, de Heeren *Adriaan van Staveren*, Dr. *Willem van Blommestein*, en Mr. *Joan Carel van Alderwerelt*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Encbuyzen* zyn verkooren de Ed. Groot Achtb. Heeren *Cornelis François Duyvensz*, President, Mr. *Everbard Pan*, Mr. *Henrik van Straalen* en *Hilbrand Willem van Vossen*: En uit eene aan haar Ed. Groot Mog. de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, als exerceerende de Voogdy over zyne Hoogheid den Heer Prins Erf-Stadhouder overgeleverde Nominatie, tot Schepenen geëligeert, de Ed. Achtb. Heeren *Claas Baanman de Vries*, *Jacob van Romond*, *Meyndert Elias de Vries van Vossen*, *Jan Koning*, *Arnoldus Buyskes*, Mr. *Pieter van Bleyswyk* en Mr. *Anthony Pieter Duyvensz.*: Tot Schepenen Commissarissen van des Gemeenelands-Middelen de Ed. Achtb. Heeren *Claas Baanman de Vries*; *Jan Koning* en *Arnoldus Buyskes*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Zierikzee* de Ed. Gr. Ahtb. Heeren Mr. *Antoni Iman Massis* en Mr. *Willem Ockersse*, Heer van 's Gravenpolder.

Tot Schepenen der Stad *Medenblik* de Ed. Achtb. Heeren, *Cornelis Rootjes*, President, *Pieter Steenbuys*, *Jan Spaander*, *Nicolaas Bourgonjen*, *Willem Smit* Janszoon, *Carel Gardenier*, en Mr *Jacobus Wylenberg*; en tot Schepenen Commissarissen de Heere *Rootjes*, *Steenbuys* en *Spaander*.

Den 8 January is te *Groningen* met de gewone plegtigheid by loting van bonen de Raadskeure geschied, om op St. Peter aanstaande in den Raad sessie re neemen; te weeten de Ed. Mog. Heeren Burgemeesteeren *Hendrik van Sysen*, en *Wiardus Siccoma*; en Raadsheeren *Woltber Woltbers*. *Ajolt Jan ter Borgb*, *Eelke Eger Tamminga Sickinghe*, *Abraham Gerlacius*, *Ficco Bergbuys*, en *Joseph Geekinga*. De Keurheeren zyn geweest de taalmannen *Jacob Winsbemius*, en *Cornelis Barlinkbof*, en de gezworene *Theodorus Bruntvelt van Hulten*, *Mense Hendrik Alting*, en *Hemmo Nauta*, en den 16 dito zyn tot gezworene der gemelde Stad verkooren de Heeren *Jan Jacob Appius*, *Herman Woltbers*, *Vincent Bernbard Trip*, *Hame Bellinga*, *Adrianus Botbenius Trip*, *Hendrik Lobman*, *Rudolph de Drews*, *Wytius Hendrik Lobman*, *Hugo van Iddekinge*, *Carel Conrad Emmery*, *Hemmo Werumeus* en *Hendrik Jan Nauta*, zynde de Keur-Heeren geweest *Jan Wichers*, *Menso Hendrik Alting*, *Rudolph Wannolts*, *Lambertus Beckering* en *Laurens Bosch*.

By de Heeren Staten der Provintie *Utrecht* is de wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Meynard van Bueren*, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester dier Stad; mitsgaders Gecommitteerde wegens de Provintie ter Generaliteits Rekenkamer, aangestelt tot ordinaris Gedeputeerde wegens hun Ed. Mogende ter Vergadering van de Heren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, in plaats en by den vrywilligen afstand van den Heer Oud-Raad Woertman, en Jongbr. *Bernard Adriaan Willem Carel* Baron van *Heyden*, Heer van Rynestein, Canonik in den Capitule van St. Jan,

Lid.

Lid der Heren Geëligeerden representeerende den eersten Staat der Provincie, tot Gecommitteerde van wegens dezelve in de Generaliteits Rekenkamer, in plaats van den bovengemelden Heer Oud Burgemeester van Buuren. Ook is de wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Pieter Paulus van den Bogaart*, Raad in de Vroedschap en regeerend Schepen dier Stad, gecommitteert ter Financie en Rekenkamer van hun Ed. Mogende, en de wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Jan van der Dos*, in plaats van den meergemelden Heer Oud-Raad Woertman, tot Raad in de Vroedschap benoemt en heeft in die qualiteit na afgelegden Eed sessie in de gedachte Vroedschap genomen; gelyk mede ter Vergadering van hun Ed. Mog. gedaan heeft de Heer Mr. *Jan André van Westrenen*, Kanonik in den Capittul van St. Maria, geweezene Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester der Stad *Utrecht*, aangesteld zynde tot Medelid der Heeren Geëligeerden, representeerende den eersten staat van den Lande van Utrecht.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Rotterdam hebben het Schip *Blydorp*, aan Schipper *Marten Hackner* begeven; en die ter Kamer *Delft* hebben 't Schip *Vreeburch* gesteld onder Commando van Schipper *Nicolaas van Eewyk*, beide naar Batavia gedestineerd.

Door de Heeren Veertigen der Stad *Delft* is gedespicieerd de Wel Ed. Gestr. Heer Dr. *Nicolaas Schuyl*, om met May aanstaande Zitting te neemen in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze.

Uit een overgeleverde Nominatie zyn door zyne Doorl. Hoogh. den Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel Veldmaarschalk enz. enz. enz. als exercererende de Voogdye over zyne Doorl. Hoogh. den Heer Prins van Oranje en Nassau, Erfstadhouder, enz. enz. enz., tot Burgemeesteren van *Veere* verkoozen de Heeren Mr. *Cornelis Gedin* en *Johannes de Vriend*, en tot Schepenen, de Heeren *Laurens Nebbens*, Dr. *Jacob Johan Andriessen*, *Stephanus van der Loeff*; Mr. *Johannes Marinissen*, *Hendrik Milot*, *Max. Nolst*, *Jan Cornelis Convert*, *Michiel Bastiaanse* en Mr. *Daniel de Mauregnault*.

De vyf Voorzittende Leden van Staat hebben tot Raad der Stad *Zierikzee* verkoren den Heer Mr. *Marinus Imans*, in plaats van den Heer *J. C. Ketelaar*, die onlangs desselfs demissie in die Qualiteit heeft verzocht.

Door hunne Doorl. Hoogheid de Princes Douariere van Nassau-Orange is tot Burgemeester der Stad *Leeuwaarden* verkoren, de Wel Ed. Heeren *N. Arnoldi*; tot Schepenen de Wel Ed. Achtb. Heeren *L. le Maire* en *T. Wielands*: te *Bolswaard* de Heeren *G. Braaksma* en *P. Koopman*; te *Sneek R. Mensodines*; te *Stavoren Gerrit Claasser Jentema* en *Doutje Hachlingius*.

Den 21 January is tot Vroedschap der Stad *Brielle* geëligeerd en aangesteld de Heer *Cornelis Gravesande* in de plaats van wylen de Heer Mr. *G. M. Warry*.

De Heer *Leonard Hauff van Oyen*, Generaal Major van de Ruitery en Kolonel van 't Regiment Hollandsche Guardes te Paard is aangesteld tot President van den Hoogen Krygsraad deezer Landen.

De Heer *Theodorus Woertman*, geweezene Raad in de Vroedschap te *Utrecht* en gedeputeerde wegens dezelve ter Vergaderinge van de Staten Generaal, is benoemd tot Secretaris der Provintiale Rekenkamer, in de plaats van wylen den Heer Mr, *W. Lulls*.

Den 28 *January*. Is tot Amsterdam door den Wel Ed. Agtb. Raad tot Raad in de Vroedschap dezer Stad geëligeerd, de Wel Ed. Agtb. Heer *Nicolaus Geelvinck*, Heer van Stabroek &c. Regeerend Schepen alhier, in plaatse

van

van wylen den Wel Ed. Agtb. Heer Mr. *Anthony Warin*, in zyn Ed. Leven Oud-President Schepen en Raad dezer Stad; als mede de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Huygbens*, Heer van Honcoop enz., om met primo May aanstaande sessie te neemen in het Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raaden.

Op denzelfden dag is door den Edelen manhaften Krygs-Raad tot Kapiteinen der Burgery geëligeerd, in de Wyk 16 de Edele Heer Anthony van den Berg en Wyk 43 de Edele Heer Gale Isaac Gales. Tot Luitenants de Ed. Heeren, als in de Wyk 2, Albert Voomberg. Wyk 4, Jan Suurhof. Wyk 6, Jan van Eyl Hendriksz. Wyk 9, Sybrand de Flines. Wyk 17, Jacob Coster. Wyk 29, Hendrik Weyland. Wyk 30, Nicolaas Maas. Wyk 38, Lucas Boon. Wyk 47, Johannes Covens Junior, Wyk 49, Jan Hendrik Winthuysen. Wyk 52, Iperus Wiselius. Wyk 54, Paulus Jusius Determeyer Wessing. En Wyk 57, Hendrik Hofham. Tot Vaandrigs de Ed. Heeren, als in de Wyk 6, Hendrik Pembroek. Wyk 7, Jan Capiteyn Junior. Wyk 9, Abraham Pas. Wyk 12, Jan Bolten Jaspersz. Wyk 15, Hendrik Jalink. Wyk 18, Johannes Turner. Wyk 19, Gerrit Vrymoet, gecontinueerd. Wyk 27, Bar. Zurmuhlen, gecontinueerd. Wyk 29, Hendrik Grauhart, gecontinueerd. Wyk 30, Gerrit Nutges. Wyk 31, Ernst Willem Boer, gecontinueerd. Wyk 32, Jan Jager. Wyk 38, Pieter Ebeling. Wyk 39, Abraham Grill. Wyk 40, Daniel des Ruelles de Jonge. Wyk 47, Carel Meysenheym. Wyk 48, Gerard Dusart. Wyk 52, Jan Wiselius. Wyk 57, Nicolaas Asschenberg. En Wyk 60, J. Pieter Elsevier, gecontinueerd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Geertruidenberg* is onlangs in den Ouderdom van 101 Jaar en 10 Maanden overleden *Maria van Water.*

Tusschen Donderdag en Vrydag den 27 en 28 December (1764) van omtrent 12 tot 1 uur na middernacht, is de woning van *Jacobus Jacobsz. Advocaat*, Huisman in de Banne van *Osdorp* en *Kennemerland*, door eene bende van 12 of 14 Booswichten opengebrooken, de bewoonders gebonden en mishandeld en alle het gereede geld en kostbaarheden geroofd geworden.

Den 5 Jan. (1765) overleed in *'s Hage*, de Hoog Ed. Geb. Heer *Roeland van Kinschot*; Luitenant Generaal van de Legers van den Staat, Kollonel van een Regiment Voetvolk, en President van den Hoogen Krygs Raad der Vereenigde Nederlanden.

Den 9 January is overleden te *Utrecht* de Wel Ed. Gestr. Heer *Isaac Verborcht*, Oudste Raad en Oud-Burgemeester der Stad, mitsgaders Gecommitteerde tot het waarnemen der Posteryen; en de Hoog Wel Geb. Heer *Isaac Ferdinand Godin*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester aldaar enz. de eerstgem. in den Ouderdom van ruim 74. en de ander in den Ouderdom van 76 Jaaren.

Den 11 dito overleed te *Gouda* in den Ouderdom van omtrent 78 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem van Streyen*, oudste Regent der Stad.

Den 20 is te *Schiedam* overleden de Heer Mr. *Arnoldus Fredericus Hogerwaard*, Heer van Waverveen, Raad in de Vroedschap der gemelde Stad.

Alzo men bevond, dat de Waale Kerk te *Naarden* bouvallig was. Zo heeft men dezelve voor een groot gedeelte vernieuwt; en is daar mede begonnen, in den maand Augustus des voorledene Jaar 1764 en voltooit January 1765 in welke tusschen tyd de Godsdienst gehouden is in 't Burgerweeshuis, ten welken einde door de Heeren Weesmeesteren. De daar toe wel geproportioneerde Regentekamer, is toe verleent geworden; en op den 20 dezer maand, is wederom voor 't eerste Gepredikt in de vernieuw.

nieuwde Kerk, door de geagte Leeraar *Jan Antony de Putter* neemende ten dien einde zyn Weleerwaarde tot een Inweyings Predikatie Psalm 84 vs 5 Welgeluksaligh zyn ze die in u Huis woonen; zy prysen u gestadigh Sela Het Dancksegginge en Segenwenssige aan de Edele Achtb. Heeren Burgemeesteren voor de meeste Onkosten die haar Ed. Achtb. hebben gelieve op hunne Edele te neemen, tot vernieuwing van gemelde Kerk: En ook aan de Eerw. Heeren Weesmeesteren voor het gebruik en anderen diensten bewesen. In deeze Occasie, om hunne Heilige Godsdienst aldaar waar te neemen; en wierd door de Voorsanger van gemelde Kerk *Johannes Schroeel* voorgelesen, het zeer toepasselyk Capittel 1 Koning 8 wegens de Inweyinge des Tempels, en voor gesongen Psalm 65 vs 4 en 13: 92 en twee laatste verssen onder het speele van een nieuw Orgel, dat voor de eerste maal door de Hoofde van gemelde Waalsche gemeente, daar toe van de Organist en Orgelmaker *Jan Perch Kruyf*, tot gebruik in gem. vernieuwde Kerk by Provisie ter Proeve overgenomen: en de opgemelde Organist van de grote Duytse Gereformeerde Kerk, alhier; mee de tot hunne Organist aengesteld.

Lyst der Geboorene en Overledene van den Jaare 1764, in de navolgende Steden.

	Geb.	Overl
Altenburg	333	289
Altona	664	766
Amsterdam	4778	8585
Brunswyk	1879	976
Cassel	661	426
Dantzig	1879	1348
Dresden	1843	1460
Drontheim (Sticht)	5045	4128
Eisenach	269	761
Eisleben	207	105
Erffurt	549	523
Frankfort aan den Mayn	922	988
Gotha	391	359
's Gravenhage		1113
Groningen	625	661
Haerlem	474	910
Halle	545	807
Hanau	457	430
Holstein (Hertogdom)	4877	4167
Koningsbergen	2236	1254
Koppenhagen	2644	1673
Leipzig	974	1052
Londen	16801	23202
Maagdeburg	1116	658
Middelburg	808	696
Munchen	804	1585
Parys	19404	17196
Pinneburg (Graafschap)	840	632
Pommeren (Pruissisch)	14326	7479
Regensburg	227	260
Rotterdam		1635
Sleeswyk (Hertogdom)	6778	6320
Stutgard	269	717
Utrecht		824
Weimar	207	175

Getal der Schepen binnen de onderstaande Havens gedurende den Jare 1764.

	Ingek.	Uitgez.
In *Tevel*	1607	
In *Dantzig*	1279	
In *Stettyn*	1484	1453
In *Koningsbergen*	642	641
In *Libau*	152	

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM Het gewoone Consistorie deezer Gemeenten staat gehouden te worden op Woensdag den 6 en 20 Febr. (1765) onder Voorzitting van Do. HERMANUS VAN GAREL.

LEYDEN. Op Donderdag den 24 January (1765) heeft alhier des avonds in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *Willem Noordenhout*, voor de eerstemaal Gepredikt de Eerw. Heer *Christianus Forsman*, geboortig van Dordrecht, studeerende onder den Eerw. en zeer Gel. Heer *Henricus Hogeman* Leeraar t' Amsterdam over Hebreën 1. v. 1. en 2. *Na dat God eertyds meenigmaal en op meenigerlei wyze tot de Va-*

Vaderen gesprooken heeft, door de Propheeten; zo heeft Hy ten laatsten in deeze dagen tot ons gesprooken, door den Zoon. Zyn Eerw. heeft een algemeen en groot genoegen, met deeze zyne eerstelingen gegeven.

AANMERKINGEN *over de* STAAT DER KERKE *van het* NIEUWE VERBOND *in het laatsten der dagen*

Onder alle de Leerstukken welk de Christelyke Godsdienst betreffen, is geene van de minsten: om te leeren weeten de teekenen en tyden, welke vooraf zullen gaan voor de toekomste van Koning Jesus tot den algemeenen dag des Oordeels over levendige en dooden. In welke teekenen en tyden voornamelyk in overweeging komt: of 'er voor den algemeenen Oordeels dag en tyd zal komen dat 'er niet dan louter Rechtvaardigen op Aarde zyn zullen; dat de zonden geweerd, de overtreding gebannen, en de kennisse des Heeren in zulke ruime mate zal uitgegooten worden, als het water den bodem de Zee bedekt, zo dat als dan de Volheid der Heidenen zal ingegaan zyn, en gantsch Israël zalig worden zal; dat is, dat 'er eene algemeene bekeering der Joden zyn zal, of Israëliten na de Vleesche zullen zalig en tot Christus kerk worden toegebragt. Om dat Leerstuk te bewyzen hebben zich vele vermaarden en brave Godgeleerden opgedaan, sie alle haar denkvermogen hebben te koste gelegd, en hunne schrandere geesten afgeslooft, om het zelve op veelerly wyzen, uit Gods gewyde Orakelboek te betogen, en in een en hetzelve by na in alle beeldspraken van Gods Geest te hebben gevonden.

Om dit Leerstuk in order te bewyzen ende Eenvoudigen hiervan een duidelyk denkbeeld te geven, zo heeft men de dagen van het Nieuwe Verbond, of den gantschen overloop des tyds, van Christus eerste komst in 't Vleesch, tot op zyn laatste komst, ten algemeenen Oordeel, afgedeeld en *zeven* tydperken of *zeven* lotgevalle der Kerke des Nieuwen Testaments, van welke het zevende of laatste die gelukkige dagen zoude uitmaken, waarvan wy thans spreeken.

Betreffende de bepaalde aanvang of 't uit ende van ieder Tydperk af lotgeval der Kerk, daarover is veel verschil onder de Godgeleerden. Ik zou myne denkvermogen verliezen, in de Lezer geen dienst doen, wanneer ik onderstond alle gevoelens der Geleerden, alleen maar van die my bekend zyn, aantehalen. Het is mede zeer verre dat wy het gevoelen van veele brave en voortreffelyke mannen zou trachten tegen te spreeken of te wederleggen, integendeel willen wy dezelve liever met vermaak en lust doorleeren, en aan den Toetssteen van Gods woord overbrengen, alzo wy niet gewoone zyn alle gezegdens blindelings toe te staan, zonder alvoorens de zaak te hebben overwogen en van de waarheid derzelve overtuigd te zyn zonder echter iemand in zyn gevoelen te veroordelen, of schoon wy van derdelver waarheid niet konnen overtuigd worden, ten dien einde bidden wy ook den Leezer, ons gevoelen niet te veroordelen, alvorens het zelve te hebben overwogen:

(*Het vervolg hierna*).

NAAM-

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 6 *December* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 6 December. 1764.
Jan Smalhorft. A. K. H.
Willemina Mulder, Jonge Dogter. A. K. H.
Maandag den 10 dito.
't *Kind* van Jacobus Hermanus Belleflam O. K.
't *Kind* van Jan van Kant. O. O. K.
Dingsdag den 11 dito.
Jan Pieter Hartfink. W. K.
Maria Rutgers, Huisvrouw van Casparus Muyden. N. Z. K.
Laurens van Soomeren. N. K.
Adriaan Kock. O. K.
Michiel Pieter Fellinger Junior, *Medicina Doctor*. W. K.
Isaac Nyhoff. W. K.
Abraham Otto, *Plaatdrukker*. K. K. H.
Maria Elifabeth van Bekom. O. K.
Francyntje de la Bey *bejaarde Dogter*. W. A. K.
Cornelia Jongefuyker laaft Weduwe van Johannes Roelf. A K. H.
Aaltje van Erkel, Weduwe van Jan Wolfink. L. K. H.
Grietje Derentier, Weduwe van Hardrik Harrelet. L. K. H.
't *Kind* van wylen Hendrik Karfen.
't *Kind* van Matthys Kwikx. N. K.
't *Kind* van Barend Magen. W. K.
Woensdag den 12 dito.
Catharina van Hooft, Weduwe Jacob van Harffen. W. K.
Annetje Adriaans van Langerack, Weduwe van Dirk Lolling. N. K.
Geertruy Gerrits, Weduwe Wessel Muller. A. K H.
Margrietje de Vos, Weduwe Dirk Arenfe van Wilp. L. *K* H.
Euphemia Vlietlandt, Huisvrouw van Willem de Rooy. N. K.
Anna Wels. N. K.
't *Kind* van Simon Vriends, Junior. O. K.

Donderdag en 13 dito.
Bernardus ten Ham. E. Y. K.
Anna Smit, Weduwe van Marten Galmeyer. L. O. K.
Anna Meyer, Huisvrouw van David Roelofsz. W. K.
Willempje Schaaf, Huisvrouw van Lodewyk Kaftermans. W. K.
Maria Ryftenberg, Huisvrouw van Daniel de Vlet. A. K. H.
Helena van Schalhuyfen, Huisvrouw van Lodewyk van Bos. L. K. H.
't *Kind* van Jan Veltman, Junior. O. K.
't *Kind* van Jan Hendrik Cramer. Z K.
't *Kind* van Antoni Knipfchaar. Z. K.
't *Kind* van Christiaan Timmerman. W. K.
Vrydag den 14 dito.
Petrus Cobbe, *Medicine Doctor*. E. N. K.
Evert Gerritfen, *Mr Chirurgyn*. E. Y. K.
Willem Scholte. N. K.
Joannes Hekking, oudfte Zoon van Hendrik Hekking. N. Z. K.
Maria van Marwyk, Weduwe van Adam Reeman. O. K.
Aletta Chrift, Huisvrouw van Barent Oppenty. A. K. H.
Jacoba Schutte. O. K.
Dorothea Hekking, oudfte Dogter van Hendrik Hekking. N. Z. K.
't *Kind* van Willem Strosling. L. O. K.
't *Kind* van Lambertus Wilmes. O. K.
't *Kind* van Jean Frederic Collignon. W. A. K.
Saturdag den 15 dito.
Feytje Kuylemans, Huisvrouw van Jan de Vos. N. O. K.
Annetje Abrahams Coenradus, Huisvrouw van Hermanus Bal. N. O. K.
't *Kind* van Bernardus Donfelaar. O. O. K.
't *Kind* van Anthony Ebeling, Junior. L. O. K.

Zondag den 16 dito.

Daniel Morel, Mr. *Beeltbouwer*. W. K. H.
Pieter van den Brink, *Koornharper*. K. K. H.
Pieter van Veelen. A. K. H.
Jan Mulder. L. K. H.

Maandag den 17 dito.

Dirk van Gogswaart. Z. K.
Elisabeth Hemsbergen, Huisvrouw van Frans Voges. Z. K.
Cornelia Georgia van Poelgeest, Huisvrouw van Jan Molerus. E. Y. K.
Martha Luzac, Huisvrouw van Johan Heman Schuymer. W. K.
't *Kind* van Justus Wedding. W. K.
't *Kind* van Louis Bienfait, *Junior*. W. A. K.

Dingsdag den 18 dito.

Paul Daniel Menanteau, *Bedienaar des Goddelyken Woords in de Fransche Gemeente van Nieuwjork*. W. A. K.
Paulus Kroon. K. K.
Lucretia van Dyk. O. Z. K.
't *Kind* van Arnoldus Herbrug. O. K.
't *Kind* van Jan Rosier. O. K.
't *Kind* van Matthys Kwikx. N. K.
't *Kind* van Pieter Fouquet. N. Z. K.

Woensdag den 19 dito.

Jan Bargignac. W. A. K.
Anthoni Barre, Mr. *Broodbakker*. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Serwouters. N. Z. K.
't *Kind* van Gerrit van Veelen. Z. K.

Donderdag den 20 dito.

Johanna van den Bergh, Weduwe van Wilhelmus Velthuysen. W. K.
Ester Monbueille, Weduwe van Etienne Juran. W. A. K.
't *Kind* van Jan le Roy. Z. K.
't *Kind* van Jan Mulder Jansz. N. K.
't *Kind* van Jan Brinkman. N. K.
't *Kind* van Balthasar Mensee. L. O. K.
't *Kind* van Willem Markgraaf. W. K.
't *Kind* van Willem van Alphen. O. K.

Vrydag den 21 dito.

Steven de Ruyter, *Scheeps Timmerman*. N. K.
Jurriaan Diemel. L. O. K.

Anna Sobbe, Weduwe van Hammanus Colomb. Z. K.
Sara Kuyken, Weduwe van Jan Dedert. L. N. K.
Wilmpje Roelofs van Hoogstraaten, Weduwe van Dirk van Doelen. A. K. H.
Christina Asprong, Huisvrouw van Jan Nategaal. K. K. H.

Zaturdag den 22 dito.

Andries van Santen, Mr. *Schoenmaker*. Z. K.
Anthonetta Christina Harmsen. Z. K.
Barbara Buysingh, Huiswrouw van Gerard Meyer. K. K. H.
't *Kind* van Willem Schreur. O. K.

Sondag den 23 dito.

Pieter Tibbe, *Lid van de Schoenmakersmans Bos*. K. K. H.
Philippus Rivier. L. K. H.
Cornelis Tieman, oudste Zoon van Jurriaan Tieman. K. K. H.
Pieternelletje Baarman, laast Weduwe Christiaan Burgers. L. K. H.
Alida de Jong, laast Weduwe Pieter Heydeman. L. K. H.
Regina van Eyk, Weduwe van Jan Lardyn. K. K. H.
Hilletje Jans, Huisvrouw van Jacob Douwes. N. K. H.
Arreiaantje van der Horst, Huisvrouw van Jan van Emmerik. W. K. H.

Maandag den 24 dito.

Daniel Brians. W. A. K.
Jan Steven Valat, *Jongman*. W. A. K.
Anthonia Nas, Huisvrouw van Hendrik Worst. N. Z. K.
't *Kind* van Eggo Muller. W. K.
't *Kind* van Theodorus Christiaan van Nes. O. K.
't *Kind* van Mattheus Stoete. N. K.

Woensdag den 26 dito.

Anna Mattelage, Huisvrouw van Jan Huysman. W. K. H.

Donderdag den 27 dito.

Jan ten Brink, *Mr. Timmerman*. O. K.
Dirk Boode. Z. K.
Lena Smit, Weduwe van Anthonie Barre. Z. K.

Maa-

Margreta van Tooren, Weduwe van Abraham ter Loo. O. O. K.
Anna Maria Hollesloot, Jongste Dogter van Fredrik Hollesloot. L. O. K.
't *Kind* van wylen Jan Matthias Sulser. N. Z. K.
't *Kind* van Jacob Breeders N. Z. K.
't *Kind* van Fredrik van Odyk. O. O. K.

Vrydag den 28 dito.

Jan van der Elst. O. K.
Wouter van Eeden. N. Z. K.
Meyntje ten Bosch, Huisvrouw van Jan Mulder. W. K.
Marretje Ebben, Huisvrouw van Klaas Denger. W. K.
Tryntje Alberts, bejaarde Dogter. E. Y. K.

Zaturdag den 29 dito.

Pieter Hulshorst. W. K.
Hendrik Hardenberg. N. K.
Volkert Theodoor Muysken, Jongste Zoon van Joan Muysken. L. N. K.
Willemyntje Wibbels, Weduwe van Jacobus Oldenburg. W. K. H.
't *Kind* van d'Heer en Mr. Johannes Ciprianus van Ewyck. O. K.
't *Kind* van Dirk van Eykeldyk. N. O. K.
't *Kind* van Joan Aarnoud Bertram. L. N. K.
't *Kind* van Jean Meulh. W. A. K.
't *Kind* van Christoffel Verwy. N. K.

Sondag den 30 dito.

Maria van 't Gras, laast Weduwe van Pieter van der Hoorn. A. K. H.
Sara Broekhuysen, laast Weduwe van Alexander van der Gesel. L. K. H.
Lysbeth Andriessen, Huisvrouw van Burger Burgers. K. K. H.
Johanna van Steeden, Huisvrouw van Jan Westmulder. K. K. H.
Geertruy Bronsvelt. A. K. H.

Maandag den 31 dito.

Dirk Clumper Dirksz., N. K.
Frans van Eyck. O. K.
Engeltje Bussing, Weduwe van Jacobus van Linga. N. Z. K.
Maria van Dorssen, Huisvrouw van Hendrik Jacob Caverlé. N. O. K.
Geertruyd van Byland, Huisvrouw van Michiel Bruyningh. N. Z. K.
't *Kind* van Albert Meussen. N. K.

Woensdag den 2 January 1765.

Tryntje Kikkers, Weduwe van Cornelis Boogaard. N. O. K.
't *Kind* van Hendrik van Weesel. Z. K.

Donderdag den 3 dito.

Roelant Fakker. N. Z. K.
Hendrik Oortgys. Z. K.
Pieter van Iter. A. K. H.
Jacobus Sas. W. K. H.
Anna Maria Engelbregt, laast Weduwe van Myndert Stuyt. L. O. K.
Geertruy Groen, Weduwe van Andries de Leus. Z. K.
Catharina Roelofs, Huisvrouw van Carel de Jager. W. K.
Anna van der Straaten. N. Z. K.
Marretje Borst, *Bejaarde Dogter.* E. Y. K.

Vrydag den 4 dito.

Jan Cloppenburg, W. K.
Willem Stieven eenigste Zoon van Cornelis Stieven. W. K.
Antje Koop, laast Weduwe van Rinke Andries. O. O. K.
Wyntje van Groeningen, Weduwe van Jacobus van Lingen. O. K.
Alida Spykermans, Weduwe Abraham van den Bergh. O. K.
Elisabeth Birrius, Weduwe van Joseph Tilly. O. K.
Jeanne Simonne Chollet, Huisvrouw van Pierre Tancrede de Hauteville. W. A. K.
Margareta Ploeg, Huisvrouw van Dirk Cramer. W. K.
Aarnoldina Schuurman. E. Y. K.
Anna Christina Sprakel, Jongste Dogter van wylen Rutgerus Sprakel. N. O. K.
't *Kind* van Harmanus Visser. O. K.
't *Kind* van Alexander Hinderson. O. K.

Saturdag den 5 dito.

Jan Barents Beuger, Mr. *Kleeremaker.* O. K.

Christoffel Effelaar. N. K.
Cornelia Grendel, Weduwe Coenraad ten Vaarwyk. N. Z. K.
Clasina van Sevenhoven, Huisvrouw van Barent Berkhoff. O. K.
Geertruy de Gooyer, *Bejaarde Dogter*. W. K.
't *Kind* van Johannes Gosler. E. N. K.

Maandag den 7 dito.

Pieter Pielat. N. O. K.
Johannes van Groenou. Z. K.
Elisabeth Haakman, Weduwe van Hendrik Sooli. E. N. K.
Johanna de Munnick, Huisvrouw van Jacobus Harmanus van Teeckelenburgh. Z. K.
't *Kind* van Do. Johannes Couwenhoven. N. K.
't *Kind* van Jan Freisligh. L. N. K.

Dingsdag den 8 dito.

Elisabeth Woudenberg. Weduwe van Hendrik Oortgys. Z. K.
Cornelia Viruly, Huisvrouw van Jan Ellersiek. L. N. K.
Tryntje Schaink, *Bejaarde Dogter*. O. O. K.

Woensdag den 9 dito.

Hendrik Hendrikse van der Linde, *Koornmeeter*. N. O. K.
Teeke Lammers. N. O. K.
Andries Cortin, *Jongman*. A. K. H.
Johanna Vogelenberg, Weduwe van Lucas Volkamp. L. O. K.
Anna Kruyskerk, Weduwe van wylen Jacob de Leeuw. O. K.
Hester van Limmik, Huisvrouw van Claas Veeckens. Z. K.
Eldina Koning, Huisvrouw van Michiel Koning. O. Z. K.
't *Kind* van Johannes Rosier. N. Z. K.
't *Kind* van Pieter Molles. O. O. K.
't *Kind* van Gerrit Tormyn. Z. K.

Donderdag den 10 dito.

Theunes Reynierse van der Velde. N. O. K.
Cornelis Albers, Vader van Samuel Albers. L. O. K.

Vrydag de 11 dito.

Justus Gerard de Roller. W. K.
Hendrik de Vries, Mr. *Kleermaaker*. L. K. H.
Adriana Gerarda Vermeulen, Weduwe van Mauritz Meyer. N. K.
Aletta Maria Boelhouwer, *Jonge Dogter*. N. K.
't *Kind* van Gerardus Nyhof. N. O. K.
't *Kind* van Hans Jansen. L. N. K.
't *Kind* van Theodorus Christiaan van Nes. O. K.

Saturdag den 12 dito.

Joris Janse Bleyswyk, *Oppasser en Waaker op de Oost-Indische Compagnies Werf*. O. O. K.
Hendrik Hardenberg. N. O. K.
Maria Machuyt, Huisvrouw van Coenraat Abbing. O. K.
Johanna van Santen, Huisvrouw van Willem Poolman. N. O. K.
Hendrietta Agneta van der Zyl, Huisvrouw van Jacob Boissier. W. A. K.
Neeltje Oudendyk. E. Y. K.
't *Kind* van Abraham Nooy. O. K.

Maandag den 14 dito.

Abraham Porjeere, Mr. *Chirurgyn*. Z. K.
Adrianus Deknatel. N. K.
Susanna Boebie, laatste Weduwe Johannis Nuveen. L. K. H.
Francyntje de Roy, Huisvrouw van Pieter van Haarlen. N. Z. K.
Sara Barvoets, *Bejaarde Dogter*. W. K.

Dingsdag den 15 dito.

Christiaan Hendrik Albrecht, *Apothecar van de Lutbersche Diaconie*. L. N K.
Johannes van der Horst, *Suykeraffinadeur*. L. N. K.
Jurriaan Melgers, Mr. *Vleeshouwer*. L. O. K.
Hester Hinnejon, Weduwe van Jacob Kluf. W. K.
Geertruyd Wilt, Weduwe van Pieter Mense. W. K.
Dorothea Ruys, Weduwe van Louis Poortenaar. K. K. H.
Helena Beekmans, Huisvrouw van Fredrik Floors. N. K.

Maria

Maria van der Schelt, Huisvrouw van Willem van Elden. N. Z K.
Johanna Maria Hoekers, Huisvrouw van Jan van Beek. O. Z. K.
Maria Tam. K. K. H.
't *Kind* van Johannes Pillo. N. K.
't *Kind* van Johannes Lodewyk Strandwyk. N. Z. K.

Woensdag den 16 *dito*.

Adriaan Maddersteg, Mr. *Glasemaker*. E. Y. K.
Tryntje Schuurhoff, Weduwe Pieter Passchier. K. K. H.
Johanna de Kordt, Huisvrouw van Carel de Blieck. E. N. K.
Alida Meyer, Huisvrouw van Johannes Cramer. K. K. H.
Anna Christina Borghman, Huisvrouw van Anthoni Timmermans. W. K. H.

Donderdag den 17 *dito*.

Jan de Haas. N. O. K.
Huyg van der Schaaf. K. K. H.
Anna Hendrika Wiersma. E. N. K.
Maria Krant. O. K.
Johanna ten Siethof, middelste Dogter van Harmanus ten Siethof. K. K. H.
't *Kind* van Isaac Martineau. W. A. K.
't *Kind* van Jan Fredrik Zwetman, Mr. *Packer*. L. N. K.

Vrydag den 18 *dito*.

Jan de Vries. Z. K.
Hendrik Aakerboom. E. Y. K.
Jacob Everwyn, Jongste Zoon van wylen Gerrit Everwyn. O. K.
Margrieta van Ruylen, Weduwe van Cornelis van der Bilt. O. K.

Saturdag den 19 *dito*.

Guillam Brand. W. K.
Jan van Eibergen. O. K.
Jurria[illegible] [illegible]nger. L. O. K.
Andries Groenhoff. N. K.
Jozua van Straaten, Zoon van wylen Christiaan van Straaten. W. A. K.
Helida Schaay. Z. K.
Machtelt Nieumans. L. N. K.
Margareta Lenten, Huisvrouw van Hendrik Rosevoort. A. K. H.
Maria Lot, Huisvrouw van Arent Burgering. K. K. H.
Geysie van Benschup, *Dienstmaagt*. L. K. H.

Sondag den 20 *dito*.

Willem Klaasings Zoon van wylen Jurriaan Klaasings. A. K. H.
Willemyntje Pothove, Huisvrouw van Barent Emous. A. K. H.
Aagje Wagenaar, Huisvrouw van Johannes Dwars. K. K. H.

Maandag den 21 *dito*.

Geertruy Spiering, Weduwe van Jan de Haan. N. K
Elisabeth Barre, oudste Dogter van Adolph Barre. Z. K.
't *Kind* van Gerardus Steenhuyse. Z. K.
't *Kind* van Joan Aarnoud Bertram. L. N. K.
't *Kind* van Henricus van Doorum. N. K.

Dingsdag den 22 *dito*.

Zacharias Schreuder, Mr. *Broodbakker*. W. K.
Jan Verdier. W. A. K.
Hendrik van der Liet, Mr. *Silversmit*. E. N. K.
Joseph Flagout. A. K. H.
Eliesabeth Roosekrans, Weduwe van Johannes Martyn. W. A. H.
Anthonia Ulrica van Beuningen, Huisvrouw van Petrus Noordbeek, *Bedienaar des Goddelyken Woords binnen Amsteldam*. N. K.

De

Deeze volgende dagen zyn ter Secretary t'*Amsterdam* vastgesteld, van de willige Verkoopingen van Huizen en obligatien te houden in 't Jaar 1765.

January	14	July	1	October	21
——	21	——	22	——	28
February	18	Augustus	5	November	11
Maart	4	——	19	——	25
——	18	September	2	December	2
April	22	——	16	——	9
May	6	——	30	——	16
——	20	October	7	——	23
Juny	3	——	14	——	24
——	17				

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 14 *January* 1765, geveyld.

Angeliersgragt (*J. Kaakenbos* en *D. de Haan*, Een Huis en twee Agterhuyzen en Erven, in een koop, op de) Noordzyde tusschen de Kathuizers en Boomdwarsstraat. *f* 4450, in slag *f* 150, opgehouden.

Looyersstraat (*C. Hoeneker H. de Leth* en *J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe). *f* 3400, in slag *f* 600, verkogt.

Lynbaansgragt (*B. Stembergh*, Een Huis en Erve, op de) naast en benoorden het Hoekhuis van de Braak. *f* 1225, in slag *f* 550, verkogt.

Marken (Dezelve, Een derde Part in een Huis en Erve, op) op de Noordoosterhoek van de Zuikerbakkersgang. *f* 1125, in slag *f* 2, verkogt.

Melkmeisjessteeg (*J. Kaakenbos* en *D. de Haan*, Een Huis en Erve, in de) op de Pypemarkt het 6de Huis van de gragt Noordzyde. *f* 1075, in slag *f* 100, opgehouden.

Reestraat (*D. Stoopendaal* en *J. Speekman*. Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 5000, in slag *f* 100, verkogt.

Uilenburg (*P. de Hoen*, *B. van Bellekom* en *J. Schreuder Willemsz.*, Een Huis Agterhuys en hunne Erven, op) in de eerste Bataviersdwarsstraat. *f* 3300, in slag *f* 200, opgehouden.

Vygendam (*C. Hoeneker*, *H. de Leth* en *J. Steenbergen*, Twee Huizen en Erven, het eene op den) en het andere daar agter op de Beursfluys. *f* 22460, in slag *f* 5000, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 21 *January* 1765, geveyld.

Battavierstraat (*N. Bremer* en *G. Jarman*, Een Huis en Erve in de) Noordzyde, vooraan. *f* 1700, in slag *f* 100, verkogt.

Egelantierstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde by de tweede dwarsstraat. *f* 1300, in slag *f* 100, opgehouden.

Moddermoolen-Steeg (*C. Tobisk*, *J. Havenaar* en *N. J. van Baggen*, Een Broodbakkers Huis met zyn Stand en Gereedschappen, in de) of genaamt de Oranjestraat, Noordzyde. *f* 7600, in slag *f* 400, verkogt.

Schoutensteeg (*C. Hoeneker*. *J. Slebes Hendriksz.* en *P. Suyderhof*. Een Huis en Erve, in de) op de Westhoek van 't St. Janssteegje *f* 650, verkogt.

Schou-

Schoutensteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, naast No. 2. in de). *f* 775, in slag *f* 20, verkogt.

Schoutensteeg (Dezelve, Drie Huisjes en Erven, in een Koop neevens den anderen ter Linker zyde, by 't inkoomen uit de) op een groote Openplaats genaamt 't Genuaas Hofje.
Schoutensteeg (Dezelve, Twee Huisjes en Erven, in een Koop, by het inkoomen uit de) aan de Regterzyde.
Schoutensteeg (Dezelve, Twee Huisjes en Erven, in een Koop, by het inkoomen uit de) aan 't einde van de Plaats.
} 5004, verkogt.

Warmoesgragt (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve op de) Noordzyde. *f* 5850, in slag *f* 150, opgehouden.

Water (*C. Hoeneker J. Siebes Hendriksz.* en *P. Suyderhoff*, Een Huis Pakhuis daar agter, op het) het zevende Huis van de Nieuwbrug, daar 't blaauwe Paard in den Gevel staat. *f* 7900, in slag *f* 1500, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 26 *January* 1765, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Bakkersstraat, (De Helft in twee Huizen en Erven, op den hoek van de) aan de Botermarkt, naast elkanderen. *f* 8000, in slag *f* 250.

Botermarkt (Een Huis en Erve, aan de) op de Hoek van 't Balk in 't Oogsteegje. *f* 4800, in slag *f* 16.

Brouwersgragt (Een Huis en Erve, op de) by de Heerengraft. Wyk 51. No. 5526. *f* 2325, in slag *f* 2.

Brouwersgraft (Een Huis en Erve, op de) naast het laastgemelde, Wyk 51. No. 5527. *f* 1975, *f* 14.

Karnemelksteeg (Een Huis en Erve. op het Water by de) Wyk 18. No. 1428. *f* 8500, in slag *f* 900.

Oude Kennissteeg (Een Huis en Erve in de) Wyk. 3. No. 599. *f* 7425, in slag *f* 800.

De volgende *Makelaars*, hebbende de onderstaande Schepen op *Maandag* den 21 *January* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Fregat Schip (*V. de Vries* en *T. Beth Tsbrandsz.* Een Extraordinary Welbezylt) genaamt de *Neptheunis*, Gevoert by Capt. *Claas Kempis*, in 't Jaar 1761. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 98½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 29 voet, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 3¼ duym 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 7 duym, de Bak hoog aan Boort 5 voet 3 duym. *f* 1700, in slag *f* 1100, *Jacob Swam voor zyn Meester.*

Fregat-Schip (*T. Beth Tsbrandsz.*, en *G. van de Riest*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de drie *Vrinds*, Gevoert by Capt. *Pitte Denny*, Lang over Steeven 94½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 26 voet 10 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot

Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 8½ duym, met een Gebrooken Dek agter de Groote Mast hoog aan Boort 5 voet 5½ duym. 't Dek agter de Groote Mast hoog aan Boort 5 voet 5½ duym, de Bak hoog aan Boort 5 voet 2 duym. *f* 2100, in slag *f* 3 *Zacharias Sonavond.*

Hoeker-Schip (*T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met 3 Masten, genaamt de *Chatarina* en *Elisabeth*, Gevoert by wylen Capt. *Daniel Duyf*, en laast Gevoert by Capt. *Hans Nieuwman*, Is in 't Jaar 1760. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 118½ voet, Wyt by Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 28 voet 9 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 12 voet 8 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 10 duym, de Bak hoog aan Boort 5 voet 1 duym. Gemonteert met 6 Ysere Gotelingen, en andere Admonitie van Oorlog na advenant *f* 17000, in slag *f* 450, *Willem Koning Abrahamsz*

Smak-Schip (*G. van de Riese*, en *A. de Lange*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Josbua*, Gevoert by Schipper *Pieter Luytjes*, Is in 't Jaar 1759. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 77 voet, Wyt binnen zyn Huyd 17 voet 8 duym, Hol in 't Ruym op zyn Uytwatering 8 voet 4 duym. *f* 3600, in slag *f* 450, opgehouden.

De volgende *Scheepen* zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 29 *January* 1765 geveyld.

Fluyt-Schip (*S. Dykman*, *T. Beth Tsbrandsz.*, en *A. Kluft Lamiou*, Een Extraordinary Welbezeylt) met Galjoen en Galderyen, genaamt de *Agneta* en *Hendrik*, gevoert by Kapt. *Jan Dirks Koen*, is in 't Jaar 1753. Nieuw Uytgehaalt. Lang over Steeven 112 voet, wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 29 voet 4 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 10½ duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 6 voet 8 duym, de Stuurplegt hoog aan Boort 8 voet 8 duym. Alles Amsterdammer voeten. (En is voorsien met een Borstlap en Ysgang) En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is, *f* 8800, in slag *f* 1200, opgehouden. Daar na uit de hand verkogt voor *f* 9600, aan *Nicolaas de Myn.*

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Jonge Thomas*, Gevoert by Schipper *Ipe Thomas*, is in 't Jaar 1744. Nieuw Uytgehaalt. Lang over Steeven 87¼ voet, Wyt binnen zyn Huyd 21 voet 10½ duym, Hol in 't Ruym op zyn Uitwatering 10 voet 3½ duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand als by het zelve Schip is, *f* 5800, in slag *f* 125. *Ten Broek en Comp.*

Kof-Schip *V. de Vries*, en *T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Geertruyda* en *Sophia* Gevoert by Schipper *Hendrik Joannes Kemp*, Lang over Steeven 91¼ voet, Wyt binnen zyn Huyd 22 voet 1 duym, Hol in 't Ruym op zyn Uitwatering 10 voet 6½ duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand als by het zelve Schip is, *f* 2000, in slag *f* 300. *Tammes Beth Tsbrandsz.*

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand FEBRUARY 1765.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

Extract uit de Notulen der Besoignes, gehouden by het Edel Mogende Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam.

„ Geleezen een Missive van de Kapt. Hœufft, geschreeven uit 's Lands „ Schip Hilversbeek, ten Anker in Texel, den eersten deezer, houden- „ de als hier naa staat geinsereert, waar op gedelibereert zynde, is goed- „ gevonden, Copie zoo van de bovenstaande, als in 't geheel, van alle „ de verdere Missivens en Documenten het voornoemde Schip concer- „ neerende, te stellen in handen van alle de presente Heeren Vlag-Offi- „ cieren, met verzoek van den Raad te dienen van haare CONSIDE- „ RATIEN en ADVIS, voor al: Of dat Schip tot het doen van het „ Convooy na, en van Curaçao, waar toe het zelve was gedestineert, „ zoude kunnen werden gebruikt, dan niet.

(*was geteekent*)

F. V. COLLEN, *Ferdsz.*

Accordeert met voorsz. Register.

(*was geteekent*)

C. BACKER, *Jansz.*

De presente Vlag-Officieren, dat Extract Resolutie, mitsgaders de Copien daar by gemeld bekoomen hebbende, hebben op den volgenden dag, den derden February aan het verzoek van hun Edele Mogende voldaan, en aan dezelve overgegeeven het naavolgende Advis:

„ De ondergeschreeven Vlag-Officieren, ontfangen hebbende het Ex- „ tract Resolutie van Haar Edele Mogende, in dato den 2. February „ 1750, inhoudende het verzoek om te EXAMINEEREN de toestand „ van 's Lands Schip Hilversbeek, waar op wy de Eere hebben Uw Ede- „ le Mogende te dienen, met het volgende *Advis*.

„ Dat wy alle Missivens en Raporten als Verklaringen, gevoegt tot

„ Bylaagen van den inhoud van het gemelde Extract, dienende tot E-
„ sclairciffement van al het gepaffeerde met de Kapt. Hœufft, over des-
„ zelfs onderhebbende Schip Hilversbeek, of het zelve in- of buiten
„ ftaat is, om de Reis na Curaçao te doen, naauwkeurig geëxamineert
„ hebben,

„ Booven dien voor ons hebben laaten komen, de Meefter Baas
„ van 's Lands Werf Charles Bentam, den Onder-Equipagiemeefter Jan
„ Binkes, den Adfiftent Jan Mey, met den Timmerman Arie van der
„ Valk, welke drie laatftgenoemde, het Schip in Texel geëxamineert
„ hebben.

„ Uit alle welke bovengemelde zaaken omftandig aan ons is geblee-
„ ken. *dat de Kapt.* JAN HOEUFFT GEENE DE MINSTE REEDEN
„ HEEFT GEHAD OM ZYNE REYZE NA CURACAO, INGEVOL-
„ GE DESZELFS INSTRUCTIE, NIET TE VERVOLGEN, als mee-
„ de dat wy oordeelen, het Schip Hilversbeek VOLKOOMEN IN
„ STAAT TE WEEZEN van die Reyze te doen, en daar toe den Kapt.
„ te gelaten, van met de eerfte geleegentheid Zee te kiezen, OM AL-
„ LE KWADE GEVOLGEN VOOR TE KOOMEN.

„ Actum in Amfterdam, den 3 February 1750.

(*waren geteekent*)

C. SCHRYVER. JACOB REYNST.
HENDRIK LYNSLAGER. G. DE LANGEN.
H. J. BOUDAAN. E. DE PETERSEN.

My prefent,

H. SCHRODER.

Confirmeere my met de voorfz. Officieren,

(*was geteekent*)

H. VAN DER VOORT.

Tot meerder fterk bewys, van het geavanceerde, omtrent de Militaire decifie van een Krygsraad, dient: dat in Groot-Brittagne geen Officier weederom geëmplojeert word, die zyn Schip verlooren heeft, ZONDER VOOR EEN KRYGSRAAD ZYN GEDRAG TE HEBBEN VERANTWOORDT, de Kapt. Keppel verloor zyn Schip op de Franfche Kuft, by hem onbekend, in 't najagen van een Vyands Oorlogfchip, in Engeland koomende; verzoekt hy aanftonds, zich voor de Krygsraad te moogen verantwoorden, dat afgeloopen zynde, wierd hem daar op immediaat een ander Schip gegeeven.

Het geval van den Admiraal Bingh, is het allerfterkfte bewys, die zonder aanzien van Perfoon of *naaft beftaande* Vrienden UIT ONKUNDE WANDEVOIRIG GEWEEST ZYNDE, met de doodt is geftraft, op de Rechtspleeging van de Krygsraad, om anderen tot Exempel te dienen.

De Heer Generaal Baron van Cromftrom, heeft zig voor een Krygsraad verantwoord, alzoo is niet nodig, meerder dien aangaande te bewyzen, dat zulks een Conftant gebruik is, als noch: DAT DE NATUUR VAN DE ZAAK HET VEREISCHT, veele bewyzen zouden kunnen werden bygebragt van oude Tyden, dat Uw Edele Mogende zoude verveelen, waarom daar van affcheyde.

HET TWEEDE aangehaalde bewys in het voorfz. Advis, beftaat daar in, dat zes Vlag-Officieren, en een Kapitein na alle omftandigheeden wel te heb-

ben

ben geëxamineert, zoo omtrent het gehouden gedrag van de Kapt. Hœufft, en de toeſtand van zyn Schip Hilversbeek, na bevind van zaaken TEEGENS HEM GETUIGEN, VAN BEGAANE DISOBEDIENCIE, met deeze woorden.

„ DAT HY KAPITEIN GEENE DE MINSTE reedenen heeft gehad,
„ om zyn Reis niet te VERVOLGEN na Curaçao, ingevolgen deszelfs
„ Inſtructie.

Het welke door de Miſſive, en ordre van den Raad ter Admiraliteit, aan de Kapt Jan Hœufft gezonden, in dato 9 January 1750. beveſtigt is, luydende als volgt:

COPIA.

De Gecommitteerde Raden &c.

„ Geconſidereert het nadeel 't welk de Navigatie, en Commercie op
„ Curaçao hoe LANGER hoe MEEDER KOMT TE LYDEN, DOOR
„ HET BLYVEN LEGGEN IN TEXEL VAN 'S LANDS SCHIP HIL-
„ VERSBEEK, en den Onder-Equipagiemeeſter Binkes, en Meeſter-
„ knegt van Genth, 's Lands Schip Hilversbeek ten NAAUWKEURIG-
„ STEN GEEXAMINEERT, EN VOLKOMEN IN STAAT BEVON-
„ DEN HEBBENDE, om met alle geruſtheid daar meede de Reis na
„ Curaçao te konnen doen, laſten en ordonneeren den Kapt. Hœufft
„ daar meede zoo ſpoedig doenlyk Zee te kiezen, en *te agtervolgen de*
„ INSTRUCTIE aan hem Kapitein daar toe in handen geſteld, ten waa-
„ re hy Kapitein deszelfs Officiers peremptoire en by hem op DEN EEDT
„ AAN HET LAND GEDAAN, te verantwoordene reedenen had van
„ niet uit te loopen.

HET DERDE point uit het Advis van Vlag-Officieren te bewyzen is, dat de Kapt. Hœufft met zyn afkeuren op frivole pretexten voor onbekwaam te oordeelen, een Capitaal van die waardye, TOT NADEEL VAN 'S LANDS GEMEENE BEST IN 'T VERRIGTEN VAN DEN DIENST, ALS IN DE FINANTIE, een overtuigend bewys is *van ontrouwe dienſt*, en het *devleeren* VAN EEDT EN PLICHT; het welk in deezen van zoo groote Conſequentie was, dat de bovengemelde Officieren ADVISEERDEN, van aan de Kapt. Hœufft te gelaſten, ſpoedig na Zee te zeilen, om door zyn murmurerend klaagen, zyn Equipagie niet Lafhartig te doen worden, en ook aan 't murmureeren te brengen, om met dat Schip Hilversbeek niet na Zee te willen zeilen, alzoo dat murmureeren van veel gevaarlyken gevolgen, en zwaarder te vereffenen zoude worden het geene de ZEEVEN OFFICIEREN, van dat beſoigne, met hun Advies aan de Admiraliteit te kennen gaaven; waar over de Capt. Hœufft te dier tyd meede een gantſche verdraaide en geemelyke disreſpectueuſe zin aangegeeven heeft, te zien in zyn Relaas aan Zyn DOORLUGTE HOOGHEID, GLORIEUZER GEDAGTENIS, overgegeeven; welk Relaas meede ontrouwe ſtukken van die Kapitein zal opleeveren, in 't vervolg deezes op zyn plaats aan te toonen, op pag. 13 van de laatſte Memorie onderteeken door Kapt. Hœufft, daar ſtaat,

„ Het is ook ten uiterſten vreemd dat den Lieutenant-Admiraal *durft*
„ verzoeken een KRYGSRAADT.

Een weinig verder bedifputeert hy Capt. Hœufft, het houden van een Krygs. raad, met deeze woorden,

„ Den Lieutenant-Admiraal heeft immers geen qualiteit, om te ver-
„ zoeken een KRYGSRAAD.

Dat voorgegeeven is wederom zo ONKUNDIG, als ftrydig met de waarheid aangehaalt, om de publicque Waereld (onbewuft zynde van deeze particulariteit) in een vooroordeel te brengen door deeze valfche fchyn, en tot bewys zal den ondergefchreeven hier een Extract uit de Commiffie van de Lieutenant-Admiraal bybrengen, om te kunnen oordeelen, over de magt en authoriteit, van een Lieutenant-Admiraal gegeeven.

EXTRACT,

„ Hem geevende dienvolgens VOLKOMEN MACHT en AUTHO-
„ RITEIT, en SPECIAAL BEVEL, den voorfchreeven ftaat van ON-
„ ZEN LIEUTENANT-ADMIRAAL te houden, TE EXERCEEREN
ende te BEDIENEN &c.

Op dienzelven Toon vervolgt die Commiffie,

„ En fpeciaal in den Scheeps KRYGSRAAD regt en Juftitie te doen,
„ en te helpen adminiftreeren, CONFORM *den* ARTICUL BRIEF, en
„ ANDERE WETTEN, op het Stuk van Krygsdifciplinen, of ten aan-
„ zien van ANDERE ORDRES *de* MILITIE te Water concerneerende
„ al bereids gearrefteert ofte nog te arrefteeren, en voorts in 't GENE-
„ RAAL ende PARTICULIER NB. Alles te doen, dat een GOED en
„ GETROUW Admiraal SCHULDIG en GEHOUDEN is te doen,
„ waar op, en van hem WEL en GETROUWELYK te quyten, den
„ voornoemden Cornelis Schryver gehouden werd den behoorlyke Eed
„ in ONZE handen te doen &c.

Voorts vervolgt die Commiffie in deeze Termen:

„ Ordonneeren en beveelen ook ALLE OFFICIEREN, Bevelhebbers,
„ ende ALLEN ANDEREN KRYGSLIEDEN *te* WATER, ende te
„ LANDE. onder onze gehoorzaamheid ftaande, den meergemelden
„ Cornelis Schryver voor ONZEN LIEUTENANT-ADMIRAAL voorfz.
„ te houden, te erkennen, ende te RESPECTEEREN zoo als dat be-
„ hoord, op pœne en STRAFFEN (NB.) daar toe ftaande, ende werd
„ ons 't zelve aangenaam &c.

De Periodens zoo eeven gemeld, CONFORM *den* ARTICUL BRIEF, en ANDERE WETTEN op het Stuk van Krygsdifcipline, is meede noodzakelyk; daar uit een Extract hier by te voegen, op wat wyze, en waar toe een iegelyk zig in den dienft verbind, uitdende den EEDT, en den inhoud waar toe, in diverfe Articulen, als volgt:

AFRICA.

AFRICA. St. George d'Elmina. Den 19 Augustus 1764 ontfingen wy hier de heuglyke tyding, dat de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan Pieter Theodoor Huydecooper* (weleer President over deze Kusten en vervolgens Gouverneur der Compagnies Fortresse St. *Anthony* te *Axim*) tot Directeur-Generaal der Zuid-en Noord-Kusten van Africa, door de Ed. Achtb. Heeren Bewindhebberen der Generaale Geoctroyeerde West-Indise Maatschappy, was benoemd. Het genoegen dat alle getrouwe en rechtgeaarde Compagnies-Bedienden over Desselfs Verheffing gevoelden was billyk en op de reeden gegrond; vermits de Bestiering dezer Landen, en in de Theorie en in de Practyk aan zyn Wel Ed. Gestr. bekend zynde, men, van desselfs aanstaande Regeering, niet anders als de gewenschte gevolgen kon te gemoet zien.

Weinige dagen naderhand vermeerderde ons genoegen, dewyl wyzeker Bericht ontfingen, dat het Comp. Schip *de Johannes*, gevoerd by Capt. *Hans Evertse*, de Commissien voor zyn Wel Ed. Gestr. zig aan Boord hebbende, tot op de Reede van *Axim* was genaderd. Wy vleiden ons en hoopten niet te vergeefs zyn Ed. haast by ons te zullen zien; want het behaagde zyn wel Ed. Gestr. zig aan Boord van gemelde Schip herwaards te doen overvoeren, en wy hadden het geluk zyn Ed. den 9 September in goeden Welstand alhier te zien voet aan Land zetten.

De Ceremonien en Formaliteiten by het inhaalen van een Directeur-Generaal alhier gebruikelyk wierden naauwkeurig en in goede ordre geobserveerd; en zyn Wel Ed. Gestr. had niet alleen het genoegen, uit het Weezen van een ygelyk, de Vreugde over zyne Verheffing en behouden Aankomst te kunnen leezen, maar ook daarenboven het Vermaak, zig van de natuurlyke Inboorlingen dezes Lands welke, zyn Wel Ed. Gestr. reeds voor lange als hun toekomstig Opperhoofd hadden erkend, bemind en gehoorzaamd, op de plechtigste wyze onder een onophoudelyk Gejuich, tot voor de Poort van 't Compagnies Hoofd-Kasteel, te zien begeleiden.

's Anderendaags 's ochtends wierd zyn Wel Ed. Gestr. voor de Puye van dit Hoofd Kasteel plechtig geïnstalleerd, en nam de Regeering over, doende by die gelegenheid eene korte doch op de Omstandigheden zeer toepasselyke Aanspraak; wordende te gelyker tyd door alle de Leden van den Raad, en vervolgens door de

su-

fubalterne Bedienden gefeliciteerd. Wy houden ons eindelyk verzekerd, in aanmerking van desselfs voortreffelyke Hoedanigheden, en grondige kennis in de Kust Zaaken, dat de hoogaanzienlyke Maatschappy, onder zyne Regeering, haaren ouden Luister hier te Land zal zien bloeijen en herleven.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De bezmettelyke ziekte houd als noch hier en daar in deeze Hoofdstad aan, maar vermeerderd echter niet, zeer waarschynlyke uit hoofde der oorzake by ons voorgaande Stuk bladz. 4 gemeld.

De Heer Rosini, nieuwe Bailly der Republiek Venetien, Zaturdag na een tegenspoedige reize van 106 dagen alhier aan boord van een Venetien Oorlogschip gearriveert zynde, heeft des anderdaags aan de Porte en sedert aan de Ambassadeurs en Ministers der Christen Mogendheden kennis van zyne komst gegeven en de Visites dier Gezanten ontfangen. Onder 't gevolg van zyne Excellentie bevinden zich 2 Edele Venetianen, een Engels Edelman van Oxford en een Rotterdams Heer, Olivier Hope genaamd, Kapitein in Fransen dienst. De spraak gaat, dat de Bassa van Belgrado, die afgezet, doch niet in disgratie is, de Weduwe van Senek Aga, een Zuster van den Sultan, ten Gemalin bekomen en eerlange alhier arriveeren zal. Eergisteren is de Kiah-Aga, of Luitenant van den Primo Vizir, gedeporteert, Achmet Aga, Tchiaous Bachi, in zyne plaats tot Kiah-Aga, en Ali Arpa Emini, tot Tchiaous Bachi verheven.

PORTUGAL. Lissabon. Eindelyk hebben de Schuldigen aan den Moord van 's Konings Intendant te St. Jago, welke in de Maand April laatstleden aan Boord van een Oorlogschip alhier gebragt wierden, hun Vonnis ontfangen en hunne straffe ondergaan. Negen van dezelve, te weten de Colonel *Oliveira*, Ridder der Christ-Orde, 2 Kapiteinen en 6 Negers wierden opgehangen en hunne Hoofden afgekapt, om met een zeilreê liggend Schip naar St. Jago gevoert en aldaar ten toon gestelt te worden. De gemelde Colonel, Belhamel der bovengen. gruweldaad, en die van alle zyne digniteiten gedegradeert was, wierd in een Beestenhuid aan den staart van een Paard gebonden, uit de Gevangenis langs de straten naar 't Schavot gesleept, en men zegt, dat een groot gedeelte zyner considerabele Goederen de Douariere van den vermoorden Heer Intendant toegewezen is.

Den

Den 26 December 1764 omtrent den middag gevoelde men alhier kort op elkander twee zware ſchuddingen van Aardbeving, die een onbeſchryflyken en ongemeenen ſchrik verwekten, inzonderheid in de Kerken, uit welke zich een ieder om 't eerſt ſpoedende, dat vlieden na de openlucht met een akelig misbaar en een deerlyk geſchreeuw, der in het gedrang bezeerd wordende, verzeld ging. Men beweerd in 't algemeen, dat na de Aardbeving van den eerſten November 1755 en de op dezelve gevolgde ſchuddingen van dat Jaar, geene zo ſterke dan deeze zyn voorgevallen, en dat zo dezelve langer dan een half minut hadden aangehouden, weinige huizen beſtand gebleven zouden zyn. Echter zyn ſlechts eenige Gebouwen, by de gemelde groote Aardbeving gekrenkt, omver geſtort en de Muuren van ondere geſcheurd; doch voorts geene merkelyke ſchade geleden.

SPANJE. Cadix. Wy hebben hier, geduurende de laatſt voorleden Maand December, menigvuldige Orkaanen en Stort-Regens gehad, waar door zeer veele en groote Onheilen zyn ontſtaan. De geduurige en aanhoudende Storm-en Ruk-Winden hebben niet enkele Boomen, maar zelfs gedeelten van Boſſchadien uit den grond gerukt. Ook zyn 'er veele Huizen, benevens de daar in zynde Meubelen, door die Ruk-Winden beſchadigd geworden. En door de geweldige Overſtroomingen, hier omſtreeks, zyn 'er boven dien veele Menſchen, en een menigte Rundvee om het leven geraakt.

ZWEDEN. Stockholm. Den 23 January (1765) wierden van wegens zyne Majeſteit den Koning, de gezamentlyke Ryks-Standen door 2 Kamerheeren verzogt, 's daags daaraanvolgende, na alvoorens den Godsdienſt bygewoond te hebben, op den Ryks Zaal te verſchynen; het geene insgelyks door eene Heraut alomme wierd bekend gemaakt. Ten dien einde begaven zig 's voormiddags ten 10 uuren, vooreerſt de Boeren-Stand, vervolgens de Burger- en Prieſter-Stand, met hunne Spreekers, en eindelyk de Ridderſchap en Adel, onder aanvoering van den Land Marchal, die twee Herauten voor zig hadde, na de groote Kerk, werwaards zig ook zyne Majeſteit, in de gewoonlyke Proceſſie, begaf; namentlyk: Voor eerſt de Pages en den Hofſtaat, daarna de Heeren Ryks Raaden, wyders zyne Koninglyke Hoogheid de Kroon Prins, met eene opene Kroon, en in eenen Mantel, welkers

kers Sleep van eenen Kamerheer gedragen wierd; en daarop kwam zyne Majesteit, met den Koninglyken Mantel omhangen, de Kroon op het Hoofd en den Scepter in de Hand, onder de ordinaire begeleiding. De Bisschop, Doct. *Serenius*, deed de Predicatie over Spreuken Salomons het 14 Cap. en 34 Vers: *Gerechtigheid verhoogd een Volk, maar de Zonde is een Schandvlek der Natien.* Na den geëindigden Godsdienst, begaf zig zyne Majesteit, benevens de Ryks Stenden, in de gewoonlyke Ordre, na de Ryks-Zaal, alwaar, in Naam van zyne Majesteit, de Heer Ryks-Raad, Cancelary-President en Academie Cancelier, ook Ridder en Commandeur van den Koninglyken Orden, Graaf *Ekeblad*, eene Reede hield, en de algemeene Ryksdags-Propositien voorgeleezen wierden; de Land Marchal, beneffens de overige Spreekers, hunne onderdaanigste Dankzegging, voor de Koninglyke genadige Beroeping afleiden; en na dat deze, om zyne Majesteits Hand te kussen, tot voor den Throon genaderd waren, wierd zyne Excellentie de Heer Ryks-Raad &c. Graaf *Lieve*, van eenen Heraut, om den Eed af te leggen geroepen. Na dat nu den Eed afgelegd was, en zyne Excellentie zyne Majesteits Hand gekust had, begaf zig de Koning na deszelfs Apartementen, en de Ryks-Stenden na hunne Vergaderplaats terug. 's Middags wierden de Land-Marchal, de overige Spreekers, en verscheidene Leden der Stenden, op het Koninglyk Slot, prachtig onthaald.

DENEMARKEN. Koppenhagen. De Tabak-Negotie zal wederom, gelyk voorheen, voor 10 Jaaren, aan den Meestbiedende verpagt worden. Schoon 'er nog veel Dryf-Ys op onze Rivier is, echter zyn nog sedert Nieuw-Jaar Schipper P. Rast van Aalburg en M. Southeren van Christiaanzund aan deze Stad aangekomen. De Heer de Ledonia is uit Holland, werwaards hy met eene Koninglyke Commissie vertrokken was, te rug gekomen. Den 18 January (1765) werd hier het aanstaande Hooge Huwelyk van onzen Kroon-Prins met de Engelsche Prinses *Carolina Mathilda*, bekend gemaakt, by welke gelegenheid de alhier resideerende Groot-Brittannische Afgezant de Heer *Walther Titley* 100 Ryksdaalders aan de Arme Zieke en Bedlegerige Wezen van deze Stad heeft vereerd. Zyne Majesteit heeft onlangs den Oversten Luitenant en Kamerheer van Ahlefeldt tot Mede Geputeerden in het Generaal-Krygs-Directorium aangesteld.

POO-

POOLEN. Warschauw. Vervolg van het Bericht aangaande de *Confederatien.* (ziet January laatstleden, bladz. 8)

XXIII. *Op wat wyze diergelyke grote deliberatien der* CONFEDERATIE *gehouden worden*; Aangaande den aard en de wyze van de voorgemelde grote deliberatien heeft de Golembiewsche confederatie geordonneert, dat ze zonder eenige plegtigheeden zittende moeten geschieden in de Landboden-kamer en in 's Konings tegenwoordigheid. By dezelven heeft ook geen verkiezing van eenen Maarschalk plaats, vermids de Confederations-Maarschalk als dan reeds voor handen is; men ziet aldaar geene verscheidene of afgeschotene zitplaatzen, en by gevolg ook geen vereeniging van de aldaar gezeetene verschillende rangen van leeden; en verder worden alle de overige omstandigheeden, die by de gewoonlyke Ryksdagen in acht genomen worden, en zonder de welken dezelven niet bestaan konnen, by een zoodanige grote deliberatie geheel aan een zyde gestelt.

Tot een voorbeeld hiervan kan dienen de grote deliberatie, dewelke in den jare 1705 te Grodno gehouden wierd, waartoe niet alleen een zeer groot aantal Ryksraden, maar ook een zoo talryk gezelschap leeden uit den Adel, als men schier ooit op eenen gewonen Ryksdag ziet, by een gekomen waren. De Confederations Maarschalk opende de vergadering met een beknopte ter materie dienende reedevoering, en de Groot Kanzelier stelde in 's Konings naam de artikelen voor, waarover moest gedelibereert worden, waarna aan de Gedeputeerden zoo van de Kroons-Armee als van die van 't Groothertogdom Litthauën publieke audientie verleent wierd. Vervolgens gaven de Senaat en de Adel hunne stemmen, en ten laatsten maakten de opgestelde en uitgevaardigde besluiten of decreeten van die grote deliberatie een einde van de vergadering, die byna drie weeken geduurt had.

XXIV. *By een diergelyke vergadering ten tyde van een* CONFEDERATIE *heeft het vrye teegenspreeken of* liberum veto *geen plaats*; Buiten allen teegenspraak is hier omtrent als 't zonderlingste aan te merken, dat het zoogenaamde *liberum veto (nie pozwalam)* of het recht van het vrye teegenspreeken, by dusdanige grote deliberatien geen plaats vind. Door dat *liberum veto* verstaat men in Polen het recht, het geen alle de leeden van eenen Poolschen Ryksdag hoofd voor hoofd bezitten, volgens 't welk naamlyk een eenig Lid door zyn teegenspreeken de deliberatien van alle de overige leeden stremmen, en zelfs alles wat reeds geresolveert is, vernietigen en krachtloos maken kan.

Om die reeden hadden de Leeden der Tyskiewiczische Confederatie de voorzigtigheid gebruikt, om vast te stellen, dat alle zaken by hunne grote deliberatie by meerderheid van stemmen zoude geresolveert en besloten worden; en by de Golembiewsche wierd geordonneert; „ Dat een Landbode zoo min als eenig ander persoon,

„ van welken rang of ſtaat hy ook mogt weezen, de aanſtaande vergadering zoude vermogen te ſcheuren, of vruchtloos te doen ſcheiden, „ en dat ingeval des nietteegenſtaande iemand mogt willen onderneemen, zulks te doen, een zoodanige als dan om die reeden als een „ vyand des vaderlands aangezien en behandelt, en ook zyn teegenſpreeken in 't geheel niets geacht zoude worden."

Nochtans was by deeze beſchikking by weege van een clauſul of beding vaſtgeſtelt, dat die opſchorting van het zoogenaamde *liberum veto* zich niet verder uitſtrekken zoude, dan tot de toenmalige buitengewone vergadering of grote deliberatien der Confederationsleeden, en dat zoo dra de toen in weezen zynde Confederatie een einde zoude genomen hebben, geen verdere bepaling omtrent de vrye ſtemme van teegenſpreeken zoude geſchieden, weshalven deeze opſchorting geene gevolgen ten nadeele van die vryheid hebben zoude, enz.; en even 't zelve is ook by de volgende Confederatien ſteeds in acht genomen, wordende by derzelver buitengewone vergaderingen alles by meerderheid van ſtemmen gereſolveert en vaſtgeſtelt.

XXV. *De voorgem. grote deliberatien ten tyde van een* CONFEDERATIE *zyn een ſoort van onformeele Ryksdagen;* Men kan ter oorzake van 't geen wy ten opzigte der grote deliberatien gemeld hebben, dezelven aanmerken als Ryksdagen, waar omtrent niet alleen de gewoonlyke form ontbreekt, maar ook alle de anderzins gebruiklyke plegtigheeden nagelaten worden, terwyl aan die vergaderingen echter de naam van Ryksdag niet kan worden betwiſt, vermids men den Koning, de Senateurs en den Adel, en bygevolg de geheele Republiek, in dezelven aantreft; men verhandelt daarin de allergewigtigſte zaken, die het gansche Koningryk en het algemeene welzyn betreffen; en men delibereert niet alleen over die zaken, maar men neemt ook dienaangaande beſliſſende reſolutien.

Ten opzigte van dit laatſte kan men naleezen de fraaije brieven van wylen den Doorl. Vorſt Zálusky, Biſſchop van Ermeland, in zyn III. *Deel*, *pag.* 364., alwaar hy ſchryft; „ Ten einde de Koning „ niet zonder Raadvergadering en Raadslieden zy, ſtelt de Confe„ deratie vaſt, dat buiten en behalven de Staats miniſters en Ryks„ raden, dewelken den Koning ſteeds op de zyde blyven, ieder „ Waywoodſchap en Diſtrict tot de door den Koning vaſtgeſtelde „ Landdagen een behoorlyk aantal Gedeputeerden uit den Adel mag „ verkiezen, dewelken na goedvinden des Konings zich ter plaatze „ en ten tyde, door zyn Maj. uitgekozen en beſtemt, tot een lic„ haam vergadert moeten laten vinden, en een volkomen recht heb„ ben, om niet alleen over de voorkomende zaken te delibereeren, maar ook formeele reſolutien te neemen."

Men behoort die deliberatien, offchoon men daaraan den naam van Ryksdagen niet onthouden kan, echter *onformeele Ryksdagen* te noe-

then, vermids de plegtigheeden en constumen, by formeele Ryksdagen gebruiklyk, by diergelyke deliberatien in 't geheel niet in acht genomen worden, zoo als we hierboven, § XXIII., reeds hebben aangemerkt. Voor 't overige kan een reeds aangevangene grote deliberatie door de leeden van die vergadering in een formeele Ryksdag verandert worden, waarvan wy, § XV., werklyk een voorbeeld hebben bygebragt omtrent de Golembiewsche Confederatie in den jare 1673.

XXVI. *Ten tyde van een* CONFEDERATIE *konnen ook formeele Ryksdagen gehouden worden*; Het stryd midlerwyl geenzins met den aard en de omstandigheeden van een Confederatie, dat buiten en behalven de bovengem. grote deliberatien ten tyde van dezelve ook een formeele Ryksdag gehouden werde. De Koning Augustus II. beloofde in den jare 1710 by de toenmalige grote confederatie-vergadering te Warschau, ten tyde van de Sendomirsche confederatie, dat hy een gewoonlyken en formeelen Ryksdag zoude beroepen, en de universalia ten dien einde doen uitvaardigen.

Die belofte wierd ook door gem. zyn Maj. in den jare 1712 nagekomen en volvoert, en 't geen aanmerklyk was, de Confederations-maarschalk, zynde de heer van Dönhoff, ageerde toen in de Landboden-kamer onder de benaming van Maarschalk van den Adel; en die ryksdag, dewelke gescheurt wierd en bygevolg vruchtloos scheidde, wierd vervolgens, zonder dat men voor of na dien tyd eenig voorbeeld van iets diergelyks heeft beleeft, verschoven en uitgestelt tegen den 31 December van 't zelve jaar, en wel onder denzelven Maarschalk en by dezelve Landboden, zonder in deezen eenige verandering te maken.

XXVII. *De* CONFEDERATIE *word bezwooren*; Ten einde echter de Confederatie deste heiliger en onverbreeklyker mogen onderhouden worden, is men gewoon, dezelve te bezweeren, en wel met zoodanige woorden en uitdrukkingen, als door de meening en 't oogmerk daarvan aan de hand worden gegeeven. De formulieren der eeden midlerwyl van den Maarschalk, van de Senateurs en van den Adel zyn van elkander verschillende, en die eeden worden altoos in de Confederations-acta ingelast. By de Golembiewsche Sendomirsche Confederatien leide de Koning in hoge persoon den eed af en by de Tyskiewiczische ontmoet men verscheide formulieren van eeden voor de Generaals personen, voor de Commissarissen, voor de Troepen, en voor den Adel.

Dit bevestigen van een Confederatie door middel van eenen plegtigen eed is nochtans maar alleenlyk te verstaan ten opzigte van zoodaanige Confederatien, dewelken by 't leeven des Konings gesloten worden; want de geenen, dewelken geduurende een tusschenregeering worden aangegaan, worden gemeenlyk niet bezworen, ten ware men eenen eed nodig achtede met betrekking tot deeze of

geene byzondere zaken. Iets diergelyks by voorbeeld geſchiedde op den Convocations-Ryksdag in den jare 1733, wanneer men de vrye Konings-verkiezing wilde bepalen tot het verkiezen alleenlyk van eenen Piaſt, ter oorzake van welke nieuwigheid men zich daaromtrent by eenen plegtigen en nadrukkelyken eed verbond.

XXVIII. *De* CONFEDERATIE *word ondexteekent*; De Stenden onderteekenen de acte der Confederatie met hunne namen; en wel ten tyde van een tuſſchen-regeering op den Convocations Ryksdag op denwelken de Confederatie geſloten is. Boven aan ſtaan de namen der Ryksraden volgens hunnen rang, vervolgens de naam van den Landboden-Maarſchalk, en eindelyk die der Landboden zelve. Byaldien deeze of geene der leeden midlerwyl geen genoegen neemt in een of andere omſtandigheid der Confederatie, zoo geeft hy zulks by zyn onderteekening ſchriftlyk te kennen, of ten minſten verklaart hy, dat hy daar door niemand in zyn recht wil benadeelen.

By andere Coefederatien echter, dewelken by verſchillende geleegenheeden geduurende 's Konings leeven, en dus niet ten tyde van een tuſſchen regeering geſloten worden, is de Confederations-Maarſchalk altoos de eerſte, die de Confederatie onderteekent, zoo als men zien kan § XX.; vervolgens ſtellen de Ryksraden of Senateurs hunne namen daaronder, en de Adel doet zulks na hen. Ook weederſpreekt men alsdan den inhoud van de Confederatie niet; maar men is enkel en alleen daarop uit, om de algemeene rechten en prerogativen te handhaven en teegen allen afbreuk te beveiligen.

Het vervolg hier na.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 23 January (1765) geſchiede de plechtige beveſtiging van het Huwelyk van den Roomſch-Koning en de Roomſch Koningin, (in ons Stuk van December laatſtleden, bladz. 217. gemeld) door de formeele inzegening van 't zelve in 't Keizerlyk Luſtſlot te *Schönbrunn* 't geen zo van binnen als van buiten ten uiterſten prachtig geïllumineerd was. Aan niemand dan de Opper Beampten van 't Hof, Miniſters, geheime Raden, Kamerheeren en derzelver Gemalinnen, de Staats Raden en de buiten Hofſtoet in Veld-gala, gelyk ook alle de aanwezende Generaals en de Staf Officieren der 4 alhier in Garniſoen liggende Regimenten in hun Veld-Uniform, wierd geadmitteert, in dat Paleis te treden. Omtrent 7 uren begaven zich de Keizer en de Keizerin Koningin met de Aartshertogen Leopold, Ferdinand en Maximiliaan, den Hertog Carel van Lotharingen, de Aartshertoginnen en de Prinſes Abdis, alle met Diamanten en andere edele Geſteentens van een onſchatbare waarde verſierd, voorgegaan door alle de bovengemelde Opper-Beampten, Miniſters, geheime

heime Raden, Kamerheeeren enz., en gevolgd door de Hof- en Staats-Dames, naar de Vertrekken van 't Koninglyk Paar, om 't zelve af te halen. Hare Majesteit de Keizerin leide zelve de Roomsch Koningin, begeleid door het gantsche Hof, met de rechter hand in de Gallery of lange Zaal, die ten kostbaarsten verlicht was, wordende de sleep van het Kleed van hare Keizerl. Majesteit en van de haar volgende Aartshertoginnen door Hof-Freules, en die van hare Majesteit de Roomsch-Koningin door de Gravin van Aspremont-Linden, Opper-Hofmeesteres van die Vorstin, gedragen. De Duitse en Hongaarse edele Lyfgardes stonden te wederzyden in parade. In een zo Majestueuse statie kwam men in de Gallerei en kleine Zaal in den Tuin uitziende. Aldaar stondt onder een Verhemelte van Goud stof een Altaar met Bidplaatsen voor hunne Keizerl. en Koningl. Majesteiten, De Heer Vitalianus Borromco, Nuncius van den Paus, stond ook aldaar in opwachting met vele Bisschoppen en Prelaten in Pontificaal gewaad en nevens dezelve de Hof- en Burg-Parochiaan, de Hof Ceremoniarius, de Hof Kapellanen en de overige Geestlyken. Na een kort verricht Gebed trad het Koninglyk Paar naar den Altaar en ontfing van den gemelden Heer Nuncius de confirmatie en den Zegen van en over hunnen Trouw; waarop die Nuncius het Ambrosiaans Lofgezang aanhefte, 't geen door de Hof-Kapel gezongen wierd, en na 't eindigen van 't zelve de Pauslyke Benedictie uitsprak. De teruggang naar 't Appartement van de Roomsch-Koningin geschiedde op de zelve wyze als de leiding naar den Altaar verricht was. Aldaar vertoefde men tot 9 uren, wanneer zich de Doorl. Familie naar de Zaal begaf, alwaar de Bruilofts Tafel aangerecht was, wordende de Keizerin Koningin door den Prins van Trautsohn, haren Opper-Hofmeester, en de Roomsch-Koningin door den Graaf van Sternberg derwaards geleid. Gedurende dat Koningsmaal stonden de Opper Beampten, de Ministers, geheime Raden, Kamerheeren en derzelver Gemalinnen in opwachting en wierd door voorname Virtuosen een uitmuntend vocaal en instrumentaal Musiek geëxecuteert. Na den maaltyd wierden de Roomsch-Koning en Roomsch Koningin met de hier bovengemelde statie naar hunne Vertrekken teruggeleid en keerden hunne Keizerl. Majesteiten en Koningl. Hoogheden naar de hunne.

München. Den 13 January (1765) geschiedde alhier de plechtige Trouw van onzen Keurvorst, by Procuratie van den Roomsch-Koning, met de *Josepha Maria Walpurgis*, waarna desgelyks de Festiviteiten zyn gehouden, te lang om alhier te beschryven, tot den 17 dito, zynde de bepaalde dag tot het vertrek van de voorsz. Princes naar *Weenen*. Hoogstgemelde Roomsch-Koningin trad toen alhier in de koets in gezelschap van de Keurvorstin, de Marcgravin-douatriere van Baden-Baden, en den Prins Clemens van Saxen, paradeerende 't Regiment Gardes te voet, 't Regiment Infanterie van den Hertog Clemens, en 't Reg Dragonders van la Rose in twee reijen tot aan de Iserpoort in de straten, waarlangs Haar Maj. passeerde, by wier vertrek 100 stukken kanon op de wallen wierden losgebrant, terwyl de Burgery, in een prachtige uniforme, de Prinses uitgeleide deed tot aan Haldhausen, en een ontelbare meenigte van ingezeetenen Haar Maj's. koets omringden, weergalmende de lucht door een onophoudelyk geroep van *Vivat*! enz.

Het gevolg van de Roomsch-Koningin was zeer talryk en prachtig, bestaande onder anderen in 146 voorspan- en 24 handpaarden. De Prinssen en Prinssessen uit den Beijerschen Huize verzelden Haar Maj. tot aan 't Keurvorstlyk lustslot *Haag*, 3 posten van hier gelegen doch de Keurvorst reisde met zyne geliefde Zuster voort tot aan de laatste station, zynde 't Steedeken *Ried*, van waar men uit het Beijersche gebied op het Oostenrykxche territorie overgaat, en aldaar nam zyn Keurv. Doorlt. op de teederste wyze afscheid van de Roomsch-Koningin.

Den 19 's avonds ten 5 uuren arriveerde Haar Maj. te *Lambach*, onder escorte van een detachement Ongaarsche Gardes, alwaar 't quartier, 't welk voor die Prinses in de Abdye gereed gemaakt was, zeer fraai was geillumineert. Haar Maj. wierd by het uittreeden uit de koets door den Keizerl. Kon. Commissaris gerecipieert en na binnen geleid, alwaar dezelve eenige oogenblikken uitruste onder een Verhemelte, 't welk ten dien einde in de Audientie Zaal was opgericht, en eenige ogenblikken daaraan wierd de Grave van Sternberg, nieuwe Opperhofmeester van de Roomsch Koningin, by Haar Maj. geïntroduceert.

Dit geschied zynde, namen de Beijersche Hof-amptenaren en Edellieden, die de Roomsch-Koningin derwaards begeleid hadden, hun afscheid, en wierden door Haar Maj. ter hand kus toege-

ge-

gelaten, terwyl de Saltzburgsche Hofmusikanten een overheerlyke serenade executeerden, waarna Haar Maj. zich na haar appartement begaf, en aldaar alleen soupeerde, wordende door hare nieuwe Hofbedienden aan de tafel bediend. Den 20 voormiddag zettede haar Maj. de reize na *Lintz* voort, terwyl het Beijersche Hof de terugreize na *Munchen* aannam.

Den 21 's morgens vertrok de Keizer, verzelt van den Prins van Auersperg, deszelfs Opperstalmeester, van *Weenen* te post na *Mölck*, doch vermids de Roomsch-Koningin aldaar noch niet was aangekomen, zoo zettede zyn Keizerl. Maj. de reize voort na *Kemelbach*, en ontmoetede Haar Maj. naby *Wells* op 't oogenblik, toen die Prinses met den Roomsch-Koning haren gemaal 't eerste mondgesprek hield. Dienzelven dag wierd Haar Maj. te *Mölck* gecomplimenteert door de Prins van Trautsohn, Maarschalk van Needer-Oostenryk, aan 't hoofd van de Gedeputeerden der Oostenryksche Stenden, zoo dra die Vorstin in dien kreits aan den Needer-Ems aankwam.

Den 22 namiddag ten 2 uuren kwam de Roomsch-Koningin, verzelt van den Keizer en den Roomsch-Koning, te *Weidling* aan, geleegen aan geene zyde van *Burckersdorff*, alwaar de Keizerin-Koningin zich insgelyks bevond, beneevens de Aartshertoginnen Maria Anna en Maria Christina, alsmeede de Prins Carel en de Prinses Charlotta van Lotharingen. Na een zeer teedere receptie wierd de Roomsch-Koningin begeleid na 't Paleis van den Vorst van Khevenhuller, alwaar 't hoge Gezelschap aan een tafel van 40 borden spysde, en teegen 6 uuren 's avonds begaven Hunne Keizerl. Majesteiten zich vooraf na *Schönbrunn*, om de Roomsch-Koningin in te wachten, zynde het Paleis aldaar ongemeen prachtig geïllumineert.

Omtrent een uur daar aan arriveerde de Roomsch-Koningin in volmaakten welzyn te *Schönbrunn*, wordende gecomplimenteert by het uittreeden uit de koets door den Roomsch-Koning en den Aartshertog Leopold, onder aan 't bordes door de Ambassadeurs, te midden op 't zelve door de Aartshertogen Ferdinand en Maximiliaan, en boven aan 't bordes door Hunne Keizerl. Majesteiten en de Aartshertoginnen, waarna Haar Roomsch-Koninglyke Maj. na haar Appartement begeleid wierd, alwaar de Ministers en Hofdames by dezelve ter handkus wierden toegelaten, terwyl de lucht door het geroep van *Vivat*! enz. wergalmde. Re-

Regensburg. De Constitutie van den Paus, confirmeerende het Instituut der Jezuiten, maakt alhier veel gerucht, en zal zulks waarschynlyk veel meer en twee Souvereine Staten doen. Dezelve te breedvoerig zynde, om alhier geplaatst te worden, zullen wy alleen 't volgende daarvan mede deelen:

Het Ampt van Herder (zegt de Paus) vordert, alle de in de Kerk voorvallende verderflyke Verdrukkingen te verhoeden, en inzonderheid de wakkere en Godzalige Mannen in de Orden, door den Roomschen Stoel bevestigd, en die zich aan denzelven met plechtige Geloften verbonden hebben, tegen allen vyandlyken aanval te beschutten. Dewyl nu in deze laatsten jaren het Instituut der Jesuiten, ingesteld door een Man, dien men als een Heilig eert, en 't geen de Pausen *Paulus de III.*, *Julius de III.*, *Paulus de IV.*, *Gregorius de XIII.*, *Gregorius de XIV.*, *en Paulus de V.* goedgekeurt en meer andere Pausen, tot 19 in getal, met byzondere gunstbewyzen vereert hebben, een Instituut, het welk door Bisschoppen des tegenwoordigen en der verleden Eeuwen als tot Eer van God en tot Heil der Zielen strekkende geroemt, door magtige Koningen en Christelyke Staten met hunne bescherming bevestigt is, 't geen aan de Roomsch Catholicke Kerk 9 Heiligen, waaronder 3 met de Kroon der Marteldood prykende, gelevert heeft, 't welk de algemene Kerk sedert twee honderd jaren in haren schoot heeft gekoestert en eindelyk in 't Concilie van Trente voor Godzalig verklaart is; door Lastertongen, boosartige Betichtingen, Redenen en in druk gegeven Geschriften, als door een Gift van het eene land in het ander voor onregelmatig en godloos uitgekreten, met vele leugenen en beschimpende Wanbeelden gedenigteert is, en men de goede Catholieken getracht heeft in 't begrip te brengen, als of de Kerk ten verderflyksten schade der Zielen zulk een schandvlek meer dan 200 jaren in haren schoot gedult had; heeft zyn H., vermits de Gerechtigheid vordert, een ieder recht te doen wedervaren, niet langer konnen gedogen, dat dit groot kwaad wortel schiete, maar is verplicht, het zelve door zyn Apostoliesch Gezag uit te roeyen.

Tot dat einde heeft Hy op verzoek der reguliere Geestlyken der Societeit van Jesus, op verlangen en aanschryven zyner Eerw Broederen de Bisschoppen, die zich in alle Catholieke Landen de goede zaak der Jesuiten aantrekken, uit eige beweging, zeker weeten en volheid zyner Apostoliese Magt, naar het voorbeeld aller zyner Predecesseuren, willen verklaren, gelyk Hy by deze altoos durende Constitutie declareert, dat het Instituut der Jesuiten is *godzalig en heilig, dienstig tot bescherming en uitbreiding van 't Roomsch Catholiek Geloof te water en te land, ja zelfs onder de woeste Barbaren, en strekkende met allen yver en kracht tot onderwys der Jeugd, zo in den Godsdienst als in de fraye Kunsten en Wetenschappen, en tot bevordering der geestlyke Oeffeningen*;

gen, der uitdeeling van de heilige Sacramenten en der Predikingen in Steden en Vlekken; bevestigende mitsdien door zyn gezag op nieuw dat zo grote dingen uitwerkend Institut, de Geloften der reguliere Geestlyken van de Societeit van Jesus, hunne Geestlyke Oeffeningen, Aansporingen tot betrachting der goede Zeden &c.; approbeerende de zogenaamde sodale Byeenkomsten onder toeverzicht der allerheiligste Maagd of onder een andere titel opgerecht; en recommandeerende boven al de byzondere aandachten jegens de zalige Moeder Maagd, wier dienst in de gemelde Soliditaten byzonder geëerd, uitgebreid en bevordert word. Ook confirmeert de Paus eindelyk door deze Constitutie alle de Decreeten zyner Predecesseuren, *Gregorius den XIII.*, *Sixtus den V.*, *Gregorius den XV.*, en *Benedictus den XIV.* en alle andere Constitutien, hoe ook genaamd, die tot lof van het voorsz. Institut der Jesuiten zyn, en wel indiervoegen, als of dezelve op nieuw door zyne tegenwoordig regerende H. ingestelt en gegeven waren; en word deze Constitutie met de naar den styl van den Apostoliesen Stoel gewone Bedreiging van den Toorn Gods en der heiligen Apostelen *Petrus* en *Paulus* besloten.

Frankforth. Vervolg van het Decreet der Magistrat deezer Stad, *aangaande de Vergunning tot het bouwen eener* Gereformeerde Kerk, *enz.*

(16) Van Stadsweegen de nodige voorzorgen beraamen dat ten dagen van de Gereformeerde Godsdienst de binnen en buiten *Galle-Poort* benevens het *Munzer Poortje* 's Zomers ten 6 en 's Winters ten 8 uuren geopend zy, en by 't ontstaan van brand, staande de Godsdienst als wanneer de Poorten gewoonlyk geslooten worden, zal aan de Wacht dier Poorten bevel gegeven worden dat de Gereformeerden ongehinderd ter Stad konnen in en uitgaan.

(17) Zullen de beide Gereformeerde Kerken, by Vyandlyke inval niet eerder dan by de uiterste noodzaakelykheid gelyk andere buiten huizen, worden afgebrooken.

(18) Werd aan den Gereformeerden toegestaan, ingeval 't in Oorlogs tyden niet mogelyk was hunnen Godsdienst Oeffening by deeze toegestaan, te houden, hnnne byeenkomst tot het houden van Predicatie en Avondmaal in een of twee particuliere huizen binnen de Stad te houden, onder beding dat zy, zo ras het Vyandlyk gevaar voorby is daar mede zullen ophouden, en wederom op den ouden voet buiten de Poort daar mede continueeren.

(19) Wanneer by Vyandlyk gevaar en met goedvinden van de Magistraat, noodzaakelyk geoordeeld werd dat de beide Kerken werden afgebrooken, zo zullen dezelve binnen een jaar na dat het Vyandlyk gevaar zal voorby zyn, wederom ten hunnen kosten moeten worden opgebouwd, op verbeurte van 't geen hen thans by deezen als een gunst beweezen werd.

(20) Zo integendeel deeze Kerken door brand mogten in de Asche ge-

gelegd worden, zullen zy inmiddels en terwyl ze weder worden opgebouwd en geen byzonder huis of huizen in de Stad, maar wel in een of twee buiten de Poort gelegene wooningen, hunne Godsdienst houden.

(21) Zal aan de meergemelde Gereformeerden insgelyks toegestaan zyn, zodanige kinderen welke, van 't Armen geld gealimenteerd worden of wier Ouders of Voogden onvermogend zyn Schoolgeld te betalen, twee of driemaal 's weeks door hunne Voorzangers in hunne huizen, te doen onderwyzen in de Christelyke Godsdienst, maar geenzints in 't leezen, schryven, cyfferen, de taalen of andere wetenschappen.

(22) Op dat deeze Voorzangers zulks te naauwkeuriger mogen waarneemen zullen dezelve zich, by 't aanvaarden hunner ampten, daartoe met Eeden in handen van den President Burgemeester moeten verbinden; en op dat alles behoorlyk moge worden verricht, werd teffens het loffelyk Consistorie gequalificeerden na goedvinden by derzelver Catechesatien te assisteeren, en daarin iets onbehoorlyks voorvallende, zal aan hen van stonden aan de Stad ontzegd worden.

(23) Ingeval deeze, zonder eenige verplichting en uit louter gunstbewys van de Overheid, toegestaane Articulen, niet dankbaarlyk mogten aangenomen of eenige nieuwe aanzoekeningen gedaan worden, zo verstaat men dat deeze Gunstbewyzen van stonden aan opgeheven, herroepen en als niet geschied zullen zyn, en als dusdanig aangemerkt worden, en dienvolgens alles op den ouden voet zal blyven berusten. Aldus by deze Raad besloten te Frankforth den 1 December 1764.

NEDERLANDEN. *'s Graavenhagen.* De Uitschryving van de Jaarlykse DANK- VAST- EN BEEDE-DAG, door Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal deezer Vereenigde Landen, tegen den 13 Maart (1765) vastgesteld, en naar de Respective Provintien afgezonden, luid als volgt:

Gelyk wy volkomen overtuigt zyn, dat de Staat en het Lot der Volkeren onderworpen is aan de Bestiering van den Opperften Regeerder van alles, en dat Voor- en Tegenspoed afhangt van de onzigtbaare Hand van Gods Voorzienigheid, zoo achten Wy het een byzonder geluk en voordeel, wanneer een Volk door Dankbaarheid aangezet en geroepen word, om den Grooten Bestierder der Waereld aan te merken, als deszelfs Machtigen Beschermer, die de Hem verschuldigde Eerbied en Hoogachting van het zelve vordert, door de blyken van Zyne Goedheid en Barmhertigheid, meerder, als door de Bewyzen van zyn Rechtvaardigheid en Oordeelen.

Het is in die gewenschte aangenaame en gunstige betrekking, dat de Allerhoogste zig aan deze Republicq tot nog toe vertoont, en de aanhoudende Teekenen van Bescherming en Goedheid, die Wy tot op dit oogenblik genieten, roepen Ons en alle de Inwoonderen des Lands, om dien God aan

te bidden, die Ons tot hier toe in Vreede, Overvloed en Veiligheid doet woonen.

Maar naardien de gemeene Gelukstaat van een Volk nooit regt gevestigt kan zyn, dan op de Gronden van Godsdienst en Deugd, zoo moet de Liefde voor Ons Vaderland, zoo wel als de Zucht tot Onzen Godsdienst, in Ons verwekken een rechtmaatige bekommering en verootmoediging, wanneer Wy acht geven op de menigvuldige Zonden en Ongerechtigheden des Lands, die zoo weinig beantwoorden aan de Weldaaden, die Wy ontvangen hebben, en, door Ons de Goddelyke Bescherming onwaardig te maaken, een Natuurlyke ongerustheid moeten doen opvatten, voor het toekomende, ten zy die worden afgebroooken door een Heilzaame en Waarachtige Bekeering.

Het is derhalve onder een diepen indruk van de Goedertierendheeden des Allerhoogsten aan de eene, en van Onze Onwaardigheid aan de andere kant, dat Wy hebben goedgevonden Uittefchryven een Algemeene DANK-VAST- en BEEDE-DAG, over alle de Geunieerde Provincien, Geassocieerde Landschappen, Steeden en Leeden van dien, tegens Woensdag, die wezen zal den 13 Maart eerstkomende, om ten zelven Dage, in alle de Kerken dezer Landen den Hoogen God aan te bidden en groot te maaken, zyn Opperste Gebied, en alles Regeerende Voorzienigheid te erkennen, Ons en Ons Land aan deszelfs Almachtige Bescherming op te draagen, met Dankbaare Herten te looven en te roemen zyn onverdiende Goedheid, in de Bewaaring van de Vreede, Godsdienst en Vryheid, en met Belydenis van Onze Zonden en Ongerechtigheden, te smeeken om den Bystand van Zyne Genaade, tot Verbetering en Bekeering van een Zondig Land.

En terwyl Wy de Goddelyke Goedheid verheffen voor alle de Voordeelen en Zegeningen, die Wy bezitten, en ootmoediglyk Bidden om derzelver aanhoudenheid voor deze Republicq, zyn Wy ter zelver tyd verpligt, onze Gebeeden aan den Allerhoogsten op te zenden voor de Hooge Overigheid dezes Lands, dat Hy derzelver Regeering allezints wil zegenen en voorspoedig maaken, dat Hy een Zegen over Haare Persoonen en Raadslagen wil uitstorten, en een goede uitkomst verleenen aan alle poogingen, tot onderhouding van goede Order, aanmoediging van Deugd, bevordering van de Gemeene Rust, vermeerdering van de Commercie en voortzetting van nuttige Kunsten en Weetenschappen, ten einde de goede Ingezetenen onder de Schaduw van een zoo billyke Regeering, de aangenaame Vruchten van Vryheid en Vreede ongestoord mogen genieten.

De Doorlugtige en beminde Prins, wiens aannaderende Bestiering, Wy aanmerken, als een sonderlinge Zeegen in Gods goede Voorsienigheid voor deeze Republicq bewaard, vordert ook billyk van Ons een byzondere Plaats in Onze Gebeeden ter deezer geleegendheid. Onze Vereenigde smeekingen behooren aan den Allerhoogsten te worden opgedragen, dat het Hem genadiglyk behagen mogt, zyne dagen te verlengen, zyn Huis met voorspoed te zeegenen, de Edele Vrugten van Wysheid en Deugt, waar van de begin-

zelen zig reeds ten genoegen van een iegelyk in Hem vertoonen, tot volkomen en luisterryke rypheid te brengen, de Vaderlyke raadgeevingen en onvermoeide zorgen van den Grooten en goeden Prins, die over zyn apvoeding Waakzaam is, met de gelukkigste uitkomsten te agtervolgen, en hem te zyner tyd te stellen tot het geliefde Voorwerp van Nederlands vertrouwen, en tot den Voorstander van deszelfs Regten en Voordeelen, Burgelyke en Godsdienstige.

Eindelyk zal het Onze Pligt zyn, by deeze gelegendheid te bidden voor den Welstand van alle de Protestantsche Kerken door de geheele Waereld, en byzonder voor die van deeze Geunieerde Provintien, ten einde de Arbeid van derzelver Leeraaren meer en meer Vrugtbaar moge weezen, tot bevestiging van het Christelyk Geloof, en tot bevorderinge van Godvrugt en Regtvaardigheid, Liefde en eenigheid, en alle de Deugden die hoop kunnen geeven, de Bescherming des Allerhoogsten te ondervinden tot in het laatste nageslagt. Alles tot grootmakinge van des Heeren Allerheiligste Naam, Voortplantinge en Aanwas van de Ware Christelyke Gereformeerde Religie, Conservatie van Onze duurgekogte Vryheid, en Onzer Aller zielen Zaligheid.

Men ziet alhier eene ordonnantie van hun Ed. Gr. Mog. waarin, tot weering van de meenigvuldige sluikeryen, die omtrent het middel van den Brandewyn gepleegd worden, het volgende gestatueerd word.

Eerstelyk, dat alle Kooplieden en Factoors in Brandewyn en Gedistilleerde Wateren, als mede alle Wynkoopers, die teffens in Brandewynen handel dryven, na primo May aanstaande, aan den Gaarder, waar onder zy behooren, of deszelfs gequalificeerde, geadsisteerd met een Deurwaarder en Boode, op de tyd en plaatse, welken door een Deurwaarder of Boode ten minsten 8 dagen te vooren zal worden aangezegt, niet alleen zullen moeten opgeeven alle de Brandewynen en Gedistilleerde Wateren, die zy onder zig in ieder van derzelver Kelders of Pakhuizen hebben, maar ook des gerequireerd wordende, aan den Gaarder of deszelfs Geauthoriseerde, geadsisteerd als vooren, daar van aanwyzinge doen, op een Boete van Duizend Guldens, tot lasten van de geenen, die de voorsz. opgaave of gerequireerde aanwyzingen zoude mogen weigeren, of bevonden zoude mogen worden, eenige Brandewynen of Gedistilleerde Waateren in hunne gedaane opgaave te hebben verzweegen, en dat, die alzo opgegeven quantiteit in een Boekje, door de Gaarder of Geauthoriseerde, aan dezelve Kooplieden, Factoors en Wynkoopers ter hand te stellen, zal worden genoteerd, en door den Deurwaarder en Boode getekend.

Ten tweede, dat dezelve Kooplieden, Factoors en Wynkoopers, telkens by het doen van in- en uitslag gehouden zullen zyn, het gemelde Boekje aan het Impost-Comptoir te exhibeeren, ten einde daar

in

in de respectivelyk gedaane in-en uitslagen te laaten aanteekenen, en voorts verpligt zyn, om derzelver inslag tegens hunne uitslag van drie tot drie maanden insgelyks op zodanig een tyd, en plaatse, als hen door een Deurwaarder of Boode ten minsten agt dagen te voren zal werden aangezegt, te verantwoorden.

Ten derden, dat by het doen van de respective verantwoordingen aan gemelde Kooplieden, Factoors en Wynkoopers, voor lekkagie zal werden toegestaan een rabat, van een vyftigstepart over het beloop van die volle maanden, en dat dus dat rabat van het debet in haar nieuwe Reekening zal worden afgetrokken.

Ten vierden, dat wanneer aan den Gaarder of deszelfs geauthoriseerde gegronde suspicie van fraude zoude mogen voorkomen, het aan de Gaarder of deszelfs geauthoriseerde, dog niet anders, als met voorkennisse en op bekomene schriftelyke authorisatie van ten minsten twee Schepenen-Commissarissen, vry zal staan, omme, behoorlyk geadsisteerd met een Deurwaarder en Bode, en een beëedigd Wyn Pellder en Proever, alle de Brandewynen en gedistilleerde Wateren, die zodanige Kooplieden, Factoors en Wynkoopers, tegens welken hy invoegen als boven gemeld eene schriftelyke authorisatie zal hebben geobtineert, in ieder van derzelver Kelders of Pakhuizen hebben, te doen Pylen of Proeven, en dat, ingevalle by de visitatie, Pyling en Proeving, een meerder vermis, als van een vyftigstepart over het beloop van drie volle maanden werd gevonden, de gemelden Kooplieden, Factoors en Wynkoopers, niet alleen zullen verpligt zyn de dubbelden Impost van dat vermis te betalen, ten ware dezelve in staat zouden mogen zyn, om op een voldoende wyze aan te toonen, dat het voorsz. meerder vermis door een onvoorzien toeval buiten haar schuld of toedoen was veroorzaakt, in welk geval dezelve van de voorsz. betaling zullen worden gelibereert, maar daarenboven, als zy van fraude kunnen werden overtuigd, vervallen in de boetens en straffen, zo by Onze generale, als Particuliere Ordonnantien tegens de Fraudateurs gestatueert.

Ten vyfden, dat die geene, die in het geval Articul 4 hier boven gemeld de voorsz. visitatie, Pyling of Proeving zouden mogen bestaan te weigeren, zullen verbeuren de hier boven gemelde boete van Duizend Guldens. en de zodanige, die de voorsz. weigering met eenige feytelyke resistentie laaten gepaard gaan, daar over in conformiteit van het vyftiende Articul van Onze generaale Ordonnantie ten rigoureusten worden gestraft.

Ten zesden, dat de Branders en Rouwstookers, die eenige Kelders of Pakhuizen met Brandewyn of gedistilleerde Wateren beleggen, welke meer dan tien Roeden van hunne Branderyen zyn afgeleegen, ten aanzien van die Kelders of Pakhuizen, aan alle de hier bovengemelde verpligtingen, op de boetens en straffen daar by respectivelyk gestatueert, zullen onderheevig zyn, onder gelyk rabat

nog-

nogtans, en op dezelfde wyze, als ten aanzien van de Kooplieden, Factoors en Wynkoopers, in het derde en vierde Artikel hier boven gemeld is.

Dog zullen van de voorsz. verantwoording en verdere gestatueerde præcautien ontheevig zyn, zodanige effective Zeehandelaars, welke alleen in Fransche en andere buitenlandsche Brandewynen handeldryvende, dezelve niet dan direct uit Zee, of by Publicque veiling in het Bekken opslaan, of van gelyke effective Zeehandelaars inkoopen, om ze wederom in publicque veiling, of uit de hand, dog met geen kleiner quantiteit, van een Stuk of Quarteel teffens te verkoopen, en die daar benevens geenerlei Negotie in Binnenlandsche Koornbrandewynen, of gedistilleerde Wateren exerceeren.

En hebben Wy wyders goedgevonden en verstaan, gelyk Wy goed vinden en verstaan mede by deeze, in aanmerkinge, dat in het eerste Artikel van Onze Ordinantie op de Brandewynen, gearresteert den 23 December 1749, met relatie tot de betaling van de Virtelmaat een abuys is ingeslopen, alzo daar by een Stuk van dertig Virtels op zesen negentig Stoop Amsterdamsche Maat word gesteld, daar het zelve nogtans niet meer als drie-en-negentig Stoop Amsterdamsche Maat inhoud, het voorsz. abuis in deezer voegen te corrigeeren, dat voortaan de bereekening in plaatse van de aldaar abusivelyk gestelde zesen negentig Stoop Amsterdams, zal genomen worden op drie en-negentig Stoop Amsterdams &c.

Amsterdam. Voor den Jaare 1765. zyn by de Gereformeerde Gemeente deezer Stad verkooren tot

OUDERLINGEN

Albert van Thiel.	Jan Daniel Scheidius.	Jacob Hoogland.
Jan de Laat.	Jan de Kruyf.	Gysbert van Deventer.
Jan Frederik Guillermet.	Jan Verschuyl.	Jacob van Homrig.
Evert Muller.	Jan Adolph Sluyter.	Marten Kooy.
Jan Helt.	Hendrik van Waning.	Douwe Goedbard.
Cornelis Tuynenburgh.		

De NAAMEN *der* DIACONEN *zyn*:

Pieter Seuvryn.	Daniel van der Hecht.	Lambert Wyk, *Junior*.
Bernardus Drouryp.	Dirk van Nulk.	Jan van Effeveld.
Cornelis Bruyn.	Reindert Veerschuyt.	Dirk Kooningh.
Jan van Wyk.	Jan Hana Jansz.	Jan Hage.
David Doornik.	Casper Warendorp.	Cornelis Warneke.
Wilhelmus Rink.	Jan Jacob Vroom.	Willem Bosveld.
Laurens Kynbergh.	Wouter Jan Kuyper.	Gerrit Weddeling.

Magistraturen en Amptenaren.

Den 1 February zyn tot Burgemeesteren der Stad *Amsterdam* verkoozen, de Wel Ed. Gr. Achtb Heeren Mr. *Egbert de Vry Temminck*, *François Lestevenon* en Mr. *Jonas Witzen*; die uit de afgaande Heeren Burgemeesteren, tot Oud-Burgemeester verkozen hebben, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Gerard Aarnout Hasselaar*. Voorts zyn tot Schepenen verkozen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Jan van de Poll*, Pietersz. Mr. *Pieter Hartsinck*, Mr. *Nicolaas Faas*, Mr. *Joan Geelvinck*, *Jan Hope*, *Jan van Marselis* Junior, Heer van Sandvoort, en Mr. *Maarten Wevering*, Anthz. Welke voorsz. Heeren uit de afgaande Heeren Schepenen verkoozen hebben, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Jacob Elias* Aarnoutz. tot President. en Mr. *Willem Grrrit Dedel*, Salomons tot Vice President. Ook zyn tot Schepenen Commissarissen benoemd, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *P. Hartsinck* Mr. *N. Faas*, *Jan van Marselis*, Junior, enz. Mr. *Johan Geelvinck*, enz. *J. Hope* en Mr. *M. Wevering* Anthz.

By Hunne Hoog Mog. is tot derzelve Ext. Envoyé aan het Rus-Keizerlyke Hof benoemd, Jongheer *Jacob Godefroy*, Graaf *van Rechteren tot Gramsbergen* Junior.

Den 5 February zyn door Heeren Directeuren van de Hollandsche Maatschappy der Wetenschappen te *Haerlem* tot Directeuren gecreëerd: De Hoog Ed. Geb. Heer *Otto Frederik*, Grave *van Lynden*, Heere van Nederhemert en de Voorste, Ord. Gedep. wegens de Ridderschap in de Staten des Kwartiers van Nimwegen, enz. enz.; de Wel Ed. Gestr. Heeren *Adolph Jan Hesbuyzen*, en Mr. *François Constantyn Druivesteyn*, Heer van Haring-Carspel, Oud-Carspel en in Koedyk, beide Raden en Schepenen der voorsz. Stad, ende Heer *Willem Kops*, Koopman mede aldaar woonachtig; de Heeren *Charles Bonnet*, Lid van den Raad van Geneve en van verscheide geleerde Genoodschappen; Dr. *Josua van Iperen*, Predikant te Lillo, A. L. M. & Ph. Doct. *Georgius Coopmans*, Med. Doct. te *Franeker* en *S. C. Kriel*, Med. Doct. te Batavia.

Tot Professoren op 's Lands Hoogeschoole te *Leyden* zyn beroepen, de Heeren *Aegedius Gillissen*, S. S. Th. Doctor, Professor in de H. Godgeleerdheid en Academie Prediker te Franeker en *H. Scholten*, Predikant te Diepenheim onder de Classis van Deventer.

Zierikzee. De vyf voorzittende Leden van Staat hebben uit een overgezonde Nominatie tot Raad dier Stad verkoozen de Heer *Daniel Maurits de Brauw*, in plaats van wylen den Heer Mr. *Jacob de Wute* van Elkerzee.

Groningen. Tot Raadsheer dier Stad is in plaats van wylen den Hoog Ed Gestr. Heer Mr. *M. Lohman*, gekoozen de Hoog Ed. Gestr. Heer Mr. *Laurens Adriaan Trip*, Secretaris dier Stad, en is weder tot Secretaris aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Pompejus de Valcke*, Secretaris van het Gerechte van Selwert.

Zyne Doorl. Hoogheid Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmaarschalk van den Staat, enz. enz. enz. heeft de volgende militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Luitenant.	Adolph Blanken, in 't Regiment van	*Ruysch.*
Vaandrig.	Jan Hendrik Jacobzon	- - - -
Ritmeester.	J. H. van Niewenheim -	*Famars.*
Exempt.	E. A. Bosc de la Calmette -	*Guardes du Corps.*
Brigadier.	Fred. Christiaan Thuyl van Serooskerken	- -

Vaan-

Vaandrig.	Paulus Barbin . .	*Randwyk.*
Sous-Luit.	L. J. H. Hennecart .	*Smissaert.*
Vaandrig.	N. J. Delcour . .	. .
Sous-Luit.	Adam Erdman van Seydlitz .	*Lewe*
Vaandrig.	Joachim Ernst Mulert . .	. .
Luitenant.	Pieter Mortier des Roches. .	*Kinschot.*
Vaandrig.	J. Wilh. Th Ph. Crause de Frens .	*Hollands Guardes.*
Collonel.	Daniel Izaak Baron van Cronstrom .	*Kinschot.*
Vaandrig.	Maximiliaan van Beller . .	*Waldek.*
Luitenant Coll.	Johan Ernst Hertel . . .	*Constrom.*
Kapitein.	Jacobus van Hoppe . . .	. . .
Kap. Comm.	A. W. Baron van Rheede . . .	. . . .
Vaandrig.	M. van Randwyk . . .	*Hollandse Guardes.*
Ritmeester.	Carel Rutger Keyzer . .	*Orange-Vriesland.*
Major.	Ludwig Ernst de Vasold . . .	*Saxen-Gotha.*
Kapitein.	J de Butlar	. . . . .
Kapit. Com.	Johan Willem Schmoeger . . .	. . . . .
Luit. Coll.	G. M. W. van Haeften . . .	*Holstein Gottorp.*
Major.	Cl. Charron de Salles	. . . . .
Kapitein.	Pieter de Verdun	. . . . .
Kap Com.	Casper Custer	. . . . .
Luitenant.	G. Ferd. Correvoni	. . . . .
Vaandrig.	Jean Martinus Derceux	. . . . .
Brig. Sup.	Jos. Nic. Patras	*Guardes du Corps.*
Vaandrig.	Ad. Carel van Palland	*Rechteren.*
Vaandrig.	D. N de Beyer-	*Holstein.*
Eerste Luit.	Gabriel May	*Zwitsersche Guardes.*
Tweede Luit.	Jean Rudolph Steiguer . . .	. . . . .

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Deventer* is 't tydelyke met het eeuwige afgewisseld by den Heer *Matthys van der Does*, Ritmeester in 't Regiment van de *Famars.*

De Heer Mr. *Helmich van Marle*, *Auditeur Militair*, mitsgaders Commis van 's Lands Magazyn te *Campen*, is aldaar overleden.

Te *Arnhem* is overleden de Eerw. zeer Gel. Heer *W. Thommen*, Leeraar by de Nederduitsche Gereformeerde Gemeente aldaar.

Te *Leyden* is in den Ouderdom van 55 Jaar overleden de Wel Ed. Gestr. Heer *George Marcus Warry*, Raad in de Vroedschap en oud Burgermeester der Stad *Brielle*, Leenman en Presdent Heemraad van den Lande van Voorne enz. enz. enz.

In de Genaraliteit van *Montpellier*, Parochie van *St. Julien van Gaix* is in den Ouderdom van 108 Jaren overleden *Joan Cathale*, zynde van zyn Ambacht een Schoenmaker.

Te *Groningen* is overleden de Heer Mr. *C. H. Tjaaren*, in desselfs leven verscheide aanzienlyke Stads- en Staats-commissien bekleed hebbende.

Te *Medenblik* is overleeden de Wel Ed. Achtb. Heer *Pieter de Zee*, Oud-Burgemeester en Raad der voorsz. Stad, mitsgaders Bailluw van den Eilande Vlieland, in den ouderdom van 55 Jaren en 10 Maanden.

Den 24 January overleed te *Haerlem* de Wel Eerwaarde en Geleerde Heer *Joost van Eybergen*. Predikant by de Nederduitsche Gereformeerde Gemeente dier Stad.

Den

Den 28 dito overleed te *Zierikzee* de Wel Ed. Geb Heer *Jacob de Witte*, enz. Oud-Burgemeester dier Stad.

Den 4 February overleed te *Voorscho ten* op desselfs Buitenplaats de Wel Ed. Gestr. Heer *M. Hœufft van Oyen*, Lui tenant-Generaal van de Cavallery en Collonel van een Regiment Carabiniers ten dienste deezer Landen.

Te *Groningen* is het tydelyk met het eeuwige afgewisseld by den Hoggel. Wydber. Heer *Daniel Gerdes*, Doctor en Professor in de H. Godgeleerdheid ter Hoogeschool aldaar.

Den 12 February overleed te *Schoonhoven* in den ouderdom van 75 Jaren de Wel Ed gestrenge Heer *Cornelis van Beekestein*, Raad en Oud-Burgemeester dier Stad.

De Heer Dr. *Thomas Schwenke*, Professor in de Ontleed en Heelkunde in 's *Hage*, heeft desselfs Professoraat neder, gelegt hebbende zyn Wel Ed. den tyd van 42 Jaren het zelve met ongemeenen roem en lof bekleed en waargenomen.

In *Vriesland* is overleden Jongheer *Hobbe van Burmania*, Grietman van Leeuwarderadeel enz.

Men heeft in den beginne deezer Maand, omtrent *'s Hertogenbosch* een yslyk voorbeeld van de snoodste ondankbaarheid en de gruwelykste Wreedheid gezien waar voor de Menschlykheid yzen moet. Zekere Inwooner van *Uyen*, geboortig van *Heer*, een Zadelmaker van zyn Handwerk, had met een welgezeten Huisgezin daaromstreeks kennis gemaakt. Deze Lieden goedaartig en weldoende van inborst zynde, hadden van tyd tot tyd hunnen nieuwen Vriend, met merklyke sommen Gelds ondersteund in zyn Beroep, zonder daar ooit iets voor te willen genieten, dan alleen het Genoegen van iemand verplicht te hebben. Doch hoe duur kwam hun deze liefderyke Ge moedsgesteldheid te staan! De ondankbaare, by toeval verneemende, dat die braave Menschen een aanzienlyke Somme Gelds in Huis gekregen hadden, om daar, 's anderen daags een goed stuk Lands mede te betalen, dat door hen gekogt was, vormde het helsch Besluit, om ten koste van het Leeven zyner Weldoeneren, zig Meester van deze Som te maaken, en volvoerde het Gruwelstuk in dezer voege. Hy begeeft zig laat in den avond naar hun Huis, en daar aangeklopt hebbende, word hy met open armen ontvangen en verwelkomt. Naar de oorzaak van zyn laate komst gevraagd zynde, geeft hy voor, door den Donker en Vermoeidheid op den Weg overvallen te zyn, waarom hy geoordeeld had niet beter te kunnen doen, dan by zyn Vrienden den Nagt te gaan doorbrengen. Die Menschen waren daar mede wel in hunnen schik, zettenden hem voor wat zy hadden, en verzorgden hem eene gemakkelyke Slaapplaats. Hy had al geduurig, terwyl hy by hen zat, met Arends-oogen gegluurd op het Goud, dat de 2 Zoons onderwyl, voor 's anderen daags, aftelden en gereed leiden. Of hy dien nagt de kans iet schoon genoeg zag, dan of hy door 't een of ander Toeval verhinderd wierd, altoos hy wagte met zyn onmenschlyk voorneemen tot den morgen. Met het aanbreken van den Dageraad, begaven zich de Zoons met het Geld op weg, om de voorgenomen Betaalinge te doen, van den Zadelmaaker verzeld, die aangeboden had tot Gezelschap mede te gaan, om dus op reis zynen slag waar te neemen. Deze Booswigt wist het, onder weeg, zodanig te beleggen, dat de eene Broeder een weinig vooruit liep, zoo, dat de ander hem niet konde zien, wanneer zy een Bogt omgingen. Daarop neemt de Booswigt deze gelegenheid waar, en stoot den geenen, die hy by hem had, een Mes in 't Hart, waar door hy zonder eenig geluid te gee-

ven, dood ter aarde viel. Toen zig naar den anderen begeven, en dien, onder 't drinken van een Glas Jenever den hals afgesneden. Na 't verrigten van deze verfoeijelyke Moorden, berooft by deze rampzalige Slagtoffers zyner Begeerlykheid van al het Geld dat zy by zig hadden; en nog niet te vrede, of als door een helsche Razerny aangeprikkeld, begeeft hy zig, met zyne handen, nog rookende van 't Bloed der Mannen, naar de Vrouwen en Ouderen dier ongelukkigen, om ze op gelyke wyze te handelen. Zo dra hem door eene dier Vrouwen de Deur geopend is, tragt hy haar, om 't leeven te brengen, doch haar niet doodelyk treffende, stelt zy zich ter weêr, verscheurt hem 't Kleed van 't Lighaam, en neemt de vlugt op de Zolder; echter denkende dat de Moorder haar op de hielen nazat, springt zy 't Venster uit, en bezeert zig deerlyk, zo dat zy in onmacht bleef liggen. De Vader inmiddels en de overige Huisgenooten, door de Moordkreet dier Vrouwe, en 't Gerucht, dat haare Worsteling veroorzaakt had, gewaarschouwd, hadden gelegenheid gekregen, om zig mede op de Zolder te verbergen: waarop de Moorder, vreezende zo hy zig langer ophield, betrapt te zullen worden, de vlugt nam, en naar de Woonplaats *Uyen* begaf. Alwaar hy door zyn Wroegend Geweeten, en de Vreeze voor een Straf, die zyn Ondaad evenaarde gefolterd, zig in een Hooiberg verstak; doch vergeefsch! de Wraak volgde hem op de hielen: Hy werd wel haast ontdekt, gevat en gevleugeld naar *Ravestein* gevoerd, doch zal van daar na *'s Hertogenbosch* gebragt worden, om Loon naar Verdienste te ontvangen.

Hoe verre een mensch door de woestheid zyner passien vervoert kan worden, blykt uit een deerlyke gebeurtenis, te *Hirschberda* onder de Keurvorstl. Ampts Kellery gelegen, voor korte dagen voorgevallen en waarvan men alhier het volgende bericht bekomen heeft.

Een gehuuwde Schoenmaker, aan wien een Boeren Dochter een paar Schoenen bestelde, onder het nemen der maat van haar voet schetsredenen gevoert hebbende, wierd derzelver dubbelzinnigheid door zyne Vrouw ten ergsten uitgelegt en een onmenschlyke wraaklust tegen de jonge Dochter opgevat. Deze eenige dagen daarna de Schoenen komende halen, trof de man niet t'huis, maar wierd door de verwoede Vrouw aangevallen, welke haar de strot afsneed en naar de boven Kamer sleepte, alwaar zy het Lyk voorts van de beide Borsten beroofde, welke zy tot een spyze voor haar Man bereidde. De Schoenmaker vond dezelve zeer aangenaam en was begeerig te weten, waarop zy hem dus vergaste, „ eet bartig 'er van, antwoorde zy, „ het zyn de Borsten van uwe H; „ indien gy meer van dat Beest begeert, ligt het boven op de Ka„ mer"; werwaards zy daarop stoof wordende door haar Man in grote ontsteltenis gevolgt en op het verschriklyk gezicht van het vermoorde en mishandelde Lyk met zyn Mes doorstoken; waarop hy terstond naar het Amtshuis ylde, de gantsche zaak openbaarde en zich vrywillig in handen der Justicie leverde.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

NB. *De Wel Eerwaarde Heeren Predikanten der respective Gemeentens worden op 't allervriendlykste verzocht aan den Drukker deezes ten spoedigsten te willen berichten, de Texten by hunne E. E. op de aanstaande* Dank-Vast- en Bede-dag *verhandeld.*

AM-

Amsterdam. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 6 en 20 Maart (1765) onder Voorzitting van Do. Christianus Tisteyn.

Alhier is tyding gekomen van Surinamen dat aldaar de Eerw. en Zeer Geleerde Heer Abraham Zegerquist beroepen Leeraar dier gemeenten, gezond en behouden met zyn Huisgezin, gearriveert is.

Op Woensdag den 20 Febr. heeft alhier in de Oude Kerk in de beurt van den Eerw. en Zeer Geleerden Heer Do. Boon; zig voor de eerstemaal laten hooren de Propenent Christianus Forsman en by gelegendheid van het aanstaande Leiden en Sterven van J. Christus tot zyn Text genomen 1 Petri 1. v. 18. 19 *En weet, dat gy niet met Vergankelyk Zilver en Goud verlost zyt van uw ydele Wandelingen, na de Vaderlyke Wyse: Maar met het dierbaar Bloed van Christus, als een's onschuldigen en onbevlekten Lams*, zyn Eerw. heeft hier een algemeen en niet minder groot genoegen gegeeven, aan alle de toehoorders.

Ook heeft op Vrydag den 22 dito in de Nieuwe Kerk in de beurt van den Eerwaarden en Geleerden Do. Klepperbein zig alhier voor de eerstemaal laten hooren de Proponent Wilhelm Reuter en Verklaart uit 2 Corinthen 5. v. 21. *Want Hy heeft den geenen, die van geene Zonde wist, voor ons tot Zonde gemaakt; op dat wy in Hem wierden de gerechtigheid die voor Godt geldt.*

Vervolg van den Staat der Kerke van het Nieuwe Verbond, enz. *ziet January laatstleden bladzyde* 20.

Want het is een deftig zeggen van den Hr. d'*Outrein* in gevoelens, die den grond der Zaligheid niet ondermynen, moet men niet aanstonds zynen evenmensch verketteren, maar den een den ander in zachtmoedigheid dragen.

Alleen hebt lief waarheid en Vreden; van waar ook het voortreffelyk zeggen van den Professor de *Langen*: Het is een kenmerk van den Anti-Christ, wanneer men iemand in zyn Conscientie wil dwingen, en daarom laat ik een iegelyk vry in zyn eigen gevoelen, zonder tegen zeggen, indien ik slechts vry en ongedwongen, volgens gemoets overtuiging het myne mag behouden. Ik zal den Leezer op een zeer eenvoudige wyze myne gedachten mededeelen: het behage Jehova van vrucht te mogen zyn! het zy zo.

Dat de zeven Tyd perken of Lotgevallen van de Kerke des Nieuwen Testaments van God in 't begin van de Schepping der Wereld, alreeds zyn afgebeeld om dat den wyzen Bouwmeester in zes dagen de Wereld heeft geschapen en op den zevenden dag gerust, welke zevende dag zou hebben afgebeeld de Kerkstaat ende Algemeene bekeering der Joden in 't laatste der dagen, is iets waaraan ik myn zeegel niet kan hangen om doeze redenen: indien het alwaar is, dat God in de zes

daagſche Schepping de Lotgevallen van het Nieuwe Teſtament beoogd heeft, het welk noch zwaar te bewyzen ſtaat, zo is veel lichter en overtuigender te begrypen, dat de zevende of Ruſtdag van den grooten God, beter over een komt met den Staat van de triumpheerende Kerk, als met die van de ſtrydende: want zo lang Gods Kerk ſtaat zal ze niet zonder ſtryd zyn, gelyk uit het vervolg zal blyken; ook is het Zeſtal van de Schepping der Wereld, niet in een evenredige proportie met het Zevental van de Kerk des Nieuwen-Teſtaments, en de zevende dag of Ruſtdag is veel heerlyker overeenkomſtig met de volzalige ruſte der Gelovigen in de triumpheerende Zaligheid; maar dat Chriſtus de Zaligmaker der Wereld de zeven Tydperken of Lotgevallen des Nieuwen-Teſtaments, onder de zeven Beden van het allervolmaakſte Gebed des Heeren heeft voorgeſteld, zulks vind mede geene kleine zwarigheid, want:

Indien men ieder Bede op zich zelve naauwkeurig nagaat, zo heeft zulks waarlyk geen de minſte overeenkomſt met de Kerkſtaat van het Nieuwe Verbond en met al het geene dat de Kerk is overgekomen van aanbegin tot heden toe, en behalven dit zo kan onmogelyk ieder Bede, op en aan zich zelve op ieder byzonder Tydperk betrekking hebben, om dat dit allervolmaakſte Gebed van den allervolmaakſten Bidder is ingeſteld dat het in zyn geheel dienen zal, door den gantſchen omloop van alle de tyden van het Nieuwe Verbond, om een iegelyk gelovig Bidder te dienen tot een Compas naar de Geweſten van de zaalige onſterffelykheid; en dat wel drie leedig:

(*Het vervolg half Maart.*)

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, ſedert den 27 *December* 1764. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 27 December 1764.
't *Kind* van Broeder. L. O. K.
Donderdag den 3 January 1765.
't *Kind* van Broeder L. O. K.
Vrydag den 4 dito.
't *Kind* van Anthony ten Kamp. W. K.
Saturdag den 5 dito.
't *Kind* van Roelof Hageman. W. K.
Dingsdag den 8 dito.
't *Kind* van Anthony Frena. W. K.
Vrydag den 18 dito.
't *Kind* van Hendrik Wyntjes. O. K.
Dingsdag den 22 dito.
't *Kind* van Cornelis Ruygerbos. W. K.
Woensdag den 23 dito.
Dirk Hobroek. N. Z. K.
Jilles Pouhus, *Deurwaarder van de Ooſter Kerk.* O. O. K.
Barent Harſſe. Z. K.
Jan Willemsz. van der Horſt. K. K. H.
Helena ten Broek, Huisvrouw van Joſeph van Kerkhoff. N. K. H.
't *Kind* van Hendrik Velderhof. L. N. K.
't *Kind* van Mr. Franciſcus a Mynsma. W. A. K.
Donderdag den 24 dito.
Jan Schouten, *Scheepstimmerman op de Stads Sobuytemakers Werf.* O. O. K.
Pieter de Jong, *Boorder op de Admiraliteyts Werf.* A. K. H.
Engeltje Keyler, Huisvrouw van Willem Meendring. W. K.
Anna Catharina Bakker. L. K. H.
Margaretha Boodekamp, *bejaarde dogter.* O. Z. K.

Sara

Sara Gybel eenigste Dogter van wylen Nicolaas Gybel de Jonge. O. Z. K.
't *Kind* van Abraham Hilverink. L. N. K.
't *Kind* van Dirk Brands. O. Z. K.

Vrydag den 25 dito.

Hendrik Tappé W. K.
Jan Godschalk van Eelen. N. Z. K.
Maria Scheffer, Huisvrouw van Pieter Simoons N. K.
Alida ter Steege, Huisvrouw van Matthys Weeskind. N. O. K.
Catharina Schouten, Huisvrouw van Wigbolt van den Berg Borstelman. Z. K.
Anna Jurrians, Huisvrouw van Hans Jansen. L. N. K.
Johanna de Roode, Huisvrouw van Hendrik Vaale. L. O. K.

Saturdag den 26 dito.

Gerrit Backer. O. K.
Jean de Arnaud. W. A. K.
Minne Gerrits de Groot. O. K.
Hendrikje Brandligt, Weduwe van Jacob 't Hoen. O. Z. K.
Yda Maria Boelhouwer, Huisvrouw van Gerrit Hegeman. N. K.
Dirkje Nieuwenhuysen, *Bejaarde Dogter.* A. K. H.

Sondag den 27 dito.

Jan Mewes, *Koorndraager.* A. K. H.
Jan Christoffel Schut, *Lid van de Engelse Bos.* A. K. H.

Maandag den 28 dito.

Cornelis Rol, *Makelaar.* N. K.
Barend Philip Berkmeyer. O. K.
Geertruy Elisabeth Scheybler, Laast Weduwe Jan List. L. O. K.
Alida van der Laag, Weduwe Hermanus Kester. N. K.
Elisabeth de Wit, Weduwe van Jan Veltbrugge. W. K.
Elisabeth Muys, Huisvrouw van Jan Wynstok. N. O. K.
Anna Catharina Heggers, Huisvrouw van Roeloff Woudman. O. K.
Hester van Lennep, Huisvrouw van Jacob de Haan Abrahamsz. N. K.
't *Kind* van Jan Havenaar. O. O. K.
't *Kind* van Ernst Willem Cramerus. N. Z. K.

Dingsdag den 29 dito.

Anthony Fredrik Bruyn. L. O. K.
Grietje van Reenen, Weduwe van Jan Bouwersz. Grundel. O. O. K.
Elisabeth Helfloot, Huisvrouw van Barent Egberts. N. Z. K.
Maria Geertruyd Schimmelpennink, Huisvrouw van Charles Becu, *met een Jagt naar de Stad Leyden* gebragt.
Marie Anne Correch. W. K.

Woensdag den 30 dito.

Anthony Kruyff. N. K.
Frans Schouten. O. K.
Johannes Kuyk. K. K. H.
Lutgerda van Sichem, Weduwe Gerrit Tarenbout. N. Z. K.
Johanna van Bulligen, Huisvrouw van Jurriaan Poolman. L. O. K.
Anna Jacomina de la Fontaine. W. K.
Susanna de Wit, *bejaarde dogter.* O. K.

Donderdag den 31 dito.

Cornelis van Seldam. N. O. K.
Pieter Hooft. W. K.
Wessel Mugge. W. K.
Willem Meenderink. W. K.
Simon van Eeckhout. N. K.
Catharina Schouten, Huisvrouw van Hendrik de Loose. L. K. H.
't *Kind* van Jan Barend Pietersen. L. N. K.
't *Kind* van Willem Heeling. Z. K.

Vrydag den 1 February.

Hermanus Landskroon. N. K.
Petrus de Hollander. N. K. H.
Anna Maria Camus, Weduwe van Elias van Laar. Z. K.
't *Kind* van Anthony Carmentebo. O. O. K.
't *Kind* van Jan Vogelesank. N. O. K.

Zaturdag den 2 dito.

Jan van Gulpen, *Scheeps Timmerman.* O. O. K.
Engeltje Mensing, Weduwe van Hermanus Huys. O. Z. K.
Sophia Ekarius, Huisvrouw van Gerrit Roos. W. K.
Magtilda van Heyligenberg, Huisvrouw van Bernardus Helmes. A. K. H.

Clara

Clara Catharina Steenberg, Huisvrouw van Jan Jooft Marcus. N. K.
't *Kind* van Willem Vermolen. N. O. K.

Sondag den 3 dito.

Thomas de Haas, *Syde Grynwerker*. L. K. H.
Jan Schruder, *Sleeper*. A. K. H.
Jannetje Barents, Weduwe van Thunis Mulder. L. K. H.
Jannetje Mooy, *Bejaarde Dogter*. A. K. H.
Swaantje Struve, dogter van Harmen Struve. L. K. H.

Maandag den 4 dito.

Liewe Huytenga, *Boerder op de Admiraliteyts Werf*. A. K. H.
Adolf Meyer. A. K. H.
Neeltje van Beufekom, Huisvrouw van Johannes Swart. L. K. H.
Maria Pannekoek, Huisvrouw van Jan Sas. N. O. K.

Dingsdag den 5 dito.

Anna Margaretha Schooren, Weduwe Johannes Koningftyn. O. Z. K.
Petronella Back, Weduwe van Dirk Kampen. N. K.
Machiel Hofman, en deffelfs Huisvrouw Alida Rinjes. A K. H.
't *Kind* van John Simpfon. E. N. K.
't *Kind* van wylen Harmanus Roofendaal. W. A. K.

Woensdag den 6 dito.

Maria van der Sloot, Huisvrouw van Ferdinand Knikkenberg. N. K.

Donderdag den 7 dito.

Anna Maria van Goor, Huisvrouw van Abraham van Bavel. O. Z. K.
't *Kind* van Adam Hackman. E. Y. K.

Vrydag den 8 dito.

Everhardus Volkerfz., *Schryf en Rekenmeester*. L. N. K.
Marten Baltus. N. K.
Hillegonda Schuurman. E. Y. K.
Yda Allegonda Giethoorn, Huisvrouw van Hendrik Soon. W. K.
Catharina Fokkens, Huisvrouw van Weffel Muyderman. O. O. K.
Elifabeth van Effen, Huisvrouw van

Wouter de Groot. N. Z. K.

Zaturdag den 9 dito.

Hendrik Vosding. N. O. K.
Willem Bekkop. N. Z. K.
Johanna Klerkt, Laatft Weduwe van Barend Driehuys. E. N. K.
Cornelia van Hoorn, Huisvrouw van Barent Palmer. E. Y. K.
't *Kind* van Bernardus Chriftoffel de Groot. O. K.
't *Kind* van Jan van Wullen. O. K.

Maandag den 11 dito.

Elbertus Waller. W. K.
Maria Plaathoven, Weduwe van Nicolaas van der Hoef. N. O. K.
Anna Margareta Crouwels. Weduwe van Thomas Coning. Z. K.
't *Kind* van wylen Jan Swalm O. Z. K.
't *Kind* van Fredrik Bouts. O. K.

Dingsdag den 12 dito.

Ifaak Burgeys. N. O. K.
Jan Arents. N. O. K.
Louifa Schilderink, Weduwe van Adrianus Wefterhuys in zyn Leeven Leeraar der Doopgefinde. N. O. K.
Geertruy de Goeyen, Weduwe van Elbert Waller. N. O. K.
Catharina Oordenbag, Huisvrouw van Dirk van der Hans. N. O. K.
Gerardina Koolhaas. W. K.
Agatha van Warmelo, *bejaarde Dogter*. N. K.
't *Kind* van Jan Toonop. L. N. K.
't *Kind* van Claas Lamber. O. K.
't *Kind* van Jan de Groot. O. K.
't *Kind* van Lamnert Marsman. O. Z. K.
't *Kind* van Johannes Sellion. L. N. K.

Woensdag den 13 dito.

Anthony van Stegeren. W. K.
Pieter Arendts de Jong, *Klokke fielder van de Admiralitydt*. O. O. K.
Gerrit Hagedoorn. N. K.
Jan van der Zee. Z. K.
Pieter van Koufen. A. K. H.
Aaltje de Vry, Laatft Weduwe van Jan Tuurnout. L. N. K.
Anna Maria Barbou, oudfte dogter van

van Jean Baptista Barbou. O. K.
Alida Neuman, dogter van Hendrik Neuman. N. K.
Donderdag den 14 dito.
Tomas de Vries. Z. K.
Neeltje Haring. N. O. K.
Catharina Esau laatst Weduwe van Hendrik Myling. A. K. H.
Janna van Gelder, dogter van wylen Reyer van Gelder. N. K.
't *Kind* van Johannes Roodenburg. L. N. K.
't *Kind* van Nicolaas Blinkvliet. N. Z. K.
Vrydag den 15 dito.
Anna Middeltan. W. K.
't *Kind* van Samuel Verceuil. W. A. K.
Saturdag den 16 dito.
Gabriel Ferriere. W. A. K.
Cornelis Doak. N. O. K.
Jacob Visser, Mr. *Broodbakker*. L. N. K.
Barentje van Erkelens, Huisvrouw van Samuel Badius. W. K.
Johanna Maria van Geest, Huisvrouw van Jan Carel Boekelman. N. K.
't *Kind* van Pieter Stiffry. N. Z. K.
't *Kind* van Jacob van der Hoop. Z. K.
't *Kind* van Reynier de Haan. Z. K.
Zondag den 17 dito.
Anna Barber Feyta, Huisvrouw van Pieter de Jager. A. K. H.
Maandag den 18 dito.
Franciscus Mulder, Mr. *Chirurgyn*. N. K.
Jan Seegers. O. O. K.
Lammert Kraak, *Commandeur van de Admiraliteits Werf*. O. O. K.
Gerretje Jans, Huisvrouw van Thomas Nieuveen. L. K. H.
Dingsdag den 19 dito.
Maria Elisabeth Scheybler, Weduwe van Dirk Solter. L. O. K.
Cibilla Lucas, Weduwe van Willem Bakhuysen. A. K. H.
Alida Pot, Huis en Kraamvrouw van Harmanus Groen. N. O. K.
Dirkje Ninweegen, Huisvrouw van Hendrik van der Mey. L. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 18 *February* 1765, geveyld.

Amstel-Kerkstraat (*H. H. Hageman* en *J. Smit*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de Vyzelstraat en Reguliersgraft. *f* 4525, in slag *f* 60, verkogt.
Binnen-Amstel (*D. van Schorrenberg*, *G. de Roy* en *A. Hanenbergh*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Prinsengraft en Utrechtsedwarsstraat. *f* 7300, in slag *f* 700, verkogt.
Binnenbantemerstraat (*J. Jolles Laurensz.* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve, in de) het 5de Huis van de Oude Waal. *f* 5675, in slag *f* 100, verkogt.
Blindemanssteeg *D. van Schorrenberg*, *G. de Roy* en *A. Hanenbergh*, Twee Huizen en Erven, zynde twee Wooningen onder een dak, in een Koop, in de) by de Reguliersbreestraat. *f* 1250. in slag *f* 125, opgehouden.
Bloedstraat (*P. Magenius*, Een Huis en Erve, in de) by de Nieuwmarkt, Zuidzy. *f* 6500, in slag *f* 30, verkogt.
Cingel (*D. van Schorrenberg*, *G. de Roy* en *A. Hanenbergh*, De Helft in een Huis en Erve, op het) op het Kleerveer. *f* 3800, in slag *f* 300, verkogt.
Dommerstraat (*A. Aleus* en *G. Jurman*, Een Huis en Erve, in de) Westzy. *f* 1150, in slag *f* 30, verkogt.
Egelantiersdwarsstraat (*P. de Heen*, Een Huis en Erve, in de) Oostzy, tusschen de Tuin en Egelantiersstraaten. *f* 1500, in slag *f* 20, opgehouden.
Elandsgraft (*D. van Schorrenberg*, *G. de Roy* en *A. Hanenbergh*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, op de). *f* 2175, in slag *f* 150, verkogt.
Franschepad (*A. Aleus* en *G. Jurman*. Een Huis en Erve, op het) Zuidzy, in de Salmkoopersgang Westzy. *f* 225, verkogt.

Fran-

Franſchepad (Dezelve, Twee Huizen en Erven, op het) in dito gang aan het end. *f* 310, in ſlag *f* 50, verkogt.

Haerlemmer Houttuynen (Dezelve, Een Huis en Pakhuis daar agter in de) *f* 1900, in ſlag *f* 500, opgehouden.

Keizersgragt (*C. Pullen*, *C. Hoeneker*, *A. Folle*, *D. van Schorrenberg*, *Wiggert van Eelen* en *M. van der Linden*, Een Huis, Stalling en Koetshuis en Erven, op de) Zuidzy het elfde Huis beweſten de Utrechtſeſtraat. *f* 47000. in ſlag *f* 16000, opgehouden.

Langedykſtraat (*P. Mogenius*, Een Huis en Erve, in de) Weſtzy. *f* 4525, in ſlag *f* 150, verkogt.

Nieuweſtraat (*B. Tiedeman* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, by den Nieuwendyk. *f* 6150, in ſlag *f* 425, opgehouden.

Ooſtenburgergraft (*J. van den Bergh Dirksz.*, Een Huis en Erve, op de) beooſten de groote Ooſtenburgerſtraat. *f* 7500, in ſlag *f* 500, opgehoud.

Ooſtenburgerſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, op de Ooſterlyke hoek, van de groote). *f* 4625, in ſlag *f* 9, verkogt.

Ooſtenburgerſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de groote), *f* 2300, verkogt.

Ooſtenburgerſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, naaſt het bovenſtaande. in de) *f* 2225, verkogt.

Ooſtenburgerſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, naaſt het bovengemelde. in de) *f* 2000, verkogt.

Palmdwarsſtraat (*D. van Schorrenberg*, *G. de Roy* en *A. Hanenbergh*, Een Huis Agterhuis en Erve, in een Koop, in de) *f* 2400, in ſlag *f* 600, verkogt.

Reguliersdwarsſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) op de Weſthoek, van de Geelvinkſteeg. *f* 2625, in ſlag *f* 150, verkogt.

Reguliersdwarsſtraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) naaſt het bovenſtaande. *f* 2600, in ſlag *f* 300, verkogt.

Vyzelſtraat (*D. van Schorrenberg*. *G. de Roy* en *A. Hanenbergh*, Een Huis en Erve, in de) tuſſchen de Heerengraft en Reguliersdwarsſtraat. *f* 6000, in ſlag *f* 250, verkogt.

Waale Weespad (*J. Speekman*, Drie Huizen met deszelfs twee agterhuizen, en Erven op het) tuſſchen de Laurier en Roozeſtraaten Noordzy. *f* 3200, in ſlag *f* 250, opgehouden.

De volgende *Scheepen* zyn door de onderſtaande *Makelaars* op *Maandag* den 11 *February* 1765 geveyld.

Fluyt-Schip (*A. Swartwout* en *A. A. Bardon*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de drie *Heuvelen*: Gevoert by wylen Schipper *Jan Claasz. Bollebakker*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uytgehaald, Lang over Steeven 127 voet, Wyt by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 28 voet 2 duym, Hol in 't Ruym by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 13 voet 5 duym, 't Verdek by de Eerſte Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 5 voet 9 duym, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet. Alles Amſterdammer voeten. Is in 't Jaar 1763. Verdubbelt met een Greenen huyd, En dat verder met alle zyne Rondhout, Opſtaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is. *f* 20000, in ſlag *f* 1300. De Erve *Gilles Reeſſe* te Dortrecht.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAART EERSTE STUK 1765.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

EXTRACTEN,

„ De inleiding van den Articul Brief, verpligt ALLE OFFICIEREN
„ zonder onderscheid, den Articul Brief te BEZWEEREN, dien
„ STRICTELYK *te* ONDERHOUDEN, ende te DOEN ONDERHOU-
„ DEN. NB.

Den inhoud van het Formulier van den *Eedt*, luid kortelyk,

„ Wy belooven en sweeren de Hoog Mogende Heeren &c. GEHOUW
„ ende GETROUW te weezen, VROMELYK en GETROUWELYK
„ onder het gebied van zyne *Doorlugte Hoogheid den Heere Prince van O-*
„ *ge en Nassau, Erf-Stadhouder, en Capitein Admiraal Generaal* der voorsz.
„ Landen, te DIENEN &c.

„ En voorts ons te reguleeren na de Articulen en Ordonnantien, op
„ onzen dienst gemaakt, ende nog te maken, &c.

Door dien de zoo evengemelde Extracten, en die nog volgen zullen, ALLE applicabel zyn op de Capt. Jan Hœufft zyne gehouden Conduiten, en den Ondergeschreeven door hem, tot het uiterste geforceert werd, zal hy de toepassing op zyn wandevoiren hier by voegen.

„ Den Eedt luid GEHOUW en GETROUW te dienen VROOME-
„ LYK en GETROUW na te komen &c.

Een Officier, van wat Rang, Staat, of Conditie hy ook is, DIENT de Republicq *niet* GEHOUW nog GETROUW, zoo hy niet WAAKSAAM is; en over al na ziet, en ordonneert wat tot beste van 's Lands dienst gedaan moet worden, het welk de Kapt. Jan Hœufft durft souteneeren, dat hy niet gehouden is, zelfs na te zien, dat 'er een Matroos aan 't looden stond, door wiens *onkunde*, *by* zyn Schip op de Spaanderbank heeft VERZEILT.

Articul 4. werd wederom het GETROUWLYK DIENEN gerepeteert, daar meede niet bestaan kan dat de Kapt. Hœufft, zyn Schip Hilversbeek, een Capitaal van die waardy, tot groot nadeel van 's Lands Intrest afkeurt, als onbekwaam, en tragt onbruikbaar te stellen, en dat wel teegen *alle Advis* en getuigenissen van zes en twintig Persoonen die het Contrarie hebben bevestigt.

Articul 14. luyd als volgt:

EXTRACT.

„ Item een iegelyk zal verantwoorden zyn OFFICIE, en ONDER-
„ WIND &c. en de Stierlieden voor het geene haar Luyden Schip aan-
„ gaat &c.

Het Schip word toevertrouwt aan de Kapitein of Commandeerende Officier alzoo staat ALLES tot zyne verantwoording, daarom hy ook verpligt is, op ALLES WAAKZAAM TE WEEZEN, en te bezorgen, ORDRES TE GEEVEN, een ieder in zyn devoir te houden, daar de Kapt. Hœufft in gemankeert heeft, met zyn *Stierlieden* niet in de goede ordre, tot hun pligt te hebben gehouden, alzoo is de schult van 't VERZEYLEN van 's Lands Schip voor zyn Reekening, en niet minder schuldig aan ONERVARENTHEID, AGTELOOSHEID, en WANDEVOIR in niet WAAKZAAM GEWEEST TE ZYN, met zyn Schip van de grond te redden, dat de Kapt. Binkes verricht heeft en de plicht van den Kapt. Hœufft was te doen.

EXTRACT uit de nadere *Ordere*, tot observatie van de goede discipline op 's Lands Vloot.

ART. I.

„ ALLE Officieren, NIEMAND uitgezondert, zullen met alle promp-
„ titude PUNCTUEELYK nakomen en Executeeren ook DOOR AN-
„ DEREN onder haar bevel staande, DOEN NAAKOMEN EN EXE-
„ CUTEEREN NB.

Dit Articul met het volgende bevestigen ALLES wat den Ondergeschreeven op dat subject, in alle zyne Memorien geavanceert heeft.

ART. XXXII.

„ ALLE Officieren zyn verpligt GOEDE REGUARD te neemen op
„ de COMPORTEMENTEN, en WANDEVOIREN van haar Scheeps
„ Volk, dat zy zullen hebben te STRAFFEN, &c. en by NALATIG-
„ HEID van dien, zal het de Officieren NB. TOEGEREEKENT WER-
„ DEN, en daar van zy zullen hebben te VERANTWOORDEN.

Alzoo staat ter verantwoording van Kapt. Hœufft, dat 'er een ONKUNDIG MATROOS aan het LOODEN, heeft gestaan, dat de PLICHT van de Stuurlieden was, en oorzaak is geweest, dat de Lootsman is verleyd, waar door het Schip op de Spaander Bank is VERZEILT, dat de Kapt. Jan Hœufft wandevoirig maakt, en ten hoogsten STRAFBAAR,

Daar veele andere Articulen uit de Zee-Wetten van dezelve inhoud of diergelyke Exempelen in de Practycq, by geallegueert zoude kunnen werden; doch, deeze voorschreeven Extracten genoeg zyn, om te Confronteeren met den inhoud van ALLE de Schriften van de Kapt. Jan Hœufft, en daar tegen over te Examineeren, den inhoud van ALLE de Memorien door den Ondergeschreeven aan Uw Edele Mogende overgegeeven, waar op hy met reeden mag vertrouwen dat zyne GEFORCEERDE DEMARCHES, na de lecture van ALLES zo even gemeld, gerechtveerdigt zullen worden; GEFORCEERDE DEMARCHES, door dien de Kapt. Jan Hœufft, den Ondergeschreeven tot het uiterste komt tepousseeren, tot zyn eigen nadeel en schande ALLES openbaar te maaken, wyl het hem goedgedagt heeft, in zyne Memorien het

het Portrait van den Ondergeschreeven af te schilderen, als een Eer aantastend, Vyandig Mensch zig te gedraagen, en terwyl zulks is bestaande over Militaire Zee manœuvres, zoo is niets rechtveerdiger, dan dat die Zaaken door ZEE-LIEDEN naauwkeurig werden geëxamineert, en op den Eedt aan 't Land gedaan, aan Uw Edele Mogende te raporteeren, wat waarheid is, of leugen.

Waar over den Ondergeschreeven verzoekt, het houden van Krygsraad, om te Examineeren het wangedrag van de Kapt. Jan Hœufft in den dienst van 't Landt, bestaande in neegen Capitaale Pointen aan hem beweezen, MAAR GEENSINTS ter Examineeren van de verwaande verschillen, en over het precautioneeren van geen Schipbreuk op het Gom te lyden, zoo als de Kapt. Hœufft strydig met de waarheid verdraayt, en pretendeert dat zyne pretense Injurie alleen in Consideratie moet komen ter Examen by ZYNE VERKOOREN Politique Regters.

De Kapt. Hœufft geweldig HUYVERIG zynde voor een Krygsraad, om die te laten oordeelen, na de Zee-Wetten, over zyn verantwoording, maakt verkeerd gebruik van die Term, dat den Lieutenant-Admiraal huyverig is, om den Raad ter Admiraliteit te laaten oordeelen, over zyn gepretendeerde Injurie, die niet subsisteert, zoo lang hy Kapt. Hœufft zich niet gejustificeert heeft van zyne wandevoiren voor een Krygsraad, en om dat te éviteeren, pleit hy nog sterker op pag. 14. daar aan volgende, tot bewys van zyn groote verleegentheid, van zich aan een kundig Examen van de Krygsraad bloot te stellen en laat in deeze Termen, zyn hoop en vertrouwen, ALDUS HOOREN:

„ Den Ondergeteekenden uit overweeging van het voormelde, VER-
„ TROUWT, met alle ONDERDANIGHEID, dat Uw Edel Mogende,
„ op het gemelde verzoek gedaan, onbevoegt, en uit een openbaare
„ Vyandschap, en geheel en al vol zynde van omgerymtheeden, GEEN
„ DE MINSTE REFLEXCIE ZULLEN SLAAN, NB.

Uw Edele Mogende zien ten allerklaarsten, in deeze voorenstaande periodens, hoe de Kapt. Jan Hœufft niet alleen *Huyverig* is, maar zelfs zeer *bevreest*, om zyn wandevoirig gedrag, te verantwoorden voor KUNDIGE ZEE-LIEDEN, dewelke op *den* Eedt aan het Land gedaan te oordeelen, hy niet zoude misleyden met raporten en gezegdens tot verschoning, als daar hy Kapt. Hœufft zyn gebruik van maakt, en zyn Relaas aan Zyne Doorlugtige Hoogheid Hoogl. Mem., overgegeeven, daar in hy zegt:

„ Verder dient het volgende Relaas, van het geene ik heb ondervon-
„ den, TOT BEWYS NB. dat het 's Lands Oorlogschip *Hilversbeek* in
„ den Jaare 1749 en 1750, niet in staat is geweest, om met alle gerust-
„ heid te doen een Reys na Curaçao, (dat in allen opzigte Contrarie is
„ gebleeken.)

Op een andere plaats zegt hy;

„ Waar by was gevoegt een Advis door Vlag- en andere Officieren,
„ onderteekent, (ten getaale van zeeven). Ik was zeer gesurpreneert,
„ daar in te zien, dat het Schip Hilversbeek WIERD GOEDGE-
„ KEURT, NIET TEGENSTAANDE DE ONDERVINDING DIE
IK IN ZEE REEDS HADDE GEHAD.

Zonder eenig bewys te produceeren voor zyn surprise, daar meede hy te kennen geeft, dat het Advis van Vlag-Officieren, strydig met de waarheid

gegeeven was. Op het Verzeylen van zyn Schip Hilversbeek aan de gronden, verantwoord hy zig met de volgende Periode in zyn Verhaal.

„ Dat het onnodig zal zyn, om in 't breede te melden hoe de EER-
„ STE MAAL, het Schip den 3. January 1750, op de Zuyder Haaks
„ in 's Lands Diep heeft gezeeten, en de TWEEDE MAAL den 18 No-
„ vember 1750, op de Zoutbollen in 's Lands Diep by Texel, en de
„ DERDE MAAL wanneer het Schip reeds gelost was, om na Amster-
„ dam te zeylen, en de droogten van het Vlaak gepasseerd was, den
„ 15. December 1750, op de Spaander Banck voor Enckhuizen.

Waar op hy immediaat laat volgen,

„ Dat het eeven min nodig zal zyn, om de OMSTANDIGHEE-
„ DEN van Weêr en Wind by de gemelde gebeurtenissen op te haa-
„ len.

Dat het niet geschreeven stond, het was niet te gelooven. Het driemaal aan de grond Zeylen, is veroorzaakt door GODTS Weêr en Wind, of door de schuld van ONKUNDE, onvoorzigtigheid, of wandevoir van de LOOT-SEN, of van de KAPT. HOEUFFT ZELVE, alzoo was ten hoogsten noodsakelyk voor de Kapt. Hœufft de omstandigheeden van Weêr en Wind op te haalen, vooz zyn eigen Reputatie; dat niet aan te toonen by een Journaal of verhaal, en suffisante verklaringen, is zelfs een disobientie aan de ordres van den Raad; die omstandigheeden niet op te haalen, is een bewys tegen hem, ten Excus, om de onkunde en 't Wandevoir van hem Kapt. Hœufft te bedekken, met een aaneenschakeling van onwaarheeden, in voorige Memorien beweezen; dat in 't vervolg uit de Eigen Schriften van denzelven Kapitein, naader zal beweezen worden.

Maar nu vooraf, wegens het aan de grond zeylen voor de derde maal, 't welk omstandig, en overtuigend aan de Kapt. Jan Hœufft beweezen is, in ALLE de Memorien van den Ondergeschreeven aan Uw Edel Mogende overgegeeven, mitsgaders, dat het aan de grond zeylen van de Eerste en Tweede Reys nog open staat, om by den Kapt. Hœufft aangetoond te worden, dat het buyten zyn schult veroorzaakt is.

De extraordinaire groote verleegentheid, daar de Kapt. Hœufft zig in bevind, niet weetende waar zig te keeren, of te wenden, om zyn verantwoording voor de Krygsraad van Zee-Lieden te ontduiken; het welk ten allerklaarsten komt te blyken EDELE MOGENDE HEEREN, door dien hy durft bestaan, zo hooggaande disrespectueus, by zyn Request aan den Raad ter Admiraliteit te Amsterdam, op een alles te booven gaande, en ombeschaamde wyze, een VERZOEKING te onderneemen; van aan hem een DECLARATOIR te GEEVEN, ten eenemaal by hem zelven te wel bewust, STRYDIG MET DE WAARHEID, van naauwkeurige gedaane Examens, over zyn begaane Crimen te zyn, daar meede hy zelven teegens hem GETUIGT en BEWYST, dat zulks nooit in den grond is onderzogt, veel minder dat die JUDICIEEL zyn afgedaan geworden.

En welke VERZOEKING de Kapt. Hœufft de naam durft geeven van EQUITEIT, en dat zulks de WAARHEID en JUSTICIE komt te vorderen: dat waarlyk groote vilipendie den Raadt is aangedaan. Niet tegenstaande dat alles, bestaat Kapt. Hœufft in zyne Memorien assurant voor te geeven, dat hy door den Raad ter Admiraliteit te Amsterdam gejustificeert is.

(*Het vervolg den Isten April*).

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Deezer dagen is *Sultan Numan*, jongste broeder van den Groten Heer, na een ziekte van weinige dagen aan heete koortzen, alhier in den Ouderdom van omtrent 34 Jaren overleeden. Die Prins, om zyn uitmuntende hoedanigheden in 't algemeen hoog geacht, werd zeer betreurd, inzonderheid, door den Monarch, by wien men een groote droefheid over dat Sterfgeval bespeurd. Thans zyn noch twee broeders van den Sultan in leven, namelyk Sultan *Bajazeth*, oud 48 en Sultan *Orchan*, oud 43 Jaren. Het lyk van den overleden Prins is terstond begraven; en vermits men te meermalen heeft ondervonden dat het Gemeen diergelyke gelegenheden waarneemd om buitensporigheden te pleegen en onlusten te verwekken, en men derhalven niet zonder reeden vreesde dat dit Sterfgeval daar toe aanleiding geven mogt besloot de Regeering by voorzorg een bevel te doen publiceeren: Dat alle de Herbergen op zware boetens zouden geslooten gehouden worden; dat geen Waard of Tapper eenige sterke drank zou verkoopen; dat de Ingezetenen van deze Hoofdstad, het zy op de groote Pleinen of op de Straten niet troepsgewyzen mogten byeen komen, enz. Door deeze schikking is ook alles in rust gebleeven.

PORTUGAL. Lissabon. De Koning heeft geordonneerd, dat de gerechthoven der geduchte Inquisitie voortaan zullen gehouden zyn, den Beschuldigden, die door hen gevangen genomen worden, hunne Beschuldigers aan te wyzen, ten einde dezelve te zamen te confronteeren, vervolgens de Onschuldigen terstond te ontslaan, en de Aanklagers strengelyk te straffen, zo zy iemand valschlyk of uit haat aangeklaagd hebben; eene loffelyke Ordonnantie, waar door zyne Aller Getrouwste Majesteit en Desselfs Ministerie eenen altoos durenden roem verwerven, vermits het pleegen van ongerechtigheden daar door word weggenomen.

SPANJE. Madrid. Naadien de Koning het besluit genomen heeft om deeze Stad in een aanzienlyken Staat te brengen, en de Straten daar van met Key-Steenen te doen beleggen, zo is het Voorrecht, welke het Hospitaal van St. Anthoni had, om daar Verkens in te laten loopen, die gevoerd worden met het geen zy in de Straten vonden, en 't geen de Gemeente hen toewierp, te onbruikbaar geraakt, dewyl zulks in 't geheel met de zindelykheid, die men thans voornemens is in te voeren, in geenen deele overeenkom-

komſtig zou zyn: om echter dat Godshuis niet van het voordeel, welk het daar van trok, geheel te verſteeken, heeft zyne Majeſteit aan het zelve vier Marevedis toegelegd van ieder perzoon, die in den Koninglyke Schouwburg de Schouwſpeelen komt by woonen.

ITALIEN. Romen. De Pater Generaal der Jezuiten verlangende, dat alle de Leden der Societeit met hem hun genoegen doen blyken over de zonderlinge weldaad, hen door den Paus beweezen, door zyne Conſtitutie (*) hun *Inſtitut* beveſtigende, heeft een circulaire brief aan alle de Provincialen gezonden, waarin hy hen betuigd zyne hartgrondige hoop van door die Conſtitutie de Verſlagenen zyner Orde krachtdadig herſteld te zien; hen op de ernſtigſte wyze tot het ſtrikt waarnemen hunner regelen vermaant en aanſpoord, om den Hemel voor deeze Apoſtoliſche weldaad te danken, en voor 't behoud van 't dierbaar leven van zyn H. te bidden, ſchryvende den Prieſteren tot dat einde zes Miſſen en den Broederen zes Roozenkranſſen voor, of echter dit zal worden nagekomen, vooral in Vrankryk, Portugal en meer Landen, ſtaat by ons in zeer groote twyfel.

INGERMERLAND. Petersburg. De Akademie der Schilder-Beeldhouw- en Bouwkunde, door de Keizerin Elizabeth roemr. gedachtenis opgericht, is door onze tegenwoordige Souveraine op een vaſten voet geſteld, en met een rykelyk Fonds voorzien.

Den 17 January (1765) des voormiddags verzamelden zich de Staats-Miniſters, de Adel en verdere lieden van rang der beide kunnen ten Hove. Omtrent elf uren verſcheen de Keizerin uit hare binnen Vertrekken en begaf zich, verzeld van 't gantſche Hof, naar de grote Slot Kapel, en na den Godsdienſt aldaar bygewoont te hebben, voorgegaan door de Geeſtlykheid in Proceſſie naar den zogenaamden Jordaan, tegen over het Keizerlyk Slot op de Neva geplaatſt. Te wederzyden van hare Keizerl. Majeſteit gingen de Ridder-Gardes in hunne prachtige Uniforme, aangevoerd door hun Chef, den Heer Graaf Orlow. Nadat de Ceremonie der Waterwying verricht was, wierd het Kanon der Vesting, der Admiraliteit en op de Neva geplante Veld-Artillery losgebrand, beantwoord door een diervoudig loopvuur der om den Jordaan paradeerende Gardes, Veld-Regimenten en Artillery-Corps. Hierop reed de Keizerin in een open Slede voorby het front dier

(*) Ziet Febr. 1765. bladz. 44.

dier Troepen, keerde vervolgens naar het Slot, admitteerde aldaar de buitenlandse Ministers en voornaamsten van den Adel ter handkus.

ZWEDEN. Stokholm. De fraaye Redenvoering of aanspraak van den Senateur Graaf *van Ekeblad*, in de Rykszaal, aan de Vergaderde Stenden, in 's Konings naam gedaan, en waar van wy gesprooken hebben in ons voorgaande Stuk bladz. 36, luid als volgt:

Hooge zeer Edele Heeren, myne Heeren van den Geestlyken, den Burger- en Boerenstand.

MYNE HEEREN,

De Koning ziet met veel vermaak en genoegen de tegenwoordigheid der Stenden van het Koningryk. Die tegenwoordigheid is zyne Majesteit ten allen tyde aangenaam, maar inzonderheid, wanneer het Vaderland buiten Gods bystand genen anderen dan van hen verwachten kan.

De Stenden zullen het sterkste bewys van de krachtdadige, gunstige en onvermoeide zorge van zyne Majesteit ontwaar worden uit zyne vaderlyke verlangens tot verligting zyner Onderdaanen, en uit zyne bezorgdheid om hen zonder de uiterste noodzaaklykheid niet te belasten. Zy zullen teffens in hunne Convocatien een voortreflyk en zeker bewys vinden van 's Konings overtuigdheid van hunnen yverigen en vermoogenden bystand. De redenen, die zyne Majesteit genoopt hebben hen voor den door de Stenden bepaalden tyd te convoceeren, vallen een ieder in 't oog door de algemeene bewustheid der dringenste omstandigheden. Wel is waar, dat het Koningryk van buiten, een volmaakte rust, gelyk ook achting en vriendschap van alle de Mogendheden en de toegenegenheid van zyne Geallieerde geniet: doch teffens heeft het een inwendige kracht en verbeterde spaarzaamheid nodig. Die behoeftens zyn in de generale Propositie aangeroerd en zullen in de byzondere ontvouwingen klaarder worden opengelegt. Zyne Majesteit gevoelig over die uitleggingen, welke Hy verplicht is aan de Stenden te doen, zoude zich gaarne onthouding van een zo onaangenaam Tafereel van 's Ryks toestand te malen, zo het herstel dier situatie enig uitstel gehengde.

Indien de moeite, welke zich zyne Majesteit gegeven heeft, aan zyne oogmerken beantwoord had, en indien het in zyne magt geweest ware, het heilloos noodlot te ontduiken, 't geen het grootste gedeelte van het Koningryk in 't algemeen schynt aangestoken te hebben, en 't geen de vermogenste Volken in een belemmerden toestand gebragt heeft, en toegenomen is naar mate de Zeden veranderd en de onkosten en andere onvoorziene toevallen door de prachtiger manier van leven onvermydbaar geworden zyn, hebben particuliere hulpmiddelen ontbroken, terwyl de behoeftens vermenigvuldigt, de Manufacturen en de Koophandel in hunne gewonen loop verzwakt,

zwakt, en de Ordonnantien tot heilzame schikkingen door beletselen verhindert en veragtert zyn, waar van zyne Majesteit in weerwil van alle mooglyke pogingen de verdrietige gevolgen niet heeft konnen verhoeden, zynde zyne edelmoedige zorgen om zulks te beletten wel onvermoeid, doch vruchtloos geweest, en zal echter niet ophouden, dan wanneer de Stenden zelven daartegen een hulpmiddel zullen hebben gevonden, 't geen zyne Majesteit met alle mooglyk vertrouwen van hen verlangt.

Hoe gewigtig is deze zaak, hoe waardig der opmerking van yverige Landzaten, van een vry Volk, 't geen onder de Regering van een wyzen en tederhartigen Koning en onder de handhaving der Wetten zelf voor zyne Vryheid waakt! Hoe gelukkiger die voordeelen zyn, hoe meer dat voorwerp met verplichting en een geheiligde verbintenis gepaard gaat. Hoe zeer zy vervult worden, hoe zekerer de Schat is, waarin het welzyn van een iederen vryen Onderdaan bestaat, hebbende onze Voorouders ons denzelven nagelaten niet alléen om dat tresoor te genieten, maar ook op dat het als de zekerste en de dierbaarste Erffenis op onze nakoomlingen overga.

Zyne Majesteit meent, dat Hy den nood van 't Vaderland en de verplichtingen jegens het Genootschap niet in den grond behoeft te ontvouwen, 't geen schandelyk konde zyn voor een Volk, het welk zich door zyne deugd en dapperheid berucht gemaakt en in weerwil van het rampspoedigste noodlot en de gevaarlykste folteringen zyne glorie door een eendragtige behartiging van 't gemeen welzyn staande gehouden heeft. In hunne aderen loopt steeds het bloed, dat nimmer gespaart geweest is voor de eer, den voorspoed en de verdediging van het altyd dierbaar Vaderland, voor de handhaving der Wetten en der vryheid, voor het welzyn zyner tegenwoordige en toekomende Onderdanen.

Om die redenen legt zyne Majesteit zyne dierbaarste belangen in den schoot zelven der Stenden en behoud voor zich niets dan het voordeel van over hunne raadslagen 's Hemels Zegen te wenschen. Welhaast zullen zy zelven overtuigd zyn, dat het gevoeglykste uur om aan 's Lands zaken en de behoeftens van een Natie te arbeiden, niet het laatste zyn kan; elkander zelven door een yverige t'zamenstreving aansporende tot verhaasting der nodige hulpmiddelen om het Vaderland uit grievende smerten te redden en uit het gevaar, 't geen verachting te weeg brengen en de Vyanden tot ondernemingen en aanslagen aansporen kan. Zyne Majesteit is overtuigd, dat die hulp-en redmiddelen zich zelven ligt zullen opdoen; doch houd zich ook verzekerd, dat men dezelve te vergeefs zoude zoeken, zonder Eensgezintheid en Eendragt, dat is zonder de onderlinge Vriendschap en het vertrouwen, welke onder de verscheide Leden der Stenden behoren te heerschen; zynde deze de zekerste en de vastste gronden waar van inzonderheid niet alleen het behoud en de veiligheid der Natie tegens

gens de gevaarlykste lagen, maar ook haar algemeen en byzonder herstel en voorspoed afhangen. Hierop grond zyne Majesteit zyne hoop van een gelukkige uitslag dezer Ryksvergadering door den bystand van den Almagtigen, die alles bestiert en regeert, verzekerende voor 't overige de Ryksstenden van zyne Koninglyke goedgunstigheid en blyvende met alle mooglyke toegenegenheid &c.

POOLEN. Warschauw. Zedert den 6 February 1765 werden in het Klooster van de Capucyner-Monniken, door de Commissarissen van de Thesaurie raadsvergaderingen gehouden tot het maken van een ontwerp, volgens 't welke de Onderdanen van dit Koningryk voortaan aan een algemeenen Impost zullen onderhevig weezen: zullende dezelve in de volgende vier Tauxen bestaan:

I. Dat men *twee* per Cent zal betaalen voor de Producten van het Ryk, dewelken in het Land zelfs vertierd worden; en *tien* per Cent voor die Producten, dewelken worden uitgevoerd.

II. Dat 'er een Belasting gelegt zal worden van *vier* per Cent op alle buitenlandse Koop Goederen, dewelken men in dit Ryk niet wel missen kan; Maar (III.) *agt* per Cent op zulke Waaren, die uit andere Staaten in dit Ryk worden ingevoerd en minder noodwendig zyn.

En eindelyk: IV. Nog een Belasting van *twaalf* per Cent op alle Goederen, dewelken niet dan tot Weelde en Overdaad verstrekken, als by voorbeeld, de kostbaare geborduurde Stoffen, Edelgesteentens, en verder Galanterie-Waaren, van welken Impost niemant zal bevryd zyn.

Het Product van de *eerste* hier bovengenoemde Belasting zal voor de helft ten voordeele zyn van de Republiek, en voor de wederhelft ten nutte van den Koning, dewelke van de andere drie Belastingen niet dan *een vierde* trekken zal.

DUITSCHLAND. Weenen. Het Hof heeft den 12 February een Sledevaart gehouden, welke behoord aangemerkt te worden als een gevolg der Carnevals vermakelykheden en die van het hooge Huwelyk van den Roomsch-Koning. Dezelve werd dien dag 's avonds ten 7 uuren incognito met 20 sleeden door deeze Stad gehouden, na dat alvoorens de Verdeeling en schikking door het Lot was getrokken geworden.

Den Tocht openden eenige Officiers en Ry-Knechten van den Keizerlyke Marstal, daarop volgden: I. De Graaf van *Leslie* met de Freule *Gabriela van Reischach*. II. De Graaf van *Clare* met de Freule *Charlotte van Reischach*. III De jonge Prins van *Auersperg* met haare Koninglyke Hoogheid de Princes *Charlotta van Lotthbaringen*. IV. Zyne Koninglyke Hoogheid de Prins *Carel van Lotthbaringen* met de

Princes van *Esterhasi*. V. De Graaf *Anton van Esterhasi* met de jonge Gravin van *Kinsky*. VI. De jonge Prins van *Schwarzenburg* met de Freule van *Bercbtod*. VII. De Opper-Stalmeester Prins van *Auersperg* met de Gravin van *Dietricbstein*. VIII. De Graaf *Charles Palfy* met haare Majesteit de Rooms Koningin. IX. Zyne Majesteit de Rooms-Koning met haare Majesteit de Keizerin-Koningin. X. Zyne Majesteit de Keizer met haare Koninglyke Hoogheid de Aarts Hertogin *Josepha*. XI. De Prins *Carel van Lichtenstein* met de jonge Gravin van *Kevenbuller*. XII. De Graaf van *Schönborn* met de Gravin van *Sternberg*. XIII. De Graaf van *St. Julien* met de jonge Gravin van *Sternberg*. XIV. Zyne Koninglyke Hoogheid Prins *Albert van Saxen* met de jonge Gravin van *Staray*. XV. De Graaf van *Kaunitz.-Questenburg* met de jonge Gravin van *Collowratb*. XVI. De Graaf van *Betlem* met de jonge Gravin van *Leisern*. XVII. De Graaf *Carel van Dietricbstein* met haare Koninglyke Hoogheid de Aarts-Hertogin *Maria Anna*. XVIII. De Opper-Hof Marschal, Prins van *Schwarzenberg*, met de Gravin van *Atbemis*. XIX. de Prins van *Kinsky* met de Freule van *Schirding*; en XX. De Graaf *Gundaker-Colloredo* met haare Koninglyke Hoogheid de Aarts-Hertogin *Maria Christina*. Een yder Sleede was van een Stalmeester, twee Loopers vyf Ry-Knechts met brandende Toortsen verzeld. Het Besluit maakte eenige ledige Keizerlyke Reserve Sleede, en hierop eene Bende Ry Knechts. Na de Terugkomst op het Paleis, was aldaar gemasquerd Ball voor den voornaamsten Adel. Den 13 gaf de Koningl. Spaanse Ambassadeur, Graaf van *Maboni*, in zyn Hotel een Ball en Masque, waarop over de 500 Masquen van den eersten en minderen Adel verscheenen. Den 14 spysde het Hof 's middags vroeger als na gewoonte, en hield vervolgens met eenige Cavaliers en Dames een Sleedevaart na Laxenburg, in de volgende Ordre I. Zyne Majesteit de Rooms-Koning met haare Koninglyke Hoogheid de Princes van Lottharingen. II. De Opper-Stalmeester Prins van Auersperg met haare Koninglyke Hoogheid de Aarts Hertogin *Christina*. III. De Prins Adam van Auersperg met haare Koninglyke Hoogheid de Aarts-Hertogin *Elisabetb*. IV. Zyne Koninglyke Hoogheid de Aars-Hertog *Leopold* met haare Koninglyke Hoogheid de Aarts-Hertogin *Maria Anna*. V. De Graaf van St. Julien met de Freule van *Schirding*. VI. Zyne Koninglyke Hoogheid de Hertog Carel van Lottharingen met haare Majestei tde Rooms-Koningin. VII. Zyne Koninglyke Hoogheid de Prins Albert van Saxen met de Freule van *Bercbtold*. VIII. Zyne Majesteit de Keizer met haare Majesteit de Keizerin Koningin. IX. Haare Koninglyke Hoogheid de Aarts Hertogin *Amalia*, gevoerd door den Graaf van Clari. X. De Graaf van Leslie met de Freule van *Ferraris*. XI. De Gaaf Carel van Palfy met de jonge Gravin van *Trautmansdorf*; en XII. een Koets, waarin de Opper-Hofmeesteres Gravin van *Aspremont-Linden* zat. Na de Terugkomst van het Hof van Laxenburg woonde het

zel-

zelve het Italiaans Zingspel, *Gli Stravaganti*, by, het welk voor de tweedemaal vertoond wierd, en assisteerde vervolgens by het Ball in de groote Redoute-Zaal in Domino. Den 15 vertrok Prins *Frederik van Tweebrugge* van hier na Munchen, van waar zyne Doorluchtigheid zig over Manheim en Tweebrugge na Parys staat te begeeven. Men heeft nu de Confirmatie ontfangen, dat de Turken aan de Verbeetering van de Fortificatien der Vesting *Sabacz*, aan den Saustroom, tusschen Karsch en Belgrado gelegen, en dewelke van het Huis van Oostenryk in den Jaare 1739 aan de Turken wierd gecedeerd, zeer yverig arbeiden; waaruit veele niet veel goeds willen voorspellen; maar ons Hof is dien aangaande heel gerust en zonder de minste Ombragie.

Cleve. De Heer *Schutte junior*, *Medicinæ & Phil. Doctor*, heeft op nieuws een overtuigend Bewys zyner buitengemeene Ervarentheid, in een Boek tot Tytel voerende: „ Aanmerkingen over „ de, van den Heer *E. Hofman*, Hof Raad en Lyf-Medicus van „ den Keurvorst van Keulen te Munster, Naricht van eene goe- „ de Geneeswyze der Kinder Pokjes, en van een nieuw en krach- „ tig Middel by en tegens quaadaardige en t'zamenloopende Pok- „ ken gegeeven &c." Waarin hy aantoond, eerstelyk, dat de Geneeswyze en de Middelen, welke gemelde Doctor *Hofmàn* zo sterk aanpryst, niet alleen van geene nuttigheid, maar zelfs schadelyk zyn, en ten anderen een byzonder en teffens eenvoudig Middel aan de hand geeft, om het Aangezicht voor de Pokken-Schending te bevryden, hier in bestaande: „ Men maakt (zegt „ hy) van een wolle Lap, welke aan weerskanten met zacht „ Linnen gevoerd en bezet is, en op de plaatsen voor de Oogen „ en den Mond uitgesneeden word, een Masque, het welk men „ de Kinderen voor het aangezicht vastbind, en zo lang laat zitten „ tot dat de Verzweering over is &c." Men weet, merkt hy wyders aan, dat de Pokken niet ligt op het bedekte Lichaam maar wel in het aangezicht, hetwelk geduurig voor de Lucht is bloot gesteld, niet alleen onaangenaame, maar zelfs hinderlyke Lidteekenen nalaaten, en daarom, zegt hy, is het te verwonderen, dat men niet eerder daarop is bedacht geweest, de Aangezichten der Lyders voor de Lucht te bewaaren.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De zaak der *Manilla* zal eerlang mede een der onderwerpen zyn waar over het Parlement zal delibereeren. Een iegelyk is over de Spaansche manier van denken en handelen ten deezen opzichte, zeer verontwaardigd.

Op de dien aangaande door den Graaf van Rochefort gedaane vertogen, wil men dat het Spaansche Ministerie een schuldvordering van omtrent 1230000 Piasters zou ingebragt hebben, wegens geledene schaden en verlies der Inwoonders van *Manilla*, ten tyde wanneer die Plaats in den Jare 1762 op den 6 October stormenderhand ingenomen wierd. Doch deeze beknopte en teffens vruchtlooze inwending is niets minder als voldoende voor ons Hof: want het niet de wraakgierigheid der Engelschen is, maar de halstarrigheid van den Spaanschen Commandant, die gemelde Stad en haare ongelukkige Ingezetenen zo veele rampen op de hals gehaald, en de Overwinnaars tot dat uiterste heeft doen komen.

Den 14 February (1765) omtrent de middag wierd de Boekverkooper *Williams* volgens het tegens hem uitgesprooken Vonnis, een Uur lang aan de Kaak, te *Westmunster* ten toon gesteld. Op de Huur-Koets, waar in hy derwaards gebragt wierd, stond No. 45. als zynde de van hem gerepubliceerde No. van den *North Breton*, met groote Letteren geschilderd. Aan de Kaak vast gemaakt wordende groette hy het Volk, dat in eene meenigte van over de 10000 Zielen aldaar byeen vergaderd was, en hem over zyne ongelukkige Situatie, en de innerlyke zmerte die elk een zyner toegedaane Toeschouwers daar over gevoelde, door herhaalde Acclamatien van: *Lang leeve de Koning! Wilkes! Williams en de Vryheid!* zyne welmeenentheid te kennen gaf. Men had hem met eenen Lauwerier-Tak vercierd en geduurende zyn Expositie, deed een der antiministeriale Party eene Collecte van 200 Guinées, om de zmerten van den Misdadigen te verzachten. Geduurende het verloop van deze Uur, vermaakte zig de meenigte met zigtbaare blyken van Haat en Verontwaardiging tegens een zeker begunstigd Personagie te geeven.

De Heer *Wilkes*, Schryver van 't voorsz. blad, is thans, na men verneemd te *Florentien* aangekomen; de lucht moet te *Parys* voor hem niet gunstig geweest zyn.

Dezer dagen is van wegens het *Paruikemaakers-Gilde* dezer Stad een zonderling *Request* aan den Koning gepresenteerd, waarin dezelve het verval van hun *Hand Werk* op het nadrukkelykst voorstellen en de gunstige Attentie van zyne Majt. omtrent hunne Elende ootmoedig smeeken.

REQUEST.

„ Wy zelfs (zeggen de Suppliamen) en verscheide Manufactu-
„ riers, die van ons afhangen, als Hairkoopers, Lintweevers en
„ Paruik-Netten-Maakers maaken zulk een groot getal uit, dat wy
„ vreezen niet te zullen geloofd worden, als wy het zelve maar
„ middelmaatig begrooten: De duizenden van hen, die daar aan
„ te pas komen, zyn veel meer als het getal, waarop eenig Hand-
„ werk in de Ryken van Uwe Majt. zig beroemen kan. Zeer veele
„ onder ons zyn werkelyk gebragt tot het Gebrek aan de allernood-
„ wendigste Behoeftens, en het geheele Lichaaam zal zyn Onder-
„ houd in andere Bezigheeden moeten zoeken, ofte wel elendiglyk
„ vergaan, als hetzelve niet eenige Geneezing krygt in de doode-
„ lyke Wonde, die aan het Ligchaam word toegebragt door de
„ dagelykse toeneemende Gewoonte, dat een ieder, van wat Rang
„ of staat hy zy, tegenwoordig zyn eigen hair draagt: Deze in zig
„ zelfs verderflyke Mode word des te nadeeliger door den aangroei-
„ jenden zwerm van *Fransse* Haarkrulders, dewelke meer door
„ Kunstgreepen als Verdiensten, en door de Overhelling der Brit-
„ sche Onderdanen om in alles, wat de Kleding betreft, aan de
„ *Fransche* Kunst en Smaak den voorrang te geeven, wel haast zoo
„ veel te doen krygen, dat zy zelfs de geringe Broodwinning!, die
„ voor Uwe Majts. natuurlyke Onderdaanen nog overig blyven
„ zouw, hun ontrooven.

„ Wy worden gedwongen tegen Goddelyke en Menschelyke Ge-
„ boden aan te gaan, en een soort van Ongehoorzaamheid tegen
„ Uwe Majesteits Ordres te pleegen: Want de Dag des Heeren,
„ geschikt tot Onderwys en Bevestiging in de Gronden van Deugd
„ en Godsvrugt, is voor hen, die onder ons nog iets te doen heb-
„ ben, de dag, dat zy het meest voortgesleept en in verlegenheid
„ gebragt worden, als zy door hunne weigering niet teffens willen
„ besluiten van honger te sterven: Geene van de overige Onderda-
„ nen worden onzes bedunkens zoodaanig verdrukt, en voor zig
„ zelve en hunne Kinderen zoo zeer beangstigd, dat zy door het
„ onvermydelyk Verzuim der H. Diensten van dien Dag zullen wor-
„ den als die, welke God niet kennen, terwyl hunne Medeburgers
„ het onwaardeerbaar Voorregt genieten om zulke Voorschriften
„ geduuriglyk te krygen, dewelke leeren een zuiver Gewissen te
„ hebben, God te vreezen en den Koning te eeren.

„ Om deze zoo sterk dringende Redenen..... hebben Wy, Sup-
„ plianten, eindelyk gewaagd, ons te adresseeren aan de eenigste
„ Aardsche Mogentheid, die in staat is om ons uit den geweldigen
„ stroom, die ons naar onzen Ondergang voortsleept, te redden &c.

VRANKRYK. Parys. Het Requisitoir van den Heer Procureur-Generaal des Konings, op 't welk het Parlement de *Constitutie* van den

den Paus, *te zien in ons voorgaande Stuk bladz.* 44., het Institut der Jezuiten bevestigende, gesupprimeerd heeft is van den volgenden inhoud:

MYNE HEREN,

Een Constitutie van den Paus, beginnende met het woord *Apostolicum*, word sedert enige dagen in deze Stad onder de hand gedistribueert; doch aangemerkt het doelwit, 't geen is het Institut van de Societeit der Jesuiten op nieuw goed te keuren, zal het ul. niet moeilyk vallen te begrypen, hoe vreemd die Constitutie voor Vrankryk is.

Wat ligt ons immers gelegen, of de Paus in zyne Staten roemt en goedkeurd de Instelling van een Societeit, die de Koning niet wil langer in zyn Ryk, Staten, Landen en Dominatien plaats hebbe; De schikking van het Edict, het welk gyl., het Hof genoegzaam van Paits voorzien, den eersten December 1764 geregistreert hebt, is niet twyfelzinnig. Dat Edict is altoos durend en onherroepelyk. De Koning heeft zich bedient van het recht, 't geen Hem wezentlyk toekomt. Het is gene zaak, waarin de medewerking van 't geestlyk gezag vereischt kan worden, en derhalven zoude de gemelde Constitutie, in dat licht beschouwd, natuurlyker wyze by ons gene opmerking verdienen: doch echter konnen wy niet afzyn, ul. enige byzondetheden in de uitwendige forme dier Constitutie te doen observeeren.

De eerste is, gedagtekend den 7den der Iden van January in 't jaar der Incarnatie 1764 (*a*) het zevende jaar van 's Opperpriesterschap van Clemens den XIII., en dat die dagtekening naar onze rekening over eenkomt met den 7 January van het tegenwoordig jaar 1765. Hier uit is de reden, welke deze Constitutie te weeg gebragt heeft, ligt te begrypen. Het Hof van Romen gevoelig over den rechtvaardigen slag, dien de Societeit voor altoos in Vrankryk ondergaat, heeft geoordeelt, die wonde te moeten verzachten door loftuitingen en goedkeuringen, ten allen tyde ongepast, maar vooral, om niet meer te zeggen, in dezen tyd, waarin men den Paus overgehaalt heeft zulks in deze Bul te ontvouwen.

De twede byzonderheid is, dat het bezwaarlyk schynt over den stempel dier Constitutie een zeker oordeel te vellen. Zy is gepubliceert uit eige beweeging van den Paus, 't geen alleen naar onze wyzen abusief zoude zyn, indien zy ons konde raken; en dus is zy *uit eige beweeging* gegeven; zonder dat men zelfs in opmerking genomen heeft, dat zy behoorde besloten te zyn geweest *de consilio fratrum*,

Hoed

(*a*) De verheffing van Clemens den XIII. is van den 6 July 1758 gemene rekening; en het Jaar der Incarnatie 1764 is begonnen den 25 Maart 1764 gem. rek., en zal eindigen op den zelven dag 1765 gem. rek.

Hoe! Is men in een zaak, welke men in den text der Bulle voorgeeft, zo gewigtig te zyn, en in welke Bulle men den Paus doet zeggen, dat ergernissen, die tot ondergang van den Godsdienst strekken, uit de Kerk geruimt moeten worden, niet bedacht geweest, dat byzonder vonnis, 't welk men den Paus over zodanig een stoffe doet stryken, met dat meerder kenmerk van gezag te versterken?

Men moet opmerken, gelyk een onzer Doorl. Predecesseuren den 20 April 1646 zeide, dat de Paus in zyne Staten Souverein is. Dit is een eerste hoedanigheid, in welke wy belyden Hem te eeren. Doch boven dien is hy de algemeene Vader der Gelovigen, en in die twede hoedanigheid eeren wy hem als den eersten Stedehouder van Christus op Aarde, als het zichtbaar Hoofd der Kerke, als Opvolger van St. Pieter.

De eerste dier hoedanigheden schynt het belang der byzondere geneigtheden van het Hof van Romen, de bewegingen der vooringenomenheid, de eenzydigheden en verdeeldheden der gemoederen een vryer loop te laten; de twede vereischt een taal van stichting, van waarheid en van rechtmatigheid. Zoude men dan niet moeten onderstellen, dat deze Constitutie, in zodanig een forme gegeven, als wy gezegt hebben, en door hare beweeg oorzaken, in den grond niet anders zy, dan het werk van den Staats Minister van het Hof van Romen; een werk, door den Paus in zyne hoedanigheid van Souverein als zyn eigen aangenomen, en 't geen vervolgens, tot meerdere misleiding, met eenige der uitwendige formen van de Decreeten, in welke de Opper Priester jegens alle de Gelovigen spreekt, versiert is.

Wy willen niet zeggen, dat ingeval de Paus in deze laatste hoedanigheid gesproken had, die voor ons eerwaardig is en altyd zyn zal, en ingeval de zaak de Kerk van Vrankryk zo zeer raakte, als haar nu weinig daar aan gelegen ligt, wy menen zouden, over al 't geen in die Constitutie verhandelt word stilzwygen te moeten in acht nemen: maar waarom ons thans 'er mede op te houden? zouden wy het doen, vermits men den Paus, door een kenlyke tegenstrydigheid met de clausul van de *eige beweging*, doet zeggen, dat Bisschoppen uit alle Catholieke Landen hem geschreven hebben, om hem de Societeit aan te beveelen? Zo men uit deze uitdrukkingen opmaken wil, dat Brieven door eenige Prelaten van de Kerk van Vrankryk aan 't Hof van Romen geschreven zyn, moeten wy onderstellen, dat een aanhoudende Briefwisseling in de tegenwoordige omstandigheid door alle de Prelaten afgekeurt zoude worden, dewyl zy, zo dra zy door den Souverein niet uitdruklyk geoorloofd ware, by den Koning, die zyn wil verklaart heeft, verdacht maken zoude den eed van trouwe, welken zy in zyne handen hebben gepresseert en dien zy op Aarde aan niemand dan Hem alleen moeten

ten afleggen. Zo de uitdrukkingen der Constitutie toepaslyk zyn op Prelaten der andere Catholieke Kerken, ligt ons aan de Briefwisseling niet gelegen. Dus schynt alles t'zamen te lopen, om ons te ontslaan van in een meerder onderzoek dezer stoffe te treden.

Dat wy niet treden in de uitwerkselen, welke die Bulle in de Staten van den Paus en in de verdere Catholieke Landen, alwaar zy verspreid kan worden, te weeg brengen kan. Indien zy 'er zonder vooroordeel word gelezen, zal men 'er zien, dat de lof van het Instituut enkel door de Staatkunde is gedicteert en volmaakter geweest zoude zyn, zo de Bulle 'er by gevoegt had de rechtvaardiging dier schuldige Casuisten, welke zedert twee eeuwen in die Societeit op elkander gevolgt zyn. Wie weet daarenboven niet, volgens het getuigenis van Melchior Cano (*b*), dat gene Approbatie van een Instituut het Zegel der Onfeilbaarheid draagt. *Men kan zich vergissen in het goedkeuren van een Geestlyke Orde; wier middelen van bestier aan de voorzichtigheid en niet aan de Leer behoren*, is de verstandige aanmerking van den Hr. Procureur Generaal van den Souvereinen Rade van Castilien (*c*). Ons aangaande, is het genoeg, dat die Bulle in dit Koningryk een krachtloze Acte is, en mooglyk zal zy elders aan de Societeit, welke haar besolliciteert heeft, geen meerder steun te weeg brengen, dan alle die van de zelve soort, welke zy onder ons met bidden konde verkrygen, aleer de Koning zyn wil had uitgedrukt.

Derhalven hebben wy ten dezen opzichte ul. gene andere klachten dan ten aanzien van hare distributie voor te dragen. Om dezelve te sluiten is het onze plicht te requireeren, dat die Constitutie worde gesupprimeert, en ul. teffens voor te slaan Precautien, in soortgelyken gevalle gebruiklyk, waardoor de gemoederen zeker gesteld zullen worden tegens al wat de rust van de Kerk en den Staat konde storen.

Dit is het voorwerp der Conclusien, welke wy den Hove in geschrifte laten met een gedrukt Exemplaar der Constitutie.

Van de Vuurbraak van den Berg *Monoblanca* by *Tuzela* in *America*, 50 mylen van *Vera-Crux* den 18 July laatstleden voorgevallen, had men reeds over *Cadix* bericht ontfangen; doch thans vind men in een particuliere Brief uit de eerstgemelde Stad deswegens de volgende byzonderheden:

Gisteren nacht omtrent half 12 uren, wanneer in deze gantsche Stad

(*b*) Melchior Cano *de locis Theologicis, Lib. V., de autoritate Conciliorum, Cap.* 5. *Conclus.* 3. *pag.* 281. *Edit. Col.* 1678 *in* 8°.

(*c*) *Advis* van den Hr. Procureur Generaal van den Souvereinen Rade van Castilien nopens de schuilplaats, door de uit Vranryk geweken Jesuiten in Spanje verzocht, gedateerd *Madrid den* 11 *July* 1764.

Stad de diepste stilte heerschte, hoorde men eensklaps een zo zwaar gedruis, dat alle Ingezetenen van schrik hunne bedden verlieten en ter deuren uitliepen. Een ieders consternatie vermeerderde op het gezicht van de Lucht, welke in een enkelen gloed veranderd scheen, betrokken met Wolken van een glimmende assche, die als een dichte jagtsneeuw stuivende, het aangezicht, de handen en andere ontbloten deelen des lighaams brandde. Alomme hoorde men niet dan geschreeuw en weeklagen en de wanorde, waarin menschen en vee door een liepen en zelfs het gevogelte omvloog en nederviel, was onbeschryflyk en de confusie zo groot, dat zo wel Spaanse als Indiaanse Vrouwen, die by dat gekrioel onder den bloten Hemel en in 't gezicht van Kinderen en een ieder door schrik bevielen, gene hulpe toegebragt wierden noch konde worden. In een woord 's Werelds einde scheen daar te zyn en de yzing was te groter, vermits men de oorzaak dezer vreeslyke verschyning niet konde begrypen. By zo treurige omstandigheden nam men de toevlucht tot de Gebeden en wierd het Venerabile omgedragen.

Den volgende morgen by 't aanbreeken van den dag bespeurde men, dat het vuur uit den Kruin van den Berg Monoblanco ontstond. Kort daarna hield het zelve op, en des voormiddags ten half 9 uren berstte die Berg met een groot geweld en verwekte een opening van 100 roeden in den omtrek, waaruit de Berg een considerabele menigte zwarte stenen van 2, 4, 6, 8, 12 tot 26 ponden wierp, welke vele Menschen en Vee doodden, 118 Hutten van schamele Indianen verpletterden en genoegzaam alle de Huizen dezer Stad beschadigden. Die Hagel duurde 3 uren en enige minuten. Hier op volgden quartier voor den middag weder vele vlammen met een dikken en zwarten rook, verwekkende een zo ondraaglyke hitte, dat offschoon de Berg anderhalve myl van hier ligt, men zich daar tegen naauwlyks dekken of verbergen konde. Kort na 12 uren nam die gloed af en stroomden uit den Berg twee Beeken van brandende en gesmolte stoffen, welke te wederzyde alle de Bomen, die zy in haren loop ontmoeteden, tot assche verteerden en zelfs de stenen calcineerden. Deze Beeken waren 30 roeden breed en vlieteden Westwaards voort tot aan onze Rivier, doch in plaats van door het water van dezelve geblusscht of in haren loop gestremt te worden, verdroogden zy de Rivier, welke een menigte gebrande of gebraden Visch heeft opgeworpen, en stroomde nog 4 ½ mylen verder voort tot dat de Berg ophield, meerdere stoffe te vomeeren, als wanneer de Lava omtrent 6 uren begon te bestallen.

NEDERLANDEN. Rotterdam. Den 24 February is alhier afgekondigd de volgende

ELUCIDATIE.

S*chout, Burgemeesteren, en Schepenen der Stad Rotterdam,* hebben na rype deliberatie, tot voorkoming van alle abuizen die 'er zou-

den konnen ontstaan, uit het kwalyk verstaan van de Ordonnantie op het stuk van Salaris voor alle Voogden, Administrateurs, Curateurs, Acteurs, of die eenig bewint hebben over Goederen van Weeskinderen, Krankzinnige, of dergelyke Personen, in dato 15 April 1702, goedgevonden het *Eerste* en *Tweede* Articul van de voornoemde *Ordonnantie* te elucideren, te statueeren en ordonneren, gelyk gestatueert, en geordonneert word by dezen:

Dat voortaan alle Voogden, Administrateurs, Curateurs, Acteurs, ofte die eenig bewind zyn hebbende over Goederen van Weeskinderen, Krankzinnige, Simpelen, en dergelyke Persoonen, die henzelve niet konnen regeeren, onder opzigt van de Weeskamer dezer Stad geadministreert wordende, zo die gene welke reeds aangesteld zyn, als die in 't vervolg van tyd zouden aangesteld mogen worden, Rekening zullende doen van hunne Administratie, geen andere tantiëmes van Ontfang en Uitgaaf, in dezelve Rekening zullen mogen brengen, nog geleden worden, als zoodanige posten, dewelken by hun lieden, waarlyk en met 'er daad zullen ontfangen en uitgegeven zyn: En dus ook niet Gelden, die zy met andere hebben geliquideert ofte gerescontreert; mitsgaders niet in Uitgaaf mogen brengen de Honderste en Tweehonderste, of andere Penningen, welke van de Interessen ten Comptoire van het Gemeeneland gekort en ingehouden worden, maar integendeel, de zuivere Interessen welke door hun reëel zyn ontfangen, in Ontfang moeten brengen.

's Gravenhage, De Schutters van het Colombyne Vaandel, van den Heer Kapitein *Jacob van de Kasteele*, onder het Rot van den Lieutenant *Willem Jan Keer*, staan op hunne beurt deezen Jaare alhier de MEIBOOMEN te planten, en doen ten dezen einde alreede het noodige vervaardigen: zullende de *Zinnebeelden* en hunne *Byspreuken* zyn, als volgt:

VOOR HUNNE EDELE GROOT-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-VRIESLAND.

De *Hollandsche Maagd*, zittende in haren *Tuin*, aan wiens ingang staan de *Godvrugt* en de *Geregtigheid*; met 't Byschrift:

SIC SECURA QUIES. (Dat is:) *Dus is de Rust verzeekerd.*

VOOR HUNNE HOOG-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Een *Schip* by zeer schoon weêr in een stille Zee zeilende; rondom het welk men eenige *Dolphynen* ziet speelen; met 't Byschrift:

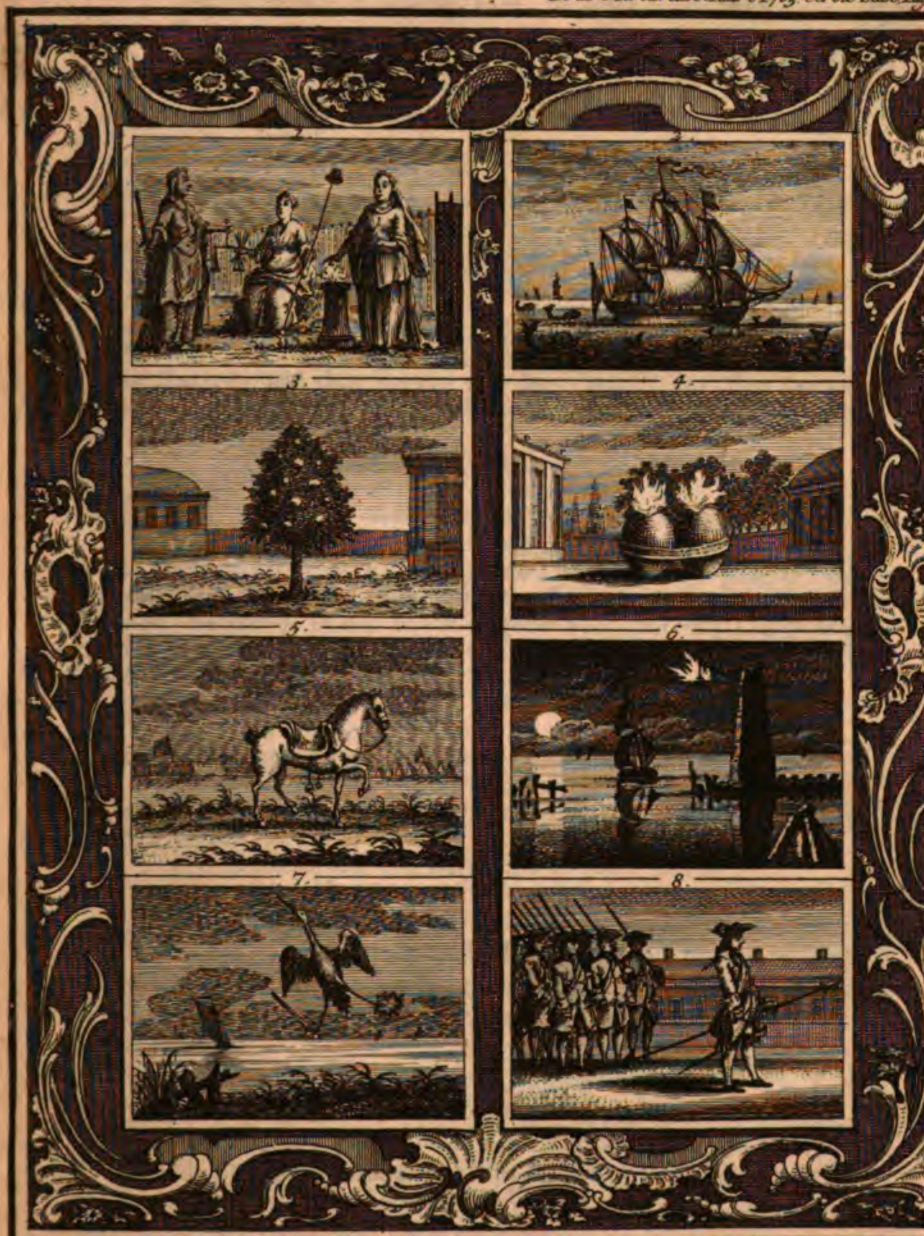
UNDIQUE TUTA. (Dat is:) *Aan alle zyden veilig.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE WILLEM DEN VYFDEN, PRINCE VAN ORANJE EN NASSAU, ERF-STADHOUDER, enz. enz. enz.

Een jonge *Oranje boom* met eenige byna rype *Vrugten*; met 't Byschrift:

BREVI MATURA. (Dat is:) *In 't korte ryp.*

VOOR

8. Afbeeldinge van de MAY-BOOMEN, door de Schutterye Geplant, in 's Gravenhage i
B. MOURIK excudit.

VOOR HAARE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, MEVROUWE DE PRINCESSE VAN NASSAU-WEILBURG, enz. enz. enz.

Twee brandende Harten, door een *næud d'Amour* te samen gebonden; met 't Byschrift:

UT UNUM COMPONANT. (Dat is:) *Op dat zy een zyn.*

VOOR ZYNE HOOGHEID, DEN HEERE PRINCE VAN NASSAU-WEILBURG, enz. enz. enz.

Een moedig jong *Paard*, ten Oorloge uitgerust; met 't Byschrift:

GENEROSO SANGUINE NATUS. (Dat is:) *Uit Edel bloed gesproten.*

VOOR ZYNE HOOGHEID, DEN HEERE VELDMAARSCHALK, HERTOG VAN BRUNSWYK-WOLFFENBUTTEL, enz. enz. enz.

Een *Baaken*, aan den ingang van den *Haven*, aan Zee des nagts helder brandende, terwyl een *Schip* na die Haven toezeilt; met 't Byschrift:

MONSTRAT PORTUMQUE VIAMQUE.

(Dat is:) *Hy wyst de Haven en de koers.*

VOOR DEN WEL-EDELE AGTBAARE MAGISTRAAT VAN 'S GRAVENHAGE.

Een steilopwaards vliegende *Oyevaar*, met de borst gekeerd voorwaards, (op die wyze, als men een dubbelden Arend doorgaans schildert) hebbende in den eenen opgeheeven poot een *Laurierkrans*, en in den anderen, mede opgeheven, een blood *Zwaard*; met 't Byschrift:

UTRUMQUE MERENTI. (Dat is:) *Beide na verdiensten.*

VOOR DEN WEL-EDELEN GESTRENGEN HEER, COLLONEL, Mr. CAREL DE LA BASSECOUR, BURGEMEESTER,

De Heer *Collonel*, aan 't hoofd van eenige gewapende Mannen; met 't Byschrift:

DUCIT ET EXITAT OMNES. (Dat is:)

Hy leid en voerd hen allen aan.

Zyne Doorluchtige Hoogheid de Heer Prins Erfstadhouder den 8 Maart (1765) in desselfs 18de Jaar getreden zynde, ontfing, gelyk ook Hunne Doorl. Hoogheden de Prins en de Princes van Nassau-Weilburg, deswegens de complimenten van de Heeren der Regeering, de Ambassadeurs, de buitenlandsche Ministers den Adel en verdere Lieden van Distinctie, en wierd des 's middags door laatstgem. Hunne Doorl. Hoogheden prachtig ter Maaltyd onthaald. Ook bedreven alhier, gelyk in andere Steden veele Particulieren publieke vreugde ter viering van een dag, eersten aankondiger der aanstaande meerderjarigheid van dat dierbaar eminent Hoofd van de Republiek.

Amsterdam. LYST der TEXTEN gepredikt op den algemeenen Dank Vast- en Bede-dag op den 13 Maart (1765) in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken der navolgende Steden.

Te AMSTERDAM,

OUDEZYDS KAPEL.

Voorm. *Eck*; Jes. 33. 14-15.
Nam. *Van Muiden*, Sam. 7. 12.

OUDE KERK.

Voorm. Prof. *Koolbaas*, Deut. 5. 29.
Nam. *Van der Vorm*, Pred. 8. 11-13.
Avond. *Noordbeek*, Jer. 8. 4-9.

NOORDER KERK.

Voorm. *Claver*, Jer. 7. 1-7.
Nam. *Appelius*, Prop. Jes. 5. 3. 4.
Avond. *Schutte*, Openb. 3. 1. 2.

NIEUWE KERK.

Voorm. *Perizonius*, Jes. 32. 2.
Nam. *Temmink*, Jes. 1. 2.
Avond. *Buurt*, Jer. 7 12-14.

ZUYDER KERK.

Voorm. *Serrurier*, Psalm 50 21-23.
Nam. *Teyken*, I. Kon. 8. 57. 58.
Avond *Becol*, Psalm. 90 16. 17.

NIEUWEZYDS KAPEL.

Voorm. *Tetterode*; Nah. 1. 3 en 7.
Nam. *Kesler*, Hoogd. Jes. 1. 9.

WESTER KERK.

Voorm. *van den Broek*, Jer. 7. 12-14.
Nam. *Kulenkamp*, Ezech. 9. 4.
Avond. *Boskoop*, Openb. 8. 3 4.

GASTHUYS KERK.

Vroegp. *Kalkoen*, Hand. 2. 40.
Voorm. *Hubert*, Jes. 26. 20. 21.
Nam. *de la Cave*, Prop. Jona 2. 8. 9.

EYLANDS KERK.

Voorm. *Budde*, 2 Chron. 7. 14.
Nam. *Schierbout*, Prop. Jes. 26. 10.

AMSTEL KERK.

Voorm. *van Essen*, Jes. 5. 3. 4.
Nam. F. *Serrurier*, Jes. 63. 7-10.

OOSTER KERK.

Voorm. *Ten Brink*, Jac. 4. 8-10.
Nam. *Kalkoen*, Psalm. 103. 43-46.

Te DORDRECHT.

GROOTE KERK.

Voorm *Brouwer*, Hos. 13. 6.
Nam. *Van de Kasteele*, Jer. 2. 31.
Avond. *Rossyn*, Spreuk. 1. 33.

AUGUSTYNE KERK.

Voorm. *Bareuth*, Jer. 44. 10. 11.
Nam. *Robyn*, Deut. 26. 15.
Avond. *Semeins*, Deut. 8. 18 19.

NIEUWE KERK.

Voorm. *Van Breugel*, Jes. 33. 20-22.
Nam. *Mackaay*, Prop. Jes. 5. 14.

Te HAERLEM.

GROOTE KERK.

Voorm. *L. Luyken*, Psalm. 62. 9.
Nam. *T. Haganæus*, Hos. 7. 1. 2.
Avond. *van Asperen*, Deut. 5. 29.

NIEUWE KERK.

Voorm. *Trellont*, Jer. 2. 35.
Nam. *H. Spykers*, 1 Sam. 7. 12.

BAKENESSERKERK.

Voorm. *Veegens*, Klaag. 3. 22-24.

JANSKERK.

Voorm. *Hansen*, Jer 18. 1-11.
Nam. *Hesbustus*, Jon. 11. 8. 9.

Te 'sGRAVENHAGE.

GROOTE KERK.

Voorm. *Pielat*, Jes. 5. 3-6.
Nam *Munnekemolen*, Ps. 81. 8-11.
Avond. *Rauwertz*, 2 Chron. 32. 25. 26.

KLOOSTERKERK.

Voorm *De Koning*, Jer. 2. 31.
Nam. *van Spaen*, Psalm 103. 10. 11.
Avond. *Vetter*, Prop. Hoogd. Rom. 2. 4.

NIEU-

NIEUWE KERK.
Voorm. *Muilman*, Jes. 26. 10.
Nam. *Castendyk*, Ps. 32. 5-7.

FRANSCHE-KERK.
Voorm. *de la Fite*, Psalm 36. 2.
Nam. *Guicberit*, Jerem. 14 20.21.
Avond. *l'Honoré*, 2 Cron. 15. 15.

ENGELSCHE KERK.
Voorm. *Maclaine*, 1 Thim. 2. 2.

REMONSTRANTSCHE KERK.
Voorm. *Frits*, 2. B. Mos. 19. 5.
Nam. *Jongbroer*, Psalm 122. 6 9.

TE DELFT.

OUDE KERK.
Voorm. *Manger*, Dan. 6. 26 29.
Nam. *Arendse*, Jes. 5. 3. 4.
Avond. *Van Stendel*, I. Kon. 8. 57.

NIEUWE KERK.
Voorm. *Onderdewyngaert*, Deut. 9. 24.
Nam. *Bertling*, I. Sam. 12. 23.

GASTHUIS KERK.
Voorm. *Van Asperen*, Amos 5. 6.
Nam. *Dezelve*, Jes. 26. 10.

TE ROTTERDAM.

GROOTE KERK.
Voorm. *van Marle*, Hos. 13. 4-6.
Nam. *Patyn*, 2 Chron. 15. 1-19.
Avond. *Bruining*, Openb. 8. 3. 4.

PRINSE KERK.
Voorm. *Ham*, Deut. 6. 10-15.
Nam. *van der Kemp*, Jes. 26. 10. 11.

ZUYDER KERK.
Voorm. *Leeman*, Hos. 5. 3-5.
Nam. *Reyne*, Dan. 4. 27.
Avond. *Knock*, I. Kon. 18. 36-39.

OOSTER KERK.
Voorm. *Bonnet*, Deut. 5. 29.
Nam. *de Heyde*, Jos. 24. 20-28.

IN SCHIELAND.

SCHIEDAM.
GROOTE KERK.
Voorm. *van Velsen*, Ez. 36. 32.
Nam. *van Eyk*, Jes. 48. 9-11.
Avond. *Schouten*, Ps. 99 8 9.

KRAALINGEN.
Voorm. *Van der Groe*, Hos. 9. 1.
Nam. *Dezelve*, Ps. 73. 28.

CHARLOIS.
Voorm. *Van Bylert*; Jes. 1. 2-4 en 5. 1ste deel.
Nam. *Dezelve*. Jer. 8. 4 7 en 8 1ste deel.

HILLEGONDSBERG.
Voorm. *Campingh*. Hos. 13. 4 6.
Nam. *Dezelve*, Openb. 2. 4. 5.

ZEVENHUYZEN.
Voorm. *Fenema*, Openb. 2. 4. 5 1ste deel.
Nam. *Dezelve*, Openb. 2. 5. 2de deel.

BERGSEN HOEK.
Voorm. *Takens*, Hos. 4. 1 4.
Nam. *Dezelve*, Ps. 51. 20.

CAPELLE AAN DEN YSSEL.
Voorm. *Van de Kasteele*, Jes. 5. 1-7.
Nam. *Dezelve*, Spreuk 28 14.

BLEYSWYK.
Voorm. *s'Jacob*, Hos. 6. 4.
Nam. *Dezelve*, Hos. 6 5. 6.

YSSELMONDE.
Nam. *Burger* Amos 4. 12.

RHOON.
Voorm. *Hubert*, Jer. 9. 't 2de gedeelte van 11. 12.
Nam. *Dezelve*, Psalm 111. 1.

PORTUGAL.
Voorm. *Bieruman*, Amos 2. 11-13.
Nam. *Dezelve*, Amos 8. 11-14.

HOOGVLIET.
Voorm. *Sprenger*, Deut. 32. 15.
Nam. *Dezelve*, Dan. 9. 9.

MOERCAPELLE.
Voorm. *Holstein*, Psalm 147. 12-14.
Nam. *Dezelve*, Deut. 5. 29.

PERNIS.
Voorm. *van der Poel*, Ez. 36. 32.
Nam. *Dezelve*, Klaagl. 3. 40.

TE OUDEWATER.

Voorm. *La Morasierre*. Deut. 8. 17 18. | Nam. *van Campen*, Jes. 1. 2.

TE GOUDA.

GROOTE KERK.

Voorm *Moraz*, Jes. 1. 2.

Nam. *De Rhoer*, Joh. 7. 17.

Avond. *Blaauw*, II. Chr. 15. 12-15.

WALSCHE KERK.

Voorm. *La Rochette*, Amos 5. 1.

Te UTRECHT.

		Gecollecteerd.
DOMS KERK.	Voorm. *Römer*, Dan. 9. 4-7.	f 445-
	Nam. *Du Toict*, I. Kon. 8. 56-58.	448-
	Av. Bedestond, *Schouw*, Deut. 5. 29.	613-18
JANS KERK.	Voorm. *de Beveren*, Rom. 2. 4. 5.	261- 4
	Nam. *Prof. Burmannus*, Deut. 8. 10-20.	244-10
JACOBI KERK.	Voorm. *Bosboom*, Prop. Jer. 13. 16.	80-
	Avond Bedestond, *Segaar*, Op. 8. 3. 4	513-10
BUUR KERK.	Voorm. *van Kortenhoef*, Mal. 3. 6. 7.	209-13
	Nam. *Rutgers*, Jer. 3. 20-23.	388-11
NICOLAI KERK.	Voorm. *Segaar*, Hos. 13. 4-6. . .	168-16
GEERTE KERK.	Nam. *Bachiene*, Heb. 5. 7. . .	126-13
CATHARINE KERK.	Voorm. *Hinlopen*, Luc. 12. 48. .	755 11
	Nam. Prof. *Elsnerus*, Jer. 17. 12. 13	571 6
		f. 4826-6

Oud Utrecht, dat is recht een Parel uwer kroon!
Gy hebt uw' harten en uw' handen weer ontslooten,
ô Keur-gemeente, aan uw Geloofs en Stad-genooten;
Gy spreidt de stralen van uw' liefde steeds ten toon!
Maar is die mildheid ook in Utrecht ongewoon?
Neen: Stichtsche TABITHA, *een Telg van edele Loten,*
Holp dus, nog korts geleên, der Armen steun vergrooten!
Hebt dank, Mildadigen! de Godtheid zy uw loon.
De gierigheid schokt al des aardryks fondamenten.
Wie de Armen voed, leent Gode, en trekt zelfs hemel renten!
Nooit maait by ryker oogst, dan die by de Armen zaait!
Wel zalig, wie zyn brood zoo durft op 't water werpen!
Hy zal bewaard zyn, als Godts taaye roeden snerpen,
En vruchten maaijen, als de Heer zyn Keur-oogst maait!

Amsterdam. De Proceduuren der Muitelingen van het Schip *Nyenburg* als nu gantschelyk geëindigd zynde, zullen wy onzen Leezeren mededeelen, eene ontleeding van 't geen met die van 't laatste Transport van Lissabon is voorgevallen, gelyk zulks aangaande de eerste is te zien in de Maanden July bladz. 17. Aug. I. Stuk

Stuk 42. Aug. II Stuk 80. Octob. I. Stuk. 144. en Decemb. bladz. 219 alle van den Jare 1764; en ten dien einde zullen wy het vonnis van ieder derzelve van Maand tot Maand mededeelen.

Alzo aan de Hooge Scheeps-Krygsraad, ingevolgen de Respective Resolutien van haar Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, in datis 13 February, 4 Juny en 25 July 1764. alhier in Texel geconvoceert, ten vollen gebleeken is, dat.

Pieter Pieterse Smit, geboortig van Texel, *Jan Philip Meyer* anders in de wandeling genaamd *Jan Oost-Indiën* geboortig in Munsterland; *Jan Pieterse*, geboortig van Hoorn; *Lambert de Groot*, geboortig van Rotterdam; *Andries Davidsz.*, geboortig van Mont-Ros in Schotland; *Francisco Bernabé*, geboortig van Kingsburry in Engeland; *Jan Soones*, geboortig van Londen; *Hendrik Mentel*, geboortig van Hessen; *Georg Leynsch*, geboortig van Wurtenberg; *Godfried Prster*, geboortig van Leysich en *Johannes Raadt*, geboortig van Dornstädt, allen in dienst geweest zynde van het Oost-Indisch Compagni'es Schip *Neyenburg*, 't welke door Schipper *Jaccob Ketel* gevoerd, op den 8 May des voorleden Jaars 1763. alhier uit Texel voor de Kamer Hoorn na Batavia uitgevaaren, en in de maand Juny deszelven jaars op de reize na de Kaap door zommigen van het Scheepsvolk, zo Zoldaten als Matroozen, by nacht geweldig overrompeld en afgeloopen is, geen deel ter Wereld aan dezelve Muitery gehad of genomen hebben, direct noch indirect, ende considerendende, dat ter contrarie, 't geen door hun ofte zommigen derzelven noch mogt weezen gedaan of verricht, geenzints met hunne vrye wille, maar door de geweldige overheerschingen der Rebellen, en daar uit zeer natuurlyk voortgesprootene en ontstaane vreeze, schrik en confusie zodanig is geschied en byna niet anders heeft kunnen geschieden, boven en behalven dat ook dezelve perzoonen veele en langduurige zo ongemakken als mishandelingen van en door de Rebellen, mitsgaders ter oorzake van derzelver langduurige Detentie hebben ondergaan.

Zo is 't, dat de Voorsz. Hoog Scheeps-Krygsraad, gehoord hebbende het mondeling te kennen geven van den Advocaat Fiscaal Mr. *Pieter Gallé*, R. O. en voorts gelet op alles, waarop in deezen te letten stond, doende Recht in den name ende van wegens welgemelde Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlande, de hier vooren genoemde perzonen finalyk absolveerd van de beschuldigingen en suspicien, tegens hen ingebragt, als of dezelve mede tot de Muitelingen van het gemelde Oost-Indisch Compagnies Schip *Neyenburg* behoorden; ontslaande dierhalven dezelve Perzonen geheel en al uit hunne Boeyens en Detentie, mitsgaders hen stellende op volkomen vrye voeten, even gelyk dezelven voor dato van hunne appressensie en Detentie zyn geweest.

Al-

Aldus gearresteerd den 11 Juny 1764. present alle de Heeren Leden, en gepronuniceerd den 22 dito 1764 mede present alle de Heeren Leden.

C. Schryver, *Jan van der Waayen*, *Roemer Vlak*, *Govert de Haan*, *N. de Beer*, *J. A. Zoutman*, *Jan Binkes*, *Johan van Gennep*, *J. van Kruyne*.

In Kennisse van my P. GALLE. *Secretaris*.

Magistraturen en Amptenaren.

Den 29 Jan. (1765) is tot Doge van *Genua* verkozen, *François Marie Gaëta de la Rovere*.

De vyf voorzittende Leden van Staat hebben uit een overgeleverde Nominatie tot Raad der Stad *Zierickzee* verkozen de Heer *Pieter van Noemer*, de Jonge, in plaats van desselfs Vader de Heer *Mr. Pieter van Noemer*, die onlangs in die kwaliteit zyn demissie verzocht en bekomen heeft.

Haare Hoogheid Mevrouwe de Princesse Douariere van Orange en Nassau enz. enz. enz. heeft van de volgende Ambulatoire Ampten gedisponeerd, en benoemd tot gecommitteerde Staten in 't minder getal voor deezen Jare 1765 de Heeren Mr. *W. Ouwens* en *Herm. Sloterdyk*; tot gedeputeerde Staat, de Heer *Hans Willem*, Baron *van Plettenberg*; in de Admiraliteit te *Harlingen* de Heer Mr. *Daniel de Blocq van Scheltinga*, en in de Provinciale Rekenkamer van Vriesland, Jongheer *G. S. van Heemstra*.

Door 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t'*Amsterdam* zyn begeven de Schepen *'t Hof Souburg* aan Kapt. *Nicolaas de Beer*, *de Amazone* aan Kapt. *Gideon Braak*, ieder van 36 stukken en *Westerstellingwerf* aan Kapt. *Martinus Winder*; en dat te *Rotterdam Het Hof St. Jans-Kerke* aan Kapt. *Jan van Gennep*.

Den 20 January is tot Predikant der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente, te *Haerlem* verkozen de Wel Eerw. Heer *Gysbertus de Brouwer*, Predikant te Jaarsveld, in de plaats van wylen den Heer *Joost van Eybergen*.

Den 25 is tot Vroedschap der Stede *Leeuwaarden* verkoozen de Heer *Johannes Rodenbuys*, in de plaats van wylen den Heer *B H. Knock*.

Den 28 Febr. (1765) is by de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad Purmerende gecommitteerd, de Wel Ed. Gestr. Heer *Willem Blydenbergh*, Hoofd-Officier, Raad en President-Burgemeester aldaar, om met May aanstaande, voor den tyd van twee Jaren, zitting te nemen in 't Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West Vriesland en den Noordere-kwartier, in de plaats van den Wel Ed. Gestr. Heer *Klaas Louwen*, Oud-Burgemeester en Raad derzelver Stad, wiens Commissie als dan staat te expireeren.

De Wel Ed Gestrenge Heer *Gerrit Hooft*, Gerritsz., Oud-Schepen der Stad *Amsterdam* is benoemd, om als Raad ter Admiraliteit in West-Vriesland en 't Noorder-kwartier zitting te neemen.

By 't Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit in *Zeeland* is s'Lands Oorlogschip, de *Jonge Prins van Oranje*, voerende 50 Stukken Kanon, ter commando opgedragen aan Kapt. *Jan van Kruyne*.

Door de Ed. Mog. Heeren Curatoren der Universiteit te *Franeker* is aldaar aangesteld tot Hoog Leeraar in de H. Godgeleerdheid enz. de Wel Eerw. Heer *Johannes Ratelband*, Predikant aldaar.

AAN-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In het Dorp *Wiewerd* na by *Franeker* gelegen heeft men een lyk opgegraven, waarvan men meend volkoomen zeeker te zyn, dat dit het lyk is, van de door haare geleerdheid beroemde *Anna Maria Schuurman*, welke aldaar in den Jaare 1678 begraven is: zeldzaam is het, dat het in deszelfs geheele gedaante is gevonden, konnende de leden, als van een levend mensch verboogen worden, en zynde de klederen gelyk aan klatergoud, welk aan zeeker klein gewas, by na als Mostertzaat, waar van de kist vol was, toegeschreven word. Verscheide Geleerden welke het bezichtigd hebben, getuigen eenpaarig nooit iets diergelyks te hebben gezien. Van deeze *Anna Maria Schuurman*, welke op den 5 November 1607. te *Keulen* gebooren is, uit eene oude en aanzienlyke Familie, worden zeer veele zeldzaamheden by verscheide Schryvers gevonden. Zy sprak niet alleen zeer gemaklyk de Fransche, Engelsche en Italiansche Taal, maar verstond ook de Latynsche, Griekscbe en Hebreeuwsche: In de Geographie, Philosophie, Matheses en Theologie, was zy zoo wel als in de Schilder en Beeldhouw kunde en de Muziek bedreven. De grootste mannen van haaren tyd, reekende het zich eene eere, briefwisseling met haar te houden. Indien zy genegenheid voor het Huwelyk gehad hadde, zou zy de Vrouw van den beroemden Raad-Pensionaris *Jacob Cats* geworden zyn. Op 't laatst van haar leven omhelsde zy de gevoelens van *J. de Labadie*, en volgde hem op zyne reize; na deszelfs dood begaf zy zich naar *Wiewerd*, alwaar zy op den 5 May 1678 overleed.

Onlangs is te *Prititz* een Dorp naby *Weissenfels* in *Saxen* gelegen een ongeluk gebeurd, 't welk den grooten deezer wereld niet lichtelyk zal overkomen, maar dat den Landman, wien zyn kommerlyke staat gemeenlyk nood dringt, om met zyn Vee onder een dak en als 't waare in een vertrek te leven, wel eens kan treffen. Een zwyn, welk gewoon was in 't huis van een Boer rond te loopen en alleen daar in gelaten was by een kind van drie jaren oud, heeft dat kind beide de handen afgebeeten, zo dat van de eene noch maar de Pink aan een lelletje was blyven hangen, die men naderhand heeft moeten afzetten. Het ongelukkig Wicht was, niet tegenstaande dit deerlyk ongeval, eenige dagen daar na noch in leven.

De Geest van Moordery schynd thans meer dan ooit te woeden, in ons voorgaande Stuk bladz. 53 en 54. vind men daar van verbaazende berichten, en nu onlangs hebben de Inwoonders van *Parys* een niet minder yslyk voorbeeld binnen deszelfs muuren zien gebeuren. Zeeker Bakker aldaar, die een redelyk stuivertje geld uit een Lotery had getrokken, en zulks een dag of twee van te vooren in huis had gekregen, stond, des nachts met zynen knecht in de bakkery te arbeiden. Deeze Booswicht door de begeerte tot die penningen aangedreven, neemt de gelegenheid waar, dat zyn Meester zich omkeerd, en slaat hem met een hakmes van achteren het hoofd in: dat verricht hebbende snyd hy hem den hals af en begeeft zich vervolgens na boven by de Vrouw, die in een zachte rust lag, weinig denkende om het ongeluk dat haar bereid werd, en onbewust dat zy nimmer uit den slaap zou ontwaaken! Hy bind haar zagtkens een koord om den hals, en zonder op de geweldige wringingen en beweegingen van het gefolterd Lighaam te letten, dat noch alle pogingen deed om den dood te ontgaan, noch door 't medelyden weêrhouden met het onnozel Wicht, waar van zy

6 maanden zwanger was, verworgt hy haar elendiglyk, en brengd dus, door deezen dubbelen moord, beide de Moeder en de Vrucht om het leven. Dit Gruwelstuk verricht hebbende breekt hy terstond kisten en kasten open, roofd het geld en al wat hem verder aanstaat, en begeeft zich, 's ochtends om 7 uuren, als na gewoonte, met een brood, onder den arm, ten huize uit, in 't welk hy twee kindere die nog in den slaap lagen en daar door alleen zyne wreedheid ontkomen waren, had opgesloten gelaten. Deeze eindelyk ontwaakt zynde, en de Buuren de deur langer dan na gewoonte gesllooten ziende, ontdekken deeze daar door iets van 't misdryf en vinden, na daar verlof toe bekomen te hebben, het allerdeerlykst Schouwspel, den Man, wentelende in zyn bloed en de Vrouw op het wreedaartigst gezmoord. Men heeft terstond alle vlyt en moeite aangewend om dit Gedrocht te achterhalen, maar tot dus verre vruchtloos.

In de maand January laatsleden, overleed te *Mirabel* in *Dauphine* zeekere *Louise Villiet*, in den ouderdom van 105 Jaren; haar man overleed in Augustus 1764. oud zynde 82 Jaren. Zy waren beiden van de Hervormde Godsdienst, maar hebben, zo men voorgeeft, eenige dagen voor hun overlyden, die van de Roomsch-Catholyke kerk omhelsd: geen groot wonder, door dien men dikwils met dusdanig getal van Jaren het kinderlyk verstand heeft zien gepaard gaan.

Den 28 Feb. 1765. overleed te *Gouda* in den ouderdom van ruim 58 Jaren, de Wel Ed Gestr. Heer *Franco Gerard de Vrye*, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester aldaar.

Op den algemeenen *Dank-Vast-en Bede-dag* deeses Jaars is in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken gecollecteerd, namelyk te

Amsterdam, behalven 't geene noch voor en Namiddags in de Oude en Niewe Kerken, en in de Vroeg- en Namiddags-Predikatien in de Gasthuis-Kerk is verzameld	*f.*	11875-9
's Gravenhage		3675- -
Dordrecht		3741 10
Leiden		4445-
Utrecht		4826- 6
Rotterdam, en voor de Weezen en in de Walsche Kerk.		4058-14-8

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Op Woensdag den 6 Maart heeft *Johannes Meyer*, alhier in de beurt van den Wel Eerw. en zeer geleerden Heer J. MULDER, voor de eerstemaal gepredikt over Jesaias 43 het laatste gedeelte van het 24 en 25 vers: My hebt gy arbeid gemaakt in uwe Zonden, en hebt my moeite gemaakt in uwe Misdaden: Ik, Ik delg uwe overtreding om mynent wil; en gedenke uwer zonden niet.

Desgelyks heeft op Vrydag den 8 Maart de Heer *Johan Fredrik Scheffer* in de beurt van den Wel Eerw. en zeer geleerde Heer C. TISTEYN, mede voor de eerstemaal gepredikt over Hebreën 7. het eerste gedeelte van het 26. Vers: Want zulk eenen Hoogen Priester betaamde ons, te hebben, die daar was heilig, onschuldig, onbevlekt, van de Zondaars afgescheiden.

Alhier zyn op den Algemeenen Dank- Vast- en Bede-dag gehouden, den 13 Maart (1765) de volgende Texten verklaard.

OUDE KERK.

Voorm. *Klepperbein*, Ps. 50. 21. 22.

Nam. *Mulder*, Jes. I. 2. 3. 4 't eerste gedeelte.

Avond. *van Garel*, Jes. 59. 1. 2.

NIEUWE KERK.

Voorm. *Tisteyn*, Jes. 42. 20. 21.

Nam. *Boon*, 2 Chron. 16. 9.

En-

En in de onderstaande Steden, als te

'SGRAVENHAGE.

Voorm. *Sander*, Ps. 95. 6. 7.

Nam. *van der Heide*, Rom. 2. 4.

ROTTERDAM.

Voorm. *Smit*, Jer 29. 11-14.

Nam. *Westingh*, Jer. 7. 1-3.

DELFT.

Voorm. *Boon*, Ps. 51. 16. 17.

Nam. *Dezelve*, Ps. 55. 7.

HAERLEM.

Voorm. *de Wys*, Deut. 33. 29.

Nam. *van der Aa*, Amos. 5. 14. 15.

SCHIEDAM.

Voorm. *Munnikbuyzen*, Ps. 106. 1-3.

Avond. *Dezelve*, Ps. 106. 4-6.

EDAM.

Voorm. *J. F. Meyer*, Job. 37. 9. 10.

Nam. *J. H. Munnikbuyzen*, 2 Chron. 15. 1. 4.

UTRECHT.

Voorm. *Veltgens*, 1 Tim. 2. 3.

Nam. *Deiman*, Matth. 6. 2-5.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 15 *February* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Vrydag den 15 February.

't *Kind* van Abraham Gromme. N. K.

Zaturdag den 16 dito.

't *Kind* van David Wittenbergh. W. K.

Dingsdag den 19 dito.

't *Kind* van Casper Harmensz. L. N. K.

Woensdag den 20 dito.

Jan Zeitler. N. Z. K.

Catharina Antonetta Bresser, Dogter van wylen Anthoni Bresser. N. Z. K

't *Kind* van Harmanus ten Ham. W. K.

Donderdag den 21 dito.

Ester Monbeuille, Weduwe van Jean Bargignac. W. A. K.

Hermina van Donk, Huisvrouw van Lambertus Schepper. N. Z. K.

't *Kind* van Reynier van Duersem. Z. K.

Vrydag den 22 dito.

Izak van Zadelhoff. N. K.

Coert Sitvast, *Kooren-Factor*. N. K.

Arent Houtkoper, Jongste Zoon van wylen Jan Houtkoper. E. Y. K.

Maria de Jong, Laast Weduwe van Hendrik Voet. N. Z K.

Johanna de Rave, Huisvrouw van Jan Heythekker. Z. K.

Maria van Hoogstraaten, Huisvrouw van Jan Willink Meures. O. K.

't *Kind* van Jan van Ree. O. O. K.

Saturdag den 23 dito.

Marritje Tuynman, Weduwe van wylen Philippus van Dam. Z. K.

Maria Muurman, Weduwe van Reynier van den Haaselenbergh. O. K.

Johanna Avens, Huisvrouw van Bernardus Bouman. O. K.

't *Kind* van Johan Herman Schuymer. W. K.

Sondag den 24 dito.

Jan de Blaau. L. K. H.

Maandag den 25 dito.

't *Kind* van Gerrit Lastrop. W. K.

't *Kind* van Cornelis van Papendorp. N. K.

Dingsdag den 26 dito.

Paul Morisse. O. K.

Jan Schollevanger. N. Z. K.

Alida Schuyl, Huisvrouw van Jan Hendrik Riem. W. K.

Giertje Jans, Huisvrouw van Pieter Verseer. W. K. H.

Helena Withuys, *Bejaarde Dogter*. Z. K.

't *Kind* van Anthony van der Bank. N. Z K.

Woensdag den 27 dito.

Pieter Groenewoud, *Kaag Schipper*. N. O. K.

Hendrik Oortman, Jongste Zoon van Jacob Oortman. L. N. K.

Katharina van der Verff. O. K.

Johanna van Grol, Weduwe van Donys Audebert. W. K.

Johanna van Heinen, Weduwe van Willem van Dyk. N. K.

Ludewina Mook, Huisvrouw van Jacobus van der Schley. E. N. K.

Donderdag den 28 dito.

Poulus Haak, Mr. *Koekebakker*. O. K.
Coenraat Klinkhaamer, Mr. *Hoevenier*. K. K. H.
Myneetje Schram, Weduwe van Jan Wersmeyer. N. Z. K.
Wilhelmina Jalink, Huisvrouw van Dirk Glinthorst. O. K.
Jannetje Masyn, Jongste dogter van wylen Johannes Masyn. L. K. H.
't *Kind* van Cornelis Berg. O. Z. K.

Vrydag den 1 Maart.

Jeronimus Ratelband. O. Z. K.
Homme de Vries. N. K.
Jacobus Cok, *Hout Telder*. Z. K.
Gerrit Schuurman, *Bejaard Jongman*. A. K. H.

Saturdag den 2 dito.

Harmen Ligtenburg. Z. K.
Maria Petscha, Weduwe van Maurits Hamel. L. N. K.
Elisabeth Veerschuyt, Weduwe van Jan Vaaringh. N. O. K.
Geertruy Hol, Weduwe van Jan Beernink. O. K.
Antje Meyer, Huisvrouw van Hendrik Balsem. N. Z. K.
Zusanna Somerberg. N. K.
't *Kind* van Hendrik Bronkhorst. N. O. K.
't *Kind* van Carsten Diederik Smit. N. K.

Sondag den 3 dito.

Casper Theeling. A. K. H.
Leena Bartels, Huisvrouw van Wynant Kruys. A. K. H.

Maandag den 4 dito.

Nicolaas Bastert. O. K.
Jan Spyker. N. Z. K.
Catharina Beck, Weduwe van Johannes Loos. O. K.
Petronella Hoogenbergh, Huisvrouw van Jan Agges Scholten, *Heere van A-Schat, Schepen en Raad*. O. K.
Catrina Doretea Rommeling, Huisvrouw van Daniel Beuck. L. O. K.

Dingsdag den 5 dito.

Johannes Hermanus van der Hyden. O. O. K.
Hendrik Wolbers, oudste Zoon van Hendrik Wolbers. N. K.
Sara Nydoor, Laast Weduwe van Cryn de Ruyd. W. K.
Fredrica Wansing, Weduwe van Hendrik Benninck. N. Z. K.
Jacoba Schoolenaar, Vrouw van Hendrik Vroormans. K. K. H.
't *Kind* van Jacobus van der Schaaff. N. K.

Woensdag den 6 dito.

Maria Laby, Weduwe van Jacobus Kassenaar. L. K. H.
Alida van Ree, Huisvrouw van Jacob Sterring. L. K. H.

Donderdag den 7 dito.

Susanna Maria Drakenbosch, Huisvrouw van Gerard Bouricius. O. K.

Saturdag den 9 dito.

François Welsingh. N. K.
Willemyntje Scheffer, Weduwe van Coenraad Vlaghman. L. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 4 *Maart* 1765, geveyld.

Cingel (*W. de Leeuw*, *J. van Wattens*, *J. Ailée* en *C. Twisk*, Een Huis en Erve, en Pakhuis daar agter, op de) of Koningsgragt, tusschen de Gasthuis Moolensteeg en Warmoesgragt. *f* 21500, in slag *f* 2000, opgehouden.

Egelantiersgragt (*J. Russeveld*, *J. D. Wysman* en *G. Beerman*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, voorby de eerste dwarsstraat. *f* 6000, in slag *f* 500, verkogt.

Heeregragt (*E. Croese*, *C. ten Kate* en *R. Hageman*, Een Huis en Erve, op de) tusschen het Koningsplyn en de Vyzelstraat over de Nieuwe Spiegelstraat, beneevens een Koetshuis en Stallinge, als mede een Woonhuis agter 't eerstgemelde Perceel, in de Reguliers Dwarsstraat. *f* 91000, in slag *f* 16500, verkogt.

Konynenstraat (*H. Campen*, *J. Schreuder Willemsz.* en *A. de Jongh*, Een Huis en

t en Erve, in de) westzy, het zesde van de Lauriergragt. *f* 3800, in slag *f* 150, verkogt.

Lindegragt (*P. Magenius*, Een Huis, drie Agterhuizen en Erven, op de) Noordzy, op de hoek van en in de Witte Roosen Gang, in een Koop. *f* 8550, in slag *f* 475. verkogt.

Lindestraat (*M. Kly*, Een Huis en Erve, in de). 1175. in slag *f* 50, verk.

Overtoom (*G. Rebel* en *J. J. Lindeman*, Drie Nieuwe Huyzen en Erven, in een koop, aan de Oostzy van de) voor aan de Amstelveensche Weg. *f* 2750, in slag *f* 50, verkogt.

Overtoom (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een koop aan de Oostzy van de) voor aan de Amstelveensche Weg. *f* 850, in slag *f* 10, verkogt.

Overtoom (Dezelve, Twee Agterhuizen en Erven, in een koop aan de Oostzy van de) op de Amstelveensche Weg. *f* 400, in slag *f* 10, verkogt.

Princengragt (*J. Sebbenhoven*, *C. van den Broek Cornelisz.* en *J. van Dyl de Jonge*; De Helft in twee Huizen en Erven, op de) Noordzy, tusschen de Amstel en Utrechtsestraat. *f* 9200, in slag *f* 1100, verkogt.

Slooten (*G. Rebel* en *J. J. Lindeman*, Een Stuk Wey of Hooy Land groot 5 morgen 476 roeden, in de Banne en binne Polder van) by de Slooterdyker Meers Ring Sloot.
Slooten (Dezelve, Een Stuk Wey of Hooy Land, groot 4 morgen 240 roeden, in de Banne en Bovenwegse Polder van).
} *f* 1900, in slag *f* 400, verkogt.

Slooten (Dezelve, Een Stuk Land, groot 5 morgen 546 roeden, in de Banne van) en Osdorp, in de middelveldse Akerpolder.
Slooten (Dezelve, Een Stuk Land, groot 2 morgen 150 roeden, in de Banne en binne Polder van) aan de Slooter Weg.
} *f* 900, in slag *f* 40, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebbende de onderstaande Schepen op *Maandag* den 18 *February* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Fluyt-Schip, (*A. Kluft Lamiou*, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de Vrouw *Cornelia Hermina*, Gevoert by Schipper *Cornelis Leenderts van der Mey*, is in 't Jaar 1764. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven $140\frac{3}{4}$ voet, Wyt 33 voet 7 duim, Hol in 't Ruim 14 voet $5\frac{1}{2}$ duim, 't Dek 7 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. Legt hier ter Steede, wert verkogt met de Gelde by de Beurs de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Koper, Vaart onder Directie van den Heer *Fredrik de Jongh*. *f* 1250, in slag *f* 200; opgehouden.

De volgende *Makelaars*, hebben de onderstaande Schepen op *Maandag* den 25 *February* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Boot-Schip (*V. de Vries*, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de *Zee Rob*. en in deszelfs Robbeslagers en Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jurrian Jacobsz* Lang over Steven $83\frac{1}{4}$ voet, Wyt 21 voet $7\frac{1}{2}$ duim, Hol in 't Ruim 11 voet $5\frac{1}{2}$ duim, is Gedestineert na Groenland, ter Robbe of Walvis-Vangst, Wert verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heeren *Beets* en *Ris*. tot Hooren *f* 250, in slag *f* 10, *Cornelis Becx*.

Fluyt-

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Pieter*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Volkert Breer*, is in 't Jaar 1740. Nieuw Uytgehaalt, lang over Steeven $109\frac{3}{4}$ voet, Wyt 28 voet 1 duim, Hol in 't Ruim 12 voet $3\frac{1}{2}$ duim, 't dek 6 voet 10 duim Legt hier ter Steede, en is Gedestineerd na Groenland, met 7 Sloepen. werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Clauwde Henderik van Herwerden.* *f* 700, in slag *f* 10, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis-Vangers Gdreetschap, op Conditie als boven. *f* 675. in slag *f* 20, opgehouden.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Jacob* en *Bartholomeus*, en in deszelfs Walvisvangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jacob Claase Bakker*: is in 't Jaar 1737. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven $114\frac{1}{2}$ voet, Wyt 29 voet $3\frac{1}{2}$ duim, Hol in 't Ruim 12 voet 5 duim, 't Dek 6 voet $10\frac{1}{2}$ duim, legt hier ter Stede, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Wert Verkogt de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper. Vaart onder Directie van de Heer *Johan Muysken.* *f* 300, in slag *f* 14. *Thomas van Lingen voor zyn Meester.*

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Jonge Pieter*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Wopke Idses Hasselaar:* is in 't Jaar 1739 Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steven $113\frac{3}{4}$ voet, Wyt 29 voet 3 duim, Hol in 't Ruim 12 voet $3\frac{1}{2}$ duim, 't Dek 6 voet $7\frac{1}{2}$ duim, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Wert Verkogt de uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Harmanus van Gellecum.* *f* 200, in slag *f* 4, *Hendrik Steenveld voor zyn Meester.*

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis-Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 200, in slag *f* 3. *Hendrik Steenveld voor zyn Meester.*

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis-Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 200, in slag *f* 6, denzelve.

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis-Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 200, in slag *f* 5, denzelve.

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 200, in slag *f* 3. *Hendrik Steenveld voor zyn Meester.*

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis-Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 200, in slag *f* 5, denzelve.

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en Walvis-Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 200, in slag *f* 5, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Hoeker Schip (Dezelve, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de *Vreede* en *Vriendschap*, en in deszelfs Robbeslagers en Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Carsten Alberts Leest*: Lang over Steven 84 voet, Wyt 23 voet $9\frac{1}{2}$ duim, Hol in 't Ruim 11 voet 10 duim, is Gedestineert na Groenland ter Robbe of Walvis-Vangst, Wert Verkogt vry in Zee, vaard onder Directie van de Heeren *Beets* en *Ris* te *Hoorn.* *f* 250, in slag *f* 25, *Somerbuys in Comp.*

Hoeker-Schip (Dezelve, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de *Expeditie* en in desselfs Robbeslagers en Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jurrian Jurriaans de Jonge*, Lang over Steven $83\frac{1}{4}$ voet, Wyt 21 voet $2\frac{1}{2}$ duim,

Hol

Hol in 't Ruim 11 voet 5½ duim, is Gedestineert na Groenland ter Robbe of Walvis-Vangst, Wert Verkogt op Conditie als boven en Vaart onder Directie als boven. *f* 300, in flag *f* 35. *Somerhuys in Comp.*

Dito 1/16 Part in dito Schip en Robbe of Walvis-Vangers Gereetschap, op Conditie als boven. *f* 350, in flag *f* 25. *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Walvis Vangers Gereetschap, (Dezelve, 1/16 Part in het) Gevoert by Commandeur *Wettje Simons*: Is Gedestineert na Groenland, Wert Verkogt de Uitgaande Equipagie voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Martinus Smit*. *f* 475, in flag *f* 20, opgehouden.

En deze volgende op *Maandag* den 4 *Maart* 1765, geveyld.

Fregat-Schip (*T. Beth*, *Tsbrandsz.*, en *G. van Riese*, Een extra Welbezeylt) genaamt de *Aurora*, Gevoert by Kapt. *James Rogers*, Lang over Steven 82½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't groote Luyk binnen zyn Huyd 26 voet, 8 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet, 1 duym, 't Verdek by de eerste Balk voor 't groot Luyk hoog aan Boort 4 voet, 8 duym, de Bak hoog aan Boort 4 voet, 3 duym, de Schans hoog aan Boort 5 voet, 7 duym. Alles Amsterdammer voeten. En verder met al zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, Ankers, Touwen, Zeylen, en andere Scheepsbehoeftens. *f* 1200, in flag *f* 100. *T. Beth Tsbrandsz. voor zyn Meester.*

Galjoot-Schip (*T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met 3 Masten, genaamt de *Nelletta Chatarina*, Gevoert by Schipper *Rymtje Pietersz. de Graaf*, is in 't Jaar 1753. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 100½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 27 voet 1½ duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 13 Voet 8 duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loodende Wand, als by het zelve Schip is. *f* 6600, in flag *f* 50. *Gerrit Piers.*

En deeze volgende op *Maandag* den 11 *Maart* 1765 geveyld.

Fluyt Schip (*F. Bontekoning*, *S. Aukes*, *C. Ploos van Amstel J. Cornelisz* en *A. A. Aukes*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Juffrouw *Johanna Wilhelmina*, Gevoert by Schipper *Hessel Willems*, Is in 't Jaar 1755. Nieuw Uitgehaalt, lang over Steeven 137½ voet, wyt by de eerste Balk voor 't groot Luyk binnen zyn Huyd 33 voet 1 duim, Hol in 't ruym by de eerste Balk voor 't groot Luyk op zyn Uitwatering 14 voet 9 duym, 't Verdek by de eerste Balk voor 't groot Luyk, hoog aan Boort 7 voet ½ duim, de Stuurplegt hoog aan Boord 9 voet 5 duim. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, Ankers, Touwen, Zeylen en andere Scheepsbehoeftens meer. *f* 32800, in flag *f* 2800. *Gerrit Wiggers.*

Fluyt-Schip (*T. Beth Tsbrandsz.*, *J. Frenie*, *A. Kluft Lamiou*, en *H. Haak van Veen*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Arke Noach*, Gevoert by Schipper *Jan Cornelisse Bakker*, Lang over Steeven 137 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 32 voet 8 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 14 voet 1 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog

aan

aan Boort 7 voet 4 duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand. *f* 4800, in slag *f* 2200, *Hessel Symons.*

Fregat Schip (*S. Aukes*, *V. de Vries* en *L. Hoop*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Geertruy* en *Elsie*, Gevoert by Kapt. *Laurens Brandligt*, Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 96 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 27 voet, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 10 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 2½ duym, de Bak hoog aan Boort 4 voet 9 duym, de Schans hoog aan Boort 5 voet 7 duym. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1763. Nieuwe Masten ingeset) Gemonteert met 12 Yfere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand. *f* 7000, in slag *f* 450, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Galjoot Schip (*V. de Vries*, Een Extraodinary Welbezeylt) Met 8 Masten, genaamt de *Agtkerspelen*, Gevoert by Schipper *Frans Ryns Gras*, Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 106 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 23 voet 10½ duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 6 duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand. *f* 12800, in slag *f* 800, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Galjoot-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Twee *Goede Vrinde*, Gevoert by Schipper *Claas Martens*, Lang over Steeven 83 voet, Wyt binnen zyn Huyd 21 voet 9 duym, Hol in 't Ruym op zyn Uytwatering 11 voet 2 duym. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1764. Nieuw Groot Want Opgelegt) En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand. *f* 1300, in slag *f* 45. *Zacharias Senavent.*

Hoeker-Schip (*V. de Vries*, en *W. Hoenson*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met 3 Masten, genaamt de Jonge *Cornelis*, Gevoert by wylen Kapt. *Simon Ewouts*, en nu *Michiel Pieters*, Is in 't Jaar 1753. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 94½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 26 voet 5 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 4 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 7 duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 10 Yfere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by 't zelve Schip is, en tegenwoordig Beoosten de Kraans Boom, is leggende. *f* 5800, in slag *f* 1000. *Nicolaas Anthony van Hoorn voor zyn Meester.*

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Jonge *Jeltje*, Gevoert by Schipper *Pier Freriksz.* Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uyt-Uytgehaalt, Lang over Steeven 89 voet, Wyt binnen zyn Huyd 21 voet 1 duym, Hol in 't Ruym op zyn Uytwatering 9 voet 2 duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand. *f* 4800, in slag *f* 50. *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand MAART TWEDE STUK 1765.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

Op pag. 9. van zyn Memorie by Requeſt, naa dat den Ondergeſchreeven overtuigende had aangetoond, de Kapt. Hœufft alleen ſchuldig is, dat het Schip Hilversbeek op de Spaanderbank verzeilt is, zoo defendeert hy zig daar op als volgt.

„ Den Ondergeſchreeven VIND het naauwlyks waardig IETS te melden, op zo een ONTROUW voorgeeven van den Admiraal, te minder! daar ELF jarren geleeden het geval met zyn OMSTANDIGHEDEN door den RAAD NAUWKEURIG is ONDERZOGT AFGEDAAN: en den Ondergeteekende geen de minſte REPROCHE van den RAAD TER ADMIRALITEIT WAARDIG BEVONDEN.

In welke Periode, als in veele anderen, de Kapt. Hœufft aſſurant genoeg is, van den Ondergeſchreeven aan te wryven, een ONTROUW voorgeeven in een zaak, van welken hy zelve, met zyn hand onderteekend in zyn Requeſt, hier te vooren hy gebragt, toont dat het waarheid is, het geene den Ondergeſchreeven heeft voorgegeeven, daar in beſtaande, dat zyne zaaken nooit JUDICIEEL GEEXAMINEERT, VEEL MINDER AFGEDAAN ZYN, door dien hy Kapt. Hœufft, den Raad ter Admiraliteit heeft MISLEID met ABUSIVE, ONTROUWE RAPORTEN, zoo als hy ook aan zyne Doorlugte Hoogheid Glor. Ged. een Relaas van dezelve inhoud heeft overgegeeven; zoo aanſtons uit zyn eigen Schriften de waarheid te betoogen. Op pag. 13. van zyn laaſte Memorie zegt hy:

„ Den Lieutenant-Admiraal heeft immers geen Qualiteit, om te verzoeken een Krygsraad; was daar reden voor dezelve geweeſt, zoo had den Heer en Raad Fiſcaal, dertien Jaaren geleeden, zulks geëffectueert gehad, GELYK OOK DEN RAAD, EN WYLEN ZYN DOORLUGTE HOOGHEID ZELVEN, die allen van het gebeurde ongeval, met ALLE haare OMSTANDIGHEEDEN hebben gehad, KENNIS en INFORMATIE.

Uw Edele Mogende gelieven in de EERSTE plaats te remarqueeren het ONTROUW voorgeeven van de Kapt. Hœufft, in deeze Periode, daar in hy ſtoutelyk ſouteneert.

„ Dat de Vorst H. L. M., en den Raad ter Admiraliteit, MET AL-
„ LE OMSTANDIGHEEDEN HEBBEN GEHAD KENNIS EN IN-
„ FORMATIE.

Ten TWEEDEN: gelieven Uw Edel Mogende zulks te Confronteeren, met de volgende opheldering en daar toe te remarqueeren, hoe TROUWLOOS hy Kapitein Jan Hœufft zyn RELAAS, aan de Vorst H. L. M. heeft opgesteld, en durven overgeeven, dat met recht de naam verdiend van een VALSCH RAPPORT, want hy Kapt. Jan Hœufft geen een woord daar in meld, van, dat hy zyn Schip Hilversbeek drie maal aan de grond gezeilt heeft, veel minder ietwes van de particulariteiten, daar by voorgevallen, bestaande in neegen Capitaale wandevoirige Pointen aan hem beweezen.

Is hy in ALLE die Pointen onschuldig, waarom verzwygt hy die aan den Heer KAPITEIN-ADMIRAAL-GENERAAL, welk verzwygen marqueert, zyn groote vrees, om daar jets van te melden, om was 't mogelyk, daar door zyn wandevoiren niet te openbaren, dus toond zyn eigen Schrift en Hand-Teekening, dat hy daar aan schuldig is, ten anderen: heeft hy met dat verzwygen, zig ook schuldig gemaakt met een VALSCH RAPPORT aan den Heer STADHOUDER TE HEBBEN OVERGEGEEVEN, dat hem Kapt. Jan Hœufft *Crimineel* strafbaar maakt.

En alvoorens hier van af te scheiden, permitteeren my. Uw Edele Mogende, onder het oog te brengen [in hoe verre de goede ordre en subordinatie, in den dienst ter Zee vervallen is] als men de HOOGE REGEERING durft misleiden in manieren, als hier voorschreeven, wat zal men dan niet bestaan te onderneemen tegens de Militaire Hoofden!

De ONTROUW van dat gantsche Relaas door de voornoemde Kapitein aan den Vorst overgegeeven, straalt in allen deelen zigtbaar door, want alles wat hy daar in relateert, aangaande de slegte toestand van zyn Schip Hilversbeek, zyn Contradictien, teegens malkander opgesteld, in de allergrootste verleegentheid en verwarring niet weetende, op wat manier zyn kwaade zaaken te vernissen, en te bedekken; dat voor een KRYGSRAAD van ZEE-OFFICIEREN, NB. *van* ZEELUIDEN aanstonds openbaar werd. Waarom de Kapt. Hœufft zoo sterk daar teegen pleit, met differente maalen te herhaalen, de ONGEVOEGLYKHEID van het houden van een Krygsraad, over zyn wandevoirig gedrag, dat hy op een ander plaats zegt, een ONRECHTVEERDIGHEID zoude zyn, het welk hy dan ook op zeekere gronden, STEUNENDE OP MACHT VAN VRIENDEN vertrouwt, daar op geen reflexie zal gemaakt worden, op dat door die weg zyn wandevoirige Conduiten zullen gesmoort worden, nogtans onder een sterk ontkennen dat hy zulks zoekt.

De ontregtveerdige sentimenten van den Kapitein Hœufft, en zyn Rechtsgeleerde hulp, worden in allen deelen openbaar, het is op zodaanige gronden van waarheid, als hier vooren aangetoond is, dat voornoemde Kapitein, alle zyne Schriften, opgevult heeft, en met diergelyke waarheeden van dezelve natuur, ook bevestigt, als blykt uit zyn weederleggen.

Den ondergeschreeven geavanceert hebbende, dat hy het wandevoirig gedrag van de Kapt. Hœufft heeft aangetoond, met suffisante Documenten ter bevestiging, ten getale van ZEVENTIEN a AGTIEN, geteekent door meer dan ZES-EN TWINTIG PERSOONEN, zoo weederleid hy dat met de navol-

volgende Periode, op pag. 2. van zyn laatſte Memorie te vinde. Luidende als volgt:

„ Den ondergeteekende had een VAST VERTROUWEN, en VER-
„ TROUWT ALTYD TEN VOLLEN, dat een ieder oordeel kundig
„ Menſch begrypt, dat de Eigen pen niet meer geld, als de pen van
„ een ander, ja wanneer ze niet wel verſneeden is, minder te gelden,
„ en dat ze voortbrengende onbeſchaamde, en door drift bedorvene
„ redenen, alle achting van zyn eigen Heer kan te gronde brengen.
„ DAT AL MEEDE DE VEELHEID VAN DOCUMENTEN GEEN
„ GEWIGT KAN BYBRENGEN, GELYK OOK NIET DOEN KAN,
„ HET GETAL VAN DE PERSOONEN, DEWELKE DE DOCU-
„ MENTEN GEPASSEERT HEBBEN, MAAR DAT VOOR DEN
„ RECHTER, EN BY ALLE ONPARTYDIGE, ALLEEN VAN
„ KRACHT IS, DE *MERITEN* VAN DEN INHOUDE DER GE-
„ SCHRIFTEN, EN ZOO OOK DE *MERITE* VAN HET GEENE
„ MEERDERE, OF MINDERE PERSOONEN, IN MEERDER GE-
„ TAL VAN DOCUMENTEN GESTELD HEBBEN.

Uw Edele Mogende gelieven noch te remarqueeren hoe ONBEZONNEN, hoe ONTROUW ſtrydig met de waarheid dat nieuwe ſiſtæma is, en in deeze word bygebragt, de AGTIEN DOCUMENTEN, dewelke den ondergeſchreeven tot BEWYS voor zyne gepoſeerdens bybrengt, zyn geteekent; VOOR EERST: de Miſſivens en de ordres van den Raad ter Admiraliteit, toegezonden aan den Kapt. Jan Hœufft, TEN TWEEDEN: zyne antwoorden op dezelven, TEN DERDEN: het Advis van zes Vlag Officieren en een Kapitein, TEN VIERDEN: de reſteerende Miſſivens, Relaazen, of Verklaaringen van de Kapt. *Binkes*, als Onder-Equipagiemeeſter; van de Opper- en Onder-Baazen van 's Lands Scheepsbouw; ja zelfs uit de eigen Brieven en Memorien van Kapt. Hœufft kunnen veele zaaken tegens hem tot getuigen dienen.

Daar teegen zyn de ſtellingen van de Kapt. Jan Hœufft veele ZONDER EENIG BEWYS, of wel het GETUIGENIS VAN HEM ZELVEN, of anderen ter kwader trouw bygebragt die doch tot het oogmerk niets inhielden. TOT BEWYS, ook wel gefabriceert, gelyk zyn Relaas aan de Vorſt Hoogloffelyker Memorie is opgediſcht, daar den ondergeſchreeven niets anders op zal zeggen, dan alleen het verzoek te doen, dat het Uw Edele Mogende behage, ALLE de getuigeniſſen tot BEWYS door de Kapt. Jan Hœufft bygebragt, te Confronteeren met het REGTSGELEERD INSTRUCTIF ONDERWYS, zoo eeven te vooren, uit de Memorie van Kapt. Jan Hœufft aangehaalt, en daar na te oordeelen, wat voor den Rechter zal valideeren, dan niet, of de veelheid van Documenten, het getal van meerder als zes-en-twintig Perſoonen NB. dieze geteekent hebben, door den ondergeſchreeven bygebragt TOT BEWYS van zyne gepoſeerdens MINDER GEWIGT meeten bybrengen voor den Rechter, en by alle ONPARTYDIGEN als wel de meriten van de inhouden van de SINGULIERE Geſchriften ZONDER BEWYS bygebragt door de Kapt. Jan Hœufft, en den Opſteller van zyne Memorien! dewelke ALLEN, en een iegelyk veroordeelen als partydige Rechters, zo zy het kleine gepoſeerde minder getal in deezen gemeld, niet in meerder kragt oordeelen voor den Rechter, als het gepoſeerde meerder getal van den ondergeſchreeven.

Den ondergeschreeven getuigt hebbende, dat de Kapt. Hœufft, niets geschreeven heeft, dat met de waarheid over een komt, is verschuldigt dat dan verder te bewyzen, waar toe de gemelde Kapitein, met ieder Periode occasie geeft, met de MERITE van zyne GEPOSEERDENS ter verantwoording te Examineeren, of die zoo hoog te waardeeren zyn, als hy dezelve steld, zodanig dat ze ALLEEN in Rechten moeten gelden. Hoe kragteloos, hoe abusif die daar toe zyn, zal den Ondergeschreeven uit de Eigen Schriften van Kapt. Hœufft verder BEWYZEN, onder veele andere Periodens reeds hier te vooren weederlegt, is ook deezen volgende,

„ De geheele Reis door is het Schip zoo met pompen booven gehou-
„ den geworden (zonder een BEWYS meerder by te brengen dan zyne
„ vertellingen) dat Egter om de Lekkagie, de Reis niet zonder pericul
„ is gedaan, GELYK ALS VERMELD STAAT, IN HET RELAAS
„ AAN WYLEN ZYNE HOOGHEID GLOR. GED. NA GEDAANE
„ REIS OVERGEGEEVEN.

Of nu zodanige getuigenissen valide, en MERITE tot geloof geeven by den Rechter, om dat de Kapt. Jan Hœufft het schryft, of onderteekend heeft, en ALLEEN GETUIGT, en ALLEEN van kragt is, teegen het getuigenis van vyf à zes-en-twintig gequalificeerde Persoonen, laat den Ondergeschreeven aan Uw Edele Mogendens rechtveerdigheid beoordeelen, of dat als waarheid kan bestaan, en dat wel na zoo veele ontrouwe Rapporten van hem zyn openbaar geworden, zoo als hy zig nu in deezen wederom beroept, op het Relaas, zoo eeven hier te vooren beweezen, dat het ten eenemaal ontrouw aan de Vorst H. L. M. is opgedischt, want hy geen een woord daar in meld, van het driemaalen aan den grond Zeilen en verlaaten van zyn Schip, alzoo waaren die zaken aan den Heer Kapitein Admiraal-Generaal ten eenemaal onbewust; nochtans schryft de Kapt. Hœufft in zyn Memorie onbezonnen dat de Lootsman *Cornelis Snooy* (die hy dertig weeken gevangen heeft gehouden door zyne *ontrouwe rapporten*) van de Vorst gracie heeft bekoomen, dat al wederom een ontrouw voorgeeven is. Want! hoe is dit alles te zaamen te brengen, of mogelyk te kunnen geloven, dat de Vorst H. L. M. aan iemand zyn crimen gepardonneerd zoude hebben, daar Hoogstdezelven geen rapport van gedaan, nog WEL GEINFORMEERT was NB. van omstandigheeden: alle welke particulariteiten Kapt. Hœufft in zyn Relaas zorgvuldig verborge heeft gehouden, zekerlyk om alle occasien te vermeiden tot een NADER, naauwkeurig onderzoek van zaaken te komen; daar voor hy Kapt. Hœufft niets te vreeezen had, zo hy by zig zelven niet overtuigt was schuldig te weezen. De Kapt. Hœufft zal apparent na zyn gewoonte, hier op inbrengen, dat hy die omstandigheeden als MIN WEZENTLYK geoordeelt heeft die maar te hebben gepasseerd, om de Vorst niet op te houden, of! daar van als van geen importantie zynde mondeling iets gezegt te hebben, dat de Lootsman zyn Schip verzeild had, dien hy (door zyne valsche rapporten) dertig weeken gevange hadde gehouden tot zyn straf; waar op de Vorst H. L. M. gracie aan de Lootsman Cornelis Snooy zoude verleend hebben, het zy, hoe dat het zy, zoo blykt dat zulks geschied is, op mondelinge rapporten, dewelken even *Ontrouw* en strydig met de waarheid zyn geweest, als zyn schriftelyk rapport aan Zyn Doorlugte Hoogheid H. L. M. overgegeeven. Waar in hy zyn wandevoire ten eenemaal agterhoud.

(*Het vervolg hier naa*).

EURO-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Den Sultan heeft de Prins *Stephanitza-Rackowits*, in de waardigheid van *Hospodar* of Vorst van Wallachyen bevestigd. Zedert eenigen tyd bespeurd men hier geene toevallen van bezmettelyke ziekte, maar een tweede plaage, waar aan wy onderworpen zyn, namelyk de vuur-rampen, bezoeken ons nu en dan, gelyk op den 27 January laatstleden wanneer in de Voorstad *Pera*, in het huis van een Turk, staande naast het huis van de Thesaurie der Hollandsche Natie en achter het Paleis van Denemarken, brand ontstond: men was in den eersten opslag voor droevige gevolgen beducht en alle de Inwoonders der gemelde Voorstad waren in de uiterste verlegenheid; maar de Sultan, die ten eersten met den Groot-Vizier, den Groot-Admiraal, den Aga der Janitzaren en veele andere Heeren van het Serail by het voorsz. huis kwam, gaf nevens die Heeren zodanige goede beveelen, dat de Vlam in korten tyd afgesneeden en gestuit, en dus niet dan het voornoemde huis en een twede, 't welk naast het zelve stond, in de assche gelegd wierd.

PORTUGAL. Lissabon. De Spaansche Troepen welke eenige maanden naby onze Grenssen gecampeerd en eenige opzicht gebaart hebben, zyn opgebrooken en dieper in Spanjen te rug getrokken.

SPANJEN. Madrid. De Ambassadeur van Portugal aan dit Hof eene breedvoerige Memorie hebbende overgegeven, hoofdzakelyk dienende tot verkryging der te rug gave van verscheide Plaatzen in *America*, welke door 's Konings Troepen noch bezet gebleven zyn, is zyne Excellentie, mondelinge verzeekering gegeeven, dat zyne Majesteit de zwarigheden, wegens derzelver ontruiming gereezen, gaarne in 't minlyke en na de reden vereffenen wil.

Men wil, dat tot Gemalin van den Koning der beide Sicilien gedestineerde Princes eerlang zal worden bekend gemaakt.

ITALIEN. Romen. De beruchte Heer *Wilkes*, deezer dagen alhier aangekomen zynde, heeft zyn intrek genomen in de Herberg, op de zogenaamde Plaats van Spanjen, welke door meest alle de Engelschen, die alhier aankomen, gefrequenteerd word: dezelve bewyzen hem als hunne Landsman veele beleefdheden.

INGERMERLAND. Petersburg. De Persoonen, welke door onze Commercie-Compagnie van *Kamschatka* en *Kotwina*, onlangs uitgezonden zyn geworden; hebben het geluk gehad van eenige

nieu-

nieuwe ontdekkingen te doen. Die van *Kowina* zyn op de hoogte van 74 Graaden Noorder-breedte de Kaap *Tschabultzky* rond gezeild, en hebben Zuidwaards door de Straat, die *Siberie* van *America* scheid, voort gestevend zynde, op de hoogte van 64 Graaden Noorderbreedte. eenige bewoonde Eilanden ontdekt, alwaar zy aan Land zyn gegaan, en vervolgens met de Inwooners Negotie van Pelteryen gedreven hebben. Onze Souvereine heeft 2 fraaye Swarte Vosse-vellen van dat Pelswerk ontvangen. De nieuw ontdekte Eilanden hebben zy den Naam van *Aleyut* gegeven, en twyffelen of het alle wel Eilanden zyn, en de Landen niet wel een gedeelte van het vaste Land van *America* uitmaaken. De uitgezondene van *Kamschatka* troffen hunne Landslieden op gemelde Eilanden aan, en hebben tot meerder gemak van den Koophandel, met de Opgezetenen, een Stapelplaats op 't Eiland *Beering* aangelegd. Zo dra Haare Keizerlyke Majesteit daar van berigt is gegeven, heeft zy den Oversten *Blenmer* de order opgedragen, om met eenige ervaarene Personen, deze ontdekkingen verder voort te zetten.

ZWEDEN. Stokholm. De 50 Leden der Ridderschap, die het opzigt over de Geheime Uitgaven hebben, gaan nog steeds met hunne deliberatien en onderzoekingen voort. Men heeft wel in voorslag gebragt, dat de Joodsche Natie de vryheid moest vergund worden, van zig hier te lande te mogen nederzetten, om den Koophandel daar door des te beter te doen bloeyen, doch daar omtrent openbaaren zig nog verscheiden zwaarigheden, die zulks misschien zullen verhinderen. In de Provincien van dit Ryk, is binnen korten tyd een groote meenigte Sneeuw gevallen, en de Alands Haw is zodanig toegevrooren, dat niet alleen de Posten, maar ook andere Reizigers met Paarden en Wagens over het Ys konnen passeeren.

POOLEN. Warschauw. De Stenden op den laatsten Ryksdag eenen generalen Tol geconsenteerd hebbende, zo heeft den Heer *Benoit*, Resident van den Koning van Pruissen, aan ons Hof en Ministerie, dies wegens gepresenteerd, de volgende

MEMORIE.

Een ieder Souverein bezit het recht, in zyne Staten nieuwe Tollen op te rechten, ingeval hem daar in niet de Tractaten, met de naburige Mogendheden gesloten, de handen binden. In dit geval bevin-

bevinden zich thans Pruissen en Polen. Sedert den tyd der Heeren van de Duitsche Orde hebben de Grootmeesters dier Orde in Pruissen en de Koningen van Polen zich door verscheide gereitereerde Tractaten verbonden, noch in Pruissen nog in Polen nieuwe Tollen in te voeren, dan met goedvinden en bewilliging der beide Partyen. Deze verbintenis hernieuwt en als het ware altoosdurend gemaakt by de Vredes-Tractaten van 1525 en 1529 tusschen *Sigismund*, Koning van Polen en *Albert* den eersten, Hertog van Pruissen uit den Huize van Brandenburg. Het nieuwste Tractaat is dat van *Welau* van den jare 1657, welks XVII. Artikel klaar en duidelyk zegt, *dat in de wederzydsche Staten en Landen generlei nieuwe Tollen, dan met volkomen genoegen van de beide Partyen, opgerecht zullen mogen worden.* Duidelyker konde men zich met mooglykheid niet uitdrukken. Wel is waar, dat de Groot-Thesauriers van Polen van tyd tot tyd, inzonderheid in den jare 1718 getenteert hebben nieuwe Accysen en Tollen in Polen in te voeren; doch men heeft zich daartegen verzet en het doelwit dier Schatmeesters verydelt. Ook is het by eene dier gelegenheden, te weten in 1718 gebeurt, dat men een Geschrift, waar in deze stoffe grondig verhandelt en in 't klaarste daglicht gestelt is, met den druk gemeen gemaakt heeft.

Wanneer derhalven de Koning en de Republiek van Polen in dat Koningryk een generalen Tol willen invoeren, gelyk thans hunne intentie is, vermogen zy zulks niet in 't werk te stellen, ten zy de Koning van Pruissen daarin genoegen neemt; en zyne Majesteit is volgens alle de hierboven aangehaalde Tractaten gerechtigd, te eisschen en te begeeren, dat in Polen, en inzonderheid op de Grenzen zyner Staten, de Tollen, gelyk ook de uitgaande en inkomende Rechten niet in het minste verhoogt, veelmin nieuwe ingestelt worden. Dit alles willen wy doen gelden zodanig het ten tyde der sluiting van het Vredes-Tractaat van *Welau* was. De Wetten der goede nabuurschap en het nut van den tusschen de beide Staten toenemenden Koophandel, die veel succes belooft, vorderen dit niet minder, en zyne Majesteit heeft te gegronder oorzake zulks te verwachten en te begeeren, dat men in Polen gene nieuwigheid, nadelig voor de Commercie zyner Staten, trachte in te voeren, vermits de Koning aan zyn kant buiten de veelvuldige blyken van Vriendschap, door Hem by verscheide gelegenheden aan de Doorl. Poolse Natie gegeven, niet alleen den inhoud van het XVII. Artikel van het Tractaat van *Welau* ten bestipsten vervult en geen nieuwen Tol ingevoert heeft, waar over Polen had konnen klagen; maar ook daarenboven alle Levensmiddelen en Waren, die de Polen te water en te land in Pommeren mogen invoeren, van alle Taxen heeft bevryd. Hiervan getuigen de Verklaringen, deswegens opentlyk uitgegeven.

Boven dien heeft zyne Majesteit, myn Koning, te klagen over een

een andere nieuwigheid, welke men in Polen wil invoeren, namentlyk, dat men den Koning de Pasporten weigert voor de paarden, die zyne Majesteit aldaar doet kopen, en welke Pasporten in gantsch Europa gebruiklyk en door Koningen en Souvereinen elkander nooit geweigert zyn. Zodanige Pasporten en een gantsche Exemtie van alle Rechten en Tollen voor al 't geen zy tot hun eigen gebruik uit vreemde Landen doen komen, noemt men in Duitschland *Vorsten-Goed*, en daar onder behoren buiten tegenspraak de Remontpaarden, wanneer men op derzelver bestemming ziet. Dit gebruik is ook steeds tusschen Polen en het Doorl. Huis van Brandenburg in achtgenomen. Voorheen gaven de Koningen van Polen een iederen Keurvorst van Brandenburg een Pas voor zyn gantschen leeftyd, door middel van welke zy t'elken jare 500 Ossen uit Polen mogten doen komen. Daartegen vind men ook in de Archieven van Berlin een menige Pasporten, die de oude zo wel als laatste Koningen van Polen van de Keurvorsten van Brandenburg en Koningen van Pruissen verzocht en verkregen hebben.

Zyne Majesteit de tegenwoordige regerende Koning van Pruissen heeft wylen den Koning van Polen vele zodanige Pasporten gegeven, om het een anderen tot voordeel zyner Poolse Ingezetenen te doen opkoopen; Ook heeft hy tot nog toe de zulken bekomen, welke Hy van de Groot-Thesauriers heeft doen verzoeken.

Zoude dan niet het Poolse Hof tegens de algemene gebruiken, tegens de Wetten der goede nabuurschap, ja zelfs tegens den inhoud der Tractaten handelen, die gene nieuwe Tollen permitteeren? en zoude het eindelyk niet tegens zyn eigen belang zyn, wanneer men volharden wilde, den Koning van Pruissen de Pasporten voor zyne Remontpaarden te weigeren? Een zo onvriendlyke bejegening zoude zyne Majesteit gerechte oorzake tot klagen geven, indien zulks geschiede en wel in een tyd, waarin Hy zo naauwe met Polen verbonden is, en daar Hy dat Koningryk by het laatste netelig *Interregnum* zo treflyke blyken van zyne oprechte Vriendschap heeft gegeven.

Dit is 't gunt de ondergetekende Resident van zyne Koninglyke Pruissise Majesteit op bevel van zyn Hof den Ministers der Republiek had voor te dragen. Hy protesteert teffens tegen alle nieuwigheden, van welke hier boven gesproken is, en wil geenzins instaan, dat de maatregelen, die de Koning, zyn Heer, genoopt zoude worden te nemen, wanneer men iets strydigs met de Tractaten mogt attenteeren, de Poolse Natie aangenaam konden zyn.

DUITSCHLAND. Weenen. Dit Hof is thans verleedigd met het noodige te beramen tot het voltrekken van het Huwelyk van den Aarts-Hertog *Leopold* en de Infante van Spanje, en men verzeekerd, dat beide hunne Keizerlyke en Rooms-Koninglyke Majesteiten

jesteiten, met de gemelde Aarts-Hertog in 't midden der naast komende maand Juny over *Steyermark*, *Corinthien* en *Crain* naar *Insprück* staan te vertrekken, om in 't midden van July daaraanvolgende aldaar aan te komen: zynde het vertrek van de Infante van Spanje zodanig gereguleerd, dat die Princes, onder convoi van 8 Spaansche Oorlogschepen en eenige Fregatten, tegen dezelve tyd te *Genua* arriveeren, en van daar de reize te Land na *Insprück* voortzetten zal.

Bielefeld. Zyne Pruissische Majesteit heeft aan de Kooplieden deezer Stad vergund een *Fonds van Leening* op te rechten, om de opkooping van ruwe Linnens daar door te bevorderen, en wel hoofdzakelyk op deeze Voorwaarden.

Het eerst vereischt wordende Capitaal bestaat in 50 *duizend* Ryksd., waar van de Waarde, op behoorlyke Wisselbrieven geschoten, door de Kooplieden dezer Stad geguarandeerd word.

De Fondsen, tot zekerheid en aflossing van dat Capitaal bestemd, zullen nooit, onder wat voorwendsel het ook zy, van de tegenwoordige *Leening-Kassa* afgenoomen, en tot zekerheid van andere te negotieeren Capitaalen besteed, nogte met een andere hier mede *in nature* overeenkomende Stigting vermengd worden.

Men zal Jaarlyks *vyf* per Cent Interest van het geschooten Capitaal betaalen, en de Wissels, op den Interest getrokken; zullen in de laatste zes dagen van de Maand dat zy getrokken zyn, gepresenteerd, geaccepteerd, en betaald worden.

Na verloop van één tot twaalf Jaren word door inlossing der uitgegeevene Wissels de ingelegde *Valuta* betaald, en daar by het zelfde in agt genomen, 't geen te vooren ten opzigte van de betaaling der Interesten is gezegt.

De Kooplieden alhier zullen de uitgegeevene *Wisselbrieven* altoos in plaats van *contant Geld* aanneemen en honoreeren: doch dezelve zullen niet geringer als 25 en niet hooger als 200 Ryksd. mogen zyn, en altoos met 25 Ryksd. opgaan.

By deze Wisselbrieven zal geen *Arrest* ofte eenig in Regten toegelaaten *Delay* plaats vinden.

Uit kragte der Genade, door den hoogstgem. Koning aan deze *Leenings-Kasse* verleend, zullen de Capitaalen van onmondige Kinderen en Godvrugtige Stigtingen in dezelve niet mogen belegt worden; en de uitgegeevene Wisselbrieven zullen het zelfde publik Credit hebben als alle geregtelyke Documenten en Obligatien, en dus by alle Kassen, Stads Thesaurien, geregtelyke en buitens-geregtelyke Borgstellingen tot zekerheid kunnen dienen.

De Fondsen, ter betaalinge van de Interesten en Capitaalen, bestaan I. In de Inkomsten der *Leenings-Kasse* zelfs, of in de Interesten, dewel-

dewelke prevenieeren van de weeder Uitleening der Capitaalen die in de *Leening-Kasse* zyn ingelegt; En II. In zeer maatige Imposten op de *inkomende Waaren*, die door den Koning aan de Koopliedén dezer Plaats aangewezen en overgegeeven zyn in diervoege, dat dezelve in 't geheel niet in de Koninglyke Kassen zullen komen, maar ontfangen worden door byzondere Amptenaaren, by de *Leening-Kasse* aangesteld.

Voor het overige zullen de Ontfangers en Houders der Wisselbrieven moeten zorg draagen van dezelve niet te besnyden ofte eenige Verandering aan hunne uiterlyke Gedaante te geeven, dewyl men anderſints gevaar zouw kunnen loopen, dat dezelve, als vervalscht, niet geaccepteerd of gehonoreerd wierden, waar tegen men de aanbieding doet, om de versleetene Billetten tegen andere van dezelfde Datums, Nommers en Sommen op requisitie, altoos te verwisselen, &c. &c.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Koning is thans ten eenemaal van zyn indispositie hersteld. De beide Parlement-Huizen gaan dagelyks met hunne deliberatien voort.

De bediende of Klerk van zeeker Bankier deezer Stad had den 29 Maart (1765) een ongemeen Verlies, komende van de Bank met 4000 ponden Sterlings in een huurkoets, welk Geld in vier zakken, en deeze wederom in een zak, door hem op den boden van de Koets gelegd waren, trof het ongeluk van een oude Koets, in welkers bodem een gat, waar over een stuk leêr gespykerd was; hy geen vermoeden hebbende dat zyn geld niet zeeker was, dagt 'er niet om voor dat hy naby huis gekomen was; wanneer hy zyne oogen nederslaande, het gat in den bodem van de Koets, ontwaarde; fluks reed hy de weg na de Bank al zoekende te rug, doch te vergeefs, alzo hy daar van niets kon ontdekken: maar Juffw. *Halladay*, de huisvrouw van zeeker voornaam Zuikerbakker deezer Stad een ogenblik na zyn verlies, in haar Koets dezelfde weg rydende, gevoelde een hevige schok, welke de knecht van de Koets deed afspringen en de zak ontdekken, die de gemelde Juffrouw in de Koets nam, en aan haar huis bragt; doch daags daaraan het verlies bekend gemaakt zynde, deed Mr. *Halladay* by den Bankier belet vragen, en overhandigde hem het verlooren Geld, waarop de premie van 200 Ponden, die daarop was gesteld, tusschen de Koetzier en den Lyfknecht van Mr. *Halladay* gedeeld werd.

VRANKRYK. De zaak der ongelukkige Familie van *Calas*, waar-

van

van wy een kort verhaal hebben medegedeeld, in ons Iste stuk van Augustus 1764 bladz. 39. heeft thans gevolgen, de Weduwe, Zoon, Dienstmaagd en vreemde Heer herwaards gekomen zynde, hebben een krachtdadige hulp gevonden, die hunnezaak voor een onpartydiger en meer verlichte Rechter, als het Parlement van *Thoulouse* is, gebragt heeft, namelyk voor de Kamer der Requesten, welk hen ook recht heeft gedaan. Den 28 February (1765) stelden de voorsz. Weduwe, haar Zoon *Pierre* en haar Dienstmaagd, benevens *Alexandre Gaubert Lavaysse*, zich tot Gevangene van de Conchergie van het Paleis. De volgende morgen vergaderden de Requestmeesters, oppermachtige Rechters van diergelyke gevallen en deed de Heer Mr. *Dupleix de Bacquencour* verslag. Na een naauwkeurig en veelmaals herhaald onderzoek der stukken dienende tot dit Rechtsgeding, erkende de Kamer de Onschuld van *Jean Calas*, en vaardigde dienvolgens op den 9 Maart, juist drie jaren na dat dien onschuldigen Gryzaard onder wreede pynen vermoord werd, een definitief Arrest uit waarop geen Appel is, waarby de Gedachtenis van den Vader van allen blaam gezuiverd, hy in zyn eer en goede naam hersteld word, de Weduwe, Zoon, Dienstmaagd en vreemde Heer onschuldig verklaard, en hen toegestaan zodanige verdere vervolgingen ter wederverkryginge hunner Goederen, Schadeloosstelling voor de geledene Zmarten Schaden, enz. te doen als zy gevoeglyk zullen oordeelen. Verders word daar by bevoolen, dat de handelingen van het Parlement van *Thoulouse* in deeze fatale zaak, op de registers zullen uitgeschrapt, en dit tegenwoordig Arrest op de kant gezet worden. Wyders heeft de Kamer der Requesten voornoemd, deeze ongelukkige Familie by missive en uit naam van het Parlement, in de gunst van zyne Majesteit den Koning gerecommandeerd, en te gelyk gesmeekt, dat Hoogst dezelve de gewoonte der zogenaamde *Briefs-Intendits* (zynde een gedeelte der interrogatorien van welke men aan de Getuigen kennis geeft) gelieven af te schaffen. Voor het overige heeft het Parlement besloten, om den Koning te verzoeken: Dat zyne Majesteit door eene byzondere Declaratie de Processie, welk jaarlyks te *Thoulouse*, in spyt en uit haat tegen de Gereformeerden gehouden word; gelieve te verbieden, zynde zodanige Processie tot niets anders geschikt, als om de gruwelyke verbittering, welke niet alleen met

de Christelyke liefde, maar ook met de Grondregelen der Roomsch-Catholyke Religie strydig is, te voeden en koesteren, enz.

Het is niet mogelyk uit te drukken welk een aandoening dit Arrest, zo loffelyk voor billyke Rechters, op de gemoederen van 't Gemeen, waar van de zaal was opgepropt, heeft te weege gebragt, de lucht weergalmde van derzelver vreugde geschreeuw, en de Leden dier Rechtbank werden in 't weggaan met toewensching van de dierbaarste zeegeningen tot buiten het Palais verzeld.

De volgende dag hield de Heer *de la Broue*, Predikant van hun Hoog-Mogende Minister, in desselfs Kapelle eene Leer- en dankrede ter gelegenheid van dit zonderling geval, welke van iegelyk de volmaakste goedkeuring heeft weg gedragen.

Den iever en de bekwaamheid der Heeren *Mariette* en *E. de Beaumont*, beide Advocaaten in deeze zaak besteed verdienden aangemerkt te worden, en billyk moeten hunne namen tot het laatsten Nageslagt in een roemruchtig geheugen blyven.

In *Languedoc* is een diergelyk geval gebeurd, als dat van de voorsz. ongelukkige Familie van Calas, doch niet met denzelven uitslag, om dat de Vader, beschuldigd met zyn eigen Dochter om 't leven gebragt te hebben, de voorzichtigheid gebruikt heeft, van zich met de vlucht aan de woede of het wanbegrip zyner Rechtteren te onttrekken, en dus het deerlyk lot van den Ouden Calas ontkomen is. Dezelfde Advocaat, die zo roemryk de zaak dan desselfs nageblevenen volvoerd heeft, zal ook de Verdediging van deezen Ongelukkigen op zig neemen.

Men ziet hier een Toneel-Stuk, betyteld: *Beleg van Calais*, men heeft weinig Stukken gezien die zo veel goedkeuring by het Publiek hebben gevonden. Den 11 Maart (1765) wierd zulks voor de elfde maal vertoond; de Koning en de Hertog van Harcourt hebben een aanzienlyke gratificatie aan den Auteur gedaan, die ook, de goude Medaille, geschikt voor den Opsteller van het beste Toneelstuk, heeft ontfangen; men vertoond het by het Hof: de eerste, tweede en derde Logies zyn tot de achtiende Vertooning toe besprooken. Toen dit Stuk den 12 Maart *gratis* vertoond wierd, had men nooit een diergelyke zaak gezien; 's morgens ten 7 uuren begon het Volk derwaarts te loopen; de Koolwerkers kwamen *in corps* met slaande Trom, en de Hal of

Vis-

Visvrouwen in ſtaatzie, deeze aanzienlyke Gezelſchappen namen de eerſte plaatzen in; de geheele zaal was in korten tyd vol, en de Comedianten vonden zich verplicht, om ten een Uure 'snamiddags te beginnen: de Hertog *van Chartres*, de Hertogen *van Biron*, *van Fronſac*, *d'Aumont*, *van Chevreuſe*, en meer andere perzonen van den eerſten rang, hadden zich op het Toneel geplaatſt, om 't vermaak te hebben van dit Spectakel te zien, welk waarlyk het bezienswaardig was. Het Theater weergalmde van het gejuigh: *Vive le Roi & Madlle. Clairon.* De Heer *de Belloy*, Autheur, wierd, gelyk als by de voorige Vertoningen, geroepen, en verſcheen op 't laatſt van het ſtuk op het Toneel, en het geheele Gezelſchap gaf hem veel lof. Na het Spel volgde een fraai Ballet, en het gantſche Gezelſchap haar gejuigh weêr aangevangen hebbende, ſtrooiden de aanweezende Heeren geld, en lieten wyn ſchenken; en de Koolwerkers en Hal- of Visvrouwen openden een zoort van Bal: alles is mét veel genoegen afgeloopen, behalven dat eenige aan het hoofd of andere leden door het gedrang zyn bezeerd geworden.

NEDERLANDEN. Hun Edel Groot Mog. hebben wederom toegeſtaan den invoer van het *Rundvee* op denzelven voet als in de voorgaande jaren, te vinden in Maart IIde St. 1764 bladz. 111.

Ook hebben de Staten van Vrieſland, den Uitvoer van Hooi en Strooi, van den tyd voor 2 Maanden gepermitteerd.

Zierikzee. Op den algemeenen *Dank-Vaſt*-en *Bededag* gehouden den 13 Maart laatſtleden, zyn alhier de volgende Texten gepredikt

GROOTE KERK.

Voorm. *van den Camp*, I. Sam. 12 24.

Nam. *Lavilette*, Luc, 13. 6 9.

KLEINE KERK.

Voorm. *Frieswyk*, Jer. 13. 15-17.

Nam. *Hogendorp*, Richt. 10. 10-16.

Avond. *Van de Velde*, I. Sam. 15 22 20.

WALE KERK.

Voorm. *Soyer*, Luc. 13. 6-9.

Nam. *De Martines*, I. Kon. 18-21.

Vervolg der Proceduuren van het Ooſt Indiſche Compagnie 's Schip *Nyenburg* ziet ons voorgaande Stuk, bladz. 86.

Alzo aan de Hooge Scheeps-Krygsraad, ingevolge de Reſpective Reſolutien van Haar Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, in datis 13 February, 4 Juny en 25 July 1764. alhier in Texel geconvoceerd, gebleeken is, dat,

Jacob Pieters, geboortig van Alkmaar; *Hendrik Arendsz.*, geboortig van Dittershauſen; *Philip Joſeph Fahrenſon*, geboortig van Kirchayn;

hayn; *Jean Baptiste*, geboortig van Provence; *Philip Strebler*, geboortig van Hessen-Darmstadt; *Anthony Straus*, geboortig van Furstenberg; *Jan Lodewyk Kraft*, geboortig van Nassau-Dillenburg; *Jan Willem Debgen*, geboortig uit het Waldekse; *Philip Stout*, geboortig van de Paltz, en *Fredrik Schel*, geboortig van Weyler.

Allen geweest zynde in dienste van het Oost-Indische Compagnie's Schip *Neyenburg*, 't welke door Schipper *Jacob Keetel* gevoerd, op den 8 May des voorleden Jaars 1763. alhier uit Texel voor de Kamer Hoorn na Batavia uitgevaaren, en in de maand Juny deszelven Jaars op de Reize na de Kaap door zommige van het Scheepsvolk, zoo Zoldaten als Matroozen, by nacht geweldig overrompeld en afgeloopen is, geen deel ter waereld aan dezelve muiterye gehad of genomen hebben, direct noch indirect, immers considereerende, dat het geene door hun ofte zommigen noch mogte wezen gedaan of verricht, geenzints uit hunne vrye wille, maar uit vreeze, schrik en konfusie, ontstaan uit de geweldige Overheerschingen der Rebellen, zodanig is geschied en byna niet anders heeft kunnen geschieden, boven en behalven, dat ook dezelve Perzonen veele en langduurige, zo ongemakken als mishandelingen, van en door de Rebellen, mitsgaders ter oorzake van derzelver langdurige Detentie, hebben ondergaan.

Zo is 't, dat de voorsz. Hooge Scheeps-Krygsraad, gehoord hebbende het mondeling te kennen geven van den Advocaat Fiscaal, Mr. *Pieter Gallé*. R. O. en voorts gelet op alles, waar op in deezen te letten stond, doende Recht in den name ende van wegens welgemelde Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, de hier vooren genoemde Perzonen fialyk absolveeren van de beschuldigingen, en suspicien tegens hen ingebragt, als of dezelven mede behoorden tot de Muitelingen van het Oost-Indisch Compagnie's Schip *Neyenburg* behoorden; ontslaande dierhalven dezelven geheel en al uit hunne boeyens en Detentie, mitsgaders hen stellende op volkomen vrye voeten, even gelyk dezelven voor dato hunner Apprehensie en Detentie zyn geweest,

Aldus gearresteerd den 22 Augustus 1764. en gepronunicieerd den zelven dage, mede present alle de Heeren Leden.

C. Schryver, *Jan van der Waayen*, *Roemer Vlak*, *Govert de Haan*, *N. de Beer*, *J. A. Zoutman*, *Jan Binkes*, *Johan van Gennep*, *J. van Kruyne*.

In Kennisse van my P. GALLE'.
Secretaris.

Magistraturen en Amptenaren.

By hun Ed. Groot Mog. zyn aangesteld tot Raadsheer in den Hove van *Holland*, *Zeeland* en *West-Friesland*, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacob Willem de la Bassecour*, Pensionaris der Stad *Brielle*, en tot Baljuw van Vlieland, de

de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Abel van der Willige*, Secretaris der Stad *Enkhuizen*.

Door de Ed. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap der Stad *Brielle* is tot derzelver Pensionaris aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Gysbert van Staveren*, Advocaat van de Respective Hove van Justitie in *Holland*, in plaats van bovengemelde Heer *Jacob Willem de la Bassecour*.

Den 20 Maart zyn door de Ed. Gr. Achtb. Heeren van de Vroedschap tot Mede-Raad geëligeerd, de Wel Ed. Gestr. Heer *Wybrand Hermanus van der Sluys*; en door het Collegie van de Heeren Electeuren, de Wel Ed. Heer *Jan Thomas van Oorschot*, beide in de plaats van wylen den Heer *Cornelis van Beekestyn*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Bergen op Zoom* zyn aangesteld, de Wel Ed. Achtb. Heeren *Johan Theodoor Morin*, en *Alexander Pieter Faure*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Jan Louis van Cattenburch*, *Adriaan Baks* Dr. *Wouter van Lis*, *François Coenraad Horman*, *Adriaan Petrus de Bruïn*, *Theodorus Brouwer*, *Hugo Aelmans*, en *Johan Gysbert Drebbe*.

By haar Hoog Mog is heeden, in plaatse van den overleeden Generaal Grave van *Hompesch*; aangesteld tot Gouverneur van Sluys in Vlaanderen, Syne Doorlugtige Hoogheid, den Heere Prince *van Nassau-Weylburg*.

Tot Generaal van de Cavallery, den Heer Lt. Generaal *Tsendoorn à Bloys*, Heere van Cannenburg.

Tot Lt. Generaal in deszelfs plaats; den Heer Generaal-Major *Buys*.

En het Generaal-Majors Tractement begeeven aan den Heer Generaal-Major *van Bouricius*.

Zyne Doorl. Hoogheid Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Adjudant.	Daniel Ziegler in 't Regiment van	*Cannebürg.*
Tweede Major.	Paravicin Meyer . .	*Boucquet.*
Vaandrig.	Charles Tscharner - -	*Zwitzerse Guardes.*
Sous-Luit.	Frederik de Gaffenriedt - -	- - - -
Sous-Luit.	Ewout Borneus - -	*Orange Gelderland.*
Major-Effectif.	Carel Jacob Baron van Nyvenheim	*Orange Stad en Lande.*
Kapitein.	C. W. van Gersdorff - - -	- - -
Luitenant.	Hendrik Queysen - -	*Acronius.*
Sous-Luit.	Gerard ter Pelwyk - -	- - - -
Vaandrig.	G. J. Holwarda - -	- - - -
Mr. Chirurgyn.	Coenraad Berlebach - -	*Maleprade.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 6 Maart 1765 overleed te *Groningen* de Heer *J. A. Veltman* Kollonel Commant. en Kapitein van een Comp. van 't Regiment van den Luitenant-Generaal Lewe.

Te *Maastricht* stierf in den ouderdom van ruim 90 jaaren de Heer *Jean Saint-Laurent*, gepensioneerd Kapt.-Luit. van het Regiment van Famars.

Den 11 dito overleed te *Keulen* de Heer *d'Ammon*, Resident van zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen, en Directeriaal Gezant by den Neder-Rhynsen en Westphaalsen Kreits, eertyds Hoogst desselfs Minister by de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Te *Harderwyk* is het tydelyke met het eeuwige, in den ouderdom van 32 Jaren afgewisseld, by den Hoog Eerw. Heer *Abraham Jacob Dryfhout*, Hoog Leeraar in de Wysbegeerte en Sterrekunde, op de Provinciale Geldersche Academie binnen gemelde Stad.

Den 13 dito stierf te *Goes*, de Heer *Pieter de Keyzer*, Scheepen en Raad dier Stad.

Den

Den 16 dito is *Martinus Driessen*, zynde de Zadelmaker wiens dubbelde moord te zien is in February laatstleden bladz. 53. volgens Vonnis van Heeren Schepenen der Hoofdstad *'s Hertogenbosch*, aldaar gerabraakt, desselfs hoofd aan weêrzyden met een knods geslagen, en vervolgens afgekapt.

Den 22 dito overleed te *Delft*, in den ouderdom van byna 62 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Quiryn van Beaumont*, Oud-Veertigraad en Vroedschap dier Stad, mitsgaders Secretaris van 't Hoogheemraadschap van Delfland, enz.

Den 25 Maart circa ten één uur, is in 's Gravenhage in den ouderdom van byna 58 Jaaren overleeden, de Hoog-Edele Heer *Vincent Willem*, des H. Roomschen Ryks Grave *van Hompesch*, Heer van Genderen, &c. beschreeven in de Ordre van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Vriesland, Meesterknaap van de Houtvesteryen van Holland, Hoofd-Ingeland van Delfland, Raad en Rentmeester-Generaal van de Abtdye van Leeuwenhorst, Generaal van de Cavallery, ten dienste van de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, Casteleyn en Gouverneur van Sluys en onderhoorige Steden en Forten in Staats-Vlaanderen, Collonel van het Regiment Guardes te Paard, &c. &c.

Van *Oranjesteyn* verneemt men, dat de Princesse *Johanna Agnes van Nassau-Diets*, Zuster van den Grootvader van den Heere Prince Erfstadhouder, en gebooren den 15 December 1693. aldaar op den 19 Maart overleeden is.

Op den Algemeenen *Dank-Vast-* en *Bede-dag* den 13 maard gehouden is noch gecolleteerd, te

Leeuwaarden	-	*f* 2596: 18: 8
Groningen	-	2888: 13: -

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 3 en 17 April (1765) onder Voorzitting van Do. *J. Boon*.

Op Woensdag den 20 Maart heeft alhier in de Oude Kerk in de beurt van den wel Eerw. Zeer Gel. Heer *Hageman* voor de eerste maal tot groot genoegen der Toehoorders gepredikt, de Eerw. Heer *Hendrik Volkers*, studeerende onder Opzigt van den wel Eerw. Zeer Gel. Heer *Hermanus van Garel*; zyn Eerw. verklaarde uit 2 Corinthen 5. v. 21. *Want Hy heeft den genen, die van gene Zonde wist, voor ons tot Zonde gemaakt, op dat wy in Hem wierden de Gerechtigheid die voor God geldt.* Welke Voornoemde Heer benevens eenige andere naar Duitschland staan te verreizen, om hunne studien aldaar te ververderen.

EDAM. Op den 24 February laastleden, zynde de jaarlykse gedenkdag, van de door onweer hier veroorzaakte groote Vuur en Watersnood den 24 der voorz. Maand des Jaars 1602, is des namiddags (alzo 's morgens die stof niet word verhandeld) door den Eerw. Zeer Gel. Heer Joh. Fred. Meyer, gepredikt over Job. 37. 9. 10.

NB. In ons voorgaande stuk zyn de Texten alhier op den *Dank-Vast- en -Bededag* gepredikt, verkeerlyk opgegeven moetende aldus zyn;

Voorm. *J. F. Meyer*, 1 Sam. 12. 24. 25.
Nam. *J. H. Munnikhuizen*, 2 Chron. 15. 1. 2.

Ver-

Vervolg van de Opkomst der Luthersche Gemeente te *Nimwegen* (ziet October IIde Stuk 1764 bladz. 172)

Alhoewel het zeer waarschynlyk is, dat zich in den aanvang der gezegende Reformatie alhier eenige Lutherschen opgehouden hebben; zo kan men nochtans geene andere berichten daar van mededeelen als alleen het geene van den jaare 1623, zo by deeze Kerk als by die van *Cleve* geboekt staat, namelyk dat *Hermanus Bergfeld*, Predikant aldaar, in het Kwartier van zyne Doorluchtigheid, *Hans Ernst*, Hertog van *Weimar* gepredikt en het H. Avondmaal uitgedeeld heeft, en dat hy behalven 's Hertogs Hof-Bedienden, meer dan 28, de Augsburgse Geloofsbelydenis toegedaane Burgers, heeft onderweezen, het welk vervolgens onder toelating van den Achb. Magistraat geschied is ten huize van den Rentmeester Kemmerlings door *Bernbardus Giker* en gecontinueerd is tot dat de Gemeente zo verre tot krachten kwam eenen Proponent te konnen onderhouden onder dewelke genoemd worden, de Heer *Hunerfanger*, *Job. Böhemen*, en *Vincentius Meyer*, die echter, zo men zegd, om eenige voorgevallene desordres de Stad hebben moeten ruimen; zulks de Gemeente zich moest vergenoegen met het voorleezen van Predikatien uit *Egid. Hunny* Postil door Meester *Jochem* en *Michel* als meede door *Jan Wynands* en *Marselius Restiats*; en ter uitdeeling van het H. Avondmaal wierden by beurten en op de hooge Feestdagen verzocht, de Heeren Predikanten van Cleve en Emmerik als *Hermanus Bergfeld Bernbardus Giker*, *Polhoff*, *Georg Meyer* en *Hendrik Rissus*.

In den Jaare 1660 den 2 January besloten de Voorstanders deezer Gemeente eenen vasten Leeraar aan te stellen en beriepen derwaards *Jacob Bergfeld*, die te *Unna* in 1663 werd geordineerd, maar op den 11 Maart daar aanvolgende bevel van de Hooge Overigheid ontfing, om binnen 6 weeken de Stad te ruimen, vermits de openbaare Godsdienst-Oeffening buiten weten en zonder toestemming van dezelve was aangevangen; echter bragt de voorspraak van den Doorluchtigen *Frederik Wilhelm*, Keurvorst van Brandenburg, van de Deensche Afgezanten, die van de Stad Cleve, als mede van de Brunswykse en Luneburgse, die zaak in zo verre weder tot stand, dat de Gemeente op den 15 April des voorsz. Jaars, haar Godsdienst ongehinderd kon oeffenen, wanneer ook gemelde Do. *Bergfeld* hersteld werd. Deeze Leeraar heeft ook veel toegebragt tot opbouw deezer als toen ontlooke Gemeente, en den Goddelyken zeegen aldaar verspreid. Niet lang daar naa stond den Achtb. Magistraat aan de Gemeente toe te mogen aan zich koopen de *Gasthuis-Kerk*, anders *Nicolaas Posthuis-Kerk* genaamd, by een zeeker *Gillis* bewoond 't welk dan ook voor 1000 zilveren Ducatons volvoerd wierd; deeze Kerk werd dus niet alleen aan den Lutherschen overgedregen, maar hen wierd teffens daarby verleend Authentiek Octrooy om opentlyke daarin hunne

Godsdienst te verrichten, alles ingevolge de Acte daar van op den 14 Septemb. 1670 verleend.

(*Het vervolg hier na*)

Vervolg van den STAAT DER KERKE VAN HET NIEUWE VERBOND, enz. *ziet February laatstleden bladzyde 56.*

Waar van de drie eerste Beden zyn ingericht tot erkentenis en verheerlyking van Gods Majesteit en onzer allerafhangelykheid, en de drie laatste tot zielen voedzel voor den Zondaar, tot afbidding van tegenwoordig en toekomend kwaad, en bevestiging en verkryging van tegenwoordig en toekomend goed, en de middelste alleen ter lighaamlyke nooddruft, begreepen onder het dagelyks brood. Daarenboven zou dan ook het Gebed niet volmaakt zyn om dat het meer dan zevental in zich bevat, want waar zal den aanvang en besluit op toegepast worden; immers behoort het beide tot de volmaaktheid van het zinryk Gebed: want onze Vader geleid den gelovigen Bidder tot de Aanspraak-plaats van Gods Heiligdom *en u is het Ryk, en de Kracht, en de Heerlykheid in der Eeuwigheid*, tot erkentenis van Gods grootheid en macht, dat hy waarlyk dien geene is dien hy is: machtig, getrouw en waarachtig om dat geene te doen en te geven, waarom hy den Bidder heeft bevolen te bidden. Boven dien maakt ook dit zevental een misreekening, voor die welke sterk beweeren, dat het zinryk Gebed des Heeren in zes Gebeden moet worden afgedeeld. Noch eens by aldien het Gebed des Heeren zou afperken de zeven Tyd perken of Lotgevallen des Nieuwen Testaments, zo zou 'er een groote verwarring, in de order der Gebeden opgesloten leggen, 't geen immers de ongerymdheid zelve is te denken, en noch veel meer te zeggen; want neemd eens in de twede Bede: *u Ryk toekome*, deze komt dan in orde met het twede Tydperk 't welk gemeenlyk gehouden word voor de bittere vervolging der tien Heidensche Keizeren; daarin zou de gelovige Bidder dan bidden, dat Gods Ryk mogt haastig doorbreeken, dat zyn Geest zodanig mogt werken in de harten der zondaaren, dat de heuglyke tyd van het Nieuwe Testament moge aanvang neemen, dat de aarde vol kennisse des Heerendag moge worden, de volheid der Heidenen ingaan en gansch Israël zalig worden; dit moet dan immers de zevende of laatste Tyd zyn, hoe is dit nu te rymen met de twede Bede of het twede Tydperk, 't geen myns Oordeels niet wel kan overeenstemmen, edog veele brave Mannen hebben het stuk nader ontdekt, uit Johannes Openbaring, waarin de toestand van Gods strydende Kerk, en zeven de Tydperken of Lotgevallen voorkomen onder de beeldspraaken van zeven brieven aan de Gemeente van klein Asia, zeven Zegelen, zeven Bazuinen, zeven Viooien en wat daar meer is. De gedachten der Uitleggeren

deze

deezer stoffen verschillen wederom zeer veel; zommigen zyn van gedachten, dat wel de Zegelen, Bazuinen en Violen haar opzicht hebben op de Kerk-Staat van het Nieuwe Testament, maar geenzints de zeven Brieven die alleen de zeven Asiatische Gemeentens aangingen; anderen wederom dat de Brieven wel desgelyk den gantschen Kerkstaat raken ieder in tyd en order, om dat, zeggen zy, nooit aan die byzondere Gemeentens is ten deel gevallen wat in de brieven vermeld word, maar wel in de zeven Tydperken van de Kerk in 't vervolg der dagen; andere zyn van meening dat, noch in de Brieven, noch Zeegelen, noch Bazuinen, noch Violen, bedoeld worden zeven byzondere Tyden of Lotgevallen in de Kerk des Nieuwen Verbonds, maar zeven byzondere zaken, die de Kerk en den gantschen omloop van haar stryd zou te beurt vallen en overkomen, waartegen zy te stryden en te worstelen had, voor en al eer zy overgevoerd zou worden, in den triompheerende Hemel.

Wanneer ik met een aandachtig en oplettend oog het Goddelyk Orakel boek van Johannes Openbaring door en doorlees, zo stâ ik stil in opgetogenheid en heilige verwondering, te meer wanneer ik daarby vergelyke de menigerly Uitleggeren van 't zelve. Ja kan my zelfs niet overreden den Uitleggeren blindelings te volgen, maar ben genooddrangt, wil ik het tot zielen voedzel aanwenden, daarby stil te staan, en myn eigen Oordeel en denkvermogens in 't werk te stellen; immers is 't een boek dat Gods Geest aan de Kerk heeft nagelaten tot groot nut, tot troost en versterking van de strydende Kerk, om aan dezelve te openbaaren hoe zich te gedragen in kruis, vervolging en aanvechting, maar de zonden van het menschdom zyn zo groot, dat het de wezendlyke Sleutel van dit kabinet verlooren heeft; ik zal my dierhalven niet diep daarin laten, maar alleen daarvan zeer eenvoudig iets zeggen, op dat wy dit Goddelyke Orakelboek, met vrucht konnen en mogen gebruiken.

Eerstlyk betreffende dit boek van de Openbaaring van Johannes, het is eene Openbaaring, waar door God aan den Apostel onder veele figuuren heeft doen zien, alle de droevige lotgevallen welke de Kerk treffen zou, van alle haar lighaamlyke en geestlyke Vyanden met last en bevel het zelve te schryven tot een gestadige en altoosdurende troost der Kerk, zo lang zy als een barende Vrouw in de wildernisse deezer wereldsche woestyne moet omzwerven, zo dat Johannes en niemand anders de Maaker van dit boek is, welk deeze Gezichten heeft gezien, ten tyde dat hy door den Keizer *Domitiana*, om de waarheid van het Evangelium, op het Eiland *Patmos* gebannen was, ongeveer vier en zestig Jaren na Christus Hemelvaard. Hy was de oudste der Apostelen van Jesus en teffens de laatste van de Kerke des Nieuwen Verbonds, zulks ook de gantsche H. Schrift, met dit Godlyk gewyde Orakelboek bezeegeld is.

Wat ten anderen aanbelangd de zeven Brieven aan de zeven Gemeentens van klein *Azia*, de zelven konnen onmogelyk anders dan de Zeven Gemeentens in den aller eersten graad aangegaan hebben; want het is waarlyk te veel gewaagd te vooronderstellen dat Gods Geest de Gemeentens met zulke zwaare zonden zou beschuldigd hebben, in dienze waarlyk en werklyk daaraan niet dadig geweest waren; die van *Ephesen* waaren afgevallen en hadden haar eerste liefde verlaten; die van *Pergamus*, ten minsten zommige, leerden de Leere van Balak, bedreven hoerery en eenige volgden de leer der Nikolaïten welke gehaat wierden van hen die tusschen de zeven kandelaaren wandelde; onder die van *Tyatiere* was de Vrouwe Iesabel, die des Heeren knechten verleide tot overspel en tot het afgodische Offer, welke tot boete vermaand en tyd gegeven was en deden zulks niet; die van *Sardes* waren reets aan 't sterven van haar eerste blakende liefde en noch zeiden zy dat zy leefden, alhoewel reets geestelyk dood zynde; die van *Laodicea* waren koud noch warm, maar laauw, daarom wilde de Heeren hen uit zyn mond spuwen, waarom immers te denken is dat deeze Gemeentens van deeze zonden niet vry waren; de uitkomst heeft dit ook bevestigd, want haar kandelaar is weggenomen en zy zyn niet meer daar.

(*Het vervolg hier na.*)

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 27 *February* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 27 February.

't *Kind* van Dirk Houtkamp, Mr. *Blikslaager*. L. O. K.

Vrydag den 1 Maart.

Carel Naagel, Mr. *Paruykemaaker*. A. K. H.

Saturdag den 2 dito.

Judith Sluyn, Laast Weduwe van Hendrik Balthasar. A. K. H.

't *Kind* van Jan van der Swet. E. Y. K.

Maandag den 4 dito.

't *Kind* van Christiaan Frederiksz., Mr. *Paruykemaker*. L. O. K.

Woensdag den 6 dito.

Pieter Heuvelman. N. K.

Hendrikus Leeffers, *Jongman*. O. K.

Treyntje Bekker. N. Z. K.

Alberta Feyas, Weduwe van Pieter Fransz. O. Z. K.

't *Kind* van Etjene Joseph Challa. N. Z. K.

Donderdag den 7 dito.

Hendrik Alménum, *Makelaar*. N. O. K.

't *Kind* van Christiaan Boelhouwer Paulusz. N. K.

't *Kind* van Jan Ulrich Decker. L. O. K.

't *Kind* van Hendrik ten Broeke. Z. K.

Vrydag den 8 dito.

Adriaan Bliek N. K.

Harmanus Brinkhuys. N. Z. K.

Adrianus van Keulen. W. K.

Johannes Garst, behuwd Zoon van Jan van Werven, Mr. *Chirurgyn*. N. Z. K.

Saturdag den 9 dito.

Aart van Beekhof W. K.

Albert van Velthuysen. O. O. K.

Gysbert Scholten. N. K.

Cornelia van der Linden, Weduwe van Christoffel Redeker. W. K.

Susanna Maria van den Bergh, Weduwe van Johannes van Somerhuys. O. K.

Katrina Trockhoudt, Weduwe van Marcus Harmsz. N. K.
't *Kind* van Fredrik Willem Stagmeyer. W. K.

Sondag den 10 *dito.*

Nicolaas van Geffen. L. K. H.

Maandag den 11 *dito.*

Maria Griffioen, Weduwe van Do. Joan Everhard Meyer, *in Leven Predikant in de Luterfche Gemeente binnen dese Stad.* L. O. K.
Petronella Levinis, Huisvrouw van Jan Spithoff. O. K.
't *Kind* van Barend Palmer. E. Y. K.

Dingsdag den 12 *dito.*

Lodewyk Kastermans. Z. K.
Arnoldus Schikkamp, Mr. *Broodbakker.* N. K.
Jan ten Hulfcher, *Wynkooper.* E. N. K.
Amanda Smits, Huisvrouw van Jan Hoet. A. K. H.
't *Kind* van Jan Fredrik Grim. L. O. K.
't *Kind* van Reynier de Haan. Z. K.

Woensdag den 13 *dito.*

Maria Burger Kraam-en Huisvrouw van Johannes van Dyk. L. K. H.

Donderdag den 14 *dito.*

Hendrik Mulder. L. O. K.
Pieter van Wyngaarde, *Tekenmeester in de Bouwkunde.* W. K.
Jan Willink, Meures. O. K.
Tobias van den Bos, Zoon van Dirk van den Bos. O. Z. K.
Anna Magdal Eekhof, Weduwe van Hendrik Omeyer. Z. K.

Vrydag den 15 *dito.*

Johan Arnold Pott. N. K.
Dirk Glinthorst, *Havenmeester.* O. K.
Eldert Looman, *Koorndraager.* K. K H.
Maria Catharina van den Ende, Huisvrouw van Jacob Schellings. O. K.
Elifabeth Vermy, Huisvrouw van Arie van der Key. A. K. H.
Maria Geertruida Porjeere. Z. K.
Johanna de Bruine. W. K.
't *Kind* van Pieter de Keyer. O. O. K.
't *Kind* van den Heer *Schepen* Gerbrand Elias. N. K.

Zaturdag den 16 *dito.*

Abraham de Vries. N. O. K.
Jacob Burgoys. W. K.
Arnoldus van Leeuwen. Z. K.
Barend Teefink. Z. K.
Geysbert van der Linden. L. K. H.
Maria Altink, Weduwe van Jan Anbroek. N. O. K.
Catharina Smedeloo, Weduwe van Cornelis van Eyk. W. K.
Neeltje van de Casteele, Huisvrouw van Bruno Colter, *Stads-Koedragende Bode.* Z. K.
Geertruyd Roos, Huisvrouw van Abraham van Dyk. E. Y. K.
't *Kind* van Mattheus Stoete. N. K.

Sondag den 17 *dito.*

Johanna Krol, Huisvrouw van Pieter Wouterbeek. A. K. H.

Maandag den 18 *dito.*

Isaac Walraven Z. K.
Dorothea Margareta de Pommare, Huisvrouw van Stephanus van Yfendyk. O. Z. K.
Elifabeth Maria Weeber, Huisv. van Christiaan Wilhelm Stuyer. L. N. K.
't *Kind* van Adrianus Everhardus Vink. N. K.

Dingsdag den 19 *dito.*

Jan Schellinger. N. K.
Paulus Helwig, *Bejaard Jongman* L. O. K.
Nicolaas van Vollenhoven, Jongste Zoon van Jan van Vollenhoven. N. K.
David Scheudering met desselfs Huisvrouw Angenietje van Bleyenburg. L. K H.
Rebekka Kieltjes, Huis- en Kraamvrouw van Jacobus Schenk. L. K. H.
Alida Visser, Huisvrouw van Carel Christiaan Grandre. A. K. H.
Rachel Verschuur. W. A. K.

Woensdag den 20 *dito.*

Jan Elard, Mr. *Schoenmaaker.* A. K. H.
Liborius Viene, *Bierdraager.* L. K. H.
Christina de Clercq, Weduwe van David de Neufville. N. K.

Donderdag den 21 *dito.*

Gerrit van Boorn. N. O. K.

De

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 18 *Maart* 1765, in 't Oudezyds Heeren Logement geveyld.

Agterburgwal, (*G. de Ray*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) westzy, tusschen de Jan Rooden Poots Tooren en Mosterpotsteegen. *f* 3700, in slag *f* 1200, opgehouden.

Agterburgwal (*A. Haanenbergh*, Een Vierdepart in een Huis en Erve, op de) 't vierde huis van de Heisteeg. *f* 775, verkogt.

Agterburgwal (*A. Haanenbergh*, Een Vierdepart in een dito en Erve op de) 't vyfde Huis van de Heisteeg. *f* 50, in slag *f* 2, opgehouden.

Amstelhaven (*C. Hoenæker*, *B. Tideman* en *J. van Orsoy*, Een Legplaats in de). *f* 40, in slag *f* 4, opgehouden.

Bierkaay (*B. Stemberg*, Een Huis en Erve, op de) in de Gooyersteeg, Noordzy. *f* 850, verkogt.

Cingel (*P. Suydethoff* en *A. Buys*, Een Huis en Erve, op het) by het Koningsplein. *f* 5600, verkogt.

Egelantiersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, voorby de laatste Dwarsstraat. *f* 3900, in slag *f* 550, verkogt.

Grafsteede (*I. van Eyk* en *R. Steenbergen*, Een dubbelde) in de Waale Kerk, onder het Orgel, geteekend Letter. C. No. 5 en 6. *f* 200, in slag *f* 50, verkogt.

Kattenburgerstraat (*J. Posthumus* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve. in de Groote) het agtste Huis voorby de eerste Dwarsstraat. *f* 2700, in slag *f* 100, opgehouden.

Oranjestraat (*J. Schoonhoven* en *P. Poursoy de Jonge*, Een Huis en Erve, in de Binnen) westzy. *f* 2900, in slag *f* 150, verkogt.

Plaisierplaats (*C. Hoenæker*, *B. Tideman* en *J. van Orsoy*, Een) genaamt Vaartzigt, met zyn Huizinge &c. ter zyde de Weespervaart. *f* 2900, in slag *f* 900, verkogt.

Plantagie (*B. Tideman* en *J. P. Giraudet*, Een Thuin en Huizinge, nevens een Huisje daar naast, in een Koop, in de Nieuwe) op de hoek van de Kerk en Kruislaan. *f* 6000, in slag *f* 200, opgehouden.

Princegragt (*B. Olivier*, *P. B. Bunel*, *C. van Ophoven*, *J. Blaauw* en *J. J. Voute Junior*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Run en Beerenstraaten. *f* 22250, in slag *f* 900, verkogt.

Schagerlaan (Dezelve, Een Thuin en Huizingen, in de Diemer Meer in de) genaamd Myn Genoegen. *f* 2100, in slag *f* 800, verkogt.

Schagerlaan (*I. van Eyk* en *R. Steenbergen*, Een Thuin en Huizinge, geleegen in de Nieuwe) by Stadlander. *f* 1250, in slag *f* 3, verkogt.

Waapen van Delfssteeg (*A. Haanenbergh*, Een Huis en Erve, in het). *f* 1100, in slag *f* 100, opgehouden.

De volgende *Makelaars*, hebben de onderstaande Schepen op *Maandag* den 18 *Maart* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Galjoot-Schip (*T. Beth Tybrandsz.* en *A. Kluft Lamion*, Een Extraordinary

Wel-

Welbezeylt Drie-Mast) genaamt de *Denys* G. Mt *Onega*, gevoert by Schipper *Jan Claase Paauw*. Is in 't Jaar 1763. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 115¾ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 31 voet 8 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 14 voet 9 duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, Ankers, Touwen, Zeylen, en andere Scheepsbehoeftens, als by 't zelve Schip is. *f* 7000, in slag *f* 1000, *Denys ten Tye voor zyn Meester.*

Hoeker-Schip (*A. Swartwout* en *A. Kluft Lamius*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met drie Masten, genaamt de Jonge *Daniel*, Gevoert by Kapt. *Michiel Harwich*, Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 127 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 30 voet 2½ duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 14 voet 5½ duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 6 voet 3 duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 4 Ysere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is. *f* 23600, in slag *f* 2000, *Egbert* en *Antony van den Berg en Zoon.*

De volgende *Makelaars*, hebbende de onderstaande Schepen op *Maandag* den 25 *Maart* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Fluyt-Schip (*V. de Vries* en *C. A. van den Bosch*, 1/4 Part in 't) de *Hersteller*, Gevoert by Kapt. *Willem Hiddes Bek*: Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 82 voet, Wyt 19 voet. Hol in 't Ruim 11 voet; is tot Port à Port, en komt van daar Herwaars, Wert verkogt met de Verdiende Vragt, Vaart onder Directie van de Heeren *Arina Jacobs* en *Volkert de Vries en Comp.* *f* 400, in slag *f* 10, opgehouden.

Fluyt-Schip (Dezelve, 1/4 Part in 't) de *Elisabeth*, Gevoert by Schipper *Broer Hendriks*: Is in 't Jaar 1720. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 122½ voet, Wyt 25 voet 1½ duim, Hol in 't Ruim 12 voet 8 duim, 't Dek 4 voet 6 duim, legt hier ter Stede, Wert Verkogt zoo als het Ryt en Zylt, Vaart onder Directie van de Heeren *van der Valk* en *Rigagneau*. *f* 200, *Hendrik Brinkman Caspersz.*

Fluyt-Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de *Erfstadhouder*, Gevoert by Schipper *Jappe Jappes*: Is in 't Jaar 1751. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 138½ voet, Wyt 33 voet 6½ duim, Hol in 't Ruim 14 voet 7 duim; 't Dek 7 voet ½ duim, legt Hier ter Stede, Wert Verkogt met de Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Edele Agtbaare Heer *Jan Agis Scholten* *f* 700, in slag *f* 8, *Claas Mooy voor zyn Meester.*

Galjoot-Schip (*D. Tentye*, en *H. Steenveld* Een Extraordinary Welbezeylt) Met 3 Masten, genaamt de Jonge *Jan Baptista*, Gevoert by Schipper *Jan Gerrits*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 101½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 24 voet 5½ duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op

zyn

zyn Uytwatering 13 voet. Alles Amſterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opſtaande en Loopende Wand, als by 't zelve Schip is. *f* 7600, in ſlag *f* 1000. *Gerrit Verſteeg.*

Galjoot Schip (*V. de Vries* en *C. A. van den Boſcb*, ¼ Part in 't) de Jonge *William*. Gevoert by Schipper *Foppe Meynderts*: Is in 't Jaar 1746. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 86 voet, Wyt 23½ voet, Hol in 't Ruim 11¼ voet, is op Reis na London, en werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heeren *Willem Feitama* en *Zoonen*. *f* 2300, in ſlag *f* 200. *Cornelis Abraham van den Boſcb voor zyn Meeſter.*

Galjoot-Schip (Dezelve, ¼ Part in 't) de Juffrouw *Eliſabeth*, Gevoert by Schipper *Tiepke Klaver*: Is in 't Jaar 1737. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 87 voet, Wyt 23½ voet, Hol in 't Ruim 11½ voet, is op Reis na London, en word Verkogt op Conditie en Vaart onder Directie als boven *f* 1800. in ſlag *f* 5, *Tamme Beth Ysbrandsz. voor zyn Meeſter.*

Gereetſchap (Dezelve, 1/16 Part in het Walvis-Vangers) Gevoert by Commandeur *Weitje Simons*: Is Gedeſtineert na Groenland, Wert Verkogt de Uitgaande Equipagie voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Martinus Smit*. *f* 150, in ſlag *f* 50, opgehouden.

Hoeker-Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de Juffrouw *Geertruyda*, Gevoert by Kapt. *Aarent van Haarſt*: Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt 27 voet, Hol in 't Ruim 11½ voet, 't Dek 4½ voet, Legt Hier ter Stede is Gedeſtineerd na Suriname, en word Verkogt met de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Koper: Vaart onder Directie van de Heeren *Anna Jacobs* en *Volkert de Vries* en *Comp*. *f* 500, in ſlag *f* 50, *Volkert de Vries.*

Kof-Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de *Vriendſchap*, Gevoert by Schipper *Hans Lourens Bandix*: Is in 't Jaar 1747. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steven 87 voet, Wyt 21 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 10 voet 3½ duim, Legt Hier ter Stede, Wert Verkogt op Conditie als boven. Vaart onder Directie van de Heer *Hendrik Brinkman*. *f* 325, in ſlag *f* 3, *Jan Vis.*

Smak Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de *Johannes* en *Bartholomeus*, Gevoert by Schipper *Johannes Lourens*: Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 86 voet, Wyt 21 voet 1½ duim, Hol in 't Ruim 9 voet legt Hier ter Stede, Wert Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Heeren *van der Valk* en *Rigagneau*. *f* 175, in ſlag *f* 20, *Volkert de Vries voor zyn Meeſter.*

Dito 1/16 Part in dito, Schip op Conditie als boven. *f* 175, in ſlag *f* 20, denzelve.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand April 1765.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

Daarenboven geeft de Kapt. Hœufft op diverſche plaatſen, in zyne Memorien verſcheide zaaken abuſivelyk op; onder anderen ook deeze

„ Gelyk ook den Raad, en wylen Zyne Doorlugte Hoogheid zelve,
„ die ALLEN van het gebeurde ongeval met ALLE *haare* OMSTAN-
„ DIGHEEDEN hebben gehad, KENNIS en INFORMATIE,

Welk voorgeeven van ALLEN, met ALLE haare OMSTANDIGHEEDEN hebben gehad KENNIS en INFORMATIE, zoo aanſtonds uit zyn eigen Schrift beweezen, ontrouw, ſtrydig met de waarheid bygebragt te zyn.

Op een ander plaats doet Kapt. Hœufft verzeekering van de MERITE van zyne kragtige documenten en bewyzen in deeze Termen,

„ En noch minder, daar al het gewoel en al het ſchryven, van den
„ Lieutenant Admiraal NIETS VERMAG teegens het geene den Onder-
„ geteekende MET GEZONDE REEDENEN, en VALABLE Docu-
„ menten had betoogt, WAARHEID TE WEEZEN.

Uw Edele Mogende gelieven al weederom deeze Periode, en de manier van Kapt. Hœufft zyne betoogde WAARHEID, MET GEZONDE REEDENEN en VALABLE Documenten te Confronteeren, met het ONTROUW RAPPORT in 't voorſchreeven RELAAS, aan Zyne Doorlugte Hoogheid overgegeeven, als meede, met de Periode, waar by Capt. Hœufft aan den Raad ter Admiraliteit VERZOEKT, EEN DECLARATOIR TE GEEVEN, zoo ſtrydig met de waarheid, ALS CRIMINEEL VERZOGT, hier te vooren in 't breede aangetoond.

Het is op zoodanige gronden van waarheid, als hier voorſchreeven aangetoond zyn, dat de Kapt. Jan Hœufft ALLE zyne Schriften voor het ligt heeft gebragt, in hoop, en ſterk vertrouwen op *magtige* gronden van zyne ABUSIVE ONTROUWE ſtellingen tot zyn defenſie, zo wel NU, alles te zullen bedekken, even gelyk als hy in 't Jaaar 1750. daar in gereüſſeerd heeft: en meede in 't Jaar 1762, zommige weinigen daar in heeft weeten te misleiden, doch: dat nu onmogelyk zynde, by alle onpartydigen, om de aan hem beweezene waarheeden te weederleggen, wend hy het over eenen anderen

boeg, en pleit voor zyn verschoning, dat zyne begaane Crimen, als verjaart zyn, en te lang geleeden die wederom op te haalen, dat die nu door den Ondergeschreeven ontydig, zonder reeden, zonder qualiteit, onrechtveerdig geopenbaart werden, en zulks alleen toe te schryven is, zyn oorsprong te hebben, uit een aloude lang voor deezen opgevatten haat en vyandschap teegens zyn persoon, en om aan die passie te voldoen, het Caracter van delateur aangenomen heeft; het welk ordinair de onnozele defensie is, van Lieden, die met kwaade zaaken aan den grond zitten, en aan wien de waarheid van hun Crimen bevestigt is, en zig niet weeten te redden, dan met frivole pleitreedenen by te brengen, als of het verouderen, het zoogenaamde verjaaren, in regten zoude geneezen.

Den Ondergeschreeven zoude niet waardig agten de allerminste attentie daar op te geeven, was het niet om volgens zyn voorgeeven aan te toonen, dat alles wat Kapt. Hœufft voorgewend heeft, ontrouw, bezyden de waarheid op een insolente wyze, is bygebragt, en daar toe dient deeze volgende Periode daar meede tot bewys

De Kapt. Jan Hœufft agt-en-twintig Jaaren jonger in den dienst zynde, en den Ondergeschreeven niet gewoon, in eenige manieren Familliariteiten te maken met leerlingen, altoos niet met de zulke die verwaande denkbeelden hebben, van in weinige Jaaren alles te weeten, en in alles manqueeren als Kapt. Jan Hœufft, daar de meest ervaare Officieren in den Zeedienst, gaarne bekennen, dat zy na veele jaaren experiencie en een naauwkeurige oplettentheid, haar nog veel mankeert aan de volmaaktheid, en, daar de ondervinding hun dagelyks NADER by brengt, welk groot onderscheid by het publicq weinig in aanmerking komt, (geaccrediteerde Vrienden maken alles goed of quaad.) Daar by heeft de Kapt. Jan Hœufft (naa zyn best onthoud) nooit onder hem gedient, en dus heeft den Ondergeschreeven zyn Persoon, zyn Caracter, of Capiciteiten, in den dienst niet leeren kennen, noch ten goede, noch ten quaade voor het Jaar 1750; waar uit blykt, dat tot die tyd toe, geen occasien zyn voorgekomen, om uit dezelve haat en vyandschap op te vatten, by den Ondergeschreeven (die in 't vervolg van tyd zoo veel attentie op de Persoon van Kapt. Jan Hœufft niet gemaakt heeft,) maar wel dat in het gemelde Jaar, de haat en vyandschap in teegendeel by den Kapt. Hœufft zyn origine heeft genomen, door dien het den Raad ter Admiraliteit te Amsterdam behaagde, den Ondergeschreeven te verzoeken, als President te willen fungeeren, in een Besoigne, om te Examineeren het WANGEDRAG van den Kapitein Hœufft, zoo als te zien is, in de twee hier te vooren bygebragte Documenten van dato 2 February 1750. dewelke in dit geval meede tot bewys dienen.

Het was dan by occasie van dat voorschreeven Besoigne, ter Examen van de Kapt. Jan Hœufft zyn SLEGTE GEDRAGING, dat de Kapt. aller eerst, aan de Officieren van dat besoigne openbaar is geworden. zoo in zyn ONBEKWAAMHEID, aangaande 's Lands dienst, als in zyn particulier bestaan, want de UITSPRAAK VOLGENS EEDT EN PLICHT NA JUSTITIE van ses vlag Officieren, en een Kapitein, tot Laste van de Kapt Jan Hœufft uitgebragt, het welk hem veroordeelde, NOCHTANS IN DISCRETE TERMEN, HY KAPT. KWALIK GEDAAN TE HEBBEN, MET NIET AGTERVOLGENS ZYNE INSTRUCTIE TE HEBBEN GEHOORZAAMT,

in

in 't zeylen naa zee, met zyn Reys na Curacao niet te vervolgen, en zulks aan den Raad ter Admiraliteit te hebben geadviseert, dat is de waare origine van de HAAT en VYANDSCHAP, die de Kapt. Hœufft teegens den Ondergeschreeven heeft opgevat, het welk direct het teegengestelde is, van het zoo meenigmaalen herhaalde abusief insolent voorgeeven, na de gewoonte van Kapt. Hœufft, en om dat al wederom uit zyn eigen Schriften te bewyzen (om niets te avanceeren zonder bewys) gelyk de Kapt. Hœufft zyne verontschuldiging bepleyt, daar toe dient het Raport van evengemelde Capitein, aan zyn Doorl. Hoogheid H. L. M. overgegeeven.

Uw Edele Mogende gelieven daar in meede te remarqueeren VOOR EERST; dat alles wat hy Kapt. Hœufft daar verteld, over de toestand van zyn Schip Hilversbeek, zonder eenig *bewys* van zyn Officieren te produceeren, zoo als men gewoon is, verklaringen in te winnen, tot bevestiging van waarheid.

TEN TWEEDEN! zo is al dat geraporteerde zodaanig verwart, en teegenstrydige zaken aan den anderen bygebragt, dat dezelve aan elkander kleeven als droog zant, en voor een KRYGSRAAD, voor ZEELIEDEN gantsch niet voldoende zoude weezen, nochtans heeft hy Kapt. Hœufft durven bestaan, dat Relaas assurant onder het oog van de Vorst H. L. M. te brengen, wel weetende dat Hoogstdezelve geen Zee Man was, en daar op steunende, om zyne ABUSIVE ONTROUWE RAPPORTEN voor waarheid te doen passeeren, en aanneemen. En het getuigenis van ses vlag Officieren en een Kapitein te stellen naa zyn NIEUW RECHTSGELEERD SISTÆMA, hier te vooren bygebragt, dat het getuigenis van veel persoonen, geen waarheid of Trouw komt te bevestigen, boven het getuigenis van het kleyne minder getal, zoo als de volgende periode zal aantoonen, Luydende woordelyk als volgt.

„ Den 6 February 1750, ontfing ik een ordre van haar Edelmogende,
„ de Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit, waar by was ge-
„ voegt EEN ADVIS, door vlag en andere Officieren onderteekent,
„ IK WAS SEER GESURPRENEERT, DAAR IN TE ZIEN, DAT
„ HET SCHIP HILVERSBEEK WIERD GOEDGEKEURT, NIET-
„ TEGENSTAANDE DE ONDERVINDING, DIE IK IN ZEE REEDS
„ HADDE GEHAD,

Een paragraaf verder in dat zelve Relaas laat hy zig hooren:

„ MAAR IK WAS NOCH HET MEESTE VERWONDERT EN
„ GESURPRENEERT, DAT IN HET SELVE ADVIS *GENOEG-*
„ *SAAM* WIERD GEPOSEERT EN INWIKKELENDE WYZE GE-
„ SEGT, DAT IK VERZUYMT SOUDE HEBBEN, MYN REYS TE
„ VERVORDEREN &c.

Alzoo pretendeert Kapt. Hœufft in deeze periodens al weederom, dat de merite van zyn *simpel* getuigenis, zonder een eenig VALABEL BEWYS voor zyn stelling by te brengen, moet prevaleeren, en voor waarheid aangenomen werden, en het getuigenis van zes Vlag-Officieren en een Kapitein, voor abusief en voor onwaarheid.

Het welk den Ondergeschreeven hier by heeft moeten brengen, om aan te toonen, dat de Kapt. Hœufft zig van geen een waarheid bedient in zyn gantsche defensie, zoo als de volgende periode meede nog zal bevestigen.

De Kapt. Hœufft heeft zyne Memorien opgevult met klagten, om aan de Regeering te doen geloven, dat den Ondergeschreeven alleen uit passie en Vyandschap teegens hem ageert, als de Kapt. Jan Hœufft in deeze waarheid schreef, onder suffisante overtuygende bewysen, had hy daar toe regt, maar het tegendeel waarheid zynde, zoo als meermaalen is aangetoont, en zoo als aanstonds nog klaarder zal beweezen worden, is het tegens alle goede ordre, en goede disciplinen in de Militaire dienst aan, dat een Hoofd-Officier over het Exerceeren van 's Lands dienst, subject moet weezen, aan zodanige impertinente Geschriften, van een Wandevoirig Capitein, die daar over te meerder strafbaar is, wyl hy de Regeering met valsche Rapporten misleyd, dat ten hoogste Crimineel op zig zelven is, boven de negen wandevoirige Pointen tot zyne laste in voorige Memorien beweezen. Tot bewys dat hy Kapt. in deezen al wederom geen waarheid poseert, dient VOOR EERST: dat als zulks waarheid was, den Ondergeschreeven zyne schande in het Jaar 1750, openbaar zoude gemaakt hebben, EEN TWEEDEN, dat als zulks waarheid was, den Ondergeschreeven hem Kapitein niet zoude geadmiteert hebben in den Krygsraad te zitten, om te oordeelen, over de ongelukken van anderen, DAAR NOCH NEEGEN CAPITAALE SCHULDEN VAN WANDEVOIR TOT ZYNEN LASTEN OPEN STAAN, TER VERANTWOORDING: maar in tegendeel heeft den Ondergeschreeven dat ALLES wel niet WILLEN gedenken, ALLEEN uit Consideratie van zyn naastbestaande Vrienden, om zyn schande niet te openbaren waar op hy zodanig steunt, dat hy (om zoo te spreeken) zich zelfs vergeet te keeren kennen in zyn bequaamheit, in zoo verre dat hy door zyn verwaant en gemelyk Caracter, zyn schandeleus gedrag HEEFT DOEN OPENBAAR WORDEN. En niet teegenstaande dat alles, nog op zyn Protectie zoo veel steunt, dat hy durft avanceeren, niets meer te hoeven menageeren en alles maar vrymoedig te durven Schryven en Drukken, wat hem convenieert, hoe absurt, en ontrouw het ook aan de waarheid mag zyn. TEN DERDEN, word het voorschreeven uit de volgende periode, al wederom ten allerklaarsten beweezen, namentlyk dat hy met geen waarheid omgaat.

Was den Ondergeschreeven zoo VOL HAAT en VYANDSCHAP geweest, op de persoon van Kapt. Hœufft, als hy zoo veelmalen assurant durft repeteeren in zyne Memorien, hy zoude in den beginne, niet aanstonds gereed zyn geweest, op het vriendelyke aanbod van zeeker Heer van groote distinctie, om die vuyle Historien van de Kapt. Jan Hœufft ter consideratie van desselfs naastbestaande uit de Waereld te helpen, en in der minne te smoren, op zyn nedrig vrage van Excus, maar: die allernaastbestaande Vrind, onkundig van Zee-zaken, en verblind door de eygen liefde op de ONTROUWE RELAASEN en RAPPORTEN van de Kapitein Jan Hœufft, betoonde weinig reverentie voor een Lidt van Haar Hoog Mogende Illustre Vergadering, die zig wel wilden vernederen ten hunne Consideratie, met zig zelven daar toe te Emplojeeren, dat al wederom een bewys is teegens den Kapt. Hœufft, dat hy de beschuldiging van HAAT en VYANDSCHAP opgeraapt heeft, en geen WAARHEID SCHRYFT. Zoo als den inhoud van alle zyne Memorien gesteld zyn.

(*Het vervolg half May*).

AFRICA. Tunis. Zedert de Dey van Algiers den Keizerlyken Consul zodanig mishandeld heeft, als wy in September 1764 bladz. 95 verhaald hebben, en de Vrede met het Groot hertogdom Toscaanen gebrooken, is deeze Regeering sterk aangezocht geweest van gelyken te handelen. Doch of schoon men geen voorwendzel tot zodanige verbreeking had, heeft de invloed der Algerynen alhier te weeg gebragt, dat men uit een onheil, een onzer Kruissers op de Kust van Massa Carrara overgekomen, querel met Toscanen gezogt en de zorge, door de Regeering van dat Groothertogdom aangewend, om de onze in dat geval alle genoegen te geven, niet erkend heeft noch willen considereeren; weshalven den 26 February op bevel van den Bey de Vlaggestok van 't Huis van den Toscaanschen Consul alhier ten teeken van een openbare Verklaring van Oorlog, is afgenomen.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Porte op een Memorie van den Heer *Schutz*, Secretaris der Hollandsche Ambassade, een Ordonnantie hebbende uitgegeven om den Heer *Dedel*, nieuwen Ambassadeur van de Republiek der Vereenigde Nederlanden volgens oud gebruik en gewoonte, door een Officier van rang plechtig van de Grenzen te doen afhalen, is de Visier *Kiebajasi* daartoe benoemd, op den 1 Maart, met den tweden Dragoman der voorsz. Ambassade, van hier, ten dien einde naar Belgrado vertrokken.

Den 16 February (1765) is in de Voorstad *Pera* wederom Brand ontstaan in het Huis van den eersten Tolk der Hollandze Natie echter is de Vlam spoedig gebluscht.

Den 22 February is de aanstaande *Ramasan* of groote *Vastentyd* der *Mahometanen*, door Salvoos uit het zwaar Geschut aan het Publiek bekend gemaakt.

De Sultan heeft zyne Zuster, Weduwe van den Groot-Vizier *Racbib-Bassa*, aan den geweezen Gouverneur van Belgrado, *Mehemed-Bassa*, werkelyk uitgehuwd, en dat Huwelyk is met veel luister voltrokken.

De geweezene Groot-Admiraal van dit Ryk, een Schoonbroeder van den Sultan, is bereids naar zyn Gouvernement van Widdin vertrokken.

Ook heeft de bezmettelyke ziekte zich onlangs in de Voorsteden *Pera* en *Galatha* op nieuws geopenbaard.

De

De Kollonel *Stankiewits*, Poolſe Miniſter, heeft op 't onverwagts Audientie van Afſcheid gehad by den Primo Vizier, die hem een Brief van Recredentie aan den Senaat van Polen ter hand ſtelde, hem en zyn gevolg met Sultans begiftigde, en hem ernſtig recommandeerde, zyn vertrek, zo veel mogelyk, te verhaaſten.

PORTUGAL. Lisſabon. Den 16 February (1765) is in het Paleis der Inquiſitie een byzondere *Auto da fe* gehouden (zynde van geen bloedvergieten verzeld 't welk als iets ongehoords moet worden aangemerkt, zonder twyfel ingevolge van des Konings loffelyke Ordre waar van wy melding hebben gemaakt in Maart laatſtleden Iſte Stuk bladz. 65) en vervolgens het Vonnis afgekondigd over twee Gevangenen, zynde een van dezelve een Inwoonder van Fernambuc in Brazilien, en de tweede een Augustyner Monnik uit het Klooſter *Della Gratia*; de eerſtgemelde is om dat hy twee Vrouwen had, veroordeeld om gegeeſſeld te worden, en geduurende zyn leven op de Gallyen te dienen; en aan de tweeden, die overtuigd was, dat hy den Bichtſtoel misbruikt had, zyn voor altoos, niet alleen alle Prieſterlyke Functien maar ook alle bedieningen in zyn Orde ontzegt, zynde hy daarenboven veroordeeld, om gedurende een Jaar in het Cachot der Inquiſitie gevangen te zitten.

SPANJE. Madrid. De Koning onze Souverein verſtaan hebbende, dat 'er een Vloot in de Ooſt-Zee werd uitgeruſt, met allerlei Oorlogs- en Scheepsbouw-behoeften, om aan de Barbaryſche Mogendheden te brengen, heeft bevel te Cadix, en in alle de Havens omtrent Gibraltar, gezonden om de gemelde Vloot te onderſcheppen, en de lading voor contante Penningen over te neemen, om dus te beletten, dat dezelve niet in handen van de Zeeſchuimers geraakt.

Eindelyk heeft de Krygsraad, benoemd tot het onderzoek van 't gedrag der Gearreſteerde Generaals en Officieren, die in de Havana gecommandeerd hebben, hen gevonnisd en de Koning die Uitſpraken bekrachtigd, op de volgende wyze:

Don *Juan de Prado*, Generaal Major, Gouverneur van de Havana en 't Eiland Cuba, voor altoos van zyne militaire Employen ontzet, voor den tyd van 10 jaren 40 mylen van Madrid geëxileerd en alle zyne Goederen geconfisqueerd.

De Marquis *de Real Transporto*, Commandant Generaal van 't Esquader in de Havana, dezelve ſtraffe. De

De Graaf *de Supetonda*, Lt. Generaal gewezen Viceroi van Peru, een Heer van zeer hogen ouderdom, voor 10 jaren van zyne militaire Employen gesuspendeerd, voor den zelven tyd 40 mylen van hier geëxileerd en alle zyne Goederen verbeurd verklaard.

Don *Diego Tabares*, Generaal Major en gewezen Gouverneur van Cartagena, dezelve ftraffe

Don *Balthasar Ricaua*, Colonel en Ingenieur en Chef, voor 2 jaren gefuspendeerd van zyne militaire Employen en voor denzelven tyd 40 mylen van 't Hof geëxileerd.

Don *Joseph Garcia Gago*, Secretaris van den Krygsraad, inhabiel verklaard dat Ampt voortaan waar te nemen.

Don *Diego Soller*, Luitenant des Konings in de Havana, en Don *Alexander Arroya de Rozas*, Colonel, die den Krygsraad niet bygewoont, doch de deliberatien van denzelven meede ondertekent hadden, zullen enkel gereprimendeert en voorts uit hun Arreft ontflagen worden, gelyk ook Don *Joseph Crell de la Hoz*, Commandant der Artillery, Don *Juan Antonio de la Colina* en de Colonel Don *Carlos Caro* geoordeelt zyn, door hunne detenfie gedurende hunne Proceduren genoeg te zyn geftraft.

De geconfisqueerde Goederen zyn gefchikt tot dedomagement der fchaade, welke 's Konings Trefoor en de Commercie by het verlies van de Havana geleden hebben.

De Koning zyne Landmagt in de Weft-Indiën en America merklyk willende verfterken, worden van tyd tot tyd Troepen derwaards gezonden, gelyk nog laatft van Ferol 2000 mannen vertrokken zyn met 80 Officieren, om in die Geweften nieuwe Regimenten op te rechten. Ook zal de Heer *Galves*, een vermaard Rechtsgeleerde, eerlange naar Mexico vertrekken, met een Volmagt, om de Tribunalen aldaar te examineeren, alle ingekropen abuifen te redreffeeren, en 'er een Intendàntfchap over de Financiën op te rechten.

ITALIEN. Romen. Clemens de XII. de Landeryen van 't Campagna di Roma een Tax van 30 Jaren hebbende opgelegt, waarvan 't Provenu tot repareering der Straten dezer Stad gefchikt en geëmployeert is, en die Jaren verftreken zynde, follicíteeren thans de Eigenaars dier Landeryen, voortaan van de gemelde belafting ontheven te mogen blyven. Derhalven heeft de Paus de Kardinalen *Rezzonico*, *Caftelli*, *Fantuzzi*, *Negroni* en *Caprara*, gelyk ook den Prefident der Straten tot het examineeren dier zaak benoemt en hun den Heer *Mantica* als Secretaris toegevoegt.

Napels. Het aanhoudend vochtig weêr een gelyk gemis van 't ge-

gewas, als wy in 't verleden Jaar geleden hebben, doende duchten, heeft de Regering Commissarissen naar *Puglia* en *Sicilien*, gelyk ook Commissien naar *Morea* tot het opkopen van Granen gezonden, ten einde een gelyk gebrek, als in dat jaar, te verhoeden: ook zyn tot goedmaking der kosten van dien inkoop 150000 Ducaten uit de Bank getrokken en in 't Comptoir der Vivres overgebragt. Vermits men zo lange het bloed van den *H. Januarius* ten toon gestelt geweest is, daaglyks het mirakel der vloeibaarwoording van 't zelve gezien heeft, vertrouwt men, dat de voorspraak van dien H. verhoort is, en dat het den Hemel behagen zal, eerlange droogte te verlenen; gelyk dan ook het weêr, na het eindigen van het *Octaaf* van den voorsz. Heiligen geheelyk ten goeden veranderd en vruchtbaar geworden is.

Venetien. Het jaar naar onze reekening met den eersten Maart ingaande, ziet men thans de Lysten der Dooden en Geboorenen gedurende het laatst gepasseerde jaar 1764. Het getal der eerstgenoemde is 5185, dat der laatstgemelde 4771 en dat der Vondelingen 406.

Genua. Brieven uit Corsica melden, dat by de gedaane reforme onder de Genueesche Gensdarmes veele afgedankte Corsen in t Regiment Royal Corse, thans in dat van Royal Italien in Soldy van den Allerchristelyken Koning geincorporeerd, dienstgenomen hadden, en dat de Marquis de *Marbeuf*, Commandant der Fransche Troepen, de Vrouwen dier Soldaten Paspoorten verleend had, om naar haare Woningen, in de Pieven der Dominatie van de Malcontenten gèlegen, te konnen keeren; doch dat deeze haar geweigerd hadden te admitteeren en haar genoodzaakt, terstond naar haare Mannen te keeren, die of schoon thans in Fransche dienst, by de Misnoegden als Vyanden van hun Vaderland geconsidereerd bleven. Die Brieven voegen 'er by, dat de desertie zodanig onder de Franschen grasseerde, dat de gemelde Marquis, ten einde zyn Corps voltallig te houden, eene versterking van 2000 Mannen, van zyn Hof verzocht had, en dat toen de Genueezen Macinaggio abandonneerden, hunne Officieren verplicht waren, met de misnoegden in een Accoord te treeden en aan hen eene meenigte Proviand afstaan, op dat deeze zich tegen het Transport der Artillery niet verzetteden.

Het groot ontwerp, waarmede *Paoli* het opperhoofd der Misnoeg-

noegde Corsen Zwanger gaat, en waarover gantsch Europa verbaasd zou staan, is, zo men wil, dat hy zich zelf de Koninglyke Kroon van het Eiland, dat het Toneel zyner bedryven is geweest, zou trachten op het hoofd te zetten. Zo dit waar was, zou hen mogelyk wel beeter lot te beurt vallen, dan wel eer den Baron *Theodorus*, dewyl hy een Inboorling van het Land zynde, en het Volk, naar hun begrip aan 't slaafsche juk der Genueesen ontrokken hebbende, beter Heerschappy over zulk een Volk zou kunnen oeffenen, dan een Vreemdeling, die alleen uit wanhoop, van buiten 's Lands was ingeroepen.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 7 Maart (1765) is de Graaf van *Woronzow*, Groot-Cancelier van dit Ryk, met de Gravinne zyne Gemalin en Dochter, van zyne gedaane Reize in deeze Stad terug gekomen. Des anderdaags hadden zyne Excellentie en die Dames de eer de Keizerin op te wachten, en door hun Majesteit ten uitersten vriendelyk ontfangen te worden. Zedert is die Cancelier door de Buitenlandse Ministers en den Adel verwelkomt. De Generaal *Bruce*, dien men meende dat ordres en Instructien gezonden waren, om den Koning van Polen in naam van ons Hof over deszelfs verheffing te complimenteeren, is mede van zyne reize alhier terug gekomen. De Heer *Rzewuski*, die van zyne indispositie hersteld is, heeft het Caracter van Extr. Envoyé en Minister Plenip. van den gemelden Koning en de Republiek van Polen gedeployeert en reeds in die qualiteit Audientie by de Keizerin gehad. Zo men verzekert heeft die Heer ordres, de vernieuwing der oude Alliantie of zogenaamden eeuwigen Vrede met ons Hof te negotieeren. De Keizerin staat op 't punt naar Czarskoe-Zelo te vertrekken, om aldaar tot het Paasch-Feest te vertoeven. Hare Keizerl. Majesteit heeft den Geheimraad Graaf *van Munnich*, ten blyke van haar genoegen over zyn bestier in de zaken van den Tol en Commercie, met 10 Duizend Roebels en met 2000 Roebels verhoging zyner Jaarwedde, gerekend van den dag van hare komste tot den Troon, begiftigt. De Hr. *Brandenburg*, een Zweeds Kooopman, te Cadix geëtablisseerd en die zich sedert enigen tyd in deze Stad bevind, is tot Consul dezer Kroon te Cadix benoemt.

ZWEDEN. Stokholm. Toen de Baron *Clas Råsamb*, by het openen van den Ryksdag, het Marschalks-Amt neder leide, en

aan den nieuwen Maarschalk den Staf overgaf, deed hy een korte Redenvoering, waarin hy zynen Opvolger geluk wenschte, en Zegenwenschen uitboezemde over de Vergadering, zeggende onder anderen:

Dat men daar een gelukkigen uitslag van te wagten had, indien Wysheid, Zagmoedigheid en Eensgezindheid, onder de Leden daar van woonde.

Verder daar by voegende

dat hy niet twyffelde, of zy waren by elkanderen gekomen ter Handhaaving van een ongedwongen Eerbied voor eenen gunstryken en vereerenswaardigen Koning, die van hun geen onwillige Onderdaanigheid, maar een vrywillige en vrolyke Gehoorzaamheid begeerde; eene met de Wetten verbonden Zorgvuldigheid voor de Vryheid des Volks; eene behoorlyke Hoogachting van Vreemdelingen voor een onafhanglyk Ryk; en eindelyk eene werkzaame Achtgeeving op de Welvaart van 't Ryk, in allen opzichte:

Waarop hy zyne Aanspraak met eene Bede eindigde. Dit verrigt zynde, nam de nieuwe Maarschalk, de overste *Rudbeck* het woord, en gaf te kennen,

Dat hy dit Zwaarwigtig Ampt alleenlyk aanvaardde in Vertrouwen, dat een hoogere Hand, die alle daaden der Menschen bestiert, hem zoude ondersteunen; en dat de zweedsche Ridderschap en Adel hem behulpzaam zoude zyn in alles, wat hy ten gemeenen nutte onderneemen zoude, dat die Adel, in vroegere tyden steeds getoond had, alles by 't Vaderland te willen opzetten, en zo deze heilzaame Poogingen niet altyd van de gewenschte uitwerking geweest waren, zulks was toe te schryven aan de baatzuchtige Oogmerken, die daar geheime Beweegraderen van geweest waren, en met den tyd, een Mistrouwen onder elkanderen, den Haat der Vreemden, verleide Gemoederen, en eindelyk een algemeene Vervolging hadden te wege gebragt, en mooglyk, zegt hy verder, dat zulks tegenwoordig ook nog plaats heeft: echter hoopt hy, dat deze kwaal nog niet zonder Hulpmiddel zal zyn, dewyl men, thans de Vrede genietende, in staat gesteld is, om elkander met Verstand en Waarheid in vertrouwen te onderrigten, en te overtuigen, zonder dat 'er iets in staat is, om hen te verhinderen, te onderzoeken waarin dat het Kwaad gelegen is, 't zy in de Wetten zelf, 't zy in de wyze, op welke zy ter uitvoer gebragt worden. Het Ryk is krank, vaart hy voort en zulks moet zyne oorzaak hebben: laat ons derhalven, elkanderen met Beleefdheid behandelen, en dit doen op zulk een wyze als aan Edellieden past; laaten wy elkander met zachtzinnigheid tragten te overreeden, en met eenpaarigheid besluiten neemen: en dewyl het Voordeel, dat wy daar uit trekken kunnen, voor ons zel-

ve

ve zeer gering is, en de Nakomelingſchap, die zig reeds bereidt om de Plaatſen te bekleeden, welke wy eerlang verlaaten moeten, daar wel het meeſte Nut van denkt te oogſten, en het met recht kwalyk neemen zoude, indien wy haar daar in te leur ſtelden, laaten wy dan ook onzen Arbeid voor haar aanwenden. De Menſchen zyn de Wiſſelvalligheden des tyds onderworpen, maar Deugd, Edelmoedigheid, en Verſtand zyn onverganglyk; zy gaan over van Geſlachte tot Geſlachte, en zyn de Grond-Zuilen waarop de Vryheid en Zekerheid van eenen Staat ruſten, en waarop een Volk zynen Roem moet bouwen. Hierop liet hy eenen Wenſch volgen, dat de Adel en Ridderſchap zig op zulk een wys mogte gedraagen, in welk vertrouwen hy den Maarſchalks-Staf aanvaart, en zig in aller Goedgunſtigheid en Vriendſchap aanbeveelt.

De Redenvoeringen, welke de gemelde Land-Marſchalk, overſte en Commandeur der Zwaard-Orden, *Thure Guſtaaf Rudbeck* ſucceſſivelyk, aan den Koning in den Ridderzaal en aan de Koningen, mitsgaders den Kroonprins heeft gehouden zyn van den volgenden inhoud:

ALLERDOORLUGTIG'STE &c.

De Ridderſchap en de Adel zyn voor Uwe Koninglyke Majeſteit vergaderd, om de genadigſte Voorſtellingen, met de alleronderdanigſte Eerbiedigheid aan te hooren, welke het Uwe Majeſteit zal behagen aan de alhier tegenwoordige Ryks-Stenden te doen. Uwe Koninglyke Majeſteits vaderlyke Voorzorge voor 's Ryks Welvaaren Uwe Majeſteits genadigſte Vertrouwen jegens de Ryks Stenden, dat zig namentlyk Hoogſtdezelve van hunne onderdanigſte Raadgeving, by de verlegenheid, waarin zig het Ryk thans bevind, wil bedienen, en Uwe Majeſteits onwaardeerbaaren Welſtand zyn de Oorzaaken, welke de Harten der Ridderſchap en des Adels met onderdanigſte Dankbaarheid en men Vreugde vervullen. De Ridderſchap en Adel zyn wel eenigzints aangedaan, over dat zig Uwe Majeſteit heeft genoodzaakt gevonden, dezelve eerder als het laatſte Ryksdags-Beſluit zulks vorderd, te beroepen; doch, even daar uit erkennen Uwe Majeſteit getrouwe Onderdaanen van de Ridderſchap en de Adel, Hoogſtdeſſelfs groote opmerkzaamheid voor 's Ryks Welvaaren. Het is niets zeldzaams dat de menſchelyke Inſtellingen eene verbetering nodig hebben; zy worden niet altoos na haare gevolgen ingericht; de wyſte Maatregulen kunnen mislukken; want het Lot aller Menſchen is, datze van den Uitſlag, ſlechts, en de waarſchynlykheid kunnen oordeelen. Het misbruik van de edelſte Voordeelen en Voorrechten, bezwalkt dikwyls het Doelwit derzelve, en de Eigenbaat verſteld niet zelden de beſte Zaak; de Verdraaijing der Wetten veroorzaakt de verachting derzelve, beneemd haar het Leeven, en wanneer de Wet een bloote Schrik voor de Geringen des

Volks is, en de Deugd niet mede werkt, zo verdwynd de vrywillige Gehoorzaamheid, die altoos het kenmerk van goede Burgers is. De Verandering welke de Zeden en de manier van denken der Menschen in de Ryks Instellingen maken, zyn van groote beduiding. Het Welvaaren van een Ryk kan van veele Inheemse Vyanden bedreigd worden; tweedragt onder Lands-Lieden, eigenbaatzuchtige Oogmerken; een overgeërfde Haat; eene onverzadelyke Eerzucht; een werkzaame Nyd, en een verborgene Argwaan, zyn de haatelyke gebreken welke een Ryk wel haast verwoesten, en zyn Inwoonders in eenen afgrond van Elende en Ongeluk storten kunnen. De Ridderschap en Adel hebben zig tegen alle die Hindernissen gewapend, en zyn ten dien einde vergaaderd, om zig eenpaarig met de andere Stenden, enkel en alleen ten Dienste van het Vaderland, aan te bieden, en te toonen hoe een Volk het Quaad met vereenigde krachten kan wederstaan. Zy verwachten hier toe van de Hand die alles regeerd een milde Bystand, en houden zig gereed, de Nakomelingschap op eene onvergangelyke wyze te toonen, dat zy alle Poogingen hebben aangewend en alle krachten ingespannen, om zo te handelen, als Uwe Majesteits Voorzorge en Genade zulks heeft gevorderd. Zy gelooven onder Uwe Koninglyke Majesteits wyze Regeering de gelukkige afwisseling der Tyden te beleeven, welke het Welvaaren der Nakomelingen in zekerheid zal zetten, daarmede zy de Vruchten van wel overwoogene en wyze Ryks-Wetten en Instellingen, zonder bekommering in Rust kunnen genieten.

Allergenadigste Koning en Heer! gedoog dat Uwe getrouwe Onderdaanen, van de Ridderschap en den Adel, voor het overige hunne alleronderdanigste Gelukwenschingen afleggen, aan welke Uwe Majesteit zo wel zig zelfs als de Ridderschap en den Adel zal erkennen. De Allerhoogste maake Uwe Koninglyke Majesteits Regeering langduurig en gelukkig; zy worde voor de toekomende Koningen een voorbeeld, en eene onderwyzing, hoe een vry Volk gelukkig te maaken zy. Uwe Majesteits Geslacht bloeije en Uw Koninglyk Huys glinstere in alle de Pracht en Heerlykheid, welke Gevolgen der Deugd zyn! Uwe Koninglyke Majesteit blymoedige Voorzorge, bereide Uwe getrouwe Onderdaanen den Weg tot het Doelwit, welke zy zig op den tegenwoordigen Ryksdag voorgezet hebben; hunne onophoudelyke Eerbied, Touw en Yver verligte Uwe Majesteit den Regeerings-Last! De Ridderschap en Adel beveeld zig alleronderdanigst in Uwe Majesteit Genade en Toegenegenheid, &c.

Grootmachtigste, *Allergenadigste* KONINGIN!

De Ridderschap en Adel, hebben met het begin des tegenwoordigen Ryksdags ten vierdemaale de Genade Uwe Majesteit, als Zweedse Koningin, onderdanigst op te wachten.

Het Offer, welke de getrouwe Leenlieden mede van Huis gebragt hebben, is een onveranderlyk en eerbieding Ontzag voor Uwe Koninglyke Majesteit. Uwe

Uwe Majesteit kend haar Volk, en de Zeeden. Hetzelve vereerd in Uwe Koninglyke Majesteits allerhoogste Persoon eene gunstryke Lands Moeder, die voor ons Hoope en toekomende Gelukzaligheid voorbereidt heeft. De Zweedse Throon en Erffenis voor Uwe Majesteit Nakomelingschap zynde, word en is ook eene Belooning voor Uwe Koninglyke Majesteits Deugden en voortreffelyke Eigenschappen, die eene Kroon verdienen. De Natie vereerd in Uwe Majesteit eene Genadige Koningin, nadien zy nu in het derde Jaar de aangenaame Vruchten van een heilryke Vrede geniet, die Uwe Majesteit uitgewerkt heeft, en waar voor zo wel de thans Levende als de Nakomelingen, Uwe Majesteit eeuwig zullen eeren en roemen.

De Ridderschap en Adel wagen het niet, Uwe Koninglyke Majesteit met alle Vleyeryen te verontrusten. Uwe Majesteit heeft over de Harten uwer vrye Onderdaanen een onbepaald Regt. Dit overtreft alle Lofspraaken, welke zig de grootste Alleenheerschers verschaffen kunnen. Over een vry Volk te heerschen, en eene Koningin over zig zelfs te zyn, dat overweegd alle Voordeelen, welke de Geboorte mede brengt, en door bloedige Wapenen worden verworven. De Overwinnings Tekenen, welke de Deugd veroverd, zyn onvergangelyk. Uwe Majesteit, die de Toegenegendheid der Ridderschap en des Adels zo volkomen verdient, heeft van derzelver vuurige Wenschen ook oneinding meer te verwagten, als wat eene zwakke Tonge uitspreeken kan. De Ridderschap en Adel beveeld zig onderdanigst in uwe Majesteits Genade en Goedgunstigheid.

Toen de Land-Marchal en overste *Rudbeck* zyne Redevoering van haare Majesteit de Koningin geëindigd had, wendde hy zig aan zyne Koninglyke Hoogheid den Kroon-Prins, en sprak dien jongen Vorst aldus aan:

Doorluchtigste ERF-VORST, *genadigen Heer en* KROON-PRINS!

De Gedeputeerden van de Ridderschap en den Adel hebben de Genade, Uwe Koninglyke Hoogheid hunnen oudsten Lands-Vorst, eene gegronde onderdanige Toeneiging en ware Vreugde over Uw Koningl. Hoogheids Welvaaren te betuigen.

Het is in het gantsche Ryk roemwaardigst bekend, dat Uwe Hoogheid zedert den laatsten Ryksdag zig met alle Vlyt daarop heeft toegelegd, om een volmaakt Denkbeeld en wiskonstig Doorzicht in de Lands Regeering te verkrygen. Uwe Koninglyke Hoogheid is niet alleen aan de zyde des Konings bemoeit geweest, de gewigtigste Bezigheden, welke in den Koninglyken Senaat verhandeld en beslist worden, op te merken; maar Uwe Koninglyke Hoogheid heeft ook de Collegien deze Eer deelagtig gemaakt, terwyl Uwe Hoogheid derzelver onderhandelingen heeft bygewoond, wanneer gerechtlyke verschillen na de Wet zyn beslist, en de Huishouding des Ryks is verzorgd geworden. Een zulke Vlyt beloofd ons en onze

Na-

Nakomelingen de rykste Inkomsten, en eenen Koning op onzen Throon, die zyn Vaderland, desselfs Wetten, Zeden en Sterkte kend.

Uit ons *Zweeds* Ridderhuis is eertyds een Edelman, met Moed en Eere, op den Koninglyken Throon gestegen, na dat hy de Tyranny den bloedigen Scepter had uit de handen gewrongen. In uwe Koninglyke Hoogheid vereeren wy eenen zyner Nakomelingen, zyner Naamgenooten, en, na onzer aller Wensch, ook zyns gelyken aan goede Eigenschappen en Verdiensten.

De Ridderschap en Adel drukt dieswegens hunne dankbaare Harten door den Wensch uit, dat Zegen en Voorspoed Uwe Koninglyke Hoogheid overal op het Voetspoor volgen mogen! De Ridderschap en Adel beveeld zig in Uwe Koninglyke Hoogheid Genade en Toegeneigtheid.

Wyders heeft men ook de Voortreflyke Redenvoering welke de Aarts-Bisschop *Beronius*, voor den Koning in de meergemelde Ridderzaal gedaan heeft luidende dus:

„ Die geenen uwer Onderdaanen, Sire, welke in hunne Woo„ ningen gebleven zyn, genieten wel, onder hunnen Wynstok en „ Vygenboom, een hartlyke Vreugde, wanneer zy verneemen, „ dat het uwe Koninglyke Majesteit en deszelfs allerdoorluchtigst „ Geslacht volkomen welgaat, maar de byeenvergaderde Ryksten„ den hebben tog alleen het uitmuntend Voorrecht, van met eigen „ oogen te aanschouwen dat het waar is, en in onze dagen beves„ tigd word, dat de Heere, zedert den laatst-voorbygegaanen „ Ryksdag, zyne hand over zynen Gezalfden heeft gehouden, dat „ het den Koning welgaat, dat Vrede in zyne Ringmuuren, en Ge„ luk in zyne Paleizen woont.

„ Dit is voor de byeenvergaderde Ryks-Stenden in 't algemeen, „ en den Priester-Stand in 't byzonder, een gewigtige Beweegre„ den ter Verheerlyking van den Godlyken Naam, gelyk dan ook „ dezelve zyn Dank-Offer daar voor den Heere toebrengt, en voor „ uwen Koninglyken Troon, zyne Onderdaanigste Vreugde daar „ over betuigt, onder den eerbiedigen Wensch, dat deze Gelukza„ ligheid op zulk eene wyze moge van duur zyn, als zy het grootst „ en het meest te waardeeren is.

„ Het heeft uwe Koninglyke Majesteit behaagt, door eene gena„ dige Aanschryving de Ryks-Stenden byeen te roepen, en in de„ zelfde Aanschryving heeft uwe Majesteit de aandoenlyke en be„ kommerlyke Oorzaaken te kennen gegeven, welke dezelve aan„ leiding hebben gegeven, om den Ryks-Dag te vervroegen. Ge„ doog ô Vorst, dat de Priester-Stand, uwe Koninglyke Majesteit „ alleronderdaanigst dank betuige, voor de Vaderlyke Voorzorg, „ en den Yver, welke Uwe Koninglyke Majesteit voor deszelfs ge„ trouwe Onderdaanen op deze wyze, gedragen en getoond heeft.

„ Ver-

„ Vergezellende zulks met dezen hertlyken Wensch, dat de Aller-
„ hoogste God uwe Voorneemens tot Heil en Welvaart van het
„ Ryk wil zegenen. Hy zegene het Begin, den Voortgang, en het
„ Einde derzelve; ook zegene de Allerhogste alle de geenen, wel-
„ ke thans, in den Naame des Heeren, aan dit groote en kostbaa-
„ re Werk arbeiden zullen, want Hy, by wien Raad en Daad,
„ Verstand en Macht is, moet zulks bestieren, zal het gelukken.
„ De genadige God verleene hun dus opgeklaarde Zinnen en Vers-
„ tand, op dat zy Middelen mogen zoeken en vinden, waar door
„ zy het algemeene Best bevorderen kunnen, hy geeve hun zyne
„ Genade en zynen Geest, op dat van hunne Raadslagen alle vreem-
„ de Oogmerken mogen afgescheiden wezen. Hy laate den Geest
„ des Vredes in hen werken, op dat zy in onderling vertrouwen
„ tot Redding van het in gevaar zynde Vaderland, met samenge-
„ voegde Krachten mogen arbeiden, en alles uit den weg ruimen,
„ wat tegen dit edel inzicht aanloopt, op dat alle de Onderneemin-
„ gen tot Verheerlyking van den Godlyken Naam, tot Genoegen
„ van uwe Koninglyke Majesteit, tot Stichting der Christelyke Ge-
„ meente, en tot langgewenschte Opbeuring en Verkwikking des
„ Vaderlands moge uitvallen. Onze Hulpe is by den Heere, die
Hemel en Aarde gemaakt heeft! God zy ons genadig, en bevorde-
re het Werk onzer Handen, ja 't Werk onzer Handen bevordere
hy! „ By dezen oprechten Wensch, bid de Priester-Stand onder-
„ daanigst, dat uwe Koninglyke Majesteit denzelven in zyne gena-
„ dige Beschutting en Bescherming wil houden, en de Leden daar-
„ van toestaan, dat zy zig tegenwoordig en voor altoos mogen
„ noemen, uwer Koninglyke Majesteits alleronderdanigste en trouw-
„ verplichste Onderdanen en Voorbidders.

DENEMARKEN. Koppenhagen. Den 31 Maart (1765), leide de Kroons-Prins zyne Geloofsbelydenis af in de Slot Kapel en in de tegenwoordigheid van hunne Majesteiten, de Koninglyke Familie in het gantsche Hof; en de volgende dag wierd des Konings Verjaarings-Feest gevierd, vermits zyne Majesteit op den 31 Maart zynde Zondag in het 43ste jaar zyns Ouderdoms getreden is.

DUITSCHLAND. Weenen. De Keizer heeft op den 1 April (1765) de Investiture van het wereldlyke van het Bisdom Luyk, aan de Gevolmachtigden van den Prins Bisschop, de Graaf van *Honsbroek* en den Heer *Saanasini* opgedragen.

Van tyd tot tyd ontfangt men berichten dat de Turken op de Grenzen van Hongaryen Krygstoerustingen maaken, maar ons Hof is daarvoor in 't minst niet ongerust, 't welk meer en meer schynt te bevestigen, dat al wat men dien aangaande heeft gede-
bi-

biteerd op niets anders zal uitkomen dan dat de Ottomannen Belgrado en in den ſterktens in behoorlyke ſtaat van Verdeediging zoeken te ſtellen.

Het vertrek van het Hof naar Inſpruck, zal bepaald werden, wanneer het zelve zal onderricht zyn van het juiſte vertrek der Infante *Maria Louiſa* van Madrid naar Barzelona, om aldaar ſcheep te gaan ter voltrekking van het Huwelyk met den Aartshertog *Leopoldus*.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Koning is thans volkomen herſteld. Zedert eenige dagen, zyn de Raadsvergaderingen zeer menigvuldig geweeſt ten Hove, en moeten over Zaaken van groot gewigt gegaan hebben, dewyl al de Aandacht van het Miniſterie daartoe ſchynt ingeſpannen geweeſt te zyn. Men heeft nu verzekering gekregen van 't berigt dat wy hier reeds over eenigen tyd gehad hebben, doch om deszelfs onzekerheid toen nog niet hebben durven melden, dat de Negers op het Eiland Jamaica, in navolging van die der Hollandſche Colonie Berbice, een Zamenzweering gevormd hadden, om alle de Europeaanen om hals te brengen, en zig meeſter van het geheele Eiland te maaken; doch hun verſchriklyke Aanſlag is hier nog, by tyds, ontdekt, en de voornaamſte Aanleggers daar van zyn by den Kop gevat, en zullen eerlang het Loon van hun yslyk opzet ontvangen: van de Diſpoſitien daar toe genomen, en de maatregelen om in 't vervolg deze Volkplanting voor dergelyk een onheil te beveiligen, geeft de Gouverneur van Jamaica, in zyne laatſte Depeches, opening. Men zegt, dat ons Hof by de Ottomanniſche Porte heeft laaten aanzoek doen, om, door derzelven Gezag, de Barbaryſche Zeeroovers te beweegen, dat zy de Engelſche Vlag ongemoeid lieten, of zo de Groote Heer dit weigerde te doen, dat dan alle onze Gouverneurs in Zee-Plaatſen bevel hadden geen Africaanſche Rooſſchepen eenige Schuilplaats te vergunnen, ingevalle 'er een Oorlog tuſſchen Denemarken en dezelve ontſtaan mogt.

Den 8 April (1765) wierd een Courier na zyn Majeſteits Miniſter te Parys afgezonden; en men zegt, dat ons Hof een expeditie voorſteld, om de Wiſſelbrieven en de Obligatien van Canada op een wyze te ſoldeeren, die niet aanſtonts de betaling in contant zoude vereiſſchen, maar derzelver crediet en de cours by

na

na op den voet van de reële waarde dezer Billets herstellen.

VRANKRYK. Parys. De Familie van *Calas*, heeft, ingevolge het door de Requesten van het Hotel uitgesprooken Vonnis, verlof gekreegen het Arrest, het welk dezelve in alle haare Voorrechten rehabiliteerd, door geheel Parys en Toulouse te mogen publiceren en doen aanplakken; echter verneemd men dat dit merkwaardig Arrest, in de laatstgemelde Plaats niet is aangenomen met die zelve greetigheid, als genoegzaam overal is geschied: en het Parlement van deze Stad, heeft alle de Kamers vergaderd zynde, Commissarissen benoemd tot het ontwerpen van Vertoogen die aan den Koning zouden worden gedaan, behelzende: dat het zyne Majesteit behage, niet meer zo gemakkelyk Appellen toe te staan; dat ingevallen, daar hy zal oordeelen, 'er te moeten accordeeren, het niet zy dan van het eene Parlement na het ander; dat zyne Majesteit geen reguard hebbe, op de uitspraak van het Hof der Requesten ten voordeele van de Familie van *Calas*; en dat hy goedkeure en altoos doed houden de beruchte Processie van den 17den May, welke geschikt is, om den tydstip van een bloedbad van Hervormden, met pracht te vieren. Men voegd 'er eindelyk by, dat het zelve Parlement op lyfsstraffe verboden heeft, het voorsz. Arrest, te affigeeren.

Zyne Majesteit heeft, behalven de gemelde vergunning eene gratificatie aan deeze ongelukkige Familie toegelegd, te weeten 10 duizend Livres aan de Weduwe van *Calas*, 6 duizend, aan ieder der beide Dochters, een gelyke som aan zyn Zoon en duizend Livres aan derzelver Dienstmaagd.

Op Witte Donderdag heeft de Koning volgens jaarlyksche Gewoonte de voeten van 12 arme Mannen gewasschen, en dezelve aan den Tafel bediend, gelyk de Koningin des agtermiddags, in haare Apartementen, aan zoo veele arme Vrouwen, mede heeft gedaan, zynde beide hunne Majesteiten in deze vernederende Plegtigheid geadsisteerd, door den Dauphin, Mesdames de France, en andere Princen en Princessen van den Bloede, benevens verscheiden andere Edellieden en Grooten.

NEDERLANDEN. Leeuwaarden. Den 9den April 's morgens ten 5 uuren is alhier na een kortstondige onpasselykheid in den ouderdom van 77 Jaren, 2 maanden en 2 dagen overleeden, haare Hoogvorstlyke Doorluchtigheid Mevrouwe *Maria Louisa*, gebooorne Princes van *HessenCassel* en Douariere van wylen zyne Hoogvorstly-

lyke Doorluchtigheid *Johan Willem Friso*, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. enz.; een Vorstin gesprooten uit een hoogaanzienlyk Geslacht, het welk verscheide Koningen, Vorsten en dappere Helden kan opnoemen, een Vorstin van een beproefden yver voor Gerechtigheid, Godsdienst en Vryheid; een Vorstin vercierd met alle wenschlyke, heerlyke en beminlyke deugden en begaafdheden, te weeten een weezendlyke en welgegronde Godvrucht, een onuitputlyke liefde jeegens God en jeegens den naasten, een onvergelyklyke goedaartigheid en liefdadigheid een weergalooze minzaamheid en gespraakzaamheid, waar door zy aller herten wist te gewinnen, een ongemeene kloekzinnigheid, om alle rampen en tegenspoeden op een onverschrokkenen wyze te dragen, en een volkome onderwerping aan den wille des Heeren in alles wat haar overkwam, waar van de Vorstin onder anderen een uitmuntende blyk gaf, by het allerongelukkigst treurgeval van het verdrinken van haren tedergeliefden Gemaal, tusschen de Moerdyk en het Stryensche Sas op den 14 July 1711; een Vorstin eindelyk in dewelke de Kerke een Voorstanderesse, de armen en noodlydende een mildadige handreikster, en gantsch Nederland een Pronk-Juweel en Cieraad verloren hebben, enz.

Wylen haare Doorl. Hoogh. was de jongste Dochter van den Landgrave *Carel van Hessen-Cassel* en van de Courlandsche Princes *Maria Anna*, die haar ter Wereld bragt den 7 February 1688; in May 1708 wierd haare Hoogv. Doorl. verlooft aan den Vorst *Johan Willem Friso van Nassau-Dietz*, eenige Zoon van *Hendrik Casimir*, Prins van *Nassau*, Erfstadhouder van Vriesland, Stadhouder van Groningen, de Ommelanden en Drenthe, en de Princes *Amalia van Anhalt*, zynde *Johan Willem Friso*, kort te vooren volkomen Erfgenaam geworden van wylen Koning *Willem de III.* van Groot-Brittannien, weshalven hy den tytel van *Oranje* aannam, gelyk hy na 't overlyden van zynen Heer Vader *Hendrik Casimir* denzelven als Erfstadhouder, enz. opvolgde; doch het gemelde hooge Huwelyk uitgesteld zynde, vermits zyne Doorl. Hoogh. als Generaal der Troepen van den Staat den Veldtogt in Vlaanderen ging bywoonen, keerde de Vorst in den Jare 1709, met onverwelkbre Lauwrieren bekroond na Cassel, alwaar den 26 April van dat zelve Jaar desselfs Huwelyk met de nu overledene Vorsten voltrokken wierd.

Den 13 October 1710 bragt wylen haar Doorl. Hoogh. een Princes ter Wereld, genaamd *Anna Charlotta Louisa*, thans Douairiere van den Vorst *Frederik*, Erf-Prins van *Baden-Durlach*, en den eersten September 1711, wierd uit haaren schoot gebooren zyne Doorl. Hoogh. de Vorst *Willem Karel Hendrik Friso*, naderhand (in 1748) Erfstadhouder, Kapitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, overleden den 22 October 1751, en Vader van onzen tegenwoordigen geliefden Erf-Stadhouder, den Vorst *Willem den V.* wordende dus wylen de Vorst *Willem Carel Hendrik Friso* gebooren

te Leeuwaarden, ses weeken na den ongelukkigen dood van zynen Heer Vader, die slechts den ouderdom van 23 Jaren en 11 Maanden bereikt had, toen hem het der Wereld bekende en voor Nederland zo zeer treffend ongeluk aan den Moerdyk overkwam.

s'Gravenhage. Den 11 April (1765) 's morgens ten 6 uuren arriveerde alhier een Courier van Leeuwaarden met de tyding van het sterfval van hare Hoog Vorstlyke Doorluchtigheid Mevrouwe de Princes Douariere van Oranje, Grootmoeder van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder, wier Godsvrucht en onwaardeerbare deugden niet genoeg geroemt konnen worden. Hoe zeer de Republiek het verlies van een zo Doorluchtig en dierbaar Kleinood van Kerk en Staat betreurt, betuigden denzelven dag de 3 eerste Collegien der Unie aan het eminent Hoofd van 't Gemenebest. Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal niet alleen, maar ook hun Ed. Mog. de Heren Leden van den Raad van State en der Generaliteits Rekenkamer, condoleerden by plechtige Deputatien zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder. De Deputatie van hun Hoog Mogende bestond uit den Baron *van Lynden tot Hemmen*, wegens Gelderland; den Heer *van Heemskerk* en den Heer Raadpensionaris *Stein*, wegens Holland; den *Baron van Lynden*, wegens Zeeland; den *Baron d'Ablaing*, wegens Utrecht; den Graaf *van Wassenaar-Twickel*, wegens Vriesland; den Graaf *van Heyden-Hompesch tot Ootmarsum*, wegens Overyssel; en den Heer *Alstorphius*, wegens de Stad en Lande, mitsgaders den Heer Griffier *Fagel*, en die van den Raad van State uit den Baron *Torck*, wegens Gelderland; de Heren *van Alphen* en *Ouwens*, wegens Holland; den Heer *Pesters*, wegens Utrecht, en de Baron *van Burmania Rengers* wegens Vriesland, mitsgaders de Heren Thesaurier Generaal *Hop*, Ontfanger Generaal Graaf *van Hogendorp* en Secretaris *Gilles*. By afwezigheid der Heren Staten van Holland en Westvriesland wierd ook zyne Doorluchtige Hoogheid door een Deputatie van hun Ed. Mogende de Heren Gecommitteerde Raden van welgemelde hun Ed. Groot Mogende gecondoleert, bekleed door den Graaf *van Bentinck*, Heer *van Rhoon* en *Pendrecht*, wegens de Ridderschap, en den Heer *Dol van Ouryk*, wegens de Steden, geassisteerd door den Heer Raadpensionaris. Voorts heeft hoogstgedachte zyne Doorluchtige Hoogheid het rouwbeklag der Admiraliteits en andere Collegien, gelyk ook van den Adel, de bui-

tenlandse Ministers en vele andere lieden van distinctie ontfangen; en zyn ook hunne Doorluchtige Hoogheden de Prins en Princes van Nassau-Weilburg wegens het zelve sterfval gecomplimenteert, waar over het Hof den rouw van 6 maanden heeft aangenomen.

Men verstaat, dat de Heeren Staten van Vriesland de Raadsbestellingen in de Steden met den aankleve van dien, geduurende de Minderjaarigheid van zyne Doorluchtige Hoogheid den Prins Erfstadhouder, hebben opgedragen aan haare Doorluchtige Hoogheid de Princes van *Nassau-Weilburg*; gelyk ook hoogstdesselfs Gemaal de Doorl. Vorst *Carolus Christianus van Nassau-Weilburg* is benoemd, tot Kollonel van het Regiment Guardes te Paard en Ritmeester van een Compagnie onder het zelve, in plaats van den overleeden Generaal Graaf van Hompesch, en in desselfs plaats tot Kollonel van een Regiment Infantery en Kapitein van de Compagnie Granadiers in dat Regiment hoogstdesselfs eenige Zoon, zyne Hoogheid *Willem Lodewyk Carel, Prins van Nassau-Weilburg*.

Volgens Resolutie van de Ed. Achtb. Magistraat dezer Stede in dato den 2 April (1765), is het in-enten der Kinderpokjes, zo hier als in Haag-Ambagt zonder voorgaande kennisse van hun Ed. Achtb. provisioneel verboden geworden, enz.

Amsterdam. Myne Heeren van den Gerechten deezer Stad hebben de Keure, die den 7 January 1682, nopens het by dag begraven is geëmaneerd, goedgevonden te amplieeren met het navolgende: Dat voortaanen ieder, dewelke by dag met koetzen alhier laat begraven, aan het Almoessseniershuis betalen zal de somme van 75 guldens buiten de boetens in de bovengemelde keure vermeld. . . . . . En dat men van de Kinder Lyken, dewelke by dag met Sleedjes begraven en door een of meer Koetzen na de Kerk gevolgd worden betalen zal 25 gulden, insgelyks buiten en behalven de te vooren gestelde boetens enz.

Magistratuyren en Amptenaren.

Door de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad *Medenblik* is geëligeerd en aangesteld tot Mede-Lid in de Vroedschap de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan Pan*, Ordinaris Gedeputeerde dier Stad, in plaats van wylen den Heer *Pieter de Lee*.

By de Heeren Staten Generaal is de Heer Mr. *Martinus van Toulon*, Oud-Schepen der Stad *Gouda*, aangesteld tot ontfanger van de Convoyen en Licenten der gemelde Stad.

Den 31 Maart (1765) is uit eene Nominatie van drie tot Predikant by de

de Gereformeerde Gemeente der Stad *Haerlem* beroepen de Wel Eerw. Heer *B. Broes*, Predikant te *Vlissingen.*

Den 1 April zyn tot Burgemeesteren der Stad *Dordrecht* voor den tyd van 2 Jaren verkozen de Wel Gr. Achtb. Heeren Mr. *Paulus Gevaarts* en Mr. *Johan Hendrik de Roo*, Heere van Westmaas en Groep, Wulverhorst, Kromwyk, Linschoterhaar. enz.

Tot Commandeur der Stad *Doornik* is aangesteld de Luitenant Generaal van de Infantery *George de Villegas*, in de plaats van den tot Gouverneur van Bergen-op-Zoom aangestelden Luitenant Generaal Lewe.

Tot Raad der Stad *Goes* is geëligeerd de Heer *Gerardus Johannes Boon*, in plaats van wylen den Heer *Pieter de Keyzere*

Den 5 dito zyn tot Burgemeesteren der Stad *Edam* verkoozen, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Pieter Pont*, President, Mr. *Nicolaas Houttuyn*, Mr. *Jan Pont* en *Jan van Wallendaal*. Wyders tot Schepenen, de Heeren *Pieter de Jong*, *Jan Reintjes*, *Pieter Hogerbeets*, *Jan Valemyn*, *Cornelis Dobber*, *Nicolaas Kroon* en *Willem Pot*. Tot Schepenen Commissarissen *Pieter de Jong*, *Jan Reintjes* en *Cornelis Dobber*; als mede tot Thesaurier *Abraham van Wylik*.

Ten voorsz. dage zyn tot Burgemeesteren der Stede *Hoorn* verkozen de Wel Ed.Gr.Achtb.Heeren Dr. *François Gallis*, Mr. *Cornelis van Akerlaken*, Mr. *François de Vicq* en Mr. *Joan Aard Schagen*.

Door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Curateuren over 's Lands Universiteit te *Leyden*, en Burgemeesteren der voorsz. Stad, is de Hooggeleerde Heer *Bavius Voorda*, thans Professor in de Rechten te Franeker, tot *Professor Juris Civilis & hodierni* op de Hoogeschool aldaar beroepen.

Den 26 dito zyn door den Ed. Manhaften Krygs-Raad der Stad *Amsterdam* tot Officieren der Burgerye aldaar geëligeerd de volgende Ed. Heeren. Tot *Lieutenants*, in de Wyk 10, *Salomon van de Velde*. Wyk 35, *Matthys Rietveld*. Wyk 43 *Balthazar Schröder Dirksz.* En tot *Vaandrigs*, in de Wyk 4, *Hendrik Krull*. Wyk 10, *Elias van der Souw*. Wyk 14, *Johannes Stephanus Kleinpenning*. Wyk 20, *Dirk Luden*. Wyk 35, *Jan Coenraad Pruysenaar*. Wyk 37, *Jan Teigborst Pietersz.* Wyk 38, *David van Oostrum* Junior. Wyk 41, *Paul Androuin*. En Wyk 54, *Johannes van Driest*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Voor den Jare 1765 zullen ter Walvisvangst naar *Greenland* vertrekken 151 Schepen, als van *Amsterdam* 75. *Dordrecht* 1. *Rotterdam* 5. *Krimpen* 1. *Alkmaar* 4. *Hoorn* 3. *Wieringerwaard* 2. *Zaandam* 20. *Oost-Zaanen* 1. *West-Zaanen* 4. *Zaandyk* 2. *Wormerveer* 1. *De Koog* 2. *Jisp.* 2. *De Ryp* 5. *Middelburg* 1. *Hamburg* 19. *Altona* 1. en *Bremen* 2.

Op den 27 Maart is het Beurtschip van *ter Goes* op *Rotterdam*, tusschen de Moerdyk en het Stryensche Sas, door de zware storm, omgeslagen, waarby 9 of 10 Passagiers, benevens de Schipper en de 2 knechts, die op het zelve waren, verongelukt zyn.

De Bakkers knecht, van wiens gruwelyke Moord wy, in ons eerste stuk van Maart laatstleden bladz. 82 gemeld hebben, is eindelyk te *Chatres* gearresteerd, alwaar hy zyn dienst by verscheide Bakkers hadde gepresenteerd, en het Horologie van zynen gewezen Meester voor een Rok en Vest verruilt, welk zoo wel als zyn Persoon met de daar van publiek gemaakte beschryving geconfronteerd zynde, klaar deed zien, dat hy de dader van dit gruwelstuk was; waar op hy Dingsdag den 19 Maart te Parys gevangelyk is binnen gebragt, dienzelven nagt verhoord, woensdag zyn Proces opgemaakt, en Vrydag is gecondemneerd, om leven-

dig;

dig gerabraakt te worden; met byvoeging, dat hy voor de deur der Kerk van *Notre Dame*, zittende in zyn hembd, met blooten hoofde en voeten, en houdende een waschkaars in de hand, *a mende honorable* zoude doen. Na dit Arrest, dat ten 10 uuren wierd gegeven, voerde men hem wederom naar de Gevangenis van 't Chatelet, daar hy de ordinaire en extraordinaire Pynbank onderging, en ten 5 uuren 's namiddags wierd hy op een mistkar naar de Kerk van *Notre Dame* gebragt: Men reed hem door de Straat *de la Pelleterie*, waar in zyn door hem vermoorde Meester gewoond had: Van de Kerk wierd hy naar de Plaats den Greve gebragt, en aldaar gerabraakt, en volgens den inhoud van 't Arrest, daar na op een Rad gezet, waar op hy tot 's anderdaags 's morgens ten 5 uuren leefde, en als toen den geest gaf. Hy was maar 24 Jaren oud, van eene goede gestalte, en heeft, voor zoo verre men ontdekt heeft, geene medeplichtigen gehad.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Vergadering van XVII, t'*Amsterdam*, hebben besloten tegen den 13 May aanstkomende, aan de Geinteresseerdens eene uitdeeling te doen van 17½ Percent.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente Staad gehouden te worden op Woensdag den 1 en 15 May onder voorzittens van Do. *Wilhelm August Klepperbein*.

By deeze Gemeente zyn ter Nominatie van Ouderlingen en Diaconen gebragt, deeze navolgende Heeren: als:

OUDERLINGEN.

Pieter Remmers.	*Joan Adam Bartelsman.*
Jacob Holsteyn.	*Casparus Bruyns.*
Gerard Schöne.	*Jan Jacob Rouwenhoff.*
Diederich Coenrad Brauer.	*Johan Diederich Kaupe.*
Jan Hendrik Meyring.	*Hermanus Meulman.*

DIACONEN.

Albertus Jolle Vermeer.	*Andries Bonn*, Med. Dr.
Johannes Arnoldus van Corbag.	*Hendrik Grunelius.*
Hermanus Christiaan Dresing.	*Johannes Hermanus Meyring.*
Jan Hendrik Smeeding.	*Jan Hendrik Hurrelbring.*
Jan Gildemeester, Junior.	*Frans Jan Landman.*
Ernst Willem Jacobi.	*Jan Gudeborn.*

'sGRAVENHAGE, Op de Nominatie ter verkiezinge van OUDERLINGEN en DIACONEN, zyn op Paasch-Dingsdag den 9den April 1765 gebragt:

OUDERLINGEN.

Christiaan van Reichel	*Cornelis Jacobus van der Spyk.*
Jacob Lodewyk van Bremen.	*Marcus Harling.*

DIACONEN.

Hendrik Augustus Speyrman.	*Johannes Brugman.*
Christiaan Mikke.	*Gerardus Reytenbach.*

En uit dezelve, by Meerderheid van Stemmen, verkooren:

Cornelis Jacobus van der Spyck.	*Johannes Brugman.*
Marcus Harling.	*Gerradus Reytenbach.*

AF-

AFTREEDENDE.

Pieter Brugman.	*Hendrik Brussauw.*
Johannes Bobl.	*Jan Hendrik Trentz.*

IN DIENST BLYVENDE:

Arnoldus Gerrits.	*Johannis Cyriacus Hooft.*
Hermanus Klefken.	*Wynandus Kraakman.*

SECRETARIS:

Johan Godfried Henrici.

KERKMEESTERS.

Justus Frederik Christophorus Schede.	*Augustinus Terwesten.*

Voorts zyn aangesteld tot REGENTEN en REGENTESSEN van het *Weeshuis.*

REGENTEN.	REGENTESSEN.
Marcus Harling.	*Christina Magdalena de Haas*; Huisvrouw van Nicolaas Wilhelmus Paltz.
Gerardus Reytenbach.	*Catharina Margareta Marcus*; Huisvrouw van Johannes Martynis Brugman.

AFTREEDENDE.

Hendrik Brussauw.	*Helena Meyburg*; Weduwe van Bernardus van Weemen.
	Maria Elisabeth Smits; Huisvrouw van Pieter Braming.

IN DIENST BLYVENDE:

Hermanus Klefken.	*Anna Catharina Beyving*; Weduwe van Jacob van Dalen.
Johannes Cyriacus Hooft.	*Eva Gesina Schoeman*, Huisvrouw van Jacob van Helden.

Schiedam. Op Zondag den 21 April 1765 heeft alhier des namiddags (in de beurt van den Eerwaarden Heer *Frans Munnikhuyzen*) voor de eerstemaal zyns levens gepredikt, *Thomas Albertus Tieleman S. S. Th. Stud.* Leerling van den weleerwaarden en zeer geleerden Heer *Casparus van der Heide A. L. M. Doct.* en zeer geliefd Leeraar in 's Gravenhage over het laatste gedeelte van het 29ste vs. uit het 1ste Hoofdstuk van Johannes, *ziet, dat is het Lam Godt, 't welk der Waereld zonde draagt.* Voornoemde jongeling heeft door deze eerstelingen van zynen openbaaren arbeid, aan alle zyne Toehoorderen een ongemeen genoegen gegeeven.

DORDRECHT. Op Zondag den 24 Maart (1765) 's namiddags heeft alhier in zyne geboorte Stad, in de beurt van den wel Eerw. en zeer Gel. Heer *J. F. Alberti* gepredikt, de Eerw. Heer *Christianus Forsman*, over de woorden Col. I. 14. *Aan den welken wy hebben de Verlossing door zyn Bloed, namentlyk de Vergeving der Zonden*, onder een ongemeene toevloed van allerlei rang en gezindheden, merken-

de

de daarin onder anderen aan dat hy de eerste is, die uit deeze Dortsche Gemeente tot den H. Predikdienst is toegewyd; waarop hy na een teeder afscheid van deeze Gemeente, zyne Ouders en bekenden, naar de Hooge Schoole te Grypswalde is vertrokken, om aldaar zyne Studiën verder voort te zetten.

Nimwegen. Op den Algemeenen Dank-Vast en Bede-dag, gehouden den 13 Maart (1765) zyn alhier de volgende Texten verklaard.

Voorm. *R. Ritter*. Ezech. 18. 32. Nam. *Dezelve*, Psalm. 103. 8.

Zutphen. Op de voorsz Dank-Vast- en Bede-dag is alhier gepredikt over de nagenoemde woorden.

Voorm. *L. G. Cordes*. Ps. 7. 12-14. Nam. *Dezelve*, Openb. 3. 17-19.

Doetinchem, en by deeze Gemeente

Voorm. *Chr. F. Hesse*, Rom. 2. 4. Nam. *Dezelve*, Marc. 14. 72.

Op Zondag den 31 Maart (1765) namiddags hebben de eerste Catechesanten in deeze nieuwlyks gestichte Gemeente, onder een aanzienlyk getal Toehoorders, niet zonder groote gemoeds beweeging, hunne Geloofsbelydenis opentlyk afgelegd, en zyn door onzen Eerw. en veel geliefden Leeraar daarop ingezeegend. Na dat dezelve een korte Reede gehouden had, over Matth. 16. 26 van de groote waarde der onsterffelyke ziele, wierd de voorsz. Jeugd in de Grondleer der Religie ondervraagd, en van hen tot groot genoegen der Toehoorders beantwoord, waarna de voornoemde Leeraar eene vermaning aan dezelve deed, welk met een vierig Gebed besloten werd, 't geen op de gemoederen der Ouders, en inzonderheid op die der Jeugd veel indruk verwekte en eene meenigte tranen deed storten. Daarna naderden zy een voor een tot den Leeraar, van wien hen gevraagd werd: of zy by de beledene en erkende waarheid Standvastig verblyven, zich als oprechte Christenen gedragen en den Heere Jesus tot der dood toe getrouw blyven wilden? waarop zy antwoorden met de Woorden van den Koninglyke Propheet David Ps. 119 v. 106: *Ik zweer, en zal 't houden: dat ik de Rechten uwer Gerechtigheid houden zal*, en hem daarop de hand gaven; vervolgens wierden zy door hunnen Zielzorger, met oplegging der handen, ingezegend, en als de eerstelingen der Lammeren deezer nieuwe Kudde ingelyft, hebbende op het H. Paaschfeest, nevens de overige Leeden der Gemeente, voor de eerstemaal toegang tot des Heeren Avondmaal gehad. Daarby werd gezongen, het hoogduitsche Lied.

O Heilige Geest keer by ons in, enz.

Vervolg van den Staat der Kerke van het Nieuwe Verbond, enz. ziet *Maart laatstleden II Stuk bladz.* 118.

Zulks ik van gevoelen ben, dat Gods geest de zonden van dat Volk door *Johannes* heeft laten aankondigen tot boete en bekeering, met bedreiging van zich niet bekeerende hen te zullen uitroeyen, en met be-

belofte van zich bekeerende hen te zullen geven en schenken, alle de heerlyke goederen in deeze brieven voorgesteld, onder de zinryke benamingen van het Paradys Gods, van de Kroone des levens, van het verborgen Manna, een nieuwe naam welke niemand kend dan die het ontfangt; dat hen zal gegeven worden de Morgen-Star, dat zy met wittekleederen zullen gekleed worden, een pylaar van Gods Tempel in 't Nieuwe Jeruzalem zyn, met Koning Jesus Avondmaal houden, en met hem op zynen Stoel zitten en wat dies meer is; tot een tafereel en leidraad voor alle Volken op den gantsche Aardbodem, zo verre de heerlykheid van Koning Jesus is verkondigd, word, verkondigd, of oit zal verkondigd worden, met bedreiging van alle de straffen en oordeelen indien den Zondaar zich niet bekeerd, en met belofte van alle die heerlyke goederen die in deeze brieven vermeld staan en beloofd worden aan de gelovigen Overwinnaars. Edoch het valt my zwaar te konnen geloven, dat in de vyfde brief, als de vyfde in orde des tyds, van de Gemeente van *Sardes* alleen de Leer van *Luther* en zyne Navolgeren die de onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis zyn toegedaan, moet verstaan worden, dewelke dan voorgaven dat zy leefde om dat zy uit Babel waren uitgegaan, het Pausdom verlaten, en de Transsubstantiatie vaarwel gezegt hadden, daar zy nochtans dood zyn in de Leere van de Transsubstantiatie, en dat zy hier worden gewaarschouwd wakker te zyn want hare werken niet vol bevonden worden in de Leere van het H. Avondmaal. Hier aan myn zeegel niet konnende hangen, is om de volgende redenen: Voor eerst, om dat noch *Lutherus* noch zyne Navolgeren de Augsburgsche Geloofsbelydenis toegedaan zynde, nooit noch ooit eene Consubstantiatie geleeraard hebben: want zulks is nergens in een van hunne Schriften, by geene hunner Schryvers, noch in de woorden der inzetting, noch in de Artikelen der Geloofsbelydenisse, noch in de groote noch kleine Catechismus, noch in eenig Symbolisch-boek, noch Synodaal noch Classicaal, noch particulier, te vinden, het is ook nooit in de Kerken, van de Predikstoelen of in Catechesatien geleeraard of gehoord, en dus moet zulks als een lastertaal van openbare godlooze menschen worden aangemerkt, welke noch hun eigen Godsdienst, noch die van anderen bevatten, die blindelings toestemmen het geen onwaarachtig is, die lasteren 't welk zy niet verstaan, en bygevolge neemd zulks oorsprong of uit onkunde of uit openbare godloosheid; is 't uit onkunde als dan bid ik met den stervende Jesus: Vader vergeeft het haar want zy weeten niet wat zy doen! Luc. 22. 34; en is 't uit openbaare godloosheid dan bid ik met den stervend Stephanus: Heere Jesus behoud haar deeze zonden niet! Hand. 7. 60.

Ten tweeden kan ik myn Zegel daar aan niet hangen, niet alleen om dat ik de onveranderde Geloofsbelydenis van Augsburg ben toegedaan als een uitwendig Litmaat: dat zyn zagen die geen hout

snyden, maar om dat ik inwendig en uitwendig overtuigd ben dat 'er niets in aangetoond kan worden waarin zy dwaalen waarom ze tegen zo veele verdrukking en vervolging tot heden toe ongeschonden is bewaart, gelyk de edele Lusthof van Granaat-Appelen, edele Vruchten van Cyprus en Narden waarop de Hemelsche Salomon het oog heeft in het Hoogelied 4. 12-15.

(Het vervolg half May)

NAAMLYST der OVERLEDENEN die Begraaven zyn binnen AMSTERDAM, zedert den 18 Maart 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag den 18 Maart.
't *Kind* van Joachim Kellenhuysen. O. K.
Woensdag den 20 dito.
Nicolaas Straatman. N. K.
Christiana Eleonora Linkke, Weduwe van Johann George Hohlfeld. L. N. K
Anna Catharina Lubbersman, Huisvrouw van Andries Buge. O. K.
't. *Kind* van Jan Hendrik Duisenbergh. O. K.
't. *Kind* van Jan Hendrik ten Wolden. O. O. K.
Donderdag den 21 dito.
Jacobus van Dyk. N. O. K.
Jacob van Hengelen oudste Zoon van Boudewyn van Hengelen. N. O K.
Maria Susanna Fitte, Weduwe van Jacques Peneuks. W. A. K.
Clara van Postel. N. K.
't *Kind* van Jacobus Cramer. N. Z. K.
Vrydag den 22 dito:
Jan Mulder, Mr. *Kuyper*. L. O. K.
Catharina Stulen, Weduwe van Lambertus Noordink Z. K.
Henderina Angeneut, Weduwe van Willem Cornelisse. O K
Katrina van Aarsdal, Huisvrouw van Jan Fokke K. K. H.
Saturdag den 23 dito.
Isaak Oosterwyk. W. K.
Sondag den 24 dito.
Hermina Ebbenhorst, Huisvrouw van Hendrik Wagenwout. L. K. H.
Harmyntje Aarens, jongste stiefdogter van Pieter Roelofse. A. K. H.
Maandag den 25 dito.
Jan Harmen Raaben, Mr. *Kleeremaker*. W. K.

Cathârina de Vries, Huisvrouw van Lourens Kuylenburg W. K.
't *Kind* van Hendrik van der Ven. O. Z. K.
Dingsdag den 26 dito.
Guillaume Gonzal. W. A. K.
Pieter Kellerhof N. Z. K.
Hester Moelé, Weduwe van Dirk Balthasar. L. O. K
Catrina Oudaat, *bejaarde dogter*. N. Z. K.
't *Kind* van Matthias Spaansecrder. Z. K.
Woensdag den 27 dito.
François Beeldsnyder, *Commissaris*. O. K.
Willem Dirks, Mr. *Mandemaker*. Z. K.
Cornelis de Jager. L. O. K.
Dirk Voogel, *Schuytevoerder*. K. K. H.
Jannetje Vastenhout, Laatst Weduwe van Cornelis van der Houw. N. Z. K.
Petronella van der Bles. Z. K.
Donderdag den 28 dito.
Pieter Carstens, *Schuytevoerder*. L. O. K.
Margaretha Schouten, Laatst Weduwe van Claas Sleevoogt. E. Y. K.
Johanna van der Kade, Wed. van Daniel Scholenaar. N. Z. K.
Jacoba Dalje, Huisvrouw van Harmanus van der Hull. N. O. K.
't *Kind* van Alewyn Vlek. O. K.
't *Kind* van d'Heer en Mr. Hendrik Backer. O. K.
Vrydag den 29 dito.
Isaak Viruly. W K.
Nicolaas van Santen. O. Z K.
Johannes Visscher, Mr. *Koperslager*. Z. K.
Lucas de Gooyer, Jongste Zoon van Claas de Gooyer O. O. K.
Sara Hartstal, Laaste Weduwe van Johannes Leuarden. A. K. H.

Mar-

Margreta Elisabeth Dost, Huisvrouw van Walraat Scholten. L. O. K.

Zaturdag den 30 dito.

Jeremias Hauser. O. K.
Elisabeth de Gast, Weduwe van Guillaume Gonzal. W. A. K.
Rykje van Beusekom, Weduwe van Jan Leenderts. L. K. H.
Cornelia Noordhoorn, Huisvrouw van Chrilliaan van Orsoy. O. Z. K.
Amelia Catharina van Os. O. K.
't *Kind* van Do. Daniel Serrurier. Z. K.

Sondag den 31 dito.

Roelof Rensman. A. K. H.

Maandag den 1 April.

Dirck Bouset. O. Z. K.
Jannetje Roos, Huisvrouw van Johan Georg Reinhardt. N. Z. K.
't *Kind* van Jurriaan Commelyn. O. O. K.

Dingsdag den 2 dito.

Antoni Bruyn. N. O. K.
Jean Pierre Droilhet. N. K.
Barent de Wilden, *Spaanraaper op de Compagnies Werf.* A. K. H.
Grietje ten Raa, Huisvrouw van Pieter Kreeten. W. K.
Ida Masson. Z. K.
Ester Catharina Guichet, oudste Dogter van Willem Guichet. W. A. K.

Woensdag den 3 dito.

Anthony van der Glint. N. O. K.
Antoine Jaumeton. W. A. K.
Jan van Olderino, *Schippersknegt op Utrecht.* K. K. H.
Catharina Maria de Hoy, Huisvrouw van Jan Jacob Traech. O. K.
't *Kind* van Johannes van Engelen. O. O. K.

Donderdag den 4 dito.

Jacobus Muller, Mr. *Chirurgyn.* L. O. K.
Johan Claasen, *bejaard Jongman.* L. N. K.

Vrydag den 5 dito.

Jan Duruel. E. N. K.
Sara Hendriks, Weduwe van Samuel Smit. A. K. H.
Geertruy Gante, Huisvrouw van Willem Bonnom Willemsz. E. N. K.
Sopia Dislman, middelste Dogter van Hendrik Dislman. A. K. H.

't *Kind* van Cornelis van Papendorp. N. K.
't *Kind* van Evert Bonge. L. O. K.
't *Kind* van Daniel Seegers. L. O. K.
't *Kind* van Harmanus Closter. W. K.

Saturdag den 6 dito.

Johannes Switgers. Z. K.
Louis Bienfait. W. A. K.
Maximiliaan Loten, Jongste Zoon van Gerrit Loten. W. K.
Helena van Greeven, *Bejaarde-Dogter.* L. O. K.
't *Kind* van Christoffel Rust. N. K.
't *Kind* van Jan Willaars. W. K.

Maandag den 8 dito.

Dirk Krekel, *Appel-Schipper.* L. K. H.
Reyk Smit. L. K. H.

Dingsdag den 9 dito.

Kornelis van Tongerlo, *Boekverkooper.* O. K.
Christoffel Sluyter, *Makelaar.* N. K.
Jan Pelser. O. O. K.
Geertruid Eilerts, Huisvrouw van Matthys Schindelaar. O. K.
Jeanne Rigail, Huisvrouw van Michel Rigail. W. A. K.
Christina Atlee. W. K.
Anna Sabina Catharina Hoffmans. N. K.
't *Kind* van Hendrik van Riel. O. K.

Woensdag den 10 dito.

Wilhelmus Rinck. N. K.
Jacobus Berkenschinkel. N. K.
Willem de Leeuw, *Waagdrager.* Z. K.
Anna Bruynvis, Weduwe van Nicolaas Ens. O. Z. K.
Sophia Borghorst. O. K.
Elisabeth Rustenburg. Z. K.
't *Kind* van Jacob Nieuwhout. N. K.

Donderdag den 11 dito.

Dirk Gerrits, Mr. *Schoenmaker.* O. K.
Harmanus Tiedeman. O. K.
Cornelis Lingenaar, Mr. *Timmerman.* W. K.
Maria Verhoeven, Huisvrouw van Dirk van Reyssel. W. K.
Johanna Margaretha Penson, Huisvrouw van Jan van Esch. E. N. K.
Adriana van Swieten. Z. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 1 *April* 1765, in 't Oudezyds Heeren Logement geveyld.

Aasvelderse Polder (*C. Twisk* en *C. ten Kate*, Een Weer-Land buiten Weesp, in de) onder Weesper Carspel, groot circa 6 morgen, gebruikt door Gerrit de Wilde. *f* 1150, in slag *f* 400, verkogt.

Aasvelderse Polder (Dezelve, Een Weer-Land buiten Weesp, in de) onder Weesper Carspel, groot 4 morgen, gebruikt door Cornelis Veen. *f* 1050, in slag *f* 35, verkogt.

Amstelveensche weg (Dezelve, Een Boerdery met deszelfs Wooninge, Stallinge en verdere Getimmertens, beneffens deszelfs wel toegemaakte Landeryen, saamen groot 38 morgen, alles in een koop, op de) naby 't Kalfjes Laan. *f* 7450, in slag *f* 1300, opgehouden.

Baangragt (*H. Lauwerbek*, Een Huis en Erve, op de) het zesde Huis voorby de Leidsche-Kruisstraat. *f* 2025, verkogt.

Bierkaay (*A. Le Grand* en *J. Kwikx*, Een Huis en Erve, op de) in de blaauw Laakensteeg. *f* 975, in slag *f* 175, verkogt.

Bovenkerkerweg (*D. G. Romer*, Een Buitenplaats, genaamd Vrede en Rust, met deszelfs Huizinge Landeryen en Viswaater in een koop onder de Jurisdictie van Amstelland, op de) voorby de Hand van Leiden over de nieuwe Droogmakery. *f* 2025, in slag *f* 50, verkogt.

Jan Hansen Padt (*C. Twisk*, Een Thuin en Huizinge en verdere Opstal op Stads grond, agter en by 't) met een Vrye in en Uitgang op het nieuwe Tuinpadt. *f* 1200, in slag *f* 45, opgehouden.

Jonkerstraat (*N. Bremer*, De Helft in een Huis en Erve, in de) Noordzy by de Lestagie. *f* 600, in slag *f* 50, opgehouden.

Keizersgraft (*C. A. van den Bosch*, *R. P. Schoonegevel*, *C. Twisk* en *P. Slagreegen* Een Huis en Erve op de) Noordzyde, tusschen de Leidschestraat en dito gragt. *f* 26100, in slag *f* 1900, verkogt.

Overtoomsche weg (*F. Schutte*, *R. P. Schoonegevel*, *A. de Jong* en *W. H. Steopendaal*, Een Thuin en Huizinge op de) genaamd Ruitenburg. *f* 4900, in slag *f* 550, verkogt.

Pieter Jacobstraat (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de) Noortzy, tusschen de Fluweele Burgwal en Pieter Jacobs Dwarsstraat. *f* 7400, in slag *f* 100, opgehouden.

Roozengragt (*P. Croos*, *A. de Stoppelaar*, *A. Buys* en *A. de Clercq de Jonge*, Een Huis en Erve, op de) Zuydzy, tusschen de Princengragt en eerste dwarsstraat. *f* 4950, in slag *f* 1000, verkogt.

Roozengragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuydzy bewesten de Zy Verwery. *f* 5200, in slag *f* 900, verkogt.

Utregtschestraat (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, benoorden het Hoekhuis van de Kerkstraat. *f* 6800, in slag *f* 100, verkogt.

Waater (*F. Schutte*, *R. P. Schoonegevel*, *A. de Jong* en *W. H. Steopendaal*, Een Huis en Erve, op het) over de Paapenbrug. *f* 5800, in slag *f* 600, verkogt.

Watergraafs Meer (*J. Schoonhoven*, *J. de Fines* en *C. Twisk*, Een Hofsteede, met zyn Huizinge, Stallingen, Lootsen &c. genaamd Waterland, gelegen in de Diemer of) aan de Middelweg, tusschen de Ringdyk en Maliebaan. *f* 4900, in slag *f* 150, verkogt.

Myn-

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 20 *April* 1765, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Heydsestraat, (De helft in een Huys en Erve staande op de) Zuydzyde tusschen de Heere en Keysersgragten daar St. Jan in de Geevel staat. *f* 3700, in slag *f* 700.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 22 *April* 1765. geveyld.

Angeliersstraat (*F. J. Melissen*, *C. Twisk* en *N. J. van Baggen*, Een Sesde part in een Huis en Erve, in de) het derde beoosten de Fioletteftraat. *f* 525, verkogt.

Dwarsboomsloot (Dezelve, Een Sesde part in een Huis op) over de korte Dykstraat. *f* 500, verkogt.

Egelantiersstraat (*P. van der Schly* en *P. Byl*, Een Huis en Erve, in de) Zuydzyde by de Baangragt. *f* 1450, verkogt.

Egelantiersstraat (*F. J. Melissen*, *C. Twisk* en *N. J. van Baggen*, Een Agterhuis in de) in de Elf uurs Gang. *f* 675, in slag *f* 10, verkogt.

Elandsgragt (Dezelve, Een Sesde part in een Huis op de) Zuidzyde, tusschen de 1ste en 2de Looyers Dwarsstraat. *f* 230, verkogt.

Elandsstraat (*D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *G. Jarman* en *A. van Ketwich*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, bewesten de Haazestraat. *f* 2000, in slag *f* 7, verkogt.

Heeregragt (*E. Croese*, *C. van Opbooven*, *B. Stemberg* en *L. Kuyper*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Romyns-Arm-en Gasthuis Moosensteegen. *f* 11750, in slag *f* 250, verkogt.

Hofsteede (*C. Hoeneker*, *J. Schoonhoven* en *E. Croese*, Een) genaamd Noordwolfsbergen, met zyn Heeren Huizinge, Stallinge en verdere Getimmerte, te zaamen groot 25 Morgen Rynlandse Maat in 't midden van 's Graveland, en nog een stuk Hyveld, alles in een koop. *f* 13500, in slag *f* 1600, verkogt.

Keizersgragt (*B. Twisk*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Huide en Wolverstraat. *f* 11100, in slag *f* 2000, verkogt.

Looyersgragt (*D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *G. Jarman* en *A. van Ketwich*, Een Huis en drie Agterhuizen en Erven, in een koop op de) Noordzyde. *f* 3000, in slag *f* 10, verkogt.

Laurierstraat (*P. Croos*, *C. van Opbooven* en *H. Broekbuyzen*, Een Huis en drie Agterhuizen en Erven, in een koop in de) Noordzyde tusschen de Princengragt en eerste Dwarsstraat. *f* 7250, in slag *f* 200, opgehouden.

Muydergragt (*C. Hoeneker*, Een dito, genaamd 's Gravenhage, op de) ter zyde het St. Anthonies Kerkhof. *f* 5000, in slag *f* 50, verkogt.

Muydergragt (Dezelve, Een dito, genaamd Delft, naast het bovengemelde Pakhuis op de) *f* 4000, in slag *f* 500, opgehouden.

Nes (*B. Tideman*, Een Huis en Erve, in de) schuin over de Groote Hal. *f* 6600, in slag *f* 500, opgehouden.

Passeerderstraat (*P. Croos*, *C. van Opbooven* en *H. Broekbuyzen*, Twee Huizen en Erven, onder een Dak in de). *f* 2825, in slag *f* 50, verkogt.

Plaizier Thuin (*C. Pullen*, *H. Hoogewal* en *I. de Wolff*, Een) of Plaatsje, genaamd

maand Wyzigt met zyn Huizinge, gelegen buiten de deene en de Bouwerleert. f 8500, in slag f 800, verkogt.

Raapenburgergragt (*C. Hoeneker*, Een Pakhuis en Erve, genaamd Barcelona, op de). *f* 9000, in slag *f* 600, verkogt.

Roozegragt (*P. Croos*, *C. van Ophooven* en *H. Brinkhuyzen*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde op de hoek van het Vosjes Hofje. *f* 5700, in slag *f* 250, opgehouden.

Stalstraat (*H. Tideman*, Een Huis en Erve, in de). *f* 6000, in slag *f* 500. opgehouden.

De volgende *Makelaars*, hebben het onderstaande Schip op *Maandag* den 1 *April* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Hoeker-Schip (*P. Woestenraad*, en *J. Blok*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met 3 Masten, genaamt de *Petrus en Maria*, Gevoert by Schipper *Jurriaan Matthyzen*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 105 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 26 voet 8 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 2 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 10 duym. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1763. Nieuwe Masten ingezet, Nieuwe Want opgelegt en zeer zwaar Vertimmerd.) Gemonteert met 4 Yzere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is. *f* 13300, in slag *f* 700, *Justus Willem Beth voor zyn Meester.*

De volgende *Makelaars*, hebben de onderstaande Schepen op *Maandag* den 15 *April* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amsterdam geveyld.

Fluyt-Schip (*C. Boon*, *M. Janz. Schaap*, *V. de Vries*, en *J. W. Beth*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Nieuwe Wynberg*, Gevoert by Schipper *Doede Hendrik Nagtegaal*, Is in 't Jaar 1743. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 122½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 27 voet 6 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 6 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 5 duym, de Stuurplegt hoog aan Boort 8 voet 9 duym. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is. *f* 13000, in slag *f* 1200. *Hendrik Planter voor zyn Meester.*

Fluyt-Schip (*V. de Vries*, en *T. Beth*, *Ysbrandsz.*, ¼ Part in 't) de Stad *Hinloopen*, Gevoert by Schipper *Heere Dirks*: Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 125 voet, Wyt 27 voet 7½ duim, Hol in 't Ruim 13 voet 5 duim, 't Dek 5½ voet, legt Hier ter Steeden: En is Gedetineert na Wyburg en van daar na Dort. En werd Verkogt met de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper. Vaart onder Directie van den Schipper. *f* 600, in slag *f* 50, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Fluyt-Schip (Dezelve, ¼ Part in 't) de *Hilgonda*, Gevoert by Schipper *Jan Hendriks Nagtegaal*: Is in 't Jaar 1760. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven

ven 186 voet 9 duim, Wyt 32$\frac{1}{2}$ voet, Hol in 't Ruim 14$\frac{1}{4}$ voet, 't Dek 6 voet 9 duim, is Gedestineert na Onega en te Rug, en werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Direclio van de Heeren *Boelbouwer* en *Duppet*. *f* 650, in slag *f* 10, *Volkert de Vries* voor zyn *Meester*.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{48}$ Part in 't) de Juffrouw *Jacomina*, Gevoert by Schipper *Tjalke Luytjes*: Is in 't Jaar 1753. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 129 voet, Wyt 28 voet, Hol in 't Ruim 13$\frac{1}{2}$ voet, 't Dek 5$\frac{1}{4}$ voet, is op Rys naar Noorweegen, en wert Verkogt op Conditie als boven, vaart onder Directie van den Schipper. *f* 650, in slag *f* 10, *Jan Coopman, Junior*.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{48}$ Part in 't) de *Vryheit*, Gevoert by Schipper Rinke *Joljes*: Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 133$\frac{1}{2}$ voet, Wyt 30 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 14 voet 3 duim, 't Dek 6 voet 3$\frac{1}{2}$ duim, is Gedestineert na Riga, en werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van Mejuff. de Wed. *Hendrik van Castricum* en *Zoon*. *f* 650, in slag *f* 10, *Roeloff Benten voor zyn Meester*.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{48}$ Part in 't) *Castricum*, Schipper *Pieter Luytjes*; zal als nu Gevoert werden door Schipper *Frans Fransen*: Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 135 voet, Wyt 30 voet 5$\frac{1}{4}$ duim, Hol in 't Ruim 13 voet 9 duim, 't Dek 6 voet 5$\frac{1}{2}$ duim, de Stuurplegt 9 voet 8 duim, is Gedestineert na Noorweegen, en werd Verkogt op Conditie als boven, vaart onder Directie van den Schipper *f* 650, in slag *f* 10, *Roeloff Benten voor zyn Meester*.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Gerrit* en *Magdalena*, Gevoert by Schipper *Claas Pieterse Wynberg*, Is in 't Jaar .... Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 124 voet, Wyt 27$\frac{1}{2}$ voet, Hol in 't Ruim 11$\frac{1}{2}$ voet, 't Dek 6$\frac{1}{2}$ voet, legt Hier ter Steeden is Gedestineert na Ffn werd Verkogt op Conditie als boven, vaart onder Directie van den Schipper. *f* 300, in slag *f* 4 *Jan Fransen*.

Dito $\frac{1}{48}$ Part in dito Schip, op Conditie als boven. *f* 225. *Tamme Beth Ysbrandsz*.

Dito $\frac{1}{64}$ Part in dito, Schip op Conditie als boven. *f* 150, in slag *f* 1. *Tamme Beth Ysbrandsz*.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de Jonge Juffrouw *Anna Maria*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Pieter Bandix Junior*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 115$\frac{1}{2}$ voet, Wyt 29 voet 1 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 3 duim, 't Dek 6 voet 8 duim, Legt Hier ter Steede, of reede van de Stad Gezeyld, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen. Word Verkogt zonder Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heeren *Poulles* en *Zurmuhlen*. *f* 200, in slag *f* 3, *Anthony van der Glint Anth. voor zyn Meester*.

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip, op Conditie als boven. *f* 150, in slag *f* 25, *Poulles Zurmuhlen*.

Fluyt-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) 't *Huys Daalbende*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Hendrik Pronk*, Is in 't Jaar

Jaar 1729. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 118 voet, Wyt 30 voet, 1 duim, Hol 12 voet 6 duim, 't Dek 6 voet 10 duim, de Stuurplegt 9 voet 2 duim; Legt Hier ter Steede, is Gedestineerd na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Word Verkogt zonder Gelde by de Beurs de Uitgaande Equipagie is voor Reekening van den Koper: Vaart onder Directie van de Heer *Pieter Cramer*. *f* 300, in flag *f* 12. *Anthony van der Glint Anth. voor zyn Meester.*

Hoeker-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met drie Masten, genaamt de *Nepthunis*, Gevoert by Kapt. *Auke Seynes*, Lang over Steeven 87½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 24 voet 5 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 9 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 9 duym. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1762. Nieuw Groot Fokke en Bezaans Wand Opgelegt) Gemonteert met 2 Ysere Gotelingen en 2 Draaystukken en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by 't zelve Schip is. *f* 2050. *Tamme Beth Ysbrandsz.*

Hoeker-Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't Drie Mast) *Spieringsboek*, Gevoert by Kapt. *Jan Leendertsz. Dekker*, Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 110 voet, Wyt 27 voet, Hol in 't Ruim 12½ voet, 't Dek 4½ voet, de Bak 5 voet, Gemonteert met Stukken Kanon; Legt tot Smirna. Werd Verkogt zo als het Rylt en Zylt met het geen te Goed, of te Quaad mogte weezen, vaart onder Directie van de Heeren *Kersie Kersies* en *Jan Kersies*. *f* 850, in flag *f* 18. *Jan Daniels* en *Zoonen*.

Hoeker-Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de *Maria* en *Catharina*, gevoert by Kapt. *Andries Markgraaff*, Is in 't Jaar 1758. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 98 voet, Wyt 26 voet, Hol in 't Ruim 12½ voet, Is op Rys na Saffy en van daar Gedestineerd na de Middelandsche Zee. Werd Verkogt zo als 't Rylt en Zylt, Vaart onder Directie van de Heere *Jan Jeremias van Niel*. *f* 650, in flag *f* 50, opgehouden.

Hoeker-Schip (Dezelve, 1/64 Part in 't) de *Siebert* en *Nicolaas*, Gevoert by Kapt. *Cornelis Janse*: Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 106 voet, Wyt 25½ voet, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek 5½ voet, Legt Hier ter Steede word Verkogt met de Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Heer *Cornelis Huydekoper*, tot Meedenblik. *f* 350, in flag *f* 20. *Hendrik Steenveld voor zyn Meester.*

Snaauw-Schip (*J. de Bosch Jeronimusz.*, en *H. Steenveld*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Anna Jacoba*, Gevoert by Kapt. *Rem Sprong*, is in 't Jaar 1758. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 81½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 26 voet 10 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 2 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 5 duym; 't Dek agter de Groote Mast hoog aan Boort 5 voet 3 duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 6 Ysere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is. *f* 6000, in flag *f* 70. *Jan Daniel* en *Zoonen*.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand MAY EERSTE STUK 1765.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

Onder anderen geeft hem dat vrymoedigheid, om hoog op te geeven, en te swetsen, met Requeſt te preſenteeren, dat te laaten drukken, daar in permiſſie te vragen, om den Ondergeſchreeven een Proces van Injurie aan te doen, daar in impertinente Concluſien te maken, alles zonder alvorens door een Krygsraad, zyn wandevoirig gedrag geëxamineert is, en hem zelven daar voor verantwoord te hebben, zoo als gebruikelyk is, waar voor hy geweldig HUYVERIG, ja zeer SCHIGTIG toont te weezen, en zulks met al zyn onderſteunende magt zoekt te ontduyken, om door zodanige Proceduuren, hem zelven voor onſchuldig te doen houden, en gezuyvert te weezen van ALLES, wat tot zynen laſte ſtaat beweezen.

En om teffens den Ondergeſchreeven Officier over zyne BEWEEZENE, en KENBAARE WAARHEEDEN, tot laſten van hem Kapitein Hœufft, te doen verklaaren, als een Laſteraar. Op dien voet, moet geen Hoofd-Officier meer in de Krygsraad fungeeren.

De Kapt. Jan Hœufft is gantſch niet ſchigtig nog beſchroomt, de onrechtveerdigheid tot zyn Fondament te leggen, alſchoon hy Texten uit de Heilige Schrift gebruikt, in zyne defenſie, en ondernomen Procedures van Injurie, daar 'er geen Injurie is in dit geval, want de waarheid teegens iemand te bewyzen, is geen Injurie, en zoo lange die waarheid niet aangetoond is leugen te zyn, heeft geen Injurie plaats; alzoo is dat INDUSTRIEUSE Proces van de Kapt Jan Hœufft gantſch ontydig, ONTROUW, en op een ONRECHTVEERDIG FONDAMENT geëntameert, om daar door, was 't mogelyk te ontduyken, het *rechtveerdige naauwkeurige* Examen van zyn wandevoiren door de Krygsraad.

En hy verzeekert zynde, door deeze of geene voorwerpen, een vrye toom te hebben, gaat op dat valſche Fondament verder voort, om, was 't mogelyk, te doen geloven, dat den Ondergeſchreeven niet obedieert aan Hoog Gereſpecteerde Reſolutien van Haar Hoog Mogenden, het welk een ſes en ſeſtig Jaaren ſwervens, in veele gevallen van geſignaleerde getrouwe gehoorſaame dienſten contrarie uitwyſt, dat aan een wandevoirig Kapitein Hœufft niet te

taxeeren staat, zoo lang hy zich van zyn neegen wandevoirigen Pointen voor een Krygsraad, op den Eedt aan 't Land gedaan te oordeelen, zonder aanzien van persoonen, naastbestaande, of goede vrinden, verantwoort zal hebben, en daar door ontschuldig verklaard zal weezen. Aan welke Resolutie gemelde Kapitein een gantsch VERKEERDE ONTROUWE EXPLICATIE geeft, daar in bestaande, om zyn Proces van Injurie te mogen entameeren voor den Raad ter Admiraliteit, welke ontrouwe Explicatie door de Deductie van een Rechtsgeleerde, die den Ondergeschreeven daar toe geëmplojeert heeft, omstandig weederlegt is, en zoo het blykt door de Rechtsgeleerde hulp, van Kapt. Hœufft, niet BESTANT is te weederleggen, datse niet is Conform de Grondwetten van de Republicq; waarom hy daar van met een zeer flaauw Excus afscheid, op dezelve wyze, als de Kapt. Hœufft zich Excuseert, als hy geen kans ziet zaken te weederleggen.

Het gelust de Kapt. Hœufft liever, in zyn Memorie op een schersende wyze, den Ondergeschreeven te beschimpen, dat hy *buyverig* is om den Raad ter Admiraliteit te laaten oordeelen, over de zoo genaamde pretense Injurie, WAARLYK DAT IS DE TWEEDE MAAL, DAT KAPITEIN HOEUFFT EENE WAARHEID VOORBRENGT, in ALLE zyne Schriften, want behalven het maintineeren van zyn regt, in de bovengemelde Rechtsgeleerde Deductie aangetoond, zoo was den Ondergeschreeven met veel reedenen *buyverig*, om den Raad ter Admiraliteit naa de INDUSTRIEUSE ZIN van de Kapt. Hœufft zyn Rechtsgeleerde, of sommige Leeden van dien Raad te laaten oordeelen, als of zy Heeren Competente Regters waaren, te meer, om dat wanneer den Ondergeschreeven op een tyd by een zeeker Heer kwam om zyne belangens voor te dragen, hy zulks WEIGERDE TE HOOREN, met te zeggen: „ Dat zulks onnodig was, en hy de Contrarie bewyzen in „ handen had, zeggende! Wy zouden maar DISCREPEEREN.

Dat ANTWOORD was het Effect van geprevenieert te weezen door *valsche Rapporten*, om niet te WILLEN HOOREN. Welkers overleedens naam uit discretie niet zal noemen.

Den Ondergeschreeven wil niet tegenspreeken, de Periode, in de Memorie door de Kapt. Hœufft onderteekent, dat de Justitie by de Heeren Raden ter Admiraliteit gelyk als by het Hof van Justitie, égaal gehandhaaft werd, wanneer dezelve maar voor af, wel van de waarheid geinformeert zyn, en niet *misleid*, door ABUSIVE RAPORTEN, ONGEOORLOOFDE INTERPRETATIEN, EN VERMINKTE ALLEGATIEN als de Kapt. Hœufft zyn gantsche Practyk is, waar in de principaale zaaken zyn uitgelaten, en andere geinventeerde Zaaken, naa Convenientie daar weeder ingevoegt werden, zonder een schynsel van waarheid, of *eenig bewys* tot bevestiging te produceeren, uitwyzens het Relaas van de Kapt. Hœufft aan de Vorst Hooglofferlyker Memorie overgegeeven, als meede het Request van eyengenoemde Kapitein, ter VERZOEKING van de Heeren Raaden ter Admiraliteit, en diergelyke, veel meer aangeweezen in de Laatste Memorie, door den Ondergeschreeven aan Uw Edele Mogende overgegeeven.

De toestand van de INDUSTRIEUSE PROCEDURE van de Kapt. Hœufft zyn Rechtsgeleerde hulp, in die Termen zynde zoo als hier voorschreeven is, vond den Ondergeschreeven niet geraden, zig daar aan te hasardeeren, en wel om veele reedenen, op goede onweederleggelyke Fondamenten zoo

co-

geeven omstandig aangetoont, waar over de gemelde Kapt. zig in volgende Termen laat hooren:

„ Den Ondergeteekende ZOUDE VERGEEFS WERK DOEN, bree-
„ der uit te haalen, de onbetamelykheid van het gedrag van den Lieu-
„ tenant-Admiraal, in zig te willen onttrekken, aan de Judicature van
„ Haar Edele Mogende, de Heeren Raaden ter Admiraliteit te Amster-
„ dam &c.

De Kapt. Hœufft zegt VERGEEFS WERK TE ZULLEN DOEN, en zoo voorts &c. Want naa zyn gewoonte dat in 't breede uit te haalen, en te betoogen met abusive stellingen, dat de waarheid, onwaarheid is, dat is veeltyds VERGEEFS WERK GEDAAN, zoo als de Memorien van de Kapitein Hœufft zyn beweezen te bestaan. Het is zonder veel omstandigheeden om te haalen, zonder moeite te betoogen, dat zoo lang de beweeze wandevoiren, tot lasten van de Kapt. Jan Hœufft, door hem voor een Krygsraad niet zyn verantwoord, en dat hy aantoont van ALLES onschuldig te weezen, zoo is hy door de beweezene waarheeden niet geinjurieert, en heeft gevolglyk geen occasie, om een Procedure, over Injurien te entameeren, *dan op valsche gronden* waar op de Ondergeschreeven zig niet hoeft te verantwoorden.

Hoewel de Kapt. Hœufft geweldig hoog roemt, doch zeer verkeert tot zyn verantwoording in zyne Schriften de volgende Termen:

„ Dat Haar Edele Mogende, de Heeren Raaden van de Admirali-
„ teit, wanneer *HOOGST DEZELVE* geen kennisse hadden gehad van
„ het goed gedrag van den Ondergeteekende, in alle zynen dienst KWA-
„ LYK ZOUDEN HEBBEN GEDAAN NB. met den Ondergeteeken-
„ de te BEVORDEREN, van Kapitein, tot KAPITEIN COMMAN-
„ DEUR, en zulks na dat den LIEUTENANT Admiraal, reeds zyne
„ OPGERAAPTE ONTYDIGE, en van alle WAARHEID ONT-
„ BLOOTE verwyttingen hadde gedaan.

Dat voorgeeven is een schyn schoon Argument, en is wel vernist, maar na dat ontmaskert zynde, dat den Raad ter Admiraliteit KWALYK, en ONTROUW door hem Kapt. geinformeert is geweest van zyn gedrag, vervalt zyn GEINVENTEERT BEWYS.

Maar Edele Mogende Heeren, dit Articul moet maar omgekeert toegepast werden, (dan spreekt het waarheid) dat wanneer het Edele Mogende Collegie ter Admiraliteit REGTE KENNISSE hadde gehad, van de Kapitein Hœufft zyn wandevoirig gedrag, is het denkelyk, hem niet zouden bevordert hebben, met het verdubbelen van zyn Tractement als oudste Kapitein, het geene hem naa *Enciënniteit* in den dienst *als oudste Kapitein*, in zyn Rang, en na de ordinaire gewoonte, een natuurlyk gevolg was, dog! na zyne verbeeldinge uit hoofde van zyne gedistingueerde diensten. Over welke verdienste van de nieuwe Kapt. Commandeur, den Ondergeschreeven het regtveerdig oordeel zal overlaten aan Uw Edele Mogende, of die reëel zoo vol meriten zyn als waar VAN hy een grooten ophef heeft gemaakt mondeling, en in de Couranten, om een schynsel aan het publicq te geeven, als of hy door die bevordering gejustificeert was.

Welk bevorderen, zoo eeven gemeld, een *vast* bewys is, dat Kapitein Hœufft zeedert het Jaar 1750, den Raad ter Admiraliteit heeft MISLEID, door ABUSIVE RAPPORTEN, ja volstrekt met ONWAARHEEDEN, ee-

ven gelyk als hy de Vorst H. L. M. met zyn Relaas misleid heeft, daar by den inhoud van zyn Eygen Brieven, en Requesten zulks bevestigen, in alle de Memorien van den Ondergeschreeven beweezen.

En niet tegenstaande dat alles, zelfs veele bewyzen, uit de Eygen Schriften van Kapt Jan Hœufft zyn aangetoond, zoo is hy evenwel nog onbeschaamt genoeg, van in de Memorien by hem onderteekent, te drukken de volgende periodens:

„ Dus blykt, hoe stout den Admiraal is, om met de woorden den zin,
„ en met den zin de zaaken te veranderen.

En wederom vervolgens op diergelyke Toon laat hy zig uit.

„ Zoo als hier vooren beweezen is, dat den Lieutenant-Admiraal,
„ niet DEUGDELYK gehandelt heeft, wanneer hy de geschreeven
„ woorden, en uitdrukkinge verandert, en wat BYGEVOEGT, en
„ wat AFGELAATEN hebbende &c.

Hy gaat al verder voort, op dien zelven toon, in hoop van zyn gefabriceerde waarheeden te doen gelooven, dat de reëele beweezene waarheeden teegens hem, zyn

„ OPGERAAPTE ONTYDIGE NB. en van alle waarheid ontbloote
„ SMAATREEDENEN, VERWYTINGEN, DIRECT teegens de
„ waarheid aanloopende &c.

Uw Edele Mogende, gelieve alle zodanige getuigenissen te Confronteeren, met het geene den Ondergeschreeven in deeze Memorie, als in alle voorgaande geavanceert heeft, als wanneer Uw Edele Mogende ten allerklaarsten zullen overtuigt werden, voor eerst, dat den Ondergeschreeven zig zorgvuldig heeft gewagt, als zulks in den hoogsten graad verfoeyende, en veroordeelt, dat de zulken die zig daar aan schuldig maaken, strafbaar zyn, en de hoogste Correctie meriteeren, over de Regeering te abuseeren, te misleiden, met loogentaal op te houden; dat het tegendeel waarheid en de Kapt. Hœufft zyn gantsche practyk in deezen, is. Waarom den Ondergeschreeven de Periodens dies aangaanden, in deeze Memorie tussen beiden heeft ingevoegt, Waar uit dan Uw Edel Mogende ten allerklaarste zullen zien, dat weederom deeze voorgeevens, zoo ABUSIEF, zoo ONTROUW zyn geposeert, als ALLES wat in het Relaas door Kapt. Hœufft, aan de Vorst H. L. M. is gerapporteert, daar by nog te voegen is, den inhoud van zyn Requeft, waar in zyn VERZOEKING, om den Raad ter Admiraliteit te persuaderen, om hem een VALSCH DECLARATOIR te geeven, en dat alles op de MERITEN en VALIDITEIT van zyne EXPLICATIEN, zoo als hy meent, en voorgeeft SOLIDE aangetoond te hebben, zodanig sufficant, dat wie zulks niet aanneemt, en met hem veroordeelt, hy considereert als PARTYDIGE RECHTERS, door dien hy positief decideert, dat ALLE onpartydige, ZYNE sufficante verzeekeringen, ZONDER BEWYZEN egter voor waarheid zullen aanneemen, als onder meer andere soortgelyken, ook de volgende, daar hy schryft:

„ Zoo als den Ondergeteekende, daar van weederom by ZYNE
„ MISSIVE, *ten zelven dage* geschreeven, Eerbiedigiyk aan Haar Edel
„ Mogende heeft kennis gegeeven, de Copie van de RESPECTIVE
„ Brieven, zoude den Ondergeteekende hier konnen invoegen, maar
„ vermits aan het Collegie ter Admiraliteit, den inhoud daar van bekend

„ kend is, zoo acht hy ONNOODIG om Uw Edel Mogende, met de
„ Lecture daar van op te houden, zoo dat Uw Edel Mogende, DAAR
„ UIT ANDERMAAL ZOO KLAAR, als wanneer de ZON SCHYNT
„ op de middag, voorkomt, en beweezen word, dat de Lieutenant-
„ Admiraal, ook in deeze zyne ſteilingen, om de eer van den Onder-
„ geteekende te bekladden, direct aan de waarheid heeft te kort ge-
„ daan &c.

Uw Edele Mogende gelieve deeze Periode in haar waarde te remarqueeren, zoo als die geſteld is, op denzelven trant, als ALLES wat de Kapt. Jan Hœufft tot zyne verantwoording, en onſchuld heeft bygebragt. Hy pretendeert in deeze Periode dat ZYN EIGENHANDIGE *RESPECTIVE* Miſſivens zonder eenig bewys van waarheid zoo *RESPECTABEL*, zoo vol doordringende MERITEN zyn, dat den inhoud daar van, by den Raad ter Admiraliteit ALLEEN BEKEND ZYNDE, EGTER ZONNE KLAAR DOORSCHYNEND LIGT zal geeven aan Uw Edel Mogende en aan de publicque Waereld, en tot dat einde in druk gebragt, om daar op een iegelyk te doen gelooven, dat de Kapt. Jan Hœufft alleen waarheid ſchryft, en den Ondergeſchreeven aan de Regeering leugentaal voorhoud.

Ook brengt de Kapt. Hœufft nog op een ander plaats, diergelyken *ſolide bewys* tot zyn defenſie voor.

„ Den Ondergeteekende zal niet Reſcontreeren ALLE *de* POINTEN,
„ NB. voorkomende, in de zeer volumnieuſe gedrukte Memorie aan
„ Uw Edele Mogende overgeleevert, dewyl dezelve meeſt alle reeds
„ door den Lieutenant Admiraal bevoorens zyn voortgebragt geworden,
„ en door den Ondergeteekende op een BESCHEIDEN WYZE,
„ doch niet minder met vrymoedigheid, aan een ten onregten beſchul-
„ digde paſſende *SOLIDE BEANTWOORD*.

Uw Edele Mogende gelieven in deeze Perioden, al weederom te zien; dat de Kapt. Hœufft niet ALLES WIL RESCONTREEREN, de Pointen tot zynen laſte, zoo omſtandig beweezen, onder het pretext hem beroepende van die in vorige Memorien SOLIDE TE HEBBEN BEANTWOORD, en welke SOLIDE antwoorden beſtonden in, Namentlyk.

„ Voor eerſt, Het is niet nodig de omſtandigheeden van Weêr en
„ Wind op te haalen &c.

„ Ten tweeden, den Ondergeteekende zal niet in 't breede uithaalen,
„ de Cretique over het verſchil van een GERINGE OMSTANDIG-
„ HEID, in het Verhaal, door den Onder Equipagiemeeſter Kapt. Bin-
„ kes gegeeven, van de gebeurteniſſen van het Schip Hilversbeek, en
„ waar over de Lieutenant Admiraal zig op nieuw zeer vyandig uit-
„ laat, den Ondergeteekende heeft BOVEN en BEHALVEN 't geen hy
„ tot ſtaving van de waarheid van zyn Verhaal reeds heeft aangetoond,
„ in zyne Memorien, NOCH DE OVERTUIGENSTE BEWYZEN
„ ONDER ZIG, hoe al wat hy in zyne Memorie van het geval van
„ het gemelde Schip geſteld heeft, is volkomen over een komende, met
„ het geene gepaſſeert is.

„ Den Ondergeteekende zal dan verders dit Point, en anderen MIN
„ WEEZENTLYKE VOOR BY GAAN, om Uw Edel Mogende zoo
„ min mogelyk op te houden, en niet te verveelen.

(Het vervolg hier nao).

ASIA. *Batavia.* Alhier zyn voor de eerste Bezending na *Patria* aangelegd, de volgende Schepen, als: *Borsselen*, Kapt. A. in 't Anker, *de Jongelieve* Kapt. E. Colier, *Gouverneur-Generaal* Kapt. G. Harmyer, voor de Kamer *Amsterdam*: *Deunisveld*, Kapt. M. G. Leekman, en *de Snoek*, Kapt. J. Hendriks, voor *Zeeland*: *de Erf-Prins*, Kapt. Pieter Schooneman, en 't *Huys ten Donk*, Kapt. Fredrik Wielard, voor *Delft*: *Vreedestyn*, Kapt. J. Hendrik Dodendorp, voor *Rotterdam*: *Lekkerlust*, Kapt. A. de Graaf voor *Hoorn*, en het Schip *de Vrouw Petronella* voor *Enkhuyzen*: Wyders over *Ceylon Luxenburg*, Kapt. Jan Beyts, en *de Eendragt*, Kapt. Jan Schellinger, voor *Amsterdam*: *Damzigt*, Kapt. L. Thomasse, en *Kiewitsheuvel*, Kapt. Frederik Kelger, voor *Zeeland*: Over *Bengalen de Oranje-Zaal*, Kapt. Hendrik Worms, *'t Huys te Boede*, Kapt. Simon de Graaf, voor *Zeeland*: *de Vrouw Hillegonda*, Kapt. Simon van Daalen, voor *Rotterdam*, en *Straalen*, Kapt. Tobias Wagtendonk, voor *Hoorn*; als mede over *China 's Lands Welvaaren*, Kapt. P. Fruyt, *A-schat*, Kapt. Corn. Kuyper, *Ruyteveld*, Kapt. J. van den Berg, en 't *Huysom*, Kapt. C. Pieterse. Op dewelke als Admiraal over die Vloot terug gaat de Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Liebrecht Hooreman*, eerste Raad en Directeur Generaal van *Nederlands Indiën*, in wiens plaats tot die qualiteit is opgetreden de Wel Ed. Heer Ordinaris Raad *Jeremias van Riemsdyk*: Wyders staan met de voornoemde Vloot te retourneeren de Wel Ed. Heer *Major* Gerardus Bylanus de Wendt; de *Equipagie-Meester* de Heer Hendrik Booms; de *Koopman* de Heer Dionisius Pauw; de *Vendumeester* de Heer Pieter Mossel; de *Pakhuismeester* op *Onrust* de Heer Mr. Adriaan Matthys Temmink; de *Klerck* van den Heer *Directeur Generaal* de Heer Jan Habich, als *Secretaris* over de Retour-Vloot; wyders de Heeren Marten Coster, *Vendrig* en *Ingenieur*, en Ciprianus van Steenis, *Lid* in het Collegie van *Boedel Meesters* &c.

Zedert dat de Engelschen zig van de Manilles hebben Meester gemaakt, zyn verscheide van hunne Schepen op deze Rhede gekomen: Alhier zyn nog voor de *Tweede Bezending* aangelegt de Schepen *Jerusalem*, Kapt. Casper Pieter Lond, voor *Amsterdam* en *Vosmar*, Kapt. Anthony Leertouwer, voor *Zeeland*, als mede *Boschenhoven*, Kapt. Pieter Sybrand Flout, tot *Contra-*of *Ryst-Schip*.

Wyders zyn zoo wel in dit Gouvernement als op de Kusten de vol-

volgende Persooonen van Rang overleeden; *namentlyk* de *Ordinaris Raaden van Justitie* de Heeren Mrs. Dirk Jan Dibbitz en David Pieter Prudhome; de *Water-Fiscaal* Mr Paulus Ferriet; de *Predikanten* Arnoldus Arends en Philippus da Silva te Trinconomale; de *Kapitein ter Zee* Carel Kruysbergen op Timor; de *Opper-Koopman* Gerrit Aanforg op de Reis van Banda na Batavia; de Opper-Koopman Jan Philip Riek te Macasser; de *Kapiteins Militair* Johannes van Kerperik, Nicolaas George van Deede, Jan Hendrik Zymons en Job Buck te Ceylon, Bartholomeus Josephus Prande van de Bosche voor Ceylon uitkomende aan de Kaap de Goede Hoop; de *Kooplieden* Michiel Willem Westpalm, Joan Volkert Franemont, Engel Willem Gardon, Anthony Bonk op Coromandel; Matthys Willem de Man op Java, Mr. Herman Dutry op de Reis na Banda, Jeremias van Kinsma te Bengalen; de *Advocaat* Mr. Joan Philip Schippers; *Oud-Weesmeesteren* en *Onder-Kooplieden* Johan Laurens Huygens; *Opper Chirurgyn van 't Vierkant* Zymon Pieter Berkeys, de Baas Kuyper Barent Myer, en *Notaris* Hendrik Abraham Moller, de *Luytenants* Pieter Cornelis Onder-Major, en Johan Christiaan Scheudelhouwer, Paulus Halfelt, Theunis Vermont, Renné Duffrene en Frans George, Philip Bramwald Fabrik, deze vyf laatste op Ceylon; *Onder Kooplieden* Adolph Kraamer, Elias Smit, Pieter van Spal; Adolph Bent te Banda, Abraham Nieuwenhuyzen op Coromandel; Jacob Lambregt van Gessel te Bengalen, Evert de Grimmer op Bantam; de *Cornet* Victor Castel; de *Vendrigs* George Flas, Arnold van Kraam, Estienne Jaques Garrison, David Meschier, Samuel Jacob Nusella, Martinus Sikkel, Carel Christiaan van Grotenray, Jan Christiaan Fiedeler op Java; de *Kapitein Lieutenant ter Zee* Jacob Clays van de Infantery, Jan Arnoud Gallas, Jan Justus Bonnet, Jan Jacob Nuhof op Java; de Schippers Dirk Styne, Daniel Vervate, Ryndert Dykfeld, Jacob Wiek, Nicolaas Pieters, Pieter Visser en Pieter Geweld; de *Oud-Onder Koopman* Jan Dryer; de *Hospitalier* Dirk Berghuys op Colombo; de *Procureurs* Jan Hendrik de Blecourt en Evert van Asperen; de *Diaken* Hendrik Petry; de *Buyten-Regent van 't Leproosenhuys* Joseph van den Berg; en de *Inspecteur* Francois Mensma, als mede de Predikant Brouwer en de Heer de Jong, Commandeur van *Javanapatnam*.

Den 4. May werd aangesteld tot *Administrateur* in de kleine

Win-

Winkel de onder-Koopman Adriaan Boesses, in plaats van den overleeden Cramer; en tot *eersten overdrager* in 't Garnizoen Comtoir de Onder-Koopman Arnold Bonen. Den 8 May wierd de Kapt. Jan Hendrik Dies tot *Hoofd* der *Militie* van Nagapatnam benoemd. Den 11 May is de Ed. Heer *Gouverneur* en *Directeur* van Malacca David Boele herwaards verloft om te Repatrieeren, en in deszelfs plaats aangesteld de Commandeur van Bantam Mr. Thomas Schippers, en in plaats van dezen wederom opgetreeden het Oud Japans Opperhoofd Johannes Reynhouts, ook is de Onder-Koopman Mr, Pieter Rasch tot *Resident* van Grissées met Rang van Opper-Koopman aangesteld.

Den 13 May arriveerden alhier de uitkomende Schepen *Imagonda* van *Enkhuyzen*; Den 15 *Zuid-Beveland* van *Zeeland*; Den 16 *A-schat* en *'s Lands-Welvaaren* van *Amsterdam* na *China* bestemd; Den 17 *'t Huys Om* van *Zeeland*, en *Keukenhof* van *Amsterdam*; Den 18 *de Hoop van Delft*; en den 20 *Stralen* van *Enkhuyzen*, en *Ruiteveld* van *Amsterdam*.

Den 22 May is aangelegt na *Malacca* het Schip *Osdorp* nevens de Bark *Het Zee-Paard*, zoo als ook *De Leervis* of *De Vryheid*.

Den 29 May is uit het Collegie van Scheepenen ontslaagen het Burger-Lid David de Cordus, en in deszelfs plaats verkooren de Burger Is. Wassenbergh; Als *geassumeerd Lid* in den Raad van Justitie is ontslaagen de Koopman Lieve Nic. Meybaum en daar toe benoemd Henricus van Santen. In plaats van den overleeden P. Brueys is tot *Opper-Koopman* aan 't Vierkant aangesteld Gysbert de Witt. Ook is den 29 May aan het Cazenbazaars *Opperhoofd*, Johannes Bacherach, de Titel van Seconde van die Directie toegevoegd.

Den 30 May arriveerden het Schip *Luxenburg* van *Amsterdam*.

Den 14 Juny wierden aangelegt *Rotterdam* of de *Cornelia Hillegonda* over *Bengalen* voor de Kamer *Rotterdam* en *Straalen* over *Bengalen* voor *'t Noorder-Kwartier*. Den 5 Juny de *Unisfeld* na *Siam*, *Lekkerland* na *Kareek*, *Kronenburg* en *Keukenhof* na *Mallebaar*, *de Hoop* na *Bengaalen*, *Luxenburg* na *Nederland* over *Ceylon*.

Den 5 Juny is de Onder-Koopman Albertus Homoet tot *Administrateur* van Gale met Koopmans Rang bevorderd: En tot *Colomboos-Fiscaal* wierd aangesteld de Onder-Koopman Jan Hendrik Borwater met Koopmans Rang.

Den 19 Juny is aangelegt na de Zuider-Kust *Coromandel Giessenburg*

burg en de Sloep *de Papegaay*. Den 29 Juny wierd tot het eerste Retour van hier aangelegt *Borsselen* en *de Jongelieve* voor *Amsterdam*, *Duynenburg* en *de Snoeck* voor *Zeeland de Erf-Prins*, en *'t Huys Ten Donk* voor *Delft* de laatste met particuliere Thee op Vragt *Vreedestein* voor *Rotterdam*, *Lekkerlust* voor *Hoorn*, *Peylsweert* voor *Enkhuizen*; na *Palemburg*, de Bark *Leervis* en na *Malacca* de *Draak*; den 3 Juny na de *Westkust* het Scheepje *de Jonge Petrus Albertus*; den 17 na *Benjermassing* het Scheepje *de Oranje-Boom*; den 27 het Schip *Damzigt* over *Ceylon* na *Zeeland*, als mede *Boschenhove* na de *Kaap de Goede Hoop*, en *Langewyk* na *Malacca*.

Den 17 Augusty optineerde de Heer Directeur Generaal Mr. Liebrecht Horeman zyn Wel-Ed. Verlossing met de eerste Bezending naar het Vaderland als *Admiraal en Chef* over de Vloot, mitsgaders Commissaris aan de Kaap, benevens deszelfs Gemaalin en twee Dogters, zoo als ook de Eerste Administrateur van *Onrust* Mr. Adriaan Matthys Temmink nevens zyn Huisvrouw, en de Weduwe van den Heer Oirschot.

Den 18 Augustus wierd op approbatie weder tot *Directeur Generaal* geëligeerd de Heer Raad Ordinaris Jeremias van Riemsdyk, en in zyn Wel Ed. plaats tot *President* van het Collegie van de *Weeskamer* de Wel Ed. Heer Jan Schreuder; en tot eersten buiten Regent van de Hospitaalen de Wel Ed. Heer Reynier de Clercq. Voorts tot *Administrateur* van de *Pakhuyzen* op Onrust en de Kuyper de tweede Regent van 't Hospitaal Cornelis Bosch, in wiens plaats optreed de Tweede van 't *Groot-Magazyn* David Johannes Smith, die gesuccedeerd is door den tweeden in het *Yzer Magazyn* Gerrit Willem van Hoorn, welke plaats weder vervuld is met den Onder Koopman Johannes van Egten; in wiens plaats voor *Cassier* van de *Generaale* Ontfangst is opgetreeden de Onder-Koopman Adriaan van Haaften.

Den 20 Augustus is tot *eersten Administrateur* in 't Graan-Magazyn opgetreeden de Koopman Gerrit Willem van Hoorn, en tot *Tweeden* aldaar aangesteld de Onder-Koopman Jan Gerrit Daniel Hasselaar. Den 21 Augustus wierd op verzoek als *eerste Opper-Koopman* van 't Kasteel ontslagen Mattheus de Clercq, in wiens plaats opgetreeden is de Heer Nicolaas Lourens van Engelsdorp. Insgelyks is tot *Tweeden* weder aangesteld de Koopman Reynier van Vlissingen.

Ook zyn den 21 Augustus na Nederland verlost de *Commandeur* Hendrik Rooseboom, met Survivance van het Commando over de Vloot, de *Kapt. Ingenieur* Frans Jacob Berg, de *Burger-Boedelmeester* Ciprianus van Steenes, de *Ordinaris Clercq* Jan Habich, als *Secretaris* van de Vloot, en de *Boekhouder* Carel Philip Tanch. Tot *Commandeur* en *Opper-Equipagiemeester* wierd bevorderd de Kapt. ter Zee Hendrik Swart; En tot *Vice-Commandeur* en *Onder-Equipagiemeester* de Schipper Anthony Vogelzang.

Den 28 Augustus wierd de *Koopman* en *Oud-Schepen* Dionisius Paauw na Nederland verlost, gelyk ook de eerste *Vendumeester* Pieter Mossel, in wiens plaats als *Eerste* opgetreeden is de tweede *Vendumeester* Steven Lieve Garrisons; zynde tot *Tweeden* aangesteld de *Scheepen* Gysbert Jan Feych; die als *Scheepen* weder vervangen word door den Burger Mr. Jan Hendrik Treryn, zynde als *Commissaris van de Bank* opgevolgd door den Burger Schepen Cornelis Domburg, Junior.

Den 11 September wierd tot *Fiscaal* van de *Retour-Vloot* benoemd Dionisius Paauw, en den 14 dito is in plaats van den Overleeden Mr. Paulus Ferrier tot *Water-Fiscaal* aangesteld de *Koopman* Mr. Johannes Cornelis Veryssel, die in den dienst van *Tweeden Confrontist* door den *Onder-Koopman* Paul Pell vervangen word met Rang van Koopman; welke laatste vervangen is door den *Onder-Koopman*, buiten Employ, Godfried Carel Meurs, als *eerste Overdraager* op het *Logie Comptoir*; zynde wyders Jan Coenraad de Ron, die uit Nederland gekomen is, tot Onder-Koopman benoemd.

Den 21 Sept. wierd voor een *derde* Retourschip voor de Kamer *Amsterdam* aangelegt de *Gouverneur Generaal*, wyders den 25 over *Malacca* na *Coromandel* de Sloepen *de Papegaay* en *de Haat* nevens de Pantjallings *de Smaak*, *de Vryheid* en *de Vriendschap*. Den 2 October over *Java* naar *Ambon* de Bark *de Liestallige*, de Sloep *de Haak*, en de Pantjallings *de Smaak* en *'t Verlangen*. Den 5 October wierd na Nederland verlost de *Brigadier* Gerardus Pellanus de Wend.

In plaats van den overleden *Predikant* Nicolaas Brouwer is in de *Maleytsche* Gemeente alhier beroepen Do. Cornelis Griese, van Amboina: In tegendeel zyn wederom derwaards beroepen de jongste uit Nederland gearriveerde Predikanten Willem Pett en Olivier Potjeene.

Het

Het getal der gequalificeerde en gemeene Dienaaren van de Compagnie der Europische en Inlandsche Burgers, derzelven Vrouwen en Kinderen, gelyk ook dat der Mahometanen, Chineesen en Lyfeigenen, zedert den 1sten January tot den 31 December 1763 alhier overleden is, als volgt:

Gequalificeerde en gemenen Dienaaren	1840
Europeese en inlandse Burgers	225
Derzelver Vrouwen	281
Derzelver Kinderen	304
Mahometanen	957
Chineesen	1115
Lyfeigenen	1349
Makende dus te zamen	6071

Van de verdere Mahometanen en Chineesen in de Boven- en Omlanden overleden kan gene specificatie worden gelevert, vermits voor veelen derzelve geen Begraefnis Briefje alhier verzocht maar zy, inzonderheid de Armen onder hen, op de Landeryen begraven worden.

Volgens een Notitie der Lyken in October, November en December 1763 begraven, is derzelver getal als volgt:

In October, op het *Hollandse Kerkhof* 18, op het *Portugeese Binnen-Kerkhof* 12, op het *Portugeese Buiten-Kerkhof* 48, gemene Europeese Dienaren uit de *Hospitalen* 154, zyn dus 232.

In November, op het *Hollandse Kerkhof* 30, *Portugeese Binnen-Kerkhof* 23, dito Buiten 63, gem. Europ. Dienaren uit de *Hospitalen* 222, dus 338.

In December op het *Hollandse Kerkhof* 21, *Portugeese Binnen-Kerkhof* 46, dito *Buiten* 88, gem. Europ. Dienaren uit de *Hospitalen* 267 dus 334, makende in 't geheel 904 Lyken.

Ook zyn gedurende de 3 laastgemelde Maanden 390 Lyfeigenen gestorven, als in October 115, in November 122, en in December 153; welke 390, het stuk 80 ryksd. gerekend, een verlies van 31200 ryksd. bedraagt.

In 's Compagnies *Binnen* en *Buiten-Hospitaal* zyn van primo September tot ultimo December 1663 zo overleden als dood ingebragt 707 zo Militaire en Zeevarende als Ambachtslieden, te weten in September 152, October 154, November 222 en December

ber 179 Koppen, en van primo January tot ultimo September dezes jaars 1390, te weten in January 173, February 101, Maart 103, April 69, May 122, Juny 214, July 232 Augusti 211 en September 165.

Het voorsz. aanmerkelyk en buitengewoon Getal der Overledene waarvan men de voornaamste oorzaak toeschryft aan de zeer groote Droogte, is een der hooft redenen waarom *de Hooge Regeering* alhier op den 9 October 1764 besloot tegen den 17 derzelver maand uit te schryven een DANK en BEDE-DAG, welkers Uitschryving is als volgd:

OFschoon geen dag van ons leeven behoorde doorgebragt te worden zonder dat wy den Heerscher van Hemel en Aarde onder eene ootmoedige Belydenis van onze Onwaardigheid dankten voor zyne Weldaaden, en Hem om verdere Bewaaring voor drukkende of dreigende Rampen smeekten: Zo zyn 'er egter tyden, waar in deze Godsdienstpligt niet slegts met een gewoonlyke Aandagt, maar met eene kragtige Inspanning van Geest, en met staaking van alle Waereldsche Bezigheden moet worden verrigt. Wy doelen op de plegtige Verbodsdagen, welker Viering de Heere aan 't Oude Israël zoo stiptelyk beval, dat de Ontheiligers van diergelyken Dag uit den Volke moesten uitgeroeid worden.

Deze Instelling, zoo nodig en nuttig tot Opwekking van eenen verslauwenden Godsdienst-Iever, is zedert door de Christen Kerk in 't gemeen, en door de Protestantsche in 't byzonder, zorgvuldig betragt. De Vaderen onzes Vaderlands gaan ons Jaarlyks voor met hun loffelyk Voorbeeld: Wy behooren hen ook na te volgen: En hebben wy 'er geen overvloedige Redenen toe? Wy, die in 't midden van een ongeloovig Geslagte de zuivere Verkondiging van het Evangelie-Woord genieten mogen, wien zulk een ryke Toedeeling van de Genade-Middelen word gegund, en die, door Gods nooit volpreezen Goedheid en Verdraagzaamheid, het onverdiende Genot eener geruste Inwooning in een vreemd Gewest mogen behouden.

Maar gelyk zulke uitsteekende gunstbewyzen onze Gemoederen met eene ootmoedige erkentenis steeds vervuld moesten houden, zoo hebben wy in tegendeel meer dan te veel gronds om ons over de snoode ondankbaarheid, waar mede wy des Heeren goedheeden van onze zyde beantwoorden, op het diepste te vernederen; en zulks te meer, dewyl wy in veele opzigte zynen gedugten arm over ons verheeven zien om regtvaardige wraake te oeffenen over de menigvuldige ongeregtigheeden waar mede het goede land onzer inwooninge word bezoeteld, en om den euvelmoed te straffen van de

zoo-

zoodanigen, die, daar Hy roept tot geween en rouwklaage, zig allenthalve in vreugde en blydschap tragten te baden.

Overbodig ware het de blyken van Jehova's grimmigheid hier stukswyze voor oogen te stellen. Elk onzer zyn ze maar al te wel bekend. Een algemeen en zigtbaar toeneemend verval van de gemeene en byzondere welvaart, herhaalde tydingen van verongelukte Schepen, ongewoone sterfte onder de Militie en Zeevaart, onrustige staat van sommige onzer Wingewesten, en bedugting voor andere, bewyzen op het overtuigenste, dat des Heeren Zegeningen van ons beginnen te wyken, en dat zyne alleen beveiligende Bescherming ons wel dra geheelyk begeeven zal, zoo wy de hitte Zyner regtvaardige Verbolgenheid door eene spoedige en ongeveinsde Boetvaardigheid niet afkeeren, en onze harten van boosheeden zuiverende, geen toevlucht zoeken by dien Grooten Middelaar, welke alleen magtig is om de Zonden van zyn Volk te verzoenen.

Dat wy Hem dan zoeken, terwyl Hy nog te vinden is: Hem aanroepen, terwyl hy nog naby is: Dat wy onze zonden afbreeken door Geregtigheid, of 'er verlenging van onzen Vrede mogt weezen. Wie weet? God mogt zig wenden en berouw hebben: Hy mogt zig wenden van de hittigheid zynes Toorns, dat wy niet vergingen. Zyn Weezen is Liefde, zyne Eernaamen zyn Barmhertig en Ontfermer. Hy spaarde het Heidensche Ninive enkel op de blyken van een ongeveinsd Berouw. Zouden wy dan ook door eene Waaragtige Bekeering zyne Hemelsche Gramschap niet tragten te ontwapenen, de Werken van Ongeregtigheid niet verwisselen met eene hartelyke Betragting van al 't geene tot Eere van zynen Allerheiligsten Naam, tot onzer Zielen Heil, en tot Stigting van onzen Evennaasten strekken kan? Zouden wy ons Berouw, onze Geloften, niet bestendig maaken, op dat ons in 't vervolg niets ergers wedervaare, op dat wy niet een gelyk Lot ondergingen met de Bewooners van Ninive welke, tot hunne voorige Gruwelen wedergekeert zynde, deze terging van des Heeren Landmoedigheid niet dan met eene volslaage Verdelging hebben kunnen boeten?

Zulke en diergelyke overdenkingen behoorden, in deze verre uitziende dagen, aller Harten bezig te houden; Wy zouden de oorzaaken van des Heeren toorn wel dra vinden in onze onbekeerlykheid, in onze ongevoeligheid over de zigtbaare blyken van Gods oordeelen, in onze ongehoorzaamheid aan de stemme des geenen die ons onophoudelyk roept tot boete en bekeering.

De noodzaakelykheid van zoodanig eene algemeene Verneederinge voor des Heeren aangezigte, en de nadering van den Vertrek-tyd der *Retour-Vloote*, aan welker behoud het gemeen en byzonder belang gelykelyk deel neemt, heeft de *Hooge Regeering* dezer Landen den 11 der voorleede Maand doen besluiten om tegens Woensdag den 17 dezer uit te schryven, gelyk dezelve mitsdezen uitschryft eenen

nen algemeenen DANK-en-BEDE-DAG, om met opentlyke blyken van Boete en vernedering, in alle de Kerken dezer Stad, op de Rede, en ten Eilande *Onrust*, gevierd te worden, door eene hartgrondige Dankzegging voor de onverdiende blyken van langmoedigheid en goedheid, die het den Almagtigen nog behaagd over ons zoo mildelyk uit te storten; door eene ootmoedige belydenis van onwaardigheid, van de meenigte onzer Overtreedingen, die ons zoo wy loon naar werken ontfingen, een gewis verderf van Ziel en Ligbaam zouden waardig maaken, door het betoonen van berouw en leedweezen over de boosheeden onzer Werken en Harten, en door onze vuurige Smeekingen tot den Geever van alles goeds, dat het Hem, naar de grootheid Zyner ontferminge, behaage ons in den Zoone Zyner Liefde aan te zien, en deszelfs volwigtige Verdiensten aan onze Zielen uit vrye Genade toe te passen, ons door zynen Geest heiligende, en bekwaam maakende om den volgenden tyd onzes levens voor zyn Aangezigt wel behaaglyk te wandelen.

Dat wy teffens hooren de Roede, en wie ze besteld heeft. Hy die alle dingen werkt naar den Raad van zynen Wil: Die de twee Oorzaaken, waarvan onze Welvaart of Ondergang schynt af te hangen, schikt en bestierd naar zyn welbehaagen: Hy, zeggen wy, is magtig om de Oordeelen, die ons drukken of dreigen, af te wenden, ja dezelve te verwisselen met de Heilrykste Zegeningen. Laaten wy dan met vereenigde Harte Jehova 'er om aanroepen. Indien onze harten waarlyk verslagen raaken over de hooggaande Zonden van het Land onzer Inwooninge, indien wy de Oorzaaken van des Heeren Toorn betreuren, daar van belooven Afstand te doen, en deze belofte door de Vreeze Gods en de onderhouding van zyne Geboden gestand doen: Dan zullen mogelyk zyne voorige Zegeningen over ons herleeven, als in de dagen van ouds: hy zal Vreede geeven in onze Woonsteden en Welvaaren in onze Paleizen, en de Raadslaagen der geenen, die onze Vreden en Welvaart tragten te stooren, verydelen.

Hier om te smeeken den Geenen, die alle onze Wegen ziet, die alle onze Treden teld, brengt onze pligt mede. Wy behooren den Welstand van ons Lieve Vaderland teffens gedagtig te zyn, deszelfs bloei van den Heere af te bidden, en zyne Zegeningen over de geenen, die het bestieren. De Welvaart van de Bezittingen der Maatschappy, de Verbetering en Uitbreiding van haare Koophandel, behooren wy met geen minderen aandrang in onze Gebeden in te sluiten, en den Almogenden op het hartelykste te smeeken om eene genaadige afwending van de welverdiende Bezoekingen, welke wy van zyne slaande hand reeds ondergaan, of die ons nog over het hoofd hangen: En dat het hem behaage de Besluiten en Onderneemingen van de *Hooge Overheid*, die in zyne Vreeze genoomen worden, te bestieren, te zeegenen, en te doen gedyen tot zyne Eere.

By-

Byzonder ook paſt het ons Gebeden en Zugtingen Troon-en Hemelwaards te zenden voor de Behoudenis van de *Retour-Vloot*, die in dit Na-jaar en in 't volgende Voor-jaar de Havenen van 't Gezegende Nederland zullen gaan opzoeken, en den Heerſcher van Zee en Winden in waare Ootmoet onzer harten te ſmeeken, dat Hy die dierbaare Kielen, en de geenen, welke, 'er mede overvaaren zullen, behoede voor Zee-Nooden, die hun zonder zyne genadige Bewaaring overkomen kunnen, en hen Voorſpoedig en Rampvry onder zyn alleen veilig Geleide overbrengen in de Havenen hunner begeerte.

Alles tot prys en Eere van zynen Allerheiligſten Naam, Beveſtiging en Uitbreiding van des Heilands Koningryk, tot Handhaaving en Bevordering van 's Lands Welvaart, en tot onzer Zielen Zaligheid.

In *Raade van Indiën* is goedgevonden, dat de afkondiging van deezen DANK-en BEDE-DAG, op Zondag den 14 in alle de Kerken van den Predikſtoel, en de volgenden dag van het Stadhuis zal moeten geſchieden; op dat elk tyd hebbe tot een godvrugtige Voorbereiding, en op dat alle Neeringen en Handteeringen ten dage van de Viering ſtil ſtaan, op de ſtraffen daar toe van ouds by de Wetten geſteld.

BATAVIA *in 't Kaſteel*, den 9 October, Anno 1764.

EUROPA. *TURKYEN. Conſtantinopolen.* De *Kaſnadar* van den Chan der Tartaren, die ter Verhandeling van eenige gewichtige Staats-Zaken, na de Hooge Porte was gezonden, is onlangs van hier na de Reſidentie van zyne Heer en Meeſter te rug gekeerd, aan wien hy veele koſtelyke geſchenken van den Sultan, overbrengd. Van *Bagdad* heeft men bericht ontfangen, dat *Kerim-Chan* met een onderhebbend Leeger van Perſianen van 20000 Man tegen de Arabieren, die men *Kabs* noemd, en aan de mond der Rivier van Baſſora woonen, alwaar dezelve eene ſterkte hebben die men voor onverwinlyk houd, in aantocht was. *Kerim-Chan* hun grond gebied niet kunnende naderen, zonder dat van het Ottomanniſche Ryk te beroeren, heeft, zo men zegd, aan den Gouverneur van *Bagdad* om den vryen doortocht verzocht, die hem den zelven had toegeſtaan; hebbende de Perſiaanſche Armée nu zedert eenige dagen na den kant van *Medelli*, een kleine Grensplaats van Perſien gedefileerd.

Wanneer onder de Miniſters en overige voorname Bedienden van dit Hof veranderingen ſtaan voor te vallen, geſchied zulks meerendeels tegen *de Vaſtentyd* en het Feeſt van de *Groote Baïram*, dezelve waren in volle ruſt gepaſſeerd, tot op den 28 Maart (1765) toen

toen men buiten alle verwachting vernam, dat de *Groot-Vizier* van deeze zyn waardigheid afgezet en zelfs in het Serail gearresteerd was: dat ter zelver tyd niet alleen het Paleis 't welk hy als Groot-Vizier bewoond maar ook zyn eigen huis, nevens alle zyne effecten verzegeld en alle zyne hooge en mindere bedienden zonder onderscheid naar het gevangenhuis van den *Bostangi Bachi* gezonden zyn: daar en boven vernam men, dat de *Kiahja-Bey* of Secretaris van Staat, die des Avonds te vooren van deeze zyne bediening beroofd en tot *Testar Emiri* of Boekhouder van den Sultan benoemd was, zo als ook de *Groot-Teskerige* of Geheimschryver en de *Kiabja-Katibi* of Opper-Hofmeester, dewelke alle onder de beveelen en het bestier van den Groot-Vizier stonden, na de gevangenis, genaamd *de zeven Toorens*, gebragt en hunne Huizen en effecten verzegeld zyn.

Ook weet men nu dat de Groot-Vizier naar het Eiland *Metelino*, andere zeggen naar het Eiland *Rhodus* in Ballingschap gezonden is, en dat hy de behoudenis van zyn leven moet dank weeten aan den *Mufti*, die zyn vriend is en de gramschap van den Sultan, door zyne voorspraak, heeft weeten te bedaaren.

Offschoon de Sultan tot noch toe den Opvolger van den *Groot-Vizier* niet heeft benoemd, meend men echter dat deeze waardigheid aan *Mussun Oglou Bacha*, Gouverneur van het Schier-Eiland *Morea*, en Schoon-Broeder van zyne Hoogheid zal worden opgedragen; zelfs word verzeekerd, dat de Sultan bereits zynen *Selicktar Aga* of Sabel-drager aan dien Gouverneur heeft afgevaardigd, om hem hier van te verwittigen en hem ten eersten te doen herwaards komen om bezit van die waardigheid te neemen. Midlerwyl is *Mebemed-Bacha*, Gouverneur van Belgrado, en insgelyks Schoonbroeder van den Grooten Heer tot *Caimakan* van deze Hoofdstad benoemd, en de bediening van *Kiabja-Bey* opgedragen aan *Emir-Effendi*, dewelke nu voor de derdemaal deze bediening bekleed. De *Chiaoux Bachi* of opperste Bevelhebber van de Deurwaarders zal zyne voorige bediening van *Arpa Emini* waarnemen, en is opgevolgd door *Achmet Effendi*, eertyds Afgezant van de Porte by den Koning van Pruissen, dewelke als *Mechtubgi* of Geheimschryver der Kancelary door den eersten Commis van dezelve zal worden vervangen. Het is waarschynlyk, dat by de aankomst van den Groot-Vizier noch meer veranderingen in het Ministerie zullen voorvallen.

De

De Sultan heeft wederom verscheide Transporten van Troepen en Oorlogsbehoeftens naar de zwarte Zee gezonden, dewelke, zo men denkt, naar Georgien bestemd zyn, om de aldaar noch zwevende onlusten te dempen.

Op het einde van de Maand Maart hebben zich verscheide blyken van bezmettelyke ziekte onder de Stalbedienden van den Franschen Afgezant den Ridder de Vergennes geopenbaard, 't geen oorzaak is, dat alle de overige buitenlandsche Ministers en Kooplieden zich in hunne huizen als opgesloten houden: echter heeft de Heer van Gähler Extraordinaris Envoyé des Konings van Denemarken, ter gelegenheid der Verjaaringe van zyne Deensche Majesteit de Complimenten van Gelukwenschinge ontfangen; maar ten aanzien van de evengemelde ziekte is geen Festyn gehouden. Ook heeft ons zedert eenigen tyd het vuur zyne droevige uitwerkzelen doen gevoelen, na dien behalven den Brand, die omtrent half Maart niet verre van de *Fanal* of Baak buiten de muuren van deeze Stad is voorgevallen en waar door omtrent 20 Huizen tot Assche verteerd zyn, den 30 der voorsz. Maand in de Voorstad van *Tophana*, leggende een snaphaanschoot van de Voorstad *Pera*, tusschen de vyf en zes honderd Huizen en Winkels door de Vlam, die langer dan 12 uuren gewoed heeft, in een puinhoop gelegd zyn. De Paleizen van *Vrankryk*, *Rusland* en *Venetien* die het dichtste bystonden en in groot gevaar waren, zyn gelukkiglyk bevryd; anderzints zou de Voorstad *Pera* het zelve noodlot hebben moeten ondergaan; duizenden van Menschen zyn door dezen Brand in de uiterste elende en Armoede gebragt, en veele door de vlammen omgekomen.

PORTUGAL. Lissabon. Den 27 Maart (1765) is de Vloot, de wil hebbende naar *Rio de Janeyro*, bestaande in 20 Koopvaardyschepen en geconvoyeerd door 2 Oorlog Scheepen met een gunstige Wind van hier gezeild.

SPANJE. Madrid. Het vertrek van de Infante-Aartshertoginne is op den 14 Juny aanstaande bepaald; en haare Koninglyke Hoogheid zal niet te *Genua* maar in de Golf *della Spezza* debarqueeren, van waar die Princes in 10 dagen *Insbruck* kan bereiken. Het Hof heeft beveelen naar *Cadix* afgevaardigd, om 17 Hollandsche Matrozen, welke voor eenigen tyd gevanglyk uit de Indiën derwaards gebragt zyn, in vryheid te stellen.

 ITA-

ITALIEN. Romen. Door de Dood van den Kardinaal *Caprara* is weder een hoed vacant, echter zal de Paus geene Promotie doen voor en aleer hy 'er 16 zal kunnen vervullen.

Livorno. Uit Corsica heeft men dat *Paoli*, twee byzondere Conventien gemaakt heeft met den Marquis de *Marbeuf*, Commandant Generaal der Fransche Troepen op dat Eiland: de inhoud van de eene is als noch onbekend; maar in de andere is bestemd dat Paoli aan de Corsen van zyne Party, vergunnen zal, om op zeekere bepaalde dagen een Markt van levensmiddelen (hoewel niet van Koorn en Kastanjes) in de nabuurschap van die Steden te houden, daar Fransche Troepen in Bezetting leggen.

Den 7 April (1765) hebben twee Algerynsche Xebecquen, in het gezicht en onder het bereik van het Kanon van een der Forten deezer Stad genoomen, een Toscaansche Felouq, dewelke met negen Passagiers naar het Eiland Corsica wilde stevenen, als mede een Florentyns Scheepje, 't welk met drie Passagiers van het gemelde Eiland herwaards kwam: na dat deeze twaalf ongelukkigen aan Boord van de Xebecquen gebragt waren en zes Turken zich op de Felouq begeven hadden, ontstond een zo hevige storm, dat het laatstgemelde Schip op onze Kust geworpen, bemachtigd en het Volk daarvan na ons Lazareth gebragt wierd: zulks die, welke anderen tot Slaven meenden te maken, zelfs daartoe vervallen zyn.

INGERMERLAND. Petersburg. Tegenwoordig ziet men hier geen Ys meer in de Neva. De Graaf *van Woronzow*, Groot Cancelier van dit Ryk, heeft, zo men verzekert, zyne Demissie verzogt, welke hem van onze Souveraine vergund is geworden, met behouding van zyne Jaarwedde van 7000 Roebels. De Graaf *van Soltikow*, Lieutenant Generaal en Zoon van den Veldmaarschalk van dien Naam, is naar Warschauw vertrokken, om den Koning van Polen te complimenteeren over zyne komste tot den Troon. Haare Keizerlyke Majesteit heeft deze dagen den Generaal *Panin* met een Geschenk van 30 Duizend Roebels begiftigd.

DUITSCHLAND. Weenen. Wegens de toebereidzelen der Reize van zyne Koninglyke Hoogheid den Aarts Hertog *Leopold* worden meenigvuldige Byeenkomsten gehouden, en men zegt dat voor het talryk gevolg op ieder Postverwisseling, tusschen de 900 en 1000 Paarden zullen vereischt worden. De Aarts Hertog *Ferdi-*

Ainand heeft de Mazelen gekreegen, maar word geoordeeld buiten gevaar te zyn.

Berlyn. Het verschil tusschen dit Hof en dat van Warschauw over den nieuwen generalen Tol in Polen (ziet dieswegens Maart laatstleden IIde Stuk bladz. 104) gereezen, begint gevolgen na zich te sleepen. Onzen Souverein doed niet verre van *Marienwerder* aan de Weixel een nieuwen Tol aanleggen en tot dekking van denzelven een Schans opwerpen, in welke reets 6 stukken Kanon en eenige 100 Man Infantery gearriveerd zyn; zulks men meend dat die Tol binnen weinig dagen aanvang nemen zal. Men wil dat van ieder last acht Gulden zwaar geld zal moeten betaald worden. Ook spreekt men van een nieuwen aangelegden Tol te *Couwen*, alwaar alle de Poolsche en Lithausche Producten, naar *Koningsbergen* geschikt, passeeren moeten; zulks de Polen van alle kanten belemmert zyn en zich beklagen zullen het Wehlauer Tractaat te hebben overtreeden: In Polen en inzonderheid te *Dantzich* vleit men zich ondertusschen, dat de Stenden van dat Ryk het misnoegen van onzen Koning zullen wegneemen, door het stipt waarneemen van het gemelde Tractaat; doordien anderzints de Negotie vooral der voorsz. Stad door den tyd gantschlyk tot verval zal geraaken.

Manheim. Den 18 April (1765) hield de Academie der weetenschappen alhier, haare halfjaarige Vergadering in de Keurvorstlyke Boek-Zaal. De President Honorair Heer Professor *Schöpflin*, opende dezelve met eene Latynse Reede over de geleerde Keurvorsten van de Paltz, aan den Rhyn, en byzonderlyk van *Philip* den opregten. De Heer Doctor *Nebel* van Heidelberg beschreef den Oorsprong en het Noodlot van het geleerde Gezelschap aan den Rhyn, het welk *Coenrad Celtes* op het einde der vyftiende Eeuw te Heidelberg heeft gestigt. De Heer Raad *Kremer* schetste in de Duytse Taal de gewigtigheid der Paltzise Geschiedenissen af, en de Geheime Secretaris *Colini* beschreef in de Franse Taal den Physisen en Oeconomisen Toestand der Stad Manheim. Deze Academie verwagt tot den eersten July de Prys-Schriften over de volgende Hoofd-Vraagen: I. *Welk is de kortste en onkostbaarste wyze, om uit het bekende Koper-Ertz, goed Koper te maken?* II. *Wat voor Volkeren hebben aan deze en geene zyde des Rhyns de Landen, welke hedendaags de Keur-Paltz uitmaaken, voor de Heerschappye der Ro-*

meinen in Gallien en ten tyde dier Heerschappye, bewoond, en door welke Grenzen waren dezelve van malkanderen onderscheiden? Als mede tot het einde van dit loopende Jaar over de volgende twee Vragen: I. *Waar is in de Paltz de zogenaamde Mergel-Aarde best te vinden, waarmede men de Velden of Akkers verbeeteren of vet maaken kan? en op welke Akkers en Velden kan die Aarde het voordeeligste gebruikt worden?* II. *Was het mogelyk de Byen-Teeld in de Keur-Paltz beter, als tot nu toe geschied is, in te voeren? Wat is aan dezelve in het byzonder nuttig? En wat kan haar schadelyk en hinderlyk zyn.*

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Zyne Majesteits laatste onpasselykheid (waar van wy melding gemaakt hebben in Maart en April laatstleden) heeft aanleiding gegeven tot ernstige bedenkingen, omtrent het bestier deezer Ryken ingeval den Koning, staande de minderjarigheid van desselfs presumptive Opvolger kwam te overlyden, waarom zyne Majesteit zich den 25 April 1765 met de gewoone Plegtigheden naar het Hoogerhuis begaf, en de Gemeentens aldaar ontboden hebbende, aan beide de Huizen deed de volgende:

AANSPRAAK.

Mylords en Edellieden.

De teedere aandoening, welke ik gevoel voor myn getrouwe Onderdanen, maakt my zorgvuldig in het voorzien voor elke mooglyke gebeurtenis, welke hun toekomende geluk en zekerheid zoude konnen doen wankelen.

Myne laatste ongesteldheid, schoon met geen gevaar gemengd; heeft by my in overweging gebragt den stand in welke myne Koningryken en myne Familie zouden gebleven zyn, indien het God behaagd hadde een einde van myn leven te maken, terwyl myn Opvolger in zulke teedere Jaaren is.

Het groot gewigt van dit onderwerp voor de algemeene rust, goede order en veiligheid, de Vaderlyke genegenheid, welke ik myne Kinderen, en al myn Volk toedraag, en myn ernstige begeerte dat alle voorzorg genomen wordt, welke strekken mag om de Constitutie van Groot-Brittanje ongestoord, en den luister van de Kroon ongeschonden te bewaren, hebben my doen besluiten, om deze gewigtige Zaak voor myn Parlement open te leggen: En terwyl myn gezondheid nu door den Goddelyken Zegen hersteld is, neem ik de eerste gelegenheid waar om ul, hier te ontmoeten, en aan uw allerernstigste overwegingen aan te bevelen het maken van zodanige schikkingen, als 'er noodzakelyk zyn, ingevalle eene van myne Kinderen den Throon zouden moeten opvolgen, voor zy den ouderdom van agtien Jaren bereikt hadden. Ten dien einde geef ik

aan

aan uwe overwegingen over, of het in de tegenwoordige omstandigheden niet dienstig zoude zyn in my de magt te stellen om, van tyd tot tyd, door Geschriften onder myne handteekening, of de Koningin, of eenig ander Persoon van myn Koninglyke Familie, gewoonlyk in Groot-Brittanje zyn verblyf houdende, te benoemen tot Bestierder van den Persoon van zoodanigen Opvolger en Regent van deze Koningryken, tot dat den Opvolger den ouderdom van agtien Jaren zal bereikt hebben, onder zoodanige bepalingen en schikkingen, als zyn uitgedrukt en begrepen in een Acte, by dezelfde gelegenheid gemaakt in het 24ste Jaar der Regering van den laatste Koning, myn Koninglyke Grootvader: De Regent op deze wyze benoemd, zoude worden bygestaan door een Raad, saamgesteld van verscheide Personen, welke uit hoofde van hare Ampten en Waardigheden, Leden zyn van den Raad by die Acte vastgesteld, met die geene welke gyl. aan myne benoeming zoude overlaten.

Na deze Aanspraak retireerde zyn Majt. zig, en keerden de Gemeentens naar hun Kamer terug.

VRANKRYK. Parys. Hier is onderdaags eene Avantuurierster in de Bastielje gezet, welke nog eens, te voren, dit Kasteel tot haar verblyf gehad heeft. De byzonderheden van haar Gedrag, zyn by de tegenwoordige Schaarste van Staatkundige Nieuwstydingen, te merkwaardig, om 'er niet eenige melding van te doen: Over drie Jaaren, werd zy over verscheide Bedriegeryen en Slinksche Streeken in de Bastielje gezet, en na aldaar een poos gezeten te hebben, weggejaagd. Van hier begaf zy zig naar Holland, en gaf zig daar voor en Gravinne *van Bruhl* uit, die gesproten was uit het Geslacht der Koningen van Tyrus. Zy gaf voor, de eenige Erfgenaame te zyn van eenen Prins *van Lobkowitz*, (voor wien zy in den Hage, Zielmissen deed doen, waar by zy de Onbeschaamdheid had, van de vreemde Ministers en andere Lieden van Aanzien te laaten verzoeken;) doch het Testament, waar by haar deze Erfenis was te beurt gevallen, berustte in handen van zyne Aller Christelykste Majesteit. Door 't Crediet welk haar dit Voorgeeven gaf, door het valsch Speelen en eenige andere Streeken, die zy wist in 't werk te stellen, bedotte zy 'er veelen en vertrok vervolgens met een stille Trom, naar Engeland. Te Londen maakte zy het, een tyd lang, op gelyke wyze, en daar haaren Rol uitgespeeld hebbende, kwam zy wederom naar deze Hoofdstad, alwaar zy, na zulk een lang verloop van tyd, niet meer dacht kenbaar te zyn. Hier was zy nu Mylady *Match* geworden en wist door haare uiterlyke Vertooning en Intrigues, by Lieden van den eersten Rang ingang te krygen, zo te Versailles als hier. Zy hield een Secretaris, Rentmeester, Kamer-Juffers, Dienstboden, Koets en Paarden, als de grootste van het Land. Deze uiterlyke Luister lokte een party van onze Winzuchtige Kooplieden en Winkeliers aan, de

als

als zy hun goed maar rykelyk duur verkoopen konden, na den tyd niet vroegen, wanneer het hun betaald wierd, denkende hunne Penningen hier wel deeglyk veilig te zyn. Op deze wys verkreeg dan onze Dame een aanzienlyk Aantal van Kostbaarheden, onder anderen, van éénen Juwelier alleen voor meer dan 25000 Livres aan Juweelen, op Credit. Tot dus verre ging alles goed, en zy zou dit nog een gehecle poos hebben kunnen uithouden, en nog meenig een hebben opgeligt, had niet eene ontydige Nieuwsgierigheid of Erkentenis haare Fortuin den boden ingeslaagen, en haar eene Staatsverwisseling doen ondergaan die voor haar niet anders dan treurig kan wezen. Zy werd belust, om in deze grootsche Vertooning haare oude Woonplaats, de Bastielje, nog eens te gaan bezichtigen, zig vastelyk verbeeldende dat zy daar nu niet te herkennen zou wezen, doch zy had haar rekening verkeerd gemaakt: de scherpzichtige Cipier wist door de Lady *Match* heen, zyne oude Commensaal te ontdekken, en belust zynde, dezelve weder onder zyn dak te hebben, gaf hy aan den Luitenant van de Policie daar kennis van, die hem ook eerlang deze Dame wederom toebetrouwde, en haar dus gelegenheid gaf, om nu op haar gemak, zonder verhaasting de Bastielje te kunnen bezichtigen.

NEDERLANDEN. Brussel. **Men ziet hier eene Ordonnantie van den Raad der Domeinen en Financien haarer Keiz. Kon. en Ap. Majesteit, waarin het volgende bepaald word.**

(1) Dat de Schepen welke in de Haven van Ostende komen, en naar Brugge bevracht zyn, aldaar moeten binnen komen, met een of twee Wachten, ten keuze van de Officieren, die te Ostende over de inkomende Rechten gesteld zyn, en ten koste van de Geintresseerden in de Lading van gemelde Schepen. (2) dat de Kapiteins van die Vaartuigen, door de Sluizen van Slykens zullen moeten passeeren, met het eerste Ty van den dag, die volgen zal op den geenen, waar in hunne Lading zal gedepecheerd zyn. (3) Dat zy, by hun Vertrek van Ostende, zodanige Maatregelen zullen moeten neemen dat zy in eenen dag uit die Have in de Sluizen van Slykens, en van daar wederom in nog eenen, zynde den volgende dag, te Brugge kunnen zyn, alwaar zy zullen moeten wezen voor het Ondergaan van de Zon, op verbeurte van 200 Guldens, wel te verstaan, zo 'er geen verhindering voorvalt, gelyk, by voorbeeld, het afloopen van het Water in de Vaart en dergelyke, waar door de voortgang ontmooglyk gemaakt word, het welk dan zal moeten bewezen worden. (4) En dat deze Boete zal zyn ten laste van de Geintersseerden in de Ladingen dier Schepen.

's Gravenhage. Van wegens hun Ed. Groot Mogende is een Publicatie in dato 23 April 1765 na de respective Steeden deezer Provintie afgezonden, waarby het maken, verkoopen en gebruiken

van

van door *Konstgemaakte Gist* verboden word; welke *Gist* in plaatze van Natuurlyke *Brouwers-Gist* zedert eenigen tyd in gebruik gemaakt is.

De volgende Heeren hebben op den 1 May in de respective Hooge Collegien zitting genomen, namelyk:

In den Raad van Staten, de Heer en Mr. *Hendrik Crantz*, Burgemeester der Stad Zwolle, wegens de Provintie Overyssel, en de Heer *P. Alstorphius*, Burgemeester der Stad Groningen, wegens Stad en Landen, zynde beide geintroduceert door den Hr. Rouse.

In de Gecommitteerde Raden, de Heer Mr. *Anthoni Slicher*, Vroedschap der Stad Haerlem; de Heer en Mr. *Koenraad Teding van Berkhout*, Burgemeester der Stad Leyden; en de Heer en Mr. *Willem Huyghens*, Heer van Honcoop &c., Schepen en Raad der Stad Amsterdam.

In de Generaliteits Rekenkamer, den Heer *Lucas Trip*, Raadsheer der Stad Groningen, wegens de Provintie Stad en Lande, zynde geintroduceert door den Heer Vestrinck.

Den 7 dito is alhier de Wapenschouwing der Schuttery deezer Stede vervolgens jaarlykse gewoonte, in 't byzyn van den Doorl. Heere Prins Erfstadhouder geschied.

Amsterdam. Vervolg der Proceduuren van het Oost Indisch Compagnies Schip *Nyenburg* ziet Maart IIde Stuk bladz. 112.

Alzo *Johannes Gröfs*, Steenhouwer, geboortig van Hessen-Cassel, oud 21 Jaren, tegenswoordig gevangene alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft bekend en beleden: dat hy gevangen in dienst van de Pruissische geweest en van daar gedeserteerd zynde, in den voorleden Jare 1763 van Aken op de Munstersche Grenzen alhier in Holland overgekomen is, en zich (hoewel, zo hy voorgeeft, niet dan na verscheide misleidingen en malversatien van den Zielverkooper, in wiens handen hy gevallen was, te hebben ondergaan) vrywillig als Steenhouwer in dienst van de Ed. Oost Indische Compe. deezer Landen ter Kamer Hoorn heeft laten engageeren; zynde vervolgens bescheiden geworden op het Oost-Indisch Compagnie 's Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May des voorleden Jaars 1763 alhier uit Texel is uitgevaren.

Dat vervolgens hy gevangen, met het zelve Schip eenige tyd in zee geweest zynde, zich, nevens verscheide andere Matroozen, dewelken zich by elkanderen vergaderd en onder hun de naam van Zwavelbenders gegeven hadden, heeft schuldig gemaakt aan het steelen van wyn uit de Kisten van de Scheeps Officieren, mitsgaders het

op

op booren der Watervaten, 't welke, of wel de vreeze, dat deeze in andere Ongereegeldheden ontdekt worden, en zy lieden daarvoor hunne welverdiende straffe zouden ontfangen, gelegenheid en oorzake heeft gegeven, dat hy gevangene en dezelve zyne Mede Complicen en andere, zo Zoldaten als Matroozen (daartoe onder andere ook door een pretext van kwade en onreedelyke behandelingen der Scheeps-Officieren mede uitgelokt en overgehaald) zich wyders niet hebben ontzien, om te zamen te conspireeren, en heimelyke afsprake te maaken, ten einde met geweld zich meester te maken van het gemelde Schip, en met het zelve (in plaatze van te vaaren naar Batavia, werwaarts het zelve Schip was gedestineerd) naar Braziliën ofte eenige andere Portugeesche Haven, alwaar zy zich verbeelden vry te zyn, te steveneu; mitsgaders aldaar gekomen zynde, 't zelve Schip te verlaten en zich zelven dadelyk vry te maaken van derzelver engagementen, solemneelyk by hunne Monstering, en door voorleezen en beëedigen der Artikelbrief met de Ed. Ed. Oost-Indische Compagnie aangegaan.

Dat hy gevangene ook al verder zich niet heeft ontzien, om, (na dat de voorsz. conspiratie en heimelyke afspraake met zyne Mede Complicien was gemaakt en het opbooren der Watervaten door de Scheeps-Officieren bereids was ontdekt, mitsgaders daarop [om te ontgaan de straffe, by de Scheeps-Officieren aan de geenen, die zich daar aan schuldig hadden gemaakt, de volgende dag bedreigd] onder hun was geresolveert, 't voorgenomen alarm en oproer in die nacht omtrent twaalf uuren by 't aflossen van de wacht aan te vangen) zich by 't begin van 't alarm als tweede hoofd der Rebellen te gedragen en alzo 't Schip met geweld en door moord of kwetzing te helpen overmeesteren; hebbende hy gevangene daar toe al aanstonds in den beginnen den Schildwacht by het Watervat met geweld geforceerd en desselfs zydgeweer ontweldigd; met het zelve zydgeweer zich geposteert in de Kuil, en met eenige andere zyn Medecomplicen de Luiken aldaar bezet en in 't generaal de wacht gehouden, dat 'er geen Hollanders of anderen, 't zy Officieren, Zoldaten of Matroozen die niet van hunnen aanhang of complot waren, naboven op 't halfdek konden komen om zich te weer te stellen; en ook verders daarmeede, zo by het verdryven van het Volk voor van de Bak en het inneemen van de Constapels kamer, als anderzints, na diverse lieden gehouwen en geslagen, zonder nochtans; zo hy voorgeeft by zyn weeten iemand gekwetst te hebben.

Dat wyders ook de Gevangene zich al verder niet heeft ontzien om na dat hy Gevangene en zyn Cameraat alzo met geweld meesters geworden waren van het Schip, met zyn Mede-Complicen niet alleen te helpen overleggen en afspreeken om den Kapitein en Stuurlieden te dwingen en te doen beloven, dat zy hen in een Portugeesche Haven zouden brengen; en wyders effectivelyk (onder anderen met

Wol-

Wolhar, *Valck*, *Cremer*, *Fouquet*, *Bekker*, *Ibsle*, en de blaauwe Corporaal) op 't Halfdek onder de Tent den voornoemden Scheepsofficieren te noodzaken, hen lieden in de kaarten aan te wyzen, hoe en op welke wyze zy derwaards konden komen, mitsgaders denzelven de zo even gemelde beloften (zelve volgens de Confessie van anderen, hoewel zulks by hem gevangene is ontkend, onder plechtige Eede) af te perssen, en voorts mede zich by continuatie zelve onder den titul van *Generaal-Major* of *Overste*, als een der voornaamste Hoofden en Voorgangers van de Rebellen te blyven gedragen, zich byzonderlyk, immers te zamen met zyn Cameraats, aanmatigende het Commando over 't gantsche Schip, allen de Scheeps-Provisien en goederen, zo van de Compagnie als van zommige Particulieren, mitsgaders al het Scheepsvolk; met de bloote houwers als anderzints slaande en mishandelende veele derzelven, die derzelver Post of werk niet na hun genoegen waarnamen of verrichten, of in andere opzichten tegens hem en na hunne bevatting misdeeden, mitsgaders adsisteerende en desselfs toestemming daar toe gevende, wanneer het zelve door anderen, 't zy Hoofden of Medestanders van hunne party geschieden in zo verre zelve, dat hy gevangene heeft bestaan, om een der Matroozen, *Coenraad Palm*, genaamd, (onder pretext dat dezelve een nieuw Complot en Conspiratie tegens hen Rebellen had zoeken te maken) niet alleen geweldig te helpe slaan en mishandelen, maar ook met een of meer Pistoolen op hem te schieten, mitsgaders ten minsten desselfs toestemming te geven, dat dezelve buiten Boord gegooid wierd, zo dat denzelven alleenlyk by eene byzondere schikkinge der Voorzienigheid, door het weigeren der Pistolen en het grypen van een touw, gesalveerd en in 't leven bewaard is; als mede om te helpen beramen en besluiten, dat de Opper-Stuurman, na dat dezelve, den Kapitein en andere Stuurlieden reeds te meermalen, zo door hem gevangene zelfs, als zyne Mede-Complicen en Hoofden der Rebellen, zoortgelyke andere sterke dreigementen waren gedaan; (Quasi om dat het zo lang duurde, eer zy land zagen of eenigen Haven bereikten) over Boord zoude worden gegooid, en tot dat einde zelve eenige Matroozen van hunne Bende te commandeeren, ten zulken effecte, dat dezelve insgelyks alleen by toeval is mislukt, mitsgaders door een na lang bidden en zmeeken verleend Pardon, gered en in 't leven behouden is; hebbende hy gevangene ook noch met eenige zyner Mede-Complicen al vroeg en aanstonds na het alarm den Kapitein (behalven de begeerte om aan land te zyn) geld en wel principaal hunne pretenselyk verdiende twee Maanden gagie afgevergd, en wanneer dezelve hen te gemoed voerde geen geld te hebben, het Commando te voeren, om twee kisjes, het eene gevuld met Ducaten en het ander met Staven Goud van zeer groote waarde, en aan de E. E. Oost-Indische Compagnie behoorende van on-

onderen uit de Koopmanskamer te brengen, de kisjes geweldig open te maken en dadelyk in bezit te neemen, als mede de Staven Goud aan ſtukken te laten kappen, van het een en ander de verdeelinge te helpen opmaken, en de uitdeelinge zelve mede te doen aan en onder de luiden van hunne party en andere van het Scheepsvolk, zich zelve daar van onder anderen toedeelende acht honderd dukaten en een ſtuk goud.

Ende dat ook eindelyk hy gevangene zich niet heeft ontzien, om met eenige zyner Mede-Complicen het meergemelde Schip opzettelyk en met voorbedachten raade te verlaten, terwyl het zelve in nood en gevaar was, daartoe ſchuit en boot mede te voeren en, zo door confuſie als geweld en dwang, eenige Scheeps-Officieren en andere van het Scheepsvolk, die anders niet tot hunne party behoorden, mede te ſleepen; mitsgaders zich daarover, ook zelve noch aan Land, met geweld en dwingelandy het commando aan te matigen, als ook op de reize, zo wel als te vooren aan Boord, van zyn gemelde aandeel in het geroofde Geld en Goud, als van zyn eigendom, zelve tot verkwiſtinge toe, gebruik te maken.

Ende aangezien uit alle het geene voorſz. ſtaat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevangene is geweeſt een Hoofd der Rebellen, mitsgaders een der eerſten en ergſte aanvoerders van de Muitery en het Oproer, op het bovengem. Ooſt-Indiſch Compagnies Schip *Nyenburg* geſmeed ondernomen en uitgevoerd, ende alzo zich heeft ſchuldig gemaakt, aan een gantſche ſchaakel van zeer grove en atroce Deliƈten, dewelken in een Land, daar goed Juſtitie vigeert, niet konnen of mogen worden geleeden, maar in conformité van de Wetten en Placcaten van den Lande en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Articulbrief van de geoƈtroyeerde Nederlandſche Ooſt-Indiſche Compagnie in 't byzonder, anderen tot een Exempel ten rigoureuſten behooren te worden geſtraft.

Zo is 't, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en geëxamineerd hebbende de crimineele eiſch en concluſie van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiſcaal, R. O. met des gevangens reſpeƈtive Confeſſien en andere beſcheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten ſtond en ter materie dienende was, doende recht in den name ende van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevangene gecondemneerd, om door den Scherprechter te worden gelegd en gebonden op een Rad, en voorts levendig van onderen op te worden gerabraakt, vervolgens gewurgt en alzo van 't leven ter dood gebragt; wyders dat ook des gevangens doode lighaam, na dat het zelve op het Rad eenigen tyd zal hebben ten toon gelegen, van het voorſz. Rad mede door den Scherprechter wederom zal worden afgenomen en getranſporteerd na het ſtrand ofte de Zee-

binnen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduyn, en aldaar wederom op een Rad of staak gesteld om daarop te blyven tot dat het zelve door de lucht en het gevogelte des Hemels zal zyn verteerd.

Verklaard voorts ook noch des Gevangens verdiende Gagien en Maandgelden verbeurd ten profyte van de E. E. Oost - Indische Compagnie, in welkers dienst hy gevangene is aangenomen geweest; ende condemneerd eindelyk hem gevangene ook noch in de kosten, en misen van Justitie mitsgaders desselfs Apprehensie en Detentie.

Aldus gearresteerd, enz.

NB. *De Leezer heeft in 't volgende eene nette Afbeelding en Beschryving van het verslindend Beest in Languedoc enz. te wachten.*

Magistraturen en Amptenaren.

Haar Hoog Mog. hebben de Heeren Mr. *Meyer Meyners* aangesteld tot Raads-Heer in het Hof van Vlaanderen, in de plaats van wylen den Heer Mr. de *Kuyzer.*

Tot Schepen der Stad *'s Hertogenbosch* is aangesteld de Heer *Claudius Antonius Lormier*, Ontfanger der Verpondingen aldaar, in de plaats van wylen den Heer *Johan van Hontswyk.*

De Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Vriesland hebben tot 's Lands Advocaat, boven het gewoon getal, verkoozen Mr. *Diderikus Lulius*, Advocaat voor de Respective Hoven van Justitie en Holland.

Tot Professor in de Ontleed en Heelkunde in *'s Hage* is door het Collegie van de Societeit verkoozen de Heer Dr. *Cornelius Henricus Velsen*, in de plaats van den Heer Dr. *Thomas Schwencke*, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan.

Uit een overgeleverde Nominatie zyn tot Burgemeesteren der Stad *Purmerende* verkozen de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Jan Gors*, *Philippus Reinier Boon*, *Klaas Louwen*, en Mr. *Willem van Neck*, tot Scheepenen de Ed. Achtb. Heeren *Simon Appel*, *Cornelis van der Hoeven*, *Jacobus van der Vooren*, Junior, *Pieter Wynhout*, *Pieter Pet*, *Albert Louwen* en *Harmanus Tamboer*, en tot Schepenen Commissarissen de Ed. Achtb. Heeren *Appel*, *van der Hoeven* en *van der Vooren.*

By haar Ed. Groot Mog. is de Hoog Ed. Heer *Jacob Philip* Baron *van de Boetzelaar*, Heere van Nieuwveen enz. enz. aangesteld tot Meesterknaap van de Houtvestery van Holland in de plaats van wylen den Grave van Hompesch.

De Heer Dr. *Pieter Vink* Leeraar in de Ontleed en Heelkunde te *Rotterdam*, van het Lectoraat vrywillig afstand gedaan hebbende, is het zelve door de Regeering dier Stad aan desselfs Zoon den Heer *Hendrik Vink*, A. L. M. Philosophiae Med. Doct. opgedragen.

Den 29 April (1765) zynde de gewoone dag ter verandering der Regeering der Stad *Rotterdam* zyn Boonheeren geworden de Heeren Mr. *Hugo Cornets de Groot*, Mr. *Jean Bichon* Heere van Ysselmonde, Mr. *Paulus van Bogaart* Heere van Alblasserdam, Mr. *Adriaan Roepmaker* Heere van Strevelshoek, Noordwaddinxveen en Sleewyk, en Mr. *Jan Cardelois* Vry - Heer van Wiltenburg: En door Haar Ed. Gr. Mog. de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, als exerceerende de Voogdy over zyn Hoogh. den Heere Prince Erf-Stadhouder, zyn uit een overgeleverde Nominatie geëligeert tot Burgemeesteren de Wel Ed. Gr. Agtb. Heeren Mr. *Adriaan du Bois* Heere van Molenaarsgraaf, Giessen en Steenhuizen, Mr. *Dirk Cornelis van der Staal*, *Dammas van Hessele* Heere van Kethel en Half-Spaland, en Mr. *Johannes van*

den Honert: Tot Schepenen, de Ed. Agtb. Heeren *Adriaan Versloik*, *Johannes Haagh*, Mr. *Anthonius Wilhelmus Senn van Basel*, *Gerard Ellinckhuijsen*, Mr. *Pieter de Monchy*, *Gerbrand de Reus*, en Mr. *Dirk Lodewyk van Kattenburg*: En tot Scheepen Commissarissen de Heeren *Johannes Hoogh*, Mr. *Pieter de Monchy*, en *Gerbrand de Reus*.

Ten voorsz. dage zyn op gelyke wyze tot Burgemeesteren van *Schiedam* verkoozen de Wel Ed. Gr. Agtb. Heeren Mr. *Martinus den Beer*, *Leendert van den Berg*, en *Martinus Kneppelhout*: Tot Schepenen de Ed. Agtb Heeren Mr. *Pieter Loquet* Heere van der Burch, *Jacob de Hoyer*, *Jan Jakob Mispelblom Beyer*, Heere van Zuid-Scharwoude, Mr. *Dominicus Doom*, Jacobs Zoon, *Leonardus den Beer*, Mr. *Eduard Jacob Penning*, en Mr. *Philip Pichot*: En tot Schepenen Commissarissen van de Gemeene Lands Middelen, de Ed. Agtb. Heeren Mr. *Pieter Loquet* Heere van der Burch, *Jakob de Hoyer*, en *Jan Jakob Mispelblom Beyer* Heere van Zuid-Scharwoude.

Den 2 May 1765 is door het Edel. Mog. Collegie ter Admiraliteit te *Amsterdam*, in dienst gebragt 's Lands Schip van Oorlog de *Dolphyn*, van 22 Stukken Canon; en het commando opgedragen aan den Wel Ed. Gestr. Heer Kapt. *Ant. L. Haeck*.

Tot Burgemeesteren van *Vlissingen* zyn verkoozen de Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Evert Clyver* en Mr. *Izaak Winckelman*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren, Mr. *Johannes Mauritz* Mr. *Cornelis Coen*, Mr. *François Jacob de Vos*, *Jan Guepin*, *François Pieter van Goethem*, *Johannes Louissen*, *Jacobus Andriessen*, *Pieter Spieringh*, en *Anthony de Zitter*, Jansz.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Middelburg* zyn overleden de Heeren Mr. *Johan Constantyn Matthias*, Oud-Burgemeester en Mr. *Jean de Timmerman* Pensionaris der gemelde Stad.

De Heer *Johan van Hanswyk*, regeerend Schepen der Stad *'sHertogenbosch* is aldaar overleden.

Op Vrydag den 26 April heeft men te *Groningen* een schriklyk Onweder van Donder en Blixem gehad, diergelyke de oudste Lieden betuigen, nimmer, beleeft te hebben; het zelve begon namiddags ten half drie en hield aan tot 's nagts ten half twee uuren. Hier door zyn verscheidene jammerlyke ongelukken veroorzaakt, onder anderen, is te *Oldenove*, in het Westerquartier, s'avonds tusschen 5 en 6 uuren, de Donder in eene Schuure geslaagen; welke daar door in de assche gelegt wierd, waarby vyf Beesten zyn omgekomen; de Vrouw van dit Huis, zyn hier door de beide Beenen afgeslagen: Die zelfde slag heeft twee Paarden dood geslagen, die een Jongen bezig was uit het Land op te halen, de Kleederen van dien Jongen wierden daar door aan den eenen kant geheel verzengt, als mede een zyner Schoenen, ter aarde gevallen zynde, is hy na twee uuren als dood gelegen te hebben, weer bygekomen, en heeft geen ander merkelyk ongemak daar door gekregen. Op de *Leege-Mieden*, een Dorp insgelyks in het Wester Quartier gelegen, is nademiddags tusschen 3 en 4 uuren, de Donder in een Schuure geslagen, welke met 5 Beesten verbrand is: De Vrouw viel door den slag in de Groep, dog is verder niet beschadigt. Te *Donkerbroek*, een Vriesch Dorp, is den Blixem in den Toren geslagen welke daar door zeer beschadigt is, enz.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Den 24 April (1765) heeft alhier in de beurt van den wel Eerw. zeer Geleerden Heer *H. Hageman* gepredikt de Eerw. zeer

zeer Gel. Heer *Joh. Hamelau*, Predikant te Bodegraven en verklaard uit den eersten Zendbrief van Johannes Kap. 2 v. 28: *En nu Kinderkens, blyft by Hem: op dat wanneer Hy geopenbaard word, wy vrymoedigheid hebben om niet te schanden te worden voor Hem, in zyn toekomste.*

Ten voorsz. dage is tot Acceffor en Regent van het Weeshuis verkooren de Heer *Paulus Justus Determeyer*; als mede tot Regentesse van het voorsz. Huis Mejuffrouw *Catharina Hals*, Huisvrouw van den Heer George Leopold.

Op Zondag den 5 May zyn uit de Nomminatie (in ons voorgaande stuk gemeld) verkozen tot.

OUDERLINGEN.	DIACONEN.
Pieter Remmers.	*Albertus Jolle Vermeer.*
Jacob Holstein.	*Johannes Arnoldus van Corbagh.*
Gerrit Schöne.	*Hermanus Christianus Drezing.*
Diederich Conrad Brauer.	*Jan Hendrik Smeeding.*
Jan Hendrik Meyring.	*Ernst Willem Jacobi.*
	Johan. Herman. Freder. Meyring.

Na dat de Eerw. en Geleerde Heer *Isak Scholten* zyn Studië op de Hooge Schole in Duitschland volbragt heeft en wederom gezond in zyn Vader Stad gearriveert is, zo heeft hy op Vrydag den 10 May 1765. in de beurt van de Wel Eerw. zeer Gel. Heer *Hageman* gepredikt en verklaart uit Ps 68. v. 19. *Gy zyt in de hoogte gevaren, en hebt de gevangenisse gevangen: gy hebt gaven ontfangen voor de menschen; ook de afvalligen, dat God de Heere nochtans aldaar blyven zal.*

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 12 *April* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Vrydag den 12 April.

Capt. Peter Fea. E. N. K.

Catharina du Hen, Weduwe van Gysbert Verwey, Gysbertsz. W. K.

Eva van Broekhuysen, *School Matres.* N. Z. K.

Lucresia van Goor, *Bejaarde Dogter.* N. Z. K.

Magteld Engelen, *uit het Oude Man Huis.* Z. K.

Zaturdag den 13 dito.

Reynier van Dyk. W. K.

Hendrik Helt, Mr. *Incarnaat Verwer.* W. K.

Mr. Michiel Doornik, *Canonicq in de Capitulen van St. Jan te Utrecht.* N. Z. K

Hendrik Bosch. A. K. H.

Cornelia Kruys, Weduwe van Hendrik Roodermond. N. K.

Aplonia de Ruyter, Huisvrouw van Gerrit Buyel. O. K.

Marretje van der Burgh, Huisvrouw van Claas Buysman. N. O. K.

Anna de Haas, *Bejaarde Dogter.* O. K.

Sondag den 14 dito.

Anna Amandruz, Huisvrouw van Willem Kool de Jonge. L. K. H.

Maandag den 15 dito.

Willem van der Meulen, oudste Zoon van wylen Johannes van der Meulen. F. Y. K.

Johanna Kubes, Weduwe van Pieter Flierboom. E N K.

Catharina Struys, Huisvrouw van Dirk Herman Colonius. O. K.

Dingsdag den 16 dito.

Jan Hemmink. O. O. K.

Maria

Maria Hamaker, *Bejaarde Dogter*. Z. K.
't *Kind* van Jan Willem de Lange. N. K.
't *Kind* van Pieter de Haan. N. K.
't *Kind* van Hendrik Molenberg. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Hageman. W. K.

Woensdag den 17 dito.

Hendrik Sleur. L. N. K.
Jan Starre, *Scheeps Timmerman*. O. O. K.
't *Kind* van Hendrik van Beeften. N. Z. K.

Donderdag den 18 dito.

Harmanus Snoek. L. N. K.
Dina de Greeff, Laatst Weduwe van Abraham Le Grand. O. Z. K.
Willemina de Kyser, Weduwe van Cornelis Bartels. K. K. H.
Jodekie Brey. O. O. K.
Seytje Voos, *Bejaarde Dogter*. W. K.
't *Kind* van Johan Christiaan Kolmyer. L. O. K.

Vrydag den 19 dito.

Pouwlus van Zweeden. N. O. K.
Hendrik Mynarends, en deszelfs Huisvrouw Christina Schol. L. O. K.
Cornelis de Gooyer, en Maragretha de Gooyer, Tweede Zoon en Dogter van Claas de Gooyer. O. O. K.
Anna Scholten, Weduwe van Hendrik Mooy. W. K.
Johanna Kroon, Huisvrouw van Gerrit Breeker. Z. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 29 *April* 1765, geveyld.

Amstel (*H. van Toll* en *B. Tiedeman*, Een buiten Plaats, genaamd Binnenbest, met zyn Huizinge aan den) Oostzy voorby de Schulpbrug. *f* 2900, in slag *f* 100, opgehouden.

Angeliersgragt (*J. Broekhoven* en *S. Bosma*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde op de hoek van de Kromme Tuinstraat. *f* 650, verkogt.

Angeliersstraat (*A. le Grand*, *A. Peereboom*, *P. Stiffty*, *L. Kuyper* en *P. van der Biet*, Een Huis en Erve, in de) over de Kromme Tuinstraat. *f* 2425, in slag *f* 250, verkogt.

Angeliersstraat (*J. Sluyman* en *G. Homburg*, Een Huis en Erve, in de) tusschen de tweede en derde Dwarsstraaten *f* 2675, in slag *f* 20, opgehoud.

Batavierstraat (*J. Roose*, Een Huis en Erve, in de). *f* 2400, in slag *f* 350, verkogt.

Betanjedwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 2025, in slag *f* 350, verkogt.

Cingel (*P. Suyderhoff* en *J. W. le Normant*, Een Huis Pakhuis en Erve, op den) by de Luthersche nieuwe Kerk. *f* 39100, in slag *f* 900, opgehouden.

Egelantiersstraat (*J. Roose*, Een Huis en Erve, in de). *f* 1100, in slag *f* 125, verkogt.

Handboogstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 5850, in slag *f* 400, verk.

Kalverstraat (*W. Duyzenddaalders*, Een Huis en Erve, in de) benoorden de Gapersteegh. *f* 6100, in slag *f* 2400, verkogt.

Lelystraat (*W. van Eelen* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, in de nieuwe) Noordzyde tusschen de tweede en derde Dwarsstraat. *f* 3525, verkogt.

Overtoomscheweg (*J. Schoonhooven*, Een Plaizier Thuin en Huizinge op de) bewesten de geweezene Kruytmakery Sollenburg. *f* 2625, in slag *f* 350, opg.

Reguliersdwarsstraat (*J. Roose*, Een Huis en Erve, in de). *f* 2775, in slag *f* 200, verkogt.

Servetsteeg (*J. Broekhoven* en *S. Bosma*, Een Huis en Erve, in de). *f* 1100, in slag *f* 200, verkogt.

Servetsteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 1100, verkogt.

Slooterdykermeer (*J. van Wattens*, *J. Schoonhoven* en *J. van den Bosch Jeronimuszn.*, Een Boere Bruyker genaamd Voormeer, met deszelfs Stallingen,

Hooy

Hooy en Waagenhuis, Heere Huizinge, Tuin Wyland &c. groot ruim 14 Morgen in de) digt by 't Huis te Noordend. *f* 8400, in slag *f* 10, verkogt.

Voorburgwal (*A. le Grand*, *A. Peereboom*, *P. Stiffry*, *L. Kuyper* en *P. van der Biet*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) tusschen de Lynbaan- en Mosterpot-steegen. *f* 18000, in slag *f* 4400, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 6 *May* 1765 geveyld.

Angeliersstraat (*B. van Belkom*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Zuidzy, op de hoek van en in de Beesemmakers of Nieuwe Huizen Gang. *f* 2825, verkogt.

Alphen (*C. van Ophoven*, Een Buiten Plaats, genaamt Postrust, met zyn Huizinge &c. onder den Geregte van). *f* 10200, in slag *f* 1900, verkogt.

Bantemerstraat (*J. Jolles Laurensz.* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve, in de Binnen) Noordzy. *f* 8000, in slag *f* 1600, verkogt.

Bolwerk (*H. Campen*, *A. Peereboom*, *J. de Bosch Jeronimusz.* en *J. Steenbergen*, Een Vierdepart in een Koornmoolen, genaamd de Kraay, mitsgaders de helft in de Huizinge, aan de Noordzyde van de voorsz. Moolen, geleegen op Stads) bezuiden de Haerlemmerpoort. *f* 4800, in slag *f* 20, verk.

Bolwerk (Dezelve, Een vierdepart in een dito, genaamd de Hoop, mitsgaders het huis aan de Oostzy van de Moolen, op Stads) tusschen de Utrechtse en Weeterings Poorten. *f* 4250, in slag *f* 10, verkogt.

Foelystraat (*L. Hoop* en *A. Noteman*, Een Huis en Erve, in de) het vierde huis van de Ygragt. *f* 2000, verkogt.

Foelydwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) *f* 2650, in slag *f* 50, verkogt.

Haerlemmerweg (*P. Croos*, *A. de Stoppelaar*, *A. Buys* en *A. de Clercq de Jonge*, Een Plaizier Thuin met zyn Huizinge &c. aan de) aan de 400 Roeden. *f* 3400, in slag *f* 1600, verkogt.

Kattenburgerstraat (*N. Bremer* en *B. van Bellekom*, Een Huis en Erve, in de Kleine) naast het Springertje. *f* 2000, in slag *f* 100, opgehouden.

Lisse (*J. Posthumus*, *J. P. Heimbach* en *P. Posthumus*, Een Buiten Plaats, genaamt Dubbelhoven, met deszelfs Huizinge, geleegen te). *f* 2950, in slag *f* 575, verkogt.

Palmstraat (*A. Allens* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huis Agterhuis en Erve, in de) Noordzy, het derde van de Dwarsstraat. *f* 1450, in slag *f* 50, verk.

Raapenburgerstraat (*L. Hoop* en *A. Noteman*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) of laagte van de Kadyk. *f* 4300, in slag *f* 225, verkogt.

Vinkenstraat (*A. Alens* en *J. Jolles Laurensz*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, tusschen de Dommerstraat en Mouthaansteeg. *f* 1125, in slag *f* 70, verkogt.

Vinkenstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) het derde beoosten de Baanbrugsteeg. *f* 1825, verkogt.

Weeteringspoort (*H. Campen*, *A. Peereboom*, *J. de Bosch Jeronimusz.* en *J. Steenbergen*, Een vierdepart in een Koornmoolen genaamt de Vink, mitsgaders een vierdepart in de Huizinge aan de voorsz. Molen, geleegen op Stads Grond, buiten de) op 't Mennonite Pad. *f* 3850, in slag *f* 50, verkogt.

Ygragt (*L. Hoop* en *A. Noteman*, Een Opstal met zyn Erf, en twee Agterhuisjes in een Koop, op de) *f* 5500, in slag *f* 500, verkogt.

Het

Het volgende *Schip* is door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 29 *April* 1765 geveyld.

Fregat-Schip (*P. van Dyk*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Petrus*, Gevoert by Schipper *Jurriaan de Langen*, Is in 't Jaar 1749 Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steven 115¼ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 32 voet 5 duim, Hol in 't Ruym by de eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 14 voet 4 duym, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luyk, hoog aan Boort 5 voet 10 duim, de Bak hoog aan Boort 5 voet 8 duim, de Schans hoog aan Boort 5 voet, 10 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 6 Ysere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, Ankers, Touwen, Zeylen en andere Scheepsbehoeftens meer. *f* 5600. *Dirk Huysman.*

En deeze volgende op *Maandag* den 6 *May* 1765 geveyld.

Fluyt-Schip (*C. Boen*, en *M. Jansz. Schaap*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt 't *Moorjaans Hooft*, Gevoert by Kapt. *Claas Eelkes Boef*, Lang over Steeven 100¾ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 25 voet 4 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 3½ duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 5½ duym de Stuurplegt hoog aan Boort 7 voet 7 duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 6 Ysere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by 't zelve Schip is. Uit de hand verkogt. *f* 5000. *A. Jacobs* en *V. de Vries.*

Fregat-Schip (*P. van Dyk*, *T. Beth Ysbrandsz.*, en *J. Buyn*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Eula*, Gevoert by Kapt. *Jan Lindstroom*, Is in 't Jaar 1746. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 105½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 29 voet 9 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor het Groot Luyk op zyn Uitwatering 12 voet 4½ duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 6¾ duim, de Bak hoog aan Boort 5 voet 2 duim, de Schans hoog aan Boort 5 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 3 Ysere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by 't zelve Schip is. *f* 4400, in slag *f* 100. *Zacharias Senavend.*

Hoeker Schip (*J. de Flines*, en *T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) met Drie Masten, genaamt *Oud Wulven*, gevoert by Kapt. *Pieter Arends.* Is in 't Jaar 1744. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 24 voet 1 duim, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 2 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet, 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 4 Draaistukken, en andere Amonitie van Oorlog na advenant En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, Ankers, Touwen, Zeylen, en andere Scheepsbehoeftens, als by 't zelve Schip is. *f* 5000, in slag *f* 500, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAY TWEEDE STUK 1765.

vervolg der MEMORIE
van den Lieutenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

Zoo gaat de Kapt. Jan Hœufft de ALLERWEEZENTLYKSTE Pointen tot zynen laste voorby, als ofze hem niet aangaan, door dien hy 'er geen verschooning meer voor weet te *fabriceeren*, en valt breedvoerig op een defensie die hem niet raakt, daar in bestaande, dat hy op het einde van den Oorlog met Algiers, een Leerling was, alzoo heeft hy nooit occasie gehad, om de Vyand schade toe te brengen, of te menageeren, waarom hy zig daar over te vermoeyen had kunnen spaaren, met hem zelven te verontschuldigen.

De origine van deeze Periode, bestaat daar in, dat de Kapt. Hœufft in zyne vorige Memorie schimpender wyze gezegt heeft, dat den Ondergeschreeven al met meer anderen over hoop geleegen heeft, Edoch, hy vergeet zorgvuldig te melden, dat zulks geweest is, met ZYN SOORT GELYKEN onkundige Officieren over de Militaire dienst van 't Land, en met een POLITICQ, die de EER en GLORIE van de Republicq facrifieerde, om een Minister van een vreemd Hof te behaagen, en door dien weg, zyn particulier INTREST en CREDIT te herstellen, dat door slegt gedrag verlooren was, ALLES breedvoerig door den Ondergeschreeven aangetoont, in een Memorie gerapporteert aan de Hooge Regeering, aan zyne Doorlugte Hoogheid H. L. M.

Dan nog aangaande soort gelyk Volk, die hun beroemen, wanneer ze iets teegens iemand hebben, durven zeggen, ik smyt hem een Gruwelstuk op 't Lyf, dat het Water van de Zee niet kan afwasschen, van vyf en twintig daar ik het aan vertel, zyn 'er twintig die het gelooven, en vyf die daar aan twyffelen,

Was dat niet in allen deelen op de Kapt. Hœufft bedoelt, het is nochtans voor een gedeelte op hem toepasselyk, het welk zyne abusive Memorien opgevuld met onwaarheeden genoeg bewyzen.

De absurditeit van Kapt. Hœufft zyne defensie, in deeze voorschreeven Periode, straalt al weederom door, van den beginne tot den einde, EENE van de principaalste Pointen in zyne begaane Wandevoiren, bestaande in het ontydig zitten in de Kaag, DIE TOT VLUGTEN BESTEMT WAS, met al-

le omstandigheeden beweezen in het Rapport, door den Kapt. Binkes daar van gegeeven, geannexeert aan de Memorie, door den Ondergeschreeven, aan Uw Edele Mogende overgegeeven, dat is het geene de Kapt. Hœufft in 't breede NIET ZAL UITHAALEN TOT ZYN VERONTSCHULDIGING, maar dat laat passeeren, als geen attentie waardig, en geeft dat de naam van een CRETICQ VERSCHIL van GERINGE OMSTANDIGHEEDEN, daar het zelve in een hoogen graad, zyn eer en reputatie raakt, dog hy scheid daar van af, naa zyn meening als vooren met de SOLIDE betuiging, dat hy BOOVEN en BEHALVEN zyn reeds BYGEBRAGTE BEWYZEN, tot zyn onschuld nog OVERTUIGENDE BEWYZEN *ONDER ZIG HEEFT*, en zoo als blykt, hy die tot nog toe onder hem verborgen heeft gehouden, apparent om dezelfde reeden; vervat in het vyfde Articul van zyn eerste uitgebragte Advis in de Krygsraadt, over de te neemen precautie, om het Gom mis te zeilen, Luidende als volgt:

TEN VYFDEN,

„ Zoude den Ondergeteekende, nog wel eenige middelen tot voor„ komen van ongelukken KUNNEN OPGEEVEN, doch vermits deze„ ve volgens zyn gering oordeel, NIET WEL IN 'T WERK GE„ STELD KUNNEN WERDEN, zoo heeft hy het raadsaamst gevon„ den, DEZELVE NIET TE MELDEN.

Was geteekent,

JAN HOEUFFT.

Voorts eindigt de Kapt. Jan Hœufft, de by hem zelven geopperde Periode, weegens het ontydig zitten in de Kaag met een eeven gelyk ontydig Excus, in de volgende Termen:

„ Den Ondergeteekende zal dan verders, dit Point, en anderen MIN„ WEEZENTLYKE VOORBYGAAN &c.

Welk voorbygaan de Kapt. Jan Hœufft in zyne Memorien de naam geeft van SOLIDE WEEDERLEGGINGEN en BETOOGEN van WAARHEEDEN.

Den Ondergeschreeven by het weederleggen van alle zoodanige SOLIDE, en BETOOGDE WAARHEEDEN van eevengenoemde Kapitein, in de uitgebreide Geschriften, door hem onderteekent, dewelke den Ondergeschreeven te omstandiger heeft moeten uithaalen, om aan te toonen wat waarheid is, gelyk meede! om daar door Fondamenteel aan te wyzen, de neegen Capitale wandevoiren, daar de Kapt. Jan Hœufft schuldig aan is: Zoo kwam ook volgens den draat van al het gepasseerde te pas, het verzoek door den Raad ter Admiraliteit, aan de Krygsraad gedaan, of MET MOGELYKHEID EENIG MIDDEL UIT TE DENKEN ZOUDE WEEZEN, tot meerder precautie, teegens het verzeilen van Scheepen op het Gom, daar de Ingezeetenen van de Republicq zoo veele schaadens op lyden, waar op de Krygsraad een Advis heeft uitgebragt, op de propositie van den Ondergeschreeven gedaan, om een proef te neemen in 't groot, van een MIDDEL, als daar den Ondergeschreeven ONTELBAARE PREUVEN reeds in 't klein van geobserveert heeft gehad, zoo als dat nog dagelyks in de Stadt

van

van Amsterdam in 't gebruik is, * en dat omstandig in de voorige Memorien van den Ondergeschreeven aan Uw Edele Mogende overgegeeven, beschreeven staat.

Welk ADVIS van de KRYGSRAAD, en de proefneeming van dat voorgeslaagen middel, by de Kapt. Hœufft in een wydt uitgebreide Memorie veroordeelt, en REDICUL wierd uitgeleid na de spreekwyze van Kapt. Hœufft, zoo Zonne klaar en kragtig uitgehaalt, als de vyf Articulen by hem Kapt. in zyn Advis, opgegeeven als middelen om geen Schipbreuk op het Gom te leiden, na te zien in de Bylaag Lettra A. hier aan geannexeert. Dat dat occasie heeft gegeeven aan den Ondergeschreeven in zyne laatste Memorie aan de Heeren Raden ter Admiraliteit te Amsterdam, te proponeeren, en te verzoeken in persoon, een proef van het voorgeslaagen middel, aangaande het *geluid* te neemen, waar na Haar Edele Mogende, op eigen bevinding fondamenteel zouden kunnen oordeelen of die middelen in het voorgeslaagen ADVIS, door den Ondergeschreeven in 't ligt gebragt, om ongelukken voor te komen in 't VERLIEZEN van SCHEEPEN en MANSCHAP op het Gom, § NB zoo ONVERSTANDIG, zoo DWAAS zyn uitgedagt, als de Kapt. Jan Hœufft dat zelve ADVIS *decrieert*, mondeling, schriftelyk, en in gedrukte Memorien.

Welke expressie van ONVERSTANDIG, en DWAASHEID de Kapt. Jan Hœufft op zyn persoon WIL t'huis brengen (daar op aan hem geen Complimenten te maake zyn, wyl hy dat zoo begeert,) in plaats van op de MIDDELEN in het meergemelde ADVIS, en by Consequentie daar over op den Ondergeschreeven toepast uit de H. Schrift Matth. V. vs. 22. Doch ick segge u: *zoo wie t'onrecht op synen Broeder toornigh is, die zal strafbaar zyn voor 't gerichte. Ende wie tot zynen Broeder zecht Racha, die zal strafbaar zyn voor den grooten Raat. Maar wie zegt, Gy dwaas, die zal strafbaar zyn aan het helsche vuer.* (Den Zee Kapitein, en ERVAAREN, KUNDIGE, en WAAKZAAME Bestierder van 's Lands Schip Hilversbeek, 't welk hy in één rys zeer KUNDIG en ERVAAREN drie maal aan de grond gezeild heeft, geeft hier zyn haat en vyandschap den vollen toom, als hebbende (volgens zyn zeggen) niets meer te menageeren: Waar op den Ondergeschreeven, hem recommandeerd na te leezen. Deut. XIX. vs. 16 tot 21. *Wanneer een wrevelig* ge-

* Als de Veerman van de Stads Herberg afvaart, luyd de klock: en de klock van het Tolhuis, beantwoord dat, op dat geluyd vind de Veerman in mist het buykslotet Canaal op die zelve wys, vind die Veerman van het Tolhuys afvaarende, op het geluyd de Stads Herbergh. Op het luyden van de klock van de Toorn van Schevelingen, vinden de Visschers in mist uit Zee kommende, de strand voor het Dorp om te landen, de kust van Noord America is veeltyds verduisterd door dicke swaare mist, daarom word gebruik gemaakt, van een 18 ponds Stuck Canon, geplaatst by de Vuur Toorn, op de hoek van de Haven, van Holifax, om wanneer het gezigt benomen werd, op het gehoor in die Haven te kunnen zeilen, op het continueel schieten.

Dit heeft getuigt de Kapt Douglas, in dienst van zyn groot Britt. Majest. In 't Jaar 1763, uit America in Amsterdam gearriveert.

§ Onder veele andere Scheepen zyn in voorige tyden differente Oost-Indische Scheepen op het Gom en Vlaamsche banken verongeluckt. In de Winter van 1762. en 1763. zyn 6. Scheepen op het Gom verzeilt, sommige zyne verloren gegaan, andere met groote schaade miraculeus daar afgekomen. In de Winter Maanden van 1763. zyn drie Scheepen, op het Gom verzeilt, daar van een Zuurinaams Vaarder, geschat op ƒ 70,000 Waardig.

getuyge tegens iemand sal opstaan; om een afwyckinge tegens hem te betuygen: Soo sullen die twee mannen, dewelke den twist hebben, staan voor het aangesicht te des HEEREN: voor het aangesichte der Priesteren, en der Richteren, die in die selve dagen sullen zyn. Ende de Richters sullen wel ondersoeken: ende siet de getuyge is een valsch getuyge, hy heeft valsheid betuigt tegen zyn Broeder: Soo sult gy lieden hem doen, gelyk als hy zynen Broeder dachte te doen: alzoo sult gy het boose uit het midden van u wech doen: Dat de overgeblevene het hooren, ende vreesen; ende niet voortvaren meer te doen na dit boose stuk in het midden van u. En uwe ooge zal niet verschoonen: ziele om ziele, ooge om ooge, tant om tant, hant om hant, voet om voet.

Als passende byzonder op hem Kapitein Jan Hœufft, ten opzigte van zyne gemaakte Impertinente Conclusie, in zyn Requeste aan het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam, daar den voorn. Kapt., over zyne wandevoiren, meriteert, anderen ten Exempel sensibel te worden gestraft.) Dat nu de voorschr. Text op de Kapt. Jan Hœufft nog al verder toepasselyk is, blykt zoo klaar als den dag, wanneer men acht geeft op het onschuldig gevangen zetten, en houden de tyd van dertig weeken, van de Lootsman Cornelis Snooy, dat een Totaale Ruine was voor die man, en dat wel op valsche rapporten, en getuigenissen om de schuld van onkunde, en wandevoir van hem Kapt. Jan Hœufft te bedekken, waar teegen hy Kapt. zig nog durft aankanten, en wil beweeren, op abusive gronden, dat hy onschuldig is: van zyn Schip in één Reis driemaal aan de *grond gezeilt, ten laasten verlooren, en ontydig verlaten te hebben*, 't welk is gebleeken (en zonder veel om te haalen, wyl zulks in voorige Memorien omstandig uitgehaalt is), door dien vervolgens zyn Schip, door de vigilante directie van de Kapt. Binkes is gered, en in 's Lands Dok gebragt, DAT DE PLIGT WAS VAN DEN KAPITEIN JAN HOEUFFT TE VERRIGTEN, in welke gevallen zoo veel practycq van Zeemanschap is te beslissen, daar Zeelieden best in staat toe zyn, om over ALLE zodaanige particuliere gevallen, en fyne speculatien te kunnen oordeelen, waar uit dan blykt, dat het Kapt. Hœufft zyn eigen Intrest is, zyn onschuld door Luyden van zyn MERITE te laaten Examineeren, zoo by aldien hy waarlyk buiten schuld is, als wanneer zyn Justificatie te kragtiger zoude weezen, wanneer die op den Eed aan den Lande gedaan, by Resolutie van de Krygsraad kwam te blyken, Edoch, den Kapitein Hœufft is daar zeer beschroomt voor, en kant zig daar breedvoerig teegen aan, in zyn laaste Memorie, als onder andere meer plaatsen in de volgende Termen.

„ Het is gantsch ONGEVOEGLYK, dat den Lieu-tenant Admiraal op „ het einde van zyne Memorie verzoekt, dat Uw Edel Mogende de za„ ken daar heenen zouden gelieven te dirigeeren, dat den inhoud van „ zyne verwytingen, zouden WORDEN GEEXAMINEERT IN EEN „ KRYGSRAADT.

(Het vervolg hier naa.)

LEIFLAND. Riga. Onze Rivier, de *Duna*, heeft ons dit Jaar door eenen zwaaren Ysgang veel ſchrik en ſchade veroorzaakt. Een Stroom die naby de Wallen der Stad over de 1000 ſchreeden breed is; die zich daar en boven niet ver van hier in verſcheide Armen verdeelt, en dus veele Eilanden formeert, waar tegen zich het Ys met een ontzachelyk geweld verbryzelt of op een hoopt; en die omſtreeks zynen Uitloop veele Ondiepten heeft; die eindelyk een groote en Reeds aangroeijende menigte Ys uit Poolen herwaards afvoert, moet zeer ligt by opzwellend water, buiten zyne Oevers treeden. Het menigvuldig en geweldig Ys, welk zyn loop niet in en door de opening van den nieuw aangeleiden Dam en de Werken, tot de Haven behorende, neemen wilde, maar aan verſcheidene Plaatzen vreeſlyke Ysdammen formeerde, deed den Oever der Rivier ſcheuren, zo dat dezelve aan weerskanten eene ontlaſting kreeg; een gedeelte der Spilwe onder water zettede, en voorts het Stads-Weiland en de Voorſtad overſtroomde, waar door eenige fraaije Tuinen van Particulieren en die der Keizerinne, welke ten uiterſten prachtig is, veel geleeden hebben. Het Bolwerk en de Stad zyn beſchadigd geworden, de Bruggen over de Stadsgrachten dreeven los, en de Oevers door de opeengeſtapelde zwaare Ysſchorſſen ten naaſte by om ver gewoeld, zonder de ſchade te reekenen, welke de kleine Eilanden aan den mond der Rivier, die geduurig als 't waare door het nederſtortende Ys beſtreeden wierden, geleeden hebben. Aan verſcheidene Plaatzen ziet men nog de akelige ſpooren dier Verwoeſting, doch de Stroom nu weder in zyne Oevers terug gekeerd zynde, is men alom yverig bezig om alles zo veel mogelyk te verhelpen. Wy danken God, dat hy nog grooter ſchade, die wy reets van verre te gemoet zagen, en diergelyke wy in het Jaar 1744 ondervonden hebben, genadig heeft afgewend. Eenige Engelſche Schepen zyn reets op de Rheede aangekomen.

ZWEEDEN. Stokholm. Uit een breedvoerig bericht, welk het Geheime Uitſchot aan de Ryksſtanden over den onaangenaamen Toeſtand, waarin zich de Staat des Ryks en der Financien bevindt, heeft overhandigd, blykt het, dat in de laatſt verlopene vier Jaaren, de ter Uitvoering des Oorlogs in Duitſchland en verder noodige Uitgaaven ruim 881 Tonnen Gouds, naamelyk 88,141,026 Daalders 9 Oer-Zilvermunt hebben bedraagen; en

wel

wel in het Jaar 1761, 18,787,492 Daalders 18⅞ Oer; in 1762, 20,636,636 Daalders 1 Oer; in 1763, 28,427,720 Daalders 24 Oer, en in 1764, 20,289,177 Daalders ⅝. Daarentegen hebben de ordinaire en extraordinaire Inkomsten, Subsidien, Leenen &c. slechts omtrent 863 Tonnen Gouds, naamelyk 86,338,813 Daalders 15 Oer Zilvermunt, uitgeleeverd; zo dat meer uitgegeeven, als ingekomen zyn 1,802,212 Daalders 26 Oer. Volgens het zelfde Bericht, beloopen de Staats Uitgaaven voor het Jaar 1765, op 12,182,797 Daalders 16 Oer Zilvermunt, en in tegendeel ordinaire en extraordinaire Inkomsten op 10,736,546 Daalders 14 Oer. Doch vermits de Overblyfsels van het Uitrustings-Fonds en andere Inkomsten tot de Uitgaaven van dit Jaar zyn geslagen, zo blyven 'er slechts 841039 Daalders over, die met het geene voorleeden Jaar te weinig was ingekomen 2,643-251 Daalders 30 Oer uitmaaken; welke Staats-Schuld in de volgende Posten bestaat: aan onbetaalde Lotery-Verschot voor de Bank 1,200,000; tot Konvooijen 647000, en Defect in andere Staats-Behoeftens 796251 Daalders 30 Oer. Tot den in Duitschland gevoerden Oorlog zyn, ingevolge gemelde Bericht, 55 Millioenen Daalders aangewend geworden; waarby nog komen 8,288,888 Ryksdaalders Pommersche Geld-Specien, als Inkomsten van de in Straalsund opgerechte Munt; als mede de in de Pruissische Landen opgehaalde Contributien, in zo verre dezelve aan de Armée met 989,217 Ryksdaalders Pommersche Munt zyn bereekent geworden, en nog verscheidene andere benoemde Sommen: zo dat de gezamentlyke Krygskosten zig op 620 Tonnen Gouds hebben beloopen; behalve het geene uit den Ryks-Voorraad, in het begin van den Oorlog, aan Ammunitie als anderzints is aangewendt, en behalve zeekere Sommen, welke misschien nog te betaalen staan.

PRUISSEN. Marienwerder. Onze nieuwe Licent-en Tolkamer aan den Weixel is den 24 April (1765) door den Kamer-President, Heer *Dombardt* met der daad geopend, en de Bedienden, door den Koning van Pruissen daar by aangesteld, tevens ingevoerd. De inneeming van den Tol heeft ook reeds zyn begin genomen. Het Tarif zal eerstdaags in het licht komen. Voorloopig verneemt men, dat van eene Last Tarwe 3 Ryksdaalders 67 en een halve Groot; van een Last Rogge 2 Ryksd. 45 Gr. van een

Last

Laſt Garſt 2 Ryksd. van eene Laſt Haver 1 Ryksdaalder 22 en een halve Groot Tol heeft moeten betaald worden. Een Oxhoofd Wyn geeft 2 Ryksdaalders 20 Groot, en een dito Brandewyn 6 Ryksdaalders 22 en één halven Gr.; een Schippond Yzer 1 Ryksdaalder, en eene Ton Hollandſche Haring 50 Gr.; Drontheimer dito 45 Gr.; Aalburger dito 40 Gr. De betaaling geſchiedt, of in nieuw Pruiſſiſch Geld, of in Dukaten tot 2 Ryksdaalders 18 Goede Groſſchen, of in gereduceerde Munten naar het Munt-Edikt.

DUITSCHLAND. Weenen. De toebereidzelen tot de Reis van het Hof naar Tyrol worden met de uiterſte Vlyt voortgezet, en men doet dagelyks nieuwe Tranſporten van Bagagie, Equipagie en andere noodwendigheden naar *Inſpruck* vertrekken. De Heer *Dedel* gedeſigneerde Ambaſſadeur van de Staten Generaal by de Porte heeft van het Hof en de hier zynde Keizerlyke en buitenlandſche Miniſters afſcheid genomen is van hier op den Donau-Stroom naar Belgrado vertrokken om zich van daar verder naar Conſtantinopolen te begeven.

Leipzig. Toen de Keurvorſt, onze Souverain, alhier den 27 April (1765) met Mevrouwe de Keurvorſtin Douariere en de Prins Adminiſtrateur arriveerde, namen de hooge Perſonagien hun intrek in het Appelſe Huis, voor 't welk de Studenten onzer Univerſiteit de volgende Avond een ongemeen fraaye Serenade deeden ſpeelen. Den 29 begaf zich de Keurvorſt, verzeld van veele Edellieden van het Hof, naar de Bibliotheek van de Univerſiteit, en wierd aldaar door het gantſche Accademiſche Corps van Profeſſooren, Doctoren en Magiſters ontfangen. Den 3 May 'smorgens omtrent 9 Uuren begaf zich de Keurvorſt na den Tuin van Homan, buiten de Ranſtadter Poort gelegen, alwaar de Heer Profeſſor Winckler in eenige daartoe bekwaam gemaakte vertrekken verſcheide Experimenten met de Electriciteit en op de *Antlia Pneumatica* deed waaronder by de Electriciteit de nabootſing van den Donder en Blixem door electriſe ſlagen en ſtralen en by de *Antlia Pneumatica* het Guerickſche Experiment zyne Keurvorſtlyke Doorluchtigheid byzonder gevielen.

Den 4 May behaagde het dien Vorſt, ons Genootſchap der fraaye Wetenſchappen in de Pauliner Bibliotheek te horen redevoeren. De Heer Profeſſor Gottſched, Preſident van 't zelve, handelde

over

over het nut en den invloed der fraaye Konsten en Wetenschappen (de Bouw-, Schilder- en Beeldhouw-kunde) in een Staat, uit de voorbeelden der Grieken, Romynen, Italianen, Fransen en Duitschen; verhaalde in 't kort de Lotgevallen van het Genootschap sedert deszelfs stichting in 1753, besloot met een fraaye Ode en presenteerde de Geschriften van 't Genootschap aan den Keurvorst; waarna de Heer Dr. Kind, een Medelid van 't zelve en Vertaler der Levensbeschryvingen van Plutarchus, die plechtige Byeenkomst eindigde met een Redevoering over de Historien, als het beste middel om Vorsten te onderwyzen.

Na dat zyne Keurvorstlyke Doorluchtigheid alle de Leden ter handkus geadmitteert had, gelyk by de vorige Voorlezingen mede telkens was geschied, vervoegde zich die jonge Vorst uit de Pauliner Bibliotheek naar de Breitkopfse Boekdrukkery, Lettergietery en Boekwinkels, alwaar zich ook hunne Koninglyke Hoogheden de Keurvorstin Douariere en de Prins Administrateur bevonden; beschouwde alles met veel opmerkzaamheid en genoegen, en assisteerde by zyn vertrek van daar by het leggen van den eersten Grondsteen van 't groot nieuw Huis, 't geen de Heer Breitkopf tegen over het zyne doet bouwen.

Den 6 dito vereerde de Keurvorst de Bibliotheek der Universiteit andermaal met zyne tegenwoordigheid, wanneer de Heer Dr. Crusius, *Theol. Prof. prim. & Philos. Prof. Extr.*, in een korte Rede ontvouwde, hoe men het ware en goede met zekerheid onderkennen en treffen kan; betuigende vervolgens, in naam der gantsche Academie en aller harer Leden, hunnen nederigsten dank voor de hoge presentie, waar mede zy by die Voorleezingen vereert waren. Hierop begaf zich zyne Keurvorstlyke Doorlugtigh. naar het *Theatrum Anatomicum*, alwaar de Heer Dr. Ludwig, *Med. Fac. Dec.*, en de Hr. Dr. Pohl. *Anat. & Chir. Prof. Ord.*, allerlei *Preparata* vertoonden en uitleiden. Van daar keerde de Vorst naar de Bibliotheek der Universiteit, wier merkwaardigste Boeken en Manuscripten door haren Opzichter den Heer Hofraad en Dr. Bel, *Poes. Prof. Ord.*, en door de Custoden de Heren Schwaben en Schrock, beide *Extr. Prof. Philos.* zyne Keurvorstl. Doorl. aangetoont wierden, dien het ook eindelyk behaagde in de publieke Eetzaal de Convictoristen der Universiteit te zien spyzigen, by welke gelegenheid in hunnen naam den Vorst een gedrukt

Duitsch Gedicht gepresenteert wierd, welks slot dus luidde:

Durch weiser Fürsten Huld genæhrt, beschützt, erhalten,
Soll unser Eifer nie, nie unser Fleisz erkalten:
Arm sind wir, doch diesz Herz für seine pflicht entbrannt,
Ist Gott, dem Fürsten treu, treu Dir, o Vaterland!

Dat is:

Door wyzer Vorsten gunst gevoed, beschut, behouden,
Zal nimmer onze vlyt, onze yver nooit verkouden:
Arm zyn wy; doch ons hart, 't geen tot deez' plicht ontbrand,
Is Gode trouw, getrouw den Vorst en 't Vaderland.

Den 7 behaagde het zyne Keurvorstlyke Doorlugtigh. een klein model van den eertyds prachtigen Tempel van Salomon te bezien; vervolgens begaf zich Hoogstdezelve naar de aanzienlyke Raads Bibliotheek: eindelyk woonde zyne Doorluchtigheid noch eens by, een Dispuet tot Tytel voerende: *Legislator Augustus Sax Elect.* defendente *Christiano Schmiedel.* Des namiddags bezocht het Hof eenige Tuinen en het Toneel van Koch. Den 8 bezag zyne Doorl. verscheide Fabrieken en vertrok van hier op den 10 benevens desselfs aanzienlyk gevolg.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Vervolg van 't voorgaande Stuk Bladz. 175.

Vervolgens wierden de Gemeentens door een Boodschap van wegens de Lords verzogt, hunne Zitting gedurende nog eenige tyd te continueeren; en by het Hoogerhuis wierd besloten, om zyne Majt. te danken voor deszelfs byzondere genadige uitdrukkingen in zyne Aanspraak van den Throon vervat. Dit adres wierd vervolgens ontworpen, gelezen en goedgekeurd, waarna het aan de Gemeentens wierd gezonden, die het insgelyks goedkeurden, en daar van door een Commissie aan het Hoogerhuis kennis gaven.) Het was van den volgenden inhoud.

Genadigste Souverein!

Wy uwe Majts. schuldpligtigste en getrouwe Onderdanen, de Geestelyke en Weereldlyke Lords en Gemeentens in het Parlement vergaderd, gebruiken de vryheid, uwe geheiligde Persoon te naderen met onze yverige erkentenissen wegens de byzondere goedheid, uitgedrukt in uwe Allergenadigste Aanspraak van den Throon.

Wy smeeken uwe Majt. onderdaniglyk, onze hartlyke geluk wenschingen aan te nemen, wegens uwe herstelling van uwe laatste onpasselykheid. Uwe Majts. wederkomst in uw Parlement, doed alle die angstvallige gedagten verdwynen, welke uwe afwezenheid had

veroorzaakt: En dewyl de herstelling van uwe onwaardeerbare gezondheid, voor uw getrouw Volk een voorwerp is van de opregtste vreugde en blydschap, heeft uwe Majt. getoond de allertoegenegenste zorg voor hare gerustheid, haar verwaardigende om by de eerste gelegenheid 'er zoo een behaaglyk bewys van te geven.

Dit groot bewys van uwe Majt. aandagt eischt onze opregtste en pligtschuldige dankbaarheid: Dog wy hebben voor ons een nog veel meer verpligtend voorbeeld van uwe waakzame zorg voor onze toekomende zekerheid en geluk.

De bestendige wyze van uwe rechtmatige en met de Constitutie overeenkomende Regering, uitmuntend en dierbaar gemaakt voor uwe Koningryken, door een onvermoeide poging tot de bevordering van haar belang en Welvaard, had alreeds onze harten vervuld met een allerkragtigste gevoel van dankbaarheid. *Het nieuwe bewys*, welke uwe Majt. ons nu behaagd te geven, *van uwe* inderdaat Vaderlyke teederheid, door het uitbreiden van uwe zorge voor de bestendigheid, waardigheid en luister van uwe Kroon, met alle de gelukkige uitwerkingen van uwe liefde tot uwe Koninglyke Kinderen en getrouwe Onderdanen, boven den duur van uw eigen verblyf onder hun, moest ons, indien het mooglyk waar, een hooger trap van eerbied en toegenegenheid, inboezemen.

Terwyl wy met verwondering beschouwen die grootheid van Ziel welke uwe Majt. met een koele bezadigdheid van gemoed een gebeurtenis doet vooruit zien, welke, indien het God mogt behagen te doen gebeuren, uwe Koninglyke Onderdanen moest overladen met de bitterste droefheid, konnen wy niet dan ten hoogsten aangedaan zyn over het medelydend gevoel van uw Koninglyk hart, welke by voorraad een vertroosting aan de hand geeft tegen een zoo zwaren Slag.

Het vervolg den Isten July.

VRANKRYK. Parys. De tydingen die men van tyd tot tyd uit de Provintie *Languedoc* ontfangt zyn by aanhoudendheid vervuld van de verwoestingen aangericht door het Beest waar van wy hierby het Verhaal mededeelen.

Beschryving en gevallen van het verslindende BEEST *in* LANGUEDOC *enz.*

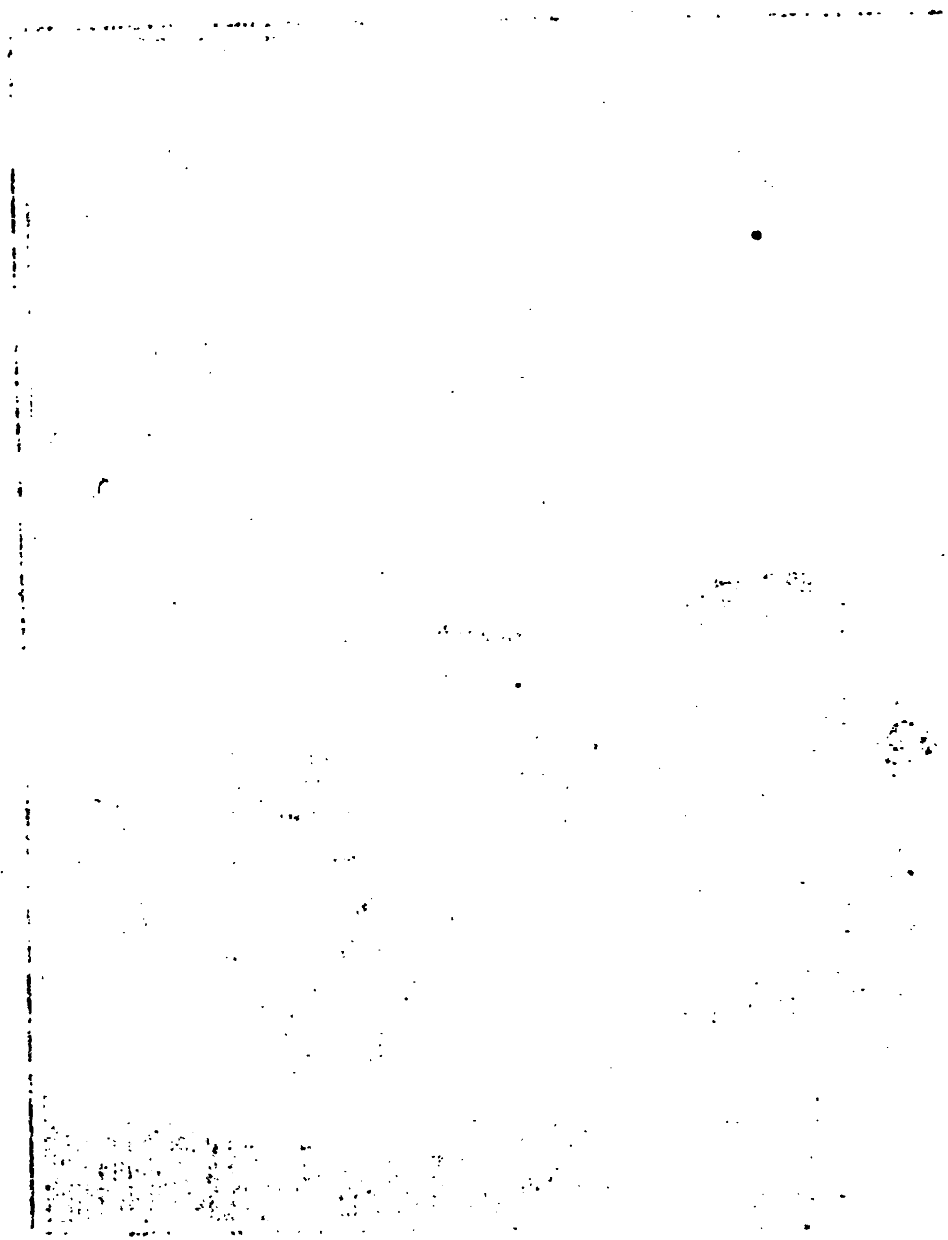
Dit Beest, 't welk wy onzen Leezeren hierby, volgens de naauwkeurigste waarneemingen van verscheide Lieden, in een konstige plaat, mededeelen, en na geen dier beter gelykt dan na een *Hyëna*, is, zo men meend uit de Warande of Diergaarde van zyne Koninglyken Majesteit van Sardinien ontsnapt, en heeft zich omtrent de Maand van September 1764 in het Gevaudansche en Languedocsche het eerste doen zien, en heeft eerlang schrik en alomme vreeze verwekt. Het is van gedaante hooger dan een groote Wolf, maar voorwaarts

wat

In de Mercurius May 1765. Twede Stuk Pag. 196.

Afbeelding van 't verslindend **BEEST** *woedende in Languedoc &c. in 't Jaar 1765.*
B. MOURIK *excudit.*

wat lager op de pooten. Het heeft groote klaauwen, roodachtig haair, een dikke en een weinig langwerpige Kop, loopende zyn muil uit, byna als die van een Windhond, de ooren zyn klein maar opstaande gelyk hoorens, de Borst is breed en grys van haair, de rug zwart gestreept, de muil verschrikkelyk wyd en ter wederzyden gewapend met scherpe tanden, waar mede het de hoofden heeft afgebeten van verscheide perzonen, welke de slachtoffers van deszelfs wreedheid geworden zyn, even als of die door een zwaard waren afgeslagen. Het heeft een langzame tred, springd onder 't loopen, en is ongemeen rad en gaauw, zo dat men 't binnen korten tyd twee tot drie mylen weegs heeft zien afleggen. Het naderd zyn prooi kruipende met de buik langs de Aarde, en schynd alsdan niet grooter te zyn als een groote Vos; op een afstand van een of twee roeden recht het zich op en zet zich op de achterste pooten, wanneer 't zich op zyn prooi werpt en gemeenlyk by de hals of van ter zyde aanvald; voor 't Hoornvee is 't schuw en neemd zelfs daar voor de vlugt.

Na dat het verscheide verwoestingen had aangericht, bekwam men op 't onverwachts de tyding dat het geveld was geworden, maar dit werd eerlang tegensprooken en bevonden dat niet dit verschrikkelyk Beest, maar in deszelfs plaats een Wolf was gedood geworden. Men heeft, inzonderheid in den beginne dat het ontdekt is, aangemerkt, dat dit Beest, zich meerendeels op de vrouwelyk Kunne heeft geworpen, mogelyk als 't minste bekwaam tot verdediging dewyl men naderhand heeft gezien dat Mannen, ja zelfs Kinderen, alleen gewapend met stokken, voorzien van spitze yzere punten, deszelfs woede ontkomen zyn. De volgende gevallen bevestigen 't geen wy zo even hebben aangemerkt. Een jonge dochter van omtrent 20 Jaren oud, werd te *Bounefol* daar van verscheurd; in 't Woud van *St. Martin de Born*, bespiede het de gangen van een meisje van 12 Jaren en was bereid om 't aan te vallen, wanneeer zy het Monster ontdekkende na haar Vader liep, die niet verre van haar was, roepende: *help Vader, daar is het verslindend Beest, sta my by, 't zal my verscheuren.* Deeze man geen ander geweer dan een dikke stok hebbende, kwam zyne Dochter te gemoet, nam haar in de eene hand, en weerde het Beest gestadig met de stok af, 't geen echter en ongeacht den moed en de vaderlyke liefde, niet zou gebaat hebben, vermits het Monster telkens met nieuwe krachten aanviel om hem het dochtertje te ontrukken, by aldien niet het Hoornvee, aan deeze man toebehoorende, en door hem op deeze hoogte gedreven om voedzel te vinden, tot zyn bystand was toegeschoten, op 't zien van 't welk dit zeldzaam Beest de vlucht nam. Vyf jongens uit het Dorp *Villeret* de oudste van elf en de andere van omtrent acht Jaren oud, verzeld van twee meisjes van gelyke Jaren, af en aan een Berg het Veehoedende en gewapend met stokken waar aan

yzere punten waren, ter lengte van omtrent vier duimen, wierden door het zelve beloerd. Deeze Kinderen wierden op 't alleronverwagste door het schrik dier besprongen, het zelve liep verscheide malen rondom hen heen, terwyl zy zich zo goed zy konden, in staat van tegenweer stelden, en viel eindelyk op een van de jongsten aan, terwyl de ander zich dapper te weer stelden en het Beest met hunne yzere pennen zochten te grieven, maar te vergeefs, alzo de huid te hard en dik was, echter bewerkten zy zo veel dat het zyn prooi moest verlaten, welkers wang nochtans was opengescheurd.

Het vervolg den 1 July.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. In het vermaarde en alhier naby-gelegen Zee-dorp SCHEVENINGEN, is, op Zondag namiddag, den 12 May (1765), in de Kerk, het *Nieuwe Orgel* voor de eerstemaal onder het Kerkgezang bespeeld geworden, als het Eerste dat, zedert de Kerkhervorming in de Nederlanden, aldaar is geplaatst.

Het zelve is door den kundigen Mr. Orgelmaker GERARDUS STEVENS, in *'s Gravenhage*, geinventeerd en vervaardigt; zynde van Structure en Harmonie, oog en oor voldoenend.

Dit Werk ziet men thans in de gemelde Kerk ten Westen tegen den Tooren boven den ingang pronken op een verheven voetstuk, versiert met de Wapens van de Respective *Kerkmeesteren*, BASTIAAN VAN DER HARST, *subsistuit Schout*, BOUDEWYN DE WIT, *Schepen*, MARTYNIS DE WIT PIETER FRANKEN, en SIMON BERKENBOSCH, rontsom het Jaargetal van's Orgels stichting 1765. waar onder eene *Uurwyzer* met verscheidene Cieradien. Twee verguldc Zee-Mannen ondersteunen de Orgelkasse die te wederzyden is bezet met onderscheidene speeltuigen en van boven gedekt met deels wit geschilderde en verguide Beelden en verdere Ornamenten. Voorts is het gantsche Buiten-Werk als Mahony-Hout geschildert, rustende op eene Wit gemarmerde Basis, die, onder het Orgel en wederzydsche Oxsaalen, word onderschraagd door twee zeer natuurlyk gemarmerde en met vergulde en gebronste Capiteelen en Basimenten vercierde Colommen, naar de Romeinsche Ordre.

Het Binnen Werk van dit Orgel bevat deze *Registers:*

BOURDON. 16 *voet.*	PRESTANT 8 *voet.*	TROMPET 8 *voet Disc.*	CORNET *Disc.*
QUINT. 3 *voet.*	QUINTADENA 8 *voet.*	HOLPYP 8 *voet.*	OCTAAF 4 *voet Disc.*
MIXTUUR *Bas.*	FLUIT 4 *voet.*	OCTAAF 2 *voet.*	MIXTUUR *Disc.*
VOX HUMANA *Bas.*	TROMPET 8 *voet. Bas.*	QUINT 1½ *voet.*	VOX HUMANA 8 *voet Disc.*
TREMULANT.	FORTE PIANO *voor 't bovenste Octaaf.*	AFSLUITING	

Zyn-

Zynde het Clavier 4 Octaven, boven tot D, met een aangehangen Pedael.

Na dat het Orgelwerk, ten verzoeke van de Respective Kerkmeesteren, door de Heeren J. F. D. A. G. en J. B. korts te vooren, was geëxamineerd en geaprobeert, wierd op den rects gemelden Zondag Namiddag daarop, voor het begin van den gewoonelyken Godsdienst, 3 Byzondere Psalmen, en met den aanvang zelve, den 33sten Psalm gespeeld, door Jan Harteveld, eerste Organist van dit Orgel. Vervolgens deed de Wel Eerw. en Geleerde Heer Christianus van Sterneveld, zeer geächt Leeraar aldaar, by die gelegenheid, eene uitvoerige en toepasselyke Leerreden over Ps. 57 vs. 8-12; en eene deftige Aanspraak en dierbaare Zegenwensch, zo aan de *Ed. Agtb. Magistraat* van *'s Gravenhage*, als aan de *Schout*, *Regeering* en *Kerkmeesteren* van SCHEVENINGEN. Tusschen en na de voorz. Leerreden wierd gespeeld en gezongen het 2de Zangvers van Ps. 150; en na dezelve de 3 laatste Zangversen van Ps. 57; welk Accompagnement als mede het Naspel, A. Groneman Organist van de Groote Kerk in 's Gravenhage, verrichte; en het welklinkende geluid van dit nieuwe *Scheveningsche Kerk-Orgel*, tot vergenoegen en verlustiging van veele Dorp en Vreemdelingen, nog een geruimen Tyd deed hooren.

Amsterdam. Vervolg der Proceduuren van het Oost-Indisch Compagnies Schip Neyenburg, ziet Iste Stuk Bladz. 281.

Alzo *George Cramer* Matroos, geboortig van den Elsas, oud 26 Jaren, tegenswoordig gevangene alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft bekend en beleden.

Dat hy gevangene, in Prussische Dienst geweest en van daar gedeserteerd zynde, in den voorleden Jare 1763 van Weezel en vervolgens van Alten aan de Munstersche Grenzen alhier in Holland overgekomen is, en zich als Matroos in dienst van de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen ter Kamer Hoorn geengageerd heeft zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg* gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 1 May des voorleden Jaars 1763 alhier uit Texel uitgevaaren.

Dat vervolgens hy gevangen, met het zelve Schip eenige tyd in zee geweest zynde, zich, nevens verscheide andere Matroozen, (met veelen van dewelken hy gevangene, aan een en dezelve bak heeft geschaft en dewelken zich onder elkanderen de Zwavelbenders noemden) heeft schuldig gemaakt aan het steelen van wyn uit de Kisten van de Scheeps-Officieren, 't welk met en benevens het opbooren der Watervaten, of wel de vreeze, dat deeze misdaad ontdekt worden, en zy lieden daar voor hunne welverdiende straffe zouden ontfangen, gelegenheid en oorzake gegeven heeft, dat hy gevangene en dezelve zyne Mede Complicen en anderen, zo Zoldaten als Ma-

troo-

troozen (daartoe onder anderen ook onder het pretext van kwade en onreedelyke behandelingen hunner Scheeps-Officieren uitgelokt en overgehaald) zich wyders niet hebben ontzien, om te zamen te conspireeren, en heimelyke affprake te maaken, ten einde met geweld zich meester te maken van het gemelde Schip, en met hetzelve na de Braziliën ofte eenige andere Portugeesche Haven, alwaar zy zich verbeelden vry te zyn, te stevenen; (in plaatze van te vaaren na Batavia, werwaarts het zelve Schip was gedestineerd) mitsgaders aldaar gekomen zynde, 't zelve Schip te verlaten en zich zelven dadelyk vry te maaken van derzelver engagementen, solemneelyk by hunne Monsteringe en door het voorleezen en beëedigen der Artikelbrief met de Ed. Ed. Oost-Indische Compagnie deezer Landen aangegaan.

Dat hy gevangene ook al verder zich niet heeft ontzien, om, (na dat de voorsz. conspiratie en heimelyke affpraake met zyne Mede Complicen was gemaakt, en het opbooren der Watervaten *bereids* was ontdekt, mitsgaders daarop, om te ontgaan de straffe, by de Scheeps-Officieren aan de geenen, die zich daar aan schuldig hadden gemaakt, de volgende dag bedreigd, onder hen was geresolveert, dit voorgenomen alarm en oproer in die nacht omtrent 12 uuren by afloffen van de wacht aan te vangen) nevens hun eerstehoofd *Wolnar* die vooruitgaande riep: *allons Duitsche broeders laat uw moed niet zinken*, mede achter op te springen, hoewel, zo hy zegt, zonder eenig geweer of mes in handen te hebben, en alzo het Schip met geweld te helpen overweldigen, hebbende hy gevangene zich daar by zelve in zo verre gedistingueerd, dat hy, op de zo evengemelde wyze mede achter opgelopen zynde, en den Scheeps-Officieren, mitsgaders het verdere Scheeps-Volk 't welk niet van hun Complot was mede op de vlucht gedreeven hebbende, geduurende welke tyd de Onderstuurman *Peterson* reeds zwaar gewond was, na de Kapiteins Kamer gegaan is, en geadsisteerd heeft by het inslaan van de Vengsters aldaar, misgaders, na onder anderen aldaar een Pistool (hoewel, zo hy zegt, oud en zonder haan) tot een geweer in de hand genoomen te hebben, na de Opperstuurmans Hut, die mede geweldig opengebrooken was, gegaan is en den gemelden gekwetsten Onderstuurman, die aldaar met zyn wonde in de Kooy gevlucht was, (zo hy gevangene zegd, op desselfs verzoek, doch volgens het zeggen van anderen met geweld en by 't haair) uit desselfs kooy gehaald en op de grond gelegd, en met het zo evengemelde Pistool uit kwaadaardigheid om dat hy gevangene in Scheepsdienst nalatig zynde, voorheen wel door dezelven daar voor was gestraft, in de rugge geslagen, en voorts, na dat de Geweeren door zyn Mede-Complicen uit de Koopmans kamer, die mede door hen geweldig ingenoomen was, gehaald en boven gebragt waren, ook een Houwer in de handen genomen, en daar mede als een Hoofd en Voorganger onder de Rebellen het commando op 't halve Dek en de Campagne gevoerd heeft

heeft, alwaar hy gevangene, na dat het zelve bevoorens reets onder hen was overlegd en afgesprooken met zyn Mede-Complicen (als onder anderen *Wolnar*, *Croos*, *Valk* en *Foucquet*) den Kapitein en Stuurlieden mede heeft genoodzaakt en hen gedwongen, om hen lieden in de kaarten aan te wyzen, hoe en op welke wyze zy na deezen of andere Portugeesche Haven konden komen, en te doen beloven, zelve, (volgens Confessie van anderen, hoewel hy gevangene zulks ontkend heeft) onder plechtigen eede, dat zy hen lieden aldaar brengen zouden.

Dat voorts ook de gevangene zich niet heeft ontzien, om na dat hy gevangene en zyn Kameraads, alzo met geweld Meesters geworden waren van het Schip, zich onder den Titel van overste te blyven gedragen als een voornaam Hoofd en Voorganger van de verdere Rebellen, zich met zyn Kameraads aan te matigen het commando en de Directie over 't gantsche Schip, alle de Scheeps provisien en goederen, zo aan de Ed. Ed. Oost-Indische Compagnie als Particulieren toebehorende, mitsgaders alle het Scheepsvolk; veelen der zelven, wanneer die derzelver post of werk na hun genoegen niet waarnamen, verrichtten of in anderen opzichten tegens hen of na hunne bevatting misdeden, met Houwers als anderzints te slaan en te mishandelen, of te assisteeren by, en desselfs toestemming te geven tot het slaan en mishandelen van dezelven door anderen, 't zy Hoofden of Medestanders van hunne Party; ja zelven onder meer andere baldadigheden, roveryen en geweldenaryen, ook by en tot het slaan en mishandelen, mitsgaders het dadelyk overboord gooyen van een der Matroozen *Coenraad Palm* genaamd, quasi onder pretext, dat dezelve had getracht een nieuw Complot en Conspiratie te maken tegens hen Rebellen en tot herneeminge van het Schip, als mede by en tot het vorderen van geld of hunne quasi verdiende Maandgelden, en wanneer de Kapitein hen declareerde dat niet te kunnen doen, het dadelyk occupeeren en in bezit neemen van twee Kisjes, het eene gevuld met Ducaten en het ander met Staven Goud, het opmaken van de verdeelinge en het effectivelyk uitdeelen van het een en ander aan en onder de luiden van hunne Party en anderen van het Scheepsvolk, als mede zich zelve daar van te bedeelen met 800 Ducaten en een stuk Goud, en 't zelve als zyn eigen, zelve tot verkwistinge toe, te gebruiken of liever misbruiken; en ja zelve eindelyk daarmede opzettelyk en met voorbedachten rade, door middel van Schuit en Boot, het Schip zelve, terwyl het in nood en gevaar was, te verlaten, met zyne Kameraats daartoe mede te voeren, en zelve zo door confusie als geweld en dwang mede te sleepen, eenige Scheeps-Officieren en anderen van het Scheepsvolk, die anders niet tot hunne Party behoorden, mitsgaders daar over zelve noch aan land zich met geweld en dwingelandye het commando aan te matigen.

Zo

Zo is het dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en geëxamineerd hebbende de crimineele eisch en de conclusie van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, R. O. met des gevangens respective Confessien en andere bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten stond en 't geene ter materie dienende was, doende recht in den name van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevangene condemneerd, om alhier aan Boord door den Scherprechter met de koorde te worden gestraft dat er de dood navolgd, en dat vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na eenigen tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden en van hier getransporteerd na het Strand ofte de Zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daartoe opgerichten galge andermaal opgehangen, en voorts tot een Exempel en afschrik van alle Zeevarende perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de Vogelen des Hemels zal zyn verteerd; wyders verklaard des gevangens verdiende Gagie en Maandgelden verbeurd ten profyte van de Ed. Ed. Oost-Indische Compagnie, in welkers dienste hy gevangene is aangenomen geweest, en eindelyk condamneerd hem gevangene in de kosten en misen van de Justitie, mitsgaders desselfs apprehensie en detentie; met ontzegginge van den verderen of anderen Eysch by den Advocaat Fiscaal, R. O. gedaan en genomen om redenen.

Magistraturen en Amptenaaren.

Hun Hoog Mog. hebben den Heer *Thomas Gordon* aangesteld tot derzelver Commissaris in het Noorder gedeelte van Groot-Brittannien. als mede den Heer *F. de Jonge* tot Kapitein ter Zee wegens het Collegie ter Admiraliteit in West-Vriesland en het Noorder Kwartier.

Den 11 May is de Heer Mr. *Jacob Jan Bogaard*. tot Pensionaris Honorair der Stad *Vlissingen* aangesteld.

Den 13 dito zyn tot Burgemeesteren der Stad *Tholen* aangesteld de Heeren *Gerrit ten Hage*, *Johan Jacob van Lichtenberg*, *Johan Plevier*, *Marinus van der Vliet*, Mr. *Abraham Aegidius Rubbens*, *Diederik Vleugels*, Mr. *Gerard Jan Blanken*, *Johan van Scapele* en *Adriaan van der Schoor*.

De Kapitein *Andries de Bons* is aangesteld tot Groot-Major der Stad *Grave*, in de plaats van wylen den Heer *May*, in leven Kollonel van een Regiment Switzers.

Tot Schepen der Stad *Middelburg* is in de plaats van wylen den Heer Mr. *Johan Constantyn Matthias*, geëligeerd, de Heer *Jacob Landsheer*, Raad dier Stad, in wiens plaats den 14 May tot Raad verkozen is de Heer Mr. *Engelbrecht Johan van der Mandere*.

Tot Schepenen der Stad *Oudewater* zyn aangestelt uit een overgeleverde Nominatie de Heeren *Carel Jansze van Wyngaarde*, *Hendrik van Dyk*, *Willem van Veen*, *Adriaan van Welt*, *Andries van Oudenallen*, *Johannes van Lexmond*, *Gysbert van der Lee*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *Carel Jansze van Wyngaarde*, *Willem van Veen*, en *Johannes van Lexmond*.

AAN-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Voor eenige tyd, heeft zig in het Ampt tusschen Maas en Waal, by de Ziekte van het Rundvee, de navolgende aanmerkelyke ontdekking opgedaan, welke wy ten nutte onzer Landgenooten, geoordeeld hebben te moeten mededeelen. Zeker Inwooner aldaar, in zyne Stalling de Besmettelyke Ziekte bespeurende, kwam toevallig op de gedagten, (na dat hy in voorgaande tyden, de meeste opgegeven hulpmiddelen zonder vrucht had aangewend) om eens de *Cremortartari* te gebruiken; hy deed terstond al zyn Vee aderlaaten en ieder Beest 4 Loot, en de Kalveren of één Jarige 3 Loot Cremortartari met wat Waater gemengd ingeeven, en daar mede alle 24 uuren, stipt continueeren, tot dat dezelve hersteld waren en volkomen herkaauwden, waar op gevolgd is, dat van 50 Stuks Vee, welke alle ziek waren, slegts 2 à 3 één jaarige zyn gestorven, men heeft by dit geval merkelyk geobserveerd, dat de Beesten zooweinig moeten eeten als maar moogelyk is, en dat by vervolg van tyd, wanneer de Besmetting in de Nabuurschap zig openbaart, de Beesten op de nog gezonde Stallen niet te vroeg kunnen adergelaten worden, om dezelve in tyds te prepareeren tot het gebruik van de voorsz. Cremortartari, met welke men wagt, tot dat de Stal meede aangestoken is, om als dan, invoege als vooren, gebruikt te worden; misschien behaagt het den Hemel deeze geringe middelen alomme te zeegenen, en dus de Plaag, die reeds zoo lang gewoed heeft, zo, niet geheel weg te neemen, ten minsten in haare Woede te beteugelen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 5 en 19 Juny onder voorzitting van Do. *Henricus Hageman.*

Alkmaar. Den 17 April (1765) is alhier subiet overleden, onzen wel Eerw. en teeder geliefden Leeraar *Everhardus Schuttrup*, en op den 24 derzelver Maand, deszelfs Lyk rouwstatelyk ter aarde besteld.

Den 5 May predikte alhier met veel lof de Eerw. Proponent *Isak Scholten* over Matth. 24. 35. *Hemel en Aarde zullen vergaan: maar myne woorden zullen niet vergaan.*

Den 12 dito hield de Eerw. en zeer Geleerde Heer *Jacobus Driehuys*, waardig en geliefd Leeraar by de Gemeente te *Enkhuizen*, op verzoek van de bedroefde Weduwe, deszelfs eigen Bloed-nicht, en van den Eerw. Kerkenraad deezer Gemeente een plechtige Lykreden over 2 Koningen 2. 9-13. *En toen zy overkwamen sprak Elias tot Elisa bid wat ik u doen zal, eer ik van u genomen word. Dat uw geest tweevoudig by my zy. Hy sprak: gy hebt een goede zaak gebeden. Doch indien gy my zien zult, als ik van uw genomen word, dan zal 't zo zyn: indien niet, zo zal 't niet zyn. En toen zy met elkander gongen, en hy sprak: ziet, toen kwam een vuurige wagen met vuurige Paarden, en scheidden die beide van elkander; en Elias voer alzo in 't onweder ten Hemel. Maar Eli-*

Ja zag 't en riep: myn Vader! myn Vader! wagen Israels en zyne ruiters! en hy zag hem niet weer. En hy vatte zyne Kleederen en scheurdeze aan twee stukken. En nam den mantel van Elias op, die hem ontvallen was; en keerden om, en trad aan den Oever van den Jordaan. Waaruit zyn Eerw. niet zonder groote aandoening van Spreeker en Hoorders voorstelde *het rechtmatige Rouw-bedryf van* Eliza *over het schielyk afscheiden aan* Elias *uit dit tydelyke Leven*, in weerwil van de zeldzame vergunning, welke deeze aan hem, (als by laatste wille) op desselfs beede had achter gelaten.

In de Inleiding (ontleend uit Hebreën 9. vs. 27 Iste Deel) betoogde zyn Eerw. dat niet tegenstaande, *het de mensch*, volgens de algemene Noodwet der Natuur, *eenmaal gezet is te sterven*, men evenwel twee doorluchtige Voorbeelden vind van de zulken, die niet gestorven zyn, namelyk Enoch en Elias.

In de Vooraffspraak toonde zyn Eerw. aan; dat niet alleen het redeloos Vee, maar zelf de Heidenen, en wat noch verder gaat *de Heiligen Gods van de oudste tyd af by het afsterven der geenen, die zy in hun leven of bemind of geëerd hadden, zich niet hebben kunnen onthouden, van bittere rouwbedryven en klachten*, en het by gevolg zyn Eerw. niet kwalyk te duiden waare, dat hy de H. Leerstoel, zo dikwils in voorige dagen door hem in vrolyker omstandigheden betreden, thans niet zonder een teedere zelfs aandoeninge bestygen konde, om *deeze Rouwplechtigheid* over een Amptgenoot en Bloedverwant *te verrichten*.

PERSONALIA.

De zaal. Leeraar zag het eerste daglicht te Amsterdam op den 20 February 1719, Zyne Ouderen waren de Heer *Abraham Schuttrup*, Apothecar en Droguist aldaar en Mejuffrouw *Cornelia Elders*.

In zyn geboorte Stad heeft zyn Eerwaarde de Latynsche Schoolen spoedig met veel lof doorloopen, en zich daarna onder 't opzicht van den noch in leven zynde wel Eerw. zeer geleerden Heer *H. van Garël* begeven tot in de Maand Juny 1739, wanneer zyn Eerw. voor 't Eerw. Consistorie getenteerd, en tot den Predikstoel toegelaten wierd.

Van hier vertrok zyn Eerw. na de Hoogeschool te Rostok, van waar zyn Eerw. in 1741 terug keerde.

In 't zelve jaar predikte zyn Eerw. op de Nominatie tot Saandam, des morgens over het gewoon Evangelie, des Namiddags over 2 Cor. 3. vs. 18.

Den 2 Sept. 1742 liet zyn Eerw. zich op die zelve wyze tot Alkmaar hooren over 2 Petr. 3. vs. 18, 19, wierd den 16 aldaar beroepen, en na dat zyn Eerw. door de Gedeputeerden van de drie naastleggende Gemeentens geëxamineerd en geordineerd was geworden, deed zyn Eerw. zyn Intrede met de woorden 2 Cor. 10. vs. 4. 5. op den 21 October.

Verscheide Nominatien heeft zyn Eerw. inmiddels gehad, als tot Amsterdam 1748, 's Gravenhage 1757, Leyden 1759 en Dordrecht, voor welke twee laatstgemelde zyn Eerw. bedankte.

Den 10 November 1744 trouwde zyn Eerw. met Mejuffrouw Johanna Maria Schuttrup, zyn 's Vaders Broeders Dochter, met dewelke zyn Eerw. verscheide Kinderen verwekt heeft, en waar van noch een Zoon en Dochter, die dit bitter Lotgeval met de bedrukte Moeder betreuren.

Zyn Eerw. laatste Predicatie op den 14 April 1765. was over 1 Cor. 15. vs. 13. 14.

AMERSFOORT. Do. *Johannes Hooyman*, onzen veel geachten Leeraar, als twede Predikant by de Gemeente te Batavia beroepen zynde, en dit Beroep in de vreeze des Heeren aangenomen hebbende, heeft alreeds zyn afscheids Reden alhier gehouden over Matth. 6. vs. 33. *Tracht ten eersten na het Ryk Gods, en na zyne Gerechtigheid, zo zal U dat altemaal toevallen*; en staat met het voor de Kamer Enkhuizen gereed leggende Compagnies Schip naar zyne nieuwe Gemeente te stevenen, zynde deeze dienst dus VACANT.

Vervolg van den STAAT DER KERKE VAN HET NIEUWE VERBOND, enz. *ziet April laatstleden bladz.* 148.

De derde reden waarom ik hier aan myn Zegel niet kan hangen, vloeid voort uit het verband en de zamenhang des Texts zelve; want de Voorstanders van dit opgegeven gevoelen leeren duidelyk, dat de zeven Brieven ons uitleveren de volle zeven Tydperken van het Nieuwe Verbond van het begin tot het einde toe, en dat de zeven Zegelen, Bazuinen en Phiolen zyn, eene nadere uitbreiding en verklaaring van ieder brief, zulks tot ieder brief een Zegel behoord, welk door de Leeuw uit Juda opengebrooke, en door ieder Bazuin, na het openbreeken den brief en zyn Zegel uitgebazuind word wat de Kerk wedervaaren zal, en door het uitgieten der Phiolen of Schaalen zelfs de plagen en oordeelen die haar zal treffen, zo dat ieder juist in order van zyn getal, en nette Tydstip accordeerd, en dan behoord het vyfde Zegel tot de vyfde Brief Kap. 6. v. 9—11, en de vyfde Bazuin tot de vyfde Brief en Zegel Kap. 9. v. 1—12, en de vyfde Phiole of Schaale behoord dan tot de vyfde Brief, Zegel en Bazuin Kap. 16. v. 10. 11.

Het vervolg den 1. *July*.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 20 *April* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag den 20 *April.*

Jaques Soyer. W. A. K.
Gerrit Boomheuver. L. O. K.
't Kind van d'Heer Frederik Wilhelm, Graaf van Hompech. N. K.

Sondag den 21 *dito.*

Steeven Maatsen. L. K. H.
Styntje Melgers, Huisvrouw van Jacob Verwoert. N. K. H.
Alida van Duyn. A. K. H.

Maandag den 22 dito.
Hendrik Rutgers. O. Z. K.
Jan van Heumen. A. K. H.
Dingsdag den 23 dito.
Willem Moens, Oudste Zoon van Hilbrand Moens. N. O. K.
Marie Marguerite Croquet, Huisvrouw van Michel Wartel. W. A. K.
't *Kind* van Johannes Schedyn. Z. K.
't *Kind* van Jan van der Hagen. W. K.
't *Kind* van Jan Morterre. N. K.
Woensdag den 24 dito.
Petrus van Himberg. N. O. K.
Jan de Heer. N. O. K.
Aldert van Thiel. O. K.
Harmanus van Oven, Mr. *Blaasbalkemaker.* N. K.
Gesina Buries, Huisvrouw van Marten Schol. L. O. K.
Judith van Laak, Huisvrouw van Warnar Wreesman. O. K.
Roesina Blanken, Huisvrouw van Fredrik Lupke. L. K. H.
't *Kind* van d'Heer Jan Graafland, Pietersz. W. K.
't *Kind* van Willem van Elden. N. Z. K.
Donderdag den 25 dito.
Jan Volkers. W. K.
Jan Harmen Roelofsz. O. K.
Nicolaas Kocq, tweede Zoon van Pieter Kocq. O. O. K.
Aletta Bregitta Maten, Weduwe van wylen Mr. David Cappelen Hunthum. L. O. K.
Johanna Heggers, Huisvrouw van Jan Engelen. O. K.
Marretje Weesel, Huisvrouw van Gerrit van Eede. K. K. H.
Vrydag den 26 dito.
Johanna te Gempt. N. K.
Tryntje Valtwyk, Huisvrouw van Sibout Born. Z. K.
Zaturdag den 27 dito.
Coenraad Hendrik Kroon. O. K.
Willemina Berenbroek, Huisvrouw van Jan Bussink. N. O. K.
Debora Elisabeth Kramp, Huisvrouw van Harmanus Veeckens. N. K.
't *Kind* van Hendrik Burgers, Junior. L. O. K.
't *Kind* van Alexander Cramendyk. N. O. K.
Sondag den 28 dito.
Pieter Hendrikz Haarlof. A. K. H.
Hendrikje Gerritse, Huisvrouw van Harmanus Versteeg. A. K. H.
Maandag den 29 dito.
Arent Knoop. N. Z. K.
Albertus Voltelen, Junior, Middelste Zoon van Albertus Voltelen. W. K.
Catharina Elbragt, Weduwe van Adolph van den Bosch. W. K.
't *Kind* van Theunis Vryburg. Z. K.
Dingsdag den 30 dito.
Bernardus Weeninck. A. K. H.
Cornelia Altena, Huisvrouw van Jan Joost Omeyer. O. O. K.
Geertruyda de Bruyn, Huisvrouw van Willem de Neve Abrahamsz. O. O. K.
Woensdag den 1 May.
Jacob Verwoert. A. K. H.
Catrina Minnée, Weduwe van Jacob van Tuurenhout. Z. K.
Christina Hissing, Weduwe van Lucas Pots. O. O. K.
Kriertje Roos, Weduwe van Jacob Dekker. E. Y. K.
Gesina van Kerkhof, Weduwe van Gerrit van den Berg. L. K. H.
Elisabeth van Halderen, Huisvrouw van Pieter de Gooyer. Z. K.
Rinsje Wildeman. E. Y. K.
Hendrikje van Epen. Z. K.
't *Kind* van Coenraad Groenewoud O. K.
Donderdag den 2 dito.
Jan Ewald. O. K.
Elsje Vetmoes, Huisvrouw van Kasper Gravershuyner. L. N. K.
Dorothea Munnikhuysen, Huisvrouw van Jurriaan Sewink. L. O. K.
Maria Schouten, Huisvrouw van Coenraad Blok. E. Y. K.
't *Kind* van Jan Klinkert. E. Y. K.
't *Kind* van d'Heer Willem van Loon Jansz., *Oud Schepen.* W. K.
't *Kind* van Jan Philips. W. K.
Vrydag den 3 dito.
Abraham Bleekers. O. O. K.
Jan Gerard Stulen. N. Z. K.

Maria

Maria de Richemont, Jongste Dogter van Dominique de Richemont. W. A. K.
'*t Kind* van Cornelis Berveling. O. K.

Saturdag den 4 dito.

Jan Dons, Mr. *Swaartveeger*. W. A. K.
Louisa Francoise Schrick, Weduwe van Simon van Hemert. N. K.
Wynanda Schouten, Huisvrouw van Christoffel Edink. E. N. K.
'*t Kind* van Abraham Charron. W. A. K.

Maandag den 6 dito.

Sara Salomé van Ryneveld. O. K.
'*t Kind* van Dirk van Meyerik. N. Z. K.

Dingsdag den 7 dito.

Hendrik Derenhorst, *Poortier van de Leidse Poort*. N. Z. K.
Johanna Catharina Leufting, Weduwe van Christiaan Selman. N. Z. K.
Maria van der Been, Weduwe van Jan Feys. Z. K.
Magdalena Meyer, Huisvrouw van Hermanus van Velbert. L. N. K.
'*t Kind* van Dirk van Loo. Z. K.

Woensdag den 8 dito.

Richard Jan Karsseboom. N. Z. K.

Donderdag den 9 dito.

Catharina Meyer, Weduwe van Michiel Bloesem. L. N. K.
Johanna Koelman, Huisvrouw van Gerrit de Haas. L. K. H.
Anna Elisabeth ten Duysgaate, *Jonge Dogter*. L. K. H.
'*t Kind* van Adrianus van Lutterveld. N. K.

Vrydag den 10 dito.

Benjamin Holthuysen. O. Z. K.
Willem van Hoogstraten. N. K.
Jan Holst, *Huystimmerker*. A. K. H.
Nicolaas Beste, *Hovenier*. A. K. H.
Elisabeth Drinkveld, Huisvrouw van Dirk de Witt, *van den uit Hoorn alhier Gebragt*. N. K.
Maria Hamaker, Huisvrouw van Gerrit Bosdam. N. K.
Giertje Knip, Huisvrouw van Willem Preyer. O. O. K.
Maria Overbag, Huisvrouw van Arnoldus Leermans, *Provoost van 't Spinhuys* O. O. K.
Geertruy Cats, Huisvrouw van Paulus Minjon. N. Z. K.
Beletje Kornelisse, Huisvrouw van Sybrant Wendtelboe. A. K. H.

Saturdag den 11 dito.

Gerrit de Wolf. W. K.
Frans Beudeker. O. K.
'*t Kind* van Hendrik Scholten. W. K.

Sondag den 12 dito.

Hendrik Reegenboog, Mr. *Broodbakker*. A. K. H.
Willem Monis, *Koorndraager*. L. K. H.
Klaas Jansen. L. K. H.
Klara Dirkse, Huisvrouw van Harmanus Mulder. A. K. H.

Maandag den 13 dito.

Maria van Dyk, Huisvrouw van Dirk van Leeuw. L. K. H.
Hendrikje van Moerkerken, Huisvrouw van Harmanus Vredenburg. L. K. H.
'*t Kind* van Jaques Texier. W. A. K.
'*t Kind* van d'Heer Jacobus van de Poll. N. K.
'*t Kind* van Hendrik van den Bergh. O. Z. K.

Dingsdag den 14 dito.

Hendrik Schreuder. N. Z. K.
Hermanus Altius. N. Z. K.
Catharina Lambaar, Weduwe van Zalomon Hooft. Z. K.
Margrieta Bordema, Weduwe van Jan ten Hietbrink. O. K.
Anna Geertrui Ruwes, *bejaarde Dogter*. L. N. K.
'*t Kind* van Johannes Wesseling. N. K.

Woensdag den 15 dito.

Josua Ottens, *Kaart en Boekverkoper*. N. Z. K.
Maria Roosegaardt, Weduwe van Pieter de Jager. W. K.
Alida van der Linde, Huysvrouw van Jacob Schubbe. O. O. K.

Donderdag den 16 dito.

Omma Troewanda, Laast Weduwe van Christoffel Zacharias. A. K. H.
Elsje Willemsen, Huisvrouw van Coenraad Duller. L. K. H.

Vrydag den 17 dito.

Mees Corneliss. Klinkenberg, *Hoender en Vogel Koper*. O. O. K.
Willem Jan Bramer. L. O. K.

Bruno

Bruno de Putter. O. K.
Maria Fransiska Catrina van Plaaten, laatst Weduwe van Jan Christiaan Semken. W. K.
Anna Maria Harmsen, Huysvrouw van Dirk Bars. E. N. K.
Elizabeth Kuypers, *Bejaarde Dogter*. Z K.
Annetje Wessels van Maltha, *Bejaarde Dogter*. N. K.
'*t Kind* van Jan Punt, *Castelyn in het Schouburg*. W. K.

Zaturdag den 18 dito.

Philippus van der Nolk. W. K.
Elisabeth Sarragon, Weduwe van Dirk Heydeman. N. K.
Aletta van Niel, Huysvrouw van Johannes de Ramaut. W. K.
Elbarta Voskuyl, Huysvrouw van Pieter van der Velden. O. K.

Maandag den 20 dito.

Cornelis Vernis, *Sleepers Baas*. W. K.
Femmetje Kok, laatst Weduwe van Theodorus Waldek. N. Z. K.
Anna Dykstra, Weduwe van Arnoldus Simons. K. K. H.
Elsje Permesant, Huysvrouw van Alexander Santhagens, *Jongens Meester in het Aalmoessseniers-Weeshuys*. W. K.

Dingsdag den 21 dito.

Jacobus de Graaf, *Mr. Combuysemaker*. N. K.
Jan Christiaan Schollevanger, oudste Zoon van de Weduwe Jan Schollevanger. N. Z. K.
Margareta Sligtenhorst, Weduwe van Coenraad Hoornhuys. O. K.
Heyltje Weenink, Huysvrouw van Jan Hendrik Broers.
Elsje Visser, Huysvrouw van Adolf van Toll. W. K.
Geertruyd Wilkens. L. O. K.
Adriana Bakker, *Bejaarde Dogter*. O. O. K.

Sondag den 26 dito.

Anna Elisabeth Lon, Huysvrouw van Jan Andries Karel. L. K. H.

Maandag den 27 dito.

Everd Prange. K. K. H.
Jan Labree. A. K. H.
Catharina Ramsbeek, Huysvrouw van Pieter Koop. K. K. H.

Woensdag den 29 dito.

Jan van den Broek. A. K. H.
Jannetje Neebeling, Dogter van Louwies Neebeling. A. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, in 't Oudezyds Heeren Logement op *Maandag*, den 20 *May* 1765. geveyld.

Bennenbroek (*W. van Eelen* en *R. Pietersz. Schoonegevel*, Een Buitenplaats genaamd Duynlaan, met zyn Huizinge &c. in de Heerlykheid van) *f* 8500, in slag *f* 1500, opgehouden.

Boeren Bruyker (*C. Pullen*, *C. Hoeneker* en *H. Lauverbek*, Een) met zyn Huizinge, geleegen in 't Gyn genaamd Westergyn. *f* 7000, in slag *f* 1100, verkogt.

Buitenvelderſche Polders (*J. van Wattens*, *M. Popel* en *J. Lafrens*, Een Buitenplaats, genaamt Veensigt, met zyn Huizinge Ackers &c. geleegen in de) na by Amstelveen. *f* 2450, in slag *f* 575, opgehouden.

Egelantiersgragt (*W. van den Bosch* en *P. de Hoen*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, tusschen de twee middelste Bruggen. *f* 6000, verkogt.

Hofstede (*C. Hoeneker*, *J. Posthumus*, *H. van Veen*, *W. van Eelen*, *H. de Winter* en *M. Londonck*, Een) genaamd Oost en Vegt, met zyn Huyzinge, Stallinge en verdere Getimmerte, Weyland &c. geleegen op klein Muyden, voor aan 't Dorp Nigtevegt. *f* 15500, in slag *f* 2400, opgehouden.

Hof-

Hoffteede (*C. Pullen* en *C. Hoeneker* en *H. Lauverbek*, Een) genaamd Westergyn, met deszelfs Huizinge, Stallinge &c. geleegen in 't Gyn. *f* 5500, in ſlag *f* 2400, verkogt.

Kattenburg (*P. de Hoen*, Een Huis, Agterhuis en Erve, op) in de Groote ſtraat. *f* 2225, in ſlag *f* 10, verkogt.

Laurierſtraat (*J. Kwikx*, *P. de Hoen*, *W. van Eelen*, *J. W. le Normant*, en *C. van Eelen*, Een Huis, Agterhuis en Erven, in de) op de Hoek en in de Waale Weespoort. *f* 2900, in ſlag *f* 100, opgehouden.

Laurierſtraat (Dezelve, Een Agterhuis in de) in de Waale Weespoort. *f* 900, in ſlag 50, opgehouden.

Lelyſtraat (*J. Freni*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) tuſſchen de eerſte en tweede Dwarsſtraat, daar de Stad Haſſelt in den Gevel ſtaat. *f* 3500, in ſlag *f* 1500, verkogt.

Lelyſtraat (*J. Kwikx*, *P. de Hoen*, *W. van Eelen*, *J. W. le Normant* en *C. van Eelen*, Twee Huizen met twee Agterhuizen en Erven, in de Nieuwe) Noordzyde op de hoek van en in de nieuwe Huizen Gang. *f* 5000, in ſlag *f* 100, opgehouden.

Lynbaansgragt (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, op de) beweſten de Weteringsſtraat. *f* 5800, in ſlag *f* 100, opgehouden.

Papenbrugſteeg (*J. Kwikx*, *P. de Hoen*, *W. van Eelen*, *J. W. le Normant* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, in de). *f* 3450, in ſlag *f* 50, opgeh.

Paſſeerder Dwarsſtraat (*R. Pieterz. Schoonegeevel*, Een Huis en Erve, in de) *f* 1225, in ſlag *f* 3, opgehouden.

Plantagie (*H. Campen*, en *J. P. Giraudet*, Een Thuin en Huyzinge, genaamt de drie Nieuwe Bloempotjes, mitsgaders een Huisje daar naaſt in een koop, op Stads Grond in de Nieuwe) over het Weesperveldt. *f* 2450, in ſlag *f* 200, verkogt.

Prinſengragt (*A. Menſſendyk*, Twee Huizen op de) tuſſchen de Ree- en Beereſtraaten, in de Kalvergang Noordzyde aan het einde. *f* 1350, in ſlag *f* 20, verkogt.

Tuinſtraat (*A. Jolles*, Een Huis en Erve, in de Kromme). *f* 675, in ſlag *f* 20, verkogt.

Tuinſtraat (*A. Jolles*, De Helft in een Huis, Agterhuis en Erve, in de). *f* 1625, in ſlag *f* 350, opgehouden.

Vlooyenburg (*J. Kwikx*, *P. de Hoen*, *W. van Eelen*, *J. W. le Normant* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, op) op de hoek van de lange en korte Houtſtraat. *f* 7400. in ſlag *f* 100, opgehouden.

Het volgende *Schip* is door de onderſtaande *Makelaar* in 't Nieuwezyds Heeren Logement op *Maandag* den 13 *May* 1765 geveyld.

Snaauw-Schip (*C. Opmeer*, *T. Beth Ysbrandsz.* en *J. Opmeer*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt 't *Wapen van Zeeland*, Gevoert by Capitein *Gerrit Borſt*, Lang over Steven 78¼ voet, Wyt by de eerſte Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 22 voet 10 duim, Hol in 't Ruim by de eerſte Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 11 voet 5½ duym, 't Verdek by de eerſte Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 6½ duim. Alles Amſterdammer voeten. Gemonteert met 5 Yſere Gotelingen, 2 draay ſtukken en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 3300. *Pieter Vis* en aanſtonds overgenoomen door *Tamme Beth Ysbrandsz.* voor zyn *Meeſter*.

En

En deeze volgende op *Maandag* den 20 *May* 1765 geveyld.

Fluyt-Schip (*V. de Vries* en *W. Hoensen*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Vrouw *Lucretia*, Gevoert by Kapt. *Claas van Glaanen*, Is in 't Jaar 1748. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 108$\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 27 voet 9 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 3 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 6 voet 9 duym, de Stuurplegt hoog aan Boort 8 voet 8 duym. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4500, in slag *f* 300. *Cornelis Berkbout.*

Fregat-Schip (*V. de Vries*, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de Vrouw *Engelina Margaretha*, Gevoert by Capt. *Jan Caspersz. Reneman*: Is in 't Jaar 1757. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 90$\frac{1}{2}$ voet, Wyt 25 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 5 duim, 't Dek 5 voet 1 duim, Gemonteert met 6 Stukken Canon, en is reets binne, en werd Verkogt met de Gelde by de Beurs. Vaart onder Directie van de Heere *Gebroeders Seignette*. *f* 500, in slag *f* 100, opgehouden.

Fregat-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Maria Margaretha*, Gevoert by Kapt. *Pieter Zuydewind*; Is in 't Jaar 1749. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 105 voet, Wyt 26 voet 7 duim, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek 5 voet 5 duim, Gemonteert met 8 Stukken Canon, legt Hjer ter Steede, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie aan den Kooper, vaart onder Directie van de Heeren *Matthys* en *Cornelis Oems*. *f* 225, in slag *f* 45. *Jan Blok voor zyn Meester.*

Hoeker-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't drie Mast) de *Jacomina Sophia*, Gevoert by Kapt. Jan Gerkes: Is in 't Jaar 1741. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 108 voet, Wyt 26 voet, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek 5$\frac{1}{2}$ voet, legt Hier ter Steede, werd Verkogt zo het Rylt en Zylt, Vaart onder Directie van de Heer *Wiebe Brouwer*. *f* 225, in slag *f* 12. *Jan Gerkes.*

Dito $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip, op Conditie als boven. *f* 250, in slag *f* 18, opgehouden.

Kof-Schip (Dezelve, $\frac{1}{16}$ Part in 't Drie Mast) de *Anna Helena Galey*, Gevoert by Schipper *Jan Pieterse Scholl*: Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91 voet 1 duim. Wyt 20 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 10 voet 10 duim, Legt hier ter Steede, en werd Verkogt zo 't Rylt en Sylt, Vaart onder Directie van de Heeren *Albert* en *Jacob Meyer*. *f* 150, in slag *f* 50, opgehouden.

Kof-Schip (Dezelve, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de Jonge *Cornelis*, Gevoert by Schipper *Mighiel Pieter*: Lang over Steeven 98$\frac{1}{4}$ voet, Wyt 22 voet, Hol in 't Ruim 10 voet 1$\frac{1}{2}$ duim, Legt hier ter Steede, en werd Verkogt de Uitgaande Equipagie en Vertimmering, voor Reekening van den Kooper. Vaart onder Directie van de Heer *Cornelie Berkbout*. *f* 150, in slag *f* 30, opgehouden.

Smak-Schip (Dezelve, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de Twee *Gesusters*, Gevoert by Schipper *Barent Hansen*: Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 80 voet, Wyt 21 voet, Hol in 't Ruim 8$\frac{1}{2}$ voet, Legt hier ter Steede is Gedestineert na Noorwegen, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van den Schipper. *f* 200. *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand JUNY 1765.

vervolg der MEMORIE

van den Lieutenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Deeze periode is wederom in ALLEN deele ONTROUW te famen geraapt, VOOR EERST: de waarheid door den Ondergefchreeven omftandig te hebben betuigt en beweezen, zyn geen INJURIEUSE verwytingen, zoo lang dezelve, niet contrarie zyn beweezen, en zonder dat is het VRY WAT ONGEVOEGLYKER de beweezene waarheeden, maar zoo ligt aan een zyde te ftellen, en op VALSCHE GRONDEN, een Proces van INJURIEN te willen entameeren. om anderen was 't mogelyk, dies te beeter te doen gelooven, dat die valfche gronden, de zuyvere waarheid zyn,

En nog ONGEVOEGELYKER is het dat Kapt. Jan Hœufft, zoo HUYVERIG, zoo VREESAGTIG is, zyne verantwoording, voor Zeelieden, voor de Krygsraad te doen, de reeden waarom? zyn zeer SOLIDE by en voor hem uitgedagt, want, met zodanig Relaas, en diergelyke, als hy aan wylen Zyne Doorlugitge Hoogheid hoogl. ged. overgegeeven heeft, daar in hy Kapt. de principaalfte Zeemans pointen aflaat, en naa Convenientie daar wederom in voegt zonder eenig fchynfel van *bewys*, als meede ALLES wat hy aan den Raad ter Admiraliteit heeft gefchreeven en gerapporteert, zoude hy NIET ALS SOLIDE waarheeden voor Zeelieden, voor de Krygsraad durven opdiffchen, veel minder voor een folide verantwoording aan neemen.

Den Kapitein Hœufft heeft het fterk gelaaden, in alle zyne Schriften, dat den Lieu-tenant Admiraal hem Kapitein als een meede Officier van den Staat zoo ONRECHTVEERDIG NA ZYN MEENING BESWAART, en LASTERT, om hem Kapt. zyn eer en reputatie te beneemen, in veragting te brengen, zonder Caracter onbevoegt, maar als een DELATEUR hem te befchuldigen van wandevoir, en dat ALLEEN uit paffie en vyandfchap te gefchieden &c. Over alle 't welke den Ondergefchreeven, niet waardig agt, veel papier te bekladden, als hebbende al dat GESWETS, in alle zyne Memorien, ter contrarie aangetoond, Egter zal dezelve, om de noodzaakelykheid, en aandrang, kortelyk by het vorige gemelde, nog voegen, VOOR EERST: dat den Ondergefchreeven, alle het geene hy getuigt heeft, ook beweezen heeft, in zyne Memorien, als ook uit die van den Kapt. Hœufft

zelve, waar by dan klaar in het dagligt gesteld word, dat alle booven gemelde beschuldigingen van hem Kapitein, enkel opgeraapt en valsch zyn, zoo als men gemeenlyk bybrengt, om een kwaade zaake goed te pleyten. Hoe is 't nu mogelyk, Edele Mogende Heeren, dat men dan SOLIDE argumenten, en teegen gestelde waarheeden in oppositie kan by brengen?

TEN TWEEDEN! dat de Kapt. Hœufft hem zelven heeft te wyten, alles wat van hem publicq geworden en, in voorige Memorien omstandig is uitgehaalt, dat een blyk is, als vooren gezegt, dat hy zig zelven nog niet heeft leeren kennen, alzo hy waant 's Lands dienst in alle bekwaamheid en vigilantie te hebben verrigt, hoewel gantsch het tegendeel aan hem beweezen is, en daarom hy geenzints bevoegt was, in de Krygsraad gehouden over de Kapiteynen *Bisdom* en *Limburg van der Kracht*, zyne meede Dienstknegten te *slaan*, en teegens haar te getuigen (dat hy als een Crimen toereekent aan den Ondergeschreeven) en daar hy als Rechter zat, en teffens zelfs aldaar het Caracter van Beschuldiger aannam, met in de Krygsraad voor te brengen, hy in den Haag gehoord had dat die Officieren in haar kooy hadden leggen slaapen, alhoewel aan de Krygsraad kwam te blyken, dat de Kapitein *Limborg van der Kracht*, de hondewagt gehad had, zoo dat de Kapt. Hœufft op zyn eigen subject *wel vergeeten wil*, hoe dat hy op een onverantwoordelyke wyze in zyn kooy lag, in plaats van by zyn Volk te weezen, om die met zyn voorbeeldt manmoedig op te wekken, en aan 't pompen te houden, door welk verzuim het Schip, ten naasten by vol water liep, dat een krank pretext opleeverde voor den Kapitein Hœufft, om zyn Schip Hilversbeek *gantsch ontydig te verlaaten*, naa welk verlaaten, Kapt. Binkes het voornoemde Schip, heeft laaten leeg pompen, van de Bank afgehaalt, en in 's Lands Dock gebragt: Doch van welke particulariteiten Kapt. Hœufft geen het minste gewag maakt, in zyne laatste Memorie, maar zoo veel te sterker van de ONGEVOEGLYKHEID SPREEKT, dat groote delicate point in den dienst, door Zeelieden zoude werden geëxamineert, in hoop van de Politique Rechters te zullen misleiden, zoo als hy seedert het Jaar 1750, die heeft weeten te prevenieren, tot zyn verschooning.

Waar meede den Ondergeschreeven van deeze Historie zal afscheiden, als hebbende voor het laatst ALLES beantwoord wat de CHICANEN in de Practycq van een Politicq bekend Practizyn agter de schermen zig verschuylende, als SOUFLEUR voor de Kapt. Jan Hœufft zoo ONKUNDIG als INSOLENT heeft kunnen fourneeren, die van de Practycq in het manœuvreeren, van de Militaire Zeemanschap, oordeelt, als of hy de zogenaamde Kapt. Commandeur Hœufft, zonder Commissie zelve was, en daar toe met zyn geleende pen, gewoon zodaanige COULEUREN aan te neemen, en te VERTOONEN, als het best Convenieert, het zy met de waarheid overeenkomende, of niet.

En daarom den Ondergeschreeven zig geensints weederom zal ingeeven ter penne stryt, teegens Memorien, daar Kapt. Hœufft *alleen* Onderteekenaar van is, maar met de eige Term by de Kapt. Jan Hœufft gebruikt, zal afwagten, de équitable rechtveerdige Proceduren over hem Kapt. Jan Hœufft zyne wandevoiren. Den Ondergeschreeven eindigt dan deezen, met die ootmoedige beede als nog te herhaalen, dat het Uw Edel Mogende zal gelieven te behaagen, alle voorschreeven gemelde Memorien, door de Hooge

Krygs-

Krygsraad, op den Eedt aan 't Landt gedaan, naauwkeurig te laaten Examineeren, tot voorkooming van alle Consideratien voor de naastbestaande en goede vrinden, om na gedaane onderzoeking, daar van rapport te doen, zoo wel voor den dienst van 't Landt, in de goede ordre, en subordinatie in den dienst ter Zee, als tot satisfactie voor den Ondergeschreeven, met na bevind van zaken te oordeelen, zo als Haar Hoog Mogende na hooghdezelver hooge Wysheid zullen bevinden te behooren.

Waar meede hy de Eere heeft, Uw Edele Mogende alle Zeegen toe te wenschen, en te blyven met diep respect,

EDELE MOGENDE HEEREN,

Uw Edele Mogende Ootmoedige en Gehoorzaame Dienaar

C. SCHRYVER.

BYLAGEN.

A.

ADVIS door den Ondergeschreeven, overgegeeven aan de Heer Lieu-tenant Admiraal Schryver als President in de Krygsraad gehouden op het ADMIRALITEYTS HUYS * in Amsterdam den 13. Maart 1761, aangaande de periode vermeld in de SENTENTIE den 10. deezer, door de Krygsraad uitgesprooken, raakende het in 't werk stellen van MIDDELEN, TOT (NB.) MEERDER PRECAUTIE, om met (NB.) MINDER GEVAAR de Hoofden van het Kanaal, tusschen Engeland, en Vrankryk passeeren.

TEr voldoening en requisitie van Haar Ed. Mogende de Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit, om van de Leeden der Krygsraad geinformeert te zyn, (NB.) wat MIDDELEN tot MEERDER PRECAUTIE in 't Hoofd deezes gemeld, volgens haar gedagten zoude kunnen, en behoorde te werden in 't werk gestelt, zo is den ONDERGETEEKENDEN, onder reverentie van OORDEEL.

ARTICUL 1.

' Eerstelyk, dat door alle Commandanten van Vloten in 't generaal, en van ieder Schip in 't particulier, dagelyks GODT ALMAGTIG op haare Scheepen;

* Het Princen Hoff, van alle tyden af zoo genaamt.

pen MORT WERDEN AANGEBEEDEN, om te willen zegenen, de middelen, die volgens gebruik van een Kundig ervaaren en voorzigtig Zeeman in 't werk werden gesteld om ongelukken te voorkomen.

ARTICUL 2.

Ten tweeden, dat zoo veel als mogelyk is, tot het Commando der Scheepen (NB.) *WERDEN*, AANGESTELT, KUNDIGE en ERVAARE Persoonen, die altoos NUGTEREN EN WAAKZAAM zyn, om volgens Zeemanschap na uiterste vermogen, alle ongelukken te vermyden.

ARTICUL 3.

Ten derden, dat de tweede Persoon, op een Oorlogschip, ook noodzakelyk dient te hebben de qualiteiten in het voorgaande Articul vermeld, en de verdere (NB.) Officieren NA RATO VAN HAAR RANG † meede KUNDIG en ERVAAREN dienen te zyn.

ARTICUL 4.

Ten vierden, dat men ook tragt te bekomen, bekwaame Stuurlieden die KUNDIG en ERVAAREN zyn, zoo in de Theorie als Practyk der Navigatie, en voor al zig niet te buiten te gaan, in den drank, om dus altoos waakzaam te kunnen zyn.

ARTICUL 5.

Ten vyfden, zoude den Ondergeteekende NOG WEL EENIGE MIDDELEN tot voorkooming van ongelukken KUNNEN OPGEEVEN, dog vermits dezelven vogens zyn gering oordeel, *NIET WEL* in 't werk kunnen gestelt worden, zoo heeft hy het raadsaamst gevonden dezelven niet te melden.

(*Was geteekent*)

JAN HOEUFFT.

(L. S.) My present.

(*Was geteekent*)

WILLEM VAN TULKEN,
Schryver.

(*Onderstond*)

Na gedane Collatie is deeze met de Origineele accordeerende bevonden, Actum in Amsterdam den 14. Maart 1761.

(*Was geteekent*),

WILLEM VAN TULKEN.

† De verdere Officieren in dit Articul gemeld, verlangen van Kapt. Hoeufft te moogen weeten de proportie van hun NA RATO in de nugterheid, kundigheid, ervarenheid en waakzaamheid.

AFRICA. *Algiers.* In 't begin der Maand April (1765) liepen 8 van onze kruissers van hier in Zee, namelyk 2 Xebecqs ieder van 32, een van 16 en 4 Pinken van 8 tot 12 stukken, gelyk ook een Saleesche Xebecq, die alhier Scheepstuig had ingenomen Van de eerstgen. is die van 26 Stukken den 20 der voorsz. Maand in deeze Haven te rug gekeerd, verhalende dat de beide van 32 en die van 16 Stukken, by *Melilla* op de Moorsche kust bewesten de Eilanden Zefermis gebleven zyn. Den volgenden dag wierd in deeze Haven opgebragt een Livorneese Tartaan, gevoerd door Kapitein *Antonio Bosma*, van *Livorno* naar *Corsica* en *Sardinien* gedestineerd met een kostbaare Lading Lywaten, Kameryksdoek, Zuiker, Coffy, Cacao, enz. en welke Kapitein met zyne Equipagie en Passagiers, daar onder een Vrouwsperzoon, niet alleen mede Slaven gemaakt, maar ook door denzelven Kruisser behalven die Prys noch andere drie Vaartuigen in 't gezicht en de Nabuurschap van *Livorno* genomen zyn, als een Genuees een Napolitaans en een Kustbark, uit welke laatste men slechts het Volk gelicht heeft, zynde dat der beide andere gevlucht. Die Pryzen werden met den Kaper zelven noch alhier verwacht. Van eenen anderen Kruisser, in de Golf van Narbonne gebleven, is de Equipagie aan Boord van een Fransche Polacre in deeze Haven te rug gekomen. Den 23 heeft de Dei zyn Broeder, den Aga of eersten Generaal afgezet, en den Chiaoux Bachi in desselfs plaats tot Aga verheven. Den 26 zal de Venetiaansche Ambassadeur van hier naar *Marocco* vertrekken, ten einde den Keizer voorslagen van Vrede te doen.

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen.* Den 7 April (1765) is de Colonel Heer van Stankiewitz, die zedert eenige Jaaren als Resident van den Groot-Generaal van Poolen, Graaf van Branicki, by de Porte gefungeerd heeft, eindelyk van hier na Poolen te rug gekeerd, verzeld door een Vizir Agasi of Commissaris, dewelke door de Porte voor hem bestemd is, en den zelven met vier Rytuigen en de nodige Paarden voor zyne Bagage tot op de Grenzen van Poolen zal brengen, zynde aan den voorn. Colonel ieder dag twaalf Piasters tot Reiskosten toegelegen. Van den Heer d'Alexandrowitz, die den gem. Colonel van wegens den Koning en de Republiek van Poolen by de Porte zouw komen opvolgen, hoord men niet meer spreeken, maar men ziet Brieven,

ven, waar in gezegt word, dat hy zynen Secretaris of Collega den Heer Boscamp op de Grenzen heeft gelaaten, en na Warschau te rug gekeerd is.

Den 11 is ook de Heer van Zeglin, Major in dienst des Konings van Pruissen, dewelke zig eenigen tyd by den Heer van Rexin, Minister van zyne Pruissische Majesteit by de Porte, onthouden en voor omtrent veertien dagen bevel van den hooggemelden Koning gekreegen heeft om na Berlyn te keeren, van hier vertrokken.

De nieuw benoemde GROOT-VIZIR Mussun Oglou Pacha, Schoon Broeder van den Sultan en geweezen Gouverneur van Romelien, is alhier aangekomen en aanstonds ter Audientie van den Sultan toegelaaten, dewelke denzelven zeer minzaam heeft ontfangen, en na dat hy het GROOT-ZEGEL aan hem had overhandigd met de gewoone Plegtigheeden in deze zyne nieuwe Waardigheid heeft doen installeeren.

Op denzelfden dag dat de gemelde nieuwe Groot Vizir in deze Stad aankwam is Topgi-Bachi of CHEF der ARTILLERY van deze zyne Waardigheid afgezet en door zynen Voorzaat in deze Bediening opgevolgd: Wyders zyn tot nog toe geen meer Veranderingen onder de Ministers van de Porte gemaakt.

Men verzeekerd meer en meer, dat de nieuwe CHAN der TARTAAREN, die bereids voor eenige Weeken herwaards ontboden is, voor het midden van May in deze Hoofdstad zal aankomen, om over Zaaken van het uiterste gewigt zyn Advis te geeven; Maar de Natuur en Eigenschap dezer Zaaken is en blyft aan het Publik ten eenemaal onbekend: Dit is zeker „ dat „ de Porte nog veele Oorlogs-Behoeftens en Troeppes over de „ ZWARTE ZEE doet vervoeren, en dat men hier in 't algemeen van gedagten is, dat dezelve na GEORGIEN bestemd „ zyn, alwaar de Onlusten, in weerwil van alle de poogingen, „ die de Pacha's, welkers Gouvernementen in de nabyheid van „ die Provincie leggen, tot nu toegedaan hebben, nog niet gedempt zyn: Onder andere Vaartuigen, welke tot het vervoeren van de gemelde Oorlogsbehoeftens en Troeppen gedestineerd zyn, heeft de Porte ook een Deens Schip doen bevragten, 't welk eerlang zal onder zeil gaan.

Op den 24 April is een zwaare Brand in de Voorstad *Fontucli*

ont-

ontstaan, waardoor omtrent honderd Huizen tot assche verteerd zyn: Den volgenden avond heeft de Vlam op den afstand van een Snaphaan-Schoot van de Voorstad *Pera* zig op nieuws vertoond, maar door den spoedigen Bystand zyn niet meer dan twee Huizen in een Puinhoop gelegt.

De Besmettelyke Ziekte neemt in deze Hoofdstad en haare Voorsteden meer en meer de overhand; En van *Smirna* word gemeld, dat deze verschrikkelyke Plaag aldaar zodanig woed, dat alle de Inwoonders, die Land-Huizen hebben, zig derwaards begeeven, en de overige in hunne Huizen als opgeslooten blyven.

PORTUGAL. Lissabon. Door 's Konings ordonnantie, waarvan wy in de Maand Maart laatstleden Iste Stuk bladz. 65 gewag maakten, is de ontzaghelyke Inquisitie, dat genoegzaam willekeurig Gerechtshof, eenen zeer zwaren slag toegebragt, welke echter niet te vergelyken is by den geen welke zyne Majesteit thans daaraan toebrengt, door geheel en al in 't toekomende af te schaffen de *Autos-da-Fé*, waarin zo meenig een onwillige dwaling met het vuur gestraft is; by aldien deeze tyding bevestigd word, verdiend den Allergetroudsten Koning en desselfs Ministerie eenen altoos duurenden roem en lof.

SPANJE. Madrid. De Afreize van haare Koninglyke Hoogheid de Infante Aartshertogin op den 14 der Maand Juny (1765) bepaald, en het embarquement van de Princes niet te *Barcelona* maar te *Carthagena* bestemd zynde, is de Marquis de *Vittorria* met het Esquader van 9 Schepen van Linie, 't geen te *Cadix* was t'zamen gebragt, van daar naar de gemelde Haven in Zee gestooken.

ITALIEN. Romen. De Paus heeft by een Brevet het Concilie, te *Utrecht* gehouden, veroordeeld, en alle desselfs handelingen aangemerkt als strydig met de Leerstukken van den Catholyken Godsdienst. De Keurvorst van Keulen oordeelende voor 't welzyn van den Catholyken Godsdienst dienstig in zyne Stad *Munster* een Seminarium of Universiteit te stichten, heeft den H. Stoel verzocht, het Convent der reguliere Canonikken en een ander van Religieuse Benedictynen in dezelve Stad te supprimeeren, waarover een Consistoriale Congregatie gehouden zal worden. De Paus heeft den Kardinaal Ghigi tot Protector van de Orde der Cordeliers, den Kardinaal Perelli van die der Regiliers, den Kardinaal Negroni van die der Cistensiensen en den Kardi-

naal

naal Colonna di Sciarra, welke die Protectorien bezat. Ook heeft zyne H. het Bisdom van Tivoli aan den Hr. Natali, Bisschop en Suffragaan van Sabina, geconfereert. De Paters Ignatio Cambigio, Napolitaan, en Miguel Rezio, Spanjaard, zyn tot Generaals, de eerste van de Orde der reguliere Clerken Theatynen en de ander der Clerken Minnebroeders, verkoren. De Apostoliese Kamer heeft van den Graaf Furietti, Erfgenaam van wylen den Kardinaal van dien naam, zyne beruchte Centauren en andere Mosaïke Stukken gekocht, om in het Capitool geplaatst te worden.

Den 6, 7 en 8 May (1765) bedreven de alhier zynde Polen en Aanhangeren dier Natie publieke vreugde over de verkiezing van den Koning van Polen door het geven van Festeinen, het illumineeren hunner Huizen &c. De Ambassadeur van Malta deed van gelyken; doch de overige Ambassadeurs en Buitenlandse Ministers onthielden zich van zodanige demonstratien, vermits de gemelde Vorst door hunne Hoven nog niet erkent is.

Genua. Onze Regeering is thans telkens vergadert over het meedebrengen der Depeches, die dezelve van onzen Generaal Mattra ontfangt, met betrekking tot onze Krygs-operatien op 't Eiland Corsika, dewelken zeedert een geruimen tyd zeer trage vorderingen maken, terwyl de Regeering ook ondervind, zeer weinig staat te konnen maken op den bystand der Fransche Troepen op dat Eiland, weshalven de Senaat by meerderheid van stemmen goedgevonden heeft, een groot gedeelte van onze Troepen, die men herwaards had doen terug komen, op nieuws na 't gemelde Eiland te zenden, ten einde onzen Generaal in staat te stellen, om zyne krygs-operatien te hervatten.

Met dat oogmerk is dan ook de geweezene bezetting van 't Fort *Macinaggio*, bestaande in 500 Man, dewelke van daar herwaards terug gekomen was na de aankomst der Franschen op 't Eiland Corsika; na 't gemelde Eiland terug gezonden, ter bezettinge van *San Bonifacio* en de Fortressen *Ebra Longa* en *Brando*, welke twee laatsten door de Rebellen met een beleg bedreigt worden. Daarbeneevens zyn twee vaartuigen met mond- en krygsbehoeftens van hier na *Bastia* gezonden, zynde de Regeering voor 't overige gansch niet wel te vreeden over de vriendschap en eensgezindheid, dewelke tusschen de Fransche Troepen en de

Rebellen schynt te heerschen, waar over by 't gemeen alhier veelerhande giſſingen ontſtaan, die wellicht aanleiding tot een opentlyk misnoegen zouden konnen geeven.

Deeze onaangename zaak verhindert echter onze Regeering niet, alle bedenklyke zorgen aan te wenden, zoo tot de behoorlyke receptie van de Infante Maria Louiſa van Spanje, Gemalin van den Aartshertog Peter-Leopold, en van de Prinſes Louiſa-Maria-Thereſia van Parma, aanſtaande Gemalin van den Prins van Aſturie, dewelken beide in deeze Stad te gemoet gezien worden, als om het verblyf van die Prinſeſſen alhier aangenaam te maken, wordende de nodige hotels tot derzelver receptie gereed gemaakt, en verſcheide publieke vreugdebedryvingen vervaardigt.

Milaan. Men ziet hier jeegenswoordig een plan aangaande de ſchikkingen, te maken by geleegenheid van de byeenkomſt der Prinſeſſen Infantes van Spanje en van Parma te *Genua*; den 25 Juni aanſtaande zullen de Dames en Edellieden van den Hofſtoet der Jnfante Aartshertogin alhier aankomen; het geheele gevolg zal in ruim 200 perſonen beſtaan, en hunnen intrek neemen in de hotels van Simoneul, Chriſtiani en van Litta; den 26 zullen gem. Dames en Eedellieden ſpyzen in 't Paleis van den Doge, en den 27 in 't Hotel van den Grave van Firmiani, en den 28 zullen zy de reize na *Genua* aanneemen.

De twee Jnfantes zullen den 5 juli te *Genua* aankomen, en aldaar geduurende vyf dagen haar verblyf houden, den 10 zullen de Jnfante van Parma te water na Spanje en de Jnfante-Aartshertogin te land na *Inſpruck* vertrekken, zullende gem. haar Kon. Hoogh. den 11 te *Novi* en *Pavia*, den 13 te *Cremona*, en den 14 te *Mantua* aankomen alwaar zy weeder vyf dagen zal blyven uitruſten, eer en alvorens ze de reize na *Inſpruck* voortzet, alwaar 2 à 3 dagen te voren hunne Keizerl. Majeſteiten, de Aartshertog Leopold, en een groot gdeelte der Keizerl. hofhouding reeds zullen aangekomen weezen.

Onze voornaamſte Adel maakt zich gereed, om zich na *Pavia* te begeeven, ten einde de eere te hebben, haar Kon. Hoogh. aldaar te complimenteeren; de Hertog van Modena zal ten dienzelven einde een keer na *Reggio* gaan doen, en de Prinſes Maria Beatrix, zyne klein-dochter, zal de Infante te *Vaprio* gaan Inwachten tot vermydinge van 't ceremonieel.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 13 May heeft het Hof de zogenaamde Kamer-Rouw voor achtdagen aangenomen wegens het ſterfgeval van haare D. Hoogh. de Vorſtin Douariere van Oranje en Naſſau, Groot-Moeder van den Prins Erf-Stadhouder der Vereenigde Nederlanden.

Onze Souvereine is den 20 May van *Czarsko-Zelo* hier te rug gekomen om by de beraadſlaagingen van onzen Senaat te adſiſteeren; en het middagmaal by den Kamerheer van Betsko gehouden hebbende, is haare Majeſteit weder derwaards geretourneerd: waar uit men beſluit, dat den nieuwen Franſchen Miniſter Marquis de Bauſſet, welke onlangs hier gearriveert is, geen gehoor zal verleend worden, voor en al eer dat haare Majeſteit weder te rug keert, welk vermoedelyk tegen het Pinxter-Feeſt zal geſchieden. Ons Hof is zeer te onvreede over het gedrag van den Courlandſchen Adel, die zig door vreemde Induƈtien laat misleiden, en nog geduurig hardnekkig volhart met te weigeren den Hertog Johan Ernſt te erkennen alhoewel dezelve van den Koning en de Republiek van Polen de Inveſtiture dier Hertogdommen ontfangen heeft. Tegenwoordig hoort men niet van het vertrek van het tweede Schip der nieuwe Commercie, het welk men voorleden Jaar op *Livorno* had aangelegd, en dat nu reeds in Zee behoorde te zyn. Doch wat de Carga van het eerſte Schip aangaat daar van bericht men dat meer dan de helft daar op verlooren zou zyn. En zulks zal misſchien de rede wezen waarom men voor de tweedemaal dit niet zal probeeren. De verandering, welke onlangs in het Miniſterie van de Porte is voorgevallen, is ons zeer aangenaam, en daar is geen twyffel aan of dezelve zal wel haaſt Stanislaus den IIden, voor Wettigen Koning van Polen erkennen.

DENEMARKEN. Koppenhagen. van *Maſcate*, zynde een Haven op de Noordweſtlyke Kuſt van Arabien, heeft men hier met een Brief in dato 6 January, over *Konſtantinopolen* herwaards gezonden, de aangenaame tyding gekreegen, „ dat de Heer Lieu„ tenant Niebuur, die van de Heeren van het bekende Arabiſche „ Reis Gezelſchap nog alleen in 't leeven gebleeven is, eenige „ dagen te vooren in volkome gezondheid uit Ooſt-Indiën te *Maſ-* „ *cate* voorn. is aangekomen, en gereed ſtaat om de in Europa „ tot nog toe ten eenemaal onbekende Landſtreeken van den O„ cean af tot na Boſſera, leggende aan de Perſiaanſe Zee-Boezem

en

„ en de vermaarde overblyffelen van de Stad *Persepolis* naauwkeurig te bezigtigen, en dat hy vervolgens door Azien over *Bagdad* en *Mosul* (of de eertyds geweeze Steden *Babylon* en *Ninive*) zyne Reis naar *Orpha* en *Aleppo* voortzetten, en eindelyk, na dat hy op het Eiland *Cyprus* de menigvuldige aldaar zynde aloude Gedenkteekenen van Phœnicien onderzogt zal hebben, naar Europa keeren zal."

DUITSCHLAND. Weenen. Het vertrek van het Hof naar Tyrol is op den 3 July eerstkomende vastgesteld en de route op de volgende wyze geschikt: Den 3 van hier naar *Eggenberg*, by *Gratz* in Stiermark, daar het tot den 7 vertoeven zal. Den 8 naar *Lesben*, alwaar het den 9 eene Jagt, by *Reiding* bywoonen zal. Den 10 naar *Klagenfurth*, daar het den 11 en 12 blyven zal. Den 13 naar *Lintz* in Pusterthal. Den 14 naar *Brixen*, en den 15 komt het geheele Hof te *Inspruk* aan, alwaar men den 21 des namiddags haare Koninglyke Hoogheid, de Infante *Maria Louisa* van Spanje, verwacht, en dien Avond zal de voltrekking van het hooge Huwelyk aldaar geschieden.

Berlyn. Op bevel van ons Hof is alhier gepubliceerd:

Na dien men aan den kant van KEUR-SAXEN geen Zwaarigheid gemaakt heeft om den Invoer en het Gebruik van de Koninglyk-Pruissische en Keurvorstelyk-Brandenburgse Lands-Manufactuuren en Fabrik-Waaren by een formeel EDICT van den 27 Maart deezes loopenden Jaars in de gezamentlyke KEUR-SAXISCHE Landen gantschelyk te verbieden, en by gevolg door de Publicatie van een zoodaanig EDICT het begin tot de Verstooring van den tot nu toe wederzyds gevoerden Koophandel te maaken:

Zoo heeft de Koning, onze allergenadigste Heer, ter handhaavinge van de Manufactuuren en Fabriquen in deszelfs Landen, noodwendiglyk tot een gelykformig VERBOD moeten overgaan, en derhalven goedgevonden tot het publiceeren van het onderstaande EDICT bevel te geeven.

Wy FREDERIK enz. enz. enz. Doen te weeten dat [nadien wy vernoomen hebben, hoe in de KEUR-SAXISCHE Landen ten aanzien der Verzendige van onze Lands-Manufactuur- en Fabrik-Waaren derwaards, zoodaanige Schikkingen gemaakt zyn, waar door derzelver Verticring in de genoemde Keur-Saxische Landen belet, en haare verdere invoer aldaar volgens het onlangs geëmaneerd E-

DICT, in dato DRESDEN den 27 Maart deezes jaars, ten eenemaal verbooden word, op straffe van confiscatie en andere zwaare Straffen.] Wy derhalven ter behoudenisse, bevorderinge en handhaavinge van onze Manufactuuren en Fabriken ons genoodzaakt zien den invoer, den handel en de debiteering van de volgende Waaren, dewelke in het Keurvorstendom Saxen en de Landen, die met het zelve geïncorporeerd zyn, vervaardigd worden, van nu af aan geheel en al te verbieden: *te weeten* van alle 't zy heel of half Zyde Fluweelen, alle Wollen en Katoenen: Linnens, Kameelshairen: Goude en Zilvere gesponne Waaren: alle Kanten, Franjes, Entoilages, en Goederen van Garen gemaakt: alle Stuk-Goederen: die van Leder, zoo als ook van geel Koper, Staal, Yzer, Tin, Blik, ofte andere Metaalen vervaardigd zyn, in het byzonder ook van alle Saxische, zoo wel opregte als vervalschte Porceleinen; Strekkende dit Verbod omtrent alle die waaren op de binnenlandse Consumtie of te derzelver Uitsnyding of te op derzelver enkele verkooping, Handel en Gebruik in 't klein, het zy zulks door Kooplieden of Private Persoonen, Ingezeetenen of Vreemdelingen op of buiten de *Missen* of *Jaarmarkten* geschiede, in onze gezamentlyke Keurvorstelyke Staaten, niet alleen op straffe van Confiscatie, maar ook van alle anderen, die na omstandigheid der Contraventien zullen gedetermineerd worden.

Doch wy willen ordonneeren en beveelen, dat de *Groote Handel* met diergelyke *Saxische Waaren* op de Misse te Frankfort aan den Oder met de Buitenlanders zoo als ook de Doortogt van die Waaren, nevens derzelver Debiteering en Verzending na buiten 'sLands, voor het tegenwoordige nog van dit Verbod zullen bevryd blyven, maar dat de Kooplieden en Kraamers na verloop van drie Maanden hun Voorraad van deze verbode waaren buiten 'sLands zullen moeten zenden en debiteeren &c. &c.

Manheim. De Keur-Paltsische Academie der Weetenschappen alhier heeft, in haare laatste Zitting, het genoegen gehad eenen Prys van 30 Dukaten, door eenen ongenoemden aan de gemelde, Akademie ter hand gesteld, om dien uit te deelen aan den geenen die in den Keur-Palts het eerste voorbeeld gaf, eenen verdronkenen in 't leven te behouden, aan den Heer Dr. *Joosten* toe te kennen. Het Geval bestaat hier in: Het Zoontje van een Burger en Bakker, *Meijer* genaamd, een Kind van drie en een half jaar was den 27 April, te Neustad, in eene aldaar voorby vloeyende Beek gevallen. De Stroom voerde het zelve meer dan 200 Schreden ver met zich, wanneer het Kind, eindelyk, ontdekt en uit het water gehaald werdt. Men bespeurde geen leevensteekenen meer aan het zelve, zo dat men het voor dood hieldt, en eenigen tyd op het Gras ter neer leide, eer het naar de Stad gebragt wierdt. Men kon niet net bepaalen, hoe lang het Kind in 't water geleegen hadt; doch

daar

daar waren, ten minsten, 15 minuuten mede verlopen. Deeze tyd met dien, in welken het op 't Gras geleegen hadt, naar de Stad gebragt en Dr. *Joosten* toevertrouwd werdt, maakten drie Kwartier-uurs uit. Dr. *Joosten* vond den verdronkenen zonder pols, zonder ademhaaling, over het geheele lichaam yskoud, deszelfs oogen styf, de lippen en den neus blaauw, het hoofd en de handen opgezwollen, en het onderlyf door het water merkelyk opgezet. Hy beval, het Kind met warme doeken te wryven. Niet zonder verwondering zag men, na verloop van 15 minuuten, de eerste beweeging aan den mond, en, 15 minuuten daarna, bespeurde men de eerste ademhaaling, en teffens den eersten polsslag. De overige zeer wel aangewende bemoeijingen van den Doktor hadden de gelukkige uitwerking, dat het Kind, den volgenden dag, zyne spraak weder verkreeg, en, na verloop van vier dagen, reeds zo ver hersteld was, dat hy het voor de Deur, op straat aantrof. Het water hadt zich meest door den stoelgang ontlast. Dit Voorbeeld zal het onkundig Gemeen, welk meent dat het te vergeefsch is, omtrent zulke verongelukten eenige middelen in 't werk te stellen, van het tegendeel overtuigen, en daarentegen eenen ieder opwekken, om gaarne de behulpzaame hand te bieden aan de geenen, welken, in het toekomende, diergelyk ongelukkig Lot mogt te beurt vallen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Vervolg van 't voorgaande stuk *bladz.* 196.

Mogt het de Godlyke Voorzienigheid behagen, ons te bevryden van de ongelukkige noodzakelykheid van zoodanige vertroosting! Uwe Majts. heeft getoond van de eerste dag van uw voorspoedige Regering een zoo nauwgezette zorg voor de Wetten en Vryheden, de Godsdienst en Burgerlyke Rechten van uwe Koningryken, dat wy ongevoelig, en het geluk dat wy genieten, onwaardig zouden zyn, indien wy niet vuuriglyk wenschten, het onder die zelve gunstige zorge en bescherming tot onze Kinderen over te brengen.

Maar gevoelende, gelyk wy doen, de oneindige aangelegenheid van dat gene welke in allen gevallen tot in standhouding van onze gelukkige Constitutie strekken kan, eerbiedigende uwe Majts. bevelen onder een volle overtuiging van die groote voorzigtigheid en het goedgunstig voornemen, welke 'er de Beweegraderen van zyn, zullen wy niet nalaten ons zelven onmidlyk tot het onderzoek van dit hoog en gewigtig voorwerp, welke uwe Majt. aan onze overwegingen heeft voorgesteld, te ontledigen.

Onze overwegingen dienaangaande zullen worden bezield door de hoop, van aan onze Nakomelingschap, onder den Zegen van God Almagtig, en in overeenstemming met uwe Majts. heilsaame oogmerken, de onwaardeerbaren Zegen van de wettige Protestantsche Opvolging tot de Kroon van dezen Ryken in uwe Koninglyke

Familie te verzekeren; en zullen worden ondersteund door een rechtmatig vertrouwen op uw Vorstelyke Wysheid en Vaderlyke zorg voor uw Volk.

Wy zullen in deze Raadpleging treden met een gevoelige aangstvalligheid uit deszelfs onderwerp voorkomende; maar wy verzekeren uwe Majt. onderdaniglyk, dat wy met alle de mooglyke spoed, welke de zonderlinge aangelegenheid vereischt, zullen ten einde brengen, gelyk met onze ernstige Gebeden, dat door Gods genade over deze Protestantsche Kerk en Natie, een voorzorge zoo noodig in vooruitzigt, by de uitkomst mag noodloos worden, en by uwe Majts. leven, en onder uwe eige onderwys, een opvolger, de gehoorzaamheid en toegenegenheid van een vry Volk waardig, door een lange en rype aandagt op het voorbeeld van uwe Koninglyke deugden, mag bekwaam gemaakt worden.

Waar op zyne Majt. dit genadig Antwoord gaf:

MYLORDS EN EDELLIEDEN.

Uwe toegenege gelukwenschingen op myne herstelling, en het gevoel welke gyl. uitdrukt van uw geluk onder myne Regering, geeft my de grootste vergenoeging.

Zyt verzekerd, dat ik geen opregter zorg of ernstiger begeerte heb, dan aan myn getrouw Volk te verzekeren, beide voor het tegenwoordige en toekomende, de Godsdienstige en Burgerlyke voordeelen van onze onwaardeerbare Constitutie.

VRANKRYK. Parys. Vervolg van 't voorgaande stuk *bladz.* 198.

Het schrikdier hervatte daarop terstond zyne aanvallen, greep het kleinste dier Kinderen by de arm, in ging, 't zelve in de Bek houdende, daar mede voort: deeze daad, waarlyk in staat om bejaarder lieden den moed te doen in de schoenen zinken, deed die der overige kindere niet verslaauwen, zy vielen 't zelve van nieuws aan om 't dus te noodzaken ook dit Kind te verlaten. Een der Kampvechters echter, oordeelende het nu de beste tyd te zyn om zich te salveeren, nam de vlucht, maar de grootste, bygenaamd *Portefaix*, die zich altyd aan het hoofd der anderen hield, riep hem toe, dat hy blyven moest, hunnen Makker verlossen of met hem te gelyk omkomen. Deeze woorden op een heldhaftige wyze uitgesprooken, gaf den overigen moed; zy hielden stand, vervolgden het Dier dat al wykende in een Moeras verviel en daarin tot de buik toe zakte. Hier door in zyn loop gestuit, kwamen deeze Kinderen nu by 't Dier, staken 't zelve met hunne gescherpte stokken, maar ondervonden ras dat zy daarmede niet door de huid konden komen, waarom zy het poogden in de oogen te steeken, welke zy echter niet konden treffen maar het dier eenige steeken in de muil toe bragten, vermits die altoos open stond, terwyl het ondertusschen het geroofde Kind in zyn poot hield, zonder het zelve, door byten

of

of anderzints, nadeel toe te brengen, alzo het werks genoeg vond om de gevoelige fteeken, welke deeze kleine Helden het zelve zochten toe te brengen, te ontwyken, en waardoor zy ondertusfchen zo veel bewerkten dat het Dier zyn prooi andermaal moeft verlaten, hebbende geen ander leet dan een wond aan den arm, alwaar het Dier 't Kind had aangegreepen, beneevens eenig gering letzel in 't aangezicht.

Inmiddels hielden deeze Kinderen niet op om hulp te fchreeuwen, waarop dan eindelyk een man roepende kwam aanloopen. Het Dier, een nieuwen vyand ziende te voorfchyn komen, achte zich niet veilig, rechte zich op de achterfte pooten, nam de vlucht en wierp zich in een Beek, omtrent een halve myl van den voorfz. Moeras af: drie andere Mannen waaren hiervan ooggetuigen, en zagen vervolgens dat het Dier weder daar uit kwam, en zich op het gras omgewenteld hebbende, den weg naar *Marel* in floeg, in welke ftreek, een jongeling van omtrent vyftien jaren het ongeluk had om desfelfs flachtoffer en daar door verfcheurd te worden. Hoe ongelooflyk een zo ongelyk gevecht ook fchynd te weezen, kan men zulks nochtans niet in twyfel trekken, na dien men vervolgens heeft vernomen, dat de A. K. Koning heeft bevoolen eene belooning aan deeze Jonge Helden te geven, hebbende hun Voorvechter, de voorfz. *Portefaix* 300 Livres ontfangen.

Na dat dit Dier vervolgens verfcheide Diftricten had doorkruisd en veele verwoeftingen aangerecht viel het den 3 der Maand April laatftleden een Kind van 12 Jaaren aan te *Vergongneux*, Parochie van *Fontans* en doode het zelve. Een hond die 'er ondertusfchen by kwam verhinderde het dit Kind te verfcheuren, en beveiligde teffens de Broeder van dit Kind, die gewapend met een kleine fpies zyn ongelukkige Broeder, maar te vergeefs, had zoeken te befchermen, en die zich waarfchynlyk zelfs niet beeter zou beveiligd hebben. Den 4 verfcheurde het te *Megery*, Parochie van *St. Denys*, een meisje van 16 Jaren, zeer fchoon zynde, en welkers aanfchouwen de woeden van 't wreedfte Beeft zou hebben konnen bedaaren. Den 5 verfcheen het Dier in de Parochie van *Arzenne* naby *Chateau Neuf* van *Randon*, en verfcheurde een Kind van 10 of 12 Jaren, na alvoorens eene jonge dochter van 15 Jaaren, zwaar aan de fchouwder te hebben gewond. Den 16 attaqueerde het een man te paard, na by *Chaudeirac*. Deeze Man dus door het Dier aangevallen fprong van zyn Paard, 't welk bang zynde weg vlood, verweerde zich met een ftok waaraan een yzere punt was; het ontweek alle fteeken welke hy 't zelve zocht toe te brengen, en was verheugd eindelyk te zien dat het de vlucht nam: zedert was men eenige dagen zonder iets daarvan te hooren, maar vervolgens vernam men dat het Dier op 't einde van de voorfz. Maand in den omtrek van *Langogne* was verfcheenen en aldaar een fterk jongman had geattaqueerd die zich,

al-

alleen gewapend met een stok, zo wel verdedigde dat het monster de vlucht moest neemen, dit baarde wederom een algemeene Schrik en deed de Bewoonders van het voorsz. District niet dan gewapend buiten hunne huizen gaan. Den 1 May verscheen het Dier omtrent *St. Alban* op een plaats genaamd *la Chaumette*, bewoond door drie Broeders die daarvan de Eigenaars zyn en den tytel voeren; de oudste van deeze Heeren s'avonds omtrent half zeven uuren aan 't Venster staande zag op den afstand van 250 treeden, naby eenig Grasland, alwaar een jongen van 15 Jaren eenige hoornvee hoede, een Dier dat hem vreemd scheen staande, op zyn achterste pooten, beloerende die Herder van achter een heuvel en schynende gelegenheid afte wachten om denzelven te verrassen. Deeze Edelman riep zyne Broeders en zeide hen dat hy meende het bewuste Dier dus te zien. Op het gerucht dat hy door dit roepen maakte, deed het eene beweeging als of het iets had gehoord. Deeze drie Heeren begaven zich terstond met hunne Snaphaanen derwaards. De een ging recht op het Dier aan, en de beide anderen begaven zich achter eene Hoogte waar zy oordeelden dat het waarschynlyk zou passeeren; maar het nam een andere weg, edoch een Herder en twee Boeren ontmoet hebbende, keerde het te rug en liep voorby de plaats daar de voorsz. Heeren stonden. Een van hen trof het in de rechter schouwder, dat het nederviel en zich eenige malen omwentelde, waar door de andere gelegenheid kreeg om voorby een Kreupelboschje te loopen, 't welk hem belette het Dier te zien, en zyn geweer met drie Koegels geladen op 't zelve te lossen, waar door hy oordeelde het in 't lyf te hebben getroffen.

Het vervolg den 1 Augustus.

NEDERLANDEN. Leeuwaarden. De plechtige Lykstatie van haare Doorluchtige Hoogheid, Mevrouw de Princesse Douariere van Orange en Nassau (wier overlyden wy in April laatstleden bladz. 139. melden) is alhier, den 13 Juny (1765) op de volgende wyze geschied.

I. De Burgery deezer Stad en de Militie, zo wel van deeze Stad als uit andere Steden deezer Provincie, waren vroegtydig in de Wapenen.

II. Dezelve werden geplaatst van 't einde der Kleine Kerkstraat over de Duco-Martenâse Brug, de geheele Nieuwstad langs, tot aan den Dyk, de St. Jacobstraat op tot aan den hoek, als dan de rechterhand af tot aan de Groote Hoogstraat over de Brug; doch in de Kleine Hoogstraat niet; weder by de Fransche Kerk tot aan de deur onder het Orgel in de Kerk.

III. Dezelve stonden geschaard in twee reijen, eerst de Burgery zo ver dezelve kon strekken, en vervolgens de Militie.

IV. De Guarde te Voet was gerangeert voor de Hofstoet, de Kleine

-ne Kerkſtraat in, zynde voorzien van Krippen aan Vaandel, Charpen en Degens voor de Officiers, benevens zwart Flennêl voor de Trommen, en wit Cabretleeren Handſchoenen voor de Officiers.

V. Op de Guarde te voet volgde het Hofgezin van wylen Haare Doorluchtige Hoogheid, geleid wordende door den jongſten Edelman den Heer *Willem Hendrik van Hambroick*, en wel in deeze Orde: 1. De Edelman *van Hambroick*; 2. twee Keuken Borſten; 3. twee Port-Chaiſe Dragers; 4. twee Lakeyen van haar Hoogheid; 5. twee Lakeyen; 6. De Mondſchenker *Gunſt*; en de Hovenier *Sember*; 7. twee Mondkoks *Benfort* en *Cremer*; 8. twee Kamerdienaars *Wattié* en *Habel*; 9. *Webrman* Diſpenſier en Chirurgyn, *Hurter* Klerk ter Secretary; 10. *Coulon* Hofdoctor, *Hildenberg* Rentmeeſter; 11. De Profeſſor *Ouwens* Lyfarts van wl. Haare Vorſtlyke Hoogheid.

VI. Hierop volgde de Keteltrom, met acht Trompetters, zynde de Keteltrom met zwart Laken bekleed, en de Kwaſten en Koorden der Trompetters met zwarte Floerſen overtrokken.

VII. Een Edelman leidende de Ornamenten, zynde de Heer Baron *van Schwartzenberg*.

VIII. Vervolgens de Ornamenten, gedragen wordende door zes Edellieden. 1. Het 1ſte kwartier van Brandenburg werd gedragen, door den Heer *Age Tjepke Ruurd van Sixma*; 2. het 2de Kwartier van Brandenburg, door den Heer *Schelto van Hiemſtra*; 3. Het Kwartier van Kourland, door den Heer *Sieco Douwe van Aylva*; 4. het Kwartier van Heſſen, door den Heer *Onno Schotto Tamminga van Burmania*; 5. het groote Blaſon, door den Heer *Daniël Anthony van Plettenberg*; eindelyk 6. de Vorſtlyke Kroon op een zwart Fluwele Kuſſen, werd gedragen door den Heer *Laas van Burmania*.

IX. Alle deeze bovengemelde Heeren waren voorzien van Mantels, en dubbelde Sluyers, hangende zo lang als de Mantels, gelyk mede van loſſe Hoeden en wit Cabretleeren Handſchoenen.

X. Hier op volgde de Heer Opperhofmeeſter *R. H. van Hambroick* met eenen Staf in de hand leidende het Vorſtlyk Lyk.

XI. Het Vorſtlyk Lyk zelve, op een Wagen, onder een zwart Fluwelen Verhemelte, met zilveren Galon, Franjes en Larmes afgezet.

XII. De Wagen of Lykkoets werd getrokken door acht Paarden, met zwart Fluwelen Kleeden bekleed.

XIII. Over het Lyk lag een zwart Fluwelen Kleed, waar op gehecht waren vier Wapens van Oranje en Naſſau, en vier van Heſſen dus acht te ſamen.

XIV. Vier Edellieden deezer Provincie droegen de ſlippen van het Kleed, namentlyk de Heeren *Jan Andries van Sytzama*, *Tjalling Hommo van Haerſolte*, *Binnert Philip Æbinga van Humalda*, en *Duco Martena van Burmania*.

XV. Acht Gedeputeerden van de Steden waren geplaatſt aan de

vier hoeken, en in 't midden van 't Verhemelte, om 't zelve te houden, met de Koorden daar aan zynde, namentlyk: 1. Uit Bolsward, *Gerryt van Velzen*; 2. uit Franeker, *Johannes Haitsma*; 3. uit Sneek, *Yge Mellema*; 4. uit Workum *Harmanus Bock*; 5. uit Harlingen, *Fedde Acronius*; 6. uit Stavoren, *Fengerus Domna*; 7. uit Sloten, *Claas Neyenhuis*; 8. uit Workum, *Tomas Pytters Allinga*.

XVI. 24 Bodens, dewelke het Vorstlyk Lyk op den Lykwagen hadden gedragen; dezelve namen het, aan de Kerk gekomen zynde, insgelyks, daar weder af, en droegen het, door de Kerk, naar de Vorstlyke Begraafplaats.

XVII. Daar op volgden de Ed. Mog. Heeren Staaten deezer Provincie, voorgegaan door drie Maarschalken van de Ceremonie, met Maarschalks-Staven in de hand, namelyk: De Heeren *F. H. van Harinxma toe Heegh*; *E. H. van Burmania* en *G. W. van Doys*.

XVIII. Vervolgens de Ed. Mog. Heeren Gedeputeerden *Staten*, 's Lands Fiskaal en Advocaat, de Commies ter Finantie, drie Clerken ter Secretary, een Clerk ter Finantiekamer, twee Kamerboden voorgegaan door de vier Deurwaarders.

XIX. Gevolgd door de Ed. Mog. Heeren Raaden in den Hove Provinciaal, den Rentmeester der Domeinen, den Procureur-Generaal, Griffier, Substituit-Procureur Generaal en Secretaris, benevens andere Suppoosten van den Hove.

XX. De Ed. Mog. Heeren Rekenmeesteren deezer Provincie, als mede de Vier Heeren Provinciale Ontfangers-Generaal.

XXI. De Magistraat en Vroedschap deezer Stad.

XXII. Waar op volgden de Gecommitteerde uit de respective Steden deezer Provincie, namelyk: Uit Bolsward twee, *Gosling Braaksma*, *Pyter Coopmans*; uit Franeker twee, *Keimpe Rengers*, *Pier Hessels Dykstra*; uit Sneek twee, *Johannes Feikens*, *Dekkens Coops*; uit Dockum twee, *Gerhardus Bransma*, *Claas Crans*; uit Harlingen twee, *Jane van Sloten*, *Syds Altena*; uit Stavoren twee, *Dooitze Hagtingius*, *Gerrit Intema*; uit Sloten twee, *Wybrandus Haansta*, *Herke Jans*; uit Workum twee, *D. F. Riemersma*, *Klaas van Dyk*; uit Ylse twee, *M. Schaafsma*, *W. Hoextra*; uit Hindelopen twee, *Anne Clases*, en *Anne Tymens*.

XXIII. De Predikanten der Stad Leeuwaarden.

XXIV. De Fransche Predikant.

XXV. De acht oudste Advocaten voor den Hove van Vriesland.

XXVI. En eindelyk de Burgery deezer Stad, wordende gerepresenteerd door een Persoon, namelyk: *Take Bruining*.

XXVII. Alle de Klokken in deeze Stad begonden te luiden zo dra de Lykstatie begon, en luidden ook zo lang als dezelve duurde.

XXVIII. Het Kanon om de Stads Wallen werd 3 maal geloſt, als eens wanneer het Vorstlyk Lyk op de Chaar of Lykwagen werdt gezet, nogmaals wanneer het zelve aan de Kerkdeur was genaderd, en laatstelyk wanneer de te rug togt begon.

XXIX. Het

XXIX. Het Vorstlyk Lyk in de Kapel bygezet zynde, ging de trein de Kerkdeur, de Oranjeboom genaamd, uit, de Fransche Kerk voorby, de Groote Kerkstraat in, en vervolgens naar het Hof.

XXX. Voorts zyn 'er geene Levry-Bedienden by de Lykstatie geëmployeerd.

's Gravenhage. Den 12 Juny (1765) arriveerde zyne Koninglyke Hoogheid de Hertog van York, bezag alhier 't merkwaardige, deed een tour na de kermis te *Delft* en vertrok zeer vergenoegd op den 21 over *Leiden* en *Haerlem* naar *Amsterdam*, alwaar hoogstdezelve den volgenden dag aankwam en zyn intrek nam in het Logement de eerste Liesveldse Bybel, alwaar hy 't middagmaal hield met den Wel Ed. Gestr. Heer Luitenant Admiraal *Cornelis Schryver*, en den Wel Ed. Gestr. Heer Fiscaal Mr. *Jacob Boreel*. De volgende dag deed die Prins een tour naar *Zaandam*, en vertrok op den 24 van daar over *Loenen* naar *Utrecht*, om zyn reis verder voort te zetten naar het *Loo*; van waar men verneemd dat zyne Doorlugtige Hoogheid de Prins Erfstadhouder zich by continuatie in gewenschte welstand bevind.

Amsterdam. Vervolg der Proceduuren van het Oost-Indisch Compagnies Schip *Neyenburg* ziet May laastleeden IIde Stuk Bladz. 199.

Alzo *Josepb Valk* Matroos, geboortig uit den Elzas, oud 26 jaren, tegenwoordig gevangene alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft bekend en beleeden:

Dat hy gevangene in dienst geweest zynde van het Engelsche vry Corps, en van daar, zo hy zegt, zyn afscheid gekreegen hebbende in den voorleeden jaare 1763 van Munster alhier in Holland overgekomen is, en zich als Matroos in dienst van de E. E. Oost Indisch Compagnie deezer Landen ter Kamer Hoorn geëngageerd heeft, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Comps. Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na *Batavia* gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8ste May des voorleden jaars 1763 alhier uit Texel uitgevaaren.

Dat vervolgens hy gevange, met het zelve Schip eenige tyd in zee geweest zynde, nevens verscheide andere Matroozen (met veelen van dewelke hy gevangene aan een en dezelve bak heeft geschaft, en dewelken zich onder elkanderen de Zwavelbenders noemden) zich heeft schuldig gemaakt aan het steelen van wyn uit de Kisten van de Scheeps-Officieren, welke met en beneevens het opbooren der Watervaten, of wel de vreeze, dat deeze misdaad ontdekt worden, en zy luiden daar voor hunne welverdiende straffe zouden ontfangen gelegenheid en oorzaak gegeven heeft, dat hy gevange en zyn Mede compliceu en anderen zo Zoldaten als Matroozen, (daar toe on-

der anderen ook onder het prætext van kwade en onredelyke behandelingen der Scheeps-Officieren mede uitgelokt en overgehaald) zich wyders niet hebben ontzien, om te zaamen te conſpireeren en heimelyke afſpraake te maken, ten einde met geweld zich meeſter te maken van het gemelde Schip en met het zelve in plaats van te vaaren naar Batavia, werwaards het zelve was gedeſtineerd, na de Brazilien ofte eenige anderen Portugeeſche Haven alwaar zy zich verbeelden vry te zyn, te ſtevenen, mitsgaders aldaar gekoomen zynde, 't zelve Schip te verlaten, en zich zelve dadelyk vry te maken van derzelver engagementen, ſolemneelyk by hunne Monſteringe, en door het voorleezen en beëedigen der Articulbrief, met de E. E. Ooſt Indiſche Compagnie deezer Landen aangegaan.

Dat hy gevange ook al verders zich niet heeft ontzien, om, (na dat de voorſchreve Conſpiratie en heimelyke afſpraake met zyn mede Complicen was gemaakt, en het opbooren der watervaten bereids was ontdekt, mitsgaders daarop, om te ontgaan de ſtraffe by de Scheeps Officieren aan de geenen, die zich daaraan ſchuldig hadden gemaakt, de volgende dag bedreigd, onder hun was gereſolveerd het voorgenomen alarm en oproer in de nacht omtrent 12 uuren by 't afloſſen van de wacht aan te vangen) als de vierde man, nevens hun eerſte hoofd *Wolnar*, die vooruitgaande riep: *allons Duitſche Broeders, laat uwe moed niet zinken*, mede achter op te ſpringen met een mes in de hand, en alzo 't Schip met geweld, en doormoord of kwetzinge van allen, die hen tegen ſtonden, te helpen overweldigen, hebbende hy gevange zich daarby, zelve in zo verre gediſtingeerd, dat hy, op de zo evengemelde wyze mede achter op geloopen zynde, op het halve dek den Onderſtuurman *Reiniers Peterſon*, terwyl dezelve, van de groote Maſt, of na de Hutten vluchtende, hem gevange voor by liep, met zyn mes in de rugge een ſteek heeft toegebragt, aan welke mitsgaders de verdere en andere kwetzuuren aan den zelven door zyn Gevangens mede-Complicen toegebragt, de voornoemde Stuurmaan noch in die zelve nacht is overleden, en dat hy gevange voorts van daar geloopen is, eerſt na de Koopmanskamer en aldaar een half of drie kwartier uurs gebleven is, om de Snaphaanen en zydgeweeren uit te geven en na boven te laten brengen, en vervolgens na de Kapiteins Kamer, alwaar verſcheiden van de Scheeps Onder-Officieren als de Kwartiermeeſter, de Bottelier, de Konſtapel en *de roode Korporaal* gebragt, en zommigen gebonden waren; hebbende aldaar eerſt met zyne mede-Complicen helpen overleggen en afſpreeken, dat zy den Kapitein en Stuurlieden zouden dwingen en doen beloven, om hen lieden in een Portugeeſche Haven te brengen, en wyders ook effectivelyk, onder anderen met *Wolnar*, *Croos*, *Cremer*, *Ihſle.*, *Bekker* en *de blaauwe Korporaal*, op 't halve Dek onder de Tent den voornoemden Scheeps-Officieren genoodzaakt, hen lieden in de Kaarten aan

te

te wyzen, hoe en op welke wyze zy derwaards konden komen, mitsgaders denzelve de zo even gemelde belofte (zelve volgens de Confessien van anderen), hoewel zulks by hem gevange is ontkend; onder plechtigen eede af te perssen.

Dat voorts ook de Gevangene zich niet heeft ontzien, om na dat hy gevange en zyne Kameraats alzo met geweld Meesters geworden waren van het gantsche Schip, zich onder den gefingeerden titul van Overste Luitenant te blyven gedragen, als hoofd en voorganger van de verdere Rebellen, zich verder met zyn Kameraats aanmatigende het Commando en de Directie over het gantsche Schip, allen de Scheeps-Provisien en Goederen, mitsgaders alle het Scheepsvolk, slaande en mishandelende veele derzelven, die derzelver post of werk na hun genoegen niet waarnamen, verrichtten, of in andere opzichten, na hunne bevatting en tegens hun misdeden; of assisteerende by en desselfs toestemminge gevende tot het slaan en mishandelen van de zelven door anderen, 't zy hoofden of medestanders van hunne Party, met bloote houwers als anderzints, ja zelve ook en tot de dreigementen en dadelyk onderneemingen, om den Opperstuurman en naderhand ook een der Matroozen, *Coenraad Palm* genaamd, over Boord te gooyen; mitsgaders by en tot het vorderen van geld of hunne quasi verdiende gagien en maandgelden, en wanneer de Kapitein hen declareerde dat niet te kunnen doen, het dadelyk occupeeren en in bezit neemen van twee Kisjes, het eene met Ducaten en het ander met Staven Goud van zeer groote waarde en aan de E. E. O. Indische Compagnie toebehoorende, het aan stukken kappen van de Staven Goud, het opmaaken van de verdeelinge, en het effectivelyk uitdeelen van het een en ander aan en onder de luiden van hunne Party en anderen van 't Scheepsvolk, als mede zich zelve daarvan te bedeelen met 400 Ducaten en een Stuk Goud, en met dat geld en goud als zyn eigen te leven, en ja zelve daar mede opzettelyk en met voorbedachten rade door middel van Schuit en boot het Schip te verlaten, met zyn Kameraats daartoe medevoerende, en zelve zo door confusie als geweld en dwang, mede te sleepen eenige Scheeps-Officieren en anderen van het Scheeps-Volk, die niet tot hunne Party behoorden, en daar over zelve noch aan land zich het Commando blyvende toeeigenen, en eindelyk om ook, na desselfs apprehensie en Visitatie zelve noch een kwantiteit van de geroofde Ducaten, heimelyk en steelsgewyze van en voor anderen over te neemen en te bewaren, en daarvan in hunne gevangenisse noch rykelyk te leven.

En aangezien uit alle het geene voorschreven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daarvan zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevange mede is geweest een der Hoofden en aanvoerders van de muiterye en het oproer op het bovengemelde Oost-Indische Compagnies-Schip *Nyenburg* gezmeed,

zmeed, ondernomen en uitgevoerd, en alzo zich heeft schuldig gemaakt aan eene gantsche schakel van zeer grove en atroce delicten, dewelken in een land daar goede Justitie vigeerd, niet kunnen of mogen werden geleden, neen maar ter contrarie in conformité van de Wetten en Placaten van den Lande en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artykelbrief van de E. E. geöctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft, zo is het, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en de geëxamineerd hebbende de crimineele Eisch en de Conclusie van Mr. *Pieter Galé*, Advocaat-Fiscaal R. O. met des gevangens respective confessien en anderen bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten stond, ende 't geene ter materie dienende was, doende recht in den name en de van wegens de *Hoog* Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde *Nederlanden*, hem gevange condemneerd, om alhier aan Boord door den Scheepsrechter met de koorde te worden gestraft, dat 'er de dood na volgt; en dat vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na aldaar eenigen tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden en van hier getransporteerd na het strand of te Zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daartoe opgerechten galge andermaal opgehangen, en voorts tot een exempel en afschrik van allen anderen Zeevarende Perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de lucht en de vogelen des Hemels zal weesen verteerd; wyders verklaard des Gevangens verdiende gagien en maandgelden verbeurt ten profyte van de E. E. Oost-Indische Compagnie in welkers dienst hy gevange is aangenomen en geweest, en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders desselfs apprehensie en detentie, met ontzetting van den verderen of anderen Eisch, by den Advocaat-Fiscaal R. O. gedaan en genomen om redenen.

Het vervolg den 1 *Augustus.*

Magistraatuuren en Amptenaaren.

Tot Medelid van de Societeit der Wetenschappen te *Edenburg* is verkoozen, de Hooggel. Heer *Petrus Camper*, Professor honorair by 't *Athenæum Illustre* t'Amsterdam, Prof. Ord. in de Genees-, Ontleed- Heel- en Kruid Kunde te Groningen enz.

Door de Heeren Landcommandeur en Commandeurs van de Duitsche Ridderorde, te *Utrecht* vergaderd, zyn tot Commandeur aangesteld de Hoog Ed. Heeren *Jacob Hendrik* Graaf *van Rechteren*, Heer van Westerveld enz. enz. als Commandeur van Schoonhoven en *Casper Antoni* Baron *van Haersolte*, als Commandeur van Middelburg.

De Ed. Mog. Heeren Gedeputeerden ter verandering van de Magistaaat in Staats Vlaanderen hebben op den 8 Juny tot Burgemeester te *Philippine* aangesteld, de Heer *Jan van Casteel*; tot Schepenen de Heeren *Adr. aan Coppelaar*, *Lambrecht van Dyk*, *Jan van Fraeyenhove* en *Jacobus van Pestelbergen*.

Zyne Majesteit de Koning van Pruissen

sen heeft desselfs geheime Raad, de Heer Mr. *Hendrik Jacob Schomaker*, benoemd tot zyn Resident, mitsgaders Volmachtiger van de Cleefsche Meursche en Marksche Landen, by de Regeering der Stad *Amsterdam*, en is ook in die qualiteit geadmitteerd.

Op gelyke wyze zyn op den 15 dito tot Burgemeester van *Axel* en *Neusen* aangesteld de Heer *Guillaume Alvarez*; en tot Scheepenen, de Heeren *Cornelis van Campenhout*, *Pieter Klaassen*, *Josias Paulus*, *Albrecht van Koelen*, *Jacobus de Lozanne*, *Michiel Schele*, Dr. *Jacobus Evera*, *Quiryn Dees* Jac. Z. *François Dieleman*, *Dirk van den Berge*, *Pieter Willemsen*, *Daniel van de Weege*, Junior, en *Huibrecht de Ruiter*.

Zyne Doorl. Hoogheid Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot.

Luitenant.	Fred. Cunrady in 't 2de Regiment.	*Randwyk.*
Sous-Luit.	Antony Schull.	- - - - -
Vaandrig.	C. A. Niemeyer.	- - - - -
Sous-Luit.	Nicolaas Havick.	*Buys.*
Luitenant.	Fred. Werkam.	*Saxen Gotha.*
Vaandrig.	Fred. Ludwig Alberti.	- - - - -
Vaandrig.	Valentyn Delger.	*Rechteren.*
Kapitein.	Louis Rudolph Jenner.	*Sturler.*
Kapitein.	Jaques Ad. Iz. Bigot.	*Cent Suisses.*
Luitenant.	Carel Aug. van Wulkenitz.	*Guardes du Corps.*
Cornet.	Anth. Fried. van Stökken.	- - - - -
Guidon.	Erdwin Ernst Raeber.	- - - - -
Exempt.	Ulbius Julius van Sixma.	- - - - -
Brigadier eff.	Alex. Phil. van der Capelle.	- - - - -
Luitenant.	Alexander Gordon.	*Majoribanks.*
Vaandrig.	. . . . . . Halket.	- - - - -
Eerste Luit.	Victor Frisching.	*Zwitsersche Guardes.*
Tweede Luit.	Guillaume de Saumaise.	- - - - -
Sous-Luit.	Victor Roffet.	- - - - -

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 29 April overleed te *Strelitz*, in den ouderdom van omtrent 73 Jaren haare Hoogv. Doorl. *Dorothea Sophia*, Douariere van *Adolph Frederik de III.* Hertog van Meklenburg-Strelitz, geborene Princes van Holstein-Plön.

Den 8 May overleed te *Bernburg*, Victor Frederik van Anhalt-Bernburg, in den ouderdom van 64 Jaren en 8 maanden.

Den 15 May overleed in *'s Hage* de Eerw. Heer *Bobineau*, geacht Leeraar der Walsche Gemeente aldaar.

Voor dit Jaar zyn van *Vlaardingen* en andere Plaatzen uit de Maas ten Haaringsvangst vertrokken 106 Schepen en 13 Jagers als van *Vlaardingen* 69 Schepen en 9 Jagers, daar van een uit Zee op *Hamburg*; van *Maassluys* 15 Schepen en 4 Jagers; van *Delfshaven* 9, van *Schiedam* 7, en van *Rotterdam* 6 Scheepen; de zeildag is geweest op den 14 Juny (1765). Noch zyn dit Jaar ter Visvangst naar Ysland gezeild of zeilen noch dagelyks derwaarts 52 Schepen. Wyders zyn ook ter Haringsvangst uitgezeild van *Enkhuyzen* 40 en van de Ryp 14 Schepen.

Den 1 Juny had men te *Londen* een zwaare Brand, veroorzaakt door het Kooken van Teer, waardoor omtrent 200 zo Huizen als Magazynen in de

asche

-ische gelegd zyn.

Den 10 dito overleed in 's Hage in den ouderdom van ruim 47 Jaren de Eerw. Heer *Karel Frederik Engels*, Predikant by de Hoogduitsche Gereformeerde Gemeente aldaar.

Den 13 is te *Alphen* op desselfs Buitenplaats in den ouderdom van 82 Jaaren overleden de Heer *William Ferdinand Carry* Lord *Hunsdon*, Pair en oudste Lid in het Parlement van Engeland enz.

Den 16 overleed te *Warmond* in den Ouderdom van 77 Jaren de Heer *Abraham Edens*, Beminnaar en Voorstander van alle fraaye kunsten en Wetenschappen.

Den 17 stierf te *Utrecht* de Hoog Wel gel. Heer *Warmolt*, Baron van Maniel, Heer van Bierum en onderhoorige Dorpen, Sessie hebbende ter Vergadering van de Ed. Mog. Heeren Staten der Provintie Groningen uit het Lid der Ommelanden, en wegens dezelve Provintie gecommitteerd in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t' *Amsterdam*.

Den 23 dito is in den Ouderdom van 69 Jaren en 15 dagen op zyn Wel Ed. Hofstede in de *Beverwyk* overleden, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer en Mr. *Daniel de Dieu*, Oud Burgemeester en Raad der Stad Amsterdam, gedeputeerde in het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit, Bailluw van den Lande van Blois, Hoofd-Schout der Steede Beverwyk, en geweezen Ambassadeur van den Staat aan het Hof van Rusland in de Jaaren 1733 en 1744.

Te *Romen* is in den Ouderdom van 58 Jaren overleden de Kardinaal *Prosper Colonna de Sciarra*.

De Heer *May*, Kollonel van een Regiment Zwitzers, in dienst van deezen Staat, en Groot-Major der Stad *Grave* is overleden.

Op het grondgebied van *Aubrak* in Vrankryk zyn onlangs drie perzonen in een zeer hoogen Ouderdom overleden als: *Jean Pignol*, Deurwaarder der Abdy van Aubrac, hy was gebooren in 1663; *Marie Portary* in haar 104 Jaaren *Jan Baptiste Reversac* oud zynde 108 Jaren.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 3 en 17 July onder voorzitting van Do. *Jan Mulder*.

Op Zondag den 23 Juny heeft alhier des Avonds in de Oude Kerk in de beurt van Do. *Klepperbein* gepredikt, de Eerw. en geleerde Heer *Gerhard Muller*, Predikant te Winschooter Ziel, en verklaart de *Ingang* en *de eerste Beede* van het *onzen Vader* volgens Luthers Catechismus.

ALKMAAR Vacant, ziet May laatstleden IIde Stuk.

AMERSFOORT. Vacant ziet als vooren

Vervolg van den STAAT DER KERKE VAN HET NIEUWE VERBOND enz. Ziet May laatstleden II Stuk, bladz. 205.

Merkt en ziet nu Leezer wat ongerymde stelling hier uit voortvloeid, want in de vyfde Brief gaven dan de Lutherschen voor dat zy leefden, maar zy waren dood in de Leere van de Consubstantiatie, en in het vyfde Zegel komen zy voor als Martelaaren, die gedood waren om de goede Belydenis van den naam van hunnen Koning Jesus; en dat zy bekleed waren met witte Kleederen, ten teeken van haar weergalooze standvastigheid; en dat eindelyk de Heilige

lige en Waarachtige God haare vyanden zou betaald zetten haar onschuldig lyden, ter tyd als het getal der Martelaaren zou vol zyn. Nu Lezer, let eens nader op de ongerymdheid: in de vyfde Bazuine zouden dan die heilige en zalige uitverkoorene Martelaren uit den Hemel vallen en tot Duivelen worden; zy zouden de sleutel hebben van de put des Afgronds; zy zouden zyn Sprinkhanen die Schorpioens Krachten bezaten; haar naam zou weezen Abaddon en Apollyon, en in de vyfde Schale zouden zy haar tong aan stukken byten, Gode lasteren en geen boete doen: is het niet verschrikkelyk dat te denken, en veel erger zulks te zeggen, moet men niet bidden voor die zoodanige Leerstellingen beweeren? Vader vergeeft het hen want zy weeten niet wat zy doen.

't Vervolg den 1 Augustus.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 15 *May* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 15 May.

Johanna Benninck, Huisvrouw van Hubertus Rigters. E. N. K.

Maandag den 20 dito.

't *Kind* van Jean Chaussé. W. A. K.

Woensdag den 22 dito.

Willem van Lindeloo. N. Z. K.

Arnoldus van Reekom, *Sleepers Baas.* W. K.

Maria Bruynvis, Weduwe van Pancras Roelvink. N. K.

Maria Herenhof, *bejaarde Dogter.* N. K.

't *Kind* van Eldert Eldersen. N. K.

Donderdag den 23 dito.

Jonas Tequier. W. A. K.

Cornelis Hertog. O. K.

Zebora Krygsman, Weduwe van Jan van Berg. Z. K.

't *Kind* van Coenraad van Juchem, *Apotbecar.* W. K.

't *Kind* van Harmanus van Vellert. L. N. K.

Vrydag den 24 dito.

Gerrit Ravesteyn, Mr. *Chirurgyn.* N. O. K.

Willem Renzing, *Kruytleser.* O. O. K.

Geertruy Bronswyk, Laast Weduwe van Jan Joost van der Hoek. W. K.

Zaturdag den 25 dito.

Daniel Lestevenon. W. A. K.

Frederik Meyer. L. O. K.

Connera Elizabeth Resenbergh, Huisvrouw van Abraham Eede. Z. K.

Maria ten Haaf, Dogter van Dirk ten Haaf. Z. K.

Dingsdag den 28 dito.

Gerrit van 't Veer, *Waagdrager in 't Medenblikker Veem.* Z. K.

Otto Fruydenfelt, *Oud Capitein en Commandeur der Retour Vloot in dienst van de Ed. Oost Indische Compagnie.* L. N. K.

Hendrik Eekhoff, *Sergeant onder de Compagnie van de Wel Edele Gestr. Heer Capitein en Commandant. B. C. Ruyt.* L. O. K.

Jacoba Bregitta van Loon, Weduwe van Daniel Jacob Dupeyron, *Oud Præsident Scheepen en Raad.* N. K.

Annetje Abramsz., Laast Weduwe van Jan van den Brink. N. K.

Woensdag den 29 dito.

Huberta van Bergel, Huisvrouw van Jan Verwey. W. K.

't *Kind* van Jan Janson. L. N. K.

't *Kind* van Jan van Wyk. N. Z. K.

Donderdag den 30 dito.

Anthony Goetvall. N. K.

Pieter Staats. K. K. H.

Catharina Mens. W. K.

Tryntje Dirkse Schuyt, Weduwe van Barent de Bas. N. Z. K.

Alida van Hamersveld, Huisvrouw van Jan Gaubert, *Makelaar*. N. Z. K.
Johanna Koosing, oudste Dogter van Mattys Koosing. N. K.
't *Kind* van Francois de Richemont. W. A. K.
't *Kind* van Gerardus Bentvelt. N. Z. K.

Vrydag den 31 dito.

Jan Lodewyk Panchaud. W. A. K.
Cornelia van Dyk, Huisvrouw van Willem van Beest. N. Z. K.

Zaturdag den 1 Juny.

Adolph Andriesen, *Dienaar der Justitie van de Water Graafs, of Diemer Meer*. Z. K.
Geertruy Glauwe, Weduwe van Hendrik Zeep. N. Z. K.
Anna Sliep, Huis en Kraamvrouw van Frans Lesker. O. O. K.
't *Kind* van Johannes Lodewyk Strantwyk. N. Z. K.

Sondag den 2 dito.

Marritje Keulemans, Huisvrouw van Jan Hufkens. L. K. H.
Catharina van Ouderkerk, Huisvrouw van Jan Mulder. L. K. H.

Maandag den 3 dito.

Leendert Vos, *Turfdrager*. W. K.
Hendrik Wythoop, Mr. *Broodbakker*. E. N. K.
Johann Gottlob Richter. L. N. K.
Pieter Heyblom. N. K.
Jannetje Backer, Huisvrouw van Andries Borst. E. Y. K.
Alida Godtschalk, *Bejaarde Dogter*. W. K.

Dingsdag den 4 dito.

Jan Egberts Tonneman. A. K. H.
Elisabeth Bertat, behuwd Dogter van Nicolaas Verhoeven. N. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Berkhof. O. K.
't *Kind* van Jacob Tiebes Roose. N. O. K.

Woensdag den 5 dito.

Casparus Janssen. N. Z. K.
Amos Russel. N. Z. K.
Maria Nieuwkerk, Laast Weduwe van Coenraad Mels, *Oud Commandeur en Equipagiemeester op Batavia*. W. K.
't *Kind* van Johannes Tornaar. O. K.

Donderdag den 6 dito.

Boudewyn Francois van Eyck. W. K.
Jan Godfrid Reydt. N. O. K.
Sigmond Sigmond. O. K.
Louiza Vasseur. O. K.
Hendrik de Vries, *Lid van de Engelse Bos*. N. K. H.
Annetje van der Oudermeulen, Huisvrouw van Barend Hendrik Gelhuys. N. O. K.
't *Kind* van Pieter Hulsman. N. K.

Vrydag den 7 dito.

Wyna Westerhuys. N. O. K.
Maria Catharina Hes, Laast Weduwe van wylen Pieter Zuyderhout. N. Z. K.

Zaturdag den 8 dito.

Willem Stademans. Z. K.
Clermentia Elisabeth Staats, Huisvrouw van Theodorus de Jonge, *Heere van de Groote Lint en Dordsmonde*. N. K.
't *Kind* van Abel Pierre Dutilh. W. A. K.

Sondag den 9 dito.

Jan Hoogsang A. K. H.
Maria Hedding, Huisvrouw van Jan Jansen. K. K. H.

Maandag den 10 dito.

Jacobus Roosaay. O. K.
Catharina van der Linden, Weduwe van Carel Brambach. N. K.
Tryntje Unja, Huisvrouw van Roelof Schot. O. O. K.
Bartha Wels, Huisvrouw van Jurriaan Scholten. N. O. K.
't *Kind* van Michiel Hendrik Kerke. N. K.

Dingsdag den 11 dito.

Gerrit Blom. N. Z. K.
Jan Frederick ter Moolen, *Bierdrager*. L. O. K.
Adolph Kallenborn. A. K. H.
Gesina Vegterman, Huisvrouw van Hendrik Burgers, *Deurwaarder van de Luterse Oude Kerk*, in. L. O. K.
't *Kind* van Cornelis van Out. Z. K.

Woensdag den 12 dito.

't *Kind* van Dirk Kleyn. W. K.
't *Kind* van Daniel Zeegers, Mr. *Broodbakker*. L. O. K.

Don-

Donderdag den 13 dito.
Joannes Wynbron. N. K.
Dorathea Peeters, Weduwe van Hendrik Meurkens. K. K. H.
Cornelia Hermina Keur, Huisvrouw van Frederik de Jongh. N. O. K.
't *Kind* van Jacobus Moerel. W. K.
't *Kind* van Cornelis Lever. W. K.
Vrydag den 14 dito.
Hendrik Ploeg, Mr. *Chirurgyn*. N. O. K.
Rykje Hoogkerk, Weduwe van Hendrik Beufeker. L. N. K.
Sara van den Wyngaard, Huisvrouw van Andries Jongman. N. K.
Margaretha 't Hardt, Jongste Dogter van Joris 't Hardt. L. O. K.
't *Kind* van Jan Hendrik Bagman. N. Z. K.
Saturdag den 15 dito.
Johannis Dykstra de Vries. O. O. K.
Jan Gottlieb Elszner. N. Z. K.
Cornelia Corneliffe, Weduwe van Jan Janfen de Graaff. A. K. H.
Withelmina Cornelia Plucker, Huisvrouw van Hendrik Knibbe. Z. K.
't *Kind* van Jooft Semeling. N. Z. K.
Sondag den 16 dito.
Evert Glashorit, *Kuyper by de Oost-Indische Compagnie*. L. K. H.
Willem Speet. K. K. H.
Maandag den 17 dito.
Mr. Francois Bruyningh. O. K.
Harmanus Sweers. O. K.
Jan Le Bruyn. O. K.
Jan Jooft Omeyer. O. O. K.
Jan Beuker. L. N. K.
Maria van Hoek, Middelste dogter van Hendrik van Hoek. W. K. H.
't *Kind* van Carl Schelofki. Z. K.
't *Kind* van Andries Ekman. L. N. K.
't *Kind* van Johannes Stubbe. L. O. K.
't *Kind* van Pieter de Wilde, *Notaris*. L. O. K.
Dingsdag den 18 dito.
Willemina Hartgers, Jongste dogter van Nicolaas Hartgers. N. K.
't *Kind* van Harmanus Menkens. O. K.
Woensdag den 19 dito.
Margarieta Jaagers, Weduwe van Johannes Godfried Eifenbuys. L. K. H.
Donderdag den 20 dito.
Jan Reppel, *Lid van de Protestante Bos*. N. K. H.
Sondag den 23 dito.
Margarieta Bakker, Jongste dogter van wylen Sweris Backer. A. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 3 *Juny* 1765, in 't Oudezyds Heeren Logement geveyld:

Annastraat (*J. Schoonhoven* en *A. Peereboom*, Een Huis en Erve, in de St.) Noordzy. *f* 2400, verkogt.
Bantemerstraat (*P. van der Heiden*, *C. Twisk*, *H. H. Hageman* en *B. Twisk*, Een Huis en Erve, in de Binne) *f* 3000, in flag *f* 350, verkogt.
Bloemwyker Pad (*W. Ebbenhorst* en *P. Slagregen*, Een Tuin op het) agter de drie Baarsjes. *f* 1050, verkogt.
Boodegraaven (*P. van der Heiden*, *C. Twisk*, *H. H. Hageman* en *B. Twisk* Een Schepenen Kennis op een Perceel Weyland, onder) van den 12 July 1755. waar van de Intrest betaalt is, tot 12 July, 1764. *f* 56½ Percent 16 Percent, opgehouden.
Hol (*P. Blank* en *D. Heydeman*, Twee Huizen en Erven onder een Dak, in een koop in 't lange). *f* 1550, in flag *f* 250, opgehouden.
Keizersgraft (*J. Blok*, *D. Wysman* en *D. Souvryn*, Een Huis op de) over de Schouburg. *f* 12100, in flag *f* 800, verkogt.
Keizersgraft (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuydzyde, by de Utrechtsestraat. *f* 8900, in flag *f* 400, verkogt.

Laurierstraat (*G. Rebel* en *H. Hollenberg*, Een Huis en Erve, in de) Zuydzyde, tusschen de Princegraft en eerste Dwarsstraat. *f* 2300, in slag *f* 300, opgehouden.

Leidsche Dwarsstraat, (*J. Blok*, *D. Wysman* en *D. Souvryn*, Een Huis en Erve, in de lange) agter het Almoesseniers Weesbuis. *f* 2300, in slag *f* 400, verkogt.

Lindengraft (*A. Peereboom*, *C. Angel* en *H. Angel*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, op de) Noordzyde, het 5de Huis bewesten de Karthuizers Brug. *f* 5450, in slag *f* 45, verkogt.

Nieuwendyk (*J. Blok*, *D. Wysman* en *D. Souvryn*, Een Huis en Erve, op den) in de Klapmutssteeg. *f* 1100, in slag *f* 200, verkogt.

Nieuwendyk (*C. Schouten Ysbrandsz.*, *J. Huygen*, *J. de Bosch Jeronimusz.* en *L. Kuyper*, Een Huis en een Huisje daar agter, op den) op de hoek van en in de Mandemakerssteeg. *f* 10100, in slag *f* 600, verkogt.

Nieuwmarkt (*P. van der Heiden*, *C. Twisk*, *H. H. Hageman* en *B. Twisk*, De Helft in een Huis en Erve, op den) 't tweede benoorden de *Bloed*straat. *f* 3000, in slag *f* 500, verkogt.

Roozengragt (*J. Blok*, *D. Wysman* en *D. Souvryn*, Een Huis en Erve, op de) Zuydzyde, over de eerste Dwarsstraat. *f* 6400, in slag *f* 700, verkogt.

Utrechtschestraat (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) oostzyde by de Utrechtsche Dwarsstraat. *f* 7000, in slag *f* 400, verkogt.

Verwerspad (Dezelve, Een Tuin en Huizingen en twee Wooningen daar Annex, buiten de Utrechtse Poort, op het groote) daar Souratte boven den ingang staat *f* 1025, in slag *f* 90, verkogt.

Vinkenstraat (Dezelve Vier Huizen en Erven, in de) tusschen de Prinsengraft en Haerlemmer Kruisstraat, getekend No. 1, à 4. *f* 3600, in slag *f* 550, verkogt.

Warmoesstraat (*G. Rebel* en *F. J. Melissen*, Een Huis en Erve, in de) Westzyde, het 4de bezuiden de Oudenbrugsteeg. *f* 6000, in slag *f* 200, verkogt.

Weesper Poort (*P. Blank* en *D. Heydeman*, Een Tuin Huizinge, Loots en Erven, tegen over de) daar 't Anker boven de Poort staat. *f* 1175, in slag *f* 45, verkogt.

Zeedyk (*P. van der Heiden*, *C. Twisk*, *H. H. Hageman* en *B. Twisk*, Een Huis en Erve, op den) 't 5de Huis van de Waterpoortssteeg *f* 9450, in slag *f* 1700, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 17 *Juny* 1765, geveyld.

Angeliersstraat (*J. Kwiks*, *G. Jarman*, *H. A. Hegeman* en *C. Cordes Junior*, Een Huis, Agterhuis en Erve in de) Noordzy, tusschen de tweede en derde Dwarstraat. *f* 1100, in slag *f* 20, verkogt.

Bethaniedwarsstraat (*J. Carstens*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) westzy. *f* 5500, in slag *f* 550, verkogt.

Bikkers Eiland (*C. 's Graveland*, *A. van Slooten*, *D. Souvryn*, *A. van Kerwyk* en *W. H. Swerendaal*, Een Pakhuis en Erve, genaamd het Fortuin, aan 't einde van [illegible] 1200, in slag *f* 30, verkogt.

Cingel (Dezelve, Een Huis, Koetshuis, Stallinge en Erven, op de) tusschen de Bergstraat en Blaauwburgwal. *f* 26000, in slag *f* 10000, verkogt.

Col-

Colveniersburgwal (*Dezelve*, $\frac{2386}{7500}$ Parten in het Huis en Erve, van ouds genaamt Trippen Huis, op de). *f* 14000, in ſlag *f* 2000, opgehouden.

Kromme Tuinſtraat (*C. Twisk*, Een leedig Erf, in de) Noordzy, beooſten de Groeneveldſteeg. *f* 210, in ſlag *f* 150, verkogt.

Kuiperspad (*H. Lauverbek*, Vyf Huizen nevens malkanderen in een koop, buiten de Utrechtſche Poort, op het) digt aan den Amſtel. *f* 1300, in ſlag *f* 200, opgehouden.

Leidſchedwarsſtraat (*H. Campen*, *P. de Hoen*, *E. Croeſe* en *J. P. Giraudet*, Een Huis en Erve, genaamd Vreedenburg, mitsgaders een Huis daar agter, als mede nog twee Huizen ter wederzyde het eerſtgemelde Perceel, alles in een koop, ſtaande naaſt en agter den anderen, zoo in de lange als korte) tuſſchen dito Kruisſtraat en Spiegelgragt. *f* 4350, in ſlag *f* 10, verkogt.

Leidſchedwarsſtraat (*J. de Boſch Jeronimuſchz. C. Agterman*, Een Huis met zyn Tuin en Coepel daar agter, in de Lange) Weſtzy, het zevende huis van de Spiegelſtraat. *f* 2025, in ſlag *f* 1, verkogt.

Marken (*C. 's Graveland*, *A. van Slooten*, *D. Seuvryn*, *A. van Ketwich* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, daar Europa in de Gevel ſtaat, met zes Huizen daar agter, op) *f* 5200, in ſlag *f* 325, verkogt.

Marken (Dezelve, Een Huis en Erve, daar Aſia in de Gevel ſtaat, met zes Huizen daar agter, geleegen als vooren. *f* 5300, in ſlag *f* 400, verk.

Marken (Dezelve, Een Huis en Erve, daar Africa in de Gevel ſtaat, mede met zes Huizen, daar agter, mede geleegen als vooren. *f* 5200, in ſlag *f* 30, verkogt.

Marken (Dezelve, Een Huis en Erve, daar America in de Gevel ſtaat, mede met zes Huizen daar agter, mede geleegen als vooren. *f* 5000, in ſlag *f* 10, verkogt.

Noordermarkt (*J. Kwikx*, *G. Jarman*, *H. A. Hegeman* en *C. Cordes Junior*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy. *f* 7500, in ſlag *f* 225, verkogt.

Noordermarkt Dezelve, Een Huis en Erve daar naaſt en beweſten. het gemelde Perceel *f* 4300, in ſlag *f* 80, verkogt.

Ooſtzaan (*E. Croeſe*, Een Plaizier Plaatsje, genaamd Over-Ruſt, tot) in 't zuid einde. *f* 350, in ſlag *f* 10, verkogt.

Oude Manhuispoort (Dezelve, Een Huis en Erve, op het Plyntje, binnen de) tuſſchen de Oude Manhuispoort en Oudezyds Agterburgwal. *f* 3050, in ſlag *f* 50, verkogt.

Plantagie (*G. Beerman*, Een Thuin en Huizinge, van ouds genaamd de Crispyn, in de Nieuwe) op Stads Grond, agter de Nieuwe Stads Herbergh. *f* 3300, verkogt.

Plantagie (*M. Kly*, Een Plaiſier Tuin op Stads Grond, in de) in de Leepel-Laan. *f* 2300, in ſlag *f* 425, opgehouden.

Reguliersgragt (*C. 's Graveland*, *A. van Slooten*, *D. Seuvryn*, *A. van Ketwich* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, op de) tuſſchen de Heere en Keizeirsgragten, aan de Stille zy. *f* 7250, in ſlag *f* 700, verkogt.

Roozedwarsſtraat (*J. Kwikx*, *G. Jarman*, *H. A. Hegeman* en *C. Cordes*, *Junior*, Een Huis en Erve in de eerſte) Weſtzy, tuſſchen dito Graft en Straat. *f* 2200, in ſlag *f* 50, verkogt.

Vecht (*E. Croeſe*, Een Hofſteede, genaamd Bree-Vegt, met zyn Huizinge

ſtal.

ſtallingen, &c. geleegen aan de) by Vreelandt, over de Katoendrukkery. *f* 7800, in ſlag *f* 200, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben de onderſtaande Schepen op *Maandag* den 3 *Juny* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement te Amſterdam geveyld.

Fregat-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Vrouw *Sara*, gevoert by Kapt. *Adriaan Larnois*, Is in 't Jaar 1758. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt by de Eerſte Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 26 voet 8 duim, Hol in 't Ruym by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 13 voet 8½ duym, 't Verdek by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet, 3 duim, 't Dek agter de Groote Maſt hoog aan Boort 6 voet 7 duym, met een Gefonke Bak hoog aan Boort 5 voet 5 duym. Alles Amſterdammer voeten. (Is in de voorgaande Reys verſien met een Nieuwe Bezaans *Maſt en Nieuw* Fokke Want.) Gemonteert met 10 Yſere Gotelingen en andere *Amonitie* van Oorlog na advenant. *f* 4400, in ſlag *f* 125, *Tamme Beth Ysbrandsz. voor zyn Meeſter.*

Snaauw-Schip (Dezelve, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Johanna Chatarina Eliſabeth*, Gevoert by Kapt. *Marten Eggers*, Is in 't Jaar 1748. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 80½ voet, Wyt by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 23 voet 7 duym, Hol in 't Ruim by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 10 voet 4 duym, 't Verdek by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 8 duym, 't Dek agter de Groote Maſt hoog aan Boort 5 voet 10 duim. Alles Amſterdammer voeten. Gemonteert met 4 Yſere Gotelingen 4 Draayſtukken en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 3245, *Hendrik Steenveld voor zyn Meeſter.*

En deeze volgende op *Maandag* den 10 *Juny* 1765 geveyld.

Fregat-Schip (*J. Buyn* en *A. van der Glint, Anthonisz.*, Een Extraordinary buiten gemeen Welbezeylt Tweedeks) genaamt *Vredenboek*, Gevoert by Capt. *Nicolaas Hermansz.* van Amſterdam, Lang over Steeven 93¾ voet, Wyt by de eerſ. Balk voor 't groot Luyk binnen zyn 28 voet 1 duim, Hol in 't Ruim by de eerſte Balk voor 't groot Luyk op zyn Uitwatering 13 voet 7 duim, 't Verdek by de eerſte Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 7 duim., de Bak hoog aan Boord 5 voet 4 duim, de Schans hoog aan Boort 6 voet 2 duim. Alles Amſterdammer voeten. Gemonteert met 10 Stukken Kanon en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 3700, *Jan Moolenaar.*

Fregat-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Gerret* en *Jan Jacob Galy*, Gevoert by Kapt. *Philippus Noordberg* en nu laaſt by Kapt. *Willem de Wreede*, Is in 't Jaar 1747. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 100 voet, Wyt by de eerſte Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 29 voet 4 duym, Hol in 't Ruim by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 4 duim, 't Verdek by de Eerſte Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 8 duym, de Bak hoog aan Boort 5 voet 4 duym. Alles Amſterdammer voeten. Gemonteert met 12 Yſere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 6100, *Tamme Beth Ysbrandsz.*

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
ACHTIENDE DEEL.

Lis-

R E G I S T E R.

E I N D E.

DE
MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERKNIEUWS *der*

LUTHERSCHE GEMEENTENS

deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

NEGENTIENDE DEEL

AGT STUKKEN,

Van July tot December 1765.

Met Kunst Plaaten opgeheldert.

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK,

Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1765.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JULY 1765.

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen.* De Ongenade, waar in de laatst afgezette Groot-Vizier is vervallen, en waarvan wy gesprooken hebben en het Iste Stuk van May laatstleden, is niet alleen door zyne Ballingschap, maar ook door zyn dood gevolgd, zynde den 11 May (1765) op bevel van den Sultan het hoofd van den gemelden Groot-Vizier door een *Capigi Bachi* herwaards gebragt on de volgende drie dagen in het derde Voorhof van 't Serrail voor het Publiek ten toon gesteld, 't welk vry onverschillig over dit Spektakel, nochte eenig misnoegen, nochte vermaak betoond heeft. Den 21 der voorsz. Maand werd de gewichtige post van Zegelbewaarder aan den *Reis-Effendi*, of Groot-Kancelier van dit Ryk opgedragen, dewelke ter zelver tyd door den Sultan met de waardigheid van *Pacha van drie Staarten* begiftigd, alsmede tot Gouverneur van het Schier-Eiland *Moria* aangesteld en door *Omar-Effendi* geweezen Secretaris in het militaire Departement der Janitzaaren, als Groot-Kancelier opgevolgd is.

Men heeft tyding, dat de Chan der Tartaaren te *Adriniapolen* is aangekomen, en men verzeekerd, dat hy den 20 Juny (1765) zyne publieke intreede in deze Hoofdstad doen zal.

De vloot van den Groot-Admiraal, bestaande in vier Oorlog-Schepen en vyf Galeyen, is den 16 May, uit den Haven deezer Stad na de *Archipel* onder zeil gegaan, en heeft tot den 20 by het Fort, genaamd de *zeven Toorens*, ten anker gelegen, toen deeze Vloot het Serrail voorby zeilde, stond de Sultan met den Admiraal (die van hem afscheid nam, en volgens gewoonte op desselfs bevel met de Caffetan of Overrok bekleed wierd) aan een der Vensters van dat Paleis, en wierd uit het Kanon der Schepen begroet.

In aanmerking van de bezmettelyke ziekte, dewelke in deeze Hoofdstad en haare Voorsteden meer en meer begint te woeden, zyn de buitenlandse Ministers voor deeze keer ontslagen om volgens gewoonte aan den bovengemelden Admiraal een gelukkige reis toe te wenschen: maar deeze omstandigheid heeft de gemelde Ministers niet kunnen afhouden van hun plicht om by den nieuwen Groot-Vizier over zyne verheffing tot deeze hoogste waardigheid de complimenten van gelukwenschingaf te leggen, 't welk de Ambassadeurs van Vrankryk, Groot-Brittannien en Venetien den 8. 9 en 11 en de Internuncius van 't Hof van Weenen, zo als ook de Ministers van Zweden en Denemarken den 12, 14 en 15 May gedaan hebben, en door de Ministers van Pruissen, Rusland en de Staten Generaal op den 16. 18 en 19 geschied is, hebbende de Envoyé van den Koning der beide Sicilien, in plaats van 11 dagen, vier dagen daarna, deeze plechtigheid desgelyks verricht.

PORTUGAL. Lissabon. Zaturdag morgen den 25 May (1765) omtrent 8 uuren gevoelde men alhier en vry sterke schudding van Aardbeving, doch die van korte duur was en geen schade verwekte. De Bull van den Paus, confirmeerende de Regelen en Constitutien van de Societeit der Jesuiten, onder de hand in dit Ryk gedivulgeert zynde, ziet met thans een Decreet des Konings tegens die Bulle en worden stricte recherches aangewend, om te ontdekken, wie dezelve ingevoert en gedistribueert hebben. Met de geresolveerde incorporatie der Kloosters binnen deze Stad is reeds een begin gemaakt, en men voegt alle Religieusen, die van een en de zelve Orde zyn, by elkander. Dus wint men terrein en Gebouwen, welke tot particulier gebruik geemployeert kunnen worden. Ingevolge deze schikking zyn de geestlyke Zusters van St. Salvador en St. Rosa by die van St. Joanna overgegaan en is over 't laatstgenoemde Klooster de Zuster van den Graaf van Oeiras tot Abdis benoemt. Ook is de Regering voornemens, die Communiteit tot een zeker getal van personen te laten uitsterven. Ten Hove geschied thans een grote Reforme onder de Bedienden van 't Paleis, welken door een gelyke vermindering van die der Stallen gevolgt zal worden. 't Getal der reeds afgedankte Serviesmeesters, Koks &c. beloopt op meer dan 150 personen.

Den 6 Juny trad de Koning in 't 52ste Jaar zyns ouderdoms, doch ontfing dien dag deswegens geene complimenten, aangemerkt de groote Godsdienst plechtigheid van 't Feest des *H. Sacramentsdag*, 't geen ten bywezen van zyne Majesteit en de Koninglyke Familie met de gewoone formaliteiten gevierd wierd: De Heer *da Cunha*, Zoon van den gedesigneerden Minister des Konings by de Heeren Staten Generaal, staat op zyn vertrek naar Londen, om zich van daar naar den Haag te begeven, werwaards aan zyn Heer Vader te *Weenen* bevoolen zyn afgezonden, zyne reize van daar voort te zetten.

Brieven van *Gibraltar* melden: dat het kleine Fransche Esquader by den Heer *de Chaffaut* gecommandeerd, de bombardeering van *Salée* begonnen, en reeds omtrent 160 bomben in de Stad geworpen had, waar door een Mosquée en Zevenhuizen vernield waren, terwyl hy ondertusschen de Stad als noch sterk uit het Kanon beschoot, maar zonder vrucht.

SPANJE. Madrid. Den 13 Juny nam de Infante *Maria Louisa*, Gemalin van den Aartshertog *Leopold*, te Aranjuez afscheid van den Koning, haren Vader, en de gantsche Koninglyke Familie, welke voor haar vertrek ten uiterſten aangedaan waren. Ook bragt haare Koninglyke Hoogheid den volgenden nacht ongerust door en nam den 14 's morgens ten 5 uuren de reize naar haaren Gemaal aan. De Ambassadeurs en buitenlandze Ministers hadden daags te vooren de eer gehad, die Princes veel voorspoed op hare reize te wenschen haare Koninglyke Hoogheid is den 22 te *Carthagena* gearriveerd en den 24 aan Boord gegaan om, weer en wind dienende den 29 of 30 te *Genua* te zyn. Waarvan het Hof de tyding met verlangen te gemoet ziet. Tot receptie van de Infante van Parma *Louisa Maria Theresia*, aanstaande Princes van Asturien, die in 't laatst van July aanstaande alhier verwacht word; worden reeds door 't oprechten van Eerepoorten en andere Decoratien kostbare toebereidzelen gemaakt: ook prepareeren zich de Hertogen *van Medina-Celi*, Groot-Stalmeester des Konings en *van Becar*, Groot-Meester van het Huis van den Prins van Asturien, tot het geven van Magnifique Festynen, en veele andere Groten om op dezelve met luister te verschynen.

Zeekere Mevrouw Bloedverwandte van Mevrouw *Stuart* en den Hertog van *Lissa-Barwick*, was met een beroerdheid overval-

yallen, die onherſtelbaar wierd geoordeeld, waar op zy een negendaagſche Godsdienſt onder de aanroeping van den gelukzaligen *Joan de Palafox* heeft aangevangen, met dit gevolg, dat zy volkomen herſteld en in de grond geneezen is. Daar zyn 'er die willen, dat (om een Mirakel te ſtaven,) het zelve in tegenwoordigheid van geleerde en onpartydige lieden geſchiedde: dit Mirakel ontbreekt aan geene bewyzen, 't is geſchied te *Aranjuez* onder de oogen des Konings en zyn gantſche Hof; en zyne Majeſteits Geneesheeren en Wondheelers hebben deeze geneezing voor bovennatuurlyk verklaard, zulks de Koning het verhaal en de bewyzen daar van naar *Romen* gezonden heeft, met bevel aan zyn Afgezant, om met deeze ſtukken aan te dringen op de in overweging zynde *Cononiſatie*, of heilig verklaring van den voorsz. gelukzaligen *Joan de Palafox.*

ITALIEN. Romen. Den 12 Juny overleed alhier de Graaf *Nicolaas Bielke*, geboortig van *Stokholm*, en Senateur deezer Stad. In den Jare 1735 alhier gekomen zynde, omhelsde hy het Roomſch-Catholiek geloof en wierd door den Paus *Clemens den XIII.* tot zyn vertrouwden Kameraar benoemd, en den 10 February 1737 met de waardigheid van Senateur vereerd. In die Qualiteit reſideerde zyn Excellentie in 't Capitool en hield een Equipagie, gelyk met die der Cardinalen. De gemelde Charge, die veel van haren ouden luiſter en Prerogativen verlooren heeft, is echter noch zeer aanzienlyk en meer dan eens door Keizeren bekleed geweeſt; doch thans geeft men dezelve aan Vreemden van een hoge geboorte, van welke men niets te duchten heeft.

Livorno. Men wil, dat de uit Vrankryk in Portugal verdrevene Jezuiten by *Paſcal Paoli*, Hoofd der miſnoegde Corſen, toeſtemming hebben laten verzoeken, om een Kweekſchool voor hunne Societeit op dat Eiland te mogen oprechten, waarvoor zy een Milioen Franſche Livres hadden aangeboden; maar men weet noch niet of *Paoli* hen verzoek zal toeſtaan, dan weigeren, dit laatſte zal waarſchynlyk door dit Hoofd beſloten worden, aangezien hem al te wel bewuſt is wat deeze fyne Paters in ſtaat zyn uit te voeren, wanneer zy eens in eenig land, wortel geſchoten hebben. Men heeft alhier tyding bekomen dat de Dei van Algiers in zyn bed vermoord gevonden was, en dat men te Algiers niet twyfelde of dat feit was door den Broeder van den

om-

omgebragten berokkend, die Aga of Generaal der Landmacht en by het volk zeer bemind, door den Dei den 23 April laatstleden afgezet was. (*Ziet Juny laatstleden bladz.* 215)

INGERMERLAND. Petersburg. De Keizerin onze Souveraine heeft, den 1sten Juny eenige Militaire Promotien gedaan: men denkt dat haare Majesteit, binnen weinig dagen een Tourtje naar Petershof en Oranjenboom zal doen. Men ziet, onder de Regering dezer wyze Vorstinne, het Russisch Ryk, hoe langs hoe meer in Bloei en Luister toeneemen: onze Woestynen worden ongevoelig bevolkt; de verlaten Akkers beploegd; de Handwerken en Kunsten aangekweekt; de Koophandel uitgebreid; de Weetenschappen en Geleerdheid geoeffend; daaglyks nieuwe Ontdekkingen in 't Ryk der Natuur en der Kunst gedaan; kortom, deze dagen, welke wy beleeven, zullen met den Tyd de Gouden Eeuw van Rusland kunnen genaamd worden. Niet alleen worden daarin de nuttig- en noodzaaklykheden des Leevens bevorderd, maar ook al, wat tot veraangenaaming van het zelve strekken kan. Ten dien einde, heeft onze doorluchtige Beheerschter de zedert zoo lang verwaarloosde en echter zoo luisterryke en aangenaame Carousels of Ridderspelen weder van nieuws op de Baan willen brengen. In de Maand July 1765, zal hier, een der fraaiste en pragtigste, die 'er immer gezien zyn, gevierd worden. Zie hier de Bepaaling daar van: Het zelve zal bestaan uit 4 Quadrilles of Verdeelingen, in ieder van welke zig bevinden zullen een Opperhoofd, 4 Ridders en 2 Dames, welke niet te Paard maar in Phaëtons zullen ryden; ieder Ridder zal gevolgt worden, door zyn Lans en Waapendraager, en zynen Schildknaap. De Dame, die de eerste Prys behaalt, zal het Voorrecht hebben van alle de Pryzen, aan de Ridders uit te deelen, die hun door den Opper-Rechter en 12 andere, daar toe aangesteld, by meerderheid van Stemmen, zullen worden toegewezen. De 1ste Quadrille zal haare Oeffeningen op zyn Schlavonisch, de 2de op zyn Oud-Romeinsch; de 3de op zyn Indiaansch; en de 4de op zyn Turksch verrigten. Vreemde Edellieden mogen zig ook tot Tournooyen aanbieden, en hebben hoop van aangenomen te worden; zo zy hunnen Naam willen verzwygen, zullen zy de onbekende Ridders genoemd worden; maar zy moeten eenige Hovelingen, die hen kennen en van 't Geheim weeten, tot hunne

ne Borgen ftellen, en als dan zullen hun de Pryzen, zoo wel als aan den Inboorlingen van dit Ryk, zo zy die verdiend hebben, worden uitgedeeld.

ZWEDEN. Stokholm. In de Vergadering der Rykstenden, is de Inrigting van den Tol, welke het Geheime Committé heeft voorgefteld, wel goed gekeurd, doch onder de volgende bepaalingen: Eerftelyk, dat van allerlei Koorn, hoe genaamd, geen Tol in fpecie Daalders zal behoeven betaald te worden, vermits de prys daar van reets zo hoog geklommen is, dat daar door eene Schaarsheid in den Koophandel word veroorzaakt. Ten tweeden, dat het een ieder zal vry ftaan, den Tol van de inkomende Goederen, naar zyn eigen goeddunken, in Specie of getoetft Zilver, tegen Specie-Daalders berekend, of ook met Banco Tranfport-Briefjes, de Rykdaalder tot 72 Mark Koper Geld gefteld, te betaalen, doch niet langer dan tot het einde van dit loopende Jaar. Ten derden, den Tol voor de uitgaande Goederen zal men, geduurende dit Jaar, met Banco Tranfport Briefjes, de Rykdaalder tot 72 Mark Koper gerekend, mogen betaalen, doch na verloop van dien tyd, moet men weder gemunte Kopere Plaaten, of Courant Zilver Geld gebruiken. Ten vierden, nadien de tyd, die van het Geheim Committé is bepaald tot het veranderen van den Tol, tegenwoordig geen plaats kan vinden, zal 'er een nieuwe Termyn moeten vaftgefteld worden, en wel zodanig, dat 't tot gemak van de Inwooners mag verftrekken. De Bezigheden van den Ryksdag worden zo meenigvuldig en intereffant, dat de tegenwoordige Ryksdag, misfchien de langfte, en tevens ook de gewigtigfte zal worden, die 'er zedert de verandering van de Regeeringsvorm, op nieuw is gehouden. Zedert den 11 Juny, is 'er 3 agtereenvolgende dagen volle vergadering by de Rykftenden geweeft, en by die gelegenheid, werd de zaak van den Burgemeefter *Kiörman* en deszelfs medepligtigen, weder op 't Tapyt gebragt, en in overweeging genomen. Men ftelde voor, om die zaak aan een' der Gedeputeerden ter befliffing over te laaten; doch dit werd weder van anderen verworpen. De Priefter-, Burger- en Boeren-Stand ftemden met elkanderen overeen, en zonden terftond hunne Gedeputeerden naar het Ridderhuis; doch by den Adel werd deswegens fterk gedebatteerd, tot dat men eindelyk de zaak met gely-

ke

ke-Stemmen, voor en tegen, tot nader gelegenheid staakte. De drie Stenden hebben besloten, de zaak over te laaten aan de Uitspraak van de Deputatie van 't Gerecht, die dezelve ook naar alle vermoeden zal decideeren.

Vervolgens is het uitgebragte Advis van gemelde Deputatie in deeze zaak door den Priester Burger- en Boeren-Stand goedgekeurd: Ingevolge dit Advis moeten de Heeren Kiärmann, le Febure, Carel en Claas Grill *twintig Milliocnen* Koper-Daalders aan den Staat en de Bank betaalen, en daar en boven zal tegen den eerstgemelde Crimineel geprocedeerd worden: By deze Zaak is de volgende Omstandigheid voorgevallen: „ In den beginne had „ alleen de *Priester- en Boeren-Stand* het gemelde Advis goedgekeurd; By den *Burger Stand* was het zelve verworpen; en „ de Ridderschap was met den Adel, zoo *voor* als *tegen*, even „ gelyk in Stemmen. Dus viel de Vraag, of de zaak by de verwerpende *Burger Stand* verblyven moest; dan of de *Priester- en Burger-Stand* in dit geval den voorrang hadden; doch terwyl de Ridderschap met het Onderzoek van deze Vraag bezig „ was, liet de *Burger-Stand* weeten, dat dezelve de Zaak nogmaals in overweging genoomen, en raadzaam gevonden had „ hun Goeddunken by de twee andere Stenden te voegen; zoo „ dat het niets geholpen zouw hebben, al had de *Ridder-Stand* „ by meerderheid van Stemmen een Uitspraak ten voordeele „ van de bovengemelde vier Heeren gedaan.

DENEMARKEN. Koppenhagen. De Koning heeft de Vice-Stadhouder van Noorwegen aangesteld tot President van de Commissarissen, welke benoemd zyn om onderzoek te doen na de oorzaak van den opstand der Inwoonders van *Noorwegen*, die geweigerd hebben het jaarlyks hoofd geld, het welke in alle de Staten van zyne Deensche Majesteit is ingevoerd, te betalen. Het te dier gelegenheid van hier naar *Bergen* afgezondene Oorlogschip voerd 50 stukken Kanon, en is verzeld van een Fregat van 24 stukken: Deeze beide Schepen hebben bevel den Haven van *Bergen* te bemachtigen en in bezit te houden, en de Troepen die aan derzelver Boord zyn, moeten onder de Ordres van den Luitenant-Kollonel van het Regiment van den Erf-Prins, twee kleine Forten, na by gemelde Stad opgerecht, bewaaren.

De Koning heeft den invoer van Rogge en Tarwe in deeze

Hoofdstad van buiten 's Lands, tot het einde van de Maand October aanstaande toegestaan, mits daar van de gewoone Rechten betalende.

By een Ordonnantie van den 21 Juny, beveeld zyn Majesteit dat alle die geene van desselfs Onderdanen, die voorneemens zyn van hier te vertrekken, om eene reize buiten 's Lands te doen, een Paspoort aan de Magistraat moeten vragen, en de Kapitein van de Paquet-Boot, die regulier naar *Lubeck* gaat, en de Schippers van andere Vaartuigen, hebben verbod bekomen geene Passagiers, dan die met zodanige Pas voorzien zyn, aan Boord te neemen.

POLEN. Warschouw. De Tol te *Mariënwerder*, waar van wy May 2de Stuk laatstleden bladz. 192 gesprooken hebben, is den 15 Juny (1765) opgeheven, maar vermits de Tolbedienden aldaar tot naderorder moeten blyven, is men als noch niet volkomen zeekre; hoe 't zy men wil dat deeze zaak, eerst op den aanstaande Ryksdag zal beslist worden.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 3 July 1765, na de middagmaaltyd, namen de Keizer, de Keizerin, de Roomsch Koning, de Aartshertog *Leopold*, de twee oudste Aartshertoginnen *Maria Anna* en *Maria Christina*, als mede Prins *Karel* en Prinses *Charlotta* van Lotharingen, te Schonbrun, op de teederste wyze, afscheid van haare Majesteit de Roomsch-Koningin, van de Aartshertogen *Ferdinand* en *Maximiliaan* en van de overige vyf jonge Aartshertoginnen, welke hier te rug blyven, en kwamen dien avond ten 7 uur van daar in deeze Stad. Den 4, des ochtens, tusschen 2 en 3 uur, vergaderde de Burgery, en begaf zich met haare Vaendels, Veldmuziek en Klinkend Spel, naar de aangeweezene Plaatsen, van den Keizerlyken Burg tot aan de Domkerk, en van daar tot aan de Karinthische Poort, alwaar ook verscheidene Bataillons en Eskadrons der Bezetting onder de Wapenen stonden. Omtrent half vyf uur begaven zich de Keizer, de Keizerin, de Roomsch-Koning, Aartshertog *Leopold* en de twee Aartshertoginnen, in drie Koetsen, ieder met 6 Paarden bespannen, naar de gemelde Kerk, vonden daar den Adel, de Universiteit, de Magistraat en de Geestlykheid deezer Stad vergaderd, en woonden 'er den Godsdienst by, welke geëindigt zynde, de togt onder veel duizend Zegenwenschingen en een drievoudige losching

van

van het Geschut onzer Wallen begon. In de de eerste Koets zaten de Opperstalmeester, Prins van *Auersperg*, de Opperkamerheer, Prins van *Kevenhuller*, en de twee Kamerheeren, Graven van *Schafgotsch* en van *Thurn*; in de tweede, hunne Majesteiten de Keizer, de Keizerin, de Roomsch-Koning, met den Aartshertog *Leopold*; in de derde, de twee Aartshertoginnen, met haare twee Opperhofmeesteresfen, de Gravinnen van *Salmour* en van *Vasquez*. Vooruit-reeden twee Opperpostknechten en 4 blaazende Postiljons, achter de Lyfkoets eenige Zadelknechts, Posthouders en Couriers, en het besluit maakten eenige Heeren van de Koninglyke Hongaarsche Adelyke Lyfwacht.

Den 5 des ochtens, volgden de Prins *Karel* en de Princes *Charlotta* van daar derwaards, alwaar het Keizerlyke Hof, den avond van hoogst deszelfs vertrek van hier, ten 10 Uuren, aangekomen is.

Berlyn. De Doorluchtigste Brunswyksche Familie herwaards vertrokken zynde, ter bywooning van de voltrekking van 't hooge Huwelyk van den *Prins van Pruissen* met de Princes *Elizabeth Christina Ulrica* van Brunswyk, is den 10 July (1765) onder geleide eener meenigte Burgers te Paard van Brandenburg, te Grossenkruis aangekomen, werd aldaar door het Koninglyk Potzdamsche Postampt, eenige Burgers te Paard, en het Slachters-Corps ontfangen en begeleid. De togt van daar tot Baumgartenbruk geschiedde in deze order: (1) De Postmeester Schlinke, 2 Postsekretarissen, Denso en Toll, en ruim 40 blaazende Postiljons, welke allen in 't nieuw gekleed waren. (2) Het Slachters-Corps, met 2 Trompetters en eenen nieuwen Standaard; dezelve hadden roode Strikken op hunne Hoeden en droegen bloote Zabels, welke met roode Linten in de plaats van Port Epées voorzien waren. (3) De Burgery te Paard, 120 tot 150 Man sterk, welke alle in blaauwe rokken, roode Kamisoolen, Hoeden met gouden Galonnen, met Oranjegeele Strikken, gekleed en in Reyen afgedeeld waren. (4) De jonge Prinsen en Prinsessen in hunne Reiswagens; het gezamenlyk Gevolg, en de Heeren welke hun naar Maagdenburg te gemoet gegaan waren. Te Baumgartenbruk, werwaards zyne Majesteit, de Koning, hunne Koningl. Hoogheden, de beide Prinsen van Pruissen, en hunne Hoogvorstlyke Doorluchtigheden, de beide Prinsen van Brunswyk, zich begeven hadden, was op Bevel zyner Majesteit, eene Turksche Tent opgeslagen. Eer

de Doorluchtigste Familie te Baumgartenbruk, waar eene Eerepoort van Bloemen opgerecht was, aankwam, werdt zy, daar omtrent, door de Werdersche Burgery, en ruim 20 Jonge Dochters, in 't wit gekleed, verwelkomd. Eenige van deeze laatsten overreikten de Princes Bruid eenen fraaijen Krans van Kersen op eenen Porceleinen Bord. By de Aankomst werden de Hoogvorstlyke Gasten door zyne Majesteit, en Hooggemelde Prinsen, op het teederste, ontvangen. En, naa dat zy eenige Ververschingen genomen hadden, plaatste de Prinses Bruid zich in eene zwaar vergulden Koninglyke Staatsiekoets ter rechter, haare Vrouw-Moeder ter linkerhand, en de Prinses Zuster, *Augusta*, rugwaards, welke door de Prinsen van Pruissen en van Brunswyk, te Paard, begeleid werden; waarop de Togt op de voorschreevene wyze naar Potsdam begon. Aan laatstgemelde Plaats stond, reeds 'svoormiddags ten 9 uuren de geheele Burgery zonder geweer, benevens de Schuttery, met vliegende Vaandels en klinkend Spel, voor de Brandenburgsche Poort, in Reyen geschaard. By de Aankomst aldaar, werd de Prinses Bruid door de Schuttery, met vliegende Vaandels, klinkend Spel en Muziek gesalueerd. De Togt ging daarop, door de Brandenburgsche en andere Straaten naar het Koninglyk Slot, zynde alle die Straaten met Gras en fraaije Bloemen bestrooid. Zyne Majesteit, benevens de Koninglyke en Doorluchtige Princen, kort te vooren op het Slot te rug gekomen, verwelkomde die Hoogvorstlyke Gasten aan de groene Trap. By het ryden door de Stad, werdt Hooggemelde Prinses Bruid, aan de nieuw gebouwde Steenen Brug, door meer dan 150 Potsdamsche Jongvrouwen, welke van deze Brug af naar het Slot toe in twee Reyen, allen in 't wit, doch op verscheidenerhande wyze, zeer fraai gekleed, met gekrulde Haaïren en Kransen om haare Hoofden, geschaard stonden, ontvangen. De eerste van deeze Maagden-Rei, welke ter rechter zyde der Prinses Bruid stond, trad, onder geleide van twee andere, tot aan het Portier van de Parade Koets; waarop het de Prinses behaagde stil te doen houden: Toen verwelkomde gemelde Jongvrouw; naamelyk Juffr. Brockhausen, de Prinses Bruid, met eene korte Aanspraak, in naam van alle de overige Jongvrouwen, onderdaaniglyk, en overreikte te gelyk een Gedicht, op wit Atlas, met zilveren Kanten bezet, gedrukt, op een blaauw Fluweel Kussen, insgelyks met breede zilveren Kanten besoomd; welk haare

re Doorluchtigheid op het liefderykste geliefde aan te neemen; waarop de andere beide Jongvrouwen de Prinses Bruid Bloemen en Kranssen toewierpen. Verder werd in 't ryden door de Maagden-Rei Hooggemelde Prinses Bruid van weerskanten met Kransſen en Bloemen bestrooid, en een Vrolyk *Vivat* en *Welkom!* toe geroepen. Kort naa de Aankomst der Doorluchtigste Brunswyksche Familie was ten Hove groote Tafel.

Het vervolg half Augustus.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 18 Juny (1765) deed het Hof een Brief publiceeren, welken de Major *Hector Munro*, (die de Troepen zo van den Koning als de Oost-Indische Compagnie in Bengalen *en Chef* commandeerd) aan den Graaf van Sandwich geschreeven heeft, zynde gedagteekend in het Campement van *Buxer* den 26 October 1765, en in Substantie als volgt:

De Troepen onder myn gebied hebben den 23 October op den Koning en den Vizir van *Indostan* een compleete Victorie behaald; Van hunne Armée, die ten minsten uit 50000 Man bestond, zyn 6000 op het Slagveld gesneuveld en door de onzen 130 St. Kanon enz. bemagtigd: Des daags te vooren naderde ik met myn Volk de Vyandlyke Armée zoo naby, dat wy even schootvry waren.

Des ogtents van de Bataille ging ik met zommige der voornaamste Officieren hun Legerplaats recognosceeren, met voorneemen om hen den volgenden dag aan te tasten; Maar alzoo ik de geheele Vyandlyke Armée onder de Wapenen vond, keerde ik na myn Leger en gaf bevel om de Trom te roeren, en de Wapenen op te vatten.

Na dat nu de Linie van Bataille, volgens de Schikking die ik 's daags te vooren gemaakt had, in minder dan 20 Minuten geformeerd was, begon de Vyand des ogtents omtrent negen uuren op ons te Kanonneeren, en een half uur daar na wierd de Actie algemeen: Wy hadden een Moeras voor ons, 't geen ons eenigen tyd verhinderde om te avanceeren, en waar door het groot getal van het Vyandlyk Kanon ons veel schade toebragt, in zoo verre dat ik my genoodzaakt vond om een Bataillon van de Seapoys met een Stuk Kanon van de regter Vleugel der eerste Linie, en een Bataillon van de tweede Linie tegen de Batteryen te doen aanrukken, dewelke in onze Flank schooten; Dit was van een zoo gewenschten uitslag, dat ik aan de beide Linien bevel gaf om aan de regter Vleugel der Vyanden het hoofd te bieden: Vervolgens avanceerde onze regter Vleugel tegen de slinker van den Vyand, om by een klein Bosch, 't welk naby was, te komen;

En na dat dit gedaan was, trok onze slinker Vleugel voort, en maak-

maakte een hevig Vuur tegen den Vyand. In dien tusschen tyd zond ik aan den Major *Pemble*, die de tweede Linie commandeerde, bevel, om aan de regter Vyandlyke Vleugel het hoofd te bieden en als dan de eerste Linie te volgen; Maar deze Officier de noodzakelykheid hier van bezeffende had zulks ter uitvoer gebragt, eer hy myn bevel daar toe gekregen had: Hierop drongen onze beide Linien met zoo veel hevigheid tegen den Vyand in, dat deze kort daarna begon te wyken, en zyne geheele Armée vyf Minuten voor twaalf uuren de vlugt nam &c.

Ook heeft de Oost-Indische *Compagnie* doen bekend maaken, dat dezelve met het Schip *The Devonshire*, 't welk te Douvres is aangekomen van den President en den Raad in *Bengalen* narigt gekregen heeft: „ Dat de Major Munro den 23 October op de Armée van den Koning *Shabaulum* (laatstelyk *Shabzada*) en *Sujahdowlah*, Nabob van *Owde*, by *Baxar*, leggende omtrent honderd mylen van *Patna*, een volkome Zege behaald en hun Slagveld met meer dan 150 St. Kanon bemagtigd heeft, zynde de Vyand na *Carumnassa* gevlugt.

Het Hof heeft een Brief doen publiceeren, dewelke door den Vice-Admiraal *Burnaby*, Commandant *en Chef* van des Konings Esquader te *Jamaica*, aan den Heer *Philip Stephens*, Secretaris van de Admiraliteit geschreeven is, zynde gedagteekend op het Schip de *Active* op de Hoogte van de Rivier *Balize*, in de *Baay* van *Honduras* den 25 Maart 1765. Deze Brief is voornaamentlyk van dezen Inhoud:

Heden heb ik met het Antwoord van den Gouverneur van *Jucatan* het Duplicaat der Ordre van het Spaanse Hof ontfangen: Ik zende het zelve hier by, met verzoek, dat *UE.* het zelve aan hunne Lordschappen communiceeren en teffens kennis geeven wil, dat de *Verw Houtbakkers* in de Baay van Honduras door den Commandant te Baccalar, volgens het bevel 't welk hy van den Gouverneur van Jucatan gekreegen heeft, formeel in het bezit gesteld zyn van die Plaatsen uit dewelke zy zyn verjaagd geweest, te weeten te Rowley 's Bite, in de nieuwe Rivier en te Rio Hondo. Don Philip Remirez de Estenos, dewelke laatstelyk Gouverneur van Jucatan en de oorzaak van alle Beroertens in de Baay is geweest, is overleeden: De tegenwoordige Gouverneur Don Alvarez, schynt over het Gedrag van zynen Voorzaat zeer gebelgd te zyn en verklaard, dat hy voor de Onderdaanen van zyne Britse Majt. groote agting heeft; Ook verzeekerd hy dat hy by alle gelegenheeden de Waarheid van deze zyne Verklaaring toonen zal. De Scheepen met de Trouppen, welke met my herwaards zyn gekomen, heb ik na Jamaica terug gezonden, en ik zal my na Pensacola begeeven om de ordres van hunne Lordschappen uit te voeren &c.

De

De voorsz. Brief door den Gouverneur van *Jucatan*, aan den Ridder *Burnaby* geschreven, en waarvan deeze eene vertaaling aan de Commissarissen van de Admiraliteit heeft gezonden, behelsd het volgende:

MYN HEER,

Ik heb uit handen van den Luitenant *Jaques Cote* den Brief ontfangen, die Uw Excell. de goedheid gehad heeft my te schryven, gedateerd den 16 January laatstleden, te zamen met het duplicaat van de Depeches van den Koning myn Meester, waar by zyne Majesteit de door Don Philippe *Ramirez de Estenos*, myn voorzaat, genome maatregelen, om de hakkers van Verfhout, in hunne beezigheid te *Rio Hondo* te stooren, afkeurd, en waarby hy wil, dat zy in de plaatzen alwaar zy gewoon waren dit werk te verrichten, hersteld worden.

Uwe Excellentie my verzeekerd hebbende, dat het de intentie van zyne Britze Majesteit is, een volmaakte Vriendschap en goede verstandhouding met zyne Katholyke Majesteit aan te kweeken, zo heeft my die Declaratie ende gehoorzaamheid die ik myn Koning verschuldigd ben, verplicht van aan den Commandant van *Baccalar* te schryven, dat zy zonder het minste verzuim de Onderdanen van zyne Britze Majesteit zouden hebben te herstellen in het bezit van het Verfhout hakken te *Rio-Hondo* en hen de vrye Oeffening daarvan toe te staan, met dezelve ten uitersten beleefd te behandlen als zynde een Natie in Vriendschap met Spanje.

Van myn kant heb ik de eer te verzeekeren, Myn Heer, dat ik, onder wat voorwendzel het ook mag wezen, niet zal toelaten dat men de geringste knevelaryen pleege, ten opzichte van de Britze Onderdanen, die tot het Verfhout hakken gebruikt worden, verzekerd zynde, zo als ik het ben, dat zyne Katholyke Majesteit zeer zoude te onvreden zyn, over alles wat de goede verstandhouding, welke tusschen de beide Kronen subsisteerd, zoude konnen krenken enz.

Te *Merida* in *Jucatan*, den 5 Maart 1765.

(*Was getekend*) ALVARES.

VRANKRYK. Parys. Vervolg van het voorgaande Stuk bladz. 226.

Men hoopte dat het Dier aan zyne wonden zou gesneuveld zyn of ten minsten die gewesten verlaten te hebben door dien men omtrent veertien dagen doorbragt zonder iets daar van te hooren, maar helaas! den 19 May verscheurde het te *Servilage* Parochie van *Ventuejols* naby *Saugues*, eene Dochter van 35 a 40 Jaren, sleept haar in een Bosch meer dan 150 treeden van daar, en liet niets daar van over dan de beenen. Dit overschot des lighaams werd eerst den volgende

mor-

morgen gevonden. Men trok de alarm Klok, alle de Inwoonders van *Saugues* en die van de omleggende Dorpen kwaamen op de beenen, en omcingelden het Bosch. Het Beest tusschen zeer hooge Rotzen verschuild, ontdekte alle de toebereidzelen en vond middel het gevaar te ontkomen; 't geen het nochtans alleen verschuldigd was aan een zwaar onweer 't welk verhinderde het zelve na te zetten. Dit Schrikdier had den 16 een Herder geattaqueerd, die zich wykende verdeedigde met een houte hooivork, terwyl het hem echter niet verliet dan by 't inkomen van het Dorp, van waar hy maar 60 treeden af was. Deeze man vluchte in 't eerste huis dat hy vond en viel aldaar in zwym, zodanig had de vreeze hem bevangen. De volgende dag werden de Inwoonders van *Mulzieu* onderricht dat het dier vervolgd werd langs het hangen der Kusten ten westen dier Plaats en begaven zich derwaards Mannen, Vrouwen, jonge Dochters en Kinderen, gewapend met Snaphaanen, Hellebarden en ander geweer om het Dier af te wachten by den Rivier *Truiere* welke langs deeze kusten vliet. Het Dier door verscheide Parochien naar deeze Rivier gedreven, passeerde dezelve zwemmende voor dat alles behoorlyk was bezet, nam de vlucht landwaards in, en passeerde naby een slapend man, zonder denzelven aan te vallen. Den 23 zynde de dag bestemd tot een algemeene Jacht, tot welke byeenkomst de Berg van *Margeride* was bestemd, daar het Dier ten voorigen dag gezien was, kwam 'er berigt, toen men gereed was om oostwaards te trekken, dat het Dier zich bevond ten westen boven de voorsz. Kust en gemelde Stad en dat de jonge Heer *du Mazel* daarop had geschooten; maar het stak weder te rug over de Rivier, op een plaats daar de Jagers niet konden doorwaden, en won de Berg van *Margeride* Den 24 attaqueerde, in de Parochie van *St. Privat du Fau* een jonge Dochter hy wierp haar ter aarde en bragt haar verscheide wonden toe; Dit meisje ontzet door eenige lieden in het land arbeidende, bragt het leven daaraf, maar voor korten tyd alzo zy den 26 overleed. Het Schrikdier woedende van zyn prooi te hebben moeten verlaten, begaf zich terstond na *Masel*, Parochie van *Juillanges*, attaqueerde aldaar een kleine jongen, die het door hulp van een mes aan een stok gebonden, deed te rug keeren, zonder nochtans te konnen verhinderen dat het zich op een meisje van 14 Jaren wierp en een van haar heupen verslond, terwyl de jongen om bystand liep. Vervolgens wende het Schrikdier zich eensklaps naar *Marcillac* attaqueerde aldaar een ander meisje, 't geen het noodlot van de beide andere zou getroffen hebben, by aldien een jongen van 12 Jaren haar niet met een Bayonet verdeedigd had waar mede hy zo dapper op het Monster stak dat dit geweer met desselfs bloed geverfd was. Den 1 Juny verscheurde het Dier een jongen van 9 of 10 Jaar. Een jongere zuster die by hem was, zocht haare veiligheid in de vlucht, en verborg zich tusschen eenige rotzen in een naby gelegen Bosch. Doordien zy niet te voorschyn kwam meende men dat

dat zy het zelfde noodlot als haar Broeder had gehad; en men was zeer verblyd, haar, toen men na het overſchot van haar lighaam zocht, gezond en onbeſchadigd weder te vinden. De volgende dag deed de Heer de *Enneval* wederom een generale jacht en nam daarby alle mogelyke voorzorgen, zonder dat dezelve van gunſtiger gevolgen was, dan alle de voorgaande.

Het vervolg hier na.

Haerlem. In de Vergaderinge van de Hollandſche Maatſchappye der Weetenſchappen, op den 21 Mai 1765 te *Haerlem* gehouden, tot het beoordeelen der Antwoorden op de Vraag, *hoe moet men het Verſtand en het Hart van een Kind beſtieren, om het te eeniger tyd een nuttig en gelukkig menſch te doen worden?* heeft men geoordeeld, dat verſcheide der ſtukken, daar toe gezonden, aanmerking verdienden. Men heeft daarom beſloten *Vyf* van dezelve onder de *Verhandelingen* van deeze Maatſchappye te plaatzen; indien het doenlyk is, allen in het eerſt uittegeeven negende Deel. Boven allen houd de Maatſchappy de twee Antwoorden, ingekomen, het *eene* onder de Zinſpreuk *Inſaevit Pater Optimus hoc me*, het *andere* onder de Spreuke *Natura tenaciſſimi ſumus eorum quæ rudibus annis percipimus, ut ſapor, quo nova imbuas, durat, nec lanarum colores, quibus ſimplex ille candor mutatus eſt, elui poſſunt. Quintil.* voor de beſten.

Zy heeft derhalve beſlooten den prys van de Goude Medaille toe te wyzen aan den Schryver van het Antwoord, in het Franſch haar gezonden, onder de Zinſpreuke: *Inſuevit Pater optimus hoc me*; dewelke by het openen van het Billet bevonden is te weezen de Heer *S. Formey*, *Secretaire Perpetuel de l'Academie à Berlin.*

Maar nademaal haars oordeels allernaaſt daarby kwam het Antwoord, in het Nederduitſch geſchreeven, en ondertekend met de Spreuke *Natura tenaciſſimi ſumus eorum &c.* bied zy den Schryver daar van eene Zilvere Medaille aan, op den gewoonen Stempel geſlagen, wanneer hy goedvind zynen Naam en qualiteit te melden, zullende dezelve als dan met het jaartal op den rand van de Medaille, even als met de Goude geſchied, tot een bewys van byzondere goedkeuringe geplaatſt worden.

In de *derde* plaatſe zal zy ook doen drukken het Antwoord *in het Franſch* ingekomen; onder de Zinſpreuk *ex paterno Amore ac in utilitatem Civium & humanitatis.*

Ten *vierde* die, waar onder geſchreven is *Arta probus, probitate pius, pietate beatus.*

En eindelyk ten *vyfde* de Verhandeling, die tot Zinſpreuk heeft: *Quo ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem Teſta diu.*

Den Schryveren van deeze drie laatſte Antwoorden bied de Maatſchappy tot een bewys van Achting aan, ieder eene van haare Zilvere Medaillen, ingeval zy goedvinden haar hunnen Naam en Adres te melden.

Het vervolg half Auguſtus.

Amsterdam. Zyn Koninglyke Hoogheid de Hertog van York, Broeder des Konings van Groot-Brittanien kwam den 22 Juny, 's middags ten 2 uuren met desselfs Gevolg in goeden Welstand alhier aan en nam zyn intrek in de eerste Liesveldse Bybel, ten huizen van den Castelein *E. Tibout*, in de Warmoestraat, en hield aldaar het middagmaal met den Wel Ed. Gestr. Heer Luitenant Admiraal *Cornelis Schryver*, en den Wel Ed. Gestr. Heer Fiscaal Mr. *Jacob Boereel.* Des namiddags ontfing zyn Hoogheid de complimenten van verwelkomming van verscheide Heeren van Distinctie en bezichtigde 's Lands-Werf, het Stadhuis en andere Merkwaardigheden, den avonds soupeerde Hoogst dezelve by den Wel Ed. Gestr. Heer Fiscaal, Mr. *Jacob Boereel.* Den 23 deed zyn Koningl. Hoogheid, verzeld van bovengemelde Heeren en andere Persoonen van aanzien, een Tourtje met een Admiraliteits Jagt over 't Y, naar *Zaandam*, en retourneerden den zelfden avond weder herwaards, wanneer die Prins, om 8 uuren, nog de Hoogduitsche Jooden-Kerk met deszelfs Hooge Tegenwoordigheid vereerde, alwaar zyne Koninglyke Hoogheid door 2 van de Parnassim aan de Koets wierd ontvangen, en tot aan de binnen deur geleid, daar de overige Parnassim hem mede ontvingen, en vervolgens in hunne Bank plaatsen. Aldaar hoorde de Prins door zeven Zangers den 45sten Psalm, naar hunne Kerktrant opzingen, en de Boeken van Moses, met derzelver Sieraaden, werden hem vertoond. In 't Gebed werd onder andere voor zyne Koninglyke Hoogheid met Naame Gebeden. Toen zyne Hoogheid vertrok, wierd hem op gelyke wyze als hy gekomen was, uitgelei gedaan.

Den 24 voormiddags ten 11 uuren vertrok zyne Koningl. Hoogheid, zeer voldaan over desselfs verblyf alhier met twee rytuigen naar *Loenen*, en van daar met desselfs Gevolg in 't Prinsen jagt, naar *Utrecht*, van waar die Vorst zyne reize over 't Loo verder heeft voortgezen.

Den 13 July, zyn hunne Doorl. Hoogheden de Prins en Prinses van Nassauw-Weilburg 's middags tusschen twaalf en halfeen uuren, van de Hofstede Beekestein, toebehoorende aan den Wel Edelen Gestrengen Heer Mr. *Jacob Boereel*, Raad en Advocaat Fiscaal ter Admiraliteit alhier, met eenige Rytuigen hier aangekomen, en zyn door de Haerlemmerpoort, langs den Haerlemmer- en Nieuwendyk, tot op den Dam, voor het Stadhuis, gereden, alwaar

het

het Stads-Guarnisoen geschaard stond, met slaande Trom en Veld-Musiek hunne Hoogheden opwagtende, terwyl dezelve, door de Officieren, met de Sponton gesalueerd wierden. Aan de Koets wierd dit Doorluchtig Paar, door een der Heeren Stads-Secretarissen gerecipieerd, en op het Stadhuis geleid; alwaar hunne Hoogheden, boven aan de Trappen van de Zaal, wierden ontvangen door den Wel Edelen Gestrengen Heer Hoofd-Officier, en de Wel Edele Groot-Achtbaare Heeren Regeerende Burgemeesteren dezer Stad, en in Burgemeesters Vertrek gebragt, daar hoogst dezelve eenige Ververschinge toegediend wierden. Van daar wierden hun Doorluchtige Hoogheden, door Burgemeesters Kamer, langs de Puye en Justitie Kamer in de Raad-Kamer geleid; en na daar het merkwaardigste bezichtigd te hebben, over de Zaal naar de Kamer van hun Wel Edele Achtbaarheden, de Heeren Schepenen gegebragt, alwaar een proper Ontbyt voor 't Vorstelyk Paar vervaardigd was. Na zig daar aangezet, en 'er iets van genuttigd te hebben, gingen hunne Doorluchtige Hoogheden, met het voorig Aanzienlyk Gezelschap begeleid, de Kamer van den Wel Edelen Manhaften Krygs-Raad en de Wapen-Kamer bezichtigen. Eindelyk wierden die Prins en Prinses op dezelve wyze uit het Stadhuis uit geleide gedaan, in 't voorbygaan nog de Vierschaar beschouwende, en door den Wel Edelen Gestrengen Heer Hoofd-Officier, Wel Edele Groot-Achtbaare Heeren Burgemeesteren en Wel Ed. Gestr. Heer Secretaris tot aan hunne Koets geleid. Aldus het Stadhuis bezichtigd hebbende, deeden hunne Hoogheden een Tour door de Stad, en begaven zig vervolgens naar de Admiraliteits-Werf, alwaar die Doorluchtige Personagien, het Magazyn en verdere Aanmerklykheden bezichtigd hebbende, door den Wel Ed. Gestr. Heeren Secretarissen *Backer*, in een Admiraliteits Jagt, ontfangen, en ter Middag-Maaltyd onthaald wierden. Onderwyl had al wat Vlaggen voerde, op het Y, en rondom de Stad, dezelve by. Hunne Hoogheden zyn, na het eindigen van de Maaltyd met hun byhebbend Gezelschap, wederom naar voorn. Hofstede van den Heer Fiscaal *Boreel* geretourneerd.

Vervolg der Proceduuren van het Oost-Indisch Compagnies Schip *Nyenburg*, ziet Juny laatstleden bladz. 232.

Alzo *Antoine Fouquet*, geboortig uit den Elsas, oud 25 Jaren, tegenswoordig gevange alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft

bekend en beleeden, dat hy gevange, voorheen in Pruissische dienst geweest en van daar uit Wezel gedeserteerd zynde, in den voorleden Jare 1763. van Alten aan de Munstersche Grenzen alhier in Holland overgekomen is, en zich als Matroos in dienste van de Ed. Oost-Indische Compagnie deezer Landen ter Kamere van Hoorn heeft laten engageeren, zynde vervolgens bescheiden geworden, op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May des voorleden Jaars 1763 alhier uit Tessel is uitgevaren,

Dat vervolgens hy gevange, met het zelve Schip eenige tyd in Zee geweest zynde, zich nevens verscheiden anderen Matroozen (met veelen van dewelken hy gevange aan een en dezelve bak heeft geschaft, en dewelken zich onder elkanderen de *Zwavelbenders* noemden) heeft schuldig gemaakt aan het steelen *van wyn uit de* kisten van de Scheeps-Officieren, en verders (na alvoorens onder elkanderen, al eer zy St. Jago gepasseert waren, gesprooken te hebben, om van 't Schip te St. Jago te deserteeren, ingevolge zy 't zelve aan deden) onder pretext van kwade en onredelyke behandelingen hunner Scheeps-Officieren mede te conspireeren en heimelyk Afspraake te maken, ten einde met geweld zich Meester te maken van het Schip, en met het zelve (in plaatze van te varen na Batavia, werwaarts het zelve Schip was gedestineerd) na *Brazilien* ofte eenige andere Portugeesche Haven, alwaar zy zich verbeelden vry te zyn, te stevenen, aldaar gekomen zynde, 't zelve Schip te verlaten, en zich zelver vry te maken van derzelver engagementen, Solemneelyk by hunne monstering en door het voorlezen en beëedigen der Artykelbrief met de Ed. Oost-Indische Compagnie deezer Landen aangegaan.

Dat hy gevange ook al verders zich niet heeft ontzien, om, (na dat de voorsz. conspiratie en heimelyk afsprake met zyne mede-Complicen was gemaakt en het opbooren der Watervaten, 't welk mede eenige van hun Complot hadden durven bestaan, door de Scheeps-Officieren bereits was ontdekt, mitsgaders daarop (om te ontgaan de straffe, by de Scheeps-Officieren, aan de schuldigen tegens de volgende dag bedreigd) onder hun was geresolveerd 't voorgenomen alarm en oproer in die nacht omtrent 12 uuren by het aflossen van de wacht aan te vangen) by 't begin van 's Alarm, terwyl hy ter wacht en op zyn post by het roer was, zich met verlating van zyn post by de Rebellen, die achter op waren gekomen en de Kapiteins Kamer met geweld hadden open gemaakt, te voegen, en in die zelve Kapiteins Kamer zich Meester te maken, onder anderen van des Kapiteins deegen, en daar mede vervolgens den Onder-Stuurman *Reinier Peterson*, die in de Opperstuurmans Hut, reeds gewond zynde, op de grond nederlag, op eene Moorddadige wyze zodanig te steeken en te kwetzen, dat de Doctor of Oppermeester verklaarde, daar aan niet meerder te kunnen doen, en dezelve

zelve Onder-Stuurman, zo aan dezelve als aan zyne voorgaande kwetzuren, kort daar na en noch in dezelve nacht is overleden; hebbende voorts (na dat de Geweeren door zyne Mede-Complicen uit de Koopmans Kamer, die mede door hun geweldig ingenoomen was, gehaald en boven gebragt, mitsgaders door hem gevangene de gemelde Kapiteins degen weder afgegeven waren) mede een houwer in de handen genomen als mede met zyn Mede-Complicen en wel onder anderen met *Wolnar*, *Croos*, *Cremer* en *Valk*) helpen overleggen en afspreeken, dat zy de Kapitein en Stuurlieden zouden dwingen en doen beloven, om hen lieden in eenen Portugeeschen Haven te brengen, gelyk dan naderhand de voorsz. Scheeps-Officieren effectivelyk genoodzaakt zyn om hen lieden in de kaarten aan te wyzen, hoe en op welke wyze zy derwaards konden komen, mitsgaders dezelven deze evengemelde beloften, zelve (volgens Confessie van anderen, hoewel zulks door hem gevangene is ontkend) onder plechtigen eede, afgeperst.

Dat voorts ook de gevangene zich niet heeft ontzien, om na dat hy gevangene en zyn Kameraads, alzo met geweld Meesters geworden waren van het gantsche Schip, onder den gefungeerden Titel van *Groot-Major*, zich te blyven gedragen als een voornaam Hoofd en Voorganger van de Rebellen, zich met zyne Kameraads aan te matigen het commando en de Directie over het gantsche Schip, alen de Scheeps-Provisien en goederen, zo aan de Ed. Oost-Indische Compagnie als Particulieren toebehoorende, mitsgaders allen het Scheepsvolk; veelen derzelver, wanneer die derzelver post of werk na hun genoegen niet waarnamen, verrichtten, of in anderen opzichten tegens hen en na hunne bevattingen misdeden, met Houwers als anderzints te slaan en te mishandelen, of te assisteeren by in desselfs toestemminge te geven tot het slaan en mishandelen van dezelven door anderen, 't zy Hoofden of Medestanders van hunne Party; ja zelve onder meer andere baldadigheden, roveryen en geweldenaryen, ook by en tot het slaan en mishandelen, mitsgaders het dadelyk overboord gooyen te assisteeren van een der Matroozen *Coenraad Palm* genaamd, quasi onder pretext dat dezelve had getracht een nieuw Complot en Conspiratie te zmeden tegens hen Rebellen en tot herneeminge van het Schip, zo dat dezelve enkel door eene byzondere beschikkinge der Voorzienigheid en door lang bidden en smeeken behouden is gebleven, als mede by en tot het dadelyk occupeeren en in bezit neemen van twee Kisjes, het eene met Ducaten en het ander met Staven Goud, van zeer groote waarde aan de Ed. Oost-Indische Compagnie toebehoorende, het aan stukken kappen van de Staven Goud, het opmaken van de verdeelinge, en 't effectivelyk uitdeelen van het een en ander onder de luiden van hunne Party en anderen van het Scheepsvolk, als mede daar van zich zelve te bedeelen met 245 Ducaten en een stuk Goud, groot zynde een vierde deel van een Staaf, mitsgaders dat geld en Goud als zyn eigen,

gen, zelve tot verkwistinge toe, te gebruiken of liever te misbruiken, en ja zelve eindelyk daarmede opzetlyk en met voorbedagte rade door middel van Schuit en Boot het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, te verlaten en met zyne Kameraars daar toe ook mede te voeren, en zelve zo door confusie als geweld en dwang mede te sleepen, eenige Scheeps-Officieren en anderen van het Scheepsvolk, die anders tot hunne Party niet behoorden.

Ende aangezien uit alle het geene voorschreeven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Krygsraad ten vollen gebleeken is dat hy Gevange geweest een Hoofd der Rebellen, mitsgaders een der eersten en ergsten aanvoerders van de Muitery en het oproer, op het bovengemelde Oost-Indische Compagnies Schip *Neyenburg* gezmeed, ondernomen en uitgevoerd, ende alzo zich heeft schuldig gemaakt aan een gantsche schakel van zeer grove en atroce Delicten, dewelken in een Land daar goede Justitie vigeert, niet kunnen of mogen werden geleden, maar in conformité van de Wetten en Placaten van den Landen en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artykel-brief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft.

Zo is 't, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien ende geëxamineerd hebbende de crimineele Eisch ende conclusie van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, *Ratione Officii*, met des Gevangens respective Confessien en andere bescheiden mitsgaders gelet hebbende op alles waarop in deezen te letten stond en ter materie dienende was, doende recht in den name en van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem Gevange condemneerd, om door den Scherprechter te werden gelegt en gebonden op een Rad, en voorts levendig van onderen op te werden gerabraakt, en vervolgens gewurgd en alzo van 't leven tot dood gebragt; wyders dat ook des gevangens doode lighaam, na dat 't zelve op 't Rad eenigen tyd ten toon zal hebben gelegen, van 't voorsz. Rad mede door den Scherprechter wederom zal werden afgenomen, getransporteerd na het strand of te de Zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar wederom op een Rad of staak gesteld, om daar op te blyven, tot dat het zelve door de lucht en 't gevogelte des Hemels zal zyn verteerd; verklaart voorts ook noch des Gevangens verdiende Gagien en Maandgelden verbeurd ten profyte van de Ed. E. Oost-Indische Compagnie, in welkers dienste hy Gevange is aangenomen geweest; en de condemneerd eindelyk hem gevange ook noch in de kosten en misen van Justitie mitsgaders deszelfs apprehensie en detentie.

Het vervolg half Augustus.

Magistraturen en Amptenaren.

Tot Burgemeester van *Axel* en *Neuzen* is aangesteld *Guillaume Alvarez*; en tot Schepenen, *Cornelis van Campenbout*, *Pieter Claassen*, *Josias Paulus*, *Albrecht*

Albrecht van Koelen, Jacobus de Lozanne, Michiel Schele, Dr. Jacobus Evera, Quiryn Dees, Jacobsz. François Dieleman, Dirk van den Berge, Pieter Willemsen, Daniel van de Weege, Junior en Hubrecht de Ruyter.

Tot Burgemeester van *Hulst* is aangesteld, de Heer Mr. *Leonard van Sonsbeek*; en tot Scheepenen, de Heeren *Marynes Steenart*, President, *Pieter Tegelberg*, *Pieter van den Bogaart*, *Jacobus van Dortmond*, *Adriaan Anthony Wouters*, en Mr. *Emanuel Casparus Jacobus Poris*.

Te *Sluys* in Vlaanderen zyn aangesteld, tot Burgemeester van de Courps, de Heer *Johan Stanislaus Fabricius*. Tot Burgemeester van Schepenen de Heer Dr. *Johan van der Beke*. Tot Voor Schepen, de Heer *Jacob Broekhuysen*, en tot Burgemeester van het Collegie 's Lands van den Vryen, de Heer *Pieter Hennequin*.

Tot Schepen der Stad *Alkmaar* is aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer *Frederik van de Wal*, en tot Schepen Commissaris des Gemeenelands Middelen aldaar, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Jacob Kloek*, beiden in plaats van wylen den Wel Ed. Gestr. Heer Pieter de Fremeri.

Door de Heeren Curatoren van de Universiteit te *Groningen* is aldaar tot Professor in de H. Godgeleerdheid aangesteld de Wel Eerw. zeer Gel. Heer *Gerhardus Kuypers*, Predikant in de Scheemda.

De Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit tot *Amsterdam*, hebben 't Oorlogschip *'t Zeepaart* dat door Kapitein Dirk Hartog is binnen gebragt, op nieuw in dienst gesteld onder commando van den Kapt. *Matthys Sloot*.

Den 11 July is door den Ed. Achtb. Raad ter Stad *Amsterdam* benoemd, de Wel Ed. Achtb. Heer Mr. *Gualterus Petrus Boudaan*, Burgemeester en Raad dier Stad, enz. enz. om in het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit aldaar zitting te neemen, in plaats van wylen den Wel Ed. Groot Achtb. Heer Mr. Daniel de Dieu.

Den 25 July zyn tot Schepenen der Stad *Leyden* verkozen, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Nicolaas van Alphen*, *Jacob van der Meer*, Heer van Hogeveen *Barthaut Adriaan van Assendelft*, Mr. *Pieter Changuion*, Mr *Hendrik Balth. van Halteren* Mr. *Corn. van Tol*, Mr. *Pieter Marcus* en Mr. *Abr. van Alphen* zynde de zes eerstgem. Heeren tot Schepenen Commissarissen over de Gemeenlands-Middelen benoemd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 5 Juny overleed te *Harazdiowitz* in Bohemen, *Maria Charlotta Antonia* van Holstein-Wiesenburg, regeerende Vorstin van Löwenstein-Wertheim, en

Den 8 dito *Leopoldina Carolina*, haare Dochter en Gemalin van den Erf-Prins van Hohenlohe Schillingfurst.

Te *Gorinchem* is in den ouderdom van 26 Jaren overleden de Heer Mr. *Pieter Christiaan van Barneveld*, Schepen van die Stad enz.

De Graaf *Franciscus Barkoczy van Szala*, Primaat van het Koningryk Hongaryen, en Aardsbisschop van Gran, is te *Presburg* overleden.

Te *Roca*, Provincie *Extramadura* in Spanje is, *Mathea de Orelana*, zynde de Vrouw van *Dominico Gonzales*, en oud dertig Jaren, binnen den tyd van 12 Maanden, van 6 Kinderen bevallen, als van vier t'eener dragt en vervolgens wederom van twee.

Te *Zwol* heeft de Heer *van Laar*, Vroedschap der gemelde Stad, het tydelyke met het eeuwige afgewisselt.

Den 23 Juny overleed op desselfs Buitenplaats te *Velzen*, in den Ouderdom van ruim 69 Jaren, de Wel Ed. Groot Achtb. Heer Mr. *Daniel de Dieu*, Oud-Burgemeester, oudste Raad en Houtvester der Stad Amsterdam, mitsgaders

gaders Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit, Baillu w van den Lande van Blois, Hoofd-Schout der Stede Beverwyk, en eertyds Ambaſſadeur van deezen Staat aan het Hof van Rusland enz.

Den 26 dito overleed te *Alkmaar*, in den ouderdom van omtrent 47 Jaren, de Wel Ed. Geſtr. Heer *Adriaan Byll*, Bailjuw van St. Maarten, Valkoog en den Enigenburg, Dykgraaf van Geeſtmer Ambacht, Schaage en Niedorper Cogge, Rentmeeſter en Secretaris van den Hondsboſſe en Duinen tot Petten, enz. enz.

De Wel Ed. Geſtr. Heeren *Lynſlager*, Vice-Admiraal, *van Waſſenaar*, Schout by Nacht, en de Kapiteinen, *Blok*, *van der Goes*, *Huigens*, *Hartzink*, *Reynſt*, *van Stokken* en *Pichot* en den Amanuenſis *Jutz*, als Leden van den Krygsraad, belegd wegens het ongeluk, 's Lands Oorlogſchepen *'t Hof Souburg* en de *Pollux* onlangs overgekomen, houden thans hunne Vergaderingen te *Helvoetſluis*.

Den 30 Juny arriveerde te *Vlaardingen* de eerſte Jager met 52½ Tonnen nieuwen Haring, waarvan de eerſte Ton verkogt werd tot 260 guldens, en de overige tot 130 guldens.

Den 9 July is op deſſelfs Buitenplaats by *Voorburg* overleden, de Heer Mr. *Harmen Cornelis Johan van Eversdyk*, Secretaris van 't Hof van Holland, Zeeland en Vriesland.

Den 10 dito is op deſſelfs Buitenplaats in den ouderdom van 69 Jaren overleden de Hoogel. en alom beroemde Heer *Nicolaas Engelhard*, J. U. & Ph. Doctor, gewoon Hoog Leeraar in de Philoſophie en Wiskunde op de Univerſiteit te *Groningen*, en Lit van de Maatſchappy der Wetenſchappen te *Haerlem*.

Den 13 dito overleed te *Purmerende* in den ouderdom van ruim 50 Jaren, de Wel Ed. Geſtr. Heer *Jan Pet*, Burgemeeſter en Raad, mitsgaders Ontfanger van de Verpondingen enz. dier Stad.

Den 18 dito overleed te *Delft* in den ouderdom van 55 Jaren, de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Hendrik van der Duſſen*, Raad en Oud-Schepen dier Stad, mitsgaders Hoog-Baillu w en Opperdykgraaf van Delfland, en Bewindhebber van de Ooſt-Indiſche Compagnie ter Kamere aldaar, enz. enz.

Den 20 dito overleed t'*Amſterdam* in 't 70ſte Jaar zyns ouderdoms, de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Joan de Rebe*, Raad dier Stad, en Gedeputeerde in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in Zeeland enz.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM Het gewoone Conſiſtorie deezer Gemeente ſtaat gehouden te worden op Woensdag den 7 en 21 Auguſtus onder voorzitting van Do. *Hermanus van Garël*.

Den 30 Juny, zynde de Zondag van de Augsburgſche Confeſſie, heeft alhier in de Oude Kerk, des namiddags in de beurt van den Eerw. zeer Gel. Do. *Tiſteyn* gepredikt de Eerw. en Gel. Heer *Iſaac Scholten*, Proponent, zedert beroepen te *Amersfoort*, over het twede Artykel van de Augsburgſche Confeſſie, handelende over de *Erfzonden*, waar uit zyn Eerw. voorſtelde en oploſte de zwaare en gewichtige vrage: *of het met Gods Rechtvaardigheid beſtaan kan, dat de Zonde van Adam op alle Menſchen toegerekend worde?* en wel ten eerſten: *Waarin de Zonde van Adam beſtond?* en ten tweden: *Hoe zy kan en moet op alle Nakomelingen van Adam toegerekend worden?*

Gy

Gy hebt ô Jongeling! het allerheiligst Weezen,
Door u geleerde tong, gerechtigd in zyn daad;
Ach! zag een Sterveling recht zyn elenden staat,
Hy zogte Balzem, die hem weder kon geneezen.
Hy zou geen Burger meer, in Edens lusthof zyn,
Dewyl op Golgatha druipt Zielen medecyn.

J. A. A.

'S GRAVENHAGE *Vacant.*

ALKMAAR. Op Maandag den 8 July is by den Eerw. Kerkenraad deezer Gemeente, uit een Nominatie van drie Heeren Predikanten, namelyk

Do. Jan Hendrik Munnikhuizen
Do. Joh. Hendrik Vorstius
Do. . . . . Jutting

Predikanten tot Edam, Monnikendam en te Pekel Aa in Groningerland, tot Leeraar alhier beroepen de veel geleerden Heer Do. *Joh. Hendrik Vorstius*, Predikant te Monnikendam, zulks deeze laastgem. plaats oogschynlyk staat Vacant te worden.

AMERSFOORT. Alhier is tot Predikant beroepen de Proponent *Isaac Scholte*, welk beroep door zyn Eerw. in de vreeze des Heeren aangenomen zynde, staat hy eerstdaags te Amsterdam geexamineerd en geordineert te worden.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 18 *Juny* 1765. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Dingsdag den 18 dito.

Gerard Reus. L. O. K.
't *Kind* van Jacob Cuyk van Mierop. W. A. K.

Woensdag den 19 dito.

Jan van Sanen, *Houtkoper*. E. Y. K.
Catharina Sieling, Laast Weduwe van Christiaan Deppe. W. K.
Maria Steeneveld, Dogter van wylen Anthony Steeneveld. W. K.
't *Kind* van Christiaan Joosten, *Banquet Backer*. L. N. K.

Donderdag den 20 dito.

Gerrit Verkerk, *Hoofd Commies van het Engelse Franse* en *Brabandse Post Comptoir*. N. K.
Marritje Buuwer. E. Y. K.
't *Kind* van Jean Chausse. W. A. K.

Vrydag den 21 dito.

Pieter de Fremery, *President Scheepen der Stadt Alkmaar*. O. K.
Catharina van Hasselt, Laatst Weduwe van Pieter Bouwer. O. K.
Treyntje Sluys, *Huis- en Kraamvrouw* van Albertus Sandyk N. K.
Pietertje Seevenhoven, Huisvrouw van Frans Labie. Z. K.
Elisabeth ten Bytel, Huisvrouw van Barent Kruympelman. E. N. K.
Jannetje Kruyer, Huisvrouw van Abraham van Vliet. E. Y. K.

Saturdag den 22 dito.

Maria Huyker, Weduwe van Gysbert Voorn. Z. K.
Engelberta Popta, Huisvrouw van Paulis Brakenhoff. L. N. K.
Catrina Elisabeth Markgraaf. W. K.
't *Kind* van Pieter van Wylor. W. K.

Maandag den 24 dito.

Barent van Houten. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Cramer. N. Z. K.

Woensdag den 26 dito.

Gerrit Bak. W. K.
Annitje Nefling, Weduwe van Willem van Eykenduyne. K. K. H.
Barber de Velde, Huisvrouw van Johan Georg Smits. L. K. H.

Donderdag den 27 dito.

Henricus Casimirus Onstein. N. K.
Jan Goolen, *Oud Schipper op de Commandeurs Schuyt, van de Ed. Oost-Indische Compagnie.* N. O. K.
Joost van Engelen. N. Z. K.
Gerrit van der Voort. W. K.
Catharina de Graaff, Huisvrouw van Hendrik Doll. W. K.
Aaltje Smook, Huisvrouw van Jacobus Schravelaar. O. Z. K.
Alida Knie, Huisvrouw van Cornelis Poll. E. N. K.
't *Kind* van Cornelis van Tye. O. Z. K.
't *Kind* van Jacob Hoykaas. N. K.

Vrydag den 28 dito.

Mr. Daniel de Dieu, *Burgemeester, Raad en Gecommitteerde in 't Edelmogende Collegie ter Admiraliteit alhier, mitsgaders Baljuw van de Landen van Bleis en Hoofd-Schout der Steede Beverwyk.* W. K.
Clara Elisabeth Holsteyn, Weduwe van Willem Nölle. W. A. K.

Zondag den 30 dito.

Everhard Romberg. W. K. H.
Engeltje Swillens, *Jonge dogter.* K. K. H.

Maandag den 1 July.

Jan Paulsen, L. O. K.
't *Kind* van Cornelis Beekman N. K.
't *Kind* van Hendrik Knibbe. Z. K.
't *Kind* van Jan Hendrik Duisenberg. O. K.

Dingsdag den 2 dito.

Elisabeth Alewyn, Huisvrouw van François Lestevenon, *Regerend Burgemeester.* W. K.
Johanna Hubens. E. N. K.
Elisabeth van Velsen. N. O. K.

Woensdag den 3 dito.

Hendrik Jan Metz, Oudste Zoon van Jan Metz. O. K.
Sofia Wendel, Weduwe van Bastiaan Cornelisz. La Wende. L. N. K.
Elisabeth Spaan, Weduwe van Ive Janse. L. N. K.
't *Kind* van Hendrik van der Linden. N. K.

Donderdag den 4 dito.

Lodewyk van Es. N. Z. K.
Cornelis Albers, Oudste Zoon van Harmanus Albers. N. O. K.
Elisabeth Bon, Weduwe van Gysbert van Vlissingen. N. O. K.

Vrydag den 5 dito.

Reynier Weulke. L. O. K.
Grietje Klyn, Huisvrouw van Willem Navis, Mr. *Chirurgyn.* W. K.

Zaturdag den 6 dito.

Frederic Ruysch Pool. N. K.
Catharina Cramer, Weduwe van Hendrik Kerkhoff. L. O. K.
Helena Silvolt, Weduwe van Marten van Biesenbroek. N. K.
Johanna Hendrina Leefrinck, Huisvrouw van Bartholdus Arentsen. W. K.
Barrebertha de Jong, Huisvrouw van Ary van de Ridder. A. K. H.

Zondag den 7 dito.

Mette Wollers. A. K. H.
Maria Catarina Vonke, Huisvrouw van Frans Linburg. A. K. H.

Maandag den 8 dito.

Hendrik Brugman. N. O. K.
Catharina de Veer, Huisvrouw van Gerard Hulst van Keulen. O. K.

Dingsdag den 9 dito.

Joseph Rutgers, Mr. *Smit.* E. N. K.
Jacobus Roos, *Makelaar.* E. Y. K.
Christiaan Hooreuberg. W. K. H.
Maria Blok, Weduwe van Hendrik de Vries. N. K.
Tryntje Mol, *bejaarde Dogter.* O. K.
't *Kind* van Jacob Laban. W. K.

Woensdag den 10 dito.

Gysbert Oudendoelle, Mr. *Sleeper.* E. N. K.

Hen-

Hendrik van der Stam O. K.
Dirk van Somerwil, *Jonkman*. N. O. K
Johannes Marka, *Letterzetter*. K. K. H.
Hans Cornelisse. A. K. H.
Annetje Brandt, Weduwe van Coenraad Grootbuysen. L. O. K.
Maria Cloppenburg, Huisvrouw van Pieter Matthys Biesterbos. W. K.
'tKind van Daniel Seegers, Mr. *Broodbakker*. L. O. K.
'tKind van Do. Jacobus Swart. O. K.

Donderdag den 11 *dito.*

Leonard de Zollicoffer. W. K.
Jan Everhard Grave, Middelste Zoon van Laurens Grave. Z. K.
Cornelia Reuver, Huisvrouw van Jacob Knemeyer. L. N. K.
Maria van Pee, Huisvrouw van Willem Hartong. L. O. K.
'tKind van Matthys Koning W. K.

Vrydag den 12 *dito.*

Franciscus Nicolaas Bouman. L. N. K.
Dirk Muter, Mr. *Kleeremaaker*. A. K. H.
Anna Lintworm, Weduwe van Gerrit Uytslag. W. K.
'tKind van Egbert Pardicque. N. O. K.

Zaturdag den 13 *dito.*

Maria van Santen, Weduwe van Frans Tangerman. O. K.
Anna Boogemaaker, Huisvrouw van George Frederic Scheen. N. K.
'tKind van Jan Hofman, Mr. *Kuyper*. W. K.
'tKind van Willem van der Beek. Z. K.
'tKind van Pieter van Engelen. Z. K.

Zondag den 14 *dito.*

Hendrik Dusart. L. K. H.
Johanna Lussingh, Weduwe van Theodorus Huvers. L. K. H.

Maandag den 15 *dito.*

Nicolaas Hartgers. N. K.
Cornelis Groen. O. K.
Anna Elisabeth Cors, Huisvrouw van Jacobus de Beer. L. O. K.
'tKind van Claas Mooy. O. Z. K.

Dingsdag den 16 *dito.*

Geertruy Waterham, Weduwe van Isaak Bronkhorst. W. K.
Feytje Hendrikse Roos, Huisvrouw van Jan Mulder. O. O. K.

Woensdag den 17 *dito.*

Dirk Abenes. *Schuytevoerder*. A. K. H.
Christina Bestenhorst, Huisvrouw van Barent Winter. L. K. H.
Christina Antwerpen, Weduwe van Johannes Terwen. N. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amsterdam op *Maandag*, den 1 *July* 1765. geveyld.

Egelantiersstraat (*G. Rebel*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 1850, in slag *f* 50, opgehouden.

Egelantiersgraft (*I. de Hen de Jonge*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde. *f* 1650, in slag *f* 200, verkogt.

Elandsstraat (*B. Stemberg*, De Helft in twee Huizen en Agterhuizen, in een Koop, in de) Noordzy. *f* 1100, in slag *f* 400, verkogt.

Haazestraat (*J. Roos* en *J. Sluyman*, Een Huis en Erve, in de). *f* 4800, in slag *f* 50, verkogt.

Heerenstraat (*J. Staats* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 5775, in slag *f* 1100, verkogt.

Kalverstraat (*W. Ebbenhorst*, *W. van Otterloo* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Erve, in de) Westzy over de naauwe Kapelsteeg. *f* 11200, in slag *f* 1300, opgehouden.

Kathuizers of Gietersstraat (*J. Staats* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huis en Erve, in de) *f* 1425, in slag *f* 225, verkogt.

Lelystraat (*B. Stemberg*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) Zuidzy, het derde voorby de tweede Dwarsstraat. *f* 3200, in slag *f* 750, verkogt.

Maddelievestraat (*J. Posthumus* en *N. Bremer*, Een Huis en Erve, in de) Westzyde *f* 3950, in slag *f* 175, verkogt.

Oostzaanen (*C. van Ophooven* en *P. Graauwenbaan*, Een Buiten Plaats, genaamd Roosenburg met deszelfs Huizingen als mede twee Akkers alles in een koop, geleegen te). *f* 1250, in slag *f* 100, verkogt.

Prinsen Eyland (*J. Staats* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huis met een Agterwooning en Erve, onder een dak, en wal voor het Huis waar op een Kolfbaan buiten de opstal op het) op den Noorderhoek van de Galgestraat. *f* 3400, in slag *f* 425, verkogt.

Smaksteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 1125, in slag *f* 200, verkogt.

Tiggelstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) op de hoek van de Gieterstraat. *f* 3900, in slag *f* 1100, verkogt.

Vinkenstraat (*J. Posthumus* en *N. Bremer*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 2500, in slag *f* 200, verkogt.

Violettenstraat (*J. Staats* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huis en Erve, in de) tusschen de Angeliersstraat en Graft. *f* 3425, in slag *f* 225, verkogt.

Visserstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de binnen). *f* 2025, in slag *f* 10, verkogt.

Warmoesstraat (*W. van Otterloo*, *W. Sickesz*, *C. Blasius* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde benoorden de wyde Kerksteeg, mitsgaders een Huis en Erve daar agter, te zaamen in een Koop. *f* 7000, in slag *f* 450, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 8 *July* 1765, geveyld.

Agterburgwal (*D. Loofs*, *M. Blaauwpot*, *M. Popel*, *A. Follé*, *F. J. Melissen*, *A. de Lange* en *D. Seuvryn*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) Westzyde over de Brouwery de Hooyberg. *f* 9200, in slag *f* 200, verkogt.

Amstel (*A. Hanenberg*, Een Tuin en Huizinge, mitsgaders een Boere Wooning agter het zelve, nog een Huis verhuurt by de plaats, als mede 12 Morgen, 2 Roeden Wey en Hooyland geleegen aan den) over de Muydervaart. *f* 7600. in slag 200, opgehouden.

Amstel (Dezelve, Een geleegen aan den) over de Muydervaart genaamt Amstelhoove. *f* 3600, in slag *f* 100, opgehouden.

Baangraft (*D. Loofs*, *M. Blaauwpot*, *M. Popel*, *A. Follé*, *F. J. Melissen*, *A. de Lange* en *D. Seuvryn*, Een Pakhuis en Erve, genaamd de Parel, op de) tusschen de Roozengraft en Blomstraat. *f* 3600, in slag *f* 500, verkogt.

Batavier Dwarsstraat (*H. Lauwerbek*, Een Huis en Erve, in de) het 5de Huis agter het Hoekhuis van de Oude Schans. *f* 2325, in slag *f* 10, verkogt.

Binnen-Amstel (*N. Bremer*, *J. G. Terwe*, *A. Rutgers*, *P. D. Kartier* en *H. Lauwerbek*, Een Huis en Erve, op de) op het 's Gravelandse Veer. *f* 11250, in slag *f* 1200, verkogt.

Binnen-Amstel (Dezelve, Een Huis en Erve, op de hoek van den) en Halvemaans Brug. *f* 4400, in slag *f* 600, verkogt.

Breu-

Breukelen (*A. Menssendyk*, *W. Ebbenhorst*, *D. van Schorrenbergh*, *J. Lafrens*, *M. van der Linden*, G. *de Rooy* en *J. Broers*, Een Boeren wooning Huizinge en twee Stallingen en verdere Getimmertens, groot circa 33 Morgen, onder Nyenroode in Kortwyk by). *f* 3500, in slag *f* 550, opgehouden.

Capelsteeg (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de Nieuwezyds) Zuidzyde, het derde van 't Waater. *f* 2950, in slag *f* 50, opgehouden.

Dwarsboomsloot (*D. Loofs*, *M. Blaauwpot*, *M. Popel*, *A. Follé*, *F. J. Melissen*, *A. de Lange* en *D. Seuvryn*, Een Dubbeld Pakhuis en Erve, op) genaamd de Jan Izak. *f* 11000, in slag *f* 1500, verkogt.

Elandsstraat (Dezelve, Een Pakhuis of Zuiker Rafinadery, genaamd de Star, in de) Zuyd Oostzyde. En Een Pakhuis en Erve, genaamd de witte Roos, daar by, in een koop. *f* 5400, in slag *f* 150, verkogt.

Elandsstraat (Dezelve, Een Pakhuis of Zuiker Rafinadery, met deszelfs Huizinge en Loots, genaamd de Vygeton, in een Koop, in de) agter in de Vygetons Gang. *f* 2000, in slag *f* 500, verkogt.

Elandsstraat (Dezelve, Een Pakhuis en Erve, genaamd de Roode Roos, in de). *f* 1725, in slag *f* 25, verkogt.

Elandsstraat (*I. Bruyn* en *A. Rutgers*, Twee Huizen en Erve, op de Prinsengraft, over de) in de Rotterdammer Gang. *f* 1175, verkogt.

Foelydwarsstraat (*P. de Hoen*, De Helft in een Huis en Erve, in de) Noordzyde, op de hoek van de St. Michiels Gang. *f* 1025, in slag *f* 12, verk.

Maarsen (*A. Menssendyk*, *W. Ebbenhorst*, *D. van Schorrenbergh*, *J. Lafrens*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy* en *J. Broers*, Een Hofstede, genaamd 't Huys ten Bossche, met desselfs Huizinge, Stallinge, Koetshuis en Loodsen, Tuinmans Wooning, Landeryen &c. te zaamen groot 11 Morgen, aan de Rivier de Vegt te). *f* 18200, in slag *f* 2000, verkogt.

Maarsen (Dezelve, Een stuk zoo Wey als Hooyland, geleegen onder de Geregte van) groot zes Morgen. *f* 2050, in slag *f* 400, verkogt.

Maarsseveen (Dezelve, Een Stuk zoo Wey als Hooyland, van Ouds genaamt de Noort, geleegen onder Nieuw) op Diependaal, groot circa vier Morgen. *f* 1350, in slag *f* 400, verkogt

Maarsseveen (Dezelve Een Stuk zoo Wey als Hooyland, groot zes Morgen onder den Geregte van) en Neerdyk. *f* 1750, in slag *f* 250, opgehouden.

Nes (*D. Loofs*, *M. Blaauwpot*, *M. Popel*, *A. Follé*, *F. J. Melissen*, *A. de Lange* en *D. Seuvryn*, Een Huis en Erve, in de) het tweede Huis bezuiden de Pieter Jacobstraat. *f* 5700, in slag *f* 500, verkogt.

Voorburgwal (Dezelve, De Helft in een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) over de Nieuwstraat. *f* 2500, in slag *f* 900, verkogt.

De volgende Perceelen, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 22 *July* 1765, geveyld.

Agterburgwal (*E. Croese*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) westzy, benoorden de Lynbaansteeg. *f* 4600, in slag *f* 350, opgehouden.

Blindemanssteeg (*J. Schreuder Willemsz.*, Een Huis en Erve, in de) in 't Zak Steegje. *f* 475, in slag *f* 40, verkogt.

Bloemgragt (*G. Rebel*, *P. Suyderhoff*, *H. Sluyter* en *P. Veeckens*, Een Huis, Pakhuis en Erve, in een Koop, op de) zuydzy, beoosten de tweede Dwarsstraat. *f* 9400, in slag *f* 700, verkogt.

Buik-

I

Buikslootermeer (*W. van Eelen*, *C. van Eelen* en *W. van den Bosch*, Een Plaitzierplaats, van ouds genaamd Elsenhaagen, met desselfs Huizinge, Landeryen &c. groot 29 morgen, 498 roeden, geleegen in de) aan de Purmerenter Trekvaart. *f* 8500, in flag *f* 450, verkogt.

Elandsstraat (*P. Suyderhoff*, Een Huis en Pakhuis in de) voorby de Eerste Dwarsstraat. *f* 3100, in flag *f* 500, verkogt.

Haerlemmer Trekvaart (*E. Croeje*, *D. G. Römer* en *A. Westerhaan*, Een Buiten Plaats, genaamd Vaart en Dorp, aan de) over de 600 Roeden. *f* 4000, in flag *f* 2200, opgehouden.

Kattenburgerstraat (*D. Seuvryn*, Een half Huis en Erve, in de groote) voorby de tweede Dwarsstraat. *f* 1200, in flag *f* 80, verkogt.

Lindeboomdwarsstraat (*J. Brokhoven*, *J. Kaakenbosch* en *I. Hen de Jonge*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de). *f* 5150, in flag *f* 80, opgehouden.

Lindeboomdwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, over het bovengemelde. *f* 3375, in flag *f* 10, verkogt.

Muydergragt (*C. Hoeneker*, *C. van Ophooven* en *C. van Eelen*, Een Pakhuis en Erve, Letter. A. op de) over de Horticus Medicus. *f* 6900, in flag *f* 100, verkogt.

Muydergragt (Dezelve, Een dito, geleegen als vooren Lett. B. *f* 7000, in flag *f* 350, verkogt.

Naardersteeg (*A. Alens*, Een Huis en Erve, in de) agter de Beurs. *f* 3550, verkogt.

Plantagie (*A. Rutgers* en *A. Hanenberg*, Een Thuin met deszelfs Logeabel Huizinge, als meede nog een Huis, welk apart verhuurt kan werden, op Stads grond in de) in 't Park I. over 't Varkens Eiland van ouds genaamd 't Lam. *f* 2200, in flag *f* 225, verkogt.

Ridderstraat (*B. Tideman* en *G. Jarman*, Een Huis en Erve, in de) Noortzy. *f* 1500, verkogt.

Rustenburgerpad (*B. van Belkom*, *J. Sluyman*, *D. de Haan* en *G. Homburg*, Een Tuin en Huizing, op het) daar China boven de Poort staat. *f* 2350, in flag *f* 20, opgehouden.

Slooterweg (*J. van Orsoy*, *B. Stemberg* en *J. Smit*, Een Buitenplaats, genaamd Rynhoff, met desselfs Huizinge, Stallinge Wyland &c. in een koop, aan de) by het Dorp Slooten. *f* 9000, in flag *f* 200, opgehouden.

Swanenburgerstraat (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de Korte) Noordzy. *f* 3300, in flag *f* 100, verkogt.

Velsen (*C. Hoeneker* en *D. van Schorrenberg*, Een Hofsteede, genaamd Westerwyk, in de Banne van) met zyn Heere Huizinge &c. *f* 16000, in flag *f* 5200, verkogt.

Vreeland (*G. Rebel*, *J. Bruyn* en *W. van Eelen*, Een Buiten Plaats, genaamd Vreedenhoek, aan de Rivier de Oude en Nieuwe Vegt, ten einde de Steede). *f* 1475, in flag *f* 200, verkogt.

De volgende *Scheepen* zyn door de onderstaande *Makelaars*, te Amsterdam op *Maandag* den 1 *July* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement geveyld.

Fluyt Schip (*J. de Flines* en *V. de Vries*, $\frac{1}{4}$ Part in 't) 't *Zeepaerdt*, Gevoert by Schipper *Anne Willems*, Is in 't Jaar 1755. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 137$\frac{1}{2}$ voet. Wyt 33 voet 3 duim, Hol in 't Ruim 15 voet 7 duim,

duim, 't Dek 7 voet 3 duim, is op de Reys na de Oostzee werd Verkogt met de Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Heer *Hidde Eukis* tot *Hinloope*. *f* 550, in slag *f* 16, *Hartog Lesenberg*.

Fregat-Schip (*S. Dykman* en *T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Vrouw *Johanna*, Gevoert by Kapt. *Jacob Knegt*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 96¼ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 27 voet, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet 8 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 3 duym. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1763. Verdubbeld met een Greenen Huyd) Gemonteert met 10 Ysere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 9600, in slag *f* 900, *Cornelis Opmees voor zyn Meester*.

Fregat-Schip (*J. de Flines* en *V. de Vries*, 1/2 Part in 't) de Vrouwe *Helena* en *Margaretha*, Gevoert by Capt. *Willem de Vries*, Is in 't Jaar 1762. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt 27 voet, Hol in 't Ruim 12½ voet, 't Dek 4½ voet, de Bak 4½ voet, Gemonteert met 10 Stukken Kanon, en legt hier ter Steede, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heere *Anne Jacobs* en *Volkert de Vries* en Comp. *f* 400, in slag *f* 10, opgehouden.

Galjoot-Schip (*T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt Galjas of) met een Mast, genaamt de *Catharina*, gevoert by Schipper *Jochem Heidman*, Is in 't Jaar 1763. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steven 79 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 23 voet 9 duim, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 12 voet 6 duym. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4800, in slag *f* 200, *T. Beth Tsbrandsz. voor zyn Meester*.

Hekboot-Schip (*M. Jansz. Schaap*, *T. Beth Tsbrandsz.* en *D Tentye*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Maria Zuzanna*, Gevoert by Kapt. *Jacob Albregts*, Lang over Steeven 105½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 25 voet 8 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 11 voet 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 6 duym, de Bak hoog aan Boort 5 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 3700, in slag *f* 225, *Hendrik Baart*.

Hoeker-Schip (*J. de Flines* en *V. de Vries*, 1/12 Part in 't) de *Siebert en Nicolaas*, Gevoert by Kapt. *Cornelis Janse*, Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 106 voet, Wyt 25½ voet, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek 5½ voet Gemonteert met 10 Stukken Canon, Legt Hier ter Steeden is Gedestineert na Cadix, werd Verkogt, Vry in Zee, vaart onder Directie van de Heer *Cornelis Huydekoper* tot *Medenblik*. *f* 275, in slag *f* 20, opgehouden.

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Jonge *Rienk*, Gevoert by Schipper *Sjoerd Douwesz*, Is in 't Jaar 1746. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt binnen zyn Huyd 23 voet, Hol op zyn Uitwatering 11 voet 1 duym. Alles Amsterdammer voeten. *f* 5200, in slag *f* 250, *Jan Gerrit Duyzenberg*.

Kof-Schip (*J. de Flines* en *V. de Vries*, $\frac{1}{16}$ Part in 't) de *Anna Helena Galey*, Gevoert by Schipper *Jan Pieterse Scholl*, Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt: Lang over Steeven 91 voet 1 duim, Wyt 20 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 10 voet 10 duim, is op Reis na .... werd Verkogt zo 't Ryt en Sylt, Vaart onder Directie van de Heeren *Albert* en *Jacob Meyer*. *f* 125, in slag *f* 3, *Pieter Vis*.

Smak-Schip (Dezelve, $\frac{1}{16}$ Part in 't) 't *Paradys*, Gevoert by Schipper *Volkert Broers*, Is in 't Jaar 1741. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 87$\frac{1}{2}$ voet, Wyt 22 voet 2 duim, Hol in 't Ruim 10 voet 4$\frac{1}{2}$ duim, Legt hier ter Steeden, en werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Eqnipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper. Vaart onder Directie van den Schipper. *f* 100, in slag *f* 1. *Nomme Poulles*.

En dit volgende *Schip* op *Maandag* den 8 *July* 1765 geveyld.

Fregat-Schip (*P. van Soomerdyk*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt *Asia*, Gevoert by Kapt. *Mente Schryver*, Is in 't Jaar 1744. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 103$\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 30 voet 4 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 13 voet, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 5 voet 10 duim, de Bak hoog aan Boort 5 voet 1 duim, de Schans hoog aan Boort 5 voet 10$\frac{1}{2}$ duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1764. Nieuw Groot Fokke en Bezaans wand opgelegt.) Gemonteert met 12 Ysere Gotelingen en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 5800, in slag *f* 200. *P. van Soomerdyk voor zyn Meester*.

En deeze volgende op *Maandag* den 22 *July* 1765, geveyld.

Fregat-Schip (*L. Groen*, *P. van Dyk*, *V. de Vries* en *T. Beth Tsbrand. z.*, Een Extraordinary Welbezeylt Tweedeks) met Vaste Bak en Schans, genaamt de *Jan Hendrik* en *Johannes*, Gevoert by Schipper *Frederick Christiaan Creuger*, Is in 't Jaar 1758. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 102$\frac{3}{4}$ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 30 voet 4 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet, 10$\frac{1}{2}$ duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 8$\frac{1}{2}$ duym, de Bak hoog aan boord 5 voet 3 duymde Schans hoog aan Boort 6 voet 1 duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Stukken Canon, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 11400, in slag *f* 1700, *Lodewyk Groen voor zyn Meester*.

En deeze twee volgende by *Executie*.

Gaffel-Schuyt (*V. de Vries* en *J. Steenbergen*, Een Extra Welbezeylt Somerdyker Vis-of) met een Bun, genaamt *Francisca Jacoba*, gevoert by Schipper *Jacob Geus*, Lang over Steven 63 voet, Wyt binnen zyn Huyd 20 voet 8 duim, Hol in 't Ruym op zyn Uitwatering 8 voet 5$\frac{1}{2}$ duim. *f* 1200, in slag *f* 200. *Volkert de Vries voor zyn Meester*.

Gaffel-Schuyt (*V. de Vries* en *J. Steenbergen*, Een Extra Welbezeylt Somerdyker Vis-of) met een Bun, genaamt *Schuylenburg*, gevoert by Schipper *Jacob Poulisse*, Lang over Steven 60 voet, Wyt binnen zyn Huyd 19 voet 9 duim, Hol in 't Ruym op zyn Uitwatering 7 voet 9$\frac{1}{2}$ duim, *f* 1000, in slag *f* 150. *Volkert de Vries voor zyn Meester*.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS I. STUK 1765.

VRANKRYK. Parys. Vervolg van het voorgaande Stuk bladz. 15.

Men merkt als iets wonderbaarlyks aan, dat dit Beest, nu en dan geduurende eenige dagen in 't geheel nergens werd gezien of ontdekt; wanneer zulks gebeurd slaat het gemeenlyk ten nadeele van de bewoonders van *Gevaudan* uit: dezelve werden daar door sloutmoediger om zich op de weg te begeven, en de Jagers weten als dan niet werwaarts zich te wenden om hun prooi op te zoeken, daar 't integendeel, wanneer 't nu en dan te voorschyn komt, oorzake is dat de landwaarts ingaande lieden zich behoorlyk wapenen, en 't zelve vindende zodanige onderrichting geven konnen als de Jagers nodig hebben om op een goed gevolg te hoopen. Des zyn den 3. 4. 5 en 6 Juny voorby geloopen zonder eenige tyding van dit Beest te bekomen, inmiddels nochtans zyn de Heeren d'*Enneval* benevens verscheide andere Perzonen dagelyks op de jacht geweest maar zonder vrucht. Den 7 vertoonde zich het Beest aan een Koopman van *Saugues*, die grotelyks verbaasd, zich achter eenige struiken verborg, en ziende het den weg neemen, die hy passeeren moest om zich tot zynent te begeven, naar *Grezé* ging, daar hy zich te bed begaf, zodanig door schrik bevangen, dat hy de moed niet had om zyn weg te vervorderen. Den 8 werd 'er een jagt gehouden in de Parochie van *Malzieu*; en den 10 eene op het gebied van *Auvergne*, daar men zeide dat het Beest gezien was. Den 11 hoorde een Herder, die 's nachts in zyn hut zynde ter beveiling zyner kudde, eenig gerucht en zyne honden ziende by hem komen, opende hy zyn hut en ontdekte het Monster te midden zyner Schapen zonder eenig leed aan dezelve te doen; het sprong eensklaps over de heining vier voeten hoog en leverde hem gevecht, waar by hy waarschynlyk zou te kort geschoten zou zyn, indien niet zyne honden, aangemoedigt door zyn stem, 't Dier genoodzaakt hadden het haazen pad te kiezen. Op deeze tyding hielden de Heeren d'*Enneval* eén groote jagt van tien Parochien; en begaven zich drie mylen van *Malzieu* ter plaatze daar dit Schrikdier dien zelven dag 's morgens ten 7 uuren een meisje was aangevallen 't geen vermits een spoedige bystand, niet dan

de schrik daar van had. Eenige dagen daarna verscheurde het eene Vrouw in de Valei van *Plantus*. Den 17 werd het Dier ontmoet door een Man te Paard, niemant by zich hebbende dan zyn hond. Zo ras hy 't van verre zag, laade hy zyne pistolen die zeer goed waren en waar op hy zich kon verlaten; het Dier was op den weg dien hy passeeren moest, en dienvolgens naderde hy met de pistool in de hand, maar na mate dat hy naderde weykte het Dier ter zyde, en van tyd tot tyd verscheurende oogen op hem werpende, trok het langer dan een vierendeel uurs genoegzaam aan zyn zyde, zonder nochtans onder bereik van de Pistool-schoot te komen, en verliet hem eindelyk. Den 20 verscheurde het een Kind van 8 Jaren tusschen *Sauves* en *Mulzieu*. Eenige Boeren welke het van verre dit Kind zagen aanvallen, schooten toe maar te vergeefsch: het Monster hen ziende aankomen nam zyn prooi by een arm en sleepte die in een naby gelegen Bosch, daar men vruchtloos na het Kind en het Schrikdier zocht, zynde geen van beide te vinden.

Den 21 verscheurde het wederom een jonge Dochter van 15 Jaren en te *Pepini*, Parochie van *Ventuejols* een jongetje van 11 Jaren; daar door noch niet verzaadigd wierp het zich een Uur later te *Souzet* in de voorsz. Parochie, op eene Dochter van 45 Jaren, en eindelyk viel dit wreede Beest dien zelven dag ook een meisje van 12 Jaren aan, die eenig Vee hoede, en die een broeder niet ver van haar af had. Het Beest nam haar in de Muil, sleepte haar wel 250 treden van daar in een Bosch, daar haar broeder haar ontzette zonder dat zy eenig leed had, alzo het Beest alleen haare Klederen beschadigd had.

Het vervolg hier na.)

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* Zyne Doorluchtige Hoogheid de Prins Erf-Stadhouder, welke by aanhoudendheid een gewenschte welstand geniet, staat eerstdaags van 't *Loo* over *Dieren* herwaarts te keeren.

De Erf Prins van *Courland*, die onder den naam van Graaf *van Goschutz* reisd, is den 4 Augustus van *Amsterdam* alwaar hy zich eenige weeken opgehouden en het merkwaardigste bezichtigd heeft, alhier aangekomen.

Hun Ed. Groot Mog. hebben, op den 31 July 1765, een Publicatie uitgegeven, waar by het betalen van het Vuurgeld, zo als het in eene Publicatie van den 28 July 1762, (*te zien in Augustus 1762. Iste Stuk bladz. 48*) voor den tyd van drie Jaren vastgesteld was, op dezelve wyze en op gelyken voet, weder voor den tyd van zes Jaren, in te gaan met den eersten September deezes Jaars, verlangd en vastgesteld.

Haer-

Haerlem. Vervolg van 't voorgaande Stuk bladz. 15.

Zy heeft vervolgens besloten tot een Vraag op te geeven, omze te beantwoorden voor het begin van het Jaar 1767. *Is het geoorloofd in onzen handel en wandel met de onkunde van onze medemenschen ons voordeel te doen? zo jaa in welke gevallen en hoe verre?*

De Maatschappy heeft best gedagt hier ten deele te verhaalen het Bericht, het welk zy in het voorgaande Jaar heeft gegeeven; Naamlyk; de Vraag, in het Jaar 1762 opgegeeven om ze te beantwoorden voor het begin van *Maart* 1764, is niet behoorlyk beantwoord. Die Vraag was: *Het bepaalen van de voornaamste Strekkingen der Stroomen in de Noord-Zee, zo langs de Kusten als overvallende Byvloeden en Ebben, op byzondere dagen der Maan, en voornaamlyk agtervolgens de Winden, dewelken eenigen korten tyd, of 1 à 2 dagen te vooren gewaayd hebben, zoo veel mogelyk is, ook de meerdere en mindere krachten of snelheden der Stroomen op deeze plaatsen, naar byzondere omstandigheid van Weer en Wind, tevens met aanwyzinge van de beste en zekerste wyze, om de groote der krachten, dewelken aan de Vloeden en Stroomen worden toegeschreeven te bepaalen, of om die snelheden te meeten.* Gemerkt nu de Maatschappy echter gaarne zag, dat, ten nutte van het algemeen, deeze Vraag beantwoord wierd, heeft zy ten einde, zo veel mogelyk is, daar toe tyd en gelegenheid te geeven, besloten, deeze Vraag nog eens voor te stellen om *voor den eersten January* 1766. te beantwoorden. De Schryvers nogtans moeten vooral in het oog houden, dat, als de Maatschappy begeert naauwkeurig bepaald te zien de strekking der Stroomen in de Noordzee, langs de Kusten, &c. de loop der stroomen niet alleen voorby de Hollandsche, maar ook voorby de Zeeuwsche kusten, is het mogelyk, dient aangeweezen te worden; dat ook de krachten ofte snelheden der Stroomen dienen bepaald te worden, benevens de daar door veroorzaakt wordende misleiding in de gestuurde Cours van een Schip. Men dient te bepaalen, met welke korte voorafgewaaid hebbende of noch waaijende Winden, de Zeelieden, het zy van het Zuiden ofte de Hoofden komende, ofte ook van het Noorden, zich door de Stroomen meest verleid, (dat is, van hunne volgens cours en gegiste Verheid te bekomen plaatse meest afgeweeken) bevinden, in het aandoen der Hollandsche en Zeeuwsche Kusten en Zegaten; en hoe veel, naar de omstandigheden van plaats, Weer en Wind, deeze Stroomsverleiding en daar door veroorzaakte misgissing der Zeelieden, (zo veel de Ondervindingen toelaaten) na de eene of andere zyde bevonden worden. Van hoe veel belang dit zy voor op verre reizen vaarende Zeelieden, als zy de Hollandsche en Zeeuwsche Kusten en Zegaten moeten aandoen ofte, van dezelven afgaande, eene voorgestelde plaats willen bezeilen, en zich in het Vaarwater houden, zonder (althans om zo min mogelyk) door de stroomen misleid te worden, behoeft geene breede herinnering.

Ook heeft de Maatschappy op den 21 Mai 1764 tot eene Vraag opgegeeven, om te beantwoorden mede voor het begin van het jaar 1766: *Welken zyn de beste en minst kostbaare Middelen, om het afneemen der Oevers van het Haerlemmer Meer te beletten*? met byvoeging, dat zy niet zoo zeer enkel Theoretische Beschouwingen verlangt, maar Voorslagen dewelken met voorbeelden gestaaft zyn, het zy van het geene met goed gevolg hier of daar omtrent het Haerlemmer Meer plaats heeft ofte gebruikt word, het zy het geen by andere Meeren gezien kan worden, dat van goed gevolg is om het afneemen der Oevers te beletten: alles op de onderscheidenheid der gronden van de Oevers van het Haerlemmer Meer toegepast.

De prys, gesteld op ieder van de drie bovengemelde Vraagen voor den genen die haars oordeels dezelve best beantwoord heeft, is eene Goude Medaille, op den gewoonen Stempel der Maatschappye geslaagen, met den naam van den Schryver, en het Jaartal op den rand.

De Antwoorden van die Vraagen moeten niet met den eigenen naam der Schryveren, maar met eene Zinspreuke getekend, en met een verzegeld Billet, het welke dezelfde Zinspreuk tot opschrift heeft, waarin des Schryvers naam en adres gemeld zyn, verzegeld, aan C. C. H. VAN DER AA, Secretaris deezer Maatschappye, zeer leesbaar geschreeven in het *Nederduitsch*, *Fransch* ofte *Latyn* FRANCO gezonden worden.

Ieder eenen, wie hy ook wezen mag, staat vry, na den prys te dingen, uitgezonderd hen, die in eenige opzichte Leden van deeze Maatschappye zyn. Ook zal het den geenen, dewelke den prys behaalen zal, niet vry staan zyne Verhandeling, waarop hem de prys is toegeweezen, het zy in het geheel ofte ten deele; het zy apart ofte by eenig ander werk, te doen drukken, zonder uitdrukkelyke toestemminge van deeze Maatschappye.

De Schryver van het antwoord op de vraage *van de Moreele opvoeding der Kinderen*, onder de Zinspreuke *Nature tenacissimi sumus eorum &c.* is de Heer *Allard Hulshoff*, A. L. M. Phil. Doct. en Leeraar der doopsgezinden te Amsterdam; die van het antwoord, het geen tot spreuke had *Ex paterno amore ac in utilitatem civium et humanitatis* is de Heer *Henri Abraham Chatelain* Fabriqueur in Goude en Zilvere Galonnen te Amsterdam; en dat tot opschrift had *arte probus, probitate pius pietate beatus*; is geschreeven van den Heer *Kornelis van der Palm* Fransch en Engelsch Kostschoolhouder te Rotterdam. Dit is der Hollandsche Maatschappye der Weetenschappen gebleeken. Wie de Schryver zy van het antwoord onder de Zinspreuke: *Quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu*, is nog onbekend.

Utrecht. De Leeden van de Kerkenraad der Hervormde Gemeente deezer Stad, twee achter een volgende Jaren in dienst blyvende, zo gaat jaarlyks een zeker getal af en eenige nieuw-

ver-

verkoren komen aan, welke nieuw verkoorene Heeren op Zondag den 28 July (1765) in hun dienst bevestigd zyn, door den Wel-Eerw. en zeer Gel. Heer *Henricus Schouw*, Predikant alhier, Predikende zyn Wel Eerw. ter dier gelegenheid over 1. Koningen 6. vs. 7.

OUDERLINGEN die aanblyven.

Jan Willem van der Mark, Procur.
Jan de Waal.
Lambertus van Geelkerken.
Jan van Leemput.
Jan Doedes.
Willem van Vlooten, Procureur.
Jan van der Sluys.

OUDERLINGEN op nieuw verk.

Jacobus van Marienhof.
Gerard Nahuys, Domheer.
Casparus van den Niepoort.
Mr. David Regulet.
Huybert van Ee.
Cornelis van Vlissingen.
Christiaan Schroot.
Johannes Niepoort.
Gysbertus Bonnet, Professor.

DIACONEN die aanblyven.

Mr. *Floris Petrus van Ewyk*, Boekhouder.
Paulus van Lanckom.
Wouter van Dyk.
Abraham Maas.
Cornelis Voogt.
Wernard Wilmering.
Dirk Verhoesen.
Fredrik Egelingh.
Gerardus Schouten (Scriba)
Jan de Clesay, Notaris.

DIACONEN op nieuws verkozen.

Abraham van Paddenburgh.
Dirk Egelingh.
Jan van Terveen.
Pieter Edema.
Pieter van Herminkhuysen.
Cornelis van Hees.
Ernst Gardenaar.
Jan Tieleman Blekman, Notaris.
Gerrit de Groot.
Johannes van Schalkwyk.
Henricus van Otterlo.

Vervolg der Procedures van het Oost-Indisch Compagnies Schip *Neyenburg*, ziet *July* laatstleden bladz. 20.

Alzo *Jean Louis Talong*, geboortig van *Niohs* in *Dauphiné*, oud 23 Jaren, tegenwoordig gevange alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft bekend en beleden:

Dat hy gevange voorheen in Engelsche dienst geweest zynde, en van daar, zo hy zegt, zyn afscheid gekregen hebbende, in den voorleden Jare 1763. van Munster alhier in Holland overgekomen is en zich als Timmerman vrywillig in dienste van de Ed. Oost-Indische Compagnie deezer Landen ter Kamere van Hoorn heeft geëngageert, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May des voorleden Jaars 1763 alhier uit Texel uitgevaren.

Dat vervolgens hy gevange met het zelve Schip eenigen tyd in Zee geweest zynde, en op zeekere avond kennisse gekregen hebben-

bende, dat *Wolnar*, *Croos* en eenige anderen, met welke daar toe een complot en conſpiratie was gemaakt, voornemens waren, om dien avond of nacht met de acht glazen na boven te vliegen, alle de Hollanders om hals te brengen en zich zo meeſter van het Schip te maken, niet alleen dat verzwegen, maar ook zelve, wanneer op de gemelde tyd door de zelve Rebellen en Conſpirateurs, 's nachts om 12 uuren, dadelyk een alarm en oproer aangevangen wierd, zich met zyn byl in de hand daar by gevoegd heeft: (hoewel zo hy voorgeeft, niet eerder dan, na dat hy eerſt eenige reizen geroepen en vervolgens door een der Hoofden van de Oproermakers, *Wilwee* genaamd, van onderen van de bak met dreigementen gehaald was:) zynde hy gevange toen eerſt geloopen op het halve dek na de trap, om na de koopmans kamer te gaan, ten einde dezelve open te hakken, en vervolgens, na dat hem aldaar (zo hy voorgeeft en volſtandig ſtaande heeft gehouden, ſchoon anderen ter contrarie hebben geconfeſſeerd en hem gevange in facie aangezegt, dat hy wel degelyk by de koopmans kamer zoude zyn geweeſt en de eerſte begonnen zoude hebben, van die open te hakken, doch dat hy, niet ſterk genoeg zynde, de byl was afgenomen door den groten *Michel* en de roode Franſchman *Gabriel Menniere* genaamd en die dat werk volvoerd hadden) was geboodſchapt, dat de Kamer reeds open was geſlagen met de byl van den Timmerman *Willem Bergbman* (die achter op geweeſt en gekwetſt geworden zynde, dezelve had laten vallen) op 't geroep van *Croos* en anderen gegaan na de trap van de Konſtapels-Kamer en aldaar door hem een gerucht en geroep gemaakt, om den Konſtapel te verſchrikken, en door angſt en verlegenheid, (dat hy gevange daar komende met zyn byl en geweld gebruikende) 'er ongemak aan 't kruid en andere brandbare ſtoffen komen zoude, te permoveeren, om des Konſtapelskamer, die noch geſlooten was, voor hun Rebellen open te maken, en alzo hunlieden meeſters te doen worden van het kruid, de patronen en geweeren die aldaar waren, en voorts den konſtapel en andere Scheeps Onder-Officieren, die aldaar aangebragt wierden, te binden en in arreſt te houden, gelyk hy gevange, dan ook zelve 't touw gehaald hebbende, zulks door den Prevooſt heeft doen executeeren, en zich voorts in allen opzichte gedragen, als een der ieverigſte en eerſte mede helpers van de Rebellen, zo dat hy gevange dan ook al vroeg in de morgenſtond of immers op den eerſten dag na het alarm door de hoofden der Rebellen mede tot een zogenaamd Officier en Hoofd onder dezelve is verkozen en aangeſteld, en zich daar toe de gefingeerde Tytel, bevoorens van eerſte Lieutenant, en naderhand van Granadier-Lieutenant heeft aangematigd, uit welken hoofde hy gevange zich dan ook niet heeft ontzien, om met dezelve zich aan te matigen het commando en de Directie over het gantſche Schip, alsm de Scheeps-Provisien en goederen, zo aan

de

de Ed. Oost-Indische Compagnie als Particulieren toebehorende, mitsgaders alle het Scheepsvolk; veelen derzelven, wanneer die derzelver post of werk na hun genoegen niet waarnamen, verrichtten, of in anderen opzichten tegens hen en na hunne bevattinge misdeden, met Houwers als anderzints te slaan en te mishandelen, of te assisteeren by en desselfs toestemminge te geven tot het slaan en mishandelen van dezelven door anderen, 't zy Hoofden of Medestanders van hunne Party; ja zelve onder meer andere baldadigheden, roveryen en geweldenaryen, ook mede daarby te adsisteeren, eerst wanneer zyne zogenaamde Mede-Officiers den Kapitein en Stuurlieden genoodzaakt en gedwongen hebben, om hen lieden solemneelyk te doen beloven, dat zy hen na de Brazilien ofte in een vrye Haven zouden brengen, mitsgaders dezelve Scheeps-Officieren van tyd tot tyd door dreigementen als anderzints tot de nakominge van dezelve beloften aan te manen en naderhand ook, wanneer 'er onder hen wierd geresolveerd en dadelyk ondernomen, om den Opper-Stuurman, om dat het quasi zo lang duurde eer zy land zagen ofte in een vrye Haven kwamen overboord te gooyen; als mede ook by en tot het slaan en mishandelen, mitsgaders het dadelyk overboord gooyen van een der Matrozen *Coenraad Palm* genaamd, quasi onder pretext, dat dezelve had getracht, een nieuw Complot en Conspiratie tegen hen Rebellen en tot herneeminge van het Schip te maken, zo dat die beiden, enkel door een byzondere beschikkinge der Voorzienigheid en door lang bidden en smeeken behouden zyn gebleven, als ook by en tot het dadelyk occupeeren en in bezit neemen van twee Kisjes, het eene gevuld met Ducaten en het ander met Staven Goud, van zeer groote waarde, aan de Ed. O. Indische Compagnie toebehoorende, het aan stukken kapnen van de Staven Goud, het opmaken van de verdeelinge, en 't effectivelyk uitdeelen van het een en ander aan en onder de lieden van hunne Parthy en andere van het Scheepsvolk, als mede daar van zich zelve te bedeelen met 200 Ducaten en een stuk Goud van een pond, mitsgaders dat geld en Goud als zyn eigen, zelve tot verkwistinge toe, te gebruiken, of liever te misbruiken, en ja zelve eindelyk daar mede opzettelyk en met voorbedagten rade, door middel van Schuit en Boot het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, te verlaten en met zyne Kameraars daar toe ook mede te voeren, en zelve zo door confusie als geweld en dwang mede te sleepen, eenige Scheeps-Officieren en anderen van het Scheepsvolk, die anders niet tot hunne Party behoorden.

Ende aangezien uit alle het geene voorschreeven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daarvan zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygs Raad ten vollen gebleeken is, dat hy Gevange mede is geweest een der Hoofden en Aanvoerders van de Muitery en het oproer op het bovengemelde Oost-Indische Compagnies Schip *Neyenburg* gezmeed,

zmeed, ondernomen en uitgevoerd, en alzo zich heeft schuldig gemaakt aan een gantsche schakel van grove en atroce Delicten, dewelken in een Land, daar goede Justitie vigeert, niet konnen of mogen worden geleden, neen maar ter contrarie in conformité van de Wetten en Placaten van den Lande en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artykel-brief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft;

Zo is het, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en geëxamineerd hebbende de crimineele Eisch en conclusie van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, *R. O.* met des gevangens respective Confessien en andere bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles waarop in deezen te letten stond en 't geen ter materie dienende was, doende recht in den name en van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevange condemneerd, om alhier aan boord door den Scherprechter met de Koorde te worden gestraft dat 'er de dood navolgt, en vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na eenige tyden toon te hebben gehangen, zal werden afgesneeden en van hier getransporteerd na het strand of de Zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daar toe opgerechte galge andermaal opgehangen en voorts tot een exempel en afschrik van alle andere Zeevarende Perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de lucht en de vogelen des Hemels zal wezen verteerd: wyders verklaard des gevangens verdiende gagien en maandgelden verbeurt ten profyte van de E. E. Oost Indische Compagnie, in welkers dienste hy gevange is aangenomen geweest; en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders deszelfs apprehensie en detentie, met ontzegginge van den verderen of anderen Eisch by den Advocaat Fiscaal R. O. gedaan en genomen om redenen. Aldus gearresteerd den 27 Augustus 1764.

Het vervolg den 1 September.

Amsterdam. Beschryving van de groote ONIX, hoog 7 duim en breed 10 duim, (*waar van wy onzen Leezeren hierby eene naauwkeurige afbeelding mededeelen*) dewelke verkogt zal worden tot Amsterdam in den Munt, op Woensdag den 11 September 's Namiddags ten 4 uuren.

Deeze groote Onix uitwendig gesneeden, vertoond een Triomphwagen, voortgetrokken door twee Centauren, (of Mensch-Paarden), die met opgeheeven pooten gereed staan, de Vyanden, voor hun ter nederveld; te vertreeden, op wiens aangezigten men de Schrik afgeschildert ziet. Een deezer Centauren, draagt als in Triomph een groote Cuiras en een Schild, en de arm opheffende wyst met den Vinger aan de andere de overwinning, hebbende in haar handen

VERBEELDING *van de* ONIX *te zien geweest in September 1765. te Amsterdam.*

B. MOURIK *excudit.*

den een Lauwerkrans, welke zy schynt toe te ryken aan de Keizer AUGUSTUS, naar wien zy haar vlugt bestierd, dewelke men gezeeten ziet in 't midden der Triomphwagen, met Lauw'ren om 't hoofd, en Blixems in de hand, om Hem als te vergelyken by de Blixemenden Jupiter, met de andere hand omhelst deeze Overwinnaar zyne Egtenoot Livia, als Juno gekleed: agter Hem staat zyn Zuster Julia, of volgens anderen, Octavia, die zo wel als Livia, met de vinger wyzen op de Jongeling, gezeeten aan de voeten van AUGUSTUS, gewapend als Mars, en houdende in de Linkerhand een Zwaard, waar van men niet ziet als de greep. Eenige neemen deeze Jongeling voor Marcellus; en andere voor Tiberius.

Op de grond ter zyden van de Triomphwagen, ziet men een groote Drinkbeeker, waarschynelyk om te beteekenen de overmatige drift tot drinken, welke men aan de Centauren verwyt. De gron- van deeze Onix, is Loot-Couleur, en het verheevene Parel Couleur Hy is gezet in een Goude rand, met Ornamenten met diverse Couleuren geëmailleert, en bezet met 24 geëmailleerde Bloemen, hebbende yder in 't midden een Robyn of een Esmoraud, met 8 kleine Diamanten omzet.

Behalven de goude rand, waar van deeze Onix is omvat, vind Hy zig nog omringt van een vier puntig Ornament of Loofwerk, bezaaid met een groot getal Antiecque, Diamanten, Parlen, en andere Kostbaarheeden, als volgt:

In 't gedeelte van 't Ornament 't welk boven de Onix is, vind men een Zon van een blaauwe Saphier, waar van de rand en straalen saame gesteld zyn van kleine Diamantjes, boven deeze Zon is een Borstbeeld van Onix verbeeldende een Moor; in een Quiras geëmailleert, en verrykt met Diamanten, hebbende het hoofd met Lauw'ren omvlogten. Aan byde zyde van de Zon ziet men een Pegasus, (of gevleugeld Paard;) in 't wit geëmailleert, waar van het lyf, de Maanen en Vleugels verciert zyn met Diamanten en de Staart vergult.

Een wynig lager ziet men aan byde zyde onder de Paarden, dog wat binnewaards een Valk, welkers borsten van Element Steen zyn, hebbende het beloop van een Ey, hunne halsen en vleugels zyn met klyne Diamanten verrykt.

Regt onder de Zon vind men nog een fraay Borstbeeld van Hyacinth, hebbende boven 't hoofd een geëmailleerde band met Diamanten bezet.

Een wynig hooger boven de Valken, zyn twee Cappelletjes, hebbende het lyf van Parel, en de Vleugels geëmailleert, met Diamanten bezet, tusschen de Capelletjes en de Pegasussen ziet men twee groote Bloemen, geëmailleerd, waar van de Knoppen, verbeeld zyn yder door een Robyn.

Ter zyden van de gevleugelde Paarden, dog een wynig buitenwaards, zyn twee Hoornen van Overvloed, geëmailleerde en zeer

Konstig gewerkt, overvloeijende van vrugten, van alderhande Couleuren, waar boven twee Borstbeelden van Onix, welkers gordels met Diamanten zyn bezet, onder de vrugten die uyt de Hoornen van Overvloed koomen, vertoonen zig in een yder een groote Parel, verbeeldende zeer natuurlyk een tros Druyven, en van buiten ziet men twee Schildpadden teegens voorsz. Hoornen aankruypende hebbende het lyf van een Robyn, hunne hoofden en pooten met klyne Diamanten bezet. Deeze Schildpadden zyn gevolgt van twee geëmailleerde Spinnekoppen, zynde het lyf verbeeld door een Parel.

Een wynig laager buitenwaards ontmoet men twee geëmailleerde Cappelletjes, zynde het lyf van Robyn, daar nevens twee gevleugelde Slekken, draagende hunne Schulpen die van Parels zyn, agter hen ziet men nog vier Bloemen van Parlen, verciert met een meenigte Bloemen, zo geëmailleert; alle van Parlen, Robynen, Esmarouden, en blaauwe Saphieren.

Het Ornament aan byde zyde van de Onix, is insgelyks met veelderhande zeldzaamheeden verciert.

Booven in dit gedeelte vertoonen zig voorts twee fraaye Borstbeelden, te weeten, een aan yder zyde, hunne Armen zyn geëmailleert en zeer Konstig gewerkt byde hebben zy een Hoorn in de hand als om daar op te blaasen, verciert met een Aigret, hunne Armen en gordels zyn met Diamanten bezet. De stronken of voetstukken waar uit zy schynen voort te koomen (en waar, door men dezelven maar alleen van 't hoofd tot het middellyf ziet,) zyn yder in 't midden bezet met een Bloem, de Knop van Parel, verders zyn op deeze voetstukken nog vier klynder Bloemen als twee van Parlen en twee van Robyn.

Onder de voorsz: voetstukken vind men ter wederzyde een geëmailleerde Cappelletje, zynde het lyf van Parel, en de Vleugels verciert met kleine Diamanten.

Aan de buiten zyde onder de Cappelletjes praalen aan byde zyde, neegen fraaye Bloemen, vyf van paarlen, twee van Robyn, een van Esmaraud, en een van blaauwe Saphier.

In 't midden van dit gedeelte van 't Ornament, ziet men twee groote en schoone Vrouws Borstbeelden van Onix, van verschyden Couleuren, en om dezelven een krans van klyne Bloempjes, van Diamanten en Robynen.

Ter zyden buitenwaards, vind men naast voorn: Borstbeelden, twee dito een weinig klynder insgelyks van Onix, van verschyde Couleuren, verwonderlyk fraay gewerkt, zynde 't een' een Mans, en 't andere een Vrouwebeeld, byden met Diamanten en Robynen omzet.

Tusschen, terzyden, en onder, deeze Borstbeelden, praalen (behalven twintig schoone Bloemen, waar van de voornaamste Steenen zyn, Robynen, Esmarouden of blaauwe Saphieren,) nog twee Cappelletjes, hebbende het lyf van Parel.

De

De twee uiterste eindens van dit gedeelte des Ornaments, zyn beslooten door een Parel of Parlemour, met een Strik met Diamanten.

Eindelyk onder aan dit gedeelte des Ornaments ziet men nog twee Borstbeelden van Onix, 't eene een Man, en 't andere een Vrouw, yder omringt van een Kraus van klyne Diamantjes en Robynen, eindigende door een strik met Diamanten, in welkers midden hangt een Parel of Paerlemour.

Hebbende dus de zeldzaamheeden in 't Ornament van boven, en terzyde beschreeven, gaan wy over tot het onderste gedeelte van dien.

Men ziet 'er ten eersten in 't midden een Beeld van Hyacinth, verbeeldende een Atlas, die de groote Onix op zyn hooft draagt denzelven met byde d'Armen ondersteunende, welke van dezelve couleur als de Hyacinth zyn geëmailleert, alles uitvoerig gewerkt. Deeze Atlas die maar tot het midden een Menschelyke gedaante heeft, eindigt zig van onderen in verscheiden Takken, op twee van dien welke van Parel zyn, kruypen twee kleine Slekken geëmailleert, koomende uit hunne Schelpen, en op twee anderen Takken ziet men twee Schilpadden insgelyks geëmailleert, op het midden Lyf van voorsz. Atlas vind men een groote Parel en een wynig laager een Robyn waar onder nog een Parel is, deeze Atlas is buiten dit nog verciert aan alle zyde met Diamanten en Robynen.

Onder de gemelde Atlas vertoond zig een schoon Borstbeeld van Onix verbeeldende een Moorekop, hebbende een witte Sluyer op 't agterhooft en een gekronkelde Slang om de Hals, verders omzet met klyne Diamantjes neevens drie klyne Bloempjes van Robynen.

Dit gedeelte van 't Ornament is van onderen beslooten door het Beelt'nis van een Engel zeer net geëmailleert, knielende op een considerab'le groote Parel, houdende in zyn hand een band aan dewelke vastgehegt is een Ornament met Diamanten bezet dewelke onder voorn. Parel door gaat, waar onder hangt een zeer groote Esmaraud.

Opwaards vind men aan byde zyde van den Atlas twee zeer konstig gewerkte Borstbeelden, zynde 't eene een Vrouw's Hooft en 't andere een Moorekop, waar onder twee geëmailleerde Bloemen, zynde de knoppen van Esmaraud, en boven dezelve twee klynder Borstbeelden van witte Onix.

Nog nader aan den Atlas naar booven ziet men aan byde zyde een Ster, van binnen met vier Esmarauden en van buiten met vier Parlen bezet, en onder deze Sterren zyn twee Bloemen van Parlen.

Nog ziet men booven in dit gedeelte van 't Ornament, naast de Borstbeelden, aan byde zyde een gevleugelde Slek, draagende hunne Schelpen die van Parlen zyn, yder gevolgt van een Schildpad, zynde van Robyn en de hoofden van Diamant.

Eind'lyk ziet men nog een wynig hooger aan byde zyde regt over

de hoeken van de groote Onix twee Bloemen van Parlen.

Verders heeft men zorg gedraagen, in de Plaat, welke men heeft laaten snyden en waar in deeze Onix met alle zyn' Ornamenten is verbeeld, van naaukeurig te volgen alle de grootens en proportiën zynde alles natuurlyk daar in te zien.

De vermaarde Cuperus heeft reeds in 't Jaar 1683. een Beschryving gegeven van deeze groote Onix, in een Dissertatie, gevoegt in zyn Apotheosis, of Consecratio Homeri, en werd van dezelve gemeld in de Thesaurus Gemmarum, van Joh: Mart: ab Ebermayer.

Dus is 't ontwyffelbaar, of het is een opregte Antiquiteit en zeer oud ja waarschynlyk is het zyn oorsprong verschuldigt aan de tyden van de Keyzer AUGUSTUS, en aangaande de groote, durft men stoutmoedig verzeekeren dat daar van geen weer ga in de Wereld is.

NB. *De Prent van voorz. Onix &c. is zeer fraay en Accuraa in 't Kooper Gesneeden.*

Vier Oost-Indische Retourschepen binnen de Havens deezer Landeng gearriveerd, als de *Eendragt* van Ceylon voor Zeeland, *de Vrouw Cornelia Hillegonda* voor Delft en *Stralen* voor Hoorn en Enkhuizen, brengen de volgende goederen mede:

567163 ℔ Bruine Peper, 144240 ℔ Caneel, 168283 ℔ Salpeter, 80000 ℔ Sapanhout divers, 1350 ℔ Cardemom Mallebaerse 800 ℔ dito Ceilonse, 3060 ℔ Schellak, 80025 ℔ Cauris, 15000 ℔ Koffy Javaasch, 15500 ℔ dito Ceilonse, 13350 ℔ Bengaalse zyde Tanny, 14000 ℔ dito dito Adapangia, en 5200 ℔ Tutucoryns Catoene Gaaren.

CATOENE LYWAETEN,

11710 ps. Cassa divers, 2745 ps. Tansjeebs divers, 5915 ps. Mallemolens divers, 1680 ps. Therindains, 6601 ps. Douriassen divers, 300 ps. Diemetjes, 3584 ps. Hamans, 700 ps. Gingangs divers, 1100 ps. Carradarys, 120 ps. Sigtermans Zaey, 3750 ps. Tukkerys, 1400 ps. D'Herriabadys, 2387 ps. Amiertjes, 950 ps, Lachoriassen, 18356 ps, Baftas divers, 300 ps. Dongrys, 300 ps. Bethilles divers, 18030 ps. Roemaels divers, 150 ps, Kismis Neusdoeken, 280 ps Photassen, 100 ps Sirsikken, 850 ps. Hane Catjes, 1600 ps. Catte Catjes, 150 ps. Harriapaalse Neusdoeken, 200 ps. Pinas Cors, 80 ps. Charconys, 700 ps. Nilly, 91 ps. Thee Pays d'Olmara, 2180 ps. Gerrassen, 25020 ps. Salempouris divers, 12060 ps. Guinées divers, 2400 ps. Soes-

jes,

jes, 1700 ps Gedrukte Vrouwen Kleedjes, 800 ps. Ongedrukte dito, 4500 ps. Gedrukte Zyde Neusdoeken, 4000 ps. Bandanoise, en 1000 ps. Roemaels Zyde.

ZYDE STOFFEN,

1600 ps. Armozynen effene dubbelde, 800 ps. dito dubbelde gestreepte, 1786 ps. dito enkelde geruyte, en 460 ps dito effene enkelde.

Als mede *Vosmar*, voor Zeeland, welker lading bestaat in 213736 ℔ Bruyne Peper, 1699 ℔ Witte Peper, 80117 ℔ Poeder Suiker, 1714 Indigo Javaas, 353 ℔ Parlemoer Schulpen, 6250 ℔ Sapanhout Javas, 12500 ℔ dito Bimaas, 6250 ℔ Caliatourshout, 14500 ℔ Thin divers, 289500 ℔ Coffy Javaasche, 32500 ℔ dito Mauricius.

CATOENE LYWATEN.

950 ps. Chelasse divers, 740 ps. Mourisse divers, 3280 ps. Bethilles divers, 6200 ps. Roemaals divers, 100 ps. Chitse Geschilderde, 560 ps. Bastasse Bruin Blaauw, 5273 ps. Guinees Gebleekt, 1260 ps. dito Bruin Blaauw, 80 ps. dito Bleek Blaauw, 1560 ps. dito Ruuw, 2017 ps. Salempouris Gebleekt, 1760 ps. dito Bruin Blaauw, 560 ps. dito Ruuw.

Magistratuuren en Amptenaren, &c.

Met approbatie van zyne Doorl. Hoogh. den Heer Prins Erf-Stadhouder is by de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stede *Purmerend*, tot Raad in de Vroedschap aangesteld de wel Ed. gestr. Heer *Wigboldus Rynink* Oud Schepen; en tot Ontfanger van de Ordinaris en Extra ordinaris Verpondigen tot January 1767 de Wel Ed. Gestr. Heer *Andries de Flines*, mede Oud Schepen aldaar, beide in de Plaats van wylen den Heer Burgemeester Jan Pet.

Tot Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter kamer Zeeland is verkozen, de Wel Ed. Gestr. Heer M. *Anthony Huysman*. Schepen en Raad der Stad *Middelburg*, in plaats van wylen den Heer Burgemeester Joh. Const. Matthias.

Jonkheer *Hendrik van Vladerak*, Oud-Schepen der Stad *Alkmaar* is aangesteld tot Secretaris en Rentmeester van den honds bossche en de Duynen te Petten.

By haar Ed. Gr. Mogende de Heere Staten van Holland en Westvriesland zyn geëligeerd tot Bailluw van den Lande van Blois en tot Hoofd-Officier der Stede Beverwyk, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Christoffel Jan van Dam*, Schepen en Raad der Stad *Haerlem* in plaats van wylen den Heer M. Daniel de Dieu Burgemeester der Stad Amsterdam.

Tot Dykgraaf van Geestmer Ambacht te

Schagen en Niedorper Coggen in plaats van wylen den Heer Adriaan Byll, de Hoog Welgeb. Heer *Wigbold Adriaan*. Grave van *Nassau Bergen*, Heer van Woudenberg, Schepen en Raad te *Alkmaar*, mitsgaders Rentmeester van de Domeinen en Epargnes van haar Ed. Groot Mog. in 't Noorder-Kwartier.

Tot Balliuw; Schout en Dykgraaf van de *Enge-Wormer* de Wel Ed. Gestr. Heer *Simon Appel*, President Schepen en Raad der Stede Purmerende in plaats van den Heer Cornelis Florisse de Lange, en eindelyk.

Tot Schout Crimineel van *St. Maarten*, *Valkoog* en *Enigenburg* de Heer *Jan van Sipriaan* in plaats van wylen den voorz. A. Byll.

By de E. E. Heeren Bewindhebberen der Oost Indische Compagnie zyn de volgende Schepen begeven, als ter Kamer *Amsterdam*: *de Jonge Thomas* aan Kapitein *Jacob Wiebe*, over Batavia naar China, *de Oranje Zaal* aan Schip. *Fredrik Kelger* na Bengalen, *Kievitshoevel* aan Schip. *Frans Oueraze* en de *vrouw Elizabeth Dorothea* aan Schip. *Willem Groeve* beide naar Batavia; ter Kamer *Delft de zilver Leeuw* aan Schip. *Gerrit Harmeyer*; ter Kamer *Zeeland* de *Snoek* Schip. *Hendriksz.* en ter Kamer *Rotterdam Vredestein* aan Schip. *Jan Hendr. Dulendorp* alle om als Kermis-Schepen naar de Indiën te stevenen.

Den 2 Augustus zyn tot Burgemeesteren der Stad *Middelburg* verkoozen, de Heeren Mr. *Jacob van Citters* en Mr. *Daniel Tulleken*, Heer van Melis- en Marie-Kerk, in de plaats van de Heeren Mr. Cornelis Galenius Paspoort en Mr. Cornelis van den Helm Boddaart en tot Schepen de Heeren Mr. *Pieter Buteux* Mr. *Johan Pieter vanden Brande*, Ridder Baronet Heer van Gapinge Mr. *Assuerus van de Putte Schorer*, Mr. *Engelbert Johan vander Mandere*, en Mr. *Bonifacius Mathias Pous*, in de plaats van de Heeren Mr. Pieter van Visvliet Mr. Cornelis Kien van Citters Mr. Johan David Gyselin le Sage; Mr. Anthony Huysman en Mr. Gerard van Citters.

Zyne Doorl. Hoogheid Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Kapitein.	Johan Lodewyk Sturler in 't Regiment van	*Sturler.*
Ritmeester.	Leonard van der Kaa - - - - .	*Rechteren.*
Kapitein.	Frans van Graffenried . - - -	*May.*
Luitenant.	Adolph Gerrit Winkeler - -	*Baden-Durlach.*
Vaandrig.	A. H. van Lom - - - - - -	- - - - -
Sous-Luit.	Daniel de Villeneuve - - - -	*Brauw.*
Luitenant Koll.	François Grofs - - - - -	*May.*
Majer.	Amadé Steiguer - - - - -	- - - - -
Koll. Com.	Richard Andreas Ludolphe Gockinga -	*Lewe.*
Kapitein.	J. Lyphart - - - - - -	- - - - -
Kap. Com.	Baptiste de Salis - - - - - -	*Switzerse-Guard.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In de nacht van den 18 op den 19 Juny (1765) zyn te *Gerwen*, een Dorp in 't Quartier van *Peeland*, Meyerye van 's *Hertogenbosch*, drie of vier Rovers, by den Schoolmeester van dit Dorp, genaamd *Jacobus Duytz*, wiens wooning verre van de overige Huizen afstaat, ingebrooken, en hebben deszelfs Oude Moeder, beneffens een Juffrouw, die daar gelogeerd was, eerst geteis-

terd

terd en mishandeld, vervolgens handen en voeten gebonden, en toen den Schoolmeester met brandende Flambouwen gaan zoeken; doch denzelven, alzo hy na boven gevlucht was, en zich onder een afdakje verscholen had, niet kunnende vinden, zyn zy aan 't opbreken van Kisten en Kasten gevallen, en hebben daar uit alles genomen, wat van hunne gading was, dat bestond in het Contante Geld van den Meester, zyne Moeder, en de Juffrouw, eenig Zilver werk, hunne beste Klederen, Linnen, Wollen, en wat zy verder inpakken konden: waar mede zy, onder Bedreiging aan de Gebondenen, dat wanneer zy eenig gewag maakten, zy wederom zouden komen, hen alle vermoorden en 't Huis in den Brand steeken, vertrokken. Toen zy weg waren, kwam de Schoolmeester uit zyn Schuilhoek, en dagt door 't Kleppen van de Kerk Klok alarm te maaken; doch de Schelmen hadden daar reeds voor gezorgd, en het Sleutelgat van de Kerkdeur toegestopt, zoo dat men lang werk had, om in de Kerk te komen, waardoor zy tyd wonnen, om buiten bereik te wezen. Dewyl nog eens, in vroeger Jaaren, in 't zelfde Huis, een dergelyk Geval gebeurd was, had men de voorzorg gebruikt van aan den Klepel van de Klok een Yzerdraad vast te maaken, en dien door den Schoorsteen in het Huis van den Meester te leiden, om by 't eerste verneemen van Onraad, daar aan te kunnen trekken, en het volk op de been te brengen; dit hadden deze doortrapte Fielen mede geweten, en tot verhindering daar van, getragt, dien Yzerdraad door te snyden, doch zulks niet willende gelukken, hadden zy daar een Bogt in gebogen, en daar een Dwarshout doorgestoken, om dus het uitwerkzel daar van voor te komen. Nog is aanmerklyk, dat 2 groote Honden, die 'er in Huis en anderzins zeer wagts waren, geduurende alle deze Omstandigheden en Roovery geen Bek open gedaan, maar zig dood stil gehouden hebben.

Onlangs vond men te *Romen* in het Klooster der Capucynen een Geestlyken dood te bed leggen met een Crucifix in zyne handen, hebbende zich zelven door het affnyden der Slagaderen om het leven gebragt, na deeze woorden op een papier te hebben geschreven: *dat de Vaders en Moeders leeren hoe verschriklyk het is, zich het recht aan te matigen over hunne Kinderen, om ze te dwingen, tegen hun genoegen, eene manier van leven te omhelzen.*

Te *Oosterhout*, Baronie van *Breda* is in 't 44ste Jaar zyns ouderdoms overleden, de Heer *François Marie de Mariette*. Grave van *Rochefort*, Major by de Troepen van den Staat, en gepensioneerd Kapitein à la Suite van een Compagnie Grenadiers ten dienste deezer Landen.

Te *Parys* is onlangs in den ouderdom van 69 Jaren overleden de Heer *Karel van Loo*, eerste Schilder des Konings, Ridder van zyne Majesteits Orden, Directeur en Rector van de Koninglyke Academie der Schilder en Beeldhouwkunde.

Te *Schiedam* is in den ouderdom van 27 Jaren overleden de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Philip Pichot*, Raad inde Vroedschap en Regeerend Scheepen aldaar.

Men heeft tyding van *Curacao* dat op den 24 May laatstleden aldaar overleden is de Wel Ed. Gestr. Heer *Bernardus van der Veen*, Kapitein-Luitenant van de Artillery en Ingenieur, mitsgaders Raad van Politie aldaar.

De Hooge Scheeps-Krygsraad te *Helvoetsluis* gehouden, waarvan wy gesprooken hebben op blad. 22. van ons voorgaande Stuk, uitspraak gedaan hebbende over 't geval, de twee bewuste Oorlogschepen overgekomen, is gescheiden en derzelver Leeden zyn naar huis gekeerd.

Te *Alexandrie* is op den 18 July (1765) overleden, zyn Koninglyke Hoogheid de Infant Don *Philippus van Spanje*, Hertog van *Parma*, *Piacenza* en *Guastalla*, oudste Broeder van den Regeerenden Koning van Spanjen, oud zynde 45 Jaren 4 maanden en 3 dagen.

Den 28 July is het fraaye Orgel, door de Hoog Ed. Heer Baron van Wassenaar, Heer van beide de Katwyken en 't Zand enz. enz. en Mevrouw desselfs Gemalin aan de Kerk te *Katwyk* geschonken, aldaar plechtig ingewyd geworden door den Hooggel. Heer *Fransiscus Burman* Franc. Filius & Nep. S. S. Th. Doctor Ac. Prof. te Utrecht, zynde daar toe verzocht uit hoofde van zyne gedaane belofte, toen hy noch Predikant te Katwyk was, en hebbende tot onderwerp zyner Leerreden Psalm 150 verkozen.

Den 3 Augustus overleed t'*Amsterdam* in den ouderdom van 52 Jaren en 10 Maanden de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacob van Oosterwyk*, Oud-Schepen der voorsz. Stad.

Den 4 Augustus wierd in de Kerk of 't Huis der zamenkomste van de doopgezinde Gemeente der Stad *Utrecht*, het keurig Orgel, ten kosten van vier haarer Leden vervaardigd, plechtig ingewyd, predikende de Heer *M. Schagen*, Leeraar by de gemelde Gemeente, ter dier gelegenheid over 2 Chron. 29 vs. 24 het laatste gedeelte tot vs. 31. incluis.

Te *Groningen* is in den ouderdom van 60 jaren overleden, de Wel Ed. Gestr. Heer *Willem de Raadt*, Collonel-Commandant en Kapitein van een Compagnie Grenadiers in het Regiment van den Heer Luitenant Generaal B. Lewe, ten dienste deezer Landen.

In eene kleine poel een en een vierde myl van *Soldau* in het Brandenburgsche tusschen *Herrendorf* en *Warnitz*, heeft men in de laatste dagen der voorleden Maand July, twederly Water ontdekt, waar van twee derde gedeelten na gewoonte klaar gebleven en een derde gedeelte bloedroot geworden is. Men heeft wit linnen en wollen daarin gestoken, en vervolgens weder gewasschen, doch de koleur is zo echt, dat men dezelve door loog noch zeep niet kon uitwasschen, en zelfs is de koleur van de handen niet af te krygen. Het wonderbaarlykste van allen is noch, dat dit Water des morgens en des avonds even klaar is, doch zo dra de de Zon heet schynd, krygt het die koleur aan de eenenkant en geeft een stinkende reuk van zich: dit zonderling geval kan stoffe van overweginge aan den Natuurkundigen verschaffen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 4 en 18 September onder voorzitting van Do. *Christiaan Tistyn.*

's Gravenhage. Vacant.

Alkmaar. Op Zondag den 11 Augustus 1765. heeft den Eerwaarde en veel Geleerden Heer Do. JOHANNES HENDRIK VORSTIUS alhier zyn Intreede gedaan onder een aanmerklyk getal van Toehoorders met eene Leerreeden uit den Evangelist Lucas Capittel 10, vs. 5

vs. 5 en 6. *Waar gy in een huis komt, daar spreekt ten eersten: Vreede zy in deesen huyse. Ende indien aldaar een Kind des Vreedes zyn zal, zo zal uwe Vreede op hem rusten, maar indien niet zo zal uwe Vreede hem weder tot u keren.*

MONNIKENDAM Op Zondag den 4 Augustus 1765 heeft alhier den Eerwaarden en veel Geleerde Heer Do. JOHANNES HENDRIK VORSTIUS met veel aandoeninge des Geestes, onder een toevloed van Toehoorders zyn Affscheids-reden van zyn geliefde Gemeinte gedaan, met de Woorden van den Apostel Paulus uit 2 Corinthen 13 vers 11. *Ten laatsten, lieve Broeders verblyd u, weest volkomen, troost u, hebt eenderley zin, zyt vreedsaam zo zal de Godt der liefde ende des Vreedes met u zyn.*

MONNIKENDAM. Vacant.

Vervolg van den STAAT DER KERKE VAN HET NIEUWE VERBOND enz. *Ziet Juny laatstleden bladz.* 234.

Ook is het voor een vlytigen onderzoeker der Waarheid wel aan te merken, dat de Zaken in de Brieven, Bazuinen, Zegelen en Schalen zeer veel verschillen in de order des tyds; want de Brieven hebben hunne betrekking op de tyden waar in Johannes noch leefde, en de Gemeentens in Asia noch in bloei waren, vertoond onder het eerste gezicht aan den Apostel. De Zegelen hebben haare betrekking in het tweede gezicht tot op het eerste Wee. De Bazuinen zyn geblazen in den tyd van het eerste Wee, want na het blazen der Bazuinen is het eerste Wee geëindigd, en de Schalen zyn uitgegoten onder of even na het derde Wee, zo dat tusschen het blazen der Bazuinen en het uitgieten der Schalen den geheelen tyd van het twede Wee noch verlopen, en dus de reekening der tyds order geheelyk bezyde de waarheid is, gelyk mede de uitlegging van den Brief aan Sardes op de tyden van Luther en deszelfs Navolgers valsch en verdicht is.

Ten derden aangaande de Openbaaringe aan den Apostel gedaan in verscheide gezichten, daar van zal ik niet byzonders zeggen, aangezien myn denkvermogen zeer verre daar in te kort schiet. De zaalige Lutherus en de geleerde Kantteekenaars der Staten Bybel, hebben dit Godlyk Orakelboek in zo verre opgehelderd, dat ieder gelovig Leezer, daar uit veel nut en voordeel halen kan.

Alleen zal ik iets van de spreektrant van dit boek aanhalen, op dat men dezelve zeer lichtlyk kan verstaan; nochtans behoud een iegelyk de Vryheid om het aldus te bevatten of niet: immers ik zie daar in geene Kettery wanneer ik deeze verhevene en verbloemde spreektrant aldus aanmerk:

Het is zonder tegenspraak, dat hy die hier voorkomt onder den naam van den getrouwen getuigen, het A en O, de Eerste en de Laatste, die gedood was maar leefde van Eeuwigheid tot Eeuwigheid, de Leeuw van het geslacht Juda, het Lam dat de Zegelen opende, de Wortel Davids, de klare Morgenster; niemand anders is dan Jezus Christus, de waare en eeuwige God-Mensch door twee natuuren tot een perzoon perzoneel vereenigd.

Door de Vierentwintig Oudsten Kap. 4. vs. 4. Kan men gevoegelyk verstaan, de twaalf Patriarchen van het Oude, en de twaalf Apostelen van het Nieuwe Testament, welk twaalftal der twaalf Patriarchen twaalfmaal verdubbeld, de honderd vierenveertig duizend Gelovigen maakt uit Kap. 7. vs. 4. Waar door men dan verstaan kan alle de Gelovigen die in het oude verbond en den toekomende Messias zyn Zalig geworden, edoch aldus dat hier een bepaald getal voor een onbepaald moet verstaan worden, om de grote meenigte daar door uit te drukken; en de twaalf Apostelen welke met haar Evangelie-Leer de gantsche Aarde hebben verlicht, aan alle de Vier winden der Aarde hunne stem laten horen, en zo uit allen volkeren, zo Joden als Heidenen hebben toegebragt tot het Ryk van Koning Jezus; die groote Schaare, welke niemand tellen kan uit alle Heidenen, Volkeren, en Spraken Kap. 7. vs. 9. welken vierentwintig Oudsten, als representanten, zo van de Kerk des Ouden als van 't Nieuwe Testament voorkomen, staande voor den Troon van het Lam; welke haar lof het opstemmen in de triumpheerende Kerk als eerste Choor-Coralen, waarvan de stryende Kerk in navolging het haare mede toebrengt Kap. 4. vs. 10. en 11. vergeleeken met Kap. 7. vs. 10 tot 17.

Even zo gevoegelyk kan men door de vier Dieren, welke zes Vleugelen hadden, die van binnen van ooren en van buiten van oogen vol waren, de vier Evangelisten verstaan, dewelke door de snelle verkondiging van het Evangelium door alle Gewesten des Werelds gevlogen zyn en door haare veelheid der oogen gezien en opgehelderd hebben, eensdeels het Fondament der Zaligheid door het ontdekken van het Evangelium als een kracht Gods alle die geloven; ander deels daar door in een helder daglicht gesteld, de verdorvene Zeden van 's Menschen herte, tot aandrang van verbetering en bekeeringe tot God, door het Zoen-bloed van het Lam dat gedood is, Christus die ons Gode gekocht heeft uit allen Volkeren, en tot Koningen en Priesteren gemaakt, die eere en geweld zy van Eeuwigheid tot Eeuwigheid.

Dat die nu vergeleeken worden by Dieren, by een Leeuw, by een Kalf by 't aangezicht eenes Menschen aangezicht, en by eenen Vliegenden Arent, zulks zyn oneigentlyke en verbloemden spreekwyzen, eeniger maten genomen van de natuur en aart dier vier

Die-

Dienen, en overeenkomstig met den trant na welken de Evangelisten hunne Schriften hebben ingericht, Kap. 4 vs. 6. 7. en 8.

Door het boek van binnen en van buiten beschreven, en met zeven Zegelen verzegeld, kan men verstaan het Boek der Goddelyke Voorzienigheid over zyne Kerke geduurende de dagen van het Nieuwe Verbond, welk niemand kon openen dan het Lam dat op den Stoel zat: om dat niemand anders macht heeft Gods eeuwige Voorzienigheid aan den dag te leggen dan Jezus Christus, de eeuwige God zelfs, Kap. 5 vs. 1.

Door het openen der zeven Zegelen kan men verstaan, zeven Lotgevallen der Kerke, waar van de eerste zeer wel kan betrokken worden, onder de gedaante van een wit Paard tot de eerste verkondiging van het Nieuwe Testament; want ik kan uit alle Kerkelyke Historien geenen tyd vinden, heerlyker en triumpheerende, als de eerste Christen Kerk ten tyde der Apostelen, tot op den tyd der bittere vervolging in de tien Heidensche Romeinsche Keizeren, toen is de witte Vrede-Vaan geplant op den yzeren nek van het schandelyk ongeloof der Jooden en Heidenen; toen is 't lieflyke Evangelium in alle Gewesten doorgeblonken, en krachtig beweezen dat Jesus Christus Gods zoon is: maar de overige zes Zegelen vervatten in zich alle de droevige gevallen die de Kerk zouden treffen, zo tydelyke als geestelyke vervolgingen, nu en dan met eenige verzachting en adembaling, welke de Leeuw uit Juda haar zou te weeg brengen, door deeze of geene groote Lichten, wanneer zyn Kerk te zeer gedrukt zou worden of als het scheep dat ze onder den last zou bezwyken, gelyk veelmaals gebeurd is, inzonderheid onder *Constantyn* den eersten Christen Keizer en later onder het werk der Reformatie en anderen; maar wyders ben ik van gedachten, niet zonder reden, dat de zeven Bazuinen en de zeven Schalen, van dezelve natuur en inhoud zyn als de Zegelen, dat zy zyn een breeder uitlegging en verklaaring van rampen, elenden, droefheid, jammer en hartzeer voor Gods Kerk, haar tot waarschouwing, aan Johannes vertoond, met last om dezelven te schryven.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 16 *July* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 16 July.

't *Kind* van Nicolaas Kasius. N. Z. K.

Woensdag den 17 dito.

Hermanus Meerkamp. W. K.

Jannetje Flamand, Weduwe van Willem Vierkaat. Z. K.

Elisabeth van Schalkwyk, Huisvrouw van Julis van den Berg. Z. K.

Johanna Beuger, Jongste Dogter van Wylen Jan Barend Beuger. N. Z. K.

't *Kind* van Ferdinand Sundorf. O. K.

Donderdag den 18 dito.
Herman Roddewig. N. Z. K.
Vrydag den 19 dito.
Jan Hendrik Guyter, *Turfdrager*. W. K.
Joannes Petrus Westenberg. Z. K.
't *Kind* van Georg Lodewyk Matthee. L. N. K.
Zaturdag den 20 dito.
Christina Mindorp, Huisvrouw van Jacob Vriese. O. K.
Maandag den 22 dito.
Philippus van Swaart. Z. K.
Grietje Moolenaar, Weduwe van Hendrik Moolenaar. N. O. K.
Hermina van Houten, Huisvrouw van Jurriaan Pieters. W. K.
Dingsdag den 23 dito.
Anthony van Rensselaar. N. Z. K.
Jasper Rammet. W. K.
Pieter Grim. N. K.
Magdalena van Gerven, Weduwe van Hannes Kroesen. O. O. K.
Woensdag den 24 dito.
Coenraat Klyn. W. K.
Hester Boelhouwer. W. K.
Donderdag den 25 dito.
Mr. Joan de Róthe, *Raad in de Vroedschap deezer Stad, en Gecommitteerde in 't Edelmogende Collegie ter Admiraliteit in Zeeland.* O. K.
Anna Elsebeen Hemmen, Huisvrouw van Hendrik Snyders. N. Z. K.
Elisabeth Donker, Huisvrouw van Willem van Veelen. A. K. H.
Vrydag den 26 dito.
Jan Hellingh. O. K.
Alida de Marol'es, Huisvrouw van Jan Guillod. N. K.
't *Kind* van Abraham van der Naaten. Mr. *Horologimaaker*, L. O. K.
Zaturdag den 27 dito.
Antonie van Keulen. N. O. K.
Albertus Gerard Meyering. N. K.
Zondag den 28 dito.
Jan Coerdes. L. K. H.
Maandag den 29 dito.
Albert Klea. E. Y. K.
Hendrik van Otterloo, *Scheeps Beschieter op de Admiraliteits Werff.* A. K. H.
Dingsdag den 30 dito.
Hendrikus Riso, *Kaarsemaker.* L. N. K.
Casper Swankhuysen, Mr. *Broodbakker.* Z. K.
Cornelis Hyink. O. K.
Frans Houttuyn, *Boekverkooper, te Hoorn begraaven.*
Pieter de Viet. K. K. H.
Woensdag den 31 dito.
't *Kind* van Jan Roemer. N. K.
Donderdag den 1 Augustus.
Francois Janssens Elinga. W. K.
't *Kind* van Lucas van Selow. L. O. K.
Vrydag den 2 dito.
Elisabeth ter Bruggen, Weduwe van Harmanus Gellink. W. K.
Maria Louwerens, Huisvrouw van Jan Harmsz. N. K.
Saturdag den 3 dito.
Jan Cornelisz. N. O. K.
Hendrik Lampe, Oudste Zoon van Hendrik Lampe. A. K. H.
Elisabeth Horner, Laast Weduwe van Jan Hendrik Joordaan. N. Z. K.
Maandag den 5 dito.
Vrouwtje Hendriks, Huisvrouw van Jan Hofman. O. Z. K.
Cornelia Koning, Huisvrouw van Jan Peter Rathlauw. N. Z. K.
Maria Wilhelmina van Okhuisen, Huisvrouw van Johannes Wilhelmus van Hoven. W. K.
Dingsdag den 6 dito.
Anthony Melghers. O K.
Pieter Walraven. W. K.
Gerbrand Luursen, behuuwd Zoon van Pieter Maas. O. Z K.
Wyntje van Veen, Laatst Weduwe van Willem van den Bergh. Z. K.
Christina van der Heyden, *Bejaarde Dogter.* E. N. K.
't *Kind* van Jean Lucas de Wild. N. K.
't *Kind* van Hendrik Westerloo, Hendriksz. E. N. K.
Donderdag den 8 dito.
Mr. Jacob van Oosterwyk. W. K.

Za-

Zaturdag den 10 *dito.*
Pieter Nyman. N. O. K.
Sondag den 11 *dito.*
Jan Klok. A. K. H.
Philippus Rofevelt. N. K. H.
Cornelis Voffenburg. L. K. H.
Johanna Roos, Laatft Weduwe van Gysbert de Heer. A. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderftaande *Makelaars*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amfterdam op *Maandag*, den 5 *Auguftus* 1765. geveyld.

Amftel Kerkftraat (*A. Swartbout*, *H. Campen* en *H. Moens*, De Helft in een Huis en Erve, in de) Weftzy, op de Zuiderhoek van de Nieuwe Spiegelftraat. *f* 3600, in flag 700, verkogt.
Buikfloot *D. ten Tye* en *J. Schreuder Willemsz.*, Een Tuin, genaamd Flora, te) met zyn Huifinge &c. *f* 1300, in flag *f* 1100, verkogt.
Duyvedrechtse Polder (*N. Bremer*, *C. Roos Carelsz.* en *H. H. Hageman*, Een Boeren Bruikweer, met deffelfs Huizinge, Stallinge &c. groot circa 42½ Morgen, even door Ouderkerk, in de) daar nu Selden tyd zonder Stryd, boven de Poort ftaat. *f* 7800, in flag *f* 1200, opgehouden.
Goudsblomsgragt (*D. ten Tye* en *J. Schreuder Willemsz.*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzy, in de Moriaans Gang. *f* 425, in flag *f* 7, verkogt.
Groene Burgwal (*J. Schreuder Willemsz.*, Een Huis en Erve, op de) agter Blauw Jan. *f* 5700, in flag *f* 150, verkogt.
Haerlemmerdyk (*D. ten Tye* en *J. Schreuder Willemsz.*, Een Huis en Erve, op de) tuffchen de Oranjeftraat en Mouthaanfteeg. *f* 9200, in flag *f* 600, verkogt.
Haerlemmerdyk (*G. Jarman*, Twee Huizen en Erven, in een koop, op de) over 't Nieuwezyds Heeren Logement. *f* 14650, in flag *f* 1600, verkogt.
Haerlemmer Waagen Plyn (*W. Ebbenhorft*, *P. B. Bunel*, *A. Follé* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Erve, op het). *f* 5750, in flag *f* 100, verkogt.
Handboogftraat (*A. Meuffendyk* en *P. Stiffry*, Een Huis en Erve, in de) Noordooftzy. *f* 5050, in flag *f* 350, verkogt.
Harteftraat (*N. Bremer* en *J. Dirk Wysman*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, naaft het Hoekhuis van de Kyzersgragt. *f* 6000, in flag *f* 500, verk.
Jonge Roelofsfteeg (*D. ten Tye* en *J. Schreuder Willemsz.*, Een Huis en Erve, in de). *f* 2650, in flag *f* 125, verkogt.
Kerkftraat (*P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, tuffchen de Leidfche en Spiegelftraaten. *f* 3825, in flag *f* 300, verkogt.
Kerkftraat (Dezelve, De Helft in drie Huizen en Erven, in een Koop, in de) Weftzy, tuffchen de Leidfche en Spiegelftraaten. *f* 4500, in flag *f* 300, verkogt.
Leidfche Dwarsftraat (*N. Bremer* en *J. D. Wysman*, Een Huis en Erve, in de Lange) Noort Ooftzy, tuffchen de Spiegelgragt en Leidfche Kruisftraat. *f* 3600, in flag *f* 400, opgehouden.
Lindegragt (*A. Swartbout*, *H. Campen* en *H. Moens*, De Helft in een Huis Agterhuis en Erve, in een koop op de) Noordzyde tuffchen de Brouwersgragt en Goudsbloms Dwarsftraat. *f* 1400, in flag *f* 10, verkogt.

Noor-

Noordermarkt (Dezelve, De Helft in een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, aan de Zuid Westzy van de). *f* 1800, in slag *f* 400, verkogt.

Osterspad (*J. Schoonhoven*, *E. Römer Danielsz.* *C. van Ophoven* en *P. Stifry*, Een Tuin en Huizinge &c. genaamd Dubbelhoven, vooraan op 't) tusschen de Utrechtse en Weteringspoort. *f* 7000, in slag *f* 2600, verkogt.

Prinsengragt (*N. Bremer*, *C. Roos Carelsz.* en *H. H. Hageman*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Vyzelstraat en het Mennoniete Weeshuis. *f* 10000, in slag *f* 1700, verkogt.

Prinsengragt (*P. de Hoen*, De Helft in een Huis en Erve, op de) Oostzy, het rode Huis bezuiden de Leidsche Straat. *f* 5400, in slag *f* 300, verk.

Pylsteeg C. *Angel* en *H. Angel*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy. *f* 1900, in slag *f* 1100, opgehouden.

Raamgragt (*N. Bremer* en *A. van Eldik*, Een Huis en Erve, op de) het tweede Huis agter het Hoekhuis van de Moddermoolensteeg. *f* 2250, in slag *f* 30, verkogt.

Raapenburgerstraat (*N. Bremer* en *J. D. Wyman*, Een Huis en Erve, in de) Zuid Oostzy, circa in 't midden. *f* 2650, in slag *f* 350, opgehouden.

Voorburgwal (*W. Ebbenhorst*, *P. R. Bunel*, *A. Eollé* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) westzy, tusschen de Hopbrug en het Eindje van de Wereld. *f* 9650, in slag *f* 400, verkogt.

Weiland (*J. Schoonhoven*, *E. Römer Danielsz.* *C. van Ophoven* en *P. Stifry* 2 Parten in een Stuk) agter 't Osterpadt groot 2 Morgen 81 Roeden. *f* 1900 in slag *f* 1500, verkogt.

De volgende *Scheepen* zyn door de onderstaande *Makelaars*, te Amsterdam op *Maandag* den 29 *July* 1765, in 't Nieuwezyds Heeren Logement geveyld.

Fregat-Schip (*De Gemeene Reeders*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Juffrouw *Barendina*, Gevoert by Kapt. *Sweeres Zeegenberg*, Is in 't Jaar 1763 Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven $95\frac{1}{4}$ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 26 voet, 10 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 12 voet $4\frac{1}{2}$ duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 11 duym, de Bak hoog aan Boort 4 voet 9 duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 10 Yzere Gotelingen, 4 Draaystukken en andere Ammonitie van Oorlog na advenant. *f* 25200, in slag *f* 1400, *Christiaan Hulst* in Compagnie.

Fregat-Schip (*H. Volkmar*, Een Extraordinary Welbezeylt), genaamt *Ponni*, Gevoert by Capt. *Christiaan Fredrik Frey*, Lang over Steeven $79\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't groot Luyk binnen zyn Huyd 24 voet 1 duim, Hol in 't Ruim by de eerste Balk voor 't groot Luyk op zyn Uitwatering 11 voet 6 duim, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 4 voet 10 duim, 't Dek agter de Grote Mast hoog aan

Boord

Boord 6 voet 3 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 4 Ysere Gotelingen, Draaystukken, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. f 2800, in slag f 700, *Reyer Hogentreed.*

Hekboot-Schip (*A. Follé en T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt *Adrighem*, Gevoert by Kapt. *Hendrik Stap*, Is in 't Jaar 1758. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 96 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 27 voet 5 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 13 voet 3½ duym 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 3½ duym, de Bak hoog aan Boort 5 voet 1 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Ysere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. f 6200, in slag f 900, *Jacob Ferenie voor zyn Meester.*

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Drie Gesusters*, Gevoert by Schipper *Jelle Siebes*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 104½ voet, Wyt binnen zyn Huyd 22 voet 6 duim, Hol op zyn Uitwatering 10 voet 7½ duim. Alles Amsterdammer voeten. Is in 't Jaar 1762. Nieuw Groot Want Opgelegt.) [En is voorsien in plaats van Houte Pompen met Kopere Pompen.] f 9400, in slag f 600, *Denys ten Tye voor zyn Meester.*

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Fokje Tytsma*, Gevoert by Schipper *Oege Jansz Kuyper*, Is in 't Jaar 1751. Nieuw Uytgehaalt, Lang over Steeven 90 voet, Wyt binnen zyn Huyd 22 voet 6 duym, Hol op zyn Uytwatering 10 voet 2½ duym. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1763 een Nieuwe Eeke Huyd Omgelegt en in 1764. een Nieuwe Mast ingeset.) f 1100, in slag f 80, *Volkert de Vries.*

Kof-Schip, (*D. ten Tye*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Jonge *Ysbrand*, Gevoert by Schipper *Jelle Wiebes*, Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 83½ voet, Wyt binnen zyn Huid 20 voet 5½ duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 9 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. f 1700, in slag f 125, *Elias Baart.*

Snaauw-Schip (*V. de Vries en T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Zeepost*, Gevoert by Kapt. *Jan Jansz. Woortman*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 71½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 23 voet 3 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk, op zyn Uitwatering 9 voet 8 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik, hoog aan Boort 4 voet 6 duim, 't Verdek agter de groote Mast hoog aan Boort 5 voet 10 duim. Alles Amsterdammer voeten. f 4800, in slag f 225, *Zacharias Senavend.*

En

En deze volgende *Schepen* op *Maandag* den 12 *Augustus* 1765 geveyld.

Buys-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Juffrouw Catharina*, gevoert by Schipper *Jacob Bogaard*, Lang over Steven 67¼ voet, Wyt binnen zyn Huyd 16 voet 7 duim, Hol in 't Ruym op zyn Uitwatering 11 voet 2½ duym. Alles Amsterdammer voeten. *f* 1000, in slag *f* 50, *Volkert de Vries voor zyn Meester*.

Kof-Schip (*V. de Vries*, *B. Meerkamp* en *N. J. van Boggen*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Juffrouw *Maria Elizabeth*, Gevoert geweest by wylen Schipper *Hans Gabriel Daniels*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt: Lang over Steeven 82½ voet, Wyt binnen zyn Huid 20 voet 8 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uytwatering 9 voet, 1 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 3800, in slag *f* 1200, opgehouden.

Smak-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Willem* en *Jan*, Gevoert by Schipper *Hans Willeken*, Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 76½ voet, Wyt binnen zyn Huyd 17 voet 10 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 7 voet 4½ duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 2000, in slag *f* 450, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS II. STUK 1765.

AFRICA. BARBARYEN. Tetuan. Den 30 Juny (1765) bekwam men alhier tyding met een Expresse van *Larache* „ dat 10 Fran„ sche, zo Oorlogschepen als Fregatten eenige dagen op die „ plaats geschoten hadden doch zonder eenig effect van belang; „ dat de Moorse Troepen 20 binnen als by de Stad liggende on„ der Commando van den *Bassa Habil* zich in schyn hadden gere„ tireert, ten einde de Fransen te misleiden en aan land te lok„ ken; dat dezen ziende, dat het Kanon der Moren zweeg en „ zich niemand van hen meer opdeed, 16 Sloepen hadden gewa„ pent en met de vloed de Rivier opgeroeit waren, alwaar zy „ een Franse Prys, ter Kruistocht uitgerust, in den brand gesto„ ken hadden; dat de Moren, in twee Corpsen verdeeld en zich „ achter hunne Fortificatien te wederzyden der Rivier verborgen „ houdende, het verbranden van den Kaper wel hadden konnen; „ beletten; doch dat de *Bassa Habil* hen in hunne Expeditie had „ laten voortvaren, zulks zy enige mylen verder avanceerden, „ alwaar verscheide Vaartuigen geankerd lagen, daar onder de „ Xebecq van den *Reis Salah*, die zy insgelyke in brand staken; „ doch dat de Moren toen eensklaps van beide de zyden der Ri„ vier verschenen waren, dat 200 mannen van hen den ontsto„ ken brand gebluscht en de beide Corpsen een zo heet vuur op „ de Sloepen der Fransen gemaakt hadden, dat dezen zich niet „ konden retireeren, hebbende het ty en een sterken stroom te„ gen, en begrypende verloren te zyn, hunne Vlaggen gestre„ ken en om quartier geschreeuwt hadden; dat de Moren hun „ zulks hadden verleend en opgehouden te vuren; dat meer dan „ 2000 van hen met den dolk in den mond te water gegaan en „ naar de Sloepen gezwommen waren, om dezelve in bezit en de

„ Fransen gevangen te nemen; dat dezen zo veel volk ziende na-
„ deren, hunne Vlaggen weder opgestoken en begonnen hadden
„ op hen te schieten, dodende velen en trachtende alle de in 't
„ water zynde te massacreeren, ten einde dus, indien mooglyk,
„ te ontkomen; doch dat de aan land gebleven Moren toen an-
„ dermaal de Fransen van alle kanten ten heetsten bestookt had-
„ den; dat dezen wel weder hunne Vlaggen hadden gestreken
„ en om lyfsgenâ geroepen, doch 'tzelve niet konnen verkrygen
„ zynde door de menigte Zwemmers aangeklampt en op 150 na
„ omgebragt, die de Bassa ordonneerde in leven te houden, om
„ naar den Keizer van *Marocco* gezonden te worden; dat dus de
„ 16 Sloepen in de handen der Moren waren gebleven, dat het
„ getal der Franse Doden omtrent 500 was; dat van de Moren
„ niet boven de 100 zo gesneuvelt als gekwetst waren; dat kort
„ na die ongelukkige Expeditie een Frans Fregat in den mond
„ der Rivier was gekomen in verscheide seinschoten gedaan had
„ om de Sloepen te rappelleeren; doch gene van dezelve ziende
„ te rug komen, naar 't Esquader gekeert was."

Men beklaagt het lot der 150, die naar den Keizer gezonden zullen zyn, meer dan dat der gemassacreerden. *Bassa Habil* had, gelyk teffens gemeld word, voor ieder Hooft van een Fransch-man een premie van 8 *blanquillos* belooft, weshalven de Lyken der doorstokenen ongetwyfelt onthoofd zullen zyn, om met de Gevangenen den Keizer vertoont te worden. In een anderen Brief, door den zelven Expresse medegebragt, word gezegt, „ dat meer
„ Fransen, dan men meende, om 't leven gebragt zyn, aleer aan
„ 't bevel van *Habil* door de Zwemmers was gehoorzaamt, en
„ dat derhalven slechts 90 levendig en de Hoofden van 394 do-
„ den naar den Keizer gevoert zullen zyn, achtende men de o-
„ verige in de Rivier te zyn gesprongen en verdronken." Doch de Expresse zegt gehoort te hebben, dat 4 Sloepen ontkomen, 2 gezonken en weggedreven en slechts 10 door de Moren bemachtigt zyn. Doch men verwagt deswegens zekerer omstandigheden met een naderen Courier, zynde deze bovenstaande de eerste berichten.

Algiers. Den 25 May zond de Dey op 't onverwachts aan zynen Broeder den gewezen Aga, aan den oud vizier Hadge of Intendant der Marine, en aan 14 andere voornaame Amptenaren, door

een *Chaoüs* ordre, den volgende dag aan boord tegaan van een Engelsch Schip en een Fransch Vaartuig welke naar *Smirna* in zee stonden te steeken; 't geen ook gevolgd werd, en alle hunne goederen zyn ten behoeven van den *Beilik* verbeurd verklaard geworden. De geweezen Aga alleen heeft verlof verworven, alhier te mogen blyven. Deeze tyding doed de ongegrondheid zien van 't gerucht welk men verspreid heeft, dat den Dey, door zynen Broeder dezen voorsz. Aga zou omgebragt zyn. (Ziet dieswegens July laatstleden bladz. 4.)

Alhier is gearriveerd een Deensche snaauw met de jaarlykse presenten Buskruit, doch men lyd gebrek aan hout en andere behoeftens, tot den Scheepsbouw nodig, zynde de macht deezer Haven merklyk verzwakt. Dezelve bestaat thans in niet meer dan 14 zo groote als kleine Vaartuigen, namelyk in 7 Schepen den *Beilik* toebehoorende, als een Oorlogschip van 64, een van 52, een Fregat van 24, een Xebecq van 26, een van 24, een van 22, en een Galjoot voerende 2 Stukken. De overige 7 zyn particuliere Xebecqs en Barken van 6 tot 12 stukken.

EUROPA. TURKYEN. Constantinopolen. Aangezien de besmettelyke ziekte in deeze Hoofdstad meer en meer toeneemd, en zelfs tot in het serail doorgedrongen is, heeft den Sultan zich op 't einde van de Maand Juny (1765) met alle zyne Vrouwen (van dewelke men verzekerd, dat 'er eene wederom zwanger is) naar zyn Lusthuis te *Caragatsch* begeven.

De nieuwe CHAN der TARTAAREN, (ziet Juny laatstleden bladz. 216.) heeft, na dat hy niet verre van deeze stad aangekomen was, door een zyne Officieren aan den Groot-Vizier kennis van zyn aankomst doen geven. Waar op deeze verzeld door den *Aga* of *Generalissimus* der Janitsaaren, den *Kiahja Bey* of Secretaris van Staat, den *Reis Effendi* of Groot Kancelier, zoo als ook met veele andere Ministers, Staf- en mindere Officieren, van hier is vertrokken, om den gem. Chan volgens de oude *Etiquette* te ontfangen: Na dat de Groot-Vizir dien Prins met zyn gevolg te *Daoud Pacha*, zynde een Vlek digt by deeze Stad, kostbaar ter middagmaal had onthaald, deed de Chan, voor uit gereeden door den Groot-Vizir, en de voorn. Ministers en Officieren, zoo als ook door zyn eige Hovelingen, door de Poort van Adrianopolen zyne publike Intreede in deeze Stad, stapte aan het zoo-

genaamde Viziriaat- of Gouvernements Huis van zyn Paard af, en na dat hy aldaar een zeer korte poos in de Audientie Zaal vertoefd had, begaf hy zig alleen verzeld door eenige subalterne Officieren van de Porte en zyn eigen Volk naar het Hotell, 't welk op bevel van den Sultan voor hem bereid is.

De Heer van Boskamp, die, zoo als bekend is, uit den Dienst des Konings van Pruissen in dien van den tegenwoordigen Koning van Poolen is overgegaan, is den 19 der voorsz. Maand onverwagts, hoewel met toestemming van de Porte en verzeld van een Turks Officier, alhier aangekomen; Agt dagen daarna is hy met den Reis-Effendi langen tyd in Conferentie geweest, als wanneer hy in tegenwoordigheid van den Tolk der Porte zo mondeling als by Geschrift het Onderwerp zyner Commissie heeft verklaard, dewelke, zoo men gist, hier in bestaat om de Porte tot erkentenis der Verkiezinge van den Koning zynen Meester te beweegen, en vervolgens den Heer Alexandrowitz in de qualiteit van Extr. Envoyé van zyne Poolse Majt. en de Republiek toe te laaten: De laatstgem. Heer die zig tot nog toe, ofte wel op nieuws op de Grenzen van dit Ryk outhoud, verwagt een *goeden* uitslag van de Commissie van den Heer van Boskamp, om dat deze zonder twyffel door de Ministers van Rusland en Pruissen zal worden ondersteund.

Men spreekt van eenige Onlusten in *Moldavien*, met byvoeging, dat de *Hospodar* of Vorst van dat Landschap bereids een gedeelte van zyne Troeppen den marsch heeft doen anneemen, om de Muitelingen tot rede te brengen.

PORTUGAL. Lissabon. Den 12 July (1765) gevoelde men hier weder een lichte schudding van een Aardbeving. Eenige Algiersche Xebecqs de Straat uitgelopen, zyn op onze Kusten verschenen en hebben in *Algarves* een landing gedaan, aldaar veele geweldenaryen gepleegd en in de 60 Menschen weg gelicht en als Slaven met zich gevoerd. Hierop zyn terstond een Oorlogschip en Fregat van hier afgezonden, om hen, indien mogelyk, te achterhalen. Men verneemd, dat te *Tunis* een Expresse van *Constantinopolen* zou aangekomen zyn, welke de Dey had aangezegt dat alle de pryzen, welke zyne Onderdanen op de Christen Mogendheden, zelfs de Spanjaarden en Napolitanen niet uitgezonderd, hadden veroverd, buiten de Limiten, hun door den groten Heer

voor-

voorgeschreven, zonder uitstel moesten te rug gegeven worden, en dat zy zich, voortaan zouden hebben te wachten, om wederom op die Hoogten Schepen te neemen, op straffe van zyn ongenade. Dezelfde Courier had, zo men wil, bevel van deeze Boodschappen aan de Staten van *Tripoli* en *Algiers* mede over te brengen.

SPANJE. Madrid. Den 24 July heeft ons Hof de aangename tyding ontfangen, dat de Aartshertoginne-Infante, den 17 derzelver Maand, in de Haven van *Genua*, in goeden welstand, was aangekomen, en den daarop volgenden dag voet aan land had gezet. In de Golf van *Lyons* heeft haare Koninglyke Hoogheid een zwaren storm uitgestaan. Ook heeft ons Hof bericht ontfangen, dat de Infant Hertog van *Parma*, te *Alexandria* van de Kinderpokjes was overvallen.

ITALIEN. Genua. De Spaansche Vloot, op welke zich de Infante Aartshertoginne bevond, verscheen den 17 July (1765) 's morgens ten 5 uren op de hoogte van deze Stad, en arriveerde 's namiddags ten 3 uren in deze Haven. De Commandeur *Harrison* salueerde de Vloot met 21 Kanonschoten, welk door de Stad met meer dan 100 schoten beantwoord wierdt. Een oogenblik daar na begaf zig de Ceremoniemeester van deze Republiek naar Boord, om de ordres van hare Hoogheid, omtrent hare ontscheping te vragen, dog die Princesse na het ontpakken van de Equipages willende wagten, verkoos den nagt op Zee door te brengen, en niet voor 's anderendaags 's morgens aan land te stappen. Gemelde Princesse zette daar op den 18, onder het gebulder van het Kanon, zoo van de Stad als van de Vloot, voet aan land, en begaf zig naar het Paleis van Tursis, alwaar hoogstdezelve door de Princesse *Louisa van Parma* met zeer veel teederheid ontfangen wierdt, waar na de Gemalinnes der Fransche en Spaansche Ambassadeurs tot eene byzondere audientie wierden toegelaten.

Vervolgens begaf zig de Infante Aartshertoginne, met haar gantsche gevolg, naar het Paleis van *Doria*, alwaar de plegtige overgave aan den Kommissaris van het *Weener* Hof stond te geschieden. De Zaal ten dien einde gereed gemaakt, was zeer groot en pragtig vercierd; in dezelve waren twee apartementen, waar van het eene door het Spaansche, en het andere door het

Kei-

Keizerlyk Hof beslagen wierdt; in het midden stond een Tafel, bedekt met een karmozyn Fluweel kleed, ryklyk met gouden Galonnen belegd. Terwyl de Infante Aartshertoginne van de eene zyde intrad, kwam van den anderen kant den Keizerlyke Kommissaris Grave *van Rosemberg*, Ambassadeur van hunne Keizerlyke en Koninglyke Majesteiten by den Katholieken Koning, met zyn gantsche gevolg.

Na dat elk zyn plaats genomen had, las de Secretaris van het Spaansche Hof overluid de Actens, die tot deze plegtigheid vereischt worden, het geen ook door den Keizerlyken Secretaris geschiede. Vervolgens deed de Hertog van *San-Istevan* Grootmeester van het Huis der Aartshertoginne eene Redenvoering, welke door den Grave *van Rosemberg* beantwoord werd, waar na gemelde Hertog aan de Infante Aartshertoginne de hand aanbood, en rondom in de midden staande tafel geleide, waar op de Graaf van *Rosemberg* genaderd zynde, cedeerde hy hem de hand der Princesse, die zig daar op onmiddelyk aan de zyde van het Keizerlyk Hof vervoegde. Op dit oogenblik namen de Dames en Heeren van het Spaansche Hof afscheid van de Princesse, kusten haar hand en vertrokken. De Fransche en Spaansche Ambassadeurs by den Koning *van Sardinien*, welke reets by de Princesse aan Boord hunne complimenten hadden afgelegd, wierden toen andermaal aan dezelve gepresenteerd.

Na het eindigen der plegtigheid wierd hare Koninglyke Hoogheid naar het Paleis van *Spinola* begeleid, en spysde met de aanstaande Princesse *van Asturien*, waar na dezelve, in haar Paleis terug gekeerd zynde, de complimenten der Dames en Heeren, daar toe door deze Republiek benoemd, ontfing.

Men maakte zig bereits gereed tot de Festynen, welke de Regering gedurende het verblyf dier Princessen had bestemd, dog de fatale tyding van de Dood des Hertogs *van Parma*, heeft alle amusementen doen ophouden: Men gelooft dat de Infante Aartshertoginne met haar gevolg den 23 of 24 naar *Insprük* zal vertrekken, en de aanstaande Princesse *van Asturien* zig aan Boord van het Esquader, welk hare Hoogheid naar *Spanje* zal voeren, staat te begeven.

Mantua. Den 21 July (1765) bekwam men met een Stafette van *Milaan* tyding, dat de Infant *Don Philippus*, Hertog van *Parma*,

ma, *Piacenza* en *Guastella*, door de Kinderpokjes aangetast in weinig dagen te *Alexandria della Paglia* uit het leven gerukt is. De dood van dien wakkeren en deugdzamen Vorst treft een ieders gevoelens van medelyden, aangemerkt de rampspoedige omstandigheden zyner levensgevallen. Zedert den jare 1740 is gantsch Europa getuigen geweest van 't geen dien Infant is wedervaren, om wiens Etablissement in Italiën te verkrygen wylen zyn Vader, *Philippus de V.*, den bekenden dieren eed van afstand zyner Pretensien op Parma &c. en zyne Garantie der Pragmatieke Sanctie brak en een Oorlog moveerde, die *Vrankryk* en *Spanje* hier te lande vruchtloos veel bloed kostede en den gemelden Infant in gestadige tegenspoeden deed omzwerven, tot dat hem eindelyk by de dispositien van den Vrede van *Aken* 't bezit van zyn beoogd Etablissement wierd geaccordeert, onder voorwaarde dat hy, wanneer zyn Broeder *Don Carlos*, by de dood van den bovengemelden Catholyken Koning, hun Vader, van den Siciliaansen tot den Spaansen Troon zoude overgaan, denzelven succedeeren en dus de Hertogdommen *Parma*, *Piacenza* en *Guastalla* weder aan de Keizerin Koningin, onze Souvereine, inruimen zoude; een Arrangement, 't geen ten zynen opzichte zeer favorabel scheen, als vergoedende enigermate al zyn verdriet van een zevenjarigen rampspoed; gevende hem het expectatief tot een Kroon en verzekerende aan den Huize van Oostenryk de wederbekoming van een Land, 't geen het toen voor de algemene zaak slechts voor een een tyd cedeerde. Doch na de dood van *Philippus den V.* heeft men gezien, van hoe weinig effect die inschiklyke en, ten tyde van den gemelden Vrede, wyze dispositien geweest zyn; men heeft *Don Carlos* van den Siciliaansen tot den Spaansen Troon zien overgaan; men heeft de schikkingen gezien, door welke die Vorst de maatregelen van het Tractaat van *Aken* illusoir gestelt, zyn derden Zoon in zyne plaats terug gelaten en zynen Broeder van den hem toegezegden Troon versteeken gehouden heeft, waar door teffens het Huis van Oostenryk van de te rug bekoming van deszelfs voor een tyd afgestaane Hertogdommen ontzet is. Echter heeft zich de deugdzame Infant aan dat niet verwacht groot gemis grootmoedig onderworpen, gelyk ook aan de rampen, zyne Familie overgekomen, en welke hem van zyne Gemalin en een teder beminde Dochter (wien 't niet beschoren geweest is thans

Room-

Roomsch Koningin te zyn) berooft heeft. Eindelyk na het verkroppen en doorstaan van de gemelde kortlyk aangeroerde verdrietlykheden en na 't genoegen van zyn enigen Zoon, zo Hy meende, geconserveert en de Infante zyne enig overgeblevene Dochter verloofd te zien aan een Prins, met wien zy door den tyd den Troon van Spanje en de Indiën bezitten kan, bespeurde men in den neêrslagtigen Vorst een genoegen, 't geen vreemd was als zynde ten zynen opzichte nieuw. Men zag thans Hem, die voor den jare 1748 nu gins dan herwaards zworf en die sedert dat beruchte jaar in zyn duur verkregen Etablissement met zyne beide Kinderen als verdrukt leefde, uit zyne Heremitage reizen; men hoorde in zyn stil Paleis gejuich; men diverteerde 'er den Prins, zyn Zoon, droefgeestig over het vertrek van zyne enige Zuster, die met hem het enig genoegen van hunnen Koninglyken Vader uitmaakte; men hoorde 'er van nieuwe vreugde, van Festeinen, ja van Huwelyken, wier viering den somberen glans van dat treurig Hof stonden op te luisteren. Doch voor het gezicht van een zo genoeglyk Toneel doet de dood zyn zwart gordyn vallen en rukt van 's Werelds speelstellasie een Personadie, wiens rol kostbaar, door incidenten geïnterrumpeert en tragiek geëindigt is.

INGERMERLAND. Petersburg. Zyne Keizerl. Hoogh. de Groot Vorst en Throons Opvolger *Paul Petrowitz* heeft den Colonel Poroschin den 23 Juny aan de Keizerlyke Academie der Kunsten afgevaardigd met eene Missive in de Russische Taal, waarby gevoegd was een *Teekening* door gem. zyne Keiz. Hoogh. zelfs vervaardigd, en met zyn Naam onderschreeven: Deeze Teekening zal by de Academie bewaard worden, als een eeuwigduurend Bewys-Stuk, in wat een agting en aanzien de vrye Kunsten in Rusland onder de Regeering van *Catharina II.* geweest zyn: De Missive zelfs was van dezen Inhoud.

Geëerde Heeren van de Academie der Kunsten,

„ Het geregtelyk vermogen, 't welk door Myne Vrouw Moe-
„ der genadigst aan U Lieden verleend is, om Beminnaars der
„ Kunsten in Uwe Maatschappy aan te neemen, heeft in My
„ het Verlangen gaande gemaakt om Myne Liefde, Begeerte en
„ Hoogagting met betrekking tot die Kunsten te verdubbelen, en
„ zulks wel met dit Oogmerk, om in het getal van Uwe Mede-

„ Le-

„ Leden aangenomen te worden: Ontfangt derhalve deze Proef-
„ neeming van Myne eerste Oeffeningen in dezelve, eensdeels
„ als een Teken van Myn byzonder Welgevallen in de Bezighe-
„ den, dewelke Gyl. tot een algemeene Nuttigheid aanwend, en
„ daarenboven als een Onderpand ter Verzekeringe, dat Ik on-
„ der Voorzetting van deze Myne Oeffeningen ten allen tyde
„ weezen zal.

Uwlieder toegenegene PAUL.

De Troepen die het Camp van *Crasnoi-Zelo* formeeren, zyn alle dagen in beweeging. Den 2 Juny hebben dezelve begonnen looze gevegten te geeven. Dien dag ging de Keyzerin, geëscorteerd door Haare Guardes te Paard, een Regiment Infantery en eenige Esquadrons Hussaaren, de Divisie van *Finland*, welke daags te vooren uit het Camp vertrokken was, en zeekere positie om vyandlyk te ageeren, genomen had, recognosceeren. Haare Majesteit deed de Voorposten daar van aantasten, welke na lang schermutseeren genoodzaakt wierden van de hoogtens die zy bezetten te retireeren. Die operatien zyn zonder de minste ongelukken geschied, en de Keizerin quam tegens den avond in het Generaale Hoofd Quartier te rug. Wanneer de Vorstin den 29 Juny in het Camp verscheen, stelde zig de Groot-Vorst voor de eerstemaal aan het hoofd van het Regiment Cuirassiers waar over hy Chef is.

De Heer Bielstein, bekend door zyne Geschriften, voornamentlyk door deszelfs Project om het Water van den *Rhyn* met dat van de *Maas* te vereenigen, waar van hy het Plan aan den Koning van *Pruissen* gepresenteerd had, is in dienst van de Keizerin getreeden, die hem tot Commercie-Raad, met rang van Collonel en 2000 Roebels 'sJaarlyks Appointement, benoemd heeft. Daarenboven is aan hem een gemeubileerd Huis geschonken, en zo deszelfs Gemalin hem overleefd, zal zy een Jaarlyks Pensioen van duizend Roebels trekken. Het oogmerk van Haare Majesteit strekt daar heen, om de talenten van die bequame Man te gebruiken, om eenige Rivieren door middel van Gragten te vereenigen, als zynde het bequaamste middel tot bevordering van den Koophandel in het Keyzerryk.

DUITSCHLAND. Insprück. Den 31 July (1765) arriveerde de Infante van Spanje *Maria Louiza* te *Botzen*, werwaarts de Kei-

zer benevens den Aartshertog *Pieter Leopold* gekomen waren, om die Princes te recipieeren. Den 1 May kwam zy verzeld van de voorsz. hooge personagien te *Brixen*, en den 3 dito in de Abdy van *Wilten*, zynde door de Keizerin Koningin, den Roomsch Koning en de beide oudste Aartshertoginnen een myl van deeze Stad af in 't gemoed gereden en op het tederste verwelkomt. Dien dag hield het Hof het middagmaal in de voorsz. Abdy, en de *Infante Aartshertogin* werd aldaar wegens haare gelukkige aankomst begroet.

Den 4 spysde het Hof weder te *Wilten*: des namiddags werd 'er volgens de Schikking, door den prelaat gemaakt, een Boerenfeest gehouden, welk door het geheele Hof met zyne tegenwoordigheid vereerd werdt. De Boeren en Boerinnen uit het Dorp *Wilten* hadden het geluk, in eenen feestlyken optogt, met speellieden aan het hoofd, in de Zaal intetreeden, de hooge Personaadjen tot de Bruiloft te noodigen, en vervolgens hunnen Dans naar het Landsgebruik alhier te verrichten. Hunne Keizerlyke Majesteiten waren zelfs ook Aanschouwers deezer vreugde, en beschonken het gemaakte Bruidpaard met eenen fraayen Ring. De Gasten deezer Boeren bruiloft werden vervolgens, door den *Prelaat*, in het Stift onthaald. Dien dag nam het schieten naar het wit alhier op vier verscheidene plaatsen plechtelyk zyn begin. De Toeloop uit het gantsche Land was groot; van sommige Plaatsen zyn geheele Kompagniën, gelyk gekleed, met Klinkend Spel, aangekomen. Den voorigen dag waren de Geschenken van Zilverwerk en veele Vaanen, door het Hof voor de beste Schutters bestemd, door een Bende Schutters van den Hofburg afgehaald, en in het oude Schiethuis ten toon gesteld. Hoe aanzienlyk dezelve ook waren, scheen echter de begeerte, om onder 't oog van het Keizerlyk Koninglyk Hof de eer der Natie in de Schietkunst te handhaven, den Kern der Tyrolsche Schutteren herwaards getrokken te hebben.

Den 5 bestemd ter voltrekking van het hooge Huwelyk was alles, niet tegenstaande het dien dag sterk regende, omtrent den middag in beweeging, om de Infante Aartshertoginne in deeze Stad te ontfangen. De geheele Weg, van *Wilten* tot deeze Stad, was bezet met Kompagniën Burgers, Boeren, Schutters, Land en geregeld Krygsvolk, allen in nette doch onderscheidene Uniformen bekleed en met eigen Veldmuziek voorzien, welk, onder een gesta-

'ftadig gejuich, fteeds zeer vrolyk fpeelde. Op de Steenen Eerepoort en de Statstorens waren Trompetters, en op eene hoogte over de Inn de Stukken Gefchut geplaatft. Ten 6 uuren des avonds begon de Togt. Vooruit reed een Eskadron Dragonders van Löwenftien; daarop volgden eenige Hof-Koetzen, ieder met 6 Paarden befpannen, in welke de Keizerlyk-Koninglyke Kamerheeren in prachtige Gala Kleederen zaten. Vooraan en ter zyden gingen de Bedienden in Gala-Livrey. Voorts verfcheenen de *Graaf van Rofemberg*, Keizerlyk-Koninglyk Gezant aan 't Spaanfche Hof, als Gevolmagtigde Kommiffaris van het Hof op de Reis der Infante Aartshertogin, en de *Graaf van Thurn*, als Keizerlyk-Koninglyk Opperhofmeefter.

Haare Koninglyke Hoogheid de *Infante Aartshertogin*, was gezeeten in eene prachtige Hofftaatfiekoets.. en hadt haare Opperhofmeefteres, de *Gravin van Thurn* tegen over haar. Haare Hoogheid was in een Zilver-Stof gekleed, en met eenen grooten Schat aan Juweelen verfierd. Nevens den Wagen reedt de Hofpoftmeefter, *Graaf van Paar*. De Lyfkoets was door Heidukken omringd, en werd gevolgd door Kompagniën der adelyke Keizerlyke Duitfche en Koninglyke Hongaarfche Lyfwachten. De overige Hofftaat reedt in Koetfen met 6 Paarden befpannen; wordende de geheele Stoet beflooten door een Eskadron Dragonders van Löwenftein. By de Eerepoort maakte de Stadsmagiftraat, in Plechtgewaaden gekleed, Kniebuigende haar Kompliment voor haare Hoogheid; 't welk ook door de paradeerende Hoofdwacht op de nieuwe Markt volgens gewoonte, gefchiedde. Het gejuich des Volks was onbefchryflyk, en door de vriendlyke blikken der Aartshertogin jegens het zelve werden de Gemoederen van allen bewoogen. Zo ras haare Hoogheid aan de Hofdeur der St. Jakobs Parochie-Kerk aangekomen was, werdt Dezelve aldaar door den Aartshertog *Leopold* aan de Koets ontvangen, en in de Kerk geleid, alwaar Prins *Clemens van Saxen*, Biffchop van Freifingen en Regensburg, verzeld door zeven Abten en Prelaaten, allen in Koorgewaaden gekleed, op Dezelven wachten, het *Ofculum Pacis* te kuffen gaven en het Wywater aanboden. Hunne Roomfch Keizerlyke en Koninglyke Majefteiten, met den geheelen Hofftaat, en den hoogen Adel, waren het Doorluchtig Paar, door de Kerk, tot daartoe te gemoet getreden. De Keizerin-Koningin nam daarop de Infante

Aartshertogin by de hand en leidde Dezelve, gelyk de Keizer even te vooren den Aartshertog gedaan hadt, tot de voetbank, die voor het Bruidpaar voor het Hoog Altaar gereed gemaakt was, waarna Dezelven zich met den Roomsch Koning ter zyde onder een Gehemelte begaven: daarop werdt de plechtige Trouwbevestiging door Prins *Clemens van Saxen* volbragt, en vervolgens de zogenaamde Lofzang van Ambrosius gezongen. Het Doorluchtigst Gezelschap ging, vervolgens, met den geheelen Hofstaat, langs eene houten Galdery, ten dien einde aldaar opgerecht, naar den Hofburg, alwaar de Regeeringsraaden en de Gevolmagtigden van Tyrol, enz. ter handkus van de Aartshertogin werden toegelaaten. Ten 9 uur begaf het Hof zich in de Groote Reuzen-Zaal aan de Bruilofstafel, aan welke de Keizerlyk-Koninglyke Familie alhier alleen spysde, en de Adel van beiderlei Geslacht oppaste; terwyl de vreemde Prinsen en Gezanten hetzelve van eene daar toe vervaardigde Logie aanschouwden. Op de Tafel zag men een heerlyk Goud Servies, en geduurende de Maaltyd liet zich een voortreflyk Tafelmuziek hooren. Toen hunne Majesteiten de eerste Gezondheid dronken, werd het grof Geschut gelosch, 't welk ook gestaadig voortgezet, en daar meede deeze vrolyke dag besloten werdt.

Leipzig. Onder andere roemwaardige en tot welzyn van dit Keurvorstendom strekkende Schikkingen van zyne Koninglyke Hoogh. den *Administrateur* Prins *Xaverius* is ook door de Commissarissen, die tot vereffening der agterstallige schulden bestemd zyn, het volgende in dato Dresden den 29 July (1765) bekend gemaakt:

Wylen de Keurvorst *Fredrik Christiaan* heeft terstond na zyne korte doch roemwaardige Regeering, na dat de Schikking tot het vereffenen der Steur-Schulden ten einde gebragt was, zig laaten gelegen zyn om ook de overige agterstallig gebleevene Schulden en andere Pretensien, gedurende de ongelukkige Tyds Omstandigheden der Regeeringe van den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, zynen Heer Vader, *Fredrik Augustus*, (Hoogl. Mem.) veroorzaakt, te onderzoeken, en zekere Maatregelen tot voldoening van dezelve te beraamen.

Na het vroegtydig Sterfval van den hooggem. Keurvorst heeft zyne Koningl. Hoogh. de Heer *Administrator* het Onderzoek van de voorn. agterstallige Vorderingen door eene daar toe aangestelde *Liquidations-Commissie* doen voortzetten, en teffens een Plan bepaald om die Schulden op de best mooglyke wyze te vernietigen.

Der-

Derhalven word op deszelfs uitdrukkelyk Bevel het volgende bekend gemaakt.

I. Tot Vereffening van alle Schulden, tot de *Steur-Credit-Cassa* niet behoorende, in zo verre daar omtrent niet reeds een byzondere Schikking gemaakt is, word een eigen *Fonds d'Amortissement* van *driemaal honderd duizend Ryksd.* bestemd, welke Somme uit de klaarste en zekerste Inkomsten van de Keurvorstlyke Rent Kamer, van den *eersten* January 1766 af jaarlyks aan de *Kamer-Cridit Cassa* (die nog op te regten staat) betaald, en aan dezelve uit de mindere Inkomsten zodaanig onherroepelyk toegeweezen zal worden, dat dezelve tot der tyd toe dat de daar op geadsigneerde Schulden geheel en al zullen zyn afgedaan, nooit tot eenig ander gebruik aangewend, nogte de betaaling daarvan opgeschort worden kan.

II. Tot Waarneeming van deze *Kamer-Credit Cassa* zullen byzondere Commissarissen aangesteld, aan deze een eige Boekhouder en Cassa-Expeditie toegevoegd, en de vereischte Vertrekken of Comptoiren of Dresden op het Keurvorstlyk Slot aangewezen worden.

III. Ten einden nu de vereffening van de Agterstallen, dewelke niet anders als van tyd tot tyd geschieden kan, op de billykste wyze en zonder de minste personeele en willekeurige Voorrang verrigt werde, zullen door de verordineerde Kommissarissen *Kredit-Cassa-Brieven* tegen 1000. 500. 100. en 50 Ryksd. uitgeleeverd worden, dewelke van den eersten Jan. 1766 af ordentlyk verintrest, en uit dat geene; 't welk van het bovengem. *Fonds d'Amortissement* na aftrek van de Intresten overig blyft, door eene Trekking (dewelke telkens 14 dagen voor de Leipziger *Paasch-Misse* en 14 dagen voor de Leipziger *Michaëls-Misse* te Dresden geschieden zal) in zulk een Order, als bestemd zal zyn, in diervoege afbetaald zullen worden, dat ieder reis de Nummero's, by de Trekking uitgekomen, een half Jaar daar aan volgende, en wel respectivelyk veertien dagen voor de Leipziger *Paasch Misse*, te Dresden in baaren gelde zullen worden afbetaald, zodaanig dat, terwyl door aflossing van de *Kapitaalen* het vereischte *Quantum* tot de Intresten verminderd, de Somme, die men ter betaalinge van de *Kapitaalen* nodig heeft, aangroeid, en men op deze wyze onveranderlyk zal voortvaaren tot dat de uitgeleeverde Credit-Brieven volkomentlyk zullen voldaan worden.

IV. Met diergelyke *Credit-Cassa-Brieven* à 1000, 500, 100 of 50 Ryksd. zullen de gezamentlyke te vooren gemelde Schulden en andere Pretensien by de voorsz. *Kamer-Credit Cassa* voldaan worden; maar als 'er kleinere Sommen, beneden de 50 Ryksd. beloopende, te betaalen zyn, zal men dieswegen Verzekerings Billetten uitleveren buiten Intrest, die van tyd tot tyd in een zodaanige Order, dat telkens de kleinere Sommen den rang zullen hebben voor de groote, ter betaalinge zullen komen, ofte men zal ook ten dien opzigte

naar-

naar bevinding met haaren Gelde ten eersten eene met de billykheid overeenkomende Voldoening bezorgen.

V. Ten dezen einde zullen alle Bezitters van Billetten ten laste van de Finantie Kamer, dewelke naamentlyk zedert den eersten January 1764 drie per Cent genooten hebben, insgelyks ook alle Bezitters van Billetten op den generaalen Accys, dewelke volgens hunnen Inhoud Intrest geeven, deze gemelde Effecten aan de nieuwe *Credit-Cassa* overleeveren binnen den tyd van twee Maanden, te reekenen van den eersten November af tot het einde van dit loopende Jaar 1765, waar tegen zy ontfangen zullen Credit-Billetten van 1000., 500, 100 of 50 Ryksd. tegen een Intrest van 3 per Cent, te reekenen van den eersten Jan. 1766 af, Zullende de Sommen beneden 50 Ryksd. afgelost worden in Certificaaten ofte ook in gereed Geld, in maniere als in het *vierde* Artikel gemeld is.

VI. Wat aangaat de Bezitters van oude Certificaaten op de Oorlogs Kasse, als mede van Billetten op de Accysen, naamentlyk zoodaanige, die volgens hunnen Inhoud geen Intrest geeven, en van Billetten op de Kleine Kas of *Scatulle* des Konings, ofte ook van andere Billetten, hoedanig die ook mogen zyn, dewelke tot nu toe geen Intrest gegeeven hebben; insgelyks wat aangaat alle die geene, dewelke volgens het geen hier boven bepaald is zullen meenen voorzien te zyn van Credit-Brieven, behoorende tot het voorschreeven *Fonds d'Amortissement*, zullen dezelve insgelyks en wel binnen denzelven termyn van twee Maanden, te beginnen met den 1 Nov. tot op het einde van December 1765, aan de gem. *Credit-Cassa* hunne Billetten vertoonen, of de *Credit-Billetten*, op dewelke tot nu toe geene Contracten uitgeleeverd zyn, liquideeren, te weeten Agterstallen van Appointementen, Fournitures, Leverantien, Pensioenen, Gratificatien, ofte andere, wat benaaming zy ook mogen hebben: By het vereffenen van deze Credit-Billetten zullen zy, die daar van voorzien zyn, hun Regt door geregtigde Attestien des noods zynde moeten bewyzen.

Nogtans zal het Publik wel begrypen, dat de Billetten, dewelke naar hunnen Inhoud geen Intrest moeten genieten, en de *Credit-Billetten* van verscheidene soort, die van alle Contracten ontbloot zyn, veel onder elkander verschillen na den aart van hunne eerste Titels, en niet veranderd kunnen worden in Capitalen, dewelke Intrest geeven, zonder in dezen opzigte billyke distinctien te maaken: Om die rede blyft deze voorbehouding, om by tyds aan de Geïntresseerden kennis te geeven van de Manier, hoe het gecrediteerde vastgesteld en afgedaan zal worden, het zy in Credit-Billetten voor het geen meer dan 50 Ryksd. bedraagt, het zy op een andere wyze voor het geen beneden deze Somme is: Alles volgens Grond-Regelen, die billyk en met de eerste Qualiteit van de respective *Credit-Billetten* overeenkomstig zyn.

Zoo haast de voorsz. *Kamer-Credit-Cassa* tot stand gebragt zal zyn, zal men dieswegens een nadere en omstandiger Bekendmaaking doen: Ondertusschen zullen de Geintresseerden van zelfs bespeuren, dat in dezen opzigte meer gedaan word, als men ten aanzien van de langduurende Oorlogs-Rampen en den grooten Last der Schulden, waar door de Keurvorstlyke Kas noodwendig zeer kragteloos geworden is, met grond had kunnen verwagten; en dat het ten nadeele van hun eigen Belang strekken zoude, als men niet tot vereffening van zoo veele en menigvuldige Schulden een Plan na maate van de Keurvorstlyke Kas in voorslag bragt, en men hen aldus buiten het Gevaar stelde van eene steedsdurende Onzekerheid en herhaald Verlies; daar zy nu verzekerd kunnen zyn, dat deze Schikkingen na proportie der Omstandigheden van de Kas volkomentlyk en stipt zullen worden nagekomen, doch zoo, dat de Schuld-Eisschers van hunnen kant in agt neemen het geen ten opzigte van den bepaalden Termyn gezegt is &c. &c.

Berlyn. In July laatstleden bladz. 9. deeden wy verslag van 't arrivement der Doorl. Familie van Brunswyk en der *Princesse Bruid* op den 10 *July* 1765 te Postdam. Den 13 's namiddags begaven zich haare Majesteit, de Koningin, van Schönhausen, en hunne Koninglyke Hoogheden, de Princen en Prinsessen van het Koninglyke Huis, van hier naar Charlottenburg, wordende door verscheidene Stands-persoonen derwaards gevolgd. 's Middags kwam zyne Majesteit, de Koning, de Hertog en de beide Prinsen van Brunswyk, en alle de Persoonen van 's Konings Gevolg, van Postdam, aldaar aan; waar op ook haare Koninglyke Hoogheid, de *Princes Bruid*, benevens de Doorluchtigste Brunswyksche Familie, insgelyks van Potsdam te Charlottenburg aankwam, en door zyne Majesteit, op het minzaamste, ontvangen werdt. Voor den Wagen der Prinses Bruid reed de Koninglyke Hofjager, Heer Borsdorff. 's Namiddags begaven zich de in- en uitheemsche Ministers, beneffens den hoogen Adel, derwaards, om de Prinses Bruid en de Doorl. Brunswyksche Familie te complimenteeren. Sondag, den 14, 's voormiddags, woonde dat hoogst- en hoogaanzienlyk Gezelschap den Godsdienst in de Slotkapel aldaar by. 's Middags werd aan verscheidene Tafels gespysd. 's Namiddags begaven zich alle de Generaals, welke zich thans alhier ophouden, de binnen- en buitenlandsche Ministers, als mede veele voorname Staats en Standspersoonen, van beiderly Geslacht, in groot Gala, met de kostbaarste Staatsie-Koetsen, derwaards.

waards. Na dat zich het Hof zeer prachtig en talryk vergaderd hadt, geschiedde, omtrent ten 8 uur 's avonds, de Inzeegening van het hooge Paar, door den Koninglyken Opper-Konsistoriaalraad en eersten Hof Prediker, Heer *Sack*. By het verwisselen der Trouwringen, werdt een drievoudig Salvo uit 24 Stukken Kanon gedaan, en naa de Inzeegening aan 4 Tafels, te zamen van 200 Couverts, gespysd. Aan de Koninglyke, by welke de beide Generaal-Luitenants, Vryheeren van Lentulus en van Wylich, de Honneurs maakten, bevond zich het hooge Bruidpaar, hunne Majesteiten, de Koning en Koningin, alle de Prinsen en Prinsessen van het Koninglyk Huis, de Doorlugtigste *Brunswyk*sche Familie, als mede de regeerende Vorst van *Anhalt-Dessau* Aan de drie andere Tafels, welke in de Oranjerie gedekt waren, bevonden zich aan de eerste, de binnen- en buitenlandsche Ministers, by welke de Ryksgraaf van Finkenstein; aan de tweede de tot den Hofstaat behoorende Persoonen en de Vreemden, by welke de Graaf Reuss, en aan de derde de hooge Generaliteit en Stafofficiers, by welke de Generaal-Lieutenant en Gouverneur deezer Residentie-Stad, Heer van Hulsen, de Honneurs maakten. Na de Tafel, om 11 uur, werdt het Bal geopend, en door de hoogst- en hooge Aanwezenden, tot laat in den Nacht gedanst, den 19 's middags was weder groote Tafel, en 's namiddags ontfingen hunne Koninglyke Hoogheden, de Prins van Pruissen en Deszelfs Gemalin, de Gelukwenschingen van alle de reeds gemelde hoogst en hoogaanzienlyke Staats- en Stands-Personen van beiderly Geslacht. 's Avonds werd een prachtig Vuurwerk afgestooken, vervolgens aan verscheide Tafels gesoupeerd, en Ball paré gehouden.

Men ziet hier een scherp Edict van den Koning onzen Souverein uitgekomen, tegen den Moord van Jonggeboren Kinderen, die in onecht geteeld zyn, om welken te verhoeden, zyne Majesteit beveelt: „ dat voordachte Kindermoorderessen met den Zwaar-
„ de zullen gestraft worden, ook zulke die, buiten geweldaadige
„ Behandeling, door verzuim of Verwaarloozing, den Dood hun-
„ ner tedere Spruiten veroorzaakt hebben; en zoodanige Moeders,
„ welke door Onachtzaamheid als anderzins, daar toe eenige Aan-
„ leiding hebben gegeven, zullen mede met zwaare Tuchthuis Boe-
„ ten, naar vereisch van Zaaken, gestraft worden; welke Straffe
„ ins-

„ insgelyks, vóór 10 of minder Jaaren, die Vrouwen is opgelegd,
„ die de Geboorte van een Dood Kind, wanneer zy 'er alleen by
„ geweest zyn, voor het Gerecht verheelen: ten dien einde moet
„ een Vrouwspersoon, die zig, buiten Echt, Zwanger bevindt,
„ aan twee of ten minste eene eerbaare Vrouw, die Kinderen ter
„ Wereld gebragt heeft, haaren Staat ontdekken, en zig van
„ derzelver Hulp, tegen den tyd haarer bevalling, verzekeren,
„ Ook is een Manspersoon, daar zig zodanig een Meisje Zwanger
„ by bevindt, verpligt, zo ras hy daar van bewust is, en haar zelf
„ niet over kan haalen, om de bevolen Voorzorgen te gebruiken
„ haare Naastbestaande, of anders het Gerecht van haaren Toe-
„ stand te verwittigen, zonder dat zulks hem tot nadeel kan ge-
„ dyen, alzoo het in Rechten niet eens tot een Bewys van By-
„ slaap zou kunnen dienen, Om de gevallene Meisjes in de Ont-
„ dekking des te minder Zwaarigheid te doen maaken, verbiedt
„ zyn Majesteit uitdruklyk, dezelve, wegens hunne begaane Zwak-
„ heid, eenige harde Behandeling of Verwytingen te doen, om
„ ze, door de Wanhoop, niet tot erger, te doen komen. Desge-
„ lyks worden ook, van nu voortaan, alle Straffen, hoe genaamd
„ afgeschaft, die eertyds op de Hoerery gesteld waren.

Eer de Koning naar Silesie vertrokken is, heeft zyne Majesteit gelast deszelfs Veld Equipagie in gereedheid te brengen, en 't geen 'er aan ontbreekt te vervullen, desgelyks mede de Veld-Apotheek.

Alhier zyn onlangs door de Meszelaars en Timmerlieden eenige onlusten verwekt. Een Beulsknecht gaf daartoe gelegenheid, door dien hy ter plaatze, waar de nieuwe Barakken gebouwd worden, aan den Muur eenen hond dood sloeg, welks bloed ook op een stuk timmerhout spatte. De gemelde Lieden zulks ziende, wierpen hunne gereedschappen weg, en wilden niet eerder arbeiden voor dat den Muur en het Timmerhout, gelyk zy zeiden, weder eerlyk gemaakt was. Zy wilden dat zulks door eenen plechtigen optocht hunner Medemakkers en in tegenwoordigheid der Magistraats en Hoofd Officiers geschieden moest. Na dat 'er vyf dagen overgehandeld was heeft de Regeering, op 's Konings bevel alles toegestaan.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De langverwachte verandering in het Ministerie is eindelyk op den 10 July (1765) be-

gonnen. De Graaf van *Grafton* is in de Plaats van den Graaf van Sandwich, tot Secretaris van Staat benoemd, in 't Departement van 't Noorden; de Heer *Seymour Conway*, in plaats van den Graaf van Hallifax, in 't Departement van 't Zuiden; de Marquis van *Rockingham*, in plaats van den Heer George Grenville, tot Groot Thesaurier, aan wien tot Anjuncten zyn toegevoegd de Lord *John Cavendish*, de Heer *Thomas Townshend*; en de Heer *George Onslow*; de Heer *Doodswel*, een Lid van 't Parlement, en die zig nu onlangs aldaar zeer heeft doen uitmunten, in plaats van den Heer Grenville, tot Cancelier van den Exchequer; de Hertog *van Portland*, in plaats van den Graaf van Gower, tot Groot Kamerling van 's Konings Huis. De Graaf van *Winchelsea* tot President van den geheimen Raad, in plaats van den Hertog van Bedford; de Graaf van *Scarborough* tot Kassier van het 's Konings huis, in plaats van den Graaf van Thomond; de Graaf van *Ashurnham* tot Opzigter van de Kleerkamer, in plaats van den Lord Despencer; de Lord *Villiers* tot Onderkamerling van 's Konings huis, in plaats van den Heer Finch; de Graaf van *Besborough* en de Lord *Grantham* tot Directeurs Generaal van de Posteryen, in plaats van de Lords Hyde en Trevor, welke zes Heeren vervolgens als Leden in den geheimen Raad wierden ontfangen.

Wyders zyn 'er nog verscheide veranderingen voorgevallen en staan, zo men wil, door noch andere gevolgd te worden.

De Hertog *van Yorck* werd binnen korten tyd, van zyn reize door een gedeelte van Duitschland, alhier te rug verwagt; men verzeekerd dat de Erf-Prins en Erfprinces van Brunswyk zyn Kon. Hoogheid herwaarts zullen verzellen om den Prins of de Princes, waarvan de Koningin staat te bevallen, ten Doop te houden.

Den 12 Augustus wierd de Geboortedag van den Prins van Walles gevierd die toen in zyn vierde Jaar getreden is. Dien zelfeen dag zyn twee Expressens aan den Heer *Pitt* naar zyn Landgoed afgezonden, om hem te verzoeken dat hy in de Stad wil komen; men meend dat het is om met hem raad te pleegen, over de Obligatien op Canada en 't Ransoen van Manilia, of mogelyk ook wel over de berichten die men van Terreneuve gekregen heeft; want den 9 der voorsz. Maand, is de Oorlogsloep de

Eg-

Egmont, met Depeches van Kapitein *Pallisér*, onzen Opzichter over de Visschery aldaar te Portsmouth aangekomen; welke zoo men wil, tyding gebragt heeft, dat die Opzichter, bespeurd hebbende, dat de Fransche Schepen, die daar mede ter Backeljauw-Vangst kwamen, verboden Handel op Terre-Neuve dreeven, en de Grenspaalen overschrydden, die hun, door 't Tractaat van Versailles waren voorgeschreeven, zig van een dier Vaartuigen, dat men zegt een Fregat te zyn, had meester gemaakt, en 4 andere, die wat kleiner waren, had verbrand. Den volgenden dag na de Binnenkomst van de Egmont, is ook het Konings-Fregat the Aquilon, mede van Terre-Neuve komende, in dezelfde Haven gearriveerd, en heeft de eerste tydingen niet alleen bevestigd, maar zelf blyken van de uitgebarsten Vyandlykheden in die Zeën, medegebragt. Het had zyn Groote Mast verloren, die men zegt, dat het is kwyt geraakt, in een Gevegt tegen een Fransch Vaartuig, waar mede het lang slaags geweest was. De Byzonderheden van deze nieuwontspronge Oneenigheid, zyn nog niet uitgelekt, doch veele doorzichtige Lieden zyn van gedachten, dat deze Vonkjes aan het tegenwoordig Ministerie, wel tot een middel zouden kunnen dienen, om het Oorlogs-Vuur wederom tusschen de twee Natien te ontsteeken. Daar is terstond een Courier afgezonden aan onzen Secretaris van Ambassade te Parys, om by 't Fransche Ministerie aan te dringen, dat het nieuwe Orders en Bepaalingen aan de Schepen, die op Terre-Neuve ter Vischvangst vaaren, zendt, om zig van allen verboden Handel te onthouden, en de Bepaalingen, hun voorgeschreven, niet te overtreeden. Naar het Antwoord, dat men hier op bekomen zal, zullen 'er verdere Maatregelen genomen worden.

VRANKRYK. Parys. De Koning heeft geordonneerd, dat 'er een plegtige Lykdienst, in de Kerk van *Notre Dame*, voor den overleedenen Infant Hertog *van Parma*, zal gehouden worden. En den welspreekenden Heer *Noë*, Bisschop van Escar, is de Commissie opgedragen, om de Lyk-Oratie over gemelden Prins uit te spreeken.

De Expeditie van den Heer *Du Chefaut*, op de Rivier van La Rache, waar by zoo veel van de Onzen zyn omgekomen, word by 't Hof zeer kwalyk opgenomen, en het Gemeen is ten

Item dat hy gevange vervolgens met de Hoofden en Officiers der Rebellen daarby geadsisteerd heeft, wanneer de Kapitein en Stuurluiden genoodzaakt en gedwongen wierden, hen lieden, zelve (volgens de Confessien van anderen schoon hy gevangene zegt, daar van niet te weeten) onder plechtigen Eede te beloven, dat zy hen na de Brazilien of in eenige andere Portugeesche Haven, alwaar zy zich verbeeldden vry te zyn, zouden brengen, als mede dat hy gevange zig immediaat de volgende dag na 't alarm heeft laten aannemen, om als een Hoofd of zogenaamd Officier onder de Rebellen te fungeeren, en alzo niet alleen het Scheepsvolk tot den arbeid en 't geen zy Rebellen verder gedaan wilden hebben ook met geweld en slagen aan te dryven, maar ook boven dien te adsisteeren by de dreigementen van tyd tot tyd aan de Scheeps-Officieren tot nakominge hunner belofren gedaan, mitsgaders by de meeste andere baldadigheden, rooveryen en geweldenaryen door de Rebellen in 't gemeen en de Hoofden of zo genaamde Officieren derzelver in 't byzonder, na dato van 't overweldigen van het Schip gepleegd, en particulier ook by de mishandelingen en het dadelyk onderneemen, om den Matroos *Coenraad Palm* met Pistolen, door hem gevange zelve daar toe aangegeven, dood te schieten en over boord te gooyen quasi onder prætext dat denzelve had getracht een nieuw Complot en Conspiratie tegen hen Rebellen en tot herneminge van het Schip te maken, zo dat dezelven niet dan door een byzondere beschikkinge der Voorzienigheid, na lang bidden en smeeken, behouden is gebleeven, als ook noch in 't byzonder by de uitdeelinge van twee kisjes met staven Goud en Ducaten van zeer groote waarde, en aan de E. E. Oost-Indische Compagnie toebehoorende, dewelken door zyne Mede-Complicen dadelyk geoccupeerd en geroofd waren, hebbende hy gevange daar van zich zelve mede bedeeld, of immers aangenomen een Portie van 200 Ducaten en een stuk goud van twee vinger breedte, een vinger dikte en twee lid van een vinger lengte, en 't zelve geld en Goud, als zyn eigen, zelfs tot verkwistens toe, gebruikt of liever misbruikt, ja zelve daarmede opzetlyk en met voorbedachte rade door middel van Schuit en Boot het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, verlaten, en met zyn Kameraads daar toe ook mede gevoerd en zelve, zo door confusie als geweld en dwang mede gesleept eenige Scheeps-Officieren en anderen van het Scheeps-volk, die anders tot hunne party niet behoorden.

En aangezien uit alles 't geene voorsz. staat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevange, of schoon niet zynde een der eerste Aucteurs en aanvoerders van de voorsz. Muiterye, echter naderhand mede een Hoofd en Voorganger onder de Muitelingen en Rebellen geworden is, en zich alzo schuldig gemaakt heeft aan verscheide grove en atroce Delicten, dewelken in een land daar goede Justi-

Justitie vigeerd niet kunnen of mogen werden geleden neen maar ter contrarie in conformité van de Wetten en Placaten van den lande en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artikelbrief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen ten Exempel op het allerrigouste behooren te worden gestraft.

Zo is het, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en geëxamineerd hebbende de Crimineele Eisch en conclusie van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, R. O. met desselfs respective confessien en andere bescheiden mitsgaders gelet hebbende, op alles waarop in deezen te letten stond, en 't geene ter materie dienende was, doende recht in den name en van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevange condemneerd, om alhier aan boord door den Scherprechter met de koorde te worden gestraft, dat 'er de dood navolgt, en dat vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na eenige tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden, en van hier getransporteerd na het strand of de Zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, aldaar aan een daartoe op te rechten galge andermaal opgehangen, en voorts tot een exempel en afschrik van alle andere Zeevarende perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de Lucht en de Vogelen des Hemels zal weezen verteerd: wyders verklaard des gevangens verdiende Gagien en Maandgelden verbeurt ten profyte van de E. E. Oost-Indische Compagnie in welkers dienst hy gevange is aangenomen geweest, en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders desselfs apprehensie en detentie. Aldus gearresteerd den 27 Augustus 1764.

Het vervolg den 1 October aanstaande

Magistratuuren en Amptenaren, &c.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Maatschappy ter Kamere Amsterdam hebbende volgende Kermis Schepen begeven naamlyk: *De Jonge Thomas*, lang 150 voet. Schipper *Jacob Wiebe*, Opperst. *Wopke Popta*, Onderst. *Reindert den Uil*, Derdew. *Jan Linstroom* en *Frans Adam van Driel*. *De Oranje Zaal*, lang 140 voet. Schipper *Fredrik Kelger*. Opperst. *Jan Fredrik Stout*, Onderst. *Harmanus de Vroom*, Derdew. *Jurriaan Rupke* en *Cornelis Turk*. *Kievitsbeuvel*, lang 150 voet, Schip. *Frans Overzee*, Opperst. *Jan Abel*, Onderst. *Willem Buys*. Derdew. *Pierre Fredrik Riebe* en *Izaac Huybregt Guerin*. *De Vrouw Elisabeth Dorothea*, lang 125 voet, Schip. *Willem Groeve* Opperst. *Fredrik Nannings*, Onderst. *Jan Tiel*, Derdew. *Willem Brulle* en *Hendrik Paasbuysen*. *De Jonge Lieve*, lang 150 voet, Schip. . . . . Operstuurm. *Christiaan Helm*, Onderst. *Pieter Pietersen*, Derdew. *Swerus Vrolyk* en *Lodewyk du Molin*: *Vredelust* lang 150 voet, Schip. . . . . Operst. *Asmus Hendrik Sterrenberg*, Onderst. *Johannes Fritz*, Derdew. *David Wilbaan* en. . . . .

.. Van wegens de Stad *Groningen* is de Hoog Welgeb. Heer *Aldringa*, Heer van Wirdum enz. benoemd tot Raad in 't Collegie ter Admiraliteit t' *Amsterdam*, in plaatze van wylen den Hoog Welgeb. Heer

Heer van Maneel, Heere van Bierum enz.

Tot Adjunct-Secretaris der Stad *Brielle* is aangesteld de Heer Mr. *Carel Willem Hoogewaardt*, vermits den hoogen ouderdom en lighaams verzwakkinge van den Heer Mr. George Meynard van Bueren, Secretaris dier Stad.

Zyne Doorl. Hoogheid, Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk, heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Onder-Luit.	Daniel Creefts, onder het Corps Artillery van	*Creutznach.*
Kap. Com.	Christiaan Meyer, in 't Regiment van	*Lewe.*
Luitenant.	Hendrik Dykman	
Vaandrig.	Unico Michiel Jarges	
Kornet.	Chr. Hend. Will. Ernst van Balveren.	*Rechteren.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In dit loopende Jaar 1765 is 't juist twe Eeuwen geleden dat de Waag, staande op den Dam tegen over het Stadhuis t' *Amsterdam*, is voltooid geworden, waarom wy zulks alhier gedenken. De Dichter *Jan Vos* heeft ter gelegenheid deezer Waag gezegd:

Wie dat door dragen zwicht, ik hou door dragen stand,
't Bezwaren van myn Schaal verlicht de Last van 't Land.

Den 1 Augustus ontstond te *Sproda*, een Dorp in het Saxen-Eisenachsche, vier uuren van *Effurth*, een felle brand, waar door 39 huizen en 40 Schuuren in de assche gelegd werden.

De Ed. Mog. Heeren Staten der Provintie Stad en Lande hebben, voor de Stad Groningen Woensdag den 28 Augustus bepaald tot het houden van eenen Extraordinaris Dank- en Bededag wegens de Verlossing dier Stad en Provintie, in den Jaare 1672 uit de macht der Franschen, en Zondag den 12 September (1765) voor de *Ommelanden*.

Ter gelegenheid van het overlyden en begraven (ziet April 139 en Juny 226 beide (1765) van Haar Doorl. Hoogh. Mevrouwe *Maria Louisa*, geborene Princes van *Hessen-Cassel*, Douariere van Vorst *Johan Willem Friso* van Oranje en Nassau en Grootmoeder van zyne Doorl. Hoogh. den Heere Prince Erfstadhouder, zyn de volgende Lykreden gehouden, als door Do. *J. H. Schrader*, Predikant te *Leeuwaarden*, over Openb. 14. 13. *Zalig zyn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan: ja zegt de Geest, op dat zy rusten mogen van haren Arbeid, ende haare Werken volgen met haar:* Door Do. *Johannes Klaasen*, Predikant te *Leerdam* over 2 Chron. 24. 15 en 16. *Ende Jojada werd oud, en zat van dagen, en de Stierf: hy was honderd en de dertig Jaar oud, doe hy sterf. Ende begroeven hem in de Stad Davids, by de Koningen: Want hy hadde goed gedaan in Israël, beide aan God, ende zyne huize.* Door Do. *P. A. C. Hugenholtz*, Predikant te *Ysselstein* 1 Chron. 29. 28. *Ende hy sterf in goeden Ouderdom, zat van dagen, rykdom, ende eere:* Door Do. *J. Resterk*, Predikant ter voorsz. Plaats, over Lucas 10 42. *Maria heeft het goede deel uitgekoren, het welke van haar niet en zal weggenomen worden*, en Door Do. *M. Mentes*, Predikant te *Benschop*, over Psalm. 73. 24. *Gy zult my leiden door uwen raad: ende daarna zult gy my in Heerlykheid opnemen.*

Onlangs heeft men te *Bernerie*, een Dorp aan de Zee gelegen, een Uur van *Bourgneuf*, een zeldzame Visch gevangen, die naar *Nantes* gebragt, en wier zoort onbekend is. Dezelve weegd ten minsten 1200 ponden, desselfs kop is ovaal en zeer klein na mate van het ligchaam. De oogen zyn rond en zo groot als Fransche Ryksdaalder of *Ecu* van zes livres. De bovenste en onderste gedeel-

tens

tens van muil zyn fayde n de als een scheer mes en van binne voorzien met scherpe tanden; het verhemelte daar van is een zoort van bek als die van een Papegaay, met dit onderscheid, dat het opperste gedeelte gespleeten, en met het lager gedeelte zamen gevoegd is. De rug heeft de figuur van een omgekeerde Schuit, en is zo hard dat men 'er met geen byl kan door komen De buik is met vlekken en schobbens. De vinnen hebben de gedaante van Vleugels, en zyn aan het lighaam vast als de Vleugels van een Vogel, 4 voeten lang, 18 duimen breed en 6 duimen dik. De staart, die kort en breed is, eindigd eeven als die van een Kever. Een wei nig hooger zyn twee andere vinnen, maar korter en wel eens zo breed, lykende na de pooten van een groote Zee Kreeft. By het openen van dat vreemde Beest, heeft men in den buik Eyeren zo zwart als zyn huid, en ter grootte als die van een Struys Vogel, een groote meenigte heele Vissen, voornamentlyk Tongen, dertig Acajou Nooten, en eenige stukken Coraal gevonden. Dezelve was agt dagen voor dat men hem had kunnen vangen, gezien, en dood gebloed aan de wonden die hem in de kop waren toegebragt.

Te *Alkmaar* is in den ouderdom van 68 Jaren overleden de Wel Ed. Gestr. Heer *Cornelis Elias*, Burgemeester enz. der voorsz. Stad.

Zeeker Mynwerker, die den 14 July (1765) laatstleden in Zweden verdronk heeft eene Vrouw nagelaten, wier levens gebeurtenissen, haar en haare Familie getroffen, zonderling en buitegemeen merkwaardig zyn: Haar Vader werd te *Stokholm* op de Straat dood gevonden, zonder dat men de oorzaak daar van ontdekken kon. Haar Moeder stak zich by ongeluk dood met een Mes, terwyl zy Raapen wilde doorsnyden. Van haare drie Mannen werd de eerste ter dood gebragt, om dat hy haren Broeder vermoord had. Haar twede Man kwam niet lang na haare Bruiloft in een ongelukkig gevecht om. De laatste of derde met welken zy 20 Jaren was getrouwd geweest verdronk gelyk wy gezegd hebben. Haar jongste Zoon verongelukte in 't Water, terwyl hy zwemmen wilde en haar oudste Zoon heeft wegens zekere misdaad het Land geruimd. Van haare vier Dochters heeft zy ook hartzeer beleeft, zo dat deeze Vrouw ten aanzien haarer Ouderen, Mannen en Kinderen ongelukkig geweest is, en nu zelve in haaren ouderdom noch met de armoede worsteldt.

Op Zondag morgen den 18 Augustus ten half zeven uuren brak de Buitenvelderse Cadyk of het Groenhovens Pad door, leggende even buiten de Weeterings-Poort der Stad *Amsterdam*. Deeze doorbraak, ter lengte van 94 Rhynlandse voeten, behalven noch een zwaare Scheur Langsdyks ter lengte van 37½ dito voeten, is geschied op de hoogte der Wasch-Bleek recht voor de Tuin van den Heer Bierman, en veroorzaakt door het menigvuldige Water in de buiten graften of Cingels, hebbende echter geen de minste schaden veroorzaakt dan 't geen 'er vereischt word tot het herstellen van den doorgebroken Dyk.

Den 18 Augustus overleed te *Inspruck* aan een beroerte *Franciscus de I.*, Roomsch Keizer enz. enz. enz. in den ouderdom van 56 Jaaren 8 Maanden en 8 dagen, zynde gebooren den 8 December 1708.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Op woensdag avond den 21 Augustus 1765 heeft alhier in de Oude Kerk in de beurt van den wel Eerw. en Zeer geleerden Heer *Johannes Mulder*, voor de eerstemaal tot een algemeen genoegen gepredikt, de Eerw. Heer *Thomas Albertus Tieleman*, Leerling van den Wel Eerw. en Zeer Gel. Heer *Casparus van der Heide A. L. M. Ph: Doct.* en zeer geliefd Leeraar in s'Gravenhage, over de woorden van Paulus 2 Tim. 3, het eerste gedeelte van het 16 vers: *Alle schrift is van God ingegeven*; na dat dezelve alvorens zyn Examen præparatorium, met volkomen approbatie van het Eerw. Ministerium, heeft afgelegt, en tot Proponent verklaard is.

Op Vrydag den 23 dito is in de Nieuwekerk alhier tot het H. Predikampt ingezeegend, de Eerwaarde Heer *Izaak Scholten*, beroepen Predikant tot *Amersfoort*, na dat zyn Eerw. verklaard had Rom. 10. v. 13, 14 en het eerste gedeelte van het 15de vers. *Want wie den naam des Heeren zal aanroepen, die zal zalig worden. Maar hoe zullen zy aanroepen, in wien zy niet geloven? En hoe zullen zy geloven welke zy niet gehoord hebben? En hoe zullen zy hooren zonder Prediker? En hoe zullen zy prediken, is 't dat zy niet gezonden worden?*

Men heeft alhier bericht: dat de Gemeente te *Leer* in *Oostvriesland*, van den Koning van Pruissen verlof heeft ontfangen, tegens eene schaavergoeding wegens het recht van luiden aan de Gereformeerde Gemeente dier Plaats, om aan hunne Kerk eenen nieuwen Tooren, met klokken voorzien, te mogen bouwen.

Ook verneemd men dat het tegenwoordig Groot-Poolsche Gerechts Hof te *Posen*, by een Decreet aan de her- en derwaarts zwervende *Evangelisch-Luthers-Gezinden* het volle verlof en vryheid heeft verleend en bekrachtigd, om de *Luthersse Kerk* te Lobsentz in Groot-Polen (dewelke nu byna 20 Jaren gesloten, verzegeld en zonder een Geestlyken geweest is:) te openen, een Evangelischen Leeraar daarin te stellen, en dus den eertyds aldaar ingevoerden *Evangelischen Godsdienst* wederom ongehinderd en in zekerheid te oeffenen.

s'GRAVENHAGE. Vacant.

MONNIKENDAM. Vacant.

Vervolg van de Opkomst der Luthersche Gemeente te *Nimwegen* (ziet Maart laatstleden 2de stuk bladz. 116)

De Penningen tot deezen koop, werden tot *Amsterdam*, *Hamburg*, *Lubek* en in 't Hertogdom *Cleef* gecollecteerd, en wat daar van overschoot, den inkoop betaald zynde, werd besteed tot de nodige reparatien en om alles in goede ordre te brengen. Deeze Kerk is een net verwelfd gebouw en thans vercierd met een Orgel, waartoe de Heeren van Stad en Lande 300 guldens hebben vereerd en de overige penningen meede zyn gecollecteerd geworden.

(*Het vervolg hier naa.*)

NAAM-

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 31 *July* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 31 July.
't *Kind* van Carl Georg Schilofki. Z. K.
Maandag den 5 Augustus.
't *Kind* van Hendrik Kroon. W. K.
Woensdag den 7 dito.
Jan Bon. O. K.
Jan Anthony le Blan. E. N. K.
't *Kind* van Wytse Pieters. N. K.
't *Kind* van Abraham Fock. N. Z. K.
Donderdag den 8 dito.
Pieter de Marre. W. K.
't *Kind* van d'Heer en Mr. Jan Backer Cornelisz. N. K.
't *Kind* van Zamuel Hillerwig. Z. K.
't *Kind* van Gerrit Horsius. Z. K.
Vrydag den 9 dito.
Bernard te Lintelo. N. K.
't *Kind* van Joannes Belleflam. N. Z. K.
't *Kind* van Jan Leonard Hamaker. N. Z. K.
Saturdag den 10 dito.
Marten van der Jagt. Z. K.
Sara van der Burgh, Huisvrouw van Pieter van Stuyvenbergh. O. K.
Sara Hendriksz, Huisvrouw van Jan Soet. O. K.
Johanna Christina Elisabeth Janssen, Huisvrouw van Hendrik Ernst Schreuder. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Berkhof. O. K.
't *Kind* van Gerrit Weddelink. O. K.
't *Kind* van Jan Hofman. O. Z. K.
't *Kind* van Jan Christoffer Roggenkamp. L. N. K.
't *Kind* van Johannes Dirksz. List. L. N. K.
't *Kind* van Izaak Hysterman. N. O. K.
Maandag den 12 dito.
Harmanus Guykens, *Waagdrager in 't Purper Hoede Hop Veem.* Z. K.
Willem Ligtenberg. N. Z. K.
Arnoldo Cloeting. N. K.
Aaltje Krus, Weduwe van Hendricus van Wyn. K. K. H.
Catharina Poelie, Weduwe van Gerrit Janse. W. K.
Grietje Simons. K. K. H.
Cornelio van Lintelo. O. K.
Dingsdag den 13 dito.
Jan Paptist Bertina. K. K. H.
Joosje Teunisse Timmer, *op 't St. Joris Hoff.* W. A. K.
Marretje Booy, Huisvrouw van Jacobus Valk. E. Y. K.
Margareta Hartwyk, Huisvrouw van Jan Andries Goutsmit. L. N. K.
Woensdag den 14 dito.
Gerrit Nieulant, *Scheeps-Timmerman.* O. O. K.
Jonkvrouwe, Sara Maria van Hemert. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Roeloffe. O. O. K.
't *Kind* van Simon Vofter. L. N. K.
Donderdag den 15 dito.
Jan Ys. W. K.
Hendrik van der Henst. L. K. H.
Vrydag den 16 dito.
David Scholte. L. N. K.
Wilhelmina Elisabeth Chriestieanie, Huis-en Kraam Vrouw van Johan Joost Ristenpat. L. O. K.
Zaturdag den 17 dito.
Pieter van Dasten, *Makelaar* en *Gildeknegt van het Huydekopers, Loyers en Schoenmakers Gild.* N. Z. K.
Sondag den 18 dito.
Jan van der Noen. A. K. H.
Pieternelle Renaud, Huisvrouw van Joseph de Rolan. W. K. H.
Maandag den 19 dito.
Pierre Meissonnier. L. K. H.
Hilletje van Staveren, Weduwe van Pieter Roos. N. O. K.
Marie Marguerite Mauseau, Huisvrouw van Jean Pierre Boissonnier. W. A. K.

Elifabeth Buddeling, Huisvrouw van Jacob Bel A. K. H.
't *Kind* van Daniel Ebell. N. Z. K.

Dingsdag den 20 dito.

Joachim Tim. E. Y. K.
Willem Koppers, *Turfdraager.* K. K. H.
Alida Maria van Cranenburgh, Huisvrouw van Alard Wefterloo Hendriksz. E. N. K.
Aletta de Haas, Huisvrouw van Willem van der Houw Nederhoff. W. K.
Catharina Jurrians, Huisvrouw van Dirk Willemse Koene. O. O. K.

Woensdag den 21 dito.

Susanna van Thiel, Huisvrouw van Gerardus Borftius. O. K.

Donderdag den 22 dito.

David van Ooftrum. W. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderftaande *Makelaars*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amfterdam op *Maandag*, den 19 *Auguftus* 1765. geveyld.

Aatvelfe Polder (*C. Hoeneker*, *H. Hogewel* en *B. Corul*, Een Boeren Bruiker in de binnen) buiten Weesp aan de Weftzyde van de Vecht naaft de Klomp zaamen groot circa 27 Morgen. *f* 6000, in flag *f* 1200, verkogt.
Anna Dwarsftraat (*S. Bosma*, Een derde part in een Huis en Erve, in de St.) Ooftzyde. *f* 3200, in flag *f* 300, verkogt.
Bataviersdwarsftraat (*H. ten Hoove*, *C. Twisk* en *D. G. Römer*, Een Huis Stal en Erve, in een koop in de) *f* 3700, in flag *f* 475, verkogt.
Beemfter (*G. Jarman*, Een Bruikweer Lands met deffelfs Huismans wooning &c. groot 19 Morgen 46 Roeden en 8 voeten, in de) aan de Jisperweg, *f* 8000, in flag *f* 950, verkogt.
Cingel (*C. Hoeneker*, *G. Rebel*, *P. van der Heyden*, *C. van Opboven*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *A. Roos*, *J. Gaubert* en *C. Ploos van Amftel Jacobus Cornelisz.*, Een Huis en Erve, op den) tuffchen de Vyzel en Breeftraten over de Munt. *f* 21500, in flag *f* 600, verkogt.
Cingel (Dezelve, Een Huis en Erve, op het) het 2de Huis benoorden de Lutherfche Oude Kerk. *f* 9300, in flag *f* 1800, verkogt.
Elandsftraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) by de Baangragt. *f* 1025, in flag *f* 250, verkogt.
Gafthuis Moolenfteeg (*H. ten Hoove*, *C. Twisk* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve, in de korte). *f* 5400, in flag *f* 400, opgehouden.
Heeregragt (*C. Hoeneker*, *G. Rebel*, *P. van der Heyden*, *C. van Opboven*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *A. Roos*, *J. Gaubert* en *C. Ploos van Amftel Jacobus Cornelisz.*, Een Huis en Erve, op de) tuffchen de oude Spiegelftraat en romyns Armfteeg. *f* 11100, in flag *f* 1700, verkogt.
Hofsteede (*W. van Eelen*, *P. Suyderhof* en *C. van Eelen*, Een) genaamd Schulpen, met deszelfs Huizinge Stallingen &c. tuffchen Velfen en de Beverwyk. *f* 8900, in flag *f* 100, opgehouden.
Houtzaagersfteeg (*C. Hoeneker*, *G. Rebel*, *P. van der Heyden* *C. van Opboven*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *A. Roos*, *J. Gaubert* en *C. Ploos van Amftel Jacobus Cornelisz.*, Een Huis en Erve, op de Reguliers Breeftraat, in de) of Gang. *f* 1600, in flag *f* 200, verkogt.
Jonge Roelofsteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) *f* 2800, in flag *f* 200, verkogt.
Kapelfteeg (*H. ten Hoove*, *C. Twisk* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve, in de wyde) *f* 3700, in flag *f* 400, verkogt.
Keizersgragt (*W. van Eelen*, *B. Stenberg*, *J. Breers*, *P. de Jongh Jacobusz.* en

en *D. Eyssen*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde naast en benoorden het Hoekhuis van de Leidschestraat. *f* 11950, in slag *f* 1000, verkogt.
Kerkstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, het 5de beoosten de Utrechsestraat. *f* 5075, in slag *f* 100, verkogt.
Kerkstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde het 12de van den Amstel. *f* 4000, in slag *f* 125, verkogt.
Krommeelle Boogsteeg (*G. Rebel* en *C. van Eelen*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 3300, in slag *f* 200, opgehouden.
Lauwerierstraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, het 3de Huis van de laatste Dwarsstraat. *f* 1125, in slag *f* 150, verk.
Leidschestraat (*W. van Eelen*, *B. Stemberg*, *J. Broers*, *P. de Jongh Jacobusz.*, en *D. Eyssen*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde het 5de Huis van de Prinsengragt. *f* 8200, in slag *f* 375, verkogt.
Leidschestraat (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde het 3de van de Prinsengragt. *f* 4100, in slag *f* 1000, verkogt.
Leidsche Kruisstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) by de Prinsengragt. *f* 2900, in slag *f* 300, verkogt.
Leidsche Dwarsstraat (Dezelve, De Helft in twee Huizen en Erven, in de lange) het 4de en 5de van de Leidschestraat. *f* 2000, in slag *f* 200, verk.
Nicolaasstraat (*C. Hoencker*, *G. Rebel*, *P. van der Heyden*, *C. van Ophoven*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *A. Roos*, *J. Gaubert* en *C. Ploos van Amstel Jacobus Cornelisz.*, Een Huis en Erve, in de St.) Noordzyde. *f* 5100, in slag *f* 575, verkogt.
Oostenburg (*J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, op) in de zuider linker Oostenburgerstraat Noordzyde. *f* 1700, in slag *f* 7, verkogt.
Oostenburg (*J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, op) aan de Noordzyde van de zuidlyke Oostenburgstraat. *f* 2400, in slag *f* 60, verkogt.
Oostzaandam (*C. Hoeneker*, *H. Hogewal* en *B. Carul*, De Helft in een Pakhuis en Erve, genaamd de Kaar, geleegen tot) in den Noord. *f* 275, in slag *f* 10, verkogt.
Palmstraat (*J. Steenbergen*, Een Huis en Erve in de) *f* 875, in slag *f* 10, verkogt.
Princen Eyland (*C. Hoeneker*, *H. Hogewal* en *B. Carul*, Een Pakhuis en Erve, genaamd het roode Pakhuis met zyn Wal daar voor op het). *f* 6100, in slag *f* 2000, verkogt.
Princen Eyland (Dezelve, Een dito geleegen als vooren genaamd de Koornschuur) *f* 5600, in slag *f* 2200, verkogt.
Princen Eyland (Dezelve, Een dito genaamd het Klaphout) *f* 7500, in slag *f* 1100, verkogt.
Pylsteeg (*H. ten Hoove*, *C. Twisk* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve, in de) *f* 4200, in slag *f* 1500, opgehouden.
Pypemarkt (*C. Hoeneker*, *G. Rebel*, *P. van der Heyden*, *C. van Ophoven*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *A. Roos*, *J. Gaubert* en *C. Ploos van Amstel Jacobus Cornelisz.*, Een Huis en Erve, op de) op de Noorderhoek van de Jonge Roelofssteeg. *f* 8500, in slag 300, verkogt.
Reguliersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Heeren en Keizersgragten. *f* 10300, in slag *f* 800, verkogt.
Stilsteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde en in de midde van het Keiserryk. *f* 8000, in slag *f* 1500, verkogt.

De

De volgende *Scheepen* zyn door de onderstaande *Makelaars* te Amsterdam op *Maandag* den 19 *Augustus* 1765. in 't Nieuwezyds Heeren Logement geveyld.

Fregat-Schip (*V. de Vries* en *T. Beth Ysbrandsz.*, 1/32 Part in 't) de *Hoop*, Gevoert by Kapt. *Pieter Schoon*: Is in 't Jaar 1761 Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 111 voet 2 duim, Wyt 30 voet 5 duim, Hol in 't Ruim 14 voet, 't Dek 6 voet, de Schans 5¼ voet. Gemonteert met 10 Stukken Kanon, is op Reis na Surinnamen. Werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Pieter Willem van den Heuvel*. *f* 650, in slag *f* 16, *Jan Carel Matthes*.

Fregat-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de Vrouwe *Helena* en *Margaretha*, Gevoert by Kapt. *Willem de Vries*. Is in 't Jaar 1762. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt 27 voet, Hol in 't Ruim 12½ voet, 't Dek 4½ Gemonteert met 10 Stukken Kanon, en legt in Texel, is Gedestineert na Surinaame, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heere *Anne Jacobs* en *Volkert de Vries* en Comp. *f* 250, in slag *f* 50, *Volkert de Vries*, op deze volgende portie is verzeekert van Amsterdam na Surinamen de Zomma van. *f* 2000, 2½ perc. zynde op yder 1/32 perc. *f* 1000, welke premie benevens de onkosten der polis door de Koopers aan de Verkoper zal moeten werden gerestitueert.

Dito (Dezelve, 1/32 Part in dito Schip, op Conditie als boven. *f* 275, in slag *f* 25, *Volkert de Vries*.

Fregat-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de Jonge *Jan*, Gevoert by Kapt. *Jan de Groot*: Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uitgehaalt lang over Steeven 97 voet, wyt 20 voet Hol in 't Ruim 12 voet, 't dek 5 voet, de Bak 5½ voet Gemonteert met 10 Stukken Canon, Legt Hier ter Steede, werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heeren *Marc* en *Fraisinet* en Zoon. *f* 600, in slag *f* 150, *Tamme Beth voor zyn Meester*.

Fregat - Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de *Maria Galey*, Gevoert by Kapt. *Christiaan Lourens*; Is in 't jaar 1746. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 111 voet, Wyt 27 voet 2½ duim, Hol in 't Ruim 12 voet 2½ duim, 't Dek 5 voet 3 duim. Gemonteert met 14 Stukken Kanon en 2 Draaystukken. Werd Verkogt zo als het laatst uit Zee gekomen is, zonder Verdiende Vragt of Gelde by de Beurs, de Vertimmering en Uitgaande Equipagie voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Matthys Ooster*. *f* 300, in slag *f* 50, *Martinus Smitt*.

Hoeker-Schip (*J. de Flines* en *T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met drie Masten, genaamt de Juffrouw *Magdalena*, Gevoert by Kapt. *Jacob Foppes*. Is in 't Jaar 1737. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 102¾ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 25 voet 10 duym, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 6 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 8½ duym, 't Dek agter de Groote Mast hoog aan Boord 5 voet 8½ duim. Alles Amsterdammer voeten. Is in 't Jaar (1764. Nieuw Fokke Wand en Groote en Fokke Stag Opgelegt. Gemonteert met 10 Ysere Gotelingen, 2 Draaystukken,

en

en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 5240, *Frank van der Schoor, Dordregt.*

Hoeker-Schip (*V. de Vries* en *T. Beth Ysbrandsz.*, $\frac{1}{2}$ Part in 't) de *Pieter* en *Alida*, Gevoert by Kapt. *Cornelis Ooms*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 110 voet, Wyt 26 voet 6 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 9$\frac{1}{2}$ duim, 't Dek 5 voet, is op Reis naar Lixboa en volgens Opgaaf van den Boekhouder te Quaat *f* 1149 - 11 - 8. Werd Verkogt, zo als het Reilt en Zeilt, Vaart onder Directie van de Heer *Jan Moolenaar*. *f* 225, in slag *f* 10. *Tamme Beth Ysbrandsz.*

Kof-Schip (Dezelve, $\frac{1}{4}$ Part in 't) de Jonge *Mesdag*, Gevoert by Schipper, *Cornelis Sipkes*: Is in 't Jaar 1760. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 86$\frac{1}{2}$ voet, Wyt 22$\frac{1}{4}$ voet, Hol in 't Ruim 10 voet 9 duim, Legt hier ter Steeden, Wert Verkogt zo 't Reilt en Zeilt, met de Verdiende Vragt en Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Heer *J. A. Basseleum* tot *Bolswaart*. *f* 200. *Dirk Lases.*

Dito (Dezelve, $\frac{1}{2}$ Part in dito Schip, op Conditie als boven. *f* 150, denzelven.

Dito (Dezelve, $\frac{1}{2}$ Part in dito, Schip op Conditie als boven. *f* 150, in slag *f* 1. *Denys ten Tye.*

Dito (Dezelve, $\frac{1}{2}$ Part in dito Schip, op Conditie als boven. *f* 150, in slag *f* 2. *Dirk Lases.*

Kof Schip (Dezelve, $\frac{1}{2}$ Part in 't) de Juffrouw *Catharina*, Gevoert by Schipper *Hendrik Garles*: Is in 't Jaar 1757. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91 voet, Wyt 20 voet 10 duim, Hol in 't Ruim 10 voet 2$\frac{1}{2}$ duim, is op Reis na St. Petersburg, Werd Verkogt zo als het Reilt en Zeilt, Vaart onder Directie van de Heeren *Anne Jacobs* en *Volkert de Vries* en Comp. *f* 175. *Cornelis Zeeman.*

Pink-Schip (*P. Woestenraad* en *J. Blok*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamd de *Hooningby*, Gevoert by Kapt. *Jan Frederiks*, Is in 't Jaar 1762. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 81 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huid 23 voet, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 11 voet 5$\frac{1}{2}$ duim het Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 3 voet 4 duim, 't Dek agter de Groote Mast hoog aan Boort 5 voet 1 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 1 Ysere Goteling, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 3800, in slag *f* 600. *Jacob van Zeller.*

Smak-Schip (*V. de Vries* en *T. Beth Ysbrandsz.*, $\frac{1}{6}$ Part in 't) de Vrouw *Giliana*, Gevoert by Schipper *Tjerk Gerdes*: Lang over Steeven 68 voet, Wyt 17 voet 4 duim, Hol in 't Ruim 7 voet 7 duim, is op Reis na Hamburg, en volgens Opgaaf van den Boekhouwder by de Beurs *f* 233 - 9 - 12 Werd Verkogt zo 't Reilt en Zeilt, Vaart onder Directie van de Heer *Dirk de Kruyff*. *f* 150, in slag *f* 1. *Lourens Brandligt.*

En deze volgende *Schepen* op *Maandag* den 26 *Augustus* 1765 geveyld.

Fregat-Schip (*V. de Vries*, *T. Beth Ysbrandsz.*, *G. Blaupot* en *P. Grauwenbaan*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Vrouw *Engelina Margaretha*, Gevoert by Kapt. *Johannes Casper Reeneman*, Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 90$\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 25 voet 8 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk

voor

voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 12 voet 6½ duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 5 voet 1 duim, 't Dek agter de groote Mast hoog aan Boort 6 voet 5 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 6 Yfere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 5800, in flag *f* 350, *Hendrik Steenveld voor zyn Meester.*

Fregat-Schip (*J. van Bergen*, Een Extraordinary Welbezeilt 2 Deks) met een Gesonke Bak, genaamt de Juffrouw *Adriana*, Gevoert by Kapt. *Christiaan Janse*, Lang over Steeven 90½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 23 voet 10 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 13 voet 2 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 5 voet 1 duym, de Bak hoog aan Boort 4 voet 7 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Yfere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 3100, in flag *f* 100, *Zacharias Senevent.*

Galjoot-Schip, *V. de Vries* en *U. van Ketel*, Een Extraordinary Welbezeylt) met een Snaauw Tuig, genaamt de Juffrouw *Magdalena*, Gevoert by Kapt. *Jens Hemsen*, Is in 't Jaar 1760. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 89 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 23 voet 5 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 13 voet 4¾ duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 2 Draaystukjes, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 11400, in flag *f* 50, *Denys ten Tye voor zyn Meester.*

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de twee bloeijende *Roosen*, Gevoert by Schipper *Ade Roos*, Is in 't Jaar 1763. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 93¾ voet, Wyt binnen zyn Huyd 22 voet 10 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 10 voet, 4 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 10600, in flag *f* 50, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

Kof-Schip (*J. de Flines*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Liefde*, Gevoert by Schipper *Andreas Paulsen*, Is in 't Jaar 1741. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 87¾ voet, Wyt binnen zyn Huid 22 voet 2 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uytwatering 10 voet 7 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4200, in flag *f* 600, *Jacob de Flines voor zyn Meester.*

Snaauw-Schip (*V. de Vries* en *H. Planter*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Christina* en *Anna*, Gevoert by Kapt. *Alexander Gripman*, Is in 't Jaar 1758. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 90 voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 24 voet, 10 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 10 voet 7 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 7½ duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 6 Yfere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 7800, in flag *f* 350, *Casper Jan Gildemeester* en *Zoon.*

Zee-Schuit (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt Seize Bom of) genaamt de *Vryheid*, gevoert by Schipper *Claas Stokraam*, is in 't Jaar 1759. Nieuw Uitgehaalt Lang over Steeven 41¾ voet, Wyt binnen zyn Huyd 18 voet 7 duim, Hol in 't Ruym op zyn Uitwatering 5 voet 6 duym. Alles Amsterdammer voeten. *f* 700, in flag *f* 60, *Volkert de Vries voor zyn Meester.*

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand SEPTEMBER 1765.

ASIA. *Batavia*. Den 1 November 1764 des ochtends ten acht uuren wierd de eerste Raad en Directeur Generaal mitsgaders Admiraal van de Retour-Vloot en Commissaris van de Kaap *de Goede Hoop* Mr. Librecht Hooreman, nevens zyne Gemaalin Joanna Sonnemans door de geheele hooge Regeering ceremonieel uitgeleid, en vervolgens door de Heeren *Raaden extraordinair* Nicolaas Hartingh, en Louis Taillefert met den eersten Secretaris Iman Willem Falk, zoo als ook door Mevrouwen Romp en Hilgers, en Mejuffrouw Vos tot aan boord van het Schip *Borsselen* verzeld.

Den 6 Nov. wierden de volgende Schepen aangelegt: (1) *Oosterboek* over Sourabaja en (2) *de Vrouw Elisabeth* over Joana, beide naar *Amboina*: (3) *de Rebecca Jacoba* over Sourabaja; (4) *de Admiraal de Ruiter* over Grissee: (5) *de Standvastigheid* en (6) de Bark *de Draak*, beide over Samarang: en (7) *Tulpenburg*, alle na Banda, doch dit laatste Schip direct: (8) en (9) de Pantjallings *de Spiering* en *de Rogh* om daar te blyven: (10) *het Huis te Manpad* en (11) de Bark *de Mossel*, beide na Macassar: (12) *de jonge Petrus Albertus* na Timor: (13) *Rotterdam* na Coromandell: en (14) *Velsen* na Suratte.

Dien dag wierd tot *Muntmeester* aangesteld ter vermuntinge van de Javaasche Ropyen, die alhier geschieden zal, de Koopman Josias Raket, en de *Essayeur* Johannes Sebastiaan van Namen; als meede tot *Opzigter* over het stempelen van de Javaase Duiten de Baas der Wapenkamer, Johan Casper Reysig, nevens zyn Meesterknegt.

Den 9 Nov. wierden tot Leden in het Collegie van *Heemraaden* der Bataviſche Ommelanden benoemd de Colonel Jan Baptist de Roussel, en de Major der Artillery, Claudius Anthony van

Leuepken, in plaats van den gerepatrieerden Brigadier Gerardus Beilanus de Wendt, en den op dien dag ontslagen Jacobus Riebald.

Wyders wierd de Chaloup *de Vredebest* na Jamby aangelegt.

Tot *eersten Factoor* te Brootschia wierd bevestigd de Onder-Koopman Andries van Jeger.

Ook is dien dag als *Kassier* en *Factuurhouder* te Suratte opgetreeden de Onder-Koopman Otto Hendr. Rutperti; Terwyl tot *Secretaris van Politie* in die directie aangesteld is de Adsistent Mr. Johannes Huysinga.

Den 22 Nov. wierd in plaats van den overleden Andries Kroon tot *Equipagie-Opzigter* in Amboina aangesteld de Opper-Stuurman en Gezaghebber op de Bark *de Draak* Hendrik van Ewyk.

Den 23 Nov. wierd de *Residentie* van Bima, dewelke door het overlyden van den Onder-Koopman Johan Tinne vacant geraakt is, begeven aan den Boekhouder Jacob Bikkes Bakker, dewelke bereids dien dienst waarneemt.

Den 25 Nov. wierd de dienst van *Hoofd-Administrateur* te Macasser, als zynde door het overlyden van den Opper-Koopman .... Riek vacant, opgedragen aan den Opper-Koopman *Jacobus* Johannes Craan; En als *Resident* van Saleyz bevestigd de Boekhouder Matthys van Rossum, in plaats van den verplaatsten Jacob Bikkes Bakker.

Den 27 Nov. wierd de Opper-Koopman van de Reize na *Macasser* geëxcuseerd aan wien men toestond om alhier te verblyven; door welk Ontslag als *Macassers Hoofd Administrateur* bevestigd is de daar toe aangestelde Koopman Elias Jacob Beynon; En als *Fiscaal* de Onder-Koopman Fredrik Willem Hend. van Bleydenberg, dewelke als *Soldy Boekhouder* vervangen is door den aldaar zynden Onder-Koopman Anthony Ravensbergh: Voorts wierd de aldaar militeerende Sergeant Arnout Fredrik Aalders tot *Vaandrig* bevorderd; En de alhier door het overlyden van Hendr. van Meussen vacant geraakte bediening van *Ykmeester* van Maaten en Gewigten, begeeven aan den Burger Jan Willem Wolf.

Den 29 Nov. is behoudens Qualiteit en Gagie van Amboina herwaards verlost de Vaandrig militair Pieter Ernst Ludolph de Harden: En weder tot *Vaandrigs* geavanceerd de aldaar militeerende Sergeanten Fredrik Mulder en Fredrik Franke.

Den 3 Dec. wierd als *Fiscaal* te Banda bevestigt de Onder-Koopman

man Jacob David Faucherau, wiens plaats als *Secretaris van Politie* begeeven wierd aan den Clerk extr. ter Generaale Secretarye Adrianus van der Hoeven, met den rang van *Onder-Koopman*; Alzoo de Onder-Koopman George Charles Guerton en de Lieutenant militair Floris Baye opontboden zyn, is in plaats van den eerstgem. opgetreden tot *Wayers Resident* de Onder-Koopman Gerardus van Renesse, die als *Soldy Boekhouder* vervangen word door den Boekhouder François Carlebur: Voorts wierd in de *Opperhoofdye* van Ourien, dewelke door het overlyden van den Onder-Koopman Adolph Bent is vacant geworden, aangesteld de hier aanweezenden Boekhouder Johannes Cappelhoff.

Als *Opper-Chirurgyn* van het *Kasteel* te Banda is bevestigd de Opper-Chirurgyn Jacob Lodewyk Rudolph Wilhelmi: En tot die van *'t Hospitaal* benoemd de Mede-Opper-Chirurgyn Jan Segers: Zynde voor het overige tot *Equipage-Opzigter* in Banda benoemd de Opper Stuurman Fredrik van den Donk en tot *Vaandrig* geavanceerd de Sergeant Johan Ulrich Sneyder.

Den 4 Dec. wierd aan den jongst van Coromandel overgekomen Opper-Koopman en geweezen Hoofd Administrateur Dav. Coenraad Vick gepermitteerd tot het vertrek der aanstaande Retour-Vloot alhier te blyven; terwyl na Nederland verlost is de Onder-Koopman Coenraads de Ron. Tot *Permanent* op Onrust is benoemd D. Johan Rudolph Wasmuth.

Dien dag wierd de Bark *de Vryheid* na Banda aangelegt.

Den 6 Dec. wierd aan den na Nederland verlosten Kapt. Ingenieur Berg vergund tot het aanstaande Jaar alhier te verblyven.

Dien dag wierd het Schip *Oosterbeek* over Java na Banda aangelegt, in plaats van het uit Nederland nog verwagt wordende Schip *de Admiraal de Ruiter*.

Van *Ternaten* is behoudens Qualiteit en Gage herwaards verlost de militaire Kapt. Jan Cornelis van Offenberg; Zynde als *Manado Resident* bevestigd de Boekhouder Johan Lybregt Zydelman.

Den 10 Dec. is in plaats van den overleeden Jacobus Mestrezat tot Lid in 't Collegie van *Weesmeesteren* benoemd de Burger Anthony Hellemans.

Vermits het Schip *de Jaager* niet meer bekwaam was om te vaaren, wierd het zelve dien dag tot het Admiraal-Schip ter Rhede geschikt.

Wyders is op den 10 Dec. van het *Commando* op *Oosterbeek* ontslagen de Kapt. Sacharias Nauma, en daar op geplaatst Schipper Nicolaas van Dussen; en in plaats van dezen op *de Jager* de Kapitein Wolfert Abraham Brahé; als mede op de Bark *de Lieftallige* Schipper Ary Frans, in plaats van wylen Schipper Glissenberg.

Den 14 Dec. is tot *Geassumeerd* Lid in *den Raad van Justitie* dezes Casteels benoemd de Koopman David Julius van Aitsma: En als *Vaandrigs* aangesteld Johan Coenraad Vleisheld, Johan Diderich, Franciscus Simons, Hendrik Fredrik Voogt, Fredrik Weber, Cornelis Albert Harling, Claas Kettenis, Jan Nicolaas Latterman Johannes Augustus van Etten, Leonardus Swaan, Ernst Hendrik Gothold Mondinus, Paulus van Weber, Johan Hendrik Thauber, Jacobus Raup, en Johan de Hoest; Terwyl tot *Lieut.* geavanceerd is de Vaandrig en Adjudant Jan Francois van der Schuur, zoo als ook de Vaandrig Josep de Leau, om als zoodanige na Banda over te gaan: onder de Artillery is als *Ordinaris Lieutenant* gekomen de *extraordinaris* Lieutenant Marten Kleines; en als *extraordinaris* de ordinaris Vuurwerker Cornelis Alvares.

Den 20 December wierd uit den dienst der Compagnie met behoudenis van zyn Rang, ontslagen de Sous-Lieutenant van het Corps Dragonders Lyf-Wagt op Java, Frederik Carel Hans Bruno van Polnitz. Dien dan wierd ook het *Opperhoofd* van Timor, de Koopman Johan Willem Erhard Daniel ter Herbrugge, herwaards op ontbooden, zoo als ook de Secunde en Onder-Koopman Hendrik de Lange; zynde in plaats van den eerstgem. aangesteld de Onder-Koopman en Secretaris van Heemraaden alhier, Mr. Bartholomeus van Voorst; en tot *Secunde* de Boekhouder en Scriba aldaar, Adriaan van Esse, wiens Dienst weder opgedragen is aan den aldaar ook bescheiden Boekhouder Jan Elders; terwyl tot *Secretaris van Heemraaden* benoemd is de ordinaris Klerk Frederik Severin, met Rang van Onder-Koopman.

Den 21 Dec. wierd de provisioneele *Boekhouder Generaal* Hendrik Coenraad Sander in dien dienst bevestigd: En aan de geweezen Malaks Fiscaal den Koopman François Tolozan verlof gegeeven om tot het aanstaande Jaar hier te blyven.

Den 28 Dec. is het Placaat van den 30 December 1754 tegen de Pragt en Praal vernieuwd, en in eenige Artikelen geamplieerd: In plaats van den Brigadier Gerardus Beilanus Wendt, die na Neder-

derland vertrokken is, wierd tot *Hoofd* over de Militie *van de Compagnie in de Indiën* weder aangesteld de Colonel Jan Baptist Rousseel, en aan den eersten Landmeeter alhier Otto Frans Nicolaas Marcie wierd de Rang van Koopman, als mede aan den tweeden Landmeeter Swen Johan Wimmerkrans, die van *Onder-Koopman* toegevoegd &c.

Dien dag wierd na Timor aangelegt de Bark *de Leervisch*; en op deze Rhede arriveerde het Schip *Amerongen* van Amsterdam.

Den 31 Dec. wierd voor een Na-Schip aangelegt het nog uit Nederland verwagt wordende Schip *Pylswert* voor de Kamer van het Noorder-Kwartier; en in plaats van het Schip *Tulpenburg* na Banda het Schip *Zuid-Beveland.*

Dien dag arriveerden alhier *Tysselmonde* van *Rotterdam*, *Cattendyke* van *Delft*: En men kreeg uit Nederland tyding, dat door de Bewindhebbers ter Vergaderinge van zeventienen tot *Onder Kooplieden* waren aangesteld de Oud-Schepen dezer Stad en Oud-Commissarissen van de Bank-Courant, en Bank van Leening alhier Gysbert Jan Feith en de Boekhouder Stephanus Poelman.

Den 4 Jan. 1765 is het jongst uitgekomen extraordinaris Lid van den Raad van Justitie dezes Kasteels Joachim van Plettenberg tot *ordinaris Lid* bevorderd; En aan den Opper-Koopman en Oud-Eersten van het Commissie Visite-Comtoir Pieter Johan Bangeman is de Rang van *Oud Visitateur Generaal* der Indische Negotie-Boeken toegevoegd.

Den 8 Jan. is na Ternaten aangelegd het Schip *Enkhuizen.*

Den 11 Jan. wierd de Predikant Wiardus Hommes in de Portugeesche Gemeente beroepen.

Wyders is dien dag de Verkiezing geapprobeerd, dewelke by den Gereformeerden Kerken-Raad van Ouderlingen en Diaconen gemaakt was; te weeten tot Ouderlingen uit *de Dienaaren van de Compagnie* Matthias de Klerk en Lieve Nicolaas Meybaum; als mede uit *de Burgers* Andries Jan Zalle, Willem Schol, Mr. Jan Hendrik Trevyn en François de Valbert; in plaats van de *afgaande* Ouderlingen Robbert Hendrik Armenault, Jan Berkhout, Anthony Hellemans, Willem Schrader *enz.* Tot Diaconen uit *de Dienaaren van de Compagnie* Jan Vermeulen, Leendert Goossen en Pieter Hougué; als mede uit *de Burgers* Mr. Pieter Jacob de Neis, Hermanus Stellingwerf, Gilles van Groeneveld en Jan Cornelis

Ro-

Roseboom; in plaats van de *afgaande* Diaconen Gysb. Jac. Welgevaare, Joh. van Echten, François Telph', Hendrik Loets, Johan Michiel Andries en David Johan Smit.

Den 16 January bezeilden deze Rhede de Schepen *Lycoghton*, Kapt. Claas Stuyver, van *Hoorn*, en *de Vrouw Petronella Maria*, Kapt. Jan van Eysden, van *Amsterdam*.

Den 18 Jan. wierd tot *ordinaris Lid* in den *Raad der Justitie* dezes Kasteels aangesteld Mr. Jacobus van der Wyk, die als extraordinaris Lid met het Schip *de Vrouw Petronella* was aangeland.

Dien dag wierd na Persien aangelegt het Schip *Persien* en na Timor, in plaats van het Scheepje *de Jonge Petrus*, de Bark *de Liefstallige*.

De Resident Busman te Careek heeft zyne Verlossing verzogt; en de Predikant Swemmelaar is overleeden.

Smirna. Den 10 July arriveerde de Capitein Bassa met zyn Esquader, bestaande in twee Oorlogschepen, drie Galeien en eenige Galioten, van Constantinopolen in deezen Haven, werdende door het geschut van het Kasteel en alle de ter Ree liggende Schepen begroet en vervolgens door de Tolken van de Consuls der Christen Natien verwelkomt, en hem de gewoone geschenken hunnent wegen aangeboden, met een compliment van verschoning van niet in perzoon dien Groot-Admiraal te konnen recipieeren, aangemerkt de tegenwoordige omstandigheden der bezmettelyke ziekte, welke echter zedert eenigen tyd zo merkelyk afgenomen, dat men dagelyks slechts van drie of vier toevallen hoord. By die vermindering der bezmetting duchte men zelfs een nieuwe ontsteeking door de komst van 't gemelde Esquader, op 't welk men vernomen had, dat by 't vertrek van 't zelve van Constantinopolen de Pest sterk heerschte; doch men verneemd nu, dat de Capitein-Bassa driemaal ander en gezond Scheepsvolk ingenomen heeft: ook bespeurd men zedert zyne komst alhier geen vermeerdering van infectie, waarvan men zyn Esquader vry keurd, 't geen dien Admiraal voet geeft, langer alhier te vertoeven; waarvan hy zich dan ook bevoordeeld, blyvende zyn vertrek noch onbepaald.

EUROPA. TURKYEN. Constantinopolen. De plechtige Intreede van den *Chan der Tartaren* in deeze Stad, den 2 July laatstleden gehouden, en waarvan wy melding maakten in onzen voorgaanden

den Mercuur, bladz, 57 is in de volgende order geschied:

1. De *Hassas-Bachi*, of opperkamerheer, en *Koulagous Tchaouch* of eerste Requestmeester te paard. 2. Tweehonderd Janitzaren, twee en twee. 3. Honderd Tartaarsche lopers der hofhouding van den Oppervizier. 4. Zestig *Delibachs* of hoofdlieden van deszelfs lyfwacht te paard, alle twee en twee. 5. Zestig *Tchaouchs* of gerechtsbeampten van den Divan, met Veederbossen op 't hoofd. 6. Honderd en twintig *Zaims* of leenmannen, op kostbaar gezadelde paarden gezeeten, en ieder omringt door vier *Tchobadars* of liverei-dragers. 7. Veertig *Capidgi-Bachi* of Opperdeurwaarders, mede prachtig opgezeten, en ieder tien *Tchobadars* byzich hebbende. 8. Twintig *Alay Tchaouchs* of ferganten van ordonnantie, gedost in met goud geborduurt fluweel, die, ieder met een zilveren staf in de hand, de rangen doorliepen, om order te houden. 9. Twintig *Tchaouchs* of opzieners van 't Arsenaal. 10. Dertig soldaten van de marine.

11. De *Terzana-Emini* of tuigmeester van den Opper-admiraal en de *Terzana-Kyayassi* of Vice-admiraal. 12. Dertig der voornaamste Amptenaren van de finantie te paard, twee en twee, omringt door hunne *Tchobadars*. 13. De *Teftardar* of opperschatmeester alleen, met ruim veertig *Tchobadars*. 14. Vier handpaarden van den *Nidschangi-bassi* of opper hofmeester, fraai opgetuigt. 15. Deszelfs hofbedienden. 16. Verscheide van deszelfs *Tchobadars*. 17. De Bassa zelve, omringt door zestig *Tchobadars*. 18. Vier handpaarden van den *Kaymacan-bassa* of Stedehouder van den opper-Vizier. 19. Deszelfs hofbedienden. 20. Die Bassa zelve, op gelyke wyze als de *Nidschangi-bassa*.

21. Vier handpaarden van den Oppervizier. 22. Zes handpaarden van den Chan der Tartaren. 23. Zeeven handpaarden van den Groten Heer, bekleed met hoogrode schilden van zyn Hoogheid. 24. Verscheide schryvers der comptoiren van de Porte, ieder door hunne *Tchobadars* omringt. 25. De *Reis-Effendi* of opper kanzelier, omringt door omtrent zestig *Tchobadars*. 26. Een *Aga* of opper-officier representeerende den *Tchaouch-bassa* of opper-gerechts beampte, die afweezig was, omringt met zestig *Tchobadars*. 27. De Chan der Tartaren, gaande aan de rechte hand van den Oppervizier gedost in een Turkschen staatsie-mantel, met kostbaar marter-bont gevoert, die hem door den Groten Heer was toegezonden, en met een Tartaarschen muts op 't hoofd, insgelyks met hermelyn gevoert; eenige *Solachs* of boog- en pyl dragers der lyfwacht van den Groten Heer en omtrent tweehonderd *Tchobadars* omringden de persoon van den Chan, en de Oppervizier had meede een diergelyk aantal *Tchobodars* by zich.

28. De twee zonen van den Chan omtrent 10 jaren oud zynde, en in hermelyn gedost. 29. Omtrent tweehonderd Tartaren, en 30. Omtrent tweehonderd *Itchagas* of Tartaarsche officieren, alle te paard, twee

twee en twee, hebbende ieder van deeze laatsten eenen *Tchobadar* naast zich. 31. De *Kiaya* of steedehouder van het ryk, gaande tusschen zestig *Tchobadars*. 32. Het Tartaarsch krygs-musiek; en 33. Eenige koetzen en rytuigen, tot het gevolg van den Chan behorende, sloten den trein; komende de Chan in deezer voegen omtrent ten 11 uuren voor 't Paleis van den Opper-vizier, van waar hy vervolgens begeleid wierd na 't Paleis, 't welk tot zyne receptie was gereed gemaakt.

Twee dagen daaraan wierd hy ter audientie by den Groten Heer opgeleid door den Oppervizier. Zyn Hoogh. ontfing hem staande, volgens de aloude etiquette, en deed hem vervolgens neederzitten ter rechterhand van den Oppervizier, onmidlyk onder de plaats, die zyn Hoogh. zelve bekleedde. De audientie duurde een geruimen tyd, en men acht, dat in dezelve zaken van de uiterste importantie verhandelt zyn geworden, doch dezelven zyn by 't gemeen noch niet bekend, hoewel men weet, dat de Chan daar over zeer voldaan geweest is.

Den 5 ging de Oppervizier, verzelt van twee Bassas van drie Paardenstaarten of van den eersten rang, en van zyne gantsche Hofhouding, 't eerste plechtig bezoek by den Chan afleggen, en den 8 wierd de Chan op een prachtige maaltyd onthaald door den Oppervizier in deszelfs lust-paleis, geleegen aan 't Kanaal aan de kant van Asia, welk voorbeeld den 9 en den 10 door de twee gem. Bassas gevolgt wierd.

De Chan heeft 12 Tartaarsche jonge dochters van een uitmuntende schoonheid den Groten Heer als een geschenk aangeboden, die hem daarenteegen beschonken heeft met 6 ongemene fraaije Paarden met kostbre Zadels en tuigen, als meede met een grote quantiteit ryke pelswerken.

De gemelde Tartaarsche Vorst heeft vervolgens tot den 20 July alhier vertoeft en dien dag zyne Audientie van Afscheid by den Grooten Heer gehad, die hem niet alleen in zyne waardigheid bevestigde, maar ook met een zabelbonte pels, twee diamante Aigretten, een Boog en Pylkooker met Paarlen bezet en boven de vyftig Beursen, waarmede die Chan reeds by zyne komst alhier beschonken was, noch met zestig Beursen begiftigt. De Chan nam den 25 ook afscheid van den Opper-Vizier en noch denzelven dag de te rug reize naar zyne Residentie aan, wordende door dien eersten Minister te *Daoud-Pacha*, gelyk hy

zyn aankomst prachtig ter middag maaltyd onthaald.

De Heer Dedel, nieuwen Ambassadeur der Heeren Staten Generaal, alhier gearriveerd zynde, en aan den Opper- of Groot-Vizier formeel kennis daarvan hebbende doen geven, heeft van denzelven 't gewoon geschenk ontfangen, en staat, zo men meend, binnen korten zyn eerste Audientie by dien Staatsdienaar te zullen hebben.

Ten aanzien van den Heer Boscamp, Commissaris van de Republiek Polen, verzeekerd men, dat hy in zyne Negociatie geslaagt is, en te weeg gebragt heeft, dat de Porte bereid is, den den Koning van Polen als wettig verkooren te erkennen en den Heer Alexandrowits, gesigneerde Minister van den Vorst de nodige Paspoorten te zenden, om herwaards te komen en den Sultan de komst van zyne Poolsche Majesteit tot den Troon plechtig bekend te maken; en dat de gemelde Commissaris dien Heer, welke steeds op de Grenzen vertoeft, met een Stafette hier van kennis gegeven heeft.

PORTUGAL, Lissabon. Met een Courier van Madrid den 6 Aug. alhier gearriveerd, heeft men de onaangename tyding van 't sterfval van den Infant Hertog van Parma, Broeder van de Koningin ontfangen, waarover het Hof terstond de zware rouw heeft aangenomen, om na 't eindigen van de zelve de lichte voor gelyke tyd van twee maanden aan te neemen. De Heer van Rebentisch, geweezen Generaal Major in Pruissischen dienst, en die in dienst des Koning overgekomen, doch kort na zyn arrivement door een ziekte overvallen is, is deezer dagen alhier overleden.

SPANJE. Madrid. Men ziet alhier het volgende Verhaal der Expeditie van het Fransche Esquader van den Heer du Chaffaut op de Rivier van *La Rache.*

De Ridder d'Apchon, met de Fregat la *Gracieuse* naast *Mamora* kruissende, maakte Jagt op een Saletynse Rover van tien stukken Kanon, dreef hem tot onder het Fort, en stak hem aldaar in brand.

De Graaf van Grasse, commandeerende de *Héroïne*, heeft meede by *Mamora* het Schip l'*Union*, van *St. Malo*, geladen met Zout en eenige andere kleinigheeden, het welk door een Saletynse Rover was opgebragt, doen stranden en in brand steeken.

Den 31sten May liet de Schout by-Nagt, Heer du Chaffaut, voerende het Schip l'*Utile* van 56 stukken kanon, met de Vaartuigen die onder zyn ordres staan, het anker voor *Salée* vallen. Den 2de, 8ste en 11de Juny heeft hy het Fort en de Stad gekanonneerd en gebom-

bardeerd, en vernielde een Mosqué, benevens verscheide Huizen. De Mooren, die veele dooden en gequetsten kreegen, hebben 400 kanonschooten op het Franse Esquader gedaan, dog zonder vrugt.

De Heer du Chaffaut haalde den 22sten het Deensch Schip in, genaamt le *Bon Succès* van 220 ton, in het begin van de Maand May uit *Konstantinopolen* afgezonden, met een Lading van 10 stukken metaal Geschut, 500 quintaalen Buskruid, 1500 Kogels en 350 Roeyspanen, benevens verscheiden Masten, welke de Kapitein bekende naar *Salée* te moeten brengen. De destinatie van die Oorlogs-Ammunitie voor een Vyandlyke geblocqueerde Haven zynde, zo was dat Schip en Lading confiscatie onderheevig, en wierd derhalven onder escorte van de Fregat la *Biche* naar de eerste Franse Haven gezonden.

Den 25sten ankerde de Heer du Chaffaut voor *Larrache*. Dien zelven dag, na de Mooren naar de Zuidkand van de Stad, door een kanonnade die een Landing voorspelde, gelokt te hebben, zond hy neegen Chaloupen af, om een Fregat van 24 stukken kanon, genaamt la *Syrene*, in de Baar ten anker leggende, in brand te steeken. De Zee was toen zo hol dat zy te rug moesten komen.

Den 26sten kanonneerde en bombardeerde hy met zo veel succes, dat hy een Batttery van 18 stukken kanon, welke de mond van de Haven verdeedigde, demonteerde. 's Avonds om 10 uuren zond hy drie Chaloupen en een Boot, by den Scheeps-Lieutenant Kergariou gecommandeerd, af, om die Fregat in brand te steeken. Na dat zulks verrigt was, retireerde het Detachement, en had maar 4 gequetsten. Men ontdekte 2 uuren daar na dat de brand geblust was.

De dag van den 27sten wierd nog doorgebragt met kanoneeren en bombardeeren, zodanig dat het Fort, het Gouvernement en de Stad t'eenemaal vernield en verlaaten waaren. 's Avonds omtrent 5 uuren liet de Heer du Chaffaut veertien Chaloupen en een gewapende Boot, by den Heer la Touche de Beauregard gecommandeerd, afgaan, om de *Syrene* op nieuw in brand te steeken. Dat Schip was wel haast verteerd. Het Detachement met die Expeditie gelast, vervolgens heel diep op de Rivier in een naauwehoek, een Xebecq van 24 stukken kanon ontdekt hebbende, bragt de iever de Officieren zo verre, dat zy ook besloten het zelve meede in brand te gaan steeken, het geen zy ook verrigten, niettegenstaande de resistentie der Mooren. Maar hun getal hand over hand aangroejende tot omtrent 3000 man, zo wierd het Detachement door het vuur van de meenigte Mooren in 't retour afgesneeden. Zes Sloepen of Canotten stranden, en de schoten die men van weerskanten van de Oevers op dezelven deeden, het grootste gedeelte der Equipagie hebbende doen omkomen, zo zyn die Vaartuigen met de overige Manschap in de magt der Mooren gevallen, de van hun kant, zo by de Expeditie als Bombardeering omtrent 2000 Man verlooren hebben. *Larrache* is absolut vernield. Ons geheele verlies bestaat in dertig Officieren, Guardes Ma-

Marines of Vrywilligers, en 174 gesneuvelde ofgenomen Matroozen en Soldaaten.

De Heer du Chaffaut maakt zig gereed, om met de Fregatten l'*Héroïne* en la *Licorne* de Have van *Mogador* te gaan recognoseeren, welke de Keizer van *Marocco* doed versterken, en zal tegens het begin van de maand Augustus te *Kadix* binnen loopen, om 'er nieuwe ordres van den Koning te wagten. Hy zend de Xebecquen le *Singe* en le *Caméléon* af, om voor de Havens, die de Saletynen langs de Engtens van *Gibraltar* hebben, te kruissen.

De Havens van *Salée*, van *Larrache* en van *Mamora*, zullen geblocqueerd blyven door een zeeker getal onzer Fregatten, tot het Sayzoen van Zee te kunnen houden zal verloop weezen, en dus staat onze Koophandel alle zeekerheid te genieten.

ITALIEN. Romen. Den 19 Augustus (1765) heeft de Paus een zoort van beroerte gehad. Hy kwam des avonds ten 8 uuren in zyn Paleis te rug, na dat hy volgens zyn gewoonte de Veertig uurige Gebeden had bygewoond. By zyn Appartement genaderd zynde, zou hy ter neder gevallen zyn, had men hem niet schielyk ondersteund en te bed gebragt. Het gevoel en den spraak verlieten hem, hy behield geene teekenen van leven dan alleen eene driftige ademhaling. Hy was drie kwartieruurs in dien toestand, zonder by eene herhaalde aderlating eenigzints baat gevonden te hebben. De Kardinaalen kwamen, en dienden hem het laatste Olyfzel toe. Eindelyk hield ook de ademhaling op en men gevoelde geen pols meer; zyn aangezicht bleek en blaauw en zyne handen koud als die van een dood lighaam, deden geloven dat het leven van hem verhuist was; en volgens gebruikt had men hem reets met een wit laken overdekt, wanneer een der Geneesheeren een derde aderlating, alhoewel met weinig hoop van succes voorsloeg, die echter van verbazende uitwerking was. Zyn H. bekwam terstond, en heeft zederd zodanig in beterschap toegenomen, dat hy thans zo wel vaarende is als hy voor dit toeval geweest is, zulks veele en inzonderheid de uitheemsche Ministers, die reets alles geschikt hadden ter Afvaarding van Expressens naar hunne Hoven met de tyding van 't overlyden des Ouden Vaders, te leur gesteld zyn geworden.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 4 Augustus (1765) had de Graaf van Solms, Minister van den Koning van Pruissen, audientie by de Keizerin en overhandigde aan hare Majesteit de brieven van Notificatie van dien Vorst wegens het voltrokken

Huwelyk van den Prins van Pruissen met de Princes Elizabeth van Brunswyk. Hare Keizerlyke Maj. bejegende den Minister ten uiterste minzaam, betuigde hem, hoe zeer zy de Vriendschap en Aliantie met den Koning zyn Meester, waardeerde, en deel nam in al 't geen Hem en zyn Huis aagenaam was, gelyk ook de achting die zy den Graaf van Solms toedroeg.

Het Carousel waarvan wy gemeld hebben in July laatstleden bladz. 5. staat op den 15 Augustus voortgang te hebben, zynde alles daartoe in gereedheid gebragt.

ZWEDEN. Stockholm. Het voorheen op 't tapyt gebragte en toen niet doorgegaan ontwerp van Generaal pardon voor alle die in den jare 1756 en zedert in de omstandigheden van hetzelve jaar verweezenen, gebannenen gevluchte en inhabiel verklaarde Perzonen, is, niet tegenstaande alle aangewende tegenkantigen tot effect gebragt, gelyk blykt uit het volgende, door de vier Stenden van 't Ryk aan den Koning gerichte

SCHRYVEN.

Grootmagtigste, Allergenadigste Koning,

Dewyl de Rykstenden de vorige tyden weder in herdenking genomen en zich daar by niet zonder hartzeer het droevig tydpunt herinnert hebben, in 't welk onlangs of sedert drie Ryksdagen een menigte Medeburgers, die voorheen in aanzien en wel gezeten waren, dit hun lieve Vaderland hebben moeten verlaten, en 't welk door de jaarlykse gedachtenis van 't zelve, die t'elken jare op S. Jans-dag gevierd is, dien den Zweedsen Ingezetenen, sedert de intrede van den groten Koning Gustaaf Erichson in Stokholm, dag van betoonde vreugde in een dag van treurigheid verandert heeft; hebben zy in aanmerking van deze en meer andere hun daartoe moveerende redenen, oorzaken en omstandigheden, gelyk ook op dat de gedachtenis van zo droeve tyde en handelingen te meer worde uitgedelgt, zich genoopt gevonden, uwe Majesteit by dezen onderdaniglyk aan te raden, dat niet alleen alles, wat by de viering van den St. Jans-dag tot droevige herinnering der voorsz. ongelukkige gevallen verordent, ingetrokken mogt worden en gantschlyk ophouden, maar ook dat alle de zodanige, die by den Ryksdag van 1756 in hunne eer, leven en eigendom veroordeelt en gestraft zyn, hunne vorige eer en waardigheid weder genieten en de nalatenschap hunner Goederen volgens de Wetten aan hunne Erven worde toegewezen; dat de zodanigen, die ten zelven tyde volgens gevelde Vonnissen vredeloos en van hun Burgrecht verstoken verklaart zyn, in hunne waardig-

digheid en goeden naam worden herstelt, terugkomen, vreedzaam in het Ryk leven en alle Burgerlyke Rechten genieten mogen; dat insgelyk alle de zodanigen, die te voren of naderhand over Staats-misdryven uit het Ryk geweeken zyn of daar aan deel gehad hebben, gelyke Genade ontfangen, dat onder die Genade, tot wederherstel van de Eere en den Vrede in het Ryk, ook begrepen worden alle de zodanigen, die wegens de voorsz. ongelukkige tydsomstandigheid tot een eeuwige Gevangenis verwezen zyn, doch zich zelven door de vlucht in vryheid gestelt hebben of elders in zekerheid bevinden, en dat hunne Namen van 't Schavot worden weggenomen; alsmede de zulken, die by Contumatie veroordeelt zyn, mitsgaders ook die, welke inhabiel zyn verklaard, tot Ryksdagsmannen verkoren te worden, of aanwezend te moeten zyn ter plaatse alwaar men den Ryksdag houd; 't geen by dezen vervalt en te niet is. Daar benevens zyn de Ryksstenden van onderdanig Advis, dat zo wel het een als ander van 't geen boven gemeld is; terstond te werk gestelt worde, en dit alles opdat een algemene Eendragt en de Liefde voor het Vaderland en de Vryheid weder herleven en de voorsz. alle, een ieder in zyn stand, weder nuttige Mede Burgers mogen worden.

De Ryksstenden volharden met de diepste eerbied te zyn.

Grootmagtigste, Allergenadigste Koning,

Uwer Koninglyke Majesteits

Alleronderdanigste en getrouwste Dienaren en Onderdanen,

Van wegen de *Ridderschap* en den *Adel*;	Van wegen den *Priesterstand*,	Van wegen den *Burgerstand*,	Van wegen den *Boerenstand*,
T. G. RUDBEEK, Landmarschal.	M. BERONIUS, Spreeker.	C. F. SEBALT, Spreeker.	JOS. HANSSON, Spreeker.

POLEN. Warschauw. De Heer Koninsky, eenig overbleven Bisschop der Oude Griekſche Kerk in Polen, is uit zyn Bisdom Mohilow alhier aangekomen en ter publieke Audientie by den Koning ingeleid, aan wien hy een Brief van aanbeveling van haare Keizerlyke Majesteit aller Russen overleverde, en teffens in de Latynsche Taal aan zyne Majesteit deed de volgende fraaije

AANSPRAAK.

Allerdoorluchtigste Koning! allergenadigste Heer!

Paulus, de Leeraar der Volken, achtte zich zelven in ketenen en banden gelukkig, dat hy den Koning Agrippa tot zyn Rechter bekomen zoude, vermits dezen de gewoonten des Joodsen Volks bekend waren. Hoe veel te gelukkiger achten wy ons dan niet, die

zo

zo vele jaren den last der ketenen en banden, in welke men ons Geweten gekluistert heeft, gedragen hebben, dat wy U *aldergenadigste Heer*, ten Koning en Opper-Rechter hebben bekomen; U, die niet alleen van alle zaken, maar ook van onze omstandigheden een zo volkome kennis, een volle wetenschap bezit, en boven dat alles met alle bedenklyke uitmuntende deugden begaaft zyt!

Onnodig is 't, dat ik my ophoude met te bewyzen, hoe onschuldig wy dit alles, hoe onverdiend wy het lange jaren hebben moeten lyden. Immers is het U, *allerdoorluchtigste Koning*, niet onbekend, dat zo min onze Voorvaderen, als wy, hunne Nakomelingen, immer iets het geringste tegens ons lieve Vaderland, of tegens onze Doorl. Koningen hebben misdaan, maar dat wy veelmeer van de onwrikbaarste trouw, welke wy ten allen tyde aan het Hoofd zo wel als 't gantsche Lighaam der Republiek bewezen hebben, bewyzen konnen aantoonen, dat door onze Voorvaderen ten blyke daarvan hun allerkostbaarst Pand (ik meen hun lyf en leven, hun goed en bloed) opgeofferd is.

Ook word ons niets ter misdaad toegerekend dan onze Godsdienst; en waarom deze onderdrukt is, laten wy uwer Majesteits hoge verlichtheid uittewyzen over.

Die Religie is een Christlyke, met de Roomsch Catholieke in de Stukken, die den grond, ja zelfs de middelen der Zaligheid betreffen, ten vollen overeenstemmende, en enkel van dezelve verschillende in Stukken, die Tusschen-zaken of menschlyke Instellingen raken, en van welke laatste zelfs zy niet afwyken zoude, zo zy niet de stem van 't Geweten ten leidsvrouwe hadde.

En echter is het jammerlyk, is het smertlyk te moeten klagen, wat afgryslyke, wat grote scheur die kleine en door de Christlyke Liefde ligt te heelen breuk in een en het zelve gewis onschendbaar Kleed van Christus gereeten heeft!

Wy, die Christenen zyn, worden door Christenen onderdrukt, Wy Gelovigen, meer zelfs dan de Ongelovigen, door Gelovigen tot verdervens toe geplaagt! Men sluit voor ons de Kerken, waarin Christus steeds was geloofd, steeds aangebeden was! En der Joden Godshuizen, waarin men Christus steeds lasterd, steeds bespuigd, staan onder alle beschutting open!

Dewyl wy menschlyke Inzettingen niet als eeuwige Godlyke Waarheden bestaan te erkennen, noch het Aardsche met het Hemelsche vermengen willen, heeten wy Scheurzieken, Ketters en Afvalligen!

Vermits wy een afschuuw hebben van het getuigenis van ons Geweeten lynrecht tegen te spreken, worden wy ten Kerker, ter Geizeling, ten Vure, ten Zwaarde veroordeelt!

Zo wy dit verdient hebben, waarom heeft dan die roemruchte Koning van Polen, Casimir de Grote, toen Rusland aan Polen gehecht wierd, den Griekschen Russischen Godsdienst met den Roomsch Ca-

Catholieken Godsdienst verbonden, niet als een Dienstmaagd onder hare Vrouwe, maar als een Gezellin, als een Vrye, om te zamen met haar gelyke Vryheden, gelyke Voorrechten te genieten?

Waarom heeft de yverige Koning Jagellus, die tegens de uit Bohemen vluchtende Ketters de strengste Wetten gaf, nimmer onzen Godsdienst den minsten vlek ener Kettery aangewreven?

Waarom heeft de laatste Spruit dier heilige tak, Sigismund Augusti, by zyne uitgevaardigde Brieven van vryheid zo klaar en hel, als het licht der Zon ooit zyn kan, betuigt, dat door onzen Godsdienst voor niemand de weg, zelfs tot de aanzienlykste Eerampten geslo-ten behoorde noch konde worden?

Waarom heeft zelfs de Doorl. Senaat in de zelve eeuw, zelf met de 'er in voorzittende Roomsch Catholieke Bisschoppen, die met schranderheid en vroomheid prykten, de gemelde Brieven van Vryheid, zonder de geringste voorbehouding met deszelfs onderte-kening ten krachtigsten bevestigt?

Waarom heeft eindelyk de nog veel oudere stand der Ridderschap, die anders tot betoon van zynen yver voor den Godsdienst by het lezen van 't H. Euangelium den Sabel pleeg te trekken, dat staal nooit op onze keelen gezet, zo dezelve ons verdacht had, iets tegens de Leere des H. Euangeliums te geloven?

Deze en meer soortgelyke aloude getuigblyken voor onze Onschuld zyn U, *allerdoorlugtigste Koning*, zo zeer ten naauwsten bekend, dat deze uwe kundigheid alleen ons niet gehengt aan onze zaak te twyfelen, maar dat veelmeer de drom der Deugden, die U omringen, ons gebiedt, het allerbeste voor ons te hopen.

Gy bezit een yver voor den Roomsch Catholieken Godsdienst; doch een zo verlichten, een zo scherpzichtigen, als men van het doordringendst vernuft verwachten kan.

Gy behartigt de bevordering van den Godsdienst; doch begeert, dat daartoe niet dan Apostoliesche middelen aangewend worden.

Uwe zucht is, de Christelyke Leere, maar niet menschlyke Inzettingen, voor te staan.

Gy tracht een voorbeeld van Godsvrucht te zyn; doch huichera-ry, *allergenadigste Heer*, is verre van U, en een gewin, waardoor men zich aan Gods Heiligdommen vergrypt, is U een grouwel.

Uwen Geloofsgenoten met een byzondere Liefde toegedaan zynde voegt Gy by die Liefde een goedgunstigheid, op welke alle uwe Onderdanen een hun gemeen recht hebben, en Gy weet de Liefde zo voortreflyk te temperen, dat zulks uwer Wysheid en Gerechtigheid ter eere gedyt.

Wy moesten gantschlyk tot verdwaasdheid zyn vervallen, indien by ons slechts de gedachten konden opkomen, dat zodanig een Koning, als uwe Majesteit, in wien zich de Godsvrucht en Wysheid gehuisvest hebben, minder zoude doen, dan een gantsch deugdloze

Ko-

Koning Agrippa, die echter nog beval, Paulus van zyne banden te slaken.

Neen! vermits Agrippa, een Koning was, die een Keizer boven zich had; maar Gy ons alles, Gy ons een Koning en Keizer teffens en zodanig door God gestelt zyt; voeden wy in ons het zeker vertrouwen, dat Gy uit krachte van uwe Koninglyke magt en geweld, ten onzen voordeele zodanig een Koninglyke Uitspraak zult doen, waardoor wy en ons Geweten weder tot de vorige Vryheid geraken.

Gelyk wy, voor de de voeten uwer Majesteit liggende, dit demoedig smeken, smeken wy den Koning aller Koningen, dat het Hem behage, dit roemruchtig Ryk, 't geen thans den uitgelezendsten, dat is den waerdigsten, ten deel geworden is, in uwe hand tot de spaadste tyden te bevestigen! Hy geve, dat uwe *Majesteit*, die alle zyne Voorzaten reeds daardoor overtroffen heeft, dat Gy met eenparigheid van stemmen op den Troon gesteld zyt, hen ook in welvaart, in grootheid van bemoeyingen en daden en in jaren des levens overtreffen moogt!

Voor het overige beveelt de allerdoorluchtigste Keizerin aller Russen, die voortreflyke Beschutster van onzen Godsdienst, onze aangelegenheden aan Uwe Koningl. Majesteit by dit tegenwoordig Keizerlyk schryven, 't geen ik de eer heb, Uwe Majesteit alleronderdanigst te overhandigen.

DUITSCHLAND. Weenen. Op Woensdag den 21 Augustus (1765) heeft men hier de droevige en zeertreffende tyding ontfangen, dat de Keizer den 18 deezer s'avonds ten half 10 uuren zeer subiet te *Inspruck* is overleden.

Die Vorst was genaamt Franciscus-Stephanus, en had den ouderdom bereikt van 56 jaren, 8 maanden en 9 dagen, zynde geboren den 8 December 1708. Na 't overlyden van wylen den Hertog Leopold, zynen vader, roemr. ged., wierd hy regeerend Hertog van Lottharingen en Bar op den 27 Maart 1729. Den 9 *Juli* 1737 nam hy bezit van 't Groothertogdom Toskanen, uit krachte van *art.* II. van 't Vreedes-tractaat van 1735. Den 13 Sept: 1745. wierd hy verkozen, en den 4 October daaraanvolgende te Frankfort aan den Mayn gekroont tot Keizer der Romeinen.

Den 12 February 1736 was zyn Keizerl. Maj. in huwelyk getreden met Maria-Theresia, oudste Dochter van wylen *Carel VI.*, roemr. ged., en jeegenswoordig Keizerin-Douarriere en Koningin van Hongarye en Boheme. Niets is in staat, om op een behoorlyke en geëvenreedigde wyze te beschryven de geheele uitgestrektheid van de smerte, waarmeede die dodelyke en onverwachte slag het teederlievenden herte van haar Maj. de Keizerin-Koningin heeft aangedaan; niets eevenaart hare droefheid, ten zy mogelyk die van Hare Doorl. kinderen. Welk

Welk Vorst verdiende ook in waarheid met meer recht, betreurt te worden, dan wylen zyn Maj. de Keizer? Nimmer is een huwelyks-eendragt volmaakter geweest, dan die gedaurende byna 30 jaren steeds tusschen zyne Doorl. Gemalin en Hem heeft stand gehouden; nimmer droeg een Vader zyne kinderen een teederder liefde toe, en nimmer is een Vader door zyne kinderen meer bemind, en waardiger geweest, om door dezelven bemind te worden. Het was echter niet alleen door zyn Doorl. Familie, dat die Monarch als aangebeeden wierd, maar alle de geenen, die 't geluk hadden van op een meer byzondere wyzen in zynen dienst verbonden te weezen, merkten hem billyk aan meer als Vader dan als Meester, en zyne onderdanen ontmoeteden in zyn herte steeds alle de gevoelens en geneigtheden van eenen Vader.

Zonder alhier eenige andere bewyzen hiervan op te halen, gedenkt geheel Weenen noch met yzing aan dien tyd, toen een schielyke dooi en plotslyke en zoo zeer buitengewone overstroming veroorzaakte, dat de Donau de Voorstad Leopoldstadt inundeerde tot aan de eerste verdieping der Huizen, de bewoners van dezelven, zich zonder spyze of leevensmiddelen bevindende, gevoelden des te zwaarder hunnen verschriklyken toestand, dewyl genoegzaam onmogelyk scheen, hun eenige hulpe toe te brengen, dewyl de stoutmoedigste zelve zulks niet durfden onderneemen. Wylen de Keizer vervoegt zich derwaards; hy ziet het gevaar en veracht het; hy doet een gering schuitje met brood laden; hy begeeft zich in persoon in 't zelve; hy passeert de eerste een der snelvlietendste en overstromende Rivieren, te midden tusschen de op eengestapelde ysschotzen, en hy red dus ten gevare van zyn leeven dat van een groot aantal menschen, die anderzins door gebrek zouden hebben moeten vergaan.

(Het vervolg half October.)

VRANKRYK. Parys. Vervolg van Augustus laatstleden I. Stuk bladz. 32.

Vervolgens heeft dit verslindend dier gins en herwaards na prooi gezogt en daartoe verscheide pogingen aangewend, zonder echter te verneemen dat eenig mensch daar door was verslonden. Ondertusschen werden verscheide goede maatregelen beraamd, om, was 't mogelyk, het zelve eindelyk te dooden, edoch alle vruchtloos. Den 7 July deed men een generale jagt, waarby de Hr. d'Enneval het ongeluk had van in een moeras te vervallen. Den 10 was het dier in een hennip Akker gelegen en vertoefde aldaar drie uuren lang in weerwil van 't gerucht dat door drie lieden in een naby leggende Akker, met spreeken, laghen en zingen, gemaakt wierd; ze waren echter het behoud van twee geestelyke dochters daar voorby passeerende, op welke het dier zich meende te werpen, maar door

deeze lieden op de vlucht gedreeven en dus deeze Zusters behouden wierden. Den 14 rechte men andermaal een generale jacht aan maar met een even gelyk vruchtloos gevolg als alle de anderen. De 17 zagen twee kleine jongens het dier langzaam op hen aankomen geen middel vindende om het te ontkomen, klouterden zy op een boom, aan welker voet het dier eenigen tyd snuffelde en vervolgens pogingen deed om tegen den zelven op te klimmen, 't geen mogelyk nadeelig voor deeze jongens zou geworden zyn, zo niet een man te paard was aangekomen, die het de vlucht deed neemen, en de jongens naar hun Dorp te rug bragt. Den 29 verscheurde het een kind van 13 jaren omtrent 200 treden van het Dorp *Auvet*. Den 3 Augustus ontvoerde het dier een kind van omtrent 10 jaren, 't geen verzeld was van zyn Vader, Moeder en een Zuster van 20 jaren, bragt het meer dan 600 treden een hoogte op, sprong twee muuren van 4 en 5 voeten hoog met het zelve mede over, bragt het drie wonden toe aan 't hoofd, vyf aan de schouwders en scheurde het de eene wang gantschlyk open. Dit was, zou men denken, genoeg om het te doen sneven, en echter wierd het ontzet en is weder geneezen en hersteld. Den 9 werd een jonge dochter van 20 jaren door het dier van achter aangevallen en terstond gedood, maar het geschreeuw van eenige Herders verhinderde dat het dier dezelve niet kon verslinden; dien zelven dag attaqueerde het een kind van 12 jaren 't geen echter door een man verdedigdt en beveiligd werd. De Graaf van Tournon, de Heeren d'Antoine en d'Enneval wendden wel alle pogingen aan om het gedrocht te fellen, maar alles is als noch te vergeefsch; ook zyn de onophoudelyke regens, en het noch ongemaaide Koorn hen zeer hinderlyk, neemende het dier veelmaals in dezelve zyn schuilplaats. Den 11 deed men op drie byzondere plaatsen een generale jagt, maar verscheide der Jagers door een bosch passeerende, om langs een korter weg op hunne bestemde posten van te komen, joegen het beest op, zonder dat zy zulks wisten en veroorzaakten daar door dat het niet gevonden wierd. Kort daarna kwam de Priester van *Pauliac* tyding brengen aan de Jagers dat het zyn dienstmaagd omtrent 20 jaren oud, verzeld van haar Zuster oud 16 jaren, had geattaqueerd. Deeze dochter was voorzien van een soort van bajonet, van een half voet lang en een duim breed te wederzyde snydende; een Wapentuig noodzakelyk geworden voor alle die zich op den weg naar een of andere plaats begeven; met dit geweer verdedigde zy zich en bragt eindelyk het dier een gevoelige wonde by, waarop het schreeuwde, zich in 't water onwentelde en de vlucht nam. By onderzoek van de bajonet, oordeelde men dat de quetsuur diep moest zyn, en echter heeft ze niet verhinderd dat het dier zich heeft geweerd, en als noch te zoeken en te vangen is.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* Zyne Doorl. Hoogheid de

Heere Prince Erfstadhouder, bevind zich by aanhoudendheid in gewenschte welstand, en woond dagelyks de Vergaderingen van 's Lands Hooge Collegien by. Haare Doorl. Hoogh. Mevrouwe de Princesse van Nassau-Weilburg, welkers bevalling dagelyks te gemoet werd gezien, is na tydsomstandigheid zeer welvarende.

Den 8 Sept. (1765) is alhier de Generaliteits 48ste Lotery, van twee millioenen Zes-honderd negentien duizend Guldens, gearresteerd: Dezelve bestaat uit 45000 Loten, 23100 winnende Pryzen en 500 Præmien.

Den inleg van de *eerste Classe* is 5 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 20000, een van 10000, een van 7500, een van 5000, een van 3000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeeventig van 50, honderd van 40, twee-honderd van 30, vyf honderd van 20, duizend van 15, en duizend vyf-honderd van 10 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *tweede Classe* is 10 Guldens, zynde daar in te trekken: Een Prys van 30000, een van 15000, een van 10000, een van 5000, een van 3000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeeventig van 50, honderd van 40, twee-honderd van 35, vyf-honderd van 30, duizend van 25 en duizend vyf-honderd van 20 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *derde Classe* is 14 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 40000, een van 20000, een van 10000, een van 7500, een van 5000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeeventig van 60, honderd van 55, twee-honderd van 50, vyf-honderd van 45, duizend van 40 en duizend vyf-honderd van 35 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *vierde Classe* is 16 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 50000, een van 25000, een van 15000, een van 10000, een van 5000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeeventig van 80, honderd van 75, twee-honderd van 70, vyf-honderd van 65, duizend van 60, en duizend vyf honderd van 55 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *vyfde Classe* is 20 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 60000, een van 40000, een van 20000; een van 10000, een van 5000, twintig van 1000, vyf-en twintig van 500; dertig van 250, vyftig van 150, zeeventig van 110, honderd van 100, twee-honderd van 95, vyf-honderd van 90, duizend van 85, en duizend vyf honderd van 80 Guldens; beneevens 52 Præmien. En den Inleg van de *sesde Classe* is 10 Guldens, als ook 2 Guldens Præmie voor 't Land, en daar in te trekken: Een Prys van 100000, een van 80000, een van 60000, een van 40000, een van 20000, een van 10000, vier van 5000, vier van 3000, zes van 2000, honderd van 1000, honderd en tien

van 500, honderd en twintig van 250, honderd vyftig van 150, twee-honderd van 120, vier-honderd van 110, agt-honderd van 100, duizend en twee-honderd van 95 en twee duizend vyf-honderd van 90 Guldens; beneevens 242 Præmien, daar onder een van 30000 Guldens voor 't laatste Lot.

Van het betaalen der Præmie voor 't Land, zullen de Loten waar van den vollen Inleg van 73 Guldens aanstonds betaald is, vry weezen.

De Collecte zal beginnen op Maandag den 28 Octob. 1765, en uiterlyk op Saturdag den 30 Novemb. worden gesloten, en de complete Trekking der Eerste Classe als dan beginnen op Maandag den 30 December.

De Trekking der Tweede, Derde, Vierde, Vyfde en Zesde Classen, zal geschieden (vyf weeken de eene na de andere, *te reekenen* van het begin der Trekkinge van de Eerste Classe af, moetende de verwisseling van de ongetrokkene Loten, op obsolute verbeurte van het regt der Verwisselinge, des Vrydags voor de respective Trekdagen zyn volbragt, waar na de Inleggers zig moeten reguleren.

Amsterdam. Vervolg der Proceduren van het Oost-Indische-Compagnie's Schip *Nyenburg*, ziet Augustus laatstleden II. Stuk. bladz. 77.

Alzo *Andries Cirkel*, 20 à 21 Jaren, geboortig van Zantwentel uit Trier, tegenswoordig gevange alhier, buiten pyn ende banden van yzere heeft bekend en de beleden:

Dat hy gevange voorheen in Pruissische dienst geweest, en van daar uit Wezel gedeserteerd zynde, in dit voorleden jare 1763. van Alten aan de Munstersche grenzen alhier in Holland overgekomen is, en zich (hoewel niet, zo hy voorgeeft, dan na verscheide mishandelingen van den Zielverkooper, in wiens handen hy gevallen was, te hebben ondergaan) als matroos in dienst van de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer landen, ter kamer van Hoorn heeft geëngageerd, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May, des voorleden jaars 1763, alhier uit Texel uitgevaren.

Dat vervolgens hy gevange met het zelve Schip eenigen tyd in zee geweest zynde, zich de eerste en voornaamste, hoewel naderhand ook nevens verscheide anderen matroozen, (met de meeste van dewelken hy gevangene aan een bak heeft geschaft, en dewelken zich onder elkanderen de Zwavelbenders noemden:) mitsgaders by vervolg van tyd ook noch al meer anderen van 't Scheeps volk daartoe door hem gevange of zyn Mede-Complicen uitgelokt en vervoerd, heeft schuldig gemaakt aan het steelen van wyn, uit de kisten van de Scheeps-Officiers, mitsgaders het opbooren der Waterva-

ten.

ten, waar uit vervolgens oorzaak en gelegenheid genomen is, om met elkanderen een Complot en conſpiratie te maken, ten einde zich met geweld, moording en kwetzinge van allen, die hen eenigen tegenſtand zouden willen bieden, meeſter te maken van het Schip, met het zelve (in plaatze van te varen na Batavia, werwaarts 't zelve Schip was gedeſtineerd:) na Brazilein ofte eenige andere Portugeeſche Haven, alwaar zy zich verbeeldden vry te zyn, te ſtevenen, aldaar gekomen zynde 't zelve Schip te verlaten, in zich zelve dadelyk te ontſlaan van derzelver engagementen, ſolemneelyk by hunne monſtering en door het voorleezen en beëedigen der Artikel-brief met de Ooſt-Indiſche Compagnie deezer landen aangegaan.

Dat hy gevange ook al verders zich niet heeft ontzien, om (na dat de voorſz. conſpiratie en heimelyke afſpraake met zyne Mede-Complicen was gemaakt en het opbooren der Watervaten door de Scheeps-Officieren bereid was ontdekt; mitsgaders daarop (om te ontgaan de ſtraffe, by de Scheeps-Officieren, aan de geenen die zich daaraan ſchuldig hadden gemaakt, de volgende dag bedreigd) onder hen was gereſolveerd het voorgenomen alarm en oproer in de nacht omtrent twaalf uuren by het afloſſen van de wacht aan te vangen, met *Wolnar* en de andere Rebellen, by 't eerſte begin van 't alarm, mede achter op te lopen, met zyn mes in de hand, en alzo 't Schip te helpen overweldigen; hebbende hy gevange zich daarby zelve onder anderen in zo verre gediſtingueerd dat hy al aanſtonds in 't eerſte achter opkomen den Onderſtuurman *Reinier Peterſon*, na dat hy reeds een of meer andere kwetzuren bekomen had, in deſſelfs eigen hut met zyn mes geſtoken en gekweſt heeft, zonder nochtans precies te weten waarhy gevange den zelven heeft geraakt, en ten zulke effecte, dat dezelve Stuurman aan deeze, mitsgaders zyne andere wonden van des gevangens mede-Complicen bekomen, in die zelve nacht noch is overleden; zynde hy gevange wyders ook in die zelve nacht met een lantaarn en zydgeweer in de hand, in de groote maſt geklommen, met intentie en voornemen, om den Kwartiermeeſter *Jan* op te zoeken; en wyders met meer anderen in de Kuil op ſchildwacht geweeſt, om de Hollanderen en anderen die niet van hunnen party waren, het zamenrotten of achter op komen te beletten; hebbende hy gevange zich voorts ook niet ontzien, om naderhand de Rebellen in alles vrywillig te gehoorzaamen en te helpen, mitsgaders zich met hen op te houden; en mede deel te nemen in hunne baldadigheid, roveryen en geweldenaryen, in zo verre zelve dat hy gevange onder anderen mede een Portie van het geld en goed, 't geene door de zogenaamde Officiers of Hoofden der Rebellen, of schoon 't zelve aan de E. E. Ooſt-Indiſche Compagnie was toebehoorende, dadelyk en met geweld was geoccupeert en geſtolen, aangenomen, en daarmede, als met zyn eigen geleeft heeft, hebbende ook wyders met eenige der gemelde Hoofden van hun

com-

complot, als mede met zommigen der Scheeps-Officieren en van het andere Scheeps volk (die anders tot hunne party niet behoorden maar zo daar eonfusie als geweld en dwang door hun mede gevoerd of gesleept wierden) het Schip zelver, terwyl het in nood en gevaar was, door middel van schuit en boot verlaten, en zich zo wel aan land als voorheen aan boord alzints oproerig gedragen.

En aangezien uit alle het geene voorschreven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daarvan zynde, aan den Hoogen-Scheepskrygsraad ten vollen gebleken is, dat hy gevange mede is geweest een der Autheurs en eersten en ergsten Aanvoerders van de Muiterye en het Oproer op het bovengemelde Oost-Indische Compagnies Schip *Neyenburg* gezmeed, ondernomen en uitgevoerd, en alzo zich heeft schuldig gemaakt aan een gantsche schakel van zeer grove en atroce delicten, dewelken in een Land daar goede Justitie vigeert, niet kunnen of mogen werden geleden, maar in conformité van de Wetten en Placaten van den Lande en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artikelbrief van de E. E. Geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft.

Zo is 't, dat wel gemelde Hooge Scheeps-krygsraad gezien en geexamineerd hebbende, de crimineele Eisch en Conclusie van Mr. *Pieter Galle*, Advocaat Fiscaal, R. O. met des gevangens *respectiven*, Confessien en andere bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles waarop in deezen te letten stond, en ter materie dienende was, doende recht in den name ende van wegens de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden hem gevange condemneerd om door de Scherprechter te worden gelegt ende gebonden op een rad, en voorts levendig van onderen op te werden gerabraakt en vervolgens gewurgd, en alzo van 't leven ter dood gebragt; wyders dat ook des gevangens doode lighaam, na dat het zelve op het rad eenigen tyd ten toon zal hebben gelegen, van 't voorsz. rad, mede door den Scherprechter wederom zal worden afgenomen, getransporteerd naar het strand ofte de Zeeduinen vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar wederom op een rad of staak gesteld, om daar op te blyven, tot dat hetzelve, door de lucht en het gevogelte des Hemels zal zyn verteerd.

Verklaard ook voorts noch des gevangens verdiende Gagien en Maand gelden verbeurt ten profyte van de E. E. Oost-Indische Compagnie, in welkers dienste hy gevange is aangenomen geweest, ende condemneerd eindelyk hem gevange ook noch in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders desselfs apprehensie en detentie. Aldus gearresteerd den 27 Aug. 1764.

(*Het vervolg half October.*)

Magi-

Magistraturen en Amptenaaren.

Hun Ed. Groot Mog. hebben de Heer Mr. *Jacob van der Lely*, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester der Stad Delft, aangesteld tot Bailluw en Dykgraaf van Delftland, in de plaats van wylen den Heer Mr. Hendrik van der Dussen.

By de Ed. Mog. Heeren Staten van Zeeland is tot Secretaris van de Ed. Hove van Holland, Zeeland en Vriesland verkozen, de Heer Mr. *Johan Theodoor Royer*, Advocaat voor de respective Hoven van Justitie, in de plaats van wylen den Heer Mr. H. C. J. van Eversdyk.

De Heer *Cornelis Hendrik Hoogop* is by hun Hoog Mog. aangesteld tot Contrarolleur van de Convoyen en Licenten te Delfshaven.

Hun Ed. Groot Mog. hebben uit een overgeleverde Nominatie tot Burgemeesteren der Stad Haerlem verkozen, de Ed. Groot Achtb. Heeren, Mr. *Carel van Dyk*, Mr. *François Benjamin Fagel*, Mr. *Reinier Floris van Zanen* en Mr. *Daniel Jan Camerling*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Caspar Jacob Ravens*, Mr. *Joost Huyghens*, Mr. *Jan Diederik Pauw*, gebooren *Haufft*, Heer van Buttingen en Zandvoort, Heemsteede, Rietwyk en Rietwykermeer, Mr. *Adolf Hesbuyzen*, Mr. *Pieter Vermeulen*, Mr. *François Constantyn Druyvestein*, Vryheer van Haring-Carspel, Oud Karspel en in Koedyk en Mr. *Herman Gerlings*; zynde de vyf laatstgemelde Heeren tot Schepenen-Commissarissen benoemd.

Voorts is de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan van Styrum*, Raad en Oud Schepen gedisspicieerd om met aanstaande May van wegens den voorsz. Stad als Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Amsterdam te gaan resideeren.

Door het Collegie van Mannen van Veertigen binnen de Stad *Dordrecht*, zyn tot Mede-Leden in 't zelve Collegie aangesteld, de Heeren *Mattheus Roes* Gillisz. en Mr. *Hugo Repelaar*, beide in den Oud-Raad dier Stad.

By den Raad van Staten is de Heer *Willem Jan Hofstede* aangesteld tot Auditeur Militair te Coeverden in de plaats van wylen den Heer Petrus Schild.

Tot Schepenen der Stad *Dordrecht* zyn verkozen de Ed. Achtb. Heeren Dr. *Hendrik van Convent*, *Abraham Hendrik Onderwater*, Mr. *Pieter van den Zantheuvel* en Mr. *Okker Gevaarts*, Heer der Steede Geervliet, Simonshaven, Biert, enz. en tot Schepenen Commissarissen van des Gemeenelands Middelen, de Welgem. Heeren *Onderwater* en *van den Santheuvel*.

Tot Veertig in Rade der Stad *Leiden* is op den 21 Sept. (1765) verkoozen, de Heer Mr. *Valerius van Hoogeveen*; en teffens de Heer Mr. *Johan Alexander van Lanschot* benoemd om van wegens de voorsz. Stad zitting te neemen in de Oost-Indische Compagnie ter Kamer *Amsterdam*; beide in plaats van den Heer Mr. Thimon van Schoonhoven.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Door de Schepen die dit Jaar (1765) naar de Straat Davids ter Walvisvangst geweest zyn aangebragt 4492 Quarteelen, zynde drie Schepen verongelukt.

In Saxen is overleden de Heer *Reinhard Fredrik van Stokhauzen*, Kapitein titulair ten dienste deezer Landen.

's Nachts tusschen den 30 en 31 Augustus is in *'s Hage* overleden de Eerw. en Hooggel. Heer *Elie de Joncourt*, Professor in de Philosophie en de Wiskunde, mitsgaders *Emeritus*, Predikant by de Walsche Gemeente der Stad 's Hertogenbosch.

Te *Kraupitzen* in Pruissen is onlangs een Zoldaat in den ouderdom van 106 Jaren overleden.

Den 1 Sept. is op desselfs Hofsteede te *Akerendam* in de Beverwyk in den ouderdom van 56 Jaren en 4 maanden over-

overleden, de Wel Ed. Gestr. Heer *Hendrik Nicolaas Sautyn*, Heer der Stede Beverwyk, Oud-Schepen en Raad der Stad Amsterdam.

De Heer *Yſſelſtein*, Kollonel-Commandant van 't Regiment van Evertzen en Commandeur van Yiendyk, heeft het tydelyke met het eeuwige afgewisseld.

Den 3 dito stierf op desselfs Buitenplaats na by *Groningen* in den ouderdom van 90 Jaren, de Hoog Wel geb. Heer *J. Canter* Arbiter van de Ommelanden der voorsz. Stad.

Zeeker Koopman te *Leipzig*, heeft een nieuw werktuig uitgevonden, door middel van 't welke een Perzoon dagelyks 50 Ponden Snuiftabak raspen kan.

Den 7 September overleed te *Schoonhoven*, de Eerw. en zeer Gel. Heer *Herman van der Horst*, Oudste Leeraar by de Hervormde Gemeente dier Stad, in den ouderdom van 74 Jaren.

Den 10 dito overleed t'*Amsterdam* in den ouderdom van ruim 32 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Jean Lucas de Wildt*, Kapitein ter Zee, ten dienste deezer Landen.

Den 10 Sept. is op het Oud-Adelyk Huis te *Wernen*, even buiten den Dorpe *Ryswyk*, in den ouderdom van 73 Jaren overleden de Heer Mr. *Jacob Gilles*, Oud-Raad Pensionaris en Thesaurier Generaal van Holland en West-Vriesland.

Den 16 dito 's avonds ten 11 uuren werd zeeker Man doende Molneering en zyne Dienstmeid woonachtig in de Barnesteeg t'*Amsterdam*, deerlyk vermoord gevonden, zynde beide de Strot afgesneden.

De *Onix* in onze voorige gemeld, en op Woensdag den 11 September in de Munt tot *Amsterdam* geveild is als toen voor. *f* 5500, verkogt geworden.

Den 21 dito overleed in 's *Gravenhage* in den ouderdom van ruim 68 Jaren, de Heer Mr. *Frans van Limborch*, Advocaat-Fiscaal van de Graaflykheids Domeinen van Holland en West-Vriesland.

Te *Monnikendam* is in den ouderdom van ruim 48 Jaren overleden, de Wel Ed. Gestr. Heer *Claas Kous*, Oud-Burgemeester en Raad in de Vroedschap dier Stad, mitsgaders Hoofd-Ingeland van de Waterlandsche Meiren, enz.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te werden op Woensdag den 2 en 16 October onder voorzitting van Do. *Jacobus Boon*.

Na dat de Eerw. en Gel. Heer *Casparus Feilke*, voorheen Leerling van den Eerw. zeer Gel. Heer *Willem Noordenbout*, Predikant te *Leiden*, zyne studiën op Duitschlands Hooge-Scholen heeft bevorderd en gezond in zyn Vaderland is te rug gekomen, heeft hy op Vrydag den 13 Sept. (1765) in de Nieuwe kerk in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *H. Hageman* gepredikt en verklaard uit den Ev. Marcus 1. 15 't laatste gedeelte: *doed boete, en geloofd aan 't Evangelium*.

'S GRAVENHAGE. Op Woensdag avond den 11 Sept. (1765) heeft alhier in de Beurt van den Wel Eerw. en zeer Geleerden Heer *Casparus van der Heide*, A. L. M. & Ph. Doct. voor een groote menigte Hoorderen

deren en met geen minder genoegen als elders, gepredikt over het Iste Deel van het 9de vs. uit Ps. 34: *Smaakt, en ziet, hoe vriendelyk de Heere is*, de Onlangs tot *Proponent* verklaarde Eerw. Heer *Thomas Albertus Tieleman*, (zie onze voorige bladz. 80.) die zo te *Dordrecht*, *Delft*, *Amsterdam*, *Rotterdam*, en *Schiedam*, als *hier*, in *zyne Geboorte plaats* reets voldoende proeven van zyne bekwaamheid, als de eerste vrugten zyner Vlyt en Arbeid, vertoond hebbende, op Donderdag den 19de de Reise heeft aanvaard na *Gottingen*, om voor eerst, aldaar op de Hooge Schoole, en vervolgens, in andere Steden van *Duitschland* zyne studiën voort te zetten en te voltooyen.

Gá, Tieleman! *maar keer*
Niet weder tot het Huis uws Vaders, voor met Eer
En Roem gedekt te zyn; na Letter oeffeningen
Te hebben luisterryk volbragt.
Strek tot een Blydschap aan uw Ouders en Geslacht;
En tot een Sieraad van de Haagsche inboorlingen.

Ga, zie, en overwin,
En Eind en Midden zy niet minder als 't Begin:
Zo zult gy, wel verdiend, een schoonen prys behaalen,
Als 't loon van vlyt en werk.
Gá, Tieleman! *maar keer weerôm, om in Gods Kerk,*
Als een klaar blinkend Licht, voor anderen, te praalen.

A. F.

'sGravenhage. Vacant
Monnikendam. Vacant

Monnikendam. alhier hebben op de proef tot vervulling van de Leeraars plaats gepredikt: de volgende Heeren Proponenten als:

George Christoffel Wagenbronner op den 18 Aug. 1765 alleen des voormiddags over 't gewoone Evangelium Lucas 18,

Casparus Feilke, op den 25 dito voormiddags over het gewoon Evangelie Marcus 7 en 's namiddags over 2 Corinth. 4. 17. 18.

Johan Frederik Schlösser op den 1 Sept. des voormiddags over het gewoon Evangelie Lucas 10 en des namiddags over Jes. 54. 7.

Wilhelm Reuter. Op den 8 dito des voormiddags over het gewoon Evangelie Lucas 17 en namiddags over 2 Petri 3. 18.

Amersfoort. Op Zondag den 8 September heeft de Wel Eerw. zeer Gel. Heer *Willem Noordenbout*, Predikant te *Leyden*, in de voormiddags Predikatie over 1 Petri 5. vs. 2. 3 4. aan deeze Gemeente voorgesteld, onzen nieuw beroepen Leeraar, de Eerw. Heer *Isaak Scholten*, neemende zyn inleiding uit Jesaia 62 vs. 6, wanneer voorgezongen werd Ps. 132 en nagezongen Ps. 121.

Des namiddags hield gemelde Heer *Isaak Scholten* zyn Intree-Rede over 1 Corinth. 4. vs. 1 en 2. hebbende zyn Inleiding uit Numeri 3. vs. 15 en 40, werdende voorgezongen Ps. 122. 84, en nagezongen Ps. 20. vs. 1. 2. 3.

Op de jaarlykse buitengewoone *Boet-Vast en Bede-Dag* op den 16 Sept. (1765) te *Hamburg* en derzelver onderhorige destricten gehouden, zyn de volgende daar toe uitgeschreeven en verordineerde Texten gepredikt, te weten *in de Vroegpredikatie* Psalm 39. 5 en 6. *Maar, Heere, leer my toch dat het een einde met my neemen moet, en myn leven een perk heeft, en ik van hier moet. Ziet, myne dagen zyn een handbreed by u, en my leven is als niets voor u: hoe geheel niets zyn alle menschen die doch zo zeeker leven, zela!* In de *Voormiddags Predicatie*: Hebreen 9. 27. *En gelyk 't den menschen gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het Oordeel.* En in de *Namiddagspredikatie* Pred. Salom. 12. 13. 14. *Laten wy de hoofdsom van alle leere hooren: vreest God, en houd zyne Geboden: want, dat betaamd alle menschen: want God zal alle werken voor 't gericht brengen, wat verborgen is; het zy goed of kwaad.*

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 22 *Augustus* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 22 Augustus.

Johannes Daniel Schlichting, *Med. & Chir. Doctor, Lid van de Keizerlyke Academie der Natuur- en Geneeskunde, en van de Koninglyke Fransche Academie der Chirurgie te Parys, mitsgaders van 't alom Vrykundig Commercie te Neurenberg.* L. O. K.

Maragreta van Wieler, Laatst Weduwe van Jan Swalm. O. Z. K.

Johanna Elisabeth Clermont, Huis vrouw van Jacob Adriaan van der Valk. O. K.

Adriana Christiana van Ommeren, Huisvrouw van Johannes Otto. N. Z. K.

Alida Nederbosch, Bejaarde Dogter van wylen Albertus Nederbosch. W. K.

't *Kind* van Albertus Sandyk. N. K.

Vrydag den 23 dito.

Seytje Reeters, Huisvrouw van Dirk Reeters. O. K.

't *Kind* van Nicolaas Ryk. N. K.

't *Kind* van Hendrik Molenberg. Z. K.

Zaturdag den 24 dito.

Johan Henrich König. L. N. K.

Jeanne Fourdrinier, Huisvrouw van Francois Michel Crespin. W. A. K.

't *Kind* van Anthony Hermanus Stuart. L. N. K.

't *Kind* van Capitein Tys Dirks. L. N. K.

Maandag den 26 dito.

Gerrit Weerman. L. O. K.

Jan Courrech, Mr. *Chirurgyn.* Z. K.

Maria Magdalena Trouwmulder, Weduwe van Isaac Honingman. O. K.

't *Kind* van Paulus van der Heyde, *Makelaar.* L. O. K.

Dingsdag den 27 dito.

Johan Christoffel Mertens, *Theologiæ Studiosus*, Jongste Zoon van Jan Pieter Mertens. L. O. K.

Jean

Jean Hendrik Vortmeyer. L. O. K.
Johanna Catharina Schuurman, Dogter van George Schuurman. N. K.
't *Kind* van Gerrit Volkers. O. O. K.

Woensdag den 28 *dito.*

Lambert Goothulst. O. K.
Anna Maria van Eck, Huisvrouw van Otto Nieuwhage. W. K.
Maria Timmermans, Huisvrouw van Lambertus Hasselaar. N. Z. K.
't *Kind* van Jan van der Woude. N. O. K.
't *Kind* van Christoffel van Ooyen. O. K.

Donderdag den 29 *dito.*

Jacob Boursse Simonsz. O. K.
Gerrit Beynk. A. K. H.
Laurens Langeveldt. K. K. H.
Anna Sligtenhorst, Oudste Zuster van Bartholomeus Sligtenhorst *Makelaar.* O. K.
't *Kind* van Frederik ter Horst. E. Y. K.
't *Kind* van Jacob Salonye. O. O. K.

Vrydag den 30 *dito.*

Barend Hendrik Gelhuis. N. O. K.
Hendrik Willem Schelling, Mr. *Broodbakker.* A. K. H.
't *Kind* van Wouter Hoogenkamp. N. K.
't *Kind* van Elisa Lynslager. O. K.

Saturdag den 31 *dito.*

Gysbert van der Goot. W. K.
Sophia Groenendaal, Laatst Weduwe van Cornelis van der Vlied. N. Z. K.
Engeltje Westerhout, Huisvrouw van Johannes Bolius. L. O. K.
't *Kind* van Cornelis van der Meer. Z. K.
't *Kind* van Jan Jacob Vroom. N. O. K.

Zondag den 1 *September.*

Johannis van Breukelen, oudste Zoon van Gysbert van Breukelen. L. K. H.
Cornelia de Vries, Weduwe van Simon Buke. L. K. H.

Maandag den 2 *dito.*

Do. Jan van Hasselt, *in zyn Leeven Bedienaar des Godlyken Woord tot Durkerdam.* O. K.
Elisabeth Moret, Weduwe van Harmen Jansen Knuwen. N. Z. K.
Catharina Verkade, Huisvrouw van Adrianus Witmond. N. Z. K.

Dingsdag den 3 *dito.*

Jan Ardinois. O. Z. K.
Maurits Hendrik Testas. W. K.
Daniel van Droopen, *Junior.* N. K.
Hendrina Wagtendonk, Weduwe van Abraham Rutgerts. N. O. K.
't *Kind* van Albertus van Ketel. N. K.
't *Kind* van Dirk van Houten. N. Z. K.
't *Kind* van Cornelis van der Stam. Z. K.
't *Kind* van Andries Baek. Z. K.

Woensdag den 4 *dito.*

Jan Jacob van der Poorten. O. K.
Jan van der Velden. O. O. K.
Jan Bood, *Oud Schipper om de West.* E. Y. K.
Jan Dierich Brinkhoff, *Waagdraager.* W. K. H.
Catharina Ravekes, Huisvrouw van Bartholomeus van Petersom. O. K.

Donderdag den 5 *dito.*

Pieter Jacobus Spindeloo, Mr. *Chirurgyn.* L. K. H.
Agatha Priem, *Geestelyke Dogter.* O. Z. K.

Vrydag den 6 *dito.*

Willem Smit. Z. K.

Zaturdag den 7 *dito.*

Christina Nunninck, Weduwe van Hendrik Voorn. N. Z. K.
Anna Schellingwouw. O. O. K.
Anna Schellinger, Huisvrouw van Abraham de Lanoy. N. K.

Sondag den 8 *dito.*

Barent Ottens, *Lid van de Engelse Bot.* A. K. H.
Johannes Kuettiens, *Jongman.* A. K. H.
Hendrina Kamphuysen, Huisvrouw van Dirk Otties. A. K. H.

Dingsdag den 10 *dito.*

Mattheus Winsser. L. N. K.
Abraham van Hoek. O. K.
Dirk Clumper. O. K.
Leendert Postelyn. N. Z. K.
Gysbertje Schalker. W. K.
Maria Visscher, Eer. Weduwe van Jan Heyke. N. Z. K.
Margreta Rigters, Oudste Dogter van Hubertus Rigters. E. N. K.

Woensdag den 11 *dito.*

Mr. Jacob Pieter Vermeren. Z. K.

Jan Kreftinge, Mr. *Schoenmaker*. O. K.
Pieter van Ee. Z. K.
Christina de Vos, Weduwe van Reyk lof Ede van Dyk. O. O. K.
Eleonora Petronella Coeck, Huisvrouw van den Heer Jan Francois van Lilaar van Stoutenburgh. N. K.

Donderdag den 12 dito.

Helena Heeger. L. O. K.
Jannetje Barends Schutte, Weduwe van Gerrit Harbers. N. O. K.
'*t Kind* van wylen Leonard Tak. W. K.
'*t Kind* van Pieter Jaques Giraudet. W. A. K.
'*t Kind* van Jochem Buytephuys. N. K.

Frydag den 13 dito.

Johannes Robbers, Mr. *Kleeremaaker*. A. K. H.
'*t Kind* van d'Heer en Mr. Johan Cornelis Radermacher. N. K.

Zaturdag den 14 dito.

Gabriel Joannes van de Weetering. N. Z. K.
Jean Lucas de Wilde, *Capitein ter Zee ten diensten dezer Landen*. N. K.
Cornelis Groenevelt, *Proponent á Groningen*. N. K.
Jan Kruyf, *Scheeps-Timmerman*. O. O. K.
Jan Freeman. N. Z. K.
Jan Rieger. L. O. K.

Zondag den 15 dito.

Klaas van Enst. A. K. H.

Maandag den 16 dito.

Arent Jonk. N. K.
Jannetje van Oort, Weduwe van Barend Mulder. N. Z. K.

Dingsdag den 17 dito.

Harmanus Both. W. K.
Johanna Maria Wilderman, Laatst Weduwe van Adolph Kok. O. K.
Lucia Daleus, Huisvrouw van Joan Michael Colb. W. K.
Johanna Akkerman, Huisvrouw van Cornelus de Haas. O. K.
Anna Christina Spannemaakers, *Huisvrouw* van Dirk ten Dorp. A. K. H.
Maria Elisabeth Coemans, Oudste Dogter van Johannes Coemans. N. K.
'*t Kind* van Anthoni Wighman, *Makelaar*. W. K.

Donderdag den 19 dito.

Corneelis Freeke. L. K. H.

Saturdag den 21 dito.

Elisabeth Smit, Weduwe van Lambert Huygens. A. K. H.
Christina Louwen, *Bejaarde Dogter*. A. K. H.

Sondag den 22 dito.

Cornelia de Haan. L. K. H.

Maandag den 23 dito.

Albertus Eebelink. L. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 2 *September* 1765, in 't Oudezyds Heeren Logement geveyld:

Agterburgwal (*R. Steenbergen*, *J. Carstens* en *J. de Swaan*, Een Huis en Erve, op de Oudezyds) Westzyde, tusschen de Oude Doelenstraat en Stoofsteeg *f* 4050, in slag *f* 2000, verkogt.
Amstel (*J. van Wattens*, Een Hofsteede, genaamt Ellands Lust, met zyn Huizinge &c. geleegen aan de Revier den) circa 300 Roeden, boven Ouder Kerk. *f* 3900, in slag *f* 100, opgehouden.
Anthonis Breestraat (*A. Folli*, De Helft in een Huis en Erve, op de St.) Oostzyde, benoorden de Snoekjes Steeg. *f* 5525, in slag *f* 500, verkogt.
Blindemans Dwarsstraat (*D. van Scherrenbergh*, Een Huis en Erve, in de) *f* 625, in slag *f* 20, verkogt.
Bloemgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidzy, in de Gemeene Gang. *f* 400, in slag *f* 80, verkogt.
Breestraat (Dezelve, Twee Huizen en Erven, op de Reguliers) in de Sukkerbakkerssteeg. *f* 900, in slag *f* 100, verkogt.

Egelantierstraat (*E. Croese* en *G. Jarman*, Een Huis Agterhuis en Erve, in een Koop, in de) Noordzy, tusschen de Princengraft en Dwarsstraat. *f* 4650, in slag *f* 600, verkogt.
Gieterstraat (*G. Jarman* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, in de Kathuizers of). *f* 1600, verkogt.
Heerenstraat (*W. Ebbenhorst*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 5900, in slag *f* 550, verkogt.
Hoogstraat (*A. Follé*, De Helft in een Huis en Erve, in de Oude) beweste de Fransche Kerk. *f* 3925, verkogt.
Kattenburg (*P. Swiffry* en *J. Schoonhoven*, Een Huis en Erve op). *f* 3000, in slag *f* 5, verkogt.
Koestraat (*N. Bremer* en *G. H. Vieroot*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy. *f* 7850, in slag *f* 1000, verkogt.
Keizersgragt (*C. Hoeneker*, *W. Ebbenhorst*, *J. Stibus Hendriksz.* en *E. Croese*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, tusschen de Reguliersgragt en Utrechtsche Straat. *f* 31050, in slag *f* 4000, opgehouden.
Pieters Dwarsstraat (*D. van Schorrenbergh*, Twee Huizen en Erven, in de St.). *f* 1625, in slag *f* 60, verkogt.
Rokkin (*M. Kly*, *H. Bieben* en *H. Hoogewaal*, Een Huis en Erve, op 't) tusschen de Olyslaagers Steeg en het Valbruggetje. *f* 7550, in slag *f* 2600, verkogt.
Tuinstraat (*E. Croese* en *G. Jarman*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, tusschan de 1ste en 2de Dwarsstraaten. *f* 800, in slag *f* 300, verkogt.
Tuinstraat (*A. Follé*, *D. Eelen* en *A. Jolles*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) het 9de voorby de Princengragt. *f* 3400, in slag *f* 8, verkogt.
Tuinstraat (*G. Jarman* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Noordzyde, tusschen de Princengraft en Dwarsstraat. *f* 3025, in slag *f* 20, verkogt.
Vyzelstraat (*M. Kly*, *H. Bieben* en *H. Hoogewaal*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde tusschen de Heeregragt en Reguliers Dwarsstraat. *f* 7775, in slag *f* 700, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 9 *September* 1765, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Keizersstraat (*J. Huygen* en *D. de Haan*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 4475, in slag *f* 5, opgehouden.
Lelystraat (*J. Kwiks* en *P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) Zuidzyde, op de hoek van de derde Dwarsstraat. *f* 4750, in slag *f* 80, verkogt.
Lelystraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) Noordzyde, in de Ruyters Gang. *f* 700, in slag *f* 6, opgehouden.
Tuinstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, in de Liefde Gang. *f* 1225, in slag *f* 10, opgehouden.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 16 *September* 1765, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Amstel (*J. Kwiks*, *D. Ssuvyn* en *H. Louverbek*, Een Huis en Erve, op den) over de Plaats Royaal. *f* 17100, in slag *f* 2100, verkogt.
Amstel (*N. Bremer*, *A. Honenberg* en *A. Malleman*, Een Huis en Erve, op den Binnen) westzy, tusschen de Princegragt en Kerkstraat. *f* 11700, in slag *f* 1200, opgehouden.

Am-

Angeliersstraat (*G. Rebel* en *J. van Bergen*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 1410, verkogt.

Ankeveen (*P. van der Sluys*, *W. van den Bosch*, *M. Blaauwpot*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *C. ten Kaaten* en *C. van Eelen*, Een Stuk Land, groot omtrent 1 Morgen, op 't Hollands eind by) onder Weesper Carspel. *f* 100, in slag *f* 225, verkogt.

Blaauw Laakensteeg (*D. van Schorrenberg* en *J. C. de Kaarsgieter*, Een Huis en Erve, in de). *f* 900, in slag *f* 200, verkogt.

Blindemanssteeg (*G. Rebel* en *J. van Bergen*, drie vierde Parten in een Huis en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de Reguliers Breestraat, in de). *f* 225, in slag *f* 20, verkogt.

Cingel (*B. de Bosch*, *Jeronimus*, Een Huis en Erve, op den) Oostzyde, het 5de bezuiden de korte Huiszittensteeg. *f* 19900, in slag *f* 100, opgehoud.

Fluweelen Burgwal (*G. Eeling*, *J. Karstens Antonisz.*, *B. Twiks*, *B. Stemberg*, *P. Byl* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve, op den) tusschen de Stoof en Oude Kennis Steegen. *f* 16000, in slag *f* 500, opgehouden.

's Graveland (*P. van der Sluys*, *W. van den Bosch*, *M. Blaauwpot*, *R. Pietersz. Schoonegevel*, *C. ten Kaaten* en *C. van Eelen*, Een Hofsteede genaamt Veld en Akker, gelegen te). *f* 14600, in slag *f* 3000, verkogt.

's Graveland (Dezelve, Vier Stukken Weiland geleegen te) naast de bovengemelde Hofsteede. *f* 2858, in slag *f* 20, verkogt.

Holendregtse Polder (*H. van den Bergh*, Een Buiten Plaats, genaamd Rygersbosch, benevens twee Huismans Wooningen, Stallinge &c in de) onder Ouwerkerk, genaamd de Groote en Kleine Bild, in een koop. *f* 10100, in slag *f* 425, verkogt.

Houtstraat (*N. Bremer* en *G. van de Riese*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de Lange) het derde van het Smallepad. *f* 1250. in slag *f* 250, verkogt.

Keizersgraft (*W. van den Bosch*, *J. Mackay*, *P. Mulier*, *B. Meerkamp* en *D. Seuvryn*, Een Huis, Zuiker Raffinadery, benevens deszelfs vast staande Gereetschappen en Erven, in een Koop, op de) over de Westermarkt. *f* 37600, in slag *f* 400, opgehouden.

Keizersgragt (*J. Staats*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzy, het vierde van de Spiegelstraat. *f* 13500, in slag *f* 525, opgehouden.

Leivstraat (*G. Rebel* en *J. van Bergen*, Een Huis en Erve, in de nieuwe) Zuidzyde. *f* 800, in slag *f* 6, verkogt.

Lelydwarsstraat (*D. van Schorrenberg* en *J. C. de Kaarsgieter*, Een Huis en Erve in de eerste) Westzy. *f* 1575, in slag *f* 100, verkogt.

Loyersdwarsstraat (Dezelve, Een vierde in een Huis en Erve in de). *f* 200, in slag *f* 5, verkogt.

Oostenburgerstraat (*N. Bremer*, *A Hanenberg* en *A. Molleman*, Een Huis en Erve, in de kleine) *f* 1775, in slag *f* 225, verkogt.

Overtoomschen Weg (*B. Tideman*, *P. van der Schley* en *P. Slagreegen*, Een Huis, Werkhuizen Loots en Stallingen, nevens een Tuin en Erven, in een Koop, op de) daar Burgh Rust in den Gevel staat. *f* 7600, in slag *f* 1400, verkogt.

Rokkin (*H. van den Bergh*, Een Huis en Erve, op het) Oostzy, benoorden de Langenbrugsteeg. *f* 19100, in slag *f* 300, opgehouden.

Schinkel (*B. Tideman*, *P. van der Schley* en *P. Slagreegen*, De Opstal van een Afkookery aan de). *f* 300, in slag *f* 200, verkogt.

Swaa-

Swaanenburgerstraat (*G. Jarman* en *H. H. Helmers*, Een Huis en Erve, in de Korte) *f* 2800, in slag *f* 300, verkogt.

Tuinstraat (*D. van Scherrenberg* en *J. C. de Kaarsgieter*, Een vierde in een Huis en Erve, in de) Noordzy. *f* 600, in slag *f* 100, verkogt.

Vier windestraat (*G. Rebel* en *J. van Bergen*, Een Huis en Erve, in de) Westzyde *f* 400, in slag *f* 325, verkogt.

Vinkestraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 825, in slag *f* 20, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 21 *September* 1765, deeze volgende Perceelen, by Executie geveild.

Haerlem, (Een Nieuw begonnen en byna voltooid gebouw, geschikt tot eene Zilversmeltery staande te) van buiten tegen de Stads Veste op Stads grond tusschen de Spaarnewouder Poort en de Catharynen Brugge. *f* 520, in slag *f* 275, verkogt.

Haerlem, (Een Nieuw en grootendeels voltooid werk en Huizing geschikt tot eene Glasblaazery, staande te) by de Spaarnewouders Poort tusschen de Dunnebiers en schietpoels Steegen. *f* 440, in slag *f* 350, verkogt.

Halsteeg, (Een Huis en Erve staande in de) Zuidzyde by de Nes waar in Hoenderneering gedaan wordt. *f* 2525 verkogt.

De volgende *Scheepen* zyn door de onderstaande *Makelaars* te Amsterdam op *Maandag* den 2 *September* 1765. in 't Nieuwezyds Heeren Logement geveyld.

Fluyt-Schip (*P. Woestenraad* en *J. Blok*, Een Extraordinary Welbezeilt), genaamt de *Waakzaamheid*, Gevoert by Kapt. *Teunis Harmese*, Is in 't Jaar 1754. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 116 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 30 voet 5 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 13 voet $5\frac{1}{2}$ duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 6 voet $7\frac{1}{2}$ duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 1 Yzere Goteling en andere Amonitie van Oorlog na advenant. Is in 't Jaar 1764 groot Wand en groot Stenge Wand opgelegd. *f* 10200, in slag *f* 35, *Gerbrand Graauwenhaan voor zyn Meester.*

Fregat-Schip (*P. van Dyk* en *T. Beth Tibrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt Le *Victorieux*, Gevoert by Kapt. *Arnaud du Maine*, Is in 't Jaar 1763. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven $99\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 23 voet 2 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 10 voet 8 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 4 duym. Alles Amsterdammer voeten. Uit de Hand gekogt door de Heeren *J. V. S. Couderc voor. f* 9250.

Fregat-Schip (*B. van den Noort*, Een Extraordinary Welbezeylt Tweedeks) genaamt de *Jacobus*, Gevoert by Schipper *Andries Borgh*, Lang over Steeven 89 voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 25 voet 1 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uytwatering 11 voet $4\frac{1}{2}$ duim, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groote Luik hoog aan Boort 5 voet 1 duim, en agter de Groote Mast hoog aan

aan Boort 6 voet 4 duim. Alles Amsterdammer voeten en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 6800, in slag *f* 900, *Leendert Hoop voor zyn Meester.*

Pink-Schip *P. van Soomerdyk*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Harmes*, Gevoert by Kapt. *Jochem Vonck*, Lang over Steeven 93 ½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 25 voet 8 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 11 voet 9 duim, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 5 voet 2 duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 6 voet 4 duim, met een Gezonke Bak hoog aan Boort 5 voet 5½ duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Yzere Gotelingen, 4 Draaystukken en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 2800, in slag *f* 1, *Dirk Huysman te Hoorn.*

Snaauw-Schip (*D. Tentye*, *R. Sprakel* en *B. van Kyserswaart*, Een Extraordinary Welbezeylt), genaamt de Vrouw *Maria*, Gevoert by Capt. *Michiel Otte*, Is in 't Jaar 1763. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 89½ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't groot Luyk binnen zyn Huyd 26 voet, Hol in 't Ruim by de eerste Balk voor 't groot Luyk op zyn Uitwatering 12 voet 2 duim, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 5 voet 't Dek agter de Grote Mast hoog aan Boord 6 voet. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 6 Yzere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 16800, in slag *f* 100, *Jan Gildemeester en Zoon.*

En deze volgende *Scheepen* op *Maandag* den 16 *September* 1765 geveyld.

Galjoot-Schip (*M. Gunther Davidsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met 1 Mast, genaamt de Jonge Juffrouw *Anna Catharina*. Gevoert by Commandeur *Jacob Gerrits*, Is in 't Jaar 1741. Nieuw Uitgehaalt. Lang over Steeven 90½ voet, Wyt binnen zyn Huyd 22 voet 7½ duym, Hol in 't Ruym op zyn Uytwatering 11 voet. Alles Amsterdammer voeten. Is in 't Jaar 1763. voorzien met eenige Banden in de Boeg, Een Bortilja en verders Vertimmert tot de Walvis en Robbe-Vangst.) *f* 2100, in slag *f* 20, *Cornelis van der Hulst.*

Kof-Schip (*De Gemeene Reeders*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Jonge *Tobias*, Gevoert by Schipper *Eyse Pieters*, Is in 't Jaar 1751. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 78¾ voet, Wyt binnen zyn Huyd 18 voet 9 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 8 voet en ¾ duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 2500, opgehouden.

Snaauw-Schip (*L. Groen*, *C. van der Glas*, *A. Goldeberg* en *G. Schalken*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt *Sorg en Toer*, Gevoert by Kapt. *Booy Andries*, Lang over Steeven 76¼ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 22 voet 9 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uytwatering 11 voet, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 5 voet 1¾ duim, 't Dek agter de Groote Mast hoog aan Boort 5 voet 10½ duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 5400, in slag *f* 600, *Eerste Kersies* en *Jan Kersies.*

Walvis-Vangers Gereedschap (*M. Gunther Davidsz.*, Een Extraordinair Welgestoffeert) gevoerd by Commandeur Jacob Gerrits. *f* 2800, in slag *f* 50, *Denys ten Tye voor zyn Meester.*

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER I. STUK. 1765.

EUROPA. *TURKYEN. Conſtantinopolen.* De afgezette *Chan der Tartaren* welke naar het Eiland van *Scio* in ballingſchap gezonden was, is van daar naar *Rhodes* gebragt, 't welk de ongunſt, waar in hy vervallen is, ſchynd te verzwaren.

Onlangs is ook de *Aga der Janitzaren* afgezet, naar het Eiland van *Mitileve* gebannen, en door zynen Stedehouder in die Waardigheid opgevolgd.

De bezmettelyke Ziekte woed alhier noch zeer ſterk, en men verſtaat, dat ook de *Reis Effendi* en een der voornaamſte Commiſen der Cancelary daar van zyn aangetaſt.

SPANJE. Madrid. Den 4 September (1765) 's morgens begaf de Koning zich van *St. Ildefonſe*, jegenswoordig verblyf van 't Hof, naar *Guaderama* omtrent drie mylen van den andere gelegen, alwaar hy de Princes van *Parma* ontmoette en het middagmaal met haar hieldt. Hy bragt haar vervolgens naar voornoemde *St. Ildefonſe* in zyn eigen Koets, komende omtrent half zes uuren aldaar aan. De *Prins van Aſturie*, verzelt door den Infant *Don Louis*, ontfing haare Hoogheid beneden aan de Trap van het Paleis, en de Koning geleidde haar by de hand in het Vertrek van de Koningin Moeder. Zyne Katholyke Majeſteit begaf zich toen naar zyn eigen Apartement, in welk al de buitenlandſche Miniſters kort daarna werden binnen geroepen. Vervolgens wierd de Prinſes, door de Koningin Moeder, in 's Konings Apartement, en terſtond van daar in eene Zaal geleid, alwaar de Kardinaal-Patriarch van de Indiën de Trouwplechtigheid verrichtte. Schoon dit alles gereekend werdt niet in 't openbaar te geſchieden, waren echter, de Ambaſſadeurs en vreemde Staatsdienaaars, gelyk ook de Dames en Grandes van 't Hof daarby tegenwoordig; zynde ook de

deuren voor ieder een open gelaaten. Terstond na deeze plechtigheid vertroken de Koning en Koninglyke Familie in hunne Appartementen. De Princes van Asturie heeft, door haare vriendlykheid en gespraakzaamheid, de geneegenheid van de Spaansche Natie verworven. Dien zelfden dag kwam de *Graaf van Erdody* ten Hove aan, om de Voltrekking van het Huwelyk van den Aartshertog *Leopold* met de *Infante* te Insprucк, bekend te maken.

ITALIEN. Romen. Alle openbaare schouwspelen alhier, die op de tyding der dood van den Hertog van Parma, eenige dagen opgeschort waren, zyn op het ontfangen bericht van 't sterfgeval des Keizers op nieuw verboden. In 't midden van de Maand Augustus (1765 werd een Zoldaat van de *Marine*, wegens manslag in de perzoon van zynen Corporaal begaan, ter dood verweezen. Dit het eerste doodvonnis zynde, 't welk de Koning!, zedert zyn komst in de Regeerings-Raad, heeft geteekend, zo hebben de Nabestaanden van den veroordeelden, van dit tydstip geprofiteerd, en genade voor hem verworven.

Romen. Den 11 September werden op bevel van het *Santo Officio*, op het Plein van Minerva, in 't openbaar, door Beulshanden gescheurd en verbrand: *de Eerste, Twede en Derde Brief, te Napels gedrukt by Sebastiani Poletti met de gewoone permissie, over de Bulle, welke zyne H. ten voordeele der Jezuiten heeft uitgegeven*; zynde voorts die Brieven, als ten hoogsten schadelyk en ergerlyk, verboden.

Florentie. Den 11 September (1765) 's avonds ten 7 uuren, kwamen onze Souvereinen op het Koninglyke Huis *Pratolino* aan, alwaar zy door de Staatsdienaars en den Adel verwelkomt wierden. Den 13 deden zy hunne Intrede in deeze Hoofdstad, doch als *incognito*, zynde gezeten in een Koets met zes Paarden bespannen, door verscheidene Koetzen verzeld. Zy traden af aan het Paleis van *Pitti*, en vertoonden zich kort daarna aan het Volk, welk in groote meenigte aldaar vergaderd, duizend toejuichingen uitboezemde.

Maltha. Den 11 Augustus (1765) is een der Galjooten van onzen Grootmeester met een Kaaper-Schip van *Tripoli* en een Napolitaanse Tartaan, dewelke hy bemagtigd had, alhier aangekomen: Onder de Equipage van den gem. Kaaper bevinden zig agt en twintig zogenaamde *Dulcignoten* of Zee-Roovers van *Dulcigno*,

zyn-

zynde een Stad in *Dalmatien* aan de Golf van Venetiën, dewelke zig onder elkander met Eede hadden verbonden, dat zy het eerste Schip van de ORDE, 't geen zy mogten preien, aanklampen en liever sterven als zig overgeeven zouden: Toen zy zig door het bovengem. Galjoot in 't naauw gebragt zagen en geen hoope overig hadden om te ontvlugten, wendden zy eensklaps hun Schip, sprongen over de Boeg op het Galjoot en vielen met zoo veel hevigheid tegen de Equipage van 't zelve aan, dat deze tot aan de groote Mast te rug week; Maar de Kapitein van het Gajloot [die het Hoofd is geweest van het Volk, 't welk zig van het Turkse Schip *de Ottomanische Kroon* meester gemaakt heeft, en die in 't voorgaande Jaar op de Kusten van Sardiniën met *drie* van onze Galjooten *vier* van Tunis geënterd, *drie* daar van met de Degen in de Vuist bemagtigd en het *vierde* op de Vlugt gedreeven heeft stelde zig op de Spiegel van 't Schip aan 't hoofd van de Officieren en drong met veel geweld tegen de *Dulcignoten*, in, dewelke egter den Aanval met eene ongemeene Onverzaagtheid uithielden, tot dat zy al te maal of dood of zwaar gekwetst ter aarde vielen; Onder anderen heeft hun *Rais* of Kapitein *elf* Wonden gekreegen, en van de onzen zyn by dit Voorval *zestien* dood of zwaar gekwetst: De *Dulcignoten* hadden zig ook by den voorn. Eed verpligt, om in geval zy de onzen niet konden overwinnen, een Vat Buskruid, 't welk zy onder de Fokke-Mast van hun Kaaper hadden geplaatst, in brand te steeken, maar alzoo zy gezaamentlyk op ons Galjoot waren gesprongen, konden zy dit hun voorneemen niet ter uitvoer brengen, en de Mooren, uit de welke het overige gedeelte der Equipage van hun Schip bestond, hadden geen deel in dit hun Project.

INGERMERLAND. Petersburg. Haare Keizerlyke Majesteit heeft het *Carousel*, waar van wy gemeld hebben in ons voorgaande Stuk bladz. 98., tot in 't aanstaande Jaar uitgesteld.

ZWEDEN. Stockholm. Het geen zedert vier Weeken ten aanzien der Leden van den Ryks-Raad op de Ryks-Vergadering is voorgevallen, zal voor altoos onder de Geschiedenissen van dit Ryk merkwaardig blyven.

„ Na dat de Graaf Eckebladt en de Baron Scheffer den 9
„ Aug. hunne demissie gekreegen, en den 12 Afscheid in den
„ Senaat genoomen hadden, gaf het geheime Commité den 15

„ een *Advis* nopens het Gedrag der gezamentlyke Ryks-Raaden:
„ In dit *Advis* wierd onder anderen gezegt:
(Dat, behalven de twee bovengem. Heeren, de overige *zeven* Ryks-Raaden zig buiten het Vertrouwen, 't welk met een Raadsheers-Ampt onafscheidelyk verknogt moet zyn, gebragt hadden, en derhalven van hunne Waardigheeden moesten ontheeven worden: Dat egter de *vier* oudste van deze Ryks Raaden (1) de Graaf Rose (2) de Graaf van Seth (3) de Baron Hamilton en (4) de Baron Flemming, aan dewelke het Raadsheers Ampt voor den laatsten Ryksdag was toevertrouwd geweest, zig aan 't verlies van hun Credit meer schuldig gemaakt hadden, als de drie andere, die eerst na den gem. Ryksdag in hunne Waardigheid getreeden zyn, naamentlyk (5) de Graaf van Lieven (6) de Baron van Rudenschöld en (4) de Baron Hiärne, welke laatste niet aan den gantschen t'zamenhang der ongelukkige Raadslagen, waar door Land en Volk is gedrukt geworden, deel gehad, nogte in den beginne aan de Zaaken mede gewerkt, maar alleenlyk by 't neemen van het finaal Besluit te gelyk met de andere de hand gelegt hebben: Nogtans durfde het geheime Commité, in weerwil van deze meer verzagtende omstandigheeden, geen gunstiger Uitspraak nopens deze *drie* Heeren geeven als nopens de *vier* andere; maar wilde zulks aan het goedvinden van de Ryks-Stenden overlaaten.)

„ De domineerende Party onder de Ryks-Stenden hield dit
„ *Advis* voor genoegzaam om de *vier* eerstgenoemde Heeren
„ Ryks-Raaden af te zetten; doch de Tegen-Party begeerde dat
„ dit Besluit *ad referendum* genoomen wierd: Dienvolgens deed
„ de Ryksdags-Maarschalk de afkondiging van een *Plenum* of
„ volle Vergadering tegen den 17 Augusti des ogtents ten agt
„ uuren.

„ Dien dag waren de Stenden tot den volgen 18 Aug. ten
„ twee uuren na Midder-nagt vergaderd: Ieder Party hield in
„ het Huis der Ridders haar Gevoelen met nadruk staande; Ein-
„ delyk kwam men tot het stemmen over de *Vraag*: (Of de Ryks-Stenden, door dewelke de Ryks-Raaden gemaakt worden, ook niet alleen het Regt hebben om dezelve af te zetten?) „ By
„ de *Ridderschap* en den *Adel* had de Tegen-party de Overhand
„ boven de domineerende door eene Meerderheid van 67 Stemmen

„ men van *Ja*; By de *Geestelykheid* waren de Stemmen over en „ weer gelyk; de *Burger-Stand* zond, na hevige Woord-Wisse- „ lingen, een Deputatie aan de Ridderschap met narigt, dat de „ domineerende Party door *twee* Stemmen meer de overhand „ behouden had; By den *Boeren-Stand* bleef deze Zaak of Tafel „ leggen; Dewyl nu by de *Geestelykheid* door de Evengelykheid „ der Stemmen niets beslooten en by de *Boeren* in 't geheel niets „ geraadpleegd was, bleef de Zaak onbeslist; En de Rykadags „ Maarschalk bestemde een nieuw *Plenum* tegen den 19 Aug. „ 's ogtents ten negen uuren.

„ Toen men nu in het Huis der *Ridders* tot de stemming over- „ gegaan was, om te weeten (of die Ryks-Raaden, dewelke het „ geheime Commité zogt af te zetten, in den Ryks-Raad bly- „ ven zouden of niet) had de Tegenparty, of, zoo als sommige „ haar ook noemen, de *Patriotsche*, nog 22 Stemmen meer als „ de *domineerende*; By de *Geestelykheid* kreeg de *domineerende* tien „ stemmen vooruit, en by de *Boeren Stand* won dezelfde Party een „ aanzienlyke Meerderheid: De *Burger-Stand* scheidde, zonder „ iets beslooten te hebben.

„ Veele bleeven steeds in de verwagting, dat de *vier* Ryks- „ Raaden zoo wel als de *drie*, welke by het geheime Committé „ waren afgezonderd, hunne Ampten behouden zouden: Ook „ zouw dit zekerlyk geschied zyn, als de *Burger-Stand* in de vol- „ gende volle Vergadering by den *Adel-Stand* getreeden was; „ maar toen kreeg het Werk een andere gedaante: De meesten „ van den *Adel-Stand* beweerden (dat men de 7 Heeren op nieuws weder in Vertrouwen aannemen moest) „ Een *andere* „ *Stand* in tegendeel verklaarde (dat zy alle zeven hun Credit ver- „ looren hadden) En eindelyk kwamen de meeste Stemmen hier op uit (dat men ten opzigte van de *vier* Ryks-Raaden by het Besluit van het geheime Committé verblyven moest; en dat ten aanzien van de *drie* andere men door het zelfde Committé zou laaten onderzoeken, of niet aan deze eenige Begunstiging konde verleend worden.)

„ Ondertusschen verzogten de meergem. *vier* Heeren by for- „ meele Memorie hunne Dimissie by den Koning, dewelke van „ dit Verzoek en tevens van zyn Goed-agten aan het Committé „ kennis gegeeven hebbende, den 31 Augusty een Missive van de

„ de Ryks-Stenden (aan welker Beslissing de Zaak op nieuw door
„ het Committé was overgelaaten) ontfing, volgens welke aan
„ de *vier* Ryks-Raaden de Demissie in genade verleend wierd
„ &c. &c

Den 11 Sept. zyn de *zes* vacant geworden Raadsheers Plaatsen op den Voorslag der Ryks-Stenden vervuld (1) door den Lands-Hoofdman Otto Willem van Geer (2) den Staats Secretaris Carel Hermelin (3) den Lands-Hoofdman Graaf Georg van Gyllenstierna (4) den Hof-Maarschalk Baron Esbiörn Christiaan Ritterholm (5) den Colonel Baron Carl Funck en (6) den Staats-Commissaris Johan van Walwick.

POLEN, Warschauw. De Protestanten in dit Ryk den tegenwoordigen tyd voor hunne belangen gunstig achtende, wenden alle pogingen aan om te erlangen, dat zy met de waardigheden in den Staat, welke men hen zedert eenige Jaren om hunnen Godsdienst geweigerd heeft, weder even gelyk de Roomsch Catholyke Onderdanen, bekleed worden. Behalven de bemoeienissen, die zich de hier zynde Bisschop van *Mobilow* geeft, zyn twee Gereformeerde Edellieden in deeze Stad aangekomen, en hebben in naam van den meesten Protestantschen Adel den Koning by een overgeleverd Request gezmeekt, voortaan van de uitsluiting van Eerampten ontheven te worden. In dat zmeekschrift zeggen zy onder anderen:

Poolen heeft met den dag, toen Uwe Majt. Beheerscher van het zelve geworden is, zyne voorige Vryheid, en een deel van zyn ouden Luister weder gekreegen. Vermits wy dan met Uwe overige Onderdaanen een zelfden Heer en een zelfde Vaderland vereeren, waarom zouden wy dan ook niet te gelyk met hen aan dat algemeen Geluk deel neemen. De *Religie*, die wy belyden, kan ons deszelfs Genot niet onwaardig maaken, en alschoon deze onder eenig ander Vorst aan ons als een *Misdaad* mogt worden toegereekend, kan dezelve egter niet onder de Regeering van eenen *Stanislaus Augustus* ons hinderlyk zyn omtrent de Regten, op dewelke wy als Inboorlingen Aanspraak doen kunnen. . . . Uwe Majt. is *Katholyk*, maar Poolen en gantsch Europa weet, dat Gy dit buiten Vooroordeel zyt: De Monarch van Poolen bekend de *Leere* van *Romen*, maar op de *Vervolgings-Geest* van het Roomsche Hof heeft Hy niet gezworen, ... Lobsentz ziet zyne te vooren geslootene Tempels door de hand van Uwe Majt. weder geopend, en de Griekse Christenen in Lithauwen kunnen op de spoedigste Wederkryging van hunne oude Regten en Vryheeden met zekerheid staat maaken.

Na-

Nadien dan Uwe Majt. zelfs door dit grootmoedig Gedrag die Hinderpaal, waar door tot nu toe de toegang tot de openbaare Eer-Plaatzen voor ons gesloten was, nietig en kragteloos heeft verklaard, zoo verstouten wy ons om onze hoope te stellen in die Agting, dewelke by 't bekleeden van Eer-Posten eertyds aan ons beweezen is: Wy verlangen niets nieuws, niets ongewoons, wanneer wy even gelyk de *Katbolyke* Onderdaanen van 't Ryk tot de Bedieningen in den Staat verheeven worden.

De Waardigste van Uwe Regeerings-Voorzaatèn, de Groote *Casimir*, een *Uladislaus*, een *Sigismundus* hebben niet geaarzeld om de Regeerings-Bezigheeden aan onze Vaderen, alhoewel deze den heerschenden Godsdienst niet waren toegedaan, op te dragen. De Staat heeft zig by hunne Diensten wel bevonden. . . . Is dit nu reeds geschied in Tyden, daar blinde Iever en Bygeloof de Gemoederen tegen elkander aanhitsten, zal Uwe Majt. in onze Dagen niet slechts een diergelyk maar een nog meerder onbestrafbaar Gedrag van *Protestantsche* Staats-Bediendenkunnen verwagten, daar men tegenwoordig veel meer bedoeld om de Religie te beschaaven, als om dezelve door ongeoorloofde Middelen te verbreiden.

Het Onderscheid van de Religie onder de Christenen komt by de Staats-Bedieningen in 't geheel niet in aanmerking: De verschillende Partyen, in dewelke zig de Kerk van Christus verdeeld heeft, hoe wederspreekelyk zy ook in haare overige Leerstukken onder elkander weezen mogen, zyn immers in dit Stuk eensgezind, dat zy met eenpaarige Stemmen Trouw en volle Genegenheid beveelen te bewyzen aan de Vorsten, die men diend: Dit weeten de Christen Hoven van Europa: De nabuurige zoo wel als de verafgelegene Staaten geeven hier van onwederspreekelyke Bewyzen . . . . . Rusland laat Buitenlanders aan de Zorg tot Verbeteringe van zyne Staaten deel hebben, en vraagt niet, of zy *Grieken* of *Katbolyken* zyn, wanneer het zelve zoodaanige Lieden uit verafgelegene streeken tot zig roept. Vrankryk, 't welk het anderfints voor een onvermydelyk nodig Staats-Belang hield *bet genot van de Fransse Lugt aan geenen Hugenot te vergunen*, voeld de slegte Gevolgen van deze verkeerde Politie, en bevorderd, zonder onderscheid, *Hugenotten* zoo wel als *Katbolyken*. Zelfs Portugal, daar anderfints Haat en vervolgings-Geest tegen alle Dissentienten als gehuisvest is geweest, heeft aan een *Lutberaan*, den Graaf van der Lippe-Bukkeburg, niet alleen den Staf van Commando, maar ook het Staats-Roer in handen gegeeven: Daarenboven wil ook Spanjen, met inzigt om zynen militairen Staat in een beteren bloei te brengen, *Duitscbers* zy mogen *Katbolyk* of *Protestants* weezen, in zyne Staaten aanneemen.

Aldus denken *Kabolyke* Vorsten; en *Protestantse* handelen niet anders. Pruissen kroond bekwaamheid met Eere en Voorrang, het zy men dezelve by een *Protestant* ofte by een *Dissentient* bespeurd. De overige Vorsten van Duitsland doen insgelyks &c.

DUIT-

DUITSCHLAND. Weenen. Vervolg van September laatstleden, bladz. 103.

Hoe veel is Toskane niet aan Hem verschuldigt? Laat men hiervan slechts uit een staaltje oordeelen; geduurende de schaarsheid van granen, waardoor Italië voorleeden jare geteistert wierd, hebben de Toskaners, om zoo te spreeken in 't hertje van den hongersnood, en omringt door de rampen, waaronder hunne nabuuren daardoor gebukt gingen, geleeft in eenen overvloed en in een aangenamen staat, dien zy alleenlyk aan de vaderlyke zorge, aan 't schrander vooruitgezigt, en aan de ongemene weldadigheid van hunnen Doorl. Meester verschuldigt waren.

Hoe veele noodlydende of vervallene Huisgezinnen zyn niet ondersteund of opgebeurt geworden door weldaden, waarvan de Doorl. hand, die dezelven uitstortede, met de uiterste zorgvuldigheid hen den bron-ader verborg? Hoe veel zyn ook de konsten en weetenschappen niet aan wylen zyn Keizerl. Maj. verschuldigt? Men zal zich hier niet inlaten in een bericht van zoo veele en meenigvuldige proefneemingen, op zyn bevel gedaan, en die alle 't welzyn van 't gemeen ten deel hadden; van zoo veele manufaktuuren, of opgerecht of vermeerdert op verscheide plaatzen, nochte van zo veele oprechtingen, geschied met oogmerken, alle eeven *voordeelig* voor den staat zynde;

Maar 't is aan Franciscus I., dat men verschuldigt is dat heerlyke Kabinet der Natuurlyke Historie, het welk de verwondering en den roem van 't geleerde Europa tot zich trekt; het is aan dien Doorl. Vorst, dat men te danken heeft die collectie, waarvan geen weerga is te vinden, van alle de munten, geslagen zedert Carel den Groten of Charlemagne, dewelken tot een vervolg dienen van de aloude Historie-penning-kunde, en een gedenkstuk uitmaken, zoo nuttig tot de tydreekening, als waardig de grootheid van eenen Souverein; en 't is op zyn bevel en door zyne zorgen, dat men in korten tyd die wonderbare tuinen heeft zien ten voorschyn komen, in dewelken men de zeldzaamste Bomen, Planten en Vruchten der nieuwe wereld beschouwt, die meerendeels van daar overgebragt geworden zyn door lieden, dewelken de Keizer daartoe verkozen en ten dien einde derwaards gezonden had.

Oostenryk zal altoos met de leevendigste erkentenisse gedenken, dat die groote Vorst meer dan eens zyn leeven voor haar in veldslagen in de waagschaal gestelt heeft; en de stemme van hare geoeffende Krygslieden heeft haar te veel daar omtrent aangekondigt, dan dat zy immermeer zou konnen vergeten, dat hy bestendiglyk dien heldenmoed hebbe bezeeten, dewelke van alle tyden herwaards als een vaderlyk erfdeel in den Doorl. Huize van Lottharingen heeft uitgemaakt, en dat hy daarby gevoegt hebbe, eeven als zyne Doorl.

voor-

voorvaderen, die goedaardig en die zachtzinnigheid, dewelken eenen held eeven zeer doen beminnen als hoogachten.

Met een woord, wylen zyn Maj. de Keizer was, een rechtlievend, weldadig, grootmoedig, meededogend, gesprakzaam en menschlievend monarch; hy wierd als aangebeeden door zyne doorl. gemalin en familie, dewelken hy insgelyks teeder beminde; hy wierd bemind, en hy was waardig bemind te worden door alle de geenen, die de eere hadden van in zynen dienst te staan; hy wierd bemind van zyne onderdanen, den welken hy een vaderlyke liefde toedroeg; zy beweenen zyn verlies met ongeveinsde tranen, zyne nagedachtenisse zal hen altoos dierbaar en waard wezen, en de naakomelingschap zal hem na alle gedachten stellen onder 't getal der beste Vorsten, dewelken ooit geregeert hebben; een hoedanigheid waarlyk, alle titels, zelfs de trotste, verre te boven gaande.

Het lyk van wylen zyn Maj. is te Inspruck geopent, gebalsemt en drie dagen lang op een Parade bed ten toon gelegt, en vervolgens den 24 deezer te Hall op de Inn ingescheept, en herwaards overgebragt geworden, zulks men 't zelve in deeze Stad te gemoet ziet; voorts is 't lyk ten tweedemaale op een prachtig paradèbed in het Keizerlyk Paleis voor een iegelyk ten Toon gelegt met die staatzie pracht en plegtigheden, dewelken by diergelyke treurige geleegenheeden gebruiklyk zyn.

Den 31 Augustus (1765) zynde de dag vastgesteld tot de begravinge van 't lyk van den Keizer, wierden verscheide corpsen infanterie en cavallerie geplaatst van de Augustinerkerk af tot aan die der Capucynen, scharende zy zich in twee reijen, met het geweer verkeerd verdekt onder den slinker arm. Ten 3 uuren na de middag begaf de Kapellaan van 't Hof zich na de Ridderzaal, alwaar 't lyk 't herte en de ingewanden van den Vorst waren. Zoo draa hy de gewoonlyke besprengingen op 't herte verricht had, namen twee Kamerfouriers de lykbusse, waarin 't zelve was, van 't parade-bed af, en stelden het ter hand aan twee Kamerheeren, die geschikt waren, om 't zelve t'ontfangen, en langs de gallery over te brengen, dewelke gemeenschap heeft met het voorhof van de Augustiner-kerk.

Dit overbrengen geschiedde in de volgende order; I. De gem. twee Hof Fouriers. II. Twee Kamerheeren. III. De twee Kamerheeren, dragende 't herte des Keizers in de lykbusse. IV. Weederom twee Kamerheeren, alle in den diepen rouw met lange rouwmantels; en V. Vier Duitsche en Ongaarsche adelyke Gardes, met het geweer verkeerd verdekt onder den slinker arm. De Prior der Paters Augustynen, aan 't hoofd van zyn gemeenschap, ontfing 't herte aan de deur van de kerk, van waar 't zelve na de Kapelle van O. L. V. van Lorette overgebragt, en na de gewoonlyke gebeeden aldaar needergezet wierd in den kleinen graf-kelder, dewelke ten dien einde achter het Autaar gevonden word.

De Hof-Kapellaan verrichtede midlerwyl dezelve besprengingen omtrent de ingewanden, en ten 4 uuren wierden ze met eevengelyke plechtigheeden, als omtrent het herte waren in acht genomen, in een daartoe geschikte en met 6 Paarden bespannen koets overgebragt na de Hoofdkerk van St. Stephanus, en wel in deezer voegen; I. Twee Helbaardiers, genaamt *Einspanier*, te Paard. II. Een koets, met 2 Paarden bespannen, waar in twee Hof-Fouriers gezeeten waren. III. Vier Kamerheeren, gezeeten in een tweede koets met 2 Paarden. IV. De lykbusse met de ingewanden des Keizers in een koets, met 6 Paarden bespannen, zynde de twee oudste Kamerheeren achterwaards daarin gezeeten; vier Duitsche adelyke Gardes bevonden zich ter rechter, en vier Ongaarsche adelyke Gardes ter slinkerzyde van de koets te Paard, in zwarte uniforme en met zwarte Paarden-tuigen; en voor de hoofd-deur van de kerk waren twee Duitsche en twee Ongaarsche adelyke Lyfwachten geplaatst.

Zoo dra de treurstoet voor de gem. kerk was genadert, wierden de ingewanden ontfangen door den Bisschop-Suffragaan en 't geheele Kapittel, met derzelver Kruis voor hen heenen. De laatste koets voor de hoofd-deur stil staande, namen de Kamerheeren de lykbusse met de Ingewanden uit dezelve, waarna de Suffragaan ze met Wy Water besprengde, en de by diergelyke omstandigheeden gebruiklyke gebeeden deed, treedende de Kamerheeren vervolgens, verzelt van de Hof-Fouriers met brandende flambouwen in de hand, met de ingewanden voort na den grafkelder, in denwelken ze eindelyk met de gewoonlyke plechtigheeden wierden needergezet.

Ten 7 uuren begaven de Paters Augustynen en Capucynen zich ter begravinge van 't lyk na de Zaal der Gardes; de Kapelmeesters bevonden zich in de Ridders- of Treurzaal; de vier voornaamste Hof-Amptenaren van wylen zyn Keizerl. Maj., die tot rouwdragers benoemt waren, en de overige Ridders van 't Gulde Vlies, omhangen met het groot Kruis van de ridder-order, hielden de eerste en tweede antichambre bezet, alwaar de Kardinaal Aartsbisschop van deeze Stad, voorafgegaan door 't Kruis en verzelt van de leeden van zyn Kapittel, zich meede bevond, als meede de Ministers, de geheime Raden, de Kamerheeren, en de opzieners der tafel en keuken, alle in den diepen rouw, terwyl de Hofdames en de gemalinnen der Hof-Amptenaren, insgelyks in den zwaaren rouw en met afhangende krippe sluijers, in de eerste antichambre van den tans regeerenden Keizer byëen quamen en de reguliere Geestlykheid, de leeden der Hoge gerechtshoven en die der overige Kollegien, dewelken de lykstaatzie stonden by te wonen, zich ieder in hunne aangeweezen rang stelden.

Na dat de Hof-Kappellaan de laatste besprengingen over 't lyk en Paradebed vervolgens verricht had, wierd het lyk van 't zelve afgenomen en met een langzamen tred voortgedragen langs de grote galery.

leny na de kerk der Paters Augustynen. De vierëntwintig Kamerheeren, benoemt tot lykdragers, welker aangezicht tot aan de oogen bedekt was met een soort van baard van zwart baai, en vervolgens met een aan den hoed over de oogen afhangend krip, en die voor 't overige in den diepen rouw gekleed waren, namen de lykkist op, geassisteerd door de Kamerdienaars; en na dat de eerteekenen van Keizer en Groothertog van Toskanen, enz., alsmeede een crucifix op de lykkist waren vastgehecht, wierd dezelve nochmaals door den Kardinaal Aartsbisschop, verzelt van de geestlykheid van 't Hof en van zyne assisteerende geestlyken, met wy-water besprengt, en vervolgens aan de hand tot aan de aangeweezene plaats gedragen.

De vier voornaamste Hof-Amptenaren, benoemt tot Rouwdragers, te weeten de Grave van Uhlefeld, de Vorst van Khevenhuller, de Vorst van Schwartzenberg, en de Vorst van Auersperg, volgden 't lyk onmidlyk, gaande twee en twee, en zynde zy de eenige Ridders van 't Gulden Vlies, die 't groot Kruis van de Ridder Order niet droegen. Hier achter volgden de Gravin van Aspremont-Linden, Opperhofmeesteresse van de Regeerende Keizerin, en alle de Princessen en andere Dames van 't Hof en van de Stad, een voor een volgens haaren rang.

In de Kerk der Paters Augustynen had men op een vloertapyt van zwart laken geplaatst de grote doodbaare, geschikt tot het dragen der lykkist, en wanneer dezelve derwaarts was aangebragt, wierd ze op de baare needergezet en behoorlyk vastgemaakt, waarna de vierëntwintig Kamerheeren dezelve op hunne schouwders tilden, en 't lyk dus onder 't luiden van alle de klokken van de Stad en Voorsteeden na de Kerk der Paters Capucynen overbragten, gaande twaalf Kamerdienaars rondom buiten de Kamerheeren heenen, om hen door middel van steun-stokken in het torssen van 't lyk te assisteeren.

Alles op die wyze gereguleert zynde, geschiede de plechtige lykstaatzie in de volgende Order; 1. Een Detachement Cavallerie. 2. Alle de Hospitaliers van de Stad en Voorsteeden, ieder met een witte waschkaars in de hand. 3. De reguliere Geestelyken, elk insgelyks een witte waschkaars in de hand houdende. 4. De Curés of Priesters van alle de Parochien, op dezelve wyze 5. De leeden der Magistraat van Weenen, ieder met een witten flambouw in de hand. 6. De Stenden van Oostenryk, meede met een flambouwen. 7. De Keizerlyke Hof-Raden. 8. De leeden der hooge Gerechtshoven. 9. De liverei-dragers van 't Hof, in den diepen rouw. 10. De bedienden van 't Hof. 11. De Gouverneur en Preceptoren der Pages. 12. De Pages zelve, alle in den diepen rouw.

13. De Biechtvaders van 't Hof, en derzelver meedehelpers, ieder met een witte waschkaars in de hand. 14. De Schenkers. 15. De

De Voorsnyders, en 16. De Eedellieden van de spyskamer, alle een witte waschkaars in de hand houdende. 17. De Keizerlyke en Koninglyke Kamerheeren, gaande zonder hunnen rang in acht te neemen, ieder met een witten flambouw in de hand. 18. De geheime Raden, volgens hunnen rang gaande, ieder met een witten flambouw in de hand, en zynde beneevens alle de overige in den diepen rouw gekleed. 19. De Mussikanten der Hof Kapelle, houdende elk een witte waschkaars in de hand. 20. De Choor-Bedienaar van die Kapelle, houdende 't Kruis, en gaande voor 21. Den Hofpriester.

22. De leeden van 't Kapittel der Hoofdkerk van St. Stephanus, met witte waschkaarssen. 23. De assisteerende Geestlykheid, daaronder de Hof Kapellanen, met witte waschkaarssen. 24. De Abten en gemeiterde Prelaten in hun pontificaal gewaad, ieder een witten flambouw in de hand houdende. 25 De Ridders van 't Gulden Vlies, gaande naast de Abten en Prelaten, ieder met een witten flambouw in de hand. 26. De Rector-Magnificus der Universiteit van Weenen met zyne stafdragers, en de Decans der vier faculteiten, gaande naast de Ridders van 't Gulden Vlies. 27. De Kardinaal-Aartsbisschop van Weenen, Vorst van Migazzi, gaande tusschen twee Prelaten. 28. De drie Kapiteins der Gardes. 29. De lykkist, gedragen door vierentwintig Kamerheeren, overdekt met een Goud en zwart lykkleed, op 't welk een Crucifix en de teekenen der hoge waardigheeden of insignia van wylen den Keizer waren vastgehecht, omringt door twaalf Pages, ieder met een witten flambouw in den hand; aan de rechterzyde van de lykkist ging de Hertog van Saxen-Hildburghausen, en aan de slinkerzyde de Grave Johan-Michaël van Althan, als oudste Ridders van 't Gulden Vlies. 30. Twaalf Man uit de Compagnien Duitsche en Ongaardsche Adelyke Gardes. 31. Een weinig buitenwaards de Zwitzers van de lyfwacht.

32. De vier voornaamste Hof-Amptenaren, te weeten de Grave van Uhlefeld en de Vorsten van Khevenhuller, van Schwartzenberg en van Auersperg, als Rouwdragers, gaande twee en twee, en zonder 't groot Kruis der Ridder-Order van 't Gulden Vlies. 33. De Gravin van Aspremont Linden, Opperhofmeesteresse van de thans Regeerende Keizerin. 34. De overige Princessen en Hof-Dames, gaande een voor een, volgens haren rang. 35. De voornaamste Dames van de Stad, ieder met een witte waschkaars in de hand. 36. Een Detachement Ongaarsche Adelyke Gardes te Paard, met hunne Officiers aan 't hoofd, zynde de Trommen met zwart trip bekleed, en blazende de Trompetters op sourdinen. 37. Een Detachement lichte Paarden van 't Regiment van Löwenstein. 38. Een Detachement Infanterie, met het geweer verkeerd verdekt onder den slinken arm, terwyl de Trommen meede met krip bekleed waren, sloot den trein.

Toen

Toen het lyk in de Kerk der Paters Capucynen gebragt was, wierd de lykkist geplaatst op een Tafel, overdekt met een Goud en zwart dekkleed; men ontblootte de kist van alle de daarop leggende eerteekenen, als meede van 't lykkleed; de Hofmusikanten hefeen 't gezang *Libera* op; de Kardinaal Aartsbisschop verrichtede de gewoonlyke besprengingen, en de voornaamste van het Klooster, gevolgt van zyn Emin. en van de assisteerende Prelaten, de Hof-Kapellanen, den Opperhofmeester van wylen zyn Keizerl. Maj., den Opperkamerheer, den Kamer-Fourier en de Vice-Kamerfourier, bragten de geslotene lykkist over na de graafkelder, die ten begraafplaatze dient voor den Doorl. Oostenrykschen Huize, alwaar 't lyk needergezet, en vervolgens door den Kardinaal Aartsbisschop voor de laatstemaal met wy-water besprengt wierd.

Vervolgens certificeerde de Opperhofmeester grave van Uhlefeld aan den Pater-Gardiaan, dat het lyk van wylen zyn Keizerl. Maj. te *Inspruck* in byzyn van daartoe gequalificeerde getuigen in de lykkist gelegt was, die hy voor zyne oogen zag; dat het gem. lyk noch werklyk daarin was, doch dat midlerwyl de lykkist niet geopend moest worden, waarna zyn Excell. aan den Pater Gardiaan een verzeegeld pakje vertoonde, waarin de Sleutels der lykkist waren; en na dat de zeegels waren opengebroken, vond men in 't zelve twee Sleutels, een van dewelken aan den Pater-Gardiaan wierd ter hand gestelt, wordende de andere den volgenden morgen wel verzeegelt en met de gewoonlyke onderteekening na de tresorie van 't Hof gezonden, ten einde aldaar bewaart te worden door den Tresorier, zynde de Heer van Schoupe, die daar van een recepisse gaf.

De Ridders van 't Gulden Vlies, de geheime Raden, de Dames van 't Hof en van de Stad, en de Kamerheeren hadden in de Kerk der Capucynen ieder hunne aangewezene plaatzen, in zoo verre het kleine bestek van die Kerk eenigzins toeliet, terwyl ook een standplaats in dezelve was afgeperkt voor de Groot-Kruisdragers en Ridders van de Militaire Ridder-Order van Maria-Theresia, dewelken zich direct na de gem. Kerk hadden begeeven, zonder de lykstaatzie by te wonen. De geheele weg, waarlangs de treurstoet zich van de Augustiner- na de Capucyner-Kerk begaf, was met planken belegt; geduurende de lykstaatzie wierden alle de klokken van de Stad en Voorsteeden onophoudelyk geluid, en langs den geheelen trein gingen de Gardes du corps op een zeekeren afstand van elkander.

Na dat het lyk dus in den grafkelder needergelaaten en alle de verdere plegtigheeden daaromtrent in acht genomen waren, keerden de perzonen, die de lystaatzie hadden bygewoont, te rug.

In de Augustiner Kerk is ter eere van wylen zyne Keizerlyke Majesteit een Prachtig Treurgevaarte opgeregt; waar van hier by de volgende

BESCHRYVING.

Dat gebouw rustede op zuilen van gemengde order, was geillumineerd met ruim 7000 wasch-kaarssen, en stond midden in de Kerk tusschen de zes grote pylaren, op een verheevenheid van 7 treeden; de onderste verdieping van 't gebouw was 18 voet hoog, 28 voet lang en 20 voet breed, met vier groote uitsteekende hoeken, op ieder van dewelke een beeld van 7 voet stond; te weeten aan de voorzyde aan de flinker hand teegen over 't groot Autaar de *Gerechtigheid* met een Weegschaal en een omwondenen Scepter, en aan de rechte hand de *Wysheid* met een schild; en aan de achterzyde ter rechterhand de *Heerlykheid* van den Oostenrykschen Huize, houdende eenen Scepter met Laurieren omwonden in de hand; en ter flinker hand de *Heerlykheid*, insgelyks een diergelyken Scepter in de hand houdende; en tusschen die beelden in zag men groote velden of platingen, verzien met inscriptien en devisen van den beroemden Dichter Heer *van Nevenstein*, op een gouden grond geschreeven.

Op die eerste verdieping rustede een tweede, ter hoogte van 12 voet, meede met uitspringende hoeken, en op ieder van dezelven een zittend beeld van 6 voet; naamlyk aan de rechte zyde van voren de *Regeering*, met een pyl in de hand, en aan de flinker zyde de *Majesteit*, met eenen staf; en van achteren ter rechter zyde de *Genade*, met eenen overvloedshoorn, en ter flinker zyde de *Barmhertigheid*, aalmoessen uitdeelende. Deeze twee op elkander rustende verdiepingen waren van samengestelde of gemengde order zeer fraai vercierd met kornissen, kranssen en andere met de aloude bouwkunde overeenstemmende ornamenten en byeieraden; en op de uitgebogene kornissen der onderste verdieping zag men van voren 't volle Keizerlyk, aan de rechte zyde het Toskaansche, aan de flinker zyde het Lotharingsche, en van achteren het Jerusalemsche wapenschild.

Boven op die twee verdiepingen, dewelken te samen 30 voet hoog waren, zag men in 't midden vier verheevene spitzen, op ieder van dewelken een grote Adelaar stond, welke vier Adelaars met hunne uitgespreide en opgeheevene vleugels de Keizerlyke lykkist of tombe onderssteunden, onder een groot verheemelte van goud laken met vier grote afhangende festonnen, Tusschen de Adelaars in zaten verscheide *Genii* in een klagende gestalte, en op elk der vier uithoeken stond een grote *Urna* of lykbusse, beschildert met *Tropheën* of Zeegenteekenen en andere Zinnebeelden ter eere van wylen zyn Keizerl. Majesteit.

Van achteren sloten die verdiepingen aan de drie hoofd-pyramiden of grafnaalden, insgelyks van gemengde of samengestelde order. De middelste, zynde 66 voet hoog, 12 voet breed en 16 voet dik, in de gedaante van een eironden achthoek, bevattede in zyn onderstuk een antique lykbusse voor 't Lyk zelve van den Keizer; die aan de

rechte

rechte zyde, dewelke veel kleiner was, vertoonde een Urna voor 't Herte, en onder de pyramide ter flinker zyde ftond een derde lykbuffe voor de Ingewanden van wylen den Vorft, zynde deeze drie Grafnaalden insgelyks met veele Tropheën, Zinnebeelden en Devifen verciert.

Boven de door de vier Adelaars onderfteunde Lykkift of Tombe zweefde een *Genius* of gelei-geeft, houdende 't afbeeldzel van wylen den Keizer in de hand; aan de eene zyde zag men den Tyd komen aanvliegen, om den gelei-geeft dat afbeeldzel uit de hand te rukken, doch aan de andere zyde was een vertoornde Adelaar verbeeld, die zulks fcheen te willen verhinderen en den Tyd te willen ftuiten. Op de middelfte en grootfte pyramide of grafnaalde zag men de Zon, midden in dewelken verbeeld ftond de ziele van wylen den Keizer, met laurieren gekroont, en in de wolken in een Triomf wagen door twee Adelaars voortgetrokken wordende, terwyl een *Genius* boven dien zeegenwagen zweefde, houdende in de flinke hand een Sterren-kroon, en met de rechte hand de ziele van zyn Keizerl. Maj. aangrypende en opneemende.

Dit ongemeen fraai Treurgevaarte was omringt door 6 zuilen of pylaren, ieder 48 voet hoog, en dienende tot fteun-pylaren voor allerlei foorten van *Tropbëen* of Zeegenteekenen. Aan elk van de vier zuilen, die meeft buitenwaards ftonden, was een fraai antiek Pedeftal gemaakt, op ieder van dewelken een beeld geplaatft was; te weeten van voren aan de rechte zyde de *Eeuwigheid* met een Slang, en aan de flinke zyde de *Godvrucht*, met een vuurvlam op 't hoofd en een boek in de hand; en van achteren ter rechterzyde de *Droefheid*, met eenen rouw-fluijer bedekt, en ter flinker zyde de *Dood*, houdende fchenkels en een zand-loper in de hand; op de twee andere waren *Genii* met *Tropbëen* verbeeld; en daar beneevens zag men aan alle die zuilen 12 grote pyramidesgewyze armblakers met een groot aantal brandende wafch-kaarffen.

Het geheele Treurgevaarte of *Caftrum Doloris*, de zuilen daaronder begreepen, was 36 voet breed, 60 voet lang en 72 voet hoog, en was geverwt op eene wyze, dat het ganfche gebouw in *Lapis Lazuli* of Azuur-fteen met goudene aderen fcheen te beftaan. De zuilen zoo wel als de Grafnaalden waren met vergulde palmtakken omwonden, tuffchen dewelken in de brandende wafch-kaarffen verdeelt waren; ook waaren de kapiteelen, de voetftukken en de Tropheën zwaar verguld, en de fchikking, bouw-order en uitvoering van 't werk was zoo fraai, dat het de goedkeuring van een iegelyk zonder onderfcheid heeft weggedragen.

Het juifte aantal der lichten, waarmeede deeze *Catafalque* of Treurftichting geïllumineert was, beftond in 7765 witte wafch-kaarffen van verfcheidene grootte, na mate de proportie zulks vorderde, als meede in 1250 brandende vergulde lampjes; en die neegen dui-

zend

zend en vyftien lichten waren zoo wel geschikt en verdeelt, dat de luister, deftigheid en majestieusheid daarvan een iegelyk als opgetogen en verstomt deeden staan, moetende een ieder bekennen, nimmer te voren iets diergelyks gezien te hebben. De uitvinder van dit prachtig *mausoleum* of staatzie-graf is de eedele Heer *Nicolaas Paccasi*, Opper-Hof-Architect van de Keizerin-Koningin, en een naauwkeurige afbeelding daar van zal zoo dra mogelyk alhier in koper gesneden en in plaat uitgegeeven worden.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Op Zaturdag den 28 September (1765) 's avonds tusschen 6 en 7 uuren is Haare Doorluchtige Hoogheid Mevrouw de Princesse van *Nassau Weilburg*, van een PRINCES in het Kraam bedde bevallen. Welke Princes op Woensdag den 2 October daaraanvolgende in de Groote-Kerk alhier is gedoopt geworden, en daarby de namen bekomen heeft van *Wilhelmina Louisa*, zynde de Peeters zyne Doorl. Hoogheid de Erfprins van Nassau Saarbrug en Usingen. De Meeter is haare Koninglyke Hoogheid, de Erf-Princes van Hessen-Kassel, gebooren Kroon-Princes van Denemarken. De jonge Princes werd in de Kerk gedraagen door Mevrouw de Douarriere van Goltz; zynde voor 't overige alles zonder statie geschied.

Amsterdam. By 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit is gedaan de volgende

NOTIFICATIE.

De *Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit* alhier notificeeren by dezen alle en een iegelyk, dien zulks mogten aangaan; dat voor Schepen, leggende in de Haven van Ostende, geen Turksche Paspoorten voor de eerstemaal, maar wel by vernieuwing zullen worden verleend, en dat de Schepen aldaar gekomen zynde zo van elders', als uit deze Landen, de Schippers gehouden zullen zyn hunne Turksche Paspoorten, by dezen Rade voor hunne Schepen verleend, te rug te doen brengen, even als op de boeten by hun Ed. Mog. Placaat van den 4 January 1727, tegens de nalatigen gestatueerd; dat laatstelyk ook geen Turksche Paspoorten zullen worden verleend, ten zy dat by de Reder Cedullen worde geëxprimeerd, waar het Schip, daar het Paspoort voor gevraagd word, op dien tyd is.

Actum ter Vergaderinge van welgem. Heren Raden, op den 20 September 1765.

Amsterdam. Vervolg der Proceduren van het Oost-Indische-Compagnies-Schip *Nyenburg*, ziet September laatstleden bladz. 108.

Alzo *Frederik Heyuer*, Matroos, oud 25 Jaren, geboortig van Fran-

Frankenland, tegenwoordig gevange alhier, buiten pyn en de banden van Yzere heeft bekend ende beleden:

Dat hy gevangen voorheen in Hanoversche Dienst geweest en van daar, zo hy zegt, zyn affcheid gekregen hebbende, in den voorleden Jare 1763. van Alten aan de Munsterfche Grenzen alhier in Holland overgekomen is, en zich (hoewel niet, zo hy voorgeeft, dan na alvoorens door den Zielverkoper, in welkers handen hy gevallen is, misleid, bedrogen en zeer kwalyk gehandeld te zyn) als Matroos in dienst van de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen, ter Kamere van Hoorn heeft geëngageert, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en naar Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May 1763. alhier uit Texel uitgevaren is.

Dat vervolgens hy gevange met het zelve Schip, eenigen tyd in Zee geweest zynde, zich van tyd tot tyd vervoegd hoeft gehad in zeekere hoek van 't Schip, alwaar voornamentlyk eenige Duitschers, die zich onder elkanderen de Zwavelbenders noemden, zich onthielden, en alwaar hy gevange, zo hy zegt, desselfs Kist was hebbende, dat hy gevange ter dier occasie met dezelve Zwavelbenders goede maats geworden zynde, zich door dezelve had laten persuadeeren en overhalen, niet alleen om met hen te drinken van de Wyn, welke zy uit de Kisten van de Scheeps-Officieren hadden gestoolen, maar ook een complot en heimelyke affpraake te maaken, ten einde zich met geweld, Moord en kwetzinge van allen, die hun eenigen tegenstand zouden willen bieden, Meester te maken van het Schip, met het zelve (in plaatze van te vooren naar Batavia, werwaarts het zelve Schip was gedestineerd) na de Brazilien of eenige andere Portugeesche Haven, alwaar zy zich verbeeldden vry te zyn, te steevenen, aldaar gekomen zynde zich zelve dadelyk te ontslaan van derzelver engagementen, solemneelyk by hunne monstering en door het voorlezen en beëedigen der Artikelbrief met de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen aangegaan.

Dat hy gevange zich ook al verders niet heeft ontzien, om (na dat de voorfzeide Conspiratie en heimelyke affpraake met zyne Mede Complicen was gemaakt en het opbooren der Watervaten, 't welke insgelyks by de voornoemde Zwavelbenders en andere Mede-Complicen was geperpetreerd, door de Scheeps-Officieren bereits was ontdekt, mitsgaders daar op (om te entgaan de straffe, by de Scheeps-Officieren aan de schuldigen den volgenden dag bedreigd) onder hun was geresolveerd, 't voorgenomen alarm en oproer in die nacht omtrent 12 uuren by 't aflossen van de Wacht aan te vangen) met *Wolnar* en de andere Rebellen by 't eerste begin van 't alarm met zyn mes in de hand mede achter op te loopen en

alzo het Schip te helpen overweldigen, hebbende hy gevangen vervolgens ook geassisteerd, eerst by het geweldig inneemen van de Kapiteins Kamer, immers by de geweldenaryen en daarin gepleegd, zo dat hy gevange zelve met zyn mes gestooken heeft in de Kapiteins-Kooi, meenende dat de Kapitein of iemand anders daar noch in was; voorts by het openhakken van de Koopmanskamer mitsgaders het vermeesteren en weghalen van de Geweeren aldaar, zo dat hy gevange daar mede een houwer of Zabel heeft genomen, en eindelyk mede by de Overweldiging van de Constapels Kamer door dreigementen van het in brand steeken van dezelve Kamer, het gevangen neemen van den Constapel, de order om dezelve dood te steeken, en het dadelyk occupeeren van het Kruid, de Patroonen en Geweeren aldaar zynde, en in 't generaal zich zodanig in 't zelve oproer gedistingueerd, dat het voorname *Hoofd der Rebellen Wolner* van hem gevange naderhand heeft getuigd, dat zonder hem gevange en noch een zyner Mede-Complicen hunne onderneeminge niet gelukt zoude hebben; hebbende hy gevangen voorts zich ook niet ontzien, om ook anderhand den Rebellen in alles vrywillig te gehoorzamen en te helpen, mitsgaders zich met hen op te houden (zo verre hy gevangen zich daar toe niet onbekwaam maakte door een overmatig gebruik van Wyn of sterke drank) zo dat hy gevange dan ook ter dier zaaken van de zogenaamde Officiers of Hoofden der Rebellen een goede Portie van het door hun geroofde Geld en Goud, aan de E. E. Oost-Indische Compagnie toebehoord hebbende, ontfangen en aangenomen, mitsgaders daar mede als met zyn eigen geleeft heeft; hebbende ook eindelyk met eenige der gemelde Hoofden van hun complot, als mede met sommige der Scheeps-Officieren en van het andere Scheepsvolk (die anders tot hunne party niet behoorden, maar zo door confusie als geweld en dwang door hem medegevoerd of gesleept wierden) het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, door middel van Schuit en boot verlaten, en zich zo wel aan Land noch, als voorheen aan Boord oproerig gedragen.

Ende aangezien uit alle het geene voorschreven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevangen mede is geweest een der Autheurs en Aanvoerders van de voorschreeve Muiterye, en zich alzo heeft schuldig gemaakt aan verscheide zeer grove en atroce Delicten, dewelken in een Land daar goede Justitie vigeert, niet konnen of mogen worden geleden, neen maar ter contrarie in Conformité van de Wetten en Placcaten van den Lande en de Zeerechten in 't gemeen, mitsgaders van den Articulbrief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft.

Zo

Zo is 't, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien ende geëxamineerd hebbende de Crimineele Eisch en Conclusie, van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, R. O. met des gevangens respective Confessien en andere bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten stond, ende ter materie dienende was, doende recht in den name ende van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden hem gevange condemneerd, om alhier aan boord door den Scherprechter met de koorde te werden gestraft, dat 'er de dood na volgt, en dat vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na aldaar eenigen tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden en van hier getransporteert naar het strand ofte de zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daartoe opgeregte galge andermaal opgehangen, en voorts tot een exempel en afschrik van alle andere zeevarende perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de lucht ende vogelen des Hemels zal weezen verteerd; wyders verklaard den gevangens verdiende gagien en maandgelden verbeurd ten profyte van de E. E. Oost Indische Compagnie, in welkers dienste hy gevange is aangenomen geweest, en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders desselfs apprehensie en detentie, met ontzegginge van den verderen of anderen Eisch, by den Advocaat-Fiscaal R. Offi. gedaan en genomen om redenen.

Aldus gearresteerd den 27 Augustus 1764.

NB. *In onze volgende heeft de Leezer te wachten het fraaje standbeeld van* Frederik de Groote, Koning van Pruissen *door den Graaf van* Holitsch *opgerecht, en in een kunstige Plaat gesneede.*

Magistraturen en Amptenaaren.

Den 24 September is door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesters en Regeenders der Stad *Delft* tot Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer aldaar aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Franco van der Burch*, J. Z. Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester der gemelde Stad, in plaats van wylen den Heer Mr. Hendrik van der Dussen.

Den 27 dito zyn door Haar Hoog Mogenden tot Schepenen der Stad *'s Hertogenbosch*, voor den Jaare 1766 aangesteld, de Heeren Mr. *Hendrik de Kempenaer*, President, Mr. *Anth. Jan de Vlieger*, Mr. *Willem van der Does*, *Jacob de Gyselaer*, *Anth. van Hanswyk*, Mr. *Carel Jan Bisdom*, Mr. *Willem Cornelis Ackersdyk*, Mr. *Christoffel Melangraaf Jugn* en Mr. *Pieter van Wullen*.

Den 1 October is by hun Hoog Mog. tot 's Lands Advocaat aangesteld de Heer en Mr. *Ignatius Johan van Heer*, Fiscaal van de Generaliteit, in de plaats van wylen den Heer Mr. F. van Limburg.

Den 1 October als de gewoone dag ter verandering der Magistrature van de de Stad *Brielle*, zyn door hun Ed. Gr. Mog. tot Schepenen geëligeerd, de Ed. Achtb. Heeren *Jacob Roest* Dr. *Adriaan de Mirell*, *Augustinus van der Crap*, *Pieter van Andel*, Mr. *Adriaan Louis van Alderwereld*, Heer van de Struite, Mr.

Jan Melvill en *Johan Leonard van den Heuvel*; en tot Schepenen Commissarissen over de Gemeenelands middelen de Heeren *Roest*, *de Mirell* en *van der Crap*; alle welke Heeren Schepenen tot Oud-Schepenen hebben verkozen de Ed. Achtb. Heeren *Hendrik van der Salm* en *Pieter Poortermans*. Tot Burgemeesteren zyn geëligeerd de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Jacob Roest*, en *Frederik de Graaff*; en eindelyk tot Rade in de Magistraat, de Heeren Dr. *Cornelis van Dam van Aarden* en *Cornelis van Ysendoorn*. Wyders zyn gecommitteerd geworden om met primo May 1766. zitting te neemen in 't Ed. Mog. Collegie van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Vriesland de Wel Ed. Gestr. Heer Oud-Burgemeester *Jan Aarnout Gallas*, en in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze de Wel Ed. Gest. Heer Oud-Burgemeester Mr. *Andreas van der Sluis*.

Den 12 October is de Regeering der Stad *Utrecht* op de volgende wyze veranderd. Burgemeesteren, de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Cypriaan Berger* en Mr. *Cornelis Jan van Royen*. Schepenen, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Arnoldus Anthony van Zurck*, Mr. *Hercules van Hoornbeek*, Heer van Werkhoven; Mr. *Arnout Loten*, *Hendrik Verbeek*, Mr. *Gerard Blydenbergh*, Mr. *Carel Balthazar Wieling*, Mr. *Jan Willem van Musschenbroek*, *Adriaan Hendrik Eyk*, Mr. *Adriaan Strik van Linschoten*, Heer van Polanen, Mr. *Arnoldus Pit*, Mr. *Adriaan Bronkhorst* en Mr. *Thomas Adriaan Beddens*. Tot gecommitteerden ter Kamere van Stads Finantien de Heeren Mr. *Nicolaas Kien*, Mr. *Everard van Harscamp Jan Frederik van Beek*, Heer aan Dykveld en Mr. *Cornelis van Hengst*. Tot Thesaurier, de Heer Dr. *François Joan Lens*. Tot Kameraar de Heer *Justus Godin*, Heer van Papendorp. Tot gecommitteerde ter Momboir-Kamer de Heeren Mr. *Martinus van Voorst*, Mr. *François van Veldhuyzen*, Mr. *Bartholomeus de Gruyter*, Heer van Groenewoude en *Egbert Anthony de Leeuw*. Tot Gecommitteerde ter waarneming der Posteryen de Heeren Mr. *Joseph Elias van der Muelen*, Heer van Maarssenbroek, en Mr. *Abraham Jacob van der Dussen*, Heer van Darthuyzen. Tot Extraordinaris Raad in den Hove Provinciaal, de Heer Mr. *Hendrik Aarnout Laan*. Tot Commissarissen ter waarneeming van den ontfangst des Impositien op 't gemaal, en Bier, de Heeren Mr. *Jacob van Westrenen* en Mr. *Willem Jan van der Does*. Tot Commissarissen ter ontfangst van de Impositien op de Wynen, 't Geslacht enz., de Heeren *Jacob van Dam* en *Evert Post*.

Door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren der Stad *Utrecht* is aangesteld de Heer Extraordinaris Professor *Johannes Fredericus Hennert*, tot Ordinaris Professor Philosophiæ &c.

Zyne Doorl. Hoogheid Vorst *Louis*, Hertog van Brunswyk, heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot:

Kapitein.	Benjamin Burnard, in 't Regiment van	*May.*
Koll. Com.	Otto Willem Berg	*Evertzen.*
Major.	Fredrik de Dreven	-
Kapitein.	Willem van Lichtenberg	*de Brauw.*
Vaandrig Suprn.	W. C. Hendrik van Heekeren van Brantzenburg.	*Guardes Drag.*
Kap. Com.	Hermanus Kleinpennink	*de Brauw.*
Luitenant.	Carel Coenraad Smeeks	*Orange Stad en Lande*
Vaandrig.	Wigbold Haykens	-
Luitenant.	Charles Stewart	*Stuart.*

Vaan-

Vaandrig.	Selkrik Stewart	- - - - -
Luitenant.	Christoph Andries Schmidt	- *Maleprade.*
Vaandrig.	Jan Anthoni Cloeck	- - - - -
Luit. Effect.	Joh. Abrah. van der Moor	- *de Brauw.*
Sous-Luit.	Wouter de Ruyter	- - - - -
Kapitein.	Pieter Moofer	- - *de Salve.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 7 Sept. de Graaf van *St. Florentin*, een der Staats-Secretarissen des Konings van Vrankryk, in den omtrek van *Versailles* op de jagt zynde, het ongeluk, dat een Snaphaan, dien hy vast hield, los sprong, en hem aan zyne linker hand zo zwaar kwetste, dat dezelze zeer kort daar na, heeft moeten afgezet worden.

Den 8 dito overleed te *Leeuwaarden* in den ouderdom van omtrent 98 Jaren, zeeker Jood, *Jonas Joseph*, genaamd. Hy was Vader van 7 Kinderen, Groot-Vader van 40, Overgrootvader van 8. en heeft 138 Nakomelingen gezien.

Te *Makkum* in Vriesland, is deezer dagen zeekere Vrouw in de Kraam gekomen van 3 Kinderen, zynde 2 Zoonen en 1 Dochter alle drie fris en welvarende.

Ten voorsz. dagen is te *Arolsen* de ondertrouw verricht tusschen den *Erfprins van Courland* en de Princes *Carolina*, oudste Zuster van den thans regeerenden Vorst van Waldek.

Onlangs gebeurde het volgende ongeluk, op de plaats, *les anciens Boulevards* te *Parys*: een Italiaansche Kunstenaar *Tori* genaamd, (dezelve welke voor eenige Jaaren zyne bekwaamheid in een Tent in de Plantagie t'*Amsterdam* heeft getoond) stak alle Zondag avonden aldaar Kunstvuurwerken af, 't welk zeer veel Volk derwaards trok, doch den 27 Augustus, omtrent 7 uuren des avonds, sprong een Vat Buskruit in de lucht waar door twee van zyne Werklieden jammerlyk zyn omgekomen.

De Abt *de la Chapelle* een Korsjet of Wambes uitgevonden hebbende, om zich in 't Water voor 't verdrinken te beveiligen, nam daar van de proef in de Rivier de Seine niet ver van Parys: hy maakte allerhande bewegingen in 't Water, behield daar by 't hoofd altyd boven en het gebruik der handen ten eenemaal onbelemmerd, als konnende eeten, drinken, en eene Pistool afschieten enz.

Den 16 dito wierd het Huisgezin van zeeker Franschen Broodbakker genaamd *Antoine Gubert* binnen *Haerlem*, zynde Man, Vrouw en Knecht, de Vader van de Man en zekere Vrouw als gast, door het eeten van Champignons, op den oever des doods gebragt; zynde twee daarvan kort daarna, en de overigen 3 eenige dagen later daar aan overleden.

De Schepen die dit Jaar (1765) ter Walvisvangst naar *Groenland* geweest zyn, hebben aangebragt 395 Visschen makende 12848 Quardeelen.

Te *Romen* is in den ouderdom van ruim 81 overleden de Kardinaal *Pietro-Francisco Bussi*.

Den 4 October des voorsz. Jaars s'avonds ten 6 uuren heeft de Heer *B. Bosma*, Leeraar in de Philosophie enz. enz. t'*Amsterdam*, volgens jaarlyksche gewoonte weder een begin gemaakt met zyne Wintersche Kollegien over de *Natuur- Meet- en Aardrykskunde*.

De Hoog Welgeb. Heer *Alexander August de Villates*, Raad Ordinaris in den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland, is dato, op desselfs Heerlykheid Spanbroek in Noordholland, overleden.

Den 31 July (1765) had men te *St. Eustachius* een zwaare Orkaan, waar tegen de kleine Vaartuigen, vermits ze de tyd hadden om onder Zeil te gaan,

zich

zich echter beveiligden terwyl deeze Orkaan ondertusschen te Martinique, Gaudaloupe en Dominico hevger gewoed en veel schade veroorzaakt heeft, zynde op de eerste plaats 93 zo Fransche, Engelsche, als Spaansche, op de tweede 16 of 18 en op de derde plaats 9 Vaartuigen gebleven.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te werden op Woensdag den 6 en 20 November onder voorzitting van Do. *Wilhelm August Klepperbein*.

Alhier is vanden Predikstoel in beide de Kerken bekend gemaakt: alzo de Eerste Schoolmeesters Plaats in het Luthersche Wees-Huis zal komen te vaceeren zo kan een iegelyk, die vermeind de vereischte bekwaamheid te bezitten, om de Jeugd te onderwyzen in de gronden van de Godsdienst, 't schryven en cyfferen, mits Lidmaat van de Gemeente, van een onbesprooken wandel en ongehuwd zynde, zich op den eersten en derden Woensdag van ieder Maant, in dit loopende Jaar, des voormiddags by de Regenten in 't voorsz. Wees-Huis aan melden.

Vervolg van den STAAT DER KERKE VAN HET NIEUWE VERBOND, enz. ziet Augustus laatstleden Iste Stuk bladz. 49.

Op dat zy getroost kunnen zyn dat haar zulks niet zonder Gods eeuwige Voorzienigheid zal overkomen, waartegen de vierentwintig Oudsten en vier Dieren en de Engelen, haar tusschen beiden, met lof en troost-liederen uit de triompheerde Kerk toegalmen, om hen onophoudelyk in het gelove te doen zien en smaken, de zevenvoudige werkinge van den H. Geest in de zielen der Gelovigen in de strydende Kerk; doch by 't openen van het zevende zegel, werd 'er een stilzwygen in den Hemel van omtrent een half uur, waardoor men zeer gevoeglyk kan verstaan, Gods aanbiddelyke en onbegrypelyke wegen voor ons niet toereikend verstand en niet verre ziende oog; want dikwerf gebeurd het dat de Heere in zyne wegen zo wonderbaarlyk werkt, dat het ons toeschynd als of hy zyn volk had vergeeten; dat de vroomen verdrukt worden, de vyanden triumpheeren, dat het den Godloozen wel gaat; de Godloosheid dus de overhand neemd, dat indien de Vroomen alleen in dit leven op Christus hoopten, zy de elendigsten aller menschen waren, als dan moet men zwygen, de vinger op de mond leggen en uitroepen: O, welk een diepte des rykdoms, beide der wysheid en der kennisse Gode! zyne werken zyn onstraffelyk, al wat hy doed is regt; getrouw is God, geen kwaad is aan hem, rechtvaardig en vroom is hy. E-

doch

doch deeze droevige tyd van zwygen voor een geloviges duurd kort, en slechts een half uur: want het gebed, dat reukwerk der Heiligen word opgezonden tot den Altaar voor den stoel en aldaar verhoord, ende Godlozen door het vuur van den Altaar verteerd, door de donder, de blikem en de aardbevingen van Gods toorn, Kap. 8. v. 1. tot 5.

Edoch door het eerste, twede en derde wee kan men zeer gevoeglyk verstaan, de drie allerzwaarste, bitterste en droevigste tyden, welke de Kerk van het Nieuwe Testament zouden treffen, voor en boven alle droevige tyden, waar van het derde wel het zwaarste is. Onder het eerste wee kan men verstaan de Ariaansche Ketery die de eeuwige Godheid van den zoon geloochend heeft, die door haar Hoofd Ketter als een ster van den Hemel gevallen, de zon der gerechtigheid heeft zoeken te verduisteren door haar Rook Leere, welke uit de put des afgronds van den Duivel is opgegaan, Kap. 9. v. 1.

Onder het twede wee is opgestaan Mahomet met zynen leugenachtigen Alcoran, die voorgaf den groten Propheet te weesen die de inspraak van Godsgeest ontfing van een duif, welke hy gewend had uit zyn oor te eten, voorgevende dat het de H. Geest was welke hem openbaarde wat hy leeren zou; en dus de Kerk bedorven heeft dat hy het derde gedeelte der menschen met zyn zwavelachtige Leer bedorven heeft op een uur, op een maand, en op een Jaar Kap. 9 v. 23.

(Het vervolg hier na.)

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 12 *September* 1765 voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 12 September.
't *Kind* van Jan Adam Berkenpas. N. Z. K.

Dingsdag den 17 dito.
't *Kind* van Roelof Krayenhorst. N. Z. K.

Woensdag den 18 dito.
Matthieus Bavelaar, *Jongman.* O. K.
Frans Hendrik van der Halle. W. A. K.
't *Kind* van Frederik Issendorp. L. N. K.
't *Kind* van Paulus Gerding. L. O. K.

Donderdag den 19 dito.
Kornelis van Dokkum, *Beëedigd Translateur.* N. O. K.
Hendrik Valk. N. Z. K.
Maria Braasem. N. K.
't *Kind* van Harmanus van Troyen. N. Z. K.

Vrydag den 20 dito.
Marten van der Poel. Z. K.
Willem de Neve, Abrahamsz. O. O. K.
Weybrlena Welouw, Huysvrouw van Jacobus Doornhaag. N. O. K.
't *Kind* van Jan Gerard Schuman. L. N. K.

Zaturdag den 21 dito.
Stephanus Henrich Andersen. N. K.
Hillegonda Moll. W. K.
Johannes Christoffel Smonck. A. K. Hl

't *Kind*

't *Kind* van Mattias Hof kens de Courselles. Z. K.
't *Kind* van Job Willem Wessel. L. N. K.
't *Kind* van Jan Willem Keetelhoed. N. O. K.

Zondag den 22 dito.

Jan Woortman, *Fluweelwerker*. K. K. H.
Andries Cornelisse. N. K. H.
Johanna Oostwal, Huysvrouw van Gerrit Schonevelt. K. K. H.
Johanna Kommer, Huysvrouw van Jacobus Werleman. K. K. H.

Maandag den 23 dito.

Nicolaas Capelle. O. K.
Willem Hijoolen, *Jongman*. W. K.
Eva Keyser, Huysvrouw van Adolph Carel Bloemen. N. K.
't *Kind* van Willem Gobels. O. K.

Dingsdag den 24 dito.

Jan Walles. E. Y. K.
Arend Buys. O. Z. K.
Hendrik Oortman. L. O. K.
Jannetje van Ameronge, laatst Weduwe van Jochem Mulder. L. O K.
Maria Keurlingh, Huysvrouw van Cornelis Buys. E. Y. K.
't *Kind* van Jan Hendrik Tiedeman. N. Z. K.

Woensdag den 25 dito.

Anna Postelyn, Huys en Kraamvrouw van Pieter Scholte. O. O. K.
't *Kind* van Jan Byninks. O. K.
't *Kind* van Jean Marchand. N. K.

Donderdag den 26 dito.

Pieter Wyder, *Makelaar*. N. O. K.
Anna Boom, Huysvrouw van Pieter van Haarlem. N. Z. K.
Catharina Elsebien Scholten, Dogter van wylen Christoffel Scholten. L. O. K.
't *Kind* van Gerrit Ryffnyder. N. K.
't *Kind* van wylen Hendrik Alberts. O. O. K.

Vrydag den 27 dito.

Hermanus Mulder. E. N. K.
David Bleuland. O. O. K.
Christoffel Bruyning, *Junior* Zoon van Christoffel Bruyning. L. O. K.

Catharina Scheffelaar, Weduwe van Pieter ten Broek. N. K.
Margaretha Matthes, Huisvrouw van George Hendrik Matthes. L. O. K.
Cornelia Boldering, Huisvrouw van Benjamin Decker. N Z. K.
'tKind van Hendrik van der Ven. O. Z. K.

Zaturdag den 28 dito.

Alexander Rutgers, Mr. *Timmerman en Makelaar*. Z. K.
Johannes Schreverius. Z. K.
Pieternella Struwe, Laatst Weduwe van Hendrik Samuel Snaathorst L. O. K.
Adelheyd Eliesabeth Thielen, Huisvrouw van Johannes Stoock. L. O. K.

Maandag den 30 dito.

Jobst Bertram Ohlmaan. L. O. K.
Gerrit Jan Giesenberg. L. O. K.

Dingsdag den 1 October.

Pieter Wunder. W. K.
Jan Ulfers. W. K.
Lucas Palsgraaff, *Mr. Loodgieter*. N. K.
Christina Hackebroek, *Weduwe* van Warmar Cordes. N. K.
Johanna Grypink, Weduwe van Harmanus Rynders. O. K.
Hermina van Leeuwen, Huisvrouw van Albert Precht. L. O. K.
't *Kind* van Jan Machiel Donnée. N. Z. K.
't *Kind* van Hendrik van Campen. N. Z. K.

Donderdag den 3 dito.

Casper Krieger, *Waagdrager*. Z. K.

Vrydag den 4 dito.

Catharina Indischeraven, Huisvrouw van Jan Jacob Allard. N. K.

Zaturdag den 5 dito.

Jan Loten. N. K.
Dirk Smit. N. K.
Valentin Rynhout Hennings. L. O. K.
Pieternella Bakker, Huisvrouw van Felix Linhart. L. K. H.
't *Kind* van Cornelis Voegen. W. K.
't *Kind* van Pieter Ludolph Neuhaus. L. O. K.

Zondag den 6 dito.

Geesie Albers, Weduwe van Barent Koster. L. K. H.

Jo-

Johanna Klink, Huisvrouw van Fredrik Godfried Becker, en desselfs Jongste Zoon Nicolaas Becker. L. K. H.
Maandag den 7 dito.
Tryntje Honing, Weduwe van Hendrik Panser. N. K.
Neeltje de Langen, Huisvrouw van Zacharias Croockewit. L. O. K.
Johanna van Kesteren, Huisvrouw van Pieter Coenen. L. K. H.
Swaantje Jongering. N. O. K.
Elisabeth Mes. N. K.
Dingsdag den 8 dito.
Jan Wagenburgh. N. Z. K.
Woensdag den 9 dito.
Willem van Waardenburg L. K. H.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amsterdam op *Maandag*, den 30 *September* 1765. geveyld.

Agterburgwal (*C. Twisk*, *H. Hagewal* en *D. Heydemen*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) over de Hooyberg. *f* 6050, in slag *f* 25, verkogt.
Agthoven (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Drie Morgen Land, onder den Geregte van). *f* 400, in slag *f* 125, verkogt.
Amstelgragt (*C. van Noorle Hermanusz.*, *P. Suyderhof* en *N. van Noorle Hermanusz.*, Een Huis en Erve, op de) over de Tapytmakery. *f* 4000, in slag *f* 1000, opgehouden.
Amstel (Dezelve, Een Huis en Erve, op den) over de Tapytmakery *f* 600, opgehouden.
Cattenbroek (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Een Hof-Steede, Huis, Berg en Schuur, mitsgaders twintig Morgen Land, onder den Geregte van) *f* 925, in slag *f* 350, verkogt.
Cloveniers Burgwal (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, op de) over de Oude Manhuis Poort. *f* 20000, in slag *f* 2000, verkogt.
Harmelen (Dezelve, Een Hof Steede, Berg en Schuur, mitsgaders 19 Morgen Land, onder de Geregte van) *f* 1500, in slag *f* 450, verkogt.
Harmelen (Dezelve, Omtrent 9½ Morgen Land, onder de Geregte van) *f* 1750, in slag *f* 450, verkogt.
Hoogstraat (*G. Rebel*, *D. van Schorrenbergh* en *G. de Roy*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe). *f* 10750, in slag *f* 400, verkogt.
Kamerryk (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Een Hof-Steede, mitsgaders omtrent 26 Morgen 35 Roeden Land, onder de Geregte van). *f* 1250, in slag *f* 600, verkogt.
Keizersgragt (*W. van den Bosch* en *J. J. Hooft*, Een Huis en Erve, op de) by de Runstraat. *f* 8000, in slag *f* 300, opgehouden.
Linschooten en Cattenbroek (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Een Hof-Steede, mitsgaders omtrent 29 Morgen Land, onder den Geregte van). *f* 1450, in slag *f* 1000, verkogt.
Linschooten en Cattenbroek (Dezelve, Een Hof-Steede van omtrent 20 Morgen Land onder den Geregte van). *f* 1050, in slag *f* 40, verkogt.
Lopick (Dezelve, Zes Morgen Lands, geleegen in). *f* 400, in slag *f* 90, verkogt.
Lopick (Dezelve, Agt Morgen Lands, mede geleegen in). *f* 350, in slag *f* 200, verkogt.
Lopick (Dezelve, Tien Morgen Land in). *f* 750, in slag *f* 175, verkogt.

Maſtwyk (Dezelve, Omtrent 22 Morgen Land, onder den Geregten van) &c. *f* 1600, in ſlag *f* 600, verkogt.
Molſteeg (*C. Twisk*, *H. Hoogewal* en *D. Heydeman*, Twee Huizen en Erven, onder een Dak, in een Koop in de). *f* 5850, in ſlag *f* 150, opgehouden.
Oudshoorn (*C. van Ophoven*, Een Olimolen gelegen onder de Geregte van). *f* 1800, in ſlag *f* 200, opgehouden.
Reyerskop (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Een Hof-Steede, mitsgaders 15 Morgen 300 Roeden Lands, onder) Greuninger Geregt. *f* 1550, in ſlag *f* 300, verkogt.
Reyerskop (Dezelve, Twee en Twintig Morgen Lands, onder den Geregte van) Greuninger Geregt den Indyk en Harmelen. *f* 2100, in ſlag *f* 100, verkogt.
Reyerskop (Dezelve, Een Hof Steede, Huis, Berg en Schuur, mitsgaders 25 Morgen Land, onder den Geregte van) Greuninger Geregt, Harmelen en den Indyk. *f* 2300, in ſlag *f* 550, verkogt.
Warmoesſtraat (*G. Rebel*, Een Huis en Erve, in de) Weſtzyde over de Wyde Kerkſteeg. *f* 6900, in ſlag *f* 1100, verkogt.
Willescop (*J. Steenbergen*, *D. Stoopendaal* en *W. H. Stoopendaal*, Een Hof-Steede, Huis, Berg en Schuur, mitsgaders 15 Morgen Lands, onder den Gerechte van) na by de Stad Montfoort. *f* 1000, in ſlag *f* 400, verkogt.

En Deeze volgende op Maandag den 7 *October* 1765, geveyld.

Alkmaar (*I. de Wit* en *H. Hollenberg*, Een Suiker Raffinadery, Woonhuis &c. verdere Wooningen Annex gemelde Suiker-Raffinadery en Gereedſchappen, gelegen binnen de Stad) aan de Noordzy van het Luttik Oudorp, genaamd de Groene Klok. *f* 5475, in ſlag *f* 500, opgehouden.
Bikkers Eiland (*A. Follé*, *P. Suyderhoff* en *A. Blom*, De Helft in een Huis en Erve, op het) aan het eind van de groote Bikkersſtraat. *f* 1325, in ſlag *f* 10, verkogt.
Haerlemmer Weg (*J. Schreuder Willemsz.*, (Een Tuin en Huizing, op den) op het Bulle of Tuinpad. *f* 1300, in ſlag *f* 80, opgehouden.
Haerlemmerdyk (*R. Steenbergen*, *J. Karſtens*, *H. H. Helmes*, (Een Huis en Erve, op den) Noordzy voorby de Dommerſtraat. *f* 7100, in ſlag *f* 325, verkogt.
Haerlemmer Houttuynen (*M Popel*, *H. van Veen*, *D. ten Tye* en *H. H Helmers*, Een Huis en Erve, met een Vrye Wal daar voor, in de) tuſſchen de Princegragt en Oranjeſtraat. 7200, in ſlag *f* 700, verkogt.
Heeregragt (*J. Slebes Hendriksz.* *W. van Otterloo*, *A. van der Glind*, *B. Stemberg*, *A. de Mol van Otterloo* en *J. Smit*, Een Huis en Erve, op de) Ooſtzy, het derde Huis benoorden het Hoekhuis van het Koningsplyn. *f* 38000, in ſlag *f* 6000, verkogt.
Heerengragt (*W. Ebbenhorſt*, Een Huis en Erve, op de) Ooſtzy, bezuiden het Koningsplyn. *f* 12300, in ſlag *f* 450, opgehouden.
Hemelryk (*C Hoeneker*, Een Huis en Erve, in het Groot) *f* 775, in ſlag *f* 9, verkogt.
Hemelryk (Dezelve, Een dito, in het Groot), *f* 740, in ſlag *f* 7, verkogt.
Keizersgragt (*A Follé*, *I. van Eyk*, *S. Klink*, *H. J. Spittel*, *P. Suyderhof* en *H. W. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, op de) Ooſtzy, tuſſchen de Leidſcheſtraat en Gragt. *f* 23000, in ſlag *f* 6000, verkogt.

Lin-

Lindestraat (*W. Ebbenhorst*, *J. Hooft* en *J. Meniven*, Een Huis en Erve, in de). *f* 4575, in slag *f* 325, verkogt.
Luthersche Nieuwe Kerk (*C. Hoeneker.*, Een Huis en Erve, agter de). *f* 6000, in slag *f* 90, opgehouden.
Princegragt (*J. Schoonhoven*, Vyf Sesde Parten in een Huis, Agterhuis en Erven, op de) Westzy, over de Reesluis. *f* 4550, in slag *f* 500, verkogt.
Princen Eiland (*A. Follé*, *P. Suyderhoff* en *A. Blom*, De Helft in een Huis en Erve, Schuytemaakers Werf, Pakhuis en Erve, genaamd de Rob, op het). *f* 2300, in slag *f* 200, verkogt.
Thaamen (*J. Slebes Hendriksz.*, Een Houtzaag Moolen met zyn Huizinge en Stal, geleegen te) aan den Uithoorn by den Amstel. *f* 6500, in slag *f* 3800, opgehouden.
Zandstraat (*A. Follé*, *P. Suyderhoff* en *A. Blom*, Een Huis en Erve, in de) *f* 3025, in slag *f* 600, verkogt.

En Deeze volgende op, Maandag den 14 *October* 1765, geveyld.

Angelierdwarsstraat (*N. Bremer* en *A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, in de eerste) tusschen dito straat en gragt. *f* 2150, in slag *f* 10, verkogt.
Blindemanssteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 825, in slag *f* 7, verkogt.
Bloemmarkt (*J. van Wattens*, *B. Tideman*, *W. van Eelen*, *P. Suyderhoff*, *J. Schreuder Willemsz.* en *A. van Ketwich*, Twee derde Parten in een Huis en Erve, op den) op de hoek van de Wydesteeg. *f* 9050, in slag *f* 50, verkogt.
Cingel (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Westzyde tusschen de drie Koningstraat en Oude Lelystraat. *f* 15850, in slag *f* 950, verkogt.
Egelantiersgragt (*R. Pietersz. Schoonegevel*, Een Huis Agterhuis en Erve, op de) Zuidzyde, tusschen de twee eerste Bruggen. *f* 4000, in slag *f* 70, verkogt.
Haerlemmerdyk (*G. Rebel*, *L. Kuyper*, *D. G. Römer* en *A. van Ketwich*, Een Huis en Erve, op de) het 7de Huis voor by Oranjestraat. *f* 4350, in slag *f* 50, opgehouden.
Jonkerstraat (*N. Bremer*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 1450, in slag *f* 100, opgehouden.
Jonkerstraat (*N. Bremer* en *A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 700, in slag *f* 40, opgehouden.
Krommetuinstraat (*G. Rebel*, *L. Kuyper*, *D. G. Römer* en *A. van Ketwich*, Een Huis en Erve, op den hoek van de) en Baangragt. *f* 1550, in slag *f* 450, opgehouden.
Raapenburgergragt (Dezelve, Een Huis en Wal daar voor, en een Agterhuis in een koop op de). *f* 5100, in slag *f* 700, opgehouden.
Raapenburgerstraat (*S. Saportas* en *I. de Wolff*, Een Huis en Erve, aan de Noordwestzyde, van de). *f* 6000, in slag *f* 100, opgehouden.
Raapenburgerstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, aan de Noordwestzyde, van de) *f* 3900, in slag *f* 30, opgehouden.
Slootstraat (*G. Rebel*, *L. Kuyper*, *D. G. Römer* en *A. van Ketwich*, Een Huis en Erve, in de). *f* 975, in slag *f* 70, verkogt.

Tuinstraat (*P. de Hoen*, Een Huis Agterhuis en Erve, In een koop in de) Noord-zyde, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 900, in slag *f* 80, verk.
Wydesteeg (*J. van Wattens*, *B. Tideman*, *W. van Eelen*, *P. Suyderhoff*, *J. Schroeder Willemsz.* en *A. van Katwich*, Twee derde Parten in een Huis en Erve, in de) agter op de Bloemmarkt. *f* 1800, in slag *f* 20, verkogt.
Zeedyk (*N. Boomer*, *G. Rebel* en *G. Jarman*, Een Huis en Erve, en een dito daar agter op den) op den hoek van de Stormsteeg en Oudezyds Agterburgwal. *f* 7800, in slag *f* 950, verkogt.

De volgende Scheepen zyn door de ondestaande *Makelaars* te Amsterdam op *Maandag* den 30 *September* 1765. in 't Nieuwezyds Heeren Logement geveyld.

Fluit-Schip (*A. Adriaan Bardon*, *A. Dykman*, *A. Kramp* en *T. van Lingen*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamd *Europa*, Gevoert by Commandeur *Gerrit Leendersz. Smit*, Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven $113\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huid 30 voet, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 13 voet $\frac{2}{3}$ duim, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 7 voet $2\frac{1}{2}$ duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet $8\frac{1}{2}$ duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 2 Ysere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by het zelve Schip is, en tegenwoordig tusschen de Sandhoeks en Bikkers Boom in de Laag, is leggende. *f* 16400, in slag *f* 1600, opgehouden.
Fluit-Schip (*S. Dykman*, *H. Planter*, *A. Kluft Lamius* en *W. Müller*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de *Jacob Bartolomeus*, Gevoert by Commandeur *Jacob Claasz. Bakker*, Is in 't Jaar 1737. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven $114\frac{3}{4}$ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 29 voet $5\frac{1}{2}$ duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uytwatering 12 voet 4 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 6 voet 10 duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 8400, in slag *f* 1000, *Simon Cramer*.
Fluit-Schip (*S. de Kiens*, *H. Planter*, *T. Reth Ysbrandsz.* en *T. van Lingen*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt *Bilbao*, Gevoert by Commandeur *Pieter Gerritsz. Blankman*, Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven $112\frac{1}{2}$ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 28 voet $5\frac{1}{2}$ duym, Hol in 't Ruym op zyn Uytwatering 12 voet $7\frac{1}{2}$ duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 6 voet 8 duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 6800, in slag *f* 1000, *Dirk Leuveling*.
Fluit-Schip (*G. Blaauwpot* en *R. Hageman*, $\frac{1}{4}$ Part in 't) de *Drie Gesusters*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereedschap, Gevoert by Commandeur *Manglis Vermeulen*, Is in 't Jaar 1737. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112 voet 10 duim, Wyt 29 voet, Hol in 't Ruim 12 voet 4 duim, 't Dek 7 voet, Is Gedestineert na Groenland, met 6 à 7 Sloepen, Werd Ver-

Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Jacob der Kinderen.* *f* 700, in slag *f* 60. *Nicolaas Jan van Baggen voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) *Groenlandia*, en in deezelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Oeke Michielsse Hogewyl*: Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 113¾ voet, Wyt 29 voet 1 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 8 duim, 't Dek 6 voet 7½ duim, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven. Vaart onder Directie van de Heeren de *Erven van Breda.* *f* 625. *Hartog Leezenberg.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de *Agatha*, en in deszelfs Walvis Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Adam Adriaansz. Ooms*: Is in 't Jaar 1743. Nieuw Uitgehaalt lang over Steeven 116¾ voet, Wyt 30 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 6 duim, 't Dek 6 voet 10 duim, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, werd Verkogt op Conditie als boven. Vaart onder Directie van de Heer *Evert Hendrik van Marle*, tot Zaandam. *f* 525, in slag *f* 14. *Hendrik Steenveld voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de *Zeepost*, en in deszelfs Walvis Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Cornelis Frieman*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 113 voet. Wyt 29 voet 5½ duim, Hol in 't Ruim 13 voet, 't Dek 7 voet, Is Gedestineert na de Straat Davids, met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt Vry in Zee. Vaart onder Directie als boven. *f* 750, in slag *f* 20. *Albertus Kramp voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/64 Part in 't) de Jonge Juffrouw *Anna Maria*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Pieter Bandix Junior*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt lang over Steeven 115½ voet, Wyt 29 voet 1 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 1 duim, 't Dek 6 voet 8 duim, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven. Vaart onder Directie van de Heeren *Poulles* en *Zurmuhlen.* *f* 175, in slag *f* 8. *Mouris Gunther Davids. voor zyn Meester.*

Galjoot-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't de drie Mast) de *Cornelis*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur: *Sietje Jansz.* Is in 't Jaar 1743. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 96 voet, Wyt 24 voet 5 duim, Hol in 't Ruim 11 voet 10 duim. Is Gedestineert na de Straat Davids, met 5 Sloepen, Wert Verkogt met de Gedaane Vissery hebbende volgens Roeijing Gekookt 124 Quardeelen Traan, zynde de Uitgaande] Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heeren *Symon* en *Cornelis Hottentot*, tot Oostzaanen. *f* 325, *Denys ten Tye voor zyn Meester.*

Hoeker-Schip (*V. de Vries* en *H. Steenveld*, Een Extraordinary Welbezeylt) 3 Mast) genaamt de *Hercules*, Gevoert by Kapt. *Cornelis Jurrians*, Is in 't Jaar 1755. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 93½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 24 voet 8½ duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 14 voet 1½ duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1764 een Nieuw Groot en Fokke Wand Opgelegt.) *f* 7600, in slag *f* 100, *T. Beth voor zyn Meester.*

Hoe-

Hoeker-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt drie Mast) genaamt de Vrouw *Maria*, Gevoert by Kapt. *Christoffel Helgenveld*, Is in 't Jaar 1749. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 25 voet 5½ duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groote Luik op zyn Uitwatering 11 voet 8 duim, 't Verdek by de eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 4 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Ysere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 5000, in slag *f* 450, opgehouden.

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeylt) Met een Barkentyns Tuig, genaamt de drie *Gebroeders*, Gevoert by Schipper *Jan Heertjes Snip*, Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95½ voet, Wyt binnen zyn Huyd 22 voet 10 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 10 voet 4 duim. Alles Amsterdammer voeten. En dat verder met alle zyn Rondhout, Opstaande en Loopende Wand, als by 't zelve Schip is, en tegenwoordig by de Nieuwe Stads Herberg is leggende. *f* 3200, *Willem Vis.*

Kof-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt de Jonge *Gerret*, Gevoert by Schipper *Jan Hop*, Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91 voet, Wyt binnen zyn Huid 20 voet 8 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uytwatering 9 voet 9 duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Laatst van 't Jaar 1763. Verdubbeld met een Eeke Huyd.) *f* 2900. *Tamme Beth Ysbrandsz. voor zyn Meester.*

Snaauw-Schip (*G. de Myn*, Een Extraordinary Welbezeilt), genaamt de Juffrouw *Ida*, Gevoert by Commandeur *Riewert Symons.*, Lang over Steeven 78¼ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 22 voet 4 duym, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 11 voet 6 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 6 duym. 't Dek agter de Groote Mast hoog aan Boort 6 voet. Alles Amsterdammer voeten. *f* 3500, in slag *f* 300. *Gerbrand de Myn voor zyn Meester.*

Snaauw Schip (*T. Beth Ysbrandsz.*, *B. Meerkamp*, *C. van der Glas* en *P. de Jongh Jacobsz.*, Een Extraordinary Welbezeylt) Zynde een Hollandsche Kiel genaamt de Jonge *Jan*, Gevoert by Kapt. *Anthony Bevers*, Lang over Steeven 79½ voet, Wyt by de eerste Balk voor 't Groot Luyk binnen zyn Huyd 22 voet 10 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uytwatering 11 voet 8 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk hoog aan Boort 4 voet 8¼ duym. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 10 Ysere Gotelingen, 4 Draaystukken en andere Amonitie van Oorlog na advenant. Is in 't Jaar 1763. Extra zwaar Vertimmert.) *f* 3000, in slag *f* 600, *Bartholdus Meerkamp voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (*A. A. Bardon*, *A. Dykman*, *A. Kramp* en *T. van Lingen*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoerd by Commandeur *Gerrit Leendersz. Smit.* *f* 6200, in slag *f* 500, opgehouden.

Walvis-Vangers Gereetschap (*S. Dykman*, *H. Planter*, *A. Kluft Lamiou* en *W. Möller*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert by Commandeur *Jacob Klaasz. Bakker.* *f* 5800, in slag *f* 500, *Simon Cramer.*

Walvis-Vangers Gereetschap (*J. de Flines*, *H. Planter*, *T. Beth Ysbrandsz.*

en

en *T. van Lingen*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert by Commandeur *Pieter* Gerritsz. *Blankman*. *f* 5200, in slag *f* 800. *Dirk Leuveling*.

Walvis Vangers Gereetschap (*G. de Myn*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert by Commandeur *Riewert Symons*. *f* 2200, in slag *f* 200. *Gerbrand de Myn voor zyn Meester*.

Walvis-Vangers Gereetschap *G. Blaaupot* en *R. Hageman* 1/12 Part in 't drie Mast Galjoot Schip de *Cornelis* en in deszelfs) *f* 275, in slag *f* 5. *Gerrit Blaaupot voor zyn Meester*.

En deze volgende *Scheepen* op *Maandag* den 7 *October* 1765 geveyld.

Eyker (*T. Beth Ysbrandsz.*, Een Schuit, genaamt een) Lang over Steeven 48½ voet, Wyt binnen zyn Huid 9 voet 4½ duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 4 voet 8½ duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 300, in slag *f* 10. *Dirk van Haarst*.

Fluit-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *A. Roos*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de Juffrouwe *Anna* en *Maria*, Gevoert by Commandeur *Pieter Jacobsz. Dogger*, Is in 't Jaar 1760 Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 29 voet 6½ duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 12 voet 10 duim 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 7 voet, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet 6 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 20200, in slag *f* 400, *Jacob Swam voor zyn Meester*.

Fluit-Schip (*T. van Lingen*, *N. A. van Hoorn*, *G de Myn* en *A. J. Dankerts*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Cornelis Jan*, Gevoert by Commandeur *Roelof Outman*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 114 voet. Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 30 voet 2 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luyk op zyn Uitwatering 13 voet 3 duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 7 voet 2 duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet 7 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 16200, in slag *f* 1000, *Leonard Jacobs voor zyn Meester*.

Fluit-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *A. Roos*, Een Extraordinary Welbezeylt) genaamt *Anna*, Gevoert by Commandeur *Pieter Winder*, Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 104½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 28 voet, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 12 voet 6½ duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 6 voet 2 duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 8 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 18600, in slag *f* 400, *Pieter Engelen*.

Fluit-Schip (*J. Wils* en *P. van Winter Junior*, Een Extraordinary Welbezeylt genaamt de Vrouw *Wyva Yla*, Gevoert geweest by wylen Commandeur *Cornelis Kolder*, Is in 't Jaar 1742. Nieuw Uitgehaalt Lang over Steeven 116¼ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huyd 30 voet 1 duim, Hol in 't Ruym by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 12 voet 10 duym, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 7 voet, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet 6 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 12000, in slag *f* 2000, opgehouden.

Fluit-

Fluit-Schip (*H. Planter*, *A. Goldberg* en *P. Graauwenbaan*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Nicolaas* en *Anna*, Gevoert by Commandeur *Feppe Jacobsz. Flieger*, Is in 't Jaar 1741. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 113½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 29 voet 3 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groot Luik op zyn Uitwatering 12 voet 5½ duim, 't Verdek by de Eerste Balk voor 't Groot Luik hoog aan Boort 7 voet 1½ duim, de Stuurplegt hoog aan Boort 9 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 8800, in slag *f* 1300, *Jacob Frame voor zyn Meester*.

Hoeker-Schip (*F. Bonnekoning*, *S. Aukes*, *C. Pleis van Amstel Jacobs Cornelisz.* en *A. A. Aukes*, Een Extraordinary Welbezeilt een Mast) genaamd de *Eenigheid*, Gevoert by Schipper *Hans Jasper Muller*, Is in 't Jaar 1751. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 86½ voet, Wyt by de Eerste Balk voor 't Groot Luik binnen zyn Huid 25 voet, 5 duim, Hol in 't Ruim by de Eerste Balk voor 't Groote Luik op zyn Uitwatering 13 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 3500, in slag *f* 300, *Arnoldus Nieman voor zyn Meester*.

Kof-Schip (*De Gemeene Reeders*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de Jonge *Akeda*, Gevoert by Schipper *Poulus Siebses*; Is in 't Jaar 1755. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 93 voet, Wyt binnen zyn Huid 21 voet 1½ duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 10 voet 1 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4500, in slag *f* 40, opgehouden.

Poon (*T. Beth Ysbrandsz.*, Een Schuit, genaamt een) Lang over Steeven 46½ voet, Wyt binnen zyn Huid 12 voet 1½ duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 4 voet 10 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 360, in slag *f* 20. *Dirk van Haarst*.

Snebbe (Dezelve, Een Schuit, genaamt een) Lang over Steeven 46½ voet, Wyt binnen zyn Huid 9 voet 4 duim, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 4 voet 10 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 370, in slag *f* 40, *Tamme Beth Ysbrandsz. voor zyn Meester*.

Spiegel-Jagt (Dezelve, Een Extraordinary meer als gemeen Welbezeilt) Lang over Steeven 31½ voet, Wyt binnen zyn Huid 9½ voet, Hol in 't Ruim op zyn Uitwatering 4 voet 6 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 775, in slag *f* 5. *Cornelis Welboren*.

Walvis-Vangers Gereetschap (*J. Wils* en *P. van Winter Junior*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert geweest by wylen Commandeur *Cornelis Kalder*. *f* 7600, in slag *f* 350. *Pieter Engelen*.

Walvis Vangers Gereetschap (*H. Planter*, *A. Goldberg* en *P. Graauwenbaan*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert by Commandeur *Feppe Jacobsz. Flieger*. *f* 7100, in slag *f* 550. *Gerrit van Sante voor zyn Meester*.

Walvis Vangers Gereetschap (*T. van Lingen*, *N. A. van Hoorn*, *G. de Myn*, en *A. J. Dankerts*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert by Commandeur *Roelof Outman*. *f* 6900, in slag *f* 360. *Timotheus van der Lingen voor zyn Meester*.

Walvis Vangers Gereetschap (*J. Willaars*, *T. van Lingen* en *C. Brak*, Een Extraordinary Welgestoffeert) gevoert by Commandeur *Jan Swan*. *f* 6400, in slag *f* 600, *Leonard Jacobsz. voor zyn Meester*.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER II. STUK. 1765.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Deezer dagen is de Heer *Stawracki*, zynde een ryke Griek, zoo als ook Agent van den *Prins* of *Hospodar* van Wallachyen en Gunsteling van den Sultan, na dat hy wegens veele gepleegde Knevelaryen aangeklaagd en overtuigd was, op bevel van zyne Hoogheid in hegtenis genoomen, en kort daarna voor de Deur van zyn eigen Huis, staande aan het Kanaal, opgehangen, zynde alle zyne Effecten, welke op meer dan drie Millioenen begroot worden, ten voordeele van den Sultan geconfisqueerd: Ter zelver tyd zyn veele van zyne Vrienden en Aanhangers by de kop gevat, en dessels zoon *Torgaki*, eerste Agent van den Hospodar van Wallachyen, is den 23 Augustus mede gearresteerd en by den *Bostangi-Bachi* gevangen gezet, den 28 is hy gewurgd, en zyn lighaam aan een Galg opgehangen, met een geschrift, welk hem aan alle in Wallachyen gepleegde buitenspoorigheeden, schuldig verklaard. De Hospodar zelve van Wallachyen, *Stephanissa Rakonitia* groote Knevelaryen gepleegd hebbende omtrent de Onderdanen die hy regeerde is van dat Prinsdom afgezet, en de Sultan heeft het zelve opgedragen aan *Constantin Scarlato*, die reeds te vooren met die waardigheid is bekleed geweest.

De geëxileerde *Crim Gheray*, voormaals Chan der Tartaren, is van 't Eiland *Scio*, plaats zyner Ballingschap, naar dat van *Rhodes*, op bevel van dat Hof, overgebragt.

De besmettelyke Ziekte is hier eenigsints verminderd, en volgens de jongste Brieven van Smirna heeft dezelve aldaar ten eenemaal opgehouden, maar de Graanen-Oogst was zoo slegt uitgevallen, dat men voor onaangenaame gevolgen vreesde.

PORTUGAL. Lissabon. De Koning by opene Brieven, het

berucht Brevet van den Paus ten voordeele van de Institutie der Jesuiten. (ziet February laatstleden bladz. 44) nul en in dit Ryk van geene kracht verklaard hebbende, doed men de scherpste navorsschingen, door wat middel 't zelve in dit Koningryk gebragt en verspreid geweest is, ten einde die practyken voor het toekomende zo veel mogelyk te stuiten.

Onder de Conclusien van den Heer Procureur Generaal uit zyne stellingen in zyne ingeleverde aanklachte tegen dat Brevet, zyn deeze aanmerkelyke:

1. Dat het onmooglyk is, dat dit Brevet een werk van den Paus Clemens den XIII. zy; vermits het een zo haatlyke Orde voorspreekt.

2. Dat de Paus noodwendig dat Brevet niet behoorlyk geexamineert noch kennis van de 'er in vervatten zaken gehad moet hebben.

3. Dat dat wandrochtig Brevet nooit te voorschyn konde zyn gekomen, zo niet in onze dagen de Waarheid belet wierd tot voor den Pauslyken Stoel te naderen, door verhinderingen, die niemand onbekend zyn en alle goeden Katholieken doen zuchten; en dat men het derhalven niet anders moet aanmerken, als de laatste kracht van een stervend Lighaam, 't geen zich van den dag af, dat zyne voorheen onnavorschlyke Maximes aan de oogen der Christen Wereld ontdekt zyn, aan den oever van zyn onvermydelyken ondergang ziet.

4. Dat de Jesuiten, welke de Waarheid voor den Paus bedekt gehouden en niet dan by verstrikking dat Brevet verkregen hebben, daarmede gene andere dan hoogst schadelyke en gevaarlyke oogmerken hebben moeten; en dat derhalven alle de Onderdanen des Konings, uit aanmerking van 't Vergif van een zo bedekt kruipende Adder, naar het voortreflyk voorbeeld van zyne Majesteit met vereende handen en harten den God van Barmhertigheid behoren aan te roepen, ten einde het Hem behagen, die aanslagen te niet te maken en den opperften Herder te slaken van de banden, in welke Hy tot groot nadeel der Kerke gehouden word.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 11 September (1765) is het *Commercie Tractaat*, onlangs tusschen dit Ryk en Groot-Brittannien door den Baron *Gross* en het Britse Ministerie te Londen gesloten, geratificeerd of uitgewisseld geworden.

Het Ridderfeest der Orde van *St. Alexander Newski* is alhier met alle plechtigheid gevierd. Den 10 September (1765) 's voormiddags ten 10 uuren kwamen de Ridders in hunne plechtgewaden in 't Klooster van *St. Alexander* 't zamen en verwachtteden de komst van de Keizerin, terwyl de Processie der Geestlykheid

uit

uit de Kerk van O. L. V. van Casan naar 't gemelde Klooster een aanvang nam, werwaards de beide jongste Ridders van de Griekse Religie dien Omgang te voet volgden. Omtrent 11 uuren begaf zich hare Keizerl. Majesteit in vollen sieraad der Orde, begeleid door haren Hofstoet, uit het Zomer-Paleis direct naar 't Klooster, wordende de Sleep van haren Mantel door de fungeerende Kamerheeren gedragen en die Vorstin door de hoge Geestlykheid en alle de Ridders aan de Poort ontfangen. Van daar ging hare Keizerl. Majesteit in Processie naar de Kerk, gevolgd door alle de Ridders by paren naar de jaren van hunne receptie in de Orde. Na het eindigen van den Godsdienst wierd het Geschut der Vesting en Admiraliteit losgebrand en ontfing de Keizerin de Complimenten van de Geestlykheid, die teffens ter Handkus geadmitteert wierd. Vervolgens trad hare Keizerl. Majesteit voorgegaan door de Ridders, naar de Hoofddeur, en keerde in hare Koets naar het Zomer-Paleis, gevolgd door alle de Ridders in hunne eige Koetsen. Die trein ten Hove gearriveert zynde, vervoegden zich de Keizerin in haar Apartement en de Ridders in de Audientie Zaal, alwaar zy den Heer Grootvorst vonden. Kort daarop verscheen ook hare Keizerl. Majesteit aldaar, ontfing de Complimenten van zyne Keizerl. Hoogheid en de Ridders, admitteerde hen ter handkus en begaf zich, te wederzyden door haren Hofstoet begeleid, naar de tafel. Alle de Ridders, voorgegaan door den Ceremoniemeester met zyne Staf, traden voor hare Keizerl. Majesteit, die door de Opper-Hofmeester, de Hofmeesteres, de Staatdames en Freules gevolgd wierd. De Tafel, aan welke de Keizerin met den Groot-Vorst en de Ridders spysde, was van 28 borden, wordende de Keizerin door een Kamerheer en de Grootvorst door een Kamerjonker opgewacht, onder 't gehoor van een voortreflyk Italiaans vocaal en instrumentaal Musiek. Des avonds was in 't byzyn van hare Keizerl. Majesteit en zyne Keizerl. Hoogheid Bal, op 't welk zich alle de Ridders, de Buitenlandse Ministers en de Dames en Heeren van 't Hof bevonden.

DENEMARKEN. Koppenhagen. 's Konings Schip van Oorloge *St. Croix*, kwam den 25 September (1765) behouden ter deezer Rheê, doch de volgende dag, toen een gedeelte der manschap verlof gekregen had, om zich aan land te begeven, gebeurde het volgende ongeluk: ruim 40 man gingen op eens uit het Schip in

de Barkas, de Kapitein die op het Schip bleef, riep hen toe dat zy moesten te rug keeren, dewyl de Barkas overladen was: doch niet tegenstaande deeze vermaning, haalden zy 't zeil op, en meenden heen te varen, maar naauwelyks was zulks geschied of de Barkas sloeg om: slechts elf perzonen werden gered, en alle de overige, in ruim 30 zielen bestaande, verdronken. Onder dezelven waren verscheidene Vrouwen, die aan het Schip gekomen waren, om hunne Mannen te verwelkommen en af te halen.

ZWEDEN. Stokholm. Hoe nadeelig het is, als goede Ordonnantien niet in agt genoomen, nogte ter uitvoer gebragt worden, hebben de Ryks-Stenden nu onlangs door een nieuw Voorbeeld ondervonden:

Men had *naamentlyk* reeds by den laatsten Ryksdag de noodwendige Maatregelen beraamd, om de algemeene Klagten over het Gebrek en de Duurte van 't Zout te beletten, en teffens daar by in overweeging genomen hoe het alhier opgeregte Zout-Comptoir ('t welk beloofd had het geheele Ryk met een steedsduurende Voorraad van Zout tegen *agtien* of ten hoogsten *negentien* Daalders voor de Ton te zullen voorzien) zedert het Jaar 1750 om een Belasting van een Daalder op ieder Ton, de vervulling van die Belofte gestaakt had.

Derhalven nam men het Besluit om den Koning te raaden, dat de evengem. Belasting mogt ophouden; en dat zyne Majt. door het Commercie-Collegie wilde laaten onderzoeken, wat middel men verders vinden konde, om het Gebrek en de Duurte van het Zout voor te komen met Waarschouwing aan de Zoutrederyen dat, ingeval geen genoegzaame voorraad van Zout in het Ryk was, de Koning een algemeen Verlof voor de buitenlandse Schepen zou bekend maken, om Zout in alle *Stapelplaatsen* van het Ryk Tolvry in te voéren *enz.*: Maar tegenwoordig hebben de Stenden ontdekt, dat dit genoomen Besluit, zynde van 5 Aug. 1762 niet eens aan den Koning bekend gemaakt, en nog veel minder in 't werk gesteld is.

Dit is dan de Oorzaak dat de Stenden niet alleen een Afschrift van dat Besluit aan den Koning hebben doen ter hand komen, maar ook aan de ten dien einde geregtigde Gedeputeerden bevel gegeeven hebben, de Redenen van het voorn. Verzuim naauwkeurig na te vorschen, met oogmerk om hen, dewelke tegen de Ryks-Ordonnantie, de Regeerings Form en de Wetgeevende Magt zoo zeer misdaan hebben, behoorlyk aan te klaagen, en na verdiensten te straffen.

De groote Deputatie heeft eindelyk haar onderzoek ten einde gebragt aangaande de Goederen, Bezittingen en Pretensien van

de

de gearresteerde Heeren *Gustaaf Kiärneman*, *Carel* en *Nicolaas Grill* en *Johan Hendrik Le Febure*, ten einde daar uit de Pretensien zo van de Kroon als van de Bank, dewelken in ruim 61 Tonnen Gouds bestaen, zo veel mogelyk voldaan te krygen.

Men heeft volgens dat onderzoek bevonden dat de Heer *Kiärneman* bezat 10 Millioenen, 332906 Thalers, 6 Oers Kopere munt en schuldig te weezen, 6 Millioenen, 133619 Th. 13 Oers en 18 Penningen; zulks hem op 't einde van den jare 1764 overig was, 4 Millioenen, 199286 Th. 24. 6.

De goederen van de Heeren *Carel* en *Nicolaas Grill* beliepen op 10 Millioenen, 138334. 16, en hunne schulden op 7 Millioenen 499485. 16; weshalven zy 2 Millioenen, 638849 Th. overhouden.

De Heer *Le Febure* bleek bezeten te hebben 20 Millioenen, 415549. 27. en schuldig te weezen 11 Millioenen, 640518. 3. en dien volgens bezat hy werkelyk, 8 Millioenen, 775031. 24. alles Kopere Munt.

Uit deeze Balans blykt duidelyk, dat die Heeren zich ter oorzake van de mindere waarde Koper munt buiten staat bevinden, om de geld sommen te betalen, dewelken de Kroon en de Bank thans van hen vorderen, en men kan by deeze gelegenheid niet nalaten aan te merken dat de Heeren *Grill* zich niet ten kosten van de Kroon hebben verrykt, doordien zy aanzienlyke Goederen van hunne Voorzaten geërfd, een wezendlyken en zeer voordeeligen Koophandel gedreven, en nimmer eenige kosten of grootsche vertoningen boven hunnen Staat aangewend hebben.

POLEN. Warschauw. Onlangs deed de Koning aan de Commissarissen van de Kroons Tresorie by *Missive* de aanbeveeling, dat zy eene Maatiging in de *Kroons Tollen* wilden uitdenken *enz.* Doch dezelve hebben kort daarna een *Antwoord* daarop aan zyne Majt. toegezonden, 't geen wel alle mogelyke Bereidwilligheid, maar teffens ook de grootste Hinderpaalen, om de begeerte des Konings in allen opzigte te vervullen, aan den dag legt.

Indien (*zeggen zy*) aan de Commissie zoo veel Magt verleend was, dat dezelve dezen *Toll* [dewelke door menigmaal herhaalde Ryksdags-Besluiten is bekragtigd geworden, inzonderheid door die van de Jaaren 1647, 1649. 1659 en 1710 en hoofdzakelyk door den *Convocations-Ryksdag* van het laatst voorleeden Jaar naar het Voorschrift der twee Ryks-Besluiten van 1661 en 1679., waar in de eigentlyke Schikking van den *Generaalen Toll* vervat is] durfde afschaf-

fen,

ſen, zoo zouden wy de vervulling der algemeene Wenſchen tot ons voornaamſte Doelwit ſtellen: Doch nu is hun geen verder Vermogen, als dat om de Wetten te vervullen, opgedraagen: Zoo genegen als Wy nu voor ons zelve weezen mogten, even zoo veel Spyt moeten wy tegenwoordig by ons ondervinden, daar wy ons tot bereiking van dit Oogmerk buiten ſtaat zien.

Wy zullen egter ons uiterſte beſt aanwenden, dat wy overeenkomſtig met het algemeen Belang te werk gaan, en zullen zo wel de nieuwe *Tol Tariffen* als ook de overige Maatregelen zoodaanig ſchikken, dat, wanneer de Impoſten, dewelke niet meer dan eens te betaalen zyn [mits dat nogthans de Adel en de Geeſtelykheid nevens hunne Onderhoorigen, zoo dikwils als zy de Goederen, op hun eigen Land verworven, binnen het Ryk ter Verkoopinge vervoeren, en andere Noodwendigheeden daartegen ten hunnen eigen behoeve van Dantzig afhaalen, hier van uitgezonderd blyven] naauwkeurig bepaald, de Tol-Kamers verminderd, in behoorlyke Order geſchikt, en eindelyk ook de Treſorie-Bedienden onder ſcherpe toezigt tot hunne ſchuldige Pligt zullen gebragt zyn, wy daar door gedeeltelyk de matiging van den Tol bereiken, en gedeeltelyk ons gedienſtig en behaaglyk gedragen mogen in de Oogen van onzen allergenadigſten Koning en Heer, dewelke niet liever wenſcht als te zien, dat het Lot van zyn Volk tot algemeen *Geluk* en Welvaaren uitvalt.

DUITSCHLAND. Weenen. Het Hof van de Keizerin Koningin Douariere, en dat van den Roomſch Koning, tegenwoordig regeerende Keizer *Joſephus* de II., zyn thans met elkander vereenigd, om voortaan niet meer dan een uit te maken. De voorſz. Keizerin-Koningin overwogen hebbende dat door de dood van wylen den Keizer, haren Gemaal en Mede-Regent haarer Koningryken en Erflanden, het gewigt dier Regeeringe thans alleen op haare Schouderen ruſte, heeft, om zig, voor een gedeelte, van dien Laſt te ontſlaan, tot welzyn haarer Onderdaanen, beſloten, haaren welbeminden en oudſten Zoon Joſephus, Koning der Romeinen, haaren aanſtaanden Erfgenaam en Opvolger, op nieuw tot haaren Mede-Regent, te benoemen: 't welk haare Majeſteit oordeelt, zo uit hoofde van 't Recht der Natuure, als door de Verbintenis van de Pragmatique Sanctie, aan hem verſchuldigd te zyn. De Liefde van dien Vorſt voor zyne Doorluchtige Moeder, en de Zucht tot zyn Volk, benevens alle de goede en uitmuntende Hoedanigheden, die in hem uitſchitteren, billyken en beveſtigen het Vertrouwen, dat de Keizerin Koningin in hem geſteld

ſteld heeft, met hem tot haaren Mede-Regent te verklaaren, zonder daarom in 't minſt te kort te doen aan de onverdeelbaare Souvereiniteit, die zy alleen voor zig zelve wil behouden over alle haare Staaten, zonder daar de minſte kreuk aan toe te brengen, ingevolge dezelve Pragmatique Sanctie. Zyne Majeſteit de Roomſch-Koning, aldus het Mede-Regentſchap aanvaard hebbende, en de noodige Renverſaalen ten dien opzichte gegeven, is zulks aan alle de Departementen van het Hof, en aan alle de andere Hooge en Laagere Gerechtshoven der Staaten van haare Majeſteit bekend gemaakt, hen teffens in geheugen brengende den Eed van Getrouwigheid, dien zy aan hunne Souvereine en derzelver Opvolger hebben afgelegd.

Regensburg. Van *Romen* heeft men dat, aangemerkt de ſchraale toeſtand van de Apoſtoliſche Theſaurie, onlangs in de Nabuurſchap van die Stad het volgende zeldzaam geval gebeurd was. Eenige Lieden, die een Paard vermiſt hadden, kwamen by een Spelonk, en vermoedende dat het Paard daar in gelopen was, traden zy nader, doch in plaatze van het Paard te vinden, ontmoetten zy daar een Geeſtelyken in een Prieſterlyk gewaad, met een Kruis in zyn hand, die in den eerſten opſlag, wegens hun komſt wel eenigzints verſteld ſcheen, doch hem echter vriendelyk bejegende en nodigde nader in de Spelonk te treden, alwaar hy hen 15 vaten vol groote goude Geldſpecien aantoonde, en te kennen gaf dat hy dezelve aan de Apoſtoliſche Theſaurie wilden ſchenken, vermits die merkelyk verzwakt was. Volgens hun voorgeven had die Geeſtelyke hen verzocht, dat men hier van terſtond aan de Theſaurie zoude kennis geven, om die Schat te laten halen, doch zy werden, wegens de ongelooflykheid dier zaak op hun aanbrengen gearreſteerd, en dit voorgeven vervolgens nader onderzogt en valſch bevonden zynde ſtaande Aanbrengers daar van na verdienſten geſtraft te zullen worden.

Zommige berichten van *Weenen* verzekeren, dat Haare Roomſch-Keizerlyke Majeſteit Douariere, in 't toekomende een zeer kleinen Hofſtoet voor zig zal behouden, en ten dien einde ſlegts 30 Man van de Adelyke Hongaarſche, en even zo veel van de Duitſche Garde, zal doen uitkiezen, die alleen tot Bediening van haare Doorlugtige Perſoon zullen gehouden worden. Beide die Gardes zullen een graauwe Montuur met zwarte opſlagen draagen.

Ook

Ook zegt men, dat Haar Keizerlyke Majesteit Douairiere beslooten heeft, om, ten minsten, alle Jaaren eens, haare Troepen zelf in hooge Persoon te beschouwen, op dat haare Krygsmagt bestendig, in een volkomen stand, moge onderhouden worden. Andere Berigten melden, dat de Roomsch-Koning 'er zig inzonderheid op toe legt, om nieuwe inrigtingen te maaken, ter verbetering van den Hofstaat, en tot meer gemak van andere zaaken.

Men geeft hier voor, dat 'er onder de nagelaten Schriften van den overleden Keizer een gevonden word, waar in zyne Majesteit het tegenwoordig Systema van *Europa* heeft beschouwt, en de volgende Aanmerkingen gemaakt: „ Voor eerst, dat de „ Verbintenis van het Huis van Oostenryk met 't Groot-Brit- „ tannische Hof, een van de allervoordeeligste Verbintenissen „ voor dat Huis is. Dat men zig daar altyd wel had by bevon- „ den, en dat Engeland de Natuurlyke Geallieerde van dat „ Huis is; dat Vrankryk alleen naar zyne Belangen te werk „ gaat, en dat men dus niet veel staat op de Verbintenissen „ daar mede kan maaken, maar dat men echter deszelfs Vriend- „ schap moet zoeken aan te kweeken, op dat het, door de „ Verkoeling daar van, ons geen kwaad zou doen ondervin- „ den; en ten derden, wat Pruissen aangaat, dat schoon des- „ zelfs Vriendschap even zoo gevaarlyk is, als deszelfs Vyand- „ schap, men echter de eerste moet kiezen boven de laatste, „ al was het maar, om de Bloedstortingen voor te komen, die „ 'er anders noodwendig uit geboren zouden worden". Voor de Echtheid deezer Reflexien, als afkomstig van den Keizer, durft men niet instaan, maar Lieden, die zyne Majesteit van na by gekend hebben, oordeelen dat zyne Manier van Denken met de Gevoelens, hier in gemeld, vry overeenkomstig was.

Berlyn. Hoe groot de liefde en achting der Onderdanen jegens onzen roemruchtigen Monarch is, hebben ontelbaare voorvallen alreeds gestaafd. Maar behalven deeze geeft thans de Graaf *van Hoditz* daar van een kennelyk bewys. Die brave Edelman doed ter gedachtenisse van zyne hoogachting voor de Koning in zyn Lust-Hof te *Roswalde* in het Graafschap *Glatz*, Hertogdom *Silesien*, een fraai stuk van Beeldhouwers Arbeid vervaardigen, zynde een STANDBEELD van den KONING ten

voe-

voeten uit, gelyk wy zulks hierby, in een Kunstige Plaat, onzen Leezeren aanbieden.

De Monarch staat ten vollen overend met bloten Hoofde, met den Degen aan de zyde, met zyn Koninglyke Orde omgord, en met een Sluyer over zyne militaire Kleding: In de *regterhand* houd zyne Majt. den Staf van Commando, welkers beneden-end rust op een Tafel, overdekt met een Tapyt, waar op de Koninglyke Kroon legt: By des Konings Voeten aan de regter zyde zit de Astronomie op de Krans van het Voetstuk en houd een *Tubus* of Verrekyker in de hand: Ter linker zyde is een Vulcanus bezig met Wapen te bereiden, waar van reeds een *Kuras* en twee *Stukken Geschut* voltooïd naast hem leggen, terwyl tusschen dezen *Vulcanus* en de *Artillery* een *Genius* staat, die met Lauwrieren gekroond is. Dit alles vertoond zig boven het Voetstuk, waar van het voorste Gedeelte een ontwonde Rolle vertoond, met het volgende

O P S C H R I F T.

Armorum, scientiarum legumque Arbitro,
Friderico III. Borussorum Regi,
Regum hominumque Typo,
Virtutis laude,
Saecula Antonina superanti,
Hanc Statum
Modicae fortunae parem,
Ast immensi erga tantum Principem
Amoris imparem,
Vt ingentes animi Ejus virtutes
Roswaldae quoque Hoditziorum
Publicis votis colerentur,
In villa Borussica
Arcadiae Roswaldensis
Erigi jussit
Numini Ejus subjectissimus
Albertus Comes ab Hoditz
Arcadiae Pagarchus.

[*Dat is.*]

Ter Eere van den volstrekten Bestierder der Wapenen, Weetenschappen en Wetten, FREDERIK III., Koning van Pruissen, eerste Voorbeeld der Koningen en der Menschen, die door zyne verhevene roemwaardige Eigenschappen onze Eeuw boven die der *Antoninussen* doet uitmunten, heeft zyn allerootmoedigste Onderdaan, *Albert*, Graaf van Hoditz, Opperhoofd van het Pruissisch Dorp Roswald, dit Standbeeld, 't welk met deszelfs matige Bezittingen wel overeenkomstig, maar aan zyne onuitmeetelyke Agting voor

zulk een grooten Vorst gantsch ongelyk is, doen opregten, met oogmerk dat de groote Gemoeds-Deugden van dien Koning, ook in het Roswalds Arcadien, op dit Landgoed der Familie van Hoditz, het Onderwerp der Wenschen van het gantsche Land weezen mogen.

Aan de beide zyden van 't Voerstuk ziet men Vaandels, Lanssen, Keteltrom enz. Wyders zyn van onderen twee Stroomen of Rivieren in Menschen-Gedaante op hunne Water-Kruiken, waar uit het Water in een Schulp valt, en daar van daan een *Cascade* maakt, waar van de Buitenkanten eindigen met de Voetstukken van twee Borstbeelden, op welker eene een gekroonde en uitgebreide Arend staat, wiens Vleugels met een halve Cirkel vereenigd zyn, waar op in het midden des Konings Naam in een Slinger.

GROOT-BRITTANIEN. Londen. Men heeft alhier bericht uit de West-Indiën van de volbrenging der Voorwaarden, die door den Generaal *Bouquet* den Wilden aan de *Obio* is voorgeschreven. Onder de Conditien die hen bepaald waren, was ook, dat zy alle de Engelschen zouden te rug geven, die zy als Krygsgevangenen hadden in handen gekregen, en die zy noch onder zich hadden. Van deeze Expeditie ziet men alhier een Schryven gedagteekend te *Philadelphia* den 81 Aug. 1765. Op het stuk van de uitlevering der Gevangenen, in het Camp van *Muskingham*, komende, drukt zich de Schryver in deezer voege uit:

IK kan niet nalaten, hier ter plaatze een allerteederst en aandoenlykst toneel te openen, dat my en allen aanwezenden de tranen uit de oogen heeft doen uitbersten; ik meen de aankomst der gevangenen in ons campement. Aldaar zag men teedere Vaders en Moeders, onder de terugkeerende gevangenen hare voor altoos verloren geachte Kinderen weedervinden en hen met tranen in de oogen omhelzen, en Mannen, hunne op nieuwe verkreegene Huisvrouwen aan den hals hangen; terwyl Broeders en Zusters, elkanderen onverwacht wederziende na een veeljarige scheiding, doch naauwlyks in staat zynde, om door 't spreeken van eenzelve taal zich onderling te doen verstaan, een geruimen tyd als in twyfel stonden, of zy wel Kinderen van eenzelve Ouders waren.

In alle deeze ontmoetingen waren blydschap en verrukking duidelyk te zien, terwyl het gelaat van andere echter geheel teegenstrydige hertstogten te kennen gaf, vermids zy, onophoudelyk gins en herwaards gedreeven wordende door de hope van insgelyks hunne Nabestaanden te zullen weedervinden, scheenen of beducht te weezen, een antwoord op hunne vragen te zullen omfangen, of vervult met twyfeling, hope en vreeze op het niet ontfangen van berichten rakende de geenen, die zy zochten, of als verstyft en met verwilderde oogen blyvende staan op het aanhoren van 't onge-

lukkig uiteinde van die lieve Vrienden, dewelken zy alsdan verstonden, voor altoos verloren te hebben, gerakende zy vervolgens langs een verschriklyken doch kortstondigen wanhoop allengskens weeder tot bedaren.

(Het vervolg hier naa.)

VRANKYK Parys. Vervolg en slot van September laatstleden bladz. 104.

De Heere *d'Antoine* Vader en Zoon, die reeds in de Maand Juny laatstleden door den Koning naar Gevaudan en Auvergne gezonden zyn om het verslindende Dier was 't mogelyk te dooden, spaarden daartoe geen moeite, hunne drift was zelfs niet verflaauwd, schoon zo meenig werf te vergeefsch en in onderscheide Districten algemeene jagten te hebben aangelegd, zy wierden ondersteund door de Heeren *de La Font*, de Graaf *van Tournon* en veele anderen, echter was en bleef alles vruchteloos. Den 18 Augustus viel het dier by *Juillanges* een sterk Jongeling aan, die zich door middel van een Ossedryvers-stok met een yzere pen, beveiligde. Den 2 September deed het Dier zich zien te *Claviniere*, maar de Alarm klok getrokken en alles op de been gekomen zynde nam het de vlucht. De gemelde Heeren *d'Antoine* zich naar de Abdy *des Chazes* in Auvergne begeven hebbende, om dat hen was aangebragt dat de Wolven aldaar groote schaden veroorzaakten, werden den 19 der voorsz. Maand onderrigt door hunne jagers die zy hadden uitgezonden om het land te doorsnuffelen, dat zy in een nabuurig Bosch eenen zeer grooten Wolf gezien hadden, en ook met zekerheid wisten, dat zich aldaar eenige Wolven met verscheidene jongen, die reeds tamelyk sterk waren, ophield. Op deeze tyding spoedden de Heeren *d'Antoine* derwaards, en den volgenden dag vernomen hebbende, dat die groote Wolf, met de Wolvin en haare jongen, naar het Bosch van *Pommieres* niet ver van de gemelde Abdy geweeken was, begaven zy zich terstond derwaards, met al hunne Jagers, en 40 Schutters uit de Stad *Langeac* en de omliggende Kerspels. Alle deeze Jagers het Bosch omringd hebbende, werden de Jagthonden daar binnen gelaten om het Dier op te speuren: het duurde ook niet lang of de Heer *d'Antoine* de Vader die zich in eene engte geplaatst had, zag op den afstand van 50 treden, langs een Voetpad, den grooten Wolf naderen, keerende zyn rechter zyde na hem toe. Op het oogenblik, toen de Wolf zyn hoofd omdraaide om naar hem te zien, schoot de Heer *d'Antoine* op denzelven. Het geweer was sterk geladen met eenen zwaaren Kogel en een goed gedeelte Wolve hagel; en de schoot werd zo wel aangebragt, dat de Wolf den Kogel in zyn rechter oog, en al den hagel in zyne zyde naby den Schouwder kreeg. Hy storte op den Schoot ter neder; doch stond ook vaardig weder op, en liep recht naa op den Heer *d'Antoine* die, geen tyd hebbende om weder

der te laden zekeren *Reinchard*, Garde te Paard des Hertogs van Orleans, tot zich riep: deeze schoot ook op het dier en trof het ook zo, dat het 25 treden van daar in de vlakte dood neder viel. Men zag terstond dat het een Wolf was. Hy was, toen 32 duimen hoog 5 voeten, 7 en een half duim lang, en woog 130 pond. Dien zelven dag wierd hy door verscheidene Inwooners der nabuurige Dorpen, die op verschillende tyden door het beruchte wilde Dier aangetast waren, gezien, en terstond voor het zelfde Dier erkend. De Zoon van den Heer *d'Antoine* is te post met dien geschoten Wolf in deeze Hoofd Stad aangekomen en heeft de eer gehad denzelven den 1 Octob. (1765) aan den Koning te vertonen.

Dus is het Schrikdier, dat zo veel gerucht gemaakt heeft, zo veele menschen verslonden, een uitgestrekte landstreek onveilig gemaakt heeft, en waarvan de vrees nu een *Hyena*, uit de warande des Konings van Sardinien ontsnapt, en dan weder een der allerzeldzaamste Gedrochten gemaakt heeft, eindelyk geveld en volgens eenpaarig oordeel der kundigste Jagers niet anders bevonden te zyn, dan een eigentlyke Wolf, die zelfs, noch ten aanzien zyner groote, noch zyner gestalte niets buitengewoons heeft: een nieuw bewys dat de vrees dikwils van eene mugge een oliphant maakt.

Leiden. Den 13 en 20 October (1765) hebben de Heeren Professoren ter deezer Hooge-Schole, aan welke de bezorginge van het Legaat, door weylen den Heer *Jan Stolp* nagelaten, is toevertrouwd, uitspraak gedaan over de Verhandelingen, welke aan hen zyn toegezonden ter beantwoordinge van de vrage in February van het Jaar 1764, voorgesteld: *Welk is de grond van de Wet-gevende Macht, waardoor God, voornamelyk in de Openbaaring eischt, dat de Menschen hunne zedelyke daden naar zyn Voorschrift inrichten?* Geoordeeld hebbende, dat deeze vrage het best is beantwoord in eene Verhandelinge, die tot Zinspreuk heeft: *Non est mortale, quod opto*, zo heeft men bevonden by de openinge van het daar by gevoegde verzegelde Briefje, dat dezelve geschreven is door den Heer *Allard Hulshoff*, M. D. V. K. en Doctor in de Philosophie, Leeraar onder de Doopsgezinden t'Amsterdam, aan wien derhalven de Prys is toegekend, bestaande in een gouden Medaille, ter waarde van twee honderd en vyftig gulden.

NEDERLANDEN. *Amsterdam.* Vervolg der Proceduren van het Oost-Indisch-Compagnies Schip *Neyenburg*, ziet October I. Stuk bladz. 187.

Alzo *Anthoni Everhardi*, Matroos, oud 22 Jaren, geboortig van Wisbaden, tegenwoordig gevange alhier, buiten pyn ende banden van Yzere heeft bekend ende beleden:

Dat

Dat hy gevangen voorheen in dienste van het Engelsche Vry-Corps geweest en van daar gedeserteerd zynde, in den voorleden Jaare 1763. van Weezel alhier in Holland overgekomen is, en zich (hoewel niet, zo hy voorgeeft, dan na alvoorens door den Zielverkoper, in welkers handen hy gevallen is, misleid, bedrogen en zeer kwalyk gehandeld te zyn,) als Matroos in dienste van de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen, ter Kamere van Hoorn heeft geëngageert, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May 1763. alhier uit Texel uitgevaaren.

Dat vervolgens hy gevange met het zelve Schip eenigen tyd in Zee geweest zynde, zich by den aanvang van een alarm en oproer, 't welke te vooren by eenigen van het Scheeps volk (meest al Duitschers en zodanigen, die zich ook reeds te vooren aan het steelen van Wyn uit de kisten van de Scheeps Officieren schuldig gemaakt, en zich zelven onder elkanderen de Zwavelbenders genoemd hadden) beraamd en heimelyk afgesprooken was, volgens de confessien van zyne Mede-Complicen, ook met desselfs kennisse en toestemming, (hoewel hy gevange zulks ontkend en voorgeeft, daar van alleen kort te vooren door een van de Rebellen eenigzints gewaarschuwd te zyn) vrywillig by de Rebellen heeft gevoegd, en op het geroep van desselfs voornaamste hoofd *Wolnar*, *allons Duitsche Broeders*, *laat uwe moed niet zinken*, met een mes in de hand mede achter op gelopen is, en alzo 't Schip met geweld, moord en kwetzinge van allen, die hun eenigen tegenstand konden bieden, te helpen overweldigen; hebbende hy gevange zich daarby zelve in zo verre gedistingueerd, dat hy by 't eerste achter opkomen, in desselfs woede en drift met zyn mes eerst zelve een hunner Mede-Complicen *Brand* genaamd, in de rug gestooken, en voort ook den Bootsman, die met een handspaak op het halve dek kwam loopen, gekwetst heeft, zynde voort present geweest by het openhakken en geweldig inneemen van de Koopmans Kamer en 't dadelyk occupeeren en weghalen van de Geweeren aldaar, van welke hy gevange zelve een houwer genomen heeft, en daarmede na de Constapels Kamer geloopen is, hebbende aldaar wederom, na dat de Kamer op de gedane dreigementen van hun Rebellen door de Constapel was opengemaakt, denzelven Constapel, om dat dezelve hen niet schielyk genoeg na hun zin het kruit en loot had aangewezen, en op het geroep van *Wolnar*: *Steek hem maar dood*, met desselfs houwer of zabel een steek in 't dik van 't linker been toegebragt, en voorts ook naderhand den Rebellen in alles vrywillig gehoorzaamd en geholpen, mitsgaders zich met hen opgehouden en deel genomen in de meeste van hunne verdere baldadigheden, roveryen en geweldenaren, in zo verre dat hy gevange zich ook niet heeft ont-

ontzien, van de zogenaamde Officiers of Hoofden der Rebellen mede een Portie van het door hun geroofde Geld en Goud, aan de E. E. Oost-Indische Compagnie toebehoord hebbende, aannemen, en daar mede als met zyn eigen te leven, hebbende ook eindelyk met eenige der gemelde Hoofden van hun complot, als mede met zommige der Scheeps-Officieren en van het andere Scheepsvolk (die anders tot hunne party niet behoorden, maar zo door confusie als geweld en dwang door hen medegevoerd of gesleept wierden) het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, door middel van Schuit en Boot verlaten, en zich zo wel aan land noch, als voorheen aan Boord oproerig gedragen.

Ende aangezien uit alle het geene voorschreven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevangen mede is geweest een der ergsten onder voorsz. Muitineerders en Rebellen, en alzo zich heeft schuldig gemaakt aan verscheide zeer grove en atroce Delicten, dewelken in een Land daar goede Justitie vigeert, niet konnen of mogen worden geleden, maar ter contrarie in Conformité van de Wetten en Placcaten van den Lande en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artikelbrief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft.

Zo is 't, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien ende geëxamineerd hebbende de Crimineele Eisch en Conclusie, van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, R. O. met des gevangens respective Confessien en andere bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten stond, ende 't geene ter materie dienende was, doende recht in den name ende van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevange condemneerd, om alhier aan boord door den Scherprechter met de koorde te werden gestraft, dat 'er de dood na volgt, en dat vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na aldaar eenigen tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden en van hier getransporteert naar het strand ofte de zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daartoe opgeregten galge andermaal opgehangen, en voorts tot een exempel en afschrik van alle andere zeevarende Perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de lucht ende vogelen des Hemels zal zyn verteerd; wyders verklaard des gevangens verdiende gagien en maandgelden verbeurd ten profyte van de E. E. Oost Indische Compagnie, in welkers dienste hy gevange is aangenomen geweest, en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders deszelfs apprensie en detentie, met ontzegginge van den verderen Eisch, by den Advocaat-Fiscaal R. O. gedaan en genomen om redenen.

Aldus gearresteerd den 27 Augustus 1764.

Magi-

Magistraturen en Amptenaaren.

Door de E. E. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Kamer *Amsterdam*, zyn de volgende Schepen begeven, als *Sonnestein* aan Schipper *Jacob Barends*; *Borsselen* Schip. *Pieter Fruyt*; *de Gouverneur Generaal* aan Schip. *Pieter Andriesz.* en *'t Huis-Om* aan Schip. *Eschel Joel.*

Ter Vergaderinge van Zeventienen der Oost-Indische Compagnie deezer Landen, t'*Amsterdam* gehouden, is, in plaatze van den gerepatrieerden Heer Eersten Raad en Directeur Generaal van Nederlandsch Indiën Mr. *Librecht Hooreman*, daar toe wederom aangesteld de Heer *Jeremias van Riemsdyk*, en is tot Raad Ordinaris opgetreden de Heer *Nicolaas Hartingh*, en voorts tot Raad Extraordinaris van Neêrlandsch Indiën aangesteld de Heer *Johannes Vos*, Bailluw der Stad Batavia; en zyn in den Raad van Justitie des Kasteels te Batavia bevorderd de Heeren en Mrs. *Joachim van Plettenberg*, *Francois Jacob de Vos* en *Petrus van der Vorm*; en wyders tot Raaden Extraordinair gepromoveert de Heeren Mrs. *Hendrik Leuftink*, *Gysbertus Maas* en *Jacob de Meyer*; verders zyn nog de Heeren en Mr. *Caspar Pieter van Santen*, *Pieter Cornelis Cras*, B. *Johannes Visscher van Gaasbeek* en F. C. *van Knuth*, benoemd tot Advocaaten voor Indiën; en tot Water-Fiscaal is bevestigd de Heer *Johannes Cornelis Veryssel* enz.

De verdere aanstellingen of confirmatiën zyn reeds in May laatstleden Iste Stuk bladz. 160 en volgende, gemeld.

Ter Vergaderinge van hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal, om met May (1766) daarin zitting van wegens de Stad *Haerlem* te neemen, is benoemd de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Zacharias Stenis.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 28 Sept. (1765) is het Huwelyk van den Regeerende Grave van Lippe-Detmold met de Princes *Maria Leopoldina van* Anhalt-Dessau, in de Hoofd stad Dessau voltrokken.

Te *Stockholm* is zeeker *Garney*, Boek houder van Angermanland aangekomen met een kleine jachthond welk hy toevalliger wyze heeft leeren spreeken; onder verscheide andere zegt hy zeer verstaanbaar in 't Fransch en Zweeds: *Lang leve de Koning* enz.

Den 11 October wierd te *Schevening-gen* in 't by-zyn van Z. D. H. den Heer Prins Erfstadhouder en veele Lieden van aanzien, door 2 Ingezetenen van dat Zee-Dorp, de proeve genomen der in Engeland uitgevonden Water-Wambessen, door een Engelschman in Holland overgebragt, en waar mede zy zich niet tegenstaande de holle Zee, tot in de branding tegen den slag der Golven konden staande houden en dryvende blyven.

Den 13. dito overleed te *Rotterdam* in den ouderdom van 68 Jaren de Ed. Achtb. Heer Mr. *Adriaan Paats*, Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer aldaar.

De Hoog Welgeb. Heer *Adolph Jacob*, *Baron van Hekeren*, Heere van Netelhorst, Butingen, de Heest en Overlaar, beschreven in de Ridderschap, en Extraord. Gedeputeerde des Graafschaps Zutphen, en wegens het zelve Ordinar. Gecommitteerde in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit tot Amsterdam, is in den ouderdom van 50 Jaren, op desselfs Heerlyke Goederen *Netelborst* overleden.

Te *Rackleu* in Deensch Zeeland is zeeker *Jurgen Nielsen* in den ouderdom van 119 Jaren overleden.

Te *Harmelen* is overleden zeekere *Adriaantje van Es* in den ouderdom van ruim 103 Jaren; zy was Moeder van 8 Kinderen, Grootmoeder van 52 Kindskinderen en Overgrootmoeder van 26 Achterkindskinderen.

Door

Door het ophouwen der sterfte onder het Rundvee hebben de Heeren Staten der Provintie *Utrecht*, het Verbod op den In- en Uitvoer van het zelve opgeheven.

Een Russisch Vaartuig met den aanvang van deeze Maand (October 1765) van *Lubeck* in Zee gestoken, aan Boord hebbende ruim 800 zo Mans als Vrouwspersonen en Kinderen, die na de nieuwe Russische Colonie *Catharinenburg*, meenden te vertrekken, is tegen een Zandbank gestoten, en vervolgens met Man en Muis gezonken.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM Op Zondag den 27 October heeft alhier des namiddags in de Oude Kerk in de beurt van Do *Jacobus Boon*, gepredikt de Eerw. en veel geleerde Heer *Frans Munnikhuysen* Predikant te Schiedam, en verklaart uit het gewoone Epistel op den 21 Sondag na die der H. Drievuldigheid Ephes: 6. v. 10. *Ten Laatsten, myne broeders, weest sterk in de Heere en in de Macht zyner sterkte.*

MONNIKENDAM. Uit de, in ons stuk van September laatstleden bladz. 111. gemelde, op de proef gepredikt hebbende Proponenten, is by den E. Kerkenraad alhier op Woensdag den 2 October (1765) tot Leeraar deezer Gemeente beroepen, de Eerw. Heer *Casparus Feilke*, welk beroep van zyn E. in de vreeze des Heeren is aangenomen en door den Achtb. Magistraat gunstig geapprobeerd geworden.

Den 20 dito predikte alhier de Eerw. Heer *Johan Hendrik Munnikbuizen*, Predikant te Edam des voormiddags over het gewoone Evangelium en namiddags over Lucas 6. vs. 23 het eerste gedeelte: *Verblydt u als dan en huppeld: want ziet! uw loon is groot in den Hemel.*

Vervolg van den STAAT DER KERKE VAN HET NIEUWE VERBOND, enz. ziet October Iste Stuk bladz. 141.

Het derde wee is het bittere en verwoede Pausdom dat door zyn geestlyke hoerery, genoegzaam de gantsche Wereld verleid heeft onderwyzende niet anders dan leeringe der Duivelen, den God Mausum in den tempel Gods zittende, spreekende groote Gods lasteringen, Kap. 11. vs. 13. 15. toen moest de barende Vrouw, Gods Kerk, in de Woestynen vluchten, duizend tweehonderd zestig dagen, zynde die bittere tyden waar in de Waldensen, Johannes Hus, Hieronimus van Praag en anderen zyn omgebragt; toen is de goddloze Leer der aflaat-brieven uitgevonden, waarby, zo men de arme zielen diets maakte, de vergeving der zonden voor geld te erlangen was, en door den eerlozen Johan Tekzel op een schandelyke en Gode tergende wyze werd omgedragen en te koop gevent; toen wierden Gods getuigen gedood; toen ging Romens Banblikzem uit tegen alle die haar wederspraaken: geen wonder, de Duivel, dat is de Paus onderstound door den Duivel, kwam af met grooten toorn vermits hy wist dat hy weinig tyd had; hy lasterde God; hy streed met de Heiligen om hen te overwinnen uit alle geslachten, spraken en Heidenen; ja zyn lastertaal en sterke stryds-overwinning maakten, dat die hem aanbaden

STANDBEELD *van den* **KON.** *van* **PRUISSEN**, *opgericht door den* **Gra.** *van* **Hoditz 1765.**
B. MOURIK *Excudit.*

baden wiens namen niet geschreven stonden in 't boek van 't Lam, Kap. 13. vs. 1.; en terwyl de treurende Kerk in de spelonke der Woestyne gevlucht was en daar noch bewaard werd, Kap. 14 vs. 1 tot 5.

(Het vervolg hier naa.)

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, zedert den 1 *October* 1765 voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 1 October.

't *Kind* van Pieter Canter. O. K.

Woensdag den 2 dito.

't *Kind* van Johannes Schedyn. Z. K.

Dingsdag den 8 dito.

't *Kind* van Samuel Anthoni Collard. W. A. K.

't *Kind* van Hendrik van der Ven. O. Z. K.

Woensdag den 9 dito.

Willem Schimmelpenningh. W. K.

Charlotta Sophia Petersen, Huisvrouw van Jacob Luman. L. O. K.

Geertruy Strandvlied, Weduwe van Pieter Bonser. E. Y. K.

2 Kinderen van Hendrik Tiedeman. Z. K.

't *Kind* van Clemens van Demmeltraad. O. K.

't *Kind* van Gerard Smulders. O K.

Donderdag den 10 dito.

Jan Campen, *Makelaar*. O. K.

Dirk Kootsak. Z. K.

Jean Allier, Zoon van Jean Allier, *van St. Eustatius*. W. A. K.

Grietje de Bock, Weduwe van Harmanus Tomas van Essen. Z. K.

Johanna Weysenacker, Weduwe van Anthony Burgh. K. K. H.

Gesina ter Hulste, Huisvrouw van Adrianus Hooks. A. K. H.

Maria Luyk, Dogter van Hendrik Luyk. K. K. H.

't *Kind* van Jan Adriaan Cantzlaar. Z. K

Vrydag den 11 dito.

Bartel Simbergen. N. Z. K.

Anna Maria Smekes, Huisvrouw van Hendrik Bloemendaal. N. K.

Femmetje Wissing, Huisvrouw van Jan van Raatsvelt. N. Z. K.

Zaturdag den 12 dito.

Hendrik Hanel, Mr. *Kleeremaker*. W. K.

Isaak Tirion. N. K.

Lambert van der Linden. N. K.

Wybrigt Anna van Dorsten, Huisvrouw van Arnoldus Willem Vinke. O. K.

Johanna Catharina van Velsen, Huisvrouw van Jan Isaac Fremeaux. W. K.

't *Kind* van Carel van Ryschooten Anthonisz. O. Z. K.

Maandag den 14 dito.

David Maillart. W. A. K.

Nicolaas van Lexmond. N. Z. K.

Johannes Deutgenius, Mr. *Timmerman*. Z. K.

Paulus Laurentius Elsener, *Medecinæ Doctor*. L. N. K.

't *Kind* van Johannes Messing. N. Z. K.

Dingsdag den 15 dito.

Magdalaine Delprat. W. A. K.

Marie Guiot Pin. W. A. K.

Agie van Gent, Huisvrouw van Jambootham. N. O. K.

't *Kind* van Johannes Drieman. L. N. K.

't *Kind* van Willem Hendrik Tenking. W. K.

Woensdag den 16 dito.

Joannes Bleykmans, *Apothekar*. W. K.

Harmanus ten Dam. O. K.

Cornelia Maria ter Meulen, Jongste Dogter van wylen Jan ter Meulen. L. N. K.

Francisca Colombyn, Huisvrouw van Capt. Willem Harnay. O. K.

Don-

Donderdag den 17 dito.

Jacob Diedrich Hoffmann. O. K.
Jan Jacob Bongardt. N. K.
Gerrit Bruin, *Huis Timmerman op de Admiraliteits Werf*. O. O. K.
Adrianus Goutrok. N. Z. K.
Willemina Hoen, Huisvrouw van Harmanus Nuwenhuys. E. Y. K.
Dorothea van der Zee, Huisvrouw van Cornelis van Egmont. W. K.
Anne Christina Daufine, *bejaarde dogter*. E. Y. K.
Anna Christina van Hansewyk. A. K. H.
't *Kind* van Adolph Kuper. W. K.
't *Kind* van Pieter van Dorsten, *Mr. Chirurgyn*. W. K.
't *Kind* van Dirk Smit. O. K.
't *Kind* van Pieter Wulner, Junior, *Apotheker*. L. O. K.

Vrydag den 18 dito.

Nathanael Visser. Z. K.
Casparus Greft. N. K.
Stephanus Muller, *Jongman*. L. K. H.
Bogaard Doeff, Jongste Zoon van Willem Doeff. W. K.
Anna Catharina Haghingh, Weduwe van Arnold van Lingen. N. O. K.
Dorothea de Grave, Weduwe van Simon Koopman, *van Haerlem hier gebragt*. L. N. K.
Dirkje van Raalt, Huisvrouw van Jan van Leeuwenburgh. Z. K.
Catharina van Bochum, Huisvrouw van Johannes de Letter. L. O. K.
Susanna Overlander, Huisvrouw van Cornelis Kraak. O. O. K.
Jan Valk en zyn Huisvrouw Cornelia Malt. K. K. H.
't *Kind* van Johannes Mölich. L. O. K.

Saturdag den 19 dito.

Adrianus van Damme. O. K.
Gerrit Wissink. N. K.
Anthonia Huyghens, Weduwe van Nicolaas Calkoen, *Commissaris dezer Stad*. W. K.

Zondag den 20 dito.

Otto Vonman. L. K. H.
Jacobus Roos, *Moolenaarsknecht op de Moolen de Klopper*. A. K. H.
Hendrik Looman. A. K. H.

Maandag den 21 dito.

Pieter Canten. N. O. K.

Dingsdag den 22 dito.

Martynes van der Lelie, Jongste Zoon van de Weduwe van Jan van der Lelie. A. K. H.
Catharina Sessen, Laast Weduwe van Thomas Hubertie. O. K.
Judith Montaud, Weduwe van Jacobus Fouquet. W. A. K.
Catharina Elizabeth Wedding, Weduwe van Matthys Holmer. L. K. H.
Joanna Timmermans. E. N. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amsterdam op *Maandag*, den 21 *October* 1765. geveyld.

Cingel (*J. Ottens de Jonge*, *F. Römer Danielsz.* en *J. van Ostey*, Een Huis en Erve, op de) Westzyde het 3de Huis bezuiden de Blaauwburgwal. *f* 18300, in slag *f* 5600, verkogt.

Cingel (*C. Hoeneker*, *A. Folkt*, *J. Siebes Hendriksz.* en *A. Westerbaan*, Een Huis en Stal daar agter op den) tusschen de Korsjes en Roomoolensteeg. *f* 25000, in slag *f* 1800, verkogt.

Cingel (*C. A. van den Bosch*, *C. van Eelen* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huis en Erve, op den) Westzyde over de Appelmarkt. *f* 15100, in slag *f* 1100, verkogt.

Dwarshoutgragt (*C. Hoeneker*, *A. Folkt*, *J. Siebes Hendriksz.* en *A. Westerbaan*, Twee Huizen en Erven, en twee wooningen daar tegen over in een koop op de) in de Ruttegang. *f* 2000, in slag *f* 100, verkogt.

Engelschesteeg (*J. Siebes Hendriksz.* en *C. van Opbanen*, Een Huis, Agter-

huis

huis en Erve, in een Hoog, in de) f 5350, in flag f 200, verkogt.
reezengragt (C. Hoeneker, W. van Eelen, D. de Haan, B. Staeburg, C. van Eeden en J. Stein, Twee Huizen met zyn Koetshuis en Paardestal en hunne Erven, onder een dak op de) Zuidzyde tusschen de Vyzelstraat en Reguliersgragt. f 3600, in flag f 4000, opgehouden.
eerstraat (C. Hoeneker, A. Follé, J. Slebes Hendriksz. en A. Westenbaan, Een Huis en Erve, in de lange) f 1760, verkogt.
uliersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Westzyde, benoorden 't Hoekhuis aan de Lelygragt. f 2300, in flag f 1800, verkogt.
ngestraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) f 4900, in flag f 200, verkogt.
ndestraat J. Speekman, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. f 1500, in flag f 10, opgehouden.
(...) Brief (J. Omnes de Jonge, E. Römer Daniels. en J. van Oosten, Een) ten Laste Holland en West-Friesland, van Comp. Gorinchem, groot f 1200, (...) in flag f ½ Recepte.
eegelantiersgragt (C. A. van den Bosch, C. van Eden en W. van Aalst Willemsz., Een Huis en Erve, op de) Noordzyde voor by de laatste Brug. f 2200, in flag f 200, opgehouden.
eegelantiersstraat (C. Rabel en D. de Haan, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Noordzyde. f 2200, verkogt.
lezel (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. f 9900, in flag f 700, verkogt.
oozegragt (C. Hoeneker, A. Follé, J. Slebes Hendriksz. en A. Westenbaan, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde. f 6350, in flag f 1000, verkogt.
tromarkt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de nieuwe) over de Oudezyds Huiszittensteeg. f 2990, verkogt.
tromarkt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de nieuwe) over de Oudezyds Huiszittensteeg. f 2450, in flag f 5, verkogt.
tromarkt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de nieuwe) over de Oudezyds Huiszittensteeg. f 1990, in flag f 5, verkogt.
piegelgragt (Dezelve, Een Huis en Pakhuis, op de) Zuidzyde. f 4600, in flag f 1000, verkogt.
waanenburgerstraat Dezelve, Een Huis en Erve, in de). f 5700, in flag f 900, verkogt.
Warmoesstraat B. Tideman en G. Schouten, Een Huis en Erve, in de) Westzyde over de Engelskerksteeg. f 9250, in flag f 500, verkogt.
Veesperstraat (C. Hoeneker, A. Follé, J. Slebes Hendriksz. en A. Westenbaan, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde. f 3300, in flag f 125, verkogt.

In Deeze volgende op Maandag den 28 October 1765, geveyld.

Agterburgwal (W. van den Bosch, C. Hoeneker, F. de Haan, C. van den Broek Corneliszn., C. ten Kaate en H. van Veen, Een Pakhuis en Erve, genaamt het Crapvat, op de N. Z.) tusschen de Huiszitten en Stilsteegen. f 8000, in flag f 1000, verkogt.
Amstelstraat (J. G. Terwen en A. Simons, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) by de Hoogduitsche Joode Kerk. f 4000, in flag f 300, verkogt.
Engeliersgraft (G. Beerman, Een Huis en Erve, op de) N. Z. tusschen de 1 en 2 brug. f 3700, in flag f 85, verkogt.

Anna en in de St. Annastraat (*N. A. van Hoorn*, *C. Twisk* en *B. van Keyserswaard*, Een Huis en Erve, met nog twee Huizen en hunne Erven, met nog een Huis daar naast op den hoek van de St.) in een koop. *f* 17400, in slag *f* 550, verkogt.

Baangragt en Laurierstraat (*J. van Orsoy*, *B. Stemberg* en *J. Smit*, Een Pakhuis, genaamd Rynhoft, met zyn Koethuis en Stal op de Hoek van de). *f* 7400, in slag *f* 700, verkogt.

Cingel (*C. Hoeneker*, *B. Tideman*, *J. Schoonhoven*, *E. Croese*, *F. Römer Danielsz.*, *C. van Ophoven* en *P. Stiffry*, Een Huis en Erve, op de) W. Z. tusschen de Spiegelstraat en Romyns Armsteeg. *f* 34200, in slag *f* 8000, verk.

Engelsche Poort. (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve, in de) *f* 1575, in slag *f* 300, verkogt.

Heerengragt (*C. Hoeneker*, *B. Tideman*, *J. Schoonhoven*, *E. Croese*, *F. Römer Danielsz.*, *C. van Ophoven* en *P. Stiffry*, Een Huis en Erve, op de) *f* 9300, in slag *f* 800, verkogt.

Kadyk in de Kerkstraat (*P. de Hoen* en *P. van der Sebley*, Een Huis en Erve, op den). *f* 3475, in slag *f* 150, verkogt.

Lelygraft (*N. Bremer*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Keizers en Princengraft. *f* 5900, in slag *f* 175, verkogt.

Lelystraat (*H. Broekhuysen* en *W. H. Stoopendaal*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) N. Z. *f* 2650, in slag *f* 60, verkogt.

Oostenburgergraft (*N. Bremer*, *P. de Hoen* en *N. A. van Hoorn*, Een Huis en Erve, op de) op den hoek van het Osjes Bruggetje. *f* 4400, in slag *f* 100, opgehouden.

Oostenburgergraft (Dezelve, Twee Huizen en Erven in een koop op de). *f* 6300, in slag *f* 100, opgehouden.

Prinsengragt (*C. Roos Carelsz.*, Een Huis en Erve, op den) O. Z. tusschen de Leidse en Spiegelstraaten. *f* 13200, in slag *f* 4400, verkogt.

Ratelwagtssteeg (*B. Stemberg*, Een Huis en Erve, in de) O. Z. het 3 Huis bezuiden de Angeliereftraat. *f* 750, in slag *f* 60, verkogt.

Roozengragt (*W. van den Bosch*, *C. Hoeneker*, *P. de Hoen*, *G. van den Broek Cornelisz.*, *C. ten Kaate* en *H. van Veen*, Een Huis en Erve, op de) Z. Z. tusschen de eerste en tweede brug. *f* 14100, in slag *f* 3400, verkogt.

Voorburgwal (Dezelve, Een Huis en Erve, op de Nieuwe Zyds) agter het Stadhuis. *f* 30000, in slag *f* 8000, verkogt.

Weesperplyn en Agtergraft (*G. Beerman*, Een derde part in twee Huizen en hunne Erven, in een koop, op de westerhoek van 't). *f* 1200, in slag *f* 200, verkogt.

Weteringstraat (Dezelve, Een Huis en Erve aan de Zuyd Oost Zyde van de). *f* 3300, in slag *f* 500, verkogt.

Het volgende *Schip* is door de onderstaande *Makelaar* te Amsterdam op *Maandag* den 7 *October* 1765. in 't Nieuwe-zyds Heeren Logement geveyld.

Berkentyn-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamd de Vrouw *Sara*, Gevoert by Kapt. *Roelof Tengner*, Lang over Steeven 65½ voet, Wyt 21 voet 8 duim, Hol 9 voet 7 duim, 't Verdek 3 voet 10 duim, 't Verdek aan Boort 4 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 2000, in slag *f* 200, *Mauritz Gunther Davidsz. voor zyn Meester.*

En

En deze volgende *Scheepen* op *Maandag* den 14 *October* 1765 geveyld.

Fluit-Schip (*S. Aukes* en *T. Beth Ysbrandsz.*, Een) genaamt de Vrouw *Maria*, Gevoert by Commandeur *Jan Pieters Vlielander*, Is in 't Jaar 1746. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112 voet, Wyt 29 voet 3½ duim, Hol in 't Ruim 12 voet 9 duim, 't Verdek 7 voet 1 duim, de Stuurplegt 9 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 16000, in flag *f* 2000, opgehouden.

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, Een Extraordinary Welgestoffeerd) Gevoerd by Commandeur *Jan Pieter Vlielander*. *f* 7200, in flag *f* 700, *Tamme Beth Ysbrandsz. voor zyn Meester.*

En deeze volgende *Scheepen* op *Maandag* den 21 *October* 1765, geveyld.

Fluit-Schip (*De Gemeene Reeders*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Standvastigheydt*, Gevoert by Commandeur *Fredrik Blankman*, Lang over Steeven 113½ voet, Wyt 28 voet 3 duim, Hol 12 voet 3½ duim, 't Verdek 6 voet 7 duim, de Stuurplegt 9 voet. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4900, in flag *f* 4, *Willem Vis.*

Fluit-Schip (*T. van Lingen* en *P. Grauwenhaan*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Pieter* en *Johanna*, Gevoert by Commandeur *Cornelis Ariaansz.* de Jonge, Is in 't Jaar 1727. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 118¼ voet, Wyt 30 voet 6 duim, Hol 12 voet 6 duim, 't Verdek 7 voet 1 duim, de Stuurplegt 9 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. (En in 't Jaar 1761. van Binnen en Buyten Swaar Vertimmert.) *f* 14000, in flag *f* 1000., opgehouden.

Fluit-Schip (Dezelve, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Pieter*, Gevoert by Commandeur *Ariaan Ariaansz.*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112 voet, Wyt 29 voet 5 duim, Hol 12 voet, 't Verdek 6 voet 9½ duim, de Stuurplegt 9 voet 9 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 14000, in flag *f* 1000, opgehouden.

Fluit-Schip (*V. de Vries*, *T. Beth Ysbrandsz.* en *T. van Lingen*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Beemster*, Gevoert by Commandeur *Jacob de Leeuw*, Is in 't Jaar 1726. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 115 voet, Wyt 28 voet 7 duim, Hol 12 voet 4½ duim, 't Verdek 7 voet, de Stuurplegt 9 voet 3 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 6400, in flag *f* 450. *Simon Beets.*

Fluit-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *T. van Lingen*, ½ Part in 't) *Nooyt Volmaakt*, en in deszelfs Walvis Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jan Pieterse Bos*, Is in 't Jaar 1739 Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 116½ voet, Wyt 30 voet 4 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 6 duim, 't Dek 6 voet 5½ duim, Legt Hier ter Steede, is Gedestineert na de Straat Davids, met 6 à 7 Sloepen, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heeren *Poulles* en *Zurmuhlen*. *f* 225. *Gerrit van Santen voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, ½ Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 200. *Hendrik Schutte.*

Fluit-Schip (Dezelve, ½ Part in 't) de Vrouw *Catharina Elisabeth*, en in deszelfs.

zelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Pieter Frerikfz.*, Is in 't Jaar 1719. Nieuw Uitgehaalt lang over Steeven 109½ voet, Wyt 28 voet 4 duim, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek 6½ voet, Legt Hier ter Steede, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie als boven *f* 150 *Thomas van Linge voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) de *Vrouw Johanna Elisabeth*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Herme Oons*, Is in 't Jaar 1743. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95½ voet, Wyt 26½ voet, Hol in 't Ruim 12 voet 10 duim, 't Dek 5 voet 10 duim, Legt Hier ter Steede, werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Jacobus de Berg*. *f* 175. *Tamme Beiß Ysbrandsz. voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) de *Soete Naam*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jan Stroy*. Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 114½ voet, Wyt 28 voet 7 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 7 duim, 't Dek 6 voet 9 duim, Legt Hier ter Steeden, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Joannes van Wayenburgh*. *f* 750. *Thomas van Lingen voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) de St. *Anna*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jacob Teunisse Root de Jonge*, Is in 't Jaar 1738. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 111½ voet, Wyt 28 voet 8½ duim, Hol in 't Ruim 12 voet, 7 duim, 't Dek 6 voet 9 duim. Legt Hier ter Steede, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie als boven. *f* 700. *Thomas van Lingen voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, [illegible] Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 450, in slag *f* [illegible], opgehouden.

Fluit-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) 's *Lands Welvaart*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Claas Nanninkx*, Is in 't Jaar 1748. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112½ voet, Wyt 28 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 8 duim, 't Dek 7 voet, Legt Hier ter Steede. Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, werd Verkogt met de Gedaane Vissery, heeft Gekookt 86 Quardeelen Traan, verders zo als 't Reild en Zeild, Vaart onder Directie van de Heeren *Egbert* en *Anthony van den Bergh* en Zoon. *f* 750, in slag *f* 6. *Jan Middelman* en Zoon.

Fluit-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) de *Anna Helena* en *Jacoba*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jan Myndors*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112 voet 8 duim, Wyt 29 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 8 duim, 't Dek 7 voet, Legt Hier ter Steede, is Gedestineert na Groenland, met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt Vry in Zee. Vaart onder Directie van de Heer *Abraham Costerus*. *f* 725, in slag *f* 20. *Thomas van Lingen voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) 't *Vertrouwe*, en in deszelfs Walvis-Van-

gers

pens Gemeenschap, Gevoert by Commandeur *Hans Jacobsz.*, Is in 't Jaar 1752. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 110 voet, Wyt 28 voet 6 duim, Hol in 't Ruim 12¼ voet, 't Dek 7 voet 3 duim, Legt Hier ter Steede, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Frederik de Hande*. *f* 600. *Joost Eggerman.*

Walvis-Vangers Gemeenschap (Dezelve, ¹⁄₁₆ Part in dito Schip en) als boven. *f* 590. *Pieter Wet.*

Fluit-Schip (Dezelve, ¹⁄₁₆ Part in 't) de Juffrouw *Helena*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gemeenschap, Gevoert by Commandeur *Daniel Claase Meyer*, Is in 't Jaar 1783. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 115¾ voet, Wyt 29 voet, Hol in 't Ruim 12¼ voet, 't Dek 6 voet 8 duim, Legt Hier ter Steede, Is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Robbert Mabreel*. *f* 475. *Lambertus Sick.*

Fregat-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de 3 *Gebroeders*, Gevoert by Kapt. *Jan Beel*, Is in 't Jaar 1753. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 87½ voet, Wyt 23 voet 1 duim, Hol 10 voet 1 duim, 't Verdek 4 voet 10½ duim, 't Dek 6 voet ½ duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 4 Draaistukken. *f* 6400, in slag *f* 100. *Pieter Graauwenboom voor zyn Meester.*

Fregat-Schip (*L. Groen* en *C. Cardes Junior*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Johannes Jacobus Galy*, Gevoert by Kapt. *Pieter Tysen*, Lang over Steeven 112¼ voet, Wyt 25 voet 8 duim, Hol 11 voet 10 duim, 't Verdek 6 voet ½ duim, de Bak 5 voet 3 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Yzere Gotelingen. *f* 5200, in slag *f* 5, opgehoud.

Fregat-Schip (*T. Beth Ysbrandsz* en *T. van Lingen*, ¹⁄₁₆ Part in 't) de Jongvrouw *Gysberta Petronella*, Gevoert by Kapt. *Cornelis Valkers*, Is in 't Jaar 1763. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 107 voet 1 duim, Wyt 30 voet 8 duim, Hol in 't Ruim 14 voet 8 duim, 't Dek 5¾ voet, de Bak 5¾ voet, de Schans 5¾ voet. Gemonteert met 10 Stukken Canon, legt Hier ter Steede, is Gedestineerd na *Suriname*. Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *David Wendorp*. *f* 1500. *Elias Boers.*

Dito, ¹⁄₁₆ Part in) Schip op Conditie als boven. *f* 750, in slag *f* 7. *Leendert Hoop voor zyn Meester.*

Dito, ¹⁄₁₆ Part in) Schip op Conditie als boven. *f* 750, in slag *f* 5, *Cornelis Gerrit Blaauw.*

Hoeker-Schip (*J. de Flines* en *J. G. Terwen*, Een Extraordinary Welbezeilt drie Mast) genaamt de Jonge *Pieter*, Gevoert by Kapt. *Jochem Andriesse*, Lang over Steeven 92¾ voet, Wyt 26 voet 4 duim, Hol 11 voet 5½ duim, 't Verdek aan Boort 5 voet 1½ duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 10 Yzere Gotelingen, *f* 4800. *Dirk Vlaar.*

Hoeker-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *T. van Lingen*, ¹⁄₁₆ Part in 't) de *Zeeploeg*, Gevoert by Kapt. *Benjamin Swenske*, Is in 't Jaar 1762. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 101½ voet, Wyt 28 voet 2½ duim, Hol in 't Ruim 12 voet 8½ duim, 't Dek 5 voet, de Bak 5½ voet, Gemonteert met

10 Stukken Canon, legt tot *Surinamen*. Werd Verkogt met de verdiende Vragt, zo als 't Reilt en Zeilt, Vaart onder Directie van de Heer *Daniel van Hecht*. *f* 900, in flag *f* 30. *De Groot* en *Kellerman*.

Hekboot-Schip (Dezelve, 1/2 Part in 't) de Vrouw *Chatarina*, Gevoert by Kapt. *Lambert Noordberg*, Is in 't Jaar 1751. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 99½ voet, Wyt 26 voet, Hol in 't Ruim 11 voet 7 duim, 't Dek 5 voet 3 duim, Gemonteert met 10 Stukken Canon, Legt in Texel, Is Gedestineert na de *Middellandsche Zee*, Werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Abraham Costerus*. *f* 350. *Jan Erkelens*.

Hoeker-Schip (Dezelve, 1/2 Part in 't) Juffrouw *Elisabeth* en *Chatarina*, Gevoert by Kapt. *Claas Hoekmaker*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 106 voet, Wyt 26 voet, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek 5 voet 5 duim. Gemonteert met 10 Stukken Canon, Legt tot *Cadix*, Werd Verkogt met de Verdiende Vragt en Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Heeren *Anne Jacobsz*. en *Volkert de Vries en Comp*. *f* 275. *Cornelis Zeeman*.

Dito, 1/2 Part in) Schip, op Conditie als boven. *f* 250, *Dirk Vlaar*.

Hoeker-Schip (Dezelve, 1/2 Part in 't) de *Sibert* en *Nicolaas*, Gevoert by Kapt. *Cornelis Jansz*., Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 106 voet, Wyt 25 voet, Hol in 't Ruim 12¾ voet, 't Dek 5 voet. Gemonteerd met . . Stukken Canon, Legt tot *Cadix*, Wert Verkogt met de Verdiende Vragt en Gelde by de Beurs, Vaart onder Directie van de Heer *Cornelis Huydekooper*, tot *Medenblik*. *f* 375, in flag *f* 20, opgehouden.

Kof-Schip (Dezelve, 1/2 Part in 't) de Jonge *Johannes*, Gevoert by Schipper *Wiebe Jansz*., Is in 't Jaar 1758. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 89 voet, Wyt 23 voet., Hol in 't Ruim 11½ voet, Legt Hier ter Steede, Werd Verkogt met de Verdiende Vragt, Vaart onder Directie van de Heeren *Anne Jacobsz*. en *Volkert de Vries* en *Comp*. *f* 200. *Willem Vis*.

Dito, 1/2 Part in) Schip op Conditie als boven. *f* 200. *Lodewyk Groen voor zyn Meester*.

Kof-Schip (*V. de Vries*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de Jonge *Sietse*, Gevoert by Schipper *Hendrik Riekeles*, Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91¾ voet, Wyt 21 voet 6 duim, Hol 10 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1762. een Nieuwe Eyke Huid Omgelegt.) *f* 4000, in flag *f* 100. *Volkert de Vries voor zyn Meester*.

Kof-Schip (Dezelve, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de Jonge *Arjaan Buwalda*, Gevoert by Schipper *Hans Gerbens*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91¼ voet, Wyt 20 voet 8 duim, Hol 9 voet 10½ duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 2600, in flag *f* 4. *Tamme Beth Ysbrandsz. voor zyn Meester*.

Walvis-Vangers Gereetschap, (*T. Beth* en *T. van Lingen*,) 1/2 Part in 't Gevoert by Commandeur *Cornelis Swan*, Is Gedestineerd met een Gehuurt Schip, na Groenland, met 6 à 7 Sloepen, de Uitgaande Equipagie is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Pieter Swan*, tot *Oostzaane*. *f* 100. *Gerrit van Sante voor zyn Meester*.

Walvis-Vangers Gereetschap (*V. de Vries*, *T. Beth Ysbrandsz*. en *T. van Lingen*, Een Extraordinary Welgestoffeert) Gevoert geweest by Commandeur *Jacob de Leeuw*. *f* 8200, in flag *f* 400. *Jacob Swan voor zyn Meester*.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER 1765.

AFRICA. Salé. De Keizer van Marocco ontfing onlangs een brief van den Koning van Spanje, inhoudende eene recommandatie ten voordeele van de Spaansche Missionarissen, die zich in de Landen van eerstgenoemde Mogendheid bevinden; die Monarch heeft daar op aan zyne Catholyke Majesteit tot een geschenk gezonden, twee Spaansche Religieusen, wel eer onder de Vlag van Ragusa genomen, benevens 2 Tygers en 2 Leeuwen, daar by vragende het ontslag van verscheide Mooren, voor eenige Jaren op een Zweedsche Prys genomen, en welke zyne Catholyke Majesteit, alle wel uitgedoscht, daar op ook te rug gezonden heeft, met en benevens de verdere Onderdanen van den Keizer van Marocco, de welken zich in het Spaansche Ryk bevinden, zynde omtrent 30 in getalle, niet tegenstaande dat zy onder Algiersche Vlag genomen mogten zyn.

De Keizer van Marocco was hier over zo zeer voldaan dat hy terstond daar op, door een zyner Officieren die na *Ceuta* moest, strikte beveelen aan alle Kapiteinen van zyne Kapers heeft laten brengen: dat zy zich naauwkeurig zullen hebben te wagten, om in Zee geen Spaansche Vlag te beledigen; maar in tegendeel van de Kapiteins dier Vlaggen eene verklaring te neemen, dat zy door haar niet zyn opgehouden, hunne perzonen, Schepen of ladingen eenige hinder toegebragt hebben: En aan den Gouverneur van *Ceuta*, is tyding gezonden; dat hy aan den Koning zyn Meester konde berichten, dat zyne Keizerlyke Maj. van Marocco, alle Spaansche Slaven in zyn Ryk vry verklaard en in hunne keuze gelaten had, om aldaar te blyven of zich in een der Havens scheep te begeven, om naar Europa over te gaan, en teffens de aan de Kapiteins gezondene beveelen, aan

zyne Catholyke Majesteit bekend te maken: biedende wyders een verdere uitwisseling aan van alle onderdanen of wel eene Wapenschorssing van alle Vyandlykheden ter Zee. Men twyfeld niet of de Koning van Spanje zal hier toe wel willen besluiten, te meer alzo zyne Majesteit ook de vryheid van zommige Napolitanen kon begeeren, die wel eer onder verscheide Vlaggen genoomen zyn, en die dan met de Spanjaarden te rug gezonden zouden worden. De Spaansche Inwoonders op de Grenzen, hebben reets vryheid om te jagen en zich op anderen wyzen te verlustigen, zonder dat hen eenigen leed mag gedaan worden, het welk ten scherpsten verboden is.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Constantyn Starlaco in de plaats van Stephanissa Raskowitza tot Hospodar van Wallachyen benoemd zynde, werd deezer dagen aan den Grooten Heer voorgesteld, die hem in deeze Waardigheid bevestigd heeft. Zyne Hoogheid deed hem bekleden met den Mantel, gevoerd met Zabelbont en schonk hem de Bonnet *Kouka* geheeten, zynde een Zoort van Krygshoed met vederbossen omringd. De besmettelyke Ziekte regeerd noch in deeze Hoofdstad en haaren omtrek, zynde deezer dagen een Bedienden van den Russischen Resident, zo als ook de Heer *Caratza*, Dragoman of Tolk van de Porte, aan dezelve overleden. De laatstgem. was de eenigste Zoon van den Heer *Caratza*, dewelke eertyds eerste Tolk van de Ambassade der Vereenigde Nederlanden geweest is, en deeze bediening omtrent een Jaar geleden, ter oorzaake van zynen hoogen ouderdom van tachtig Jaren nedergelegd heeft.

De Sultan heeft deeze Gryzaard, ten einde hem wegens het verlies van zynen Zoon te vertroosten, en aan hem tessens zyn genoegen over den getrouwen dienst van den Overledenen te kennen te geeven, in plaats van den zelven tot Tolk benoemd.

De Baron van Penckler, Internuncius van het Hof van Weenen, heeft door zynen eersten Tolk, het sterfgeval van den Keizer, als mede het Huwelyk, 't welk tusschen den Aartshertog Leopoldus, als Groot-Hertog van Toskanen, en de Infante van Spanje voltrokken is, aan de Porte bekend gemaakt.

PORTUGAL. Lissabon. De omsingeling van 't alhier in garnisoen liggend Regiment Vreemdelingen, 's nachts tusschen den 27 en 28sten Sept. op 's Konings ordres geschied, en 't Arrest van den Colonel,

Lt.

Lt. Colonel, Major, ou isten Capitein en Auditeur van 't zelve, baart te meer opzicht, vermits men zedert, en of schoon die Officieren daagelyks in 't Kasteel van Belem verhoort worden, niets van de reden van alle die handelingen verneemt. Onze speculatieven weiden deswegens in hunne onderstellingen breed uit; doch vermits hunne Conjecturen by gebrek van grond in 't onzekere te niet lopen, acht men dezelve niet waardig te melden. De Heer Preston, een Schot, Lt. Generaal in 's Konings dienst, heeft zyne Demissie van zyne Majesteit verzocht en keert naar Engeland. De Cateschismus van Montpellier, niet in 't algemeen door de Geestlykheid van Vrankryk goedgekeurd, in dit Ryk zullende ingevoert worden, waar toe de Vertaling van denzelven reets onder 't opzicht van den Aardsbisschop van Evora onder handen is, verwacht men by de uitgave en verbreiding der Leergronden, daarin vervat, een ampele Voorrede van dien Prelaat ter aanpryzing van een manier van doceeren, onderscheiden van die by onze Geestlyken in gebruik geweest is.

Van *Phernambucq* bekomt men tyding dat de Jesuiten van Paraguai eenige ryke Diamant-Mynen in het Land hunner Usurpatie geopend hebben. Indien het Hof niet speedige middelen tegens het Transport dier Kleinnodien naar Europa kan gebruiken, ducht men dat derzelver prys wel haast in alle Koopsteden dalen en 's Konings inkomsten van de Diamant-Mynen van Brazil daardoor groot nadeel lyden zullen.

Behalven de voorsz. tyding van *Phernambucq* verneemd men zedert noch, dat die Usurpateurs alles aanwenden, om Meesters van de Rivier van *la Plata* te werden en om het groot Land hunner Dominatie te bevolken, lokkende zo veel Portugeesen en Spanjaarden als hen mogelyk is, die zy Landeryen tot Plantagien schenken, ontslaande alle Neger-Slaven, welke tot hen overloopen, van alle lyfeigenschap, en behandelen de zulke van hen, die tot niets dan dienstbaarheid bekwaam zyn, als vrygemaakte Dienstboden en de welke eenige nutte handteering of beroep konnen oeffenen, als voisłagen Vry-lieden, die hunne getrouwe Onderdanen kunnen worden.

SPANJE. Madrid. De laatste Expressen, die ons Hof van *Lisbon* ontfangen heeft, schynt Depeches van veel aangeleegenheid overgebragt te hebben, vermids dezelven ten eersten aan-

leiding hebben gegeeven tot een buitengewone Raadvergadering in by zyn van den Koning, terwyl na 't eindigen van dezelve Expressens na de Hoven van Versailles en Lisbon zyn afgevaardigt geworden. Alles wat men tot nu toe dien aangaande heeft konnen te weeten komen, is, dat zulks betrekking heeft tot de Jesuiten, dewelken gelyk men voorgeeft hunne uiterste pogingen aanwenden, ten einde eenige Natien in *Africa* teegen de Portugeezen in 't harnas te jagen, en zich dus op die Natie te wreeken, weegens dat zy voor altoos uit Portugal gebannen geworden zyn.

Vermids de pogingen der Jesuiten na hunnen wensch schynen uit te vallen, door dien men zeekere tyding heeft, dat de Portugeesche Stad *Mazagan* reeds door de Moren beleegert is, zoo twyfelt men geenzins, of ons Hof zal met dat van Lisbon de handen in een slaan, ten einde de verdere Vyandlykheeden der opgeruide Moren voor te komen. Voor 't overige heeft 't Escader van onzen Souverein, 't welk gereed lag om in Zee te steeken, en 't een of ander teegen de Maroccaansche Staten t'onderneemen, teegen bevel ontfangen, en men meent met zeekerheid te weeten, dat het op Tapyt zynde Vreedes-Tractaat tusschen deeze Kroon en den Keizer van Marocco reeds werklyk door onzen Souverein geteekent zy, en dat de conditien, by 't zelve vastgesteld, ongemeen voordeelig zyn voor onze handeldryvende ingezetenen.

Hoe 't zy, het is zeeker, dat een der voornaamste Eedellieden van gem. Keizer zich zedert eenigen tyd alhier bevonden; en van tyd tot tyd met onze Staats-Ministers geconfereert heeft, ten einde dat Vreedes-Tractaat tot stand te brengen, ten voordeele der commercie van de weederzydsche Onderdanen, terwyl ook de Keizer van Marocco onzen Souverein deezer dagen by een eigenhandigen brief verzocht heeft, zyne goede officien by den Koning van Vrankryk te willen aanwenden, op dat zyn Allerchr. Maj, zyne Vyandlykheeden teegen de Maroccaansche kusten gelieve te staken, en insgelyks een Vreedes-Tractaat met hem te sluiten, 't geen niet minder voordeelig voor de Fransche kooplieden zyn zoude.

Ons Hof heeft zich des te meer geneegen betoont, om met gem. Keizer in onderhandeling te treeden, om dat deszelfs intentien in deezen oprecht en ongeveinst scheenen te weezen,

ver-

vermits hy alle de Spaanſchen, dewelken zich in zyne Staten in Slaverny bevonden, op vrye voeten heeft doen ſtellen, en bevel gegeeven heeft, om hen allen nodigen byſtand te doen, en dezelven aan te merken en te behandelen als lieden, onderdanen zynde van eenen Koning, met wien de Keizer geneegen is, een beſtendige en voortduurende vreede t'onderhouden; en onze Souverein, hier van bericht bekomen hebbende, heeft alle de onderdanen van gem. Keizer, die hier te lande zich in Slaverny bevonden, insgelyks op vrye voeten doen ſtellen, en den Keizer van Marocco een geſchenk toegezonden, beſtaande in een ſtuk Goud en Zilver laken van een byna onwaardeerbaren prys; enz.

ITALIEN. Romen. Den 10 October (1765) heeft de Paus in de Kerk van 't Profeſſen Huis der Paters Jeſuiten de viering van 't Feeſt van St. Borgia bygewoont. De Officieren van 't Huis van wylen den Graaf Bielcke, Senateur van Romen, waren voornemens, ter gedachtenis van hunnen Heer een Monument in de Kerk van St. Brigitta, alwaar hy begraven ligt, te doen oprechten; doch de Hr. Caſal, Executeur van zyn Teſtament, des verwittigt, heeft hen geprevenieert en de uitvoering van dat Werk den beruchten Piraneſi opgedragen, nemende alle de koſten van 't zelve op zich.

Men wil dat zyne H. beſlooten heeft, voor 't Feeſt van Kersmis de vaceerende Kardinaals hoeden te begeven, zynde dieswegens reeds alles met de reſpective Hoven gereguleerd.

Genua. Men verwagt met ongedult uit *Corſica* te verneemen het Reſultat der proparatoire Conferentien, die in 't begin deezer maand door den Franſchen Plenipotentiaris en Commandant te Corte met de Rebellen geopend zullen zyn; en men ſtelt vaſt, dat de Senaat reeds daar van eenig naricht bekomen heeft, vermits van goede hand verzeekert word, dat de Rebellen in een wederzydſe teruggave van Gevangenen geconſenteert hebben.

Men heeft hier tyding van *Conſtantinopelen* gekregen, dat de Opſtand der Georgiers, die den laatſten Groot Viſier Muſtapha het leven heeft gekoſt, nog in lang niet gedempt is. De Oorzaak van dien Opſtand verneemt men nu te zyn, dat de Georgiers, behalven een Cyns in Geld, die zy Jaarlyks aan den Grooten Heer moeſten opbrengen, ook verpligt waren, telkens eenige Jonge Dochters van hunnen Landaard, (van ouds reeds om derzelver

Schoon-

Schoonheid beroemd) daar by te voegen, om te dienen voor het Seraglio van den Sultan en zyne Gunstelingen: doch eenige der aanzienlykste Georgiers, dit laatste Tribuut voor misdaadig en schandelyk houdende, zoo om dat zy, Christenen zynde, hunne Kinderen dus het Zaligmaakend Licht ontrokken, als dat zy den Bloei van haare liefste Jeugd, dus aan de Dartelheid der Musulmannen ten Prooi gaven, deeden deswege Vertoogen aan hunne Landgenooten, en maanden hen aan, om dit verfoeijelyk Juk af te werpen. Zy weigerden dan, met de Wapenen in de hand, hunne Kinderen, aan de Turken, die hun dezelve ontvoeren wilden, over te geeven, en verjoegen die Knevelaars uit hun Land. Zo ras waren zy daar niet van ontslagen, of eenige der voornaamste Grooten van dat Gewest, de Onweerbui wel voorziende, die van den kant van Constantinopelen zou opkomen, wapenden al hunne Onderhoorigen, oeffenden dezelve in den Krygshandel, welke zy eenigen hunner Jonge Lieden te Petersburg hadden laaten leeren, en de geheele Natie doen mede deelen, en stelden zig dus in staat van Tegenweer. De Porte, door deze Weigering op 't hoogst getergt, zond terstond een Hoop gewapend Volk naar de Westelyke Gedeeltens van Georgie, om dien Hoon, zo zy 't noemde, op 't felste te wreeken; doch deze wel verre van den dapperen Inwooneren, met Schrik en verbaasdheid te slaan, diende alleen om hunnen Moed des te meerder aan te zetten, waar van zy eerlang de uitmuntendste Blyken gaven. 't Kwam tot een treffen, waar in de Turken, met bebloede Koppen en een Verlies van 6000 Man wierden afgewezen. Zy vernieuwden hunne Aanvallen, doch telkens met gelyken uitslag; zoo dat de Groote Heer besloot, een veel grooter Getal Troepen, ter onderfteuning der eerste, derwaards te zenden, doch deze hebben geen beter Lot getroffen. De Georgiers, strydende voor hun eigen Bloed en Vaderland, hoe langs hoe meer geoeffend in de Krygskunde, kennende den grond en gelegenheid hunner Oorden, hebben, tot nog toe, alle de Poogingen der Ottomannische Benden verydeld, en zullen waarschynlyk, door hun Beleid en Moed, den Turken nog veel werk verschaffen, eer zy hen weder onder dat schandlyk Juk zullen kunnen brengen.

Florentien. Kort na de aankomst van onze Souvereinen sprak men

men van een keer, die hunne Koningl. Hoogheden voornemens waren naar Pisa, gelyk ook naar Livorno te doen, en dat dezelve welligt in de eerstgem. Stad den Winter konden doorbrengen; doch thans verstaat men, dat de Groot-Hertog de reize van hier naar die Steden tot in de Maand December heeft verschoven, willende alle politieke en oeconomieke zaken op een vasten voet gereguleerd zien, alvorens zich voor een tyd van hier te absenteeren. Men verzekert, dat de Hoven van Weenen, Versailles en Madrid voornemens zyn, onze Souvereinen als gekroonde Hoofden te considereren en alhier hunnent wegen Extr. Envoyées te doen resideeren: dan of Ministers van andere Mogendheden in zodanig een Caracter herwaards gezonden zullen worden zal de tyd leeren.

Maltha. Het tweede Eeuwgety van het opbreeken der Belegering van deeze Stad, den 8 Sept. (1765) invallende is dit feest, het welk 's jaarlyks gevierd word, veel brillanter dan na gewoonte geweest, volgens de Intentie van onze voorzaten, die gewild hebben, dat aan deze gebeurtenis elke honderd Jaar met buitengewone plegtigheid zal gedagt worden. Dien dag was de gantsche Stad geillumineerd, en wierden verscheide decharges uit het Kanon van de forten gedaan. De straten door welke de Processie passeerde, waren met Militie bezet, en 's namiddags wierd 'er tot divertissement van 't Gemeen een Paardenloop gehouden. De Entrepeneur van de Opera had een soort van Galjoot doen bouwen, welk op vier wielen tot onder het Balcon van den Groot-Meester voortgetrokken wierd, zynde geillumineerd en vervuld met Muziekanten, welke in het midden van duizende Menschen een Cantate executeerden. De Poorten van de Stad wierden gedurende de nagt opengehouden, en de toevloed van Landlieden, die herwaards gekomen waren om deze vreugde by te wonen, was zoo groot dat de meeste by gebrek van Logement den nagt op straat hebben moeten doorbrengen. Alle deze vreugde bedryven zyn zonder eenig ongeluk ten einde geloopen. Zeldzaam was het, dat men by deze gelegenheid aan den Grootmeester een man presenteerde, die dit Feest ten tweedemaal beleefde, zynde de eerste reis 8 jaren oud geweest.

ZWEDEN. Stokholm. Wegens het groot gebrek aan geld, in dit Ryk, hebben de Ryksstenden voorgesteld, en raadzaam be-

vonden, dit loopende Jaar, meer dan 17 en 1 halve Tonnen Gouds van de gewoone uitgaven des Ryks te bespaaren, het geene het Geheime Committé heeft goedgekeurd; maar aangaande de 7000 Daalders Zilvermunt tot onderhoud der Konstwerken in Fahlun, van welke Som, men ook in voorslag gebragt had, de helft in te trekken, heeft het Committé gevoegelyker geoordeeld, dat dit geld van dit Jaar geheel uit betaald zoude worden, doch onder die Voorwaarden, dat ten einde van 't Jaar, behoorlyk rekenschap gegeeven worde, waar toe het zelve besteed en aangewend is geworden, en dat men vervolgens, in 't aanstaande Jaar, in overweeging zoude neemen, of men ook van die Som, 's Jaarlyks iets kan bespaaren.

POLEN. Warschuaw. Den Koning geresolveerd zynde in ieder Week een *Senatus Consilium* te houden, is van wegens zyne Maj. door den Kroon-Cancelier aan 't zelve ter deliberatie voorgesteld, de volgende:

PROPOSITIEN.

NAdemaal het by alle Natien in gebruik is, ter bevordering van 't algemeen welzyn Ministers aan buitenlandse Hoven te onderhouden, en de Koning ook uit de reeds gedane Bezendingen het nut en de noodzaaklykheid van dezelve ondervonden heeft, verlangt zyne Majesteit deswegens de mening van het thans vergaderd *Senatus Consilium* te verneemen, en wel met opzicht tot de volgende pointen.

1. Zo de omstandigheden vereisschen, nog voor den aanstaanden Ryksdag subalterne Ministers naar eenige Hoven te zenden, verlangt zyne Majesteit te verneemen, welke sommen het *Senatus Consilium* oordeelt dat tot derzelver Tractement bestemt moeten worden.

2. Het laatste *Senatus Consilium* heeft voor een Resident aan 't Hof van Romen slechts jaarlyks 600 Ducaten bestemt; doch tot hier toe is niemant gevonden, die het bekleden dier Post op zich heeft willen nemen. Ondertusschen weet men door de ondervinding en de berichten der Geestlykheid, dat het waarnemen der belangen dezer Republiek aan 't Roomse Hof nooit naar wensch slaagt als het zelve in handen gestelt word van een persoon, die niet weet zich in behoorlyk Credit te brengen. Derhalven dient men tot waarneeming onzer zaken aldaar een bekwamen persoon te vinden en de Sommen, welke zodanig een tot goedmaking zyner noodige uitgaven behoren toegetelt te worden, te bepalen.

3. De Thesaury heeft den Heer Alexandrowitz 3000 Ducaten voor zyne Bezending ter hand gestelt. Dewyl hy nu die Penningen by

zyn

zyn meer dan een jaar op de Grenzen geduurt hebbende kostbaar verblyf, zodanig heeft moeten uitgeven, als het ophouden der Eer van 't Vaderland vereischte, geeft men in overweging, wat Somme hem nu by het daadlyk treden in functie behoort toegewezen te worden.

4. Vermits de aanstelling van Legations-Secretarissen een Envoyé zelven tot het waarneemen van zyn Ampt nut is, de kennis van buitenlandse Staten daar door vermeerdert en de Adel dus tot het bekleden van aanstaande Bezendingen voorbereid word; verlangt zyne Majesteit deswegens het Advis van den Senaat inzonderheid rakende de Pensioenen, zodanige Secretarissen toe te wyzen.

5. Ook is nodig een Tolk in de Oostersche Taal. Dan nadien de ervarenheid geleert heeft, hoe gevaarlyk het is, geloof te slaan aan een enkelen persoon, ervaren in de Talen en gewoonten der Oostersche Volken, wenscht de Koning van den Senaat te vernemen, of het niet raadzaam zy, voortaan twe Tolken te onderhouden om de Vertalingen aan een ieder derzelver op te dragen, te meer dewyl de reeds te Constantinopolen aangelegde en eerlange ook alhier op te rechten Scholen der Oostersche Tale geboren Polen tot waarneeming van dat Ampt bekwaam maken konnen. Ook is nodig de bezoldingen dier Tolken te bepalen.

Het antwoord op deeze Propositien, luid in substantie:

Betreffende de eerste Propositie: Zyne Koningl. Majesteit, onze allergenadigste Heer, niet voornemens zynde, zonder dringende oorzaken, Ministers naar buitenlandse Hoven te zenden en de Thesaurie met de kosten, gemeenlyk op 't onderhoud van dezelve lopende, te bezwaren; behoud in handen de magt van by voorkomende gevallen een Electie te doen onder de zulken, die tot zodanige Bezendingen bekwaam zyn, en den tyd van hun vertrek te bepalen. Wanneer derhalven de omstandigheden zullen vereisschen dat een Envoyé met een Legations Secretaris, of een Resident, Agent of *Chargé d'Affaires* nog voor den aanstaanden Ryksdag moet worden afgezonden, bestemt zyne Majesteit by tyds het Tractement,

Van een Gezant van den tweeden rang op		3000 Ducaten.
Van een Resident	- -	1200
Van een Agent of een *Chargé d'Affaires*	-	600
Van een Legations Secretaris	-	400

welke volgens gewoon gebruik door de Kamere der Thesaurien van de beide Natiën betaalt zullen worden, naamlyk twe derde deelen door de eene en een derde deel door de andere. Vermits echter, wat de afgelegenheid van Polen en het, 't zy duur of goedkoop leven aangaat, het eene Land niet gelyk met het ander is, zal zyne Majesteit aanmerken, dat de voorsz. sommen in 't algemeen voor

Ministers aan buitenlandse Hoven geschikt zyn, en naar de nadere of verdere afgelegenheid der Landen of duurder leven in dezelve, het Tractement van eenigen verhogen en van anderen verminderen, gelyk de Koning dan onder dezelve in 't byzonder den Welgeboren *Psarski*, werkelyken Legations Secretaris by 't Rus Keizerlyk Hof te Petersburg en *Chargé d'Affaires* aldaar gedurende het afwezen van 's Konings eigen Envoyé, alsmede den Welgeb. *Zawisza* in Holland, en den Koningl. Hofraad *de Boscamp* by de Porte tot *Chargé d'Affaires* benoemt heeft.

Rakende de twede Propositie: Vermits, gelyk bekend is, een Kardinaal, die te Romen den Titel van een Protector voert, voor de Republiek aldaar van veel nut pleeg te zyn, zal zulks den Koning dienen tot oorzaak, om een zodanig Subject te verkiezen, 't geen tot die waardigheid bekwaam en willens is, dezelven aan te nemen. Doch dewyl de nodige uitgaven by het Hof van Romen jaarlyks met niet minder dan 1200 Ducaten konnen goedgemaakt worden, zal zyne Majesteit deze Somme voor de Personen, die tot waarneeming der Poolsche zaken te Romen worden geëmployeert, uit de Thesaurie der Kroon en uit die van Litthauwen zodanig doen betalen, dat deKroon daartoe twe derde en Litthauwen een derde geeft.

Nopens de derde Propositie: De Welgeb. *Alexandrowitz*, die, terwyl hy zich bereid had, om zich in zyne Bezending naar de Ottomanise Porte te begeven, een gantsch jaar op de Grenzen naar zyn pas heeft moeten wachten, heeft reeds, om de Eer der Natie op te houden, aanzienlyke Sommen moeten uitgeven en zal nog meer moeten expendeeren, wanneer hy by de Porte, daar een extraordinaire pracht en Statie gevordert word, gearriveert zal zyn. Derhalven heeft zyne Koningl. Majesteit, die alles billyk in aanmerking neemende, hem voor zyne Bezending by de Porte 3000 Ducaten toegelegd, en assigneert hem voor twe derde deelen, naamlyk 2000 Ducaten, op de Thesaurie der Kroon, en voor het ander derde deel, een 1000 Ducaten, op de Thesaurie van Litthauwen.

Aangaande de vierde Propositie: Deze is in 't Antwoord op de eerste reeds gerepondeert.

Betreffende de vyfde Propositie: Men erkent alreeds, hoe nodig by de Oosterse Expeditie twee Tolken vereischt worden, op dat men den inhoud der Depesches grondig versta, en hoe moeijelyk het daar tegen vallen zoude, van de echtheid der Vertolking verzekerd te zyn, indien men op een enkelen Tolk wilde berusten, derhalven stelt zyne Majesteit voor die beide Tolken, welke alhier in de Koningl. Residentie Stad Warschauw, de een by de Cancelary en de ander by de Krygs Commissie der beide Natiën tegenwoordig moeten zyn, een jaarlyks Tractement ieder van 200 Ducaten, gelyk de Tolken voor lange getrokken hebben, te betaalen twe deelen door de Thesaurie der Kroon en een deel door die van Litthauwen.

En

En nadien, zyne Excell. de Heer van Borch, Woiwode van Lyfland, in 't *Senatus Consilium* voteerende, de vryheid genomen heeft den eigentlyken aart en de werkzaamheid van een *Senatus Consilium* volgens de Wetten aan te tonen; heeft de Koning besloten van nu aan een vast en bestendig weeklyks *Senatus Consilium* met de alhier zynde Magnaten en Ministers des Ryks met gesloten deuren te houden, 't geen voor de eerstemaal, den 11 October een aanvang nemen en vervolgens weeklyks alle Donderdagen gehouden zal worden, zulks men 't zelve als den geheimen Raad des Ryks kan aanmerken, vermits de Ministers, die daaglyks by zyne Majesteit te zamen komen, dien Raad uitmaken.

Dus zal waarschynlyk het laatst gehouden *Senatus Consilium*, 't geen den 7den Novemb. een einde nam, het laatste geweest zyn, 't welk met opene deuren gehouden is. Van Peterkow heeft men, dat de Prins Jablonowski, Woiwode van Posen, tot Marschal van 't Land-Gericht aldaar verkoren is.

DUITSCHLAND. Weenen. De Keizerin Koningin Douariere welke het bestier van haare Erflanden, aan de wysheid en zorge van haaren Doorluchtigen Zoon, den Roomsch-Koning en Regeerende Keizer, heeft toevertrouwd, plukt reeds de Vruchten van zyne voorzichtige Bestiering, en verheugt zig voornaamlyk over zyne verdubbelde zorgvuldigheid, ten opzichte der nooddruftigen. Inzonderheid strekt die zig uit tot die Persoonen, die eenige Jaarwedden, onder de Regeering van den overleden Keizer, genooten; allen welken is aangezegd, dat zy, geduurende hun Leeven, die Jaarwedden zullen blyven behouden, zonder dat het noodig zal zyn, daar omtrent nieuwe Requesten te presenteeren. Ook zullen zy, die van de Hoofdstad afwezig zyn, en in de Provinciën woonen, dezelve ter plaatse van hun Verblyf, zonder eenigen Aftrek of Kosten, ontfangen: en dit kan gevoeglyk geschieden, om dat 'er in alle de Staaten van het Huis van Oostenryk, Keizerlyke en Koninglyke Kassen zyn opgeregt, die aan de Hoofd-Kas, alhier, rekenschap moeten doen.

Arolsen. Den 14 Octob. 1765 is het Huwelyk van haar Doorl. de Princes *Carolina van Waldeck* met den Doorl. *Erfprins van Coerland*, (waarvan wy gesprooken hebben in ons Iste Stuk van October laatstleden bladz. 139.) in alle stilte voltrokken; en zedert is het Doorluchtig Paar over Berlyn naar Mittau vertrokken.

GROOT-BRITTANIEN. Londen. Eene treffende Gebeurtenis

heeft, deezer dagen, onze Harten met droefheid en verslagenheid vervuld, te weeten, het sterfgeval van Prins *Willem August* Hertog *van Cumberland*, welke den 31 Octob. (1765) zeer schielyk aan een beroerte overleed. Zyne Koninglyke Hoogheid kwam dien morgen van Windsor in deeze Stad, en begaf zich naar het Hof; van daar in zyn Hotel op het zogenaamde Grovenors-Plein te rug gekeerd zynde, bevond hoogstdezelve zich, des namiddags omtrent 4 uuren, niet wel gesteld: men wendde terstond alle hulpmiddelen aan, doch dezelve waren vruchtloos, en die Vorst gaf den Geest, des avonds omtrent acht uuren. Zyne Hoogheid was de jongste Zoon van wylen Koning George II. gebooren den 26 April 1724, en is nooit gehuwd geweest; Men kan lichtelyk bevroeden hoe zeer dit schielyk sterfgeval hunne Majesteiten, de Koninglyke Familie, ja zelfs de geheele Natie moet getroffen hebben. Die Prins was een getrouwe Raadsman des Konings en van 't Volk in 't algemeen zeer geliefd.

Den 3 November werd het lyk gebalsemd en den 9 s'avonds, eeven voor 10 uuren, werd door het afsteeken van een Vuurpyl op de brug van Westmunster een Sein gegeven, dat de Lykstaatzie weegens wylen den *Hertog van Cumberland* eenen aanvang genomen had, en zo dra dat Sein door een diergelyke van de brug van Londen beantwoord was, wierden uit het Kanon van den Tour minuut-schooten gedaan, tot dat van weegens die twee bruggen op dezelve wyze een Sein wierd gegeven, dat de geheele plegtigheid ten einde was gebragt, terwyl de klokken van meest alle de Kerken deezer Stad geluid wierden. Ten 10 uuren begon derhalven de optogt (zynde 't lyk van wylen zyn Kon. Hoogh. in stilte begraven,) langs 't plein van 't oude Paleis na den zuidoost deur der Abdy van Westmunster, over een afgeschoten en met zwart karsaai belegden grond, terwyl een gedeelte der Gardes te voet langs dien weg in twee reijen geschaart stonden, in de volgende order.

1. De Pauker en Trompetters, den doodmarsch blazende, zynde de dekkleeden der Keteltrommen en de banieren der Trompetten met tropheën verciert. 2. De Bedienden van den Opper-Hofmeester. 3. De Liverei-dragers van wylen zyne Kon. Hoogh. 4. De Lyf Pages. 5. De Pages van den achter trap. 6. De Eedel-Knapen. 7. De Geneesheer. 8 De Kapellanen. 9. De Onder-Stalmeester. 10. De Secretarissen, alle van wylen den Hertog. 11. De

Be-

dienden der Herauten. 12. De Herauten zelve. 13. De Comptroleur en de Tresaurier der Hofhouding van wylen zyn Kon. Hoogh., gaande naast elkander. 14. York Wapenkoning. 15. De Opper-Kamerheer des Koning. 16. Chester, Wapenkoning. 17. De Generaal-Major Hodgson, Opperstalmeester van wylen den Hertog.

18. Clarencieux, Wapenkoning, dragende de Hertoglyke Kroon op een zwart fluweel Kussen, en gaande tusschen twee Assistenten. 19. Het Vorstelyke Lyk, overdekt met een zwart fluweel lykkleed, behangen met de acht quartieren van zyn Kon. Hoobheids Wapenschild, en onder een zwart fluweel verheemelte gedragen door de Generaals Ridder *John Mordaunt*, *Cholmondeley*, *Jord George Beauclerk*, *Conway*, *Cornwallis*, *Howard*, *Rich*, *Honeywood*, *Durand Webb* en Ridder *Jeffery Amberst*, in hunne uniforme, zynde hunne echarpes met krip bekleed, en met rouwbanden om den hoed en om den arm; de vier slippen van het Lykkleed wierden opgehouden door de Lords *Abergavenny*, *Cadogan Sonds*, en *Grantham*. 20. Garter, eerste Wapenkoning, met zynen Staf in de hand, gaande tusschen twee Assistenten.

21. De Hertog *van Grafton* als eerste rouwdrager, in een langen rouwmantel, waar van de sleep wierd opgehouden door den Ridder-Baronet *Christopher Knowles*, en gaande tusschen den Hertog *van Manchester* en den Hertog *van Ancaster*, meede in lange rouwmantels. 22. De Grave *van Peterborough*, en de Grave *Talbot*, 's Konings Opperhofmeester. 23. De Graven *van Dartmouth* en *van Cardigan*. 24. De Graven *van Harrington* en *van Pomfret*. 25. De Graven *van Cornwallis* en *van Harcourt*, alle meede in den diepen rouw. 26. Een Deurwaarder. 27. De drie Edellieden der bedkamer van wylen den Hertog, te weeten de Grave *van Albemarle*, de Lord *Frederik Cavendish*, en de Grave *van Ancram*. 28. De drie Kamerheeren van wylen zyn Kon. Hoogh., naamlyk de Generaal Majors *Boscawen en Fitzwilliam*, en de Kollonel *Sandys*. 29 Verscheide van de daar toe genodigde Lords, Lords-Zonen, en Geheime Raden.

By de aankomst van den Treurstoet in de Abdy van Westmunster ontfingen de Decan en Kanoniken, verzelt van de onderhorige Geestlykheid, het Vorstelyk Lyk binnen de Kerk, voegden zich in de processie eeven voor den Heraut York, en togen dus voort na de Kapelle van Hendrik VII., alwaar 't Lyk op schragen gezet wierd, met het hoofd na den Altaar gekeerd, wordende 't kussen met de Hertoglyke Kroon op de Lykkist geplaatst, en 't verheemelte over dezelve heenen gehouden, terwyl de Lykdienst door den Decan van Westmunster verricht wierd; zynde de eerste Rouwdrager en zyne twee Assistenten aan het hoofden-, en de overige Rouwdragers beneevens de Slipdragers aan

't voe-

't voeten-einde van de Lykkist gezeeten op daar toe gestelde stoelen.

De Lykdienst geëindigt zynde, wierd het Lyk in de Grafkelder needergelaten, en na 't verrichten der verdere plegtigheeden door den Decan, dede Garter, eerste Wapenkoning, 't volgende overluid uitroepen: *Aldus heeft den Almagtigen God behaagt, uit dit verby snellend leeven tot zyne Godlyke genaden op te neemen wylen den zeer hogen, zeer magtigen en doorluchtigen Vorst* WILLEM AUGUSTUS *Hertog* van Cumberland, *en Hertog* van Brunswyk *en* Luneburg, *Marquis* van Berkhamstead, *Grave* van Kennington, *Vicomte* Trematon, *Baron van 't Eiland* Alderney, *Ridder van de hoog Ed. Ridder-Order van den Kousseband, en eersten en voornaamsten Ridder van de hooglofl. Ridder-Order van 't Bath, derden Zoon van wylen zyn roemruchtigste Maj. Koning* George II.

Geduurende de gantsche plegtigheid wierden minuut-schoten gedaan uit 21 stukken Kanon, dewelken ten dien einde op 't plein van St. James geplant stonden, en drie bataillons, te weeten een uit ieder Regiment Gardes te voet, paradeerden op het Kerkhof van St. Margaretha, en deeden op een gegeeven Sein drie salvôs uit hun klein geweer, zoo dra 't Lyk was bygezet. De buitenste Lykkist van wylen zyn Kon. Hoogh. was van 't beste Mahogny-Hout gemaakt, met Karmosyn fluweel bekleed, en met massief zilvere handvatten en inscriptie plaat. Gem. kist was 7 voet lang, 3 voet 6 duim breed, en 2 voet 6 duim diep.

Vervolg van het *Schryven van Philadelphia* en van 't voorgaande stuk bladz. 161.

De Indianen zelve, als of zy hunnen gewoonlyken wilden aard geheellyk hadden afgelegd zetteden dat Schouwspel noch des te meer aandoenlykheid by. Zy scheenen hunne geliefde gevangenen met den uitersten weerzin te rug te geeven; zy storteden eenen tranenvloed over dezelven, en zy recommandeerden ze met de nadruklykste bewoordingen aan de zorge en bescherming van den commandeerenden Engelschen Officier. Zoo lang de Indianen in ons Campement bleeven, hielden zy 't oog gestadig op hunne geweezene gevangenen; zy gingen hen van tyd tot tyd bezoeken en zy bragten hen dagelyks eeven 't zelve aandeel Koorn, en andere Leevensmiddelen, als 't geen zy hen dagelyks pleegden te geeven, terwyl zy in hunne huisgezinnen waren, als meede Paarden, Pelteryen en andere geschenken, 't welk altoos gepaart ging met teekenen van de oprehtste en teederste toegenegenheid.

Ja zelfs hielden zy zich daarmeede noch niet vergenoegt, maar toen onze Armee opbrak, verzochten en verkreegen eenige van die In-

Indianen verlof, om hunne geweezene gevangenen den geheelen togt tot aan 't Fort Pitt of Pittsburg te mogen verzellen, en geduurende die togt gingen zy dagelyks op de jagt voor die gevangenen, ten einde hen van ſpyze te voorzien. Een jonge Mingo-Indiaan ging echter daar omtrent noch verder, en had zulk een ſterke liefde opgevat voor een jonge Dochter van Virginie, die zyne gevangene geweeſt was, dat hy zich niet van dezelve wilde laten afſcheiden, en niettegenſtaande hem het groot gevaar wierd voorgehouden, waaraan hy zich zou bloot ſtellen, by aldien hy de Frontieren naderde, hield hy echter by ons aan, om haar te mogen volgen, in 't uiterſte gevaar van gedood te worden door de overgebleevene nabeſtaanden van verſcheide ongelukkigen, dewelken voorheen door de Indianen van zyn natie vermoord waren. *(Het vervolg hier naa.)*

NEDERLANDEN. Amſterdam. Op Maandag den 28 October 1765 zyn by de Ed. Heeren Bewindhebberen der Ooſt-Indiſche Compagnie ter deezer Kamer de volgende Goederen ten byſtaanden pryzen verkogt, als:

Witte Peper tot 40 grooten 't ℔, Poeder-Zuiker van 8 tot 8 en 5 agtſte gr. 't ℔, Geconfyte Gember tot 38 en 1 halve gr. 't ℔, dito Nooten tot 4 ſtuyv. 't ps., dito Nagelen tot 19 ſt. 't ℔, Salpeter tot 38 gl. de 100 ℔, Thin Malax in Inktkokers tot 43 en 1 vierde gl. de 100 ℔, dito Bankas in Schuyten tot 40 en 1 vierde gl. de 100 ℔, Sapanhout Siams tot 16 en 1 agtſte gl. de 100 ℔, dito Bimaes tot 16 en 1 vierde gl. de 100 ℔, Galiatourshout van 24 en 5 agtſte tot 24 en 3 vierde gl. de 100 ℔, Indigo Javaes van Cheribon eerſte zoort, van 69 tot 132 ſt. 't ℔, dito 2de zoort van 27 tot 61 ſt. 't ℔, dito 3de zoort van 22 tot 33 ſt. 't ℔, Indigo Jacatra eerſte zoort van 85 tot 129 ſt. 't ℔, dito 2de zoort van 50 tot 52 ſt. 't ℔, dito 3de zoort van 27 tot 30 ſt. 't ℔, dito Japara eerſte zoort van 23 tot 63 ſt. 't ℔, dito Joannaſe eerſte zoort van 24 tot 67 ſt. 't ℔, dito Paccalong. eerſte zoort van 16 tot 22 ſt. 't ℔, dito Taganſe eerſte zoort van 19 tot 21 ſt. 't ℔, Kurkuma Javaſche van 21 en 3 vierde tot 22 en 1 vierde gl. de 100 ℔, Cardamom Mallebaerſe tot 63 ſt. 't ℔, dito Ceylonſe tot 20 ſt. 't ℔, Campher tot 26 ſt. 't ℔, Borax tot 33 ſt. 't ℔, Benjuin van 15 en 1 vierde tot 24 en 1 vierde ſt. 't ℔, Gom Gutte van 31 en 1 halve tot 33 ſt. 't ℔, Gom Aloë Succotrina tot 52 ſt. 't ℔, Zaad-Lak van 6 en 1 halve tot 7 ſt. 't ℔, Lange Peper tot 10 en 1 vierde ſt. 't ℔, Cubebe of Staertpeper van 16 en 3 vierde ſt. 't ℔, Paerlemoer Schulpen van 22 tot 34 en 1 halve ſt. 't ps., Cauris tot 14 ſt. 't ℔, Roode Conſtantia-Wyn van 330 tot 1000 gl. de Aam Witte dito van 440 tot 740 gl. de Aam, Arrak van 470 tot 750 gl. de Legger, Koffy Javaes in Goeny van 8 en 7 agtſte tot 10 en 1 vierde ſt. 't ℔, dito Bourbonſe in Goeny van 8 en 3 vierde tot 8 en 5 agtſte ſt. 't ℔, dito Ceylonſe in Peperbaaldoek tot 10 ſt. 't ℔, en dito Mocha in Goeny van 13 tot 13 en 1 vierde 't ℔.

Amsterdam. Vervolg der Proceduren van het Oost-Indische Compagnies Schip *Neyenburg*, ziet October laatstleden IIde Stuk bladz. 162. en volgende.

Alzo *Peter Kieffer*, oud 18 a 19 Jaren, geboortig uit den Elsas, tegenwoordig gevange alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft bekend en de beleden:

Dat hy gevange, voorheen in Pruissische dienst geweest en van daar gedeserteerd zynde, in den voorleden Jare 1763 van Alten aan de Munstersche Grenzen alhier in Holland overgekomen is, en zich als Matroos in dienste van de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen ter Kamere van Hoorn heeft geëngageerd, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May des voorleden jaars 1763 alhier uit Texel uitgevaaren.

Dat vervolgens hy gevange, met het zelve Schip eenigen tyd in Zee geweest zynde, zich nevens verscheide andere Matrozen (met de meesten van de welken hy gevangen aan een bak heeft geschaft, en dewelken zich onder elkanderen de Zwavelbenders noemden) heeft schuldig gemaakt aan het steelen van Wyn uit de kisten van de Scheepsofficieren, waaruit, mitsgaders het opbooren der watervaten, vervolgens oorzaak en gelegenheid genomen is, om met elkanderen een complot en conspiratie te maken, ten einde zich met geweld, moord en kwetzinge van allen, die hun eenige tegenstand zouden willen bieden, meester te maken van het Schip en met het zelve, in plaatse van te vaaren na Batavia, werwaards het zelve Schip was gedestineerd, na de Brazilien, ofte eenige andere Portugeesche Haven, alwaar zy zich verbeelden vry te zyn, te stevenen, aldaar gekomen zynde 't zelve Schip te verlaaten en zich zelfs dadelyk te ontslaan van derzelver engagementen, solemneelyk by hunne monstering, en door het voorlezen en beëdigen van den Artikul-Brief, met de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen aangegaan.

Dat hy gevange ook al verders zich niet heeft ontzien, om (na dat de voorsz. Conspiratie en heimelyke Afspraake met zyne Medecomplicen was gemaakt en 't opbooren der watervaten door de Scheeps-Officieren bereids was ontdekt) mitsgaders daarop (om te ontgaan de straffe, by de Scheeps-Officieren aan de geenen, die zich daaraan schuldig hadden gemaakt, de volgende dag bedreigd) onder hen was geresolveerd 't voorgenomen alarm en oproer in de nacht omtrent 12 uuren by het aflossen van de wacht aan te vangen, met *Wolnar* en de andere Rebellen by 't eerste begin van 't alarm mede achterop te loopen met zyn mes in de hand en alzo het Schip te helpen overweldigen; hebbende hy gevange zich daarby onder anderen zelve in zo verre gedistingueerd, dat hy al aanstonds in 't eer-

eerste achterop komen den Onderstuurman *Reinier Peterson* met zyn mes in de rugge gestoken en gekwest heeft, zo dat dezelve Stuurman aan deeze, mitsgaders zyne andere wonden, van des Gevangens Mede-Complicen bekomen, in die zelve nacht is overleden; en wyders in de Kapiteins-Kamer geloopen is en aldaer ook in de kooi van den Kapitein, waarin hy gevange dagt, dat de Kapitein of iemand anders noch zyn zoude, met zyn mes noch heeft gestooken, hebbende hy gevangen vervolgens aldaar een houwer gekregen, en daarmede in 't Kabelgat op Schildwacht gestaan, met order, om alle de Hollanders, die daar in wilden komen, dood te stecken, en voorts naderhand den Rebellen in alles vrywillig gehoorzaamd en geholpen, mitsgaders zich met hen opgehouden, en mede deel genomen in alle hunne baldadigheden, roveryen en geweldenaryen, in zo verre zelfs, dat hy gevange onder anderen mede een portie van het Geld en Goed, 't geene door de zogenaamde Officiers of Hoofden der Rebellen, offschoon het zelve aan de E. E. Oost-Indische Compagnie was toebehoorende, dadelyk en met geweld was geoccupeerd en gestolen, aantenemen, en daar mede als met zyn eigen geleeft heeft; hebbende ook wyders met zommige der Scheeps-Officieren en van het andere Scheepsvolk (die anders tot hunne party niet behoorden, maar zo door confusie als geweld en dwang door hen medegesleept of vervoerd wierden) het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, door middel van Schuit en Boot verlaten, en zich zo wel aan land noch, als voorheen aan Boord oproerig gedragen.

. Ende aangezien uit alle, het geene voorschreven staat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevangen mede is geweest een der eersten en ergsten onder de voorsz. Muitineerders en Rebellen, en alzo zich heeft schuldig gemaakt aan verscheide zeer grove en atroce Delicten, dewelken in een Land daar goede Justitie vigeert, niet konnen of mogen worden geleden, neen maar ter contrarie in Conformité van de Wetten en Placcaten en de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artikelbrief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandsche Oost-Indische Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureusten behooren te worden gestraft.

. Zo is 't, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en, geëxamineerd hebbende de Crimineele Eisch en Conclusie, van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, R. O. met des gevangens respective Confessien en andere bescheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten stond, ende 't geene ter materie dienende was, doende recht in den name ende van wegens de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevange condemneerd, om alhier aan boord door den Scherprechter met de koorde te werden gestraft, dat 'er de dood na volgt, en dat ver-

volgens het doode lighaam van hem gevangene, na eenigen tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden en van hier getransporteert naar het strand (ofte de zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daartoe opgeregten galge andermaal opgehangen, en voorts tot een exempel en afschrik van alle andere zeevarende Perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de lucht en de vogelen des Hemels zal weezen verteerd; wyders verklaard des gevangens verdiende gagien en maandgelden verbeurd ten profyte van de E. E. Oost-Indische Compagnie, in welkers dienste hy gevange is aangenomen geweest, en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders desselfs apprensie en detentie, met ontzegginge van den verderen Eisch, by den Advocaat-Fiscaal R. O. gedaan en genomen om redenen.

Aldus gearresteerd den 27 Aug. 1764.

Magistratuuren en Amptenaren, &c.

Tot Hoogleeraar in de Griekſche Taal ter Univerſiteit te *Leiden* is beroepen de Hoog gel. Heer *L. C. Valkenaar* thans Profeſſor te Franequer.

Door hun Ed. Mog. is tot Vroedſchap der Stad *Alkmaar* verkoozen, de Wel Ed. Geſtr. Heer *Pieter Elias* Cornelisz. in plaats van wylen den Heer Cornelis Elias.

Den 31 October is tot Bewindhebber der Ooſt-Indiſche Compagnie ter Kamer *Amſterdam* geëligeerd, de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Johan Alexander van Lanſchot*, enz. enz. om wegens de Stad Leiden in plaats van den Heer Mr. Thimon van Schoonhoven, aldaar zitting te neemen.

Tot Raad in de Vroedſchap der Stad *Wyk by Duurſtede* is aangeſteld de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Nicolaas van Oſſenberch* in de plaats van wylen den Heer M. A. van Lobbrecht.

By hun Ed. Mog. is tot Raad Ordinaris in den Hove van Holland, Zeeland en Vrieſland, in de plaats van wylen den Heer A. A. de Villates, aangeſteld, de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Herman van Hees*, Subſtitut Griffier van den Hogen Rade.

Tot Agent van zyne Sardiniſche Majeſteit is in 's *Hage* aangeſteld, de Heer *Pierre Goſſe*, Junior, Boekverkooper van zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfſtadhouder.

Haar Hoog Mog. hebben de Heer *Jan Willem Nagel*, Oud Conſul te Mallaga, aangeſteld tot derzelver Conſul te *Kadix*, *Puerto de Santa Maria Xerce* en *Puerto-Real*.

In de plaats van wylen den Heer Mr. *J. J. van Eck*, Schepen en Raad der Stad Arnhem is tot vervulling dier Vacature, door de Gemeente en Gecommitteerdens uit de Gilden en Burgery, een Nominatie van Tweën gemaakt, en daar op geſteld de Heer en Mr. *Joachim van Eck*, Broeder van den Overledenen, en Secretaris van het Hoog Adelyk Jagt Gerigt van Veluwe, beneffens de Heer en Mr. *Willem van Ruyven*, Secretaris der Ridderſchap van 't gemelde Quartier; van welke de eerſtgemelde Heer door de Heeren Staten dier Provincie, als Exerceerende de Voogdye over den minderjarigen Heer Prinſe Erfſtadhouder, is geagreëerd geworden.

Den 10 November is als Hoofd Officier der Stad *Leyden* beëedigd de Heer Mr. *Jan Hubrecht*, in plaatze van den Heer Mr. *Johan van der Marck*, *Aeg. Zoon*. Tot Burgemeeſteren zyn aangeſteld de Wel Ed. Gr. Achtb.

Heeren Mr. *Jacob Pla*, eerste en presideerende, Mr. *Johan van der Marck*, *Aeg. Zoon*. Mr. *Hendrik van Buren*, en Mr. *Cornelis Chastelyn*, zynde wyders tot Gedeputeerden in 't Collegie der Staten Generaal benoemd Jonkheer *Nicolaas van Boetzelaar*, Heer van Dubbeldam en Kyfhoek; en tot Gedeputeerde in de Provinciale Reekenkamer van Holland en Westvriesland de Heer Mr. *Simon Drolenvaux* beide om tegens May aanstaande aldaar zitting te neemen: Voor 't overige is tot Thesaurier Ordinaris aangesteld de Heer Mr. *Cornelis Speelman*, Ridder Baronet, Heere van Heeswyk en Dinter; en als Thesaurier extraordinaris gecontinueerd de Heer Mr. *Theodorus Schrevelius*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Schoonhoven* zyn geëligeert de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren *Johannes van Salem* en *Thomas van Kempen*, en tot Schepen de Ed. Achtb. Heeren, *Nicolaas de Fremery*, *Willem van Solingen*, *Anthonie Boom*, *Anthony Carnier*, *Johannes van Kempen*, Dr. *Christiaan de Jonge*, en Mr. *Maarten Weevering*; en uit dezelve tot Schepenen Commissarissen van des Gemeene Landsmiddelen de Heeren *Carnier*, *van Kempen* en *Weevering*.

Den 16 dito is tot Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer *Delft* verkozen de Heer Mr. *Nicolaas Kraayvanger*, Veertig-Raad en Oud Schepen dier Stad, in de plaats van wylen den Heer Mr. Adriaan Paats. Ten zelven dage is tot Ontfanger van de 100ste penning aangesteld de Heer Mr. *Johan Anthony van Heemskerk* in de plaats van den Heer Mr. *Hendrik van der Dussen*.

Den 21 dito is tot Leeraar by de Hoogduitsche Gereformeerde Gemeente in 's Hage beroepen, D. *Nicolaas Barkey*, S. S. Th. Doct. en Professor, mitsgaders Predikant te Bremen, in de plaats van wylen D. F. C Engels.

Tot Raad in de Vroedschap der Stad *Brielle* is verkozen de Wel Ed. Gestrenge Heer J. C. Warry van Blotenburgh.

Tot Leeraar by de Nederduitsche Gereformeerde Gemeente te *Arnhem* is verkozen de Wel Eerw. Heer *Gabriel de Normandie* Predikant te Barneveld.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 10 Octob. is de Doorl. Vorstin *Ulrica Eleonora*, Landgravin van *Hessen Philipstbal*, van een Prins bevallen, by den Doop genaamd *Willem*.

Frans Karel, Grave van *Neuwied* Luitenant Generaal van de Infantery, in dienst van den Koning van Pruissen heeft het ongeluk gehad door, een van zelfs los gegane Snaphaan op de jacht, zyn leven te verliezen.

Den 16 dito overleed *Louisa Sophia*, Vorstinne van Holstein-Sonderburg en Augustburg in den ouderdom van 67 Jaren.

Den 19 dito overleed te *Hanover* de Gravinne van *Yarmouth* in 't 56ste Jaar hares Ouderdoms.

Den 20 dito is te *Saltzburg* by de Kerk van Franciscus de Paula tegen over 't Urselyner Klooster, een Steen, by gissing 70000 ponden zwaar van den zogenaamden Monniksberg afgerold, waardoor 2 huizen geheel verpletterd zyn, en vyf menschen op de plaats dood gebleven, 8 anderen dadelyk gekwetst, en noch verscheide vermist worden.

Den 30 dito stierf in 's *Hage*, de Wel Ed. Gestr. Heer *Cornelis 's Gravesande*. Raad in de Vroedschap der Stad *Brielle*.

Van *Bakel*, in de Meyery van 's *Hertogenbosch* verneemd men dat op 't einde deezer maand (Octob. 1765) de Predikant aldaar, woonende in de Pastory nevens de Kerk, even buiten het Dorp, en by zig hebbende den Schoen-

maaker van het Dorp, welke hem was komen bezoeken, des avonds door een Bende van negentien Gaauwdieven in zyn Huis is overvallen geworden, dewelke, na dat zy den Predikant, die zig in 't eerst op een Zolder had verborgen, doch ter oorzake van de Dreigementen dat zy hem zouden vermoorden weder beneden was gekomen, nevens den voorsz. Schoenmaaker en des Predikants Dienstmaagd wel vastgebonden hadden, alles wat 'er in Huis was geroofd, de Wyn en het Bier uit de Kelder leeg gedronken, en 't geen zy niet mede konden neemen, vernield hebben, en dus vertrokken zyn; Dat kort daar na een Persoon gantsch in 't Goud gechambreerd, in 't voorn. Huis was gekomen, welke den Predikant onder anderen vroeg of hy niet te vast gebonden was, doch dat deze geantwoord had, dat hy zulks nog wel zou kunnen houden, maar dat de Koude hem beving, nademaal men hem alles tot zyn Onderkleederen toe had uitgetrokken, waar op de voorn. Persoon, welke wel het Hoofd van de Bende scheen te zyn, tegen hem had gezegt: (Ik zal een Deken bezorgen:) Dat hy ook ten eersten weggegaan en aanstonds met een Deken te rug gekomen was en den Predikant met dezelve digt toegedekt had; En dat kort na zyn vertrek alle de Glazen van het Huis zyn ingeslagen. Vyf der daders zyn vervolgens te *Gelder* geapprehendeerd.

Op den 1 November is even bezuiden het Zee Dorp *Egmont*, gestrand, een Zmak Schip, genaamd *de twee Gezusters*, Schipper *Heyne Sitses*, komende van Havre de Grace en de wil hebbende naar Amsterdam, geladen met Zuiker en Koffyboonen, zynde het Volk bestaande in 5 Man en 2 Vrouwspersonen geborgen.

Den 2 dito is door een zwaar Onweer van Donder en Blixem, een Molen buiten *Rotterdam*, by 't Huis te Krooswyk in de Brand geslagen en tot den grond toe afgebrand.

Den 7 dito 's morgens omtrent 3 uuren ontstond te *Londen* in 't midden dier Stad by een Paruikemaker, een felle Brand, die in korten tyd tot drie Straten overfloeg, by na 100 Huizen, eene Kerk, eenige Pakhuizen enz. zyn daar door in de Asch gelegd; verscheidene Menschen hebben daar by het leven verlooren en de schade, door dit ongeluk veroorzaakt, is zeer groot.

Den 7 dito overleed te *Utrecht*, in den ouderdom van ruim 84 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Cornelis van Cleeff*, Oud-Burgemeester en Oud Raad dier Stad.

Ten zelven dagen overleed te *Vlissingen* de Heer *Matth. Pruyst*, Raad en Oud-Burgemeester dier Stad, mitsgaders Equipagiemeester van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in Zeeland.

Ook stierf ten zelven dage te *Londen*, de Baron *van Gros*, Extraordinaris Envoyé van de Keizerin van Rusland, aan 't Hof van Groot-Brittannien.

Den 10 dito overleed in '*s Hage* in den ouderdom van ruim 34 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Benjamin du Try van Haaften*, Burgemeester en Raad der Stad Zalt-Bommel, mitsgaders Griffier en Secretaris van den Raden van zyne Doorl. Hoogh. den Heere Prince van Oranje en Nassau enz. enz. enz.

Den 11 zag men by de Stad *Höchst* aan den Mayn, 2 Mylen van Frankforth gelegen, een zeldzaam Luchtverschynsel, 't welk zo klaar was als of het zich in een volle vlam opende; na 5 minuten veranderde dat licht als in een slingerende Slang en een oogenblik daar na in een Vuurbal, waar uit ontelbare sterretjes scheenen te regenen. Dit tot 4 maal toe verschenen zynde verkreeg de lucht haare helderheid weder.

Den 11 Sept. 1659 is in de Noorder Kerk gedoopt door D. Petrus Leupenius, *Cornelis Gerrits* en als Litmaat, kind in 't DIAC. W. H. in ge-

gekoomen den 29 Sept. 1666, toen oud zynde 7 Jaaren, wederom uitgegaan primo May 1679 en nader als Oud man in 't Diaconen Oudemannenhuys ingekomen 19 April 1751. en aldaar overleeden 16 November 1765. zynde oud 106 Jaar en 2 maanden. Den 25 November begraven op 't Antonies Kerkhoff.

Te *Wedelpad*, Noordelyke Provintie van Zweden, is zeeker Vrouws-Perzoon in den ouderdom van 112 Jaren overleden.

Te *Schoonhoven* is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by de Wel Ed. Gestr. Heer *Maarten Weevering*, Raad in de Vroedschap en Regeerend Schepen dier Stad, oud zynde 46 Jaren.

Den 13 Nov. overleed te *Schwedt*, in den ouderdom van 46 Jaren Vorstinne *Sophia Dorothea Maria* derde Zuster van den Koning van Pruissen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 4 en 18 December, onder Voorzitting van Do. *Henricus Hageman*.

Op Vrydag den 22 November (1765) is in de Nieuwe Kerk alhier tot het H. Predikampt ingezegend, de Eerw. Heer *Casparus Feilke* beroepen Predikant te *Monnikendam*, na dat zyn Eerw. verklaard had Ezechiel 33. v. 7-9. en tot onderwerp zyner voorafspraak genomen Spreuken 14. v. 8.

Alhoewel dit volgende ons wat laat is toegezonden, meenen wy echter onzen Leezeren niet te zullen mishagen, met hen te bedeelen, 't geen de gezeegende bloei van onzen Godsdienst-oeffening in deeze Landen, kennelyk maakt:

EEN BEKNOPT VERHAAL.

Van de Opregting der Gemeente, van de Onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenissen te PEKEL-AA, gelegen in de Provincie GRONINGEN.

De Belyders van de Onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenissen, die alhier zich ophielden, pleegden wel eertyds of naar *Winschoter-Ziel* of na de *Wildervank* te gaan, wanneer ze eene Evangelische Predikaatsie horen, of 's Heren Heilig Avontmaal gebruiken wilden. Beide deze plaatsen, zyn omtrent een en een half uur van hier afgelegen.

De PEKEL-AA is een Dorp, 't welk zich omtrent drie Uuren in de lengte uitstrekt, gelegen aan een Rivier, die de *Aa* hiet; en word verdeelt in de *Oude* en *Nieuwe Pekel-Aa*; het geene grenst naast aan de *Wildervank*, deze strekt zich uit naar de *Winschoter Ziel*; egter zyn beide Plaatzen, tusschen welke de PEKEL-AA, als 't ware in 't midden legt, groot een Uuren van hier afgelegen. Maar nademaal de wegen van hier naar *Winschoter-Ziel* in 't vogtige Winter saizoen wegens den Kly grond geheel onbruikbaar waren en niet

zel-

zelden, van Water geheel overstroomd werden, en 't Voetpad over 't Moeras van hier naar de *Wildervank* niet zonder de grootste moeijelykheid en gevaar konde bewandelt werden, ook oude en zieklyke Lieden, insgelyks zwangere en zuigende Vrouwen, om die reden, geheel en al naar beide Plaatzen niet komen konden; zo hebben de Luthersche Ledematen dezer plaatse, onder vuurige smekingen tot God om zegen tot hun voornemen, uit Liefde en Agting tot de Voorplanting van haar Geloofsbelydenis zich met elkanderen vereenigt, om en Kerkje alhier te willen bouwen en eenen Predikant te houden. En nadatze van de Edele Mogende Heren, de Heren Burgemeesteren en Raad der Stad *Groningen* hiertoe Anno 1753 den 2 Juny zeer gracieuslyk de Vryheid verkregen, ook in het Oldenburgsche, te Hamburg en op verscheide andere Plaatzen eenige Collecten gehouden hadden, zo wierd met het bouwen van een Nieuwe Kerk het begin gemaakt. Den Grondsteen van deze Nieuwe Kerk wierd gelegd, den 22 July 1760 en den 26 November was het Gebouw zo ver voltooid, dat het tot den Godsdienst konde gebruikt worden. Waarop dan op den eersten Zondag in den Advent, den 28 November desselven Jaars, tot onze grote Blydschap voor de eerste maal daarin gepredikt wierd. Deze ons blyde Dag, wierd van onze gehele Gemeente plegtig gevierτ door 't aanhoren van twee, op deze plechtigheid, gepaste Leerreden en vereenigde Lof en Dankzeggingen aan God. 's Voormiddags wierde onze Nieuwe Kerk, tot onze grootste blydschap, plegtig ingewyd, door eenen Geagten Leeraar onzer belydenisse, die daartoe van de Kerk bestierderen dezer Gemeente was verzogt geworden; insgelyks wierde onze Geliefde en van de geheele Gemeente eenparig beroepene Leeraar, de Wel Eerw. Heer Wilhelm Gottlieb Jutting, [Zoon van den Wel Eerw. en Zeer Geleerden Heer *Theodorus Jutting* thans Oudste Predikant by de Luthersche Gemeente te *Leer* in Oost-Vriesland] die van 't Koninglyke Pruissische Consistorium te *Aurik* in Oost-Vriesland was geexamineert en tot den Heiligen Dienst ingewyt, dezer Gemeente voorgestelt en geintroduceert. 's Voormiddags hoorden wy eene zeer stigtelyke Predikaatsie over Psalm 84. 2, 3. *Hoe lieflyk zyn uwe Wooningen, O Heer Zebaoth, myne Ziel verlangd en baakt, naar de Voorhoven des Heren. Myn Lyf en Ziel verheugen zich in den levendigen God.*

Na dat de Eerwaarde Redenaar deze Woorden kortbondig verklaart had, ging hy over tot 't Inwyen en Heiligen deezer Kerk, Daarop stelde hy aan de Gemeente haren Nieuwe Leeraar voor: en vermaande ons denzelven aan te neme als eenen Boopschapper van Christus wegen. Zyn Eerw. besloot eindelyk met een zeer gepaste en zielroerende Aanspraak aan onzen Leeraar, dien hy tot een yverig en onvermoeid waarnemen zyner bediening ernstlyk opwekte, en vermaande.

's Na-

's Namiddags hield onze Geliefde Leeraar, die onze Gemeente een Jaar en eenige Weken reeds met prediken en catechizeren gestigt had, zyne Intree-Predikaatsie over de Woorden van Paulus 2 Corinth: 4 vs. 5. *Wy Prediken niet ons zelven maar Jesus Christus dat by de Heer is en wy uwe Knegten om Jesus wil.* Na dat zyne Eerw. dezen Text kortbondig verklaard had, verpligte hy zich aan de Gemeente op 't plegtigste, en gaf zich over aan haar, om haar om Jesus wil, door Jesus Genade zo veel hem mogelyk was getrouw en onvermoeid te dienen, en besloot met een zegen Wensch aan onze Edele Mogende Regenten en Landvaderen, liefdadige weldoenderen en gehele Gemeente.

De Gemeente bestaat thans uit honderd en agt Ledematen, behalve het jonge Volk en Vreemdelinge. Onze Vergadering 's Zondags is talryk vermids onze Broederen de Gereformeerden, ons klein hoopje zeer vermeerderen. In onze Kerk zyn in den Egt verbonden zes paar, en gedoopt 31 Kinderen en een bejaard Perzoon. De Heer die tot dus ver gezorgd heeft, wil verder zorgen voor 't beste en den Welstand deezer Gemeente. Zyn Naam word ook aldaar gepreezen door Christus, Amen.

ROTTERDAM. Op Zondag avond den 24 November (1765) heeft de Eerw. Heer *A. L. Kolver*, Discipel van de Wel Eerw. en Zeer Gel. Heer *W. Noordenbout*, Predikant te Leyden, tot algemeen genoegen voor de eerstemaal, na dat zyn Eerw. van Duitschland's Hooge-Schoole te rug gekomen is, alhier gepredikt over Joh. 8 v. 36.

HAERLEM. Op Zondag den 27 October 1765 heeft de Eerw. Heer *Johan Rudolph Eilers*, Proponent. (na dat zyn E. zich op den 22 Sept. laatstleden te *Weesp* voor de eerstemaal in de Nederduitsche Taal had laten hooren) alhier voor de twedemaal in onze moedertaal, des namiddags in de beurt van den Wel Eerw. en veel Gel. Heer *C C. van der Aa* gepredikt over Ecclesiast. 8 v. 14. waarby zyn Eerw. onwrikbaare bewyzen gaf, dat de groote moeite en arbeid aan hem besteed door den Eerw. en veel geleerden Heer *H. van Garël*, waardig Leeraar by de bloeyende Gemeente te *Amsterdam*, niet vruchtloos zyn aangewend geworden.

WEESP, Op Zondag den 12 Sept. (1765) heeft de Eerw. Heer *Johan Rudolph Eilers*, Proponent, na veel arbeid voor de eerste maal, des namiddags, in de beurt van den Eerw. en Gel. Heer *C. Brinkman*, in de Nederduitsche Taal gepredikt over Hebreen 4. v. 12.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 22 *October* 1765. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 22 October.	*Woensdag den 23 dito.*
't *Kind* van Barend Donker. W. K.	Geertruy van den Hoet, Weduwe van Jan

Jan Kempenaar. N. Z. K.
Barentje Smees, Huisvrouw van Jan Coenraad Jaan. L. O. K.
Barendina Beckers, Huisvrouw van Jan Backer. K. K. H.
Francisca Jacoba Straatsburg. E. N. K.
Aaltje Bommer. N. O. K.
Engeltje Hoogwaardt, *Bejaarde Dogter.* L. O. K.

Donderdag den 24 dito.

Jan van Sanen. O. K.
Johannes Karsten, Mr. *Chirurgyn.* O. O. K.
Jacob Boot. O. O. K.
Coenraad Hansink, *Koornfakter en Ligterman.* N. O. K.
Maria Lafrens, Huisvrouw van Fredrik Rudolph Oldenburg. L. O. K.

Vrydag den 25 dito.

Coenraad Hendrik Buygholt, *Suyker Raffinadeur.* Z. K.
Hendrik Rem. A. K. H.
Johanna van der Sprang, Weduwe van Paul Francois Chicot. W. A. K.
't *Kind* van Joan Matthys Kok. L. O. K.
't *Kind* van Jan Goudoever. O. O. K.

Zoturdag den 26 dito.

Johanna Haskes, Weduwe van Henricus van Stigt. Z. K.
Anna Thomes Cloosius, Huisvrouw van Jacob van Riessen. L. K. H.

Zondag den 27 dito.

Hendrik Streefkerk. A. K. H.

Maandag den 28 dito.

Willem Scheper. L. O. K.
Albert van der Camp. W. K.
Marthe Ferrieres, Weduwe van Jean Rigail. W. A. K.
Johanna Broekman, Huisvrouw van Jan Paas. W. K.

Dingsdag den 29 dito

Nicolaas Willem op den Hooff, Mr. *Chirurgyn.* W. A. K.
Hendrik ter Horst. A. K. H.
Antje Cornelisz. Jonck, Huisvrouw van Douwe Reynsz. N. O. K.
Aaltie Klyn Haverkamp, *Jonge Dogter.* O. K.
't *Kind* van Jan Joost Wederhout. Z. K.

Woensdag den 30 dito.

Harmanus Klomp, Zoon van wylen Jan Klomp. A. K. H.
Grietje Janse Poster, Weduwe van Jan Lindeman. A. K. H.
Heyltje Helmigh, Huisvrouw van Christiaan van der Heyden. O. K.
't *Kind* van Thomas Thamsteen. L. O. K.

Donderdag den 31 dito.

Andries Pelgrom de Bie. Z. K.
Johannes Cornelus van Aelst, *Apothecar.* N. K.
Louwrens Numan. L. N. K.
Pieter Rousman. L. N. K.
Willempje van Bleekeren, Huisvrouw van Jacob Huygen. N. O. K.
Juliana Catharina Raven, Huisvrouw van Gerrit van Sassom. N. O. K.
't *Kind* van Jan Cordes. W. A. K.
't *Kind* van Marco Aurelio del Borgo. O. K.

Vrydag den 1 November.

James Stupart. W. K.
Wilhelmina Huygen, Weduwe van Jan Heyink. N. Z. K.
Aldonce Ferrieres, Weduwe van Geraut Lalauze. W. A. K.
Judith Piette, Weduwe van Estienne Paul Arnauld. A. K. H.
Maria Lynslager, Huisvrouw van Gerrit de Klyn. O. K.
't *Kind* van Hendrik Hooghorst. L. O. K.

Zaturdag den 2 dito.

Catharina de Ridder. O. K.
Elisabeth van Zuylen, Huisvrouw van Gerrit Stenvers. W. K.
't *Kind* van Samuel Antoine Collard. W. A. K.
't *Kind* van Sagariaas Hanlo. N. Z. K.
't *Kind* van Jan Adolph Haas. N. K.
't *Kind* van Marten Kistemaker. N. K.

Zondag den 3 dito.

Klaas Groenevelt. L. K. H.
Jurrian Nieuwenhuys. L. K. H.

Maandag den 4 dito.

Pieter Wulner, Mr. *Broodbakker.* L. O. K.
Gideon Pinart, Mr. *Chirurgyn.* N. K.

Johann Christoffel Matthiee. L. K. H.
Elisabeth van den Berg, Huis en Kraam Vrouw van Johannis de Wilde. O. O. K.

Dingsdag den 5 dito.

Hendrik Visser, *Schipper op Keulen*. Z. K.
Jannetje Kemp, Huisvrouw van Jan van der Hulst. Z. K.
't *Kind* van Jan Matthys Scheper. L. O. K.
't *Kind* van Jan van Houten. E. Y. K.

Woensdag den 6 dito.

Willem Keylewer, Mr. *Schoenmaaker*. W. K.

Donderdag den 7 dito.

Hendrina Kuylenburgh, Huis en Kraam Vrouw van Hendrik de Lely. Z. K.
Geertje Cornelisze, Weduwe van Jan Wulp. E. Y. K.
't *Kind* van Joost der Booys. N. Z. K
't *Kind* van Christiaan Gib. O. O. K.
't *Kind* van Jan van Veen. O. O. K.

Vrydag den 8 dito.

Willem van Leut. N. K.
Dirk van Hattem, Zoon van Helmig van Hattem. W. K.
Johanna Geertrui Wilniers, Laatst Weduwe van Coenraad Nagel. W. K.
Anna Catharina Bartels, Laatst Weduwe van Wouter Jongman. N. Z. K.
Everhardina Boeseke, Weduwe van Jan Andries Strobel. W. K.
Rachel de Put, Huisvrouw van Dirk Visser. N. O. K.

Zaturdag den 9 dito.

Hendrik Mooy. O. Z. K.
Albert de Bruyn, *Scheeps-Timmerman*. O. O. K.
Angenietje Mol, Weduwe van Abraham Mynard, *op het Fontaine Hoffje*. N. O. K.
Alida Wolfering. A. K. H.

Sondag den 10 dito.

Steeven Elshoff. L. K. H.

Maandag den 11 dito.

Catharina Roos, Huisvrouw van Johannes Groen. E. Y. K.

Dingsdag den 12 dito.

Jan Doorn. N. Z. K.
Catharina Deutgenius, Laatst Weduwe van Joannes Bleykmans. W. K.

Woensdag den 13 dito.

Fredrik Grupper, Mr. *Broodbakker*. L. N. K.
Anna Elisabeth Weydans, eenigste dogter van Jan Christiaan Weydans. L. N. K.
't *Kind* van Jacob Laban. W. K.

Donderdag den 14 dito.

Catharina van Deventer, Weduwe van Jacob Lucas. Z. K.
Johanna Elisabeth Lesjeer, Huisvrouw van Constantin Gerard Nobel. W. A. K.
't *Kind* van Evert Hendriks van Setten. O. K.

Vrydag den 15 dito.

Willem van Loon. W. K.
Jan Hendrik Cramer Jansz. L. N. K.
Anthoni Buytink. A. K. H.
Hendrikje Bradt, Huisvrouw van Coenraad Mey. L. O. K.
Wynanda van der Tak, Huisvrouw van Johannis de Jongh. A. K. H.

Saturdag den 16 dito.

Eva Maria Boogaart, Weduwe van Hendrik Pyselman. O. K.
Maria van Thiel, Huisvrouw van Willem Hööler. W. K. H.

Sondag den 17 dito.

Bart Hogendyk. L. K. H.
Marritje van Steenis, Weduwe van Mattheys Bosman. L. K. H.

Maandag den 18 dito.

Isaak Eskens. N. O. K.
Ryk van Ottenhof, *Waagdraager in het Zeeuwse Veem*. W. K.
Anna Penning, Huisvrouw van Simon van Swieten. N. Z. K.
Anna Touw, Huisvrouw van Andries Schooneck. Z. K.

Dingsdag den 19 dito.

Elisabet Acker, Huisvrouw van Arnoldus Cramer. O. K.

De volgende *Makelaars*, hebben de onderstaande *Perceelen*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amsterdam op *Maandag*, den 4 *November* 1765. geveyld.

Anthonies Breestraat (*A. Follé*, *P. de Hoen* en *P. Poursoy de Jonge*, De Helft in een Huis en Erve, op de St.) Oostzyde. *f* 5550, in slag *f* 300, verkogt.

Bikkers Eyland (*A. Alens* en *R. Steenbergen*, De Helft in een Huis en Erve, op het) aan het end van de groote Bikkersstraat. *f* 1575, in slag *f* 3, verk.

Blomgragt (*J. de Bosch Jeronimusz.* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, tusschen de twee laatste Bruggen. *f* 5725, in slag *f* 6, verkogt.

Cingel of Koningsgragt (*D. van Schorrenberg* en *C. Lever*, Een Huis en Erve, op den) het derde Huis van de Heysteeg. *f* 7000, in slag *f* 950, verkogt.

Conynenstraat (*J. de Bosch Jeronimusz.* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde. *f* 3050, in slag *f* 100, verkogt.

Doelenstraat (*C. Hoeneker*, *J. Liefken*, *B. Stemberg* en *J. Smit*, Een Huis en Erve, in de nieuwe) bewesten de Doelen. *f* 37000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Egelantiersstraat (*D. van Schorrenbergh*, *J. Lefieur*, *G. de Roy* en *J. Broers*, Een Huis, Agterhuis en Erven, in de) tusschen de 1ste en 2de Dwarsstraat. *f* 3150, in slag *f* 100, verkogt.

Heerengragt *L. Jacobsen*, *A. Ublink*, *M. Gunther Dominicus*, *P. Berk* en *J. M. Cok*, Een Huis en Erve, op den) het derde benoorden de Huidenstraat. *f* 17000, in slag *f* 500, verkogt.

Heerengragt (*A. Follé*, *P. de Hoen* en *P. Poursoy de Jonge*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde bezuiden de Brouwersgragt. *f* 3000, in slag *f* 100, verkogt.

Houtwaalder Weg (Dezelve, Een Huis en Erve, benevens een Boeren Wooning, Stallinge &c. beneevens een kampje Weyland, buiten de Muider Poort aan den). *f* 4450, in slag *f* 1000, opgehouden.

Lauriergragt (*J. de Bosch Jeronimusz.* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde over het Luthersche Weeshuys. *f* 4050, in slag *f* 100, verkogt.

Lauriergragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidwestzyde bewesten de Conynenstraat. *f* 3900, in slag *f* 200, verkogt.

Lauriergragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidwestzyde by de Konyne straat *f* 3850, in slag *f* 5, verkogt.

Lelygragt (*D. van Schorrenberg* en *C. Lever*, Een Huis en Erve, op de) beoosten het Noorderhoekhuis van de Keisersgragt. *f* 5900, in slag *f* 60, opgehouden.

Nicolaasstraat (*C. van Ophoven* en *P. Veeckens*, Een Huis en Erve, in de St.) Noordzyde. *f* 4100, in slag *f* 1000, opgehouden.

Princen Eyland (*A. Alens* en *R. Steenbergen*, De Helft in een Huis en Erve, Schuitemakers Werf, Pakhuis en Erf in een koop op het) naast en over malkander. *f* 2650, in slag *f* 100, verkogt.

Raapenburgergragt (*D. van Schorrenbergh*, *J. Lafrene*, *G. de Roy* en *J. Broers*, Een Huis en Erve en vrye Wal, op de). *f* 2150, in slag *f* 575, verkogt.

Regu-

Reguliersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, het tweede Huis van de Heerengragt. *f* 11400, in flag *f* 600, verkogt.
Ridderstraat (*C. van Opheusen* en *P. Vossbeur*, Een Huis en Erve, in de) Noordoostzyde, 't elfde Huis van de oude Schans. *f* 800, in flag *f* 10, verk.
Roozestraat (*J. de Bosch Jeronimusz.* en *J. Jelles Laurensz.*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde beoosten de tweede Dwarsstraat. *f* 4450, in flag *f* 350, verkogt.
Tuinstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de korte) Westzyde. *f* 3025, in flag *f* 400, verkogt.
Vinkenstraat (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, en gemeene Gang, in de) Noordzyde. *f* 2700, in flag *f* 20, verkogt.
Vinkenstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 2725, in flag *f* 100, verkogt.
Vinkenstraat (*D. van Scherrenbergh*, *J. Lefrena*, *G. de Rey* en *J. Broers*, Een Huis, Agterhuis en Erven, in de) of Middelstraat Noordoostzyde. *f* 4350, in flag *f* 200, verkogt.

En deeze volgende op Maandag den 11 *November* 1765, geveyld.

Angeliersgragt (*P. de Hoen* en *J. Buyn*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, tusschen de Laatste Brug en Baangragt. *f* 2625, in flag *f* 400, verk.
Botermarkt (*J. Campen* en *H. Campen*, Een Huis en Erve, op de) op de hoek van de Reguliersgragt. *f* 7000, in flag *f* 800, verkogt.
Braak (*M. Popel*, en Huis en Erve, op de). *f* 2575, in flag *f* 250, verkogt.
Brouwersgragt (*P. de Hoen* en *J. Buyn*, Een Agtepart in een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, beoosten de Princengragt. *f* 825, in flag *f* 60, verkogt.
Cathuyzerstraat (Dezelve, Een Vierde in een Huis en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de) Zuidzyde. *f* 815, in flag *f* 175, verk.
Foelystraat en Gragt (*W. van den Bosch*, *R. P Schoonegevel* en *C. Raket*, Een Huis, op de hoek van de) *f* 9050, in flag *f* 275, verkogt.
Foelystraat (Dezelve, Een Derde in een Huis en Erve, naast het Hoekhuis van de). *f* 1000, in flag *f* 10, verkogt.
Foelydwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 2600, in flag *f* 100, verkogt.
Goudsblomgragt (*P. de Hoen* en *J. C. de Kaarsgieter*, Twee Agterhuizen en Erve, in een Koop, op de) Zuidzy, in de dubbelde Gang. *f* 850, verk.
Goudsblomgragt (Dezelve, Een Agterhuis en Erve, op de) Zuidzy, in de Wieldrayers Gang. *f* 300, in flag *f* 10, verkogt.
Goudsblomgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, in de Vogel Struys Gang. *f* 510, in flag *f* 20, verkogt.
Heeregragt (*A. van Slooten*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, beoosten de Vyzelstraat. *f* 13250, in flag *f* 400, verkogt.
Heerengragt *J. van der Hart Hendriksz.*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde, tusschen de oude Spiegelstraat en Romyns Armsteeg. *f* 18000, in flag *f* 2000, opgehouden.
Kalverstraat (*H. Moens* en *P. de Hoen*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde, tusschen de Gapers en Duyfjessteegen. *f* 8200, in flag *f* 100, opgehoud.
Keizersgragt (*J. Kuikx*, *P. de Hoen* en *A. Cohen de Lara Davidsz.*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde, tusschen den Binnen Amstel en Weesperstraat. *f* 8600, in flag *f* 20, opgehouden.

Laprosensteeg (*P. de Hoen* en *J. Speekman*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, op de Westerhoek van de Turfsteeg. *f* 4000, in slag *f* 600, verkogt.
Lauriergragt (*J. Russeveld*, *D. van Scherrenbergh* en *A. van Niel Cornelisz.*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzyde tusschen de Koonynenstraat en Princengragt. *f* 5075, verkogt.
Leidsche Plyn (Dezelve, Een Huis en Erve, op het). *f* 7200, in slag *f* 20, verkogt.
Looyersstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de Nieuwe). *f* 2900, in slag *f* 150, opgehouden.
Nieuwendyk (*J. van der Hart Hendriksz.*, Een Huis en Erve, op den) Oostzyde, tusschen de Vrouwen en Mandemaakerssteegen. *f* 9850, in slag *f*. 700, verkogt.
Oostenburgergragt (*P. de Hoen* en *J. C. de Kaarsgieter*, Een Huis en Erve, op de) *f* 5750, in slag *f* 700, verkogt.
Princengragt (*P. de Hoen* en *J. Speekman*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde, benoorden de Reestraat. *f* 5700, verkogt.
Princengragt (*D. van Scherrenbergh* en *J. Idemans*, Een Huis en Erve, met een Gruttery daar agter, op de) op den Noorderhoek van de Weeteringstraat. *f* 8725, in slag *f*. 1500, verkogt.
Slooter Weg (*P. de Hoen* en *J. Buyn*, Een Hofstede, genaamd de Rooselkrans, met deszelfs Huizinge, Boerenwooning en Landeryen, in een koop, aan de) na by Slooten. *f* 2950, in slag *f* 400, verkogt.
Voorburgwal (*W. van den Bosch*, *R. P. Schoonegevel* en *C. Ruket*, Een Derde in een Huis Agter Huis en Erve, in een koop, op de Oudezyds) genaamd de Zeeridder. *f* 3100, in slag *f*. 100, verkogt.

En deeze volgende op Maandag den 18 *November* 1765, geveyld.

Angeliersstraat (*J. van den Berg Dirksz* en *J. Speekman*, Vier Vyfde Parten in een Huis en Erve, in de) Zuidzyde, voor by de eerste Dwarsstraat. *f* 2800, in slag *f* 100, verkogt.
Bloemstraat (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een koop, in de) voor by de tweede Dwarsstraat. *f* 2200, in slag *f* 300, opgehouden.
Grafsteede (G. *Rebel*, Een) in de Zuider Kerk, letter F. No. 33. *f* 180, in slag *f* 30, verkogt.
Grafsteede (Dezelve, Een) dito letter G. No. 20. *f* 210, verkogt.
Grafsteede (Dezelve, Een) dito letter G. No. 21 *f* 205, in slag *f* 5, verkogt.
Leidsche Plyn (*M. van der Linden* en *R. Hageman*, Een Huis en Erve, op de Oostzyde, van 't) *f* 4300, in slag *f* 200, opgehouden.
Princengragt (*J. Schoonhoven*, *W. Duysendaalders* en *N. J. van Baggen*, Een Huis en verder Getimmerte en hunne Erven, op den) Noordzyde, tusschen den Amstel en Utrechtschestraat, op het Weesper Veer. *f*. 6450, in slag *f* 525, verkogt.
Pylsteeg (*J. van Wattens*, *J. Kwikx* en *E. Hoslyn*, Een Huis en Erve, in de 4850, in slag *f*. 575, verkogt.

En deeze volgende op Maandag den 25 *November* 1765, geveyld.

Amstelstraat (*A. Alens*, Een Huis en Erve, in de) tusschen de Huiszittenhuis Steeg en het Plyn *f* 2175, in slag *f* 60, verkogt.
Angeliersgragt (*W. van Otterloo* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Er-

ve,

ve; op de) Noordzy, tusschen de Noordermarkt en eerste Dwarsstraat. *f* 3100, in slag *f* 400, verkogt.

Angelierstraat (*G. de Vries* en *P. Slegregen*, Een Huis en Erve; in de) Noordzy. *f* 2750, in slag *f* 45, verkogt.

Grafsteede (Dezelve, Een) in de Nieuwe Kerk, Letter C, Fol. 86. *f* 370, in slag *f* 12, verkogt.

Haerlemmerstraat (*J. Blok* en *C. A. van den Bosch*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, benoorden de Eenhoorn Sluis. *f* 4550, in slag *f* 100, verkogt.

Haerlemmerstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Oostzy benoorden de Eenhoorn Sluis. *f* 4525, verkogt.

Heerengragt (*D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *P. van der Schley* en *J. Smit*, Twee Huizen en Erven, naast malkanderen in een Koop, op de) tusschen de Harten en Wolverstraaten. *f* 36900, uit de hand verkogt.

Houtstraat (*J. Blok* en *C. A. van den Bosch*, Een Stal en Erve, in de Korte) tusschen het Haerlemmer Plyn en Houttuynen. *f* 6500, in slag *f* 300, opgehouden.

Janstraat (*P. de Hoen* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in een Koop, in de St.) Noordzy. *f* 7950, in slag *f* 50, opgehouden.

Kalverstraat (*C. Hoeneker* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huis en Erve, in de) by den Dam. *f* 8050, in slag *f* 500, verkogt.

Keizersgragt (*J. Slebes Hendriksz.*, *B. Schroder Dirksz.* en *G. Krol*, Een Huis en Erve, op de) Westzy, tusschen de Leidsegragt en Straat. *f* 27100, in slag *f* 400, verkogt.

Lauriergragt (*R. Pereboom Junior*; *A. Pereboom* en *H. Lauverbek*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzy over het Luthersche Weeshuis. *f* 6250, in slag *f* 300, verkogt.

Oostenburg (*J. van Leerdam*, Een Huis en Erve, op) in de Kleine Straat. *f* 2100, in slag *f* 55, verkogt.

Oostenburgerstraat (Dezelve, Een Derdepart in een Huis en Erve, op) in de Agterstraat. *f* 1325, in slag *f* 6, verkogt.

Oostenburg (Dezelve, Een Derdepart in een Huisje, Loots en Erf, op) in de Agterstraat. *f* 250, in slag *f* 100, opgehouden.

Princengragt (*J. Schoonhoven*, *C. van den Broek Cornelisz.* en *J. van Dyl de Jonge*, De Helft in twee Huizen, op de) tussen den Amstel en Utrechtsestraat. *f* 9250, in slag *f* 1100, verkogt.

Rapenburgerstraat (*N. Bremer* en *I. Dias da Fonseca*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy. *f* 8300, verkogt.

Weesperstraat (*G. de Vries* en *P. Slagregen*, Een Huis en Erve, op de) het vyfde Huis van de Kerkstraat. *f* 6000, in slag *f* 600, verkogt.

Weteringstraat (*H. Campen*, De Helft in een Huis in de) Oostzy tusschen de Prinsengragt en Dwarsstraat. *f* 1400, verkogt.

Deeze volgende *Makelaars* hebben de onderstaande *Scheepen* te Amsterdam op *Maandag* den 21 *October* 1765. in 't Nieuwezyds Heeren Logement geveyld.

Fluit-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *T. van Lingen*, $\frac{1}{2}$ Part 't) de *Theodorus*, Gevoert by Kapt. *Thomas Jansz.*, Is in 't Jaar 1762. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 105 voet, Wyt $27\frac{1}{2}$ voet, Hol in 't Ruim 12 voet, 't Dek

Dek 5 voet, Legt hier ter Steeden, Werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heeren *Claas Topar* en *[illegible]* tot *Saandam*. *f* 400, in slag *f* 45. *G. van Sante voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de *Visser*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jan Arisz. Bakker*, Is in 't Jaar 1753. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112½ voet, Wyt 29¼ voet, Hol in 't Ruim 12¾ voet, 't Dek 6 voet 8 duim, legt tot *Westzaane*, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Jasper Arisz. Visser*, tot *Westzaane*. *f* 350, opgehouden.

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) *Nooyt Volmaakt*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Com. *Jan Pietersz. Bos*, Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 111½ voet, Wyt 30 voet, Hol in 't Ruim 12 voet 6 duim, 't Dek 6½ voet, legt Hier ter Steeden, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Poullus* en *Zurmuhlen*. *f* 200. *Gerrit van Sante voor zyn Meester*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/32 Part in dito Schip en) op conditie als boven. *f* 175. denzelven.

Walvis-Vangers Gereetschap, 1/32 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 175, *Poulles Zurmuhlen.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) *Grypestyn*, en in deszelfs Walvis Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Nanning Jansz.*, Is in 't Jaar 1735. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 111½ voet, Wyt 28 voet 5 duim, Hol 12 voet 5½ duim, 't Dek 6 voet 7½ duim, Legt hier ter Steeden, is Gedestineerd na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heeren *Swaan* en *Swart*. *f* 350, in slag *f* 20. *Leendert Hoop.*

Walvis-Vangers Gereetschap, 1/32 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 375, in slag *f* 4. *Jan Erkelens.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de *Hageboom*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Hillebrand Kersjes*, Is in 't Jaar 1755. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 115½ voet, Wyt 30 voet, Hol in 't Ruim 13 voet, 't Dek 6 voet 9 duim, de Stuurplegt 9 voet 3 duim, Legt Hier ter Steeden, Is Gedestineerd na de Straat Davids met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heeren *Hendrik* en *Dirk Hagen*. *f* 475. *Gerrit van Sante voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/32 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 425. *Dirk Vlaar.*

Fluit-Schip Dezelve, 1/16 Part in 't) 't *Stadhuys van Amsterdam*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Frederik Akkerman*, Is in 't Jaar 1733. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 116 voet, wyt

Wyt 29 voet 9 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 10 duim, 't Dek 6 voet 4½ duim, Legt hier ter Steeden, Is Gedestineert na de Straat Davis met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie en Vertimmering is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Pieter Clokkener. f* 300, *Pieter Clokkener.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/12 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 300, in slag *f* 2. *Abraham Cinink.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/12 Part in 't) de *Hoop* van *Goede Vriende*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Hans Dirks*, Is in 't Jaar Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 112 voet, Wyt 28 voet 7 duim, Hol in 't Ruim 12 voet 5 duim, 't Dek 6 voet 5 duim, Legt Hier ter Steede, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Gerrit van Heije Kruysveen. f* 250. *Balthasar Carull voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/12 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 250, in slag 3, *Balthasar Carull voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/16 Part in 't) de *Wilhelmina Elisabeth*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Pieter Bandix*, Is in 't Jaar 1758, Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 111 voet 7 duim, wyt 28 voet 7 duym, Hol 12 voet 7 duim, 't Dek 7 voet, Legt hier ter Steeden, Is Gedestineerd na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt Vry in Zee, Vaart onder Directie van de Heer *Frederik de Haan. f* 525, in slag *f* 25, opgehouden.

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/16 Part in 't) gevoert by Commandeur *Claas de Boer*, Is Gedestineert met een Gehuurt Schip na de Straat Davids, met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Jacob Middelhoove*, tot *Zaandam. f* 175, in slag *f* 80. *Gerrit van Sante voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/16 Part in 't) gevoert by Commandeur *Cornelis Winder*, Is Gedestineert met een Gehuurt Schip na de Straat Davids, met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs, de Uitgaande Equipagie is voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie van de Heer *Mynder Hessenaar*, tot *Zaandam. f* 100. *Zacharias Sonavend.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/16 Part in 't) gevoert by Commandeur *Jan Gerrits Vos*, is Gedestineerd met een Gehuurt Schip, na de Straat Davids met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt zonder de Gelde by de Beurs de Uitgaande Equipagie voor Reekening van den Kooper, Vaart onder Directie als boven. *f* 100, in slag *f* 4. *Gerrit van Sante voor zyn Meester.*

En Deeze volgende op Maandag den 28 *October* 1765, geveyld.

Barkentyn-Schip (*D. Fontyn*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt *Vinkevelds*, Gevoert by Schipper *Jan de Haas*, Is in 't Jaar 1760. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 82½ voet, Wyt 24 voet 10 duim, Hol 12 voet 7 duim, 't Verdek 4 voet 6 duim, 't Dek 6 voet 5 duim. Alles

Amster-

Amsterdammer voeten. Gemonteert met 2 Draayſtukken. *f* 6290, in ſlag *f* 600, *Tamme Beth, Tsbrandsz. voor zyn Meeſter.*

Hekboot-Schip (*V. de Vries* en *T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt Vrouw *Cornelia*, Gevoert by Kapt. *Jacob Belendorp*, Is in 't Jaar 1763. Extra Swaar Vertimmert, Lang over Steeven 106½ voet, Wyt 27 voet 8 duim, Hol 12 voet 2 duim, 't Verdek 6 voet 7½ duim, de Bak hoog 5 voet 3 duim, de Schans hoog 5 voet 4½ duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 12 Ysere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 3800, in ſlag *f* 200. *Zacharias Sonavend.*

Kof-Schip (*V. de Vries*, *T. Beth Tsbrandsz.* en *R. van Keyserswaard*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt *Overſchinkel*, Gevoert by Schipper *Jelle Pieters*, Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 95 voet, Wyt 22 voet 9 duim, Hol 10 voet 5½ duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1765. een Nieuwe groote Maſt ingezet) *f* 4000, in ſlag *f* 500. *Guſtavus Brand.*

En deeze volgende op Maandag den 18 *November* 1765, geveyld.

Fluit-Schip (*M. Blaaupot*, *P. Woeſtenraad* en *G. Blaaupot*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Vreede*, Gevoert geweeſt by Commandeur *Wouter van Lienen*, en nu laaſt by Kapt. *Claas Duyff*, Is in 't Jaar 1742. Nieuw Uitgehaalt, Lang 112 voet, Wyt 28 voet 3 duim, Hol 12 voet 5 duim, 't Verdek 6 voet 10 duim, de Stuurplegt 9 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in het Jaar 1765. Nieuw Groot en Fokke Wand Opgelegt). *f* 7200, in ſlag *f* 1600, opgehouden.

Fluit of Boot-Schip (*V. de Vries* en *L. Hoop*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *Herſtelder*, Gevoert by Kapt. *Willem Hiddes Bok*, Is in 't Jaar 1761. Nieuw Uitgehaalt, Lang 82½ voet, Wyt 18 voet 7 duim, Hol 10 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 2 Ysere Gotelingen. *f* 4000, in ſlag *f* 200. *Nicolaas Anthonie van Heorn voor zyn Meeſter.*

Fregat-Schip (*B. Tideman* en *T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt *Swerf Raſt*, Gevoert by Kapt. *Frans Amelong*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt, Lang 81 voet, Wyt 24 voet 7 duim, Hol 12 voet 2 duim, 't Verdek 5 voet 1 duim, hoog aan Boort 6 voet. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 8 Ysere Gotelingen, en andere Amonitie van Oorlog na advenant. *f* 5200, in ſlag *f* 1000. *Tamme Beth Tsbrandsz. voor zyn Meeſter.*

Galjoot-Schip (*V. de Vries* en *T. Beth Tsbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeilt) Met een Maſt, genaamt de *Maria Dorothea*, Gevoert by wyle Schipper *Klaas Hendriksz.*, Lang 70½ voet, Wyt 22 voet 6 duim, Hol 11 voet 2 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 1200, in ſlag *f* 16. *Hartog Leezenberg.*

En deeze op Maandag den 25 *November* 1765, geveyld.

Boot-Schip (*H. Steenveld*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de Twee *Gebroeders*, Gevoert by Schipper *Cornelis Adriaans*, Is in 't Jaar 1739. Nieuw Uitgehaalt, Lang over Steeven 91 voet, Wyt 23 voet 8 duim, Hol 12 voet 4½ duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4800, in ſlag *f* 225. *Volkert de Vries voor zyn Meeſter.*

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand DECEMBER 1765.

ASIA. *Batavia.* Zedert onze laatste (Ziet de Maand Septemb. laatstleden bladz. 92) zyn de volgende veranderingen by dit Gouvernement voorgevallen.

Den 29 January (1764) wierden als geassumeerde Leden uit de Raad van Justitie ontslagen de Kooplieden *R. van Oosterhout* en *J. van Aitsma.* Tot Scholarch wierd benoemd de Advocaat Fiscaal *W. R. van Zenden.* In plaats van den overleden Onder-Koopman *J. Gobius* is tot Secretaris van Boedelmeester aangesteld de Koopman *R. van Oosterhout*, die als Equipagie Boekhouder vervangen word door den Onder-Koopman *U. R. Thoutenhoofd* met den rang van Koopman, wiens dienst van Bibliothecaris en Archivarius ter generale Secretary vervuld is door den buiten employ zynde Onder-Koopman *S. Poelman.* Aan den Onder-Equipage-Meester alhier *A. Vogelsang* is de rang boven den Oudsten Kapitein ter Zee toegevoegd. Wyders is dien dag van *Kareek* herwaards verlost de Resident Mr. *W. J. Buschman*, en tot zyn vervanger benoemd de Onder-Koopman en Tweeden in de Groote Geld-Casse Mr. *P. Houtin*, en tot Twede Resident is toegevoegd de aldaar zynde Assistent *J. A. Tam*, met bevordering als Boekhouder; terwyl tot Soldy-Boekhouder bevorderd is de Boekhouder aldaar *J. E. Wenkeler.* Ook wierd tot Vaandrig na *Kareek* voorn. bevorderd, de Hellebardier *J. Z. Engeler.*

Den 5 February is uit het Gouvernement van Java ontslagen om aan de Hooge Tafel te adsisteeren de Raad Extraordinair de Wel-Ed. Heer *W. H. van Ossenberg*, die in dat Gouvernement zal vervangen worden door den Heer *J. Vos*, in wiens plaats tot BaillUw dezer Stad benoemd is de Sabandar over de Christenen *J. Riemersma*, om als zoodanig vervangen te worden door den Op-

per-Koopman Mr. *D. van der Sluis*. die onlangs van Java gekomen is. Tot tweede in de groote Geld-Kasse wierd benoemd de Onder-Koopman buiten Employ *G. van Ruiten*. Uit het Gouvernement van Coromandel wierd ontslagen en herwaards verlost de Heer *C. van Teilingen*. En in zyn plaats tot Gouverneur verkooren de Wel Ed. Heer Raad-Extraordinaris *P. Hakſteen*. Voorts wierd na Banda aangelegt het Schip Wildryk.

Den 12 Febr. is tot Kerkmeester in plaats van den afgaande BaillUw *J. Vos* verkooren deszelfs Opvolger *J. Riemersma*. Met Qualiteit van Vendrig wierd begunstigd de Hofmeester van den Heer Gouverneur Generaal *C. H. Kisius*. Wyders wierd naa Zeeland over de Kust van Bengalen aangelegt het Schip Cattendike.

Den 25 Febr. kreeg men narigt, dat het Schip Pylswaart van Enkhuizen, des avonds te vooren omtrent negen uuren by het Eiland Horn, niet meer dan twee Mylen van deze Stad geankerd leggende, door den Blixem aan Brand geraakt, en weinig Minuten daar na door zyn eigen Buskruid in de lugt gesprongen is, en van de 183 daar op geweezen Zielen alleenlyk behouden zyn 1. Ingenieur, 1. Assistent, 1. Onder Stuurman, 1. Schieman, 1. Schiemans-Maat, 1. Constapel, 1. Kwartiermeester, 2. Botteliers, 1. Botteliers Maat, 1 Bootsmans-Maat, 34. Matroozen, en 1. Soldaat: Dus is de Schipper Hans Eggers ook ongelukkiglyk om 't leeven gekomen, zo als ook de Opper-Stuurman Cornelis Andriessen, welke laatste door den Blixem is doodgeslagen.

Den 26 February wierd na de Kust van Coromandel aangelegt het Schip de Vrouw Petronella Maria.

Den 28 Febr. is tot Kapitein bevorderd de Kapitein Lieutenant militair alhier *G. van Laar*, en tot Lieutenant de Vendrig *H. Monſter*, om beide na Ternaten over te gaan; zoo als ook de Vendrigs *K. Kettinus* en *J. de Hoeſt*: Zynde ook dien dag voor het bovengem. Gouvernement aangelegt de Pantjallings de Reuk en de Snuffelaar.

Den 7 Maart wierden op Coromandel, in hunnen provisioneelen dienst bevestigd de Onder-Koopman, Mr. *S. Boers*, als secunde en Kassier te Sadraspatnam; de titulair Onder-Koopman *S. Moſſel*, als opziender van de Werken te Naganapatnam; en de Sergeanten, *J. Bonte*, *J. Knatſen*, *C. A. L. Jonker*, *J. A. George*

en

en *H. C. Folts* bevorderd tot Vaandrigs. Voorts wierd dien dag geavanceerd de Vaandrig op Naganapatnam *G. Zeegelaar* tot Luitenant; en de Affiſtent *J.* Oaſte tot Boekhouder en Pakhuismeeſter op Palliacatta.

Ten voorſz. dage wierd tot Luitenant onder de Infantery aangeſteld, de Commandant van de Franſche Volontaires te Naganapatnam *P. J. Jollevliet*; en de aanſtelling goedgekeurd van den Onder-Koopman *J. T. Pleiſſer* tot Opperhoofd, en van den Boekhouder *H. van Duyneveld* tot ſecunde en Kaſſier van Bimilepatnam.

Den 12 dito is in de plaats van den geeligeerden Javaas Gouverneur den Heer *J. Vos* tot Kaſſier van de Amphioen Societeit benoemd de Koopman *D. J. van Aitsma*; en tot eerſten Klerk van Heeren Schepenen, in de plaats van den op heden overleden Mr. *Boevie*, benoemd de ordinaris Klerk, *W. Houtman* met rang van Onder-Koopman. Ook wierd in dienſt als Opperſtuurman aangeſteld *J. J. de Frein.*

Den 15 wierd in plaats van den overleden Burger, *D. Maurits* tot Lid van Commiſſariſſen van Huwelykſe en kleine Gerechtszaken benoemd, de Burger *H. Moltrecht.*

Den 18 wierd de Raad extraordinaris van Indiën, en geeligeerde Gouvernenr van Coromandel. *P. Hakſteen*, na boord van deſſelfs Transport Schip Rotterdam collegialiter door de Hooge Regeering tot buiten de Waterpoort van het Kaſteel uitgeleide gedaan.

Den 19 wierd het beſluit genomen om te Japan het aanweezend Opperhoofd *Crans*, den Pakhuis-Meeſter *Carſtens* en den Scriba *J. B. Criſt* noch voor een Jaar te laten continueeren, en dus op zyn verzoek te ontſlaan om elders anders geemployeerd te worden den Dispenſier *J. N. Putkamer*; zynde in plaats van deezen aangeſteld de Ordinaris Klerk *A. W. Feyth* met rang van Onder-Koopman. Voorts is tot Vaandrig-Ingeneur bevorderd de jongſte hier aangelande Ingenieur *H. E. van Wagner.*

Den 22 is, in plaats van den overleden Major der Burgery *Simon Joſephe*, tot Major aangeſteld, de Oud-Burger en Ritmeeſter *M. Blokkert*; als meede in plaats van den voorn. Heer *Joſephe* is tot Hoofd-Participant der Amphioen Societeit benoemd de Schepen, *W. Scholl*; en tot Lid van Heemraaden de Burger *H. H. Specht.*

Den 29, onder de Militie op Java is de Vaandrig te Samarang *A. J. C. Meyer* tot Luitenant, en de Sergeant *J. D. Goudelag* tot Vaandrig bevorderd, ook is de Sous-Luitenant onder het corps Dragonders te Souratte *L. E. Singer* tot Luitenant, de Cornet *J. W. Boucher* tot Sous-Luitenant, en de Wachtmeester *Weber* tot Cornet geavanceerd.

Den 2 April: Na Java zal ter afwachting van employ overgaan de titulair Onder-Koopman en geweezen Dispensier op Japan *J. N. Putkamer*: die dag wierd het Schip *Scholtenburg* aangelegt om over Bengalen voor de Kamer Amsterdam te repatrieeren en den 12 April het Schip *de Burg* na Japan.

Op den 17 bekwamen wy met het in de Straat Zunda gearriveerde Schip de Barbara Theodora Schipper *Verlee*, zynde den 13 Maart bevorens van Punto Gale vertrokken (eerst by particuliere berigten, of daags daar aan, of den 18 April by eene Missive van het geheime Commité te Colombo, in dato 6 Maart laatstleden, item een Afschrift der Missive door den Heer Gouverneur en Veldoverste van *Eck*, geschreven uit Kandia den 22 February te vooren,) de zeer heuglyke tyding, dat die Hofstad, op den 19 bevorens, door de onzen zonder eenig naam waardig verlies van onze kant, dog van vele dooden en gekwetsten aan de kant der Kandianen, genoegsaam by verrassing door onze troepen overmeesterd en ingenomen was, alzoo men alles in 's Keizers Paleis in de volkomenste order had bevonden, en de aldaar zynde kostelyke Meubelen, mitsgaders een meenigte van Goud- en Zilverwerken, zelf tot een fraaye Schat, onaangeroerd gelaten waren; dog dat de Keizer en de Ryks Grooten waren weg gevlugt; hebbende enklyk de Kroon en het Ryks Swaard met zig gevoerd; zoo als men vermeende, naar een tweede Hofplaats, in de gebergtens van Oeva, circa 12 uren verder gelegen.

Den Heer van *Eck* had by zyn aankomst in de Stad deszelfs intrek in het Keizerlyk Paleis genomen, en alle Ingezetenen zeer genegen gevonden, om de souverainiteit van de Compagnie te erkennen, en zig onder dezelve te begeven; en men schynt uit dien brief genoeg te kunnen opmaken, dat zyn Ed. van intentie is, die Hofstad voor eerst in te houden, om te zien, hoe de zaken zig verder schikken zullen, als hebbende den Opper-Koopman *Marten Rein*, tot Commandeur aangesteld, benevens eenige Raden

den tot zyne asſiſtentie, met een bezetting van .. Battaillons; teffens bedeelende reeds voor een jaar aan mondbehoeftens, en andere noodwendigheden, by elkander vergaderd; en hebbende door het veroveren van 40 St. Geſchut, van divers calibre niet benoodigd eenig verder kanon van Colombo te laten komen: Daarenboven was 'er de lugt en 't climaat zeer gezond, en ook goede gelegenheid om Arak te ſtoken; makende zyn Ed. teffens geen zwarigheid, om de nog mankerende Provincien onder Compagnies magt te doen bukken, dog ſcheen voornemens te wezen, met een gedeelte der magt naar Colombo te keeren, om de zaken van zyn Gouvernement mede niet te doen vertragen, en op alles de noodige orders te ſtellen.

Ook had zyn Ed, op approbatie van de hooge Regeering ter belooning van hunne betoonde bravoures en getrouwe dienſten, bevorderd, de Lt. Kollonel Heer *Jan Jurgen Feber* tot Kollonel, de Major *Jan van Weezel* tot Lt. Kollonel, en den Kapt. *Frankena* tot Major; mitsgaders de Koopman en Secretaris *Gerard van Angelbeek*, tot Opper-Koopman.

Den 22 wierd aan den afgegaanen Malebaarſen Commandeur *Weyerman*, en aan den Hoofd-Adminiſtrateur, *Sweers de Landas*, verlof gegeven om aan land te komen; zullende de eerſtgemelde als Oud-Commandeur, en de andere als Opper-Koopman en geweezen Hoofd-Adminiſtrateur van Suratte *Kelly*, en de geweezen Secretaris van Politie aldaar, de Onder-Koopman *Blankamer* employabel verklaard worden.

Den 23 zyn de Sergeanten *Cure*, *Hontboa* en *Curencoco* tot Vaandrigs bevorderd; en wierd in dienſt van de Compagnie aangenomen de Vaandrig *J. M. Taubert*. Voor 't overige is den 30 het Schip *Leymuyden* aangelegt om over Ceylon naar het Vaderland te vertrekken, als ook het Schip *Kroonenburg* naar Perſien.

AFRICA. Algiers In de maand October (1765) is alhier gepaſſeerd de Venetiaanſche Ambaſſadeur, uit Marocco over Tunis en Livorno naar Venetiën keerende, van waar men verſtaat dat de Gezant in 't aanſtaande Voorjaar met nieuwe Preſenten aan den Keizer van Marocco langs deze Kuſt terug komen zal, hebbende de gedachte Vorſt veel behagen gevonden in de Porceleinen Thee-Serviеſen, onder de Geſchenken van de gemelde Republiek geovnden, en verlangende een ſoortgelyk Servies in goud.

goud. De Porceleinen waren 4000 sequinen waardig. Onder de Presenten van dien Keizer zyn 17 vrygelaten Christen Slaven. Onze Dei heeft den zelven Ambassadeur ook 8 Slaven geschonken. Zyne verdere Presenten bestaan meest in wilt Gedierte. De Dei is voornemens geweest, den alhier resideerenden Venetiaansen Consul als zyn Ambassadeur naar 't Hof van Madrid te zenden, zo men aanvanglyk meende, om Turkse tegen Spaanse Slaven uit te wisselen, doch, zo men uit de gedespicieerde Presenten vaststeld, om daadlyk Propositien tot Vrede te doen. Die Geschenken zouden bestaan hebben in 50 Christen Slaven en Slavinnen met hunne Kinderen, voorts in Koninglyke Paardetuigen, zo Hoofdstelsels, als Zadels en Chabracquen, uitgelezen Paarden, fraye Leeuwen, Tygers en andere Dieren. De gemelde Slaven en Slavinnen waren reeds van hunne Ketenen geslaakt, op vrye voeten gestelt, en stonden binnen 2 of 3 dagen aan boord te gaan, doch zyn tot hun deerniswaardig verdriet weder in hunne yzers gesloten, zynde de Dei van voornemen verandert, zonder dat daarvan de reden bekend is, ten ware het zy een zeer bloedig gevecht, tusschen een onzer Kruissers en een door denzelven genomen en alhier opgebragte Spaanse halve Gallei voorgevallen; van welk geval de byzonderheden in 't volgende bestaan.

Twee onzer Kapers, waarvan de kloekste slechts 8 stukken voerde, bleven op hunne tocht enige dagen om 't Eiland Ivica kruissen. Aldaar lagen 3 Spaanse halve Galleyen, wier Capiteins een Krykslist smeedden, om onze Kapers te verstrikken, naamlyk het uitzenden van een Tartaan, die, zodra de onzen jagt op haar maakten, hen door een wel geconcerteerde retraite beneden wind lokken en seinschoten geven moest waarop de Galleyen zouden uitlopen, om den onzen slag te leveren. Dit alles geschiedde en reüsseerde naar den wensch der Spanjaarden, op wier aannadering onze kleinste Kaper de vlugt nam, terwyl de Commandant der Spaanse Galleyen al zyn Geschut op den kloeksten loste, wiens Kapitein zich overmant ziende, het desperaat besluit nam, den hem bydrayenden Spanjaard te enteren en met elf mannen op zyn bodem over te springen, alwaar zy ook te zamen, verwoed vechtende, sneuvelden, gelyk ook de voornaamste Officieren der Galei, die daarop door de onzen ten twedenmale geënterd

terd wierd, alswanneer de Spaanse Mariniers hun Voorschip verlieten, zich naar achteren en beneden retireerden en hun Commandant, zo zwaar aan 't voorhoofd gekwetst, dat hem het afgeschilde Vel en het bloed belettede te zien of te ageeren, zich overgaf; zynde ontbloot van zyne Officieren en verlaten door de 2 andere Galleyen, die onder het gevecht schandelyk doorgingen. De gemelde Commandant heeft behalven die hoofd-wonde nog 6 andere en 't getal van zyne manschap, met zyne Galei alhier overgebragt, is 51, zynde de overigen tot 100 zo gemassacreert als in Zee gesprongen en verdronken.

In den nacht van den 19 op den 20 der voorsz. maand is een Malthees Renegaat, die alhier een Tuin aan de Zeekant gehuurd had, met een Vaartuig, 't geen hy op zyn werf had gebouwd, en met 24 Slaven die hem het zelve in 't water hadden helpen brengen, gevlugt.

Tunis. De Heer *Camatta*, Ambassadeur van de Republiek Venetien, die den Vrede met den Dei van Algiers en door bemiddeling van dezen ook met den Keizer van Marocco gesloten heeft, is alhier aan boord van een Engels Schip gereverteert en zal zich in weinige dagen met alle de zo hier als te Algiers en Marocco bekomen Presenten naaar Livorno embarqueeren. Onder de Geschenken, van den Keizer van Marocco zyn 10 vry gelaten Christen Slaven; onder die van den Dei van Algiers 2 Slaven, 8 Paarden en enige wilde Dieren, en onder die van onzen Bei 6 Slaven, 8 Paarden, een fluweele Caffetan met hermelyn gevoerd, verscheide Attaganen, Gordels &c. Een Matroos van een in deze Haven gearriveert Grieks Schip met enige Cristen Slaven voor een somme Gelds geconvenieert zynde, hun middel te verschaffen met de Jol van dat Schip te echapeeren, is hun project, aleer zy 't zelve konden uitvoeren, ontdekt, en nadien zy onmooglyk met die Jol Zee hadden konnen bouwen, en dus om te ontvluchten waarschynlyk het een of ander zwak bemand Vaartuig zouden hebben vermeestert, 't geen Zeerovery geweest zoude zyn, is het gemelde Schip met zyne Lading, bestaande in Timmerhout, geconfisqueert en de Equipagie, sterk 18 mannen, Slaven gemaakt, offschoon de Kapitein en de rest van 't Scheepsvolks, zo men zegt, van 't Contract van den bovengem. Matroos onkundig geweest zyn.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Rebellie in Georgien verwekt de Porte meer en meer onrust. Men zegt, dat de Troepen, uit de Provincien van Klein Asien, tot renforceering der aldaar reeds t'zamen getrokken magt derwaards gezonden, en die met dezelve een talryke Armee uitmaakten, niet alleen gantsch verstrooit zyn, maar dat zich het Opperhoofd der Rebellen na dat behaald groot voordeel tot Koning opgeworpen heeft en door zyne aanhangelingen als zodanig gehuldigt is, waarna dezelve de passen der Gebergtens zodanig bezet hebben, dat het de Porten zeer bezwaarlyk vallen zal, weder in dat Land te dringen en die toomlozen te bedwingen. Ondertusschen heeft de Sultan een Seraskier derwaards gezonden, om indien *mooglyk den* Oorlog tegens hen krachtdadig voort te zetten; doch men ducht, dat dezelve by het invalend Winter-Saisoen, 't geen daar te land vroegtydig sneeuw verwekt, weinig zal kunnen opereeren, te min vermits de Janitzaren, welke den bloem onzer Troepen uitmaken, gemeenlyk by den aanvang van den Winter, zonder verlof te verzoeken, de Armee verlaten en naar huis keeren, welke vryheid zy by rampspoedige Veldtochten te eerder gebruiken.

Den 20 October (1765) had de Heer *Dedel*, Ambassadeur van haar Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, zyne openbare Audientie by den Primo-Vizier en den 22 dito by den Groten Heer. De omstandigheden dier Audientien zyn vervat in het volgende

VERHAAL.

De Stalmeester van zyn Excellentie Sittig begaf zich den 20sten, 's morgens met het aanbreeken van den dag naar Constantinopolen, om zeeven Hand-Paarden te laten kleden, waarvan 'er 5 op zyn Fransch en 2 op de Turkse manier, alle zeer kostlyk uitgedost, gekleed of gezadeld wierden. Omtrent 11 uren 's morgens arriveerde de Ambassadeur met zyn Gevolg, in verscheide Schuitjes, mede te Constantinopolen; alstoen begon de Marsch, die geopend wierd: 1. Door een groote Bende Chiaux of Turkse Hof-Bedienden te Paard. 2. Zes Janitzaren van den Ambassadeur. 3. De Stalmeester C. G. Sittig, en achter hen de zeeven Hand-Paarden, geleid wordende door 7 Livery-Bediendens. 4. De Hofmeester aan het Hoofd van 18 Livery-Bediendens en den Portier of Capichi. 5. Zes Kamer-Dienaars te Paard van zyn Excellentie. 6. Een Predikant en een Doctor te Paard. 7. De drie Drogemans of Tolken van zyn Excellen-

tie. 8. De Ambassadeur, zittende op een zeer fraay Paard, hebbende aan beide zyden 10 Chiookkadaerf, of Stal-Bediendens, naar de wyze van 't Land gekleed, en 2 Jagers gingen nevens het Paard, aan de linkerhand van zyn Excellentie reed de eerste Secretaris, de Heer Wyler, dragende op zyn beide handen, in een fraye Brieven-Tas, de Credentialen. 9. De Edellieden van zyn Excellentie, als ook de Kooplieden van de Natie, en alle die onder de protectie van Holland zyn. In die order marcheerden wy, begeleid door een meenigte Janitzaren, die alle hunne Ceremonie-Mutsen op 't hoofd hadden, tot aan het Paleis van den Vizir, alwaar zyn Excellentie van 't Paard steeg, en, na eenige Trappen opgeklommen te hebben, passeerden wy alle een soort van Galdery, opgevuld met Janitzaren, en daarna in de Audientie-Zaal: aldaar vonden wy een menigte Turkse Officieren; men voerde zyn Excllentie tot voor de Sofa van den Vizir, alwaar vlak over een Tabouret geplaatst was; men presenteerde zyn Excellentie te zitten, en, na enige minuten gewagt te hebben, hoorde men door het schreeuwen, dat de Vizir arriveerde; hy was door een menigte voorname Turken omringd, zette zich met veel graviteit op de Sofa, en de Ambassadeur op de Tabouret, en groette zyn Excellentie zeer deftig naar de wyze van het Land, zeggende op zyn Turks: *Zyt welkom, zyt gegroet*; waar na zyn Excellentie zyne Aanspraak in de Hollandse Taal deed, die door den Tolk van het Hof in 't Turks aan den Vizir wierd overgezegd: Ter gelyker tyd leide de Heer Secretaris Weller de Credentialen ook nevens den Vizir. De Aanspraak en verzeekering van Vriendschap van beide kanten gedaan zynde, vroeg de Vizir, hoe zyn Excellentie voer, en hoe lang hy op reis geweest, of hy te Water of te Land gekomen was, en welke Landen hy door gereist had; ondertusschen wierden ook de Confituren en Coffy aan den Vizir en Ambassadeur toegediend, waarna de Ambassadeur en zyn Gevolg met een Caftan of Eeren-Kleed wierden omgehangen. Vervolgens marcheerden wy in dezelfde order als wy gekomen waren weder terug, in ons Paleis getourneerd zynde, kwamen de Musikanten van den Vizir speelen. By den Groten Heer Keizer was het Gevolg en Marsch van den Ambassadeur op dezelfde wyze als by den Vizir, doch veel vroeger; marcheerende, gelyk gezegt is, in dezelfde orde tot aan het Palais van den Vizir, alwaar wy alle in twee Linien schaarden, om den Vizir te laten passeeren, gelyk hy ook kort daarna deed, met een meenigte Turken van allerley rang, die alle haar Mutsen van Ceremonie op hadden; den Vizir gepasseerd zyn, volgden wy immediaat, en kwamen aan het Paleis of Sereil van den Keizer, en na een groot Voorhof gepasseerd te zyn, daar ene menigte Janitzaren en Hof Bedienden geschaard stonden, moesten wy van de Paarden stygen, en wierden tusschen twee Poorten geleid, alwaar een menigte Schilden en Bylen hingen. Op de-

zo plaats, zeide men, wierd altoos Recht gedaan. Hier moeſten wy omtrent een quartier uurs vertoeven, waarop de Introducteur zyn Excellentie kwam afhalen, om hem naar den Divan te leiden. Zo dra waren wy niet op het tweede Voorhof gekomen, of zagen wel 2000 Janitzaren in order geſchaard; omtrent 40 paſſen recht tegen haar over ſtonden zo vele toegedekte Schotels op de aarde. Zodra wy 'er digt genoeg by gekomen waren om te kunnen zien, wierd een teken gegeven, waarop alle de Janitzaren te gelyk naar de Schotels begonnen te lopen, en ieder nam daar van zo veel als hy dragen konde. Vnige geraakten over hoop, zulks 'er alomme verſcheide Schotels met Vleeſch, Soep en Ryſt omver gelopen lagen. Intuſſchen deze Ceremonie, die ter eere van den Ambaſſadeur geſchiedde, marcheerden wy al langzaam naar den Divan; hebbende voor ons twee voorname Turken, welke ieder een zilveren Stok in de hand hadden, waar mede zy, ieder op hun beurt, beſtendig tegens de ſtenen ſtooten. Na enige minuten in den Divan geweeſt te zyn; arriveerde de Vizir, die door een der voornaamſte Turken een Papier aan den Keizer zond, die in weinig tyd weder terug kwam. De Vizir dezen Perſoon horende komen, ging hem te gemoet, om de order aan de deur van den Divan over te neemen: kuſte den Brief, hield hem vervolgens tegen de linker ſlaap van het hoofd, en weder naar zyn plaats gegaan zynde, ſtak denzelven in zyn boezem. Vervolgens ging men aan drie Tafels; aan de eerſten zaten de Vizir en de Heer Ambaſſadeur, aan de twede een der voornaamſte Hof-Bedienden, de Heer Secretaris Wyler, en een Edelman van zyn Excellentie, en aan de derde Tafel de Theſaurier van het Ryk, twee Edellieden van zyn Excellentie, de Stalmeeſter C. G. Sittig en de Heer Tor. De verdere Suite van zyn Excellentie wierd onder de Gallery van den Divan allerhande ſoorten van Spyze toegediend. Omtrent een quartier uurs na den eeten kwam de Introducteur den Ambaſſadeur afhalen, en bragt hem tot digt by de Audientie Zaal van den Keizer, alwaar men moeſt wagten tot dat de Vizir en alle Hof Bedienden gepaſſeerd waren; ondertuſſchen wierden zyn Excellentie en de Heeren van zyn Gevolg met de Caftan omhangen, en voor dat wy binnen traden, kregen wy ieder 2 Chiaux, die ons ter zyde aan de Rok vaſt hielden; in de Audientie Kamer zat zyn Turkſe Majeſteit op een Troon, hebbende den Vizir aan zyn rechterhand voor hem zitten, en aan zyn linkerzyde ſtond een Tabouret, waar op twee Tulbanden en een goude Inktkoker lagen. De Aanſpraak, die de Ambaſſadeur in het Hollands deed, wierd door den Tolk van 't Hof vertaald, en door den Keizer vriendelyk beantwoord, met te zeggen, dat hy voorneemens was de geſtipuleerde Artikelen tuſſchen de Porte en den Staat naar te komen, en dat de Ambaſſadeur en zyn Gevolg alle veiligheid zouden genieten. Zyn Excellentie, en

des-

deszelfs Gevolg hier op een diepe buiging gemaakt hebbende, wierd met de zelve plechtigheid, als hy ontfangen was, uitgeleide gedaan.

De Officier, welke volgens gewoonte werd afgezonden, om de buitenlandsche Ministers, die by de Porte komen resideeren, aan de Grenzen van dit Ryk te ontfangen en na deeze Hoofdstad te geleiden, is bereids vertrokken, zo dat men den Heer *Alexandrowits*, als Minister van den Koning en de Republiek van Polen eerstdaags hier verwacht.

Den 1 Novemb. is de *Capitan-Pacha* of Groot Admiraal van dit Ryk met zyn Esquader in de Haven deezer Stad te rug gekomen van de Kruistogt die hy in dat gedeelte van de Archipell, 't welk aan de Porte toekomt gedaan heeft, medebrengende een klein gemaakt Vaartuig, onder de Vlag van Maltha, waar over by 't gemeen alhier groote blydschap betoond is.

Vermits de bezmettelyke ziekte zich, zederd eenigen tyd, niet dan hier en daar in deeze Stad zonder gevolg geopenbaard heeft, vleid men zich eerlang daar van gantschlyk bevryd te zullen weezen.

PORTUGAL. Lissabon. Alle verspreide Geruchten dat het tegen den 18 October (1765) bestemde *Auto da Fé* met vuur en bloed gepaard zou gaan; dat men verscheide Edelen en Jesuiten zedert de ontdekking der grote Conspiratie op 't leven des Konings in hechtenis gehouden, ter dood zoude zien brengen enz. zyn by de gemelde gehouden Rechtspleging verdreven. 't Getal der Gevangenen, welke in de Processie verschenen, bestond in 24, naamentlyk 7 zo Monniken als wereldlyke Priesters, van ongodsdienstigheid en wangedrag overtuigd. 6 Leken, schuldig aan heiligschennis, Godslastering, Polygamie &c., 4 Joden overtuigd van Falsiteiten en andere Misdaden, en 7 Vrouwspersonen, daaronder 2 Religieusen, welke zich de magt van Mirakelen te verrichten en de uitlegging van Mysterien hadden toegeschreven. Dezelve wierden tot onderscheide straffen verweezen. enigen tot een eeuwige of bepaalde gevangenis, andere tot de Gallyen, ter Geesseling, of om in den Kerker der Inquisitie terug gebragt te worden, dog gene ter dood. Vermits men in 't algemeen van begrip geweest is, dat de Inquisitie hier te lande gene vryheid meer erlangen zoude, hare magt opentlyk te exerceeren, had men vastgesteld, dat zekere particuliere redenen een zo onver-

wachte en groot gerucht maken de Rechtspleging hadden doen resolveeren. Zelfs bleef men tot op het ogenblik voor de verschyning der Processie in dat gevoelen, vermits alle de buitenlandse Ministers als naar gewoonte, geinviteert waren, die Processie te zien passeeren en de Proceduren te aanhoren, waar toe voor hen een particulier Vertrek in 't Klooster van St. Domingo en een Loge in de Kerk geprepareert was; ook stond het gantsche Garnizoen langs de straten in 't geweer, doch de Koningl. Familie vertoonden zich niet.

Ondertusschen word de Inquisitie thans in dit Ryk niet anders aangemerkt dan als een enkel Instrument van Staat, ageerende zonder eenige medewerking van het Hof van Romen, gelyk voorheen plaats had. Het oogmerk hier van is, dunkt men, den Paus zyn Opper-Opzicht te beneemen. De Heer Inquisiteur Generaal is een eigen broeder van den eersten Staats-Minister Graaf *van Oeyras*.

SPANJE. Madrid. De Koning heeft de Marquis *de Croy* Gouverneur van Galicien, schoon hy in de Nederlanden geboren, en derhalven een Vreemdeling is, tot Onderkoning van *Mexico* benoemd, in welk Land de Rebellen, zodanige buitenspoorigheden pleegden, dat men hen niet dan door de krachtdadigste middelen zal kunnen tot reden brengen.

DUITSCHLAND. Maagdeburg. By aldien zich noch iemand met het uitvinden en bewyzen van de *Quadratura Circuli* mogt willen ophouden, kan men niet nalaaten hem te verwittigen, dat zyn Arbeid overboodig wezen zal: Die *Quadratuur* is bereids gevonden: De Duitschers, dewelke door de Voorzienigheid tot Uitvinders der gewigtigste Geheimen verkoren zyn, hebben wederom de Eer, dat zy zig deze groote Ontdekking kunnen toe eigenen.

De *eerste* Uitvinder was de Heer *Joseph Ignatius Carel van Leistner* Keizerlyke Regiments Kwartier-meester te Weenen, die egter het geluk niet had om zyne Ontdekking behoorlyk aan den dag te leggen, en dezelve tegen zyne Tegenstreevers onwederspreeklyk te verdedigen of staande te houden, dewyl aan zyne Voorstelling die Gaaf ontbrak, dewelke in diergelyke Zaaken noodwendig vereischt word, om zyne Gedagten duidelyk en verstaanbaar aan anderen voor te stellen: Derhalven kan men, onaangezien deze Hinderpaal, de Ontdekking van de *Quadratura Circuli* in het Jaar 1737 bepaalen.

De *tweede* Uitvinder is de Heer *Johan Christoph Merkel*, Evangelisch

lifch Leeraar te Ravensburg in Zwaben, die in het Jaar 1751 twee Vellen in druk uitgaf onder dezen Hoogduitfchen Titel: [*Die Würcklickheit der Quadratuur des Cirkels*]. Deze Verhandeling wierden dat Jaar door den Heer *Bifchoff*, Profeffor te Stettin, op nieuw en wel met aanmerkingen ter druk-perffe gebragt. De Heer *Merkel* zag eerft na zyne gedaane Ontdekking dat de bovengemelde Heer *van Leyftner* het Wit getroffen had.

De *derde* Uitvinder, die zyne Voorgangers niet eens van naam kenden, en tot op dit Oogenblik, daar men dit berigt geeft, niet weet dat de *Quadratuur* tot de reeds uitgevondene Dingen behoord, is de Heer *Stephan Boehm*, een *Collega* in de School te *Calbe aan de Saale:* Deze heeft ons zyne Ontdekking toegezonden, en de Manier, hoe hy op het Spoor gekomen is, is niet minder zonderling als zyn voorneemen om te waagen, of hy de Klippen, dewelke voor zo veelen onmooglyk om te beklimmen gebleeven zyn, te boven komen konde.

Deze *drie* Mannen zyn het, die geregtigd zyn om in de verheugde Uitroeping van *Archimedes* (*Heureeka! Heureeka*! dat is: Gevonden! Gevonden) deel te nemen: Egter willen wy hun niet raaden om met *Pythagoras* eene *Heccatombe* ofte *Offerbande van honderd Stieren* te offeren, want wy zyn verzekerd, dat hun niemant een Stier daar toe tot Gefchenk geeven zou, fchoon de Nuttigheid van deze Mathematife Uitvinding zoo groot is, dat zy een van de grootfte Belooningen verdiend.

Merkwaardig genoeg is het, dat de voornoemde *drie* Uitvinders eenerhande Verhouding hebben aan den dag gelegt: Immers was dit ook noodwendig: De *Lunula Hippocratis* en het *Triangulum fiftriforme* hebben wy reeds te vooren kunnen quadreeren, en met deze *Quadratuuren* ftemd die Ontdekking volkomen over een. Wy willen onze Lezers het genoegen geeven, om de gevondene Verhoudingen hierby te ftellen.

Het Quadraat van den Diameter verhoud zig tot de Cirkel Vlakte als 1225: 961.

De Diameter tot de Grond-Linie van een gelyk groot Quadraat = 35: 31.

De Diameter tot de Pheripherie = 1225: 3844.

De Cubus van den Diameter tot de Kogel = 3675: 1922.

Deze Ontdekking behoord zeekerlyk tot de grootfte Zeldzaamheden van deze Eeuw.

Berlyn. De Koning heeft den Graaf van Cuhrfchwandt tot Opperften Bouw-Directeur in het Hertogdom Silezien benoemd.

GROOTBRITTANNIEN. Londen. Vervolg van het *Schryven van Philadelphia* en van 't voorgaande Stuk bladz 189.

Deeze hoedanigheeden in Wilden maken hen in der daad onze achting.

ting waardig; ze doen ons hunne wreedheeden na den aard der liefde aanzien als de gevolgen van een flechte opvoeding, en als de uitwerkzelen van een verkeerd denkbeeld aangaande de dapperheid en heldhaftigheid, terwyl wy derzelver deugden behoren aan te merken als onweederfpreeklyke bewyzen, dat de natuur hen zoo wel als ons tot onderwerpen van de befchaving gefteld heeft, en dat wy door de voordeelen, die wy boven hen genieten, ons verpligt bevinden, om hen in deezen alle hulp en byftand te verleenen, die eenigzins in ons vermogen zyn.

Hoe wreed en onmeedogende zy ook door een hebbelykheid en door geftadige voorbeelden in den Oorlog mogen weezen, ziet men hen echter, zoo dikwils zy geleegenheid krygen, om de ingefchapene voorfchriften van menfchelykheid te komen involgen, doorgaans deugden oeffenen, waarover de Chriftenen zelfs niet zouden behoeven fchaamrood te worden, indien zy de Indianen daarin navolgden. Wanneer zy eens 't leeven aan iemand gefchonken hebben, bezorgen zy hem daar en boven van alles, 't geen na hunne meening tot het leeven behoort en hoe nauwkeurig men ook hunne handelingen omtrent de gevangene Vrouwsperfonen heeft nagefpeurt heeft men nooit konnen ontdekken, dat zy immer eenig Vrouwsperfoon met inzigt tot oneerlykheid hebben by zich gehouden, en dat geen Vrouwe of jonge Dochter, zo lange zy zich onder de Indianen bevind, voor het fchenden van hare eere behoeft beducht te weezen.

De Kinderen, dewelken in hunne handen komen te vallen, worden aanftonds door hen als hunne eigene Kinderen aangenomen, en zy bezorgen dezelven met geen mindere liefde en teederhertigheid als de Kinderen, die uit hunne eigene lendenen gefproten zyn. Een geftadige flaverny der geenen, die zy in den Oorlog gevangen hebben, is iets, waar van zelfs hunne wreedaardigheid hen nimmer eenig denkbeeld heeft opgeleevert; maar ieder gevangene, dien zy door toegeneegenheid door eigenzinnigheid of om andere reedenen goedvinden in 't leeven te behouden, word door hen ten eerften in hunne Natie als ingelyft, en geniet onder hen eeven 't zelve als de Inboorlingen; dienvolgens hebben wy dusdanige voorbeelden van teederhertig en menfchlievenheid niet konnen verzwygen, die men in der daad onder zulke wilde en doorgaans als wreed en onmenfchlyk geachte menfchen niet zoude verwachten. Voorbeelden echter van foortgelyke deugden onder ons eigen volk zullen zoo vreemd niet toefchynen en daarom zullen we uit een grote meenigte .. maar een zoodanig voorbeeld bybrengen.

Onder de bovengem. gevangenen wierd een jonge Vrouw in ons Campement te *Muskingham* te rug gebragt, met een kindje van omtrent drie maanden aan de borft. Een van onze Virginifche Vrywilligers kende haar ten eerften voor zyne Huisvrouw, dewelke Zwanger

ger zynde, hem voor omtrent 6 Maanden door de Indianen was ontrooft geworden. Hy vloog haar met de uiterste teederheid in de armen, en spoedde met haar na zyne tent, alwaar hy haar en zyn Kindje van behoorlyke kleederen verzag; doch hunne onderlinge vreugde veranderde echter wel haast in droefheid, vermids zy bespeurden, dat een ouder Kind van omtrent twee jaren, 't geen te gelyk met zyne Moeder in de handen der Indianen vervallen was, als noch vermist, en onder 't groot aantal der te rug gebragte Kinderen niet gevonden wierd, weshalven deeze teedere Ouders in tranen als wegsmolten.

Het gebeurde nochtans, dat weinige dagen daaraan andermaal eenige gevangenen in ons Campement aangebragt wierden, en onder anderen verscheide Kinderen; de jonge Vrouw begaf zich derwaards, en een van die Kinderen, 't welk men meende, haar Kind te weezen, wierd haar aangeboden, op het eerste gezigt stond ze eenigzins als in twyfel, doch 't Kind wat nader beziende, ontdekte zy wel haast de verlangde kenmerken, waarop zy zoo vervoert wierd van blydschap, dat zy, op dat oogenblik haren zuigeling vergeetende, 't zelve neederleide, en 't nieuw gevondene Kind in een verrukking aan haren borst drukte, in tranen uitberste en zonder door overmate van vreugde een eenig woord te konnen voortbrengen, weshalven de Vader, den Zuigeling in zyne armen neemende, haar met geen mindere vreugde na zyn tent volgde.

Men behoeft zich niet te verwonderen, dat onder de Kinderen, die zeer jong weggevoert waren geworden, en veele jaren onder de Indianen geleeft hadden, niet de minste teekenen van vreugde bespeurt wierden weegens hunne weederkeering tot hunne Ouders en Nabestaanden, vermids zy, gewoon zynde, de Indianen aan te merken als de eenige Nabestaanden, die zy hadden, met teederheid en liefde door dezelven behandelt te worden, en hunne taal te spreeken, hunne verandering van leevenswyze als een gevangenschap aanmerkten, en niet dan onder 't storten van eenen tranenvloed die Wilden verlieten.

Veel zeldzamer en verwonderenswaardiger echter was het, dat zelfs eenige volwassene Personen zich onwillig betoonden, om tot ons weder te keeren, dat de *Shawaneezen* zich genoodzaakt zagen, eenige van hunne gevangenen aan handen en voeten te binden en dus na ons Campement over te brengen; en zelfs vonden verscheide van dezelven, daaronder zelfs Vrouwspersonen, naderhand geleegenheid, om t'ontsnappen, en na der Indianen woningen te rug te keeren, terwyl andere, wien de geleegenheid tot vluchten benomen was, hunnen Indiaanschen bekenden by derzelver vertrek met zoo veel drift aan den hals bleeven hangen, dat zy verscheide dagen lang in tranen en weeklagen doorbrengen, zelfs weigerende, eenig voedzel te gebruiken. Dat

Dat alles, wat hier boven verhaalt is, het geen slechts een klein gedeelte van 't geheel uitmaakt, de zuivere waarheid zy, zal nader komen te blyken, by aldien wy hier laten volgen een gedeelte der Aanspraak, die het Opperhoofd der *Shawaneezen* by het te rug geeven der gevangenen aan onze commandeerenden Officier deed, waaruit men duidelyk zien kan de liefde en toegeneegenheid, die deeze Indianen hunnen gevangenen gewoon zyn toe te dragen, aan dewelken zy het leeven geschonken hebben, daar zy anderzins doorgaans de geenen, die in den Oorlog in hunne handen komen te vallen, op de wreedaardigste wyze ombrengen. Hoe 't zy, 't gem. Opperhoofd drukte zich onder anderen in deezer voegen uit:

„ VAders (aldus noemde hy de Engelschen,) wy hebben uw „ Vleesch en Bloed tot ul. te rug gebragt. Zy zyn door aan„ neeming als met ons vereenigt geweest; en niettegenstaande wy „ hen nu te rug geeven, zullen we hen echter altoos als onze Na„ bestaanden aanmerken, wanneer wy slechts geleegenheid mogen „ krygen, om hen te komen bezoeken. Wy hebben eeven zoo „ veel zorge voor hen gedragen, als of zy ons eigen Vleesch en „ Bloed waren. Zy zyn nu u lieder gewoontens en manieren ont„ went geraakt, en derhalven verzoeken we ul., dat gy hen tee„ derlyk en liefdryk wilt behandelen, het geen ten weege zal bren„ gen, dat zy met vergenoegen onder ul. blyven leeven; enz."

NEDERLANDEN. *Amsterdam.* Vervolg der Proceduren van het Oost-Indisch-Compagnies Schip *Neyenburg*, ziet November bladz. 192. en volgende.

Alzo *Frans Cramer*, Matroos, geboortig van Neuenmuhler, oud 30 Jaren, tegenwoordig gevange alhier, buiten pyn en banden van yzere heeft bekend ende beleden:

Dat hy gevange, voorheen in dienst van het Engelsche Vry-Corps geweest en van daar gedeserteerd zynde, in den voorleden Jare 1763 alhier in Holland overgekomen is, en zich (hoewel niet, zo hy voorgeeft, dan door misleiding, bedrog en malversatie van den Zielverkooper, in wiens hande hy gevallen is) als Matroos in dienste van de E. E. Oost-Indische Compagnie deezer Landen ter Kamere van Hoorn heeft laten engageren, zynde vervolgens bescheiden geworden op het Compagnies Schip *Neyenburg*, gevoerd by Schipper *Jacob Ketel* en na Batavia gedestineerd, mitsgaders met het zelve op den 8 May des voorleden jaars 1763 alhier uit Texel uitgevaaren.

Dat vervolgens hy gevange, met het zelve Schip eenigen tyd in Zee geweest zynde, zich niet heeft onzien, om met eenigen van het Scheepsvolk, (meest allen Duitschers de zodanigen, die zich ook reeds te vooren aan het steelen van Wyn uit de kisten van de Scheepsofficieren, waarvan hy gevangen ook volgens de Confes-

sien

ſen van zyne Mede-Complicen(hoewel zulks door hem is ontkend) te meermalen mede heeft gedronken, ſchuldig gemaakt en zich zelven onder elkanderen de Zwavelbenders genoemd hadden) een complot en heimelyk afſpraake te maken ten einde het Schip by nacht en met geweld te overrompelen en af te lopen, mitsgaders om vervolgens daarby te volharden, zonder daar van iets aan den Kapitein of de anderen Scheeps-Officieren te ontdekken, niettegenſtaande hy gevangene ook noch dezelve avond, toen het oproer en alarm des nachts ten twaalf uuren is aangevangen, daarvan te vooren kennis had gekregen en gewaarſchuwd was, en ja zelfs, met verſcheide Scheeps Officieren ter wacht zynde aan 't roer heeft geſtaan; als mede om, ſchoon by 't eerſte begin van 's zelve alarm en oproer, en zelfs, tot dat zyne Mede-Complicen genoegzaam geheel en al meeſter van 't Schip geworden waren, aan 't roer gebleven zynde, echter noch in die zelve nacht omtrent een uur zich vrywillig by de Rebellen te voegen, hen in alles te gehoorzaamden, te helpen en zich vervolgens met hen altoos te blyven ophouden, mitsgaders mede deel te neemen in de meeſte hunner verdere baldadigheden, roveryen en geweldenaryen, in zo verre, dat hy gevange zich ook niet heeft ontzien, om van de zogenaamde Officiers of Hoofden der Rebellen, mede een portie van hen door het geroofde Geld en Goed, aan de E. E. Ooſt-Indiſche Compagnie toebehoord hebbende, aantenemen, en daar mede als met zyn eigen te leven; hebbende ook eindelyk met eenige der Scheeps-Officieren en van het andere Scheepsvolk (die anders tot hun party niet behoorden, maar zo door confuſie als geweld en dwang door hen medegevoerd of geſleept wierden) het Schip, zelve terwyl het in nood en gevaar was, door middel van Schuit en Boot verlaten.

Ende aangezien uit alle, het geene voorſchreven ſtaat, mitsgaders de verdere bewyzen daar van zynde, aan den Hoogen Scheeps-Krygsraad ten vollen gebleeken is, dat hy gevangen mede is een der Muitelingen van het meergemelde Ooſt-Indiſch Compagnies Schip *Neyenburg* en alzo zich heeft ſchuldig gemaakt aan diverſe zeer atroce Delicten, dewelken in een Land daar goede Juſtitie vigeert, niet kunnen of mogen worden geleden, maar in Conformité van de Zeerechten in 't gemeen, en van den Artikelbrief van de E. E. geoctroyeerde Nederlandſche Ooſt-Indiſche Compagnie in 't byzonder, anderen tot een exempel ten rigoureuſten behooren te worden geſtraft.

Zo is 't, dat welgemelde Hooge Scheeps-Krygsraad, gezien en de geëxamineerd hebbende de Crimineele Eiſch en Concluſie, van Mr. *Pieter Gallé*, Advocaat Fiscaal, R. O. met des gevangens reſpective confeſſien en andere beſcheiden, mitsgaders gelet hebbende op alles, waarop in deezen te letten ſtond, ende 't geene ter materie dienende was, doende recht in den name en van wegens de Hoog

Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hem gevange condemneerd, om alhier aan boord door den Scheprechter met de koorde te werden gestraft, dat 'er de dood na volgt, en dat vervolgens het doode lighaam van hem gevangene, na eenigen tyd ten toon te hebben gehangen, zal werden afgesneden en van hier getransporteerd na het strand of de Zeeduinen, vyftig roeden of verder bezuiden Kykduin, en aldaar aan een daartoe op geregte galge andermaal opgehangen, en voorts tot een exempel en afschrik van alle andere Zeevaarende perzonen te blyven hangen, tot dat het zelve door de Lugt en de Vogelen des Hemels zal zyn verteerd; wyders verklaard des Gevangens verdiende gagien en Maandgelden verbeurt ten profyte van de E. E. Oost-Indische Compagnie in welkers dienst hy gevange is aangenomen geweest; en eindelyk condemneerd hem gevange in de kosten en misen van Justitie, mitsgaders deszelfs apprehensie en detentie.

Aldus gearresteerd den 27 Augustus 1764.

Magistraturen en Amptenaaren.

De Ed. Mog. Heeren der *Groningsche Ommelanden*, hebben zo van de Generaliteits, Provinciale als Omlande Ampten, voor de Jaren 1766 en 1767 op de volgende wyze gedisponeerd.

Hunsingo Quartier. Staat Generaal: De Heer *G. Alberda*, Heer van Dyksterhuis. Raad van Staat: De Heer *F. F.* Baron *van In- en Knipbuizen*, Heer van Ulrum. Gedeput. Staat: De Heer *L. T. van Starkenborg*, Heer van Wehe. Rekenmeester Provinciaal: De Heer *U. A. Alberda*, Heer van Menkema. Ordinaris Gecommitteerde Raaden: 1. De Heer *Starkenborg*, Heer van Leens; 2. de Heer *Lewe*, Heer van Middelstum, en 3. de Heer *van Sytzema*, Heer van Bellingeweer. *Fivelingo Quartier*. Staat Generaal: De Heer *L. S. Rengers*, Heer van Farnsum. Admiraliteit te Harlingen; De Heer *J. C. van den Berg*. Gedeputeerde Staat: De Heeren *Mesting* en *D. Claat*. Rekenmeester Provinciaal: De Heer *Niehof*. Ordinaris Gecommitteerde Raaden: de Heeren *E. Lewe*, *Jan Olsen* en *Bene Hindriks*. *Wester Quartier.* Staat Generaal: de Heer *R. Alberda*, Heer van Bloemersma. Generaale Rekenm.: de Heer *E. J. Lewe*, Heer van Aduard. Gedeputeerde Staat: De Heer *W. Alberda*. Rekenmeester Provinciaal: De Heer *D. O. de Hertoge*, Heer van Feringa. Ordinaris Gecommitteerde Raden: De Heeren *A. Bennema*, *Claas Geerts* en *Foppe A. Staal*.

By haar Ed. Groot Mog. zyn tot Burgemeesteren van 's Gravenhage aangesteld, de Ed. Agtb. Heeren Mr. *Jan Hadde Dedel*, President; Mr. *Carel de la Bassecour*. Tot Schepenen, Mr. *Adriaan van der Goes*, President; Mr. *Carel de Lille*, Mr. *Johan Patyn* Mr. *Philippus Matthias Mestre*, Mr. *Abraham van Nek* en Mr. *Pieter van de Poel*. En voorts tot Schepenen Commissarissen van de Gemenelands Middelen, Mr. *Carel de Lille*, Mr. *Johan Patyn* en Mr. *Philippus Matthias Mestre*.

By 't Collegie der Societeit in *'s Gravenhage* is, op den vrywilligen afstand van den Hr. Professor *Velsen*, deszelfs Professoraat in de Ontleed- en Scheikunde aan den Heer Dr. *Dominicus Huybert*, opgedragen.

Door de Ed. Groot Achtb. Vroedschap der Stad *Rotterdam* is de Heer Mr. *Jan Cordelois*, Vryheer van Wittenburg, gedespitieerd om ultt. May 1766 zitting te neemen in 't Ed. Mog. Collegie van Gecommitteerde Raden van Holland en Westvriesland.

AAN-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 25 November 1765 overleed in 's Hage zeekere *Susanne Bordeaux*, Weduwe *Trumeaut*, in den ouderdom van 104 Jaren; gelyk ook deezer dagen te *Rocheford* in het Luikse zeker *Carel Willem* in den ouderdom van 103 Jaren.

Men heeft tyding van *Fontainebleau* dat de *Dauphin* op den 20 Decemb. 1765 overleden is.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag, den 15 January 1766, onder Voorzitting van Do. *H. Hageman*.

Op den 26 December zynde de tweede Kersdag heeft alhier des avonds in de Oude Kerk in de beurt van Do. *Van Gaarl*, gepredikt de Proponent *J. C. Wagenbrenner*, uit den Evang. Johannes Cap. I. v. 14. *En het Woord werd Vleesch, en woonde onder ons; en wy zagen zyne heerlykheit, eene heerlykheit als des eenig Geboren Zoons van den Vader; vol van genade en waarheid*. Waaruit zyn Eerw. voorstelde. *De Grote verborgentheid Gods, in de mensch wordinge van Gods Zoon*; en wel ten eersten: *Wat eene Verborgentheid is*, en ten tweeden: *dat de mensch wordinge van Gods Zoon een van de grootste verborgendheden is.*

'S GRAVENHAGE. Vacant.

MONNIKKENDAM. Op Zondag den 8 Decemb. (1765) heeft de Wel Eerw. en Gel. Heer *Willem Noordenhout*, geacht Leeraar by de Gemeente te *Leiden*, ter gelegenheid van het inzegenen van den Eerwaarden Heer *Casparus Feilke*, beroepen Predikant alhier, des Voormiddags gepredikt over I Chron. 29. v. 9. 10 neemende zyn Inleiding uit Ps. 68. v. 12. Vooraf werd gezongen Ps. 131 en 132 en na Ps. 121.

Des namiddags deed de gemelde Heer *C. Feilke* zyn Intree-Reden over Lucas 10. v. 5 en 6: *Waar gy in een huis komt, spreekt daar ten eerste: Vrede zy in dit huis; en indien aldaar een Kind des Vredes zyn zal, zo zal uw Vrede op hem rusten: maar indien niet, zo zal uw Vrede zich tot u weder keeren.* Zyn Eerw. nam zyn Inleiding uit Matth. 28 v. 19 20. Vooraf werd gezongen Ps. 84. en na Ps. 122.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, zedert den 15 *November* 1765 voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Vrydag den 15 November.

't *Kind* van Dirk Smit. Z. K.

Dingsdag den 19 dito.

't *Kind* van Josua Pieter de Putter. Z. K.

Woensdag den 20 dito.

Antony Seevenhuyzen. O. K.

Marretje van Schaick, Huisvrouw van Pieter Sanders. W. K.

Hilletje Pieterse, Jongste Dogter van Pieter Cornelisz. L. O. K.

't *Kind* van Barent Boot. O. O. K.

't *Kind* van Christjaan Korzeberg. L. O. K.

't *Kind* van Jacob Kenebeek, L. O. K.

Donderdag den 21 dito.

Dirk van Schalkwyk, *Scheeps Timmerman*. O. O. K.

Benjamin Mattheus Rus. O. O. K.

Cornelis Slaap. W. K.

Geertruy Elisabeth Rykers, Weduwe van Hendrik Pantel. O. K.

Maria van der Zee, Huisvrouw van Gerrit Koning. A. K. H.
Johanna de Wit, Huisvrouw van Nicolaas Kempff. N. Z. K.
Christina Vermaas, Weduwe van Jurrian Brans. L. K. H.

Vrydag den 22 dito.

Pieter Rondoe, *in 't Oude Manhuys.* Z. K.
Mattys Pietersz Borsz, *op het St. Joris Hof.* L. N. K.
Laurens de Lange. N. O. K.
Maria Kok, Weduwe van Johannes Verschuur. Z. K.

Zaturdag den 23 dito.

Lambertus Koeck. N. K.
Antje Janke Captyn, Weduwe van Jan Riewers. N. O. K.
Hermina van Putten, Huisvrouw van Jan Vesperman. W. K. H.

Sondag den 24 dito.

Amerensie Roek, oudste dogter van wylen Adolph Roek. L. K. H.

Maandag den 25 dito.

Antony Perriere. N. K.
Hendrik Krul. N. O. K.
Cornelis Gerrits *oud* 106 *jaar uit 't Diaconen Oude Mannenhuis begraven.* A. K. H.
Dirk Coerders, Zoon van wylen Jan Coerders. L. K. H.
Helena Salweghter, Weduwe van Jan Boll. N. K.
'*t Kind* van Jan Godfried Visser. L. O. K.
'*t Kind* van Elias Lieffring. Z. K.

Dingsdag den 26 dito.

Joseph Crellius. E. N. K.
Martinus Bars. L. K. H.
Margareta Loos, laatst Weduwe van Pieter Pantel. O. K.
'*t Kind* van Hermanus Snoek. L. N. K.

Woensdag den 27 dito.

Myndert Takel, *van den Uytheren bier gebragt*, en begraven. O. O. K.
Johannes Bernardus Hellen. O. K.
Jacob van Henneklaar, *Lyndrayer in de Oost-Indische Compagnies Lynbaan.* O. O. K.
Jacob Berkhoff, oudste Zoon van Barend Berkhoff. O. K.
Sara Oker, dogter van wylen Hendrik Oker. L. O. K.
'*t Kind* van Wytse Pieters. N. K.

Donderdag den 28 dito.

Angenietje Clooster, laatst Weduwe van Willem de Vries. W. K.
Anna Elisabeth Geerlinghuysen, laatst Weduwe van Hendrik Bitter. L. N. K.
Maria Adriaans, Weduwe van Pieter Putter. O. O. K.
Catharina le Gras, Weduwe van wylen Jaques d'Anglade. W. A. K.
Helena Plenk, Huisvrouw van Evert Bartman. L. K. H.
Anna Margretha Rasche, jongste Dogter van Joan Fredrik Rasche. L. K. H.
'*t Kind* van Hendrik Mazyn. Z. K.

Vrydag den 29 dito.

Jacob Sondervan. N. K.
Casper Voortmeyer. W. K.
Andréas Gochenius, J. L. Zoon, *in leeven Heere van Voorhout en Rustend Predikant van Amerongen.* O. Z. K.
Margareta Magdalena Swart, jonste Dogter van Wessel Swart. O. K.
'*t Kind* van Pieter Schellings. E. Y. K.

Zaturdag den 30 dito.

Jan Gerrits Poelgeest. E. Y. K.
Cornelis Derjen, *Mr. Zyde Grynwerker.* L. K. H.
'*t Kind* van Arnold Goldbergh. N. O. K.

Maandag den 2 December.

Hendrik Struve, *Mr. Broodbakker.* L. O. K.
Thomas Nieuwveen, *Catechiseer Meester.* L. K. H.
Jocoba de Bruyn. N. Z. K.
Antje Kuyp, bejaarde Dogter. O. O. K.
'*t Kind* van Benjamin Bosma. N. O. K.
'*t Kind* van Johannes Lafrens, *Makelaar.* L. O. K.

Dingsdag den 3 dito.

Mevrouw Clara Margaretha Repelaer, Weduwe van de Heer Frans van Kerchem. N. K.
Anna Rynders, Weduwe van Jan Wenning. N. K.
Vrouwe Johanna Martensz, Huisvrouw van den Wel Ed. Gestr. Heer Isaac

van

van Alphen, *Raad in de Vroedschap der Stad Rotterdam*, *wegens dezelve Gecommitteerd in 't Ed. Mog. Collegie van Raad van Staaten, &c. Van 's Gravenhage hier gebragt en begraven.* O. K.
Elisabeth Grevink, Huisvrouw van Johannes van Limbeek. O. K.
't *Kind* van Gerrardus van Erpecum. N. O. K.
't *Kind* van Daniel Baart Verspyk. W. A. K.

Woensdag den 4 dito.

Evert Kloppenburg, *Mr. Metselaar.* L. N. K.
Anna Catharina Weultjes, bejaarde Dogter. O. K.

Donderdag den 5 dito.

Reynier Stellingwerf, *Mr. Timmerman.* N. Z. K.
Jan Scheltes. N. O. K.
Giertje Fredriksz, Huis en Kraamvrouw van Jan Langenhorst. O. O. K.
Anna Bruykverstant, Huisvrouw van Jacob van Breda, *Generale Opsigter van de Stads Graften en Modderwerken over Amsterdam.* Z. K.
Catharina Blok, Huisvrouw van Willem Blok. W. K.
Adriana Jacoba Douci, jongste Dogter van Adriaanus Douci. W. K.

Vrydag den 6 dito.

Matthys Cousyns. N. K.
Hermina van der Haagen, Weduwe van Pieter Liemans. N. K.
Marritje Wynsang, bejaarde Dogter. W. K.
't *Kind* van Hendrik Vastrik. Z. K.
't *Kind* van Josua Pieter de Putter. Z. K.

Zaturdag den 7 dito.

Jan de Ruyter. O. K.
Belia van den Heuvel, Huisvrouw van Jacob van Stamhorst, *Procureur.* N. K.

Zondag den 8 dito.

Cornelis Elderman, *Mr. Schilder.* K. K. H.
Casper Ooland, *Fluweel werker.* L. K. H.

Maandag den 9 dito.

Jacobus du Sart, N. Z. K.
Anna Suurhof, jonste Dogter van wylen Hendrik Suurhof. N. K.
't *Kind* van Cornelis Fokking. N. O. K.

Dingsdag den 10 dito.

Elias van Norden, *Mr. Kleermaker.* L. N. K.
David Elaards, *Boekhouder.* L. K. H.
Katrina Omzeele, laatst Weduwe van Kristoffel Sluyter. L. O. K.
Henriette Vlamin, Weduwe van Jaques Monty. W. A. K.
Geertrudis de Jongh, Weduwe van Joannes Ahuys. N. K.
Anna Dorik, Huisvrouw van Hendrik Oldendorp. L. O. K.
't *Kind* van Pieter Scholten. O. O K.

Woensdag den 11 dito.

Jacob Pemulder. L. O. K.
Barent Thomasz. O. K.
Jacobus Cramer. O. K.
Angeneta Fokkens, Weduwe van Jan Melgers. N. O. K.
't *Kind* van Willem Eleveld. N. O. K.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 30 *November* 1765, deeze volgende Perceelen by Executie geveyld.

Blomgragt (Een leedig Erf, op de) tusschen de twe laatste Bruggen. *f* 650, in slag *f* 50, verkogt.
Goudsblomdwarstraat (Een Huis en Erve in de laatste) tusschen de Lindegragt en Goudsblomstraat. *f* 2850, in slag *f* 300, verkogt.
Tuinstraat (Een Huis en Erve in de korte) Oostzyde, by de Angeliersgragt. *f* 2500, in slag *f* 300, verkogt.

Da:

De volgende *Makelaars*, hebben de onderstaande *Perceelen*, in 't Oudezyds Heeren Logement te Amsterdam op *Maandag*, den 2 *December* 1765. geveyld.

Brouwersstraat (*J. van Hooft*, *C. Angel* en *P. Graaswenbaan*, Een Huis en Erve, in de binnen) Oostzyde. *f* 8100, in slag *f* 850, opgehouden.

Egelantiersstraat (*J. de Raadt*, *G. Rebel*, *H. Moens*, *A. van der Glint*, *D. Seuvryn*, *A. de Clercq de Jonge*, *P. van Noorle de Jonge* en *W. B. de Roo*. Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, voorby de eerste Dwarsstraat, *f* 4150, in slag *f* 70, verkogt.

Egelantiersstraat (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) naast het bovengemelde. *f* 2550, in slag *f* 375, verkogt.

Egelantiersstraat (Dezelve, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) Zuidzyde. *f* 2200, in slag *f* 70, verkogt.

Fluweele Burgwal (*N. Bremer* en *J. Havenaar*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde, of Oude Beschuyt Markt. *f* 3000, in slag *f* 500, verkogt.

Kerkstraat (*J. de Raadt*, *G. Rebel*, *H. Moens*, *A. van der Glint*, *D. Seuvryn*, *A. de Clercq de Jonge*, *H. van Noorle de Jonge* en *W. B. de Roo*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, by de Utrechtsestraat. *f* 4125, in slag *f* 500, verkogt.

Keyzersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Leidschegragt en Huidestraat. *f* 38000, in slag *f* 3200, verkogt.

Langestraat (*R. Stemberg*, Een Stal en Koetshuis, in de) *f* 6850, in slag *f* 150, opgehouden.

Lauriergragt (*B. Tideman*, *W. Stoeband* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde, het agtste Huis van het Luthersche Weeshuis. *f* 1000, verkogt.

Laurierstraat (*J. de Raadt*, *G. Rebel*, *H. Moens*, *A. van der Glint*, *D. Seuvryn*, *A. de Clercq de Jonge*, *H. van Noorle de Jonge* en *W. de Roo*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde, bewesten de eerste Dwarsstraat. *f* 3125, verkogt.

Lavendelstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Westzyde, in de Cramersgang. *f* 550, in slag *f* 30, verkogt.

Lavendelstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) in de Cramergang. *f* 550, in slag *f* 90, verkogt.

Lavendelstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) in de Cramersgang. *f* 600, verkogt.

Lavendelstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) in de Cramersgang. *f* 600 in slag *f* 30, verkogt.

Leidse Dwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de Lange). *f* 1625, in slag *f* 10 verkogt.

Looyers Dwarsstraat (Dezelve, Een Huis en twee Agterhuizen, in de) Westzyde. *f* 3550, in slag *f* 200, verkogt.

Munnikestraat (*B. Stemberg*, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde. *f* 2950, in slag *f* 70, opgehouden.

Munnikestraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Noordzyde *f* 3000, in slag *f* 100, opgehouden.

Nes, (*D. van Schorrenberg* en *G. de Roy*, Een Huis en Erve, in de) tusschen de

de Wyde Lombertsteeg en Pieters Poort, het 6de Huis van de Pieters Poort *f* 5850, in slag *f* 1200, verkogt.

Tuinstraat (*J. de Raadt*, *G. Rebel*, *H. Moens*, *A. van der Glint*, *D. Severyn*, *A. de Clercq de Jonge*, *H. van Noorle de Jonge* en *W. B. de Roo*, Een Huis en Erve. in de kromme) Oostzyde. *f* 800, verkogt.

Tuinstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde, beoosten de eerste Dwarsstraat. *f* 2025, in slag *f* 200, verkogt.

Water (*C. A. van den Bosch* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huis en Erve, op het) tusschen de dubbelde Worst en Zoutsteegen. *f* 11050, in slag *f* 60, verkogt.

Warmoesstraat (*M. Kly*, *P. Poursoy de Jonge*, *G. de Roy* en *C. Twisk*, Een Huis in de) Oostezyde, tusschen de Wyde en Enge Kerksteeg. *f* 9950, in slag *f* 50, opgehouden.

En deeze volgende op Maandag den 9 *December* 1765, geveyld.

Agterburgwal en Bloedstraat (*J. Ryke* en *A. Haanenberg*, Een Huis en Erve, op de hoek van de). *f* 5700, in slag *f* 500, verkogt.

Bloedstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) agter het bovengemelde Perceel. *f* 2825, in slag *f* 60, verkogt.

Bloedstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 2550, in slag *f* 45, verk.

Bloedstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de). *f* 3125, in slag *f* 125, verk.

Cluwelen Burgwal (*J. Posthumus*, *A. Lesturgeon*, *N. Blinkvliet*, *J. Kwikx*, *P. de Hoen*, *C. van Ophoven*, *I. Bruyn* en *A. Jolles*, Twee Huizen, op de) op de Zuiderhoek van de Angenietestraat. *f* 59000, in slag *f* 1000, opgeh.

Handboogstraat (*F. Schutte* en *G. de Roy*, Een Huis en Erve, in de) Oostzyde. *f* 2900, in slag 100, verkogt.

Kalverstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) over het Klooster. *f* 8100, verkogt.

Keizersgragt (*P. Croos*, *D. Eelen* en *A. de Jong*, Een Huis en Erve, op de) Oostzyde, by de Heerenstraat. *f* 17050, in slag *f* 300, verkogt.

Karnemelksteeg (*A. Pereboom*, Een Huis in de) Zuidzyde. *f* 2700, in slag 350, verkogt.

Obligatie (Dezelve, Een) ten Comptoire 's Hage, groot *f* 1000: *f* 105 perCt. verkogt.

Obligatie, Een dito op naam, groot *f* 1000: - *f* 105, verkogt.

Obligatie Een dito op naam, groot *f* 1000: - *f* 105, verkogt.

Obligatie Een dito op naam, groot *f* 1000: - *f* 105, verkogt.

Oostdorp (*F. Schutte* en *G. de Roy*, Een Huis en Stallinge zynde het Regthuis te) als meede een stuk Weiland circa groot een Morge 551 Roeden. *f* 1100, in slag *f* 80, verkogt.

Roozestraat (*H. Moens*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy. *f* 2875, in slag *f* 125, opgehouden.

Rusland, (*C. Hoenekr*, *N. Bremer* en *W. van Eelen*, Een Huis en Erve, op het) Zuidzyde. *f* 9075, in slag *f* 150, verkogt.

Rusland (Dezelve, Een Huis en Erve, op het) Zuidzyde. *f* 1775, in slag *f* 150, verkogt.

Sunderdorp (*H. van den Berg*, Een Huis en Erve zynde een Kopersmeltery met al deszelfs Gereetschappen benevens een kamp Weyland te samen groot 625 Roeden, in de Banne van) aan de Ringsloot van de Buiksloter Meer. 1200, in slag *f* 300, verkogt.

Tig-

Tiggelstraat (*J. van Wattens* en *E. Hostyn*, Twee Huizen, onder een Dak, in de) Zuidzyde. *f* 1925, in slag, 70, verkogt.

Voorburgwal (*B. Tideman*, *G. Rebel* en *J. P. Giraudet*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds) tusschen de Mol- en Mostertpotsteeg. *f* 16000, in slag *f* 150, verkogt.

En deeze volgende op Maandag den 16 *December* 1765, geveyld.

Batavierstraat (*A. de Stoppelaar* en *E. C. Stoesak*, Een Huis en Erve, in de) tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 3025, in slag *f* 200, verkogt.

Bierkaay (*J. Carstens* en *C. Krol*, Een Huis en Erve, op de) in de blaauwe Laakensteeg. *f* 1200, in slag *f* 100, verkogt.

Blomstraat (*G. Rebel*, *P. de Hoen* en *A. Goldberg*, Een Huis en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de tweede en derde dwarsstraat. *f* 1725, in slag *f* 30, verkogt.

Brouwersstraat (*P. de Hoen en J. C. de Kaarsgieter*, Een Huis, Agterhuizen en hunne Erven, in een Koop, nevens een vrye Gang in de Binne) Westzy *f* 6000, in slag *f* 50, opgehouden.

Cingel (*G. Rebel* en *A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, op den) Oostzy benoorden de Korsjes Steeg. *f* 8200, in slag *f* 550, verkogt.

Elandsgragt (*H. Campen* en *J. Speekman*, Een Huis op de) Noordzy op de Westhoek van de Haazestraat. *f* 1800, in slag *f* 100, verkogt.

Geertruidsteeg (*G. Rebel*, *P. de Hoen* en *A. Goldberg*, Een Huis en Erve, in de) by het Dwarssteegje. *f* 1275, in slag *f* 50, verkogt.

Hol (Dezelve, Een Huis en Erve, in het Lange) Zuidzy, by het Dwarshol. *f* 1875, in slag *f* 20, verkogt.

Kerkstraat (*P. de Hoen* en *D. de Haan*, Een Huis en Erve, in de) Oostzy, tusschen de Leidsche en Spiegelstraaten. *f* 3625, in slag *f* 375, verkogt.

Kyzersgragt (*A. Menssendyk*, *F. J. Melissen* en *H. Haak van Veen*, Een Huis en Erve, op de) Zuidzy, het zesde Huis van de Vyzelstraat, na de Nieuwe Spiegelstraat. *f* 33500, in slag *f* 1300, verkogt.

Lucien Burgwal of Pypenmarkt *P. de Hoen* en *D. de Haan*, Een Huis en Erve, op de St.) in de Melk Meisjessteeg. *f* 1925, in slag *f* 10, opgehoud.

Nicolaasstraat (*P. de Hoen* en *J. C. de Kaarsgieter*, Een Huis, in de St.) Zuidzy. *f* 7000, in slag *f* 1000, verkogt.

Nieuwendyk (*J. Sluyman*, *J. de Swaan*, *J. P. Heimbach* en *A. Molleman*, Een Huis, Pakhuis en Erven, op den) Westzy, tusschen de Dirk van Hasseltsteeg en de Kolk. *f* 8000, in slag *f* 100, verkogt.

Pieterstraat *P. de Hoen* en *J. C. de Kaarsgieter*, Twee Huizen en Erven, in een Koop, in de St.) *f* 1975, in slag *f* 225, verkogt.

Rapenburg (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huis en Erve, op) of het Schippersgragje. *f* 4600, in slag *f* 200, opgehouden.

En deeze volgende op Maandag den 23 *December* 1765, geveyld.

Angeliersstraat (*N. Bremer* en *J. G. Terwe*, De Helft in een Huis en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de Maagdelievestraat en Baangragt. *f* 875, in slag *f* 30, verkogt.

Bierkaay (*G. Rebel* en *P. A. Strunk*, Een Huis, Pakhuis, Agterwooningen, Stallingen en Erven, op de Oude). *f* 10900, in slag *f* 600, verkogt.

Binnenamstel (*J. Sickes*, *H. de Leth*, *U. van Ketel*, *W. Sickes*, *I. de la Fontaine Verwey*, *A. Hanenberg*, *G. Jerman*, *A. van Ketwich* en *E. Hestein*, Een

Een Huis, Pakhuis, mitsgaders Stallinge en Koetshuis, zo op den) als in de Watersteeg. *f* 44500, in slag *f* 3800, opgehouden.

Binnenamstel (Dezelve, Een Huis en Erve op den) by de Bakkerstraat. *f* 16000, in slag *f* 1100, opgehouden.

Bokkenhang (*P. de Hoen*, De Helft in twee Huizen, Rookery en Lootsen, te zaamen in een Koop, in de) op Stads grond. *f* 1150, in slag *f* 50, opgehouden.

Diemermeer (*G. Rebel* en *R. Hageman*, De Herberg het Maliehuis, met zyn Huizinge, Stallinge &c. alles in een Koop, in de Watergraafs of). *f* 7050, in slag *f* 500, verkogt.

Haerlemmerdyk (*P. B. Bunel*, *R. Steenbergen*, *J. C. de Kaarsgieter* en *J. Blaauw*, Een Huis en Erve, op den) tusschen de binnen Wieringer en binnen Visschersstraaten. *f* 11650, in slag *f* 100, verkogt.

Hopmarkt (*C. van Ophoven* en *J. van Dyl de Jonge*, Een Huis en Erve, op de) aan het einde van de Nieuwezyds Voorburgwal. *f* 5300, in slag *f* 100, verkogt.

Keizersstraat (*A. Peereboom*, *J. Broers* en *H. Lauverbek*, Een Huis en Agterhuis, in de). *f* 3650, in slag *f* 400, opgehouden.

Kolveniers Burgwal (*J. Sickes*, *H. de Leth*, *U. van Ketel*, *W. Sickes*, *I. de la Fontaine Verwey*, *A. Hanenberg*, *G. Jarman*, *A van Ketwich* en *E. Hostein*, Een Huis en Erve, op de) by de halve Maans Brug. *f* 14000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Marken (*A. Peereboom*, *J. Broers* en *H. Lauverbek*, Een Huis en Erve, genaamd St. Pieter, benevens 7 Agterhuizen en Erven, in de St. Pieters Gang, in een Koop, op). *f* 7900, in slag *f* 300, verkogt.

Marken (Dezelve, Een Huis en Agterhuis &c. op). *f* 3000, in slag *f* 90, verkogt.

Mooleesteeg (*J. Sickes*, *H. de Leth*, *U. van Ketel*, *W. Sickes*, *I. de la Fontaine Verwey*, *A. Hanenberg*, *G. Jarman*, *A. van Ketwich* en *E. Hostein*, Twee Huizen en Erven, in de) als mede een Huisje in een Gang, daar agter in een Koop. *f* 6850, verkogt.

Princengragt (*A. Peereboom*, *J. Broers* en *H. Lauverbek*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, het zesde van de Reguliersgragt. *f* 9800, in slag *f* 150, verkogt.

Roozestraat (*D. van Schorrenbergh* en *A. Rynders*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 4900, in slag *f* 200, verkogt.

Uitweg en Groeneweg (*N. Bremer* en *J. G. Terwe*, Een Boeren Bruikweer met zyn Heeren en Huismans Wooningen, Hooyhuis, Loots, Stallingen, Wagenhuis, Tuin en Speelhuis zaamen groot 22½ Morgen, aan den) in de Banne van Slooten en Osdorp. *f* 4650, in slag *f* 350, verkogt.

Vyzelstraat (*D. van Schorrenbergh* en *E. Hostein*, Een Huis en Erve, genaamd de Witte Roos, in de) by de Kerkstraat. *f* 6150, in slag *f* 500, verkogt.

Zoutsteegh (*D. van Schorrenbergh*, Een Huis en Erve, in de). *f* 4350, verk.

En Deeze volgende op Dingsdag den 24 *December* 1765, geveyld.

Angeliers Dwarsstraat (*J. de Raadt*, *R. Steenbergen*, *P van der Biet* en *D. G. Römer*, Een Huis en Erve, in de) Westzyde, 't derde Huis van dito Gragt. *f* 2200, in slag *f* 350, verkogt.

Angeliersgragt (J. J. Lindeman, Een Huis met twee Agterhuizen, in een Koop, op de) Noordzyde. f 6600, in flag f 8, verkogt.

Anthonis Breestraat (N. Bremer, De Helft in een Huis, op de St.) Oostzyde. f 4550, in flag f 150, verkogt.

Armsteeg (J. Steehuysen, Een Huis en Erve, In de Nieuwezyds) Noordzyde. f 4050, in flag f 2800, verkogt.

Braak of Palmgragt (J. de Raadt, R. Steenbergen, P. van der Biet en D. G. Römer, Een Huis en Agterhuis en Erven, in een koop, op de Zuidzyde van de) het 4de Huis van de Baangragt. f 4500, verkogt.

Fluweelen Burgwal (G. Rebel, Een Huis en Erve, op den) hoek buiten de Stoofsteeg. f 8100, in flag f 550, opgehouden.

Halve Maan Steeg (D. van Schwarzenbergh en A. Hanenberg, De Helft in een Huis en Pakhuis, in de) In een koop. f 5000, in flag f 500, verkogt.

Halve Maan Steeg (Dezelve, De Helft in een Pakhuis, in de) f 1325, in flag f 250, verkogt.

Heerengragt (C. van Vreede, B. Stemberg en J. Smit, Een Huis en Erve, op de) Westzyde, tusschen de Harte en Wolvestraaten. f 28000, in flag f 1000, opgehouden.

Kalverstraat (G. Rebel, Een Huis en Erve, in de) over de Gapersteeg. f 15000, in flag f 2200, verkogt.

Koningstraat (J. Kuitz, P. de Hoen en J. Beincke Junior, Een Huis en Erve in de) Oostzyde, by de Nieuwe Markt. f 5000, in flag f 200, opgehouden.

Lange Houtstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde, tusschen de Korte Houtstraat en het Smalle Pad. f 1375, verkogt.

Lange Leidsche Dwarsstraat (G. Rebel, C. Twisk en D. Heydeman, Een Huis en Erve, in de) Westzyde. f 3250, verkogt.

Magdalenestraat (J. de Raadt, R. Steenbergen, P. van der Biet en D. G. Römer, Twee Huizen en Erven onder een Dak, in een koop, in de) f 2025, verkogt.

Negelantiersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Noordzyde. f 6350, in flag f 10, verkogt.

Nes (C. Hoeneker, N. Bremer en P. de Hoen, Een Huis en Erve, in de) over Maltha. f 7000, in flag f 150, verkogt.

Nieuwe Leliestraat (G. Rebel, C. Twisk en D. Heydeman, Een Huis en Erve, in de) Zuidzyde. f 1050, in flag f 5, verkogt.

Obligatie (C. Hoeneker, N. Bremer en P. de Hoen, Een) ten Comptoire 's Hage op naam groot f 1000 — 103¼ Percento verkogt.

Obligatie (Dezelve, Een) dito groot f 1000 — 104¼ Percento verkogt.

Obligatie (Dezelve, Een) dito kleine Pype f 1000 — 102¾ Percento verkogt.

Palmgragt (J. de Raadt, R. Steenbergen, P. van der Biet en D. G. Römer, Een Huis en Agterhuis in een koop, op de) Zuidzyde, tusschen de Baangragt en Palmstraat over het Salpeterhuis. f 2925, in flag f 275, verkogt.

Slooterdykstraat (R. Steenbergen, Een Huis, Agterhuis, Loots en Erve, in de) Noordzyde. f 1375, in flag f 80, verkogt.

Turfmarkt (J. van Wetteus en R. Tideman, Een Huis en Erve, op de Oostzyde) het 3de Huis van de Doelestraat, daar de Keizerin boven de deur geschreeven staat. f 17100, in flag f 2200, verkogt.

Wie-

Wieringerstraat (D. G. Romer, Een Huis, Pakhuis en Erve, in de Binnen). *f* 5900, in flag *f* 100, verkogt.

Deeze volgende Makelaars hebben de onderstaande Scheepen te Amsterdam op Maandag den 16 December 1765. in 't Nieuwe-zyds Heeren Logement geveyld.

Fluit-Schip (*T. Beth Ysbrandsz.* en *J. Swam*, Een Extraordinary Welbezeild met Galjoen en Gallerye, genaamt de *Alberta Christina*, Gevoert by Kapt. *Pieter Mydel*, Lang 109½ voet, Wyt 29 voet 4 duim, Hol 11 voet 9 duim, 't Verdek 6 voet 10 duim, de Stuurplegt 9 voet 2 duim, de Bak 5 voet 8 duim. Alles Amsterdammer voeten. Gemonteert met 10 Yzere Gotelingen. *f* 5000, in flag *f* 70. *Hertog Leezenberg.*

Fluit-Schip (*S. Aukes* en *T. Beth Ysbrandsz.*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de *David Abraham*, Gevoert by Schipper *Bonke Frederiks*. Lang 137½ voet, Wyt 29 voet, 9 duim, Hol 13 voet, 5 duim, 't Verdek 6 voet, 1 duim, Stuurplegt 8 voet, 6 duim. Alles Amsterdammer voeten. *f* 4600, in flag *f* 200. *Cornelis Hulst.*

Fluit-Schip (*A. Kramp*, *C. van der Glas*, *N. A. van Hoorn*, en *A. de Mol van Otterloo*, 1/32 Part in 't) de *Goede Verwagting*, en deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap Gevoert by Commandeur *Rikkert Roos*, Is in 't Jaar 1751. Nieuw Uitgehaalt Lang 112 voet 10 duim, Wyt 29 voet 7 duim, Hol 15 voet 't Dek 7 voet 3½ duim, Legt hier ter Steede is Gedestineert na Groenland, met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt de Uitgaande Equipagie en Vertimmering voor Rekening van den Kooper, Vaart onder Directie van den Heer *Pieter Klokkener*. *f* 300, *Klaas Baart*, *Junior.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) *Out Over*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap Gevoert by Commandeur *Pieter Vermeulen*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang 117 voet, Wyt 30 voet, Hol 12 voet 6½ duim, 't Dek 7 voet, Legt hier Steede is Gedestineerd na Groenlandt met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heere *Jan Middelman* en *Zoon*. *f* 275, in flag *f* 14. *Hendrik Jan Sipker.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de St. *Andries*: en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap Gevoert by Commandeur *Nanning Jacobs*, Is in 't Jaar 1745. Nieuw Uitgehaalt, Lang 114½ voet, Wyt 30 voet 1 duim, Hol 12½ voet 't Dek 7 voet 4 duim, Legt hier ter Steede is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Wert Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Arnold Hoogbart*. *f* 750, in flag *f* 20. *Thomas van Lingen voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/32 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 275, in flag *f* 14. *Abraham Conink.*

Walvis Vangers Gereetschap (Dezelve, 1/32 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 275, in flag *f* 16. *Hermanus Meulman.*

Walvis Vangers Gereetschap 1/32 Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 775, in flag *f* 10. *Claas Roos.*

Fluit-Schip (Dezelve, 1/32 Part in 't) de Vrouw *Jacoba*, en deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Rieuwert Jacobs*, Is in 't

 Jaar

Jaar 1731. Nieuw Uitgehaalt, Lang 112½ voet, Wyt 28 voet 4 duim, Hol 12 voet 7 duim, 't Dek 6 voet 9½ duim, de Stuurplegt 9 voet 2 duim, Legt hier ter Steede, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen. Werd Verkogt op Conditie en onder Directie als boven. *f* 525, in flag *f* 6. *Jan Veltman, Junior.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 550. *Jan Voest.*

Fluit-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de Jonge *Sara*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Wietje Simons*, Is in 't Jaar 1740. Nieuw Uitgehaalt, Lang 110½ voet, Wyt 28 voet 3½ duim, Hol 12 voet 4½ duim, 't Dek 6 voet 9 duim, Legt hier ter Steede, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Martinus Smit.* *f* 300, in flag *f* 9. *Jan Voest.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 275, in flag *f* 16. *Christiaan Lover voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Soete Naam*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jan Strop*, Is in 't Jaar 1750. Nieuw Uitgehaalt, Lang 114½ voet, Wyt 28 voet 7 duim, Hol 12 12 voet 7 duim, 't Dek 6 voet 9 duim. Legt hier ter Steede, is Gedestineert na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Joannes van Wayenburg.* *f* 575, in flag *f* 18. *Jacobus Alebe.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 600. *Deneys ten Teye voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de St. *Anna*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Jacob Teunisse Root de Jonge*, Is in 't Jaar 1738. Nieuw Uitgehaalt, Lang 111½ duim, Wyt 28 voet 8½ duimHol 12 voet 7 duim, 't Dek 6 voet 9 duim, Legt hier ter Steede is Gedestineert na Groenland met 5 à 6 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven en Vaart onder Directie als boven. *f* 500, in flag *f* 10. *Christiaan Lover.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip, en) op Conditie als boven. 500. *Lambert Beelen.*

Walvis Vangers Gereetschap (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip, en) op Conditie als boven. *f* 475, in flag *f* 2. *Jacob Buyn.*

Fluit-Schip (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in 't) de *Pieter* en *Johanna Elisabeth*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Gerret Danielsz. Meyer*, Is in 't Jaar 1755. Nieuw Uitgehaalt, Lang 113½ voet, Wyt 30 voet 2 duim, Hol 12 voet 9 duim, 't Dek 7 voet 3 duim, Legt hier ter Steede is Gedestineert na de Straad Davids met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Arnoldus Hoogbardt.* *f* 775, in flag *f* 18. *Johannes de Neys.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, $\frac{1}{32}$ Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 800. *Elias Baart, Junior.*

Fluit-

Fluit-Schip (Dezelve, ,; Part in 't) de Jonge *David*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Hendrik Odenben*, Is in 't Jaar 1753. Nieuw Uitgehaalt, Lang 114 voet, Wyt 29 voet 3 duim, Hol 13 voet, 't Dek 7 voet 1 duim, is Gedestineerd na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van den Heer *Nicolaas de Myn*. *f* 625, in slag *f* 10. *Albert Kramp voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, ,; Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 550, in slag *f* 4. *Jacob Swam voor zyn Meester.*

Fluit-Schip (Dezelve, ,; Part in 't) de Jonge *Cornelis*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Volkert Brooyse*, Is in 't Jaar 1753. Nieuw Uitgehaalt, Lang 112 voet, Wyt 29 voet 4 duim, Hol 12 voet 10½ duim, 't Verdek 6 voet 8 duim de Stuurplegt 8 voet 8 duim, is Gedestineerd na Groenland met 6 à 7 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie en Vaart onder Directie als boven. *f* 375, in slag *f* 6. *Jan Schoonboven voor zyn meester.*

Walvis Vangers Gereetschap (Dezelve, ,; Part in dito Schip en) op Conditie als boven *f* 300, in slag *f* 7. *Nicolaas de Myn.*

Fregat-Schip (*De Gemeene Reeders*, Een Extraordinary Welbezeilt) genaamt de Jonge *Casparus*, Gevoert by Kapt. *Jan Havelaar*, Lang 95 voet, Wyt 24 voet 9 duim, Hol 11 voet 1 duim, 't Verdek 4 voet 6 duim, 't Dek 6 voet 1 duim. Alles Amsterdammer voeten. (Is in 't Jaar 1761. voorzien van een Nieuwe Greene Huid, en een nieuwe Fokke en groote Mast Ingezet, en Nieuw. Wand en Ao. 1763. Een nieuwe Boegspriet Opgelegt.) *f* 4500, in slag *f* 12. *Jones Hendriksz. Pronk.*

Fregat Schip (*A. Kramp*, *C. van der Glas*, *N. A. van Hoorn* en *A. de Mol van Otterloo*, ,; Part in 't) de *Maria* en *Petronella*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Volkert Claase*, Lang 100 voet, Wyt 25 voet 9 duim, Hol 11 voet 4 duim, 't Dek 5 voet ½ duim, Legt hier ter Steeden is Gedestineert na Groenland met 5 à 6 Sloepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Nicolaas Anthony van Hoorn*. *f* 325, in slag *f* 10. *Arnold Hoogbart.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, ,; Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 325, in slag *f* 12. *N. A. van Hoorn voor zyn meester.*

Fregat-Schip (Dezelve, ¹,₂ Part in 't) *Matthys* en *Gerrit*, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereetschap, Gevoert by Commandeur *Fredrik Gerritse Visser*, Lang 94 voet, Wyt 25 voet 6 duim, Hol 13 voet 4 duim, 't Dek 5 voet, is Gedestineert na de Straat Davids met 5 à 6 Sleepen, Werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer *Nicolaas Anthony van Hoorn*. *f* 250. in slag *f* 9. *N. A. van Hoorn voor zyn Meester.*

Walvis-Vangers Gereetschap (Dezelve, ,; Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 225, in slag *f* 12. *Jan Voest.*

Walvis Vangers Gereetschap (Dezelve, ,; Part in dito Schip en) op Conditie als boven. *f* 250, in slag *f* 6. *Albert Kramp voor zyn Meester.*

Galjoot-Schip (*C. van der Burg*, *J. Blok* en *A. Nooteman*, Een Extraordinary Welbezeilt) Met 3 Masten, genaamt de Juffrouw *Elisabeth*, Gevoert by Kapt. *Lucas van Ouveren*, Is in 't Jaar 1756. Nieuw Uitgehaalt, Lang

96½ voet,

96½ voet, Wyt 2[illegible] voet 5 duim, Hol 13 voet 1½ duim. Alles Amsterdamsche voeten f 7200, in slag f 600, opgehouden.

Galjoot-Schip (W. de Vries, Een Extraordinary Welbezeild genaamt 't Avontuur, Gevoert by Schipper Dirk Jansz, Lang 64 voet, Wyt 19 voet 10 duim, Hol 10 voet 5 duim. Alles Amsterdammer voeten f 900, in slag f 50 Jan Booy.

Hoeker Schip (A. Kramp, C. van der Glas, N. A. van Hoorn en A. de Mol van Quarter, [illegible] Part in 't 3 Mast) de Stadt Saxlo, en in deszelfs Walvis-Vangers Gereedschap, Gevoert by Commandeur Marinus Claasse, Is in 't Jaar 1753 Nieuw Uitgebouwt, Lang 94½ voet, Wyt 20 voet 5 duim, Hol 12 voet 4 duim, is Gedestineert na Groenland met 6 Sloepen, werd Verkogt op Conditie als boven, Vaart onder Directie van de Heer Lambertus Stolk. f 275. N. A. van Hoorn.

Walvis-Vangers Gereedschap Dezelve, [illegible] Part in dito Schip en) op Conditie als boven. f 250, in slag f 4. Thomas van Lingen voor zyn Meester.

Kof-Schip (Dezelve, [illegible] Part in 't) de 3 Gebroeders, Gevoert by Schipper Jan Jacobs Oepkes, Is in 't Jaar 1749 Nieuw Uitgemaakt, Lang 93½ voet, Wyt 21 voet 7½ duim, Hol 10 voet 6½ duim, Werd Verkogt met hetgeene te goed of te Quaad zoude mogen weezen, verders zo als 't Kyil en Zeylt, Legt of is op Reys na .... Vaart onder Directie van de Heer Nicolaas de Myn f 175, in slag f 2. Jan Pis.

Walvis-Vangers Gereedschap (Dezelve, [illegible] Part in dito Schip en) op Conditie als boven. f 200. Jan Frantsen.

Walvis-Vangers Gereedschap (Dezelve, [illegible] Part in het), Gevoert by Commandeur Bram Hendriks de Jonge, Is Gedestineerd na Groenland, met 6 à 7 Sloepen, Vaart onder Directie van de Wed. Jan Boon en Zoon, f 105, in slag f 4. Jacob Sanam.

Getal der *Huyzen*, *Hofsteeden*, *Landeryen*, enz. welke het geheele Jaar 1765, op het Oudezyds Heeren Logement t'*Amsterdam* zyn verkogt, en derzelver gantsche beloop.

Perceelen.		Somma.	Perceelen.		Somma.
17	January	f 95964:-	45	July	f [illegible]52:-
19	February	[illegible]	49	Augustus	[illegible]
21	Maart	[illegible]	50	September	[illegible]6900:-
40	April	[illegible]	44	October	372720:-
23	May	98725:-	62	November	[illegible]72:-
36	Juny	[illegible]	75	December	[illegible]8:-
156		f 8[illegible]79:-	334		f [illegible]
			156		8[illegible]79:-
			490		f [illegible]55:-

Hier door der Schepen f 674790:- en Parten f [illegible]87:-
674790:-

f 789177:-

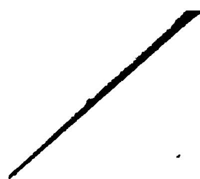
RE-

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
NEGENTIENDE DEEL.

I. *In-*

EINDE.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06438 1539

